M-21

Introductio ad opus, quod est Dialectica nostra.

Ad quod cum sumus, quo ad scientiam designat ingressus. Si cupis scire, ingredere laboribus, & ne recuses labore: & ne pro illo aliud spernere velis, egredere ocio, ne tempus omnino quo perdas. Si vero ingressus in tibi gratis, sed tristis apparebat, quia facilis ne cuique videbat, ne ideo examinari debes: nam ut per & Ovidio
cuncta apparuit omnibus hardua, & illud a poeta decantatur: sed tamen est tritta artis tritissima ea
rum nostra, & labor est unus, et pro ea pati. Cæteri hæc, dies incepta, gravia ut, dum quæ ignorantes; ubi cognovis, facilia, videbat & alter in poetis suis: Invitis est inquide cuiquam difficile rei, quia bene
ne bene cognoscitur ipsa; post quam vero tempus, decursu que laboris clarius agnoscitur illa, facilior in Horatio
sui secutione videtur. Incipe & ausus, esto difficile apparebat: nam, quæ capit, facti dimidium habet, Horatio
texte. Unde si sapere aliquid audes? incipe. Nec te per horrescat difficultas initii, & medii labor, & in
fine sit fructus, premium quæ laboris. Nam, ut refert Horatius, qui cupit optatum cursum contingere metam, multa tulit
fecit que puer, sudavit & alsit. Nam desiderios finis, meta quæ laboris, in vitæ optata feliciter & cursu contingere
vera quæ scientia adipisci, multa patienter ferre, pronto que animo labores subire debes. Siquidem & Claudiano lo
quente, in quoquam scitur veris laudibus, nobilem laborem nec spernat famos, si frontem caveat, ne tangat rubus; armat
spina rosam, mella fingit apes. Unde, si optas fructum veris odoribus scientiæ: si vis suavissima mella, veris quæ colas
flore fructus, quis laboribus studia parvis, ne cedas oneri, aut fronte abillo recedas, ne timeas duros rubos, ipsa
nam que labores, quia Seneca refert, ut rosa flos unus omnium longe gratissimus de spinis nascitur: sic e
tribus, de asperis, laboris fructus capiuntur jucundissimus, huc siquidem & vera clara sunt, in otium, vitii ma
gno negotio. Ut & hæc scitiarum preclara lumina, ad quæ aspiratis, obtinere possitis; perseveranter laborate:
nam omnia labor cogit, nec minus quæ amor, resecit omnia labor. Nec vos in principio terreat, laboris
nullum percipere fructus: nam, ut ipsum pirum, in stabi, ac semina; agri fructus e, fruges demetimus, sed multis
mensibus, & putrescit, plenos mens expectamus: ita nec nos decet, tedio labori affici, sed longanimiter illorum fructus,
& quam quidem, paratos sustinere. Laborate & de mortale mentis, licet in statu collatis dulcissimus fructus, usque
dum scitiarum veræ mentis, sui rore fecundet, illa que sui radiis illuminet. Multotes siquidem, magno & precio texte,
studiorum, & dulcitate intelligentiæ premuntur, ut & premia maiora retributionis queniat, quo magis in studio suenhovi, & labo
rat. Laborate, quam, ut optatissimum vestri laboris obtinatis finem: & ego ubinam laborabo dum in ora, feliciter evenigat adsint nobis divinum auxilium
quo adiuti propitii operi nostro damus. ~~Liber primus Summarii.~~

Liber primus Summarii.

Cum Summulæ, quas Logicæ parvas, seu compendium Logicæ vocamus, sit instituta ad dirigendum
intellectum, ne in suis actibus erret, ideo per prius scienda est, quæ triplex sit mentis operatio.
hæc & triplex est. 1a dicitur apprehensio. 2a iudicium. 3a vero discursus. 1a, seu simplex
apprehensio, est, qua subjecta attingimus, nihil de ipso affirmando, vel negando. ut cum cognoscimus
hominem præsentem, quin de illo ~~affirmemus~~ enunciemus, quod sit animal rationale, vel aliquid interamus;
sed unicum intuendo in hominis simplicis cognitione. Iudicium, quod, quia 2a mentis operatio,
ian prima, videlicet apprehensionis, suppositi, est actus ille, quo aliquid de objecto ~~affirmatur~~
~~vel negatur~~ ian apprehenso ~~aliquid~~ affirmatur, vel negatur. ~~Tertia a~~ Sicut, postquam
hominem apprehendi, de ipso, quod sit animal, enuncio. Tertia vero, quæ discursus appellatur,
est, qua ex assertis, vel negatis aliquid deducitur, & infertur. ut contingit dum dico: homo est ani
mal: ergo sensibilis est. Cum ergo sit instituta Logica ad intellectum illuminandum, & rectificandum in suis actibus a de
bita veritate declinet, ideo iuxta triplicem assignatam operationem dividitur etiam hæc Logica parva
in tres partes, in quarum prima tractabimus de signo, termino, aliisque quæ pertinebunt ad 1am intellectus
operationem. In 2a de definitione, divisione, propositione, eius que proprietatibus, ut pote ad 2dam operationem
spectantibus. In tertia denique de argumentatione, & aliis, quæ intellectum dirigunt
in ordine ad tertiam operationem, seu discursum. Ideoque sit.

Pars prima Logicæ parvæ.

Caput 1m de Signo.

Signum quod ducimus ad aliquid cognoscendum, sic communiter definitur: quod potentiæ cognoscitivæ
aliud a se representat: ut ~~imago~~ regis imago, quæ a rege distincta est, ipsum ~~regem~~ representat cognos
citivæ potentiæ. Dividitur signum in formale, & instrumentale, 1m est, quod non prius cognitum ducit
in cognitionem alterius, illud intellectui representando: sicuti species expressa hominis, quæ cum sit formalis ipsius
similitudo, illum actu sibi representat intellectui. Instrumentale est, quod non ~~datur~~ ducit in alterius cogni
tionem, nisi prius cognitum: ut verbum respectu denominati, quod prius cognoscitur, antequam ducat in cog
nitionem illius, qui illud imponit. ~~Ita~~

Deinde dividitur signum in naturale, ad placitum, & ex consuetudine. Unum, quod
ex natura sua representat, signatum: videlicet fumus, qui naturaliter ignem representat. Signum ad placitum
est, quod aliud a se representat, non ex natura sua, sed ex libera hominis impositione: sicut hæc vox
Leo, quæ naturam leonis significat ex libera hominum voluntate. Signum ex consuetudine est, quod ex
una representat: sic Hannibali sonus est tubarum signum. Nam ante tempora pacis utrum vindicabile re
presentat. Hoc signum ex consuetudine ad naturale, vel ad placitum reducitur; unde, si taliter ex
suum representat, quod ita representare ex libera hominum impositione habeat, ad signum ad placitum
conuertetur; si autem naturaliter, ad naturale. Rursus signum naturale in certum dividitur, & quia

uile; 2y est, quod certo infert signatu, dumodo in cognitione ipsius: 2y uero, quod tali quabiliter inferre illud infert, & representat. n exemplu sit utriusque in solis eclipsi, qua certe significat lunq medio, & ter positq inter solē & terrā; ptia biliter uero motus, & corpoy que alterationes, quas in sublunari bō causat.

Vt clarius dicta intelligantur, notādy est, quod uerba in definitione signi ppositā n significāt actu, sed aptitudine: quare dy aliter, quod aliud a se representāt, n est uitio intelligendū, quod semper actu & exercite representare debeat potentia signatu. Sed sat est, ut uera ratio signi saluetur, quod signu in quanty est ipse, representatiuu signati sit; licet per potentia defectu mīltotiēs illud exercite n representet: sic qui imagō principis picta laberq, ubiq; que in libris, & scriptis abūdāq sunt uera signa, esto exercite & actu n representet, cu hoc n proueniat ex defectu representatiui uirtutis in ipsis, sed quia nulla est potestia prexq, cui repugnare ualeat. = Nec contra prędicta definitione uidetur obstare quod communiter solet obiici, scilicet signu forte equi, & pie signu n ēc; cu illi definitio signi n conueniat: nq uerbu mentis, seu species expressa hominis, quo signu forte ipsius est, aliud a se n representat, cu totu, quod est hoc, seu tota, & essentialis perfectio hominis reducat in esse representatiuo speciei, sic qua homo intentionaliter ipsu uocari solet. Non, inquq, hoc obstat: siquidē aliud est uerbu & mentis representū, aliud uero homo, qui per ipsu repraesentatur; quia licet totu ipse homo, seu ois perfectio illius reducat, & adue sit in specie expressa, tali est representatiue, quatu scilicet talis species 2y ruy ee representatiuu est forte intentionalis repraesentatiuo totius perfectionis hominis; n uero physice, & entitatiue, quatenus ipsa species 2y ruy ee entitatiue sit ipse homo physice, & entitatiue ipsu, de quo per talē speciē representatur. explicatur ē, species, quo quisque ipse culo uidet, ea que se ipse cernit, ty siquidē esto talis species aparati ipsi, ut ide & ipse, n quia eadē sit species, ac ipse, cu homo qui se ipsu uidet, nec intra speculu sit, nec per illud tractat: aparet g & ipse in specie per speculu reflectēte, quatenus totu ipse homo est representatiue in specie, seu in quadā sibi speciei clara hominis representatio est. sic & pariformiter dicimus de specie expressa hominis esse hominis representatiue, quatu in ipsa quasi depingitur totus homo. ex quibus ipsis dicerimus apparet inter signa forte, & signatu.

Caput 2y de termino

Circa termini definitionē uarie loquūtur authores, unusquisq; illu pro libito definiēs. cateri antequā nostrā definitionē assignemus, aduertēdū est, maiori illius intelligentia, in presenti non loqui de termino communissimo sybo, sed proprie de logico: nq sicut apud grammaticos, uidelicet sui nominibus, uerbis que utuntur, ad suas orationes grāmaticales construendas, & elicienda; sic etiā qui logicus est, sui uocibus, & rebus per illas significatis utitur, ad construenda artefacta logicalia: scilicet, homo, lapis, leo, &c. Ita 2. terminus logicus definitur: extremū per se constitutiuus artefacti logicalis. Cuius definitionis rectitudo conijcitur, ex quo constare uidebitur omnibus rectā requisitis definitionis. In primis, cu suo definito sit clarior, nq cuilibet ignoti, quid terminus logicus sit, stati per dictā definitionē apparebit, quid sit. scilicet ee id quod per modū partis essentialiter componit quodq; cu termini physici conuenit, cu etiā hi extrema dicātur. 2. ex genere & differentia: equidē ly extremū loco generis ponitur, per cuius rationē illius differat a termino physico, qui n logicalis, sed physica compositi constitutiuus est. 3. nec redundat, nec diminuta est, sed conuertibilis cu suo definito. = nulla nullus siquidē terminus logicus est, quē per se, & essentialiter constitutiuus artefacti logicalis n sit, nec alius extraneus terminus physicus, & alterius linēq; prędicabilis logicalis essentialiter constituat compositū logicale, sed prędicte enitrumq; illius linēq, cuius & ipse terminus fuerit.

Sed contra dices: tradita definitio alii a definito conuenit: g recta n est. Prouo a: conuenit aduerbio & uerbo; sed nullu ex his terminus logicus est: g alii a definito conuenit. & minor patet; hi duabus ppositionibus: diligenter est aduerbium: diligo est uerbum: quarū qualibet est artefactū logicale: 2y essentialiter constituūtur ex aduerbio diligenter, & tertio extremo ipsius; 2y ex uero ex uerbo diligo. = 2: siloginus essentialiter est artefactū logicale, essentialiter que resultat ex tribus ppositionibus, quarū 2a & ultima, seu conclusio est extrema illius ipsius per se illu constituēta; sed tales ppoēs tri logici n sūt. g definitio termini conuenit alii a definito. = 3: ppō hypothetica est artefactū logicale constituūtū ex duabus categoricis ppositionibus, tertia extremis essentialibus ipsius; sed nihilominus ppoēs cathegoricę n sūt termini logici: g tradita definitio alii a definito conuenit.

Ad 2y respondetur negando a: ad cuius que probationē negādā est mai. Ad cuius ueritatis gratia sic distinguēda: conuenit aduerbio & uerbo, tamen 2y quod utrūq; forsitan aduerbium, uerbum est. nego; 2y quod alia subsumpta de nominationē, maioris. concedo. Igitur nec aduerbium, quarū tali forsitan superūt, est extremū constitutiuum artefacti logicalis, uti contigit; hac ppoē: homo est essentialiter animal risibile, & qua 2y essentialiter & aduerbio forsitan tali superūt, qui tamen sic positus sit extremū constitutiuum istius ppoēs: sic similiter nec uerbum est ibi apposita ratione extremi constitutiui habet, quia tyc ut uerbum forsitan tale considerabitur, & sic solū ratione copulę & nexus extremorū seruat. & ppoēs uero replica apposita huic diligenter, quę diligo alia subsumpta denominatione: scilicet subiecta, cui essentialis est ratio termini logici, consequenter quia ee extremū per se constitutiuum artefacti logicalis.

ita obiciens potens

Si autē contra solutionē replicare uoluerit: diligenter, ꝙ qualis forliter ꝑ tali ponit, & ꝙ quod forliter tale, est forliter talia, ꝙ exercita per se artefacta logicalia constituentia. Hoc ostare uidetur: ꝙ diligenter, qua forti ter diligenter sit tale aduerbium, & dilige, qua forliter dilige tale uerbum. Sed contra ē: ng utrumque ꝑponē habet utrumque denominationē & ꝓ intentionē subiti, ꝙ quo quodlibet illorū est extremum talis artefacti, n̄ uero ꝙ quod forliter exercet munus aduerbii uerbi, ꝙ aduerbii, quia ꝑt sic illud est magis nexus extremorum, istud uero adue nigit artefacto ig constituto inde ꝑter abillo.

+ ꝓgmina, ꝰ conseqꝫa

Ad ꝙ dubiqus mai. resultat ex tribus ~~quodlibet~~ ꝑpositionibus, qua forliter talis ꝙ, nego, qua subsumit ratione partis, concedo maiorē: & utrumque minorē: tales ꝑpositiones, qua forliter ꝑpositiones concedo min. qua subsumit ratione ꝓgminis, ꝙ conseqꝫtia, subutrumque n̄ terminī totales, & adquati, nego, partiales, & adquati, concedo. Nantur namq; in subequimo termino, qui ſ totales, & alii partiales. Primi ſ prima scilicet ꝑpō, seu prima ꝓemissa, quę dicitur maior, ultima quę, quę conseqꝫtia ꝓbatur, quia uidelicet syllogismus a prima incipit ꝑponē, & conseqꝫtia finitur; ~~sed~~ termini uero partiales ſ subiecta primę ꝑpositi, prædi quę ultimę, seu conseqꝫtię. quia abillo ta, incipit ꝑpo, & hoc ultima finitur. Dicamꝰ ergo ta, & ultima ꝑpō termini totales ſ respectu illi, n̄ ꝙ quod ꝑponē forliter ſ: sed ꝙ tripliciter, quod ꝑpositiones categoricę n̄ sibiunt hypotecię ꝙ quod ꝑponēs forliter ſ, nec ut totę, sed ꝑtes subiunctę ratione partis, & extremi respectu hypotecię, ꝙ quo ꝙ ſ termini logici.

~~Hic dubitari solet, q uoces n̄ significatiuę: ut Blichiri, Buf. Baf. ſt termini logici? Ad quod negative respon deo; cuius resolutionis ratio ita ꝑponitur: Logica n̄ utitur uocibus ꝓpter uoces, ut sed ꝓpter conceptus per illas significatos; at Blichiri Vg. uox Blichiri nullum conceptū significat sed prędicte se ipsā: & terminus logicus n̄ est. maior constat. ex Logica solū intendit conceptus, & actus illius dirigere. quia ex logicis ut philosophus inquit, n̄ ꝑtinet rem adducere in disputationibus, idcirco utitur uocibus uice illarū ut illas cognoscamus. ex quibus sic infero: & xa philosophus idcirco logicis utitur uocibus, ut per ipsas rei significatas cognoscamus: & Nyenic ꝓbatur per uocē Blichiri nulla rei significari ualet, sed prędicte ipsa uox: & de ipsa non agit tꝫ de termino logico.~~

+ tꝫ quę tria logicalibus

Hic dubitari solet, q uoces n̄ significatiuę: ut Blichiri, Buf. Baf. ſt termini logici? Ad quod negatiue respondeo. Cuius resolutionis ratio ita ꝑponitur: Logica n̄ utitur uocibus tꝫ quę tres ipsius ꝓpter uoces, sed ꝓpter conceptus per ipsas significatos; sed uox Blichiri, Vg. nullum conceptū significat, sed prędicte se ipsā & n̄ utitur illa tꝫ quę termino ipsius. Consequtia legitime inferatur. minor quę clarissima apparet. Nunc uero maior constare uidetur, ex quo, in logicis, ut philosophus inquit, n̄ ꝑtinet rei adducere in disputationibus, idcirco utitur uocibus uice illarū, ut illas cognoscamus. ex quibus sic infero: & xa philosophus idcirco logicis utitur uocibus tꝫ quę terminis ipsius, ut per ipsas rei significatas cognoscamus. Nyenic: sed per uocē Blichiri nulla rei significari ualet, sed prędicte ipsa met uox, cui nihil significat: & de ipsa n̄ agit, tꝫ quę de termino logico. Vnde ad ipsum erit terminus materialis, n̄ uero formalis, de quo est dubium: ut constat, hæc ꝑponē Blichiri est uox, ꝙ qua talis materialiter suponit, cui suppositio materialis termini ſit accepto termini n̄ aliquo significabili, sed ꝑ se ipso, & ipsa uoce, ut contigit, dum dicit: Petrus est uox: & talis materialis terminus erit. Prouo contra: ~~nam~~ eo modo quilibet potest ce tres, quo ꝙ ce termini suponere ualet, sed Blichiri, & ide dicendū de aliis tribus n̄ significatiuis, solum ma terialiter suponere potest: uidelicet ipsa uoce, cui nihil significat: & Dicas, tres loquens n̄ est aliud, quę extre mum per se constitutum artefactū logicale; sed hoc conuenit uocibus n̄ significatiuis, ut ꝙ hæc ꝓpōnē conligit: Blichiri ~~est~~ ut uox nihil significat: & Si autē dicas ꝙ hæc, & illibus solum tres materialis, n̄ uero forliter ce; contra est: ng ex ~~ut~~ hiis tribus n̄ significatiuis, potest efformari syllogismus ita recte concludens, ut cuius conclusio n̄ logica, & materialis, sed forliter sit, taliter quę conijcias, ut concedas ꝓmissas teneatur conclusioni assistere, in illius rectitudinis: sed syllogismus ita recte efformatus, n̄ constat ꝓcise ex tribus ma terialibus: & formalibus. maior uidetur constare; hoc ~~duobus~~ illo, ubi terminus n̄ significatiuus est uox; sed Blichiri est tres non significatiuus: & Blichiri est uox. cuius conclusio tam formalis, legitima, & cuius est, ac ista: omnis homo ē animal; sed Petrus ē homo: & Petrus est animal. Nyenic, sed hic ultimus syllogismus terminis formalibus constat: & & primus.

Q: ille primus syllogismus formalis est: & termini, ex quibus componitur. Prouo ant: est forliter elicitus xa regulas rectę syllogizandi: & ~~ut~~ ant uidetur certus, cui nulla sit regula syllogizandi cui forliter n̄ conformetur; aliās recte n̄ concluderet. — 3: illud est artefactū logicale forliter tale, quod reperitur ratio ultima, & specificatiua Logicę; sed ꝙ dicto illo, & aliis, qui ponit fieri, hæc inueniuntur, sci licet ratio artistri logicalis, cui tales syllogismi artificiosi ut: &

Sed tꝫ talis constat ex dictis; ad alia uero ibi addita dico utrumque syllogismum æqualiter recte concludere, quia utriusque conjunctia æqualiter ꝙ promissis ~~sine~~ tur, & sic promissas primi, cedat conclusioni teneretur assistere: sicut & ꝙ secundo. Ultra tamen stat eo quod ꝙ quæstio primi talis materialiter significat, cui n̄ suponat aliquo significato dubio abipsa uoce Blichiri, sed ipsa tota: cuius contrarium euenit; & ꝙ quæstio secundi: unde ta conjunctio n̄ dicitur formalis: cui n̄ ſteraliter ipsa aliquod prædicatū formale; sed tota materiale, scilicet ipsius uocis; n̄ tamen opteria identica dici debet, cui saltē uirtualiter ~~et expressa~~ distinguatur a promissis, subiecta quę diuersa modo ut ac prædicata. — Ad 2 resp. negando ꝙ, illius quę æquationis. Iuxta modo quo partes syllogismi ponuntur, ſ, ita & ipse syllogismus ex debet cuique hæc, ut pote nihil forliter significetur, sed tota materialiter, materialis ſt, sic syllogismus erit, & Nec ex quo recte concludat, debet conformari forliter cui regulis Logicę.

4

Ng precise ex quo conquestio adequate concludatur, premissis, tri-que ist recte disponit, conclusio legitima erit, qui exigatur conformitas sortis, sed tghy materialis. precipue dy illius sortis conformitatis capax est: qualis est conquestio supra ponta; qua unice infertur predicatu uocis, quod unice materiale est. =
Ad 3 dicimus quod, predicto sillo soly iuuatur ratio ut specificatiua logica materialis, & sic qui tghy scirent silen sillos instituere, n uero alios, tghy logicus materialis, n autg sortis foret.

Dubitari hic etiq solet: q uocis extra artefactu ponitg ist tri logici? Ad quod cu distinctione respondeo: si uocis considerghur remotissime, & absque aliqua habitudine ad artefactu logicale, ratione tri n sortiuntur; si tamq n ita remote, sed cu aliquo respectu, & habitudine ad artefactu, taliqghur, ii termini logici. prima partis ratio ex termini definione deducitur: tuy est extremq per se constitutiuq artefacti logicalis, sed qui ita est, exhaliter soluere debet respectu & habitudinis ad artefactu cuius pars constitutiua est. q uox remotissime considerata, & absque aliqua habitudine ad artefactu, tuy logicus n est. minor. patet uidetur: cu pars constitutiua totius exhaliter ordinetur ad totu.

Nec autg 2a pars ita puatur: dy uocis extra artefactu considerghur cu respectu, & habitudine ad illud, n nisi per modu terminoru; speciatur: q. put sic ii termini logici. Prouo q: uocis n potuit ordinari ad artefactu, nisi sub ratione terminoru. q. Ans constat: cu n ordinatur ad illud, nisi quatg hoc ex ipsis concurgere ualet; sed hoc totu conuurgit ex illis totq ex tri logicalibq: q. = Si autg dicas uocis soly ordinari totq trisyllabicitales, totequg actu componit, non uero totq tres sortes; contra est quia put sic ii extrema constitutiua artefactu, quod quidq n habet totequg constituit, & ponit. Contra est: quia tuy logicus sortis n est extremq quod actu constituit, & componit artefactu, sed quod per se constitutiuq artefacti logicalis est, quod quidq compatitur cu eo, quod actu n componat, sed quod potest componere potest: presertim cu x^a philosophy uerba; definione posita n dicit actu sed aptitudine. quia q uocis extra artefactu proxime ig considerata, dicit ordine ad artefactu scilicet put ad totu pertinet logica pars, dicit ig ordine ad artefactu constituendu, esto illud actu n constituat, ideo ii termini logici sortes. uidetur, physicis: anima rationalis esto a corpore separata illud n informet, nec actuet, nec propterea definit te forma & corporis actu, cu exhaliter actu & forma corporis sit: q pariformiter uocis esto sortis ratio termini uera. conquestio legitima uidetur ee quia in modo quo contingere uidemus; physicis, ita & artificialibq (seruata portione philosophare debemus). tuy etiq, quia ideo anima rationalis separata actu & forma corporis est, quia esto n informet actu, ex se tamq informatiua illius est, seruatq ordine exhale ad illud informandu; sed etiq uocis extra artefactu put tamq ad totu logica pars Ipectat, tquatg ii termini ex se constitutiuq artefacti logicalis, dicit que exhale ordine ad illud constituendu, totequg partis ipsius. q.

Dices: lapis scilicet ategug actu domu componat, n dicitur eius pars: q uocis extra artefactu n ii eius partes, nec extrema, conquestio que nec tri logici: Prouo conquestio: ideo lapis ategug domu componat, pars domus n est, quia nulli ordini dicit ad ipsa domu, idcirco que est, quatg ex se est, ut ingrediatur ad compositionis domus, & non. sed uocis extra artefactu ordinem exhale dicit n dicit actu ad artefactu, sed idcirco ii, ut ingrediatur, & n in compositione artefacti. q. = Resp. distinguendo q: dy n est eformaliy, & distinctiy ad domu. Nego; dy in distinctiy & eformaliy, nego: q, & distinguo. Tquis dy uocis remote intelligatur, concedo. proxime & ut destinata ad artefactu nego. Tuy. Igitur partes p nobis erit; lapis cuy & considerabitur 2q quod est; rupes, ars que domi factoria nihil; illo fuit operata, & 2q quod talis ars illu polire habit illu preparando ad domu. instruendu. In primo istaru utique pars domus n est; cu put sic idcirco equaliter sit, tu ad domu construendu, quu aliud quodcunque edifitiu. Atamq 2 & 2^a istu, quo talis lapis, & forma ab arte accepit illu destinando, & ordinando ad efficiendu domu, ig suponitur ab ordinata ad domu totequg illius pars: unde esto n sit pars actu componens, se tamq pars potest ordinata ad componendu. Sic similiter & in nostro casu. uocis, ategug logica de ipsis agat, n ii termini logici; si autg consideretur 2q quod logica de ipsis put ista parte tractat, & ig sit tri logici, nullo modo que idcirco put ad constituendu artefactu & n; cu logica put ista parte ipsas preparet & ordinet ad componendu artefactu, ut illud actu comporiat put 2a, & 3a parte. unde sicut prima pars logices ad 2q ordinatur, 1a que, & 2a ad 3q: ita uocis put prima parte ordinatur ad artefactu, quod ad 2q spectat.

Caput tertium de diuisione termini

Terminus diuiditur, mentalis, uocalis, & scriptus. Mentalis est extremq artificii mentalis. Vocalis extremq artificii uocalis; & scriptus scripti. Deinde mentalis diuiditur, directu & reflexu. Tuy est cognitio rei directe attactq. Tuy uero est cognitio alterius precedentis cognitionis cuiusq potius. Vg. Pry cognosco, cognitio directa est: cognosco uero me cognoscere Pry reflexa dicitur. Verg ut reflexa sit, utraque ab eodem sthe precedere debet: & sic ista n est reflexa: cognosco Pry cognoscere. Sub diuiditur tuy mentalis sortis & obiectiuu. Tuy est actu, quo rem cognosco; Tuy est ipsa rey per actu cognita. sortis aliuy est ultimatu; alius uero n ultimatus est. Tuy est quo n soly uox, sed etiq significatiu percipitur uocis; qui enim latinus est, n soly percipit hec uocis lapis, sed etiq significatiu ipsius. n ultimatus a quo totu uox, n uero ipsius significatum percipitur. sicut qui hanc latinu ignorat, percipit hec uocis lapis, qui eius significatiu intelligat.

Ulteriꝰ diuiditur truꝰ sorliꝰ ꝙ tertiuꝰ, ꝺ abstractiuꝰ abstractiuꝰ: ꝙꝰ est notitia rei prestę cognitio rei prestę, quę dicitur ꝙ tuitio, sicut dꝫ quiꝰ homineꝫ presteꝫ cognoscit, ꝺ tuetur; ꝙꝰ est cognitio rei absentis, ꝑ speciem, ut cognitio hominis, qui absens est, ꝑ cognitionem rei ꝑ spiritualem per speciem rei materialis. Precipua tri diuisio est ꝙ cathegorematici, ꝺ ꝙ cathegorematicę: ꝙꝰ est, qui per se, ꝺ sine adiamento aliquid significat, ut homo, bruꝰ, ℣ᵃ. ꝙꝰ est, qui per se nō habet perfectę sigꝫ, nisi ꝙgatur alteri, ut nullus, omnis. ℣. Deide cathegorematicuꝫ diuiditur ꝙ singulare ꝺ commune. ꝙꝰ quę reꝫ detractę significat, de pluribꝰ nō prabilꝫ: ꝙ. bruꝰ qui de pluribꝰ prauꝫ nequit. ꝙꝰ quę reꝫ de pluribꝰ prabilꝫ significat: ut hoō, qui de pluribꝰ rationabilibꝰ enꝫ clari ualet. terminuꝫ ꝙgularis diuiditur ꝙ copulatiuum, seu collectiuum, ꝺ nō collectiuum: ꝙꝰ significat plura in uno copulata, ut Compostellana ciuitas, quę plura ꝺiuidua in se continet; ꝙꝰ, quę reꝫ ꝙplures significat, ut Paulus. Deinde aliuꝫ est ex suppositione: ut filiuꝫ hominis qui licet pluresꝫ significare posset, facta uero suppositione unum pro certo significat, scilicet filiꝰ beatę Marię Uirginis. Aliuꝫ demonstratiuuꝫ, aliuꝫ uagum: ille reꝫ detractę significat ratione alicuiuꝫ particulę, ut hic hoō; uagum reꝫ detractę significat, ut quidą homo? Ulteriꝰ diuiditur truꝰ ꝙ rectum ꝺ abstractum; ꝙꝰ est qui significat reꝫ ex subiecto ꝺ formam compositam: uidelicet albuꝫ ex albedine ꝺ subiecto illę habęte; ꝙꝰ est, qui formam significat per modum per se stantis: scilicet albedo (separatę a subiecto) diuiditur truꝰ cathegorematicuꝫ ꝙ complexum ꝺ complexum; complexum est, cuiuꝫ partes separatę ꝑ prię retinent significationem, ut hoo prudens. Inconplexum est, cuiuꝫ partes separatę, ꝙ significatiuę nō sunt, ꝙ ꝑ prię nō retinent significationem, ut Petruꝫ ꝺ dominuꝫ cuiuꝫ partes utę se significant separatę, nō tamen eandem significationem ac conuictę retinent. Ulteriꝰ diuiditur truꝰ ꝙ connotatiuum, ꝺ absolutum, tertiuꝫ quod fere idem est, ac adiectiuum, ꝺ subiectiuum. ꝙꝰ est, qui significat formam ut alteri adiacentem, ut albuꝫ albedineꝫ significat ut alteri adiacentem; ꝙꝰ significat reꝫ per modum per se stantis, ut plato, lapis ℣ᵃ.

In super ꝺiuiditur truꝰ ꝙ univocum, equivocum, ꝺ analogum. Univoca sunt, quoꝝ nomen est commune, ꝺ ratio per nomen significata omnino eadem: ut homo, cuiuꝫ nomen Petruꝫ, Paulus ꝺ alii plurimi commune est, ratio, quę per hoc nomen significata, scilicet natura humana omnino eadem. Equivoca sunt, quoꝝ nomen est commune, ratio uero significata per nomen omnino diuersa: ut canis, cuiuꝫ nomen commune est celesti, terrestri, ꝺ marino est: ratio uero significata respectiue cuiuꝫ libet totaliter diuersa. Uerum si huic nomini particulam latrabilis addatur, fit univocum. Analoga sunt, quoꝝ reꝫ nomen est commune: ratio uero per nomen significata parti eadem, parti quę diuersa: ut hic terminus tanus pes, qui conuenit pedi animalis, pedi montis, pedique colymbi; ꝙtum ꝙ ad diuersitatem. ꝺ hic truꝰ sanus, qui de urina, ꝺ corpore dicitur, diuersimode tamen; nam ꝑ prius ꝺ formaliter conuenit corpori, ut debita quatuor humoruꝫ ꝑ temperaturam; urina uero ꝙ quid ꝺ ꝑ se. Aduerte tamen Analogum per se ipsum stare semper ꝑ significato famosiori, nisi ratione alicuiuꝫ particulę ad minus ꝑ principale reducatur: ut pes, qui ꝑ animalis pede significat, tamen ꝑ principali, nisi aliquę particulę additę, quia ad montem, ꝙ colymbum detrahitur. —

Deide truꝰ aliuꝫ tranſcendentalis, aliuꝫ nō tranſcendentalis. ꝙꝰ ut, qui per omnes rerum genera diuagatur, ꝺ de quacunque re anythari ualet: hi tres ii sex, totidem literis denotati: scilicet ens, ut reꝫ, ens, uerum, bonum, aliquid, unum. Dicitur truꝰ tranſcendentalis, quia reꝫ usque ad ultimum differas penetrat, econtra uero nō tranſcendentalis reꝫ nō penetrat, nec obꝫ rebꝫ. ueniꝫ, uidelicet homo, bruꝰ ℣ᵃ. Insuper truꝰ ꝺiuiditur ꝙ finitum ꝺ infinitum. ꝙꝰ aliquid detrahitur significat, ei quę nō præponitur negatio, ut homo, serpens ℣ᵃ. ꝙꝰ est, cui præponitur negatio, ut nō homo nō serpens; ideo quę nihil detrahit significat. Nota tamen, quod ipsa negatio destruit totum, quod post illę ponitur: quare dicitur mahometh naturę. Unde ꝙdam ꝑpone: lapis nō est animal, nihil de lapide enunciatur, quia ipsa negatio affirmationem præcedit; ita uero lapis est nō animal, affirmatur de lapide ee, sed nō animal. Super ꝺ est addendum, quod quo loco negatio ponatur, si prius ꝑponens totum illę finitatę redit: ut nō lapis ut animal, si supra copulę negatiuę fuit: ut lapis nō est animal, si uero supra predicatum, si supra copulam negatio cadat, ꝑpositionem negatiuam redit, ut lapis nō est animal; si uero supra predicatum, ipsa finitat: ut lapis est nō animal.

Seeydꝫ. ꝙꝰ est qui reꝫ significat, ut est, ut argentum, aurum ℣ᵃ. ꝙꝰ significat reꝫ ut ꝺpprehenditur, ut genus, speciem, differentiam. ꝺ qualitatem. Deide aliuꝫ est truꝰ ponitivus, aliuꝫ privativus, ꝺ negativus alter. ꝙꝰ reꝫ ꝑpositam significat, ut uisus; ꝙꝰ privationem formę, subito ad illam capaci, ut cęcitas; homine; negativus uero cęcitatem formę, subito nō capaci, ut cęcitas uisui respectu lapidis.

finita in diuisione terminorum, nunc restat agendum de comparatione illorum. Igitur alii impertinentes sunt, seu disparate se habent, quando nec unus alium infert, nec illi repugnat: ut homo sapiens, et homo nec sapiens; ferat, nec repugnantia ad illa habeat. Pertinentes sunt pertinentes, ꝙ sequela, ꝙ repugnantia. hi ii, quorum unum alteri repugnat, eius quę negationem infert: ut hoo ꝺ equus, et primus secundo repugnet, eius quę negationem inferat. scilicet est homo: ꝺ nō equus. Pertinentes sequela ii, quorum unum alterum infert: ut homo ꝺ animal. nam ualet est homo: ꝺ animal. Pertinentes sequela alii nō conuertibiliter. alii uero ii conuertibiliter mutuo. primi scilicet ii, quorum unum alterum infert, nō tamen mutuo, ut homo, ꝺ animal, ualet ut homo: ꝺ animal, nō tamen extra, est animal. ꝺ homo, et animal latius quam homo pateat. Conuertibiliter mutuo ii inter quos ex utraque parte ratio ualet: ut homo, ꝺ risibilis; nam sicut enim ualet est homo: ꝺ risibilis, ita est retrobilis: ꝺ homo. Ex pertinentibꝰ repugnantia alii ii contrarie oppositi, ut albus ꝺ niger: quia oppositio uersatur inter terminos positiuos. alii contradictorie, ut unum, ꝺ cętera, inter formam scilicet, ꝺ eius privationem. alii uero relatiue: ut Pater, ꝺ filius.

Caput Quartum de proprietatibꝰ termini —

Peracta in diuisione truꝝ, nunc ad torum proprietates explanandas discedimus, quia ualde utiles ad argumentorum fallatias percipiendas. Prima ꝺ proprietas tri est suppositio, quę in definitione acceptionis termini ꝑ se, ꝺ suo significato

Primo diuiditur suppositio ꝙ forlz, & materialz. La ê acceptio termini ꝓ suo significato, ut dz homo ꝓ natura humana suponit. 2a ê acceptio termini ꝓ se: ut ꝙ hac ꝓpositione ostendit: Blichiri ê nox. Et ꝙ dicitur materialis quando terminus n accipitur ꝓ forma, sed ꝓ subiecto illo habete: ut sapiens mutabit, ubi sapies n ꝓ sapietia, sed ꝓ subiecto illo habte supponit. Suppositio formalis diuiditur ꝙ ꝓ priꝙ, & ꝓ priꝙ, seu metaphoricꝙ. La ê ꝙ acceptio termini ꝓ significato ꝓprio, ut leo rugit. 2a ê acceptio termini ꝓ significato improprio, ut fontes & prata rident; ꝙ fontes & prata habt ꝓ priꝙ, & methaphoricꝙ ridegt.

Suppositio formalis ꝓpria diuiditur ꝙ in phicz & personalz. La ê acceptio termini ꝓ significato ut cognitoni subiacet. ut homo ê species ubi homo supponit habt ꝓ natura humana ꝙ abstracta ab indiuiduis, & sic n ualet: Petrus est species. Et Socio nalis quꝙ simul realis dicitur, ê acceptio termini quod ꝓ significato quod habet ꝙ aparte rei. ut homo ê rationalis, quod n soly conuenit naturꝙ humanꝙ, sed ê ei cuilibet indiuiduo ipsius. Deide diuiditur suppositio ꝙ singulare, & commune. La ê acceptio termini ꝓ significato ꝙ singulari, ut Petrus studet. Communis ê acceptio termini ꝓ significato communi: ut homo ê animal.

Suppositio communis diuiditur ꝙ distributiua, copulatiua, disiunctiua, & confusꝙ. La sed distributiua ê illa, ꝙ qua terminus communis ad sequentia distribui ualet: ut dz dicit omnis homo ê animal, ita distribuere ualz: ꝙ Petrus ê animal. Paulus ê animal &c. quꝙ argumentatio dicitur descensꝙ: scilicet a superiori ad inferiora: sicut dicitur ascensꝙ ab inferioribꝙ ad superius, hoc modo arguendo: hic homo ê rationalis, ille, Ille, &c. ꝙ omnis homo ê rationalis. Suppositio copulatiua, seu collectiua ê acceptio termini ꝓ omnibꝙ inferioribꝙ nullo excepto, ut si dicꝙ, elementa ꝭ quatuor auferendo unꝙ falsa redditur ꝓpositio. sicut falsa erit hꝙ: ꝙ terra, aqua ꝭ aqua ꝭ quatuor elementa. Suppositio detrata contingit, quando terminus accipitur ꝓ aliquo significato detrato ꝛaone alicuius signi: Vꝙ hic homo currit, equualet ꝙ supposito singulari suppositioni, uidelicet huic Petrus currit. Confusa euenit, quando terminus sumitur ꝓ aliquo significato determinate, duꝙ: sic aliquis oculus requiritur ad uidendꝙ; ita tamꝙ ut nec dexter, nec sinister detrate sit necessarius, sed l unus, l alter; ꝙ quilibet siquidꝙ istorꝙ quis uidere ualet.

Suppositio distributiua adhuc est duplex alia est ꝓ singulis generum, quꝙ ꝛpleta uocatur; alia uero ꝓ generibꝙ singulorꝙ, quꝙ dicitur ꝛpleta. La ê acceptio termini n ꝓ solis omnibꝙ speciebꝙ, sed etiꝙ ꝓ omnibꝙ individuis sub raone communi stetis: uidelicet omne animal ê ui ꝛ, ubi suppositio n soly ꝓ speciebꝙ animalis e, sed etiꝙ ꝓ omnibꝙ inferioribꝙ cuiuscunquꝙ speciei. 2a ê acceptio termini ꝓ omnibꝙ speciebꝙ, n autꝙ ꝓ omnibꝙ individuis: ut omne animal fuit in arca Noe, ubi omne animal esto ꝓmni specie supponat: n tamꝙ ꝓmni individuo. Subdiuiditur suppositio distributiua ꝙ absoluta, & acommodꝙ. La est acceptio termini ꝓ suis significatis sine limite. ut homo est rationalis. 2a ê acceptio termini n ꝓ omnibꝙ significatis, sed ꝓ his tantꝙ quibꝙ adaptari ualet: ut omnes ꝙ Adꝙ peccauerꝙt; ubi n ht suppositio nec ꝙ christo Dño, nec ꝓ beata Virgine.

Ratio, quꝙ ê extensio a minori ad maius significatꝙ, ut homo est animal, ubi ê soly suponit ꝓ quibꝙ ꝭ & hijs qui ꝭ, sed ꝓ hijs qui fuerꝙt, & erunt. Restrictio quꝙ tertia ꝓpriꝙ est, extra se habet & est quꝙ applicat terminꝙ significatio, ad minorꝙ limitatur ut homo est albus: ita restringitur, dz ad detratꝙ hominꝙ nationꝙ significatꝙ coartatur: scilicet hispano, Anglo, & alijs, qui albi ꝭ. 2a ꝓpriꝙ termini, quꝙ est alienatio, ê translatio a ꝓprio ad ꝛpriꝙ significatꝙ, ut Petrus ê Nero, ubi Nero ê significꝙ ꝓprie Imperatorꝙ Romanꝙ, trꝙsfertur ad significꝙ Petri, quꝙ habt ꝙ ꝓprie significat.

Diminutio 3a termini ꝓprie est albꝙ 2ꝙ detꝙ. Statꝙ 6a ꝓpriꝙ termini, ê acceptio ipsius aliquando ꝓ aliqua detꝙ duratione ut Petrus currit, significat existꝙ, n futurꝙ, l prꝙteritꝙ. Ultima ꝓpriꝙ, cateꝙ principales ad arguendꝙ fallatiꝙ deseruiꝙ ê appellatio, quꝙ definitur: applicatio uniꝙ termini supra significatꝙ alteriꝙ, ut dz dico, homo est animal, ꝙ animal applicatur supra hominꝙ. Dicitur autꝙ Diuiditur appellatio ꝙ forlz, & materialz. Cateꝙ qteꝙ utriusꝙ definitionꝙ assignandꝙ, claritatis gratia notandꝙ est, ꝙ termino secretꝙ duplex significatꝙ ee: formale scilicet istꝙ ꝓpria termini secreti forma, & materiale: subiectꝙ uidelicet similꝙ formꝙ habꝙ, ut ꝙ hoc secretꝙ albꝙ, albedo est significatꝙ forle, & subiectꝙ albedinis materiale.

Vnde appellatio forlis est applicatio quod uniꝙ termini ad significatꝙ formale alteriꝙ, ut dz dico contingit quꝙ, quꝙdo ꝓpriꝙ scilicet appellat supra forle subiecti, ut cygnus albus est diuersꝙ uiꝙ, ubi diuersitas uiꝙ cadit supra albedinꝙ, quꝙ est formale subiecti. Appellatio materialis extra se habet est quꝙ applicatio uniꝙ termini ad significatꝙ materiale alteriꝙ: quꝙdo uidelicet ꝓpriꝙ cadit supra materiale subiecti, ut fortis disputat, ubi disputare non n cadit supra fortitudinꝙ, quꝙ forte subiecti est, sed supra fortitudinis subiectꝙ. Notꝙ, quod ꝓter arguendꝙ semper appellatio ꝓpriꝙ occulis habenda est, ut potꝙ tꝙ necessaria ad sophismata, & de fallatiꝙ aperiendꝙ: ex siquidꝙ appellatione nariata ꝙper conquestia defectuosa erit.

Caput Quartꝙ de Nomine, & Verbo

+ sine tempore

Nomen ꝙ ita Aristotelis definiuit: est uox significatiua ad placitꝙ, cuiꝙ nulla pars separata significat, ꝙ complexa, finita, & recta: ut homo. cuiꝙ definitionis rectitudo apparet ex eo, quod per ly significabile ad placitꝙ differt a termino Blichiri, & alijs n significatiuꝙ, ꝙ hi n sit ita tuti ad aliquid significandꝙ: ꝓpter quod a ꝓpria ratione nominis excludꝙtur. Particula sine tꝙpore nomꝙ a Verbo differt, quod ꝙ tꝙpore significat. Cuiꝙ nulla pars separata significat illud ab ora tione distinguit. Incomplexa a tro complexo, ut homo albꝙ, qui nominꝙ complexio est. finita a terminis infinitis, ut n lapis. Recta a casibꝙ obliquis: quia ꝭ nominis casꝙ; n uero nomꝙ, nisi ꝙ ad nominatiuꝙ reducatur.

Dicꝙ aliqua ꝭ nomina cꝙ tꝙpore significare: ꝙ nomꝙ recte definitꝙ n manet ꝛro uatur gr. ad quꝙ significat certo difrꝙ tꝙporis, ꝓ priꝙ ipsiuꝙ mensurꝙ cꝙ tꝙpore significat; sed aliqua ꝭ nomina, quꝙ simili modo significat: ꝙ maior. Verba uero siquidꝙ Verbꝙ cꝙ tꝙpore significat, quia certo difrꝙ

temporis, cuius que mensurę significat. minor cęteris uidetur aperta, sequentibus nominibus: hora, dies, mensis, & quinquennium, prędium, tempus matutinum, & meridianum, quorum quod libet certum tempus, mensurę que proprium significat. Ad argumentum respondeo negando q. ad illius quationem mai distinguo, quę significant certa distincta temporis cuius que mensurę, & cui distincta temporis, & mensura. nego mai. & sine distincta, & mensura neg. mai. eadęque distinctione ad min. applico. Igitur aliud est distincta temporis, & mensurę significare; aliud uero cui distincta, & mensura, sicut aliud est significare tempus, aliud que cui tempore: scilicet presenti, prętęrito, aut futuro. Cui ueniunt nominibus suprapositis, & aliis, quę assignari ualent. Cui uero uerbo, & non ipsum spectat. ~~Oratio proprium est~~

Sed obstat iurgens: significare distincta temporis, & sine distincta temporis repugnat: q. si prędicta nomina significent distincta temporis, est cui distincta temporis. Probo q. significare distincta temporis, & non distincta temporis, est significare, & non significare temporis distincta; at hoc implicatorium est: q. maiori pręsupponitur distincta significat, absque tali distincta significat, excludo a ratione significati illius distincta: q. non significat temporis distincta, cui distincta temporis significat. = Resp. negando q. & simul cum probatione ~~ratione~~ respondeo distinguendo q.: sine distincta temporis: quoad propositionis ~~sine~~ totaliter negat distincta temporis a ratione significati. nego q.; quoad precise modum significandi uerbaliter excludit, nego q.: quo distinctione ad sequentia patet. Igitur hoc quod est significare sine distincta, & absque distincta temporis equiuocationem claudit. non denotat, significatum non intelligi, imo totaliter ab illo excludi a temporis distincta; ~~indicat~~ solum excludi modum significandi uerbaliter. In primo sensu uerum est quod dicebas: siquidem distincta temporis ea significata, & simul totaliter excludi a ratione significati, quamuis cui. Ataminen, & alium est; potest enim distincta temporis ea significata, qui sit modo proprio significandi uerbaliter, sed tota nominaliter. Vt clarius doctrina tradita patebat, ~~tota diuersitatis exempli modi significandi; hoc est nominibus, hora, prędium &c. & hoc uerbo~~ ~~modo, siquidem illis nominibus significatur certa mensura, & distincta temporis, diuerso tamen modo ac uerba modo~~

Vt clarius doctrina tradita patebat, diuersitatis nota ex parte modi significandi; hoc est nominibus hora, prędium, &c. & hoc uerbo diligo: siquidem esto illa significat mensuram unius horę, talis que distincta temporis; non tamen significat aliquid exercere, & fieri; tali horę, & cui tempore presenti, futuro, aut prętęrito. Sicut est obstat dicit; uerbum diligo, & quo significatur dilectionem a me poni; tempore, & cui tempore de presenti. = Nec obstat hoc obstat quod etiam prędium significat aliquid scilicet commensionem exercere cui tali tempore, & tali horę indelicet; dimidio diei; obstat, negando est: equidem prędium solum significat commensionem connotatam tali horę. non tamen significat cui tali horę; seu alium terminum significat commensionem, quę alia exerceatur cui tali tempore; non uero significat hoc quod est exercere; hanc horę, & cui tali tempore.

Verbum est uox significatiua ad placitum cui tempore, cuius nulla pars separata significat, complexa, finita, & recta. Per hoc cui tempore a nomine differt. Incomplexa excludit sophistica uerba, quę non uerbum, sed potius uerborum sophistica. Finita, uerba infinita, ut non amo. Recta excludit tempora omnia prętęr presens, ydiotismum, quia alia non seruant propriam rationem uerbi, nisi quatenus ad presens reducuntur: & sic ideo nec ex post Vnte Christum erit, nec erit. quid uenit tempus, quo uerificabitur de prętęrito.

Replicabis: aliquando Verbum cui tempore non significat: q. male definitur. Probo q.: nulla ex parte sapientum ueritatis cui tempore significat, cui ab omni tempore absolutatur: ut obstat, hac ex parte, homo est animal rationale, quia solum denotatur animal rationale ee de hominum essentia, quę determinet aliquod tempus: q. = 2: & hac ex parte Pater est principium filii, ~~uerbum~~ uerbum est non significat cui tempore, cui ante omne tempus, & ab eterno est filii principium: q. = Resp. negando q., cuius quationem distinguo: nulla significat cui tempore ex parte rei significatę, sed quoad modum significandi nego q. Vnte, non ex ponente dicta, & nimirum esto copula, seu uerbum est non significet cui tempore ex parte rei significatę, quia animal rationale, ut hominis essentia, quocunque statu ei uenit, & dependenter ad omne tempus; atamen ex parte modi significandi a nobis cui tempore significare concipitur, ut clare dictum, cui est presens indicatiuum significatum. ex quibus ad 2m patet.

Pars secunda Logicę parua

Caput primum de oratione, & modo significandi

Peractis his, quę ad 1m Logicę partis spectant, nunc deuenimus ad eas, quę 2o nouerint uidentur. sed quoniam alia tamen, primum nobis obuertitur oratio. quę est compositio artificialis ex multiplicitate dictionum constituens. & hęc duplex, una perfecta, & perfecta quę alia. La perfecta est, quę declarat: ut hęc: iter subuentoria perfectior est homo. 2a est, & perfecta facit: scilicet, si sol lucet.

Modus significandi latissime accepta, & intelligitur ponendo eo, quod ad significandum adiubat, & ut ad presens attinet, sic definitur: oratio ignoti materialiter: siquidem ut ignota, & obscura per cipiamus, deficiunt modus significandi, qui sic habet multa genera ad definitionem, diuisionem, & alia artificialia logicalia ad 2m, & 3m partem pertinentia. & quia ex 1ma dictis, 2a, & 3a pars, quales, & quotuplices sint, clarius stabit, ideo nunc de ipso satis.

Caput 2um de definitione

Definitio, quę species modi significandi est: sic ab Aristotele definitur: oratio explicans essentiam rei. Recta definitionis aliquando solet assignari regula. 1a est, quod sit suo definito clarior: quia sic & sit instituta ad essentiam rei manifestandam, male ipsa declarabit, si notitior non foret definito, & sic ista recta non est: homo est modus abbreuiatus, non cum nobis appareat quid sit modus, quę homo. 2a est quod ex genere, & distinctis. Nec. debet enim predicari habere, per quod cui aliis conueniat, & aliud per quod ab eis differat. 3a est, quod nec redundet, nec diminuta sit, ita ut nihil ei desit, ~~nec~~ nil superfluat ad essentiam rei manifestandam: ideo que definio, & definitum mutuo conuertuntur, ualet que consequentia ab uno ad aliud, & uidelicet e oratio explicans essentiam rei: q. definitio, & econtra. cui his omnibus regulis conformatur nostra definitio definitio, ut facile stabit.

Catery dicy: La regula definitionis est, quod ut clarior suo definito, ex quo petit definitio definitus nunquq ; gredi ; definiens aliàs obscurior videretur definito ; sed huic regulq nunquq potest conformari definitionis definitio, cui non potest definiri rei per ipsq met definiens: g° n potest dari recta definitionis definitio. Si autq dicas 2y = varietatibus ; rationis dubitas definitq ; definitq ea: scilicet 2y quod forliter definitio, ipsq definiri potest, quia dicit rationis definiti. Contra est: sigiudq definitio quit forliter definio est definita: g° nulla est solutio. Probo q: sub ea ratione definitur, sub qua ei conuenit ; ejus definitione explicata, ea scilicet oratione explicatq rei ; sed qua forliter definitio est oratio explicans ejs rei: g°. = 2: si definitionis definio daretur, etiq huius alia 3a definitio daretur, ; sic usque ; ; ; ; hic gradus ; ; ; ; tari debet: g°. mai.. stat 2 nullum maior ratio n detur ad 2y quq ad 3y.

ee definitq per se ipsq

Ad 2y iq patet ex dictis.

ad addita uero dico, negando q, ad eius prouationis diuisquo mai. sub qua ei conuenit ut explicata per ipsq, ergo ut explicati, nego. Igitur definitio ; eliq ualet actiue, ; patiue, seu ut aliud explicq, ; ut explicata, ; ipsa sumitur definio qua formaliter talis: ; 2 uero ipsa definitio iq subjudit alia denominationis scilicet definiti, cuius n definiat; immo potius definiatur per quod sit oratio explicq rei. hoc instari ualet ; definitione nominis, quia nomq recta definitur, ; tamq per nomina ; ipsius definitione apposita explicatur qui ex hoc ualeat quq ; terre, nomq subeadq ratione definiq, ; definitq ea, sed sub diuersa ; termino, ; aliis etiq ; stat. Ad 2y dico 2y definitionis dari, imo necessariq ea, 3a qua superflua. ratio ad primi quia ; ; ejus potestia reflexiua sit, potest supra suos reflectere actus, ; sic posita definitione alicuius rei per actq 2y ; ejus adhuc supra illy reflectere ualet, ; dagdo quid sit definitio per talq actq apposita, ; ne definiendo erret, cui ratio quia sumit definitio. Ad ratio uero secundi ea quia per definitionis definitionq manet ipsa definita: siquidq ejs definiatur definitio generice accepta, ; definitio, per quq definitur, sit particularis, iq manet. stata sub eadem ratione definitq. Nec ex hoc ualet: ; terre: g° per se ipsq definitur, ; subeadq ratione, nq ipsa definitio, ; 2a 2y quod forliter talis, ; particularis, est definiti aliquando qua sub eadq ratione. stanta, definito, qua forliter definitq est, g° 2y quod forliter definis est simul definita, ; explicata. Ad secundo siquidq Contra est: nullq ejus ; sequitur illq 2q definitionq sub eadq ratione forli definiti, ; definitq ea: nq definiens est sub ratione particulari talis definitionis, definita quq sub ratione communi definitionis explicatq. ; ista ; definitione nominis termini ; ia.

Definitio g° diuiditur primo ; ejstialq, ; descripiuq. 2a, quq ejstiq rei explicat per principia primor dalia, ; hoc alia sunt una est methaphisica, alia uero phisica. illa, quq rq explicat per genus ; differq. ut homo est animal rationale. illa uta per partes physicas, scilicet materiq ; formq, ut homo est ex ; istis corpore, ; anima, ubi corpus loco generis ponitur, anima quq loco differq. Descriptiua, quq a rq explicatur per proprietates, ut homo est risibilis, ; sociabilis ; Aliaq est definitio causalis quq explicat rq per ordinem ad suas causas efficiq, finalq, exemplarq ; ut homo est a deo creatus ad eius imaginem, ; ut illo fruatur. Itaq dicq talis definitio, quq rq declaratur per eius accidentia. ut homo est animal bipes, capite habens erecto. Notandq ex his definitionibq præcipuq magis propriq, ; rigorosiq ejstialq est; aliq uero n ita propriq, ac prima, quia esto per ipsa, nobis aliquatenus innotescat ejstia rei: n tamq per predicata prima, ; ejstialia. ; minus accidentalis, quq ut talis solum explicat rq per accidentia.

Caput 3y. de diuisione.

Circa hoc occurrit modi occidi ipsius primo se offert aggdy, quid sit? est g° diuisio oratio totum ; suas partes distribuens. Vt ejus totum clarius apparcat, diuisio aliud ; suis dictis partibus, ; sic hoc se exercere in ualet erga id quod partibus caret ; propter quod Deus diuidi nequit. 2. sequitur quotuplex diuisio sit. ; cui hoc totum ; suas partes resolubile, ideo x° modis totius, ; ipsa diuisio erit. si totum ejstiale fuerit, diuisio ejstialis erit totum scilicet, quq totum ; partes ejstialiq distribuunt, ; tunc multo ; ad hoc si ipsum totum ejstiale methaphisicum sit, diuisio erit ejstialis methaphisica resolubilis illud ; partes ejstiales methaphisicas, ut homo methaphisice considerabilis ; animal, ; rationale ; si uero phisicum, ; illa phisica erit distributiua ; partes phisicas, ut homo ; corpus ; anima. alia est diuisio totius integralis illuius ; partes integrales illius ejs, ut homo ; caput, pedes, ; hoc diuisio integralis est ; partes eiusdem rationis, ; diuersis; si primus homogenea erit, ut lapis ; una pars ipsius. si 2y erit heterogenea, ut homo ; caro, ; ossa.

Dicit quia totum aliud actuale, aliud uero potestiale: ideo illius diuisio erit ; partes actuales, ut homo ; corpus, ; anima, ex quibus actu componitur. diuisio uero totius potestialis est ; partes potestatiuq, quq potestatiui nuncupatur ; ut animal quod normal qu abstractiue sumptus, quia potestate, ; partes potestatiuq diuiditur ; est scilicet ; suas differas rationale, ; irrationale, est accidens ; albedo, ut homo ; leonis, ; ; Diuisio accidentalis totius distributiua ; accidentales partes. ; hoc est accidens ; albedo, ut homo ; albus, ; niger.

Aliquq ex observandis regulq circa diuisionq, ut recta euadat. 1a est, quod nullus membrum dividens pars sibi adæquet diuisum: propter quod hoc est mala diuisio animalis, aliud est risibile, aliud uero rationale, ; primus membrum ita latius patebat, ac animal. 2a est, quod omnia membra simul sumpta illud adæquet. ut animal ; rationale, ; irrationale diuisum est rationale ; irrationale colligibile adæquet animal. propter quod hoc est mala diuisio, ~~prima diuidentium~~ mundus diuiditur ; europa, ; Asia. Cum ei deficiat America, ; Africa, ut totus mundus adæquet. Nec ~~ista orbicularis regula obstat quod homo ; animal, ; ratio~~ ~~male diuidentium, ubi annum~~ 3a regula petit, quodlibet membrum diuidens, aliud excludere. ut stat ; diuisio totius mundi ; europa, Asia, Africa, ; America, quq partes mutuo se excludunt. Itaq hoc mala diuisio foret: mundus diuiditur ; europa, Asia, Africa, America, ; Hispania ; ejusdem ; europa.

Nec contra 1q regulq obstat, quod homo recte diuiditur ; animal, ; rationale, est tamq animal n solum adæquare, immo potius excedere totum hominis uidetur, quia latius quq homo patet. ~~Ad in oppositum capitis deducitur~~ ~~diuisio diuidens recta n ea, etiq~~ ; ita non obstat regulq, nec eq ; frigefit diuisio animalis ; risibile, ; rationale

Cuius ꝺtrariꝰ diximus, ex quo ꝺsibile ead̃ latitudinꝭ ac animal habere. Non quꝫ obstat. siquidꝫ, ut supra diximus, aliud e totꝭ actuale, aliud uero potstiale: hoc ꝫ parꝫ ꝑ potestatiuꝫ perquꝫ potit ꝺtrahi, diuidiꝫ; n uero illaꝫ, tꝫquꝫ exquibꝰ actu componit̃, ꝺ sic exigit nullꝰ mẽbrꝫ totꝫ latitudinꝭ extensionꝫ, ꝺ potstialitatꝭ habere ac ipsꝫ, ut animal ꝫ rationale, ꝺ irrationale; atq; totꝫ actuale ꝰ ꝫ parꝫ actualiꝭ diuidat̃, cuiꝰ aliqua ex illis, si abstratiue sumat̃, ꝺ ut quidꝫ potstiale, maiorꝭ extensionꝭ, ꝺ latitudinꝭ habeat; ut tam ꝫ actualis pars totiꝰ est hꝰ maiorꝭ latitudinꝭ n dicit, cuꝫ put sic ꝺtalia connectit aliꝫ ꝫ partꝫ, perquꝫ detrahit̃, ratione cuiꝰ detramina tionis amittat illꝫ potstialitatꝭ ꝺ latitudinꝭ. Vel dic, quꝺ ꝫ membris actualibꝰ hoc quod est adæquare, l n adæquare totꝫ n attribuit̃ penes unionẽ maiorꝭ uniuersalitatꝭ, sicut ꝫ mẽbris potestatiuis; sed penes ꝺlutionẽ omniꝰ ꝓtorꝭ, ex quibꝰ totꝫ actu componit̃, ꝺ idꝰ cuꝫ homo n totꝫ ꝫcludat rationꝫ rationa lꝭ, sed etiꝫ animalis, animal ꝫ dicit cuꝫ quod actualis pars hominis est, n dicat ee rationale, ꝓpterea recta hominis diuisio erit ꝫ animal, ꝺ rationale.

Circa modꝫ arguꝺi de toto ad partꝫ, a partibꝰ quꝫ ad totꝫ aliqua ꝫ ꝰ diuersa ꝺcenda. primo a toto actuali methaphisico ad quelibet ipsiuꝫ partꝫ legitimꝫ ee ꝫtiꝫ; ut est homo. ꝰ est animal; ꝰ est rationale; ꝰ animal. A toto uero actuali phisico ad quelibet ipsiuꝫ partꝫ diuisiue sumptꝫ accepta ualeꝫ ee ꝫtiꝫ. uidelicet est homo phisice iste; ꝰ corpꝰ. ꝰ anima. si autꝫ partꝫ simul, ꝺ colective sumant̃, uera ꝫtia erit: ut est phisice homo; ꝰ corpꝰ ꝺ anima simul, ꝺ ideꝰ colectiue. a toto uero potstiali exit recta ꝫtia ad aliquod ex mẽbris diuisiue, n uero ad quodlibet detract, ꝰ animal, ꝰ l rationale, ꝰ irrationale: n tamꝫ ualet ꝰ est detract rationale, l ꝰ est detract irrationale. Cateroꝝ hoc ꝫtelligẽꝺ affratiue, nꝰ negatiue a toto potstiali etiꝫ negatiue ualet ad omnia mẽbra ut sic n est animal: ꝰ nec rationale, nec irrationale. a toto uero actuali methaphisico negatiue esto ualeat ꝫtia ad mẽbrꝫ ꝺferẽs, n uero ad genericꝫ: scilicet n est homo: ꝰ nec rationali; n uero ualet: n est homo: ꝰ nec animal

+ tꝫ affratiue quꝫ negatiue

uero methaphisici actualibꝰ simul ipsis ualet ꝫtia ad totꝫ: ut est animal ꝺ rationale: ꝰ homo; + est animal, ꝺ rationale: ꝰ nec homo. diuisiue uero ꝫtia ualet affratiue a beꝫ parte, quꝫ ꝺtra est, n uero abilla, quꝫ loco generis ponit̃: scilicet est ꝰ rationali: ꝰ homo, n tamꝫ: est animal: ꝰ homo. Negatiue uero abutraque etiꝫ diuisiue recta erit contia ꝰ ꝫ. n est animal: ꝰ nec homo. n est rationali: nec ꝰ homo. a partibꝰ uero phisicis simul, ꝺ colectiue acceptis tꝫ affratiue, quꝫ negatiue legitima est ꝫtia ut est corpꝰ ꝺ anima colectiue, ꝺ unitiue: ꝰ homo. n est corpꝰ, ꝺ anima simul, ꝺ unitiue: ꝰ nec homo. a qualibet uero parte ꝺcꝰ nulla erit ꝫtia, ut est corpꝰ: ꝰ homo. nec etiꝫ negatiue ualet, ut n est animal: ꝰ nec homo. A partibꝰ uero totiuꝫ potstialis affratiue est ꝺ diuisiue, quꝫ colectiue recta erit ꝫtia, ut est ra tionale, ꝰ irrationale: ꝰ animal. Negatiue uero licet ab oribꝰ colectiue sit uera, + qualibet ꝺcꝰ ꝫtia erit, ut n est rationale, nec irrationale: ꝰ nec animal, uera est ꝫtia: hꝰ tamꝫ falsa: n est rationale. ꝰ nec animal.

Capud Quartꝫ de ꝓpositione, eiusꝫ quꝫ ꝓprietatibꝰ.

Propositio igitur est oratio uniꝰ de alio enunciatiua. ut sꝰ homo est animal; quꝫ animal enunciatur de homine ipsa ꝰ ꝫ ꝫ intendꝫ quatuor. Materia scilicet, forma, quꝫlitas, ꝰ ꝺualitas. Materia est subiectꝰ ꝰ ꝓdicatꝰ ut homo, ꝰ animal; ꝺicta ꝓpositionis. forma est copula, l nexꝫ subiectꝰ ꝰ ꝓdicatꝰ, ut ly est. qualitas, ueritas l falsitas, affratio, l negatio ꝓpositionis est. quꝫlitas uero uniuersalitas, l ꝑticularitas ipsiuꝫ. Ratione materiꝫ diuiditur ꝓpo ; necessariꝫ contingẽs, ꝰ ꝓsibile, ut ꝫ ē, quꝫ uniꝰ de alio necessario enunciat, ut homo ē rationalis, cuiꝰ ee rationalꝫ necessario, ꝰ existaliter ꝺcꝰ inesse homini. ꝫa uero contingẽs, ꝰ accidentaliter enunciat, ut homo est albꝰ, cuiꝰ albedo ipsi accidentalis sit. ꝫa uero, quꝫ enunciat ꝓdicatꝰ subito repugnẽs: ut homo est irrationalis.

+ ubi homo est subiectꝰ, quia subiectꝰ ꝫtinet animal ꝰ ꝫ homine ꝓdicatꝰ, ꝰ ꝫ ter quod animal ꝺicitur ꝓdicatꝰ.

Ratione formꝫ diuiditur ꝫ cathegoricꝫ, ꝰ hypotheticꝫ. ꝫa, quꝫ ꝫplex uocatur, ex subiectꝰ, copula uerbali, ꝰ ꝓdicatꝰ ꝫplicis conflatꝰ. ut homo est animal. sed n ꝫ per subiectꝰ huiuꝫ ꝫplex est, ut constat ꝫ hac: Petruꝫ est albꝰ est ꝓpositio, ubi esto ꝓdicatꝰ, scilicet ꝓpo ꝫplex est, quia ꝫ alia particula similis. si copula fuerit ꝰ redet ꝓpositio copulatiuꝫ, ut homo est rationalis, ꝰ leo est rudibilis. particula Vel ꝓpositionꝫ facit diuisiuꝫ taliter, quod ex ꝺna ex cathegoricis debeat ee uera. ut hoc animal uel est rationale, ꝫ ut hoc animal uel est irrationale. Si ꝓpositio redit conditionalꝫ ut hoc animal est rationale, ꝫ hoc animal est ꝺcurriturum, n est rationale. quia uero causalis est ꝰ huiusmodi denominationiꝫ facit ꝓpositionꝫ, ut hoc animal est ꝺcurriturum, quia rationalꝫ. Aliꝫ ꝫ plures particulꝫ, quꝫ possꝫ poni: cateroꝝ ex ꝺctis facile quis percipiet. quales sit ꝓpositio hypotetica, cuiꝰ ꝫ mody particulꝫ, quꝫ ꝫ ter duas ꝫ cathegoricas medat, exeat hypothetica, ꝫ quia rationꝫ copulꝫ n habet uerbꝫ ꝰ ē, sed ꝺna ex particulis assignatꝫ gerẽdis uicꝫ nexꝫ.

Inuper ꝓpo cathegoricꝫ, quꝫ ꝫplex est, alia formalis, alia ꝺdicta una uero ꝺdicta est: hoc est ꝫ ꝓdicatꝰ ideꝫ ac subiectꝰ est tꝫ ꝓ ex parte significati, quꝫ ex modo significꝺi, ut homo est homo. ꝫa uero ꝫ ꝓdicatꝰ ꝺdictꝰ quꝫ modo ponit̃ ac subiectꝰ est ut homo est animal. Cateroꝝ hꝰ aliquo ꝺcit ꝓdicatꝰ superiꝰ, ut constat, exꝑplo apposito: aliquo uero, ꝰ quale, quis hoc tollat quod sit ꝓpositio formalis, ꝺ modo ꝺctꝰ, ac ꝺubito modo ponit̃ sit, ut homo est rationalis. Rꝫde ratione quꝫlitatis diuiditur ꝓpo ꝫ unuersalis, ꝑticularis, ꝺfinitꝰ, ꝺ singulꝫris. ꝫa est, cuiꝰ subiectꝰ aliquo signo unuersali afficitur, ut omnis homo est animal. ꝫa, quꝫ signo ꝓdicularis est afecta, ut aliquis homo currit. Indefinita, quꝫ nullo signo est affecta, ut homo est animal. singularis, cuiꝰ subiectꝰ ꝰ singulꝫris est, l stat ꝰ singulari, ut Petruꝫ currit, l hic homo studet.

Vltimo ratione qualitatis diuiditur ꝓpo ꝫ affratiua, negatiua, uera, l falsa. ꝫa, quꝫ uniꝰ de alio affrat, ut homo est albꝰ. ꝫa, quꝫ negat, ut homo n est albꝰ. ꝫa, quꝫ ꝰformabit̃ cuꝰ obiecto ut est, ꝫ. ut homo est animal. ꝫa, quꝫ ꝺconformatur: ut homo n est animal. Aduertendꝫ circa negatiua ꝓpositionꝫ, quod n ꝫ per, ac ꝺcꝫ ipsa negatio ꝫsumitur, negatiua est. ꝺ sic si ꝓpra negatio supra copulꝫ cadat, negatiua ꝓpositio erit, ut homo n est albꝰ. si uero supra ꝓdicatꝰ, l subiectꝰ affratiua esto sit de terminis ꝫfinitis ut n homo est nalbꝰ, l n homo est albꝰ, ꝰ homo est n albꝰ, ꝫquibꝰ uerbꝰ est nihil negat ꝫmo ponit̃ aliquid affrat. superꝫdictis etiꝫ est aliquas ꝓpositionꝫ ee, ꝫquibꝰ ꝓdicatꝰ n exprimit̃, ut ꝫ hac: homo ꝫquitur. & cateroꝝ esto ꝫ hac ꝺ aliis ꝓdicatꝰ n explicitis, ꝺcis ꝫtelligitur ꝫplicatꝰ ꝺ ꝺctis ꝫ uerbo. ꝺ sic illa ꝓpo ꝫ eadꝫ sumitur, ac ita: homo est ꝫquꝫ.

Ad aliquibꝫ hꝫ solet ẽtiꝫ hic agi de ꝓpositionibꝫ modalibꝫ, & exponibilibꝫ. Pary circa ipas demorabimur, cꝫ plerꝫque ex dicta, lata quę ex ipiary explanatiõe dcꝝ obscuriores redduꝫ. Dicit̃ ꝯ etiꝫ ꝓpo ; absoluta, & modalis, ꝙ quę simul de ; esse uocat̃, est quę nõ ꝛdy dicit̃ pdary ꝛuenire ꝛubiecto, qui explicat̃ modꝫ, quo ipi conuenit, ut homo est animal. 2ꝙ etiꝫ modꝫ dicit̃ quo ꝛubiecto conuenit pdary, scilicet ꝛ necessario, ꝛ contingenter, ꝛ repugnanter. ut homo est necessario exĩstẽs, ꝛ necessario animal. homo est contingẽter albꝫ, homo nõ est lapis repugnanter. Deinde dividit̃ ꝓpo ; exponibilis, & exponens. ꝙ quę per alia sciũt exponẽs potest explicari, dꝫ uidelicet ꝙ aliquatenꝫ confusa manet. ut hꝫ: homo taly est rationalis. quę, quia aliqualiter obscura, ita exponi ualet exponi, homo est rationalis, & nihil aliud ab homine est rationale. ẽ ꝙꝙ ꝛdat, qualis sit ꝓpo exponẽs.

Nunc restat aggdy de ꝓpositionibꝫ ꝓponi, ꝙ quę prima sit oppositio, ideo hꝫ primo definit̃ affirmatiꝫ & negatiꝫ ciuꝰ de eodꝫ, & ꝙ ꝛdy cuius definitionis explicatiõe conꝛtat ex eis, quod ad oppoꝫ exigebat̃, idꝫ pdary affirari ; simul quę negari de eodꝫ ꝛubiecto, & ꝙ eodꝫ ratione. ẽtꝫ ꝙ oppositio triplex est: scilicet ꝯtradictoria, contraria, & subcontraria. ꝯtradictoria ꝛtat̃ duas ꝓponẽs, quarꝫ una uniuersalis, altera uero particularis, ꝛ etiꝫ ꝛter ꝓponẽs, quarꝫ primi exẽplꝫ. omnis homo est animal, aliquis homo nõ est animal; & secundi uero: Petrus est animal, & Petrus nõ est animal. ꝓponẽs ꝛtradictorię nuꝫ ponũt ee simul uerꝫ, nec simul falsꝫ; sed una uera, altera uero falsa; aliter enim falsꝫ esset illud notissimum principium, quodlibet est, ꝛ nõ est.

Oppositio contraria uerꝫatur ꝛter duas ꝓponẽs uniuersales, ut omnis homo est animal, & nullus homo est animal. hę duę ꝓponẽs contrarię nuꝫ simul ee uerꝫ ponũt. quia ex ꝓponẽ uniuersali, quę alteri uniuersali ẽ contraria ut, ꝛ dubitatur ꝓpo parlis, ꝛtata, ut uidelicet ponit, ꝛ hꝫ ꝓponibꝫ omnis homo est animal, nullus homo est animal, quę si uerꝫ foret, ẽtiꝫ & particularis ẽtiꝫ & utꝫ: omnis homo est animal, aliquis homo nõ est animal, ex hꝫ ultima ꝓpo ꝛt ꝛtata ; hac: nullus homo est animal. In materia contingẽti ; materia uero contingẽti ponũt ee simul falsꝫ: nꝫ ꝛter utꝫ ꝓponẽs omnis homo currit, nullus homo currit, dabat̃ medius, scilicet aliquis homo currit. potest itaq; aliquis currere, qui omnes currũt: & hꝫ utraque ꝓpo uniuersalis falsa erit. qui ex hoc sequabat̃ ẽtiꝫ duas ꝓponẽs contradictorias simul falsas ee posse, ex quo ꝓpo parlis contradictorie opposita alteri uniuersali, ꝛt ẽtiꝫ ꝛtata ; una ex uniuersalibꝫ. Non ; quę, sequitur: sequeꝫ ꝛtat, quod hꝫ ꝓpo uniuersalis omnis homo currit, ꝛt falsa, qui hꝫ particularis ; illa ꝛtata aliquis homo currit, ꝛt ẽtiꝫ falsa, non tamẽ potest uerificari illi ꝓpo uniuersali, qui illa particularis ; ꝛtata ẽtiꝫ uerificetur, ut ex se patet. In materia uero necessaria nõ ponũt ee simul falsꝫ, nꝫ si aliquis homo est animal, uerꝫ est ẽtiꝫ, quod omnis homo ita ꝛit. uerꝫ erit.

Oppositio subꝯtraria uerꝫatur ꝛter duas ꝓponẽs particulares, quarꝫ ut aliquis homo est animal, aliquis homo nõ est animal. licet utꝫ nõ ponũt ee simul uerꝫ, nec falsꝫ ; materia necessaria ; simul uerificari ponũt, esto nõ falsificari. Ratio ad 1ꝙ est, quia si Petrus currit, ut potest currere, & Iogines nõ currit, ut potest nõ currere. ergo utꝫ subꝯtrariꝫ uerꝫ; materia uero contingẽti homo currit. Ratio uero ad 2ꝙ sic: quia si duꝫ subꝯtrariꝫ simul falsꝫ forẽt, essent aliquis homo currit, & aliquis homo nõ currit. aliquis cꝫ ex duabꝫ ꝛtradictoriis una falsa, altera uero uera ee debeat. & sic utꝫ ꝓponẽs omnis homo currit, nullus homo currit, quę ꝛtradictorię respectu illarꝫ particulariꝫ sit, essent simul uerꝫ, quod repugnat ee. aliaꝫ cꝫ utꝫ duę uniuersales ꝯtrariꝫ ꝛt ponẽs ee simul uerꝫ, cuiuꝫ ꝯtrariꝫ diximus. Adueꝛtady est, quod ꝓponẽs subꝯtrariꝫ, dꝫ ; materia ꝛtẽti exẽpti simul uerꝫ, admittit rationẽ oppoꝫ, ꝓprie, & ꝛtricte taliꝫ, quia tꝫ nõ datur affratio, & negatio eiusdꝫ de eodꝫ, ꝛ sed eiusdꝫ de diuꝫto, & 2ꝙ diuersa.

Dicit solet oppoꝫ subalterna, quę rigorose oppoꝫ nõ est quia nõ est affratio & negatio eiusdꝫ de eodꝫ hic etiꝫ ad unicę quę uerꝫatur ꝛter ꝓponẽs simul affratiuas, ꝛ simul negatiuas, quarꝫ una ꝛt uniuersalis, altera uerꝫ particularis, ut utꝫ: omnis homo est animal, aliquis homo est animal, aliquis homo nõ est animal. In materia necessaria, ꝛ utraque est uera, ꝛ utꝫ: nullus homo est animal: contingẽti, potest ee una uera, & alia falsa. Ut clare percipiatur quę ꝓponẽs ꝛt ꝛtradictoriꝫ, contrariꝫ, subcontrariꝫ, quęque subalternę ꝛtra illas ꝛtas eo ordine uidebitꝫ.

Equipollētia 2a ꝓprietas ꝓpoīs ē cuarū ꝓpoīs oppositarū equivalētia ex uariatione negationis ꝓuenīs. Inistā ꝙ equipollētia est ut ratione illius, ꝓpoīs quā erat opposita, redatur equivalēs. Cēterū, ut clarior equipollētia reddatur, sequēs apponitur carmē.

Prē contradic. Post contra. Prepost que sub alter.

Prē contradic denotat quod si uni ex ꝓpoīnibus contradictorijs negatio prefigatur, fiet equivalēs: ut omnis homo currit; aliquis homo n currit, quā contradictoria, ꝙ redditur fīta equivalēs, n omnis homo currit, quā huic equivalet: aliquis homo n currit. Si uero ad unā ex utrāuis ꝓtrariis ꝓtponatur, idē significabit, ac altera, ut si dicas: omnis homo n disputat, quā ē huic contrarie equivalet: nullus homo disputat. Prē post que subalter, significat quod si ad unā subalternā prēponas, & simul que negationē ꝓtponas, ut fit equivalēs, dicendo: n omnis homo n currit, huic equivalet: aliquis homo currit. Patēt autē ꝓcipua: quare negatio ꝙ ꝓponitur ad hāc contradictoriā omnis homo currit, equivalēs fit quia negatio destruit totā, quod ꝙ sequitur, & sic n solū affirmationē, uerū & uniuersalitatē destruit. Attamē ꝓtpositā esto affirmatione tollat, n uero totā uniuersalitatē, ꝙ particularitatē destruit illā cū eadē uniuersalitate, ut ut si dicas: omnis homo n currit, ad hāc uniuersalē reducitur, nullus homo currit. Ad perfectionē huius notitiē nota sequētia carmina.

Post contra dicat, quod

equivalēs fit

Non omnis, quidam non. Omnis non, quasi nullus.
Non nullus, quidā. Sed nullus non, ualet omnis.
Non aliquis, nullus. Non quidā non, ualet omnis.
Uterque non, neuter. Neuter non, ualet uterque.
Non alter, neuter. Non alter non, preitat utrique.

Ultima ꝓprietas ꝓpoīs est conuersio, quā ita definitur: trāsmutatio predicati, subiecti, & econtra, ut nullus homo est irrisibilis: ꝙ nullus irrisibile est homo. Conuersio autē est triplex, simplex scilicet, per accidēs, & per contrapositionē. 1a est mutatio subiti, predicati, uariata quātitate, & qualitate, & sic conuertitur ꝓpoīs uniuersalis negatiua, particularis que affirmatiua, ut nullus homo est rugibilis: ꝙ nullus rugibile e homo. aliquis homo est animal: ꝙ aliquod animal est homo. Conuersio per accidēs ē trāsmutatio predicati, subiecti, uariata quātitate, uariata que qualitate ꝓpoīs. & sic conuertitur ꝓpoīs uniuersalis negatiua, & affirmatiua: ut nullus homo est rugibilis, ꝙ aliquod rugibile n est homo. omnis homo est animal: ꝙ aliquod animal est homo. Conuersio uero per contrapositionē est trāsmutatio predicati, subiecti quātitate uariata, & qualitate uariata, ut omnis homo est: sic conuertitur ꝓpoīs uniuersalis affirmatiua, & particularis negatiua. ut omnis homo e animal: ꝙ aliquod animal n est homo omne non animal est n homo. aliquis homo n est animal, aliquod n animal est n homo. Nota uarius sequētes, quibus trēs conuersiones apposita continētur.

terminis tamē finitis, infinitis mutatis

Feci simpliciter, conuertitur Cua per accid.
Asto per contrap. & sic fit conuersio tota.

In quibus ly feci continē uocalēs E, & I quarū E significat ꝓpoīnem uniuersalē negatiuā, I quē particularē affirmatiuā, dicat tā uniuersalēs negatiuas, quā particularēs affirmatiuas simpliciter conuertendas esse Cuā, excludēs E & A, quarū tā uniuersalis negatiua, tā quē affirmatiua dicat, denotat ꝓpoīnem uniuersalēs notā negatiuā, quā affirmatiuā per accidēs conuerti. Asto uero dirē A & E, quarū A uniuersalis affirmatiua, & quē particularis negatiua significat, denotat proponē uniuersalēs affirmatiuā, & particularē negatiuā per contrapositionē ee conuertendas. ex quibus colligēs uniuersalēs negatiuas posse conuerti tā simpliciter, quā per accidēs, sicut uniuersalēs affirmatiuas per contrapositionē, & accidēs. & aperte ut aperte percipiatis dicta attendite ad sequētia carmina.

Asserit A, negat E, sic uniuersaliter ambo
Asserit I, negat O sic particulariter ambo

A denotat ꝓpoīnem uniuersalē affirmatiuā, E negatiuā. I particularē affirmatiuā, O negatiuā. Aduertendū est ad equipollentiōnē istorū, quod conuersio e nulla, si terminorū suppositio uariētur. & sic n ualet homo est species: species est homo, quia ī 2a ꝓpoīne datur suppo simplex, ī 2a uero personalis.

Vel alia ipso rū ꝓprietas

Tercia pars Logicē parue.

Capud primū de Argumentatione.

In prima & 2a parte percepistis de his, quē ad tā, & 2ā ītius operationē, scilicet apprehensionē & iudicij pertinēt. Nūc uero de illis, quē tertiā, seu discursū dirigit. Vnde primū de argumentatione tractabimus, quē ita definitur: Argumentatio est oratio īmū ex alijs tertijs, mediātibus notis. Argumentatione tria sunt considerāda, id ex quo ītēr quid ex principio aliud deducitur, quod ꝙcedēs uocatur, quia deducit ꝙcedit. Id quod ex illo ītertur conclusio quē uocatur, & ipsa deductionis nota per particulā, ergo ītertur indicata, ut inde sequi ualeat. hāc argumentationē: omnis homo est animal: ꝙ Petrus ē animal: ubi omnis homo est animal est ꝙcedēs. Petrus est animal conclusio deducta, & ītia est. modus uero quo ītertur per particulā ergo notatur e ipsa ītia, seu ilationis nota. dicitur quē contrario, quā cū ꝙcedētibus congruā habet. Vnde congruā cū ꝙcedētibus conclusio, bona, & recta erit contia; si autē n conclusio, mala, erit contia; si uero n conclusio, erit contra ilationis, esto congruā ratione materiē sit falsa; si uero n conclusio, erit contra mala, esto congruā ratione materiē sit uera. Exēply hāc argumentationē sit, omnis homo est lapis: ꝙ Petrus est lapis: ubi congruā falsa

est, quia non conformatur cū obito ut est; ic. liquidē Petrus n lapis, sed homo est; ataměz consequtia bona est, quia tale consequēs recte est ilatū ex ātecedēti, & cū ipso conectitur. secūdi exēply it: omnis homo est animal: ḡ & rationalis, cuius ꝺria mala, esto. sequēs it uerū. nō licet omnis homo it rationalis, non tamē ex quo' it animal, aliter enī omne animal eet rationale. Aduertēdū simul est, quod dū argumētatio ꝟquiuocationē claudit, distinctione que dīgetur n est distinguēda. ꝺtra, sed conquīrī. Ratio, quia contra cū it ipsa met ilatio, & conqueī recte est ilata, & non. Si primū absolute bona erit consequtia; si autē absolute mala, conqueī uerō distinguēdū, quia hoc nihil est aliud quā ipsa ꝓpō ilata, n ryta 2ū formā ilationis, sed 2ū materiā, quā ic continet, & ideo quia ; uno tenta potest ee uerā & ; alio falsa: ꝓpter hoc est distinguēdū, dū ꝟquiuocationē claudit.

Aliquā sunt notāda regulā circa argumētationē. 1a. quod ex ātecedēti uerō, nunquā sequitur conqueī falsū, nec ex necessario ~~contingenti~~ contingēs, & nec ex contingēti necessariū. Ratio est, quia cū ātecedēs it principium causa que consequēti, requirit fluere uerū ; sequī simile ipsi. 2a est, quod ex falso n sequitur pure, nisi falsum. esto aliquādo per accidēs ex uerō sequatur ratione formā, seu ilationis: ut si dicā: omnis leo est rationalis; sed Petrus est leo: ḡ Petrus est rationalis. ubi consequēs uerum est; esto prāmissā falsa. Nec obstat, quod obiici potest, scilicet hoc ꝺtra 1ā regulā ee, & ꝺtra rationē ibi datā: uidelicet ātecedēs n ponit fluere nisi ; consequēs ibi sita, cuius contrariū uidetur ; argumētatione apposita, cuius quā consequēs ilati ex ātecedēbus falsis ueritate supposita, etiā sequitur ex ātecedēti uerō posito deducti falsū per accidēs consequēs falsum.

Respondeo, quod consequēs deductū ex ātecedēti falso, esto uerum exeat; hoc n per se, sed per accidēs euenit, cū ātecedēs falsum ex se solū habeat fluere ; consequī falsum. & sic licet fluat ; sequī uerum, n tamē qua ipsum ātecedēs falsum est, sed, qua recte disponit: ydē rationē ilationis euadit consequēs uerum, quia ipsa ilatio recta, & legitima est. Et uerō ex ātecedēti uerō falsum adue per accidēs ; terti requitur: nō & ilatio legitima est, & n. Si primum, consequī uerum erit: quia tunc nec erit deductū ex p.ᵐ formā, ut supponitur, nec falsitas ex parte materiæ deducti & contenta ; ātecedēti, sed disparate ponitur. ut si dicā: omnis homo est animal: ḡ lapis est animal.

3a regula: quod ex possibili sequitur quodlibet: ut leo est homo: ḡ rationalis est. & ḡ rationalis n est. quia cū leo sit rugibilis, rationalis ee nequit. 4a, quod conclusio ꝟper debilioꝝ sequitur pars: ydē si una ex + 6a regula: quod ex duabus prāmissis nihil sequitur in terminis in 3ª clausa. prāmissis negatiua fuerit: sic erit ipsa conclusio: si uerō particularis, etiā qualis dicta particularis: ꝙ. nullus leo est rugibilis, sed Petrus est homo: ḡ Petrus n est rugibilis. 5a quod nullus terminus ; conclusione ponatur, qui n præcesserit ; aliqua ex prāmissis. +

Plures ꝟ argumētationis ꝓcess: scilicet enthimema, ; ductio ex ply, dilema ; sillogismus. Enthimema duabus ꝓpositionibus constat, quarū una ~~inferatur~~ ex alia, + quæ sharpicatur + quæ dicitur ante dicitur que sillogizatur, quia n nisi una ponitur prāmissa, esto multotiēs alia subintelligatur: ut omne malum Deo dupliciter ḡ & peccatum. ; quo enthimate hoc altera subintelligitur ꝓpō: sed peccatum ~~malum~~ est malum. Inductio est, ; qua ex pluribus ꝑticularibus aliquid universale ; ꝑtur: & econtra: ut terra est corpus ꝟplex, aer, & aqua, & ignis. ḡ omne elemētum est corpus ꝟplex, & si omne elemētum est corpus ꝟplex: ḡ terra, aer, aqua, & lana est corpus ꝟplex. Exply est, quo ~~un~~ ex una extremo aliud simile deducimus: ut Deus peperit Magdalenam ; ḡ & tibi parcit, & modo pœnitēti agas. Dilema, ~~quia~~ dicitur argumentatio bicornis, ~~et~~ & est, ; qua duas ꝓpōnes affectas partibus diuisiuis uel, quarū una debet ee uera, sufficit que ad arguēti ; ꝺtum. ut hoc; & Deo placeas, & non; si 2ū: ḡ uobis ei; si autē ; iustum.

Sillogismus est argumētatio, ; qua duo termini uniuntur, ; ter se ; concludunt, quia fuerint uniti ; prāmissis cū uno tertio: 2ª. illud ꝓloquium: quæ ſyt eadem uni tertio, ſyt eadem ; ter se: debet & sillogismus tribus ꝓpositionibus ꝟstare, quarum ~~est~~ prima ꝺcitur maior, 2a minor, tertia uero ꝺtra: scilicet omnis homo est animal; sed Petrus est homo: ḡ Petrus est animal: ubi ; ter ; conclusio unio ter illos duos terminos, Petrus uidelicet & animal, quia ubicunque primum fuit ; prāmissis unitum cum uno tertio seu medio, quod erat ipse homo. Vnde aduertēdū est, quod, ; illo dato ; tres termini, quorum ille ~~maior~~ & qui ; maiori & minori repetitur, & conclusione nunquā repetitur dicitur medius; alii uero duo, qui ; per ; ꝺtra colligantur, maior, & minor extremitates uocantur ; ita ut ; prima prāmissa locatus, dicatur maior extremitas, qui uero ; 2a, seu minori est ponitus, & minor extremitas, ut uidere potest ; illo prædicto: ubi homo medius est, animal maior extremitas, & Petrus minor.

Datur ḡ ; illo materia, & forma, sicut ; quodlibet compositum. materia est duplex, remota scilicet & ꝓxima. Remota ; termini ipsarum ꝓpōnum, ꝓxima uero tres ꝓpōnes, ex quibus ; stat. 2ª. hæc duplex materia duplex etiā datur forma, 1a quæ dicitur figura, est recta + iam subiectionis & prædicationis dispositio terminorum; 2a uero, quæ modus appellatur, est recta dispositio ꝓpōnum; debita qualitate & quantitate. Illa, quæ figura uocatur, triplex est 2ª. triplex combinationis medii cū extremitatibus. Quando ; medius ; una prāmissarum subiicitur, altera quæ prædicatur, prima figura erit. ~~et~~ & si medius ; duabus prædicatur prāmissis 2a uocatur figura. & si uero ; utrique subiiciatur, tertia erit. totā hoc clarius ; sequēte carmine continetur. —

Sub prā prima. bis prā 2a. tertia bis sub.

Ad hæc triplicis figuræ decē & nouē modi ꝟspectare uidentur, qui ; suo cōlocabuntur ordine, ita tamē quod nouē primi prima, sequētes figuræ; quatuor sequentes 2æ; sex uero ultimi tertiæ. Omnes hos modos ; sequentibus uersibus suo indebito ordine.

Barbara, Celarent, Darii, Ferio, Baralipton.
Celantes, Dabitis, Fapesmo, Frisesomorum,
Cesare, Camestres, Festino, Baroco, Darapti,
Felapton, Disamis, Datisi, Bocardo, Ferison.

† quinque ultimi Aduertendu est, quod ex his omnibus solis † ~~quatuor primi~~ modi primæ figuræ directe concludut; alii uero omnes indirecte. Directe concludere ~~est~~ contigit, dū maior extremitas de minori; reliquæ predicatur, extra uero euenit, dū datur conclusio directa, scilicet minor de maiori; hinc enthymata; memoriæ ~~ad~~ aduertenda quæ diximus: uidelicet Vocalis A ponens universalis affirmatiue denotare; E negatiue: I particularis affirmatiue; O quoque negatiue: exinde fit, Barbara primæ figuræ modo, directe quæ relicti: Omne rationale est animal: sed omnis homo est rationalis: q ~~omne rac~~ omnis homo est animal: ubi datur tres propositiones universales affirmatiue: quia Barbara vocali A tripliciter repetita constat. medius quoque scilicet rationale; una premissa subiicitur, altera quæ predicatur, ut potè quia modus primæ figuræ. maior quæ extremitas ~~de minor~~ uidelicet animal de homine, qui est minor, relicuæ probatur: reliquis directe concludit. ex quibus clare constat ad modos secundæ, tertiæ quoque figuræ. ~~in omnes modos propter~~

De reductione per impossibile Capud 4ū.

† sint perfecti Cum omnes modi propter quatuor primos primæ figuræ † ~~sint~~ necessitate clare concludat, ideo est statuta reductio illi perfecti ~~modi~~ ~~directe concludit~~ ad aliquos modos ex ~~quatuor perfectis~~ quatuor perfectis: vide est concessa maiori, & minori, relicuo negetur, illius modi directe concludat reducendo ad unum ex quatuor assignatis, ut negas stia posita reductione teneatur duplex ~~stia~~ extremum contradictorium scilicet, propter quod reductio per impossibile dicitur. Varia ut regula, distat quæ modi ab aliquibus positi, ut reductio compleatur fiat. Cæterum qui clarior mihi uidebitur est ut sequitur

Vt q clare percipiatur, ad quem ex ~~directis~~ perfectis reducendi sint modi perfecti, seu illius ipso eformabit, ~~directe quæ Camestres~~, attendit ad quæ omnes illos, qui ~~perfecti~~ 1ūt concludunt, quos iterum refero cæteris cū mutatione unius literæ, medio cuiusquæ positi. & sic ~~quilibet~~ modus, quo littera B de nobis ponatur ad Barbara reducendi erit, ubi C ad Celarent, ubi D ad Darii, ubi uero ~~F~~ F ad Ferio. sic q mutatur littera, quolibet modo

Baralipton
Cedantes, Dacitis, Fabesmo, Fridesomorum,
Cefare, Cadestres, Fescino, Baboco, Agcapti,
Febapton, Dicamis, Datisi, Bocardo, Fedison

Quare littera B de nobis apposita, seu translata, medio horum modorum Fabesmo, Baboco, Febapton, & Bocardo, denotat omnes istos ad Barbara reduci. littera C, Baralipton, Dacitis, Fescino, Dacapti, Dicamis indicat ad Celarent reducendos. D, Cedantes & alios ad Darii. littera uero F, Cefare, & Datisi ad Ferio. Vera reductio tota, sequentibus carminibus continetur.

Maior sit minor, fit contradictio maior;
dempto Celantes, quo peruertitur ordo.
Seruat maiorem, uariat quæ secunda minorem.
Tertia maiorem uariat, seruat quæ minorem.

† perfecti Primum carmen denotat, quod dū sillo cuiuslibet modi primæ figuræ directe concludentis concessis promissis stia negabitur ad reductionem modus directus debet sterni extremum stradictorium ad stia negata, quod ponatur loco ~~minoris~~ maioris; maior uero quæ stia erat, ponitur loco minoris, deducitur quæ stia contradictorium ad minorem quæ concessa. exinde fit, Datisi: ~~omnis homo est animal; sed Petrus est homo~~ omnis homo est rationalis. sed aliquod animal est homo: q aliquod rationale est animal. si autem hæc stia negatur, ita sterni debet: q nullum rationale est animal: hæc stradictorium stiæ negatæ, quo loco maiori posito, & sic sillogismus ad Celarent reducetur: nullum rationale est animal; sed omnis homo est rationalis: q nullus homo est animal ubi hæc stia stradictoria est minori cū quæ secundæ.

2um carmen indicat, Celantes hunc ordinem n seruari; immo potius stravisse: ~~dico~~ siquidem contradictorium relicuum ponitur pro minori; & fit maior, quæ stia erat minor, sternitur quæ contradictorium maiori quæ secundæ. v.g. ~~si~~ Nullum rationale est sibile; sed omnis homo est rationalis: q nullum sibile est homo. quæ stia negata, sic sterni: q aliquod sibile est homo. reducendo ita: omnis homo est ~~non~~ rationalis; sed aliquod sibile est homo; q aliquod sibile est rationale.

3um carmen denotat illos secundæ figuræ taliter reducendos ee, quod stradictorium relicuum ponatur loco minoris, relicta quæ maiori, ut quæ erat, sternatur conclusio contradictorium minoris cū concessa: exinde fit, ~~Cesar~~ Cefare: nullum homo est irrationalis, sed omnis leo est irrationalis: q nullum ~~homo est~~ leo est homo, hæc ponens negata ita deducetur: q aliquis ~~homo est~~ leo. ~~is~~ est homo: sequitur reducetur: nullus homo est ~~leo~~ irrationalis; sed aliquis leo est homo: q aliquis leo non est irrationalis. 4um † modi 3ū figuræ Carmen significat ~~contrarium~~ stradictorium conclusionis negatæ & maiori ponendæ, minori quæ præcedenti relictæ sternendæ per relationem stradictorium maiori secundæ. v.g. Dicamis: aliquis homo est animal. sed omnis homo est rationalis: q aliquod rationale est animal: qua relicta negata sterni: q nullum rationale est animal: sic reducendo: nullus rationalis est animal; sed omnis homo est rationalis: q nullus homo est animal.

De diuisione illi Capud 3um.

Post quꝫ de illo egimus quoad eius formꝫ & figurꝫ, nunc de ipius diuisione ex parte materie restat aggdꝫ, & de illius pripiis. Cꝫ g̃ materia, qua illud efformari ualet, sit triplex, scilicet demonstratiua, topica seu puabili, & sophistica, ideo x̃ & materia diuersitatꝫ diuiditur illud, demonstratiuꝫ, topicꝫ, & ~~elenchꝫ~~ sophisticꝫ. Demonstratiuꝫ, seu analitic⁹ est, qꝫ ex pmissis certis & euidentibꝫ infertur, concluo euidꝫ: ut omnis homo est animal: sed Petrus est homo: g̃ Petrus est animal. qui scitꝫ generat, ut pote quia demonstratiuꝫ. topicꝫ, seu puabilis est illꝫ, qꝫ ex pmissis totꝫ opinabilibꝫ & puabilibꝫ puabiliter totꝫ concluio infertur, quꝫ n scitꝫ, sed unicꝫ opinionꝫ generat: ut omnis mater diligit filios: sed Medea est mater: g̃ Medea filios diligit. hꝰ autꝫ puabilitꝫ duplici genere ea ualet: ~~fisica~~ fisica uidelicet, & extrica; illa, rationꝫ pondera. scitꝫ. ex quo rei ueritas puatur; 2a uero, authoritate authorꝫ ~~illꝫ defendit~~ qui illꝫ defendit.

Sophisticꝫ

Illꝫ sophisticꝫ, qui fallax dicit⁹ est, qꝫ ex pmissis falsis, apparenter quꝫ uera: ut si dicat: qui omnia n potest, Deꝰ n est; sed qui nobis ut uerꝫ Deꝰ creditur, nr tacere nequit, quod qui uigilat, simul dormiat: g̃ Deꝰ n est. Aliqua sunt etiꝫ pripia ad rectitudinꝫ illi deseruientia. Ly ut dicit de omni dicti de nullo. quod indicat affirmari de quolibet particulari contento quid quid de superiori. sicut extra negatur de quolibet particulari, quid quid de superiori conarcti negatur. Cæterꝫ hoc intelligendꝫ ad equiuocationꝫ uitandꝫ de pratis existentibꝫ; n uero de illis quꝫ superiori, ueniunt totꝫ ex conceptu superioris logici: & sic quia de homine uniuersaliter sumpto affirmatur rationale, ratio etiꝫ de Petro, & de quolibet individuo enunciari ualet: n tamꝫ ualet, homo est species: g̃ Petrus. quia ratio etiꝫ de specie totꝫ conuenit homini ex sceptu superioris logici. ratione eiusdꝫ pripii etiꝫ ualet: nullus homo est rugibilis: g̃ Petrus n est rugibilis.

Aliud pripiꝫ est: quꝫ ∥ eadꝫ uni tertio, sunt eadꝫ inter se. ad quod etiꝫ additur hoc: extrema, quꝫ ita se habent cꝫ uno tertio, ut ut unꝫ ut idꝫ cꝫ illo, aliud uero diuersꝫ, sunt etiꝫ inter se distincta. Ly indicat, quod dꝫ duo extrema sunt eadꝫ cꝫ aliquo medio, etiꝫ inter se eadꝫ sunt. ut hꝰ illo totali omnis homo est animal, sed Petrus est homo: g̃ Petrus est animal. ubi extrema Petrus & animal sunt eadꝫ inter se, quia cꝫ medio, scilicet homine eadꝫ ∥. ~~Ly non~~ exꝫplu ad 2m: nullus homo est rugibilis; sed Petrus est homo: g̃ Petrus n est rugibilis. ubi Petrus & rugibilis, exeunt ut extrema distincta inter se; ratio; quia ꝓmissa rugibilis n eidꝫ & homine, medio; esto Petrus idꝫ & illo sit.

Cæterꝫ plures multi temporis consumere solet circa modꝫ inueniendi mediꝫ; cæterꝫ dꝫ magis hoc explanare; tꝫ dubium illud ~~pub~~ plerumque obscurius redditꝫ. & sic quia anxius labor, & ipsa met experientia de ipso nos faciet consciꝫ, ideo & nunc illud omittimus. Sit g̃ satis de his, quꝫ ad tres Logicæ partes spectare uidentur, omnia quæ cedant ꝫ laudꝫ Dei omnipotentis, cui gratias ~~referamus~~ referendas debitꝫ, deuoto, & hilari animo decantabes.

8

Disputationes ȝ magnȝ Aristotelis Logicȝ Sectio unica

1

Ꝑ ad Logicȝ magnȝ arcedimus, quȝ Dialectica, seu philosophia rationalis uocatur, nomȝ quę accipit a uoce greca logos, & a uerbo Dialegome, ex quibȝ Logȝ rationȝ significat, Dialegome quę dicere licet, quȝ quidȝ facultas ab Aristotele omniȝ philosophoȝ principe adiuncta fuit, ex cuiuȝ tempore ȝ usque nunc ita se habuit, ut ȝ omnibȝ scolis communiter sit recepta. Valde siquidȝ peritalis est ad alias ꝑpargendas scientias: propter quod scientiarum ianua uocatur. Cȝ enim sit ars modi scȝdi, ȝ ita ydeoque dirigit, illȝ quę aptȝ redit, ut alias ꝑparet scientias.

Diuiditur ꝙ Logica ȝ naturalȝ, & artificialȝ. Ia ut hunc illud naturale ȝ ita, quo naturaliter ipse potȝ est ad quȝ plurȝ demonstrationeȝ eliciendas. ad modȝ quo, ~~qui imagine~~ artȝ pictoriȝ & artificialȝ ignoroȝ solo ductuȝ lumine naturali multotieȝ imagineȝ ꝑgit. Ia uero, seu artificialis, est ipse habitȝ logicalis adquisitȝ recteȝ ȝ ita, a quo ille illustratȝ demonstrationeȝ elicit. modo quo artȝ pictoriȝ habȝ ȝ structuȝ ab illa imagine diuꝑgit.

Rȝ̃de diuiditur Logica artificialis ȝ Docȝ, & dubiȝ Ia, quȝ regulaȝ tradit ad artefacta Logicalia ȝ structuȝ da. 2a quȝ ꝓ̃ utitur regulis eaȝ ad opȝ applicando. Quoniam ꝙ primuȝ se offert disputandȝ circa Logicam prognialia est ipsiuȝ obiectuȝ. Cȝ enim quilibet facultas a suo specificatur obiecto, ideo, ut recte percipiatur, quȝ, & qualis Logica sit ꝑ priuȝ scitȝ, quoniam sit ipsiuȝ obiectuȝ adequatuȝ. Sit ꝙ.

Dubiȝ primuȝ quoniam sit obiectuȝ aequatuȝ Logicȝ?

Aliqua prognotantur. Sectio Ia.

Ꝑ maiori huiuȝ dubii claritate, & iteligentia aliqua sunt notanda. Primo. Obiectuȝ est illud quod scitȝ obiicitur; ~~in~~ ipsȝ quę specificat, illȝ tendendo ad certo specieȝ; qua scientia est constituta. ~~solet~~ uocari quę solet materia, circa quȝ facultas uersatur, & tȝdit. Ita illa enim ꝑ se ipsa facultas agit. sicut circa colorȝ uisuȝ, circa sonȝ auditȝ. ℔. Ita tamȝ ut nulla potȝtia, nulla ue facultas extra suȝ obiectuȝ feratur: aliter enim extra suos limites exiret. & ita quilibet suo est contenta obiecto, ~~quia~~ & ipso totaliter quieȝ est, quod ȝ illo adquisit specificatiuȝ ipsiuȝ adequatuȝ.

2 notandȝ obiectȝ ȝ adequatuȝ, & ȝ adequabiliȝ diuidi. ad equabiliȝ continet omnia, de quibȝ per se facultas agit. ut omnes sonȝ respectu auditȝ; ȝ adequatuȝ uerȝ aliqua, de quibȝ scitȝ pertractatȝ, continet. Rȝ̃de obiectuȝ unȝ formaleȝ aliud uero materiale est. hoc 2ȝ est ipsa reȝ, quȝ de qua ipsa facultas agit ꝓpria ~~ratione~~ / seclusa a ratione forti 2ȝ quȝ attȝgitur reȝ. formale uero est ipsa reȝ ut ȝ tota ratione formali 2ȝ quȝ attȝgitur. Vȝ. Corpuȝ humanuȝ est obiectuȝ materiale medicinȝ. ut sanabile uero est obiectuȝ forte ipsiuȝ; quia ꝑt sic ratiuȝ forti dicit, qua corpuȝ humanuȝ a medicina ȝspicitur.

In obiecto formali adue diȝtinguitur ratio formalis quȝ, & ratio formalis sub quȝ. ratio formalis quȝ est, quȝ attȝgitur ex parte obiecti, sub alia ratione quȝ dicitur sub quȝ ita ut ratio ue sub quȝ sit ultima omniȝ ȝ obiecto, equidȝ sub illa attȝgitur, quod quid ȝ obiecto est. exempli sit ȝ colore qui ~~est natus~~ ȝ obiecto uero est ratio formalis quȝ respectu uisuȝ. cæteriȝ hoc in ut ultima omniȝ, cȝ hoc sub alia ratione attȝgatur: scilicet sub ratione uisibili. ~~Rȝ̃de obiectuȝ aliud immediatuȝ~~.

ulteriuȝ sub diuiditur obiectuȝ ȝ primariuȝ, & secundariuȝ. illud quod ꝓpter se attȝgitur; uisui uero solȝ ꝓpter primariuȝ & ut extraliter ad illud ordinatuȝ ȝspicitur: ut corpuȝ humanuȝ ut sanabile est obiectuȝ ꝑm medicinȝ primariuȝ. remedia uero ad hoc ordinata obiectuȝ ipsiuȝ secundariuȝ. Adue diuiditur obiectuȝ ꝑmotiuȝ, & terminatiuȝ. Ȝ quod potȝtiȝ ȝ habitȝ mouet, ~~ipsuȝ qua~~ 2ȝ mere terminat actuȝ ipsiuȝ. ut Ecclesia Diuina, quȝ obiectuȝ motiuȝ ~~diuinuȝ~~ diuini ȝ tuȝ, quia ipsuȝ mouet; creaturaȝ uero possibiles unice obiectuȝ terminatiuȝ ipsiuȝ ȝ sit ȝ non moueat, sed totȝ terminet cognitionȝ diuinaȝ. Solet hic obiici agi de obiecto attributionis, & obiectis attributi; illud est quod ut ꝓncipale ad nullȝ aliud ordinatur nec extraliter, nec accidentaliter nec ȝ, ȝ nec ȝ extrinseca. ut demonstratio respectu Logicæ, quȝ nullo modo ad alia ordinatur. obiecta attributa sunt illa, quȝ esto primaria, quia tamȝ non ita ꝓncipua ac obiectuȝ attributionis, ad istud accidentaliter ordinatur.

Ꝓponitur ꝙ 1a diuisione obiti, quod nunc ȝquirimus ad quid extendatur obiectuȝ forte adequatuȝ Logicæ. & ꝓponimus contra Nominales ~~1a~~ assertȝ obiectuȝ huiuȝ ȝ uocibȝ esse, uoces extra obiectuȝ forte, & adequatuȝ Logicæ manere. siquidȝ Logica n de uocibȝ ꝓpter se ipsas agit, quod erat necesse, ut ad obiectuȝ primariuȝ & formale spectaret. Agit ꝙ de ipsis ꝓpter aliud, scilicet ꝓpter reȝ significatas per uoces.

Rȝ̃de, quia Logica sicut docet ea quę sua ꝓtinuȝta parat ut sciamus, & ad ueritatis cognitionȝ; ideo omneȝ ~~ꝓs~~ communiter latini ꝓpter Nominales fatentur modȝ scȝdi ꝓ obiecto habere. Etamȝ quia modȝ scȝdi unuȝ latuȝ, aliuȝ strictuȝ, aliuȝ quę strictissimuȝ est, ideo circa preȝtȝ materiaȝ plures sunt opinandi modi. Ia opinio docet modȝ scȝdi strictissimuȝ ȝ sit, qualis est demonstratio ex obiectis primariis & adequatȝ Logicæ. hic in dicendis simplicitȝ, cui Pater Hurtado, noster quę ~~illustre~~ Eminentissimuȝ Cardinalis Ꝑrondabo adhæret: hæc opinionȝ aplech cultȝr, qui defendit ȝ sola argumentatione, ȝ sillo obiectȝ forte Logicæ consistere, ut soto Albertus magnuȝ, pater Arriaga, & Vazquez. Ia ȝtia defendit modȝ scȝdi strictę ȝ sit obiectuȝ ad equatuȝ Logicæ esse ut definitio diuisio, & argumentatio. ita Loȝnus a Sancto Thoma, Joannes, quoȝ alii sequuntur. tertia uero opinio defendit modȝ scȝdi late ȝ sit habere rationeȝ forti logicæ specificatiuȝ. qua tuetur communiter thomistæ Eminentissimuȝ noster Agurre ~~illustrissimuȝ~~ monacus, addit quę plures, licet aliqui aduersentur quamuȝ ȝ sit ȝtinuȝta, quȝ ȝ modo scȝdi late ȝ sito comprehenditur. Unde sit.

Nostra Conclusio Sectio Secunda

modus scigdi late sumpt continet oia instrumta completa pertingtia tm ad 1m 2dm, quę ad 3m operationę est obiectu primariu adequatu Logicę. Cęterę ętę conclusionis quahonę claritatis gratia notandę, quę nę instrumta, ut p me ista instrumta sunt completa, modo scigdi late sumpto continetur: est ę definitio, diuisio, argumentatio, ęppoo, genus, species, differa, ępriu, ę accidę. ę quia precipua dificultas stat circa genera, ideo ę quatuor sequentibę.

Probatur ex dicto thoma, qui 4. methaphisicę lectione 4a. ita loquitur: ens autę rationi dicitur ępprie de illis sybstantibę, quę ratio adequatę, rebę considerabil: sicut sectio generis, speciei, ę similiu, ę huiusmodi ei rationi est subiectu Logicę. ę 2a. dicit thomas: genus, species, ę alia predicabilia sunt ępprie Logicę subiecta. Nec ita 2a. dicit thomas ę communiter ab omnę ęcedę usurpatur subiectu proprie tale alicuius facultatis, ac materia, ł obiectu ipsius ę est ępprię obiectu Logicę: at n secundarię cu genę, ee tali, sicut ę alia predicabilia ad aliud exhibentur n ordinatur: ę primariu. ex cuius authoritate ista ad definitionę, ę alia n clare n pateat, deduci non tamę. quia minus completa uidetur quęque predicabilia, quę definitio diuisio, argumentatio, ę ęppoo: ę ide que n minus artificiosa, persequi a Logica ista ista, quę predicabilia: ę si illis ratio specifica Logicę inuenitur, etiq ę definitione, ę aliis ę assignabil.

Probatur conclusio ratione: obiectu primariu, ę adequatu alicuius facultatis, est id quod continet omnia, de quibę potest ę primario tali facultas agit: sed ita respectu Logicę se habet modus scigdi late sumptus: ę. Probo min. Logica potest ę primario agit de omni instrumento logicali, ę artificiosio, ad aliud quę n ordinato; sed omne instrumtum privative modo scigdi lato sumptu, dempto aliud artificiosę logicaliter est, ę aliud n ordinatu: ę min. quod quoad 1m partę sitat. quia quodlibet ex illis ut conformiter ad regulas Logicę, quo sitat ratio artificii. quoad 1m uero patet: quia nullu per ordinę ad aliud existaliter definitur: solu quę materialiter, ę existaliter ordinari ualet: ę quod n tollit priu dictu: ę.

Confratur. finis Logicę adequatus est instrumtu ydeo quo quę instruere ne suis actibę erret: ę id, quo instrumtu ydeo quę dirigitur, quo quę ab eo omnis euitatur error erit obiectu adequatu Logicę; sed totu hoc precise modus scigdi late sumptus: ę. nę instrumtu errare ualet per tertię operationis ducendo ę ex uno ignoto, quod n debet, terre, ę ad hyc errorę uitandu deseruit argumentatio, omnes quę ipsius species. perquas ipse dirigitur; etiq potuit errare circa 2as operationes componendo, ł iudicando, quod iudicare n debet. ł definiendo, ł diuidendo aliter ac debet ad quod definitio, diuisio, ę ipsa ępositio deseruit. Ultimo quę instrumtu deficere ualet ordine ad 1m operationę apprehendendo species, loco generis, ł contra, ad quod est genus, alia quę predicabilia

Sed contra ultimę rationis ie dicit. 2a. philo abstrahendo n est mendaciu, nec error: ę ę ł 1a operatione error ee n ualet, cu ista sit simplex apprehensio, quę abstractio est. ę circa genus, species, ęa non est mendaciu nec error. cui ista per abstractionę fiętę. 2: quia simplex apprehensio solu attingit rem modo, quo ipsa, ut sibi ę per proponitur per species, sed species sper rem representatur ut est: ę.

Addita distinguo antecedens n est error simpliciter. nego: simplex nego, qua distinctione constat ad duas partes distinguo duplex est error unius compositi. similis demonstratę actui ę obiecto iudicato, ł ilato, qui ad 3m ę tertię operationis spectat, tollitur quę per instrumta ad duas operationes assignatas pertinentia. de quo philo est intelligendu. ut 2us uero, seu simplex, similis deformitate actus cu obiecto apprehensio, quęque philo n negauit, ad 1m operationis pertinet; ut ę ad illu auferendu deseruit, genus. ę alia predicabilia: potest siquidę instrumtu loco generis, speciei apprehendere, ł unu pro alio, ę ne hoc contingat, per illa instrumta illustratur, ę dirigitur.

2m similiter patitur: equidę sicut simplex apprehensio, res attingere debet modo quo apparet ę per species instrumtu ponitur, ę representatur, ita ę iudicium debet (ut ingenue debet) ę nihil enuncet, quod prius instrumtu n representatur per species. sicut ę hoc n dista te circa iudicium erroris ee ualet, sic ę 2a operationę. siquidę post 3m actus peccatu instrumtu quoad omnes suas operationes fuit firmatu. ę sicut ex positis est aduersus pallio iudicandu, ita ę apprehendendu. ra si autę quęras a quo iste puenial error. ? Dico, ł ex ipsa specie, quę clare n representat obiectu, ł ex instrumtu debilitate. ydeo cito species ę quę ex se ut, obiectu representet ut est ex debilitate tamę potentię n attingitur ut est. exempli sit, potentia uisiua, quę ex sua debilitate confuse percipit obiectu, cito ad oculos clare patebit. aliquando uero ex defectu speciei clare n representatis obiectu.

Soluuntur Argumenta Sectio 3a.

Ad quę 1m ę prima rationis: id est obiectu primariu, ę adequatu Logicę, ad quod agit ordinatur; talis est demonstratio: ę. Probo minorę: Logica de omnibę potest demonstrationę agit: ę 2da Logica de definitione, diuisione, ępponę, ide que dictu de aliis, agit, tm quę de partibus demonstrationis: ę. de illis potest demonstrationę. Nec contrarię uidetur cu demonstratio ex definitione, diuisione, tm quę ex partibus componatur. Si autę dicas omnia instrumta assignata n existaliter, sed totis acceptaliter ad demonstrationę ordinari dicta est. eo modo quo aliquid est alterius est pars, ad ipsu ordinari debet: sed ę definitio diuisio, ęa sunt partes existales demonstrationis: ę existaliter ad illa ordinatur. Probatur minor. demonstratio tm quę totu ę compositu artificiale, suas partes existales habere debet, ex quibus ę. existaliter consurgat; n nisi definitio ępposq 1a ę 1a, ę 2a operata instrumtu operatio ad 3m, seu dicuntur existaliter ordinatur: ę ę instrumta ad 1m, ę 2m spectantia, ad demonstrationę, quę ad 3m pertinet. Probo ę: instrumtu n quiescit, nec plene saluatur

Confatur

usque dz peruenial ad ~~discursu~~ suq ultimq operationz, quq est ipse discursq, ꝫ quo suus ultimus finis est: q̄
Prouo q̄ ista ꝫ n quesit usque dz ultimo perficiatur; sed per suq ultimq ~~perfectionz~~ operationz ultimo perficitur: q̄. min. constat ꝫ ultima ipius operatio, ~~et~~ ultima ñt eius perfectio:
~~Confratur 2: quicquid Logica adipisc modo &~~ Confratur
2: Logica habitus scientificus est; sed hic solu modo demonstratiuo procedit: q̄ solq demonstrationz
p suq obiecto respicit: ~~habitus~~ Prꝫdo min. habitus scientificus solu procedit modo, quo ꝫ adquiruntur ipsa;
sed hic modo demonstratiuo, seu per demonstrationz adquiruntur: q̄

omnia ~~sic~~ primo dupliciter ordinantur, scꝫdo mai. secundario, ꝫ per accꝫs neg. mai. qua distinxi ad alia
ibi ponita fabet. Ad addita uero ~~sic~~ respondꝫ concessa maiori distinguendo min. definitio, ꝫ existaliter
ꝫ primario neg accidentaliter, ꝫ secundario concedo min nego qꝫ stig. minorꝫ qꝫ ultimi illi minorꝫ ~~alterius~~
min. ultimi illi ita distinguꝫ: n nisi definitio, ꝫ fortiter ista nego materialiter accepta, concedo. Igitur dupliciter
modo unus ordinari ualet ad aliud, primo per se, ꝫ existaliter scilicet, ꝫ secundario, ꝫ per accidꝫs
primo modo ordinantur, quq ex ~~suis~~ ꝫ trisecꝫ, ꝫ existali conceptu, ꝫ duꝫ ratione partis: sic ꝫ logicalibꝫ
subiectu ꝫ predicatu ad ꝫpoonz, quia existaliter, ꝫ dꝫ, sua definitione dicꝫ ~~partes~~ ratione partis
respectu ꝫpoonis. ꝫ physici materia, ꝫ forma respectu compositi. Capud, ꝫ pedes respectu corporis: ꝫ ita
2° modo ordinantur, quq ꝫ se ratione totius habꝫt; ꝫ postea ipsis accꝫtaliter aduenit ratio partis: sic
quq contigit ꝫ definitione, diuisione, ꝫ aliis ꝫ instrumentis logicalibꝫ. liquide definitio ꝫ quota est ex se
totu logicale est, ad aliud quq n ordinatur, ꝫ ita ꝫ sua existali definione uidelicet: oratio explicꝫ
existq rei ad ~~nihil~~ demonstrationz ordinꝫ, n dicit.
taliter aduenit ratio partis. ad modu quo linea, ꝫ superficies ꝫ opinione satis plausibili totu secu
dario, ꝫ per accidꝫs ordinantur ad corpꝫ, quia quolibet ꝫ dependenter a corpore est quoddꝫ totu, ra
tione quantitatis continuꝫ, unice quq contingit ipsis ratio partis respectu corporis conuenit. Nec
obstat quod demonstratio sua partes existaliter habere debet ꝫ n nisi definitionz diuisionz, ꝫ ponoz, ꝫ
pars, ꝫ tamꝫ hoc supoo accꝫtaliter respectu definitionis sit, ~~sicut~~ componat demonstrationz existaliter sit ipsiq
partꝫ. ~~sicut~~ ydeo aliud est quod demonstratio ~~est~~ existaliter petat componi ex suis partibꝫ, quod
est certꝫ: aliud uero quod definitio existaliter exigat ee partꝫ demonstrationis, quod est falsu, ꝫ
ita nullu definitio, qua fortiter talis, sed tota materialiter accepta est pars demonstrationis
Explicit ꝫ numero senario, qui existaliter exigit adtegrari ex sex unitatibꝫ; nulla tamꝫ ex illis
existaliter exigit ee partꝫ numeri senarii. Ultimo quq ꝫ talis ꝫ cadꝫ demonstrationi: nullu aliquando una
ordinatur ad alia, ut uideri ficet, ꝫ ita omnis demonstratio generat scientiꝫ; sed hoc: omnis homo
est animal; sed Petrus ꝫ est homo: q̄ Petrus est animal, est uera demonstratio: q̄ generat scientiꝫ.
~~nihil~~ ꝫ tamꝫ ꝫ aduersarios demonstratio est obiecti Logicꝫ: q̄

quationz dubitquo qꝫ: ꝫ tota adequate accepta concedꝫ; ꝫ adequate ꝫ tota? neg. Dupliciter ꝫ ꝫ tota considerari
ualet adequate, ꝫ adequate. seu alio tria ꝫ tota sua latitudine, ꝫ ~~sua~~ ut est, aliquid dilatata linea, uideli
cet, ꝫ put apprehensiua, ꝫ iudicatiua est. In primo ipsa n solu est contenta ex apprehensione, ꝫ inditio, sed etiꝫ
ducursiu respicit. In scꝫdo uero nihil amplius quarit preter operationz tali linea correspondentz: ꝫ sic
prout apprehensiua solq apprehensionz, ꝫ talis ꝫ put iudicatiua, iuditiu; ꝫ put ducursiua, ducursiu. Propterea
quq esto discursiu apprehensionz, iuditiuq ipse suponat, n tamꝫ apprehensio, ꝫ iuditiu fortiter aut existaliter
ad ducursiu ordinantur, sed totu materialiter, ꝫ per accidꝫs. ex ~~non~~ nullu ex his existaliter ita opter
aliud. Ita ducursiu esto ultima operatio, ultima quq perfectio ñt respectu ꝫ ista adequate ipsi n
quia ꝫ ista apprehensionz ꝫ inditiu opter ducursiu ꝫ dat, sed quia ꝫ ista ꝫ tota sua latitudine ad tres
operationes se extendit ducursiu quq tq ꝫ 2q suponit ipsis precedentz. Cateru qualibet ex illis ultima
perfectio est respectu ꝫ talis ꝫ tali linea. Insta ꝫ numero ~~binario~~ ternario, respectu binarii: ille liquide
hoc ut tq suponit, ꝫ tamꝫ utergue obiectu est Arithmetica. Vltriꝫ ꝫ linea, ꝫ superficie respectu
corporis.
~~Ad 2q confrationz resp. permitto do pragmius, nego quo ~~stig~~ mai. nego quo min~~ permitto mai, ~~dubito~~
~~ꝫ dubito min. quo fortiter, ꝫ experientia docet ut scientiu se exerceat, ut fortiter~~
~~scientiu, neg.~~ Ad 2q confirmationz resp. permitto do pragmius nego quo stig. Igitur aliud est, quod
modo demonstratiuo procedat, aliud uero quod p obiecto demonstrationis unice habeat. tq potest permitti.
2q autꝫ falsu est: liquide ex illo ꝫ solu deducitur Logicq media demonstratione sui obiecti attingere
ꝫ sic est considerata demonstratio ꝫ ee causꝫ, ꝫ ee medii, ꝫ ee obiecti. ꝫ ee causꝫ Logicq scientificq
generat. ꝫ ee medii, put deseruit ad alia Logicq obiecta demonstrada ipsoru ꝫprietatꝫ ꝫ passionꝫ.
ꝫ ne dz permittitur ꝫ Logicq unice modo demonstratiuo procedere, ꝫ igitur, quod quod quod ipsa attingit,
media demonstratione attingit, sub qua consideratione ut medy ad alia nimitur. ex quo potius ꝫ tenetur
contra ipsos aduersarios, si aliquid deducitur, ꝫ ipsq n ee obiectu Logicq, ex put in ordinatur ad
aliud. dz uero ipsa demonstratio ꝫ ee obiecti considerata, uidelicet mutatione mutui demonstra
tionis, tyc ~~nec ita ad~~ nec ita ordinatur ad ~~aliud~~ instrumenta logicalia, nec hoc ad illa, sed unumquodque
opter se ipsu inspicitur. ꝫ quidꝫ ex replica sequitur omnes scientiꝫ p obiecto demonstrationis habere, ꝫ ex qualibet circa
circa ~~sui~~ sui obiectu modo demonstratiuo procedat. Preter quq quod minor primi illi falsa uidetur ee, ex Logica
n solu procedat modo demonstratiuo, sed etiꝫ definitiuo, diuisiuo, ꝫ. ydeo esto habito scientificu dz sensit
fortiter scientificu experiri procedat modo scientifico, ꝫ demonstratiuo, n tamꝫ dz put sic n sequitur. Vt alia
obiectionz precludaꝫ, nota, quod deficiente demonstratione per modu causꝫ, deficeret ꝫ ipsa Logica. si autꝫ per
modu obiecti n est, solu deficeret ipsa Logica qua demonstratiua, n tamꝫ qua definitiua ꝫ.

Contra dicta replicabit: Definitio qua forliter talis ad demonstrationē ordinatur: ḡ n est obiecti logice. Pro
uo q; definitio qua forliter talis ē demonstrabilis: sed ita est in quo est demonstrabilis ad demonstrationē
ordinatur. ḡ. Maior patet, quia in hac demonstratione definitio, qua forliter talis est oratio explicās
essentiā rei; sed hoc animal rationale est forlis hominis definitio: ḡ explicat essentiā hominis. in qua de-
monstratione etiā videtur minor primi istius ꝑ. Cui in ipsa definitio sit cuiusdā demonstrationis
pars.

Resp. negādo q;: ad ꝓbationē duplicē maioris demonstratione sic habetur ꝑ modū medii, concedo: per
modū obiecti, nego. Ad duplicē min. ad demonstrationē tripliciē ad medii, concedo, tripliciē ad obiecti, nego minorē.
Igitur ipsa demonstratio, ut in notatis, ut medii, l obiecti considerari ualet, in primo istorum nullius est;
in quorum quod definitio adhuc forliter talis ad ipsā ordinetur, esto sit definitio essentiā obiecti Logicē.
ut patet in demonstratione supra posita. Attamen, ratione communi demonstrationi, sub qua est Logicē
obiecti, ad ipsā definitio forliter talis n ordinatur. licet in ad illā subrationē particularē ordinetur.
Et ita in nulla demonstratione, quā si uera sint dicta, essentiā ut forliter talis ad talis ordinatur.

Sed aduer-
dices: definitio in prędicta demonstratione n ordinatur ad ipsā ut medii: ḡ ad illā ut obiecti. Probo
q;: ista demonstratio prędicta n est medii respectu definitionis: ḡ. Probo q;: si est medii respectu defini
tionis, potissimā ipsa ordinaretur ad definitionē, quā hoc ad demonstrationē. cui quod libet medii
ordinetur ad illud cuius est medii. sicut merita ad vitā æternā ordinantur, quia sunt media
ad ipsā. ḡḡ. = Resp. quod demonstratio ad definitionē, definitio quę ad demonstrationē ordinatur; eā
tertiā sub diuersa ratione: nā definitio est pars illius demonstrationis particularis, quā est medii, dicit
in quantū hoc medii ex definitione componitur n ordinatur ad definitionē sed potius extra: sicut quilibet
pars ordinatur ad suū compositū; put uero demonstratio est medii, ideo ex definitionē ipsa logica
procedit ad ipsā definitionē ordinatur: sicut etiā merita in quantū media ad ipsā vitā æternā
ordinantur.

In fauorē secundā istius ita arguēs: id est obiecti adæquati Logicē, quo ignorato omnis errat error; sed per
modū scientiā stricte sumptā, definitionē scilicet, diuisionē, ⁊ argumentationē omnis errat error: ḡ. Pro
min: ignorato solū errorē committere ualet circa rei essentiā, partes, ⁊ proprietates; sed primus per defini
tionē, per diuisionē secundus, tertius quę per argumentationē errat: ḡ. = explicatur: per ꝓpōm, dalia
nihil ignorato ignoti manifestatur circa rē; cui solū ignoti manifestari potest de aliqua re quid sit, quotuplex,
⁊ qualis: sed totū hoc ignoratū supponitur per modū scientiā stricte sumptā: ḡ. = Vltērius: ꝓpōm nē est
necessariō uera, cui aliquādo sit falsa; sed modus scientiā ē necessariō uerus: ḡ n est modus scientiā: ḡ
nec obiecti Logicē.

Ad argumēta resp. concessa maiori, negādo minorē. ad ꝓbationē concessa etiā mai. ita du
plicē min. primus, ⁊ uitatur omnibus modis, quibus uitari ualet, negato dētato modo, secundo. Verū enī
est, istum solū errare posse circa tria assignata. Caetera esse per definitionē circa essentiā uitatur error
⁊ circa partes per diuisionē ⁊ta tripliciē per perfectiorē modū, n tamen omnibus modis quibus uitabilis est,
quibuslibet rei cognoscibilis est, ⁊ ideo adhuc supposita definitione, diuisione, ⁊ argumentatione circa he
minem, ⁊ḡ. adhuc istum errare ualet circa ipsā essentiā negādo quod de illo, quod enuntiare n debet, l ipsā appre
hendendo aliter ac apprehendere debet, uidelicet loco generis. dy sit species. Sed quibus omnia deficiunt
ꝓpōs, genus speciēs, alia quę predicabilia; ⁊ quidē ex argumento sequitur, quod supposita descriptiua
definitione superflua sit argumentatio conquesta quę hīc obiecti Logicē n ee. quia per descriptiua
definitionē scit istum, ⁊ cognoscit rei essentiā. Vltērius ḡ. per demonstrationē definiens istius cognoscit, ⁊tamen definitio obiecti logicē ē
Ex dictis solutio constat ad argumēta explanatiua. Sed

ultimus uero dico replicās ꝓpōm dupliciter considerari posse l 2us quod unus de alio enuntiat pregare, in quo
istum obiecti Logicē, uere quę modus scientiā est, cui ignoto manifestetur: l 2us quod uera, l falsa est
in quo istum a Logica ut obiecti n inspicitur. Vnde modus scientiā qua talis nec dicit ee necessariō uerū,
nec falsū, sed pregere ee ignoti manifestatiuum. Pregerit cui modus scientiā saltē obiectiuus ⁊ta thomas
aliquos ex patronis huius secundā opinionis, ⁊ ⁊ta thomas sit ens ficti.

Replicabit: ḡ per definitionē cognos
citur essentia rei, tripliciē per modū perfectiorē: ḡ superfluum est aliud minus perfectū modū cogno
scendi essentiā. Probo istā: superfluit medii minus perfectū conquirendi aliquē finē, dy aliud medii perfectius,
magis que efficax ponitur ad talē finē: ḡ pariformiter. = resp. impertinēs argumentō: ex quo circa
finē operatur, solū cui eius executionē; tradebat: ita si per perfectius conquiritur, perfectiorē quo modo,
2y medii minus perfectū ad hoc nihil deseruit, propter quod superfluit. Attamen ad nostrā istam, cui ad
omnimodā, ⁊ adæquatā diuisibilitatē istum ex circa essentiā, n solū deseruiat perfectior modus ipsā
cognoscendi, sed quicunque modus. ideo nullus superfluus. Haec hactenus

Sic autē posset urgere potest ⁊ta: dicta superfluit medii
minus perfectū, minus que efficax ad finē, dy ponitur aliud perfectius, magis efficax: sed finis
Logicē est dirigere istum ne circa essentiā rei erret: ḡ dy ponitur medii perfectius, quale est
definitio, superfluit minus perfectū. = Resp. distinguendo maiorē dy ponitur aliud perfectius sufficiēs
ad totum finē consequendū, secundo; insufficiēs, nego. ⁊ concessa minori, distinguo sequelā: dicta
igitur dy medii perfectius sufficit ad totum finē. sequitur dy aliud superfluit minus perfectū: n autē sufficiat
ad totum, sed ad partem finis, tunc minus perfectum coadiuuat ad consecutionē totius finis nullo modo

erit superflua. ut contigit ꝙ precisi: liquidꝫ finis Logice n solꝫ ē dirigere ꝙ stꝫ, ꝫ ab ipso aliquis error circa eiꝫtig rei, sed omnꝫ; ꝙ cuiqua hic n solꝫ dabilis sit, dꝫ n adest recta ipsiꝫ rei definitio, sed etiã dꝫ unꝫ p alio apprehenditur, ꝫ dꝫ unꝫ enutiatur p alio, ideo definitio, esto mediꝫ perfectiuꝫ, n sufficit, sed necessaria ē etiã ppos, ꝫ qui quæ predicabilia. ꝫ quidꝫ hæc replica, sicut ꝫ prima, ꝫtatur: nã sequitur ex illa solꝫ demonstrationꝫ ee obiectꝫ Logice: nã per illã perfectiori modo cognoscitur res, quã per definitionꝫ, ꝫ diuisionꝫ. ꝙ definitio, ꝫ rei diuisio superflua sit. Cuiuis hoc præcipue militat, ꝫ definitione descriptiua, per quã rei ꝓprietatꝫ cognoscuntur; sed ~~hæc nõ~~ per demonstrationꝫ perfectiori modo cognoscuntur: ꝙ.

Arguꝫ 3: genus, id ꝙ de aliis predicabilibꝫ, n est modꝫ scigdi; sed solꝫ hic est obiectꝫ Logice: ꝙ. Probo mai. genus nihil ignotꝫ manifestat: ꝙ. Probo ~~qz: si aliquid ignotꝫ manifestaret, maxime~~ = 2: genus: sicut ꝫ ipsa ꝫfra ordinatur ad definitionꝫ: ꝙ n sit obiectꝫ Logice. Re dicꝫ: genus, id ꝙ de ꝫfra, n qua forliter genus, ꝫ ut totꝫ potstiale, sed præcise put subiit rationꝫ partis ordinari ad definitionꝫ: ~~nã~~ contra est: genus qua forliter genus Logicꝫ ad definitionꝫ ordinatur: ꝙ. Probo subꝫptꝫ. definitio constat ex genere Logico forliter tali. ꝙ Ant. ꝓbatꝫ: cꝫ constet prato communi, per quod cꝫ ~~alb~~ aliis ꝫ conuenit definitꝫ. 3: genus adue ut forliter superiꝫ ꝫ totꝫ potstiale ordinatur ad speciꝫ: ꝙ put sic non est obiectꝫ Logice. Probo qz: genus ut forliter superiꝫ est perfectibile per speciꝫ: sed ꝫ eo ipso, quo per speciꝫ perfectibile est, ad ipsꝫ ordinatur: ꝙ. Probo mai: genus ut forliter superiꝫ est unuersale, ꝫ predicabile; sed put sic est perfectibile: ꝙ. minor ꝓbatꝫ, quia put predicabile manet ꝫ linea potstiꝫ, ꝫ quo ipso est per actꝫ perfectibile, scilicet per actuale ꝓdicationꝫ de speciꝫ. 4: genus n est artistionꝫ; ~~ꝫ~~ sed ut sic est Logicꝫ obiectꝫ, debet ee artistionꝫ: ꝙ. Probo mai. genus nullas habet partes, cꝫ ipsplex sit, pertinꝫ que ad ~~ea~~ operationꝫ ipsplicꝫ: ꝙ artistionꝫ n est, cꝫ artistiꝫ Logicale. ꝓbatꝫ ꝫ recta dispositione partiꝫ x. regulas Logicꝫ.

† quod ē genꝫ logicꝫ

Ad arguꝫ rep. distinguendo mai. n est modꝫ scigdi ſstricte sꝫbꝫ, ꝫ credo, late accepꝫ, nego mai, ꝫ sic distinguꝫ min. nego que ꝫuationꝫ maiorꝫ. Vnde modꝫ scigdi ſtota ſua latitudine non solꝫ se extendit ad definitionꝫ, di uisionꝫ, ꝫ argumentationꝫ sed etiã ad genꝫ, ꝫ alia predicabilia: ſliquidꝫ genꝫ aliquid ignotꝫ manifestat, uidelicet nãꝫ animalis ut superiꝫ, sicut ꝫ respectꝫ, quæ adꝫ seriora dicit. ~~Præterquã~~ quod alter dici poterat ad rationꝫ obiectꝫ Logicꝫ sufficere rationꝫ artistiꝫ x. regulas logicꝫ. cuiqua genꝫ artistionꝫ ee dicat, electꝫ que x. regulas Logicales rationꝫ obiectꝫ Logicalis debet habere bene ibi; ad addita uero ~~nua~~ minorꝫ subꝫptꝫ nego, cuiꝫ que ꝫuationꝫ. Igitur ad modꝫ quo definitio ꝫ ꝓpos, ſic ordinatur ad demonstrationꝫ ꝓponꝺ. ~~sic~~ n qua forliter definitio, ꝫ ꝓpos, sed put subiit rationꝫ partis, ꝫ prgnitꝫ. sic genus n qua forliter totꝫ potstiale, sed put subiit rationꝫ partis denotionꝫ componit. vde animal ~~non~~ definitionꝫ hominis ꝫ gredit esto prꝫ ſuppositiue ita ꝫ debeat ee genus logicꝫ, superiꝫ, ꝫ totꝫ potstiale, ~~atqꝫ quia forliter nõ~~ n forliter ꝫ reduplicatiue put ut pars definitionꝫ. Ratio est, quia animal ita est superiꝫ, ꝫ totꝫ potstiale forliter n dicit ee contractꝫ ꝫ detractꝫ per differꝫ rationalꝫ, ut ꝫ definitione explicat. ꝫ sic ſupicit quod explicat predicatꝫ. ymmo ꝓsuppositiue. ꝫ quod dicat id rationꝫ cuiuꝫ homo cꝫ aliis conueniat. cꝫque homo per animal adue ꝫ definitionꝫ ponitꝫ conueniat cꝫ leone, ꝫ aliis: ſliquidꝫ leo etiã animal est. ideo recta definitio saluatur. Vnita ꝙ ꝫ demonstrationꝫ respectu ꝓpoꝝ.

Ad 2y

Ad 3y

rep. distinguendo qz: ordinatur ~~loquꝫ ad pars~~ ~~ut pars~~ ad speciꝫ ut pars ipsiꝫ, nego. ad ipsꝫ ꝫ ui puri ter mini, permitto qz. Ad ꝫuationꝫ. distinguo ~~dist mai~~: est perfectibile p ſubstratꝫ, concedo; ex parte formꝫ, nego ~~qz mai~~. mai. concꝺa que min. distinguo ꝫ quæ distinctione prima, ad ꝫuationꝫ concꝺa mai. distinguo min. distinctione 2a. Vnde ꝫ hoc. ꝺcreto genus, ꝫ datur materiale ſubstractꝫ, quod est ipsa nãra, ꝫ forma, quæ est 2a generis ſtentio. ꝫ sic esto de toto ꝺcreto ꝓbit dici, quod ordinꝫ dicat ad speciem n ad ipsꝫ ꝫrationem partis. ꝫ put genus n dicat ee partꝫ, sed potiꝫ totꝫ quã ordo, quæ ad speciꝫ ꝫ ui ꝓ ri termini ~~dant~~ tollat attigibilitatꝫ per se a logica. Soluꝫ enꝫ illa auferret ordo ~~ad ipsum~~ totiꝫ generiꝫ ut perfectibiliꝫ ut perfectibiliꝫ ~~ut perfectibiliꝫ~~ ad speciꝫ. Ad modꝫ quo relatio ſsimilitudinis ꝫ diſsimilitudinis ad terminꝫ ꝫ ui pluri terminꝫ ordinatur, quã auferat attigibilitatꝫ per se respectu methaphisicæ.

Ad 4y nego mai. ad ꝫuationꝫ concꝺo gtr nego stiã. Equidꝫ duplex ee ualet artistiꝫ: unꝫ quod est ꝓpriꝫ totiꝫ actualis, quale est ꝓpoꝝ artistiꝫ. ſsilicet que ꝫ recta dispositione partiꝫ uidelicet ſu biecti, ꝫ predicati x. regulas Logicꝫ; aliud uero ꝓpriꝫ totiꝫ potstialis, quale est genꝫ. ſsimꝫ ꝫ conformitate cꝫ regulis Logicalibꝫ, quæ quidꝫ habet genꝫ dici superioritatꝫ, ꝫ respectꝫ ad inferi ora, quæ regulæ logicales prescribꝫ.

Atqꝫ ordo perfectibilis ad speciꝫ ut perfectibiliꝫ. solꝫ conuenit generi ex parte ſubstracti, seu naturꝫ, quia unica ita perfici per speciꝫ ualet ꝫ quãtꝫ ad ipsꝫ ꝫtrahitur, de ipsa que predicatur: ſliquidꝫ secuꝺa ipsius, quæ forma generis est nec potest contrahi, nec diuersitate predicari. ꝫ sic solꝫ ita, ꝫ n ita, ꝫ linea potstiꝫ manet = Replicabis contra solutionꝫ ad secuꝺꝫ: ꝫ hominis definitione ponitur rationale, qua forliter ꝫfra Logica ~~est~~ ꝫ superior respectu suorꝫ ꝫteriorꝫ est. ꝙ ꝫ animal qua forliter genus logicꝫ ꝫ superiꝫ est: Probo 1ꝙ: ꝫfra Logica qua forliter ꝫfra Logica ꝫ superior est, ~~est~~ dicitur unꝫ aptꝫ predicari de pluribꝫ ~~differibꝫ quidem~~: sed rationale put ꝫ definitione hominis ponitꝫ est forliter unꝫ aptꝫ predicari de pluribꝫ ~~differibꝫ numero~~: ꝙ. ~~Ex stra totali~~ minor ꝓbatꝫ, quia rationale put ꝫ definitione hominis ad nullꝫ ꝫ diuiduꝫ est ꝺtractꝫ, ꝫ ꝺ que ꝫ differꝫ, ꝫ aptꝫ predicari de pluribꝫ ꝫ diuiduꝫ.

† ꝫ quale quid

† ꝫ quale quid

* Contra solutionꝫ uero ad 3y ita ꝫurgꝺ: genus a ex ꝫ utraque parte ordinatur, ut perfectibile ad speciꝫ: ꝙ solutio n tenet.

Prouo q: geng adequate ista forliter est predicabile: q adequate ista forliter est perfectibile, ng cui; essa formalissimo ipsiu, quo ut predicabile, sit perfectibile per actuale predicationis de specie. Sit tesy ad distinctionis supra posita redargdo quod adhuc genus adequate ista forliter est predicabile, & perfectibile prubstracto, & n p2a ystione, contra est ng genus ~~predicabile & perfectibile~~ precise prubstracto est genus; adequate ista: reprobatur q quod genus adequate ista, sit forliter prabile, & perfectibile, & quod hoc habeat tanq p subtracto habeat. Deide animal. Vg: n est forliter genus & superius, nisi qui forliter utrumque partis dicit; sed qui forliter genus, & superius est forliter prabile: q & perfectibile per actuale prationis de specie. 2: nara animalis ratione secunde ystionis est superior & prabilis. q ratione illius erit perfectibilis. Ans constat cui animal per secunde ystionis ~~est genus~~ tanq per suum genera, & talis prabilis attribuatur. contra: forliter: si cui ut forliter prabile est perfectibile, ratione cuius fuerit prabile, erit etiq perfectibile. Nec sic sed propter quod unumquodque tale: q si nara ratione secunde ystionis perfectibilis est: & ipsa 2a ystio perfectibilis erit.

Ad 1m resp. negando q, ad illius quationis concessa mai. nego min. ad ultimam quationis dico ce ydem, & apte prari de pluribus materialiter, n uere forliter. Igitur ditta considerare valet 1m quod pars constitutiua methaphice speciei est, & 2m quod ut forliter superior respicit ysteriora, de quibus predicabilis est, illa per modum termini respiciendo. Prima consideratione ditta forliter Logica non dicitur, sed ditta methaphica. sicut & 2m genus ~~hoc~~ sub hac ratione genus methaphisicum, & n forliter logicum est. In 2a uero consideratione ~~de~~ forliter ditta Logica dicitur: sicut & ipsum genus. Cui q rationale qui; hominis definitione ponitur ytelligatur ut pars existens methaphisicus hominis, ide est, quod n ytelligitur, ut forliter ditta Logica, sed methaphisica: unde esto ; se ydem, & apta prari de pluribus sit ~~esse~~ hoc tanq materialiter, n uero forliter qui sic dicit, quia dum ytelligitur ut ydem, & apta forliter ad prandum de pluribus n respicit speciem tanq pars constitutiua ipsius, sed ipsum, ; diuidua, & uarietate opionis tanq de ipsis prabilis, ; tanq terminus istius superioritatis. & ista definitione, & propone posita ; demonstratione.

Ad 2m nego q: ad quationis ut ibi; ad additionis uero concessa minori subsyta ista, aqua; distingue ~~ut quod concedo~~ repugnat quod genus adequate ista sit perfectibile, & prabile ut quod. Concedo; ex una parte ut quod, & ex alia, ut quo per modum dictionis, nego. Igitur esto nara animalis sit quod de speciebus prari valet & n 2a ystio. Attamen ista subsyta logica prabilis est, sed ut recepta tali 2a ystione: Vide que dicimus genus adequate ipsa nara, & id quo prabile dicitur, videlicet 2a ystio; propterea asserimus ea perfectibile p natura, & subtracto, n uero ex parte formae, nisi ut quo, & per modum dictionis. Per quod ad sequelam consequentiae. Ad ultimum uero dico ~~conce~~ uere ea q; & stia concessa q minori subsyta, distinguo cognita, & ipsa 2a ystio perfectibilis erit ut quo. Concedo, ut quod, nego. Vnde quia nara per 2a ystionem constituitur ut superior, & prabilis; quo istius est perfectibilis, etiq 2a ystio potest dici perfectibilis, ut quo: sicut & homo potest dici prabilis, n tamen ex hoc sequitur, genus posse a logica n attingi, quia ad hoc ~~est necessarium~~ necessarium erat ex utraque parte ea perfectibilis ut quod.

Vltimo p ditta replicabile. hanc n ponitur directe predicamento: q nec directe, & perse a Logica attingitur. Resp. concesso ati negando stiam: ratio dupari potest stare, eo, quod ad attingibilitatem perse respectu Logicae, sufficit quod aliquid sit artificiosum, ad aliud quae exhaliter non ordinatum; attamen ad directam collocationem, ; directa predicamento hoc de materiali se habet; solum quae attenditur, q directe descendat a supremo genere, & n. 2. in primis, directe collocabitur. 1. 2m, ; directe, ut ; ditta uidebatur.

Aliqua Corolaria ex dictis deducuntur Sectio unica.

Coligo primo demonstrationis ea obiecta attributionis Logicae; cetera uero ; tota procedit quaestione apposita obiecta attributa. Cuius ratio ita ponitur: id est obiecta attributionis, ad quod omnia attributa ~~est~~ tanq ad principale, & perfectius ordinantur ex fine secundario, & per accidens: sed definitio, diuisio, & quique predicabilia ad demonstrationis ~~ad~~ tanq ad principale, & perfectius obiecta, ex fine secundario ordinantur: q demonstratio est obiecta attributionis: sicut & obiecta attributa ; instrumenta assignata. Maior: stat ; homine, qui obiecta attributionis Philosophiae ut quia principalia, & quia ad ipsa ex fine ~~&~~ secundario alia obiecta, de quae per se philosophia agit, ordinantur. stat etiq; Deo quae obiecta attributionis respectu methaphicae est respectu agentis, hominis, & propter eadem rationem. minor patet. Si autem dicas quod etiq demonstratio multoties ad definitionem ~~percaecidens ordinatur~~ & alia ordinatur, respondeo, n ad ipsa tanq ad principalius obiecta ordinari; ideo quae ad demonstrationem n tollere rationem obiecti attributionis.

Coligo 2: prata, subiecta, praemissae, tria, media, & extremitates ea obiecta secundaria Logicae. cuius ratio haec est: id ut tanq obiecta secundaria quod primo, & per se, & exhaliter ad primaria ordinatur; sed ita ona hic apposita se habet: q. minor: stat: ng terminus per se, & exhaliter ordinatur ad artefactum logicale praeter ea obiecta Logicae ut ex ~~eius~~ definitione illius. stat, subiecta, & prata ad propositiones; praemissae, media, & extremitates ad illa.

Replicabilia ~~idea~~ idea prata, & subiecta sunt obiecta secundaria, quia exhaliter ordinantur ad propone ut partes ipsius; sed hoc est dictum uerisimile; q. Prouo min: prata exhaliter n praedicatur ut pars, ~~est~~ q n; ut prata n est exhaliter pars ad aliud ordinata. Ans constat quia ut pars excludit alia comparta & put sic de subiecto praedicari nequit. 2: prata respicit subiecta; ut puri termini: q n ut comparta. Probatur q: ~~non~~ ita se habet prata respectu subiecti, ~~act~~ ac prabile respectu subiicibilis; sed prabile n respicit ut comparta subiicibile, sed ut puri terminus: q. maior: stat, quia unius prata & subiecta differunt, a prabili & subiicibili; eo quod illa dicunt actus, quod hoc, potestia. ; omnibus uero aliis conuenientia habent. = 3: prabile forliter ; ea talis n dicit rationem partis: q nec ~~est~~ praedicata ; ut praedicati. Prouo stia: prata solum actu dicere

4

ualet, quod prabile ; potstia ; sed prabile ; ee forliter talis nec ; potstia dicit rationy partis, & cy dicat ee toty potstiale, quod cy ratione partis ; potstia, seu potstialis n compatitur: & maior uera ; stat, quia actuale exercitiy prabilis nihil dicere potest, ad quod nulla fuit potstia ; ipso met predicabili. aliter ; ponibile foret: & ~~cy~~: nulla ~~ex~~ nullus actus potstig destruhit, immo potig ipsg perficit ; sed prabs se habet ut actus, prabile que ut potstia: & ~~prabs destruitur~~ non n destruhitur, sed potius per illud perficitur. Nec nec sed prabile est toty potstiale: & prabs n destruhit toty potstiale, quod ipsy prabile erat, sed potius perfi cit, illud ad toty actuale reden.

Ad 1y resp. concesa mai, neggdo min. ad quationy dubiquo g: n predicatur ut pars respectu subiecti ~~sorte~~, respectu ypponis nego. Igitur ; hac ypposne homo est animal, ubi animal est prabs esto n predicetur respectu hominis ut pars, respectu uero ypponis est pars, ui prabs: quia ypposo est quoddg toty exhaliter conjungens ex copula prabs, & subiecto tagug partibs ipsig: dic etig etig homo ; ui subiecti est pars illius artefacti. Solu & tolleret recta predicationy ut ratio partis ; prabs respectu subiecti ad illa opione, & n concesa quod genus n predicatur ut pars. Nec contra hoc obstat quod ratio quans animal n ~~pone~~ prani ut partis respectu speciei, etig quare n prani ut partis respectu ypposithonis: ; liquidg ideo n prabet ut pars respectu speciei, quia sic ; sic excluderet alig cuisdg speciei comparts ; sed si predicaretur ut pars respectu ~~specie~~ ypponis, etig alig spartis cuisdg ypponis exclu deret uidelicet subiecty, dic de illo prani n ponet: &

Nec ; quog obstat: quia si predicaretur ut pars respectu subiecti, n sinieret quid quid subiecty stinet, & ide que alig subiecti partis excluderet; atamg ex quo pre dicatur ut pars respectu ypponis n denotat praxi ut partis respectu subiecti, sed ; tat quod sit toty respectu ipsig, contineat que quidquid subiecty stinet, & ide que ipsig n excludere, sed ad sy mus quod sequitur prabs 2y sug formg partialg artificiosg ; ui prabi excludere subiecty 2y formg partialg artificiosg subiecti; n uero 2y quod sub tali est forma.

Ad 2y nego g: ad quationy dubiquo mai. ita se habet adaquate, nego ; adaquate, ; cedo mai. simul que min. & nego stig. ad ; clusg ita distinguendo quod hoc ; poni, & cedo modo, nego, ~~non~~ diverso, ; cedo. Vnde esto ~~prabile~~ prabs respectu subiecti se habeat, sicut prabile respectu subicibilis hoc n ; teligendy cy omnimoda conuenientia, sed totis sua apportione seruata, & ideo que licet sicut prabs respectat subiecty & tagug id quod ipsi subiicibile, sicut prabile subicibile tagug quod ipsi subiicibile potest, differt tamg ; modo respiciendi: ng prabile cy forliter sit superig, & toty potstiale respicit subiicibile ; ui pure termini sug ~~superioritate~~ superioritatis. atamg prabs ; cy ui prabi ypponi sponat sicut & subiecty ; ui subiecti ideo respicit illud tagug comparts eiusdg ypponi. & quidg ; stabit: ita se habet potstia inuisa respectu obiecti inuisibilis, ac acto uisionis respectu obiecti inuisibilis sed obiecty stituitur uisy per acty uisionis: & obiecty ; ee inuisibilis per potstig uisiuy: quog stia falsissima est.

Ad 3y resp. quo qti neggdo stig ad quationy ~~dubiquo~~ maiorz. cedo, & dubiquo min. nec ; poa dicit rationy partis, ~~quatenus significat n ee ; potstia ut sit pars ; actuali prabs tiene nego quatenus significat ut potens quia~~ quatenus n est ; potstia ad ipsg, nego: quatenus ut quid potentiale tale n habet rationy, concedo. Igitur ad omne quod ; actuali exercitio prabi est, sunt qtea potstia; aliter enim ut bene notat arguty, ; pobile foret: yde 2 prabs rationy partis habebat: ig ipsy prabile erat ; potstia ut ha beret rationy partis: cetery ; actuali prationy. quaquidg potstia ad rationy partis habendo ophtine compatitur cy toto potstiali; esto pars potstialis n compatiatur: propter quod notanda est argumenti dquimbcatio; aliud enim est prabile n habere rationy partis potstialis, aliud uero n ee ; potstia ad rationy partis. 2y uero, quia ; stabit prabilis est toty. 2y uero falsy, quia esto ~~p~~ illo statu n ~~habeat~~ nullo modo habeat rationy partis, potest tamg illg habere & alio statu.

~~Ad 3y duo toty illy uery ee ; ui nulli ita mino dubiquo prabs se habet~~

~~ut actus sub eadg forma artificiosa ac prabile ut potstia, nega, sub diversa. cede~~

Ad 4 ~~duo~~ resp. dubiquo mai. quoadiquod est delvare, & achiare pog. cedo quoad ppriy potstig ; ee pure, & nudg potstig nego. & mai. & dubiquo min. prabs se habet ut actus sub forma & pria, & peculiari ipsig artificiosa concedo, sub eadg, ac prabile nego. & min. & dubiquo. ; quy dubitione maioris. Igitur uery est acto n debu here potstia, sed ipsas perficere ; quoty ipsas actigs, & delvat sicut ; telechio actuat, & perficit, ita, uolitio uoly tatis, ; cetery existe n ; tertiur potstia ut actuata ; uenire, quod qtea quid quid qtea nudesyta habebat. proprii ; illud ~~a~~ ppriy pure potstig erat qua nyda potstia est. cy aut ee toty potstiale ; it propriy gene rii, qua forliter prabile practile, ; de est quod actualy prationy n ; greditur ut toty potstiale, nec aduc ut toty actuale: ng cy prabs ; ui prani grandeat forma artificiosa dubito, & partiali, quog ut ~~non~~ prabile n habebat, de est quod ut prabs n habet rationy totius, sed partis ducte a forma artificiosa partialis. & ita hac replico, sicut & procedendo. ng esto prabs ; ui prani n habeat rationy partis, ; se tamg pars est respectu ypponi, sed sic ut est exercitiy prabilis: & destruhit toty potstiale. etig ; stare uales ; homine, qui ut pote mortalis, potest ~~mortis~~ mori, mortuus tamg n est homo, &

Dubiy 2y utry modus scisdi forli, & obiectiuus, aut utergue simul sit obiecty logicus?

Aliqua notatur sentig que referuntur. sec. 2a.

pro maiori dubii claritate notandy quelibet scisdi modus sub modo scisdi late ysto ; forly, & obie ctiuus diuidi, & sic definitio uidelicet ; forly, & obiectiuy diuiditur. forli est ille ; stiy actus existig actigs hominis, & ipsa exista certalg actus attacta definitio obiectiua dicitur: ut stat ; actus, quo animal rationale attigs qui definitio forlis hominis est, & ipsy animal rationale attactus & definitio obiectiua. Vnde rei per actus artificiosy denominata est modus scisdi obiectiuus, & actus artificiosus tsdus ; ipsg rs est modus scisdi forlis.

2: notandu tq actꝰ, quꝫ res dupliciter posse considerari; 1 2y quꝫ ẽtitas naturalꝫ, 1 put subꝫdunt logꝫ artiphionꝫ: ꝫ tꝫ n pcedit quꝫstio, quia ponimus put sic rr ee obiectꝫ Logicꝫ: inquidꝫ Logica per se n agit de actibꝫ, nec de rebꝫ ꝫta ꝰsideratione cuꝫ ꝫpiis ut ita ꝰsideratꝫ n ꝫueniatur ratio forlis ꝑficatiua Logicꝫ, qualis ut ratio artiphii. Solꝫ dꝫ dicultas denoluitur ad 2dꝫ ꝰsiderationꝫ. Dicat pater Ljicꝫ asserat tq actꝰ quꝫ res ꝫ tenim ee Logicꝫ obiectꝫ quia ad ipsꝫ Logꝫ ualde utilis est actus ꝑ rem notitia 2y ꝑpriꝫ ẽtatis: hꝫc ratio n ꝰcludit: inquidꝫ multotiꝫ notitia obiecti alicuiusꝫ scibilis ualde utilis ad ad aggutinationꝫ alterius scibilis est, quꝫ ex hoc licebit ꝫferri obiectꝫ unius scibilis obiectꝫ alterius ee.

2a ꝰ ista tenet secundas ipsthiones obiectiuas, seu modꝫ scibi obiectiuꝫ, quod idꝫ est ee obiectꝫ adꝫquatꝫ logicꝫ. hꝫc thomistarꝫ est. quos aliqui ex nostris secutus ꝓcipuus quę ꝫter alios Eminentissimus noster Cardinalis de Aguirre. 2a ꝰ ex diametro opposita primę scientiarꝫ est ꝓpugnꝫ 2as ꝫtentiones forlis, seu modꝫ scibi forlis obiectꝫ adꝫquatꝫ ꝰ primariꝫ Logicꝫ ee, cui aliqui ex nostris adhęrꝫt ꝫter quos noster Eminentissimꝫ ꝫprobato perlucide micat. 3a uero media ijsdꝫ uia, ꝰ utraque extrema ꝓplexꝫ tenet ex 2is ipsthionibꝫ forlibꝫ, ꝰ obiectiuis obiectꝫ Logicꝫ adꝫquatꝫ ꝰsurgere. Dꝫ hꝫc est ꝓpria familia nostra. licet aliqui ab illa recedat, ung ad thomistas accedꝫ, alius ad recentiores. hꝫc opinio ig adjuncta a nostris fuisse aliqui ꝓpugnat. Caterꝫ iudico maxime elaborata a nostro nunquꝫ satis laudato sapientissimo magistro Sombra, lauꝫa latinꝫ emunito ꝰ perillustri Doctore. Dhuic opini, quia nostrꝫ, adhęrendo, ~~Duplici con~~ duplicii conclusione est, reiciendꝫ dicultas ꝰsurgit:

~~Duplici conclusione deroluitur dubiꝫ Sect. 2a~~

Prima Conclusio Sectio secunda. –

Secundas ipsthionis forlis, seu modꝫ scibi forlis est obiectꝫ primariꝫ ~~adꝫquatꝫ~~ logicꝫ. Prouatur Conclussio)) primo authoritate angelici ꝓceptoris, qui 1 posteriorꝫ lect. 2a. ita loquitur: ars quędꝫ necessaria est)) quę ipsa directiua actus rationis, ꝰ hꝫc appellatur logica: id est rationalis scibilis: quę n solꝫ rationalis)) dicitur ex hoc, quodꝫ ꝫ rationis; sed quia est circa actꝫ rationis, ꝫquꝫ circa ꝓpriꝫ materiꝫ. ex quibꝫ sic ꝑ. diuꝫ thomꝫ Logica est circa actꝫ rationis, sicut circa ꝓpriꝫ materiꝫ; sed actꝰ rationis ẽst modꝫ scibi forlis: ꝰ Logica e circa modꝫ scibi forlis ꝫquꝫ circa ꝓpriꝫ materiꝫ. Nec sic: sed ꝓpria materia Logicꝫ est obiectꝫ primariꝫ ipsiꝫ, cuꝫ ꝫ diuꝫ thomas, quę philosophia ꝰ communiter omnes ~~putauit~~ per ꝓpriꝫ materiꝫ diuinę facultatis ꝫteliggt ꝓpriꝫ obiectꝫ, ꝰ primariꝫ ipsiꝫ: ꝰ.

Si autꝫ dicaꝫ diuꝫ thomꝫ ꝫteliggdꝫ ee de obiecto, ꝰ materia ~~in~~ secundaria, n uero primaria. Ista primo: hꝫ ex quo ~~habemus~~ ẽst, ꝫteriit thomistꝫ modꝫ scibi obiectiuꝫ ee obiectꝫ n quomodocuꝫque, sed primariꝫ. Cur ꝰ nos idꝫ ꝫferre n poterimus de modo scibi forlis: si de hoc idꝫ asserit. — 2 ex authoritate clare conꝯitur Logicꝫ, ee ~~suo~~ scibilꝫ rationalis per actꝫ rationis ꝑficiari; sed ꝫ ee tali nequit, nisi per obiectꝫ primariꝫ ꝑficiari. ꝰ ẽst obiectꝫ ꝰ materia primaria. Minor constat cuꝫ nulla facultas ꝑcis sumat ab obiecto secundario, sed primario. Maior etiꝫ certa uidetur ee, cuꝫ Doctor angelicus dicat Logica scibilꝫ rationale ee, quia est circa actꝫ rationis, ꝫquꝫ circa ꝓpriꝫ materiꝫ. ꝰ quod dicatur ꝰ ẽspecificetur ꝫ ee scibilꝫ rationalis, deducitur, ex quo respicit actꝫ rationis, ꝫquꝫ ꝓpriꝫ materiꝫ.

Dꝫ ꝰ uatur conclussio ratione: ꝫ modꝫ scibi forlis datur ratio forlis Logicꝫ ẽspecificatiua: ꝰ ẽst obiectꝫ primariꝫ Logicꝫ. Prouo qs: ratio artiphii logicalis est Logicꝫ ẽspecificatiua: talis ꝫ modꝫ scibi forlis datur: ꝰ. minor. ẽtat: definitio enꝫ forlis, ꝰ sic de aliis ꝰ forliter artiphionis, cuꝫ sit ꝰ Logicꝫ regulas. quia tamꝫ esto aduersarii ꝫ modꝫ scibi forlis rationis artiphii ꝓcedat solꝫ uiale admittat, ꝰ a ratione uiaꝫ ꝫprasci dibile; ista est, cuiꝫ sic ꝰformabat ratio: licet modꝫ scibi forlis dicat artiphium uiale tamꝫ reflexe ꝫprasci ꝫprascidit a ratione uiaꝫ; sed put sic ꝫprasciꝫ est obiectꝫ Logicꝫ: ꝰ. ~~minor ẽtat~~ Prouatur maior: n rmiꝫ ẽstialis est ratio uiaꝫ ꝫ actibꝫ methaphicꝫ ad obiectꝫ ipsiꝫ ac ꝫ actibꝫ Logicꝫ seu modo scibi forlis respectu obiecti Logicꝫ, seu modi scibi obiectiui: sed hoc n obstate actus methaphicꝫ reflexe ꝰsiderati a ratione uiaꝫ ad obiectꝫ methaphicꝫ ꝓscidit ꝰ actꝰ Logicꝫ, seu modꝫ scibi forlis. maior ẽtat, quia sicut modꝫ scibi forlis est actꝰ ẽstialis ~~Logicꝫ~~ ꝰ actꝰ Logicꝫ, ita ꝰ actꝰ methaphicꝫ ꝰ obiectꝫ ipsiꝫ ẽstialiter tꝫdit. tꝫ quia idea modꝫ scibi forlis ẽstialiter dicit rationis uiaꝫ abipsa quę ꝫprascibilis est, quia actꝰ ~~ex quo est actꝰ~~ ad obiectꝫ ꝫprascidit; sed etiꝫ actꝰ methaphicꝫ ad obiectꝫ ipsiꝫ ẽst. ꝰ si hoc n obstate ꝫprascidit a ratione uiaꝫ, etiꝫ ꝰ Logicꝫ actꝰ.

Confatur: ꝫ modꝫ scibi forlis ꝰ datur conceptꝫ uiaꝫ, ꝰ ꝫceptꝫ artiphii; sed hoc supposito, ipse qui reflexiue est, potest reflectere supra 2y quę supra primꝫ: ꝫ potest attingere modꝫ scibi forlis qua artiphium, ꝰ n qua uiale. Nec sic sed ita attactꝰ erit obiectꝫ Logicꝫ: ꝰ. minor subsistꝫ ẽtat, quia tꝫ dicit rationis artiphii ꝑficia tꝫ Logicꝫ, quę dicat ꝓdimen, qualis est ipsa ratio uiaꝫ. Nec uero ig illa minor primi ipse patet: ideo ipse modo supraposito n ponet reflectere, quia ung ~~sub~~ ẽstialiter ꝰ forliter; alio ꝫcluderetur: sed hoc est falsꝫ: ꝰ. Prouo min: ꝫ primi conceptꝫ artiphii n est de ẽstiali scepte uiaꝫ aliunde cuꝫ omni actu ipse dicat rationis uiaꝫ ad obiectꝫ, etiꝫ diceret rationis artiphii; sed aliaꝫ nec conceptꝫ uiaꝫ est de ẽstiali conceptu artiphii, qua artiphium est: ꝰ. Prouo min. primo: quia actꝰ ipse ~~non tamen~~ qua artiphium ꝰ solꝫ dicit conformitatꝫ cuꝫ regulis Logicꝫ de materiali se habente rationis uiaꝫ

2. conceptꝫ artiphii ꝫ actibꝫ e conceptꝫ ~~secundario~~ differentialis ipsiꝫ, ꝰ conceptꝫ uiaꝫ communis, ꝰ generici ad omnꝫ ipse actꝫ; sed conceptꝫ communis, ꝰ generici actꝰ n est de ẽstiali conceptu illius, quę differentialis est: ꝰ. maior ẽtat, quia omnꝫ ꝫ intꝫ actꝰ conueniunt ꝫ ratio uiaꝫ ad obiectꝫ; ꝫ rationis uero artiphii differt actꝰ logicalis ab alio, quia logicalis n ẽst. minor est doctrina commꝫ.

Respondetur modus scizdi forlz ee artificiosus representativus, n vero formaliter, strictus, & trahens, propter quod n ponit ee obiectivum Logicum: ad modum quo species impressa, & expressa obiectivum habitum, & potentia ee nequit, quia ~~est~~ utraque est representativa obiecti. Sed contra est: nam esto modus scizdi forlis representet artificium factum, potest tamen intelligi, & quod est artificiosum, & non potest representare agentem cui non sit artificiosum quia representat artificium obiectivum; sed potius extra idea representat artificium obiectivum, quia artificiosum; atamen species impressa, & expressa, straxerunt euenit: liquide totum quod habet sit, quia mera representativa est. Ex cuius solutione alia patet nostra conclusio, & hinc modus patet: quod non mere representativus, sed formaliter strictus, & trahens est artificiosus, est obiectivum Logicum; ita se habet modus scizdi forlivensis: & ideo minor: si pure representativus non formaliter, strictus, & trahens, sed mere representativus est artificiosus, sed potius econtra idea representat, quia est artificiosum: & Probatur min. representare artificium obiectivum, est ipsum causare: non sed non quia causat artificium, artificiosum est; sed potius causat artificium, quia illuminat, & strictus artificiosum: & minor patet, quicquid causa respectu sui effectus: non enim sol lucidus est, quia illuminat, sed extra idea illuminat, quia ~~est~~ sua lucidus est. = 2: non idea modus scizdi forlivensis artificiosus est, quia ~~representat~~ artificium obiectivum causet, si prius intelligitur quod sit artificiosum, quam quod causet. Sed per prius intelligitur, quod artificiosum sit, quam quod causet: & Probatur min. per prius est quod actus elicitus a regulata Logica, ~~mode~~ & cuius conformitate stat ratio artificii quam quod ~~cuius~~ causet alio rationis artificii: & Probatur 2: per prius est, quod ipse actus causetur, quam quod aliud causet: & Ant. patet, cum primus sit quod libet se esse, quam quod aliud causet. Sed vero legitima est.

2a Conclusio Sectio 3a.

Secunda questionis obiectivum, seu modus scizdi obiectivus est obiectivum primarium Logicae: Probatur Conclusio ex dicto Thomae, qui 4 Methaphisicae lectione 4a hoc habet. Entis actus rationis dicitur proprie de illis secundis intentionibus, quia ratio adinuenit, nec non considerabilis: sicut intentio generis, speciei, & alius, quae quidem non inueniuntur in rerum natura; sed considerationis rationis dicitur: & huiusmodi, scilicet entis rationis est proprie subiectum Logicae: ex quibus hoc formabitur ratio: intentio generis, speciei, & quae inuenitur in rebus, considerabilis, quae est intentio obiectiua, seu modus scizdi obiectivus, est proprie subiectum Logicae: sed Diui Thomae ~~hoc~~ phrasis: sicut & Philosophia prima subiectum, & propria materia alicuius facultatis significat obiectum specificativum ipsius: & modus scizdi obiectivus est Diui Thomae obiectum specificativum seu primarium Logicae.

Probatur conclusio ratione: quia modo scizdi obiectiuo inuenitur ratio ultima Logicae specificativa: & est obiectum primarium Logicae. Probo 91: ratio ultima, & specificativa Logicae est artificium completum, ad aliud quae non ordinabile: sed hoc modo scizdi obiectiuo inuenitur: & Probatur minor definitio obiectiua videlicet est conformis regulis Logicae, scilicet recte diffinisdi; sed aliunde completa & ad aliud non ordinata, & Logica; illa sitat, & ultra non transeat: &

Contratur: id quod per se manifestat ignotum illud, & abigit errorem ~~auferre~~ circa rem cognitam auferit, obiectum Logicae & specificativum ipsius est; sed ita se habet modus scizdi obiectivus: & Maior sitat ex fine Logicae sit illum assignare ne tam quis actibus quae circa rem cognitam erret. Minor vero patet: definitio videlicet obiectiua illud rei manifestat, ab illo quae errorem auferit, quae circa rem cognitam errare potest: & hoc de alijs: & Sed dices:

2a questione obiectiua, ee artificiosa totam extrinsecam, & rationem artificii formalis seu secundae intentionis formalis ad modum quo obiectum cognitum dicitur ratione cognitionis ipsius extrinsecae cognitum denominans. Ex quo 3o infertur modus scizdi obiectivus non strictus, & rationem sua ee obiectum Logicae, sed totam rationem modi scizdi formalis, quod est dicere solum modus scizdi formalis ee obiectum Logicae: Sed contra est: nam esto artificium totius modi scizdi obiectivi causetur ab artificio formalis. n tamen ab ipso constituitur, sed a forma strictus & ~~auto~~ causata a modo scizdi formalis: & idea strictus, & ratione sua est artificiosum conjunctum Logicae obiectum Atamen obiecto praecise cognito admitti videlicet ~~doctrinam~~ non aduersariorum & assertis. Ratio autem dupla ritatis conitat ex eo, quod cognitio obiecti tales non practica, sed speculativa est: & ita formis non ducit strictus denominatae obiecti, sed per se ipsum extrinsecae ipsum denominat, & ee cognitum. Contrarium videtur: modo scizdi formalis, quia practicum est.

Ex dictis 1a & 2a solutione patet ex modo scizdi formalis, & obiectivo obiectum adaequatum Logicae conuenire: quod ita breuiter probatur: id est obiectum Logicae adaequatum, quod ora ipsum adaequata splectitur: talis est modus scizdi formalis, & obiectivus conuenire: & Probatur minor: Logica solum de modo scizdi formalis, & obiectivo per se agit: & Probatur 91, Logica unica per se agit de his, quibus rationis artificii specificativus ipsius inuenitur, sed hoc ratio unica, modus scizdi formalis, & obiectivus inuenitur: & 2: solum id quo dirigitur intus, ne ta circa actus, quae circa res errare est obiectum per se attingibile a Logica: sed unica instrumenta secundae intentionis formalis, aut obiectiua, & dupla, hoc habet: &

Solvuntur argumenta Sectio 4.

Argues 1, & obra 1a solutionis: obiectum primarium Logicae est illud, quo Logica iuuat, sed non modus scizdi formalis: & Probatur minor: modus scizdi formalis, sunt actus intus formae artificiosae, & dati: sed his nec iuuat, nec ipsa quiescit Logica: & Probatur min. actus intus sic recepti sunt una & tertia ad modum scizdi obiectivus, qui est Logicae obiectum: & ipsis non quiescit. Ista ~~sit~~ iterum: liquido nemo quia ad unum terminum quiescit, sed totum ipsum terminum: Ans sitat, actus cuiuscunque potentiae, qui est una, & tertia adipiscibile obiectum. & sic uolibile est una ad obiectum uolibile, seu ad bonum: unde ad obiectum uolibile. Hoc est propium thortarum fundamentum, cuius robore nixi rationis obiecti Logicae a scizdi intentionibus formalibus segregat. Cetera esto difficile apparent, solutionis prutentissimum habet: quare respondeo concessa maiori distinguo min. sed non modus scizdi formalis directe iuuat, concedo; reflexe & tacto nego. eodemque modo conqueritur dubitandum.

adquatione concesa maiori, eadē dubitō ꝫ est applicāda minori. ꝫmul &. qđ p minorē quatione ponitō. Igitur modus scięndi forlī ꝑ ꝫ ipsius actus artificiose dispositi directe, & reflexe considerari valet: ꝫ primo ꝫ non ꝑt obiectū logicę; quia ꝑt sic exprimit rationē suā ad modū scięndi obiectiuū: ꝫ ut ultio ad obiectū nobile, & nolitio ad bonū, & hoc modo logica ꝫ ipsius n quęritur, sed ad aliud tendit, videlicet ad modū scięndi obiectiuū.

Atamē ꝫ 2ª ꝫ ipsius logicę ultimo terminare valet. Cū enī ꝫ actus reflexiuus ꝫ sit quotięs ꝫ eo actu duplicē conceptū ꝫuenit potest supra unū reflectere, & n supra alium: ꝫ sicut etiā duo aliquā rēs considerata, ꝫ qua duplex prius ꝫuenitur, reflectere valet supra unū prius, & n supra aliud: ita ut hoc 2ū de materiali se habeat respectu cognitionis alterius, hoc & modo quia ꝫ actibus ꝫ actus artificiosus & datur conceptus suus, & simul conceptō artificii potest ꝫ actus reflexe attingere actū qua ꝑt artificiosi & conformes ꝛ regulis logicę; & n qua sua ꝑt ad obiectū: quo ipso ꝫ actus logicus ꝫ ipsius iustificat ꝑt ut ꝑt artificiosi, cū ratio suā tūc de materiali se habeat respectu ꝫ actus logicī reflectētis: quare ēsto actū artificiosi adequatē ꝫsiderati exprimat rationē suā ꝫ pedisequā specificationē logicę, n tamē adequatē ꝫsiderati. & ꝑt conformes cū regulis logicę.

Varitas de uolitione nostrā ꝫ stēs ꝫcipit, ēsto de uisione uero nihil qđat ꝛa confirmat nostrā opinionē: equidē uolitas etiā potētia reflexiua est, & nec multū nos met uolitionē, quia bona; nō multoties n solū quę multū, sed multū ipsa uelle multū, quia ipsa met uellē ut bonū ipsi uolitati ꝓponitur. quare ēsto uolitio directa ipsa ꝑt uia ad obiectū bonū: reflexe uero attacta rationē suā n dicit. & nec ultimo uolitas terminat. ꝫ uisione uero ꝛariū euenit: siquidē potētia uisiua reflexiua n est, ꝓpter quod reflectere nequit supra suā met uisionē, quia illā uidere nequit: ydē ꝫsper directe attingitur exēstialiter & forliter ut uia ad obiectū uisibile. Hinc ꝙ est dispar ꝫ ipsa & uolitate respectu potētię uitiuę, aliarū quę potētiarū, quę reflexiuā n ꝑt, quod ꝫ ipsa & uolitas quia reflexiuā supra suos met actū reflectere valet n attēdo rationē suā, sed aliā, quā ꝫueniatur ꝫ ipsis: atamē aliā potētiā n reflexiuā, quia n potuit reflectere supra suos actū n nisi directe illos attingere valet ꝫ quo ipsa ꝫsper dicūt rationē suā ad obiectū.

Solāo tradita explicatur ꝫ hoc materiali exēplo: Imago depicta exēstialiter ordinē dicit ad suū ꝓtotipū; & tamē ab arte pictoria perse attingitur, n alia ratione, nisi quia ꝫ ipsa datur artificiū ab arte pictoriā pertinēs, utpotē ꝫ portione colorū, ꝫ qua cū regulis artis est ꝛformis. ꝙ & etiā actus ꝫ tālis ut artificiosi exēstialiter obiectū logicę, quę hoc ꝓdiat ratio suā. Contia uidetur legitima: idēo imago depicta ꝑt artificiosa perse attingitur ab arte, quia ꝑt sic n exprimit ordinē ad ꝓtotipū; sed etiā actus ꝫ tālis ut artificiosi ordinē ꝫ tālem ad obiectū ēsto n exēplicat: ꝙ. = 2 ꝫ tatur ꝫ modus scięndi obiectiuus, quod quia ꝫ. thomas enī fictū est ordinē & depędētię ad ens rale dicit cū sit ybra ipsius, & ad ꝫtatur ens tale fiat; sed hoc n obstātē est obiectū logicę quia ꝫ hoc ꝫsa n dicit talē ordinē & depędētię: ꝙ. 3: modus scięndi obiectiuus depędet a modo scięndi forlī quia ab ipso causatur, ꝙ ꝛ hoc n obstātē obiectū logicę est. etiā ꝫ modus scięndi forlī n obtabit. 4 modus scięndi obiectiuus ad rem manifestandā ordinatur, cū sit oratio rem manifestatiua ꝙ

Deīde ꝫtatur ꝫ acceti, quod exēstialiter ad subitētię ordinatur, & ab ipsa dependet cū sit ꝙ exēstialiter ꝫ alio, uidelicet ens subitētia; sed nihilominus est obiectū primariū methaphicę. ꝙ. Initatur etiā ꝫ actibus bonis moraliter qui ꝑt exēstialiter ꝛa, & ꝑtinet ad bonū morale seu ad obiectū philosophię moralis; & tamē reflexe cōsiderati ꝑt simul obiectū ipsius, quia ꝑt sic ꝑt moraliter bonū, elicitū quę ꝛ. regulas ipsius moralis philosophię. ꝙ & ulterius hoc uidetur ꝫ actibus ꝫtātis qui est exēstialiter ꝑt ꝛa ad uerum & intelligibile quia tamē ꝫ ipsis reflexe ꝫsiderati ꝫuenit ꝫtātis rationē sui specificatiuā, scilicet rationē ueri & intelligibilis idēo ꝑt sic ꝑt obiectū ipsius. Sed ultimo, & apertius ꝫtatur ꝫ actibus methaphisicis, ut ex nostra quatione colligitur.

Sed ꝛplicabis: actus ꝫtātis adhuc reflexe ꝫsiderati dicūt rationē suā: ꝙ. Prouo qr: actus sic reflexe considerati ꝑt actus ꝑt artificiosi; sed ita dicūt rationē suā. ꝙ. Quo min. ꝑt sic dicūt artificiū actus, ꝑt est artificiū actū; sed hoc exēstialiter dicit rationē suā ad obiectū: ꝙ Prouo minorē: artificiū actus ꝑt tale forliter dicit ēē dubitō ab artificio obiectiuo; sed n nisi per rationē suā ad ipsū dubitētur: ꝙ. Prouo min. seclusa rationē suā prędicē dicit rationē artificii, ꝛa artificiū est, sed per hoc n distinguitur, cū etiā modo scięndi obiectiuus ꝫ artificiosus maior: ꝫ actibus artificiosis seclusa rationē suā n ꝫtātur ratio talis artificii, cū tale artificium actū consistat ꝫ causalitatē, & repreꝫtatione obiecti ꝛ. regulas logicę: ꝙ.

2: actus ꝫtātis reflexe ꝫsiderati ꝫcipitur ꝑt ꝫtali ꝓdicē ꝫsiderati; sed ꝑt sic ad obiectū ordinē exēstialiter dicūt: ꝙ. maior ꝫstat, quia ꝫtātis ꝛe ꝑt; & tali ꝓdicē actus: nulla siquidē scięntia respicit suos actū, qua actū generatim, sed qua tales, seu quod idē est ꝑt ꝑt ꝫtali ꝓdicē actus. Minor uero ꝓbatur actus, suā ꝓdicē ab obiecto desumūt, & per ordinē ad ipsū: ꝙ ꝑt ꝫtali ꝓdicē exēstialiter ordinē ad obiectū dicūt tōtū ad ꝓdicātiā ipsiorū. ꝛ 3: definio forlī uidelicet reflexe ꝫsta tendit ꝫ definitionē obiectiuā: ꝙ Prouo qr definio forlī reflexe ꝑt ut artificiosa, tēdit ad exēstię rei obiectiuę ꝫ ꝙ Prouo qr: artificiū definitionis forlī adhuc reflexe ꝫsta ꝫstat ꝫ eo, quod attingat exēstię rei ꝛ. regulas rēcte definiēdi: ꝙ reflexe ꝫsta, & qua artificiosa tēdit ꝫ rei exēstię. Contia ꝫstat nō ꝫsa ꝫsa, quo ipsā attingit ꝫ ipsā tēdit.

4: actus attingēs hominē ut ꝓdicē adhuc reflexe ad hominē ordinē dicit: ꝙ. Prouo qr talis actus reflexe ꝫsta dicit ēē hominē cognitionē; sed qua forliter hominis est cognitio, ad ipsū ordinatur, & ipsā tēdit: ꝙ. minor ꝫstat quia qua hominis cognitio ad ipsā cognoscēdū ordinatur. maior uero ꝓbatur: talis actus reflexe ꝫsta cognitionē ēē dicit ꝫ cū ꝑt ꝙ ut sic dicat ēē actus potētię cognoscitiuę; sed n nisi hominū: ꝙ. ꝛ 5: ꝫ actus reflexe ꝫsta dicūt ideā artificiū, ac directe attacti, cū nouū artificium ꝫ ipsis n ꝛoducatur; sed directe ꝫsta dicūt ꝑt artificiū male: ꝙ & reflexe attacti; aliter enī diuersā foret

6

Resp. ad 1m neogdo q1: ad quationm maiori concesa, neg. min. ad aliq̃ quationm diuisiuo mai. artistiy actus ꝑadequate ipsi, scdo, adequate accepti, nego; eadꝫ d. diuisio est applicanda minori. ad quationm concesa maiori nego min. Et simil maiores sequeꝫ. ad ultimꝫ quationm iclusa, ita diuisiue: tale artistiy acto adequate ipsi concedo, ꝑadequate accepti nego. Vnde uerꝫ est quod artistiy acto adequate ipsi dicit ecptaliter rationꝫ uiꝫ, quia acto ipse ita considerato illꝫ dicit. Si tamꝫ actus ꝑadequate sumatur scdm̃ ex parte qua artistiy dicit, et ex illa, qua representatiue obiecti se habet, hꝫ artistiy illiꝫ sic accepti prosedit a ratione uiꝫ. Nec ex hoc ꝓtertur hoc artistiy ita accepꝫ ab obiectiuo n distiguit, nꝫ esto ex conceptu artistii, quia precise artistiy ab obiectiuo n distinguitur, distiguitur tamꝫ ex conceptu talis artistii, scilicet qua artistiy actuꝫ.

Propter quod notandꝫ artistiy actus ee tale, distꝫ que ab obiectiuo, n solꝫ quia uiale, sed quia artistiy actus adequate ipsi, sed etiꝫ quia artistiy acto ꝑadequate accepti, cui artistium obiectiuꝫ nec adequate, nec ꝑadequate sit actus artistii, sed uerꝫ ipsius que adequate exercitꝫ. Et ideo adhuc ꝓut artistiy acto ꝑadequate ipsi ab obiectiuo distiguitur. — Si autꝫ dicat ex solutione sequi artistiy actus reflexe ipsi solꝫ materialiter, n uero formaliter ee distꝫ ab obiectiuo, cui precise distiguitur quia est artistiy actus ꝑipse exercitꝫ, et ꝓdatꝫ quod unice ꝓuat distinctionꝫ materialꝫ scilicet orte ab ipso fundamto, et materia, qualis est acto respectu artistii. Contra est nꝫ esto n distiguantur formaliter ratione sub qua, distiguuntur tamꝫ formaliter ratione qua: quia esto actus quod quoad substantiꝫ sui sit fundamtꝫ, et materia artistiy recipiꝫ, potest tamꝫ considerari ee contractꝫ, et detractꝫ, artistiy. Vnde ratio communis artistii contrahibilis est l ad 2m ipsius obiectiuꝫ l forte, seu ad rem, l ad actꝫ ipsius. Et sicut 2a ipsius obiectiua contrahit rationꝫ communem artistii: ita et acto ipsius, et sic ratione acto ut recipiꝫ regulas logicꝫ artistiy forte reflexe ipsi ab obiecti uo distiguitur formaliter, qui tollat hoc tollat, quod acto quoad substantiꝫ sui, sub alia consideratione sit materia detrabilis per artistiy logicale, ipsiusꝫ scilicet artistiy detrat actꝫ ad talem speciꝫ logicale, ꝑ qua distiguatur ab aliis actibꝫ, qui logicales n sunt.

Et quidꝫ replica ꝓtatur doctrina communi, dad uersariꝫ: equidꝫ ipse dicit, Petrꝫ et Paulꝫ uidelicet n solꝫ materialiter, uerꝫ etiꝫ formaliter ee distꝫ tos a parte rei, cui ꝓut sic ipsi ipsos n datur unitꝫ communi positiua. Sed hꝫ distio unice oritur a materia seu ꝓpriis materialibꝫ, esto ꝑformalibꝫ exercentur: et artistiy forte sumptꝫ opposite distiguitur formaliter ab obiectiuo: esto distio ꝓtatur ab actu, et materia, dummodo exercentur illo quod est forte acto scilicet ipsius artistio. Instatur etiꝫ hꝫ replica, sicut et precedꝫ ipsi actibꝫ methaphicꝫ, et actibꝫ humanis. — Si autꝫ dicatur n ponit dari mutuꝫ causalitatꝫ, eodꝫ genere causꝫ, quꝫ daretur si acto detraret artistiy, est quia ab ipso detractꝫ: est quidꝫ materia abillo detrabilis, simul que forma ipsius detractꝫ. = Contra est: nꝫ actus est materia respectu artistii ꝑticularis, seu formalis, et forma detractꝫ respectu artistii, communis: unde n respectu eiusdꝫ, sed respectu diuersiuꝫ formaꝫ, et materia sumptꝫ. Propter quꝫ quod licet repugnet actꝫ ee formꝫ et materiꝫ physicꝫ, n tamꝫ materiꝫ ee, et formꝫ logicꝫ.

Ad 2m distinguo mai. ꝓut ipsi tali speciꝫ adequata, nego, ꝑadequata, scdo mai. eodꝫ d. modo distinguenda est min. ad quationm maiori, iclusꝫ distinguo similiter. Igitur actus, l adequate, l ꝑadequate ponit considerari, ipsi primo ipsiusꝫ dicunt ee constitutꝫ ipsa adequata speciꝫ, quꝫ ab obiecto derivatur, et ꝓut sic ad illud ordinꝫ dicunt. Itemꝫ ipsi scdo ipsi ex primunt ee statutꝫ ipsa specie, ceteriꝫ ꝑadequata, quꝫ ab obiecto n derivatur, sed ꝑ ordinem ad regulas logicꝫ, et quibꝫ ꝓut sic conformatur. Et ita, actibꝫ methaphicꝫ, et actibꝫ ipsius respectu obiecti ipsius, et actibꝫ moralibꝫ. — Ad 3m: nego q1, et ꝓtinet huius quationis, et ultimꝫ q1. Vnde artistiy definitionis forte, ut ex dictis in 1o stat potest ipsi elici directe, et quo ipsi uerꝫ est argumtꝫ ipsius, quia ꝓut sic est artistiy definitionis forte adequate ipsius, et ꝑ hoc patet elicꝫ rei ꝛ. regulatꝫ logicꝫ. Reflexe uero cui ꝓnatur ꝑadequate ipsa definitio forte, et precise qua artistiona, unice dicit conuenit, eo, quod sit elicita ꝛ. regulas logicꝫ, precisando a quocunque conceptu pertinente ad rationꝫ uiꝫ, et ita ut supra.

Ad 4m nego q1: ad quationm, neg. mai. et ad aliꝫ huius quationis cogniꝫ ee dicit ꝑadequatꝫ, scdo; adequatꝫ nego. mai. Quare actus speciei forte, seu acto attingit hominꝫ reflexe ipsius, et qua precise artistionis, n dicit forliter ee hominis cogniꝫ; cui hoc tantꝫ materialiter claudit reflexe considerato quod enꝫ tale forliter dicit, est conceptꝫ artistii, supra quꝫ acto reflexum reflectit, et sic unice illud exprimit ee cogniꝫ adequatꝫ ipsi, et licet ee hominis cogniꝫ, n tamꝫ diuisiue dicit ee cogniꝫ ꝑadequatꝫ, quia tale dicit ee actus logicꝫ ꝑadequatꝫ, quꝫ dicat ee ad aliud. — Ad 5m: distinguo maiorꝫ ideꝫ artistiy, et eodꝫ modo considerato, nego, et distincto modo, scdo. maiorꝫ et min. nego que ipsiusꝫ. Verꝫ enꝫ est actus reflexe ipsius dicere ideꝫ artistiy, ac directe attactus, scilicet artistiy forte: ceteriꝫ cui aliqua diuersitate quoad modꝫ. nꝫ directe dicit artistiy cui uia, et tactia ad obiectꝫ: reflexe uero secluꝫ uia. — Si autꝫ dicatꝫ: artistiy uiale n est ideꝫ ac artistiy n uiale: q. d. directe ipsi dicit artistiy uiale, et reflexe artistiy n uiale, n dicit ideꝫ artistiy directe, ac reflexe. — Resp. diuersꝫ ideꝫ artistiy ac n adequate, sed ꝑadequate esto quia esto diuersꝫ reflexe dicat artistiy ꝓpriꝫ actus, seu forte, sicut directe; n tamꝫ artistiy reflexe dicit totꝫ, quod directe explicat, scilicet ee uiꝫ.

Sed replicabis ipsa dicta: quicunꝫ si actus ipsius soli reflexe considerati sunt obiectꝫ logicꝫ, sola 2a ipsius obiectiua erit logicꝫ obiectꝫ: et n forliter. Probo q1: 2a ipsius obiectiua nihil est aliud, quꝫ obiectꝫ per actꝫ attactꝫ; sed ꝓposita solutione acto ipsius ipsi obiectꝫ per actꝫ attactꝫ, et reflexe considerati per aliꝫ actꝫ attingitur: et 2m actus ipsius directe, et adequate ipsi, adequatꝫ speciꝫ suꝫ ab obiecto derivatꝫ: et reflexe, et ꝑadequate considerati speciꝫ ꝑadequatꝫ. Probo 1tiꝫ: speciꝫ ꝑadequata actus est pari speciei adequatꝫ ipsiusꝫ: et 1i speciꝫ adequata actus ab obiecto sumitur, ipsa dicitꝫ pari, l sicutꝫ ipsa adequatꝫ. aliter enꝫ speciꝫ adequata n est ab obiecto, cui aliquid huiꝫ abillo n est. — 3m: actus ipsius adhuc ꝑadequate, l ꝓut est ꝑadequata cogniꝫ

salte ; adequate

ibly denominat cognoscty ; sed put ic illy denominaty cognoscty ad aliquid ; cy repugnet ita
ligi illy cognoscty, & nihil cognoscty: q. & illy denominat cognoscty aliquid ; Nec ic sed put de
nominat cognoscty aliquid, cognitio ordinę dicit ad illud, cuius est cognitio: q. min. subsuta ratio ; quia
put ic tędit ad illud cognoscendum: actus illy adue reflexe, & adequate ipsius est motus salte ; eque
sed motus put talis e ; ordinat ad aliud: q. min. ratio, quia motus ut talis existaliter respicit terminu
ad quę est ipse. Maior uero ic patuit: illy per illy actu adue adequate ipsu se mouet, cu tractat
de actu primo ad 2um. q. ty etię quia actus ille adue adequate considerati est tantalis: & est motus
abiectus.

Resp. ad 1um negando q: ad illius patione distinguo mai. quę obiectu reperty ; rebo, concedo ; actibo
reperty, nego. Igitur ut notabilibo diximus 2a intentio fortis est ipse actus attingens rei ; 2a uero
obiectiua, ipsi rei attacti & denominatbo per actu. Illa scilicet actu attingi hominu ut speciem
& ipse homo ut speciei attactu 2a intentio obiectiua: quare istu actus reflexe ipsius ut obiectu per
actu attactu quia tamę ratio obiecti conuenit ipsi ut actui est salte adequate, propterea n est
2a intentio obiectiua. — Ad 2um distinguo q: ipsius adequatu & adequate: nego ; adequate. ~~nego q:~~
Concedo q. Vnde uery est totu & adequatu actu ab obiecto specificari. Caterų n totaliter.
hoc est n subquacunque ratione ipso considerabili. Propter quod diximus actus directe ipsius adequatu
specie ab ipso sumere: quia put ic sumitur totu & adequatu. Caterų adequate acceptu,
& quia precise artificiosu ab obiecto specie n denumit ; sed a conformitate cu regulis Logicę.
& ista ut supra.

Ad 3um resp. distinguendo mai. denominat adequate cognoscty cognitione ; electa 2um conceptu
ab permitto mai. 2um conceptu ad neg. mai, & eodem modo min. Igitur esto admittatur
actus adequate ipsius, & put artificiosu precise denominare illy cognoscty adequate, hoc est
intelligendu 2um conceptu ab ; put scilicet est elicitu cognitionis, & put cognitio est ab ipso. n uero
put est ad aliud, quia ad hoc necesse est quod directe tendatur & 2um quod actus ita est
ad obiectu, & apponę rationes supra relatas. Ad 4um respondendu eadem solutione: siquidem actus illy
reflexe considerati dicit eę motu ipsius ; caterų motus adequatu. motu nequa nequę adequatu
& superat terminu a quo, & terminu ad quem: atamę motus adequatu ii sumatur 2um conceptu
ab respicit terminu a quo ; ii uero 2um conceptu ad, tm ad quem. & unita actibo Methaphisicę, Moralibo, &c.

Replicabis: ex dictis sequitur etię subiectu & predicatu ee obiectu primariu Logicę;
sed huius contrariu diximus: q. Probatur mai: ideo subiectu & pratu obiectu primariu Logicę n est,
quia dicit artificiu ; pletu, & partis ; sed ii modu scięndi fortis precidere ualet a ratione uię,
etię subiectu & pratu a ratione ; pletionis: q. sicut artificiu fortis precisiu a ratione uię est
obiectu Logicę, etię artificiu subiecti & pratu precisiu ab ; pletione. Probatur min: ty quia ita
existimi est ratio uię artificiu fortis, ac ratio partis artificiu subiecti, & pratu: & ii 1um a ratione
uię precidere ualet, etię 2um a ratione partis. Ty quia ideo modu scięndi fortis a ratione uię
precidit, quia ipso datur conceptu uię, simul quę conceptu artificii, illy quę reflectere ualet
supra unu, & n supra aliu ; sed etię ipsu & pratu, & subiectu & datur conceptu artificii, & simul con
ceptu ; pletionis: q.

Respondetur primo negando q: ad quationu concessa mai. negatur min. ad quationu
1 negandu q, & ita distinguendu ita existimi adequate, nego, ita adequate. Scedo q. Igitur ad
hoc 1um solutionu assignata est duplex: quare modu scięndi fortis precidat a ratione uię, & n arti
ficii subiecti a ratione ; completionis, quę ; hoc uidebatur stare, quod modu scięndi fortis n ideo
est artificiu, quia uia ad modu scięndi obiectiu ; sed potiu extra, ideo uia, quia artificiu.
Propter quod a ratione uię artificii ipsu precidere ualet. Atamę ; subiectu & pratu extra
euenit, siquidem subiectu n ideo pars, opponi quia artificiu, sed potiu extra ideo artificiu
quia pars: quare ee artificiu habet ab eo quod sit pars. Vnde esto ipso datur conceptu
artificii, & ; pletionis, quia tamę 1us a 1o prouenit, ideo ille abstracto precidere nequit. ; quibo
uidebatur n ita omnimode existimi ee rationis uię artificio fortis, ac artificio subiecti rationis
partis. Hęc ultima è ta solubo

Ad 1um respondetur potest negando mai. & ad illius quationu admissa mai. distinguo min. & sic precisiu
dicit artificiu ; pletu, neo. artificiu precidi a ; pleto, & ; pleto, scedo, minore. Vnde notandu &
dari ; pedimentu positiuu & ; pedimentu negatiuu. Ty deficit per ablationem formę positiuę, quę superest.
2um per positionem formę positiuę, quę deest. Sic X. ipsos aduersarios nauat aparte rei & physice dicit
duplex ; pedimentu, ut sit uniuersu; ty positiuu, scilicet singularitas, quod per ablationem ipsius singula
ritatis tollitur, scilicet per precisionem a singularitatibo. 2um negatiuu, scilicet defectu positiui respe
ctu ad quia, quod deficit per positionem ipsius positiui respectu. Sic ; nostro casu est philosophandu
; modo scięndi fortis datur artificiu ; pletu ; caterų cu ; pedimento positiuo uię, quo ablato, ut per
precisionem auferatur erit obiectu Logicę: Atamę ; subiectu & pratu datur ; pedimentu negatiuu
scilicet defectu completionis, quod solu tollitur per positionem formę positiuę complętis artificii;
n uero per precisionem ; ; mo potiu per illu redditur subiectu & pratu magis ; pletu, cu precidere
idu ac non scidere sit.

Sed dices: quodcu tollitur ; pedimentu ; pedis, ne subiectu sit obiectu Logicę, subiectu ma
net obiectu Logicę ; sed dicu subiectu precidit a ratione partis, tollitur ille ; pedimentu. cu totu ; pedi
mentu continetur ; quo sit pars. q. sic precisiu erit obiectu Logicę, sicut modu scięndi fortis. 2: illud
dicit ee quid complebu, quod ; aliquo linea ordinis n dicit ad aliud tanquam pars ipsius: ita se habet artificii
subiecti sit precisiu a ratione ; pletionis: q. 3: etię artificii 2um ; pletionis fortis reflexe ipsius est ; pletu
& pars: q. propter eadem rationem n erit obiectu Logicę

Ad 1y dicitque maior: quoties tollitur ypedimtu ponitiu, nego suporitu; negatiu, subdistinguo quoties tollitur per ponitiu forma positiua, concedo. per negra prgcionu nego. 2 dicitque min. eodē modo igitur n solu quod prgscinderet a ratione partis, nec preterea esset obiectu Logice. Ad hoc enim erat necessu quod ypleti, quod unice dicere ualet 1 dy tollitur ypedimtu partis per ponitiu forma ponitiua; 2 ad maiore, scilicet eoru quę diximus, notandu aliud ee n exprimere rationē partis, 2 aliud dicere rationē totiu, potest enim aliquid prgscidere a ratione partis, 2 totiu, 2 completi: sic subiectu dicit ee artis ptionu dy est prgscisu; cateru artifitu huiusmodi sic ytu nec exprimit rationē partis, quia abilla suponitur prgscidu nec dicit ee quid ypleti, quia forma complens deficit. 2 unita ut supra.

Ad 2y dicitque mai. quod ad aliud ordinu n dicit per puru prgcisionē, nego. ratione formę positiuę completi, concedo. Vnde, si quod ordinu aliquid linea n exprimit, est prgcisu quia prgscindit a ratione partis ad totu n sequitur ee quid ypleti; nisi alias forma positiua deberet complere illud aliquid linea, cuius subiecto defectu ordinationis sustat; pura prgcisione, ideo n est obiectu Logice. — Ad 3 dicitque qd est; ypleti 2 pari linea artifitii, nego linea scilicet ytionis forti, subdistinguo completione de materiali sc habēte respectu actu reflectiu, concedo, de forti, nego. ganso igitur ratio forti specificatiua Logice est artifitu completu linee artificii, cuius artifitu 2 ytionis forti reflexe ytu sit completu, tali linea ideo bene attingitur a Logica; nq quod tale artifitu prgscidat a ratione subi, solu denotat artifitu sic ytu ee partis 2 ytionis definitionis forti directe ytus n uero ipsius, ee artifitionis; quod autē sit pars 2 ytionis directe, hoc de materiali se habet respectu actu reflectiu, cuius talis actus n attingat artifitu, qua pars est, sed qua quid completu, linea artifitiosa. Vnita similiter ut supra.

Vltra: nara aliqua expresse prgscidit ab ypedimto aduni uersitatis, scilicet a flaritate; sed nihil omittu quia explicito flaritatis claudit nequit ee uniuersalis: q3 esto actus reflexe ytus prgscidat expresse a ratione iuis, tu cuius illa explicito adsit, ne queat ee obiectu Logice. — 2: sicut motto scizdi forti homo pictus est ens tale representatiue homo ita modo scizdi forti representatiue artifitiosu; sed licet philosophia hominis pobiecto habeat, n tamen homini picti: q3 licet Logica artifitu pobiecto habeat, n tamen artifitu representatiue, seu modu scizdi forti - sicuti dicas Philosophia solu hominis uerū pobiecto habere, pictu nequaquā uerū, sed mare representatiuu ee; artifitu modus uero scizdi forti; se uerū artifitu habet quod est obiectu Logice, 2 esto representet, potest tamen prgscidere ab hoc. scilicet: Contra; surges: etiq homo pictus considerari ualet 2y conceptum hominis 1 n 2y sceptu imaginis, 1 2y quod picti est. q3 si modu scizdi forti considerato 2y conceptu artifitii, 2y conceptu representatiuu est obiectu Logice, etiam homo pictus erit Philosophię obiectu licet n 2y quod pictus est, tamen quod homo est. — 3: sicut ytus peraltu per aliu actu ut obiectu Logice attigi ualet, etiq ille ytus reflectens per aliu tertiu ut obiectu attigi ponet, 2 hic tertius per aliu, 2 sic usque ytus finitu; sed penes ytus finitu utari debet: q4: actus ytus secundus ad ipsiu Logice, cuius est effectu ipsius; sed obiectu Logice ad ipsiu prgscidit cuius ipsificatiuu ipsius: q5: actus Logice, se habēte ueluti actionis pictoris Imagine formatis, sed tales actiones n sunt obiectu artis pictorię, sed totus ipse Imago: q6.

Ad 1y dicitque permissa mai. dicitque min. quia explicito flaritatis claudit prgscisu, nego min. 2 quia simul cu illa adest ypedimtu negatiuu concedo: Quare; nara antica 2 datur ypedimtu ponitiu, qualis est ignorantia, 2 simul ypedimtu negatiuu, scilicet defectu formę positiuę ipsi tribuēti respectu positiui ad plura: ideoque esto per prgcisionē tollatur cu ypedimtu; n tamen 2y, quia ad hoc est necessaria positio formę positiuę, seu respectu positiui, ut uidebatur; nara humana. Ad minu prgscisu 2n qua picta nequaquā evitat Philosophia obiectu, quia nec put sic est uere homo 2 bene ibi. ad addita uero dicimus, quod licet homo pictus considerabitur 2y conceptum hominis 2 solu uerus homo est ipsius obiectu. prgsue quę quia homo pictus dicitur talis quia representat extra; modo scizdi forti, quia n ideo artifitiosu, quia representat, sed potius extra; quare n ita representat artifitu obiectiuu ac imago hominis uera. Cu modu scizdi forti n solus representatiue; sed; se uere, 2 tyleee sit artifitiosu. ✠

Ad 3: ~~permissa mai dicitque~~ dicitque mai. usque; finitu cathegorematice, nego. syncathegorematice permitto mai. eadē distinctio est ap plicanda min. Vnde cu ytus reflexiuus sit potest usque; finitu reflectere. cateru; cathegorematice, hoc ut ita ut nyquaq perueniat ad actu; finitu; sed esto per plures actus reflectat, adhuc magis 2 magis reflectere ualet, taliter quod nyquaq ad ultimu deueniat, ultra quę aliu n sit possibilis. 2 potest dici hoc debet ab ipsis aduersariis 2 cedi; ytus nyquaq actus usque; finitu; cathegorematice eliceri ualet, ita ut nyquaq accedat ad ultimu, ultra quę aliu n sit possibilis. 2 potest dici 2y actus se supra se simul reflectere: q3 2y dicitur uirtualitates 2 reflectu 2 reflexiuus erit qua tali, 2 particularis reflectu 2 qua arta ytionis reflexiuus. Videtur 2 definitione se ipsu ~~dicit~~ definiente. Ad ita 2 dicitque maior; se effectu ipsius, 2 cedo, se obiecti, nego mai. Igitur ex actu ytus artifitionis 2 potest considerari, 2y quod ytus effectu Logice, 1 2y quod ut artifitionis ab hoc prgscidit. quare; 1 ytus secundus ueluti ipsius effectu; 2 procedit aut ipsius specificatiuu, 2 ita ytus actibus methaphisicę, Philosophię moralis. ✠ Ad 5: dicitque mai. actu Logice directe ytu, 2 cedo; reflexe attacti, nego. Igitur actu Logice, 2 actu artis pictorię, hoc conuenit quod illi directe ytu nequeat ee obiectu: sicut nec ita? Diceret quispiam quod illi reflexe considerati cu prgscidat a ratione iuis specificare ualeat. Itaque 2i cu n sit facultatis reflexiuę, qualis est Logica, ideo nyquaq ab arte pictoria, nisi directe 2 per modu actionis attingi ualeat.

Arguo 2: ppoo forlii n est ab solu est obiecty Logice, 2y quod ipsa uny de alio predicabtur. Sed ppoone forli uny de alio n predicabtur: g. Prouo min. hac ppoone forlii hoo est animal 2y quod forlii est uny de alio n predicabtur: g. Prouo q1: tqty ipsa 2y quod est forlii uny predicabtur de alio, quatty acty animal repreztat, predicaretur de actu homing repztatr: sed actus repreztatr homing n est actus repreztatr animal: g. = 2: definitio forlii n sola est ab definito quo cy suo uertitur definito, est obiecty Logice, sed definitio forlii homing definitis cy homine n uertitur, quia acty definitis homing n est homo: g. = 3: sola species, quo est de pluribz bz diuztibz numero prabilis, est obiecty Logice; sed species forlii, seu actus repreztatr homing ut species n est prabilis de pluribz diferztibz numero, cy hoc ut mala predicabilis: Petrus est actus tlus repreztatr homing: g.

Ad omnia hec aliqui dictqunt; tercia, quo concedit: ueniut ppooni definitioni, speciei, & aliis qua instrumtis logicalibz ratione formo artitionis, & ea quo ratione subiecti ipsius: petyt. Unde dicut quod ea quo ratione subiecti ueniut, tlus instrumti forlibz adaptari n ualet, sicut obiectum uis ex subiecty dictis quare prauti de subiecto, & cy ipso idqticari definitio cy definito: quarti prauti de pluribz, & cy ipsis idqticari quia ueniut tlus instrumti obiectiui ratione subiecti ideo tlus instrumti forlibz conuenire negueyt. quia subiecty, obiectiuy e ipsa rei; & forlibz est ipse acty 2y ea quo entitate, quory uny ab alio dictquitur. Soly & ea quo ipsis ratione forma ueniut. Scilicet manifestari, i mody dirigere tlus ab ipso errorz auferre, & per modu definitioni forlii, ppooni, speciei, &c. & tqty definitio forlii attigito genty, & alterius eistiq rei cy suo genere, & dicta, & x. regulas logice. tlus forlibz adaptatur. tlus forlibz adaptatur

Cetery alia uia responderi ualet. ita distinguendo mai. 2y quod ipsa uny de alio predicabtur, l forliter ut quo, nego l ut quod, & obiectiue, nego & distinguo: & cedo: ut quod, & obiectiue precise, nego mai. & distinguo min. ppoone forli uny de alio n predicatur forliter ut quo, nego; ut quod & obiectiue, nego. Quare & dabitur predicatio forlii, ut quo, & ulterius predicatio ut quod & obiectiua la ueniet ppooni forli; la uero obiectiua. Cetery notandu quod predicatio forlii, prout n summitur per traspositionz ad predicationz materialz, & idqticz, sed per traspositionz ad obiectiua. Unde dicitur, ppoone forli uny de alio forliter ut quo prauti, n quia uny actus repreztatr prauti obiectiue predicatur de actu repreztatr tqty subiecty, sed quia est, quo prauti obiectiuy repperztatur, & attingitur, quod quidz prauti obiectiuy ut quod de subiecto obiectiuo ut quod predicatur, ita per quod ad alia nitit.

Replicabit: tqty Logica per se attigeret artitty secudz ictionis forlii, quatty medio illo tlus dirigitur ne, suis actibz errret. sed hic error ualet auferri per artitty & ordinationis rery, seu obiectory: g. & g. superflua est 2a ictio forlii. Prouo min. hic error uenire ualet, l ex defectu, & ordinatione rery, l ex defectu potztie; sed 2y est falsa; & si primu, aufertur per ordinationis rery: g. Probatur minor quoad 2a partz: si ex defectu ueniret, potztia nouo uirtutz exigeret defectu eiq supplendo ipsa quo corroborety; sed ne tlus suis actibz erret, noua uirtutz n dicit, cy laborando labori, & exercitio nouy actuu hyc errorz iuuare potit: g.

Resp. Concedo mai. negando min. ad pbationz distinguo mai. quoad 2a partz ex defectu potztie quoad ui cognoscdi, nego; quoad facilitatz cognoscendo recte & ordinatez, cedo. mai. & nego min. quo ad 1a partz ut ipsa explicata. Quare error actuu n pueniit ab ordinatione rery. sed potiq extra ordinatio rery, & obiectory ab ordinatione actuu causaliter. Oritur g ex defectu potztie, quia post 1y Adg peccatu omnes potztie errori subiecte manent. Cetery hic defectu n est quia potztie cognoscitiue aliqua uirtutz, aut uis naturalis cognoscdi deficiat, sed quia ad quo plus dicultatis ad recte suos actus ordinandos patitur, & ad tlis dicultatis uincdu prestat Logica modus scidi forlis.

Arguo 3 & ista 2a conclusio: Logica ex per se soly de actibz agit: g. 2a ictionis obiectiua n est obiecty Logice. Prouo q1: Logica per se unice & directiue actus rationis: g. Prouo q1: finis adequatus Logice est tlis ydequatu dirigere, ne tuis actibz erret; sed tlis ydequatu dirigit, per quod suos actus dirigit: g. per directionem actuu tlis saluatur finis Logice adequatus. g. per se unice est directiua actuu rationis, & tlis. = 2: soly actibz est dabilis error g. n, rebz, 2a ictionis obiectiua n est obiecty Logice. quia soly ita esse potit, quatty per ipsas auferretur error rery. Prouo nyc 1a 3tie: omnis error a dabilis deordinatione pueniit. & soly est actibz dabilis; si dicas, a deordinatione actuu puenire causaliter, & n forliter: contra est deordinatio rery forliter ab actibz pueniit, si ordinatio & rectitudo rery forliter a rectitudine actuu pueniit. sed ordinatio ipsius est forliter ab actuu rectitudine: g. Prouo min. per quod actus sit sit conformis cy obiecto & obiecty actuu conformabitur: g. deordinatio & rectitudo rery forliter pueniit a rectitudine actuu. Probatur q1: ide forliter est actus ce conforme cy obiecto, ac Socrates ce conforme cy actu: g. Prouo q1: ide forliter est Petrus conuenire cy Paulo, ac Paulu conuenire cy Petro. g. Liter. 3: ponita deordinatione actuu tlqty; obiecty obiecty deordinatu euadet: & actu imposita rectitudine obiecty n erit deordinatus: g. quia deordinatio ipsius forliter a prima pueniit. = 4: ii, rebz dabilis est error, etiq ydeo 2a ictionis obiectiua denominatio; sed hoc plus qtq absurdu uidetur: cy Deo sit ipsme uerus & uerax: g. = 5: tqty est necessaria rery ordinatio, quatty tolleret ipsiu ignoratiq & obscuritatz ut recte, & clare tlus ipsu percipieret rei; hoc quo ita clare perciperetur; sed ad-hoc nihil esset clarius, & rectitudo cognitionis: g. Prouo min. esto. obscura sit res, si clara est cognitio ipsius, etiq clare percipitur: g. superflua est ordinatio rery.

Ad 1y rnd negando q1: ad pbationz nego etiq q1: ad huius pbationz distinguo mai. ne tuis actibz erret precise, nego. & ne tuis actibz, & quacuque materia uersetur, cedo. Unde Logicalia ex proio manere n soly ut directiua actuu rationis, sed etiq rery, seu secudz ictionis obiectiua.

Quia finis adequatus ipsius cuiusly ydequaque dirigere, abeoque omnis errorz auferre, cuique ponit ⁊tly errare tꝫ circa suŏz actoz quę circa rez de quibz agit, ⁊ de ipsis demonstrado ꝑpietatez quas demonstrare valet n debet, aliŏ illi modo, ideo obiectu logicę evitt quid quid ad hyc finz duxerit. cuique cito ~~ex~~ error ab actu bo per modu scizdi forlz tollabitur, n tamz a reb9. ~~idco quia~~ ideo ulte ultimus forliter per modu scizdi obie ctus auferetur.

Ad 2m dubitquo qꝫ: ista, actibz est dabilis error actuus ⁊ forlis, ⁊ cedo qꝫ; obiectuus, nego qꝫ; mo suponit. ad huius ꝓbationz omnis error forlis, ⁊ cedo qꝫ; obiectuus, sub dubitquo ꝓcedit causaliter, concedo forliter, nego qꝫ. ad ꝓbationz concessa mai. nego min. ⁊ simul arg, quod sequitur, ni ⁊ista forlis ⁊ceti gabitur. nego ad huius ꝓbationz, sicut ad ultimz, ista etiz ⁊ista forlis. Quare ut rectitudo solvo percipiatur, duplex est dubitquus duplex error unius actuus seu forlis. ⁊ista qua ⁊ deformitate actu cu obiecto. ⁊ alius obiectuus ⁊ista qua ⁊ deformitate obiecti cu regulis artis. Iste est dabilis ⁊ actibz, ista qua per modu scizdi forlz auferibilis. 2us uero ⁊ueniebat ⁊ipsis rebz, seu ⁊ipso obiecto, est qua ista auferibilis per modu scizdi obiectuus. ⁊ licet hic error causaliter ⁊ actiue ab actibz ꝓueniat n uero forliter: sicut sic a deordinatione ⁊ rectu ꝓuenit. sicut quis imagine pigeret n correspondẽte ⁊ toti, ꝑpter ⁊ ꝑportiõz colorꝫ, ⁊ ꝑpter partiꝫ ꝑportiõz: ⁊ tyc n ista actio pigẽtis defectuosa foret, ⁊ a regulis distinctꝫ, sed etiz ipsa imago defectuosa esset, ⁊ diconformis cu regulis artis. Licet quę defectus imaginis ab actione ꝓueniret causaliter, n uero forliter

Ad 3m quod dicimꝰ de deordinatione, philosophamus de rectitudine: quare alia est rectitudo obiectiua conitis, ⁊ conformitatis obiecti ad 2am ⁊ttionis obiectiuę cu regulis Logicę; alia quę rectitudo forlis ⁊ actiua. ⁊ista ⁊ ⁊formitatis acto ad obiectu: quare illa esto causaliter ab hac proueniat, n tamz forliter; iquidz n est ide rectitudo actiue causare rectitudinẽ rectꝫ, ac una cu forliter alia; immo quia 1a 2ę actiue causat, eadem ~~ex~~ forliter ee nequit ⁊ sic obiectu n est forliter conforme, per quod actu sit cu ipso conformis; nq obiectu est conforme per conformitatẽ obiectiuę, ⁊ tricq ipsi dubitq a conformitate forlz, per quã actus dicitur conformis obiecto. ⁊ licet repugnet actu ee conforme cu obiecto, quia hoc simul cu actu sit conforme; n tamz forliter est 1da actu ee conforme cu obiecto, ac ideo conforma cu actu: nq primo modo conformitas forlis actus ꝓportatur ⁊ recto, ⁊ obiectiua; sibi cui; 2° uero modo extra conformitas obiectiua ⁊ recto, ⁊ forlis ⁊ obliquo. sic similiter dicimꝰ de hoc quod est Petru ⁊uenire cu Paulo, ⁊ Paulu ⁊uenire cu Petro: nq esto Petrus cu Paulo ⁊ueniat ratione ani mali sicut Paulus cu Petro, n tamz ratione eiusdẽ animalis raliter: equidz Petrus ratione animalis distinctꝫ abeo, quod est ⁊ Paulo, conuenit cu ipso, esto animal utrisque idẽ sit.

Ad 3m: ~~duplicatur~~ dubitquo qꝫ: obiectus euadit deordinatus ab actu forliter, nego; causaliter ⁊ cedo qꝫ. Unde Verum est quod ⁊ actus ⁊ obiectus tydemus rectꝫ, ⁊ ordinatus est etiz obiectus ordinatus euadet. l extra: quia 2a modu attingẽdi obiectu obiectus erit attactus ⁊ exiet l ordinatus, l ordinatus. Cæterum hoc n forliter, sed tꝫ actiue, ⁊ causaliter est ⁊teligendus, ⁊ quꝫ tꝫ actus ⁊ obiectus rectitudinẽ, l irrectitudinẽ causat. Ad modu quo de imagine defectuosa, ⁊ cuius actione diximus. Ad 4m dubitquo mai. etiz ⁊ Deo absolute ista est dabilis error, nego mai. ⁊ Deo ꝑ ut a nobis denominato, cedo mai. ⁊ dubitquo trin. eodẽ modo. Quare esto Deus ⁊ie, ⁊ absolute ista ⁊ capax sit errorꝫ, cuiusmodi ⁊tly noster ergã ipsu tendat causando 2am ⁊ttionẽ obiectuam, si actus ⁊tly erga illu ~~tendat~~ ordinate tẽdere ponit ideo tyc ⁊ibitur error n ⁊ipso absolute ista, sed ⁊ipso ꝑut denominato, seu ⁊ denominatione obiectiua ⁊ quꝫ denominatur aliter, ac denominari debet.

Ad 5m: resp. concessa mai. negado min. ad ꝓbationẽ dubitquo qꝫ etiz clare ⁊ ordinate percipitur oĩ dinatione forliter ducta a clara cognitione, nego qꝫ. ab ista causata concedo qꝫ. Igitur si clara, ⁊ recta est cognitio, rei ipsius, clare recte ⁊ ordinate percipitur. Cæterum, ⁊ hæc rectitudo claritas, ⁊ ordinatio obiectiua tollit rerum ⁊ptionẽ, ⁊ obscuritatẽ n forliter ut n semel dixi, sed tꝫ causatiuę ab actu ꝓueniat, ideo n ista actus, sed etiz 2a ⁊ttio obiectiua a qua forliter rectitudo obiectiua ꝓuenit, debet ee obiectus Logicę. ~~Equidz contra dicimus obiecti non ista ꝓuenit abactu~~

Replicabit: rectitudo, ⁊ rerum ordinatio ab actu forliter ꝓuenit: qꝫ n ista causaliter. Probo qꝫ: rectitudo rerum ⁊tat ⁊ eo, quod res ordinate ⁊teliguntur, ⁊ cognoscuntur; sed ab actu ordinato forliter denominatur ordinate cognitus. ⁊ qꝫ. minor ⁊tatur cu per cognitionẽ quã sed res forliter cognita denominetur. ⁊ 2°: res ista extrinseca artistonia, ⁊ ordinata: qꝫ sic denominata n ista obiectus Logicę. contra ⁊ferri uidetur, quia cui perse, ⁊ intrinsece n ꝓuenit ratio Logicę specificatiua perse n est obiectus Logicę, ~~ista~~ ipsius. Cui qꝫ artistus sit ratio specificatiua, ~~ex~~ rei extrinsece artistonia n ista obiectus Logicę. Ans uero ⁊ pernegatur: quia res n habet ex se ee artistonia; aliã quoliberã artistonia foret: ⁊ 2° quia recte, ⁊ ordinate ab ⁊tlis attingitur, sed illi attactio extrinseca rebꝫ est: ⁊ Ad 6m resp. negado qꝫ; ad ꝓbationẽ dubitquo mai. quod res ordinate ⁊teliguntur ⁊trinsece, concedo, mai: extrinsece ne gꝫ mai. ⁊ min sub eadẽ dubitatione. Unde duplex denominationis est genus, alia ista pure extrinsecꝫ; alia uero ⁊trinsecꝫ. primi generis ista denominatio uisi ⁊ pariete, l denominatio pure ~~extrinseci~~ cognitiui, ut dã orãtem pariete cognosco. Pariei extrinsece cognitus denominabor. secundi generis ista denominatio artistonis, l ordinatus, ⁊. qualis est denominatio 2ę ⁊ttionis obiectiuę, rebꝫ; ⁊ ideo hæc n est ab actibz forliter. ⁊ed causaliter. Iquidz actus artistonis n pure ⁊speculatiuus, sed practicꝫ est, sic quę ꝓdu cit ⁊ rebꝫ artistus, ⁊ ordinationẽ obiectiuę ⁊trinsecꝫ rebꝫ. Ad modu quo actio pigẽtis ⁊ imagine causatꝫ ꝓduxit artistonẽ ad artẽ pictoriã pertinẽtẽ. ⁊ licet ponit dici, quod res denominentur ordinate cognitę per ipsu met actus hoc extrinsece est concedẽdu, ⁊ quo ista n dicimus ee obiectus Logicę. Per quod ad 7m. ⁊tatur. Licet enim res physica ista n sit ⁊trinseca artistonia, ⁊ per se, ⁊ bene tamz ⁊ttionalis ter accepta.

Alia via responderi posset ordinationi rerum ee ab ordinatione actuum, in qua hæc forsit, & prima 2a replica. Cæterum dicendum rei in ee obiectivo logico qua extrinseco an artificiosum, sed potius ibi sicut intelligitur artificiosum, quo istud extrinsece ut dicunt artificium, sed potius ibi sicut intelligitur artificium, cui ita fiat reduplicatio supra istud.

Argues 4: scientia pure instrumentalis, in attingit per se id ad quod ipsa instrumenta ordinantur; sed instrumenta logicalia scientiæ ad obiectivum ordinantur. Ergo logica pure instrumentalis. Sed logica est pure instrumentalis, quia instrumenta istius patet, ut res rite cognoscat: Ergo attingit per se id ad quod ista ordinantur instrumenta. Nego ista 3 sed ad modum scientiæ obiectivum instrumenta ipsius scientiæ. 2a ibidem ordinantur: 2. Maior constat, aliis artibus instrumentalibus. Et ars primi factoria potuit in rerum natura, ad quam huius ordinantur instrumenta. = 2: modus scientiæ obiectivum in ut nunc & proprie oratio ignoti manifestativa: Quæ nunc modus scientiæ, conjuncta quæ nec loquitur obiectum. Probo 91: modus scientiæ obiectivum potius rei manifestativa quam manifestativa est: 2. = Delmio probatur talis e oratio explicativa rei, sed obiectivum in explicat entia, sed potius ipsa metaphysica explicata. 2. 4: modus scientiæ obiectivum. imponit in istius recte, & ordinate cognoscere cognoscere rei cognoscibilis & nullo modo diriguit istius. Ant: istat: quia prius est istius recte cognoscere rei, quam rei ee ordinate cognitæ. Nec nunc istius quo: quia modus scientiæ obiectivum unice dirigere istius valet nec istius circa rei ordinate præcedat; sed & prioriad ipsius imponitur circa rem ordinate præcedere, cui ita imponatur istius recte, & ordinate ipsius cognoscere: 2.

Ad 1um mai. ad quod ipsa instrumenta ordinantur tanquam ad finem extrinsecum scientiæ, concedo; tanquam ad primum & principium scientiæ, nego mai. Quare cum instrumenta scientiæ logicæ ordinantur ad instrumenta obiectiva, tanquam ad finem primarium & principium scientiæ logicæ, ideo in solum instrumenta scientiæ, nunc etiam obiectiva per se attingentur a logica. Ad modum quo methaphisica in solum per se attingit actus istius, sed instrumenta metalia ordinata ad eum obiectivum seu ad quæstionem nunc surgendo, sed etiam ipsum ens obiectivum, seu quæstionabilitatem mensuratam. Atamen scientiæ factoria. Istarum non evenit quia æqui gubernatio in attinet ad finem scientiæ huius artis, sed extra ipsum est, ut unice quæ potest non unice potest dici pertinere ad finem sui extrinsecum. Quia talis ars ex se solum ipsedit instrumenta ipsius, & quod hæc postea ordinantur ad æqui gubernationem de materiali se habet respective huius artis.

Ad 2um distinguo 91: activum, sendo; obiectivum nego 91. Ng licet modus scientiæ obiectivum, etiam ee rei, seu ex parte materiæ sit res scita manifestata, &. atamen ipse forsitan & ee obiecti, & seu ee artificiosum, & ex parte formæ est modus scientiæ manifestandi, derivandi. & Unde istius abillo sic ipso dirigitur. & quidem inhibito, hac parte istarii; licet dicat actus istius ee obiectivum adæquatum logicum tamen non asserunt non & actibus actuum, causaliter, & directe ipsis, sed de ipsis reflexe attactis; sed actus sic considerati in se manifestant obiectum quo ipso ignotum active, & causaliter, sed non sed tali modo: & esto modo scientiæ obiectivum ignotum active in manifestet, dummodo illud obiectivum scire faciat, erit simul obiectivum logicum. Perquod 3 istat.

Ad 4um similiter distinguo 91: modus scientiæ obiectivum, ee obiecti suponit in istius recte & ordinate rei cognoscibilis, nego 91: ee effectivum cuando sub distinguo suponit aliquo istorum reali, nego 91; aliquo signo priori, sendo 91: Quare modus scientiæ obiectivum dupliciter valet accipi, & ee effectivum medio actu ipsius, quo ipsa per prius intelligitur istius per medium suo tacto rei cognoscere, quæ intelligabitur res patiens cognita ordinate & recte, ex qualibet causa; ee causæ per prius intelligabitur ad ipsum effectum abipsa dependentis. Atamen si modus scientiæ obiectivum, ee obiecti intelligatur, seu ut artificiosum præcise, & non ut ab istius actui est causaliter artificiosum est prior ad ipsum actum & istius cognoscibilis quare esto ipsa rei ut patiens cognita recte & ordinate ab ipso istius cognoscente tanquam a causa sit posterior in tamen ut præcise obiectivum est artificiosum, & ee obiecti. & ita actibus istius artificiosum sui ipsi effectivo logicæ & ipsi istius, & tamen ut obiectivum utriusque & ee obiecti logici, & istius logicalis procedunt. Insta &, actibus methaphysicis moralibus. N.

Dubium 3: an artificium forte & obiectivum sit ens reale & rationis? 2 authorum placita & aliqua notabilia referuntur. Sect. 1a.

Nota primo, ens aliud reale, aliud vero rationis ee; primum quod dependenter ab istius suum ee a parte rei habet. ut lapis, homo, & 2um, ad quod dependenter ab istius existit. Cæterum hoc est triplex, unum entis rationis dicitur effective quia a ratione, seu ab istius efficitur, ut actus ipsius. aliud vero subiective, quod scilicet ipsis subiectatur, ut ideæ actus, species, prima, & Atamen esto unum & aliud entis rationis dicatur, in tamen proprie, cum utrumque ee reale habeat, sed impropria quia ut effective a ratione, & subiective illa & 3um vero & de quo nunc disputandum. Est quod habet ee obiectivum, istius finxerit quod in est peripateticis, ut dum hircocervum fingo. Cæterum ens a ratione obiectivum adhuc est duplex unum cum fundamento, aliud quin nec illo. 1um est, ad quod rei ipsius fundamentum præcise ut ut species logica genus & scientia intrinsece ee entia rationis, quia ipse homo, qui existit a parte rei fundamentum progredi ut concipiatur, ut species logica. 2um ad quod ipsa rei nullum præcise fundamentum, ut hircocervum, cum quod quidem dicitur pure quidditativum.

La opinio, quæ thostatus est, asserit artificium obiectivum a ipsum & obiecto adæquato prius ee entis rationis fictum cum fundamento. Licet licet artificium forte ee ens reale in tamen per se attingibile a logica, ut præcedenti quæstione vidimus. Aliqui tamen thostatus pauci licet, ut Fermosellæ, Sanchez, & alii obiectivum adæquatum logicæ ee entis fictum cum fundamento resultans ex artificio forti quod obiectivum. La istia, ex diametro opposita 1um defendit obiectivum adæquatum logicæ ee

ens rale, qua nullatg tenet. ducrimnatur tame, assignado quale quale sit hoc ens rale, & quo consitat: alqui dicit consistere, diuisibilitate passiua actus, alii uero, denominatione extrica qua ut, 2ri ptionibg obiectnis reperta, ab actibg puctis, & causata. 3 uero opio media que, ter duas p̄cedtes opposita, ta tetur artistis forle ee ens rale, obiectnis uero rationi, dic obiectg adaequatg, logice &. hac opionis resultg ex artistio forli & obiectio conuergere simul ex ente rali, & rationi. hae, ter nostros communis est. Ideo qua sit.

Prima Nostra Conclusio. Sect. 2a.

Artistis forle est ens rale. Probatur conclo hac ratione: actus, ille ut artistoni efectg rale causat: ⁊ artistis ipsorg rale est. contra hanc probatur: quia primo quatur qs, cuius. stia patet ex dicta. actus ille ut artistoni logice ipse causat, sed hoc scientia rale est: ⁊ maior. stat. quia quilibet habitg per actg ad quos ordinat, producitur. cui ⁊ logica ad actg ille ut artistoni ordinat per ipsos sic ductos & ducitur. Nisi uero illa contia patet. ⁊ plicat quod actg sub ea ratione, qua efectg rale producit, n quid rale, sed ficte ee dicit. ⁊ quia artistis n quid ficte, sed ee rale dicit: cui ⁊ per artistis forle quilibet actus, ee artistoni constituatur, artistis forle est quid rale. Probatur qs: 1 quia nemo dat quod non habet, sed actg qua ee ficte dicit ralitatg n habet: ⁊ illg efectus n commu nicat. & illg ralg n producit. 2: quia efectg rali n nisi a causa rali, & per ille rali causatur. ⁊ a causa put est quid ficte requit ee. Ans. stat: quia efectg ee efectg proportionari causa ee causatg debet, sed efectg rali nulla proportionē habet cui causa, ut est ens ficte: ⁊ Contrabatur. Ad qm dicte rationis dicg artistis n ee rationis forle, sed pure condionis ad causandū efectg rale. Unde loco cui dabitur, ut sit quid ficte. duplex modo ratio forli causandi: 1 rali, uti ⁊ preisti est: ng actus per quē met ⁊ litatg tanquā per rationē forle causat, quā ⁊ litatg rali. cito artistis tanquā condio ⁊ gredit. hoc patet ⁊ salvantis nouā legis, quā causat efectg rale, quales est gratia; ⁊ gredit tame per modū condionis significatione uerborg quae ipsos quid ficte est. = sed. stia primo. illa ratio forliter reduplicata causa ee causati, & sic quā causat, n est condio ad causandū, sed ratio forlis ad causandū; ita se habet artistis forle ⁊ actibg: ⁊ maior. stat quia condio n est ratio, sic quā causat, sed requisitū, ut causa sic rationis causandi causet. ⁊ minor patet: actg ille put forliter artistoni causat. & talis artistis, per quā quilibet actg ⁊ ee forliter artistoni constituitur, est ratio forliter reduplicata ⁊ causa ⁊ ee causati, & sic quā causa causat. Ans uero patet: efectg ⁊ ducto est habitg logicalis, & artistialis, qua tali: ⁊ actg put forliter artistoni illg causat. stia patet: quia habitg ⁊ ee logicalis, & artistialis requit ⁊duci, nisi ab actu ut forliter artistoni.

2: efectg n condioni, sed rationi forli causandi similis exist; at qui n entitati rali actus, sed artistis ipsorg illis cuadit habitg artistialis: ⁊ n entitas rali, sed artistis est ratio forlis ⁊ducendi habitg logicalis, & artistialis. minor patet, nam ma iorg qua ipsa experientia conuincit. ut uidetur, omnibg causis: ne ignis ⁊ducto in aproximatione, qua est ⁊ calidū, sed alteri igni tanquā sua causa ⁊ductiua illis exist. = 3: ⁊ actus ille demonstratio logica qua scientia est, ⁊ducit: et cui scientia sit habitg per demonstrationē adquisitg; at demonstratio qua forliter scientia ⁊ducit illa at logica ut sic a negatur ab illa ⁊duci, nisi ut forliter scientifica cui soli demonstrao 2ui rationi scientifice praecontineat scientia: et ⁊ ut scientifica forliter ⁊ducit scientg rale, ita ut ratio scientifica sit ratio forlis praecontiua scientig. Nec hic sit ab artistio forli demonstrationis constituitur, ⁊ ratione cui tanquā: ⁊ hoc est ratio forlis ⁊ducendi.

Ad paritatē constat ex dictis: sacramenta nouae legis n habent rationē forle oratis ⁊ductiue a relatione uerborg, sed a uirtute supernali diuinitus ipsis communicata ut tame ⁊ducat ipsa oratio, dicit ⁊ relatione uerborg tanquā condione. Unde quod obstat est rationi forle ⁊ducendi efectg rale quid ficte ee, n uero condionis eni rationis ⁊cludere: quia condio n pro continet efectg, sed unice requiritur, ut praestitus ⁊ducat. sed aduc stra dicta replicabit: stat quod efectus similis condioni sibi exeat: ⁊ quod efectg cuadat similis artistio ab ipso rationis condionis n tollet. sed stra + hic efectus, uidelicet sibi est causa quia efectg remanens n cuadit existens, ut assimilatur condioni causae, sed quia nihil ⁊duci valet, nec trans actionis sue ⁊ductiua, nisi ut existit. Atame ⁊ nostro casu ideo efectg artistialis & scientifica cuadit, quia ⁊g etiā existit cui tame existentia causa a causa ut forliter artistoni, & scientifica ⁊ducitur. Unde quod sit artistoni n est pura condio, aliter ⁊g sit ad causandū n exigeret, quod efectg ex quo artistoni, quod efectg artistialis & scientifica existit. = 2: efectg existens habet similis condionis: ⁊ ipsa condio n est artistis ficte, sed uere, & rale. Probo contig. efectg est artistialis habitg, & scientifica uere & raliter: ⁊ ipsa condio exist artistis uere, & rale; aliter cui efectg ipsi duplex foret.

Contrabatur Nostra conclo: hic actus animal rationale e forliter artistoni, dependenter a tali fictione est forlis definio hominis ⁊ ficte. ⁊ artistis forle est quid rale. Probo qs: ⁊ ⁊ dempta fictione est forlis definio hominis ⁊ ficte. stia patet, quia si exclusa fictione est forlis definio, & sic habet artistis definitionis forlis, quod est artistis forle. Probo qs: definio forlis est quae rei existg explicat forliter per genus, & differa; ita se habet ille actus omni exclusa fictione: ⁊ ille cui illg per animal tanquā per conceptū genericū explicet, & per rationale, tanquā per differa: ⁊.

Si autē cui Lemma dicas illi actus n forliter, sed unice ⁊ plenarie definitionis ille exclusa fictione a qua quia solus a forma rationis habet ee forliter definitionis. Contra est: ee definitionis ⁊ plenarie praecise, & est ee pure ⁊ plenarie ad rationē definitionis forlis. sed actus appositus exclusa omni fictione n est pure ⁊ plenarie ad definitionē forle: ⁊. Probatur min. illi actus exclusa omni fictione uere & proprie existit hominis materiatus, sed n nisi modo definitiuo: 3° modo definitio uere & proprie existit hominis materiatus. ⁊ remota forma rationis. ⁊ hac remota n est pure ⁊ plenarie ⁊

ad illg mafeitg dg modo definitius, g nec pury fydamgtg at rationg definiendi. Maior uero ultimi illi
concedatur ex gllo ponito tali actu, d omni fictione sclusa, quisquis clare percipiet, qug sit cgtia homi
nis
2: illa actus est forliter artistionis artistio ppria definitionis forlis sclusa forma rationis: g. Prouo
g1: nulla quolibet forma rationis, eo quod exeat conformis, delicitus Xi regulas recte definiendi; sed
hoc sufficit quod sit forliter artistionis artistio ppria definitionis forlis. g. Prouo mai. talis actus uere,
d raliter eliciatus Xi ab ipsa logica Xi regulas recte definiendi: g. tns ystat quia logica n nisi uere d
raliter suos elicitos actus; at n nisi Xi regula, ipsig: g actus definiendi est elicitus uere, d raliter Xi regulas
recte definiendi.

2a Conclusio. Sec. 3a.

Artistis obiectius, secundi ytstionibg obiectiuis reperti est ens rationis. Probatur primo concluo authori
tate gltis praceptoris, praedgti quaestione 13a posita ex 4 methaphicg lectione 4ta deducta: qug sic patet:
)) ens autem rationis ponit dicitur de illis secundis ytstionibg, quas ratio adquirit, rebg considerati: sicut ytg
)) tio generis, speciei, d similibus; quas quidem n inuenitur, rerum natura; sed considerationg rationis. sic
)) cgtur. d huius modi, scilicet ens rationis, est ppria subiecta Logicg.

Et quibg sic nostra formatur ratio: ytstio gene
ris, speciei, alia 2a ytentionis similis, quas ytur, rebg considerati, ytur ens rationis; sed ha 2a ytstionis obiec
tiua ytur: g illg ytur ens rationis. g artistis ipsius, seu obiectiuum est ens rationis. = 2: Henricus praceptor
asserit has 2as ytstionis n habere ee, rerum nara, sed unice a considerationg ytis; sed quod ita est
n ens rale, sed ens fictum est: g. Min. patet quia ens rale habet ee a parte rei, seu, rerum nara,
quod idg est adequatum ab ytle; extra uero ens fictum.

Contra dicta replicabit: Xa. gliter praceptor 2a ytstio
nis obiectiua ytur, quas ratio adquirit, rebg; sed quod ipsa ratio adquirit, n est quod ratio facit:
g n est ens fictum: ytia ex pgmissis patetur: quia ens fictum Xi omnes est quod ratio facit. sed
facit. maior illi patet expresse uerba dicti thomg. minor uero constat: quia quod ratio adquirit
ig imponitur ad ipsa; quod uero ipsa ratio facit facit ponitur, d subsequitur ad ipsa. sic quondg augu
stinus meus praeceptissimus, sapientissimus que magister ruit ex dionisiano samuele abate totius nostrg con
gregationis preclarissimus moderator. Licet tamen doctrinam tanti magistri omni uenerationis amore pliali dilecti
omni uenerationis accipiam, In hac parte abeam readg, quia me ipsa ratio conuincit.

Resp. g distinguendo maior,
quas ratio directa adquirit nego mai. ratio reflectiua, subdistinguo adquirit, rebg ig considerati, nego mai. d similiter distinguenda est minor. Quare Doctor gliter n dicit rationis has 2as ytg
tionis adquirit, ig imponere rei considerate, d n nisi per ytis considerationis. Vnde d est distinguenda ratio adqui
rit, ratio qua adiuncta; La est cognitio reflexa supra rationis adiuncta, tanquam supra rationis directa. sic
quia esto est cognitio, ratio reflectiua n deberet illud ens rationis, g ficta, deberetur tamen ea a cognitione
directa, quae directe ipsas considerat res. 2: ista doctor asserit has 2as ytstionis n inuenirit, rerum natura,
sed ad considerationem rationis sequitur. g illa prima considerabilis rationis, seu directa ea n adi
uenit, rebg, nec adipiscitur: g haec ipsas ponit, rebg; at n nisi facendo, quia illas ut ens rationis
ponit: g. ty quia quod n est, rerum nara, sed unice a considerationg rationis, n ens rale, sed fictum est.
g ex 2as ytstionis obiectiuis sic se habeat, solum ens fictum erupt.

Probatur concluo ratione: illud ens fictum dicitur, quod
a parte rei n est concipitur tamen, ac si esset; ita est artistis obiectiuum: g. Prouo min. artistis obiec
tiuum est artistis rerum; sed ipsa res non sunt a parte rei artistica, sed unice ita concipiuntur: g
artistis, quae sic artistionis dicitur, a parte rei n datur; concipitur tamen, ac si daretur, minor stat.
quia res, nec 2as se habent artificialiter ea artistionis, sed unice quia ita apprehenduntur g
2: artistis obiectiuum generalissimum ytstit respectu positiuo, quo animal vg ut superius ad species
referitur; sed talis respectus positiuus est fictus: g. Probatur mine animal raliter, d a parte rei n ha
bet haec positiuus respectus ad species tanquam superius: g. Ans ystat: quia haec respectus habet solum quia
ab ytle ty illo concipitur. g illg a parte rei n habet. ng si haec ig diceret a parte rei, ig haec
universale foret.

Confirmatur 3a: artistis opponit obiectiuum commixtum ex ordine, quae subiecta ad praty dicit; sed hic n rale,
sed fictum est: g Prouo minorem: ordo, quae homo, haec opponitur: homo est rationalis dicit ad rationale, rg
rale, sed fictum est: g. Prouo g1: homo raliter identificatur cum rationali: g ad ipsum ordinem rale di
cere nequit, sed pure fictum. ytia probatur: nemo siquidem ad se ipsum raliter ordinatur, d inter
illud quod raliter respicit extrema raliter se respicientia rale distinctio assignari debeat.

Replicabit: Dico
res ee artistionis licet n a parte rei, d phisice, seu independenter ab ytle, raliter tamen ytentionaliter, seu dep
denter ab ytle, n extrinsece, sed extrinsece denominatione ab ipsa 2a ytstione facti: sicut denominatur
obiectum extrinsece cognitum ab ipsamet cognitione, pariter uisum ab ipsa uisione. 2: ctia actus ipse n habet ee
artificiosum; sed nihilominus artistis ipsius est quid rale: g quod res esse, d ipse n sint artificiosa, g
quae artistis ipsius n ee rale. maior stat quia si actus ytg esse artificiosum foret, hoc omnis actus ytus
haberet. 3 artistis rerum est effectus causatus ab actibg causatis, seu ab artistio ipsius; sed hoc est rale: g
Dillud. Prouo min: ita se habet causa rali respectu effectus fictus, ac causa ficta respectu effectus rali;
at, prima conclusione diximus causam fictum effectum rale n posse producere: g nec causa rali ee talis effectus
fictus: g artistis rale nequit causare artistis fictum. g si artistis rale actus artistis rerum causat, hoc n
fictum, sed rale euadit.

Ad 1y ~~propbatur~~ dico ry nec raliter physice, nec raliter ẏthonaliter ee artisticum, sed unice depdenter abitu ẏ ẏ tale artisticum: quia ut ist artisticum, n ipedit denominatio extrinseca desyta forliter ab ipsi actiõ: ~~sut~~ cleny aliqua extrinseca denominatione, ut denominatio unii, denominatio cogniti; ~~per hoc ligndz~~ quã ẏst a forma extrinseca; per hoc liquidz quod ego pariez uideq, l cognosco, pariez ẏst a me uisq, d cogni tõ extrinseca. Aliq uero ẏst denominationes, quã extrinsece ee negueyt: sed exigut ẏtrinseca forma, per quã ẏ ẏstituitur. huiq modi ẏst denominatio rei; ee artisticum. Equidz n per hoc pcedit quod actõ artisticum tzdat ẏ obiecty ~~obiecty~~ hoc constituitur artisticum. Ad modu quo actõ artisticum conformis regulis artis nequit ẏstituere habitu artisticum, isto ut ab arte regulata; ipsi tzdat sed forma artisticum, ẏtrinseca ẏ secq; habitu p ducit. qua ipsa ut artisticum ẏstituitur: Vnde sicut per hoc quod tzdat, ipsi solu habeto causari talis forma, sic actus ẏtuy. tz quia res talis extrinsece artisticum forẽt, put sic n ẽnt obiecty Logica; o etiã cui per se, d ẏtrinsece. n ꝺuenit ratio specificatiua Logice, ipsi obiecty ee nequit.

Ad 2y distinguo mai. actus ẏtuy put a logica nego; put ab ẏtu naliter cognoscit, concedo mai. Igitur actus ~~artis~~ ẏtuy per quod ẏst a logica habet ex se euadit artisticum, isto put pcise est nale. Atamẽ res; nullo uero ipsu ex se ~~pont~~ artisticum ẏst. ~~sic~~ ex a logica n pcedit, ut actus, ideo que artisticum erit, q; quatz; ipsi per actus p ducitur artisticum. Vnde requiritur artisticum; ipsius ẏtrinseca ẏtroductz, quod ens ficty nequit n ee. Nec ẏtra dicta ~~ducte~~ ẏurgi ualet, quod etiã res ut artisticum a logica dimanat; quatz per actus ab ipsa pcedit, ẏst artisticum. Non, q; ꝺbat. quia licet ipsa res dicatur artisticum, ex quo a logica per nros actus assignatur, n forliter, sed causaliter. scilicet ẏ quatz per ipsos fingitur artisticum forma ẏtrinseca rebus ẏngrz. Cy res ẏtrinseca hoc artisticum raliter n habeat.

Ad 3y concesa mai. d min. nego ẏtia. Et si nulli, ita min. distinguo, est rale entitative, secdo, ẏtuitiue nego min. ad pbationẽ ~~distinguo mai. ita adequate nego; adequate~~ nego mai. Quare Causa ficta ẽ ducere nequit ẽfectu rale; quia efectu causa; perfectionẽ excedere nequit, ubi ens rale ficty excedit. ẽ tz quia ẽfectu ~~ficty rale raliter nequit participare ab ea illa n habete~~. Atamẽ causa rali efectu pduce re ualet, propter opportunitatem rationis. ~~Sic~~ proprietz si efectu n primario ~~ꝺ ipso~~ ẏst, sed secydario: ficty ubi est ens ficty, reigeretur ẏtuy cognoscitur: ng cy ens ficty ad intelligibile entis rali fiat, pbãme causa rali ẽ ydy efficere potest ~~ab~~ nõ; fluxdo raliter, sed fictitie. hoc iudicatur; causa; finita efectu finitu p ducit; isto causa finita efectu; finitu p ducere n potest. Sic potẽtia liberu, d pordinatu, qualis est tota uolutas; actus omnis; ẏtuit quã; quia negatiuu est; isto casu tota potẽtia; actus ponitur n ponit; ẏtuere. Sic generatio formã; fluit; expulsionẽ; praexistit, quia expulsio est formã privatio; qui privatio sue expulsio; fluere potest; formã adesse nequit. Vltimo que; ẏtuy, qui causa rali est, ẽ ens ficty; ẏtuit. licet causa quã est ens ficty ens rale p dicatur n ponit. d ratio est: quia isto; ẏtuy ẏst causa rali, potest tanq̃ considerare, n ut raliter; fluxus, hoc est per actus, qui licet entitatiue rali ẏst n tanq̃; fluxum; ordine ad ẽfectu secydariu. Quare ut alia praecludat replicã nota efectu secydariu, d; pariu n debere causã assimilari; sed adsymu; pprie, d analogice, d sub ea ratione qua causa; ipsi; fluit cy uero n raliter, sed fictitie d; pprie; fluat; suppositum ipsi assi latur efectu. praxistu cy hic quia ficty ad intelligibile ẽntis rali ẏst.

Ulterius replicabis: ẏtuy per nros actus recte, d ordinate obiecty cognosceve ẽst quid rale. Ans ẏstat: aliter ens actus qua recte, d ordinate cognoscit obiecty, est ens ficty, conquisitum que d ipsoru artisticum. Contra uero quatur. Primo: quia per hoc quod actus recte, d ordinate cognoscat obiecty, hoc dicitur recte, d ordinate cognity. g. 2: quia eo modo dicitur obiecty cognity, quo actus illud cognoscit: si g raliter actus cognoscit recte, d ordinate, d obiecty erit d.

Resp. concedo q; ne gando que ẏtia, cui primu pbationi nego, ultimu que sic distinguo quoad denominationẽ, quã pure ex trinseca est obiecto, secdo, quoad ẏtrinseca, nego. Quare n per hoc quod actus ordinabilis; obiecty tzdat redit obiecty ordinaty nisi ad ipsum causaliter: quatenus talis actus ordinationis ẏtrinseca obiecto cau sat: sicut statua n est forliter artisticum, quia actio regulata, d 2a regulas artis; ipsi ~~tzdat~~ ordina te tzdat, nisi pure causaliter. Nec modo quo res, l obiecty est cognita, patet, licet adequate, d omnimode assimilari modo actus; ipsi tzdis. praxistu si denominatio n est pure extrinseca uti est pura denominatio cogniti. Liquidz si intrinseca fuerit, qualis est denominatio artisticum cy n sit forliter ab ipso actu tanquã forma, sed unica ab hoc p ducta, ~~modo~~ quia post quã considerabilis actus ẽ tzdis ordinatus ad obiecty; ẏ eligitur; ipso forma artisticum, ẏtrinseca fingere. ✱

+ n exigit adequate assimilari actui ẏ modo tzdi ẏ obiecty

~~Argumẽta Contra prima Conclusionẽ Soluuntur.~~

Argta ẏtia 2g conclusionẽ Soluitur.

Lec. A.

c

Argues 1: artisticum forte actus constituit ẏ ordine, quã ratio ẏnis actibus ponit ordinãdo concepibus suos adiuncis; sed hic ens rationis est: g. Maior ẏstat ex dicto thome 1 posteriorum: ubi ait ordo aut, quã ratio ordinãdo facit ẏ pprio actu pertinet ad philosophum rationale. Minor uero probatur: talis ordo est rationis ordo, cy ẏst ab ipsa ratione ponitus: g ordo ficty. sicut ens rationis ens ficty dicitur. 2: talis ordo ẽ ppone forti scilicet stat; eo quod subiecty actus repriẽtatus subiecty obiectiui ee partis ordinetur ad actus repriẽtatu pratu tanquã ad partes; sed hic ordo est hetus: g. Probo min. actus reprentãs subiecty habet rationẽ totius, g ordinari ut partes est quid ficty quia raliter ee totu, d raliter partis, ipsi cat. 3 ẏter extrema totius uirtualiter dicta ordo rali nequit dari, cy nemo ad se ipsu raliter ordinetur: sed acto qui stat ẽ subiecto istius uirtua Probatur min. liter ab illo, qui stat ẽ predicato distinguitur: g. subiecty obiectiui correspondet actui ultimo uir

distinguitur

tualiter a prato obiectiue: o siliter actus. A: actus istius raliter habet ordinari ad obiectum ipsa que
repreſentare 2g, ter se raliter n ordinatur. Probo 9r: actus istius habet raliter ordinari ad illud ꝓpter
quod ipſe; ſed unus n est ꝓpter alium, omnes que ſunt ꝓpter obm: o. S: silliſtic forte forma artiſtic
Ila rali n stat: a. Probo q; silliſtic constat tribus ꝓpoſitionibus: 9 n formatur rali forma, cui forma
rali unius subiecti, 9 n triplex, formet, sicut ſunt tres ꝓpoſitiones, ex actus, ex quibus silliſtic stat.

ad 1m concessa mai; distinguo minor est ens rationis obiectiue, nego min. effectiue. 2 cedo min. Vltra
9r ig, notabilibus diximus, ens rationis tripliciter accipi ualet, subiectiue, effectiue, obiectiue
tm istius que; hoc ultimo modo est ens fictum quia ens rationis obiectiue est quod n habet esse apprehen
ſum, istius nata concipitur tanquam ac ſi illud haberet. primo uero 9 secundo modo n est ens
fictum istius que dicitur ens rationis subiectiue, quia; ratione, cui; illud subiicitur; effectiue uero
quia fit ab; illo sicut actus; istius est ens rationis effectiue, 9 subiectiue, qui ipse sit ens fictum
ſpecies que; ꝓpria, 9 expreſſa effectiue, 9 subiectiue est ens rationis quia ab; illo agente fit 9
ipso; illo subiectabur, expreſſa que; ipso recipitur, ab illo quo medio; ꝓpria fit. sic siliter dici
mus de illo ordine actus ad illud fieri, ; illo que recipi: ex quo unice sequitur sequitur ens ra
tionis effectiue, 9 subiectiue esse, n uero obiectiue, cui ipse met actus per quod fit elicitus ab; illo
fit habitus logicali; istructo euadat per se ipsum raliter sic ordinatus, conformis que regulis
Logice: sicut actio istius elicitus per quod fit actio artificis qua artifex est raliter, 9
ex se regulata, conformis que regulis artis. Ex quibus clare constat generum; ius ad D.
th. uerba.

Ad 2m permissa mai. nego min. ad puationis distinguo 9r, habet rationis totius 2m suum entitas
tis nale nale ſubo concedo naliter istius, 2 cedo, ut artiſtotia, nego 9r. Quare Maior illa tolitur ad
misi; ng artiſtium sorte ut quo plius tenet, n sistit; ordine unius actus ad alius, sed ad
obiectum, 9 ; repreſentationem huius. Cateru illa admissa dico actus; iderari posse; ordine 9li
nea naturali, cui; linea artiſtiali. 2m prima habet rationis totius; dependenter ab alio actus;
In 2a uero rationis partis, quia uniuſtur forma artiſtotia; completa, scilicet partis 9 extremi
ꝓpositi sorti. Cateru hoc raliter, quia per hoc quod pueniat ab; illo logicali operatur x. regulas
enuciandi euadit illa actus raliter, ut pars ꝓpositi, 9 per se ipsum conformis regulis recte ꝓpoſiti
quas exigit quod; recta ꝓpoſitio debet una pars, quia sit subiecta alius que ut prato. Instabilis
; lapide, qui est quoddam totius nale, 9 tamen ly quod; credebat ad domus componendas est ra
liter huius artiſtii pars. Quod ly uidetur; partibus artiſtialibus cuiuslibet artificii, quia
quarus quilibet est totius naturale.

Ad 3m concessa maiori minor; nego cuius puationis. 2 cedo, nega
do stig. Quia actus ex quo obiectum repreſentatur sit; distinctus n sequitur sic actus ee, ng; illius circa
idem obiectum distinctos raliter actus elicere, ualet ut regulariter contingit v.g. ly si hodie elicio actum
A circa obiectum C, mane que actus B circa idem obiectum C formo in trajacto actus A ly di
ctus actus raliter, ipse est, idem raliter obiectum. Praecipue que hoc uidetur de obiectis distinctis ut
tualitatibus habet sicut subiectum, 9 prato obiectum esto raliter idem: ng cui libet cuilibet obiecti
uirtualitati distincte actus; illius correſpondet. Praeter quam quod esto admitteretur actus illius ra
liter distinctus, ſequeit quod uirtualiter distinguatur, ut dicit illius ordinis ratio, cui hic sit tropus
totalis, nec exigit tres raliter distinctos, qualiter ordo praedicatalis.

ad illud. 9 tamen ad ſpecificatum sui, concedo; tamen ad totum 2 comparte, nego mai. siliter 9
minoris distinctae. Quare triplex ut ordinis genus distinctus, aut ad nostrum istius pertinet. 9 est ordo
partis ad; partes, ordo ſimilis ad totum, tertio que ordo ultimus que ad ſpecificatum. Vnde actus
qui loco subiecti ponitur ordinatur ad actus, qui stat ꝓ prato tamen ad comparte: sicut iste
ad illum cui hic ordo, nullo alio consistat, quam ſolo quod mutuo se reſpiciat, ut comparte. Atqui
nullus ꝓpter alium dicitur, sed uterque ꝓpter ꝓpter ꝓpoſitum sorte, tamen ꝓpter totum; quo stat ordo
partis ad totum. Vltimus que quo ſit ꝓpter obiectum, tamen ꝓpter ſpecificatum, a quo; ius species de
ſumuſt.

Ad 4m nego 9r: ad puationis ordinari
Ad 5: nego 9r, aliud que 9r: 2 cedo cuius. stig nego. 9 ; illius puationis distinctus unius subiecti adaequati
Concedo, ; adaequati nego. Vnde esto illius tribus ꝓpoſitionibus, sicut actibus constat ab unica forma rali gaudet
qua tres ꝓpoſitiones; formantur una tamen maior, 2a ut minor, tertia uero ut stia. Ng licet eadem for
ma rali triplex subiecti adaequati, formare n potest; bene tamen, triplex; adaequati. cui 9
quae ex illis ꝓpoſitionibus sit unica subiecti; adaequati, quia qualibet ex illis est illius pars, ideo ex
tribus resultat subiecti adaequati. hoc uidetur; forma rali artiſtotia domus, qua raliter; formatur
omnes domus partes esto qualibet sit subiecti; adaequati ipsius. uidetur simul; eadem sanitate
; formare omnes corporis partes: ; eadem pulchritudine respectu totius corporis, tamen in forma
numeri ternarii. ſit

Replicabis: subiecti
ut pars n ordinatur raliter ad prato: 9 talis ordo est fictus. Probo 9r: pars ut pars istius ordinatur raliter
ad totum; ſed prato n est totum: 9 Probo mai: pars ut pars unice raliter ordinatur ad illud cuius
est pars; ſed istius totius est pars: 9. maior. stat, quia partis ordinari ad aliud ut partis, est ee partis
respectu illius, 9 ; ordine ad illud; ſed unice habet ee partis; ordine ad totum, 9 respectu totius: 9.
2: si forma artiſtotia illi rali ſorte n ponet uariari; uariata rali actus; tatate; ſed hac
uariata; potest illa uariari, ut dy illius de; perfecto ad perfectum reducitur, contingit
9. maior. stat quia per forma de nouo aduenit raliter subiecti mutatur. minor uero
9 conſpicua uidetur ex: ng; tali reductione actus qui erat; dubium forma maioris, ; ducitur
; forma minoris.

Resp. ad 1m dubium q̄ n ordinatur raliter ad prale tq̄uq ad tale, sed tq̄uq ad sparte, nego q̄, nego ordinatur, q̄ ut pars tollit q̄que mai. absolute loq̄endo, cuius q̄uis ita dubium: unica ordinabit ad illud cuius est pars, tq̄uq prale n̄ ultima illud componi, sed tq̄uq cu ipso aliud sponi nego. Quare subiecte adhuc dat recipere prale, et te, sed ut utrad. pars forliter tali n̄ ipsq pars, sed totale. Unde dat pars d spars, est pars recepta totius, d comparaliter spars respecte prali. Atq̄ ee partes totius habet etiq forliter q̄ut recipit prale, q̄uo stat totis componi. subiecte ut partes ordinari ad prale d sic subiecte ut pars totius recipit prale ut sparte simul totius Quare ipsq recipit prale n tq̄uq quid abipso componitur, sed tq̄uq q̄uid simul cu ipso componi ppter one, q̄ua recipientia fundit ordinatio, q̄q dicitur. Ad 2um dubium mai.

Concedo quoad connotationē, d exercitiū, nego mai. Unde cu artistice ut tra videbimus, nō raliter dubium ab statute actus, dū actus illius de perfecto ad perfecte reducitur supposito, quod l admitto quod ide permanet actus n adueniet noua forma artistica, d dubium raliter a prgredit, sed eadē raliter permanet quoad statū, licet cu dubio respectu d connotatione, l denominatione quoad exercitiū, sicut ide met actus imposita Logica cuiusq regule cuius est effectus per merā connotationē ad ipsq regulā denominatur, ee artistice, qua Logica n imposita permanet ide quoad statū esto ipsi tali connotatio deficiat. Quare, ut alias replicas pro prachidas, actus percipiendo cadit ut forte definio, l ut genus, d superius, l particulare, x. Videtur elicitus. Quia ergo Ergo ergo equidē ipse, cū habitu Logicali istructus sit, d ipsa Logica tribuat regulas, to ad definiendū quā ad alia, istā mista logicalia, potest operari, x regulas syllogizandi operari, l definiendi, d si ad regulas recte definiendi uero x. regulas syllogizandi a nullo actus eliciat, hi per respectū ad illas formā illi exibuit.

Ad dicit x.am opinionē dubitantes artistice ab statute actus, q̄uariata ista forma artistica; nō q̄uariato subiecto potest d ipsa forma uariari: uidetur. Sapiēdū, quōd imitate, q̄uariata potest; d uare forma artistica domus, l alterius artistii. In regno quē. Stat, d alii. Aliqui tamē dicunt, etiq actus uariari quoad ipsq statū, dū illius reducitur. quia cu actus sit instantaneus, dū reducitur illius perfecte, alius valitē actus a primo dubio, l qui p minori portiōr. d.

Contra 2 dicitur quē, d mediate. Ista nra ratio quatiuq: ideo artistice forte rale ee debet, quia effectus rale causat; at hāc ratio n̄ q̄uenit. g. Prouo min. artistice obiecte n est ens rale, d tamē causat aliquid rale, ut delinat ipsq Logica, quia ipsq specificat: g. Si autē dicatur dubito modo causare, quia unica causat obiective, n uero effective. d istō hoc ultimo modo effectus ralis exigit causā rale. Sed contra primo, ideo effectus ralis exigit causā rale effectiuq: quia cu ipsa p portionari debet; sed etiq ipsa p portionari debet cu suo specificato. nō cu ipsius nuq ab obiecto denumat talis debet esse species derepta, quale est obiecte a quo denumitur: g. 2. Ideo causa n ralis debet effectus rale p ducere nequit, quia nemo dat quod n habet; sed ex hoc conijcitur, quod specificatiuq n rale n potest specificare scitiq rali: g. Prouo min: si specificatiuq n rale specificaret Logica, ee scitiq ralis tribueret Logica, quod ipsq n habet: tribueret nēque species scitiq ralis rale, seu scitiq rali quā, q̄e n habet cu sit ficte: g.

Ad 1m bene ibi. Datur siquidē maxime diceriq, ter causā efficiēs, d obiectiuq Prima nēque nuq suq effectus p ducit, d illi dat ee, quod habet a parte rei per prius prāstitū, q̄ipsa causa: effectiua: quare si ista ee rale effectiue communicat, sequitur est quod ee raliter habet. cu ens ficte ee rale n habeat nec forliter, nec uirtualiter, ut ipsi effectiue communicet. Atq̄ obiecte n causat p ducendo, sed mere extrinsece specificando, quatenus terminat ordinē d tertiā habitudinē scitiq, a qua q̄trisece ipsa specificatur. Unde cu ipsq obiecte sit artistice sub hac ratione q̄spicitur a Logica, q̄q qua ab illo extrinsece specificatur obiecto prāscindendo ab eo quod sit rale, l ficte. Ad 1m quod ibi ad dicitur, dico, quod ista specificatiuq extrinsece p portionari cu specificato aliquo modo debeat, n tamē ita p prie, d rigorose, ac effectus cu sua causa effectiua, quia cu solū specificet per modū termini, unica extrinsece n exigit, q̄e habere, d prāstituere tota perfectionē specificati; sed sicut causa effectiua. Sed unica tota illa perfectione trare. Unde sufficit connatistia ee ratione, qua specificatus respicit obiecte, quod hoc videtur q̄o genione tra ad ens rationis, quia rali ista obiectū ipsq ens ficte fictionē ter Logica, d obiecte datur: scilicet ratio artistii, sub qua obiecte q̄spicitur ab ipsa Logica. Unde sicut ipsq denumat ab obiecto n nisi ab hoc est, scilicet d tertiā q̄trisece ab ordine, d habitudine ad ipsq, ab ipso quē pure extrinsece, d per modū termini. Unde n talis debet ee species, quia q̄trisece est attributa Logicē ac est obiecte, a quo extrinsece denumitur, d per modū tertii. nisi taliter denumetur quoad rationē artistii. sicut uidetur o. cognitione qua Deus cognoscē d ipsq per modū obiecti respicitur, quā abipso specificatur, d n nisi 2m ipsa species cognitionis creata, qua obiecte, q̄ tali specie sit attributū.

Ad ultimū ex dictis

Solue cōfirmatur: equidē nemo dat effectiue, quod n habet l forliter, l uirtualiter; causa uero ficta nec forliter, nec uirtualiter habet ee rale n forliter ut supponitur habet ee rale, alioqui nec uirtualiter quia ens rale sicut raliter p ducitur, ita raliter est; causa prāstita, ydeo uirtualiter, d prāstita negatiua debet ee rali. hoc autē; causa ficta repugnat. Atq̄; obiecto eadē n militat ratio, quia n tribuit speciē ipsq p ducendo, sed unica extrinsece ipsa tota per modū termini, seu quod idē est ipsa tota, unde ut ipsa extrinsece terminet, q̄e eadē speciē rale n exigit habere.

*Sed dicit: l obiecte unica habet trare Logicē, put est q̄ species scitiq ralis, l ipsi simul communicat speciē, q̄ua est. 1m videtur falsū cu obiecte n sit purus terminus, ubi est terminus relationis prametalis, sed etiq causa forlis obiectiua. Si uero 2m g. ipsi ea tribuit speciē qua n habet, sequitur n solū trat Logica 2m speciē scitiq ralis, sed ipsi tali speciē rale tribuit. at quē obiecte tale speciē n habet cu ficte sit. g. Respondeo n prāscit trare: sicut tria relationis prametalis unicē habet trare. Unde aliud est

specificare extrinsece per modos tractus; aliud uero unice trahere. hoc ultimum est proprium relationis, illud uero proprium obiecti. Quare modos scientiarum obiectiuus extrinsece dependentes tractus obiectiue Logica species tribuit in quia eadem species talis, qua Logica est, sit ab ipso obiecto, sed ab ipso ordine, dependentie ad obiectum hoc scilicet habeat per modos mensurandi extrinsece Logica, quo ipsa dicitur obiectum species extrinsece scientias tribuere quod uox significat ac per scientias scire, quatenus obiecto seruire est. — ✠

Si ens rationis est Logica obiectum, maxime sub aliqua abstractione a materia; at sub nulla est eius obiectum: q. Prouo min. ens rationis consideratur sub abstractione a materia singulari, sensibili, et mathematica. denique a materia intelligibili. Nec methaphisica obiectum existit cum nulla alia abstractio sit assignabilis; at sub nulla ex his est obiectum Logica, cum hec tres obiecta considerari requeant sub eadem abstractione a materia, ac aliis scientiis; aliter enim ab ipsis non distinguerentur: q. = In primis argumentum istud maxime patitur, cum pateat unice dari Philosophiam mathematicam, et methaphisicam ens rationis pro obiecto respicere, quod falsissimum est a duce ✠ aduersariorum, cum alias quam plures scientias obiectum respiciat, quod sit ens rationis.

Quare sicut triplex datur materia, singularis scilicet, ut Petrus, sensibilis, ut qualitas existens, colorata, tangibilis, et quas quibus materia percipitur. Materia intelligibilis quam ab illis percipitur: ut hominis existentia. Et sic similiter triplex datur abstractio ✠ triplicis materiae assignata quarum qualibet pertinet singula ad suam scientiam pertinet. ut argumento opponitur. Cetera sub ratione opposita, et specificabilia talis scientiae. Unde sub qualibet abstractione assignata duplex est distinguenda ratio ad nostrum propositum una specificabilis scientiae assignatae, argumento alia uero specificabilis Logicae. Sic quae Philosophia abstrahit ens rationis sub abstractione a materia singulari, ut mobile; Atqui Logica sub eadem abstractione illud non abstrahit cetera, modos scientiales dispositos, et artificiosos, sub qua ratione Philosophia illud non abstrahit. et sic philosophiae de aliis abstractionibus. Equidem Logica conuenit cum illis quia abstrahit entis rationis sub abstractione ab omni materia, differt tamen ratione sub qua ens rationis sic abstractum abstrahit. Haec autem distincta ratio patuit ex diuersis mediis, et propriis scientiis, per quas scibile scitur, ut quilibet glicus doctor primo posteriorum lectione 4ta: sicut formalis ratio visibilis sumitur a lumine, per quod color redditur: ita forsan ratio scibilis accipitur per propria, ex quibus aliquid scitur: Video quatenus quae sit aliqua diuersa scibilia per mea nara, dumodo per eadem propria scitur, pertinet ad eadem scientiam. Et quidem exarguo sicut et quia prima illos abstrahit sub ratione entis, suas quae entitates pingendo, 2a uero ut formes regulis mouy una ab alia distinguitur, et sic de nostro casu.

Dico: Logica nobilior et perfectior existit scientiis assignatis ee Logicae: q. Prouo min. primo quia obiectum quo universalius, et superius, tanto perfectius est. sed doctrina nostra ponitur talis est obiectum Logicae: q. minor. Stat cum obiecto Logicae sit ens rationis put ab omni materia abstractum, et sic obiectum Philosophiae, Mathematicae, et Methaphisicae. Maior uero non minus. Istius ratio est quia cum ee unum universale, et superius sit obiectum perfectius, quo magis universale, et superius, maior existit eius perfectio. 2: obiectum Logicae sub se continet ✠ dicta obiecta Philosophiae, Mathematicae, et Methaphisicae, sed contingit perfectius est, quia ipso contingit: sicut perfectius est ens tota sua latitudine, quam ens particulare; illo contento: q. maior sitat ens rationis sub detracta abstractione a materia sit obiectum cuiusdam illius scientiae. respectu uero Logicae non sub detracta, sed communi: id est ab omni materia. Quod autem Logica non debeat ee perfectior scientiis assignatis. Probatur ex philosopho, qui 6 methaph. Expandere ad 1m Cap. 1 quia D. Th. opusculo 56 perfectionem Logicae ex eius obiecti debilitate inducit: q.

Resp. ad 1m obiectum Logicae non perfectius, imo perfectius ee obiectis illarum scientiarum: ng nobilitas, et obiecti perfectio in praecise demum da ex eius universalitate et extensione, sed praecipue mensuranda ex modo supra quo ipsum tradit scientias, seu ex ratione sub qua ab ipsis attingitur. Unde esto 2m quid perfectius dicatur ex quo superius et universalius, sit obiectum aliarum scientiarum, simpliciter tamen perfectius est quia non ita perfecte attingitur a Logica, ac obiectum Mathematicae, Philosophiae, et Methaphisicae ab illis. Siquidem Logica attingit suum obiectum ut artificiosum, quae quidem ratio non est ita perfecta, ac illa sub qua aliae scientiae ens tale attingunt. ✠ quia et mensuranda perfectio simpliciter talis obiecti. Sic methaphisica omne ens scibile obiectum habet, theologia uero divinum ens non omne, sed aliquod detractum, et abstractum, primo, scilicet divinum ens, qui ex hoc liberatur methaphisicae perfectionem ee ipsa theologia, licet ista non habeat obiectum aequae universale. et cuius minor perfectio etiam sequitur ex quo ipsa sit instrumentum ad illas, ad quas talis expinia extrinseco ordinatur: quasi ministra, et inferiora earum. quia quae artificiosa ab ipsa ut obiecta specialia ab illa dependet et fit. Per quod ad 2m patet, addo quia obiectum cuiusdam scientiae assignatae non est contentum sub Logicae obiecto. nam aliud est, quod ens rationis sit put abstractum a materia singulari, Ut. sit contentum sub obiecto Logicae, aliud uero quod obiectum Philosophiae similiter sit contentum. Et est uerum, quia, ut supra diximus, obiectum Logicae est ens rationis put abstrahit ab omni materia. 2 uero falsum, quia ens rationis non est obiectum Philosophiae sub abstractione a materia singulari, et quae sub ratione mobilis sub qua sed sub ratione non propria Philosophiae: hoc est sub ratione mobilis, seu quod id est ens rationis abstractum a materia singulari et obiectum Philosophiae sub ratione mobilis, sub qua ratione non sistitur sub obiecto Logicae. Finita quae ut supra. Solvuntur argumenta aduersum 2m sectionis ponendo. Sec. 5.

Argues 1: nequit ee obiectum Logicae proprie et simpliciter, quod non est proprie et simpliciter scibile; tale ens rationis: q. hoc nequit ee obiectum scientiae. q. ii. antecedens obiectum est obiectum Logicae, quae scientia est, nequit ee ens rationis. Probatur min, quod non est simpliciter ens, non est simpliciter scibile

sed ens rationis n est ꝑpliter ens: ꝯ. min. constat quia ens ficty soly ꝑprie, Diuisibile ordinarie est ens, ꝯ quoty ad iliding entis pt. Maior vero ꝓbatur: scibilitas est entis passio, cui adest sequatur scibile, & cognoscibile ea ꝯ. stiq quo talis modo quo fuerit ens, taly cui debet ee ꝓprietatis: ꝯ p. n. 2: nulla ꝓprietas, perfectione excludat ualet essentiq, a qua dimanat: ꝯ scibilitas ꝓprie, & ꝑpliter talis requit ee nisi ab ente ꝑpliter tali Contia patet, aliter ens ipsum excederet cui haberet ꝑ ius ꝓprietatis perfectionis ꝑpliter taly, quod ens sui essentiq n haberet.

Rupondeo ad 1y concessa mai. negando min, ad ꝓbationem diuisionis mai quod n est ꝑpliter ens pramsale, & prabile, & credo mai, pramsale ꝓcise, nego mai. ꝑliter que diuisionis da est min. Quare duplex est ad primum diuisionis genus entis, aliud pramsale quod ens rei essentiq, & existentiq; dicat. ut Petrus homo undelicet. aliud uero prabile, quod scilicet, se capacitatis habet ut de ipso uera ꝓpositio enuncietur, uera que demonstraa, & Unde licet ens ficty n sit ꝑpliter ens pramsale, est tamen ꝑpliter ens prabile, & de circa ipsum de que ꝑpliter scibile. liquidem capax est, aut de ipso uera ꝓpositio, & demonstratio fiat. Dico omnis est quia scibilitas ꝑpliter talis n est diuisa da, & mensurata penes essentiatis physice, & absolute ysta, sed ꝛ. conexionis essentiq ꝛ ꝓprietatibus, cui que ens prabile quale est ens ficty dicat suam essentiam ꝑpliter ꝓprie conexa cui suis ꝓprietatibus, & est quod est, ꝑpliter scibile. & quidem argumentum sustinetur, & accepti quod est obiectum Mathematicum, & ipsius physicae methaphysicae, & ꝛ. philosophi n est ꝑpliter ens, sed entis ens, cui tamen ꝑpliter scibile sit. Per quod constat ad 2y.

Replicabit ens ficty nullas ꝓprietatis necessario conexas habet: ꝯ. Probo ꝙ: ab ipso necessario n dimanat: ꝯ. Probo ꝙ: sicut & habitur ens, ita & eius ꝓprietates: ꝯ. ab entia ipso ente necessario n dimanat. stia patet, quia quod fingitur dimanare, necessario n dimanat. Ens status, quia ꝓprietates debet ee ad modum entis, cuius sunt ꝓprietates: ꝯ ꝯ ens fingitur, ipsius ꝓprietates. Dicens ficty nullas aliquas ꝓprietates haberet est uerum, bonum, & unum, quia sunt entis ꝓprietates, sed ens ficty n habet ee uerum, bonum, & unum: ꝯ. Probo min. quoad primum partis: ee uerum, & ficty absolute quemcunq est: ꝯ quod habet ee ficty, uerum ee n habet. stia status: quia ee ficty n ee uerum, sed ee falsum est.

Ad 1y nego ꝙ ad ꝓbationem dis tiquo ꝙ, ab ipso necessario n dimanat fluxu physico, concedo, fluxu logico nego ꝙ, cuius ꝓbationem concedo, & stiq nego sub distinctione posita. Unde aliq sunt ꝓprietates, quae physice ab entia necessario dimanat, ut ab aqua frigiditas, ab igne calor, &. aliq uero logice, ut scibilitas ab ente, & sic ab ente ficto suae ꝓprietates necessario dimanat, quia ꝛ n est ens physicum & sed pure logicum & prabile, sic unitas logicae ab ipso dimanat. Cetera necessario. Quare supposito quod aliq ens rationis fingatur nequit n fingere simul cum ꝓprietatis necessario cui illo conexas, quia esto ens ficty sit hoc n tollit quod entis ficti ꝓpriq habeat necessario, simulque proprietates essentiales ipsius, quas quidem n libito sibi fingit, sed necessario, simul quod ens ficty efformet. Hoc videtur; voluntate libera amor elicitus, quae licet quia libera possit ponere, & n ponere amorem supposito tamen quod ipsum eliciat, nequit illum n producere cui omnibus suis ꝓprietatibus necessario cui illo conexis: quia nec talis actus producti est ens nequit n ee uerum, bonum, & unum. Ad ut omnis tollatur aequivocatio, n ee ut adverbium ê adverbium idq ꝓprietatis fingere simul cum ente, ac fingere ab essentia, & ab ente dimanare. 1y est uerum, quia da fingitur ens fingitur, & ponitur cum omnibus suis ꝓprietatibus, quarum ipsum est ratio apriori. 2y falsum, quia denotat n soly ꝓprie taly fingi, sed etiam ipsarum dimanationum ab ente, cum tamen esto illas fingatur, n tamen uera ipsarum dimanatio, liquidem ens ficty necessario dimanat.

Ad 2y distinguo mai. ee uerum, bonum & unum ficty concedo mai. rale nego mai. iliter que distinguenda est min. & cui quaonq distinguo ee uerum raliter, concedo ꝙ, fictiue, & aparenter, nego ꝙ. Quare modo quo fuerit ens, & cui erunt ꝓprietates. Unde cum ens dicitur, rale & ficty, sic & cui ꝓprietates: esto quae ens rale habet ee unum, bonum, & uerum raliter. Ens uero ficty habet ee unum bonum, & uerum ficty, & fictiue. Unde esto ea uerum raliter, & ea ficty, & taliter opponuntur; n tamen ea uerum fictiue seu uerum ficty, & ea ficty.

* Dico: ꝓprietates ee ꝓprietates fingitur; sed ee ꝓprietates dimanat ab essentia: ꝯ 2y quod dimanat habetur. & haec dimanatio n necessaria fingitur: ꝯ n est necessaria. mior. stat quia n habetur; ee ꝓprietatis entis ficti debet & ipsum ee ficty. minor apud omnes est certa, contia quae legitima uidetur: quia ide foriter est fingi sub ea ratione sub qua dimanat, ac 2y quod foriter dimanat, conqueritur quae & ipsa dimanationes 2y quae dimanat. 2: ꝛ ipsae ꝓprietates entis ficti producti est ipsas fingi, & ipsarum dimatio ꝓfingitur ꝯ. Probo ꝙ: ꝓprietates producuntur per eam dimanationes ab essentia ꝯ, ꝛ ꝓprietates entis ficti producuntur, quatenus habentur earum dimanatio fingitur, quia dicitur producta fingitur: Ans constat ng producta essentia prosse, ꝓprietates necessario ab ipsa dimanat. 3: ꝛ ficty fingit simul ꝓprietates, haec ysta ad libitum ficty fingi: sed quod ita est, n e necessariae necessitate connexionis, seu ex respectu entis ng ficti, & producti: ꝯ minor stat: quia quod ita est necessariae n est ad libitum fingi. Maior vero ꝓbatur: ens rationis quia ficty ad libitum fingi est, & fingitur: ꝯ n ꝓprietates ysta ficta. *4. l connexio, per ꝓprietates, & ens ficty uera, & rali est, l fictitia? ꝛ 2y: ꝯ necessaria n est cum quia quod fingitur ea, necessariae n est ea. dico. sed 1y est falsum. quia talis ee debet connexio, qualia sunt extrema conexa: ꝛ ꝯ haec ee uera & ralia n habet, nec ipsa connexio ꝑ potest dari cognito enti rationis quia debet cognito ꝓprietati ipsius, cui ficty ponit tendere ad essentiam cognoscendam, & n ad ꝓprietates: sed eo ipso potest entis essentia ꝓprietates produci, quia ꝓprietates producuntur, cui ꝑ eo gnione ipsius sed eius producto: ꝯ

* Resp. ad 1y distinguo mai. quoad ee, quod habet, & credo maiorem, quo ad illud ee potest ilaby ab essentia, nego mai. & distinguo min. syto eam ee ꝓprietatis ꝯ ab ilatione, nego min. n sic ꝓcise, no concedo min. & nego ꝙ, ꝛ ꝑ forsi. Quare ee ꝓprietatis, sicut & ipsa ꝓprietates duplicitur sunt considerata, & sic, & potest fieri ut ab essentia taliq a ratione apriori primo ipsa habeatur ꝓprietates, sicut & fingitur ens. potest sic uero n explicet dimanationem, nec ilationem eam ab essentia ꝛ 2 uero n habetur, ng esto habetur id quod ab ente ficto dimanat, & ex ipso

sferetur, n tamq 2q quod forliter sferetur, ℓ ab ipso dimanat, ~~seu n fingi~~ quia hoc quod est ex ipso sferri tq̄q̄ a ratione a priori ipsa ꝓprietas ℔ ig ficta necessario habet.

Ad 2q dico ꝓprietatē n dici pductas per merā dimanationē ab exētia; nq actio pducēs exētiq simul tratur saltē secūdario ad ꝓprietatē pductas. Vnde primo ℔eligitur ut trata ad exētiq, ℔ secūdario ad ipsius ꝓprietatē. Quare n per ipsā dimanationē dicitur pducta, ℔ hoc dimanāo ig iuponat actionē pductiuā tq exētiq, quā ꝓprietatē. Ad 3 respondeo ꝓprietatē ad libitū fingētis n fingi, sed necessario ꝑpter rationē tq̄ dictā. Nec ens rationis quia ꝓcise ficte ad libitū fingētis est, sed quia aliud n iuponit pductū, a quo necessario dimanet. Itaq ꝓprietatē ipsius esto ficta, quia iuponit exētiq entis ficti ig pductī, a qua necessario dimanat, ideo n ad libitū, ℔ sed necessario fingitur.

ℓ dic conexionē illā nec rale, nec ficte dici, sed necessariq, ℔ exētale.

*Ad 1 dico conexionē illā nec ralē ee n quia sit extremorū ralium, sed necessariō ꝑparibiliū. Quare n dicitur fictitia esto quodlibet extremorū diuisiue sit ficta. nq conexio n dicitur talis, quale est quodlibet ex illis diuisiue, sed qualia sunt q̄o colective accepta, seu qualia sunt ipsa ut conexa. Vnde cū n fictibile sit q̄o conexa, sed uere ralēr necessaria, ℔ ipsāliter, quia uere ℔ ralēr sunt ꝑparabilia. Q quia idēticata, ℓ saltē quia conexa, ide est quod ipsa conexio uera ℔ ralis dicitur quia necessaria. ℔ quidē argumētū ſtatur, conexionē diuorū acceptū, quā ꝑparabilia sunt ~~quā~~ tuc ipsā conexio n acceptalis, sed exētialis dicitur, esto extra ma sit acceptabile. Ad 3 dico ens ficte posse cognosci speculatiue, quia ic ꝓprietatēs cognoscūtur, quia cū alia sit expressio entis, alia uero ꝓprietatēs potest ſtus reflectere supra ens, ℔ n supra ꝓprietatēs; itaq cognitione practica, quā ℔ductiua entis ficti est n potest hoc cognosci, quā secūdario practice ꝓprietatēs cognoscūtur.

Sed ultimo replicabis: scitia talis ordinis ralis dicit ad eius obiectū: sed ordo ralis ad ens ficte repugnat: ℔ probatur min: ordo ralis terminus ralis exigit: ℔ hoc stat quia nemo ralēr ordinatur ad id quod ralēr n est. Sup. distinguēdo mai. ordinis ralis pro talis nego mai. tripliciter talis concedo mai. ℔ distinguo min. ordo talis ~~tripliciter talis nego~~ pramētalis li permitto ~~mai~~ min. tripliciter talis subdistinguo ad ēs ficte sub ratione entis ficti concedo sub ratione scibilis nego min. Quare ordo pramētalis talis ~~sicut exigit~~ quia exigit tm existētis, permitto tm ralis exigere: itaq ordo talis tripliciter talis sicut n exigit tm ~~ens~~ existētis, ita nec ralis seu ralēr existētis. Propterea cū ipse ordo n sit ad ens ficte sub hac ratione, sed sub ratione scibilis sub qua ab eē entis ficti, ralis prescidit. ℔ quidē argumētū ſtatur. ordo tripliciter talis actus alius n exigit tm actualis: ℔ pariformiter 2: relatio ~~creata~~ creatura esto sit relatio creata n exigit tm creatis: ℔ ordo n exigit terminus realis linea: ℔ nec talis tm ralis.

Arguies 2: actus ſtus est forliter artificiosus per aliquid rale: ℔ ℔ 2q ~~ista distincta~~ obtū, quod talis actus tēdit. ℔ ista ꝓbatur: per quod actus forliter ~~et~~ artificiosus obiectū tēdat ꝓcise, hoc denominatur artificiosus: ℔ si actus tēdit, obtū ut forliter artificiosus per aliquid rale. ℔. Probo q: ~~nego~~ per hoc ꝓcise, quod actus ralēr cognoscat obiectū, ℔ hoc denominatur ralēr extrinsece cognitū. ℔ per hoc ~~quod~~ ꝓcise, quod actus taliter ~~ralēr~~ cognoscat obtū ralēr, hoc denominatur ralēr extrinsece cognitū. ℔ hoc ano bis ꝑ nunc ~~iuponitur~~ admittitur x: opinio allegata denominationē extrinsecā rale ee. Contra uero multiplicitēr ualet ꝓbari: 1 ꝑpter quod unumquodque tale. Si ℔ obtū est ralēr extrinsece cognitū ab eo ꝓcise quod actus ralēr ipsū cognoscat, pec quod actus ralēr taliter illud cognoscat, hoc erit ralēr taliter extrinsece cognitū. 2: quia sub illo gl tq̄q̄ ℔ universali ~~stinetur~~ illa particularis contra: ℔ illo iuposito est ista uera. 3: quia ſtus n cognoscit per actus ut cuique, sed per tales, ℔ tales actus taliter cognoscit obiectū: ℔ si per illos taliter ralēr cognoscit obtū, hoc taliter ralēr erit ab ipso cognitū. ~~Apologia~~ sed actus forliter artificiosus taliter ralēr cognoscit obiectū: g. per hoc ꝓcise, quod actus forliter artificiosus taliter ralēr cognoscat obiectū, hoc erit taliter ralēr extrinsece cognitū. sed taleitas huius actus stat ꝑ eo quod artificiose, recte, ℔ ordinate obtū ~~ab~~ cognoscat. ℔ taleitas obiecti ꝑ ee cogniti consistit ꝑ quo ist cognitū ralēr artificiose, recte, ℔ ordinate. ℔ artificiū huius ārt quid rale.

2: ~~reale mihi ipsum quia ego cognosco~~ eo modo, quo ego cognosco obtū, ℔ hoc est a me cognitū: sicut modo quo uolūtas amat obiectū, hoc est ab ipsa amatū; modo, quo pariēs uidet, hic est a me uisus; sed ego ralēr recte, ℔ ordinate ~~ego~~ obtū cognosco: ℔ hoc est a me ralēr recte, ℔ ordinate cognitū, sed ~~ideo~~ ego artificiose. Sibit, ꝑ eo quod denominetur recte, ℔ ordinate cognitū: g. maior uero primi sibi ꝓpter quā illāi ꝑparitatēm. stat, adhuc ratione ꝓbatur: repugnat obiectū aliter ee a me cognitū, ac ego illud cognosco; nq si aliter est cognitū n a me sed ab alio: ℔. 3 ~~per hoc ꝓcise, quod actus ralēr dirigat obiectū, ℔ hoc est ralēr directe, ℔ regulate~~: ℔ Prouat

Sup. ad 1q concesso q̄ nego stiā. ℔ simul huius ꝓbationē ad 1q sequēte distinguo ꝑ quod actus ralēr cognoscat speculatiue, concedo q̄, practice nego q̄. Immo iuponitur saltē ꝙ stiā sub distinctione data. Quare duplex est distinguēda cognitio ad argumēti solutionē, speculatiua una; practica uero alia. dq ſtus ta cognitione q̄ ralēr cognoscit obtū, hoc ralēr est cognitū, ℔ per hoc ꝓcise quod actus ralēr ipsū cognoscat, quia tuc denominatio cogniti est pure extrinseca ab actu cognoscēte tq̄q̄ forma ꝓueniēte. In quo sensu

uery est argumtū quod scilicet per quod actus taliter raliter ꝑ speculatiue cognoscat obtū ꝓc et taliter raliter ab ipso ꝑ speculatiue cognito ~~Deum~~ sicut ~~pot~~ per hoc quod aliquis raliter pariet⁹ uideat, l aliqm amet, pariet⁹ est raliter uisus, ille raliter dilectus. quia utraq est extrinseca denominac ꝓuenies a uisione, ℔ ab amore taqꝫ a formis.

Ad tm. Cognio practica est illa quꝫ forma ītrinseca ītro ꝓducit, qua tm, l obtū dicitur taliter cognitus: quare n ex quo actus raliter ~~practice~~ cognoscat obtū, hoc forliter dicitur cognitus, nisi ad tm cui taliter, ꝙ tus cognio sic raliter cognoscēs causat ℔ ꝓducit ītro forma ītrinseca, a qua obtū sic forliter ℔ ītrinseca denominatur cognitus. Sic dicimus ꝙ pcti actus liquide forliter artificiosus recte ℔ ordinate obtū cognoscēs est cognio practica n pure cognoscēs, sed tm ꝓducens scilicet ordinatum ℔ artificiū obiectiuū taqꝫ forma obiecto ītrinseca. Ideo n dicitur obtū taliter cognitus id est artificiose ℔ ordinate per hoc precise quod actus artificiosus taliter illud cognoscat nisi ad tm cui taliter ꝙ tus per actū talem actus causatur ℔ ꝓducitur illud artificiū ordinatū obiectiuū per quꝫ forliter ℔ ītrinsece obiectiue sic denominatur quia obtū ita ordinatū ℔ artificiosus ee est quodq ītrinseca denominatio ab actu ītius forliter n potest ꝓuenire. Equidē ~~cu dicit~~ Hoc uidetur clarius explicatū ꝙ actione tendente ad formā quā imaginē, quia quidē imago n euadit forliter artificiosa per quod talis actus ut conformis regulis artis pictoriꝫ tendat ꝙ ipsa nisi pure cauſaliter, ꝙ qꝫ talis actus ꝓducit ut quo ars Imaginū artificiū. ℔ quidē argumtū ꝙ tū ut iacet mafyta patitur ꝙ tm qꝫ sic efformo: ~~quia~~ per hoc precise quod ītius per cuius actus ~~raliter~~ taliter cognoscat ~~ee~~ obtū, hoc est taliter cognitus ꝙ sed ītius per cuius actus ītrinsece taliter cognoscit obtū: ℔ ℔ obtū taliter ītrinsece est cognitus.

Ad 2m distinguo maior⁹ eo modo quo ego cognosco cognitione ꝑ speculatiua, ꝛ credo, practica subdistinguo cauſaliter. ℔ credo, forliter iterꝫ subdistinguo ut huius modi sit capax, concedo ꝙ ℔ capax est: nego ~~mai~~ ℔ ans. ad huius quidē⁹ sciliter distinguo. Unde istius modi cognoscibilis ꝙ actus, ℔ cogniti ꝙ obiecto ide forliter ee debet ut obtū ꝑ speculatiue cognoscibilis, huius quę denominatio extrinseca ut recte confirmat paritatē uisi ℔ obtū amati, quorū denominationes sunt extrinsecę forliter derelicta a uisione ℔ amore, de uero practice obtū est cognitus. Huius denominatio ītrinseca est derelicta a forma ꝓducta, ℔ obtū ītrinseca. ꝙ ide quę obtū sic denominatus ꝙ capax est illius modi, quo actus dicitur raliter cognoscēs. Quare licet eodē modo sit obtū ~~ee~~ cauſaliter cognitus, ac ego illud cognosco: quatenus ee forliter cognitus artificiose ℔ ordinate uidelicet est eodē modo cauſatus, ac actus artificiosus tendit ad ista denominationē causandā, ~~n tamē forliter~~ aliter tamē est ꝙ sic forliter denominatus ꝙ ee cogniti, ac ego illud cognosco, quia n per hoc quod ego illud cognoscā dicitur forliter cognitus, ꝙ sed per formā ꝓductā, obtō quę ītrinseca. ℔ sic ut supra

Sed replicabis: ℔ actus forliter artificiosus ꝓut taliter raliter cognoscit obtū causat ꝙ ipsa forma artificiosa, qua denominatur taliter cognitus. ℔ tali forma obtū sic denominans n ficta sed ralis est, ℔. Probo hāc 2m ītiā: actus ītius ~~non~~ ꝓut raliter cognoscit obtū, n fingit: ℔ ꝓut sic n ꝓducit formā fictā. Probo ans: tū actus ītius fingit quādo rē aliter ac est, cognoscit, sed ℔ uere, ℔ raliter ipsa cognoscit, n aliter ac est, ista asserit: ℔ ✱2ī: ℔ eodē modo obtū est cognitus cauſaliter, ac actus illud cognoscit; sed actus raliter illud cognoscit: ℔ obiectū est raliter cognitus cauſaliter. ℔ obtū est cauſatus raliter ꝙ ee cogniti: ~~℔ ee cogniti artificiose est quid rale~~ tū quia actus cognoscēs raliter causat illud ꝙ ee cogniti. ℔ eodē modo ee debet cauſatus, ac actus illud causat. Ex quibus ītero ℔ obtū ꝙ ee cogniti artificiose est quid rale. hāc 3tiā ꝓuo: quod raliter causatum, ~~sub esse raliter existentia rali~~ est raliter extra rale est: ℔. Probo ℔. quod raliter causatum ~~sub esse raliter existentia rali~~ est raliter extra causas, quod idē est ac raliter existere: ℔. Ans. ntat cū aliquid ac cauſatus sit forliter ide ac extra suas causas ee. 3ia actus ~~qui ordinate cognoscit obiectū illud denominat cognitū, sed~~ ? ~~n nisi modo quo ipse cognoscit~~ ℔ ℔ raliter ipse cognoscat, raliter ab ~~eo~~ illo cognitus denominatur. ✱

Respondeo ad 1m distinguo ꝙ ꝓut raliter tractare ~~nec~~ nego 3tiā; ꝓut raliter subiectiue, concedo 3tiā nego quę absolute 2m, quia distinctione ad alia ntat. Quare actus forliter artificiosus dicitur raliter subiectiue obtū cognoscere: quatenus ipse actus ꝙ sic ralis est n tamē raliter tractare quia tm quę ut ꝓducens respicit, fictus est, scilicet illa forma ars ītrinseca, ℔ artificiosa rationis: Unde ℔ obtū uere, ℔ raliter cognoscit subiectiue, ~~sicut~~ cū quo componitur quod ipse attingat aliter ac est ꝙ sic quia hoc ide significat ac n raliter tractare. Hoc uidetur ꝙ cognitione fingēte ens rationis quo subiectiue raliter cognoscit obtū, quia ipsa ꝙ sic ralis est n tamē raliter obiectiue ℔ tractiue, quia tm ralis n est. ✱Ad 2m concedo tā 3tiā distinctionis minoris subsumptę distinctione ad primā, replicā assignatā, contrā uero 2tā distinctionis raliter quoad ~~actionē causandi~~ actionē causandi, concedo, quoad ipsum tm causatum, nego 3tiā. Siliter quę distinctio alia 3tiā. Unde eodē modo quo actus causat tractiue ℔ ipse tm seu obtū est ꝙ sic causatus, cū quo actus n causet raliter tractiue sed precise subiectiue, ideo ille ralis n euadit ētia quę dici ualet obiectū ~~sui~~ tm ee causatum raliter, raliter appellatę supra causatum actionis, qua extrinse tm est causatus, quia talis actio ꝙ sic ralis est, non tamē ualet dici ee causatum raliter raliter appellatę supra ipsum terminum cū hic ut ens rationis. Ex quibus ad alia ibi ponita patet: Sequitur n est ide forliter unum ab alio causari, ac ee extra causas, esto ~~ee~~ hoc 2m ex primo necessario ꝛ feratur. Nā ratio forlis qua unum dicitur ab alio causatum est ipsa met actio ꝓductiua, qua quisque extrinsece causatus denominatur, ee ~~for~~ uero

forliter ~~extra causas~~ d existere extra causas, dicit tq̃q rationis forlr existtia participata a sua causa. Quare stat optime quod actio causativa ~~talis sit~~ sua aliquid dicitur causare, sit talis d ipse trus fictus ut videtur; ytlus qui per actus ipsius talis p dicit ens fictum. tq̃ q̃ trus dicitur extrinseca taliter causare scilicet per actionis talis, n vero intrinseca dipse.

Sed adhuc instes: esto talis cognio entis ficti p ducere posit, n tamen qua ~~taliter causat~~ d forliter talis est. q̃ actus artis possit qua subiective talis, n fluit ytus fictus. Ans patet: eo modo exit effectus, quo est fluxus illius; q̃ qua forliter talis n est ytus fictus. Probatur q̃: eo modo ~~effectus habet ee causatum~~ exit effectus, quo a sua causa p ducitur, sed modo quo est fluxus illius, p ducitur a sua causa: q̃. 2: actus taliter subiective cognoscere obtus, d n taliter trative, est taliter active ipsum cognoscere, d hoc n ee taliter passive cognitus, sed ytplicat, quod taliter active illud cognoscat, d hoc n ee taliter passive cognitus: q̃. Prouo minorē: eodē modo, quo actus active cognoscit obtum, d hoc passive est cognitus ab ipso: q̃. Ans patet 1: quia actus active cognoscere obtum, d hoc ee passive cognitus solum ponens vocē actiuā d passiuā distinguitur. 2 patet idē q̃: quia eodē modo quo aliquis ytus agit, d ipse patitur. ~~2 dicitur d ultimo~~

Neg. concedendo q̃: simul quia ytus fictus, n vero ipse talis, dr tritatibus symatur. Quare ~~Nego est~~ aliud est actus, ipse subiective d tritative talis ee, aliud vero ens fictum fluere ut forliter dicit ee talis. 1y est verum d 2y falsum, sicut dy ytlus, ens fictum fluit hoc est per actum ipsius, qui talis subiective est, n vero per ipsum qua dicit forliter ee talis, fluxisse nq̃ ut recte quidā argumentū talis debet exire effectus, qualis est fluxus ipsius; ui fluxus forliter talis. Vnde cū actus ytlus esto ipse entitative d subiective talis sit, n vero forliter, d fluxisse ordine ad unum tm, ide est quod tm n talis, sed fictus euadit. Ad 2y nego q̃, ~~tria nulli ita distinguere valent est taliter active taliter appellate supra actione ut forliter~~ Neg. q̃ actus taliter subiective obiective cognoscere d n trative consistit hoc quod talis actus ipse talis sit, n tamen taliter fluit nec taliter agit ytum. Vnde ipse actus n cognoscit obtum taliter trative, quia ipsum cognoscit passo. Nec quidē actus active artificiose cognoscere obtum, d hoc ee passive artificiose cognitus ~~est~~ distinguitur pure gramaticaliter d ponens vocē actiuā d passiuā, sed citra logicam d forliter, cui hoc scribens ~~actus~~ ytlus cognoscens ~~obtum~~ active d artificiose obtum sit scribitus per diuisam formā scilicet per ipsum met actum, ac est concretus hoc obtum passive d artificiose cognitus scilicet per formā intrinsecā ab actu p ducta.

~~per hoc precise quod ytlus per suum~~

Sed ultimo replicabis? per hoc precise quod ytlus per suum actum affirit de homine quod sit animal, homo, qui est obtum est forliter subiectus, animal quē probat: q̃ per hoc cognit quod actus artificiosus tradat, obiective hoc erit forliter artificiosum. Prouo q̃: subiectum forliter tale est id de quo aliquid enunciatur: q̃ per hoc precise, quod actus de homine animal enunciat homo forliter erit subiectum animal quē probat. Resp. negando q̃: ad ~~p~~ suam distinguo q̃: pure syncategoreumatice, d causaliter, nego q̃: forliter obiective concedo q̃. Quare actus ille enunciat forliter unum de alio, n tamen per ipsum forliter animal obiective enunciatur de homine, sed per formā artificiosam intrinsecā, qua passo obiectiua. Intelligitur, quā quē per illum actum causatur, Vnde usque dum intelligatur illa forma ficta unice animal obiective ytum enunciatur syncategoreumatice, d causaliter de homine.

Arguies 3: ens rationis n est primo d per se a logica cognoscibile: q̃ nec intelligibile. Prouo q̃: ens rationis cognoscitur ad illidens entis talis, d per ipsum ~~illius quod ad illidens entis talis d per eius species cognoscitur~~ q̃ n primo d per se est cognoscibile. Prouo ~~thq~~: n est primo cognoscibile, cuius cognitio requiritur est, supponens quē ~~eo~~ per prius cognitionem entis talis; sed cognitio ~~entis rationis~~ illius quod ad illidens entis talis, d per eius species cognoscitur requiritur ponat tq̃q prima cognitionem entis talis: q̃ 1. 4. = 2 ideo primaeuus d negaeuus primo, d per se n sit intelligibile ~~nec~~ a logica, l ab alia scientia, quia unice est cognoscibile ad modum formae positiuae, d per ipsam ipsarum species: q̃ similiter. 3: quod n claudatur, d contineatur sub obto primario ytlus, nequit ee obtum primarium logicae, sed ens ~~ad omne~~ rationis sub illo n continetur: q̃. maior videtur. ytus: quia quibed habitus facilitatat ytlus ad sui obti primarii cognitionem, d ut medium illo ~~fa~~ facilitat ipsum tradat. minor vero patet: ytlus obtum primarium unice respicit ens reale, cui ens fictum sit propriae eius trus seu dariū: q̃ Ans stat: quia ytlus quod primarium ytus dit est cognoscere ens reale ex cuius cognitione cognio entis ficti sequitur.

Resp. ad 1y nego q̃, cuius patet ita distinguo cognitionem quae ad illidens entis talis d eius dependentia ab ipso de materiali se habet respectu logicae, concedo q̃, de forli nego q̃, ad aliam partem. Quare esto ytlus prius cognoscat, seu intelligatur ut per prius cognoscens ens reale, quā ens fictum, quia hoc ad illidens illius, d per eius species cognoscitur, d ut dependentia ab illo, hoc tamen ex parte logicae solum praesuppositiue pure quē materialiter se habet, n vero forliter, ~~quae~~ quia logica n attingit ipsum qua ens fictum est, sed precise qua artificiosum, qua consideratione nec illud dependentia dicit, nec connotat illa praedictam cognitionem entis talis. hoc intuitu argumentum numero forliter tali quia ens fictum est X. patet Suarez obtum quē Aristoteles: q̃ quod fit d cognoscatur ad illidens entis talis, n tollit quod primo, d per se ab Aristotelica attingatur. similiter, accepti quod existentialiter a subiectiua dependat n minus, ac ens fictum ab re tali, d tamen primo, d per se est philosophicum, d metaphysicum obtum.

† illius quod ad illidens entis talis, d per eius species cognoscitur

Ad 2um dico falsq ee causalq. Non ~~ens~~ quia priuaones, & negaones ad ifiding formq positiuq cog noscitur n syt perse attgibiles ab aliquit scientia, sed quia ipsa ipsis nulla inuenitur ratio specifica cabilis scientiq, sicut ens rationis rao artifitii inuenitur. Vnde primo, & perse n conducit ad ipsq a Logica itq, ad errorq abitlus auferendq, nec ad ipsq dirigendq: sicut ens rationis nec ad aliq quecunque scientiq.

Ad 3 duplicit via responderi ualet & negando mai. quia n exigit logica, q qui cunque habitus itlus reindq habere obtq clausq, obto itlus, sed unica habet detrare itlq ad suu peculiare obtq ipsq salitando ad huiusq perfectq cognone, illq qua perficiendo, & elingendo ad ~~suq~~ habitq obtq. Nec ~~ex eo quod~~ sequit Nec ipsq perficit & facilitat ordine ad obtq itlus, qua itlus obtq, sed ordine ad ppriu obtq habitq ~~quod~~ sufficit quo hoc ee itelq esto n primario saltq secundario itra obtq itlus, ultra ens ficti et x. dato idiuoq. Q dici ualet & meo iudicio puabiliq ens rationis ee itelq sub obto primario itlus: equidq licet obtq habitq itlus reindq n sit obtq itlus tota sua latidine: est tamq obtq itlus licet detrahq, seu detrata linea. cq habitq n extrahat itlus a linea itelligibili, sed potius ipsq detrahq. Quare & hoc modo dicendi assero itlq primo, & perse respicere ens tota sua latitudine qua trahit a rali & rationiq. Vnde licet ens ficti sit tertiq secundario, p ducibq, n tamq tertiq secundario itlq est cundario p ducibq, quia quod primo producitur est ens rale, seu ipsius quo a cbq, qui est ens rale. n est tamq secundario, sed primario itlq ab itlu, quia ta itelligibile est ens ficti ac ens rale, itlq que omne itelligibile creatq primario itlq dit. Quq solutionq ut prima & precipua tenet dictum.

* Sed dices: q ideo illa depndtia entis ficti ab ente rali de materiali scha bet repectu Logicq, quia Logica ipsq n attigit ut depndq ab ente rali. Sed hoc concedatur non est falsum: q Prouo min: ideo Logica n attigit ens ficti ut depndq ab ente rali, quia illud n attigit ut ens ficti, sed ut artifitiosq est. sed ex quo illud ut artifitiosq attigit sequitur quod attigat ut depndq: q. Prouo min: ut artifitiosq fortiter dependet ab artifio rali: q. Prouo q: ideo ut ens ficti ab ente rali depndet quia ut ens ficti fit ad ifiding entis rali, sed etiq ut artifitiosq fit ad ifiding artifitii rali. cq ut artifitiosq n dicat nisi artifitiq ficti: q. — Resp. q ~~ut ens~~ quod ens rationis ut ens ficti depndet fortiter ab ente rali, quia put sic dicit fortiter ee ficti ~~ac~~ & n nisi ad ifiding entis rationis atamq ut precise artifitiosq n dicit artifitiq ficti, sed artifitiq precidq a rali & raonis. Verq iquidq est quod ens ficti ut artifitiosq ad ifiding e artifitii ralis dicit artifitiq ficti: n tamq sic a Logica attigitur. & quibq arguentq cq iuq replicei itabur ut supra. Vltenusq que ens morale, quod ad ifiding entis phitici cognoscitur, & tamq perse est obtq Philosophie moralis; In angelis etiq constat, qui ad ifiding rei materialis ~~ad~~ cognoscitur, quq hoc tollat, quod perse a Philosophia ad tiggatur.

Sed aduc repliabq: ideo ficta ~~nulla~~ saltq puabili ens ficti nequit ee obtq methaphisice, quia methaphisica attigit suq obtq sub ratione entis, & sub qua ens ficti ab ente rali depndet, sed sicut ens ficti sub raone entis abente rali fortiter depndet, ita artifitiq ficti sub artifitii ratione ab artifitio rali: q. Prouo min. ideo ens ficti sub raone entis fortiter depndet quia unica dicitur ens ad ifiding entis rali; sed etiq artifitiq ficti dicitur artifitiq ad ifiding artifitii rali: q. Respondeo duplicitq assegndo. Equidq ens ficti raonis fingiter unica sub raone entis, n uero sub rao ne artifitii: ideo que ens ficti sub raone entis fortiter depndet dicit, quia sub tali ratione fin gitur & sub ea raone qua fingitur ad ifiding entis rali fingitur, quo stat depndtia; Atamq cq artifitiq esto it ficti, n fingatur sub ratione artifitii, sed sub ratione entis, i de est, quod sub tali ratione fortiter n depndet. *

Arguitur 4: ens rationis nullq errorq infert ab itlu: q n pertinet ad obtq primariq Logicq ex ente rationis iducibr itlu nouus error peior priorib: q nullq infert. Prouo q: itlq errat ens rationis efficiendo: q ex ente rationis iducitur itlq nouus error. P. Prouo q: itlq illud efficiendo fingit. q errat. Prouo itiq: concipere rq aliter, ac debet scipi, seu aliter ac est i se, est errare; sed itlq fazdo concipit rq ~~et~~ aliter ac est i se: q si ens rationis efficiendo fingit. P. T: errare i cognoscendo est deuiare a cognone obiecti modo, quo ipsq debet i se cognosci; sed ipsq cognoscere aliter ac est i se, est deuiare a cognone ipsi debita: q minor. stat: quilibet nqque rq petit, & debet cognosci ut est i se.

Respondeo ad 4m nego q: & ~~nouus~~ huius p̄uaone. Simulq alias p̄uaones, concedo que q: nego ~~contra~~ illatq. & ad 2uum maior. & huius p̄uaone. Potest concipere rq aliter, ac est, ac debet scipi ex parte rei scepte, & sine fundamto, nego mai. ex parte modi concipiendi, & sine fundamto nego min. & ad 3tiq dicitur est applicanda minori, ut itelligatur de itlq fictione cq fundamto, & put ad pq spectat. Quare dupliciter itlq fingere ualet & cq fundamto, & sine illo. Sine illo: dq itlus rei tribuit pratq repugnq ad quod ipsa rq nullq fundamto prabet, ut dq ~~dico~~ concipio montq aureq, & dq dico hominq ~~creatq~~ risibilq ee. & hic fictio est error errat que ~~fingit~~ qui fingit, cq ~~talis cognio rei~~ talis cognio rei sit duplicata, & absque ullo fundamto pratq que per illq rei apprehendi sit ~~p~~ querimq, & repugnq. ~~Cq~~ Dq uero cq fundamto fingit, n dicitur errare, quia ipsa rei ad hoc fundamtq prebet, & tale pratq fundamtaliter habet. Vnde ille ordo itrinsecus introductus fundamentaliter ea est ipsis ualde que utilis ad rem q uenitatq iudicandq, ad ~~p~~ fusionq & obscuritatis tollendq. Ordo idiscreti, qui datur animali, & realis, ut i definione obiectiua hominis deseruit ad categendq existiq hominis.

Prouo q:

Per quod ad 2 constat, quia unice est errare dy ytlus debiat deviat a cognione ipsi debita pure qui
merice, & sine hydamyto. Preter quę quod ctę rei debet & potit cognosci illi cognione, cy ipsa ad-
talę cogniony hydamyty gratet. & quodlibet cognosci debet modo quo petit & exigit cognosci: cy q
petat & exigat cognosci a hydamyty, quod tribuit, ideo talis cognio sinęzs cy hydamyto est
ipsi debita. Apponę Doctores Antiqui, qui ta p. q. 88. ar. 2 nrę solutionę confirmat his uerbis: cy
)) q dicitur, quod ytlus est falsum, quę ytligit rę aliter, quę sit. Verum est si ly aliter referatur ad rę ytlecta.
)) Non est autę uerum, si ly aliter accipiatur ex parte ytligyty. Est enim abique falsitate, ut aliqs sit
)) modę ytligyty ytligędo, quę modę rei cognędo: quia ytlus est ytligere materialiter per modum ytlus, n
)) autę materialiter per modum rei materialis. Ex quibus clare uidetur ytligere n ce falsum nec errare
dy concipit rę aliter ac est sic alicitate se habęte ex parte concipiędi, nisi dy sic habet ex parte
rei concipię. Est dy rę materialę modo ymateriali ytelligo. & propria rao huius, quia dy materialę rę
modo ymateriali concipio, est quia hic modę necessarius est ut illa ytligere poss. n tamę iudico, q
apprehendo rę modo ymateriali a parte rei ce, quod necessarium erat ad errorę, & falsitatę sic euenit
nro casu.

* Dicę: q concipere rę aliter ac est sic ex parte rei conceptę est errare; Nuę sic ~~de~~ sed dy ytlus
formę artificialis & trinsecę prebuit fundamentum ytligit rę concipit aliter ac est sic ex parte rei conceptę: q. pro
no min. concipere rę aliter ac est sic ex parte rei conceptę, est ipsi tribuere prątę, quod sic n habet.
Sed dy ytlus modo supradicto fingit, rei tribuit formę abstractę, quę sic n habet: q. maior patet:
ideo liquidę dy montę aureum scipio, montę concipio aliter ac est, sic alicitate se habęte ex parte
rei conceptę, quia ipsi tribuo prątę aureum, quod sic n habet. q quia ~~ne~~ concipere rę aliter ac est
ex parte modi cognoscendi & n ex parte rei cognitę est per alicitatę extrinsecę rei unice se habęte
ex parte cognionis extrinsecę rei cognitę; sed alicitas, quę a nobis ponitur, extrinseca est, quia est per
prątę extrinsecę rei: q.

Ad 1m dicendum ta stricte nego subsumptę ad quarum. & dutinguo mai. ipsi tribuere prątę sine fun-
damento concedo mai. cum fundamento sub distinctione, si apprehendam dere ita physice ce. Sed, si autę, nego.
Vnde concipere rę aliter ac est sic ex parte rei conceptę qua, precise sumitur, est fingere rę ita
physice ce, ut dy montę aureum concipio, fingo montę sic physice & a parte rei aureum ce. Atamę
dy formę artificialis & trinsecę & ~~am~~ homine apprehendo, n fingo homine ita physice ce, sicut dy
rę materialę modo ymateriali concipio. Sed unica modo artificialis illa cognosco, fundamento huius fundamen-
to, quia ille modus necessarius est ut homine recte percipere possit. Per quod ad 2m patet quia licet
concipiendo illa artificialis formę ut trinsecę rei ytlectualiter acceptę, n tamę physice consideratę, unde
se habet unice ex parte modi, quo ipsa cognoscitur rę, n ex parte rei conceptę, quia n apprehendo rę
ita physice ce cum illa trinseca alicitate. ✠

Arguis 5 contra utrumque partis conclusionis simul sumptę: ex ente rali,
& rationis resultare nequit resultare ens adequatum logicum: q. Prouo q: quia ens obtum partialia, ex
quibus ens adequatum alicuius scientię resultat, debet dari conuenientia propria & simpliciter talis; sed
inter ens rale & raonis hoc n datur: q. Prouo mi. patet quia omnia ens ~~et~~ adequata
simpliciter conuenire debent ratione obiecti. Min. uero patet: ens raonis unicum ens quidditativum & propriae
conuenit cum ente rali: q. Prouo q: eo modo quo est ens conuenire cum ente rali debet: sed unicum ens
quidditativum & propriae & ultimodinarie est ens: q. & si dicatur ens rale & rationis conuenire simpliciter rationa-
bilis & artificiosi. Contra est: ut sub hac ratione simpliciter conuenient, participare debet utrumque equaliter
ratione artificii; sed illa equaliter n participat: q. Prouo min. nullum potest equaliter descendere & dividi
ad membra, quorum unum ens simpliciter est, aliud uero ens quidditativum & proprie. q Ens patet: quoniam membra
non sunt equaliter membra ad ipsa potest genericum equaliter non descendit, sed ens simpliciter, est
membrum simpliciter, & ens quidditativum membrum quidditativum: q. ☐

Ad argumentum nego q. ad quarum concessa maiori,
~~nego~~ distinguo min. inter ens rale & rationis sub ratione entis, concedo, sub ratione scibilis & artificiosi, ne-
go min. Vnde esto ens rale & raonis sub ratione entis proprie & simpliciter conuenire non posit quia
ratio entis proprie & simpliciter non conuenitur, utrumque extremorum ultimate tamen simpliciter conuenire ualet
sub ratione scibilis & artificiosi quia utrumque extremo scibilitas & artificii simpliciter conuenitur; Equidem
sicut ens rale est simpliciter scibile & demonstrabile, ita & ~~ens~~ ens raonis cum suis proprietatibus
cum exactia necessario connexas habeat & similiter utrumque proprie, & simpliciter simpliciter est conformis regulis lo
gicę, quo stante rao artificii. Nec ex quo unum sit simpliciter ens, aliudque ens quidditativum, sequitur eodem
modo membra ens cum dividentia ens, cum non sint membra sub ratione entis, sed sub ratione talis
artificii, scilicet forte & obiectiue. Aut aliq replicę praecludat, nota rationis artificii non prius descendere
ad modum scindi forte, quam ad obiectum prioritate de forte se habente, sed prioritate secundum ratio
sanitatis respectu corporis & urinę, quę prius est corpore, quam urina prioritate de forte se habente
ing ytatis hoc dicitur sana, inquantum unice indicat sanitatem, quam prius corpore est. Non autem
sic ens nostro casu. & quidem arguitur quia plures patiuntur ytatis. R subsumptum & subsumptia & accepti. Illa enim est
simpliciter ens; hoc uero ens quidditativum & tamen utrumque simpliciter conuenit ratione obiecti Philosophiae &
Methaphisicę. Deus & creatura uti entia creata & creabile & creabile simpliciter differunt & tamen ratione
obiecti methaphisicę simpliciter conueniunt.

Ppliabis q ideo ens rale d ficty ; raone entis ⁊pliter ꝺuenire nequeat, quia ; utroque n ꝺuenitur rao entis ⁊pliter talis ; sed nec ; utroque ꝺuenitur ratio artistii ⁊pliter tales : q. Probo min. : ideo ; utroque n ꝺuenitur ratio entis ⁊pliter : quia ens rationis est ens ficty d n uere, d aliter ens sed ctig ꝺ artistiy rationis est artistiy ficty, d n uere, d aliter artistiy : q. 2 : artistiy ficty, est tanty artistiy 2y quid : q artistiy rale, d ficty n ponit ⁊pliter ꝺuenire ; raone artistii. Probo q : quod tanty ꝺmilitudinarie est artistiy, unice 2y quid est artistiy ; ita se habet artistiy ficty cy fiat ad ꝺsliding artistii rationis : q. Prin. ꝑstat : ideo ⁊quidq ens ficty est tanty ꝺsimilitudinarie ens, quia ꝑst ad ꝺsliding entis rationis : q.

Respondeo ad 1y quod ens rationis ideo n ; ueniri ⁊pliter raone entis ; ente raonis quia unice est ens ficty sub raone entis : unde rao sub qua fingitur, nequit ⁊pliter ee ; subiecto, ; quo fingitur ee. Stante licet artistiy sit ficty, n sub raone artistii, sed sub raone entis. Quare optime sub raone artistii ⁊pliter ꝺuenire ualet utrumque, quia ratio artistii ⁊pliter talis n desumitur ab ee, sed a conformitate ⁊ regulis logice ; cy que ens raonis ponit uere, d ꝓprie cy his regulis conformari, ideo d artistiy ⁊pliter ee. ⁊ Ad 2 dico artistiy raonis n ee tanty artistiy ꝺsimilitudinarie, sed uere, d ꝓprie : quia artistiy n ꝑst ad ꝺsliding artistii talis n considerabat sub raone artistii, ut ꝓdicti debet sumi, cy ut iq diximus, n ꝯsidebatur sub raone artistii, sed sub raone entis, unice que sub ea raone, qua ꝯsidebatur, ad ꝺsliding illius, ad cuius ⁊stat ꝯsiderari, fiat.

⁊ unita ; subita tia, d auctis.

*Sed ad hoc ; nitty : esto artistiy n fingabat raonis sub raone artistii n ꝯsidebatur, tamq ; ic est artistiy ficty : q n uere, d ꝓprie artistiy, ⁊ ⁊plicat ; ic ee artistiy ficty, aliqde quia uere, d ꝓprie artistiy. Sicut ⁊plicat bonitatis ; ic ficty ee, esto n sub raone boni tatis, simul que bonitatis ee uere, d ꝓprie : ex quibus ; ꝺero : q artistiy raonis est tanty ꝓprie, d 2y quid artistiy. 2 : ⁊plicat aliquid taliter ⁊pliter ee, cui ⁊ ⁊pliter ee n ꝺuenit, cy taliter ee ⁊pliter, ꝺponat ⁊pliter ee ; sed ens raonis, cui ⁊pliter est, artistiony ⁊pliter est, taliter ⁊pliter foret qui ⁊pliter est : q repugnat artistiony ⁊pliter ee. Minor ꝑstat, quia ee artistiony ⁊pliter, est taliter ⁊pliter ee.

Respondetur artistiy rationis uere, d ꝓprie artistiy ee, ng licet ; ic ficty sit, cy tamq sub raone artistii n ꝯsidetur sub tali raone ficty ee n dicit ; ide que uere, d ꝓprie artistiy, ꝺsto ly uere, d ꝓprie, n ꝑt ee modo ficto opponitur, sed ꝑt ee 2y quid, d methaphorice contrariatur : cy artistiy rao artistii a ficto ꝓprio desumatur, ac ꝓprie ⁊ pliter tali a conformitate desumatur, que ꝓprie, d ⁊pliter talis est. Siliter que ꝑt de bonitate, que esto ficta, est tamq uere, d ꝓprie bonitas ; ic supra ꝓsito, cy philosophice ꝺcitur : que sic ꝓponitur : bony ficty, d rale est ꝓprie, d ⁊pliter obty uolitatis d utroque ; raone obti uolitatis ⁊pliter. Sumit : q licet sub raone entis ⁊pliter ꝺuenire n ꝓponit, hoc n tollit quod sub alia raone, scilicet bonitatis ꝺueniat ⁊pliter : q ide ; nostro casu ; ligat. Imitatur ctig ; uero ficto, d rale.

it apparenter bony, et it ꝓprie, d ⁊pliter amabile. d quidq ex paritate ; ita ꝺcitur : que ꝓponitur

Ad 2 ditinguo mai. si taliter ⁊pliter ee, d ⁊pliter ee ab eodq ꝓncipio ꝺsumatur, ꝯcedo ; a dicto nego. Quare cy hoc quod est ee ꝑ ⁊pliter ꝓcise, ꝺsumatur ab existentia, d ordine ad ipsa ; ee uero ad artistiony per ordinem ad regulas logice, optime potest ee ⁊pliter artistiony quod ee ⁊pliter n habet, dy modo ꝓprie, d rigorose ; formetur cy regulis logice ; utpote ens raonis ; formabile. Vnde taliter ee, ipsa ee ꝯponere debet, n uero eodq modo, ac est taliter ee. d quidq ipsa ens raonis qua taliter ⁊pliter est, ee artistio obiectiuo ꝯponit ⁊pliter ee ; ꝯmuni, scilicet ee artistiony ⁊pliter, put continuatur ad artistiy forte, d obiectiuy. Vnita ficto, illud siquidq habet ee ⁊pliter amabile, d hoc ee ⁊pliter ; teligibile, d scibile, quia aliquod ex his ꝯponat ⁊pliter ee. d quidq hoc replica, sicut d precedit, n est ꝺtra utrumque partis ; d ꝯcurrit, sed ꝓcise ꝺtra 2m.

Sed dices : l ens raonis ; ee artistiony ficti dicit ee aliquid forliter, (nihil ?) ic nihil : q non est ⁊pliter nihile, cy nihil artistiony, quia nihil nullty artistiy ⁊pliter tale habere ualet. l 2m. q dicit ee forliter ens ; raone artistiony, cy ee ens, d aliquid ⁊st forliter ide. Nec ens ficta n ens ⁊pliter tale : q nec artistiony ⁊pliter. Respondeo ens raonis sub raone artistiony forliter talis, forliter n exprimere ee aliquid, nec nihil, sed ab utroque ꝓcisidere, unice que forliter explicare conformitatis ⁊ regulis logice.

Arguies ultimo : obty logice ; ferius est ad ens ut sic, d tota sua latitudine : q obty huius n est ens put abstrahit a rali d raonis. ꝺtia patet quia ens ut sic, d tota sua latitudine est ens put abstrahit a rali d raonis. Ans uero ꝓbatur : esto hoc ꝺtia ualeat : est obty logice : q ens n tamen ualet ita, est ens : q obty logice ; sed hoc ideo est quia obty logice ad minus extenditur quq ens : q obty logice est ferius ad ens ut sic. l. Logica scientia particularis d detracta est : o d ens obty : q hoc n est ens put comprehendit ta rale, quia raonis. Dico ens ut sic, d communissime sumpty ; ens rale, d rationis dividi, d alterius quod libet ex his dividitur ; artistiale, d n artistiale. Quare obty logice n est ens ut sic put abstrahit ab omni ente rali d raonis ; sed ens artistiale put abstrahit ab ente rali artistiali d raonis. Vnde ferius ut ad ens ut sic, put se extendit ad omne ens rale d raonis. Propter quod n ualet ꝺtia ab hoc ad illud ; licet extra sit recta. *Sed 2y dico obty logice

ꝙ raone obiecti ce debraty, scilicet ens ut artiſtoty; esto ꝙ ce rei sit commune.

Replicabit ens ut sic dividitur ꝙ rale ꝺ rationis, ulterius que sub dividitur ꝙ artiſtiale ꝺ n artiſtiale: ꝙ artiſtiali ſtinet requit ens rale ꝺ raoni. Prono ſtig: ꝙ nullo mbro dividꝫ ſtinet ſtinere valet divisy. Sed potius divisy mbry dividꝫ ſtinet: at qui ſtineretur, si ente artiſtali ens rale ꝺ raonis est. ſtig: ꝙ Prona tur min: divisy ſtineretur ꝙ eo quod omnia sua mbra ſtinet ꝺ ꝓcedit: sed omnia mbra dividꝫtia ens ut sic sꝯ ens rale ꝺ raonis: ꝙ si ꝙ ente artiſtali rale ꝺ raonis ſtinere tur, simul ꝺ ens divisy. Rꝺebetur ꝙ ~~n repugnare~~ ꝙ primi ens ut sic n dividi ꝙ artiſtiale ꝺ naturale ꝙ mediate, sed ꝑ prius dividi ꝙ rale ꝺ rationis. Postea que quodlibet ex mbris ꝙ naturale ꝺ artiſtiale. Vnde nullus sequitur divisy ꝙ mbro dividꝫ ſtineri: ng nec ꝙ ente rali ſtinetur ens rationis nec ꝙ hoc ens rale: sicut nec ꝙ naturali artiſtiale, nec ꝙ artiſtiali naturale. 2: quia licet n repugnet, quod mbry dividꝫ ſtineat divisy sub raone qua ipsy dividit n tamꝫ sub alia dicta. Vnde esto dividereter ens ut sic ꝙ rale ꝺ raonis, ulterius que ipsy ꝙ naturale ꝺ artiſtiale. n repugnaret quod artiſtiale ſtineret ens rale ꝺ raonis, ~~sed~~ esto ꝙplicaret quod ens naturale ſprehenderet ꝺ ratio ut, quia artiſtiale ~~n dividit~~ n ſtineret ens rale ꝺ raonis sub raone entis, sed sub raone sibili ꝺ artiſtigis: ✱

reitat scire: utry artiſtoty forte, seu actus sit ꝙdicty ab ipsory entitate? Pro ſplemto Rꝺeo, cuius rao sic ꝓponitur: ~~ut actus ipſ tor~~ per hoc precise, quod actus connotat regulas Logice, sꝫt forliter artiſtoris; sed actus per scipsos connotat regulas logice: ꝙ artiſtoty forte ab eory entitate est ꝙdicty. Maior constat ꝙ actibꝫ talibꝫ, qui sꝫt moraliter boni, per hoc precise quod ſnotat regulas morii: ~~ꝙ~~ minor vero etiꝫ aperta videtur ce ~~ipſa talibꝫ actibꝫ tua~~ quia ut actus connotet regulas logice sufficit ipsa met entitas actus ꝓcreti, tꝫqꝫ tra, connotato.

Dicet: quod est ab aliquo separabile, a illo dicqui debet ꝙdicty sed artiſtoty forte ab actibꝫ est separabile: ꝙ ab eory entitate distꝫguitur. Minor ꝓbatur: actus ꝙdicty ponit elici ab ꝙdicto artiſtio alici possit. Rꝺebetur artiſtoty quoad ꝙditatem ꝺ ex parte recti actibꝫ deficere n ponit, esto ꝑfit ~~quod~~ quoad connotatum ꝺ exercitij. quod n ꝓbat dictum rale, ut ꝟ. quia plus ex aduersarijs videtur ꝙ relatione ꝙditata cꝫ sydamꝫto quꝫ deficit n ex parte recti ꝺ quoad entitatem, sed ex parte ſnotati. Videtur etiꝫ ſopione aliquory aduersariorꝫ asserentiꝫ unionem, qua materia unitur formꝫ ce ꝙdicty ab ipsa materia ꝺ simul unione formꝫ cꝫ ipsa deficiat ꝙtat etiꝫ ꝙ relatione ~~tratis~~ paternitatis trata ad 2y filiu, cui nova entitas ꝑ adeuenit, ex quo ꝛd 2y trebet. Sicut etiꝫ ꝙ actibꝫ moraliter boni ꝟ. opione asserentiꝫ bonitatꝫ moralꝫ ꝙdicatꝫ cꝫ entitate nali actus ce. Vltertus ꝙ actu libero Dei.

quoad ꝙditatem artiſtii est separabile ab actibꝫ: ꝙ. Prono ꝙ: dꝫ actus n connotat regulas totaliter deficit artiſtoty: ꝺ quoad ꝙditatem. Prono ꝙ: tꝫ totaliter ꝺ ſformitas actus ꝟ regulis deficit, sed ꝙ ſformitate ꝙtat artiſtoty. ꝙ. Prono mai. conformitas unius cꝫ alio totaliter deficit, dꝫ n est extremꝫ cꝫ quo tꝫ sit ſforme: quia debet ce ꝙter duo extrema; sed dꝫ actus n ~~con~~ connotat regulas, deficit aliud extremꝫ conformitatis. ꝙ. Rꝺebetur ꝙ, quod esto n sꝫt regulas, n totaliter ſformitas deficit: ng licet deficiat connotatꝫ, permanet recta conformitatis ut ſtat ꝙ unione, quꝫ debet ce ꝙter duo extrema, sicut ꝺ ipsa relatio. ꝺ tamꝫ uno deficiente extremo, ꝛ tra esto unio n rupiciat formꝫ expulsꝫ, nec relatio tꝛy tuꝫ, adhuc permanet huius entitas. Vnde est id quod aliud extremꝫ connotaret, si est, n tamꝫ connotat, quia aliud extremꝫ n est. appone que alias ꝙtatias supra assignatas.

parabile quoad exercitij: ꝙ hoc exercitij ✱ sed ex dictis ꝙtery: ꝙ artiſtoty forte est se ꝫtguitur ab ꝙditate actus; ꝙ raliter distꝫguitur ab ꝙditate actus. ſtia hꝫc ultima patet, quia artiſtoty forte ꝙtio exercitio regulas connotadi ꝓsistit. Rꝺebetur distꝫguendo tꝫ sꝫgꝫ quoad exercitij tꝫ quoad ~~esse~~ ralitatꝫ huius quꝫ ad expressionꝫ nego ſtig ~~qꝫ~~ 2y expressionꝫ precise ꝛcedo. ſtig. Quare dꝫ dicimus artiſtoty quoad exercitij separabile ce seu deficere posse n est ꝙtinuꝫdum de huius ralitate ꝺ ꝙditate, sed de huius expressione qua forliter exercitio est, quia artiſtoty quoad exercitij ꝺ est ac expressio artiſtii ꝙ est talis: hꝫc tamꝫ expressio expressio entitatis ꝺ ralitatis est. Vnde n est separabilis 2y ralitatꝫ ꝺ ꝙditatꝫ, cuius est talis expressio, sed 2y ~~ex~~ merꝫ expressionꝫ ralitatis. insta que ut supra. ✱

Dicet: entitas actus ipsi nalis est artiſtoty que accidꝫtale: sed omne accidꝫtale actus ꝙdꝫguitur raliter ab eo quod est ipsi nale: ꝙ. minor ꝙtat quia accidꝫtale ſtingitur adhuc nale vero necessario. Vltertus ens dividitur ꝙ nale ꝺ artiſtiale: ꝙ ens nale, quale est actus 2y ng ꝙditatꝫ ꝙdꝫguitur raliter ab ꝙditate artiſtiali. Prono ſtig: mꝫra ens dividꝫtia raliter ꝙdꝫguendi debet, sicut substantia ꝺ actus ꝙdꝫguitur, quia dividit ens: ꝙ. Ad tꝫ dico ꝟ. doctrina tradita artiſtoty accidꝫtale ce quoad connotatum ꝺ exercitij exercitium ipsius; n vero quoad huius recta, entitatꝫ ꝺ ꝙta ꝙ moralitate ꝙdꝫtas ab ꝙditate nali actus.

Ad 2 dico q̄ ens n dividi ¦ nale, d artificiale dicunt entitatis ¦ entitates, sed dicunt 16
entitatis ¦ expressionis ¦ forlitatis ideo q̄ aliter nec dubitat sed unica expressione: sicut
ens dividitur ¦ nale d morte & tq̄q ¦ ipius expressionis. Extra vero accipit a subiecto
dubitatur, quia utrobique dividit ipsum ens tq̄q ¦ entitatis.

Dicit S: ideo artificis forte est ¦ dubium
ab entitate nali actus, quia actus sit artificiosi forliter, per quod connotat regulas logicæ ¦ sed
hoc n patet ee ¦ dubium: q. Prouo min. cuius rei sit artificiosus, per hoc, quod connotat regulas
logicæ; sed ex hoc n sequitur artificis ¦ dubium ab ipsis sequitur: q. Ita nullus
nihil arguit solum, ¦ nihil ¦ ∞ diversitate connotatis di regulas logicæ. ng actus ut illas connotat
unica exigit, quod regulæ apponantur, quibus supponi actus per se ipsum illas connotat: sicut
n sic rei. Equidē esto regulæ supponantur adhuc rei per se ipsas illas n connotabit, nisi per prius
teligabitur forma artificiosa d extrinseca ¦ ipsis ¦ producta ratione cuius ipsis rei regulas conno
tat, cui ipsis quæ ¦ formetur. Unde actus causabit ab illa durabiliter artificiosus ex vi sui entitatis
capax, d apta est ut connotet, si connotatis apponatur: rei vero ~~ens~~ n est apta ut ex vi
istius entitatis connotet ideo regulæ supponitur. Hoc videtur ¦ actione artificii, ¦ specialis statuæ
~~lapis~~ lapide, quæ quidē actio per mera connotationis ad regulas artis conformis d artificiosa
dicitur artificio ab ipsa ¦ dubito, lapis vero n est artificiosa per se ipsa, sed per formā ¦ productā
lucet hæc uide ¦ lapide. 2 respondeti valet: ¦ quod actus artificiosi per suā met entitatē d extrinseca ipsum narā
abur cū prima representat obiectum artificiosum sit quæ ut aliter ¦ dubia adiuncta. Unde per suā met entitatē regulas
cōcidenti solū logicæ connotare debet cū put sit ¦ dubia ad obiectum artificiosum regulas recipere debet
orie. quia put sic representat obiectum X. regulas logicæ. In rei vero hoc n dabet, cū ipsa nullum obiectum
artificiosum representet, nec adhuc sit ~~dubia~~ ¦ dubia.

ab entitate obiectiva aliquos authores ¦ tractatus theologicos de actibus humanis, conquerer quæ
ctiā artificis obiectum ¦ dubium valet ee ab entitate obiectiva rei quæ dicitur artificiosa. In primis
hæc replica n ¦ pugnat contra nra: ng ¦ presti n defendimus artificis verum ee dubium ra
liter ab entitate ctiam, sed artificis forte ¦ delicari cū actus entitate. Nec ipsa opio arsenii
moralitatis ¦ dubium ee ab entitate obiectiva vera mihi videtur: aliter enim d ipsa malitia obiectiva ¦ delicaretur
cū entitate obiectiva. sic quæ Deus secū ¦ delicaret malitiā, put est obiectum actus odii. Unde nec malitia
nec moralitas est p̄prie ¦ obiectum, sed ¦ actus, unica quæ potest dici ee ¦ obiectum comparative ad
legem, qualenus ratio apprehendit ipsum bonitatem aut malitiam. Catery ¦ hac opione ¦ sua qua
libitate relicta, illa quæ ad minima disparitatem assignari valet: ~~quia bonitas & malitia de~~
~~genere moris est: qualenus scilicet moraliter cuiusdam obiectum conformatur legi, & ipsi dicunt ee, ad~~
~~quod requisita lege, & præcepto obiectum per se ipsum, sed tamen præstat statuæ obiectum non est artificiosum~~
~~pure moraliter~~, seu ¦ prudentia existimatione, sed quia per hoc præcise, quod ponatur lex phi
bet carnium commestionis ¦ die veneris ipsa caro ut commedenda ¦ die veneris per se ipsa legi obia
viatur. R tamen regulis logicæ superiori rei ipsi per suā met entitatē ipsam connotat, sed
exigitur quod ordinetur, & disponatur ¦ forma artificiosa. *

Pro omnium complemento dico actus ¦ dubium
n ut divisibile, aut aliqui tenet, sed ut directus ee a logica per se attingibile. Quoad primā
partē sic patuit: actus ut dirigibilis præcise sit actus put dicit capacitatem, & aptitudinem
ut dirigatur, put sic n sit obiectum logicæ: q. Prouo min. put capacitatem, & aptitudinem dicit
ut dirigatur ee forliter artificiosum, & dispositio X. regulas logicæ n dicit: q. Hoc patet, cū
sola ut artificiosi sit obiectum logicæ. Probatur 2 q: actus dirigitur a logica media qualenus
ipsos forliter artificiosos, & dispositos X. regulas ipsius elicit: & put capacitatem, & aptitudinem dicit
ut dirigatur, ~~non~~ adhuc n dicit ee forliter artificiosi; aliter enim ipsa dicit ee directi. ex
qua ratione ¦ stat 2a pars: quia cū sit a logica directi, qualenus ipsos forliter artificiosos
& dispositos X. regulas ipsius elicit, ideo ut directi sit obiectum illius.

Dubium utrum Logica sit Ars.

Aliqua præmittuntur, sentiæ quæ reperiuntur. Sec 1.

Ars sic ab Arte libro 6 ethicorum cap. 4 definitur: habitus recta cū ratione factivus.
Quæ quidē alia factiva, alia vero activa est. Prima ut recta ratio operis externi;
2a operis ¦ ternari, seu ¦ teligibilis. Deide aliquæ relinquunt opus factum post se & permanens
ut pictoria, & quæ imaginē facta relinquit; alia vero nihil permanens relinquit, ut mu
sica, & cuius obiectum totum durat, quatenus ipsa operatur ars. Ulterius alia sit practica, quæ opera
ones requirunt ut saltatoria. &. Alia vero theoricæ, quæ & fine contemplatorie & recipiunt ut
Mathematica. &.

~~Deide artes aut una superior artes alia sit superiores, ut theo~~
Artes quatuordecim numerantur, septē liberales; septē vero mechanicæ seu servitiles vo
cantur. liberales sunt Grammatica, Rethorica, Logica, Arismetica, musica, Geometria, & Astrologia.

Vocantur que liberales, quia boni animi ordinantur. Serviles ita appellate, quia opere servili exercentur, & boni corporis ordinantur, vt Agricultura, Venatoria, Militia, Nautica, Chirurgia, Tortoria, Arquitectura, Quas omnes duo carmina sequentia tenent. Vt scilicet liberales; Vt vero serviles.

Lingua, tropi, ratio, Numerus, tonus, Angulus, Astra.
Vis, Nemus, Arma, Vates, Vulnera, Lana, Faber.

1a Opto docet Logica ut Vltra docte ce ipliter artis, n vero put Vltra, nisi mery artis complexy n ipectas ad explicate rationi artis, Quam sequitur noster doctrinam Moneda, & alii. 2a tenet Logica ut Vltrize artis, n vero ut Doctis. 3a vero, quia communissima est Logice sub utroque munere rationis artis proprie, ipliter tale concedit. 4a iudicat Logica n ce pprie, ipliter artis, sed vt quid, Quam sequitur noster Eminentissimus Aguirre. cuius sententia est.

Nostra doctrina. Sect. 2a.

Logica sub nullo munere est pprie, ipliter ars est tamen vt quid. Concluo duplici doctrina, & Quoad 1m primo probatur ex doctrina Pr 2q 57 ar. 3 ad 3m: ubi hec habet: ipsi speculabilibus inuenitur aliquid per modum cuiusdam operis; puta structio illi, opus numerandi & mensurandi: scilicet liberales. ex quibus nec habitus, qui ad illi constructionem ordinatur, est ars per quam dicitur, quia totus illidinatus est ens. & Logica n est pprie, ipliter ars.

Fundatur autem hec doctrina ex communi aduersariorum interpretatione, quod Logica est ars illidinativa, & propterea ex parte materie dirigibilis, non vero ex parte normam dirigentis. Fundatur quoque hec doctrina ex authoritate Pr 2q 57 ar. 3 ad 3m: ubi hec habet: ipsi illiding artis ex parte materie dirigibilis nihil aliud est ut ipsi aduersarii dicunt, quam materie illidinative, & pprie respectu materie externe, & aliarum artium: sed Antiqui doctores n solum asserit ipsum opus, seu materiam pprie illitedinativam esse, sed etiam ipsam artem totalem illam ut verbis ipsius clare videtur: &.

2: Conceptus artis modum materie & obiecti artis, ipsa ars debet ce: & prima pars materie Logice est totus artis materialis illidinative, & pprie, ipsa totus, pprie erit ars. 3a modum quo ars ~~imitatur~~ ipsa, & ipsa ars debet ce; sed a. Antiqui propterea ex turbis quas propterea, sequitur Logica totus pprie operari circa eius materiam: & minor patet, quia a. ipsi Logica opus est ad modum seu illiding cuiusdam operis. Maior vero constat, quia cum ars sit habitus recta cum ratione operatur. Logica eo modo debet ce ars, quo recta cum ratione operatur.

+ Ergo materiam quam operatur

Probatur & scilicet ratione fundata ab Arle tradita: habitus qui n est recta cum ratione factionis pprie, & ipliter, nec pprie, & ipliter est ars; ita se habet Logica: &. Primo maior; habitus qui totus tale factionis est n est recta cum ratione quia ce recta cum ratione factionis pprie, & ipliter n solum dicit ce pprie factiua est: &. Tria patet ce facta ipliter factionis ipliter. Ars vero probatur: primo quia nullus habitus ipliter, sed etiam quod pprie, & ipliter requirat ce facta: sed illum videlicet n dicitur quid facta pprie, & ipliter, ipliter: &. minor stat, tu quia a. Antiqui propterea est totus illidinative opus: & quia requirit datur ter habitus actionis operis ternary, seu taliginibus, & habitus factionis seu operis externary quod 2q est totus tale, & pprie factionis, 2us vero pprie, & ipliter; sed Logica habitus actionis est seu operis taliginibilis: & totus tale factiua.

Obiect: conceptus artis pprie, & ipliter talis n stare; hoc, quod habitus sit factionis ipliter sed eo quod pprie, & ipliter sit recta ratio operis facidi sine factione tale sine factione. pprie Quod Logica venit. ng pprie & ipliter ad opus dirigit & ipsum elicit recte ordinate, licet n factione pprie. Contra et: ng est quibus habitus sit pprie, & ipliter ars, ipsi adeo venire debet ipliter definitio artis adequata ipsius; sed si loqa n est recta ratio operis facidi factione pprie, ipsi n venit ipliter definitio artis adequata ipsius &. Probo thin. ad ii n est recta ratio operis facidi factione pprie, n est pprie factiua: & ipsi ipliter n venit definitio artis adequate ipsius & Tria patet definitio illius adequata ipsius, & ideo hoc quod est ce factiua. & si Logica pprie, & ipliter n est factiua, nec ipsi ipliter venit definitio artis adequata ipsius

Confirmatur ~~tabula tria opponitur~~: sed Logica est scientia ~~practica~~ opinioni aduersa, & communiter &. annex: & Probatur maior:

Quoad 2m partis etiam pnata videtur ex authoritate diui thome, quia expresse fatetur habitus ad illum ordinatus artis 2us illiding esse; sed ce artis 2us illiding seu illidinative, est ce pprie, & 2us quid artis: &.

Deinde ratione patuit: ~~et ad modum~~ Logica est ad modum artis: qui ars ꝓprie, d 2q quid. Probo q: Logica prqpta parat ad opꝰ, ipsq que, licet ꝓprie sit opꝰ, elicit ꝓprie x. rectas regulas; sed ꝙ hoc 17
artibꝰ allabitur: ꝙ est ad modum artis. 2 cui ꝓprie, d 2q quid convenit definio artis, ꝓprie d 2q quid ars est; ita Logica ꝙuenit, ut ex dictis patet: ꝙ.

Soluuntur Argumenta. Sect. 3a.

Arguꝭ 1 ex glica matre 2a2q q. 47 art. 2 ad 3q, ubi ait: quia ratio speculativa quadq facit puta silly, ꝓpoonꝭ, d alia huiusmodi, ꝙ quibꝰ prediter 2q certas, d defectibles regulas: ide est quod respectu horum potest saluari ratio artis. Itꝰ opusculo 2 art. 2 ad 3 Logica ~~ter~~ numerat, ter artes)) hiis uerbis: illa ꝙ ter cateras ꝙ sextas dicuntur artes, quas n solum habet cognoscꝰ, sed opꝰ aliquod: sicut)) silly, struere. ꝙ quibꝰ forte Logica artes appellat; at uerba diui thome uere d ꝓprie sunt accipienda quotiens ꝙuenit aliquod n sequabitur: cui ꝙ nullum resultat, ex quo nec ꝓficiatur, ita nec ꝙficiatur.

Resp. Vere ee D. th. ꝙ locis citatis Logicam asserere Logicę raonem artis spectare n tamen ꝓprie d ꝓpliter tale, imo ex quo ꝙ tali ꝓsus accipiendus, sequebatur Boetius glicus ꝙ queuis recedere ab ipso multum, ꝙ traxiari (quod graue ꝙuenit) equidem ipse supra nostra conclusione citatus expresse dicit Logica ee similitudinarie artem: siue per quandam similitudinem: cui ꝙ ee similitudinarie d ꝓprie, d ꝓpliter artem, quemadmodum sit, ideo dicendum D. th. ꝙ locis allegatis tribuere Logicę conceptum artis 2q quid tali ꝙ uero ꝓpliter.

Arguꝭ 2: habitus construens opꝰ 2q certas, d fallibiles regulas est ꝓprie, d ꝓpliter ars; talis est habitus logicalis: ꝙ. maior uidetur constare, qualibet arte ꝓprie, d ꝓpliter talis: ideo liquido argumentum est ꝓpliter ars, quia ut habitus operis structiuus 2q certas regulas. minor uero patet: habitus logicalis elicit silly alia que instrumenta logicalia 2q certas, d fallibiles regulas. ꝙ. Resp. distinguendo mai. construens opꝰ ꝓprie, d ꝓpliter tale. sedo, 2q quid tale, nego mai. cadit quidditas est applicata minori. Quare duplex est operis genus unum externum, quod dicitur ꝓprie tale ut Imago respectu pictorię, statua respectu statuarię, aliud uero puta rationale qualis est illa, ppoo, ꝙ. huiusmodi n est ꝓprie, d ꝓpliter opꝰ, sed totus 2q quid, d ꝓprie: quatenus est ad iuuandum operis externi, ut pote quia ~~magis~~ potius est rerum, d operum. Itaque, quia ipsq opꝰ. Unde eo modo est ipse habitus factiuus, l. structiuus operis scilicet 2q quid, d ꝓprie, quia cui dicatur construens ordine ad opꝰ, d respectu illius, quale hoc fuerit, ita habitus structiuus ipsius ee debet. Sic quia ars n solum dicitur a recta norma operis sed a recta norma operis structiua, d factiua, ide Logica 2q quid est ars. ~~Ut uidetur quia~~ ipsa met prudentia, quę est regula ad recte operandum, d tamen ars ꝓprie, d ꝓpliter n est.

Replicabis: quod ꝓprie d ꝓpliter est ratio habitus, qui ꝓprie d ꝓpliter regulas parat ad opꝰ, ipsq que ~~elicit~~ ꝓprie ꝓpliter elicit x. regulas prędictas, est ꝓprie, d ꝓpliter ars; talis est Logica. ꝙ. Probatur minor. Logica ut docui regulas ad opꝰ tribuit ꝓpliter, aliquando ꝙ est ubi ꝓprie, d ꝓpliter ipsi utitur aliquando opꝰ: ꝙ. 2 ideo Logica n struit opꝰ ꝓprie, d ꝓpliter quia eius opꝰ n externum, sed ꝙstionale est, at etiq eius opꝰ aliquando est externum: ꝙ. Pro omin. ~~matheseos~~ ~~mathesis~~ Logica etiq ꝙducit suq forma arthonq ꝙ rebꝰ quas ꝙst quid externum simile que ꝙsus uocibꝰ. ꝙ.

~~Respondeo~~ Addo ꝙstat ex dictis: liquido ergo tradat regulas proprie tales, n uero ad opꝰ ꝓprie tale, nec licet ut ꝙsus ipsis utabatur ꝓprie, operis elicienda n factiua, sed actiua ꝓprie ipsis utitur, cui opꝰ sit pure ꝙsternum, d ꝙstionale: ideo quę ars ꝓpliter n est, quia ut ex eius definione uidimus, hęc n dicitur recta cui ratione actiua, sed factiua. d licet ee recte ratione ~~habeat~~ ad opꝰ habeat ꝙ quatuor regulas tribuit defectibiles ipsi factiuę ee. Patet hoc ꝙ Arizmetica, Geometria d Mathematica, quę x. regulas directa cui ratione sua ꝙstrumenta mq talia elicuit quę ex hoc ꝙterabuntur artes ꝓpliter ee. Ad 2q dico Logicę n ꝙducere formam arthonq ꝙ rebꝰ ꝓsus accepta, sed ꝙ intentionaliter ꝙsideratis. Quare opꝰ eius nunquam externum, sed ꝙternum, d ꝙstionale dicitur.

Ad illud de uocibꝰ dico Logicę ꝙ ipsis arthetis ꝙducere ad scopum mentalem maiestatis. Quare ipsas arthonas facit n ꝓpter se ipsas, ꝙ aliquid externum, sed ꝓptes per sectionem ꝙ tertiq, d ꝙternum ipsius Logicę scilicet ꝓpter conceptum qui ꝙst ipsius Logicę, ꝓf opꝰ. Unde n est ꝓpliter ars, ~~quia ponit illud arthetis ꝙ uocibꝰ ꝓpter se~~ quę semper est ꝓpter aliquod opꝰ externum.

Arguꝭ 3: Logica est ars liberalis ꝓprie, d ꝓpliter: ꝙ est ꝓpliter ars. Hanc ꝙstat: quia ut supra uidimus Logica est numerata ꝙ ter septem liberales artes. n minę quę ars liberalis est, quę musica Arizmetica, ꝙ quę ꝓpliter liberalis ꝙst. Contra uero ita patet: nulla facultas talis ars ꝓpliter ee ualet, quę sit ꝓpliter ars. sed ee artes liberales ꝓpliter est talis artes ꝓpliter ee: ꝙ. maior ꝙstat: quia talis artes ꝓpliter ee n solum dicit conceptum partis, sed etiq conceptum communem artibus contractum per partes. Vltroq quę illiq maiorem ueritatis ꝙcitat a paritate ~~ex eo quod~~: repugnat, quod aliquod tale animal ꝓpliter sit quę sit ꝓpliter animal: ꝙ. pariformiter.

Resp. sedendo ꝙ. cuius ꝙsequentiam nego, ~~quia~~ quę ex quibus ni ꝙsertur: nequeunt ars liberalis ꝓprie, d ꝓpliter saluabitur per hoc quod sit habitus recta cui ratione actiuus operis ꝙtellectualis, ꝙternus ꝓprie, d ꝓpliter, quod Logicę ꝙuenit quia ꝓprie regulas prędictas ꝓprie quę x. ipsas actiuę est, ordine ad illum alia quę logicalia ꝙstrumenta. Atque cui ponit habitus ee recte cui ratione actiuus ꝓprie, quę ꝙ eodem ꝙsus factiuus, nq ee factiuus ~~ipse~~ proprie ꝙsumitur per se de

ng per ordinē ad opꝰ ꝑprie tale ꝺ externꝫ, cuiꝰ Logica factiua n est, ide ꝓuenit, quod
n sit ꝓpliter ars, ecto ꝓpliter sit liberalis. Sic que n dicitur talis ars ꝑprie ꝺ ꝓpliter quoad
ꝫcepꝫ artis, sed quoad conceptꝫ taleitatis. A qualemꝫ ee liberale ꝑprie ꝺ ꝓpliter habet. Admodꝫ quo
ens acceptale n dit ꝓpliter ens, et tamꝫ acceptale ꝑprie ꝺ ꝓpliter. Vnde n habet ee tale ens ꝓpliter
nisi ad ymꝫ ꝫ ly ꝓpliter appellate supra taleitatꝫ acceptale. Sic ꝓpliter ens rationis ꝓpliter habet ee
ens rationis ꝑprie ꝺ ꝓpliter, n tamꝫ iie habet ee ens, nec ee tale ens nisi ꝫ dictione suprascriptꝫ.
Ad paritatꝫ animalis dico animal ꝑprie ꝺ ꝓpliter ab ꝺeriuatis participari, nullo modo
unde nullus est ꝓpliter tale animal adue ꝓpliter appellate supra conceptꝫ taleitatis qui sit ꝓpliter
animal. Attamꝫ stri, ly ꝓpliter, ly quid ualet participari ꝓpliter ab habitibꝰ ly quid ualet ꝓpliter factiuis
ut architectura ℣. ly quid ab habitibꝰ ly quid factiuis ecto ꝓpliter actiuis operis ꝫtelectiua
lis, ubi ꝛyt aliquꝰ liberalis artꝫ, ꝫter quas ipsa numeratur Logica.

contrahit conceptꝫ ꝫmunis artis, est ꝑprie ꝺ ꝓpliter ars sicut homo est ꝑprie ꝺ ꝓpliter animal
quia ipsꝫ ꝓpliter ꝫtrahit; sed ars liberalis quꝫ liberalis ꝓpliter est, ꝓpliter ꝫtrahit ꝫcepꝫ ꝫmu
nis artis: ꝯ. Prouo minorꝫ ars ꝑprie ꝺ ꝓpliter ꝫtrahibilis est per liberalē ꝺ mechanicā
ꝓpliter talis: cꝫ ꝛyt mēbra ꝓpliter artꝫ diuidētia: ꝯ. ℣ Respondeo, quod ars ecto ꝓpliter liberalis
si ꝑprie factiua n est, n contrahit, nec debet ars conceptꝫ ꝫmunis artis ꝓpliter; nꝫ ipsa solꝫ ꝑprie
ꝫtrahibilis est per ditas ꝑprie participātes illā, cuiꝰque liberalis ꝑprie factiua nequeat participare
ce habitꝫ recta cꝫ ratiōe factiuꝫ ꝑprie ide nec ꝑprie ꝫtrahit. ~~Nec est ee quod liberalis ars~~
~~chanica sit quia mēbra ꝑprie diuidētia requirēt ꝓpliter illꝫ habere ꝺ participare ꝺ quibꝰ~~
~~ꝫtrahit ens, nec artes ꝑprie ꝺ ꝓpliter rationis exilis participet.~~ Vade ars ut sic ꝑprie diuidēs
~~liberalis ꝺ mechanica, ecto~~ mechanica quia factiua ꝑprie ꝫtrahat participet quę ꝓpliter
rationis artis, ~~n tamē liberalis quia ly quid factiua dicitur~~. ꝺ quibꝰ ex modo ꝫtrahēdi ℣. modꝫ
contractionis mensurari n debet ratio ꝫtracta ꝺ participata cꝫ aliud sit contractio, aliud uero
ratio ꝫtracta. Sic subitatia ꝑprie n ꝫtrahit ens ꝺ tamꝫ ens ꝑprie ꝺ ꝓpliter est. ~~Nec ars ꝓpliter liberalis~~
~~ꝫmoliter diuidit artꝫ ut sic, sed ly quid. Vnde ars in ꝫmuni n equaliter, mechanica liberalis~~
~~diuidit, sed ly tanꝫ membra superius tale ꝺ ly tanꝫ in ly quid~~
ꝑprie detrahit ꝑprie ꝫtrahit, sed ars ꝓpliter liberalis ꝑprie ꝺ ꝓpliter detrahit: ꝯ ꝑprie ꝺ ꝓpliter
ꝫtrahit. Prouo min. per conceptꝫ artis, quꝫ ꝓpliter liberalis ars ꝓpliter detrahit ad ee liberale
: ꝯ. ℣ Quo ars: conceptꝫ communis detrahit ad ee liberale, modo quo ipsa ꝛt liberalis: ꝯ si sit ꝓpliter
liberalis, ꝓpliter detrahet. ℣. ℣ ars liberalis est ~~membra diuisa~~ ꝫmunis artis ~~ficta~~. sed ℣. modꝫ
~~diuidēdi artes ꝫtrahere debet ꝺ detrahere: ꝯ Prouo min. 2.~~ musica ℣o. ars liberalis est. sed hoc
n obstate est ꝑprie ꝺ ꝓpliter ars: ꝯ ecto Logica ℣. Prouo min. musica uersatur erga materiā
externā ꝺ n ꝫtelligibilē.

Respondeo ad ly concessa maiori, nego min. ꝺ cuius ꝓuatio, ultimꝫ uero dictum:
modo ~~ly~~ supra detrahi appellate, nego, supra id ad quod detrahit. Ad ꝓ. Quare ~~ecto Logica~~
aliud est artem detrahi ꝓpliter ad ee liberale, aliud uero detrahi ad ee liberale ꝓpliter
ly denotat ~~conceptꝫ per~~ conceptū artis qua liberalis ~~ꝫ ly~~ ꝓpliter contrahere a conceptu comu
nis artis ad detrahi ꝫpecis artis ꝓpliter talis, ꝑprie participādo illꝫ communis rationis. Ly uero
ꝺicat quod ecto ꝓpliter ~~n detrahet~~ detrahit ~~fame ad ee liberale~~ ꝓpliter illis conceptū parti
cularis n ꝫtrahat, nec participet ꝓpliter illꝫ ratiōis ꝫmunis illꝫ tamꝫ reducit ꝫtrahit ad
ee liberale ꝓpliter, nꝫ quod sit liberalis ꝓpliter habet quod aute sic ꝛyt liberalis n est
ee ꝓpliter artis sicut ens rationis ee entis ficti ꝑprie ꝺ ꝓpliter habet, sic aute ee n est ꝓ
pliter ee: sicut priuatio ꝑprie ꝺ ꝓpliter est priuatio n tamꝫ ꝑprie ꝺ ꝓpliter est. ꝺ quibꝰ
ꝫ ex quo ars ut sic detrahitur ad ee artis ꝓpliter liberalis ꝛequeritur ꝓpliter ꝫtrahi. Vnde
trari per talē ꝫceptū cuius ex quo ens detrahitur ad ee entis subitatiale ꝓpliter tale, ꝓpliter
contraheretur per subitatiā.

Ad 2ꝫ dicit poterat musica artꝫ ꝓpliter ee, quia ꝫ materiā externā
agit ordinādo uocē ꝫonū quę externā auribꝰ percepibilē. extra uero Logica. Cæterꝫ respondeo
nec musica artꝫ ꝓpliter ee, sicut ordinēs artes liberales, quꝫ quia ꝫ bonū animā ordinātur;
sicut extra seruiles ꝫ bonū corporis. ideo licet ꝫ materiā externā agat, semper est ꝑpter
bonū animā, seu ꝑpter ꝫternū. Vnde n est ꝓpliter ars ꝫquꝫ debet ee ꝑpter bonū externū,
ꝺ perfectionē ipsius terminū ꝓducti. ✱

Dubiꝫ S: utrꝫ Logica sit ꝫcientia, qua
liter, ꝺ ꝫ qua parte. Aliqua notãtur,
sententiꝫ quę referuntur. Sect. 1a.

Cum Logica ꝫ docēte ꝺ utēte diuidatur, ꝺ se exercere ualeat circa partes analitiꝫ
topicꝫ, ꝺ sophisticꝫ, ideo iure ꝫquirimus sub quo munere ꝫ utrꝫ ꝫpliciat ut docei, ꝫ ut
utēs, ꝫ totꝫ ꝫ materiā analitica, seu demonstratiua, ꝫ simul ꝫ topica ꝺ sophistica
sit ꝫcientia? ꝺ ꝓ maiori ꝫtelligētia quę siti, nota ꝫcientiꝫ ꝓut ꝫ ꝓcipit habitꝫ certꝫ ꝺ

18

d euidẽtę per demonstrationẽ adquisitiuę ut illą philus definiuit: ubi habitus loco generis ponitur, aliq uero particulą loco differẽtię. Et sic per ly certę ab habitu opinatiuo, d sophistico sciẽtia differt; per particulą euidẽtę ab habitu fidei, qui est certus, n tamẽ euidens est, cu sit de obiecto n uiso.

¶ notędu sciẽtię aliq habitualę, actualę aliq ce. 1a sa, tis ex definiõe posita coligitur. 2a uero est ipsa actualis demonstratiua. Hic q tęqũ necessariis suponitis, 1a opio tenetur logicą nullatenus ee sciẽtię: ita Philonus simplicius, Hamonius, Platonici que alii. Zarauella, Cardin romanus. Lale mãdier, d Villalpandus. 2a tenet docẽs logicą sciẽtię ee; utẽs uero ę sciẽtię materialis d idẽficio: sic scotus, d communiter illius sequaces. Mexieneruș, Mastrius, Fuentes d Sauer. ex thoẽs que soto, sanctus, Complutẽses, nostri que eius trimes moneda. 3a uero sentit Logicą tą put docẽs, quą put utẽs, put que ę omni materia se exercet sciẽtię ee hąc secuntur Pedacius a Sto, Murcia. Nostri quę, eminentissimi Cardinales Sfrondato, d Aguirre, ideo que ~~ad hoc tuendum~~ sub tuti Patroni tutela sit.

Prima ~~Nostra~~ Conclussio. sect. 2a.

Logica tam put docẽs, quą put utẽs est formaliter sciẽtia. Hęc ꝯclio duplicẽ tinet partẽ. d quoad 1ą puatur 1 ex ꝯtio proptore 1 Methaphicą, lect. 1 ubi sic loquitur.

)) Logica potest considerari 2ų quod est docẽs, d 2ų quod est utẽs: 2ų quod est docẽs, habet
)) considerationẽs de ꝯtibus secundis intentionibus resultantes modis quo per eas procedi potest ~~alias~~ ad ꝯclionẽs
)) nes singulis sciẽtiis puabiliter ordinandas. d hoc demonstratiue fatit, d 2ų hoc est sciẽtia
)) quibus uerbis clare, d aperte uidetur Logicą 2ų considerationẽs, d mentes, quod ut docẽs
habet, sciẽtię ee.

Rationẽ uero ne puabit: Logica put docẽs est habitus certus, d euidens + ex, d extrinsecaliter per demonstrationẽs adquisitus: ergo sciẽtia. Probo qs: Logica put docẽs inclinat + ad demonstrationes, progressus tradit, fallacias, qualiter, d recte hąc fieri debeat; sed quilibet habitibus adquiritur per actus similes illis ad quos exercendos, d extrinsecaliter inclinat, d facilitat: ergo minor stat; habitus scientię, d aliis similibus.

Demonstrat propriatas de suo obiecto circa ipsum que demonstratiue procedit: talis est ergo ratio put docẽs: ergo maior stat, cu n alius habitus demonstratiuus, qui ide, ac sciẽtificus est, suum obiectum modo demonstratiuo rapiciat. Minor uero n minus certa uidetur. Sequitur Logica put docẽs demonstrat definitiones suo definito clariores, demonstrationes modo perfecto elicitas directe concludere, d quilibet ee cognitionis certus, d euidens rei per causam: ergo.

Confirmatur illa est uera sciẽtia, quia tres ex ꝯtibus rationibus, licet aliquatenus tres uariati, uidentur ꝯclionem puatas. Cętera, quia maior huius quęsiti difficultas stat; 2a parte, ideo ratio supra posita ad illą applicatur, logica qua utẽs quą plures elicit demonstrationes ad ipsas que per se, d extrinsecaliter facilitat, d inclinat; + sed quilibet habitus adquiritur per actus similes illis quos elicit, d ad quos per se facilitat, d inclinat: ergo maior stat; per se inclinet ad actus proprios ipsius, qualis est demonstratio ab ipsa elicita. Minor uero etiam patet; quocunque habitu adquisito. 2: habitus, qui ex principiis certissimis, d euidentibus conclusiones infert, ~~sub~~ habitus demonstratiuus, d sciẽtificus; sed logica utẽs qua talis elicit demonstrationes, teste Aristotele huius conclusionis ex prędictis principiis: ut syt: dicti de omni, dicti de nullo; quodlibet est, l n est; quę syt eadem unitertio, syt eadem inter se, &c. ergo.

* Dices: ista 2ą pars ex uerbis diui thomę: Diuus thomas distinctionis facis inter Logicą docẽtem, d utentem asserit de illa sub primo munere sciẽtię ee, d n sub 2: d igitur est ut utẽs hoc ipsum n petere; aliter eius superflua foret illa discretio de ipsa 2ų quod est docẽs, d 2ų quod utens. ad affrędum unice sciẽtię ee 2ų quod est docẽs ~~—~~ respondetur Diuus thomas unice affirmare Logicą docẽtem sciẽtię ee n tamen excludere utentem, sed ab hoc prescindit. Nec esto distinctionis faciat inter docẽtem, d utentem est ad asserendum tą sciẽtię ee per ostensionem ad 2ą; sed ad affrędum illą instruere qualiter per 2as ꝯclionem procedi debeat ad scientiam aliarum sciẽtiarum quod est proprium Logicę docẽtis instruendas ordinandas; portea quę pure affirmatiue stit habere rationem sciẽtię. *

Replicabis Logica ut utens esto demonstrans eliciat, est eo modo ignorans que, q recte, seruatur
scitio, l n. solus que ducta a logica docente: sicut discipulo solus, fide magistri scitio
ore assistitur. Si autem dicas n solus Docens perfecte cognoscere, qualiter recta demonstrao
exire debeat, regulas, & precepta, fallibilia tradens aliqua, sed etiam utens recte per
cipere, quomodo legitima demonstrans, aliud ne instrumentis instruere debeat. Hq sicut
ppria est Logica Docentis cognio traditionis regularis, ita & utentis cognio usus ptarus.
Ita & sic surgere potest: Logica Vtens ex se n cognoscit, qualiter sit eliciuda demonstrao,
definio. q. q ex se scientifica n est. Prouo q; si hoc ex se cognosceret, superflua
foret Logica Docens; hoc n est dicendum: q. Prouo maiorem: Logica Docens unice deseruit
ad instruendum, qualiter Vtens demonstrans, l aliud instrumentis eliciere debeat; sed si Logica
Vtens ig ex se hoc cognoscit, superflua est talis instructio: q. ℞ Logica Vtens unice ha
bet purum usum regularem; sed puro, & unico regularis usu n datur cognio perfecta
talis usus: q.

Ad 1m bene ibi; ad addita uero, distinguo q: n cognoscit traditiue, sed o q. exe
cutiue & applicatiue, nego q. qua distinctione ad alia stat: quare duplex datur cognio
certa, & cuidam circa demonstrans, ita est ppria Logica Docentis, est que traditionis
regularis, quā Docens certo cognoscit regulas, quas pponit infallibiles ee ad uerum demons
trans a se elicitum. 2a uero, que executionis dicitur, est Vtentis Logica ppria, qua certo cognoscit demons
trans a se elicitum x. regulas ppositas euidere: quare nugatus superflua esset Logica
Docens, cum huius cognio distincti alteri sit. hoc patificatur, magistro domi factorio regulas
practice tribuente ad domum faciendam & artifice ipsa instruente, qui cognoscit domum
a se recte structam, ℞ superflua sit magistri traditio regularis. ℞

Ad 2m dico Logica Vtentis
n habere usum ita purum & nudum, ut sit destituta ab omni cognione; aliud siquidem est
quod habeat unice ubi, quatenus nihil docet: aliud uero quod habeat pure ubi,
& eo modo, quod uidetur falsum ex ratione tradita. Nec se habet a & Docentis, ut dici
pulus ad magistrum; nam licet illa ut magistra doceat, hoc plus quam discipulus & perfectiori
modo cognoscit, alias n perciperet, q demonstrans, l definitionem eliceret?

*Adhuc replicabis:
quod Logica Vtentis cognoscat: q demonstrans, a se elicita, sit recta; l n, quenit a logica
docente: q n ex se, & ratione sui, sed ratione Logicae Docentis potest dici scientia. Prouo
q: quod hoc cognoscat, quenit, ex quo Logica Docens ipsi ponat regulas, qualiter
recta demonstrans elici debeat. q. Alius stat nam scientia talis ponentis nesciret, qualis
recta demonstrans foret. = respondeo distinguendo q: quenit presupositiue. nego q:
forliter, nego q: quare si Logica Docens n praecederet, nec Vtens cognoscere, imo nec
ipsa daretur, cum sit Vtens respectu regularis docentis, Catery hoc totis materialiter,
& presupositiue se habet: forliter uero ipsa Logica Vtentis ex se cognoscit executiue
& applicatiue. sicuti n approximans n est, nec ipsum combureret, qui tamen forliter
burat, qua approximatur, sed totis presupponitur.

Dicis: ideo Logica Vtens scientia dicitur,
quia elicit demonstrans; sed hoc ratio n tenet, ut uidere valeat, pluribus mecha
nicis artibus, qua multoties nos demonstrans eliciunt, qui habeat rationem scientis: q.
Respondetur Logica Vtentis per se primario & ab intrinseco demonstrans eliciat, est
& ipsa scientia. Artes uero mechanicae esto aliquando demonstrans eliciat, est
per accens, & ab extrinseco.

Adhuc Replicabis: Logica nec sub munere docentis, nec Vtentis & forliter
scientia: q restat, quod sub alio scientiae. Prouo q: sola est scientia, qua est habitus per
demonstrans adquisitus; sed nec qua Docens, nec Vtens hoc dicit: q. Prouo min:
qua habitus per demonstrans adquisitus, unice dicit conceptus habitus demonstrativus,
& scientificus. sed talis conceptus distinctus uidetur ee a conceptu Docentis, & Vtentis; alias
quilibet artis, qua Docens, & Vtens foret, scientifica, & demonstrativa ee esset. —
licet Logica sub conceptu docentis & Vtentis generalissime sumpto n dicat rationem
scientis, illa tamen forliter includit sub tali conceptu Docentis, & quia logica n quomo
cunque docet, aut regulis utitur; sed modo demonstrativo, & scientifico docet, modo
quo modo regulis utitur.

2a Conclusio Sect. 3a.

Logica est scientia ; parte topica, & sophystica. Sic prouatur conclusio: Logica demonstratiue, & scientifice procedit erga partes topice & sophistice: ꝙ circa eadē partes scientia est. Prouo qs: Logica sic procedere potest erga sophisticā partē (pariformiter que dicendū de topica) omnibus illius constans ex pmissis apparentibus, fallaciā generat: sed talis est illius sophisticus: ꝙ fallaciā generat. Sed sic scientifice procedit: ꝙ. Tenet tyc n erga sophisticā, sed circa analiticā, & analitica uersari. — Trā: ea parte uersari dicendū, de qua ueritatē conclusionis demonstrat: scilicet quod fallaciā generet: sed hoc n de analitica, sed de sophistica demonstrat: ꝙ minor. Istat, quia n illius analitica, sed sophisticus sit, qui fallaciā generat.

Confratur: Logica dicitur scientia ; parte, & materia, quā ab ipsa ut scientia demonstrabilis est: sed n solū materia analitica, sed etiā topica & sophistica, ab ipsa ut scientia demonstrabilis est. sicut enī analitica suas ꝓpriētates demonstrabiles habet, ita topica & sophistica: ꝙ scilicet quod opionē & fallaciā generet: ꝙ. Nec sufficit dicere, quod tyc subducit rationē analiticā partis. hoc enī scientia generat, vnde de ipsa demonstrari nequit, quod opionē & fallaciā generet, cū istī concedāt ut iter opponit.

Dicit: illa demonstratio supraposita, quā dicimus ergā partē sophisticā ee, habet ꝓ obiecto ueritatē, quā nulli falsitati subee potest: ꝙ n est circa materiā sophisticā, quā fallaciā & deceptionē claudit. Prouo qs: illa demonstratio ꝓ obiecto habet, quod illius sophisticus fallaciā generet: sed quod hic fallaciā pariat, ueritas est, quā nulli falsitati subesse potest: ꝙ. Tenet: Logica ; parte sophistica (idē quę topica) sophistice solū procedit: ꝙ. Prouo ytiā: ideo qꝛ uerū, quia taliter logica procedere dicitur, qualis est materia ergā quā procedit: ꝙ. — 3: l supraposita demonstratione logica respicit ut obiectū partē sophisticā, ut sophisticā, l ut ut aliā subducit rationē? Si 2ū: ꝙ tyc pars sophistica n sumitur ut sophistica, sed ut analitica. Si 1ū. ꝙ pars sophistica ut talis est obiectū habitū scientifici ut talis: sed hoc repugnat, cū materia sophistica, ut sophistica solū sit obiectū habitū sophistici ut talis: ꝙ. 4: obiectū scientifice demonstrabile materiā demonstratiuā attribuit: sed obiectū ergā quod logica ; pra dicta demonstratione uersatur, est scientifice demonstrabile, imo per ipsā scientifice demonstratur: ꝙ. Prouo maiorē: obiectū scientifice demonstrabile, ꝛa talis est materia certo, & euidēter demonstrabilis: ꝙ certa, & euidēs materia. Prouo ytiā: quia materia unica demonstrabilis ad modū, quo ipsa est. ꝙ.

Ad 1ū dubbio qs: ꝓ obiecto forte dicti rationis sub qua. Iterū dubbio qs: ꝓ obiecto materiali, & quod, nego qs: Quare dupliciter logica se exercere valet ; parte analitica, l elicitiue, l obiectiue. 1o modo est elicere, & scire here demonstrationē, quā est ; parte analitica. 2o modo n solū elicere, uerū etiā respicere per modū obiecti partis materiā demonstratiuā. Vnde dū modo scientifico demonstrat partē sophisticā fallaciā generare, tyc uto elicitiue it ; parte analitica, obiectiue uersatur circa partē sophisticā, quatenus de pa tali materia tanquā obiecto attacto per talē demonstrationē, passionē, quā ipsi conuenit, demonstrat. Quare uto n respiciat tyc partē sophisticā directe, bene tamē reflexe. quia Nec dicimus tyc ē materiā sophisticā, quā talē specificare logica aut actū ipsā tyc tendere, quia licet obiectū materiale sit quā sophistica, n tamē forte, cū tyc attigatur a logica sub ratione demonstrabilis.

Ad 2ū dubbio qs: ; parte sophistica obiectiue, & elicitiue, iudo, obiectiue tanq, nego qs, ad pmum qꝛi. iudo. ytiā nego ; sensu prędicto. Verū siquidē est, quod ; parte demonstratiua logica unica demonstratiue procedit n precise quia taliter procedere debeat, quali est materia erga quā procedit, sed quia est materia certa, & euidēs, per quā euidēter demonstrabilis. Etāmē pars sophistica reflexa ipsa etiā demonstrabilis est, quia licet fallaciā generet, tā certū, & euidēs est quod hoc fallaciā generet, quā quod analitica ueritatē. sicut que de medio, & errore dari

scientia valet, ꝙ quoty utrumque demonstrabile est, ita de parte sophistica.

Ad 3ty ꝙ stat qualiter pars sophistica sit obiecty habitus scientifici: scilicet materiale n vero forte: ng solum sic est obiecty habitus sophistici. Ad 4ty respondetur maiore g generali nime vera falsa ee. ng sicut mendacium seu error demonstrabiles est 2ꝙ passiones & ppietates utriusqua, sic materia sophistica quod fallatia parcial; ꝙ dat que deceptione: quare esto sit materia certo, & euidenter demonstrabilis, n ex de sequitur materia certa & euidens ee, ꝙ sit certo & euidenter demonstrabile, quid ipsa fallatia sit. Vltima vero ꝓpoo solum est vera de ipsa materia, ꝙ ee obiecti scibilis, n vero ꝙ ee rei.

Argumenta soluuntur. Sect. 4a

Arguest: ex philo 2 methap. cap. 3 sic loquit: absurdum est ~~quærere~~ simul quærere scientiam & modum sciendi; sed Logica instrumentum & modus sciendi est: ꝙ scientia n est. prius ꝙ instrumentum ad aliquod sit ductum ab illo, cuius est instrumentum: sic ꝙ Logica scientia, ꝙ sciendi instrumentum est, scientia n est. = Ita idem philus libro 1 rethorica cap. 2 quit: si quis Dialecticam & rethoricam ut scientias, n ut facultatem pertractet prudens est & nam ~~ars~~ earum inuenerit. ꝙ sicut rethorica, ita & Logica a serie scientiarum relegenda sunt.

Ad 1ty resp. philus significare absurdum ee simul quærere philosophiam methaphicam aut aliam superiorem scientiam simul quæ modum sciendi, cum nulla scientia præter Logicam modum sciendi doceat, & sic denotat quelibet ante alias scientias prius Logicam debere adquiri eo quia hæc modum præstat, quo alia sunt aggrendæ. Nec obstat quod instrumentum sciendi sit, & simul scientia: ng sub diuersa ratione utrumque habet: sicut stilli imago, imagini quæ instrumentum est. ~~Patet quoniam hinc instrumentum~~ nulla scientia ut repugnantia autem foret si instrumentum esset ad seipsum, sicut ad alias scientias; esto tamen instrumentum aliarum scientiarum sit, n tamen ipsius. & quidem hoc etiam patet videtur instrumentum ad aliam præparare: sic ars frenifactoria instrumentum parat equestri, ut medio ipso equus recipere valeat. Ad vltimum dico philum ~~relegendum~~ ee loqui de Dialectica ꝙ parte thopica, & sophistica ꝙ obiectiue quo elicitiue.

Sed dices 1 instrumentum scientiæ nequit ee eiusdem rationis cum scientia, sed baldi superioris: sicut accessorium subiectum instrumentum est inferioris tamen rationis & ordinis. ꝙ Logica, & ~~ꝙ~~ Respondetur Logica unita ex fine secundario & extrinseco instrumentum scientiarum ee, quod n tollit ee eiusdem ordinis. Atamen accessorium per se, & essentialiter subiectum instrumentum est, per accidentiale dependentiam ab ea.

Arguest 2: ut Logica scientia rationis haberet, effectus demonstrationis esset; sed n est: ꝙ. Probo min: quod est causa demonstrationis, cuius effectus ee negatur; talis est Logica: ꝙ. minor est certa, ꝙ & maior n videtur minus stulta & nequeat dari mutua causalitas ejusdem generis causæ. resp. dupliciter quando mai. effectus demonstrationis primo modo, 2o ~~no~~ nego mai. qua distinctione ad ppoem sequitur oppositum est. Quare esto Logica artificialis sit causa 2ꝙ demonstrationis, & aliarum, quas ad hæc sequuntur, est tamen effectus primo, quia, ut pote ita, solum est effectus Logicæ naturalis, sicut luminis naturalis quod & sit virtualiter scientificum demonstrationis scientificæ elicere potest, quas & deducat Logica artificialis. Vnde scientia euadit quia est habitus per demonstrationis adquisitus. Posteà

Replicaby: ut ita illa demonstratio ex Logica artificiali ut scientia deduceret, scientifica foret: sed n est cum a nulla scientia procedat: ꝙ. minor ~~constat~~ probatur scientifica demonstratio est effectus scientiæ: ꝙ si nulla est, a qua procedat, nec scientifica erit. si dicas quod procedit a lumine naturali ipsius virtualiter scientifico: sic sterile poterit: ꝙ totum est virtualiter scientificum: ꝙ n deducit habitus formaliter scientificum cum actus solum deducere potest habitus scientificum modo, quo ipse scientificus est. Ita vero ipsa sic quare valet: eo modo euadit effectus, quo est causa ipsius deducti: ꝙ n lumen naturale ꝙ demonstrationis deducti est totum virtualiter scientificum, sic esset demonstratio. ty quia aliter perfectior effectus euaderet quo causa ipsius foret.

Resp. Ad 1ty bene ibi, ad alia vero dico causam virtualiter & eminenter scientificum effectus formaliter scientificum causare posse, & sic ipsum quia sunt, sors quæ ony scientiarum

20

tis demonstraoⁿᵉ forliter scientificᵉ dicere potest. esto tñ virtualiter scientificus sit. Ad mod⁹ quo sol aurᵘᵐ, alia que metalla forliter talia p̄ducit, & tamē unice virtualiter, & eminenter ꝯtinet illa. & siliter dicendᵘᵐ de qua cᵘᵐq; causis tñ virtualiter, & eminenter ꝯtinetibᵒ effectus, illos forliter tales p̄ducit.

Replicabis: q̄ logica n est habitᵘˢ per quᵉ demonstraoⁿᵉ adquisitᵘˢ: q̄ nec per primᵘᵐ. Prouo ꝯtiᵒ: Nullus habitᵘˢ per unicᵘᵐ actᵘᵐ sed per repetitionᵉ actuᵘᵐ adquiritur: q̄ logica est habitᵘˢ per 2ᵘᵐ 3ᵘᵐ & alios demonstraoⁿᵉˢ adquisitᵘˢ, & n est per primᵘᵐ. = Resp: nega 1ᵃᵐ ꝯtiam, distinguendo aliud ꝯqui: q̄ nec per 1ᵘᵐ, quᵘᵐ adhuc ꝑfecta sit, ꝯcedo, quᵘᵐ 1ᵘᵐ sit perfectᵘˢ, aliquatenus quᵉ ſtersa, nego ꝯtiᵒ. Vnde qᵗᵉcunq; quis logicᵘᵐ adquirat, quᵘᵐ plures elicit demonstraoⁿᵉˢ, & tot ꝑfectas, multᵘᵐ que remissas, per quas disponitur ad logicᵘᵐ. & tot⁹ post repetitoⁿᵉ harᵘᵐ demonstraoⁿᵘᵐ ~~ꝑfectarᵘᵐ~~ perueniᵗ ad elicitᵘᵐ demonstraoⁿᵘᵐ ita perfectᵘᵐ, & ītᵉᵍᵉ, ut sufficiat ad logicᵘᵐ causandᵘᵐ, quᵘᵐ demonstraᵒ dicitur 1ᵃ, n quia alia n produxerit, sed quia alia ita perfecta ītᵉᵍᵉ n produxit sufficᵉ ad p̄ducendᵘᵐ habitᵘᵐ logicalᵉ. Quare esto alia, quᵘᵐ ad hᵘᵐ ſciliᵗ, sit effectᵘˢ logicᵉ artificialis, n tamē hᵘᵐ 1ᵃ. Itᵉᵍᵉ doctrina aperta ſtdebur aliis habitibᵒ nalibᵒ. que n adquiruntur per quᵉcunq; 1ᵘᵐ actᵘᵐ, & regulariter plures actᵘˢ ꝑfecti procedat, & usque dū ueniat actᵘˢ perfectᵘˢ, & ītᵘˢ, n causabᵗ habitᵘᵐ. sic ꝯ habitu ītperantie, & alij.

Insuper: si logica est effectᵘˢ 1ᵘᵐ demonstraoⁿᵉ perfectᵘᵐ, etiᵃ 2ᵘᵐ, 3ᵘᵐ, &. q̄ si n est, nec 1ᵘᵐ. Prouo q̄: si logica est effectᵘˢ 1ᵘᵐ, etiᵃ per 2ᵘᵐ & 3ᵘᵐ ꝑfectᵘᵐ ītducᵗur: q̄ est effectᵘˢ illarᵘᵐ, & aumento & ītensione. Ans ꝯtᵍ videtur ee, quia habitᵘˢ p̄ducᵗur quoad 1ᵘᵐ ſui ee per talᵉ actᵘˢ, ītᵉᵍᵉ & per actᵘˢ ſiles illi & subsequentᵉˢ, maxime si ītensiones, quᵘᵐ habitᵘˢ, ītᵉᵍᵉ: ut ꝯ habitᵘᵐ liberalitatis, humilitatis, &. Ital. = Dicendᵘᵐ, quod uerᵘᵐ ee ita quod arguentᵘᵐ tᵉ ītᵉᵍᵉ. Cæterᵘᵐ ex hoc quid ꝯtra nos? Nihil. Nᵍ licet alleramus logicᵘᵐ ee effectᵘᵐ 1ᵘᵐ n uerᵘᵐ 2ᵘᵐ, 3ᵘᵐ & que demonstraoⁿᵉˢ, hoc est ītelligendᵘᵐ de logica artificiali quoad 1ᵘᵐ ſui ee; n uero de ipsa quoad ītᵉᵍᵉⁿᵉᵐ, quam potᵉᵗ per alios actᵘˢ habere potest.

Dices 1ᵃ demonstraᵒ est logicᵘᵐ obiectᵘᵐ & nequit ee causa logicᵉ p̄ductiua, & nullᵘᵐ obiectᵘᵐ ītᵉᵍᵉ est causa p̄ductiua habitᵘᵐ, cuius est obiectᵘᵐ. = Respondetur 1ᵘᵐ demonstraoⁿᵉ posse ꝯsiderari, & 1ᵘᵐ quod artificiosa, & 1ᵘᵐ quod 1ᵃ est. Vnde sub 1ᵃ ꝯsideraoⁿᵉ obiectᵘᵐ est; sub 2ᵃ uero causa. Vnde quod repugnat, est ee obiectᵘᵐ, & causᵘᵐ sub eadᵉᵐ raone; n uero sub diuersa.

Argues 3: Scientia de necessarijs agit; sed logica n de necessarijs, sed de ꝯtᵍentibᵒ pertractat: q̄. Prouo min. logica de illo, ente rationis, & agit; sed ita ꝯtᵍentia ſt: q̄. Prouo min. quᵒᵈ libitᵒ ītus ſit, contᵍens est: talis est illus, &: q̄. Prouo min. illus aliter, & aliter ab ītᵒ fieri ualet, scilicet 1ᵃ, 2ᵃ, aut 3ᵃ figura cū diuersa distributione medij, & extremitatᵘᵐ: q̄. = Respondeo distinguendo mai. de necessarijs quoad exᵗiam, ꝯcedo, quoad exᵗiam alia que prata extᵃ negᵒ mai. aliter que distinguo min. alias que ꝑponᵉˢ sequᵗes. Quare ut aliqua facultas scientia dicatur, sufficit, quod eius obiectᵘᵐ necessariᵘᵐ ſit quoad exᵗiam, esto ꝯtᵍ quoad exᵗiam, alia que extᵃ prata. aliter cū solus theologicus scientia foret, cū solᵘˢ Deus, quᵉ p obiecto habet necessariᵘᵐ exᵗitatᵘᵐ. Vnde logica scientia est, nᵍ licet eius obiectᵘᵐ: scilicet illus ~~uariari~~ defectibilᵉ ſit quoad exᵗiam, & ponit quoad accᵗalia & extᵃ, qualᵉᵗᵉˢ 1ᵃ, ~~figura~~ 2ᵃ, aut 3ᵃ figura ꝯtruhi ualet; n tamē quoad exᵗialia ipsᵃ: uidelicet ordine ad tres terminᵒ & tres ꝑponᵉˢ habᵉᵈᵃˢ, quᵃˢ & quacunque figura exᵗialiter habet. & quidᵉ arguit quat, nec philosophicᵘᵐ morᵗ, nec methaphisicᵘᵐ scientia ee. Illa enᵗ de actibᵒ humanis, & liberis agit, quᵒᵈ ꝑ arbitriᵘᵐ uolᵗatis ſit. Ista uero de accᵗibᵒ, quᵒᵈ contᵍentia ſt.

Dices: illus est ens raonis; sed hoc ꝯtᵍ quoad exᵗiam est: q̄. Prouo min. ea exᵗia entis raonis ꝯsistit ee obiectiue ītus fingᵉᵗᵉ, quod n est, perside ac si est: q̄ ꝯtᵍens est. Prouo ꝯtiᵒ: si illo ꝯsistit ut communiter dicitur, & ipsa fingitur exᵗia: q̄ ꝯtᵍens est. Prouo q̄: ide forliter est habere ee obiectiue ītus fingᵉᵗᵉ, ac habere ee obiectiuᵉ ītus, & abipso ficte: q̄ si ītus ee ꝯsistit ee entis raonis exᵗiæ, cū istud sit abītu ficte, etiᵃ & ipsa exᵗia. = Resp. concesa mai. distinguendo min. quoad exᵗiam exercite ꝯtᵍ, ꝯcedo min. ꝯtᵍnate accepta, nego min. ad ꝑuaoⁿᵉᵐ q̄ ꝯtendere potᵉᵗ, & ita distinguere ꝯ quod habeat ee obiectiue ītus modo, quo ma matur ~~exᵗia~~, ꝯcedo, diuerso nego q̄. ad aliᵐ ꝑuaoⁿᵉᵐ distinguo q̄: & ipsa fingitur exᵗia exercite ꝯtᵍ ꝯcedo, ꝯtᵍnate accepta, nego q̄. Quare exᵗia entis rationis aduc dupliter

& demonstratio dicitur 1ᵃ, n quia alia n produxerit, sed quia alia ita perfecta ītᵉᵍᵉ n produxit sufficᵉ ad p̄ducendᵘᵐ habitᵘᵐ logicalᵉ. Quare esto alia, quᵘᵐ ad hᵘᵐ ſciliᵗ, sit effectᵘˢ logicᵉ artificialis, n tamē hᵘᵐ 1ᵃ. Itᵉᵍᵉ doctrina aperta ſtdebur

perfectarᵘᵐ

& demonstratio dicitur 1ᵃ, n quia alia n produxerit, sed quia alia ita perfecta

& demonstratio forliter scientificᵉ dicere potest. esto tñ virtualiter scientificus sit. Ad mod⁹ quo sol aurᵘᵐ, alia que metalla forliter talia p̄ducit, & tamē unice virtualiter, & eminenter ꝯtinet illa. & siliter dicendᵘᵐ de qua cᵘᵐq; causis tñ virtualiter, & eminenter ꝯtinetibᵒ effectus, illos forliter tales p̄ducit.

& demonstratio est quia ꝯtinentia virtualis est perfectio virtutis. Vnde n̄ ꝯtinuit, sed perfectio ng p̄ducendi auget.

defectibilis ſit quoad exᵗiam, uariari

ualet considerari, l exercite, l signate, exercite est q̄t sub existētia ponitur, quo igit
fingitur abjtlu habet q̄ ee obiectiue, jtlu exercite, agente, q̄t ic conadimus con
tingēs ee. Attamē ipia cīstia signate ista n dicitur ēpi nec ficta, esto q̄t ic cīstaliter
ordinē dicat ad jtlu ipiq̄ potēs fiere? Vnde, predicto igit nullu ee ficty dicit, sed
taty abjtlu fgibile, quatenus illi cīstiq̄ sub existētia ficta ponere ualet.

Dicet: philus n solu ~~statuit~~ iueni
iuenit illi existētia uere ctiq̄ cuiq̄ cīstiq̄: q̄ utraque deperdita erat: q̄ contingens, & de
fectibilis. = Resp. philus, q̄ logica iuxtor, l ut alii uolut, thaurator, n ipituit illi
cīstiq̄, sed eq sub existētia ponitur, eq̄ que mafeitalle omnibo aliis ignota: quare solu
dicit udlet eq iueniri, l ipaurare, actu exercito, n uero actu signato, & nulla cīstia
factibilis it, sed taty sub existētia ponibilis.

Arguet: Logica est ars: q̄ n est scīstia. Prouo
ctiq̄, scīstia, & ars opponūtur: q̄. Prouo q̄: scīstia modo resolutorio, ars uero modo
cpositorio p̄cedit; sed illi sylt modi, ter se oppositi: q̄ ~~2~~ Ars de ipgularibo agit, scī
stia uero de uniuersalibo: q̄ una, cadē que facultas ars, & scīstia ee nequit. =
Ad argumēty de iq̄ stat ex dictis, quātiōde p̄dicti quod logica sit ars liberalis: ad
ctiq̄ p̄uaōne dicitq̄ dy q̄ scīstia, & ars mechanica, nego, scīstia, & ars liberalis, nego
q̄: & maiorē, ultimi sillogismi dicitq̄ dy & ars modo cpositorio primario nego, secūda
rio cudo maiorē; min. uero sic ꝑ utrūq̄ modū primario ipecialiter, cedo, ~~nego~~ minus
primario, & aliqⁿ secūdario nego min.

Igitur licet ars mechanica, & scīstia ītrīse opponātur:
liberalis tamē cū ipsa n opponitur, sed utraque duparate se habet ita ut una alīq n
ferat, nec illi repugnet. nec modo cpositorio, & resolutorius primario ipecitur, q̄ quo ipsa
opponerētur, sed logica primario resolutorie p̄cedit examinādo regulas, & principia, ipsa
conclusiones, resoluendo, ~~ea principia~~. Ars uero compositorie p̄cedit, q̄tū ītāt ad operandy
recta cū ratione, & q̄tū ad obiectū tē modo operabile secūdario tē dit. Ad 2m respondeo
eode facultate n posse respicere ēque primario unūersalia, & ipgularia optime tamē
illa primario, & ita que secūdario. Dicitur logica quod primario ītendit est ad omne
demōstraōne regulas tradere, ut ipsa logica utens quātūq̄ demōstraōne recte ponit
elicere, modo que scīstifico p̄cedere ponit. Ars uero applicatur ad hoc detrahē elicitq̄
p̄q illa, quo stat, ars respicere. Licet que dicitur quod ars ~~est~~ respicit modū cpositorio
primario, & Prouo q̄: ars q̄tū tali p̄cedit modo cpositorio primario: q̄ Prouo q̄:
ars, q̄tū tali primario dicit ee habitū recta cū ratione factiuū: q̄ & modo cpositorio
p̄cedere, & ide fit. Ans ītī ee udebit: quia tq̄ supīq̄ primarie artis est ee habitū
recta & ratione factiuū, ac scīstiq̄ scīstifico modo, & resolutorio p̄cedere. 2 q̄ talis logica
qua vtī n scīstia, sed ars est. Prouo ctiq̄ Logica qua vtī unice habet modo cpositorio
p̄cedere: q̄. Prouo q̄: Logica vtī unice habet se ad opq̄ applicare utīdo regulis
ad artificiū structūdy: q̄. ctia patet & se ad opq̄ applicare p̄cise, it modo cpo
sitorio unice p̄cedere, tq̄ quia logica unice scīstica est 2q̄ quod uniuersalia respicit
x^a philus de ipgularibo nulla detur scīstia; sed logica 2q̄ maxime vtīq̄ p̄cise ipsa
via respicit: q̄. Prouo min. logica ut vtī p̄cise se habet uti regulis logicę, & 2q
ipsa se ad opq̄ applicare; sed opq̄ n fit nisi ipgulari:
q̄: ars mechanica cedo liberalis sub dilīquo. ~~Ad~~ 2q nego q̄, ad p̄uaōne dilīquo
ītur duplex, ceptiq̄ unius superioris ordinis, alīq inferioris, regulariter 2q ad 2q ordina
tiq̄, ideo logica primario scīstifica est ut potē quod 2q & p̄cipale, ipsa reducēti:
quare licet respectu artis p̄cipalis ītī aforitate scīstiq̄ tq̄ existātis & aque prima
riū sit modus cpositorius ac respectu scīstiq̄ modq̄ resolutorius, n tamē
respectu talis artis, quo ad scīstiq̄ structūrit. Ad 2q nego ctiq̄ ~~ad~~ aliū p̄uaōne 2q
ita dilīquo: ad aliq ita dilīquo, l exercite, l signate, cedo, exercite p̄quā
nego q̄: Logica q̄ vtī n solu habet se ad opq̄ applicare, actu exercito, sed
ee applicatiuū signate. quare, hac ultima structūrone uniuersalia respicit
cū ex se, & primario quecunque demōstraōne sit elicere potens. 2a uero singula
ria cetera hāc n primario, sed secūdario, nq̄ aduc dilīquo structūrit detrahy, quod
primario, tēdit est credere demōstrare, cluōne eq resoluēdo ad 2a & uniuersali
ma p̄ipia, quibo ultimo utīt. ex dictis ad ultimū stat.

~~Licet que admittitur quod ars est scīstia artis modus cpositorius primarius dicitur tē tamē logica qua talis ars est~~

Arguy S: Logica sub munere, quo ei n̄ ꝙuenit exercitiu demonstrādi, nequit scia 21
tia ee: talis est Logica Boetij: ꝯ Probatur min. exercitiu demonstrādi est actus
executionis. sed actus executionis est ꝓprius Logice Vtis: ꝯ Respondeo ꝯ concea mai,
neꝯdo min. ad pbationē ita dūzqda est maior: est actus executionis sub omni forte
tale nego mai. sed aliqua, scdo maior, ꝯ min. Iuare exercitiu demonstrādi
dat̄ est dabili scipha traditionis regulary, ꝯ applicationis ipsary, ꝙ tꝫ ad logica
Boetij pertinet, ꝓgnej quē ꝙ tꝫ ad Vtis. ut hac demonstratione est potest videri: omnis
demonstratio facta modo perfecto directe scludit; sed hec: omnis homo est animal.
sed Petrus est homo: ꝯ Petrus est animal: est modo perfecto: ꝯ directe scludit. qua se
monstratio ꝙ quod traditio, ꝯ actus doctrinę est, ad Boetij spectat. ex uero simul
utat̄ sit applicatio regulary sub hac cōsideratione est actus Vtis.

Dicej Logica Vtis iq̄ ponit pa
ssionej de suo obiecto per Boetij demonstratas: ꝯ scientia n est. Probo .tio, ut aliqua facultas
scientifica sit, demonstratiua ee debet ꝓprietates de suo obiecto. ꝯ: sed si logica Vtis
iq̄ illas demonstratas ponit eas nequit demonstrare: ꝯ. 2: Logica Vtis n̄ ꝙuenit uni
materia demonstratiua: ꝯ logica ꝙ minus Vtis scientia n est. Probo ꝯ Arts ex deuo tho.
quatur, qui 4. Meth. lect. 1 quit: materia Logices, quā dicitur demonstratiua, sola
doctrina pertinet ad logicā, cuius uero ad Philosophiā ꝯ alias particulares scientias.

Ad ꝙ Logica Vtis ponere passionej demonstratas de suo obiecto modo ꝓprio logice Boetij
tis traditiue scilicet, ꝯ regulatiue, n̄ uero executiue, quo modo logica Vtis demonstrat. —
Ad ꝙ dic materia demonstratiua n̄ solū doctrinę, ꝯ uery etiā usu logicę ꝙuenire
quia sicut logica Boetij regulas, precepta quę tradit, materia demonstratiua, sic Vtis
eadē materia his regulis utitur. Dicuy tho. ap̄d Philosophiā ꝯ est de usu ex parte materię
⇒ logica se exerceat materia philosophica, aliary quę scientiary. Cętery sub speciali modo
n̄ uero est scilicet de usu ꝙ quod actus Vtis est.

Dicy Arguy Vltimo, ꝯ .tra ꝙ scluoni:
dū logica a nobis dicitur scientia parte sophistica, ꝯ thopica, n̄ recipit partē sophisticā, ut
sophisticā: ꝯ n̄ est scientia parte sophistica. Probo q: recipit tꝫ partē sophisticā ut scientifice
demonstrabilē, sed n̄ est scientifice demonstrabilis, qua sophistica: ꝯ + qua sophistica fallatia, + Probo min.
ꝯ deceptionē generat: sed qua scientifice demonstrabilis, nec fallit, nec est fallere potis: ꝯ.
Probo min. maior .tia, ꝯ fallatia generare scitiale ist materiā sophisticā, qua talis. min. uero ꝓter
quā quod certa uidētur, sic ꝓbatur: qua scientifice demonstrabilis, nec fallit, nec est fallere potis: ꝯ.
generare ist prata ſ ter ſ opposita. ꝯ. — 2: repugnat logicę ēdere, illū fallax, ut fallax
actu scientifico ꝯ demonstratiuo: ꝯ. Probo q: ꝓplicat logicę modū scientifico ēdere, obiectū
quod cuidēt scibilitatē n̄ habet: ꝯ. Probo min. illū fallax, ut fallax sed illū fallax, ut fallax nullo cuidētio habet: ꝯ nec cuidētio scibilitatē.

q: n̄ recipit partē ut sophisticā elocutiue scdo obiectiue subditāque per modū rationis, sub quā,
scdo, per modū rationis quā nego q; quā ditio ad alia est applicāda. Dicimus ꝯ quod
ſ parte sophistica obiectiue ꝯ scientifice attacta, sicut alio apprehensibili obiecto, ꝯ datur ratio
quā, ꝯ ratio sub quā ex pārte hiuy n̄ dicitur sophistica ut sophistica, nec fallatia generat,
sed scientia ꝯ ueritatē, quatenus ecto logica tēdat illū fallere, ꝯ mālevia sophistica
n̄ tamē ad fallēdū, sed ad demonstrandū fallatia huius. sicut mendatiū ꝯ error
demonstrari potest, seu quid sit? quas quę ꝓprietates habet? Vnde a logica
attingitur talis materia ut cuidēter demonstrabilis, dicte ly ut ratio sub quā. Attamē
hec materia, sophistica, dicitur ex parte rationis quā, quia ipsa est quā a logica
attingitur. ꝯ quia de illa ut sophistica, reflexe quę ipsa demonstrat fallatia generare
quod unice petit pars sophistica ut talis. Per quod ad ꝙ .tat.

* Dicy: ꝯ dū logica dicitur ſ parte
sophistica scientia, talis materia n̄ est sophistica ex parte rationis sub quā. ꝯ nec ex parte
rationis quā: Probo .tio: si sophistica n̄ est ex parte ratiōis sub quā, solū restat, quod ana
litica sit, sed ſplicat ee analitica ex parte rationis sub quā, sophistica quę ex parte rationis
quā: ꝯ. Probo min. ratio sub quā debet tangi quid generica ratione quā; sed re
pugnat, quod detrat sub re rationē sibi ſmediate opposita, qualis est sophistica, ut sophistica
respectu analitica: ꝯ. 2: si Logica dicitur scientia materia ſparte sophistica, quia de ipsa demonstrat
generare fallatia, etiā scientia uocāda aliary scientiary; sed hoc n̄ est dicendū: ꝯ. Probo
maiorē: etiā logica demonstrat illū analitica, ꝯ materia aliary scientiary eudēter ꝯcludere.
si dicatur, quod tūc materia aliary n̄ remittitur sub ratione ꝓpria aliary ipsary, idē de sophistica
dici may: nō tūc n̄ cōsideraretur ut sophistica sed ut scientifice demonstrabilis.

* Ad 1m dicitur pars sophistica 2m rationē sub qua analitica ee, qui hoc dicit, quod debeat rationē qua ipsi opponitur. Videtur igitur quidē multoties qua plures rationes quas ē ter se opponita sub eadē ratione sub qua debeāt unita. Sic ē niger, ē alba color ter se opponita sunt sub ratione uisibili tā qua sub ratione sub qua. Quare ē pari sophistica per modū rationis quā n poterit ee sub ratione sub qua analitica? Proinde ex hac detrao de qua replica peccat, n sit contractio prati communis ad prata singulare, quale est animalia ad rationale &c. Ad 2m bene ibi; ad iustitia uero dico materia aliarū scientiarū n considerari a logica ut materia illarū, nec per modū rationis sub qua, nec per modū rationis quā. Extra uero sic sophistica.

* Dicit: ē pari sophistica, ut talis est ē per modū rationis qua est sub ratione sub qua analatica: ē dū tā 2m opponita fatemur, ipsa opponita negamus. Probo hac 2a .stig. n est opposita alteri illa materia, qua ē ipsa .spatibili est, sed esto illa materia, siue ratione qua opponita 2a dicamus fatemur ē illa .spatibile, ē sub ea ipsa sit unita, ē detrahā: ē. Respondetur, quod licet pars sophistica per modū rationis quā dicatur analitica opponitā hoc tamē late sumendo n rigorose. Scilicet iuxta iuocibo ex pressione qua utrique apparet ut opponita. Nā ut rigorose opponerentur, ē .spatibiles forsit deberet tā ee sophistica 2m ergo ratione sub qua, ac 2a est analitica, cū tamē hoc 2m dubitā ratione habeat. Ē sic n tollit quod 2m una sit sophistica, 2m uero alia analitica. Unita qua ut supra. Hic etiā solet poni argumēto poni. quod omnibo rite pensatis, dicemus. uidetur iuxta: q scilicet illa materia, circaqua logica ut scientia uersatur, uocari debeat sophistica, q analitica? Cætera eodē iure, eadē que ratione qua aduersarii dicūt illa defectū ex nostro modo dicendi, pendere, ita ē nos dicemus ad illos. *

Dubiū 6: an logica sit .spliter practica, ł speculatiua: Vtrū que ue simul? sec. 1a

Aliqua supponūtur, istiā que referūtur. Sect. 1a.

Vt clare intelligatur quæstio istius notandū, quid practicū, quid que speculatiuū sit. speculatiuū igitur nomen sumitur a uerbo græco scopeo, quod idē ac .stplor, siue .stideror significat. Practicū uero ueniet a uerbo græco practo, quod idē ac operor, ago. Vnde dicimus ter habitū practicū, ē speculatiuum, stat eo, quod tus respicit suū obiectū ut operabile, ē modo operabili. 2us uero obiectū ut contemplabile, ē speculabile, n scilicet ut ueritatē .stplet ipso, non ē sic ex philo dicitur, ualde que recepta, stat illud ploquiū. per speculatiuā scimus, ut sciamus; per practicā uero scimus, ut operemur. sic per illā .stplacne ueritatis, ultimus; per 2m uero operacne.

Dicit notandū, ē sine operiū dari, sine que operatiā, tus est extrinsecus scientia, ad que ipsa exse ordinatur. Tus extrinsecus est, ad que subiectū scientiā habens ipsa extrinseca ordinat. Ulteriūs aliud est primarium, secundarium que dicitur alter. tus ē que ipsa scientia primario, ē per se stedit. 2us n primo, ē per se stato, sed tanē secundario, ut ad primariū ordinatū.

Lac ē opico, presenti dubio fatetur logica nec practica, nec speculatiua ee sed instrumēta, differēs tā ad scientias practicas, quā speculatiuas: ita Pitus Niger, Zabarella, Migletius, Valtius. 2a tenet ee .spliter practica ē nullatenus speculatiua: ut Fonseca, Conimbricēses, Arriaga, Franciscus ponē ipsi Iulius Scaliger, Rueria, Obiedo, ē Quiros. 3a sentit simul practica, ē speculatiua ee. sic Sudrez, Vazquez, Rubius, Hurtado, Ricardus Lincus, plures que alii. Quæro, ultima tenet Logica ee .spliter speculatiua n aūt practica, nim quid ē proprie. Ita Capreolus, Soncinas, Soto, Togus, Ajanto thoma, Complutenses, Salemanden, Dominicus Lincus, Irenæus, Diaz, ē per omnes micat Nostri Eminentissimi Cardinalis Figuerre, ē Sfrondatus, noster que illustrissimus Moneda. Cū quibus sto.

Nostra Conclusio. Sectio 2a.

Logica est .spliter speculatiua, ē tā tū 2m quid, ē secundarie practica. conclusio duplex. .Tenet pars ē quoad 1m sic probatur: ex glico præceptore 1a 2æ q. 57 art. 3 ad 3m sic logicus:)) ipsis speculabilibus inuenitur aliquid per modū cuiusdā operis: puta .structio illi, opus numē)) rādi ē mensurādi ē ideo quicunque habitus speculatiuus ad huiusmodi opus ordinatur, dicitur)) artes per quādā similitudinē, scilicet, liberales: quibus aperte dicit artes illas liberales, qua ad .structionē illi, opus numerādi ē mensurādi ordinantur habitus speculatiuos ee. sed ad .structionē illi Logica ordinatur, sicut ad numerādum ē mensurādum Arithmetica, ē Geometria: ē logica est habitus ppric, ē .spliter speculatiua.

Sed dices ex uerbis glici præceptoris unice colligi logicā ee habitū speculatiuū, n tamē .spliter, ē primario. Vnde restat pugnā, quod sit .spliter speculatiua. Sed

Contra 1: nq ~~actor~~ authoritates patrū, uerba que ipsorū n ꝓprie, ꝺ methaphorice sūt ꝺ ꝓbāda, nisi ex ꝺtrario ſequi ſoleant aliquod ſequatur: ſed nullū ſequitur, ex quo ſupraposita uerba ꝓprie, ꝺ ꝑfecte accipiātur, nec ꝺ facile aduersarii dicit: ꝺ 2: habitus, qui tales 2ū quid ꝓprie, ꝺ methaphorice ſpeculatiuus est, n debet dici absolute ſpeculatiuus, ſed ꝫ ſua reſtrictione: ſcilicet: ſpeculatiuus methaphorice; ſed D. ● th. absolute dicit Logicā ee habitū ſpeculatiuū, ꝺ absq; ulla reſtrictione: ꝺ.

Ratione hui⁹ ꝓbatur: ſcientia illa, quā nitit⁹ ꝓpriis pure ſpeculatiuis, unice ſpeculatiua ꝓprie, ꝺ ꝑfecte est. talis est Logica: ꝺ. ~~Probo~~ maior patet: nquidē tūc ~~unice~~ tēdit ad obiectū unicū ut ſpeculabile, cui modꝰ tēdi, ſui obiecti sit ꝫ. modi ꝓpriorū: minor uero hui⁹ ꝓbatur: ꝓpria quibꝰ Logica fundatur sūt quæ sūt eadē ~~unitertio~~, sūt eadē ~~unitertio~~ ſe: dicī de omni, dicī de nullo: quodlibet est, uel n est: ~~sed or~~ alia que istis ſilia: ſed omnia hæc sūt pure ſpeculatiua: ꝺ. probo min. ~~ꝓiacta ꝓpria sūt ꝓpter finē ſcidi ꝺ sūt pure ſpeculatiua. ſtia ītat~~ aliter enī ea ꝓiacta ꝓpria sūt aduersitatꝭ ſpeculādi, ꝺ ꝫ ꝓbāda ꝓcise. ꝺ. ~~Aut probatur~~

Vltimū conclusio ꝓbatur: habitus cuius ultimus finis est ueritatꝭ ſpeculādi, ꝺ n ipsa operatio est pure ſpeculatiuus perse primario ꝓprie, ꝺ ꝑfecte: talis est habitus Logicæ: ꝺ. Probo min: ille est ultimus finis, quē Logica per se primario reſpicit: ſed Logica ꝓpriis per se primario reſpicit ueritatē ſpeculatiuā: ꝺ Probo min. Logica per se primario reſpicit unicē ~~modū~~ ſcidi, qua modus ſcidi est: quo suus ultimus finis innuit: ſed modus ſcidi qua talis est ſpeculatiuus ~~nō~~ ꝺ ſpeculatiō ueritatꝭ: ꝺ. Probo min. modus ſcidi, n est ~~mō~~ idē, ac modus ſpeculādi ueritatē: ꝺ

explicabitur eadē ratio: ille habitus est primario, ꝺ ꝑfecte ſpeculatiuus, per quē ſcimus, ut ſciamus. ut ex philo dictū fuit: ſed per Logicā ſcimus, ut ſciamus: ꝺ Probo min. per ipsā ut ſciamus, ſcimus; ſi hæc ſupponat ꝓpriis ꝓbāda: ꝺ Probo min. Logica ſibi⁹ ſed ipſo met ſcire tāquā ultimū finē ultimate ſibi⁹: ꝺ. Probo min. ſi modus ſcidi, qua ſcidi modus est ultimate ſibi⁹: ꝺ ꝺ, ipso met scire. quia modus ſcidi, ad ſcidū est ● tū quia Logica n ad operādū, ſed ad ſcidū est: ꝺ per ipsā ſcimus, ut ſciamus. Probo ꝙ: n tā ad operādū, ſed ad ſcidū est, ſi tāquā ultimū finē reſpicit modus, quo ſcidū est: ſed ~~illa~~ reſpicit tāquā ultimū finē: ꝺ. min. ītat, quia ſi modo ſcidi sūt ultimū finē ſuerit. maior aparet ꝺdatur.

t n operādi modꝰ, ſed)

modus ſcidi, quē Logica ~~tā~~ ex ultimo fine reſpicit, est definitio, diuisio, argutatio, &. ſed omnia ista sūt artefacta, ꝺ quæda opera a Logica ītructa: ꝺ Logica ex ultimo fine reſpicit opa abipsa ītruibile, ꝺ n ſpeculatiua, ſed practica ꝓpriē est, cui ex ultimo finē adōpa ꝺ operādi ordinētur. — Reſp. ſcia mai. ꝺ distinguo min. sūt artefacta a Logica ītructa ex finē ītruēdi, ꝺ operādi, nego, ex fine ſpeculādi, ꝺ ſpeculādi ueritatꝭ: ſcedo min. Quare esto definitio sit artefactū a Logica ītructū, finis ultimus Logicæ, huius elicitiua n est. ipsa elicere, ſed illa elicit ad ſcidū, ꝺ ſpeculādū essentiā rei: ſicut ꝺ, diuisiua eiusdē rei partes, ; argutatiua ſcire, demōſtratiua cā ꝓprietatē, &. ꝺ denīque omne ītrumētū elicit ad ſcidū, ꝺ ꝓpter ipsū ſcire, ꝫ omne sit, modꝰ ſcidi, ſeu modꝰ ad ſcidū.

Adhuc ſurges: n est idē ex ultimo fine modꝰ ſcidi reſpicere, ac ipsū ſcire: ꝺ ex quo 1ū sit uerū, non ſequitur ee 2ū. Probo ꝙ: modꝰ rei ~~intuēdi~~ n est ipsa rei, cuius est modꝰ: ꝺ n est idē modꝰ ſcidi, ac ipsū ſcire. = Reſpondetur distinguendo ꝙ modus ſcidi abſtractiue sūpt⁹: ſcedo ꝙ. ſcretiue accepꝭ nego ꝙ. Quare modus ſcidi dupliciter accipi ualet, 1 2ū quod abſtrahitur ab ipsa rei cuius est modꝰ, ſcilicet ab ipso met ſcire, ꝺ tūc quia præcise modaliter ſumitur, ꝺ abſtractiue, 1 ; ꝓplete, n dicit ipsū ſcire. ſi tamē ꝓplete, ꝺ ſcretiue accipiatur. tūc dicit utrūque: uidelicet ꝺ modū, ꝺ ipsū ſcire.

Quoad 2ū uero partē iā uenit quæda cōclusio: ꝺ

ꝺ primū quod Logica n sit ꝓprie, ꝺ ꝑfecte practica ſic breuiter ꝓbatur. Logica ee ꝓprie, ꝺ ꝑfecte ſpeculatiua, ꝺ practica, ~~eadē ſcia~~ quemcūq; est: ꝺ cui sit ꝑfecte ſpeculatiua, ubi quæq; manet, requirit ee ꝑfecte practica. Probo ꝙ: diſtā practica, ꝺ ſpeculatiua ꝓprie, ꝺ ꝑfecte sūt ītra ſe oppositā, cui illa primario reſpiciat opa, ista uero ueritatē ꝓpriis: ꝺ. 1ū quia ideo est ꝑfecte ſpeculatiua, quia ex ultimo fine reſpicit tēdit ad ſpeculādā ueritatē; ſed ut eēt ꝑfecte practica ex ultimo fine ad opa tēderet cui ꝺ repugnat eiusdē habitus duplices ultimos finēs diuersos habere, pariter ꝺ quod sit ꝑfecte practicus, ꝺ ſpeculatiuus: ꝺ. ꝺ

Quod autē sit 2ū quidē ꝺ ſilitudinarie practica, hoc modo ꝓbatur: Logica, 1 quātū ītruit sua artefacta aliqualiter aſſimilatur ſcientiæ practicæ ꝺ ſimilitudinarie, ꝺ 2ū quid practica est. Ami ītat quia ſcientia practica, 1 quia practica operatur, ꝺ opa ordinatur. esto diſtā. it, quod hæc tāquā ultimū finē reſpiciat opa; illa uero unicē ſecundario, ꝺ n opa ꝓprie ꝺ ſtricte tale, ſed tālia 1 ꝓprie.

4

Seddicy: habity difra practica, & speculativa taliter ⁊ter se opponunt, ut nullatenus ⁊ habiles ist, vto una ⁊pliter, alia que 2y quid: q. Prouo q: n omnis ist scia difra opposita, ac
+ Conuplay ilita ars liberalis, & mechanica artes, & rationale, & irrationale: sed ista taliter ist op
posita ut nec modo predicto ⁊pati possit: q. Maior videtur certa; nq sicut difra
pdo habitus practici est ⁊mediate opposita ip difra liberali opposita est, & rationali
⁊mediate opposita est mechanica, & irrationali, ita practica speculativa. = Resp.
quod licet omnes assignate difra practicu, & speculativu ⁊pliter ist difra ⁊mediate
⁊ter se opposita, sicut omnes assignate; n tamq 2y quid: Vno aute dispantaly stat
ꝛco, quod rationale, & irrationale talis nature ist, ut ⁊pliter, & nullo modo, ⁊pliter participentur. Practicu vero, & speculativu maiore habitudine, & extensione habet
ita ut etiq 2y quid participabilia ist: ex quo colligitur habitus ⁊pliter speculativus
tius participare posse difra practici 2y quid.

Argumenta Solvuntur. Sect. 3a.

Arguies 1 ex dicto th. opposito 7 quage. 3a arc. 1a ad 2y ubi dicit; quict: res, de
quibus est logica, n quarit propter se ipsas, sed ut adminicula quedq ad alias scias: & pra
terea, ideo logica n tenetur sub philosophia speculativa, ut pars principalis, sed quasi quedq re
ductiu ad ea, que ministrat speculatiuis ma instrumenta. ex quibus 1 sic: scientia speculativa
n propter aliud, sed propter se est, seu propter sui obiecti speculatione: sed 2a. dicit, logica propter
n est propter se, & propter sui obiecti speculationem, & res, seu obiecta, circa quod est logica ipsa, n
tenditur propter se, sed ut adminicula ad aliud: q. 2 logica 2a. verba dicti th. n tenetur
sub philosophia speculativa, tanqua principalis pars, sed quasi quedq reductiu ad ipsa: q unica reductiue
pertinet ad philosophia speculativa. q solu reductiue, & nprie speculativa erit.

Ad 1am verba predicta
dicimus dicti th. significare res, de quibus est logica, n quarit propter se ipsas respectu finis extremi;
n vero ipsarum, quia licet ipsa Logica ex fine primario, & extrinseco propter se, & propter sui obiecti
speculatione sit, atamq ex fine secundario, & extrinseco habet ⁊strumentu ad alias scias &c.
Per quod ad 1m replicq patet. ad ultimu vero dicimus, Logica n tenetur sub philosophia
speculativa tanqua pars magis principalis, sed tanqua minus principalis: quia esto ex fine pri + by propter sui ipsius & habilitatem, tum
mario, & extrinseco propter se sit, ex fine tamq extrinseco est quasi aliaru quilla quatenus ⁊stru + by propter obiecti de
mentu ad ipsas, que ⁊stu dicitur reductiue ad philosophia speculativa pertinere, licet ipsa
extrinseca, ut pars ea

Arguies 2o contra Sed dicy logica ex fine extrinseco ⁊strumentu ad
alias ordinatur scias: q. n queritur propter se adue ex fine ⁊strinseco. Prouo q: Logica ut opio qua
bilis tenet, necessaria ⁊pliter est ad alias scias: q ab ⁊strinseco ad ipsas ordinatur tanqua ⁊strumentu. Prouo ⁊tia: ponita tali opione Logica n pocise ex fine extrinseco ordinabitur: q. Prouo
anq: Logica ordinari ad alias scias ex fine extrinseco est ipsa ex fine operatiu
ordinari dnr ex fine operis, quia ille est extrinsecus, sicut ista ⁊strinseca Logica: sed ponita pra
dicta opione n pocise ex fine operatiu, sed operis ordinatur ad alias: q. Prouo min. Logica
ex fine operatiu ordinari n est ex se ordinari, sed quia subiectu illa habens, vult ea ordinare
sed si necessaria ⁊pliter est, necessario ad ea ipsas ordinatur. q n quia subitu illa vellit ordinare:
q ex se, & ⁊strinseca. = Rup. ponita opione predicta, illa admitta, Logica ex ⁊pliter necessa
ria ad alias scias n denotare aliqua ⁊dizzia ex parte Logica, sed ex parte subiecti ipso
rum adquirere alias scias sine ipsa, & ex parte aliaru scibiliu, qua Logica dicit, ad ut
⁊paretur. Vnde ordo ille ⁊per extrinsecu, & accidentalis Logica, ydatq, scilicet, ⁊ipedita subiecti.
Logica enim ⁊per scia foret, esto, per ipsa nulla adquireretur scia. Vnde n dicitur nece
sario ad alias ordinata, sed accidentaliter.

Arguies 3o: ille habitus est ⁊pliter practicus, qui respicit
obiectu ut operabile, talis est Logica: q. Prouo min. Logica respicit ⁊ma ut illu ut obiectu
sed ipsu ut operabile respicit: q. min. ⁊stat cum ea ipsa stat. 2 habitus qui alius practici
cuius 1us actus practicus est, & ipse practicus debet ee; talis est Logica docta, & Vtis: q.
maior ⁊stat quoniamque habitus practicus. Minor vero ⁊batur actus 1us Logica Docti est
actu doctrina, & sicut & Vtis actus; sed uterque practicus est: q. Prouo min. ille actus, qui obiectu
respicit ut regulabile, & ⁊struibile, practicus est; sed actu doctrina illud respicit, ut regula
bile, & actus alius ut ⁊struibile: q. Si aute dicatur 1y ut regulabile, & ut ⁊struibile n di
cere ultima ratione, sed secundaria. ⁊tra: actu doctrina, ide que dicitur de una respectu ⁊stru
hibili, respicit obiectu ut regulabile, 1y ut ratione ultima dicte: q. Prouo q: actu doctrina
ide forsitan est, ac actu regulationis, & directionis; sed actus regulationis, & directionis qua tales
respicit obiectu ut regulabile, & dirigibile sutzdo ultimate, hoc quod est ee regulabile: q
Prouo min. actu regulationis qua talis ⁊ficatur ultimate ab obiecto ut regulabili progrie: q
Prouo q: actu regulationis qua actu regulationis ultimo ⁊ficatur; ee ac linea actu regulandi;

23

Sed ~~tali~~ ultimu specificatiu ; tali linea n est, nisi obiectu, qua practice regulabile: q.

primario ~~ita dicitur~~ ita maior distinguenda: ut operabile ~~ultimate~~, nego, secundario, concedo mae. Similiter que distinguenda est min. Quare dicendu, Logica n ex primario fine n tendere, nec ; obiectu ut operabile, nq licet illu alia que artefacta ~~sociali~~. struat, & operetur n est ex fine operandi, sed ex fine speculandi, & speculandi veritatis scientie, & Unde unice ad obiectu ut operabile secundario tendit, ; quatu scilicet obiectu sic operabile, & operatu ordinatur ad veritatu speculatiuu, ; qua uelut ; centro ipsa Logica quiescit. hoc aute n sufficit, ut ~~simpliciter~~ practica dicatur.

Ad 2u bene ibi. ad addita uero nego tu any: ad quaonu concedo maiori nec distinguo min. actus regulationis qua actus regulationis speculatiuu nego, quia actus regulationis practice directiuu concedo min. quod distinctione ad alia patet. Quare ~~etc~~ actus regulationis duplex ee ualet: unus contemplatiuu; alius uero pure regulatiuu. ite tendit, obiectu ut regulabile, sicut que ultimo ; ipsa met regulabilitate, ab ipsa que ultimo specificatur ; linea actus regulatiui pure. Ille uero dicitur, qui speculatiuu est, esto regulatiuu sit n tamu sicut, hoc quod est ee regulatiuu, sed ; hoc quod est ee speculatiuu, quia regulat, ut speculetur, quod regulat. Unde n specificatur ab obiecto ut regulabili, sed ut speculabili, & speculabili. Huius generis sut acta doctrinae Logicae Docetis (ide que dicendu de actibus Logicae Utentis.) liquidu licet similis actus regulatiui sit, n tamu hoc sibi, sed ; quo sit speculatiuu; regulabis eius obiecti ut ipsu speculetur. Nec ipsa logica, ut alia replicu precludat, ultimo specificatur ut Docens, & ut Utens, sed ut speculatiua & nq esto sit Docens, & Utens, est docens, & Utens ut speculetur, & speculetur.

~~Quia finis ultimus Logicae est dirigere ipsius operationes~~ operandi ut dirigibiles, propter: q est simpliciter practica. Probo qz: finis ultimus logicae est ipsius operationes dirigere sub forma definiendi diuidendi &: qz ex ultimo fine &. Antz, & negatur sic, quam ualet. id propter quod est aliquis habitus, cuius ultimus finis est, sed Logica est ad operationes ipsius dirigendas, & propter ipsas dirigendas: q min. patet liquidu Logica ad nihil aliud deseruit. 2 Logica antiqua operebatur, speculatiua regulas, ut operetur: q n operatur, ut speculetur, sed potius speculatiua, ut operetur, quo stat ea simpliciter practica, sicq. = 3: ita Logica circa actus ipsius uersatur, ac Philosophia moralis circa actus uolutatis; sed hoc circa actus uolutatis practica dicitur: q illa circa actus ipsius. si dicas n ita contra, ~~adequate~~ adequate utrobique uersatur circa uolutatis & ipsius actus, sed ~~x~~ aliqua diuersitate. Sed ita adequate similiter utraque uersatur circa illos actus: q. Probo min. subsuntu ita uniformiter adequate uersatur 2u quoda ad ipsius pertinet, si modo tendat iactus uolutatis propter que dicitur practica philosophia moralis, similiter correspondet ex parte Logicae ergo ipsius actus; sed si modus similis ex parte Logicae correspondet: q. Probo min. modus propter que philosophia moralis practica dicitur, est, quo tendit ad ipsos actus ut dirigibiles & regulabiles, sed etiam Logica sic tendit circa ipsius actus: q.

Ad 1u nego qz: ad quaonu distinguo qz ~~et~~ ipsius operationes dirigere ne ueritatis cognitione errent, concedo qz; ex fine practice dirigendi, nego qz. similiter que distinguenda minore illi sequentis cuius maioris concedo. Unde Verum est, finis ultimus Logicae ee ipsius operationes dirigere sub forma definiendi, diuidendi, argumentandi, & ne errent ; cognoscendo ueritatem, seu quod idem est ut recte ueritatem cognoscat, scilicet cuiusq rei, partes cuius que ppietates. Quare ultimum, quod a logica ipsiu sit est ueritatis cognoscere, & speculari. & sic nequa simpliciter practica, sed speculatiua; cuius hoc quod est operationes dirigere ~~sic~~ sub sua definiendi, &, sit secundariu respectu Logicae. = Ad 2u dico, quod esto Logica prius regulas speculetur, ut ipsas operibus applicet, n tamu ipsas speculabitur, ut & 2u eas de ultimate operetur sed secundario tantum, & n ultimate. Unde regulas speculatiuas, ut operetur propter finis contemplandi, & speculandi ipsius opus. sic du regulas definiendi speculatiuas, n est practice ad eliciendas definitiones, & ut struant definitiones unice, sed ut struant secundario, ut primario speculentur ipsius rei cuiusq.

Ad 3u dicitur, distinguendo ; ubique habitus assignatus consistere ; diuersis tale illius modi tendendi: nq Logica licet tendat ad actus ipsius dirigendos, est ~~etc~~ ne ; agni tione ~~ueritatis~~ & speculatiue ueritatis erret. Unde non tendit ad ipsos ut dirigibiles primario, sed secundario. Ethica uero Philosophia moralis, quae tendit ad actus uolutatis ut dirigibiles primario, unice siquidem ; tendit ipsos dirigere, & regulare.

Arguies 3: Logica ~~in~~ ~~perfectior~~ ignobilior est aliis scientiis, esto practicis; sed si speculatiua foret n ignobilior, immo potius nobilior esset: q. minor. patet, quia scientia speculatiua nobilior est practica, maior uero patebit: scientia sua perfectione, & dignitate ab obiecto participat & x. perfectione obiecti; sed obiectu Logicae est ens rationis,

obiecty que aliary scibiary practicary eny rale. ⁊ q̄ eni raony multo ꝑfectiꝰ ist respecta
entis ralis: ita ꝺ ipsa Logica erit adhuc respectu scibiary, quā practica ist. = Resp. Logica
nobilioꝛ, ꝺ ignobilioꝛ scibia scibia practica ee eny rale ꝺ obiecto respicibile quod n̄ plicat
cy ist sub diuersa raone. Est ꝺ ignobilioꝛ ꝑpter debilitatē sui obiecti, quia eny ficty est: est
uero nobilioꝛ, quia ipsy ut speculabile respicit.

Arguef 1 ꝺ ; Jabore 3ª istiꝰ: finis ultimus Logice
est ueri cognio, ut saty ex supradictis ꝛstat; sed cognio ueri abstrahit a practica, ꝺ specula
tiua: q̄ finis ultimus Logice abstrahit a practico, ꝺ speculatiuo. q̄ utrūq; dictoꝝ ꝓbat ꝛ
prehydit: q̄ ꝺ ipsa Logica duplex dictoꝝ habet. Nec aut̄ illa minor ne ꝓbatur: ꝺ datur cognio
practica ueri, ꝺ ueri speculatiua: q̄ cognio ueri ut sic abstrahit a practica, ꝺ speculatiua
2: quia ꝺ datur ueru practicu, ꝺ speculatiuu ueru: q̄ cognio ueri ut sic abstrahit a ueru
practico, ꝺ speculatiuo. ꝺ reꝑiat utrūq; practicu, ueru que speculatiuu utrunque sub uero ut sic
stricty; sed put respicit practicu, speculatiua n est: ꝺ practica. q̄ finis ultimus Logice
etiq̄ est cognio practica ueri. = 3: dicta practica, ꝺ speculatiua. ipliter n sunt iter se oppo
ita ꝺ repugnaty; ⁊ sed ob hāc raonē diximus Logicā ipliter practicā, ꝺ speculatiuā n ee
2. Prouo maj. n ming uidetur opponi, imo magis, habity opinatiuy, ꝺ scientificy, ac pra
ticy, ꝺ speculatiuy; sed hoc n obstante 2ª ꝓbabilis opinio ꝺ Logica est habitꝰ scientificꝰ, ꝺ opi
natiuꝰ; cy utercunque suppō 2ª talis opinio ist idēpticata: q̄. Prouo mai
4: Logica est instrumty aliarum scibiary.
sed ita alia speculatiua, alia uero practica sunt: q̄ ipsa speculatiua, practica ⁊ simul erit: ista
sic ꝓbatur: Logica est instrumty ad practica, qua talis est: q̄ ꝺ instrumty practicy erit. =
*5: Logica habet, quid quid duo habity tanty practicy alicy que speculatiuy haberet: q̄
est practica, ꝺ speculatiua. Prouo q̄: habitus practicy, quia practicy sunt erga suy obiecty opera
tiuy: sicut speculatiuy ipsy ostenditur; sed totū hoc Logica habet: q̄. ⁊

Ad 1y dicūq; mai: est uera
cognio ueri absolute ipsi, nego mai. ueri detrate accepti subdicūq; uerā mai. ꝺ dicūq;
min. cognio ueri absolute ipsi, uerā min. detrate accepti, nego min. Quare finis ultimus Logice
n est cognio ueri ut sic, ꝺ abstractissime ipsi, quia sic uerū accepty n est obiecty Logice. Soly
q̄ huiuy finis ultimus est cognio ueri detrate accepti: ipso scilicet uero ut obiecto Logice;
seu uero, ut modo scisdi est. quo ipsa uerū n practicū, sed speculatiuū ē, ꝺ de que huiuy cognio
nis id, quod ad scisdy est, ꝺ ut per ipsy sciamus, speculatiuum dicitur ex philo, cy q̄ modo
scisdi ad scisdy sit, ꝺ ut per ipsy sciamus, ut ex ic patet, ideo uerū, quod est modo scisdi
speculatiuy est. ꝺ quibꝰ nescio qua raone, l iure, cognio ueri ut sic practica potest ee: nq
cognio practica dicitur illa, quā tēdit ad obiecty ut operabile, ipsy que operatur; sed repugnat
quod cognio ueri ut sic ad ipsy tēdat ut operabile, aut ipsy operetur, ⁊ uerū ut sic n
sit operabile; nully enim praty universaliter, ꝺ communissime ignty operabile est. ex dicta
soluēdo ad 2y ꝛstat.

Ad 3 dico illa opinio mihi falsa uideri; cæterū illa ꝓnūe admissa, respondeo
nō ita opponi ee habity scientificy, ꝺ simul opinatiuy, uti ab authoribꝰ huiuy sctiæ ponitur, ac ee
Logicā ee ipliter practicā, ꝺ speculatiuā. Nq̄ illi dicūt Logicā ee habitū scientificū primario,
ꝺ secundario opinatiuū, quatty scilicet ipsa elicit secundario actꝰ ꝓbabiles, quo ultimate n sistit,
sed mādio illo eum ⁊ quirit cognionē demonstratiuā. Vt aut̄ Logica ēet ipliter practica, ꝺ spe
culatiua deberet respicere primario obiecty ut operabile, primario que ut speculabile,
ꝺ scibile ut ex philo colligitur, quod aperte repugnat duplicē ultimū finē diuersū ꝺ ita diuersū
habere. Hoc aut̄ n tollit quod 2ario respiciat obiecty ut operabilia, ex quo 2y quid pra
ctica dicitur.

Ad 4 dico Logicā ee instrumty aliarum scibiary, n qua tales scisdi, nec put practicā,
l speculatiuā sunt, sed ut scisdi, unde ipsa ad alias deseruit; quatty ipsis præscribit modū
definiendi, dividendi, argumentandi, ⁊ ut recte obiecty cuiuscunque cognoscatur. Quod uero
postea ista directio Logicæ ab aliis scibilibꝰ applicetur ad opꝰ hoc de materiali se
habet respectu Logicæ, ꝺ ab extrinseco puenit. Sic Prudētia, ꝺ philosophia morali uidetur
dirigere actꝰ istius ⁊ tq̄ practicos, quatty speculatiuos ad rectū finē. At uero speculatiuos n
qua speculatiui sunt sed put modū extrinsecū ordinarij ad bonū finē possunt accipere. =
*Ad ultimū dicitur Logicā n habere, quid quid, duplex habitus icng ipliter practicū, aliud q̄
ipliter speculatiuū: nq̄ ille ita circa suū operabile (obiectū) ut ultimate sistat, ⁊ operetur; quod Logica n
habet, ⁊ tigeat ad speculatiuū *

Dico 2ª opinionē ꝓbabilem Logicā ee Vtutis est scientificā secundario totū: q̄ ee
Vtutis n respicit primario scibile finē: ⁊ ipsa 2y quod Vtus est aliquē finē primariū respicere
debet: q̄ alium diuersum a scibili finē: q̄ 3ª. Illi opinionē ⁊ Logica qua Boni ꝺ Vtutis duplicē finē,
primariū ⁊ respicit. q̄ nulla est repugnantia, quod Logica respiciat finē practicū, ꝺ speculatiuū,
cito ut utercunque diuersos. = Resp. admissa illa opione, nego ⁊ concludo q̄, ꝺ scibile duplex
quo quæ mīt. subiecta aliquē finē primariū respicere debet l primario l secundario. Sed q
mīt aliquē finē primariū primario subdit ꝛ acto Vtutis primario respectu Logicæ est. sed q.

si secydario est, neg. Vnde ideo x^a. ista opinio Logica ee vltio secydario scientia dicitur, quia 21
actu illius secydarius est respectiue Logice ordinata ad finem primarium doctrine: d nec ei
cui finis primarius respicit, ac doctrina n tamen primario, sicut doctrina respicit illa, sed
secydario, sit pote quia actu secydario est: ex quo nihil obstat nos sequitur. ✠

Dicit: illa est simul practica,
d speculativa, ipliter: sicut d ipsa theologia: q dicta ista n sint inter opposita, d repugnata: q
Logica venire potest. = si ista argumenta negantur: uta ab eiu primo Moneda = negatur nihil ex
eo ipso sequeretur: Cetera ego admitto, quia est ita dicitque: n sint inter se opposita, ordine ad potis
tia secundo: ordine ad habitu sub dictione, ordine ad habitu qui sit ordini superiori secundo, ordi-
ni posteriori, nego. Quare dicimus, illa, qui potestia est, multo maiore latitudine habere, ac ipsa logica
habet: quia, ipso sint quo plures habitu alii practici; alii vero speculativi, ideo q n mirum, quod
practicu, d speculativu sit x^a diversitate habitus, ipso vendicta. Logica vero quia minus da
titudine habet d unicum habitu est, utrique dicta sprehendere nequit. In theologia vero cito ha
bito sit, ymo disparitas datur, quia est scientia ordini superiori participatio que divini luminis
ideo que tradit ad Deu tq pleni veritas necessaria, quo sit regula obiectiu est, quod nulli scientie
ordinis posteriori, d natui sufficere valet. ideo d utrique dicta sprehendere valet.

Replicabis Logica
n solu tradit ad obiectu ut speculabile, uerum etiq ad praxi dirigit. q e simul speculativa d practi
ca ipliter. Prodo q quoad 2a partem Logica n solu dirigit ad opus mentale, sed etiq ad vocale
d scriptu, scilicet ad illu vocale d scriptu. sed illud vocale, d scriptu praxi est, cui sit opus externu:
q. = Resp. Logica secydario dirigere ad illu vocale, 2u ista sicut forte significari, negamus tamen
hoc ee praxi, nq adhuc ipse est conceptus intellectualis, dicitur que unice quid externu, d vocale
2u externu, d sensibile uerborum platione, quatu 2u ipsa est actus potestia materialis d locutiua
licet 2u quod forte significat, quod mentale, sit partes que illa, d Logica. d adhuc ipse illud
vocale, d scriptu ex se, d ex primario fine ad speculatione ueri ordinatur. Vnde praxi n est.
d quide, si argutus quaret Logica ee ipliter practica, sequeretur methaphisica vel philosophia,
alias que scientia talis speculativa, ipliter practica ee, nq etiq secydario dirigunt ad structione
vocale suaru demonstratione.

Vltimo impugnda venit opio cuiusda nostre familie moderni, clarissimo ingenio,
d pretatissimo praditi, asserentis Logica ee ipliter secydario practica, d eo innixi, quod Logica sit ipliter
secydario artis liberalis. Vnde eius ratio satis acuta sic procedit: Logica est ipliter secydario artis liberalis:
q ipliter secydario practica. etiq sic patet: quia libet artis liberalis ipliter secydario talis, ordinatur
ad pprie, d ipliter, d si secydario ad structione operis eterni: sed ars, qua pprie, d ipliter, d si secydario
ordinatur ad structione operis eterni, est ipliter secydario practica: q. min. certa videtur: quia
habitu practicu ex trib, d absolute est, qui ordinatur ad operis structione. si pprie, d methaphorice,
erit 2u quid, d methaphorice practicu. si pprie d ipliter, practicu ipliter erit. si opere n sistit,
sed ad speculatione pareatur, erit secydario practicu. si vero sistit, erit primario practicu.
maiore vero illius sillogismi sic patet. ars liberalis ipliter secydario talis dicitur ipliter modu exequendi
opera rationis, d si illi n sistat, sed ad alia speculanda tendat. sed ars, qua ipliter dicitur modu
exequendi opera rationis, n. sistendo illi, sed ~~ipsa speculando~~ ulterius ipsa speculando pprie, d
ipliter, d si secydario ordinatur ad structione operis eterni. q. maior patet: quia ars ex trib, ut
quo dicitur modu structuendi pprie artefacta. q ars ipliter talis, ipliter dicitur modu. q. minor
etiq manifesta videtur: quia, cui n dicitur modu adhe, sed ad aliud, ordine dicit ad illud modo,
quo dicitur.

Hinc est pro qua ratio, qua protato author sug istiq sibimet potest, quo cito perspicaciter sit ab
ipso opposita, sic discutiendo iudicio: scilicet q, cuius istiq nego, ad pmam dicitque mai. ad structione
operis eterni, quod pprie, d indifferenter est opus. scilicet, quod est pprie, d ipliter opus, nego mai. d min.
ad huius minoris pmam dicitque, cuius ita dicitque si pprie, d ipliter ordinatur ad structione operis ipliter
talis. scilicet; secydu quid talis neg. Quare concedimus Logica ee ipliter secydario artis liberalis
ex quo gli n sistitur ipsa ee ipliter ✠ d si secydario practica. Nq ad 1m sufficit quod Logica pprie,
d ipliter ordinatur ad opus mentale 2u certas, d infallibiles regulas, cito n sit pprie, d ipliter
factiua, sed unice 2u quid. Nq ad secundu artis liberalis ipliter talis sufficit ee recta cu ratione
actiua ipliter; imo hoc exhaliter petit ad diffinitione artis mechanice, qua ipliter factiua est.
Adamus ad secundu scientia practica ipliter. non solu petit ordinari pprie, d ipliter ad opus, sed
ad opus pprie, d ipliter tale, quia Logica ee practica, ita sublime ee est, ac operatiua ee nq
Cu q opus mentale d eternu, quale est illud definio, ff. sit tale, pprie, d similitudinarie opus.
sic d practicu erit, seu operatiuum, habitu tale opus tende ✠ 2: quia dicta inter practicu, d specula
tiuu distat eo, quod per illu scimus, ut operemur, per hoc vero scimus practice, ut sciamus.
l q per Logica scimus unice, ut operemur; l scimus practice, ut sciamus; l scimus simul, ut operemur,
d simul ut sciamus? si 1m d Logica erit ipliter primario practica. si 2u ~~ita~~ erit ipliter
primario speculativa, nullatenus que practica, nisi ad ymu 2uquid, d pprie, quia ut sit
pprie, d ipliter practica per ipsa debemus scire, ut operemur. si 3u vero iq erit ipliter prima
rio practica, d speculativa. At vero ut Logica sit ipliter ars liberalis n exigit ultimate opus
rupticere, sed unice ee pprie, d ipliter recta cu ratione actiua, sine hoc primario, sine secydario habeat.
Ex dictis patet ad plura, quo ex doctrina authoris citati potuit apponi. ✠

† d pprie

† ipliter

operemur

Dubium 4: q ista detur praxis?

Declaratur, quid sit praxis? 2 opiones referuntur. Sect. 1a.

Primo notandum a notitia practica praxis distinguit: sicut ab obiecto distinguitur actus: quare notitia practica, praxis, ut ista, suum obiectum terminat. Vnde opus, quod ipsa notitia practica operari ipsum terminat est ipsa praxis. Scotus sic nanque illam definit: est actus alterius potentiae, quae ista, naliter posterior, electione, & natus elici conformiter recto rationi. & ly alterius potentiae, quae ista, ponitur ad excludendos ista actus a ratione praxis: naliter posterior electione denotat praxis praeexigere actus istius ut fiat. Sic n dicitur praxis ~~in~~ decubitus humoris, aliquis partis, esto illa decubitus scitia & cognoscat: nq licet illa n cognoscat humor ille decubitus faciet. natus elici conformiter recto rationi, excludit omnes actiones, quae quod n fit ~~con~~ 24 rationi dictamen. Sic terra moto ratione praxis, esto illa cognoscat; n ens fit, quia a te cognoscitur, nec ex dictamine rationis pendet. ly vero actus loquitur loco generis est nq per illud ens ~~per~~ actus speculativus venit. Cateri quia haec definitio stabilitis ponitur pulchre dicultatis, ideo ipsa n sustinuit, praecipue & nunc abeo quod vera, falsa sit. Solus quae dicimus praxis esse illud opus ordine ad quod habitus, potentia dicitur practica. ~~Istis q supponitis~~ seu est opus ut regulabile, & dirigibile a principio practico media notitia practica. 24 q supponitis

Tres monedula, Okamus, Arriaga, Suarez, Molina, Vazquez, Oviedo, Hurtadus, & aliqui thomistae. 2a vero negat praxis ista. Sic Scotus, & communiter eius discipuli, Antonius Andreas, Vada ~~Ma~~ & communiter thomistae, exceptis aliquibus 2a istis adhaerentibus. inter omnes huius secundae opinionis patronos micat noster Eminentissimus Frondato, & Aguirre. quorum negligia segnitis sit.

Nostra Conclusio Sect. 2a.

In ista praxis proprie talis non datur. Probatur conclusio ex illo communi eloquio ex philo secundo 3 de anima cap. 2o textu 49: istius scilicet extensione fit practicus. ex quo sic nostra deducitur ratio: istius ut sit practicus extra se tendit; sed si ista daretur praxis, proprie talis, ut practicus est, extra se non tenderet: q; ista non datur praxis proprie talis. min. stat. nq si ista daretur praxis ordine ad illum istra istius existentis est practicus ipse. Maior vero sic probatur: istius fieri practicus per extensionem, id est ac extendere se ad aliud, ut practicus sit: q extra se tendit, ut practicus sit. Sed nemo se extendit ad se.

Si autem dicatur isle eloquium philosophi non esse ubi a plurimis dicitur, lata pugna est, labi quae refugium, eadem quae facilitate illa dicave ponit de quibusque eiusque philosophi verbis, authoritatibus quae istorum patrum. Sed praeter quam quod eloquium opponitur est proprium philosophi loco ex allegato, ethicis illud dicunt. plurimis locis repetit specialiter 2 p. q. 19 art. 4 & q 24 de veritate si autem dicat adversarius, ~~nec dicit~~ ethicis testimonium ponit dico thomas esse, ponit; nescio vero, qua ratione.

Alii tamen aliqui eloquio praestant, caeteri asserunt existimum non esse, sed pure speculativum. Liquide affirmare istius per extensionem fieri practicus, non est idem, ac negare, sine extensione practicus esse. stat q quod istius per extensionem ad actus aliarum potentiarum fiat practicus, & quod simul sine illa ponit esse practicus. ~~=~~ sed vera est. Nq ethicus propter hoc praedicta eloquium elicuit quae.)) 24 de veritate art. 4. istius practicus idem est, ac operativum. Vnde sola extensio ad opus facit aliquid)) quae istius esse practicus. ex quibus clare colligitur per sola extensionem fieri practicus.

istius

*Sed adhuc replicare valet: stat, quod sola extensione practicus fiat, & quod extra se non tendat: q. Primo qi: stat quod se extendat ad opus istra ipsum existens; sed tale practicus est sola extensione ad opus, quae extra se tendat: q ~~=~~ si autem dicatur ~~non~~ maiorem repugnare esse: ly quia istius non dicitur extensio istra ipsum, ly quia nullum opus istra istius est nisi mentale & proprie tale. ~~=~~ stra est: nq proprie dicitur istius Ad 2. magis se extendere, quam istius B. Si tuus ad eatum actus electivus se extendit, tuus vero ad quemquam. ~~&~~ sed potest si potest dici vere & proprie quod magis se extendat, ordine ad suos actus, etiam & quod se extendit vere & proprie, ordine ad illos, ex maiori extensione extensionem ponitur in ponat: q potest dici vere & proprie, ordine ad illos, ex maiori extensione extensionem ponitur in adillos potest esse practicus. sed tale ipsi erunt praxis & habitus practicus ut talis ad praxis tendat: q Quod autem opus mentale & istorum non sit proprie opus, & quoniam nec proprie praxis, non tenet, aliter enim nec voluntate esset proprie opus, ex sit etiam opus istorum, cuius contrarium videtur, ex quo saltim voluntate daretur praxis proprie talis.

Ad primum bene ibi; ad addita vero nego mai. n ens proprie dicitur istius se extendere ad suos actus; nq se extendere, idem est ac extra tendere; n vero extra tendit quae potentia, quae tota istra se se exercet, seu istra suos actus. Quare istius elicit actus dicitur magis se exercere respectu elicitis quamquam, n vero magis se extendere extensione propria & riguorosa. Ad ultimum de voluntate dicimus, quod opus voluntatis licet sternum, non sit ut speculetur, sicut istius opus, sed potius regulatur, ut recte fiat. Vnde & ultimum finis illius sit, quod recte fiat ratione praxis habet.

Prouatur conclusio ratione: nullus actus ⁊tlus attigitur ut fiat: ꝙ nullus est praxis. Prouo gi: + 25
si aliquis sic attingeretur maxime qui est ab alio actu directus, sed hic n attingitur, ut fiat: ꝙ. Prouo
min. si directus ~~praxi, forte sed~~ attingitur ut fiant actus diriget practicus est; sed hic practicus n est: ꝙ. Prouo min.
Per hyc n scimus, ut operemur: ꝙ Prouo any: per illos ut sciamus, scimus: ꝙ. Prouo gi. ~~finis~~
~~ultimus illius est, quod veritas actus directi cognoscatur & speculetur: ꝙ.~~ actus diriget alius ⁊tlus
actus illum dirigit, ut dirigibilis sit recta veritati obiecti cognio; ꝙ per dirigens scimus, ut recte sciamus
veritatis obiecti: ⁊ ide sit per actus dirigens scire, ut recte ~~sciatur obiecti~~ cognoscatur obiecti veritas,
ac ut recte sciatur ipius veritas. Tens ⁊stat, quia cu omnis ⁊tlis actus sit cognio veri, quod unicu
est ⁊tlis obiecti, ideo actus alius diriget, illum dirigit, ut iste sit recta veritati cognio.
* Sed dicy: actus alius
diriget, illum dirigit ut recte fiat: ꝙ. Prouo gi: actus alius diriget illum n dirigit, nisi ut rectus euadat.
Sed hoc ide forsitan est, ac ut recte fiat: ꝙ. Prouo ♣ mai. illum dirigit, ut ℞. directionis dirigentis
euadat: ꝙ ut rectus euadat, ♣ tens probatur: quicunque actus diriget alius, illum dirigit, ut exeat
⁊formis dirigens: ꝙ. ~~Resp~~ Resp nego gi ad probationis dubium mai. ut rectus euadat, tamen recta contra
placens & speculans veritati obiecti ⁊cedo mai. ut rectus euadat elicitus progredi, nego mai. ♣ qua dubitatio
ad probationis maioris est applicanda. ad ultimum etiam dubium, ut exeat ⁊formis dirigens ⁊ce ⁊structus & elicitus progredi, nego gi.
Quare ~~& speculationis~~ veritati obiecti ⁊cedo; ~~ut structus & elicitus~~ ⁊ce ⁊structus, & elicitus progredi, nego gi.
actus diriget alius, n dirit ~~ut~~ ultimo, ut recte fiat, nec ut ~~euadat~~ recte euadat elicitus
& speculationis veritati obiecti. Liquidum diriget, n quiescit; recta elicitiva actus directi, sed dirigit propter finem ⁊stplacens,
Vnde actus directus fiat ~~ut~~ ℞. directionis dirigentis, tam quam ⁊formis, ~~non est~~ n tamen dirigitur
ut ultimate fiat ~~ut sit~~ ⁊formis & passiua ipius elicitiva; sed dirigitur ultimate ut exeat recta
veritatis obiecti ⁊stplacens & cognio. & quidem si actus ⁊tlis diriget, quia diriget, practicus est, directus
quæ praxis, & etiam practicus est habitus nostros actus dirigens, illos quæ elicit. Sic logica practica
est, quia nostros dirigit actus, ideo quæ dicenda forent de Mathematica, Methaphisica, &c. *

Argumenta soluuntur. Sect. 3a.

Argues 1. habitus practicus ad praxis dirigendo tendit & inclinat; sed ⁊tlis datur habitus practicus
tendens & inclinans ad dirigendum actus ⁊tlis: ꝙ talis actus sic directi sunt praxis. mai. est certa; min.
vero patet; prudentia est actus studendi, qui electiui sunt, dirigit, sed hæc est habitus practicus
⁊tlis rectus: ꝙ. 2 actus voluntatis, quia a prudentia dirigitur ⁊ppria finis ipius prudentiæ, dicitur
⁊ppria praxis; sed actus & studendi etiam ab ipsa dirigitur, & ⁊ppria eius finis: ꝙ.
Resp. dubitando mai. ad
praxis, & ⁊trinsece, & extrinsece talis ⁊cedo mai. ⁊trinsece talis, nego mai. concessa quæ minori sic ꝛgues: di
tigendum tales actus sunt praxis ⁊trinsece talis, nego: extrinsece, ⁊cedo ⁊tig. Et ⁊cedo quæ talis illius requisita.
Minorem ꝙ quod quilibet habitus practicus, ⁊per ad praxis dirigit. n tamen ⁊per ad praxis ⁊trinsece
talis; præsertim dum id, ad quod dirigit, supponitur ig; veritati speculans ⁊trinsece. Vnde cu omnes
actus ⁊tlis sit veri cognio, & ⁊stplacens extraliter, & ⁊trinsece, Prudentia, quæ practica est, nunquam removet
ipsum ab eo quod ⁊trinsece veritati speculans sit, solum quæ facit ipsum extrinsece praxis, quia Prudentia
ordinans unicum est extrinseca ipsius actibus, & sic solum extrinsece ipsum mutat ad rationis praxis! &
quidem si omnis actus a prudentia directus & ⁊trinsece foret praxis, cu omnis actus mathematicus, metha
physicus quæ a Prudentia sit ordinabilis, & dirigibilis, omnis foret praxis ⁊trinsece, & n ⁊trinsece speculativus;
sed hoc aduersarii n dicit: ꝙ nec ⁊ra.
Ad 2m datur disparitas ⁊ter voluntatis & ⁊tlis: quia directio prudentiæ
est ⁊ordine ad ⁊ppriam finem actus voluntatis, n vero ⁊ordine ad ⁊ppriam finem ⁊tlis: quia ultimus actus
sui finis ⁊ppriam fuerunt, vero, ut speculabilis. quare Prudentia vero illos ad hyc n dirigit finis: quare
⁊per ipsos, finis quæ ⁊ppria ipsorum extranea est ordinans Prudentiæ. Dnc ⁊per remanet ⁊trinsece ipe
culatiuus, si extrahuntur quæ tales ad rationem praxis extrinsecæ. Etiamsi voluntas ⁊tlis ⁊ordinis eueniet
quia cu directio Prudentiæ n sit extranea, sed potius ⁊formis finis ⁊ppria voluntatis, ideo actus huius
ab a Prudentia directi dicunt rationem praxis ⁊trinsece talis, quia finis Prudentiæ est ut actus voluntatis
ab ipsa regulati boni moraliter euadant, cuque ig actus voluntatis ex ultimo fine habeant respicere bonum,
ideo finis Prudentiæ ut ⁊formis voluntatis finis. Idem dicendum de actibus ⁊tlis a voluntate liberatis, ac a Pru
dentia directis.
Replicabis: ideo actus voluntatis a Prudentia regulati sunt ⁊trinsece Praxis, quia sic directi
moraliter boni dicuntur; sed etiam actus ⁊tlis ab ipsa regulati sunt moraliter boni: ꝙ & praxis ⁊trinsece. —
2: finis Prudentiæ æque conformis, imo magis debet ee ⁊tlis finis, ac voluntatis. ꝙ si ob hanc rationem
actus voluntatis ab ea regulati sunt ⁊trinsece praxis, potiori iure actus ⁊tlis. Prouo gi: Prudentia n sibi
nec voluntas, sed ⁊linea ⁊electiua manet, cu ipse habitus ⁊tlis; sed sed habitus de linea ⁊electiua
debet habere finem magis ⁊formem finis lineæ ⁊electiuæ, ac voluntatis: ꝙ
Nego dubitando mai. sic directi mora
liter boni dicuntur ⁊tra ⁊ppriam ipsorum finem, ⁊cedo mai extra illum nego mai. & dubitando min. sunt mora
liter boni ⁊tra ⁊ppriam finem, nego extra ⁊cedo min. Quare quod actus voluntatis a prudentia regula
tur, ut moraliter boni euadant, & ℞. a prudentia regulati, hoc n est extra finem ipsorum, sed conformiter ad

ipsq cy eliq voluntas ex proprio fine ad bonu operandu tendat, & nc vitiu, actus sit, tm circa praxi; actus uero ipsius quia ex ipsoru fine sit ueri speculao cy ex se ad uerq cognoscendu tendat, ideo ex se raone praxis n habet, licet boni moraliter euadat, ut alr Prudtia dirigit, quia ita moraliter bonos euadere extra ipsoru finé est qui unice petit, quod sit cognio ueri. Insta que ; actibo Methaphicis, Mathematicis &c.

Ad 2m nego qs: ad quaoru dubiqm mai. sed finea, tlectiua practica manet, scdo mai. speculatiua, nego mai. & dubiqm min. habito de linea, tectiua speculabiua, scdo min. de linea practica, & nego min. Quare esto Prudtia, linea tlectiua sit, cy tamq ad opus tendat, finis que ipsius, quod bonu operetur, & id quod determinu est rectos raone regulis que ipsius, ideo hic magis conformatur fini uolutatis, quq ; tlis quia iste ad uerq speculandu ex se tendit, illa uero eliq ad bonu operandu. ~~Nulla licet finis Prudtiq magis~~ Potest tamq dici, quod finis Prudtiq magis conformatur fini ; tlis, quq uolutatis put ille Prudtia est ~~habitus cognoscitivus~~, & tlectiuus est finis habitus cognoscitivi, & tlectiui n uero put est finis habitus practici. Insta que ut supra.

Arguies 2, & ultimo. ; tlis uti ex supra dictis patet, datur actus ab alio directus; sed & dirigens est practicus: & directus directo praxi: Prouo min: tantu, sed practicus est. Hyc uero sit illud qd puo: actus dirigens, & dirigentis solu respicit actu qui dirigit ut suu obiectu ut dirigibile; sed obiectu actus dirigentis est actus directus: & min. patet, quia actus dirigens n nisi ad id quod dirigere, tendit, tendit. & hoc est illius obiectu. Hyc uero mai. puo: actus dirigens, & dirigentis, unice & dirigentis dicit; sed qua practice & dirigentis dicit, suu obiectu ut dirigibile unice respicit: & min. patet, quia directioni actus nude ignota solu dirigibilitas passiua correspondet.

Respondetur ad hoc arguta satis patet ideo ty ex dictis ; prgti dubio, ty quo ; prgedgti. Quare breuiter dico, quod actus ; tlis dirigens n respicit alius actus, & obiectu ut dirigibile primario, sed secudario, quia n dirigit ut operetur, ; quq n dirigit ut dirigibilis actus dirigatur passiue dirigatur, sed ut ipse speculetur, cy omnis ; tlis actus sit uerus speculao. Vnde licet actus dirigens ~~& dirigentis~~ qui unice directio est, & tales dirigere tendit ad dirigibile ut dirigibile, actus uero dirigens & speculatiue, non & propter ueritatis obtectu ; tplacens respicit dirigibile ut speculabile tquq ultimus obiectus ipsius. Dicta sufficiat pro tali ogna dubii: ideo que sit.

Dubiu 8: utru habitus Logicus Docti, & utilis Valeter distinguatur? Supponitur aliqua, ogna que Referuntur. Sect. 1a

Vt perfectius ; tligatur tpositu dubiu, notandu distinctione ex caretia idistatis, ideo que quq n ~~ex~~ tligentur, ~~ratione~~ distinguuntur. & modo quo caretia idistatis fuerit & ipsa distinctio erit: quare ; ter extremos quq valeter, & ter habitus unus, & idem, distinctio rali uersabitur. Quq uero 2q rationis n sit ide, distinguitur patet uarijs rationibus, & cy motiuis sequentibus. Hinc non aute distinctio rationis, alia est rationis ratiocinatis ratiocinate; alia uero rationis ratiocinatis. 1a est, ad quq ipsa rei 2q distinctas uirtualitates ; tlis fundamentu prabet, ut homo qui 2q uirtualitates animalis, & rationalis fundamentu prebet, ut ; tlis concepti animalis a rationali distinguat. Non 2a uero ut ad quq rei nullu prabet fundamentu: ut is ipse animal a se ipso distinguere uelit.

+ / ut ; ter hominem & eoq ut animal & rationale hominis, quq esto ralr ide ; ter ipsos unus & idem distinguatur tamq per ordinem ad ; tlis.

+ ut ; ter hominis & leonis ut animal & rationale hominis quq esto ralr ide ; tlis distinguatur tamq per ordinem ad ; tlis.

Ra Vazquez 1a opio tenet habitus Logici & Vtilis valeter distinguuntur & absque ; teruentione ; tlis ralr distinguit. Ita Vazquez, Hurtado, Quiros, & alii solet que pro hac ; tlis citari suaues. 2a negat hanc distinctionem rale negat ; ter habitus Logici & Vtilis, solu que distinctionem rationis concedit. hanc ; tmuni est fere ; ter omnes thomistas, & ex uetustis adhaesit Fonseca, Rubius, Obiedo, Conimbricenses, & alii.

Nostra Conclusio. Sectio Secunda.

Habitus Logicus Docti, & Vtilis, materia demonstratiua ralr ide, sed distinctique 2q ratione. duplice partes tinet assertu. & quoad 1m sic patet: supposito habitu Logici Docti, nulla quo ijcitur difficultas, ordine ad actu doctrina, noba difficultas n adest, ordine ad actus usus: sed solu ad noba difficultas erga actu usus est necessariu habitu Vtilis distinctu a Docti: & Prouo mai. difficultas usus Logica cadit est ac difficultas doctrina: & Prouo qs. si 1a a 2a diuersa foret, ratione formq, materia, & facultatis, & potentiq diuersa esset, sed hoc haberet: sed nihil horu diuersu difficultatis ; ducit: & Prouatur min. non forma, quia ista cadit est ; quacunque materia. nec materia, nq pro ius difficultatis ijcere ad alias pertinet scientias, n uero ad Logica; sed aliunde nec facultas, cy ad eandu potentiq pertineat scilicet ; tlectiua, tradere regulas, & ipsis ut

Dices: esto habitus Logici Docti, & Vtilis ad eandu potentiq ipsius est, n tollit quod Vtilis noua difficultatis ijcat pro Docti: & ralr distinguuntur. Prouo qs. finalis, & Prudtia ad eandu potentiq ; tlectiua pertinet, sed nihilominus unusquisque illoru ijcit nouas difficultates: &

min. stat: nq sinexis (quq uirtq iudicatiua de rebq agendi est) licet, iudicet, & sinderet de rebq quq 26
syt agenda, adhuc est noua dicultas circa rq agenda, quq per Prudetiq ; pergtq, & exequtq, tolliturq.
2: ex nostra ratione sequitur habitq Logicq Vtstiq scistificq, & habitq topicq, seu sophisticq raliter ridi
cari; hoc repugnat: & ex nostra ratione quod repugnat sequitur. Prouo mai. eudq tui, quibq ece
debat ratio: sophisticq habites nouq dicultatq n tsicit: ac scistificq: Qest idq raliter. Prouo qi: hqc
noua dicultas, licet ex parte facultatq, formq, aut materiq; sed ex nullo horq capite nouq nihil
horq nouq dicultatq iducit tsicedq per habitq sophisticq Vtstq: & Prouo min. n sed nec forma facultatq ad
eqdq potstiq flectiuq pertinegt habitq scistificq utq, & sophisticq. Nec forma: quia eadq est forma
sillogtica, & anthimtica; illa materia demonstratiua, ac materia fallax: sicut artifex eqdq formq ima
ginis iducit aurq uerq, ac apparenti & falso. & ideq uerisq reddat, quod sit noua dicultas ex parte materiq:
quia illiq demonstratiuq tunicq differt a sophistico ex parte materiq, iquqtq materia illiq eni
dem est; huiusq uero unicq aparenter uera, & re falsa. Nqc sic: sed dicultas ex parte materiq
x. superiq dicta n per habitq logicalq, sed per alias tollitur scieqtias. & nulla est noua di
cultas tsicenda per habitq logicalq sophisticq.

Ad 2q rep. iuxtaliq moralibq nos experiri maximq dicultatq
ad bonq operandq ppter b reluctatiq, & tsclinationq strariq passionq partiq sferiori, bono resiststiq, &
ad malq tsclinatiq, seu ad bonq pure delectabile. quq omnia ex peccato originali & ppter ipsq stra
ximq. & sic necessaria est sdexis, quq iudicet de bono agendo, ulteriq quq necessaria est prudetia, quq iperet
bonq iq iudicatq: & nq adhuc supposito illo iuditio de bono agendo, adhuc est noua dicultas ad illud agendq
cu multotiq cognoscamus bonq, quod agi operari debet, iueniamus quq dicultatq ad hc
operandq: ideo quq dicultas hqc partq tollitur per potstiq operatq, perquq prudetiq ; pergtq
ut potstia operetur. In Logica uero Doctq & Vtstq hoc n sfcit: siquidq supposita doctrina ad
illq scilicet n inuenitur illa resiststia, & tsclinatio straria, quq ad bonq operandq datur. Si autq dicas
Quod sicut uoluptas, aliq quq potstiq ad bonq operandq, illq resiststiq experiuntur ; pqnq peccati
originali, ita ebiq stluq ad scisndq, eq omneq potstiq equaliter ist dgnificatq ppter originale peccatq.
Dicimus, quod licet stluq ex peccato originali habeat ee proximq errori. n tamq eqdq habet resiststiq
ad scisndq, ac ad operandq bonq. quia illa oritur ex debilitatione eiq scistiarq aduc natiq ; pqnq peccati,
hqc uero, ex quo pars sferior tsclinet ; malq. ~~non tamq equaliter ; hanitua datur equalis tsclinatio~~
; & ideo aliqualit tsclinatio contradatur ; stlui ad errorq, n tamq ita tsci adipiq ponderosq ac tsclinatio ad
delectabile bonq, quia hoc stonq, & delectabile ipsi natq ; n uero errori ipsi stlui.

Ad 2q rep. negdo
q: simul quq eiusq puaonq, ad alia sequtq concesa mai. neg. min. ad huiusq puaonq admissa mpi.
& min. concedo stiq. ad minorq subsuptq dicitq simiter, dicultas ex pte materiq demonstratiuq, tsicedo;
ex parte materiq sophisticq, subdistinguo n per habitq logicalq scistificq: tsicedo min. sophisticq, nego
min. Quare dicultas ex parte materiq demonstratiuq n per logicq, sed per alias scisntias tollitur
quia eq logica suas demonstraonq elicitat, materia cuiusliber scientiq ideo huiusq materiq dicultas
tollenda per scientias, cuiusq est & ipsa est. Attame materia sophistica & fallax n ad alias scisntias,
sed ad habitq sophisticq logicalq spectat, Vnde dicultas illiq debet auferri per eysdq habitq.

)) quoad 2q partq: & primo ex ghico doctore & methaphico Lect. 2a sic loquth: Logica Proqatur. sclus
)) 2q quod est docq, & 2q quod est Vtstq: q logica dubitq habet sstderatiq ; put Docq, ac put Vtstq.
dubia eq x. diuq th. dicit. sstderabilis 2q quod Docq, ulteriq quq & 2q quod Vtstq. quod clari dubitq
sstderatiq denotat. q Logica 2q quod Docq dubitqutur ab Vtstq pqnq sstderatiq. = Deide raone
prouatur. Logica put Docq diuersq mutuq gerit, ac Vtstq ; ee Vtstq ; sed hoc sufficit, ut dicti
equatur 2q raone, ut ; animali & rationali hominis stat: q. Prouo mai. Logica ; ee Docqtq
habet muniq tradidi regulaq, sicut Vtstq ; ee Vtstq ipsi regulis uti ; sed tradere regulaq
diuersiq muniq est, ac ipsis uti: q.

Argumenta soluuntur. Sect. 3a.

Arguq 1: habitq dubitquntur per actuq ; sed actq doctrinq & usuq, qui syt Logicq Docqtq & Vtstq
tis raliter dubitquntur: q & ipsi habitq Docq, & Vtstq. = Si dicatur habitq dubitqui per actuq dubitos
forliter n autq pure materialiter. stra est, sed actq doctrinq, & usuq forliter dubitquntur: q
& habitq. Prouo min. subsuptq: actq illi, qui sua obiecta respicitq sub dubitta raone forli, forliter
syt dicti: ita se habet doctrina & usus: q. Prouatur min. ~~ad doctrinam~~ actq doctrinq obiectq
respicit ut regulabile, usuq uero ut struibile: sed regulabilitas dubitta rao forlis est a stra
habilitate: q. = 2. habitq Logicq Docqtq n tsclinat ad actq usuq; sed habitq qui raliter est ide
ac habitq Vtstq, ad actq usuq tsclinat: q. Prouo mai. habitq Logicq Docqtq unica tsclinat ad actq
istq illi, quibq fuit genitq, sed habet actq usuq n syt istq illi, quibq fuit genitq: q Pro
no min. fuit genitq per doctrinq actq; sed hi n syt istq actq usuq: q.

Resp. ad 1q x. ibi dicta.
ad additq uero nego min. sub. ad puaonq scisa mai. neg. min. ad ultimq dubitquo mai. ut
regulabile ly ut dictq raonq ultimq. nego mai. n ultimq ~~secdo~~ sed mediq tsicedo mai. & dubitquo min.

si utraque ut ultima rao ꝛpiciatur, ꝛcedo min. ꝛ aute, neg. min. Quare ad hoc arguby eg sa
tis ꝛstat ex dubio sexto, ideo que breuiter dicimus n quecunque diuisiones ralz actuy reperiere
ad habituy diuersa diuisiones; aliter enj habito Doctꝛi a se ipso raliter distinguerentur, quia
diuersi actuy raliter diuisoy producit. Ideo q diuisio sorlis actuy distinguit habitu; hoc autem ꝛter
acto doctrine diuisiy n datur, quia licet acto Logica Doctꝛi respiciat obiectu regulabile, uisuy
que ꝛtructibile, nullus tamen horuy iuuit, regulabilitatem aut ꝛtructibilitate, sed ꝛtrma
artiphosa ut explabili. Sicut & Logica Vtꝛi elicit definiones, diuisiones. & n tamen hec respicit
obiectu ut definibile, ly ut dicte rone sub qua, & ultima, sed tm definiones quia per definiones
quꝫ per diuisiones respicit obiectu sub eadꝫ rone ultima ut supra. Instatur ulterius ꝛ amore
Dei & pximi desiderio, & gaudio, qui acto raliter distinguuntur, n tamen causant ad diuisos, sed
ad eyds habitu charitatiꝫ spectat, quia omnes eyds rois ultime respiciut.

Ad 1m nego mai. Si ut
sic, ita distinguere uales: habito Logice Doctꝛi 1y expressiue docti ꝛcedo mai. Ad 1y nego mai. Si ut
siliter min. distinguere potes. ~~ad quaonꝫ ita distinguit mai: habitu logice Doctꝛi 1y expressiue Doctꝛi~~
~~concedo mai: 1y statuꝫ ipsiꝫ sub distinctio ad acto sibi quoad rone ultime ipsoꝝ, ꝛcedo mai. sibi~~
~~quoad ꝓxime medie ebꝫ nego mai. Similiter que distinguenda est mino ultima que ꝓbat.~~ Ad quaonꝫ
ꝛcedo mai, neg. min. ad ultimꝫ distinctiuꝫ mai per actuy Doctrine proprie neg. per acto doctrine
& no usuy ꝛcedo mai. & min. ita distinctiue n sylt sibi quoad ultimꝫ ipsoꝝ raonꝫ neg. quoad ꝛter
medios, & concedo mai. Vnde Logica Doctꝛi, & sic similiter, esto 1y expressiue Doctꝛi n sclinet
ad acto usuy quia unice acto doctrine ꝛ ei tali correspondet expressiui docti, atamen 1y neg
statuꝫ tꝫ ad acto doctrine, quꝫ usuy ꝛclinat, quia ipsa quoad statuꝫ ebꝫ per acto usuy geme
ratur, cy acto doctrine & usuy eyds ultime raonꝫ respiciat ideoque eyds habitu. ut ꝛstat
ꝛstabilis supra positꝫ. Sic qua Logica Doctꝛi 1y expressiue definiti n ꝛclinat ad diuisiones, & tamen
definio, & diuisio distinctos habitu Doctꝛi n respiciut. & sicut definio, & diuisio acto inter se distinguuntur
quia respiciut obiectu sub eyds ultima raone, esto diuersa sit ꝛtermedia. ita philosophy
de actu doctrine, & usuy.

Repliabit, ut actuy generet habitu raliter distinctos, n exigit respicere obiectu
sub distincta raone sorli ultima: q licet acto Doctrine & usuy n respiat obiectu sub distincta ra-
one sorli ultimata: ut acto respicistꝫ obiectu sub distincta raone sorli ultima, generet habitu
n soly raliter distinctos, ꝛed etiꝫ sorliter diuersos: q ut ipsos ro unice raliter distinctos generet
n potuit respicere obiectu sub distincta. & ꝛtia patet, quia minor distinctio exigitur ex parte actuy
ad distinctiones unicuꝫ distinctionis ralz habituy, ac ad distinctiones ralz, & simul diuersitatz sorli ipsoꝝ.
Ans uero ꝛstat, habitu methaphisice, & logice acta Methaphisice, qui sit demonstratiuo, actu que
usuy logice etiꝫ demonstratiui, qui respiciut sua obiecta sub distincta raone sorli ultima, &
hoc sufficit, ut causent distinctos habitu, sorliter que diuersos

potuerunt causare habitu raliter distinctos. Prouo qz

potuerunt causare habitu raliter distinctos. Prouo ans.

Rep. distinguendo qz: respectu ꝛ. Concesso qz
distinguendo ꝛques: potuerunt causare habitu raliter distinctos, si ꝛ actu usuy sit nouꝫ distincta dificultas,
ac ꝛ doctrina, ꝛcedo ꝛtia, si eadꝫ sit, nego ꝛtia. Quare ꝛ qtibꝫ diximus ad arguby aduersa
riory, soly distinctione sorli actuy arguere distinctione habituy, hoc que ꝛ eligitur n soly ralz
uersy etiꝫ sorli ee. atamen unica distinctio ralis actuy respicistꝫ obiectu sub eadꝫ raone sorli
ultima nec sorli, nec ralz habituy distinctione pyat, ut uidebat ꝛ pluribꝫ Logice Doctꝛi
actibꝫ, qui esto raliter distincti habitu docentes raliter distinctos n generat ꝛ eosdꝫ subiectꝫ
ide que ꝛstat ꝛ Logica Vtꝛe. Soly & ly quemadmodum nouꝫ distincta que raliter dicuntur, distinctꝫ
soly & ꝛ quemadmodum nouꝫ distincta que raliter dicuntur ꝛ actibꝫ, esto obiectu sub eadꝫ raone
sorli ultima respicerent, habitu raliter distinctos esset ponendo. sicut Petrus Logice ꝛ casu quo
Logice totaliter deperderet, nouꝫ postea dicultatꝫ haberet erga acto Logicales, & ut illꝫ uteret,
nouo habitu logicali ꝛdigeret, distinto que raliter, licet n diuerso a ꝓteritꝫ, & deperdito.

ut ꝛstat ex actibꝫ methaphisice & Logice

ut ꝛstat ex actibꝫ methaphisice & logice

Arguy 2:
ex duobꝫ raliter identicalꝫ requit unuꝫ augeri, quꝫ simul augeatur aliud. ꝛed Logica
Vtꝛi potest augeri & n Doctꝛi: q. Prouo min. habet logica Doctꝛe & Vtꝛe potest pluries
actꝫ repetere usuꝫ & n doctrina; ꝛed per illos n Doctꝛi, ꝛed Vtꝛi augetur: q. Prouo min.
habitꝫ ille augetur, 1y que subitꝫ magis facilitatur, ꝛed per acto usuy magis facilita
tur subiectꝫ ꝛordine ad utendꝫ eꝫ regulis, quꝫ ad tradendꝫ ipsas: q. 2: Logica Vtꝛi &
secundario trat demonstratiue primario Logice Doctꝛi ꝓductiuꝫ & raliter distinguuntur, terse:
ꝛtia patet ꝛ exempla & ꝓprietatibꝫ: ex quo enꝫ uite secundario tract achoꝝ ꝓductiuꝫ eiusdꝫ, raliter
ab ipsa distinguitur.

Ad 1m distinguo mai: qui simul augeatur aliud quoad statuꝫ, ꝛcedo: quoad
expressiue nego mai, & sub eadꝫ distinctione min. Vnde dy actuy usuy repetyntur, no & n do
ctrine actuy etiꝫ augetur Logica Doctꝛi 1y suꝫ statuꝫ ꝛ soly & hoc dicta est, quod per
similes actuy usuy & Logica Vtꝛi augetur n soly quoad statuꝫ, uery etiꝫ quoad expressiue
Vtꝛi. Doctꝛi uero unice quoad statuꝫ, quia licet actuy usuy, sit tamen conformiter adequa

Regulas a Boecio tradita. Quidq arguly vltra maneria patitur: ng ponit repeti actu 27
unius definitiue, n diuisiue argutiae, &c. Et q logica Vtq̃s assebitur qua definiti
ua, n qua diuisiua, &. sed x. aduersarius logica Vteris definiens valiter est eadq
et ac dudq: q. id que dicendu de logica Boecie.

admittatur demonstraons primario productiua logicae Boeth ex dictis solue ad 2m colligitur: quia licet
et intelligendu de ipsa quoad expressionem Vtq̃s, n uero quoad entitatem: ng put sic utraque
primario producitur. Proprietatibq uero utrarum cueniet quia vtq quoad expressionem quq quoad
entitatem secundario producitur. Initaq ut supra logica vtq̃s producta Boecie producta per
demonstraonem eiusdq parte definitiua n diuisiua: Vlteriusq ipsa uniuersq materia q
forma identicaliq, q relatione ei suo hydamento identicata.

ca Boeci quoad entitatem, quia vtq̃ sit conformes ei actibq doctrinq, seu ei regulis a Boecio tradi
tis: sed hoc quat Boecio augeri quoad expressionem: q. l sic, l nullo augetur modo. Probo min.
subiuncta. actus unius n solu sit entitative conformes regulis logicae, sed expressiue hanc o
formitatem ducit. q. si ratione huius conformitatis augetur logica Boeci, quia expressiua est, q
expressionem augebitur. — 2 illa demonstrao primario producta logicae Boecii n est secundario
producta vtq̃s quoad expressionem: q. si secundario est producta vtq̃s, erit producta ipsius
quoad entitatem secundario. Probo 3q: illa demonstrao, l ut actus doctrinae, l usus, si 2m
erit producta vtq̃s quoad expressionem primario, quia acto demonstratiuus per modum usus
ter ad producendu habitu vtq̃s primario tm quoad entitatem, quq quoad expressionem. si 2m
q nullo modo erit producta vtq̃s 2m expressionem: sed Boecius 2m expressionem ipsius. Probo
3tia: x. dicta per actus doctrinae nullo modo augetur logica vtq̃s 2m expressionem vtq̃s,
esto augeatur Boeci 2m expressionem sui; q. sed sicut repetitio actus doctrinalis nullo modo cor
respondet maior expressio vtq̃s, sed docetis, ita l actui doctrinali correspondere debet expre
sio Boecii, nullateng que vtq̃s expressio: q. min. patet: quia sicut eo modo, quo per
2m actus producitur logica, debet augeri per ipsu repetitu.

nalis augetur logica Boeci quoad entitatem: q per repetitionem actus doctri
entitatis quod augetur. q logica Boeci put primo producta valiter entitative distinguitur
a se ipsa put per talem repetitionem aucta: q multo magis distinguetur logica vtq̃s a Boecio vali
ter, q entitative. ng minor patitur assignata, logica Boecie respecte sui ipsius ac
respecta vtq̃s: l q hoc n obstante logica Boeci a se ipsa valiter entitative distinguitur, multo
melius ab vtq̃s — 3: q. per actus Boecii q vtq̃s logica sola assignata et distinctio expressiua: q
tm logica Boeci put definitiua n distinguitur expressiue a se ipsa put diuisiua.
sed hoc talis videtur, q alia est expressio Boecii put definitiua alia que put diuisiua.
q n sola datur distinctio expressiua ter Boecii q vtq̃s: q valis datur. Nec uero sic 2a. stra
probatur: maior magis distinguitur logica Boeci ab vtq̃s, quq Boeci put definitiua a se ipsa
put diuisiua; sed Boeci q vtq̃s sola expressiue, q pgnes ratione distinguitur x. dicta, ultra
quq distinctionem alia minor n datur: q. Boeci put utraque parte assignata n distinguitur
aduc per ratione a se ipsa, l Boeci q vtq̃s valiter distinguitur.

dari magis q minus: datur siquide distinctio rationis adaequata, quae est inter formalitates eiusdem
entitatis, maior quae quq distinctio rationis inadaequata inter expressiones eiusdem formalitatis
stra est: sed logica Boeci q vtq̃s magis distinguitur, n intellecto magis de distinctione rationis: q
de distinctione rationis. Probo min. subiuncta: intellecto magis de distinctione rationis, magis distinguitur
Boeci put definitiua a se ipsa put diuisiua quq Boeci q vtq̃s: q. Probo q: magis
distinguitur distinctione rationis quae magis distat distat adistinctione rationis entitatiua; sed Boeci distinctae
parte magis distat a distinctione rationis quq Boeci q vtq̃s: q. maior videtur. stat 5: quia distinctio
rationis est extremum oppositum distinctioni rationis. quo q magis distat a illa, magis ipsi opponitur, quoniam
que maior distinctio rationis erit. min. uero etiq videtur. stat: quia Boeci magis identificatur ei
se ipsa, quq q vtq̃s.

Resp. adm. sua ta. stia, nego q subiuncta cuius quaonis pgni pontis scedo, nego
quastiq. Quare quod actus unius sit formaliter ad regulas logicae est supra, ut pericipios augeatur
logica Boeci quoad entitatem quia hoc quat, ut eadem difficultas experiatur ipsi ac actibq ei doc
trinq, cu quibq illi formaliter proprietq cu ad eadem potestatem pertinent. quod autem expresse confor
metur, n quat Boecium pericipios quoad expressionem augeri: ng esto expresse sit formaliter ex
presse cu actibq doctrinae n tamen sit actus doctrinae, sed usus, q sicut peraec logica vtq̃s quoad
expressionem vtq̃s unice augetur per actus usus, ita logica Boeci quoad talem expressionem solu per
actus doctrinae augetur. Inita qua

Ad 2y dicimus non tñ admitte demonstrac̃ primario ꝺductiuꝫ Logicꝫ Boeti adsumꝫ ee secũdario ꝺductiuꝫ Vtꝛi quoad expressionẽ, quia adhuc hoc ne admisso nihil deduciturꝫ ꝥra rat̃ ꝥter Boetiũ ⁊ Vtꝛi Logicꝫ. Vnde si aduersarii ꝺicãt quare ꝥrarium huius a nobis tñ permissi ⁊ laboꝛ ⁊ maiꝛ vi arguti aduersarioꝝ, libẽter illud fatebimur ex quo unica sequitur demonstrac̃ illã producta ⁊ eque primario ꝺducere Boetiũ ⁊ Vtꝛi quoad ẽtitatẽ ⁊ unicã Boetiũ quoad expressionẽ, si demonstrac̃ fuerit regulatiua tñ, si autẽ executiua Vtꝛi quoad expressionẽ. Si uero executiua ⁊ regulatiua Boetiũ ⁊ Vtꝛi quoad expressionẽ eque primario; cẽtery 2y ꝺuersoꝝ sceptꝫ ig assignatoꝝ. Dicat admittatur, quod ig supra est admissũ, adhuc tenet solũ ad 2y arguti de aumẽto logicã. ng tñ casu ꝺicẽdũ, quod per demonstrac̃es repetitas 2y quod regulatiuꝫ ẽt augetur Boeti ⁊ Vtꝛi quoad ẽtitatẽ eque primario quoad expressionẽ uero unicæ Boetiũ, sicuero sumꝫtur demonstrac̃es ꝑut practice demonstrãtes nr̃ scientifice ⁊ artificialiter ẽt, tñc ad X. permissa supra data ac etiã admittẽda erit logicã Boetiũ ⁊ Vtꝛi quoad ẽtitatẽ eque primario augeri ⁊ quoad expressionẽ Boetiũ primario ⁊ Vtꝛi secundario.

† per impossibile tñ

tribꝫ primis ꝛtiis, Ad 3y nego n 2y tñ, quod claudit, sed 2y pars: scilicet 2y ly multo magis. Dicimus ꝺ tñ arguti longe distare a quæstionis ꝛsu. Non enim quærimus: utrũ logicã Vtꝛi cũ aumẽto ut sex vg. ꝺistinguatur ꝓprie a Boetio absque tali aumẽto, ⁊ ꝥa sui ꝺuctione; ng sicut logicã Boetij ut unus, ⁊ ꝥa sui ꝺuctione ꝺistinguitur ꝓprie ab ipsa ut aucta ut sex 2y aumẽtis ut sex ipsi ꝓprie superadditis (i. ꝛtia asserẽs logicã ee compositã qualitatẽ ꝓ opiones asserẽtis qualitatẽ augeri per ꝓpas additiones gradꝫ ad gradꝫ) ita logicã Vtꝛi aucta ut sex ꝓprie ꝺistinguitur a Boetio ut unus. cẽtery hoc raone aumẽto superaditi adueniũt. Nec ~~ea~~ multo magis ~~ꝺistinguitur~~ sed eque ita ꝺistinguitur Boetiꝰ ⁊ Vtꝛi, ac Boetiꝰ a seipso ꝓpter quod ꝛtiã 2y partẽ negaui. Ng multo magis ꝺistinguẽ, ꝛtiã ꝺo per ordinẽ ad ꝺistinctionẽ raonis, n uero ꝓprie. ⁊ quidẽ arguti quat logicã Boetiꝰ ꝓut ꝑs definitiua ⁊ diuisiua ꝓprie ~~ꝺistinctis~~ ꝺistinguẽ: equidẽ Boetiꝰ ꝓut ꝑs definitiua ut unus ꝺistinguitur ꝓprie a seipso ꝓut aucta ut sex ieadẽ ꝑte; sed multo magis ꝺistinguitur ⁊ ꝓut ꝑs ⁊ utraque ꝑs, ac ꝓut ꝑs definitiua tñ. ⁊ ꝺe ꝺicẽdis ꝺe Vtꝛi.

† per impossibile tñ

† sed utrũ logica Vtꝛi ⁊ Boeti, utraque ꝥa rei ꝺuctione ~~illiterata~~ utraque equaliter remota, ⁊ qua liter aucta, ꝓprie ter ꝺistinguitur?

† sed q loca vtrius ⁊ Boeti utraque in ꝥa sue ꝺuctione ꝥta equaliter remota ⁊ aucta ꝓprie ter ꝺistinguitur.

Ad 4. ig data est solũ, ad ~~ea~~ alia ibi ꝺicta nego min. subꝛtã. ad ꝓbationẽ nego ꝛtiã: ad aliq nego mai. ad huius ꝓbationẽ ꝛtiã ꝛcedo ꝛtiã ⁊ nego ꝛtiã. Unde logica Boetij ꝺistinguitur ab Vtꝛi n solũ 2y expressionẽ ⁊ formalitatẽ, uerũ etiã 2y fortitudinẽ eiusdẽ ẽtitatis; Boetij uero ut definitiua a seipso ꝓut diuisiua unicã 2y expressionẽ eiusdẽ fortitudinis ⁊ ẽtitatis. maior autẽ ꝺistinctio raonis est, quã n solũ expressionũ uerũ etiã fortitudinis ꝺistinguit, quã illa, quæ tñ expressionẽ ꝺistinguit. hæc autẽ ultima est ꝺistinctio minor magis ꝺistat a reali: quia ꝺistinctio maior est realis ad quã sequitur ꝺistinctio fortis, sed fortitudinis quã mediat ꝥter realẽ ⁊ expressionũ, ut minor respectu primæ, maior quæ respectu ultimæ; quod quia omnino minor, magis a maiori quã reali est, ꝺistat. Nec ex eo, quod hæc ꝺistinctio rationis sit extremum oppositi ꝺistinctioni reali, sequitur magis opponi, quo magis ꝺistat. quia magis enim ꝺistat rationale ab ipso Deo, quã ab irrationali; ⁊ tamen rationale ee rationali, n opponitur Deo, ei tñ irrationali opponitur. ⁊ sic de aliis pluribꝫ quæ ex ꝓplis, quæ apponi possũt. Præter quã quod potest ꝛtiã, quod minor ꝺistinctio rationis magis opponitur ꝺistinctioni reali, quã ꝺistinctio minor ꝺistinctionis habet ac ꝺistinctio media fortitudinis. ⁊ quidẽ ei tñ illa maior ⁊ a nobis ~~negata~~ permitteretur, nihil ꝛtiã nos. tñc ꝛtiquidẽ negãda est minor. ⁊ ꝺ. hinc modo ꝺicãdi aliquãdo est equaliter ꝺistare a ꝺistinctione reali Boetiꝰ ~~ꝺistinctis ac~~ ꝓut utraque ꝑs ac Boetiꝰ ⁊ Vtꝛi. quia realiter ideãtitatur æqualiter, ei tñ n æqualiter ideãtificatur absolute, ꝓut absolutæ se extendit ad omnẽ ẽtitatẽ. ⁊ ꝺistat.

Argues ultimo: nouã ꝺicultatẽ experitur ⁊ applicatione ⁊ executione regulaꝝ, ac ⁊ actibꝰ traditiuis illaꝝ: ⁊ uterque habitꝰ realiter ꝺistinguitur. Prouo ꝛtia: ei tñ aliquis perfecte ꝺiscat regulas ad reductionẽ per ꝓpositiones, atamen ⁊ ipsaꝝ applicatione nouã experitur ꝺicultatẽ: ⁊ ꝺ. Non ꝛtia ee uidetur. ng ei tñ quis sit ꝓmptus ad talẽ regulaꝝ tractatũ n tamen ita ꝓmptus ⁊ aptus est ad reductionẽ, sed paullatim cũ magna quæ ꝺicultate reducit. ⁊ 2: Doctrina ad illã ꝛtructã ⁊ materia ꝥ Methaphisicã, ꝺuorũ ⁊ eadẽ materia ꝺistinctos habitus exigit: ⁊ doctrina, ꝺuãs ꝺistinctos habitus petit. — 3: pueri perfectius ⁊ magis ꝓmptæ habitus regulaꝝ grammatici, quã senes; sed hoc non obstante perfectius latine loquuntur homines senes, quã pueri: ⁊ quia realiter ꝺistinguitur habitus ~~ꝺoctrinæ~~ regulatiuus ab Vtꝛi habitu: ⁊ ꝛtia Logicæ.

Ad 1y ⁊ nego ꝛtiã. ad ꝓbationẽ ꝺistinguo ꝛtiã, nouã experitur ꝺicultatẽ materialẽ ꝛcedo ꝛtiã, fortẽ, nego ꝛtiã. Quare illo, qui perfecte, ꝓmptæ quæ regulas ad reductionẽ habet, tardius quæ est ipsaꝝ applicatione, n est nouã ꝺicultas fortis ipsã ex ꝺa per habitus logicales, sed tñ materialis: scilicet ex defectu uocũ ⁊ trium puerilis, quia uocũ ⁊ tri necessarii ad reductionẽ memoriæ ipsius ꝓmptæ n occurrũt. ⁊ quia ꝓpter multitudinẽ oblitiscẽtur maiorũ ⁊ minoꝝ quæ ꝛtea erat. ⁊ uiquæ ꝺy occurrat, ulterius ipsi nequit ꝓsequi reductionẽ. si tamen ꝓmptæ omnes haberet uocũ ⁊ trium, memoriæ quæ ꝓtia ei tñ maiorũ ⁊ minoꝝ, quæ ꝛtia, quæ ꝛtea erat, ꝓmptæ simul regulas applicaret.

Ad 2y .sedo q; ꝺ ꝺubitꝯuo .qugꝫ: quꝺo ꝺoctrina ꝺ ꝺiuerꝫ ꝑpriet̃ur ſub ꝺubꝯta raone forſi .o
cedo .ſtiq; ſub eaꝺ nego .ſtiq. Vnde uerꝫ eſt uſus ſillogiſtꝺi methaphiſica ꝺubꝯtꝫ ualiter habitꝫ
exigere, ac ꝺoctrinꝫ erga talꝫ illy, quia cꝫ Logica regulas tradat ad illy tꝫ, ma
teria methaphiſicꝫ, quꝫ alia quaſi quo materia, ideo ꝺoctrina ad prꝺictꝫ illy ꝑticiat a logica
ſub raone forſi arthꝑtica ꝺ .ſtꝺplabili; uſus uero ꝑꝺicta materia ꝑticiet a methaphiſica ſub
raone entꝫ, quare exigit ꝺubꝯtos habitꝫ; cuius ꝛtrariꝫ euenit ꝺoctrina ꝺ ꝑpria Logicꝫ
ꝑpter oppoſitꝫ raonꝫ. Preter quꝫ quoꝺ uſus ſillogiſtꝺi methaphiſica habet nouꝫ ꝺiculta
ex parte materiꝫ methaphiſicꝫ, quꝫ ꝛjcꝺa eſt n per habitꝫ Logicale, ſeꝺ methaphiſicꝫ ex
quo exigitur nouꝫ habitꝫ. Atamꝫ uſus ꝑpriꝫ Logicꝫ nulla eſt noua ꝺicultas reſpectu ꝺoctri
nꝫ ꝛjcꝺa per aliquꝫ habitꝫ Logicalꝫ. Si enꝫ noua ꝺicultas; tali uſus aꝺeſt eſt ex parte tꝫ
ex parte materiꝫ, quꝫ per alioꝫ ꝺicultates facultates, ꝺ n per Logicꝫ tollitur.

Ad 3 rep. .stormi
ter ad 1y: ſcilicet pueroꝫ, ſtio regulas perfecte ſciat, ꝑmtas quꝫ habeat, n ita perfecte latine loqui
ex ꝺefectu uocꝫ ꝺ tror; ſenes uero ex exercitio ſillogiſtꝺi ꝑmtas habꝫt uocꝫ ꝺ tros.

Dicꝫ: Logica vtꝫ eſt
nihil eſt aliuꝺ quꝫ facultas regulis Logicꝫ Docꝫtꝫ utꝫ; ſeꝺ facultas regulis Logicꝫ Docꝫtꝫ utꝫ
ualiter ꝺubꝯtatur a Logica Docꝫte: ꝙ. Prouo min. Methaphiſica eſt facultas regulis Logicꝫ
Docꝫtꝫ utꝫ, ſeꝺ put ſic ualiter ab ipſa ꝺubꝯtatur: ꝙ. Prouo mai. Logica Docꝫ ꝺirigit Metha
phiſicꝫ, ſicut ꝺ alias ſcitꝫ, ut recte illy eliciat; ſeꝺ methaphiſica ſic ꝛſtructa elicit illy 2y
directiue ꝺ regulas Logicꝫ. ꝙ utiꝫr regulis Logicꝫ ad illy. = Rep. ꝺubꝯtꝺo mai: quꝫ facultas
regulis Logicꝫ Docꝫtꝫ utꝫ, ſub raone forſi ultima ꝑpria Logicꝫ, concedo mai. aliena, n̄ego mai.
ſub eaꝺ quꝫ ꝺubꝯtone min. alias quꝫ quationeꝫ ſequꝫtꝫ. Quare alia eſt facultas, quꝫ utiꝫr
regulis Logicꝫ Docꝫtꝫ ſub eaꝺ raone forſi ultima ꝺ ꝑpria Logicꝫ, quꝫ ꝺicimuꝫ ee Logicꝫ vtꝫ
ualiter quꝫ iꝺeticata cꝫ Docꝫte; alia uero, quꝫ utiꝫr regulis Logicꝫ, cotiuꝫ ſub ꝺiuerſa raone
forſi, aꝺ Logicꝫ n ſpectꝫte ut methaphiſica, ꝺ. quꝫ fatemuꝫ ee ualiter ꝺubꝯtꝺ, n tamꝫ
hꝫc ꝺicimuꝫ Logicꝫ vtꝫ, ſeꝺ utꝫ Logica. aliuꝺ ſiquꝺ eſt uti ipſa met Logica, aliuꝺ
uero ee ipſiꝫ met utꝫ Logicꝫ.

Pro nuiuꝫ quꝫtionꝫ coronide, quꝫrꝫ: q Logica vtꝫ ſophiſtice, ꝺ opinatiue
ꝺubꝯtatur ualiter a Docte ſcientifica? Affirmatiue rep. ꝺ quatur: habitꝫ ꝺubꝯtatur per actꝫ
.stitutos ꝺiuerſa ꝑticꝫ; ſeꝺ actꝫ ſophiſticꝫ (iꝺ que quꝺꝫ ꝺ thopica) eſt .stitutꝫ ꝺiuerſa ꝑticꝫ
adequata, ac ſcientificꝫ: ꝙ exigit habitꝫ ꝺubꝯtos. Prouo min. actꝫ ſophiſticꝫ generat fallaciꝫ ꝺ
ſcientificꝫ ſcitꝫ; ſeꝺ actꝫ generꝫ fallaciꝫ eſt ꝺiuerſa ꝑticꝫ adequata ꝺ generꝫ ſcitꝫ: ꝙ
Prouo min. quotiꝫ tri generati fallaciꝫ per actꝫ ſyt ſuꝫ ſoꝛliter ꝺiuerſi, ſeu ꝺiuerſi ꝑticꝫi adequatꝫ
etiꝫ ꝺ ipſi actꝫ; taliꝫ fallaciꝫ, ꝺ ſcitꝫ eſt: ꝙ min. .stat: quia fallaciꝫ tꝫ longe ꝺiſtat ab ꝑticꝫ
a ſcitꝫ certꝫ ꝺ euiꝺꝫ, quoꝺ ipſi opponitur. maior uero ſic ꝙatur: habitꝫ reſpiciꝫtꝫ actꝫ
actꝫ ꝺiuerſoꝫ 2y ꝑticꝫ adequatꝫ, tꝫ quꝫ tros ab ipſis ꝺducꝺꝫ, ſyt habitꝫ ꝺiuerſi 2y ſuꝫ ꝑticꝫ
adequatꝫ: ꝙ pariformiter actꝫ.

Confractum explicatur q habitꝫ ratio ꝑpoſita: habitꝫ reſpiciꝫtꝫ actꝫ
ſoꝛliter ꝺiuerſoꝫ ꝺubꝯtui ualiter ꝺebꝫt: ut .stat; Logica, ꝺ Philoſophia ꝺ. ſeꝺ habitꝫ logi
calis ſcientificꝫ, ꝺ ſophiſticꝫ talꝫ actꝫ reſpiciꝫt: ꝙ. Prouo min. actꝫ ſophiſticꝫ, ꝺ ſcientificꝫ ab
habitu ſcientificꝫ, ꝺ ſophiſtico ſpecti tꝫdꝫt; obiecta ſub ꝺiuerſa raone ſoꝛli: ſeꝺ actꝫ ſic tꝫdꝫtꝫ
ſyt ſoꝛliter ꝺiuerſi: ꝙ. Prouo mai: actꝫ ſophiſticꝫ reſpicit obiectꝫ ſub raone fallꝫi, ꝺ ſcientificꝫ
ut ſcibile, ſeꝺ iſtꝫ ſyt ꝺiuerſa raoneꝫ ſoꝛliꝫ: ꝙ

Dicꝫ ſicut habitꝫ per actꝫ ꝺubꝯtꝫ, ita ꝺ
potꝫtiꝫ. ſeꝺ hoc n tollit, quoꝺ eaꝺ potꝫtia actꝫ ꝺiuerſa ꝑticꝫ, immo ꝺ oppoſitos reſpiciat.
ꝙ pariformiter actꝫ. Min. ꝙatur: uolitas cꝫ eaꝺ potꝫtia ſit, actꝫ ꝺiuerſa ꝑticꝫ, ꝺ
oppoſitos elicit: ꝙ. Ans .stat. cꝫ amoꝛ, ꝺ oꝺiꝫ eliciat. 1ꝺ ſ ſtia ꝺebꝫt actꝫ ſcientificꝫ, ꝺ
ſophiſticꝫ eliciꝫe. 2: licet habitꝫ ſcientificꝫ n reſpiciat actꝫ ſophiſticꝫ primario, poteſt tamꝫ
illy reſpiceꝛe ſecꝺario: ꝙ. Prouo q: eſto repugnet eꝺꝫ habitꝫ reſpiceꝛe primario ꝺuos tros
ꝺiuerſoꝫ, n tamꝫ ſecꝺario ꝺiuerſi ꝺ ab ꝺpecto primario. ꝙ. Prouo q: tꝫs ſecꝺario ſpectꝫs
ꝺiuerſi a primario ee ꝺebet, ſeꝺ n repugnat eꝺꝫ habitꝫ tꝫs primarij, ꝺ ſecꝺarij reſ
piceꝛe: ꝙ

Rep. ad 1y concꝺo mai. ꝺubꝯtꝺo min. eaꝺ potꝫtia habꝫ quia maioꝛ, latitꝺine quꝫ ha
bitꝫ habet .sedo. Quare iyma ꝺuparitas ꝺaber ꝑter potꝫtiꝫ ꝺ habitꝫ. ute enꝫ ſuꝫ finꝫ, ꝺ obiectꝫ
.stꝫ habet ſub obiecto uniuerſaliſmo potꝫtiꝫ. Vnde multo magiꝫ ſe extꝫꝺit potꝫtia, habitꝫ
quꝫ habitꝫ, ꝛ ꝑpter ſe habere pluꝛeſ habitꝫ ſpecie ꝺiuerſoꝫ, .sqꝫter quꝺ actꝫ ſpecie
ꝺiuerſoꝫ ꝺicere. ꝺ licet potꝫtia ꝺubꝯtꝺ ꝑ actꝫ tꝫdꝫtꝫ ſ obiecta ſub ꝺiuerſa raone ſoꝛli
adequata ꝺiuerſoꝫ ſquꝫ ꝑter ſe. n tamꝫ reſpectu potꝫtiꝫ, quia tꝫdꝫt ſ idꝫ obiectꝫ ſub eaꝺ raone
uniuerſaliſma potꝫtiꝫ. ſic que ꝺ amoꝛ uolitas per amoꝛe ꝺ oꝺiꝫ tꝫdit ſ bonꝫ ſub raone bone
n per oꝺiꝫ, quia oꝺio habeat bonꝫ ſub raone bone, ſeꝺ quateniꝫ oꝺio ꝺ malꝫ amat ꝺ
malꝫ uelꝫ a malo ſ quꝺ uelꝫ a malo quiꝺ bonꝫ eſt, ſeu ſ quꝺ tꝫdꝫt ſ oꝺio ꝺ malꝫ, eiuꝫ .stra
riꝫ multꝫ. Atamꝫ idꝫ habitꝫ, quia minoꝛ extenſionꝫ habet, ꝺiuerſoꝫ actꝫ, qualeꝫ ſyt ſcientificꝫ ꝺ
reſpiciꝫ reqꝫrit

Preſcripti quꝫ uolꝫtꝫ quꝺ quia poa ſtira ſtitate .stractionis ꝺ .stranietatꝫ, poſſꝫ et ad amꝺꝫ ſ amꝺꝫ, ſ oꝺio habꝺꝫ

sophisticq quia: utt ist diuersi tq ibesse, quq respectu habitq, qui respicit obiectu particulare. ytty
sub uniuersali potstiq. Per quod adstty. ytat quq respicit obiecto omne uerq, sicue aparq,
uterque tdat jobiectu sub raone particulari. Vnde actus scistificq & sophisticq elicere ualet, quia licet
ticulari ist ytta sub raone. muni jteligibili, quq ist specificatiua jtty. Initatur quq jdiuer
si habitbq jstis rendetibq: sic habitus actus methaphisicq diuersq habitq methaphisicq
ab actu Logicali exigit, quia uterque actus tdut jobiectu sub raone diuersa particulari.
n tamq exigit dutstq potstiq, quia utraque rao particularis ist ytta sub raone. muni
jteligibili. Inita sliter jhabitbq uolytatiq.

Ad 2q resp. negdo qs; ad illiuq quaonq distinguo
qs: n tamq secudario diuersq forliter, nego qs; materialiter. Icedo qs. & subeadq distone
huiuq quaonq. Quare licet truq scidario jspectuq per modu actuq, & effectuq sit diuersq
materialiter, quatq iste n primario reducit ex parte fuertutq & strictq habitq. n tamq
potest ee forliter diuersq, & diuersq speciei adequatq, qualis ist scistificq, & sophisticq actq
tdztes jobiectu sub raone forli diuersa.

Adue replicabis: actuq Logicali scistificq, & sophisticq tdut jobiectu
sub eadq raone forli: q n sit forliter diuersi; sed ab hoc raone quaumq exigere habitq tali
ter distos: q taleq habitus n exigit. Prouo nyc illud qs: actq Logicali, siue scistificq, siue so
phisticq tdut jobiectu sub raone formq artisticq; q. sed hoc eadq ist, siue jmateria sophistica,
siue analitica. Dicistifica: q. min. stat hoc materiali exemplo pictorii, qui siue jauro uero
siue aparti laboret eadq formq artisticq Imagini ducit ex euidq coloribq puenietq. 2.
Logica Docti & Vtti jmateria analitica ualter n distinguitur x. dicta jprodta questione: q
nec Docti & Vtti jparte sophistica; nyc ne: sed Docti jparte sophistica est ist scistifica, & Vtti
sophistica: q. minor subsyta duplicis partis claudit, q. quoad utraque. stat. & quoo primo quoad
2q. quia Docti dirigit qualis ist illiq sophisticq, quibq quq stare debeat. sed jhac doctrina
nulla fallatia datur, sed certitudo, & euidtia. ex eadem ist illiq sophisticq. stare. quibq. stare
dictat Logica Docti: q. Quoad 2q quaonq n jdiget & perse patebat. Nyc uero illq 2q. stiq quo
eade jpartate: ideo Docti & Vtti jparte analitica ualter n distinguitur, quia Doctri iposita
nulla retat dicultas erga usq: q. sed iposita Doctri erga illiq sophisticq, nulla adest noua
dicultas erga. stituonq illi talis illi: q.

Resp. ad 1q negdo qs: ad quaonq distinguo mai. sub raone
formq artisticq, & fine scidi & cognoscendi ueritatis eode modo sideratq, nego mai, diuerso modo
ytta. Icedo mai. sliter quq min. sub eadq distone. Vnde cq actuq sit Logicali scistificq
tdat jobiectu sub raone formq artisticq, & ob fine cognoscendi ueritatis; actuq uero sophisticq
jobiectu ut dicti fallatiq, & ob finq fallendi, ideo distita est forma artisticq respectu utriusque
ppter diuersq fine. Atamq jexemplo pictorii stratiq euenit: quia ipse n pingit imagine
jauro aparti ppter finq fallendi, sed ppter formq artisticq imaginis. Quare quod ist
raones ab iuprapositq jquinto qs, stiq nego: ad uiuq quaonq sceia mai. nego min.
Datur & subsumptq liquidq, inferri, disparitas inter Doctri Logicq & Vtti jparte analitica & ipiq
sub utroque muniere jparte sophistica: nq ut recte iuponit argutq iposita Doctri jla parte
nulla retat ut ueeda dicultas per stis jeade parte; si enq aliqua est, maxime exple
materiaq; hoc autq n ad logicq, sed ad alios scientias spectat, ut iq diximus. Atamq jmateria
sophistica strariq stgit, adest enq ex parte materiaq nouica dicultas uieeda per habitq Vtti
sophisticq, cq talis materia poria ist habitq logicali sophistici. Inq etiq quia uinq sophisticq
quia sophistacq tdit jobiectu ex fine fallendi, Doctrina uero, quia certa, & euidq ex fine scidi
diuerso & opposito primo. ex quoo dictos exigit habitq.

Dicq adue Doctrina erga illiq sophisticq
tdit jobiectu etiq ex fine fallendi: q. falsa uidetur solue. & Prouo qs: Doctrina erga talq
illiq dirigit, ut strituatur illiq non sed hic fallax est elicitur quq ex fine fallendi: q.
maior. stat, cq dirigat ad stituonq talis illi, quod idq forlime est, ac. stty jmaiori; minor
a nobis icediturs. & Nyc stia ducitur: x mai. & min supraposita, doctrina erga illiq sophisticq
dirigit ut strituatur illiq fallax; q. elinat jillq fallaci. sed nequit jelinare jtalq illiq, nisi
ex fine fallendi. Hoc siquide nequit siquidq jeliuare jillq fallaci nisi respiciendo ppriq finq
illi fallaci. hic est fallendi: q. = 2: dicultas se tenet ex pte materiaq sophisticq, & pertinet
ad habitq Logicalq sophisticq, sed ad alios habitq: q. Prouo qs: dicultas ex pte materiaq demonstra
tiuq n ad habitq Logicalq demonstratiuq, sed ad alios spectat: q. Prouo stiq: ideo 2q est
uerq: quia Logica demonstratiua diuagatiuq per ut aliarq inetrarq materiaq; sed etiq habitq
Logicali sophisticq diuagatur per materiaq aliarq aliorq habitus: & iu potest elicere illiq sophisticq
jmateria mediaq. & q.

+ respondet illg nega de

29

+ illg nega;

Resp. ad 1y negdo qr: ad puaonz nego ~~etig qr ad 1m~~ mai. ad huiusz uero puaonz dicitq̃ que sic: dirigit ad structonz ~~solingdo, negdo ilustrdo prgcte~~ xcdo puare mere speculatiue. xcdo, practice nego. Quare aliud est dirigere, docere mere speculatiue qualis ist illus sophistic, quibz que stat. ~~stt~~ ilustrdo ~~jtly~~ qui hoc ignorat ut caecus n cadat ~~ipsz~~; aliud uero dirigere, docere practice ~~ut elucet~~ inclinando ad illud cui sctia. hoc 2 modo n dirigit ~~logica~~ Doctr erga illz sophistic, sed primo. Unde n ex fine fallendi, sed ex fine manifestdi fallatq̃ docet. Aliter enim si ide ~~fuit docere~~ ~~foret docere~~ foret docens quasi, & qualis est illus sophistic, ac ipse ~~jclinare~~ inclinare qui doceret quod & quale mendatiu foret medax est, quia ~~ipsz~~ inclinaret qui dictaret, quale enuntiatu est. fingeret qui doceret quale peccatu est, peccaret quia ~~ipsz~~ inclinaret. sic

Ad 1y dr nego qr, ad huius puaonz ~~qb~~ xcso, ~~jtly~~ nego ad puaonz dicitq̃ mai. 1y e uerz ppter causalz assignatz prgcte nego mai. & quia illarz materiaz ueritas ad ipsas attinet concedo mai. & dicitq̃ min. & aparistia ~~materiaz~~ ueritatis materiaz ad habitz logicales sophisticz attinet xcdo min. & adipiscz ipertinz est, nego min. Unde dicitur scientia ex p.te materiaz analiticaz per alias ueritur scientia, & qualitate materiaz. ad quam libet enuntiatiu spectat agere de sua materia peculiariter certa, & euidenti. Aliame de materia nec aparistis ad habitz logicales sophisticz: quia ut aparster uera est ppria priuatiue huius habitus.

~~Ad~~ Ex dictis uenit facilegdu, q logica ist ~~jplex~~ ~~xpta~~ qualitas. Cuius quaestionis est, utru logica ~~xponatur~~ ex duobz partibz phice unitis, ita ut 1y unq facilitet ~~jtly~~ ad definiendu 1y alig ad diuidendu, & ~~etiq~~ ~~jteligi~~ ualet quaestio isti modo: q scilicet logica ~~xponatur~~ ex duabz habitibz partialibz, ~~jclinq~~ 1y unus ad definiendu, 1y alius ad diuidendu. ~~&~~ Ad quod breuiter dicimus negatiue respondendu, utroque ~~jsiue~~. &)) quoad 2q partem patet ex q̃libet praeterea 1a 2ae q. 54 art. 4. ubi loquit: ut uidetur nobis)) habitus 1y ea, ad quae se extendit, frequentius; eo quodq multiplicitatis; sed quia illa multiplicitas)) citas ordinatur ad aliquid unum, ad quod principaliter respicit habitus, de est, quod habitus est)) qualitas ~~jplex~~ n constituta ex pluribz habitibz, etiq si ad multa se extendat, ex quibz uerba sane clarissima ~~sqt~~ pro nostra 2a parte.

Ratione uero cadz pars nr patet: logica est una scientia: & dicitur habitus: ~~scia~~ & n ~~xponitur~~ ex pluribz. 1a uero ~~xtia~~ patet: scientia, ide sublime est, ac habitus per demonstrationem adquisitus: & si una logica est una scientia totius, erit unus habitus per demonstrationem adquisitus. Quoad alig uero partem ita ratio patebit: ~~xponitur~~: si logica habitus ~~pportionari~~ debet potentiae, cuius perfectio est; sed ut logica debet ~~jformetur~~ ~~jtlr~~ cuius perfectio est, debet esse ~~jplex~~ qualitas ~~jplicitate~~ excludente partes unitas: & probatur min. ~~jtly~~ est potentia ~~jplex~~ ~~jplicitate~~ excludente partes unitas: &.

Dicens: ~~habitus~~ per definitionem actus scientiae, actus ~~ggtis~~ ~~ggtis~~ ~~ggtis~~

Dubiu 9: utru Logica artificialis sit simpliciter necessaria ad alias Scientias agitarendas. ?.

Aliqua supponuntur, scitiq que referuntur. Sect. 1a.

Q alibi Logicq diuisionq facimus, nale & artificiale. tq diximus ee ipsu lumq nale, illud existe potes ad demonstrandas logicales elicizdas. Q uero ipse habitus logicalis est per demonstrationq artificiq adquisitq. Non q de ta dubiu pendit. Certu nqque est lumq nale, illud seu ipsu illu ipliter necessariu ee ad quelibet scitiq & quocunque statu. est igitur dubiu de ipso habitu logicali adquisito. est tamq supponendu necessitas multiplicis ee ~~alicuius~~: methaphisicq scilicet, phisicq, aut moralis. Ita datur, quodo aliquid ita necessariu ad aliud est ut nec a diuino Deo ipleri possit, quia extraliter necessariu: sic cognitio ad amandu, obiectu, electibile ad electionem. 2a, quia tota phisica a Deo ipleri potest: esto id, ad quod aliquid est necessariu, illud petat Q phisicq exigentia. Itaq; aute necessitas phisica, q est ipliter talis, q tota Q quid. Ita datur, quodo finis nullatenus naliter sequi nequit sine illo quod nec est necessariu: ita alimentu ad uitq seruandq, nauis ad mare trans migrandu, &. Ita uero contigit, quodo aliquid est necessariu totu ad facilius & modius ad aliud sequendu, sine ipso tamq potest sequi. ut equus aditer faciendu (Deo Q.) necessitas aute moralis datur unius ad aliud, quodo hoc sine illo potest ee, rarissime tamq sitgit.

Deinde notandu scitias posse dari ~~ipsu~~ statu perfectu, q perfectu, & utroque statu, q ~~ipsu~~ imperfectu, q existimatiue. Scitia ~~ipsu~~ statu perfectu ~~tq~~ existimatiue ~~tuq itaq~~ datur, quodo omnes, q fere omnes, scituas ad hunc modu scitiq pertinentes percipiuntur. ~~ipsu~~ statu perfectu ~~ipsu~~ quando scituones ita perfecte penetrantur, ut ad omnes obiectiones, ~~ipsu~~ ta militantes & sophismata solutionq prq beat quia circa tales scituones notitiq clarq & infallibiliter perfectq habet. Scitia ~~ipsu~~ statu perfectu existimatiue dicitur illa Q quq aliquas, q aliquos scituones percipiuntur n tamq omnes, nec fere omnes. Intensiue aute quodo illas pauceas scituones, quas percipit, adhuc perfecte n penetrat, nec comprehendit, sed perfecte cognoscit.

Hii supponitur 1a scitia docet Logicq ee ipliter necessariq ad alias scitias tq ~~ipsu~~ statu perfectu, quq ~~ipsu~~ perfectu. Sic Lermq, Nauarretq, Araujo, inter omnes quq uidat nostri eminentissimi. Sequitur quq aliqui ex nostris scribunt. 2a tenet Logicq ipliter necessariq ee ad alias tota ~~ipsu~~ statu perfectu acquirendas. ita ~~Logicq a Sancto Thoma~~ Ordinis a Jesu ~~ipsu~~ plures & plures moderni, quibus adhæret nostri eminentissimi Strondatq. 3a ta de ppugnat Logicq ipliter necessariq n ee nec ad scitias ~~ipsu~~ statu perfectu, nec ~~ipsu~~ perfectu, solu quq adstruit nesita tq Q quid. Sic Nostri illustrissimi Montida, Baconq, Palançq, & patres Societatis. Dalii. Unde sit.

Nostra Conclusio Sect. 2a.

Logica artificialis n est ipliciter necessaria ad alias scitias acquirendas ~~ipsu~~ statu ~~ipsu~~ perfectu, nec perfectu.

Primo probatur. ex dicto progressore & methaphisicq Sect. 1. sic loquitur: ipsa ratione naturaliter progreditur quodq semina & propria scitiarum & uirtutu, quoru utrtute potest homo exire ~~ipsu~~ scitiq & uirtutis actu, qte quq habeat habitu scitiq & uirtutis. & qte quelibet habitu scitiq naturaliter datur ~~ipsu~~ lumq scitiq, cuius uirtute ualet ~~ipsu~~ exire ~~ipsu~~ actu cuiuslibet scitiq; sed hoc lumq naturale est lumq naturale ~~ipsu~~: q ~~ipsu~~ solo naturali lumine exire potest ~~ipsu~~ actu cuiuslibet scitiq: q & omnes actus cuiuslibet scitiq. Prouo 2tq: ideo ~~ipsu~~ solo naturali lumine ~~ipsu~~ actu methaphisicq Q. exire ualet, quia Q lumq nale methaphisicq ~~lumq~~ omne habitu progredi est uirtus ad huius actus: sed pari ratione est uirtus ad omnes: Q. maior expressa est ~~in~~ uerbis diui thomq. minor sic probatur: ~~uirtus ad actus methaphisicq~~ omnes actus methaphisicq sunt eiusdem speciei ~~ipsu~~ eade quq utrtute ~~ipsu~~ tuq: q uirtus ad unu pariter est ad omnes. Quq ratio probat etiq de methaphisica ~~ipsu~~ statu perfectu ~~ipsu~~ tuq, quia lumq illud nale ~~ipsu~~ est uirtus ad quelibet actus ipsius actus esto ~~ipsu~~ tuq perfectus: quod enim sit magis, q minus perfectu ~~ipsu~~ tuq n uariat speciem ~~ipsu~~ quater quq nec uirtutis progressiuq: progressus q illa maior ~~ipsu~~ tuq perfectio sit ~~ipsu~~ tua uires nales ~~ipsu~~, Q lumq illud nale.

Aliqui ejusdq authoritatis uidq tq negat testimoniu illud ee diui thomq. Sed hoc est facili euasio ad omnes authoritates diui tho. & sectatorum patru. & sic manet aperta ianua ad omnia ipsius uerba & multo magis quo magis difficilia. Cæteru alios locos ipsius adducemus, quo quasi illa pfert. timeo tamq, ne eadq solutione recurrat: ~~sic enim~~ quia facilis aduersariis uidetur. Sic enim nulla uerba tuti doctoris secura manebunt a falsa ~~ipsu~~ positione Q. multi aduersariorum. Inquit & sectatorum doctor. Q contra gentes: attendendu est, quod propius exterius, scilicet ars n operatur, nisi mediante propriis interius, minutrando ei instrumenta, & auxilia, quibus nata utatur ad effectu producendu: sicut medicus, portat narq, & adhibet ei cibos & medicinas, quibus natura utatur ad finem ipsius. Scitia autem acquiritur homini & ab exteriori principio, ut patet de eo, qui per instructionem q per scitiq acquisitq, & a principio exteriori. Inest enim unicuique homini quoddq principium scitiq, scilicet lumq

)) ihus, per quod cognoscuntur quedā universalia prīpia oīm scīarum.

Exquibus ic: x. ghcm praptors ad scīām adqui 36
sionē. D datur prīpiū exterū, scilicet Logica, Dalia ~~instrum~~ quā instrumēta aliarū scīarū est. D datur
prīpiū interū, scilicet lumē nale ihū, a quo unice scīa puenire valet, ut patet ieo, qui per
ihūm oppriā scīām adquirit: q. scīa adquiri valet per huentionē oppriā. Cy lumē nale ihū
tgit: q. sine Logica prōcedēt, tāquā prīpio exteriori. ~~Dia patet quia~~ ans est expreūy verbis
Aui thomē. D la. stia, pbatur, sicut D la.

Nec autē quoadomnes scīās extenditur eadē rao: eadē militat
rao ut a prīpio interiori adquirātur aliqua scīa ac omnes: q. si aliqua sine prīpio extrīseco adquiri
valet, etiā omnes. Prouo. stig: ideo aliqua adquiri valet sine prīpio extrīseco, quia adipīā datur iemē
D prīpiū interiū; sed hoc equaliter datur ad omnes: q. Prouo min. lumē nale ihū est ut equale
prīpiū ad omnes: q. Prouo qz: x. dicit thomē per lumē nale ihū cognoscuntur prīpia universalia
omniū scīarū: oq. = Deīde ~~patuit~~ ex eisdē uerbis, pbatur per lumē nale omnes scīās adquiri
posse, statu perfecto. Quod sic ostēdo: per lumē nale ihū cognoscuntur universalia prīpia omniū scīarū
sed prīpiū sufficiēs ad cognoscēdā prīpia universalia omniū scīarū, etiā adipīā, statu perfecto, sufficit: q.
Prouo min. ille prīpiū sufficiēs est ad omnes conclusiones prīpiis universalibē stās: q. Prouo qz:
nā uirtū sufficiēs ad prīpiū universale, etiā sufficiēs erit ad stās, ipso, nā hoc dūtā activitatē n exi
gāt. sicut uirtū sufficiēs ad corpā universaliter, sit etiā sufficiēs ad quodlibet corpā detrahātur sūbillo
stās.

Obiā: ex quo per lumē nale ihū cognoscit universalia prīpia omniū scīarū n sequitur omnes scīones,
quā ex talibē prīpiis deduci potūt, cognoscere: q. Prouo qz: scīentes est uerū. ex quo
quis ta prīpia methaphisicā cognoscēret, methaphisicā ydeāque penetrāret, hoc ut falsū
reputāri debet: q. min. stat: quia multi huius prīma prīpia, t alterius ~~scīe~~ n tamē
scīās, sciūt, n tamē ipsā ydeāque percipiūt. ty quia quis, cipit aliquā scīām, primo
prīma prīpia colligit, ~~et~~ quā, ~~per~~ scīās prīpio ipsā ydeāque penetrāt. D quia maior
dicultās adest, deductione omniū scionē ex primis D universalibē prīpiis, quā, horū
cognitione: q. ex quo lumē nale sufficiēs sit ad hoc, n sequitur ad illā sufficere. Cns. stat
cy, ter omnes illas scionēs, aliqua ~~pua~~ immo D plures, quā multā obscuritatē habeāt prop
ter iymā dubitātē ex prīpiis, quā unice deduci valet per alias mediatas.

Resp. ad 1m dubitandō
qz: n sequitur omnes scionēs cognoscere, nec posse sufficienter cognoscere, hegō qz: sed posse sufficienter
cognoscere, iccirco qz: Quare, quaone n diximus, quod quis ta D universalia prīpia cognoscit
omnes scionēs penetrat ex ipsis deducēdās. Sed quod prīpiū sufficiēs ad cognoscēdā talia prīpia
etiā sufficit ad omnes conclusiones ipsis stās. ut stat, exēplo apposito. Vnde, concedimus aliquis
prīma prīpia cognoscere scīātā, quā adhuc scīātā ~~adhuc~~ ydeāque D perfecte ~~perfecte~~ penetret:
ut stat, prīcipiāti. Negamus tamē ~~lumē nale~~ quod uirtū sufficiēs ad illa ta D universalia
prīpia ex quorū cognitione dicitur aliquis iā, coalescere scīātā habere, n sit simul sufficiēs ~~ad omnes~~
~~scionēs illas stās~~ ad scīātā, statū perfecto: quia ita put sic, primi prīpiis illius
stinētur. = Ad 2m dico, quod ēsto detur maior dicultās, deductione, D cognitione omniū
scionē ex prīpiis, quā, istis, ut pote quia hoc lumine nata D aperta, aliqua uerō illarū
obscura, ppter dubitātē ex prīpiis; hoc tamē maior dicultās absolute D ipsliter ipsi valet per
lumē nale, quia est eiusdē lineā, ac prīpiorū perfectā cognitionis dicultās. ut pote quia illius
dicultātis tuus stās manet, ita huius. Preter quā quod replica ibi, sufficit necessitās 2m
quid tale alterius prīpii preter lumē nale. Quod sic ostēdo: ex capite maioris dicultātis ad omnes
conclusiones, deditur, replica necessitās alterius prīpii, scilicet Logicā; sed ex illo capite unice
sufficit valet necessitās 2m quid: q. Prouo min: ~~ideo~~ necessariū est illud prīpiū ex capite maioris
dicultātis, est necessariū ~~est~~ ad unice ad tollēdā illā maiorē dicultātē; sed hoc est necessitās
2m quid: q. Prouo min. necessitās 2m quid n est ~~et~~ illius sine quo absolute D ipsliter finis, sequi
nequit, sed illius quo facilius, sequitur; sed per hoc tollitur maior dicultās, ut adiit: q. Prouo
min. per prīpiū facilitās tollitur maior dicultās: q. sed prīpiū, quo facilius, sequitur finis,
~~tollit maiorē dicultātē finis: q. Prouo min~~ facilitat, ordinē ad finē: q. maior stat: quia
~~maior dicultās~~ maior dicultās finis tollitur per prīpiū redā finē minus difficilē, sed per prīpiū
facilitās redditur finis minus difficilis, immo D facilis: q. Vlterius: quia omnes scionēs
magis difficiles ēē respectu primorū prīpiorū, cognosci, n ut ~~et~~ cognoscibiles ēē ipsliter cū
sola uirtute ad ta prīpia; sed unitē, hoc ipsū necessāria ipsliter est alia uirtus addita: q.

Prouatur
ig scionē ratione ex discrimine inter habitū, suū, D acquisitū: hoc differt a 2° primo, quod ipsum
dat ~~ipsliter~~ ipsliter posse ad actū, 2m uero dicit 2m quid, scilicet pōt facilitat ad actū facilitat:
q habitū adquisitū, qualis est logica, solū dat posse 2m quid: q. solū est necessariū 2m quid. ty quia
unica ut necessaria ~~et~~ potētia, quā, ipsā facilitat: q. solū est necessariū, ut pōa facilitēr
actū eliciat; sed hoc est necessitās 2m quid: q.

Alia raone ꝓbatur nostra assertio: ut ꝯtly Logica perfecte calleat, alia Logica artificialis ꝑpliter necessaria n est: q̄ pariformiter nec ut alias scientias ꝯtalis perfecto penetret. Hui ꝓbatur alias ide pieret arguby de illa prꝙcedẽdo, dicꝫ ꝙque ꝯfinitꝫ. Ꝓba quatuor: ideo 4ª aduersarios ad alias scias ut ꝑpliter necessaria logica, quia ad demonstraoẽs scientificas scientias generatiuas Logica artificialis prꝙcedere debet; hoc falsꝫ uidetur cꝫ ad demonstraoẽs scientificas Logica generatiua alia n prꝙcedat Logica, nisi naturalis: q̄. 2: ꝙque difficilis est ꝛo ipsa Logica, ac alia quę plures scientias immo difficiliores aliis, ex q̄ n ꝛo ad hꝙc ꝛapiet lumen naturale ꝯtly, etiꝫ adalias ꝯtalis perfecto, ꝛ illa ꝯtalis perfecto solo ꝯtly acumine aggnarentur.

Ꝓba 2ª raonꝫ uariatꝫ ꝛyt solutiones aduersariorꝫ. alii siquidẽ ponẽt habitꝫ ꝯter habitꝫ ꝯfectꝫ ꝙ aggnitꝫ ꝛeo quod ille dat ꝑpliter ponere quoad modꝫ ꝙ subitatiꝫ actꝫ: ut uero habitꝫ charitatis dat uolutatẽ ꝑpliter ponere ad actꝫ supernaturalꝫ charitatiꝫ ꝛq quoad subitatiꝫ primꝫ, quę quoad modꝫ. habitꝫ uero aggnitꝫ scientiarum Logicalis dat ꝑpliter ponere ꝛalis ad actꝫ unitꝫ quoad modꝫ ipsiꝫ: ui delicet quoad modꝫ scientificꝫ ꝙ artificialiꝫ. Alii ꝛespondẽt Logica ꝯtui n dare ꝑpliter ponere ee tamꝫ ꝑpliter necessariꝫ ad detꝫ ꝯtly ꝛq potest ꝑpliter: pariterꝫ hꝙc modꝫ dicendi ꝯfirmatur predeterminatione ꝑpliter necessaria ꝛ uolutate ad actꝫ amoris, n quia dat ꝑpliter ponere, sed quia uolutatẽ detrahit. Alii aũt alteri Logicꝫ habituali n dare ꝑpliter ponere, sed quia unitꝫ ꝛa necessariꝫ x. ipsos ꝑpliter est ad alias scias aggnirendas. ✱

Sed primꝫ dicendi modꝫ sic primo ꝓpugnatur: quia ditꝛa ꝯter utrꝫque habitꝫ stat ꝛeo quod ꝯtus dat ꝑpliter ponere potentiꝫ: 2us uero nullo ꝛq ipsiꝫ facultatẽ: sed per hoc n dat ꝑpliter ponere aduꝫ quoad modꝫ: q̄ maior ꝯstat quia ide est habitꝫ adquisitꝫ, ac facilitas potentiꝫ. minor ꝓbatur: quia ꝛq facilitatẽ tribuere est ꝛq ee id, quo faciliꝫ ✱ eliciuntur actꝫ: q̄ n est illud, quo poa accipit ꝑpliter ponere quoad modꝫ ꝯ ordine ad actꝫ. ⁊ 2: ideo habitꝫ aggnitꝫ n dat ꝑpliter ponere ꝯtui quoad subitatiꝫ actꝫ, quia hꝙc ut ꝯ linea ꝯtelectiua ꝛupꝛeter. ꝯtra ꝯ lumine nali ꝯtly: sed etiꝫ modꝫ ditꝛa actꝫ est ꝯ linea ꝯtelectiua, ꝙde que ꝯtra ꝯ lumine nali: q̄. 3: ~~Logica artificialis~~ habitꝫ adquisitꝫ Logicalis n dat ꝑpliter ponere ꝯtui quoad modꝫ ꝯtui ꝯ ordine ad ꝛq demonstraoẽs scientificas ꝙ artificialiꝫ generatiuas ipsiꝫ Logicę: q̄ nec quoad demonstraones aliarꝫ scientiarꝫ. Ꝓbo ꝯtra: qꝛ ꝛpositꝫ ꝛq ꝯtly habet solo lumine nali ꝑpliter ponere ꝛq quoad subitatiꝫ, quę quoad modꝫ scientificꝫ ꝙ artificialiꝫ: q̄ Logica habitualis hoc ultimꝫ ponere ꝯtui n tribuit quoad alias scias ꝙ demonstraones. ꝯtra ꝯstat: quia superfluꝫ est communicare ꝯtui ꝑpliter ponere quoad modꝫ scientificꝫ ꝙ artificialiꝫ, si ipsi ꝯtui ꝛponitur. ⁊

ꝯtra 2ª dicendi modꝫ sic ꝓt ꝓpugnatio 1ª: ideo a thoꝫ ꝓhibetur ꝓdeterminatio ꝯ uolutate: quia hꝙc est ꝓpria libera ꝙ diuersi indigens aliquo detractiuo, quo illa ditꝛa ~~tollatur~~, sed ꝯtly n est liber nec ꝯtuerit; sed est detꝛa ad unum ꝛuꝛeter ꝓpositꝫ: q̄ nulla ~~ratio~~ redditur paritatis. 2: ad ꝛq demonstraoẽs Logicę generatiuꝫ n est ꝑpliter necessaria illi debita: q̄ nec ad alias alterius scientiꝫ. Ꝓbatio ꝯtq: ideo ad ꝛq n est necessaria, quia ꝯtly ratione luminis nali est ~~non~~ ꝓ perse debitꝫ ad illa; sed eadẽ militat ratio ad alios: q̄. 3: si Logica ꝑpliter necessaria foret ad alias demonstraones, maxime quia ista scientificꝫ ꝙ artificialiꝫ ~~sed sed ex hoc non~~ ꝯsequitur ꝙ ut ꝯtly ipsas qua artificialias ꝙ scientificas ꝯtineret: q̄ n prꝙcise ut ipsiꝫ debitꝫ.

✱ ꝯtra ultimꝫ modꝫ dicendi, quod Logica actualis, seu quod idem est, actuali demonstratiuę logicali nequit dare ꝑpliter ponere potentiꝫ: nꝙ quod ita se habet debet ꝯfortare ꝓpriꝫ ipsiꝫ habitudo permanenter capaces ad actꝫ: ꝙ ideo se debet habere ex parte potentiꝫ: quod ꝛq ꝯtly ✱ ut ꝯtalis uidetur ꝯtra demonstratione actuali, quę sic n se habet, cꝫ sit pure exercitiꝫ ꝙ actꝫ secundꝫ esse ꝯtrahꝫ ꝙ ꝛp unico ꝯtui durat. Nec ꝯtra obstat quod ꝓterit addi de auxilio ꝯtuitꝫ, hoc enim se tenet ex parte potentiꝫ, nec est exercitiꝫ aut actꝫ secundꝫ. 2: quia ad ꝛq demonstraoẽs Logicę generatiuꝫ n dat ꝑpliter ponere Logica actualis, ꝛ ad se ipsiꝫ n prꝙcedat: Pariformiter q̄ ad alios. 3: quia ꝯtly solo lumine nali ꝯtinet illos: q̄ nec habituali, nec actuali dat ꝑpliter ponere. ✱

ad actꝫ supernaturalꝫ

Ad 2ª uero raonꝫ uariatꝫ ꝛyt aduersariorꝫ solutiones. 1ª ut quod Logica ꝯtalis perfecta ~~necessaria est~~ sit ꝓut 1ª ꝙ 2ª parte necessaria est ad se ipsiꝫ ꝯtalis perfecta ꝙ ꝓut ꝯtra ꝓbatur. Dicꝫ quod Logica se habet ut Carbyculus quo ipsi poa uisiua uidet ꝙ alia obiecta, ꝛiliter dicꝫt Logicꝫ habere lucẽ qua ꝯtly ipsa uidet, ꝙ alias ab ipsa ~~ꝙde~~ ꝙde que tenebras a se auferre ꝙ ab aliis scibilibus. 1ª alia ꝛa, quę ꝛ 1ª cꝫcidit, alteri ~~Logica~~ ꝛponitur 2ª ꝙ 2ª logicę parte nullꝫ difficultatẽ, ꝛ 3ª remanere. Siquidẽ ꝯtus illi ꝏ omnes ꝯtus ꝙ ꝯstrumenta, quibꝫ utitur postea, ꝯtradit, definit, diuidit ꝙ Vnde postea ꝛiliter ꝛgit ad illos, ꝓcurat ꝙ modꝫ ipsiꝫ ~~ꝙ~~ ꝙ. aliter occurrit dicendo, quod Logica quia modꝫ scibilis ad alios necessaria est, n uero ad se ipsiꝫ, alia exigitur quia ad modꝫ scibilis alius n exigitur modꝫ: sicut lux se ipsa a poa uisiua uidetur, est quę

exitus tui resultans

ff

ꝑpliter necessaria ut media ipsa alia obiecta videantur. Hoc soluo etiã cũ aliis procedentibꝰ ...
cõcludit. Nostur uero Eminentissimus Cardinalis Aguirre asserit ad 1m demonstrationẽ scientificã logicã 31
antiqua generatiuã oportere logicã artificialẽ nõ formaliter ꝑ se existẽtẽ, sed totã uirtualiter: scilicet
ꝑut uirtualiter obiectã ꝑ suis primis principijs: dici de omni, dici de nullo. Vnde ad illã demonstrationẽ etiã logica artificialis occurrit, nõ formaliter ꝑ se existẽs, sed ꝑut uirtualiter ꝑ suis principijs obiecta.
Sed contra 1m modum primo sic obijcit: q̃ ad logicã ꝑut ꝑ 1am & 2am partẽ ipsa nõ logica non est necessaria, sed ꝑ lumen solo naturæ lumine ipsi acquiruere ualet: q̃ & pariter ꝑut ꝑ 3am̃ propriam cui ꝑ 1am & 2am totã experiatur difficultas: ty ꝑ totã triam diuisionem & regulam dictã, definitionem, diuisionem, ꝓpositionem, cãsum quæ ꝓpriorum & accidentium, quæ omnia satis obscura se offerunt ꝑ principia. 2. q̃ hoc non obstante lumen naturale sufficit ad ipsã quoad utrumque partem, etiã ꝑut 3a. 3. quia sicut Aduersarius Logicã acquiri ualet ꝑ ultimam p̃tem & perfecte, sola ipsa procedente ꝑ statum ꝑfecto, seu ꝑut ꝑ 1am & 2am, ita dicere possumus de aliis scientijs q̃libet enim scientia acquiri ualet ꝑ statum perfecto sola ipsa procedente ꝑ statum ꝑfecto. Quod sic ostenditur: ideo Logica ꝑ statum perfecto acquiri ualet ponita tota necessitate ipsius procedentis ꝑ statum ꝑfecto, quia ipsa quoad 1am & 2am partes lucem ꝓbet ad 3am: non ꝓpter connexionem, quam 1a & 2a cum 3a dicit; sed etiã q̃libet scientia & ꝑ se ꝑ statum ꝑfecto, seu 1am & 1am partes lucem ꝓbet ꝑ statum perfecto, seu ordine ad ultimam partem ꝓpter connexionem quam ꝑ se dicunt ha duas partes: q̃ 3. quia nulla scientia dicitur necessaria ad scibile, nisi sit ꝑ se loquendo. Adde autem, quod esto Logica lucem ꝓbet ad alias scientias, hoc unice est ad faciliꝰ ipsas acquirendas.
Ad 2 faciliter ex dictis soluo patet. Adde tamen, quod sicut Logica ꝑ statum ꝑfecto, solo lumine naturali acquiri ualet seu ꝑ 1am & 2am partem solo lumine nali acquiri ualet: ita & alia scientia & sicut ꝓposita Logica ꝑ 1am & 2am p̃tem nullã ꝓbet difficultatem; ultima, quia per 1am & 2am tollitur; ideo eadem ratione philosophia & alia quæcumq̃ scientia: quia ita quoad 1am & 2am partem ipsi tollit difficultatem ultima ꝓpter ordinem & connexionem, quam utraque dicit partem & quia q̃libet scientia primo definire solet ea, de quibꝰ postea agit, ideo quæ ꝑ se ipsa ponit ex quibꝰ omnia alia postea deducit. & de etiã difficultatem ultimam partis tollere debet. 2. quia 1. huius replicã ꝑ statum Logica ꝑ statum perfecto acquiritur quæ alia procedat Logica: q̃ etiã alias scientias ꝑ statum perfecto ꝓsequi ualet quæ procedat Logica. Probo etiã: ideo ad alias scientias siue ꝑ statum perfecto, siue ꝑ perfecto necessaria est Logica quia ad demonstrationẽ scientificã & artificiosã ipsa ꝓcedere debet; hoc uidetur falsum ꝑ ipsa:
Ad 3 dico sic: q̃ licet ipsa Logica sit modꝰ sciendi, potest tamen acquiri quæ modꝰ sciendi procedat: q̃ est ꝓsequibilis scientia quæ procedat ut necessarius modꝰ sciendi, ut patet, Logica quæ scientia est. q̃ sicut ita ꝓsequitur, ita ꝓsequibilis erit quæcumq̃ scientia absque modo sciendi. nã ex capite scientiæ exigerent ꝑpliter modꝰ sciendi; quia nõ potest quis scire quæ procedat modꝰ sciendi; hoc uidetur falsum ꝑ ipsa Logica: q̃. 2. quia ideo Logica absque modo sciendi ꝓsequi ualet quia ꝑ se lumen naturale est semen ipsius Logicæ; sed pariter est semen omnium scientiarum: q̃. Quod autem Logica sit modꝰ sciendi solus patet quod ipsa coadunata facilius alia ꝓsequitur scientia, quia ꝑ se illa dirigit ad alias. nõ tamen quod ipsa deficiente ꝓsequibilis sit. exempli autem de luce nihil patet, quia pœna uisiua uidere nequit quod nõ est uisibile; obiecta uero absque luce ꝓuisibile est. nemo ꝓquid ꝑ tenebras uidere ualet. Deficiente uero Logica luce ꝑ se nõ manet ꝑ tenebras, cui lumen naturale habeat, per quod alias scientias uidere ualeat.
Ad ultimum uero sic: q̃ ad logicã artificialẽ acquirendã nõ requiritur Logica artificialis formaliter ꝑ se existens, sed tota uirtualiter scilicet ꝑut uirtualiter ꝑ suis principijs obiecta: q̃ ad 1um̃ soluo patebit ad alias scientias necessariã ea Logicã uirtualẽ, nõ uero formalẽ. Sed quæstio pendet de Logica artificiali formaliter tali: q̃ nõ ꝓbatur mathematice nostrã ratione. ta illa ratio: nã si ad 1am demonstrationẽ scientificã Logicã generatiuã sufficit Logica uirtualis, etiã sic sufficiens erit ad demonstrationẽ scientificã alterius scientiæ generatiuæ. cũ æqualiter scientifica sit utraque demonstratio. 2: q̃ ad demonstrationẽ scientificã generatiuã sufficit procedentia Methaphisica uirtualiter ꝓpta, seu ꝑut ꝑ suis principijs uirtualiter obiecta: q̃ nõ est necessaria Logica. Probo 1am ratione: ad demonstrationem 1am Logicæ generatiuæ sufficit Logica ꝑut uirtualiter ꝑ suis principijs obiecta: q̃ etiã ad demonstrationem Methaphisicæ generatiuæ sufficit Methaphisica ꝑut uirtualiter ꝑ suis principijs procedentia. Probo etiã: ideo ad 1am demonstrationem Logicæ sufficit Logica ꝑ seu producta, quia talis demonstratio procedentem ꝑ Logica uirtuali sicut & ꝑ primis eius principijs; sed hoc etiã euenit ꝑ 1am demonstrationem Methaphisicæ respectu ipsius uirtualiter obiecti: q̃

3: ex ultimo modo dicdi sequitur ꝙ tly solo lumine nali, nullo que habitu adquisito superad dito methaphisicq, d alioꝝ scibiliꝝ acquirere posse; sed hoc nra. scluo est: q. Prono mai. xa. illi modi ꝙ tly cꝫ solis pꝓpiis logica put virtualiter strictiq logicq adquirit ipiq: d adquirit ipiq solo lumine nali, nulloque habitu superaddito: q d alioꝝ cꝫ eade sit rao: stia exti deducta tenet: quia cꝫ illa 1a pꝓpia virtualiter ijt ipio lumine nali stricta raonq que habitq n sorciatur quod ꝙ tly mco totꝫ mediis ipsis acquirit, lumine nali adquirit, nullo que superaddito habitu. 4a 2. diuꝫ th. ꝙ tly per solꝫ lumꝫ nale cognoscit ꝑpria universalia omniꝫ scibiliꝝ; sed 2a hora cognio sufficit ad 1q demonstraonꝫ cuiuslibet scibilꝫ generatiuq: q 2 Prono min. cognio pꝓpioꝝ logicq virtualiter ipiq stricte sufficit ad 1q demonstraonꝫ cuiusq generatiuq: q.

Adhuc dicꝫ contra pꝓductq raonꝫ ex illa sequi logicq nec 2q quid necessariq ee ad alias scibiles. Quod sic pbatur: ideo logica n est ꝛpliter necessaria ad alias, quia ad se ipiq sic necessaria n est; sed nec ad se ipiq est 2q quid necessaria: q nec ad alias. Respondetur stia mai. distinguendo min. ad se ipiq n est 2q quid necessaria quia gte ipiq n ꝛponitur ipia deabo, si ꝛponeretur, nego. Quare hoc disparitas ꝙ ter necessitatꝫ ꝛpliter talꝫ d 2q quid ꝙ terendit, quod si per possibile, ꝛpossibile logica artificialis ante se ipiq esset adhuc ꝛpliter necessaria n ad ipiq ꝛponeret quia ꝙ tly solo nali lumine illq acquirere natat, ut experientia docet. Atamꝫ si per possibile, ꝛpossibile ante se ipiq ꝛponeretur, ꝙ cauꝫ necessaria 2q quid ad ipiq foret, quia ꝙ tly facilitaret, d ute illa illustratꝫ facilius ipiq adquireret, hoc uero cꝫ labore, d dificulter illq consequitur, quia alia ad ipiq n ꝛponitur facilitatꝫ gratiꝫ.

Soluuntur argumenta Sect. 3a.

Arguitur 1 ex dicto Augustino lib. 2 de ordine cap. 13 ubi de Dialectica sic fatur: hæc docet docere: hæc docet discere. Sola hæc sapientes facere potest. Deide ex Antico Doctore oppaculo 7 q. ultima ita loquete: necessitas requirit ut ꝙ adiscendo incipiamus a logica, licet n sit faciior aliis scibilibꝫ: quia alia scibilia dependat ab illa. Ulterius philus pturibꝫ locꝝ asserit quꝫ plures quamos philos errasse p ter logicq ignoratiꝫ, uti asserit primo Methaphisicq cap. 3 d ibide textu 1 usq ac 22. Cicero idē fatur de Epicuro, quia logicq neglexisset. Seneca hoc idē dicit de Epicureis. Etiq Diuꝫ thomas 2 methap. lect. ultima d 1 Posteriorꝝ lect. 1a hæc habet: Logica ordinari ad hoc, ut facile, d pmte d sine errore pcedatur. ex quibꝫ sic q logica est necessaria ad hoc ut ꝙ sine errore pcedat: q est ꝛpliter necessaria ad alias scibiles. Prono stiꝫ: nequit ꝙ tly scientifice, d cꝫ errore pcedere: q n seu aliter tri ut q ut ꝙ tly scientifice pcedat, ꝛpliter est necessaria, ut sine errore sit: sed ad hoc exigitur logica: q exigitur logica ad aliquid ꝛpliciter necessariꝫ, ut ꝙ tly scientifice pcedat. q ipsa ꝛpliter necessaria est, ut ꝙ tly scientifice pcedat. 2 logica est ꝙ tributa ad dirigendꝫ ꝙ tly ne ꝙ suis operationibꝫ erret: q ut ꝙ tly sic directq pcedat, est ꝛpliter necessaria logica: q d ad adquisitionē aliarum scibilium. Prono 1a stia tenet: stare uidetur. quia absque logica dirigente ꝙ tly cꝫcuꝫ proximꝫ est errori. ultima uero stia eadē raone patet, quia ꝙ tly ꝙ scientia adquisitione cꝫ certitudine, d euidentia pcedere debet, quod n ꝛpatitur ꝙ illo, qui proximꝫ est errori.

Addꝫ dicendꝫ solꝫ logicq sapientes facere posse reflexe, d signate, n uero exercite quꝫ solus ꝙ tra ex tꝫ suis redibit. Verba auctꝫ dicti thomꝫ de necessitate 2q quid sunt ꝙ telligenda. ad alia ex philo, Seneca, q addita dicimus, logicq, quia directiua actuꝫ rationiꝫ, conducere ut ꝙ tly sine error pcedat circq unuscuiusque scibilis a speculationē. hoc tamē totꝫ quat necessitatē 2q quid ꝙ quatꝫ ipsa logica ꝙ tly dirigit d ligtat ut d facilitat ut ipsa ꝛponitur, hic facilius scibile acquiratur 2 lumꝫ nale ꝙ tly sufficiat ad errore uitandꝫ etsi n ita faciliter. Per quod ꝙ tat ad uerba diui thomꝫ d alia ex ipsis deducta: siquidē logica n est ꝛpliter necessaria ut ꝙ tly sine errore pcedat, sed totꝫ 2q quid, cꝫ ꝙ tly solo lumine nali ex certo certo pcedere potit. Nec est eo quod logica sit ꝙ tributa ad uitandos errores, d abique illa sit proximꝫ ꝙ tly magis proximus errori, sequitur ꝙ tly n posse abesque ipsa cꝫ certitudine, d euidentia pcedere. Equidē sicut lumꝫ nale ꝙ tly virtualiter pꝓtinet logicq, eiusque primas pꝓpria raone cuiusq procontinetiq ipiq acquirere ualet, certe d euidenter pcedendo, quꝫ ipsa pꝓcedat logica dirigens, ita ordine ad alias scibiles. tꝫ quia ex uerbis diui thomꝫ potius necessitas 2q quid quꝫ ꝛpliter talis ꝛferitur. Quod sic ostendo: ex dicto th. logica est necessaria ad hoc, ut ꝙ tly circa alias scibiles facile, d pmte pcedat; sed hoc est necessitas 2q quid, d n ꝛpliter talis ut ex se patet: q.

Arguey 2 ex philo 1 posteriory Cap. 2 ubi ⁊quit: scire est rē per causā cognoscere, ⁊ quod illius sit causa, ⁊ quod nō potest res aliter se habere. ad cuius ⁊tiā sic loquitur ⁊gelicus propter lect. 1a: quia 32
inditiū certū de effectib⁹ haberi nō potest, nisi reducendo ⁊que ad 1a⁹ p̄pria⁹, ideo hꝰ pars analitica vocatur, id est resolutoria. Certitudo aute inditiū, quā per resolutionē habet, est ex forma illi, ad quod ordinantur libri priory; et ex materia, ⁊ ad hoc ordinantur libri posteriory.

Ex quibꝫ omnib⁹ arguit ualet: xª phily scire est rē per causā certo ⁊ euidenter cognoscere; sed ad hꝰ cognitionē necessaria est ⁊pliter logica: ⁊q. maior est philī. min. uero ⁊uatur: rē tāgit effectū per tāctū causā certo ⁊ euidenter cognoscere nō ~~potest~~ euenit nisi dū ⁊t resolutio ⁊clusionis ⁊q ad 1a⁹ p̄pria⁹: sed ad hoc est ⁊pliter necessaria logica: ⁊q. mai. colligitur ex dicto th. nā xª ipse inditiū certū de effectib⁹ haberi nō potest, nisi reducendo ⁊que ad 1a⁹ p̄pria⁹. minor etiā ex ipso ⁊fertur: quia ad hꝰ resolutionē ordinant libri ⁊ p̄ p̄ ⁊ p̄ obet logica libros priory ⁊ posteriory. ty quia unica ista docet, quomodo hꝰ resolutio fit facienda.

D p̄obet ip̄a

2: ~~negat~~ nemo potest conclusionē resolutē ⁊que ad 1a⁹ p̄pria⁹ qui cognoscat necessitatē illationis ex p̄missis 2ū recta dispositionē ip̄arū; sed hoc ~~nō~~ nemo certo ⁊ euidenter cognoscere ualet abique logica artē ⁊fitiali: ⁊q. p̄ouo min. nemo hꝰ necessitatē euidenter cognoscere ualet qui euidenter cognoscat rectā dispositionē p̄missarū; sed hoc abique logica artificiali nullꝰ euidenter cognoscere ualet: ⁊ p̄ouo mia.

P̄ouo min: nullꝰ euidenter cognoscere ualet rectā dispositionē p̄missarū qui simul cognoscat, quales debeat esse ~~recta~~ dispositiōes p̄missarū ut ⁊clusio necessariō ⁊ferat̄; sed hoc abique logica nullꝰ cognoscere ualet; ty sola ista hoc docet: ⁊q. = 3: nequit dari resolutio effectū ⁊ conclusionis certa ⁊ euidēs ⁊ quoy causas, p̄missas ⁊ p̄pria, qui resolutē ⁊clusionē certitudinē ⁊ euidentiā habeat de tali ⁊clusione tā exp̄te materiā, quā ex parte formā; sed ad hoc est ⁊pliter necessaria logica: ⁊q. p̄ouo min. sola ip̄a docet, qualis sit conclusio certa ~~et~~ euidēs ex parte formā, quāque ⁊ p̄missis ⁊sistentiā ⁊ ex ipsis recta illatione ⁊fertur. ⁊q. = 4 nequit dari inditiū certū de ~~effectu~~ conclusione tāctū effectū p̄missarū abique aliqua scientifico; sed ista necessario ⁊pliter exigit logica: ⁊q. p̄ouo min. nemo abique logica scit: ⁊q ut scientifice attendat, logica ⁊pliter exigit. P̄ouo q⁹: nemo scit nescire rationē illius quod ipse uidetur scire; sed abique logica nemo rationē illius, quod ipse uidetur scire, ~~videre~~ scit: ⁊q. toty istius docet Albertꝰ Magnus Cap. 36 p̄dicabilis hui⁹ uerbi: nescire logicū, ⁊ si scire aliquid uideatur, nescit tamē, cū rationē iuris iuris nesciat.

⁊: cognitio rei per causā certā ⁊ euidēs nō datur abique demonstratione scientifica ⁊artificiosa; sed hꝰ nō datur abique logica: ⁊q. p̄ouo min: demonstratio scientifica ⁊artificiosa est dicitur artificiosa, quia est elicita conformiter ad regulas logicā; sed logica nō ⁊ponit nequit demonstratio ee elicita ⁊formatē ad ip̄as regulas: ⁊q.

Ad 1ū Concessa mai. nego min. Sic dicitur quia mai est rē per causā certo ⁊ euidenter cognoscere ⁊ exercite, ⁊ signate concedo, cqda. Unde duplex est distinctio cognitionis ⁊ prēdi: una signata ⁊ reflexa, quā contingit, quādo ⁊ iste rē per causā cognoscit demonstratiue attendendo ad regulas ~~demonstrationis~~ demonstrationis ⁊ mūni, seu quādo ⁊ iste assignat ⁊clusionē probet videndo quod ⁊clusio est deducta xª generalia p̄cepta recta ⁊clusionis ⁊ quod demonstratio est elicita 2ū recta dispositionē p̄missarū ⁊ mediī, extremitatū, quā regulas generales demonstrationis ut sic exigit. Cognitio uero exercita rei per causā quā demonstratiuā est, datur quādo ⁊ iste qui attendat ad illa p̄cepta generalia demonstrationis ut sic (forte illa nescit) cognoscit nūc de facto ⁊ exercite hꝰ conclusionē recte deductā ee ex p̄missis uidet ~~idēitatē~~ ⁊ illius idēitatis extremorū cū medio, inixo ⁊ illo 1 p̄incipio lumine naturā noto: quia ⁊t eadē unitertio, ⁊t eadē tertio. Ut si dicat: ~~omnis homo est animal; sed Petrus est homo: ⁊ Petrus est animal~~ sed aliquod unum est homo: ⁊ aliquod unum est animal. ~~Ecce quisque attendat huic conclusioni solo ducto lumine nali videt illud principium quia ⁊t eadē unitertio ⁊ xª: illud principium: dici de omni, dici de nullo, quia xª hoc quod dicitur de omni homine, ⁊ de quacunque particulari sub illo ⁊sto debet dici.~~

Ut si dicat: omnis homo est animal. sed Petrus est homo: ⁊q Petrus est animal: ecce quisque, qui attendat ad universales regulas demonstrationis, ⁊ esto illas ignoret modū ⁊ figurā, ⁊ quo silli demonstratio est elicita, solo ducto lumine nali attendet huic conclusioni videt illud principium: quia ⁊t eadē unitertio ⁊ dici de omni, dici de nullo: quia xª hoc quod dicitur de ~~omni~~ homine universaliter ⁊sto debet ⁊ dici de quocunque particulari sub illo ⁊sto, ⁊ xª illud 1ū ⁊ extrema, quā cū unotertio ⁊ p̄missis ⁊sistunt ētiā ⁊ter se, ⁊clusionē ⁊sistere debet. ⁊ sic quisque ⁊ sibi sufficiēs p̄incipii, quā lumine nali ⁊ 1ū ⁊structus, euidenter exercite ⁊clusionē ⁊ponit attendet. Ex quibꝫ omnibꝫ clara est ⁊clusio ad 1ū. quia

† requiritur illa cognitio signata ad quā est necessaria logica, sed ip̄a: ut uidetur ⁊ demonstratione p̄dicta. ⁊ sicut abique illa cognitione signata ad regulas

ad cognitionē scientificā ⁊ perfectā, ⁊sistit rē per causā cognoscere exercite, ~~nec uero exigitur quod talis cognitio sit~~ ⁊ ad quod lumen nale ⁊sufficit, quia cū 1ū hoc unicē ducto illa 1a p̄incipia perfecte percipit ⁊ quibꝫ omnes demonstrationes scientificē continentur: sic ⁊pliter ipse hoc solo potest est ad

universaliq demonstraonis recipiente datur cognio scientifica, quq ist cognio rei per causq exercite
pendq precise ab illa operatq Xq lumq nale: sic etiq illo casu esto ni debet resolutio signate
ista q̄que ad la pria, attendq simul ad illa universalia precepta, datur tamq, l debilq
ist resolue exercita, taqua effectu solius luminis nalis. nq ista per lumq nale cognoscit illa
la pria predicta, cq X. dicit thom. per lumq nale cognoscit universalia pria omnis
scientiarq. quoq cognione iposita conclusoni enti supra posite euidenter assentiet: sic illa resolutio
exercite, ni ipsi negetur. extremq quq ist eade cq medio, eade terse dicitur; sed Petrus
& animal ist quq extrema ist, demonstraone formata ist eade cq medio quod est hoc
& iterse. l sic: quidquid dicitur de homine & de omni singulari, sub illo signo debet dici. sed
de illo dicitur quod ist animal: q̄ & de Petro sub eo signo. Esse resolue exercita, quq insistenter
lumine nali striuetur, & absque Logica fieri valet. Sequitur quę esto nullus habito de
cealt modq resolutorq, aut structurq demonstraonis preter logicq tribuens regulas ad omnia
hęc, solq sequitur, illa iposita, ista facilq resolueret & demonstrate, n tamq absolute
necessariq ee. ex his patet ad verba diui thome & phili. & quide Quod illa cognio signata
& reflexa necessaria n ist, ut directa, & exercita scientifica ist constat, quia ista qte
illq iponitur, taqua ipsiq obiecta: q̄ iq qte ipsiq scientifica est. l n est nec post ipsiq
euidet & scientifica erit: nq signata illq ut scientifiq adipsit: q̄ ipse scientifica est; aliqde
falsa signata foret. Vltimo arguitur ista manifeste, La demonstraone loquq gene
raliter: nq ista debet ee cognio rei per causq ~~& ut ist~~ p̄ deque resolutoria q̄que ad la
pria: q̄ iq datur qte ipsiq logica, cq unica ista resolutorie doceat. sicut q̄ aduersarii
dicut ee resolutoriq exercite, ad quod lumq nale ista sufficit, sic & nos ipsi dicimq.
Ad 2q
patet ex dictis solue data dubitone cognionis signatq & exercitq. Liquide ut resolutorie istat
exercite, n est necesse scire, qualis debeat ee deposito premissaru cq universales regulaq;
sed sufficit hyc de facto & exercite ee bene dispositaq, scluonem que ipsis striuere
cq prima pria. Instaq ut supra. — Ad 3 dico absque logica ista solo lumine nali
euidetq conclusoni exercite habere tq ex parte materiq quq ex parte formq: nq solo lumine
nali n solq cognoscit ista supra posito illo conclusoni hęc: q̄ Petrq est animal, ee uerq & euidetq
cq materiq quq ipsa affratur, sed etiq ipsq ee legitime illatq ex premissis cq
prima pria predicta, quo istat euidentia illius ex p.te formq. Liquide esto ~~loa~~ sola lo
gica taqua habito id doceat. hoc n tollit, quod lumq nale per se solq cum laborq obtineat
quod ipsa logica docet: propterq cq tq ipsa quq eiq prima & universalia pria ipso
lumine nali, taqua virtute, & semine cq diuus thomq striuetur.
Ad 4 reponde dubitone
data. Quare dicimus absque logica non exercite scire licet n signate, raonq qua redere possumus
exercita illiq quod scimus, quod ad uera scientia sufficit est. Verba dubitationis ~~Ibi Magister~~ hoc Alberti
ista ist intelligenda, quod nescis logicq n scit ita perfecte ac si logicq haberet. nq licet
raonq exercita illiq quod scit redere posit, n tamq raone signata. & tq quia n ita
prontq est ad soluenda sophismata, quq a stra obiecta ponit. & ut aliq replicq precludere possit,
aduerte logicq ipsius necessariq n ee ad soluenda sophismata, sed tqtq cq quid. Liquide
sicut lumq nale ista est semq logicq docetis illa soluere: sic etiq ipsis virtutis habet ad
illa soluenda. Nec esto aliquis cauillatione aliquq dissoluere nesciret propter hoc desineret
~~a coo~~ ab assensu scientifica & euidenti, cuius raonq ee exercita certq & euidetq redere posset, sicut
rusticq audiens aliquod sophisma stra fidei aut stra la pria lumine narq nota, esto
illud dissoluere nesciat, n tamq discedit ab assensu firmissimo fidei, nec a cognione euidq
ti primoru principiorq. & quide si ex quo aliquis sine logica sophisticq argumentaone contra aliq
scientiq n diuerito, sequeretur scientifice n ee, cq ~~ee~~ multi adue logica polleret, esto
alii scientiq multq ipsledeat, nesciat aliquas cauillaones stra ipsas dissoluere, sequeretur
ipsos scientificos n ee.
Ad ultimu dic demonstraonq illq ee artificiosq exercite, n uero signate. Si
autq quęras quid ist ee artificiosq signate exercite — dico ee ~~talitr effectu narq aut sta~~ artificiosq
signate nihil aliud ee quq conformis cq regulis artis, ipsas connotando & supponendo arte taqua pri
pio huius artifitii. ee artificiosq uero exercite est taliter nyc de facto ee elicitq, ac esset supo
sita arte, ipsiq que regulis; ista n reflexe per respectiq ad regulas artis. Seu ut alii placet
dic illq demonstraonq ee artificiosq actu I, n uero actu C. hoc est n ee effectu artis, sed
narq aut uirtualiter striuet arti, pide que capacq ut ist ab arte: ut uidetur ipsi uiros
efficibq a nara, sine arte, qui licet ist pars effectu artis, multoties unice a nara fuerunt
quia ars n excedit narq, sed ipsa striuebat. sic scitis dq quis absque rethorica, & musica, ele
ganter loquitur, & dulci acordo que uoce decantat. Instatur hoc ultimu arguendo: sicut & alia pra
cedentia & La demonstraone logicq generaliter.

nullus

33

Dicit: q abique Logica nullus re per causa cognoscit signate: q scit signate: q nullus se scire scit. Patet hac ꝟtia: quia, qui se scire scit, signate, & reflexe scit. Ex quibꝫ sic: sed qui se scire nescit scientifice n est; q nullꝰ abique Logica scientifice est. Minor, prater quã quod ex verbis dicti Doctoris Philosophi colligitur: sic probatur: qui se scire nescit, nescit ꝟclusionem abipso elicitã ꝟalibilis & scientifice ee: q ipsi evidenter evidenter & scientifice assentire n prohibet: q ratione illius n dicitur scientifice cui quicque assentire scientifice evidenter prohibeat ꝟclusioni scientifice. Penultima uero ꝟtia sic probatur: n forte negabitur, quia assentire scientifice prohibere conclusioni scientifice est a scientifice assentire conclusioni scientifice ee a se elicitã scientifice ee: q qui sic assentit, per talem assentire scit, se scire per conclusionem scientificã: q qui nescit conclusionem a se elicitã scientifice ee, tali conclusioni assentire scientifice non prohibet.

nq ii scit ꝟclusionem abipso elicitã scientifice ee, se scire scit per talem ꝟclusionem

eq ii scit conclusionem abipso elicitã scientifice ee, non se scire per talem ꝟclusionem

*2 quo qui cognoscit re per causam absolute & extrinsecam se scire scit, nunc signate: q Prouo q: qui cognoscit re per causam absolute & extrinsecam, ꝟclusionem resolui vere debet q̃ ad ꝟpriam; sed qui ita illam resoluit se scire scit, & signate: q. Prouo min: qui ita resoluit conclusionem, scit conclusionem a se elicitã scientifice ee: q se scire scit, per talem ꝟclusionem scire. Prouo q: qui ita ꝟclusionem resoluit, evidenter & scientifice demonstrat per alias ꝟclusiones scientificas immediate deductas ex primis propriis evidentibꝫ & infallibilibꝫ conclusionem abipso resolutã evidenter & scientifice ee: q per talem conclusionem scientificam & mediate ex principiis deductas scientifice & evidenter cognoscit conclusionem abipso resolutã scientifice; sed ratione illius ꝟclusionis resolutã (quia scientifice) resolui dicitur scire: q ille scientifice cognoscit per conclusionem resolutam, se scire per ꝟclusionem resolutã: q se scire scit & signate: ⊢ ⊣

3: cognitio rei per causam exercite ꝟta est demonstratio recte ordinata & disposita, sed hoc ita ordinata fieri nequit absque exercitio quo prius ꝟtius ꝟactus signato sciat quomodo sit ordinanda talis demonstratio. cui q̃ soli habere ponit ratione Logicam, hoc ꝟpluter necessaria est ad talem demonstrationem. ꝟtia ex premissis videtur, ferri & dicta, cui ꝟtius soli signate sciat ratione Logicam; min: uero probatur: nequit ꝟtius ordinare recte exercitio demonstrationem, qui per prius sciat qualiter sit ordinanda, quibꝫ quæ ꝟstare debeat debeat: sed ita ante exercitium scire, est signate scire: q. Maior patet: quia si per prius n scit, qualiter sit ordinanda, illa scientifice n ordinat: nec euadet demonstratio forte & scientifice, sed aduentitiam materialiter; quia n ꝑt cui aduertentia ꝟtius scientis quid faciat. Minor uero ultimi silli ctis ꝟtius ee videtur, quia ꝟtius nisi ratione Logicam n scit, qualiter sit ordinanda demonstratio, quibꝫ quæ ꝟstare debeat, sed ita scire est signate scire: q.

*4: ut opus bonum meritorium sit n sufficit ꝟse bonum moraliter ee, sed quod fiat aduertentia ratione per prius dictatis talis opus ꝟse bonum ee, & Deo placere. q ctis ut demonstratio ꝟse scientifice sit debet fieri cui aduertentia ꝟtius per prius scientis illa demonstrationem ꝟse scientificam ee: — 5 dicit ꝟtia solutionem ultimi arguti inoraponit: demonstratio illa scientifica est artificiosa ꝟactus 2: q ii ad hoc artificium necessaria est ꝟpluter ꝟo quia, ctis ad talem demonstrationem. Prouo q: illa demonstratio dicitur artificiosa ratione artificii, quod est de linea acta 2a secundi: q. Prouo q: artificium illius demonstrationis est positum ꝟactus 2 sicuti ipsa demonstratio. ty quia est modus ipsius demonstrationis: unde est ad illius modum est, ipsum quæ capit nanq. — 6 ꝟtia 2q solutionem eiusdem arguti nunc ꝟmediate roborati, sic arguens: Compositum artificiosum ideo forsitan est ac arte factum: q compositum artificiosum exercite ideo est, ac arte factum exercite. sed hoc absque arte præcedente n est dabile: q demonstratio scientifica cui sit x. dicta arte factum exercite nequit dari absque arte præcedente; sed hæc est Logica artificialis: q. Prouo nunc illa prima minor rubricata: arte factum exercite ideo forsitan est, ac factum arte exercite. sed quod sit arte exercite, n est dabile absque arte præcedente & facile: sq. — 7: dicit ꝟth. 1 Methaph. lect. 4 quod homini n ponit artificialiter saltare ab absque arte saltandi, quia saltatio ꝑt artificiosa indiget arte directiua: q pari ratione demonstratio quæ artificiosa indiget directiua artis: aliter enim redeunda est disparitas ratio. — 8: q abique Logica artificiali nullus ꝟactus signato scit: q nec ꝟactu exercito. Prouo ultimum ꝟtia ex 2a: actus exercitus scindi debet supponere debet signatum q̃ scindi. ℣. Prouo q: actus exercitus scindi est actus secundus & signatus primum ꝟactus lineæ scindi; sed actus 2q primum supponere debet ꝟactum lineæ: q. Maior patet: quia actus scindi signatus nihil aliud est, quam uirtus & potentia ad actum scindi exercitum.

Ad ty ꝟcedo tq & 2q ꝟtiam. 3a uero dubitatio: nullus se scire scit signate, ꝟcedo ꝟtiam exercite nego. ad huius ꝓbationem ꝟclusa ita dubitatur: qui se scire scit 2q ꝟstrictum ꝟclusionis scientificæ definitionem ꝟcedo; 2q in materia propria, & deo ꝟter abilla subdubitatio reflexe scit per reflexionem ad ꝟpriam, & ad ipsius premissas conclusionis ꝟcedo; ad exemplum universale & definitionem huius nego. ad minorem subrutam sic qui se scire nescit tq signate, quam exercite, concedo, signate præcise nego min: subrutam. quia dubitatio ad sequitur ꝓpositum ꝟtiam. Quare absque Logica artificiali, & ty solo lumine nati quisque scit se scire exercite, ꝟclusio

nr̄ que ab ipo elicita scientifica ee, n uero signate ista ly signate uti ⁊ prti accipitur. scilicet
n scit se scire per demonstraonē scientifica ly stricta demonstraonis scientifica definionē, nec ⁊ qua figura
aut modo ista ipsa demonstrao aut ly regulay universaly demonstraonis ut sic, nec ⁊ qua
figura, aut modo ipsa ista demonstrao. Ad hoc enī est necessaria Logica, cui ipsa definionē
demonstraonis prębeat regulas que figuras & modos ipsius. Dicimus tamē quēque scire se exer
citere scire, quia nunc de facto absque Logica cognoscit conclusionē taliter ⁊ prāmissis ītineri,
ex ipsis quē ista euidenter ⁊ uere, ut aliter se habere n̄ possit. Et sic scit etiā se scire reflexe
respectu sui ipsius & prāmissarū. quia supra prāmissas, prima que ipsius lumine
nali nota reflexe, cognoscit ly illa. scilicet euidenter ex prāmissis hic & nunc ⁊ uere.
insta que ut supra ⁊ prima demonstraone Logicę generatiua. * Per quod ⁊ ad ly patet:
adde Sequit̄ n est ideo aliquis scire se scire per resolutionē exercitę ad sua ipsius ⁊ ac signate
scire; esto reflexe dicitur scire per reflexionē ad ipsa ipsius, cui scire signate uti ⁊ prti su
mitur, sit scire ly stricte scientifice cognitionis definionē, eiusque universaly regulas, ad quod
est necessaria Logica. Insta que, ut supra. *

Ad 3. scia mai. nego min. ad prouaonē distinguo mai.
qui per prię exercitę sciat, qualiter sit ordinęda demonstrao, & ly eius definionē stricte nego mai.
ly eius sua ipsius lumine nare nota. scio mai. similiter que min. sub eadē distinctione. Vt ⁊ de
monstrao fortis & scientifica euadat, n est necesse scire per prię regulas universaly, requirit̄q; que
eius definionē, sed sat est sua ipsius cognoscere quę ⁊ huius naliter ea percipit sine Logica, ex
quibus recte demonstraonē deducere uelit, ut potē ipsius primis ipsius contexta, uti ex dictis
patet. uti que arte contigit, qui sua demonstraonē elicuit scientifica, & forte, qui per prię
signate sciret quid est ipsa demonstrao ly eius stricte definitionē, ly quę regulas de
monstraonis ut sic; aliter enī Logica artificialis ante ipsa haberet. * Ad 4 ex dictis patet
solui⁹ ⁊ tuus per prię scire, & cognoscere eam exercitę, quomodo sit ordinęda demonstrao,
n uero signata. — Ad 5 nego q; cuius quę suaonis, similiq; que alię sequit̄ ⁊ ad alię suaonis distinguo
est modus ⁊ actus 1. scio modus ⁊ actus 2. nego. Quare dicimus artificiū illius demonstraonis n̄ ee positū
⁊ actus 2 nec modus ipsius ⁊ actus 2, sed est tertius ⁊ actus 1 sua huius est, quia x. data solutionē solidi
citur demonstrao artificiosa, ⁊ quidē ipsa est capax ut ab arte fiat: cui q; predicta demonstrao
n sit ⁊ actus 2 effectus artis, sed tertius ⁊ actus 1 ⁊ quidē potest ee abilla, de est, quod ex artificiū
est de linea actus primi, esto demonstrao sit de linea actus secundi, quia ista dicitur ⁊ actus 2
n respectu artis, sed respectu nare, ipse que est ad modum demonstraonis, eius que nare, ⁊ quidē
tę demonstrao, quę artificiū eius consideretur respectu artis, quia etiā talis demonstrao n est
⁊ actus 2 ab arte, sed ⁊ actus primi, ⁊ quidē ab illa est potē sueri. Insta que ut supra.

Ad 6 distinguo
q: ac arte facti, ⁊ arte factibile. scio q; arte facti precise nego q: Unde dicimus componi
artificium ee arte facti, ⁊ arte factibile, quia esto regulariter loquendo sit facti ab arte, & effectus
illius; aliquando uero fit a nare ut uirtualiter, seu eminenter ista arte. similiter & tyc n est ab arte
facti, sed factibile. sic euenit ⁊ demonstraone artificiosa exercitę, quę n est arte facta, sed ar
te factibili. ⁊ secundo dico. spiritus artificiosus exercitę ee arte facta, n quia is per & quocunque
cuius ut facti arte, sed quia regulariter solet ab arte fieri taliq; effectus proprię ipsius, & si aliquando
a nare fiat preter ut est ars eminenter, aut uirtualiter. Ad 7 dico diuus thomas denotare nemini
artificialiter signate saltare abique saltādi arte. aliter enī primus, qui coepit artificialiter saltare
tę artis saltādi haberet. q; illa n adquisiuit per actus saltādi artificialiter. per quod q. — Ad 8
La. stia scia 2q nego, eius que suaonis; ad alię suaonis distinguo mai: est actus 2q, ⁊ respectu signa
ti; ⁊ respectu uirtutis naliū ipsius. scio mai. respectu actus signati precise nego mai. &
scia minori distinguo: stię nego. Actus q; scięndi exercitę, qualis est demonstrao scientifica,
de qua ⁊ prti, actus 2q scięndi est, primus que ponere debet ⁊ eadē linea scięndi. Cuius n
solius actus scięndi signate, qualis per Logicā artificialē haberet est actus 2q scięndi, sed etiā ipsius
2q lumen nale propter rationes supra positas. quia x. diuus thomas ipse 2q lumen nale est semē
& uirtus omnium scientiarum. quęcunque earum actus scięndi exercitę. Quare esto actus scięndi exercitę
n ponat actus signatus taliq; ly; ponit tamē uirtutē nalē n taliq; habitū, sed taliq; pos,
quod est actus ipsius scięndi. Insta que hoc sicut, & ora alia arguta facta, ⁊ la demonstraone Logicę
generatiua.

Atque 3. Logica est causa universalis omnium scientiarum; sed sine ⁊ fluxu causę universalis dari
nequit effectus particularis: q. min. patet ⁊ la causa: quia enī est causa universalissima omnis
effectus creati, nullius effectus particularis, & creatus dabilis est sine ⁊ fluxu causę 2q. sic etiā
sole, quia est causa universalis ad omne corpus sublunare, ad quodcunque est necessario ipsius. —
⁊ Logica est ad omnium scientiarum ⁊ instrumentū: sed ⁊ instrumentū est ⁊ pluribus necessario ad id, cuius est
⁊ instrumentū: q. minor patet ⁊ accepta causa, ⁊ instrumentale ad effectus subalternatis, quod est ⁊ pluribus necessario, ut
detur effectus subalternatis. — ly quia scire sine modo quo quis scire debet nequit ee, cui q. Logica sit
modus scięndi, nemo sine ipsa scire ualet. illud q; patet: quia nulla res datur sine proprio modo ipsius:
q. nulla scientia sine modo ipsius ⁊ sed hic est modus scięndi: q.

31

Ad 1y resp. distinguendo mai.: est causa universali principali nego mai; causa instrumentali subdistinguo ..... facilitas, concedo mai. dgs ipsius poni nego mai, & min. subeadem distinctione. Quare causa universalis principalis ipsius necessaria est ad effectu particularem: ut patet, causa ta, & sole respectu effectus creatorij, & diluuianorij. Causa uero universalis instrumentalis facilitas alicuius causae, ut causet non est necessaria ipsius ut detur talis effectus, sed tantu 1y quia. sic se habet Logica respectu aliarum scientiarum, quae est ipsarum causa instrumentalis totius, illius facilitas, nullius quae ipsius ponit ipsi tribuere, sed ante ipsa illius est ipsius potest additas. ubi semp & uirtus aliarum scientiarum. Per quod ad 1y patet. dicimus ~~ad~~ sequela ad paritatis uero accidit dico, id non exigi ut subito tam facilitet ad producendu effectu subitaneu: ubi Logica est necessaria totius ad illius facilitandu; sed utique necessariu ee tanquam uirtute proxima, & immediata, subito tam, sine qua subitania fluere nequit. = Ad 3 dico nemine scire posse sine modo scientiali. pariter de linea actus scindi, quia ita est actus demonstratiuus qua scientifica, sine quo scientia adquiri nequit. potest tamen quis scire sine modo scindi actiuo & per modum habitus, seu sine regula scindi, qualis est Logica, quia haec totum habet facilitare. illius qua nobis mine nati omnes scientias inuenire & tenere. Inyta quae ut supra. ipsa Logica qua scientia est adquiri tamen uolet, qui procedat modo scindi actiuus, & per modum habitus.

Replicabis: sicut Logica est instrumentalis causa ad alias scientias, earum quae actus, ita prudentia ad actus moralis uirtutis; sed absque prudentia nequit dari actus uirtutis moralis: ergo &c. Resp. per missa maiori negando min. 2ª uerba diui Th. dicentis ipsa ratione per naturam praeexistere quaedam semina & principia scientiarum, & uirtutum, quorum uirtute potest homo exire scientias & uirtutis actus, & quae habeat habitus scientias & uirtutis. & sic nullus, dici prudentia non pari modo & illi modo se habet instrumentalis ad actus uirtutis, ac ipsa Logica est aliarum scientiarum. Siquidem Prudentia ipsius necessaria est ad illos actus morales, quia 1y uoluntas ex se non potest diferre & coacta sit, indigeat dictamine prudentiae practico ut debita, & illuminata operetur moraliter. Finitus uero ex se nec differri, nec coacta non est, sed unus, claro quae lumine gaudet: quare alia non est ipsius necessaria directio.

Contra arguis 1: & si istius lumine ducti nati sint potentes ad aliquas scientias, non tamen ad omnes: & Logica ipsius est necessaria ad aliquas Prouo qi: ex scientiis aliae sunt, quae ex observationibus & experientiis procedunt ut Astrologia Geometria & quarum principia sunt clarissima lumini quae naturali; aliae uero, quae non ex observationibus, sed ex ui disputandi quarum quae principia non sunt ita clara, nec earum scitiones ita facilis, ut methaphisica, Iuris prudentia, aliae quae illis. Sed esto ad 1as sint istius potest solo suo lumine nati non tamen ad 2as: & Prouo min. quoad 2a partem: principia 2arum obscura sunt ita quae difficilia, ut scitiones ex ipsis obscure deducuntur; sed ad haec obscuritatis tollendam est ipsius necessaria Logica: & Prouo min. aeuum nale istius non sufficit ad materiam quod nata est obscure uoluit, ipsi quae lumini nali obtegit: sed conclusiones deducendas ex principiis ita difficilimis & obscuris nata est obscure uoluit lumini quae nali obtegit: & ex se sufficere ad illas non est: quia ita obscurae iudicatur: & est ipsius necessaria Logica ad hanc scitionis & obscuritatis tollendam = 2 esto ad aliquas scitiones facilis necessaria non sit Logica, ad alias tamen quia difficiles ipsius necessaria erit: & erit ipsius necessaria saltem ad omnes colective. Prouo qi: aliquae scitiones ita difficiles ee possunt, ut earum ueritas non aparet, nisi reducatur ad aliquas modi ex perfecti: sed ad haec reductionem ipsius est necessaria Logica, cum unica ita docens & qd. maior patet: dis cum istius est modus perfecte formatus & eius scitio non est ita clara & aperta, ut non egeat multoties reductione ad obscuritatis tollendam. minor uero non est minus aperta, cum unica Logica doceat quales sint modi perfecti, quales quae debeant ee ad illos reductio. immo quae multoties adhuc 2a Logica additae reductiones praeseruntur aparet lumine difficili & obscura ipsa reductio per impossibile. Quid & sine Logica erit.

3: licet istius uirtute sua nali cognoscere possit omnes ueritates nas aliquas ueritates nales, non tamen omnes colective: & istius. = 4: esto uoluntas sine speciali gratia unus, & alterius praecepta adimplere possit, non tamen omnia colective: & licet istius sine Logica unus, & alterus conclusiones elicere possit, non tamen omnes colective. = 5: esto natura potens sit ad aliquas infirmitates, non tamen ad omnes, cum aliqua ita ardua & difficilis ee possit, ut medicinali: & pariformiter in nostro casu.

Resp. ad 1y ~~est~~ negando qi. ad eius quaeuis scitias mai. min. nego, ad eius quae quaeuis ita maiores distinguo: principia 2arum obscura sunt, & lumine nali istius tantum uirtute scita scitio. Extra ipsum nego mai. simul quae min. ad alias quaeuis distinguo mai. ipsi quae lumini nali obtegit, ~~si quis quae lucem nale laboret illud ab aperiat obtegi mentat~~ scitio mai. si illud, quod nata obtegit non est lumine nali scitis scitio mai. si est nego mai. Dicimus & aliquas scientias facilliores, aliis autem difficiles ee. 2a sunt quae ex observationibus procedunt ut Astrologia, & non tamen dicuntur ex observationibus procedere, quia ipsius non est elicuntur demonstrationes & illi, sed quia sumuntur ali quibus observationibus ex quibus deducuntur scitiones euidentes, 2a uero quae ~~dependent~~ difficiliores scitionis ut methaphisica, & alias illis, non sumuntur aliqua experientia, aut observatione sed principia magis obscuris, ac sunt observationes. Caetera conclusiones illarum esto non ita facilis aparent deductione, quia obscura iudicatur, non tamen ita, nata sunt abscondita & obtecta, ut aeuum nale non sufficiat ad ipsas detegendas laborando, & ueritatis inquirendo. Ratio est quia lumen nale est uirtus & semen scientiarum facilius ita & difficilius, cum sit omnium scientiarum semen. lumen nale autem non est tam facilis quam ita & difficilis

Arguby ꝓbatur ꝓpa Logica quę ex observatione ꝙ gcedit ꝓmo est aque difficilis ic̃ magis, ac quę plures ꝓcydi generis; sed hoc ꝙ dubgte lumę nale ꝙpatęs adeptę videtur, licet ꝓclusones eius ob/ cure ex ꝓncꝑijs ꝓpijs deducatur ꝓ ꝙ ara quę ꝓt abscondita; ꝯ.

Ad 1m aliqui dicut ꝓta ponę nego q. ad illud quod dicitur quę mai. ut cito ueritas ꝙ apareat ita ꝑmte ꝓ nec ꝑmte, nec apparere ꝑoit, nego mai. admissa quę min. ꝓ sed nego ad maiorę quod ꝓclusio ita dubgque: ut ꝙ egeat reduc. ꝓpter reductione, neg. mai. ꝙ quid ꝓcedo mai. Vnde licet ꝓclusio n apareat ita clara ꝓclusio, ac ꝓmodi ꝑfecti, hoc ꝙ tollit, quod solo lumine nali ꝓmi ꝓncꝑijs ꝓpijs, dabigue reductione ꝓta ꝓdato cognoscat ꝓtus clare, euidenter rectitudine ꝓclusionis, quia omnes modi ꝓfecti recte ꝓclu/ dut: esto talis ilatio ꝙ maiori labore, ꝯ dicultate cognoscat, ac ꝓmodi ꝑfecti. Quare reductio ꝓtis est necessaria ꝙ quid ꝓ tali casu, quia per illa facilius percipiet conclusionis euidentię: sine illa tamę ꝑoterit absolute, ꝯ ꝓpter talis ꝓclusionis euidenter cognoscere, ꝯ si ita ꝓpia reducendo ad ista ꝓncꝑia Insta ꝓ demonstratiua Logica quę ꝑoterit ee formata ꝓmodo ꝓfecto. ⁼ Ad 3 dicimus ꝓtis sine speciali gratia habere ꝓa phisica ad omnes ueritates collective cognoscendas, unica quę ipsi debetur ꝓa morali, quę est ab speciali gratia. Vnde, si arguby tenet. ꝓtis ꝓ solo ꝓa phisica ꝑoterit est ꝓa phisica ad omnes demonstrationes. ꝯ illa a Logica n accipit, sed ꝓpter de hac ꝓa ꝓ ꝓa phisica loquimur: ꝯ 2m. arguby Logica n est ꝓpter necessaria ita ꝓtis omnes demonstrationes elicitat sed ad ipsum erit necessaria speciali gratia ꝑoteque morali tribuę. Per quod ad 4. ꝓbat. ⁼ Ad 5 dicimus nullę ꝓfirmitatis assignabilis ee, quę ab ipsa nata n ꝑoterit expelli. Siquidę ars Medicina ꝓtis habet adiubare, ꝯ ipsę facilitare, ut morbus expellat, n tamę ipsi dat ꝓpter gratiae aduersationis; sed ipsa met nata illudgte ipsę habet.

Argues 5: esto Logica n sit necessaria ad a priori, ꝯ per modos ꝓncꝑijs ad alias scientias acquirendas, est tamę a posteriori, ꝯ per modos effectus: ꝯ aliquo modo est ꝓpter necessaria ad alias scientias. Probo q: ad demonstrationis methaphisicę ꝑticulare ꝓductiua, necessario sequitur Logicę ꝓductio: ꝯ. Probo q: tales demonstrationes fieri debent ex cognitione quod demonstratum est ꝯ scientifice, ꝯ quod ex ea ꝓclusio ita ex ꝓncꝑijs ꝓbatur, ut aliter se habere n ꝑoterit, alias scientia n causaret; sed cognitio demonstratiue cognoscendi ista ꝓclusionis scientifice ꝯ artificialiter ꝯ ea, causat habitus logicalis necessarius: ꝯ. ⁼ totis arguby ꝓcedit potest quę nostra ꝓtigatur opinio. Siquidę ꝓpter n ꝙquirimus: q Logica necessario subsequatur ad alias scientias: sed utrum necessario ꝓpter sit ad ipsas adquirendas, seu q per modos ꝓncꝑijs requiratur ad illas, ex quo ꝓtis se solo n sit potens? Quare quę ꝓbata n reuocat ꝓcedere ꝓtis taliter reflectendo ꝓpra ilationis ꝓclusionis alicuius scientię ꝓductiue, ut tota Logica adquirat; ex quo datur ꝓtendi ee necessariam conexionem, n uero actiue, de quo est dubium. Prater quę quod n dicitur per se exigi necessarius quę ꝓpter ee ad scientias adquisitione, quod tota de materiali se habet respectu talis adquisitionis; sed ad adquisitionem methaphisicę, uidelicet de materiali se habet Logica ꝓducta: ꝯ. maior patet, quia quod ita exigitur n de materiali, sed de ꝓrmali se habet; minor uero ꝓbatur: dato casu per possibile, ꝙ ꝓssibile quod Logica n ꝓduceretur, per cognitionem demonstratiuę reflectę supra ta demonstrationis sciętifice methaphisicę, adhuc hoc ta demonstratio methaphisica ꝓduceret: ꝯ ad adquisitionem methaphisicę de materiali se habet Logica ꝓducta per cognitionem demonstratiuę reflectę. Probo q: dato isti casu adhuc illa ta demonstratio sciętifica foret: ꝯ. Ans patet: nam ut sciętifica it n ꝓdiget cognitione reflectę; ꝙ sed ꝓpriori ꝙ ꝓtigitur sciętifica.

Sed dices: esto Logica habituali n sit ꝓpter necessaria ad alias scientias ꝙ tatus ꝙ perfecto a priori, ꝯ per modos ꝓncꝑijs est tamę sic necessaria ad ipsas ꝙ tatus perfecto: ꝯ. Probo q: licet Logica habitualis subsequatur ad illa ta demonstrationis methaphisicę scilicet ꝓductiua, ad alias uero tamę demonstrationes sequentes antecedit; sed n nisi per modos ꝓncꝑijs: ꝯ ad alias sequentes demonstrationes methaphisicę necessario per modos ꝓncꝑijs ꝓcedit: ꝯ necessaria est per modos ꝓncꝑijs ad methaphisicę ꝓ tatus perfecto. Probo. 1ma: methaphisica per ta demonstrationis tota habetur ꝙ tatus ꝙ perfecto, sicut per omnes alias sequentes ꝙ tatus perfecto: ꝯ 1. ꝯ. Nunc uero ꝙ pugda uenit illa minor 2i sibi. Supposita Logica ꝓtis ante sequentes demonstrationes methaphisicę, nequit n ꝓcurrere ad illas: ꝯ Probo q: illę demonstrationes artificiosę sunt; sed supposita arte ꝙ subito illas elicitę ꝓgrediendo sine arte nulla ꝓtis nequit n ꝓcurrere media ipsa ad illas, ta quod artificiosę sunt: ꝯ Probo min. min. patet ꝙ aliquo artifice artefacta ꝓstruebat quam quę n elicit artefacta sine media arte. ꝓgredi ta sine arte nulla ꝓtis laboret magna ꝯ dubitatis habebit.
Stultus enim foret pictor habens manu penicilli, si sine ipso imagines ꝓgeret.

Resp. ꝙ supra diximus illa reflexione necessaria n ee ad sciętias adquisitionem, ꝛ qte quę ꝓtigatur, ꝙponatur demonstratiua sciętifica methaphisicę ꝓductiua. Tolerem gratis illa reflexione admissa dicimus adhuc non ee Logicę ꝓpter necessariam per modos ꝓncꝑijs ad alias demonstrationes, aliud enim est quod admittatur necessario ꝓcedere sub sequentes demonstrationes ꝙponita illa reflexione, aliud uero quod ꝓt necessaria ad illas per modos ꝓncꝑijs ta ad illas. ꝙ admittimus. ꝙ uero negamus: quia sicut ꝓtis

† Dartificiosa

se solo est potens ad tg, ita ad regulas. Quare adue superita Logica habituali gte alias demonstra .....
ones adue ipsby ex se (se solo est sufficiens ad illas, quia superitis Logicq n tollit uirtutes nale
quq gtea ipsby habebat. esto que admittamus Logicq hyc casty. ocurrere ad regulas demonstraoes, non
sequitur ipsty; ocurrit nqque quia adest ipsby, n quia ipsliter necessaria sit. Si enim ipsby se solo
illas demonstraones cu maiori dicultate elicit, ac adubgte Logica, dy hqc adest, ad quid ipsby
patretur illq maiore dicultatq, si faciliter cu Logica ocequi potest, quod tedit? Cetery hoc solu
confirmat 2q partis nostri asserti, n tamq tg frigit. Siquidq ipsby, si nollit ad regulas Lo
gicq attendere ad illas demonstraones eliciendas, hyc Logica n ocurret actiue adipiq, sed
tqty materialiter ipsubiecto erit. sicut etiq pictor si uellit, potent, esto & maiori dicultate,
imaginq formare, quq ad regulas artis attendat. Insta ipsa met Logica: nq ex arguto
sequitur B ce ipsliter necessariq ad scipiq.

*Arguo 7: esto Logica habitualis n sit ipsliter necessaria
ad alias scibias, est tamq Logica actualis: q. alty hqc est ipsliter necessaria. Prouo q: Logica
actualis est ipsliter necessaria ad quslibet actu perfecte scientifici cuiuscuque scibilis: q. Prouo ans:
acto perfecte scientificq cuiuscuque scibilis est demonstrao; sed ad hqc prequiritur Logica actua
lis dictamq quomodo facienda sit demonstrao: q. Prouo min. si n daretur illud actuale dicta
mq prequiq & reflexy de bonitate demonstraoq; ipsty est formido de bonitate stiq; sed formi
do n potest stari cu uera & scientifica demonstraone: q. Prouatur mai. qui n prq habet illud
actuale dictamq de bonitate stiq, rationq redere nescit illi bonitatis: q. de illa n est omnino
securq, sed formidolosq. Ans patet, quia si redit rationq, iq habet dictamq actuale prequiq &
reflexy docens illq demonstraone ee facta x^a. regulas Logicq. Stia uero sic prouatur: secu
ritas puenit ab actu cognoscte illq demonstraonq aliter se habere n posse; sed huiusmodi
acto est Logica actualis, seu dictamq actuale & reflexy docs illq demonstraonq ee facta x^a.
regulas Logicq: q. maior patet: nq si illi cognio n datur, ipsby formidolosq manebit circa bonitatq
demonstraoq. Minor prouatur: illa cognio attingit recte & ponitiue demonstraoq x^a. regulas
Logicq, modo, figura &c. hoc est arguty sterminej quos sapientissimus noster magister Cardoso
suq peculiarq opionq stabilire stedit.

Rep q & primi istatur ipsa met Logica. siquidq si tenet
arguty qte 2q demonstraonq Logicq & logicalq & artificialiq supponitur 2q Logica actualis; sed hoc
repugnat, quia 2a demonstrao logicalis est ipsa met Logica actualis; nemo autq qte se ipsa
supponitur. Dicimus q. Rep. q negdo q, cuiusque ptaonq ad huiusq uero ptaonq. Stata mai,
nego min. ad alia stata mai. nego, ad huiusq ptaonq distinguo q: rationq redere nescit ipsactu
signato stando q; ipsactu exercito, nego ans. Quare esto n detur illud dictamq prequiq & reflexy
logicq circa bonitatq stiq, potest quis ee omnino securq de bonitate illiq licet n ipsactu signa
to, alty ipsactu exercito quia potest nyc de facto & exercite cognoscere conclusiones ita euide
tq ee, ut aliter de habere n possit: sicut si quis ita arguat arguat: omnis homo est
animal: sed Petrus est homo: q. Petrus est animal. ecce quisque certo & euidenter cognoscit
qui attendat ad regulas Logicq, quq per illud dictamq Logicq procedat, conclusionem ipsfallibiliq ee
stydatq illo proprio lumine naraq noto: dici de omni. dici de nullo: quia rationq quę ipsactu
exercito redere, licet n signate, sic dicendo: quid quid de homine universaliter accepto uere
affirmatur & de omni iupio stisto uere affirmari debet: sed de homine universaliter accepto
uere affirmatur ee animal: q. idq affirmari debet de Petro iub homine ut sic. stento. Unde
dicimus securitatq bonitatis stiq puenire a cognione n signate, sed exercite cognoscte
stionis ee legitime stisty ipsduabq ppositionibq diibq &c. ex la propria lumine naraq nota,
alia sapientissimus magister huic arguto addit. cetery omnia faciliter euanescunt ex dictis
euanescunt.*

Contra 2q Partis nihil se offert: nisi dicas: ipsby eliciendo 2q demonstraonq n fatigatur, sed
potius facilitatur magis, quo plures demonstraones elicit: q. n est necessaria Logica
2q quid. Prouo stiq: equidem ans est certa. Logicq ee necessariq 2q quid, est necessariq ee
ad faciliq; sed ad hoc n, & ipsby se solo (sine) laborando hqc maiorq facilitatq ponit adquirere: q.
stia patet idea Rep. quod licet ipsby laborando & pluries demonstrando, maiorq facilitatq &
adquisitq, ac habet q antea habebat, adhuc Logica est necessaria 2q quid, quia si absque illa
laborando experiretur maiorq facilitatq de antea, cq illa multo maiorq sequm. siquidq respectu uniusq
facilitatis esto magnq, dabilis est alia maior. & hyc casty illa maior facilitas, quq ipsby ex se solo & sine ratione
haberet, n est maior, respectu respectu alteriq, quq ipsby ex logica, & ratione haberet, sed respectu
primi istatq; elicitia primq demonstraoniq sine Logica.

Dubiu decimu: utru Logica artificialis concurrat effective, & directive tantu ad actus aliaru scientiaru? Dubii sensus explicatur, & rationes referuntur. Sect. 1a.

In precedenti quinto diximus Logicam ipsam liter necessariam ad alias scientias nec. Nunc uero, ut quibus locis iuuemur Logica ipsa debemus. Qua iuuenta quirimus: q concurrat actiue, & tantu directiue ad actus aliaru scientiaru. actiue concurrere dicit ipsa simul cu aliis scientiis actus earu producere. Directi uo uero est regulas & modu prescribere, quibus alia scientia suos actus elicere debet: sicut magister artium discipulu docet, ipsi regulas prescribendo, ut ille recte procedat circa effectu, ad quu regulas magister tradit. Cateru est notandu quando n ee de Logica, ee Docta, sed Vera, & sub communione certu sit apud omnes unicu ee directiuu. Deinde scindu actibus aliaru scientiaru, ee subiectu actus, & ee illius modu formalis, seu artificialis. Subiectu actus philosophici Vg. est ipse actus cu quod entis mobilis cognitio est, seu ut est cognitio obiecti philosophici. modus uero formalis, & artificialis est illa dispositio qua actus cu regulas Logicae, seu ut est cognitio modi scindi. Quibus suppositis dico dubiu n ee: q Logica effective concurrat, mediante illoru actu, & hoc extra ipsam Logica ita, ut pote in illius scientia privativa, cuius est actus. Solu q dubitatur circa modu artificialis. omnes asserunt Logica admiscu directiue concurrere ad artificialis actus. & adue effective tenet Rabellus, Dominicus Lincis, Rubio, Alphonsus, noster Eminentissimus cardinalis de Aguirre & ceteri communiter Moneda Italus p la scientia. Ita uero asserit: Logica unice directiue concurrere: sic Complutenses, Serna, Parra, Fonseca, Vazquez, Arriaga, est que communis scientia extra thomistas scilicet

Defenditur dubium Sect. 2a.

Probatur sic nam:
Logica artificialis n concurrit effective, sed tantu directiue ad actus aliaru scientiaru. Probatur conclusio hac ratione: si Logica artificialis effective concurreret ad actus aliaru scientiaru, maxime ad illos sub ratione qua ipsi formaliter artificiosi; sed n sic: q nullo modo. Probo min. actus cuiuscunque scientiae ponit effective a propria scientia qua formaliter est artificiosa: q n ab ipsa Logica extra patet: ideo enim ab aduersariis conceditur Logica concurrere effectiue ad actus artificiales, quia hoc est proprius effectus artis: qualis iudetur logica q n alteriu scientiae, ut pote extra ipsam illaru. Probo nunc illud q: Logica dirigit alias scientias, ut suos actus recte dispositos eliciant: q alia scientia ut a Logica directa suos actus ut recte dispositos eliciunt, & eliciat illos modo quo diriguntur a Logica, ut eos eficiat. Nunc sic: sed hac recta dispositione actus stat esse artificialis: q.

Confirmatur: Methaphisica iudicat, ut suos actus elicit ut a Logica directa: q illos elicit Vg directiue & regulas Logicae; sed tales actus ipsi artificialis formaliter artificiosi. = 2: iudicat effective concurrit ad suos actus qua ipsi moraliter boni, quia illos elicit Vg directiue Prudentia prescribendo regulas morum: q si alia scientia suos actus elicerent Vg directiue Logicae regulas artificii prescribendo, illos elicerent qua ipsi formaliter artificiosi. = Si quis ponat negatiue gli negat, asserendo Prudentia esse qua ad moralitate effective concurrit extra est, ng iudicat dirigitur a Prudentia, ut actus eliciat Vg finis ab ipsa Prudentia prescripti q illos ut moraliter bonos elicit.

Contra nostra ratione quatuor multipliciter insurgere iudas. 1a sic: Logica n dirigit alias scientias ut earu actus eliciant Vg recte dispositos Vg regulas Logicae, sed ponit recta cognitio obiecti cuiuscunque scientiae: q. Probo q: alia scientia n eliciunt actus, sub ea ratione, qua ipsi extra ipsam Logica, sed qua extra ipsam spiritu ipsi; sed actus ponit elicitu Vg recta dispositione regulari logicali ipsi extra ipsam Logica, sicut ponit ipsi cognitio obiecti Methaphisica Vg. extra ipsam Methaphisica: q. = 2 esto alia scientia ut a Logica directa effective concurrat ad suos actus, qua recte dispositos, hoc n tollit, quod simul Logica concurrat effective: q. Probo q: n implicat quod idem effectus ponatur a duplici causa partiali: sed tunc ita casu Logica, alia q scientia ee unt duae causae partiales: q. = 3: Prudentia dirigens iudicatis ad actus eius, ad illos, qua ipsi moraliter boni effective concurrit; q sed sibi modo Logica alias scientias ad illaru earu actus diri git: q pariter effective concurrit.

Ad 1am rep. negando q: ad eius quaru concusa mai. dutiquo min. sed actus ponit elicitu, & ipsi extra ipsam Logica dirigenti negando min, eficienti nego min. Quare dicimus actus aliaru scientiaru considerari posse ee dirigibiles, & ee factibiles, sicut Logica, ee dirigentes, & ee eficientes actus q aliaru scientiaru po ut dirigibiles unica extra ipsam Logica dirigenti ipsi: quia ita est qua dirigit ad illos actus. hi uero ut factibiles, & elicibiles, n intra ipsam Logica eliciti, sed extra ipsam aliaru scientiaru ipsi: ng extra ipsam illius eliciti unice ipsi actus proprii ipsius, n uero actus alieni, proprii que aliaru. Isti enim ipsi extra ipsam proprius scientiae eliciti, adue Vg illi recta dispositione, quia qualibet scientia qua extra ipsam tunc est capax, ut eliciat suos actus Vg directione Logicae, extra eadem ipsam prescindendo actus ut artificiosos, Vg actus ee artificiosos nihil aliud formaliter sit qua ee effectos Vg directione, & regulas Logicae. Quare Logica 2 quia repugnat Logica dirigere alias scientias, ut suos actus

36

eliciat, & quod istę illos eliciendo ꝑ̄ put directę a logica, illos n efficiat ut recte dispositos ꝛ̄ regulas logicę: ꝙ .....

Prouo q1: si illos efficiat ꝑ̄ put a logica directa, ill ipsos eliciat ꝛ̄ directionę logicę, seu ꝛ̄ ipsę regulas, quod ide est. sed repugnat sic ipsos elicere & n put recte dispositos ꝛ̄ regulas logicę: ꝙ. min. patet: quia ide forlime est ee elicitos ꝛ̄ regulas logicę, ac ee ex ꝛ̄ recta dispositione, quę tales exigit regulas.

Ad 2y dicimus n posse eyde effectu sub eade ratione forli ee a duplici causa partiali, esto sub diuisa ꝑportione: si aute logica & methaphisica scilicet efficiue concurrerent ad actu methaphisicu, qua forliter artificiosu hoc efficeret. Ad 3 dicimus etiam Prudętię unica directiue concurrere ad actu uolutatis moraliter bonos, quia Prudętia solu habet dictare uolutati, qualiter actu elicere debet ꝛ̄ finem scilicet a ꝓpria ꝓscripti.

Alia ratione nostra sclio quatuor. Primo aliq scientię effectiue concurrunt ad suos actus quoad modu & artificiu ipsius: ꝙ n logica: Prouo any: aliq scientię ꝑducunt suum actu subiectię. ꝙ & modu ipsius: ng qui dat formam dat, nec ad formam Arist. philo, & nic qui ꝑducit hominem ꝑducit, etiam & eius ꝓprietates risibilitatem, quia eius modu, & ꝓprietas est.

Sed contra dicit Arist: esto qui subiectię rei ꝑducit, eius modu nate ꝑducere debeat, n tamen modu artificiale: ergo & ex quo alię scientię subiectam suum actu ꝑducunt, n sequitur etiam modu artificiale ꝑducere. Prouo q1: ytty suos actus quoad subiectam ꝑducit. sed hoc n obstante logica eorum artificiu causat: ꝙ similiter nostro casu. — 2: sequella n sequitur, nostra ratione probata, cum modu excedit actualitatem ꝑducti subiectię; sed modu de quo nunc loquimur ita se habet respectu aliarum scientiarum: ꝙ Prouo min. modu artificiali est artis effectiu; sed hic unica est intra ipsam arti, excedit quę actualitatem facultatis, quam ars n est: & ꝙ unica logica sit ars, nullatenus quę alię scientię, ideo modu artificiali. &.

Resp. ad 1y nego q1. ad cuius ꝓbationem contra mai. dutaque min. cuius artificiu causat simul & ytta scedo min. sclusa illa neg. min. Unde ytty non solu causat ytitatem nature actus, sed eorum modu & artificiu: & adiuuatam tamen & illustratam per logicam. hanc autem dispositionem ytter utrumque prius est quod logica ꝑducit artificiu per modu habitus: ytty uero per modu ꝓpinquum illustratam a ipsa logica. Atamen in nostro casu ide non sequitur, n potest, liquida alia scientia sub directa per logicam simul cum logica dirigat alię scientię simul cum ipsa effectiue concurrere ad actu quoad artificiu & ultra que per modu habitus concurreret: quare esto artificiu modu artificiali sit, n sequitur n ꝑduci a scientia subiectam ꝑducente quia est modu secundum ad subiectam ut a tali scientia ꝑducta forliter. liquida illa ut subiecta regulat & directioni logicę tale subiectum ꝑducit. — Ad 2y dicendum mai. nego min. ad eius ꝓbationem dutaque mai. modu artificiali stando ad artis actu scedo mai. ad actu alterius facultatis nego mai. & dutaque min. sed hic unica est ytta ipsam arti ee dirigentis & elicientis, scedo, ee dirigentis ꝓpriae. Hęc nego min. Hęc autem est dicta ytter utrumque modu artificiale, quod stando ad artis actu est ytta ipsam arti ee dirigentis, quę elicientis, quia ipsius efficiens. ꝛ̄ uero unica est ytta ipsam arti ee dirigentis, nullatenus quę excedat actualitatem alterius scientię, ee elicientis, cuius actus est ꝓprius modu, ng scientia capax directionis logicę ad suos actus eliciendos etiam est capax ad illos ꝑ̄ put tales directionem connotat. ytta quo stat modu artificiali.

Soluitur argumenta. Sect. 3a.

)) Argues 1. ex duo th. 1a p.te q. 14 arc. 8 ubi ꝙuit: resp. dicendu, quod scientia Dei est causa rerum. sic)) enim scientia Dei se habet ad omnes res creatas, sicut scientia artificis se habet ad artificiata. Scientia autem)) artificis est causa artificiatorum, sicut calor est ꝓprius calefactionis. Ecce uerba diuii th. quę sparsim aperta uidetur ꝓ sclione aduersa. liquida auerit S. D. Scientia Dei se habere ad res creatas, sicut scientia artificis ad artefacta, sed illa est causa omnium rerum: ꝙ & scientia artificis respectu omnium artefactorum. ꝛ̄ scientia artificis est causa artefactorum, sicut calor calefactionis; sed hic est ꝓprius, & causa omnium calefactionis: ꝙ & illa omnium artefactorum. Nego sic sed scientia artificis est logica: & ita causa omnium artefactorum; ꝙ & actuum aliarum scientiarum, qui ꝛ̄ artificiati.

Resp. Diuus thomas pariter scientiam Dei & calorem desumere ad significandum ꝛ̄ scientiam Dei, qo & calore ee causam rerum creatarum, & calefactionis, sicut scientia artificis ordine ad ꝓprios actus, qui ꝛ̄ artificium, ex quo nihil ytta nos deducitur.

Doctor opusculo 70 q. 5 arc. 1. & 2 met. Ece. ultima dout Logica aliis scientiis ministrare instrumenta ad speculandu: sed ars sic aliis instrumenta tribuens effectiue concurrere debet ad formam artificiatam illorum: ꝙ Logica effectiue concurrit ad formam artificiatam illorum instrumentorum scindi, quibus alia utuntur scientia. min. patet: ꝙ arte frenifactiua effectiue concurrente ad frenum, quo taquam instrumento utitur ars equestris. — Resp. maiorem nobis n nocere, & sic illa ratio. dutaque min. & simul ad formam artificiatam actus illarum nego, hoc ultimo sclusa secunda scedo min. Quare aliud est, quod logica aliis scientiis instrumenta scindi prębeat, ut similiter ad illa nos demonstrationes eliciat concurrendo effectiue. ad formam artificiatam suorum instrumentorum, quod sedemus: aliud uero quod simul effectiue concurrat ad demonstrationes facto aliarum, ꝙ ad quas instrumenta prębet quod negamus, & aduersarii quare debebat. ubi hoc? hoc ide ꝛ̄ quia arte frenifactiua, quę licet effectiue causet formam artificiatam freni, quod est instrumentum arti equestri ꝓpterea n tamen elicit formam artificiatam actus artis equestris. sic etiam logica sua instrumenta prębet absque formata, scilicet illa, & alia, quibus dirigit alios scientias, ut nos actus ꝛ̄ scientię. *

Arguet 2: ¡actibꝰ scibilis aliarꝫ scibiarꝫ ꝓuenitur artis liꝫ logicale; sed hoc est effective a logica: ꝯ. maior patet: ꝓuenitur ¡liquidꝫ recta dispositio 2ꝫ regulaꝝ logice, quod forliter est artis liꝫ logicale. ꝯ min. ꝓbatur: omne artis liꝫ logicale est ¡tra actuitatꝫ logicꝫ. ꝯ est effective ab ipsa. Ans ꝓbatur: actuitas logicꝫ est ad omne quodꝫ artefactꝫ, quod est ¡cadꝫ linea cꝫ ipsa: ꝯ. #2: artis liꝫ logicale est extra ¡phgrꝫ aliarꝫ scibiarꝫ: ꝯ est ¡tra actuitatꝫ ꝺ ¡phgrꝫ logicꝫ. Prouo qꝫ: artis liꝫ logicale est extra actuitatꝫ ꝺ ¡phgrꝫ n logicalꝫ; sed actuitas ꝺ ¡phgra aliarꝫ est n logicalis logicali, cꝫ nulla ipsarꝫ ist actuitas logicꝫ: ꝯ. 3 effectꝫ cꝫ ista causa ꝓportionꝫ habere debet; sed artis liꝫ logicale unice cum ipsa met de logica dicit ꝓportionꝫ, nulla quę ꝺ aliis scibiꝫ: ꝯ. = 2: ideo artis liꝫ ꝓprii actꝫ logicꝫ, logicale dicitur, quia est logicꝫ, tale ꝺ ab ipsa logica effective: ꝯ. — 5: effectꝫ artis liꝫ n est nisi effective ab arte: sed n datur alia ꝓter logicꝫ artis liꝫ: ꝯ. Prouo mai. ¡hoc diꝫquitur ex ipse ab effectꝫ nali, quod ꝛꝫ, seu artis liꝫ rapiuit artem ut ꝓpriꝫ sui actiuꝫ ꝺ ꝓgressiuꝫ: 2ꝫ uero nanꝫ. ꝯ. 4: actꝫ Philosophicꝫ, ut est entiꝫ morali ꝺ nali cognio, effective ꝓuenit ab ipsa logica Philosophia: ꝯ ut est modi sciꝺi cognio, ut effective a logica. Prouo ¡tia: idio qꝫ est uerꝫ: quia actꝫ Philosophicꝫ subeꝫ raone qua est tꝺdtia ad eiusꝫ obiectꝫ, debet ee effective ab ipsa: ꝯ ꝓpter eandꝫ raonꝫ ¡tia simul uera ee debet.

Ad 1ꝫ duꝫquo mai. ꝓuenitur artis liꝫ logicale ¡ee diriꝫibilis ¡cadꝫ mai. ¡ee ¡structibilis, nego mai. quia duꝫtione ad minorꝫ, aliꝫ qua ꝓuaonꝫ patet. Dicimꝫ ꝯ artis liꝫ ¡duplicii materia ee ponit, l ¡materia ꝓpria logicꝫ, l ¡materia aliena. 1ꝫ est logicale tꝫ ¡ee diriꝫibilis, quꝫ ¡ee ¡structibilis, ꝑ ꝺt quę n isti est a logica directꝫ, uerꝫ etiꝫ eli citꝫ. 2ꝫ uerꝺ quia ¡materia aliena seu quia est artis liꝫ actꝫ alieni ab actibꝰ logicalibꝰ etiꝫ dici ualet artis liꝫ logicale ¡ee diriꝫibile, quia logica ipsiꝫ dirigit, n tamꝫ est logicale ¡ee ¡structibile, ꝺ alterius scibiꝫ cuiusꝫ est actꝫ quia hoc sortiat ide ac tale artis liꝫ esse est artis liꝫ logicꝫ ¡ee ¡structi, seu ¡structibili, cꝫ tamꝫ tale artis liꝫ sub hoc ꝛꝫ ist alterius scibiꝫ ab gica directꝫ, quia ipsiꝫ dirigit ad huiusꝫ elicibiꝫ ꝺ sic illa operꝺo 2ꝫ regulaꝝ, ꝺ directionꝫ logicꝫ tale artis liꝫ ¡structibile. Quare esto tale artis liꝫ ist ꝓ ¡tra ¡phgrꝫ logicꝫ ¡ee obiecti huiusꝫ ab ipsa ¡speculabilis, ꝺ diriꝫibilis, ꝺ ꝺt sic extra ¡phgrꝫ alterius scibiꝫ ¡ee tamꝫ ¡structibilis est ¡tra actuitatꝫ ꝺ ¡phgrꝫ ꝓpriꝫ scibiꝫ, cuiusꝫ est actꝫ. ng quodlibet scibile, quꝫ est capax, ad actuitatꝫ habet ad eliciꝺos suos actꝰ 2ꝫ directionꝫ regulaꝝ logicꝫ, actuitatꝫ ad artis liꝫ habet sicut uolitas, quia capax est ad operꝺo 2ꝫ directionꝫ Prudtie, ad ¡tinet ¡tua actuitate boni tatꝫ moralꝫ. Imitatur ¡theologia, cuiusꝫ actꝫ supernalꝫ ¡yt ꝺponit illa forma artis liꝫ ¡sed ꝺ ad hꝰ logica effective ¡currere nequit, quia supernalis est, ut pote forma ꝺ modꝫ actꝫ supernalis: ꝙnec ad aliꝰ. Ide dici ualet de forma artis liꝫ actuꝫ uirtutꝫ supernalis. ¶ autꝫ ab aduer sarijs dicatur logicꝫ ¡formꝫ artis liꝫ ¡currere, esto n ¡supernalitatꝫ ¡tra est; sed repugnat quod uirtꝫ nalis, qualis est logica ponit effective ¡currere ¡effectꝫ n nalꝫ, qualis est ¡ista forma artis liꝫ, quia uirtꝫ nalis unica ad effectꝫ nalꝫ est. ꝯ ꝓter quod omnia dicta ad 2ꝫ, 3ꝫ ꝺ 4ꝫ patet.

*Ad 5ꝫ nego mai. quꝫ quidꝫ aduc x.ª pluresꝫ aduersarijs falsa debet ee: liquidꝫ multotiꝫ effectꝫ artis liꝫ ꝺatur, ꝺ n ab arte x.ª ꝓcedit quꝫstione, 2ꝫ quꝫ logica n est ꝓpter necessa ria ad alios scibiꝫ. Quo ꝓpositio ꝓbat ꝺari quꝫ pluresꝫ demonstraoneꝫ artis liꝫ, quę ꝓueniꝫt effective ab arte, qualis est logica, ꝺ aduc x.ª omneꝫ 1ª demonstraꝫ logicꝫ generatiuꝫ effective n ꝓuenit ab arte logicali; sed hoc nobilitate ut effectꝫ artis liꝫ, quia artis liꝫ: ꝯ. Quare effectꝫ artis liꝫ ad iuuandꝫ petit ab arte directiue ee, ꝙ dummodo aliud principiꝫ 2ꝫ regulaꝝ eiusꝫ dirigat tale principiꝫ directꝫ operꝺi 2ꝫ artis liꝫ directionꝫ effectꝫ artis liꝫ ꝺducit. Vnde ad effectꝫ artis liꝫ diuisio ¡ter effectꝫ nalꝫ ꝺ artis liꝫ hꝰ uidetur ee, quod 1ª n rapiciat artꝫ nec tꝫquꝫ principiꝫ directiuꝫ nec effectiuꝫ; 2ꝫ uero tꝫquꝫ principiꝫ directiuꝫ l effectiuꝫ. Hoc uidetur ¡acti bꝰ theologicꝰ. Patet etiꝫ ¡adultate, quꝫ ut operetur morale effectꝫ ¡sufficit quod se exerceat 2ꝫ regulaꝝ moris, ut ab rudtia directa. Similiter homo causat relationeꝫ similitudinis forliter talꝫ ¡sparie ricke ab ipso dealbato, qui homo ist principiꝫ forliter relatiuꝫ. Sic quicunque habitꝫ ¡tlu reali ter causat actum principiꝫ ipsiꝫ, qui ut forliter uitalis, qui tamꝫ ꝺ ipse habitꝫ ist principiꝫ forliter uitale.

Ad 6 uero qꝫ stiꝫ nego. ad eiusꝫ ꝓuaonꝫ duꝫquo mai. ideo precise nego mai. ideo ꝺquia est ꝓpriꝫ Philosophicꝫ actꝫ ¡cadꝫ ne any. Quare quod actꝫ Philosophicꝫ, ut tꝺdtia ad eiusꝫ obiectꝫ n est ratio ad equatꝫ, ut ist effective ab ipsa sub illa raone, sed quia simul est actꝫ ꝓpriꝫ ipsiꝫ Philosophicꝫ. Et ideo quę ꝛ n ist ꝓpriꝫ logicꝫ, esto ist cognio ꝺ tꝺdtia ad modꝫ sciꝺi ꝺ hꝰ raonꝫ n est effective a logica. ꝺquidꝫ ¡illa causali, arguto, ponita est adequata raꝰ, actus 2ꝫ ꝓductiuus Philo sophicꝰ est effective ab ipsa, ꝛ ist illa tꝺdtia ad obiectꝫ Philosophicꝫ.

Contra dicta sic replicabit: ꝯ artis liꝫ logicale ¡ee ¡structibile, est effective a logica; Nyc sic sed tale est artis liꝫ actuꝫ aliarꝫ scibiarꝫ: ꝯ Prouo min. subsiꝫ: artis liꝫ ¡structibile 2ꝫ regulaꝝ logicꝫ est logicale ¡ee ¡structibile; tale est artis liꝫ illorꝫ actuꝫ: ꝯ. maior patet: nꝫ ¡eo ipso, quo artis liꝫ est 2ꝫ regulaꝝ logicꝫ, debet ee logicale

sicut ꝓ eo ista, quod aliquid est ly regulas morii morale dicitur. ℞: efectꝰ artistrales exhaliter arti ……
fitiali, artꝰ respicere debet n solꝫ tꝫquꝫ prꝓpiꝫ directiuꝫ, uerꝫ etiã actiuꝫ: ꝯ dare sed modꝫ actiuꝫ
aliarꝫ scientiarꝫ est efectꝰ exhaliter artistrali: ꝯ. Cõr minor patet, quia talis modꝫ est artistiꝫ, de cuius habitus
exhaliter quod exhalitas est artistiꝫ. Maior uero patet: efectꝰ exhaliter artistrali respicere debet ꝓ prꝓpiꝫ
sui actiuꝫ eiusdẽ lineꝫ, ꝯ generis; hoc unice est ars: ꝯ. ⁊ 3: in omnꝫ communiter theologi
stra Logꝫ Bachoꝫ alleryt, actꝰ strictæ supernalꝫ, unice debere efectiue peruenire ab habitu super
nali, ꝯ n solꝫ ee ab ipso tꝫquꝫ a prꝓpio ꝓsingulꝫ: ꝯ pariformiter efectꝰ strictæ, ꝯ exhaliter arti
stialis ⁊ efectiue peruenire debet a prꝓpio sui artistiuꝫ, ꝯ n solꝫ ee ab ipso ut ꝓsinante, ꝯ dirigente.
Prouo stiꝫ: ideo efectꝰ strictæ supernalis debet efectiue ee a prꝓpio supernali, quia unice stringitur
ꝓxime ⁊ prꝓpio eiusdẽ lineꝫ supernali, n autꝫ ⁊ prꝓpio diuersꝫ nali, ꝯ diuersꝫ lineꝫ: sed eadẽ ratio
militat ⁊ efectu artistriali: ꝯ ⁊ si ista ꝓxime stringeri uidet ⁊ prꝓpio diuersꝫ lineꝫ, quare n efectꝰ
supernalis. ℞: artistiꝫ actꝰ Philosophicꝫ ℣g. est eiusdẽ rationis sortis ꝯ speciei, ac artistiꝫ actꝰ lo
gicalis; sed istud stringitur stra actualitatẽ logicæ: ꝯ illud stra patet ꝛg artistiꝫ eiusdẽ spe
ciei exigit unicã causã eiusdẽ speciei ⁊ eiusꝫ actualitatis stringitur n autꝫ causã sortis diuersꝫ.
Prouatur mai. artistiꝫ actꝰ Philosophicꝫ est obiectiue logicus, sicut artistiꝫ ꝓprii actꝰ: ꝯ
sit eiusdẽ rationis sortis ꝯ eadẽ speciei. ℞ quibꝫ nĩ ℣ replicatꝫ: nulla scientia se extendere
ualet ad obiectiue alterius, ꝯ nisi ea ratione, qua alterius obiectiue est; sed actꝰ Philosophicus, qua
sortis artistionis est logicus obiectiue: ꝯ ad illã put sic n se extendit Philosophia, aliunde extra ꝛg
sphæꝛg tenderet.

Ad ly dubitquo sequꝛ: ꝯ artistiꝫ logicale, id est logica ⁊ ee stitutibilis, ꝛcedo stiꝫ: arti
stiꝫ logicale, id est ly regulas logicæ ⁊ ee stitutibilis nego stiꝫ absolute loquendo, ꝯ min. subdita sub
eadẽ dubitatione ad eius ꝓuam ista maiꝛ dubitquo: est logicale ⁊ ee stitutibile: id est est logicæ
⁊ ee talis prædicatꝫ nego, ⁊ logicæ ⁊ ee stitutibilis, ⁊ ipsius regulas connotatꝫ: ꝛcedo mai. Probatur
ꝯ supra artistiꝫ actus Philosophicꝫ tenebat, ⁊ alterius scientiæ n ee logicale ⁊ ee stitutibile, quatenus
hoc idẽ sonat ac artistiꝫ logicæ ⁊ ee stitutibilis, ⁊ ee stitutibilis a logica. Si tamen logicale
latiꝫ ꝯ uniuersaliꝫ accipiatur, potest etiã significare ac artistiꝫ connotatꝫ regulas logicæ, ⁊ con
formiter ad ipsas, quo sensu dicimus etiã artistiꝫ prædictꝫ ee logicale ⁊ ee stitutibile, quia ab aliis
scientiis stituitur conformiter ad regulas logicæ. Sic etiã actus moralis dicitur usualiter dicitur
moralis ⁊ ee stitutibilis, quatenus id est ipsius stitutibilis conformiter ad regulas moris, ⁊
Prudentiæ, n tamen dicitur moralis ⁊ ee stitutibilis: id est Prudentiæ ⁊ ee stitutibilis, ⁊ ab ipsa Prudẽ
tia.

Ad ly nego mai. ad eius ꝓuam dubitquo mai. debet ꝓponere prꝓpiꝫ sui actiuꝫ eiusdẽ lineꝫ, ꝯ generis,
⁊ directiuꝫ primi. ꝛcedo mai. actiuꝫ debitæ, subdubitquo eiusdẽ lineꝫ sortis, nego mai. uirtualiter,
ꝛcedo mai. Quare Dicimus efectꝰ exhaliter artistrales n ꝓponere, nec exigere prꝓpiꝫ actiuꝫ eiusdẽ
lineꝫ sortis, sed uirtualiter supposito prꝓpio directiuo ee eiusdẽ lineꝫ sortis, ꝛg hoc prꝓpio
directiuo, ꝯ sortis artistriali supposito, est ab illo directiue prꝓpiꝫ actiuꝫ ad elicitꝫ efectꝰ, ꝯ in
hoc ultimo ꝓducit efectꝰ ly directione primi, quod est sortis artistrale, ⁊ ars causat efectꝰ exhaꝛ
liter artistrales, quia ius efectꝰ naturalis causat ly regulas artis ꝛpiꝫ dirigentis, ⁊ quo, stat ratio sortis arti
fitii. ꝯ quidã arguꝫ quꝫ plures patiuntur ꝛtigrias, ꝛt, ⁊ la demonstratione logicæ generatiua
quꝫ artistionis ꝯ tamen n ꝓponit artis tꝫquꝫ prꝓpiꝫ. ℞ ipsa logica utens quꝫ ꝓducit efectꝰ
artistriales ꝓpositis directionis Logicæ Doctꝛ: ꝯ tamen X. quꝫ plures aduersarios logica sub mu
nere utentis n est ars. ℣ nec arguto quꝫ plures uirtutes supernales ꝯ nales, immo, ꝯ ipsa utentes
efectiue causant actus qua' moraliter bonos ꝓpositis directionis Prudentiæ. Imitatur ergo ⁊ theologia
ultimo quæ dicimus ex arguto sequi logicã ee ꝛpliter necessariã ad alias scientias, ut ex se patet,
cuius straturã ꝓponamus, ⁊ satis put ꝛpsi hoc ⁊ sitz uerti n debet.

Ad ℣ ea ratio disparitatis datur.
Liquidꝫ actus supernalis, ideo sortiter est ac actus supra uires naturæ. Unde stringeri n uidetur
uiribus naturalibus aliunde ꝛ naturalis est. ꝯ dicit quæ ꝓponere debet habitus ⁊ prꝓpiꝫ supernale
a quo efectiue ꝓueniat, ꝯ n solꝫ prꝓpiꝫ supernale ꝛsingulꝫ. Atamen efectꝰ adhuc stricte, ꝯ exhali
ter artistrales n excedit uires naturæ, cui ars, ipsa mouet naturam stringitur. ꝯ dicit quia adhuc
exigebit prꝓpiꝫ artistionum dirigi aliud prꝓpiꝫ finale. tunc Liquidꝫ prꝓpiꝫ finale operari ut
directus ab arte operabitur efectꝰ sic artistrales. Initaque ut supra. ℞ ad ℣ dicimus ℣ non tamen

ista aliqui dicunt ee dubitatio rationis sortis ab artistiꝫ actus logicæ, quia illud n est diuisibile nec uitale sed directus. Non tamen ꝯ ℣

artistiꝫ illud sortitur ee eiusdẽ rationis sortis ꝯ ratione artistiꝫ cui artistitio actus logicæ,
n tamen ratione talis artistiꝫ. Ad ℣ dico nullã scientiã se extendere ponendo ad obiectiue alterius
obiectiue optime ꝯ tamen efectiue. Unde non dicimus Philosophiã ꝛg. se extendere obiectiue
ad artistiꝫ suorum actuum, hoc est adæquate illud per modum obiecti quia put sic est extra ꝛphã
ꝛg Philosophiã, sed totã se extendere efectiue, quo sensu stra illã ꝛphã stringitur. Hoc
uidetur ꝛ obiecto Philosophiæ, ꝯ Methaphisicæ, aliarumque scientiarum elicito ab aliis diuersis
causis.

Ad ℣ stra solutionem primæ replicæ primæ: prꝓpiꝫ morale efectiue concurrit ⁊ actus moralis: ꝯ dari
⁊ prꝓpiꝫ artistriale ⁊ efectꝰ artistrales. stra apparitatẽ uidetur ⁊ seruiri. Ad ℣ quatuor: efectus moralis
exigit uirtutes morales: ꝛg petit uirtutes ee eiusdẽ lineꝫ: sicut efectus physicus uirtutes physicas. ℞ quia

4

acto moraliter bonus efficitur quatenus a voluntate debet ad voluntate ꝑ ordinata debet ad voluntate ꝑ ordinata ꝑ ordinata ; linea morii ; sed ꝑ ordinata sic dicit ꝓpriu morale : q. maior sic ꝓbatur : ꝓpriu tribuens ut tribuat effectui perfectionꝫ ꝓprig linꝫ moralis, debet illꝫ ꝓ habere, cu nemo det quod n habet : q. — 2q artistiu actus phi losophici est cuiusdꝫ rationis forlu ac artistiu actꝫ logicalis saltꝫ ꝙ artistiu : q saltꝫ habeat rationem erit effectiue a logica. ꝙ Probo : stiꝫ ꝑ ordinata sic tenetur ꝓra actualitatꝫ logicꝫ, cu ꝑ ordinata sic n exigat diuersꝫ ꝓgressiuꝫ, q actualitatꝫ.

Ad 1m nego ꝙ : diuersꝫ potꝫ nego ꝙ : ad eius ꝙ dicitur ꝙ : effectꝫ moralis cuiusdꝫ potꝫ ; secundo ꝙ : di uersꝫ potꝫ subdicitur exigit uirtutꝫ morale directiuꝫ. secundo ꝙ : effectiuꝫ nego ꝙ. Quare effectꝫ moralis cuiusdꝫ potꝫ affectꝫ a ꝓpio morali effectiue est a tali ꝓpio morali. Sic dictamen prudentiꝫ ꝙ quod est actꝫ ꝑfectꝫ quo ꝓpium morale Prudentiꝫ recidet est effectiue a ꝓpio morali exigit quę uirtutꝫ morale effectiuꝫ. Adamꝫ effectꝫ moralis qui est alterius potꝫ, scilicet uoluntatis n exigit uirtutꝫ morale effectiuꝫ, sed tantꝫ directiuꝫ. Quia per hoc prędicitur quod uoluntas eliciat actꝫ ꝙ regulatꝫ Prudentiꝫ moralis exibit actꝫ moraliter talis. Nec aliquid ꝙuat ꝓxitatꝫ effectꝫ phisici nꝫ quod sit effectꝫ phisicꝫ exeat, n. sufficit ꝙ eo quod eliciatur ꝙ regulatꝫ (directionem ꝓpii phisici ; sicut ꝙ effectiue morali uidetur. Ad ꝙ quod est ꝑfectꝫ uirtutꝫ phisicꝫ petit. ad aliud additur dicitꝫ mai. a uoluntate ꝑ ordinata ; linea morii ꝙ ut dictę rationem forlu ; fluxdi nego mai. dictꝫ ꝓbatione. secundo mai. q dicitur min. dicit ꝓpium morale tantꝫ directiuꝫ. secundo min. tantꝫ ; fluxiuꝫ sed nego min. Vnde uerum est uoluntatꝫ ; fluere, ꝙ quod est ꝑ ordinata ; linea morii per dictamen Prudentiꝫ practicꝫ. Cęterum hoc ꝑ ordinatio moralis se habet n ut ratio forlu ; fluxdi, sed ut ꝓbatio ; quatenus est necessaria directio ut sic uoluntas ; fluat ; actꝫ ꝙ talis directionꝫ. Quare esto ipsa uoluntas uirtualiter habet perfectionem ꝓprig linꝫ morii, exigit tamen direc tionem moralꝫ, qua imposita ; fluere ualet ; effectꝫ moralꝫ.

Ad ꝙ secundo tg stiꝫ dicitur quę ꝙ quę erit effectiue, q si n ; prędicat conceptus talitatꝫ artistii. secundo stiꝫ, si prędicat nego. Quare esto artistiu actus philoso phisti ex ꝑcepto artistii prędicte n habeat repugnantiꝫ ut sit effectiue a Logica, ut quę ; tra ipsum actualitatꝫ ꝑ ordinata teneatur, si tamen ex ꝑcepto talis artistii, scilicet ꝙ quod est artistiu actus philo phii, illꝫ habet nuquꝫ uerificabiliter quod est effectiue a logica ; [illegible] sicut esto homo) repugnantiꝫ n dicat ad fugiendum ex ꝑcepto animalis [illegible] hoc nullum me potuerit : q homo potest fugere saltꝫ ꝙ ꝑcepto animali, quia ad hoc nego q, scilicet quod ex aliquo capite repugnet ut absolute negatur. 2 : quia si logica concurreret ad artis effectiue ad artistiu n est ad artistiu sic generatiue istiu ꝙ artistiu ita ; ducibile sit. = sicutꝫ addas artistiu philosophię adhuc esse tali unica duntaxat materialiter, n uero formaliter, quia est distinctus totꝫ ortꝫ a materia, q n a forma : dic distinctiue eadꝫ ratione forma, quia ipse actus philosophię ; habet ꝑ modꝫ formę determinantiꝫ artistiu ut sic. ut diximus alibi loquendo de obiecto Logicę.

Arguis 3 : si uera ista dicta, Logica nec effectiue ad ꝓprios actus ꝑcurret, hoc n dicimus : q sicut doctrina nostra. Probo mai. ponita prędicte directione logicę ; tlis ponet ; materia logicę ꝓpria ꝑ ordinata ad artistiu ꝑ ducereꝫ si uera ista dicta. q nec ꝓpria materia, seu ordine ad ꝓprios actus effectiue ꝑcurret. Ans patet : nꝫ si alię scientię unica directione logicali imposita formam artis tiam q logicalę ; suis actibus educit, multo melius ; tlis, quia ista saltꝫ uirtualiter prędicti net habitus logicalꝫ ; n sic aliæ scientię.

mai.
Ad ꝙ respondeo negando q, ad eius ꝙ dicitur quę suppositꝫ nego. rao huius est : quia logica Petri n potest dirigere ꝓprios actus qui ꝑtinet ipsos eliciat quia ista actus ꝓprii ipsius logicę. Cęterum hoc n euenit ex quo ; tlis ex se n sit potens ad illos qui ipsa Logica ; fluerent dirigendo talis : nꝫ si ; tlis posset ad ipsos, sicut ad ꝙ logica ge neratiue, qui Logica supponatur nec ut dirigens, nec ut ; fluens, multo melius si ponet Logica eosdem actus dirigere qui ; fluerent. Adamꝫ actus alterius scientiæ, quia n ista Logica ꝓprii, potest ponit dirigi a logica qui ab ipsa eliciuntur. Nec ex eo, quod ; tlis effectiue ꝑcurrat ad forma artistiam actus ꝓprii logicalis sequitur logicę effectiue n ꝑcurrere, sicut ex quo alia scientia effectiue ꝑcurrat ad forma artistiam motus actus sequitur logica sic n ꝑcurrere : nꝫ esto ; tlis ad illa forma artistiam ꝑcurrat, est per modum ꝑ ordinatum, q sic manet loco ut logica ; ipsa ꝑ modum habitus ; fluat ; ꝙ uero casu ꝙ alia scientia ꝙ per modum habitus ꝑcurrat n re manet idem loco.

Arguis ultimo arguto theologico : actus fidei Dei ut meritorii efficiuntur procedunt a charitate, ut docet D. tho. 2a 2æ q. 2 art. 9, quia sub ea ratione dicit ordinem ad ipsam cha ritatis obiectum ; sed actus alterius scientiæ, ut artistiam ordinem dicit ad logicę obiectum : q potest eadem ratione, q. — 2 : forma artistiam actus mediate Philosophię ꝙ pertinet ad 2am ; tentionem ; sed ad logicę unice ꝑspectat 2am ; tentionem elicere, q n ad Philosophię. Minor patet : ipsa mediate Philosophia, quia quid quid agit ad 2am ; tentionem pertinet, idem quę dicitur de alio. — Ad 1m dicimus actus illos n ex se eliciuntur a charitate prędicte, quia ordinem ad obiectum charitatis dicit, sed quia dicit ordinem per ꝓpulsionem q subiectiuam motionem ad ab ipsa charitate, q n per merum abstractionem, q ꝓponens obiectum cuius scientię habitus ; fluit ; logica hęc subiectiuam motionem n exercet ; ordine ad actus alterius scientię

ad 2m

38

* Ad 2y ꝯra mai. dubꝫ quo min 2as ꝓfiteri eliciare ꝓpria materia. ꝯcedo min. ꝓ aliena, nego mai. Quare etiq ipsa Philosophia ut a logica directa 2q ꝓfiteri eliceri valeat; nq esto hoc sit ꝓ priq logicq dq est ꝓpria ipsiq materia, n tamꝫ dq est ꝓ aliena, trita que ut supra, casu quo logica n sit ꝓ subiecto, ut ꝓcedere valeat. ꝑ,

Potest ultimo sic replicare: supposita causa forliter artificiosa, qualis est logica, artificij acty alterq scientiq facilius ꝓducitur: sed ut sic facilius ꝓducatur logica effectiue ꝯcurrere debet ꝓpriq: g. Primo min. ~~negatur~~ alia scientia n prꝫstinet artificij actui ꝓprii ut facilius ꝓducibile: g. si supposita logica facilius ꝓducitur ab ipsa sic facilius ꝓducitur. ꝯtia patet, quia si alia scientia n prꝫstinet artificij ut facilius ꝓducibile, sic ab ipsa n ꝓducitur: g dic ab ipsa logica ꝓducitur. illud uero q sic probatur: si alia scientia a prꝫstinet artificij actui ꝓprii ut facilius ꝓducibile ~~esto~~ n est necessaria supposito logicq, ut facilius ꝓducatur, ꝯ deps debet ab ipsa illud ut facilius ꝓducibile prꝫstinebit; alia scientia: g. ~~=~~ rep. ꝯcedo mai. nego dq. ad eius quaꝫ dubꝫ q. ut facilius ꝓducibile ~~reponitur~~ ꝯ directione logicq nego q: ut facilius ꝓducibile, sine tali directione. ꝯcedo q. ꝯ qua dubꝫ ꝯtione ꝓfiteri patet ad argum. ~~Supposito ut~~ ut enq alia scientia facilius eliciat suq actu artificiosq, n est necessaria effectiue ꝯcurrere logica, sufficit nqque directiuq. equidq per hoc illustratur ꝓblꝫ d ab ipsamet scientia, ut facilius eliciat, quod ~~absq labore~~ sine ipso enq labore d difficultate fieret. Quare quilibet scientia prꝫstinet artificij ut facilius ꝓducibile. Cæterq ut facilius ꝓducibile enq directione logicali: n tamꝫ ut facilius ꝓducibile sine tali directione. imo ut facilius ꝓducibile sine illa directione est supponi nequaq, enq per ipsq directionq redatur facilius ꝓducibile. Cæterq facilius ꝓducibile a ꝓpria scientia. Dicta sufficiant ꝓ presenti certamine, tota d præludialis disquisitionis sit que

Disquisitio 2a de ente ~~ficto~~ rationis. Sec. Unica.

2q aliqua de ente rationis diximus dubio 3, quq recolere debuimus ut ꝫ hac disquisitione ꝓponendo, d dis putanda recte percipiatur. d esto de illo ulterius ꝫ methaphisica redibit sermo, nuc ꝫtituitur de ipso disquisitio presens, ut perfecte ꝫteligatur quq plures disputationes logicæ ab huius ꝫteligentia pendent. Non tamen n de ente rationis effectiue, ꝫ subiectiue tali, sed de ente rationis obiectiuo, ꝫ ficto ee tractabimus. d eq de qualibet re potest ꝫquiri: q sit, a quo sit, quid sit, quotuplex sit? ideo totus hoc ꝫpresenti tractatus de ente ficto. d quia ut primum se offert an sit? Sit

Dubium 1q: an detur ens rationis ficti? aliqua prænotetur, sententiq que referuntur. Sec. 2a.

Ens ficti aliud est eq fundamento, aliud uero sine tali fundamento, quare qua quæremus. 1q scilicet 2q ꝫtentione logicali, d artificiosa, quia adipiscitur rei fundamenti præstat. 2q uero est ad quod nullum fundamenti ipsa rei præstat: ut si homo penna habere bona, ipsaq que nolendo videre. De utroque dubium accidit. aliqui dixerunt n dari entia rationis, ut Mairon, Vallesius, Mirandula, Espinola d alii horum quæ eminentissimus Cardinalis Frondatus. aliqui etiq ꝫ manu scripti huic ꝫtentioni adhæserunt entia rationis eq fundamento negatiq. 2a uero ꝫtentio, quam ꝯmunissima est frequenter ꝫtenta omnes præter assignatos, defendit entia rationis existentiq. cui, quia ꝯmuni, subscribimus: ideo que sit.

+ Quinq 1q ꝫtentio ꝫtia est, quo d licet ꝫtens possit aliquid cognoscere, quod n est, ꝫ ꝫpsum ꝫtens est, hoc tamen quid vale est est: quia ipsi dicunt quod si apprehendatur homo irrationalis, cognoscitur humanitas, rationalis, d rationis irrationalitas, d rationis applicatio ꝫtentionis. Quare tenent, nihil posse cognosci quod sit, d obiective tale n sit.

Nostra Conclusio Sec 2a.

De facto datur ens ficti dubitatiuq que ab omni ente uero, d rationali. Probatur ꝯclusio 1. ex Parente nostro Anselmo opusculo 3 ꝯtra insipientem ubi sic loquitur: multa nqque cogitamus n ee, quq scimus ee: d multa ee, quq n ee scimus n existimando, sed fingendo ita ee cogitamus. ex quibus uerbis nostra sic arguitur rao: Hic datur ens ficti ab ente quo uero, d rationali dubitatiuq, quando ꝫtens fingit ea, quod scit n ee, perinde ac si ea esset; sed ꝫtens ꝫ Parentem nostrum multa fingit ea, quod scit n ee, perinde ac si ea esset: g minor est aperta ꝫ authoritate adducta: maior patet, quia ens ficti ab omni ente rationali dubitatiuq nihil est, quod habet ea obiective ꝫtentia fingente, quod n est perinde ac si esset. sed quod ꝫtens scit n ee, fingit tamen ea, perinde ac si esset, habet tanq ea obiective ꝫtentia fingente quod n est perinde ac si esset: g.

2 probatur ꝯclio ex quo doctore ꝫ primo distinctione 26, q. 1a arc. 2. ubi sic loquitur: adstruendum est aliquod ens ficti exigunt, ut rationale n sit, nec subiectiue alicubi, sed tanq obiective ꝫtentia: ex cuius cognitione ~~excogitatur~~ ab ipso excogitatq, ficti, d rebus ipsi attributis. ex quibus sic: X. quidam præceptore aliquod ens ficti exigunt debet dari ut rationale n sit, sed ens ficti ab ꝫtentia, nullibi quæ existit subiectiue, sed tanq obiective ꝫtentia: g debet dari ens ficti ab ente rationali dubitatiuq habens tanq ea obiectiue ꝫtentia.

Probatur nuc a ratione: multotiens homo de quimera fingit d ꝓnibile fingit; sed tunc ens ficti datur ab ente rationali dubitatiuq habet tanq ea obiective ꝫtentia fingente: g Primo mai. quo, portea quatuq minore: multotiens homo fingit identitatis ꝫter extrema repugnantia; sed identitatis extremorum repugnantium, quimera, d re quid ꝓnibile est: g. nego maior patet, quia sicut homo ꝫ fingendo liber est, ita sic fingit, quod d mult, d quomodo mult: ideo que multotiens fingit Leonem ut Draconem dextra ut ex illo distico Lucretii: Prima Draco fit leo, postrema Draco; media ipsa quimera, ex aliis que poetq fabulosis figmentis dicitur. Nuc uero illa minor primi syllogismi probatur: de quimera, d ꝓnibile fingit homo, quimera d ꝓnibile est quid ficti ab ꝫtentia n habens ea realia, sed tanq ea obiectiua ꝫtentia mentis; g actus patet, quia quimera ex quo quimera, d quia ficta, ea realia n habet, sed tanq ea, quod ab ꝫtentia fingitur

homo

Confratur multotiens fingit quod n est penide ac si est. ut uidetur ; hominibz fabulari Dmedacibz quotidie narrantibz, d fictibz, quod n ee sciut penide ac si est ; sed tyc datur ens ficty habicty ee obiectiue ; tlu fingte : g. Prouatur min. illud quod abiptis fingitur, n est ; rery rara ; g tqty est obiectiue ; tlu fingte ans patet, aliter siquidē n fingeret illi.

Dicy: dy homo scipit leonz ut Draconz quid quid est ; illo screto, l. sfato, rale est : g tyc nullycay ficty datur. Prouat qz aduersarii : illo sfato unica est leo, d Draco : sed tqcite, quz ille quid rale est. g. —— Resp. negdo qz, ad eny puaonz ita dihque : ut idyticati scedo, ut ; iter se dihti neg. mai, siliter qua min. sub eadz duhtione. Vnde aliud est, quod tq leo, quz Draco scorii, d separati quid rale ist, aliud uero, quod leo idyticatz ꝛ Draconc, ute illo sit siliter quid rale ist. 1y ut uery ; 2y uero falsy, quia leo idyticatz ꝛ Dracone, aut Draco ꝛ illo idz, quid repugnz, d impossibile est, cy ist extrema iter se repugntia.

Vltcriuz alia qua raone nra puatur scluo : l aduersarii indica- dy entia raonis neggt aprehzdyt nostrz sstiq ; uerq d ralz ee, falsq, d pure que fictitiq ? si 1y : g aduc x. ipi nostrz sstiq falsq, d fictitiq ee. g ipsi aprehzdyt nostrz sstiq nullty ee uery, d rale habere, sed tqty ee a nobis sficty, seu ee obiectiue q nostro ; tlu fingente ; sed hoc ut ens ficty, de quo ; prsti : g aduc x. aduersarios ens ficty datur.

Respondere

ualz aduersarios aprehzdere nostrz sstiq falsq ee : n tamz a nobis ficty : quia aliud est errare falsy defendo, aliud uero fingere. qui ens errat. ; rei cognitione, uerq, ut aparet, apprehzdit, qui uero fingit cognoscendo, rz aliter, ac aparet, cognoscebat. Qui enj errat, cognitionz habet ; iudicat rz ita ee, sicut illa cognouit, qui uero fingit, scit rz n ee, sicut ab ipso fingitur ee. ut ex dicto Parentis nostri Anselmo iudicauimus. — Sed stra g ipsi aprehzdyt nos falsy defendere, d errare dy talz opione ppugnamg : g ipsi iudicat nos rz scipere aliter ac est. 2 g ipsi nos fingere iudicat, cy fingere nichil sit aliud quz scipere rz aliter ac est. 2 g licet aduersarii iudicat nos fingere iudicat, cy fingere nichil sit aliud nos falsy puaro aprehzdere : sed qui puero falsy aprehzdit, esto n uideat se fingere, rectara fingit. g aduersarii iudicat nos rectara fingere. Prouo min. ; qui puero falsy apprehzdit esto n uideat se falsy aprehzdere rectara fingit ut uery, quod falsy est : g. Prouo qz : dy quis ut uery falsy apprehzdit, tribuit falso ee quod, sc n habet : g rectara fingit ut uery, quod falsy est. Ans patet quia falsy, sc ee uery n habet aliunde n falsy, sed uery est. g dy scipitur ut uery, tqty sic habet ee uery obiectiue ; tlu apprehzdit d abipso. Nec sic d sed sic habere ee uery est illud tqty fictitie habere : ee ficty fictitie sit tqty habere ee obiectiue ; tlu fingte, d aprehzdit quod n est ac si est : g.

3: ex modo

dicti sequitur Cinicoz, d aliorz qz plurez gentiles defensores exstitit pluriz Reorz rc fingere eorz g sententiz fictitiq n ee, quia ipsi iudicabat suq opione uerq ee. 4 aduersarii iudicat nostrz opionz repugnatz ee, g possibile : si 1y : g aduc x. ipsoz ponit dari entia picta. si 1y : sic g ipsi iudicat nos scipere ut possibile quod ; possibile d quimericy est immo de facto dari. sed g iudicat nos fingere : ng qui tribuit ee quimerez rerum fingit. si aliqz nos concipimus chimerz de facto dari ipsi tribuimus ee quod n habet, nec est potens habere : g ee a nobis ipsi tribuby quid ficty est. Quare ultimo dicimus, quod n prscise fingitur, dy apprehzditur rez aliter, ac aparet, sed ethz dy aprehzditur aliter, ac est, quia tyc tribuitur ipsi ee quod n habet, pide qua n ee rale ; sed ficty. aliud negque est errare, concipisty quere ut aparet n uidere se fingere, aliud uero rectara n fingere. 1y est uery. 2y uero falsy, quia hoc nichil est aliud quz rz aliter ac ; sc est aprehzdere.

Aduc tertiat pro

regda scluo stra authores unice neggtes entia rationi ꝛ cy dans hydamento, stra quos sic rao ponitur : Za istentio obiectiua generis x. a nobis dicta ; 3 Dubio ens raonis, d ficty est, sicut d alio 2a istionis obiectiue ; sed hac fingenda hydamenty procedit aparte rei : g datur ens ficty ꝛ hydamenti. Prouo min. ut animal scipiatur ut superius ad leonem d hominem, hydamenty procedit a parte rei : g. Prouo ans : ut animal sic scipiatur, procedit, quod homo, a parte rei, uenit ꝛ leone per non animal. sed hac suenictia est hydamenty ut animal scipiatur ut genus, d superius : g. Prouo min. hac ; uenictia ; gradue animali est hydamenty ut animal scipiatur abstlu, ut prabile tq rupectu leonis, quz rupectu hominis, d g. Ans patet : ng ex quo stlu uidet animal leoni, d homini sue nire, accipit hydamenty ut illud scipiat tquq prabile de illi, quibz suenire uidet.

Argumenta soluuntur. Sect. 3a.

Argues ꝛ nequit dari ens rationis, qui illius causa assignetur ; sed nulla est causa huius : g. Prouo min. si aliqua est, maxime stlu ; hic n : g. Prouo min. stlu est causa ralis : sed hac nequit ens ficty causare : g. Prouo min. Causa quelibet causa unica efectuz sibi pportionatos d ejus uirtute prasstitos causare ualet : sed causa ralis unica efectuz ralis pportionatur, ejsq que uirtute ralis prasstitur cy efectz ficty illis sit totaliter dissimilis immo d opposita, ; uirtute que picta prasstita : g. = 2 causa ralis per stluxy d causalitatz ralz causat : sic stlu per cognitionz quz quid rolle est ; sed nulla causa per stluxy d causalitatz ralz ens ficty causare ualet : g. 3 minor patet : causa per causalitatz ralz causat, raliter causat ; sed nulla causa rali raliter causare ualet efectu raliter ; causabile, quale est ens ficty, tqty fictitie causabile : g. minor patet, quia unica causa efectz causare ualet

modo,

39

Modo, quo ipse causabilis est. — ✻ : causa ficta efectu ralz causare nequit: ꝯ nec causa ralis efectu ficty. Ista præter quz quod aparitate constat, sic ualet quari: ideo causa ficta efectu ralz causare nequit, quia quia unice per causalitatz ficty causare ualet: ꝯ si ✻

Ad 1y. scia mai, min. ꝯ nego, simul que min. illius quoty, ad eius prauaz concesa maiori quoad 2q partz, sic illa quoad 1q distinguo: efectu primariu. scedo secydariu. negz. ℓ si nuellis alteru subdistinque ꝓportionabz uniuoca ꝓportione. nego, analoga. scedo mai. ꝯ minoris 2a parte negata 1a. scedo, ℓ distinguo ut supra: — Dicimus ꝯ quod esto ytly, quia causa ralis est, n potit eius ficty pducere optime tanquz efectu primariu, optime tamz totaliz efectu secydariu, siquidem quia secydariu n exigit ꝓportione cu sua causa nisi adiymz ꝯ analogz ꝯ ꝓpriz quz eius ficty cu sua causa ꝯ ente rali habet: ng licet, ee ficti dissimili, imo ꝯ opposita cu ente rali, ee tali tamz sit, cu ipso tamz ee entis saltz ꝓprie. ueniet: ꝓgrediz cu eius ficty ad illidiz entis ralis fiat. Quare ipse 1q primariu efectu rale causa, secydariu pducere ualet quia ficta ad illidiz efectu ralis ꝯ ipso primariu pducti. Ita tamz, ut non exprimat ralitatz 2q quod secydariu causat, quia efectu secydariz hꝯ ralitatz n exigit ex pte causz, ex qua ipse ꝓcapax huius ralitatis est. Participatur doctrina prouens, efectu creato ꝯ finito, quemente tamz a causa creata ꝯ finita, ita uero ut causa n fluat; talez efectu, 2q quod forliter explicat ee finita, quia efectu huius finitudinis est capax. 1q. stat; actiue generatiua, quz quid ponitur est; fluens tamz expulsiue formz ꝓexistentiz, quz quide expulsio quid priuatiuu est. Ulteriz stat; uolutate, ponitiua poa, quz tamz est causa omnium.

Ad 2y distinguo mai. per causalitatz ralz causat efectu primariu. scedo mai. efectu secydariu subdistinguo: si ipse est capax; fluxiz ralis, scedo mai, si capax est, uteriz subdistinguo: per causalitatz ralz entitatiue. scedo, ralz expressiue nego mai. Quare ~~super est uerz causalitas causz~~ dicimus causalitatz causz ralis, ꝛc entitatiue ralz ee esto se extendat per illa causa ad efectu ficty. sic cognio, quz causalitas ytly est ad eius ficty, ꝛc ꝯ subiective ralis est, relata quz licet; fluxiua ꝯ expressiue ralis sit ad e. ordine ad efectu primariu ꝯ ralz, ordine tamz ad ~~efectu secydariu~~ ℓ eius rationis, quod est efectu secydariu n explicat ee ralz, quia talis efectu capax est; fluxq expressiue ralis. Insta que ut supra. — Ad 3 y q. stat ex dubio 3 ꝯmaliu. ubi diximz nullz causz efectu posse pducere; perfectione ipsius ~~Ad 3a q. stat ex dubio~~ exactz, qualiter se habet efectu ralis respectu causz ficte, cuius straniu euenit; ꝓpter. 2: quia n eius reale n fit ad illidiz entis ficti, sed potiz extra: ymo causa habens ꝓtez primariu eius rale, potest saltz secydariu elicere tres ad illidiz tres primarios, qui modz est ꝓpriz elicibz eius ficty. ✻

Nolitabit: ytly fluit; ~~eius~~ efectu secydariu. Supli cabit: ꝯ ytly n fluit; efectu secydariu per cogniuz, 2q quod explicat ee uera ꝯ rale causalitatz. ꝯ 2q quod explicat ficticiu ee; ~~ita~~ ultima stia patet: 1q quia; ytly utrumque n datur medius. 1q quia tres ficti n pducitur nisi medio; fluxu ficticiu. ex quibz sic 1: ꝯ ytly ficticie; fluit, ficticie que pducit eius rationis: ꝯ ytly reuera n pducit eius rationis. ꝯ uera n est eius raonis ab; stia pduca. — repugnat cogniuz; ytly ꝯ entitatiue uere ꝯ rale ee exprimere que ficticiu ee: ꝯ ytly cognio n explicat ee ficticiu, ordine ad efectu secydariu. Prouo ans: repugnat entitatiu rali fictiua expressio: ꝯ ~~Prouo ans: expressio entitatis, cuius per quod; ipsa entitas explicatur, magis que clamat aparat, sed repugnat quod entitas~~ Prouo ans: expressio fictiua est ꝓprie entis ficti expressio; sed repugnat, quod entitas rali habeat expressionz entis ficti: ꝯ. — ~~3 licet illud ad eius quod non eius ficty dicimus, sit efectu secydariu n datur.~~ — 3: ꝯ ~~ita ytly~~ licet causalitas rali ytly primariu n ponit trari ad eius ficty, secydariu tamz potest. sed hoc est falsu: ꝯ. Prouo min: si causalitas rali primariu trata ad eius rale, ponet secydariu ad eius ficty trari ipiu pducendu, etiz actio primariu trata ad pducendu rale ens ficticiu, secydariu ponet trari ad aliquod ficty, sed hoc repugnat, cu sit secydariu trabilis ad ueras ꝓprietates: ꝯ. — 2: entis rationis n est trey secydariz, sed prima riuz cogniuz, cu cognio logicalis ~~primaria~~ trebur ad eius rationis artiphiciu, tꝯquz ad trey prima rius: ꝯ.

Ad 1q 1q stiq. scedo, 2q que distinguo: 2q quod explicat ficticiu ee patiue nego. stiq actiue ꝯ causaliter. scedo. stiq quo ipse, teligendo est 1a. ꝯ 2a. pduo. ad 1q. stiq exhii deducta ne ~~dubium~~ ficticie; fluit ꝯ pducat ꝯ fluxiu ꝯ pductiuu nego. stiq ꝯtinendo ipiu trey pductiuu. scedo. stiq nego que sequitz; ℓ sic reuera n pducit eius raonis raliter; fluxiu. scedo, ꝯ scedo neg. Quare cognio; ytly, 2q quod; fluit; eius rationis explicat ee ficticiu, ficticiu patiue ꝯ forliter, quia sic unice trꝯ huiuz ee ficticiu habet. sic ee ficty, quod ide est. ~~expl~~ sed ee ficticiu actiue ꝯ causaliter, seu ee fingentis, ꝯ sic ytly ficticie; fluit ꝯ ficticie pducit, n quia; fluxiu, ꝯ pductiuu entis ficti ꝯ; sed quatenus; ipiu; fluere, ipiu pducere, est illud ꝓgere. Instaque ut supra. — ~~Ad 2q distinguo~~ ꝯ quod ad 1q patet. dicendo expressionis ꝓprie entis ficti in ee ficticiu actiue, ꝯ causaliter. seu ꝯ ficty, sed ficticiu passiue. — Ad 3. scia ~~mai~~, nego min. ubi ad eius prauaz ~~distinguo mai si trꝯ~~ nego mai. Rao aute disparitatis; stat: ipsio met trꝯ secydario utriusque actionis, quia trꝯ secydariz actionis pducitis primariu esticiu rale, ytly ꝓprietates esticiu eiusdz esticiu ralis, ꝯ ide que debet ee rales. ~~sicut~~ capaces; fluxiu ficticiu: Quare aliter resultat hic ex trꝯ primariu ~~ficticiu rationis~~, trꝯ secydariu cogniuz capacis talis; fluxiu: Quare aliter resultat ab ex trꝯ primariu cogniuz, ac ꝓprietates esticiu ralis ab ipiis: ng ista; traliter resultꝯ ꝯ dimangt ab extia; illud uero ficti tie; ꝓprie. ꝯ methaphorice ex primariu trꝯ, quoty tribuit primariu eius rale cognoscibile, per cuius ꝓcessu ad eius quod illidiz secydariu cognoscibile ens rationis. — Ad 4 dicimus cogniuz logicale ymo ponit; ee cogniuz practicu ꝯ ee speculatiuu, tab 1 ~~numa~~ munere primariu tꝯdit ad aliquid gale ꝯ tendu, tribuit uerby gratia, ℓ specie expressa; secydariu uero eius rationis. In ee aute speculatiuu primariu requirit eius rationis; ee artiphiciu, tꝯquz obiectu primariu logicu.

Prouz ytly ut ꝓpri ꝯ methaphoricu efectu

+ Videtur hoc; homine fabulose loquente. tyc; iquide uere est talis homine loqui, licet n sit uere loqui ue rez, sed fabulose.

Adhuc dicis: omnis effectus proveniens a causa [illegible] modo rationali operante causam sui finalem habet; sed ens fictum causam finalem n habet: g n est effectus causae modo rationali operantis: g nec fictum. Min. vero sic probatur: ens fictum propter nullum finem priorem nullius finis movere inducere valet rationaliter agentem ut rationaliter ens fictum elucidat: g. Pro. ant: ens fictum ad nihil deservire valet: g. —— Dicimus etiam causam finalem habere, quae ut ipsum scire, i cognoscere obiectum similitudinis. Dic finis scindi, i cognosci di obiecti, veritatis quae ipsius, mo ut fictum ad entis ficti elicitum. quia per ipsum ut artificiosum, scilicet quae disponitur, scimus; per ipsum etiam veritatis obiecti cognoscimus. Sic quia negas a nobis requiri ut est; sic cognosci ut ponit aliquid abeuntis cognosci, hoc modo ad modum entis habet etiam causam materialem quae est ipsum subiectum, cui fingitur; hoc rem ipsa denominans ponitur. causa vero formalis est ipsa forma ficta denominans.

Argum 2: si ens fictum daretur nullum ens praeter ipsum cognosci haberet; sed hoc repugnat: g. Pro. min. si nullum ens praeter ipsum cognosci haberet n esset quicquid cognosceretur; sed hoc repugnat: g. maior patet, nihil enim ens esse videtur quin sui esse. minor probatur: primum est quod aliquid sit quae quod cognoscatur. g. Any patet, quia ad ens rei, sequitur ipsum cognoscibile esse; sed antequam res cognoscatur, cognoscibilis esse debet: g quicquid cognoscitur, ipsum esse debet: ~~g~~ antequam res cognoscatur sui esse quod habet, praeeligi debet ut cognoscibilis sui tale est, cum ad actum praeeligatur ponatur; sed repugnat, quod enim rationem praeeligatur ad actualem cognitionem, ut cognoscibile sui esse entis rationis, si enim esse i cognosci actualiter nihil: g. minor patet: ens chimericum sit, praeeligi ad actualem cognitionem esse entis rationis adhuc ut cognoscibile, si posteriori advenit tale esse ab ipsa[illegible] actuali cognitione* = 3, i cognitio, a qua provenit esse entis rationis, ipsum cognoscit sui sum esse, i n. si sui: g n cognoscit enim rationis. g ipsum n producit. si sui: g cognitio illud sui sum esse cognoscit. g ipsum sui tale esse ut tunc ipsum: g sic praesupponitur ad illa, g quae illa praeeligitur, cum tunc, g obiecti cognitionis ad ipsum praesupponatur.

Resp. ad 1um concessa maiori nego min. ad cuius probationem dicitur quod mai. ~~non est~~ quicquid cognosceretur, n est signatum ut possibile, nego mai, n est exercitum ut quid actuale. sed ~~ad cuius probationem~~ Unde dicimus ens rationis duplicitur videtur posse, i ut quid possibile, g signatum, i ut quid actuale, g actu exercitum. I sic supponitur ad actuale cognitionem practicam, g productum sui esse actualis. In 2 vero n supponitur ad actualem cognitionem practicam, quia illud esse actuale a tali cognitione habeat quae ipsum, sic nequit supponi. Quare quicquid practice, g actu cognoscatur, est possibile, sui quae tale esse possibile cognoscibile ut, sicut creatura possibilis sui sum esse possibile cognoscibile est. Unde prius est, quod aliquid sit, ante ~~esse~~ quam quod cognoscatur, sui n pendet a cognitione ut sit, si tamen pendet ab ipsa, erit prius tamen ut possibile, g signatum. Sic ens rationis ut possibile, g signatum sibi praeeligitur cum ordine ad cognitionem signatam g possibile a qua possibiliter g signatum dependet, sicut ipsum ut quid actuale, g exercitum a cognitione actuali, g exercita. Unita argumenti, g ista Divina quae ~~x~~ puabilis optione nihil, actualem eligere quae valeat, ferre: g quae actuale eligere supponitur sui sum esse, sui quod actu eligit. = ex his ad sui patet. = Ad 3 dico cognitionem illam ~~practicam~~ entis rationis sui ~~esse~~ cum esse cognoscere practice, hoc quae ita ex tali n speculativa, sed productiva: g deceri n debet privum eligi; uti extra, tra, g obiecto speculato. eligit. Sicut, g optione puabili eligitur quae. Sic pury per divinum Dei decretum Episcopi nolle Dei decernere exsulem Petri habeat g tradatur ad Petrum sui esse futuri, qui ad ipsum voluntionem supponatur esse futurum Petri, sed potius ab ipsa constituitur esse. Similiter g electione honorandi Patrem filii quia generativa, quae ad filium sui esse filii tradatur, g tamen filium sui esse filii n supponitur ante electionem generativum ~~esse~~ per sed potius per ipsum sui esse habet.

Argum 3: ~~phoc statu~~ n potest intuitive cognoscere ens fictum: g illud educere nequit. Pro. ant: phoc statu intuitionis materia nequit intuitive cognoscere aliquid, qui prius sensibus materialibus sit; sed ens fictum, hic nequit esse ~~g~~ cum materiale n sit: g. Si autem dicas, sensibus esse, g per ipsos intuitive per ipsum per speciem, sed alienam, scilicet entis realis: tra ut: per speciem entis realis nequit representari ens fictum: g. Pro. ma: per speciem entis realis nequit representare, quod ~~ens~~ ens realis sit illiditivum non habet; sed ens fictum cum eo, quod vale est, nullam illiditivum habet, imo potius est oppositum: g. mai patet quia cum speciem sit representativum, g illiditivum obiecti, quomodo poterit esse illiditivum diversi totaliter diminuti, g oppositum?

Ad 1um 6. bene ibi, quia licet species primario, g directe ens reale representans, secundario, g indirecte representat ens fictum. Liquidem illud ad illiditivum illius sit: quam ex cognitione primi devenit, secundi cognitione, g per eadem speciem. ~~Quando~~ Sic quae dicimus per sensus intuitive per alienam speciem, quatenus intuitive species propria entis realis per quam postea est representandum. Intuitive quae, cognitione Dei, quae phoc statu habemus, cum ipse Deus, quia summe spiritualis, g actu purus est, sensibus esse nequit; est vero species aliena, per quam ipse postea representatur, Angelus. Sic angelos, res quae spirituales cognoscimus per nunc per species alienas, quae ipsis rebus spiritualibus per sensibus, g per. proprias, speciem ponit, sensibus esse. adhuc autem g ipsa materialia subitanea non percipimus, nisi per accessum speciei. Ad additam addo productionem entis fictum esse dissimile g opposita cum ente reali, esse tale, esse vero entis fuerit licet univoce g proprie, analogice tamen, proprie, g methaphorice, quia participat licet rationem entis, licet methaphorice, sic est vera entis realis, ad illius quae illiditivum sit. Intuitive quae ut supra, cum Deus univoce non reperiatur cum ente creato, ~~g tamen~~ sed proprie, g methaphorice, g tamen species huius representat illum. Sic etiam ens materiale, g spirituale sit dissimile, g oppositum, cum tamen per eadem species cognoscatur.

Dicis: g ens fictum obscure, g confuse cognoscitur. Pro. ant: ideo Deus obscure, g hoc statu cognoscitur quia unice per species alienas percipitur: g M. = Nego ant, ad cuius probationem dicitur ant: ideo precise nego ant; ideo g quia species alienas est superioris ordinis. sicdo ad. ~~tunc~~ Ideo g Deus g hoc statu obscure cognoscitur, quia species alienas ipsum representans est superioris ordinis ~~ipsius~~ respectu Dei, cum ipse, intuitive, omnigenere. sit, species vero finita, g limitata, unde perfectionem divinam clare, g ut sit, sic representare nequit. Attamen, g species alienas representabile ens fictum ~~contrarium~~ contrarium videtur, quia ipsa est superioris ordinis, ut pote realis, ac est ens fictum. Unde superiorem ipsum clare representare valet. Sic Deus omnia creata, sua existentia tanquam, g primum existens cognoscit clare, g ut sit, sic, quia licet n sit species propria, est tamen superioris ordinis.

Dicis

20

* Dicit: g ꝙ tqty fingitur ens rationis, ꝙ quqty concipitur ad modu ꝺ relidine entis rati. Sed hoc n ſufficit, ut fingatur. g dicta reuſt. Prouo min. ſubtq: dy qui qqlꝫ ad modu ꝺ ſitar rubenis concipit, n ideo fingit g ſiliter. — Resp. dicendo tyc n fingere, ſi ipſe angelo ſta per taly conceptione n applicatur rubeno ng eiꝰ ipſe initar rubenis appareat, n dabitur fictio, per quod concipiatur eꝰ apprietia rubenis, Sed tqty ſi concipiatur rubeno ea applet applicatur ipſi rubeno, cuius tqty aparetia habet. Atame dy concipio ens rationis adſitar modu entis rati, ipſi ratis applico, propter quod fingo. *

Arguis 1: ſi daretur ens rationis, aliquid ꝙ poſſibile ꝺ quemlicq daretur; ſed hoc repugnat, quia ꝙ poſſibile eſt ea quod ꝙ poſſibilitaꝫ habet, ut ſit: g. Maior patet: ng ens rationis quid ꝙ poſſibile ꝺ quemlicq eſt. *2 quemlicq eſt ꝙ poſſibile poſſibile ea: ſed ſi ens rationis eſt, quid ꝙ poſſibile eſt poſſibile: g. Prouo min. ng ens rationis chimerice ꝺ ꝙ poſſibile poſſibile eſt: g. Ans quatur: nihil eſt actu, qui prius poſſibile ſit: g ſi ens rationis actu eſt, poſſibile eſt *— Ad 1y dutqno mai. aliquod ꝙ poſſibile ꝺ chimerice daretur daretur aparte ꝺ rei ꝺ phiſice, nego mai. tqty obiective ꝙ ſtlu. Scdo mai. Dicimy g quod chimerice ꝙ poſſibile, eſt g chimerice ꝺ poſſibile exiſtere phiſice, ꝺ ſic, g chimerice ꝺ poſſibile eſt eſſe; n tame ꝙ poſſibile eſt ea ꝺ exiſtere tqty obiective ꝙ ſtlu, illud ꝙ poſſibile fingente, quod unice ſequitur ex opione nostra, n autq 1y, quia n dicimy ens rationis habere ea exiſtentiale phiſice ꝺ rale, ſed tqty ea obiectiue ꝺ ſtentionale ꝙ ſtlu, ꝙ quqty ſtlus illud ſcipit, ac ſi eſt aparte rei ꝺ phiſice, n tame ex hoc ſequitur aparte rei ea; mo quia ſic n eſt, ideo ſtlus fingit. *Verquod ad 1y patet: ng eo modo, quo aliquid actu eſt, prius poſſibile ea debet, ut ita ſit, n tame prius poſſibile, ut ſit, aliter ac acta eſt. Quare ens rationis eſt poſſibile ſtentionaliter, exto ſit ꝙ poſſibile phiſice. *

Sed dices: ſi daretur ens rationis: duq ꝓpoſita ſtraditoria eſſet uerq; ſed exto ꝙ nulla materia ſimul uerificari poſſit x. propria ſymultytia: g. Prouo mai. iſtq ipſt ꝓpoſita ſtraditoria: n ens ficty eſt ens ficty, n ens ficty n eſt ens ficty; at ſupposito ens rationis ente illq ſimul eſſet uerq uerq: g. Probatur min. quoad 1y: ita ꝓpoſ: n homo n eſt homo, uera eſt: g ꝺ ita: n eſt ens ficty n eſt ens ficty. Prouo ſtiq: ideo illa eſt uera quia ꝫ ueritate obiectiua ſformatur; ſed etiq ita: g. Prouo min. ideo ſformatur, quia negatio hominis dare homini ideo 1a. ſformatur ꝫ ueritate obiectiua, quia negatio cuiuscunque formq uere ipſa formq negatq Sed ob hoc rationis negatio entis rationis formq rationis ſeu ficti negare debet: g. Quoad 1q uero sic probatur: negatio adſitar formq poſitiuq ſcepta eſt ens ficty; ſed negatio entis ficti ſcipitur ad ſitar formq poſitiuq g eſt ens ficty: g ita ꝓpoſ eſt uera: n ens ficty eſt ens ficty.

Dicimy illas ꝓpoſitiones, quq ſimul uerificari poſſunt ꝙ ſcire ab aduerſario poſito, n ea ſtraditoria: ng ꝓpoſitio oppoſita ſtradicto ria, ut ꝙ ſumulis uidimy, eſt affrao ꝺ negao eiuſdq de eodq, ꝺ 1y idq. Quod ꝙ prdcti n ſtigit. Siqui dq hoc ꝓpoſito, n ens ficty eſt ens ficty, affrat ea ficty de negatione entis ficti concepta per modu entis ꝙ quo ſcita uera eſt. alia uero: ſcilicet, n ens ficty n eſt ens ficty, negat prdcty de negatione entis ficti n concepta per modu entis, ſed 1y quod eſt negao; unde n eſt negao eodq modo ſyta, ac ꝙ prdcti ꝓpoſitio, ꝓpter quę nec affrao ꝺ negao eiuſdq de eodq ꝺ 1y idq.

Sed replicabis. g ꝙ ſupposito ea rationis ente hoc eſt uera ꝓpoſ n ens ficty eſt ens ficty; ſed hoc repugnat: g. Prouo min. repugnat, quod negatio formq poſitiuq ſit ipſa forma poſitiua: ſicut quod hominis negatio ſit ipſe homo, ꝺ forma poſitiua, ꝺ eius negatio ponatur: g repugnat, quod negatio entis ficti quod eſt forma poſitiua ficta ſit ipſa forma poſitiua ficta. —2: ſi ꝓpoſ hoc eſt uera: n ens ficty eſt ens ficty, etiq erit ita, ens rale eſt ens ficty; ſed hoc chimerice eſt: g. Prouo mai. ens rale negat ea ens ficty; ſed de eo quod negat ea ens ficty ꝙ prdicta ꝓpoſitione affratur ea ens ficty: g.

Sed 1y dutqno ſquary: n ens ficty eſt ens ficty ſcepta negatione ut eſt nego ſtq, aliter ac eſt, ſeu ad modu entis ſcedo ſtq ꝺ nego min. ſub dutqna data, ad eius quaonq ita dutqne: repugnat quod negatio formq poſitiuq rali, ſit ipſa forma poſitiua rali ſcedo q, quod negatio formq poſitiuq ficte ſit ipſa forma ficta ſub dutqna dutqne iq ſupra data. Quare 1y forma poſitiua ficta, ſeu ens ficty nihil ſit aliud quq res aliquo modo ut ſcepta ꝫ alio esse, adeo quod habet, quia ꝙ ſcere eſt rꝫ concipere aliter ac eſt, ideo qualibet negatio, ſi concipiatur, n 1y quod eſt negatio, ſed 1y alio esse, ꝺ ad per modu formq poſitiuq, ſic ſcepta ea ficty habebit. ꝙ quo ſiqu erit uera ꝓpoſ orens: n ens ficty eſt ens ficty, quia tyc negatio negao entis ficti n ſcipitur, ut negatio eſt, ſed aliter ac eſt, ſeu per modu formq poſitiuq. Atame ꝙ hac ꝓpoſitione, n homo eſt homo, idq n ſtigit quia ſimul negatio hominis concipiatur, ut negatio eſt, ſimul ad modu formq poſitiuq hominis nunquq erit homo, ſed ad ſymu homo ficto poterit ea, ſi ad modu hominis ꝙ ſcipitur, ꝺ ſi ad modu alterius formq poſitiuq, erit etiq ens ficty. Unde unice negatio formq poſitiuq rali, ꝺ ipſa forma poſitiua rali opponitur. negatio uero formq ficte, ꝺ ipſa ſpatiatur ſuta negatione, ut dixi, quia ꝫ hanc ſpatibilitaꝫ ꝙ ſtentionali tqty ſit, ideo ſi ꝙ ſtlus illq ꝫ ſcere nollit, optime poterit. — Ad 2y ꝫ nego mai. ad eius quaonq dutqno mai. ,, negat ſorliter 2y quod ens rale ꝺ positiuq eſt, nego mai. ſtative. Scdo mai, ꝺ dutqno min. de eo quod negat ſorliter ſcedo ſtative, nego min. ſorliter ſub dutqno dutqne ſupra aſſignata. Unde ꝙ prdicta ꝓpoſitione ſoly de ipſa met negatione entis ficti affratur ens ficty. n uero de aliquo ente rali, ſtative ꝺ ex ſequti taly negaonq dicit. Siquidq licet ens rale negat ens ficty ea, hoc ſorliter n dicit, 1y quod ens rale eſt, ſed ſtative, ꝙ quqty ad ens rale neceſſario ſequitur negatio entis ficti negao, qua ſorliter ens ficty ea negat.

* Arguis 3: ſi ens ficty daretur,

acto attigere idtitatē iter leonē & hominē eius ficte elicaret, sed hoc est, falso: q. Probatur min. Ideitas illa talis, ficta est. Ti Ly: q actō ille n fingit, perquod attigat aliquid rale. Ti Ly n fingit, quia illa ut ficte attigit; attigere autē ut ficte, quod ficte est n est fingere. — Resp. idtitatē illā n uerā, sed ficte ee. actō uero ytlly, si practicē est, de quo loquimur, attigit: illa idtitatē, n ut ficte, sed ut uere, & ita, ac si esset uere, dicto fingit.

Argues 6, & Iabore authori negāti entia rationis cy hydamsto: nulla res tribuit hydamsty ut aliter, ac est, cognoscatur: q nulli datur hydamsty ad eius rationē. Probo any: omnis res tribuit hydamsty, ut cognoscatur, ut est: q nulla res tribuit hydamsty, ut cognoscatur aliter, ac est. Ista patet: nā sicut repugnat ytlly simul cognoscere rē ut est, & aliter ac est, ita repugnat rē ad utrūque simul hydamsty tribuere. Probo any: ab ee rei oritur ppria rei oritur hydamsty, ut rē cognoscatur; sed ab isto oritur hydamsty, ut ipsum met cognoscatur & n aliud: q omnis rē tribuit hydamsty, ut cognoscatur cy eius ppria ee. q ut cognoscatur, ut est. — 2: nulla rē tribuit hydamsty ut n cognoscatur, sed tale est hydamsty ad cognoscēdā rē aliter, ac est: q. Probo mai. cognoscere rē aliter ac est est ipsa cy alio ee ab eo quod habet cognoscere; sed n cognoscitur rex, dy eius ee n cognoscitur, sed aliud ab ipso. q.f. — 3: si tale hydamsum daretur, cui negao, & privao illud praeteret; sed hoc est falso: q. Probo min. si negao, aut privao hoc hydamsty praeteret maxime ut cognoscitur ut ens; sed hoc hydamsty n tribuit: q Probo min: qui cognoscaret negationē ut ens, n cognoscaret quia ipsa, nec quid est cy n ens, sed potius entis carētia ist; sed negao, & privao tribuens hydamsty, ut cognoscatur, n tribuit hydamsty, ut n cognoscatur: q.

Hoc est arguty, quē Pontius, alii que muniti negaryt ens rationis cy hydamsto, quida que nostrē famulig sapientissimus magister, & clarissimi salmantina academia hodie merito lauriato, illo etiā multo eādē opinionē sequitur. Resp. q ut aliter distinguendo any, ut aliter, ac est, cognoscatur cognitione intuitiva, & adequata. Secundo any, cognitione abstractiua, & adequata, nego q. ad eius puaonē sic: omnis res tribuit hydamsty ut cognoscatur, ut est cognitione intuitiua, & adequata, cōtendo any, cognitione adequata, & precisiua, nego any. ad ultimū puaonē uero sic ab ee ppio rei & adequato, & adequato. Secundo mai. adequato precise nego mai. & dutinguo min. ab isto adequato isto secundo min. ab isto adequato accepto nego min. Duplex q est distinguenda cognitio ppria, ad quas respicit hydamsty praetat. alia adequata & intuitiua, qua res cognoscitur intuitive, & sic ee adequatē sui, cuius hydamsty oritur ab ee adequato rei, ut ea dy cognoscibilis homo cy animal & rationale. alia uero adequata abstractiua, & precisiua, quā unica lineatia attigit unq rei forlitan ee adequato rei correspondens, cuius hydamsty puenit ab ee rei adequate isto, ut dy concipibilis homo cy animale quod animal est precise. Sicut de cy homo, sicut & alig rei, distinctē uirtualitatē habeatq ratione quarū pluriū rerū equivalet ipse homo, potest ipse ytlly mouere n sola cy omnē uirtualitatē copulatiue isto, sed etiā disiuctiue, & sic ytlly mouere valet ut cognoscatur cy uirtualitatē animalis & sine rationalis & tyc cognoscitur cognitione adequata & abstractiua, & aliter ac est, sc, quia homo sic n est animal sine rationali, sed animal & rationale. Unde isto cognoscatur homini ee adequatē, quia tamē homo illud ee nō adequate n habet, ideo aliter, ac est, se cognoscitur. & quida arguty, istabat ista pregtaby doctorē nostrē aliensis dari pregrinā obiectiuē adequatē ytlr gradē methaphisicē, ad quē ipsa rei hydamsty pregbet. Quo supposito sic argumentor, repugnat hydamsty, ut res cognoscatur aliter ac est; tale est hydamsty ad precisionē obiectiuē: & hoc repugnat. Probo min. hydamsty ad precisionē obiectiuē, ut ut cognoscatur homo Vg. cy animal sine rationali: sed homo sic n est animal sine rationali: & 2 ex argumto sequitur, nullā dari precisionē cognitionē precisiuā, ad quē ipsa rei hydamsty pretat. Siquidē cognitio precisiua rē n attigit, ut est sic quia unica attigit adequatē rei ee, sed ita n est sic: q.

Per quod ad 1m patet, dico x. doctrinā datā dicit muy hydamsty, ut rei aliter, ac est, cognoscatur ee hydamsty ut rei cognoscatur saltē pa adequate, quia eius ee adequatē cognoscitur. — Ad 3 concesa mai. nego min. ad eius puaonē concesa mai. nego ad eius nego mai. Siquidē ipsa negao, & privao n tribuit hydamsty ut cognoscatur, ut ens, sed ad modū entis & equia quia & ens, sine uero tota latitudine sua sit obiecty ytlly, ideo isto nihil cognoscere valet nisi ut ens, & ad modū entis, & sub ratione entis. Quare negao tribuat hydamsty ut cognoscatur ex obiecti (ab)ytlr tribuit hydamsty, ut aliter ac est cognoscatur, & ab ytlr creato nequat cognosci nisi aliter ac est: n quia ytlly cognoscat negationē ee ens. rale, sed ad modū illius abstrahēdo a positiuo & negatiuo ratione communi entis, quā media apprehensione ipsi negationibus & privationibus applicat, n quia reducat ita ee, sed quia ipsa aliter scipere nequit. Nec tyc potest dici n cognoscere negationē, sed quod illa n cognoscit, ut est sic

† ad

† scitur cognosci

† tyc etiā deputari solet quo forsitan ens rationis nititur. aliqui ens dicunt denominatione extrinseca † cognitū forsitan nititur, huius opinionis patronus Burgdo existit, qui ex rectoribus sequitur Rubius & alii quibus adhaeret Ricardus Lincen. Alii huius existimationis ponunt quida aggregatū pluriū entium quā male uniuntur per talem cognitionem ytlly. Alii denique tenent ens rationis forsitan nititur esse tale, quodda ee obiectiuē ytlr agente quod n est perfecte ac si esset, quā ytlr communis est, ideo quē illā negando, sic nostra ratio ponitur

definio ens rationis desumpta ex dicto th. opusculo 5 de p. q. 76 arc. 3 ad 1m tales est: quod habet ee soly obiectiue ytlr agente quod n est perfecte ac si esset. Sed definio rei illā per eius existentiā explicat: q ens existentia entis rationis nititur, habet ee tale formaliter ytlr agente quod n est perfecte ac si n esset. — Dejde a ratione quatuor: ens tota latitudine sua & ut abstrahit a rali & facto forsitan nititur aptitudine ad existendū: sed ens rale, aptitudine ad existendū uere & realiter: q ficte, aptitudine ad existendū ficte & fictitie. Tyc sic: sed habere ee tale obiectiue ytlr agente, est tale & fictitie ee, & existere: q.

Confutatur: per id ens rationis forsitan

Constituatur

Constituitur, per quod ab ente rali distinguitur, cy ostitutiuy d distinctiuy ide formaliter ipt. sed ab ente rali distinguitur per ee tcty obiectiue ipsius fictte, siue per esse fictitie: g. minor: cy omne aliud ente rali conuenit.

Replicabit Burgo: eny ficty formaliter nihil denominatione extrinseca: g n ee tcty obiectiue ipsius fictte. Prouo ans: eny ficty nihil cognosci: g denominatione extrinseca cogniti. Ans ostat, quia ee hircocerui vg. n est formaliter aliquod ee a parte rei, sed tcty ee cogniti, Dicthonale. contra uero quatur: si eny ficty nihil cognosci, nihil ee cogniti: sed ee cogniti est denominatio extrinseca cogniti formaliter resultans ex cognione tcquq exforma extrinseca denominante: sicut ee alby est denominatio resultans ex albedine tcquq ex forma: g. = Resp. negando ans: ad cuius quatio dicendo ans: nihil cognosci tratiue, sedo qs, denominatiue nego ans, qua distinctione ad alia patet. Quare eny ficty n nihil cognosci, nec ee cogniti formaliter, Denominatiue, scilicet ipsa met denominatione a cognione defuta, sed ee cogniti tratiue, hoc est, tra a cognione causato fictte causato, quatenus ex quo hircocerui cognoscatur ut existit, ponibile sequitur tres ficty, sue existentia ficta per cognionem fictte causata, Dictitie ponita. Dquidz si eny ficty nihil haberet denominatione extrinseca cogniti a cognione, tcquq aforma quemcte, n quid ficty sed rale foret. Ng denominatione extrinseca aforma rali diuersa qualis est ipsius cognitio rali ee debet: uti iam de tractatu dicemus. Z eny ficty tcty habet ee obiectiue ipsius fictte X. diuy thomq, Domnes: sed si formaliter nihil haberet denominatione extrinseca cogniti a cognione formaliter desuta, n haberet tcty ee obiectiue ipsius fictte, a forma alii illi denominatiuy, uere, raliter, Dsic ee haberet. ~~Sed contra dicta replicabit: per quod formaliter cognoscatur homo ut idenicatus cy leone hoc idemtatus per alterum qui ut eny formaliter eny ficty: g eny ficty formaliter nihil denominatione cogniti. Prouo ans~~ * sed contra dicta replicabit: per hoc precise, quod ab ipsius cognoscatur homo ut idenicatus cy leone, hoc ut sic cognitus est formaliter eny ficty: g habet ee ficty formaliter, per ee cogniti sic ab ipsius: g. Prouo ans: Per illud precise homo ut ita cognitus formaliter dicit idemtatus ficta: g. Prouo ans: per illud precise homo ut ita cognitus formaliter dicit idemtatus a leone sed hoc ficta est: g. = Z: illa denominatio cogniti, qua homo denominatur formaliter cognitus ut idenicatus a leone, l est rali ficta. Si Zy: g dy cognoscitur homo ut idenicatus a leone n ipsitur, sed uere Draliter cognoscitur homo. Si Zy: g eny ficty formaliter stat denominatione extrinseca cogniti.

~~Dcty nego ans ad Deiusquatio~~

* Ad tq distinguo ans et formaliter eny ficty per modum tri cognionis: sedo ans, per modum denominationis nieg. qs. Unde ut tq supra diximus: per hoc precise, quod homo cognoscatur ut idenicatus a leone resultat homine ee ficty, scilicet idemtatus ficta a leone, quatus ipsa cognio causalitas est, media qua saltem ipsius Dmethaphorice causatur idemtatus. Quare homo ut cognitus sic cognitus formaliter ee ficty habet formaliter quq per modum tri, quatenus illud ee ficty tq est forma hominis sic cognitus denominatus, n quia stat ipsa met denominatione, sed potius ex illa resultat. = Ad Zy dicimus illg denominationis ee ficty tratiue ut supra, ~~Dtalig causaliter~~

Dicey: eny rationi formaliter nihil agregato plurium entium rationis per talem cognionem ut unitorum: g n illo ee obiectiue. Prouo qs: dy homo cognitus ut equus ut eny ficty, sed homo cognitus ut equus est quoddam agregatum resultans ex nata rali hominis Dequi equi per talem cognionem unitis: g. = Z: ideo eny rationi n nihil erit formaliter, tale agregatum quia nullum eny ficty resultare ualet ex extremis Dpartibus rationis: sed hoc ut talem cernere debet: g. Prouo min: humanum sponitum corruptibile, Dgenerabile resultare ualet ex partibus generabilibus, Dincorruptibilibus; ut uidetur, humanum sponitum: g pariformiter.

Ad Ly nego ans, ad cius quatio concesa mai. distinguo min ut quoddam agregatum propositiue sedo min, formaliter nego min. Quare, hoc ente ficto homo equus, l hircocerus Dg quod formaliter explicatur, Dintelligitur est identitas ficta per hominem Dequi, qua formaliter illud eny ficty nihil agregatum uero illud hominis rationis Dequi, ipsis que cognionibus propositiue se habet, sicuty prius ipsius homini Dequi rale cognoscit ipsos qui ex falso uinculo sociale, resultat passiue unito seu identitas per utrumque ficta. * Unde eny ficty recipit illa extrema ratione per modum notatis, se habente identitatis per ut recty. = Z dic quod licet homo Dequus diuisim entia rationis sint, n tamen ut copulata Dunita. Unde cy g eny ficty n resultet ex homine aut equo diuisim, sed ex homine ut identicato a equo Dex isto ut illo identicato, inde est, quod n nihil agregatum entium rationis. = Ad Zy dicimus optime ee causale: sicut enim eny rale resultare nequit ex extremis fictis, ita e. stra ad paritatis hanc disparitatis ratio quod homine unico generabili Dcorruptibili est Dhoc ipsum ut toty sponitum corruptibile generetur, ng destructa unione Dsponitum destruitur, sed manet materia Dforma diuisa manent sicut illa ponita Dabig formaliter sponitum. Attamen preter stram euenit, cy unico X. aduersarios rationis sit abig scilicet ipsa cognio unions. * Si autem dicat unionem ee ficty, respondetur agregatum abig fictis ee, quia toty ee obiectiuum habebit. Potest hic addi abripii aduersarius compositum resultare ex partibus plurimis; qui quia unio simul quae plurium unione: g pariformiter eny ficty. R. Dicimus sponitum resultare ex pluribus, quia hoc n est stra eny exhalare scripty, imo est X. eius exigentia, quia quodlibet sponitum suis partibus exigit eas quae ordinatas, stra quod mutetur quod pars n plus, sed sponita sit, quia toty n ex toty, sed ex partibus resultare debet. Attamen stra exhalare scripty eny rationis est quocunque partium ratione, quia entis ficti est pars, quia cy toty ee n habeant nisi a suis partibus plurimis ab ee rali partium toty ee obiectiue habere.

Aduc replicabit: exstia entis ficti ; defectibilis est ; sed ee pure obiectiuu ; ytlu ygste defectibile est: g̃ ; hoc exsha entis ficti n ssistit. Prouo min: ee pure obiectiuu ; ytlu ygste ab huiuy fictione depndet, sed quod sic est, defectibile est: g̃. = 2 enu rationis ut raliter cognoscibile; at ee pure obiectiuu n est raliter cognoscibile: g̃ sed per fictionu: g̃. Maior patet, quia ytlu enu rationis raliter cognoscitur: g̃.

Ad 1u concesa mai., dutguo min.: ee obiectiuu defectibile est quoad nra grata exstialia nego min; quoad exsistsiq ; cado min. Unde enu r ee pure obiectiuu ; quoad exsistsiq sui ; intelligitur defectibile est, quia ytlus enu pductiuu ipsedere ualet. atamq exstialiter ~~defect~~ signate, defectibile est quia sine ytlu illud educat, nra n, semper exstialia esse obiectiua saluatur scilicet exstialiter de pendere a fictione ytlu, modo quo ipsu ee obiectiuu fuerit. si exsistit a fictione exsistit d actu; si fuit, a fuit fictione; si possibile a fictione possibili. si exercit aut signatu a fictione exercita aut signata, n quia ytlu exstiq enu educat signate accepta, sed quatenus ipsa sub exsistsia ficta ponit. est ponibilis, aut est potens est ponere. Ad modu quo animal rationale hominis a causa 2a dependat exercite, signate, statu exsistsiq, futuritionis, aut possibilitatis, quo defectibilitas huiuy arguatur. = Ad 2u dutguo mai.: est raliter cognoscibile ; trsiece nego, extrsiece ce do mai., d subcade distinctione minoris nego. liquide enu rationis quia ficta n habet ee raliter cognoscibile ; trsiece d subiective, sed extrsiece relatiue appellate, n supra ee obiectiuu, d ficta; sed supra cognitionem, aut post ytlus illud potest raliter cognoscere speculatiue. ✠

Pro dictoru ꝟplemento scindu enu rationis cu fundamto diuidi ; negatiue, priuatiue d relatiue. 1u contingit, quando carstia forma ; subiecto talis forma ; capaci ꝟcipitur ad modu entis ut carstia negata audita ; tristo. 2u siue priuatiue fit du latiue, aduenit, quando ꝟcipitur unu pratu ut relatu ad aliud ; ipso identicatu, ut relatio animalis ad rationale; 3tio dn ; deo ut creatore ; igitur relatio ad creaturas.

Quo diuio adaquata uidetur: nq 1. ꝟcipitur, quod n est, ac si est; 2 ; igitur ee unu relatu ad aliud? 3i 1u enu rationis negatiue ; priuatiue erit. si uero 2u relatiue erit. = Sed aliqui asserunt enu ficti per duce pramta diuisari, asserunt diuisione appositu deminutu ee. sic Pater Fro Alphonso, Arriaga, Obiedo opponentes Hn gely, ad ytlus a nobis ut subens et pulchru, d alatu ꝟceptu, qui sic cognitio enu ficti est, n negatiue aut priuatiue, quia hoc totu aduenit, dn enu ꝟcipitur ad modu entis. nec istiter relatiue, quia hoc ostendit, igitur relatio ytlus extrema identicata; subens autu, d qgelg n identicatur. = Dicimus enu ficti relatiue cu fundamto n solu ꝟtgere, du extrema identicata a nobis ut relata ꝟcipitur; sed etiq du ; subiecto ; igitur relatio, quq n est: uti diximus de relatione creaturi ad creatorem. quodo q̃ aliquis qlq ꝟcipit ut subens, tyc qgelg ad subens refert, quq relatio ficta est: 2 dic illud enu ficti ee negatiue: quia quod n est ꝟcipitur, ac si est. liquidu cu qgelg n sit subens, nec alatu ꝟcipitur ac si ita est.

Quæstio 2a: an denominatio extrinseca sit valida?

Aliqua prius notanda, sentiq que referuntur. Sec. 1a.

Notandu 1, quod hoc uox denominatio, idu sonat, ac nominis positio. sic dicitur: hic homo 1ogneu denominatur, siue nominatur; quod ex ꝟmuni tame usu philosophoru trslata est ad significandu formq ; mutationis ; subiecto, scil. ꝟcretu resultatu ex subiecto, d forma communicata, quia forma si communicando subiecto illi nomq ; ponit, d ipsu denominat. hic albedo pariet albu denominat. ~~Unde de hac de nominatione dubitu~~ 2 notandu denominationu duplices ee alias ; trsiecta a forma, ; trsiecta ualida: ut denominatio albi. ~~et~~ de qua quæstio n pendit, sed de denominatione extrsiecta a forma extrsiecta pendente: ut denominatio uisi, amati, d cogniti. Cotenu hoc ultima duplicitu ee ualet. 1 enu forma cognita quq est forma, raliter cognoscit obiectu d ut sic est, 2 aliter, d 3tio. de illa hoc ultimo modo n est quæstio, sed totu ; primo sensu. In qua, sicut ; alia quacunque denominatione quatuor sunt ꝟsiderada: scilicet ipsa forma denominans, subiectu denominabile per ipsa, communicatio formq. d denique totu ꝟcretu, quod est ipsa denominatio ex illis tribus resultans. Quibus sic notatis.

Iaʒhia tenet omnes denominationes extrsiecas a forma rali puenientes ee quid rationis, quq quidem plausibilis est ; ter thomtas; illq quæ tenet Scotus, Burgdus, Curiel, d Arauxo. Aliqui tame hoc opinionis modificat, asserendo unice ee enu ficti denominationes extrsiecas a formis ; trscendentalibus puenientes ut cognitu, d apprehensu; reliquas uero a formis ; trscendentalibus n puenientes ralis ee, ut uisu, dilectu. g̃. Iaʒhia affirmat omnes denominationes extrsiecas a forma rali siue physica, siue ; trscendentali puenientes ralis ee. Sic suarez communiter quæ sectabat scola Hurtado, Obiedo, communiter quoq ; sectatus scola, d ex thomtis collegia Carmelitarum, Lerma d ; manuscripti fere omnes nostrq familiq, ideo que sit

Nostra Conclusio Sec. 2a.

Denominatio extrsiecta a forma rali puenienti ralis est. Probatur hac ratione ꝟsiua: sclusa quacunque ; talis fictione pariet denominatur cognita: g̃ denominatio extrsiecta cognita a forma rali puenienti ralis est. Prouo 9: ; sclusa quacunque fictione ego raliter pariet cognosco: g̃ ipsa a me est raliter cognita. Prouo ; tia: per hoc progredit quod ego pariet cognosco. Ipsa est a me cognita: g̃. Ans istat, cu ego cognosco pariet ; tuyc ee a me cognita unice uoce grammaticali dutguntur? ea g̃ ratione ; forma ~~de~~ denominatione rali. ✠ Confirmatur

Confrater: ad denominacõe extrinseca, a forma tali puenięte, nulla ytlis juenitur fictio: q tales est. Pro
uo arg: fictio xt. aduersarios poniter ut forma quę exte extrinseca est, scipiatur ut trinseca, hgrs q
communicata subiecto: sed hoc pertinens est ad denominacõę extrinsecę: q. Prouo min: denominao
nes extrinseca unice exigit forma extrinseca subiecto, extrinsece que ipsi afficięte: q Arg. stat ex dis
crimine inter trinsecę, q extrinsecę denominacõe. illa liquidę trinseca dicitur, quia resultat ex forma
trinseca subiecti affięte: ut denominao cognoscętis; extra uero ea non resultans ex forma ex
trinseca subiecti affięte.

Dices: ex quo ego ralitor cognosco pariete n sequitur pariete denominari
ralitor a me cognito: q. Prouo arg: ex quo ego per cognitionę talę denominer ee cognosco trinseca tis
trinsece, n sequitur pariete denominari a me cognito trinsece: q pariformiter. = 2: ggue dy
cognio aut visio. sumitur per actu reflexu ut trinseca habęs pariete, hic n denominatur forliter
cognitę, aut visus, sed tales fydamentaliter: q. Probatur arg: q ggue dy per actu reflexu sic deligatur
illa forma ut communicata subiecto ipsi no ut trinseca subiecto, ipsi n communicatur sed nec est
illo, sed extrinseca ipsi; sed n denominatur ab illa subiecto forliter, ggue dy ipsi communicatur: q
Ad 1m
nego arg: ad cuius quidem sensu dti. nego. Nec disparitatis stat ieo, quod licet eadę sit forma ultimę
quę terreti, ea quę talis respectu utriusque terreti, propter quod est si ly tale est, etiq q 2y; n tamę trin
secę respectu utriusque potest ee quę imo ex quo cognio trinseca sit respectu cognoscętis, forliter
extrinsecę ee respectu parietis, quia paries extrinsecę est cognoscętis. = Ad 2m nego arg. ad cuius qua
cunq duplex sit denominao extrinseca, q trinseca alia, sic etiq q eam forma, q adipsam mody
cognitę, q subiecti cognoscę, tercedit. alia uero, quia extrinsecę denominationi per adhęrentię.
per modum tendentię ipsi rei cognitę afficit. Tale debetur opinione assentę actioni, manere facte, quę
licet extrinseca paries ipsi denominat, per quod ad illud tendat. *

2a Conclusio. Sect. 3a.

Dy per actu reflexu denominacõe extrinseca cognitę, q talis forma scipitur, ut trinseca,
ty tali denominao n est quid rale. Probatur scilicet: tyc tali denominao habet taly ee obiectiue, ita
sęnte, quod n est, percipi de se si est: q n est quid rale, sed fictę. Prouo arg: tyc forma illius denomi
nationis sęnte ut trinseca: q ipsa denominao sęntur, quia ex forma ficta n nisi effectę forte ficti
puenire valet. q tali denominao put sic accepta tales habet ee obiectiue ita sęnte. Vltimus arg
patet, quia cy ipsa forma reuera n nisi extrinseca sit, concepta ut trinseca sęntur ut trinseca.
Dices:
hęc 2a scilicet tę destruere: q una, l altera est falsa. Prouo arg: ex hac 2a sequitur denominacõe
extrinsecę quid fictę ee q modo quo ab aduersarijs defenditur: q sequitur ex illa tę scilicet nostrę falsa
ee, uerę que aduersarioru. Prouo arg: stra nostrę tę scilicet denominacõe aduersarii ex opposito asserunt de
nominacõe extrinsecę quid fictę ee: quatenus scilicet cognio, quę est forma extrinseca obiecto, a no
bis per actu reflexu accipitur ut trinseca; sed tales hoc asserimus; 2a scilicet: q.
Multa Aliqua di
cunt aduersarii; quibus nobis occurrit; multa uero, per quę a nobis differunt. Dico stra nostrę tę
scilicet n ee dabile denominacõe extrinsecę forliter talę, quę talis sit, quę a nobis differt, conuenit
ad hęc dicunt, quod denominao cognita, uisa, q quę extrinseca est, ut forlis sit, exigit forma trinsece
communicatę quia ficta est. Vnde tenet omnis denominacõe extrinsecę forliter talę ficta ex. cy ante
quę deligaretur forma ut trinseca, q ficta unice xt. ipsius debet denominao fydamentalis, scilicet fyda
mętę ad ipsa. Non tamę extra dicimus; ita scilicet quod ad denominacõe extrinsecę cognitę, non,
forliter talę n tercedit ytlis fictio, propterea quę quid rale esse; si tamę ytlis fictio per actu
reflexu scipere valet ut trinseca subiecto forma, quę reuera est extrinseca ipsi, tyc reuera ęgat,
q denominao quę erat extrinseca, redebat trinseca, pro de qua ficta per actu reflexu ęgatę. Cęterę
taly hoc pertinęt est ad denominacõe extrinsecę forliter talę.

Soluitur argta. Sec. 4a.

Argues 1: denominao cognitę Vg. a parte habet tyc ee obiectiue ytlis ęgatę: q. Prouo arg: illa denominao
taly ee obiectiue habet, cuius forma subiecti ralitor n informat: sed denominao parietis cognitę talis ut
q. Prouo min. forma huius est cognio, sed hęc ralitor n ipsi informat paricte: q. Prouo min. cognio
unica ralitor informat subiecti cognoscętis: q. Prouo arg: cognio unica ralitor formal subiecti, cui recipitur;
sed unica recipitur ut cognoscętis, seu sęntę, quia actio manęs: q. maior patet, quia nulla forma
ralitor informat nisi subiecti, q materię ralitor forma recipitur. = 2: quia res cognita unice ralitor

se habet ut obiecty respectu cognionis: nq ut subiecty illius. 3. quod raliter est obiecty cognionis, nequit raliter ee subiecty illius: q. Prouo ans: obiecty dicitur causa formalis specificativa illius quod, specificati: q. si esset quod est cognionis obiecty, eius subiecty ee nequit. Prouo ans: si ita esset, daretur mutua causalitas, eodē genere causę. sed hoc est falsū cuiusq debet: q. Prouo mai: daretur mutua causalitas, eodem genere causę formalis, cū supposito quod obiecty subiecty cognionis esset, cognio forma illius, seu causa formalis foret.

Ad 1m nego ans, ad cuius prouam dutquo mai. cuius forma raliter n informat nec intrinseca, nec extrinseca concedo mai: intrinseca proprie nego mai. Equa dupl. Quare duplex scietia, seu denominao ut ex dictis patet dutqueq est intrinseca una ut denominao cognoscentis, alia extrinseca, ut cogniti denominao. sic q. forma utriusque ee debet, qualiter se habet cognio, quę raliter intrinsece informat cognoscentē, raliter extrinsece obiecty cogniti pariter cognitum, n tamen intrinseca, nisi fictitie. Unde isti modo recipitur passio: scilicet extrinseca tantum subiecto denominatione, ad actionis, n vero actionis, quatenus raliter ad obiecty tendit ipsum extrinsece afficit denominatione cogniti. Quod enim sit actio manens, unice tollet, quod recipiatur intrinsece, passio, et tantum subiecto actionis, cui sic exigat formari non recipi, actio eius natura petat. et habitur actione transeunte quę X. Istud valde pulabile esset unice recipitur passio, tantum subiecto actionis, et tamen tantum forma raliter actus denominat.

*Ad 2m dicimus rem cognitam obiecty cognitionis ee: n tamen hoc munus unice gerit, sed simul subiecty illius, subiecty, quę n actionis, sed denominationis, et actionis, quia quod sit obiecty unice cognitionis non tollit, quod nec actu extrinsece denominatus per ipsum, quatenus ipsa cognitio tendit ad illud cognoscendum. Unde per istā cognitionem quia forma Ad 3m dico n sequi mutuę causalitatis, eodē genere causę; nq obiecty cognitionis est causa formalis illius specificativa, cognitio vero est causa formalis formativa quia diversa sunt. Quinde ut paulatim dicimus, actus artificij logici se habet ut forma detrans actum alterius, simul que actus se habet ut ita ualuti forma detrans artificij logicalē ad lineas artificii formalis.

Replicabis: q cognio qua obiecty tendens raliter denominat obiecty cogniti. sed qua obiecty tendit est actio; q raliter denominat obiecty cogniti, qua est actio; sed q obiecty denominatur passive cogniti per cognionem qua est actio; sed hoc repugnat, ut ex se patet: q. — 2: cognio qua ad obiecty tendit est se movet et qua, quia ad illud: q qua sic nullo modo illud informat. Prouo stiq: forma Ly quod informat subiecty, ipso quiescit et est illo. sed repugnat quod illo quiescat, Ly quod se movet et qua, quia ad illud: q. — 3: cognio, Ly quod tendit et trahitur ad obiecty, ab illo et causatur, genere causę formalis specificativę: q qua sic nequit ee causa formalis obiecti, quia licet et utrique denegetur eminere posse sub diversa ratione, n tamen sub eadem: nemo enim causat sub ea ratione, qua a educatur. — 4 repugnat cognionem extrinsece informare subiecty, Ly quod est extrinseca ipsi: q. Prouo ans: repugnat cognionem informare subiecty, nisi se ipsa communicando: sed repugnat se communicari Ly quod extrinseca: q. Prouo stiq: dica Ly communicari extrinsece. Stra est: sed repugnat extrinseca communicari: q. Prouo min. subiuncta: ~~forma subiecto communicari est se habere ex pte subiecti, sed repugnat se habere ex pte subiecti per communicationem extrinsecam: q. Prouo min. suppositum, per communicationem huius extrinsecę adus forma~~ se extrinsece communicari est se communicari, et n communicari: q repugnat extrinseca communicari. Prouo ans. est communicari ut supponitur; aliunde est n communicari, quia q. Prouo min. communicari subiecto est se habere ex pte huius; sed repugnat formam se habere ex pte subiecti per extrinsecam communicationem quod est extrinsecum subiecto, n se habet ex pte huius, sed extra illud: q.

Resp ad Ly sicut La stia dutqueq sub stiq est actio entitative et materialiter scindo min. soluitur et expresse. Nego min. subiuncta, qua dutqueq ad alia stat. Unde cognio multipliciter considerari valet, Ly accepta ab, Ly concepta ad sub L actionis formaliter, et expresse ee dicit, quatenus soluitur egreditur ab agente: qui se autē n denominat tm cognitus, sed Ly accepta ad, qui soluitur tendit, et est ad tm, quo ipsum expresse actionis ee n dicit. — Ad Ly dutqueq ans: se movet et est, quia ultimate, initiative scindo q, initiative proprie nego ans: et stiq, ad eius prouam dutqueq maiorem quiescit, subiecto et est illo per adhaerentiam, vide ml, haerentiam scindo mai. per haerentiam proprie nego mai. et dutqueq min.: quod illo quiescat per haerentiam, per nullo min. per adhaerentiam sub dutqueq Ly quod est, quia initiative scindo, ultimate nego mai. Cognio q dupliciter considerari valet, ut quod est tendentia ad obiecty. I qui se movet ultimate, seu qui quod est, qui a nobis accipitur, ultimo vita puto aut initiative: qui soluitur a nobis accipitur (ut sic dicamus) quasi principio vię, et hoc ultimo ipsum est ad tm tamen ad obiecty specificativę ipsius. 2m I vero ad tm tamen ad denominationis, ad actionis subiecty, quo ipsum iuxta et quiescit, tm extrinsece, quia ea sic considerator ultimo vię, seu intrinsece ex quibus uidetur, solum ad 3: negando cognio specificatur ab obiecto, qui est tendentia ad ipsum, aliter et initiative, n vero ultimate: nq et I ipsum recipiat ipsum ut obiecty, et 2 tm ut subiecty denominans.

Ad 4 bene ibi; ad additā vero dicimus ex communicatione extrinseca, ille stradictionis n sequi: nq Ly denominao cogniti ex cognione resultans extrinseca sit, quę ducitur effecty formalis, qui est ita, ac ipsa forma communicata, ideo extrinsece debet ee communicata, aliunde effecty formalis, seu ipsa denominatio, n extrinseca, sed intrinseca foret. Nec ex ea communicatur, sufficit se habere ex pte subiecti, modo quo communicatur, intrinsece. Sequitur ut illo modo communicetur, non vero actionis, et quatenus ipsa cognio est ad tm tamen cognoscendis extrinsece nequit: adhaerentiam n vero actionis, et quatenus ipsa cognio est ad tm tamen cognoscendis tamen ad subiecty denominationis, quod afficit denominando sic cogniti extrinsece. Si autē dicas forma n ee ad aliud tamen ad subiecty, sed tamen ad tm, et obiecty; ita aliunde relatio n solum est ad aliud tamen ad tm, sed etiam tamen ad subiecty. Ergo patet quod autē forma n potest ee ad subiecty, stat, et unice recipiat subiecty, tamen id quo recipitur et subiectatur. Dico ergo forma n ee ad subiecty actionis, quia extrinseca ipsi et ee tamen ad subiecty adhaerentiae, et denominationis, quia extrinseca illi: forma enim quę tota est extrinseca, subiecto potest ee ad illud. Relatio autē ex sceptu relationis ad forma dutqueq unice recipit aliud, cui pueri tri nulla erga illud exercet causalitatem. Sequitur ut pueri aliud tamen subiecty, unice est proprię et peculiare formę. Si autē alteri dicas repugnare

cognionem

Cognio tagug forma ee ad subiectu adhaionii d ee extrinsece subiecto: quia ee ad subiectu adhaionu, est ee
ad ipiu extrinsece, repugnat autu quod ista ad ipiu eodu met ipsi quo est illo: sicut repugnat ali
qua ee ad tru eo ipsa quo est tro. — Resp. cognitione ee ad subiectu extrinsece ultimate ad subiectu ad
haionii, seu extrinsece d ipso extrinsece nullu repugnatia, quia ee ad ipsu ultimate ad ipiu
extrinsecu est ipsu recipere tagug quid denominatu extrinsece ab ipsa mte cognitione ipiu extrinsece affectio
d hoc illi modo est ipso: repugnaret autu foret ipso trinsece ee d simul ee ad illud extrinsece. ad ultimu
Per quod ad ultimu patet. repugnat siquidu aliqua ad tru ee qualiter, d ee tro, n tamu ee ad tru
ultimate, d ee tro extrinsece, quatenus ipiu extrinsecu afficit, d denominat. *

Ad 1u ista dicta replicabit: cognio
put est tendentia ad obiectu ultimate, d complete, specificatur ab illo: g. Pruo ant: cognio put sic existentiat
d forliter dicit conceptu uiu ad ipiu obiectu. sed put dicit receptu uiu specificatur a suo tro, i obiecto. g. —
*2 quia cognio complete accepta specificatur ab obiecto; g. Ant patet: nu complete accepta est adu ordine
ad obiectu forliter. g. * — Ad 1u ex doctrina solu stat: nu licet de ratione actu, qua est uia, d te
dentia ad obiectu, sit specificari a suo obiecto, n tamu sub omni ratione d expressione, quia ipsa uia considera
tur: sicut actio transiens: sensatio uidelicet, i n specificatur a sensibili, put est uia ad ipiu passione, mu
tationem, d formandu; sed unica qua est uia ad ipiu ut sensibile prosequi. sic similiter, nostro casu uia
portionem, servanda. Quare cognio specificatur a suo obiecto, qua est uia d tendentia initiative, n uero
qua ultimate est uia, seu put a nobis accipitur, ultimo puto uiu tro ipse attingit ad hoc vete, ipiu
que denominatu, quia tale spoliu tru apta sic denominatu specie sumit a cognitione tagug a forma,
quu extra. — * Ad 2u dutquo ans: complete accepta taliter quod tota ipsa specificatur, nego ans:
complete taliter quod sub omni consideratione, nego ans. tota d cognitione d adaequata, ab obiecto spe
cificatur, i quatu tota ipsa est uia initiative, consideratur qua ut mediu, ter pou d obiectu, n tamu
sub omni consideratione quod fateri debet ipsi aduersarii: nu si sub omni consideratione ab obiecto speci
ficaretur, etiq actio trieniu a sensibili specificatur put ipso recipitur d illud formal. Quare etiq
ipsa cognio put est tendentia ultimate n specificabit, quia tale n consideratur ut mediu, ter pou,
d obiectu, sed tro. *

Arguet 2: obiectu n dicitur forliter cognitu per hoc precise, quod cognio tendat ipsum: g. Pruo
ans: si hoc ita est, obiectu forliter cognitu nihil ampliu diceret, quu ipsu cognitione; sed hoc est
falsu: g. Pruo min. si nihil ampliu diceret, ista foret cognitio obiectu cognoscere ac obiectu cognitio
obiectu cognoscendi, ac obiectu ee forliter cognitu. sed hoc falsu reputari debet: g. Pruo min. si ista
foret uera est haec prae: obiectu forliter cognitu est cognitio; nu quotiens abstractu d secretu ipse ista,
de uno ad aliud uera est prae: ubi i hui patet entitas est ens est entitas: Petrus ut Petreitas. *2:
Petru cognoscere pariete est secretu diu ipsum triplicem diuersu cognitionu ut forma, Petru ut subiectu, pariete
uero unice per modu obiectu notatu; sed pariete ee eo forliter a Petro cognitu est secretu extrinsecu
dicendu pariete ut subiectu, n uero ut obiectu notatu: g n est ista Petru cognoscere pariete ac pariete ee
forliter ab ipso cognitu. g esto Petrus taliter cognoscat pariete, n sequitur haec ee taliter cognitu
a Petro. — 3: si est actus actiua ueritate ponendi actiua, sequeretur ueritas ponendi passiua, ex qua
Deus simul ponendu actiua ad omnia possibilia producenda, haec omnia simul producere posset. sed esto Deus
simul ponendu actiua ad omnia producenda, n tamu omnia simul producere potuit: g. — 1 repugnat,
quod tale met forma taliter formet duplex subiectu: g ens cognitio taliter subiectu cognoscens formet,
subiectu cognitu taliter formare nequit. Pruo ans: duplex secretu rate rale ex duplici subiecto resul
tare debet: g potiu ex duplici forma. ens forma principalis pars huius sit, a qua denominatione sor
tiatur: si g duplex secretum, d duplex erit, forma a qua denominatione duplicis sortiatur.

Ad 1u nego ans, ad
eius puaonem dutquo ans: nihil ampliu diceret formaliter, sed ans, materialiter, nego ans. qua dilatio
ne ad alta patet. Siquidu dg, ad solucionem diximus ista forliter ee aliquu cognoscere pariete, ac
pariete ee ab illo cognitu, tale hoc ista, i teligendu est nos to, i seu forti locutor fuisse, seu de forma
n uero de subiecto: nu ly aduersarii dicat n per eadu forma taliter denominatu ho resultare. secretu
cognoscens, d cognitu, ideo solu nostru, ut recta procedat, debet i teligi de eadu forma taliter enunciata.
Quare illa prae n est uera, sed falsa, quia esto secretu forliter cognitu nihil ampliu dicat forliter seu
ex te forma, praeter ipsa cognitione, dicit tamu aliquid ampliu materialiter, seu ex p te subiecti. Propter
quod i non mala est haec prae: paries albus est albedo, licet ille secretu unice albedine dicat ex
p te forma i. d tractu. Sigit i Deo d ente, quia tu ille, quu istud nihil est idu tu forliter, quu mate
rialiter i Deitate, d entitate. Per quod ad 1u patet.

Ad 3u dicimus ee uera passiua ponendi, i eo ipsu quo
est actiua uera. Quare quia uera est, Deus simul simultate ponendi producere posse simul simultate ponendi
omnia possibilia. n tamu omnia possibilia simul simultate tri, ideo etiq est uera omnia possibilia
posse producere a simul simultate ponendi: n uero simultate tri: hoc est Deus potendu actiua habet simul
ad omnia, n tamu ad omnia simul. d sic omnia possibilia sint possibilia simul, n tamu sint possi
bilia, ut sint omnia simul. — Ad 4u dicimus eadu forma subiectata duplex subiectu formare non potest.
sic qui eadu anima duplex corpus formare nequit. si pulsu forma accidentalis fuerit, i deludit ne concepta
est de genere actionis, n. 2. si 2u: duplex n formabit subiectu: uti albedo quu duplicu pariete formare
nequit. si 1u duplex subiectu formare habet esto n potest duplex subiectu formare, eodu modo d subeadu expre
sione. optime tamu sub diuersa. Quare cognio, quia actio est d ab agente, et ad aliud, seu ad passu
qua est ab agente, trinsece ipsu denominat, quia consideratur uero consideratur ad passu, ipsu extrinsece denominat.
Unde quod quia cognitio ipsa cognio est uere taliter dutta, diuersu quu modu enunciabitur agendi ac passu, sic
licet actiue d passiue, ideo duplex secretu resultat. Nec obstat, quod duplex secretu existat duplex subiectu.
nu hoc ideo est quia duplex secretu dutta exigit duplicem d dutta enunciandu formu; hoc autu eadu subiecto
esse nequit. d quibus arguebat materia, patet actione forliter tricente, quu formal passu i opione falsi puabili

Dhoc n obstat ipm agens denominat.

Sed adue replicabit: q cognio ut sit forma concreti cognoscibilis, D cogniti, diuersimode ipsi ꝺmunicari debet. q ex quo raliter ꝺmunicetur subiecto cognoscibili, n ꝺferetur raliter etiã ꝺmunicare tro cognito. stia pa ferri debetur exta: nq si exta ẽ ꝺfertur: q eodẽ modo ꝺmunicari debet cognoscibi, ac tro cognito. Ex quibꝫ sic: q ex quo ego raliter cognosco parietẽ, n ꝺfertur paries ee raliter a me cognitus. — *R: sed nra forma accetalis phisica ꝺhærere debet subiecto, respectu cuius est talis forma phisica; sed cognio si ut forma respectu tri cogniti, est accetalis phisica: q ipsi ꝺhærere debet, sed x. dicta cali forma accetalis phisica nequit ꝺhærere duplici subiecto, sed adhuc uni ꝺhæreret, seu ꝺtrinseca ꝺmunicari, alteri uero extrinsece: q ꝺ = 3: q cognio redit pos cognita, D obrecty cognoscibi; sed hoc ꝺplicat: q. Prouo ꝺtia 1ª: cognio tã pos, quã obiecto ꝺmunicatur relatã ipsiꝫ subiecty; sed forma comunicata subiecto nuꝫ efficty forle ipsi ꝺmunicari debet: cy q efficty forlis cognitionis sit, D denominao cogniti, D cognoscibi, ideo utrꝫq efficty subiecto prestare debet.

Resp. adty distinguendo ty ꝺqui diuersimode quoad modꝫ raliter, l fictionis nego - ptia, quoad ꝺtrinsecu, l extrinsecu. concedo. Quare cy scientia sit diuersa per hoc quod ꝺscienty cognity sit extrinsecu, cognosci uero ꝺtrinsecty, nequeunt resultare ab eadẽ forma nisi hæc diuersimode ꝺmunicetur duobꝫ diuersitate ꝺmunicandi, scilte modo ꝺtrinseco ꝺmunicandi, D extrinseco: n tamẽ realitate aut fictione. nq cy paries dicatur forliter cognitus, per hoc precise quod aliquis ipsꝫ cognoscat, si ille paries raliter cognoscit, recte ꝺfertur: q paries est raliter abillo forliter cognitus, cy dicatur forliter cognitus unice, D excluso quocunque alio per rale cognitionis genꝰ a quo ille raliter paries cognoscit. — *Ad 2 distinguo any respectu cuius est forma accetalis phisica pure denominativa, D extrinseca, nego any, ꝺtrinseca concedo any. Quare uerꝫ est formã accetalẽ phisicã exigere aliquod ꝺhæsionis subiecty, cy accety phisicu, sit extraliter ens ꝺdlio, ꝺquãty ab ipso extraliter dependet tãquã a subiecto ꝺhæsionis, quod quidẽ habet ipsa cognio, quale cunque sit subiecty cognoscibi: n tamẽ exigit quodcunque subiectum ꝺhærere, si tãtꝫ denominatiuã subiecty sit, cui tãtꝫ extrinseca est ipsa forma: qualiter se habet trina cognitionis; sic actio trinseca n recipitur ꝺpassiue, tãtꝫ ꝺsubiecto ꝺhærentis, sed unica est denominatiua subiecty. Insta replico, sicut D quãtꝫ pluries præcedẽs, ꝺdenominatione fundali aduersatur. ꝺquidꝫ cognio est forma accetalis phisica, fundamentaliter pariete denominanꝫ: q ipso ꝺhæret. Ad 3 y dico forma ista communicata subiecto unice ipsi ꝺmunicanti efficty forle cuius D subiecty est capax, n uero cuius ꝺcapax est. paries autẽ ꝺcapax est ut sit cognoscens, sicut D pos ut sit cognita, fuit forliter aliud cognoscibi. Initabit ꝺanima rationali corpori ꝺmunicata, quã ꝺspiritualis est, n tamẽ hoc corpori ꝺmunicat, sicut nec ee radicis uolytatis, ꝺdlio. D.

* Dices: licet paries sit forliter cognitus per cognitionẽ ꝺtrinsecã, tãtꝫ per formã, potest tamẽ denominatio cogniti ex illa resultare eiquod rationis: q. Prouo any: potest resultare ꝺscienty rationis ex forma D subiecto rali: q. Prouo any: ex forma D materia ꝺcorruptibilibus resultat compositum corruptibile: q pariformiter. Anio ꝺhomine. stat. = Resp. duparitatẽ tribuendo: nq ista anima ~~D corpo corruptibili~~ est ipsa materia tã hominis ꝺcorruptibilis est, unio tamẽ ꝺter utrꝫq corruptibilẽ est qua destructa totꝫ destruitur homo, cy totꝫ ipse n existit, unio tamẽ ꝺter utrꝫq corruptibilẽ est qua destructa totꝫ destruitur homo, cy totꝫ ipse n exꝺanima rationali D materia dicitur ipsiꝫ ꝺsistit, sed ex ipsis ut unitis. Atamẽ ꝺnostro casu nihil ficty ꝺtrincedit n subiecty, nec forma, seu cognio, quã raliter ipsi; aliunde nec ipsa unio, quã etiã raliter afficit extrinseca ꝺquãty cognio tãtꝫ adhæret pariete cognoscendi ipsi adhæret raliter, D ipsa ~~denominando~~. si autẽ ꝺparitate addicta apponas opinionẽ ideticis cy extremis uniendis, quod sufficit, ut sit ong dii tãtꝫ defacere unionẽ ex pte ~~conotati~~ connotati, D quoad exercitiũ uniendi, quod sufficit, ut sit corruptibilis homo.

Arguy 3: denominao cogniti tãtꝫ habet ee obiectiue ꝺtlue: q quid ficty est. Prouo any: quod habet ee tãtꝫ dependenter ab ꝺtlue, habet ee tãtꝫ obiectiue ꝺtlue; tale est denominatio cogniti: q Prouo min. denominatio cogniti habet ee tãtꝫ dependenter a cognitione: q ꝺ = 2: si denominatio cogniti n haberet ee pure obiectiue, sed rale, ~~est~~ esset rale accetale, (subiectale, cy omne ens subiectale, l accetale) sit, at neutrꝫ dici ualet: q. ne accetale, quia subiecty ꝺpse subiectale est: sed nec subiectale, ꝺforma tydam accetali denominatio cogniti fictiua foret, omne quod ꝺdlio cognitionẽ dependet, fictiue ee, aliunde etiã ab ꝺtlue. Quare unice illud, quod ab ꝺtlue pendet, fictiue est, n tamẽ si ab ipso raliter cognoscente sit, l dependẽtia habeat, ut patet, denominatione extrinseca cogniti. * Ad 1y dicendy illã denominatione ee quid accetale, esto subiecty aliquo subiectale sit q ratio est quia talis cy illi denominatio sit effectꝰ forlis forma ut subiecto ꝺmunicata, tali ee debet, qualis forma cuius est effectꝰ. 2 quia cy tale ens, sit denominatiue tale debet ee, qualis forma, a qua denominatione sortitur; hæc iguidẽ n a subiecto, sed ab ipsa forma participat.

+ ~~denoc. stat, quia~~

Arguy 4 denominatio extrinseca dei cogniti ꝺDeo, dy creatura dlly cognoscit, rali ee negatur: q. Prouo any: nihil reale resultare ualet ex Deo D creatura; sed tali denominatio ex Deo, D cognitione creata resultat: q. Prouo mai. Cuiꝰ quid creatum, l creatum foret ꝺn creatum, cy ex aliquo creato sit, aliunde nec ꝺcreatum, cy ex creato resultet. q. = 2 Denominatio, qua Deus creator ꝺtempore denominatur, extrinseca est; sed n rationis: q ficta. q omnis denominatio extrinseca quid ficty est. Prouo min. nihil rale Deo ꝺtempore aduenire ualet: q denominatio creatoris ꝺtempore rationis n est. = Ad 1y soluo. stat tanq ex dictis ad præcedẽs arguty. Quare Dicimus ista denominationis quid creatum ee, quia forma creata est, sicut extra quid ꝺcreatum est denominatio cogniti ꝺhomine resultãs ex diuersa cognitione. Initatur quæ ꝺdenominatione ꝺfundali cogniti, sicut fere omnia arguta supernaturalia urgeri ualẽt. ~~stat ista~~ Ad 2y dico mai, nego min. ad cuius probationẽ distinguo any: nihil rale ꝺtrinseca, concedo any, extrinseca, ~~nec~~ nego any. Quare ipse Deus creator ꝺtrinsece denominatur, D extrinseca, ꝺtrinseca a suo ꝺprincipio actiue quo ipsas creaturas produxit. Cæteri hæc denominationes, sicut ꝺtrinseca, D rationis, ꝺsita D ab æterno; minus uero proprialiter, D extrinseca denominatur ꝺtempore creatoris a relatione creaturarum ad ipsum Deum; cæteri n pertitie, sed raliter extrinsece; nq licet nihil rale ꝺtrinseci ipsi ꝺtempore adueniat, optime tamen

44

tame aliquid vale extrinsecum ad vitat, denominatione fundali cogniti, qua Deus tempore dicitur vaiter, fundamentaliter & extrinsece cognita ab ipsis creaturis X. opinio aduersariorum, qui ex hoc sequebatur mutatio Deo sed tanti, creatura. Si autem illud vellet supere, Deo aliqua relatio ad creaturas, qua tempore dicabur creator, potens, sed illi denominatio n extrinseca, sed intrinseca & vita dit. Contra 2m solutum nihil speciale se offert praeter dicta quaestionis corpore. Unde sit

2a. Dubium 2m: quomodo sit Causa efficiua entis rationis? Sentia Referuntur. Sec. 1a.

Quaestio prima praecedit tm de sensibus externis, qua & aeterno, Imaginatiua, volutate, & illa: scilicet omnes sensus, & post relatis eius rationis efficere possit, & n? Ab illa omnes supponit: Unde solus de aliis post, & sensibus videbimus quid sit dicendum. In 1a opinione ens fictum efficiens concedit sensibus & post relatis quae Valles & Dalii sequuntur. 2a tenet volutatem ens rationis efficere, non tamen quod & sensibus externis negabit. Haec sententia defendit Licet cum suo subtili doctore, licet straniy teneat Mercherus & Pontius. 3a asserit Phantasiam, seu Imaginatiuam quodammodo illud efficere, uto hoc negat de volutate & aliis sensibus relatis. Sic Mercherus, Dominicus Lica fusius, Dalii, & quia citari solet Eximius, Suarez, merito tamen iudico, nisi sit & scribo, illum in ipse de ente rationis dicat ~~magno~~ disp. 54 sec. 1a nu. 26.: nequaquam imaginatio facit, rationis conceptus rationis. 2a uero tenet unice illum ens rationis efficere posse, quia communis est inter authores utriusque scholae, ipsique nostri sectatur, inter omnes quae fulget Eminentissimus Aguirre, & illustrissimus Moneda, ~~quorum~~ sub quorum patrocinio sit.

Conclusio Nostra. Sect. 2a.

nullus

Nec sensus externi, nec internus, potentia aliqua efficit ens rationis praeter intellectum. Haec sententia totius partis, tenet, quod sit sensus, & potentia, illa excluta a iii efficientii entis rationis. Primo quae putabur quoad sensus externos ex parte nostra Anselmus, Dialogo de veritate Cap. 6, ubi discipulus inducat multotiens sensus externos fallere, & dicere eum cui magister ita respondet: non mihi videbitur haec veritas, & falsitas, sensibus ea, sed opinione: ipse negat sensus exterior se fallit, & illi mentitur exterior; cui enim puer timet scilicet & draconem aperto ore, facile cognoscitur, quod haec non fait ita, qui nihil aliud remouiat, quam, quia sensibus, sed puerilis sensus exterior, qui non dum bene scit discernere inter res & res iudicio. Ex quibus sic: Patet nostra, sensus externi non fallunt nec mentiuntur, cui & hoc dicerent: 2o

Deinde haec eadem pars ratione putatur: quinque sensus externi non nisi adsensibile, & materiale tantum, quia sensibile materiale sit: at ens rationis ut potest quid fictum nec sensibile, nec materiale est: & Primo min. ens fictum existaliter negat materialitatem & sibilitatem. & Primo any: existaliter negat ens vale: & Primo min. ens fictum existaliter negat materialitatem & sibilitatem. & Primo sing: materia sensibili est sceptum particulare & distrahi repugnat entis vali, quod est pratum commune. sed quod existaliter negat sceptum commune, potiori titulo & distrahi: & minor patet, & 2m sic existaliter ponatur. Haec eadem ratio militat, sicut & terno, qui communis dicitur, & liquido & materiali sensus sit, non tantum nisi ad sensibile materiale, simul quae putat praedicta ratio Phantasiae, seu imaginatiua, quae potest materiali est, ideo quia ~~caecus~~ organo quae materialiter afficit tantum ad obiectum materiale + organo & materiali afficit

Cattery dicit ens vale pratum commune ex ad materiam sensibile vale, non autem ad materiale sensibile fictum. Quamuis licet ens rationis existaliter neget materialitatem vale, non tamen fictum & sic adhuc ipse sibi qui X. non est causa entis rationis fingit ut materiale, quod materiale non est ratione: uti dum agebat ad istam rei materialis sensibile fictum, quod aliquid sit materiale sensibile vale: & 2m sic sensibile fictum, est figi materiale, & sensibile ea, & n? sibi, a post sensibilis materialibus, & sensibus externis at tactus sequitur quia nulla potest sensibilis materiali, aut sensu attingere valet, quod figitur materiale, & sensibile ea nisi quod re vera materiale, & sensibile est, & attingibile ab ipsa. Sicut unus attingere nequit, quod vere ea nisi quod re vera materiale, & sensibile est. Si uero 2m: & non figitur materiale, & sensibile ea: & re tactu figitur ea sensibile, sed re vera ~~est~~ materiale, & sensibile vale. & Dy uero sibi, qui adipitur rei materialis vera materiale, & sensibile est: & ~~non est~~ materiale, & sensibile vale. & Dy uero sibi, qui adipitur rei materialis sibi figit, tunc non datur aliquid materiale fictum. ~~aliud~~ sed aliquid sibi rationale fictum. Aliud siquidem est, quod sumitur ut quid materiale figitur. aliud uero quod sit materiale fictum, nisi prodij sibi ligatur, ac figi ea materiale. Sicut dy quia negatio entis vali, sit ens vale sumit, tunc negatio non est ens vale fictum, quia hoc quemcumque est, esto figatur ad modum entis vali, & figatur ut vale ens.

* Bicy: & repugnat ens materiale & sensibile fictum: & omne ens rationis est quid materiale fictum. Haec patet quia, tertia materialitatem & materiale nullum est medium: sicut ~~haec~~ nec inter ens materiale & materiale vale. Ex quibus sic sed eadem ratione qua repugnat ens materiale fictum repugnat & materiale: & nullum, utrumque repugnat. Primo min. subsumo: idem ens materiale fictum repugnat, quia ens fictum existaliter negat conceptum & materialitatem & sensibilitatem, sed hoc imponit etiam existaliter negare debet sceptum materialitatem: & Primo min. idem existaliter negat sceptum materialitatem quia existaliter negat sceptum entis vali: sed hoc quod negare sceptum materialitatem & Primo min. Immateriale est pratum distrahi ad ens vale & illud & iudicatur immateriale & materiale; sed quia materiale sensibile est sceptum distrahi ad ens vale sequitur ens fictum illud existaliter negare, ex quo existaliter negat pratum commune entis vali: & & propter eadem ratione existaliter negabit ea materiale.

Nego utramque stig. siquidem illa diuisio materiale & materiale unice est propria entis vali, sicut sub, tanti & accens. Sic etiam non datur substantia ficta rationale aut irrationale fictum esto aliquando dy fingat accens substantia ea aut irrationale vale. Solum & est ens fictum quid sibi rationale obiectiue: sicut dy concipit negationem ~~adhuc non dy~~, negatio sic sumpta sibi rationale ea habet, non uero quid materiale, aut materiale, sed utrumque negatio.

4

si aut dicas ens rationis esse existraliter nego; materialitas & realitas affigi valet ab ista pos rali & materiali: & licet neget materialitas & similitas affigi valet, sally Lario a pos scribo & pos marmo libo & sitinis, sicut ab ista 2ario affigitur. — Resp. ens rationis ea quid intelligibile & sthonale, yde optime valet affigi a pos selectiva, quia ad omne sthonale & intelligibile se extendit: atamq ens nul laterus simile sit ideo a sibo & pos sitinis negatur affigi adhuc scydario, & ignara ipsarij adhuc quaba sitiale sit. *

Probatur ig & scluo quoad volytatis: quid volytas amat ig reponitur ab ista ppositis: & lodio habet ig ponitur ab ista ppositis: & nihil fugit amado & lodio habendo. Any. sitat ex isto ploquio nihil volitis, qui pracognitis. sitis quadrat: fictio est; cor quod affigeret bonis ut malis, & extra. sed hoc ig reponitur ab ista: & Prouo min. dy volytas affigit bonis ut malis & extra, ig ponitur ista bonis ut malis ipsi ppones: & ig ponitur bonis ut malis attactis ab ista: & ig ponitur fictio tali fictio ab ista: & illa n est a volytate

Licet ex dictis seratur unica ista ens rationis efficere posse, sic ulterius probatur: ratio illa pos quo ex definione illius ex diuo thoma dicta: ens rationis est quod tota habet se obiectiue ista sagte: & unice habet se ab ista sagte. ista patet quia habere se tota obiectiue ista sagte, ide est de habere se tota obiectiue dicta ab ista: & n ab alia causa. & unica ista illius est causa.

Soluntur Argumenta sec. 3a

Arguet 1 ex anselmo nostro loco supra & scluone allegato, ubi expresse dicit: ipse nequa sciens sterior se fallit. & eade uerba prequdo, sgnit, quod duo pueri sculty Rraone timet aperto ore, hoc decepto a uiue n puent, sed a puerili ista sterior, qui ster rs eius que illudens ducereuere nescit. & X. ipse licet sciens exterui n sgnt, sgnit tamq sterior, cuius Rraoni deximus & scluone: esto uerba tota Doctoris, yt arguto ponita, uidentur aduersarijs fabere, nullatenus tamq si omnia loco supra allegato addu cantur, ex quibus deducitur Parete Anselmus n stelligere pscia sterioris sequo illa quę & munis materialis quę dicitur quo species materiales a sibus exterui fluentes recipiuntur, sed illa sterioris pos quę dicitur ista cuius rao clare deducitur ex loco citato, ubi subtus Doctor expresse asserit sal subtus illa scribere) opione: sed opio facto opinatiue est ppriu pos selectiua, siquide n ad sciu sterius materiale oportet opinari, opinatiue uidere, sed ad ista: & de sciu sterioris ima teriali isto p ista loquitur cuius actus est opio. & quia loquitur de illa pos, de qua ducebatur est sterius uerus & falsus, ut edicitur ex ultimis uerbis: & sed unice est ppriu ista discernere ster uerus & falsus, ut ex se patet: & uocat & ista sciu sterius propter quodq sibum & ipso, siquidem scibile sterior est separatiue adiuncta.

Arguet 2 ex damasceno scoti: pos illa quę rs aliter ac est sic affigit, efficit ens rationis: ista se habet uolytas: & Prouo min. hoc quod sic bonis est ac affigit ut bonis, dy ta taliter peccat: & si aut dicas, tyc ab ista bonitatis sgi, nuero a uolytate — ista est: sed talis bonitas n sgitur ab ista: & a uolytate. Prouo min. subinfra: si esset ab ista ficta, id ista ipsa poneretur affigens ut bonis, quod sic bonis n est; sed hoc repugnat. & Prouo min. splicat, quod ista exeat extra sui obiecti sphrq; sed exiret si bonis ut bonis affigeret, quod sic bonis n est: & Prouo min. tyc affigeret ppriu uolytatis obiecti: & Any. patet: quia omne bonis siue aparis, siue uerij, ut bonis est uolytatis obiecti. —

Ad arguta dutqno mai. quarq aliter ac est sic affigit, alicitate abipsa p uenire scedo mai. ig ponita nego mai. & min. subcadit dutrine, ad cuius pnaone dutqno dns bonitate abipsa ficta nego ai, ig ab ista ponita scedo any: ad cuius pnaone dutqno min. subinfra n sgitur ab ista sub raone, sub qua bonitatis scedo min. per modu raonis quę nego min. quia dutrine ad alia patet: Unde cy uolytas sit pos capta ppone ista, dicet ut obiecti tę dat x. illud ploquij: nihil uolitis, qui pracognitis. Quare dy affigit, ut bonis, quod sic bonis n est. ig ponitur ista illi ponens ut bonis, quod tota est bonis aparens, & sic sgit tali obiecto bonitatis quę uolytati ponit, uolytas quę illa ig ficta sequitur, & applicatur. Nec ex hoc sequitur ista exire extra sui sphrq, & affigere obiecti uolytatis. ha dy ista sgit ut bonis, quod sic bonis n est, n at sgit bonis ut bonis per modu raonis sub qua, sed per modu raonis quę: quare cy ut bonis, sic duplicat raonis sub qua, quo sciu n affigitur ab ista, sed uolytate quę cy sic affigit bonis sub raone sub qua bonitatis, & reduplicat raonis quę, quo sciu affigitur ab ista sub raone sub qua ueritatis, yde nequq extra sphrq sui exit, soly cy exiret casu, quo bonis affigeret sub cadę raone sub qua bonitatis ppria ipsius uolytatis.

Replicabit sic: & ista n affigit bonis sub raone sub qua bonitatis: sed uolytas affigit bonis aparis sub raone sub qua bonitatis: & licet n sgat bonis aparis per modu raonis quę, sgit illud sub raone sub qua bonitatis: Prouo sctq: quod tota habet bonis apparis n soly est bonis ficti dy affigitur ut bonis per modu raonis quę, sed propter attactu ut bonis bonis sub raone sub qua bonitatis, sed sic ab ista n sgitur: & a uolytate. maior patet quia bonitatis aparis, bono tota aparis nec datur rs uera quę bonitatis, nec rao sub qua *ex quibus sic 2: tali bono aparis n soly est ficta rao quę bonitatis, sed etiq rao sub qua bonitatis; sed esto rao quę ab ista sgatur, ut tamq rao sub qua quia aliena ista, ppria quę uolytatis: & sgitur a uolytate. si aut ne getur raonis sub qua bonitatis se ficta. sic udlet patari: ideo ab ista ficta dicitur rao quę bonitatis, rao quę sub qua ueritatis, quia quod tota est bonis, bono tota aparis, nec reuera et quoniam rao quę multa ex his reuera uenitur; sed nec reuera rao sub qua bonitatis uenitur: & ad 3: dy uolytas ex pura malia peccat, n ponitur ab ista ut bonis, quod sic bonis n est: & sic a uolytate sgitur. Ultio any. sitat: aliter etiq si ista malis ut bonis cognoscerct, uolytati quę ipsis sic ponerct, ex ignorgia

4

45

dn ex malitia peccaret. ℞: dz uolytas peccat, Rey ad creaturas ordinat, ad quas remera n est or
dinata: g tze uolytas figit

Ad 1m dndo tq .stiq simul que min. pbrijta, Dad. rgues .laty nego npority. adeiy
puaonz ita dutque est bony ficty attachy subraone subqua bonitatij est bony ficty effectiue attachy sub
tali raone subqua bonitatij nego mai: est bony ficty executiue. g dcdo mai Dmin. nego npority
.rguntij. Quare uery est jtly n abtgere bony aparent sub raone subqua bonitatij: quia hoc est ppriy
uolytatij, sed hoc n obistte q est negao inpositi quod uolytas nc alligdo bony illud figat. rao g.
est quod n figitur bony sub raone sub qua bonitatij, sed sub raone entij, aut uerij: quia eny rationis
unius figitur ad jtlum entij uerij Dralis. Vnde bony aparens adue dicitur ficty attachy sub raone sub qua
bonitatij executiue, rguntij ipia uolytas attingit prequitur sub raone bonitatij illud bony eq ficty ab jtlu.
ppter quod .forma dictnis illud n ee ficty effectiue put attachy sub raone sub qua bonitatij,
quod .dicat illud n figi sub eadz raone sub qua bonitatij, est fictal put sub raone sub qua ueritatij .dcdo mai. est ficta
.tiquo mai. sed etiq rao subqua bonitatij nego inpority. Vnde jtlus figi illud bony aparens ut bony figit tq raonz
sub eadz met raone bonitatij nego inpority. Vnde jtlus figi illud bony aparens ut bony figit tq raonz
quq, quq nz raonz sub qua bonitatij, quia omnz bonitatz illius figit .qua tq bonitas quq quia bonitas
sub qua .stinetur. Catery utroque raone figit jtlus sub raone subqua ppria ipius: idest sub rao
ne ueritatij. Dnc cito rao subqua bonitatij, sit ficta, n ficta sub raone bonitatij. Dquide .i rao
sub qua bonitatij est a uolytate ficta maxime sub raone sub qua bonitatij. Inquiro nze: l hqc rao
bonitatij, sub qua hgatur illa, est ipissima, l dutta? Ly nequit ea: qua quia rao qua ficta figitur,
Drao sub qua hgatur, debet ee dutta, tq quq rao qua Drao sub qua. l tuo 2y .siquiro: l 2a rao,
sub qua figitur ℞a sub qua, figitur etiq .idc .scipia, l n? Dnc 9que]]]inity ℞

Ad 3 nego ans, adeiy pua
ony ita dutque: .ii jtly maly ut bony cognosceret, tq speculatiue, quq practice, dcdo ans practice prqeire, nego.
Rey g uolytas ex pura malia peccat, dupler est dutquda cognio precedens jtlu, una speculatiua
quia cognoscit homicidij ee malum: catery per hoc n ponit uolytati homicidij ut prequisite,
sed per practicq qua practice cognoscit g ponit homicidij ut bonum, ideo que ex pura malia
Dn ex ignorntia peccat. — Ad 2m dicimus uolytas n ordinare effectiue Rey ad creaturas, quia hoc
est ppriy jtlus. Dnc qlicq praptor 1a 2ae q. 12 arc. 2 rquit: ordinare est actus ppriy rationis. sed
actus ppriy jtlus est effectiue ab ipio: g D ordinare. Quare uolytas unitur Rey ad creaturas affective,
D executiue ordinat, rquntij scilicet prequitur ordinis ab jtlu .stis.

Replicabit: licet uolytas jtlus figat bonum
bonum, quod est obiectum uolytatis, adue uolytas uno modo illud istum figere ualet: g. Prouo ans: licet
uolytas praeuponat obiectum suum ordinatum ab jtlu, seu ordinate ppority, adue uno modo istum illud
ordinare ualet, per electionem illud ordinate eligendo: g. — ℞: licet jtlus extc prqeue .n ponit
executiue mouere, potest tamen ex subordinatione ad uolytatem: g licet uolytas extra sola figere nequat,
potest tamen ex subordinatione ad jtlum .stia uidetur sterri turpiter du duplicitas afferatur. Ans .stati.
quia ℣. thotatus opionz ipsum prdtum jtlus est actus executiue, efficaciter mouens ea prasuposita electi
one efficaci uolytatis.

Ad 1m nego ans; ad iuy puaonz anti .scio .stiq nego, raonz que redo ic peadtz: quod
eny iq ponitur effectiue causatum nequit istum efici, D causari: quare ℣ bonum aparens iq effectiue
causatum D ficty ab jtlu ponatur n potest istum a uolytate figi D causari; atame ordinatio jtlus
n .stratia, sed .stionia est electioni ordinate. per quam obiectum ordinatum eligitur, quia
ordinatio obiecti electi est tota directiue ab jtlu, quamuis uolytas dirigit ad ordinatum electionem, effectiue
uero a uolytate, quntij effectiue est ab ipsa ordinatio electio, qua ordinatione obiecti causat. Ad 2m dicimus
quod licet uolytas solum .speniat ab extrinseco mouere, jtlui tamen ab extrinseco, D participatiue .spenire ualet
participatione a uolytate desupta quia Catery ei uolytas nt posa facta, ipsi repugnat adue ab ex
trinseco aprehendere, reducere, D discurrere. quia g eny rationis efficere est concipere rem aliter
ac est, seu quod n est, ac si est, ide est quod ipsi uolytati absolute repugnat.

Praeus ℣ p 3a
)) opione ex dicto thoma q. 5a de ueritate arc. 11m, ubi ic fatur: imaginatio apprehendit, ut dicitur
)) rem, ut n est: quia apprehendit ut presentem, ex ipsa absens: D ideo dicit philus 4 methap. quod istum refutat
)) Dominum falsitatis, sed phtasia. ex quibus ic g Imaginatio apprehendit rem, ut n est: g illam apprehe
dit aliter, ac est. g figit: ideo eny jtlus figit quia rem aliter, ac est, apprehendit. ℞: g Imaginatio rem
abigit apprehendit ut presentem: g illius presentia figit. ℞a quia .scipit ut prens, quod ita n est. Ideo eny
jtlus figit relationem Deo ad creaturas, quia illa scipit ut ee relata, ℣ remera n sit ℣a quia ℣. similiter
Phtasia est Dominia falsitatis. g falsitatis D errorz .smittit: g figit. quia ℣. a nobis dicta .sta hucusq
tractatus quastione errare, D figere edy est.

A. quia idy qlicq praptor 1 p. q. 12 arc. 9 ad 2m rquit: ad 2m
)) dicdy, quod aliqua posa cognoscitiua ist, qua ipsa decebo primo .scepta, alias formare posset. sicut ima
)) ginatio ex prasceptis specierum montis D auri format .speciem montis aurei: g Imaginatio formare ualet
3a .speciem representatiuam montis aurei, per quam mons aureus apprehendat: ℞: sed mons aureus quid ficty
est: g potest abtgere eny ficty: sed ex quo imaginatiua, quia materialis posa illud abtgere n pot
set, dicimus .sctione illud n ponere causare: g. ly quia .stqty jtlus montis aurei figit, rquntij
illud cognoscit: g .ii imaginatiua. ℞ 5a. qlicq praptor 1. p. q. 84. arc. 4 posa cogitativa, seu ima
ginatiua potest discurrere eq subordinatione ad illas: g etiq raone talis subordinationis figere ualet.
ng .ii eq tali subordinatione potest discurrere potentia discurrere logice, D artificiose: g D potest figere,
eq ℣. non artificia obiectiua causata ab artifice; sed ibo ist eny rationis,

Ad 4m Dicimus Loy dicto thoma, sicut
D phili .stingendo ac n quare Imaginatiua eny rationis elicientia, ng non dicitur figi per quod .sci
pitur rem aliter ac est, propter aliquid aliud etiq Rey figeret dy cognoscit eny rationis speculatiue. sed
g figitur dy .scipitur rem aliter ac est, D aliter ac potest ee, quia ℣ eny rationis eny quimanicy, D
sponsibile ist, ideo unica dabet quado rem .scipitur ee sponsibile modo etiam. dy auth Imaginatiua

rg abiectg presentg apprehendit, nihil ꝓximile attigit cu presentia rei abiecti ꝓprie ponibilis sit: ydo non potest dici, quod ipg presentig ḣgat: nq esto actu ita sit, ꝓprie ponibilis est. Per quod stat ad 1am

ad 2um dico Imaginatiuq formare illq 3q ꝓpriis montg auree pure materialiter, n uero formaliter: hoc est n apprehendit unionem ꝓtis montis ad aurum quoad nargq utriusque quiditatis, sed unice quoad colores figuras, utriusque accidentia, quia unice ista abimaginabilia percipi ualent. Mons uero aureus sic ꝓprie n est quid fictum, n ens, liquide ꝓximile aliquo canibus aliquis effictis, aggregatis ue cu figura, coloribus, montis, auri, ille quia eorum ꝓximulo. Unde ad modum quo pictor utrumque pingere ualet, cuius pictura qui ficta, sed talis ista apparentia utriusque, ꝑ ridiculum habet: sic ille ista habet illa tertia 3a ꝓpriis de ex monte, ꝑ auro delusta. ꝑ ista ... uideri ualet Anlicus doctor lib. 3 de celo sic loquens: per Phantasiam n apprehendimus uerum, falsum, nequam ens ꝓpone, aut diuinum. Unde cu ḣgit montem aureum, ꝓpriis affectamur, ac si picturam uideremus. exquibus ꝓbatur phantasia nec apprehendere uerum, nec falsum: sed ens fictum est falsum: g. n apprehendit montem aureum. Cu quod est ens fictum. Ad 2um dicit Phantasia componere aut dirimere n ens: g. n componit, nec unit montem cu auro, sed unice eorum accidentia percipit. 3 dum montem aureum formatum, ḣgit Sanctus doctor, quod assentimur, siliter ac dum picturam uidemus. Sed per quod isti picturam uidemus, nullum ens rationis est a nobis fictum, ubi ipsi aduersarii, hanc pte fatentur: g. Nec Stra ualet ingerere, ex quo Anlicus Doctor expresse dicat de Phantasia: unde cu ḣgit montem aureum. liquide unice ex, beligendo est, quod Phantasia unice occasionaliter ḣgat, quibus imposita tali ꝓpriis montis aurei, probetur ydolum occasionaliter ḣgere montis aureum. aliunde Sanctus doctor sibimet contrarium foret, loco citato

Ad ultimum dico Cogitatiuq, homine discurrere posse circa singularia, ꝑ materialia, n uero circa universalia, ꝑ materialia, quia cu pna materialis sit, nequit universalia, ꝑ materialia attingere, sed unice est materialia. Propter quod ... sic discurrendo eius rationi cauere nequit, quia hoc materiale n est. Quare n discurrit logice, artificiose, ꝑ scientifice, quia nulla scientia circa singularia uersatur.

Contra dicta repli cabis; sed dum concipitur res aliter ac est, esto n repugnater, ḣgitur: g. Prouo minorem, sub. dum ꝓcipitur absolute ut existens res ponibilis, ḣgitur absolutum rei existentia: g. dum concipitur res aliter, ac est, esto n repugnater, ḣgitur. Prouo tam. tum cum existentia rei tota habet esse obiectiue, absolute: g. Ans stat quia tu existentia n est, sed tota ꝓcipitur esse ... presentia rei absolute per phantasiam apprehensa, n habet esse, sed tota esse obiectiue ꝑ apprehensum. g est quid ficta phantasia ficta. Ans stat quia si presentia rei haberet esse, sed res n abiecti sed presentis ratione illius foret. ... Imaginatiua apprehendere ualet ut huic loco presens obiectum, cui sic esse presens repugnat: g tunc facit ens rationis. Prouo ans: Imaginatiua ualet imaginare, quid quid imaginabile est: at qui chimerum, ꝑ ponibile imaginabile est: g quid ponibile ipsa ualet imaginare: g ꝑ quod ut huic loco presens, quod est potis heri presens. minor utrum sibi illi stat, cum que ueritate exp quisque experitur somnians quimerica, ꝑ ponibilia somnians; sed tota hoc abimaginatiua fecerit: g ... 4: canis umbram hominis qua ex percussit, fugit, ꝑ timet; sed hoc ideo est, quia cogitat, imaginat talem umbram ipsum hominem esse: cu g quimerica, ꝑ ponibile sit hominem ipsum mori esse umbram. Imaginatiua aliquid ponibile attingit. ꝑ sibi etiq uidetur, ouem hominem lupinis pellem induta uidere, quę imaginat esse lupum. S: ouem ubi de pictam appetit, ad ipsam que capiendam dolitat, uerum esse imaginato; sed ponibile est esse uerum ubi tale depictum: g. Maior stat ex certamine illo Ceuxis, ꝑ Parrasii, quo tot ubi cu tota proritate, ridiculum pinxit, ut aues falleret, ad trahere. Caterum ipse deceptus est pictura Parrasii, tinbeo delineata. Que que Ceuxis puerum ubi detersit pinxit, quę aues ad ipsas adulandum. Alia silia experimenta addici ponit. Caterum quia dictorum solum eadem ad alia erit, ideo illa omittimus.

Ad 1um nego ans, ad eius pua one distinguo ans. ut existens res ponibilis copulatiue sensu ans. diuisiue nego ans: g ... dum ꝓtium res ex existens ꝓcipit utrumque ita tota ... coꝝgit, l n. si tu res uera ḣgit: quia res ponibilis ut tales ꝑ status ponibilitatis existentia ea repugnat: liquidum stat, existentia, status ponibilitatis destruit ꝑ tuc existentia rei tota esse obiectiuum habebit ꝓtium sic ꝓcipiendo, l ḣgere. si tamen utrumque n coꝝgit status, n ḣgit: quia res ponibilis existens esse ponibile est. ꝑ tuc existentia n habebit pure esse obiectiuum, sed esse tale ponibile. Per quod ad 1um patet: quia Phantasia nunquam coꝝgit status abiecti, ꝑ presentia, sed diuisiue res abiecti attingit presentia, n autem presentia ut abiecti. ꝑ sic tuc tali presentia rei n habet tota esse obiectiuum, sed esse tale ponibile. Ad 3um dico Imaginatiuq nunquam apprehendere ut presens huic loco obiecti, cui tale loco presens esse repugnet, quia nulli est, quod ꝓsilis loco nequeat esse. ... ꝑ esto detur, quod aliquando uti ꝓsumitur fatur argumentum ꝓtigere aliqua ꝓponibilia, ꝑ quimerica apprehendere, dicendum sicut quod ponibilia ꝓt sed ꝓ alio quo talia n repugnant, uti dum montes aureos apprehendit pure materialiter, n uero formaliter: hoc est n ꝓponendo montes ꝑ aurum, quoad existentialia, ꝑ priora, nam, quod abimaginatiua ꝓcepti bilia ꝓt; sed quoad singularia quoad figuram ꝑ accidentia. si aliter dicas Imaginatiuq se apprehendere aliquod ꝓponibile ens, sic, quo ꝓponibile est: nq apprehendit ut existens tempo, ꝑ patio Imaginatiuq, qua tale; sed hoc ad existendum ꝓponibilia ꝓt, ꝑ sic ut quid distinctum a tempore ꝑ patio ponibili ꝓsiderantur: g. Non obstat ꝓque, quia tempo, ꝑ spatium imaginarium n ut quid ponibile, sed ut uera ponibile, dicitur tamen Imaginarium, quia Imaginatiua illud apprehendit ut ostinuatiuq ante mundi ꝓstitutionem, ꝑ spatium ut extrinsecum per circumscriptionem Empirei Celi, ꝑ extra quod mundi.

Ad 4um dico eam n imaginare ubiq ipsum hominem esse, sed ob figuram, ꝑ similitudinem, qua ipsa ꝓ homine habet excitatur, scilicet canem uerum memoriam speciei hominis, qui illum ubi percussit, ꝑ sic quia illum horret, ꝑ timet, fugit. ... similiter quę ad dicto ouem n imaginatiuam hominem esse lupum, ex tuc ipsi ꝛn adueniat species hominis, sed ob apparentiam lupi, quę homo lupina pelle uestitus affert, excitatur illa species lupi, quę timet quia inimicum ipsum. l dicendum quod ouem imaginat hominem esse lupum pure materialiter, n uero formaliter: scilicet quoad colores, figuram hominis, puerum cu lupo. quod quidem ponibile est. Ad ultimum dico ouem ad ubi depictas adulare ob similitudinem, quę ratione colorum, ꝑ picturam, ꝑ uerum datur. unde n imaginatur ubi depictas naturales, ꝑ uerum esse, quoad existentialia, ꝓpria, sed ad hoc, quoad accidentalia, quia sic similitudinem habent, ꝑ quo ꝛsus nihil ꝓponibile imaginat.

Argues

Arguo ultimo: ysmy externi obiecty attingit aliter, ac est ire: g deficit eny rationis. Prouo ans: externi ysmy is 46
mile .mune attingit, tqua ipsoy obiecty; sed quid quid, ysmile est, ys ygulare, g n .mune est: g. minor
.stat quia aparte rei nihil .mune est; sed quid quid exsistit, ygulare est. maior uero patet. uisy obiecty ui
delicet n est hic aut ille color sed color ut sic, ide qua de aliis ysmbs: g. =2: uisy multotiey apprehendit attingit
uarios colores, ubi taley n sut colores: g illos ttingit. Tens .stat uerific exemplis: sic arcu Iridi, plumi colybary,
caudi que Pabony, uarios ttpicit colores, sed reuera ibi taley n sut: g illos ttingit. Vlteriy, uitrio triangulari eedem
uar diuersi colores apparet, obiecto, quor tamen ipsy n habet. 3 uisy a longe attingit raone .mdne coloris
qui specifice g ygulare percipiat: prscidit g raone .mune a ygulari. ttingit g. quia colore aliter ac est
attingit. =2: quity aliquando dulcia p amara habet, uti infirmo .ttingit. g dulcia aliter, ac sut, ygalti
nqit.

Ad 1y nego ans, ad eius puaone dicitque mai. ysmile commune nominaliter nego mai. aduerbialiter .scdo mai.
Quare obiectum ysmy externi n est ysmile commune nominaliter, hoc est sed aduerbialiter: hoc est cuisy ysmy
sibi est quod ysmy externus n attingit ysmile ut sic g abstracte ab omni speciali ysmili, particulari: quia cy put
sic quid .materiale sit, attingi nequit a ysmi materiali, sed tota attingit ysmile omne, ita ut nulli sit mate
riale, particulari, quod per modu obiecti n correspondeat ysmili, quo ysmi dicitur ysmile .mune aduer
bialiter, g sic uisy omny colores ut respicit g obiecto, quia nulli est particulari, qui n sit uisibile. Nec
ex hoc uolet ferre uisy plura obiecta habere. ttingit g uniey obiecty adequatey habet, quia omnes
colores una raone coloris .tuentur. 2 dico nolo 2

Ad 2y soluo ttertiu ex authoritate Parsty nostri Anselmi, scilicet apposita
)) cetery uerba discipuli apponq, ad quod est motiu repo ad maiore claritate sic loquendo ysto loco citato: est quide
))) corpoi ysmbs uerbis, sed n isper sng fallit non aliquando. Cy enim uideo per mediu uitry aliquid, me fallit uisy;
)) sng renuntiat mihi corpg, quod uideo ultra uitry, eapde ee coloris, cuius est g uitry, cy alteriy sit colorii. aliquando
)) uero me facit putare uitry habere colore rei, quig ultra uideo, cy n habeat. multa g sut alia, quibs uisy fallit
)) ysmy fallit. Cui magister respondet, qua diximy, scilicet: scilicet falsitate illa, aut fallatia ysmbs externis n ee
seu uitia sed opione ipsy imponete. Quare dy uisy illos uarios colores attingit, arcu Iridi, plybii colybary, caudi
que Pabony g triangulari dicto nihil ttingit ipse, quia licet illi colores n ueri, sed aparety sut, n tamen apprehe
dit ee uerog, quod erat necesy ad ttingendu. hoc enim, ut Anselmus dicit, ad opione spectat. g ad pog discernen
dum uery g aparg, aut falsy, quod uitium repugnat, cui tota .uenit attingere modo, quo ipsi
aparet, quory aparietia nihil ficty dabur: quia ista talis est, esto ita n sit g ipsi colores. ex quo autq pcipio datur
hoc apparere colores huius loci n est. g scilicet ex uaria radioy solis dupositione, reflexione. ttingit .muniter
alleryt de arcu Iridis cuius causa dicitur ee radiy solis immixtis nubi ipsy soly reflectendo, refractione, ex dibitia
aut pportione obiecti, aut ex trasmissione speciei per specula refractione que lucis, illo uti, g utrio
triangulari, alia ne quacunque causa ut extra quaestu. sic etiq, ut alias preludendo replicay nota: ide euenire
dy uirga tibi curua apparet, aqua, cy recta sit, ty liquide occulta uidet illa ut ipsi aparet qui ttingat, quia
rei uera ita apparet sinitens, refractione speciei per aqua mota. dy etiq uidet, picturata uidet montiy emine
tiay uallisq que impressiones, licet omnia ista equaliter superficie sit, taliter planata nihil ttingit, quia appa
ret n apprehendit ea reuera ist planitie, equalia, q unica ita apparet.?

Ad 3y dico nemine esto a longe uidy
ee uidere raone .mune coloris g praecisq, g abstracte a ygularibq, sed comune g obscure ipsy uidere colore,
propterea qua discerne nequit, qualis ipse sit, ultra coloris. g illud liquide est colore .spse uidere. aliud uero uidere
raone coloris praecisq, g abstracte. = Ad 4y dico resp. quity, si mi sit uerum dulcia p amara n habere, sed percipere
pere uero amaritudine. licet enim cibus, sit suauis, g dulcis sit, tamen si firmit est affecta humore acri, amaro, g colerico cibus, sicuis, g amaru picis, g pediens que dulcedini transmittung.

Adhuc replicabit: g uisy aparetes colores percipit: g quid ficty percipit: g deus rationis. 2a ttia patet: colores taley aparetes, n sut ueri colores: g falsi, g
ficti; sed uisy hoy percipit: g quid ficty percipit. = 2 uisy ipsy non attingit y bras: sed hga nihil sut: g uisy
attingit, quod nihil est: g g quod materiale n est; sed ex quo n potest attingere, quod materiale n est, sequitur
eny rationis n attingere: g illud attingit. *3 qui a longe colorg uidet, qui discernat qualis sit, precise attingit
raone coloris, g n qua talis: g attingit illy attingit praecisq a ygularibq. Prouo ans: si taly colore attingeret
ipsy discerneret, ee talis, cy sub tali raone sit ab alio dubitq; sed hoc, tali casu n euenit: g. =4 xa
dicty thomg 1a pte q. 17 arte 2 ysmy potest falli per accens certa .mny obiecty. g potest ttingere falsy per ac
cens. *

Ad 1y dicitque 1y. .squeny aparetes colores percipit, quatty ipsoy aparietia uidet. scdo, quia re uera ipsos colores
uideat, nego .stq, simul que 2q, g 3q, ad quaorte dicitque ans: colorg tanty aparetes n sut uerg colores, nec
ipsoy aparitia est uera aparitia nego. g est. scdo. Quare 2. solutione, supra posita, similiter illos n ee ueros,
sed taley aparetes colores. dicimus quod tu attingimus uisy n uidet illos ut apparetes taliter quod n sit
tretter ad ipsoy aparietia sed ad ipsos, quia ut recte fatet argutus, 2 n ist ueri colores, n datur: ide n potest
trari occulta ad id quod n est. soly g trabur ad ipsoy aparietia, qua talis est, g similiu. si autq dicas, quod
ut talis aparietia uidebatur colorata ea deberet, sic autq n est, sed colorg aparietia, similitudo, dico uideri
raone ueri coloris, quo talis aparietia sydabur, ng licet sit aparietia diuersoy colorg, ipsa tamen suy colore
uery g debraty habet, scilicet colorg aperty obiecti, quod g tali aparietia uidebatur. g quia ipsa lux qui colorg habeat, uidebatur
uisibiliter.

Dico ad 4y quod uisy n uidet y
bras, sed ipsy colorg minuy illuminaty. ~~Ad 5o dico quod ista uidere qua ex lux tenebre nihil uidere, ipsa~~
~~umbra ille sunt ae tenebrg, quia nihil~~ *Ad 3y respondeo x. dicta a longe colorg uidetq ipsy qua
n discernit nec, n soly colorg, sed talg colorg uidere; sed tale colorg colorg, ut dixi, spse uidet. ideo que
ipsy discernere nequit. Ad ultimu uero dico Ruy thomg posse fieri ut deceptione ppria ysmy, sed ocasio
naliter, g quatty ipse ocasiong fieri probet fallyi. Vnde n dicit per se, g falli, sed per accens. *

alii dicut illos ee ueros, g reales colores

quia diaphanu

Circa hoc solet dubitari, an entis rationi fiat etiam per 1am istius operationis quo dicitur apprehensio ad quod dicitur breviter, affirmative respondeo: cuius ratio ita ponitur: potest quis per 1am operationis apprehendere ut possibile, l existens, quod possibile est; ergo potest fingere, et tunc res aliter ac est, attigat illi quae ea obiecti, et secundum tribuat. Probo ans: potest quis per 1am operationis directarum ut possibilis, l existentis apprehendere; sed hic ponitur ult. ergo. — Contratur: intellectus per apprehensionem attingit primo ens ad modum entis: deinde aliter ac est in re: et fingit.

Dicit: 1a operatio non datur ullius erroris aut falsitatis: q nec ulla fictio. Probo ans: 1a operatio non potest non conformari cum obiecto: q nulla ibi falsitas invenitur, aut error. Hoc constat quia 1a operatio per attingit obiectum ut ipsi representatur a obiectum. Iam in progressibus duplicis erroris rudimentis: compositio non fit nisi per 2am, vel 3am operationis propriae est, l simplicis, qui in prima operatione adaptatur, contingit quia duo simul unum pro alio apprehendit, l unum aliter ac est, pro aliter attingit, ut si in quis quarto persona fortissima tenebrosa existente apprehenderet, cum talis persona ponatur sit. Quamvis non semper cum obiecto confatur multotiens ex imperfectione speciei confuse representativa obiecti, l quia alienata est, aliquando vero ex debilitate potentiae.

2 quaeres: utrum ens ficti efficiatur per actum directum, an vero per reflexum? ad quod respondetur fieri per actum reflexum, l forsitan aliter tali. Quod sic ostendo ens ficti fit ad illidendo enti rationi: q cognitio illud formans, l saltem alia directa ad ens rationis tradita, ad cuius modum fingit ens rationis, l ipsa mente intelligitur per prius tradam ad ens rationis, et dicitur quae ad ens ficti sed 2 modo fit per actum formalem reflexum, l vero virtualiter: q.

2 quaeres: utrum ens ficti efficiatur per actum directum, l reflexum? ad quod respondeo nec esse per fieri per reflexum, nec per directum, sed multoties per actum reflexum aliquando vero per directum: quod sic ostendo: cognitio reflexa est praecedenti cognitioni cognitae: sed actus entis rationis efficiens in semper tradatur ad praecedens cognitionem q in esse per reflectens est: q aliquando directa est. minor vero primi dicturis sic probatur: cognitio ita esto ponatur alia in esse ad ipsum tendit, sed ultima ad ipsum ad obiectum ipsius: q.

Dicit: cognitio tendit ad obiectum in quantum directa, sed reflexa est; talis debet esse cognitio entis ficti factiva: q. maior. patet: quia tunc per illa est obiectum in directe, sed reflexe cognitum. minor vero probatur: entis rationis ad illidendo enti rationi fit: q ad eius efficiendum praesupponi debet ens rationis cognitum, ut ad eius illidendo fiat. — Respondeo actum reflexum tendere, obiectum cognitum in quasi specificative accepto, sed reduplicative ut cognitum: quare esto admittatur cognitionem entis ficti factivum ponere obiectum cognitum, cui in esse ad ipsum reduplicative ut cognitum tractum, sed ad ipsum specificative, ideo oritur aliquando illa cognitionem reflexam in ee.

Circa hoc solet aliud excitari dubium: q scilicet intellectus angelicus entis rationis efformet? ad quod dicendum, angelum fingere posse circa res supernaturales, quarum habet comprehensionem sive in percipit non vero circa res naturales, quarum habet comprehensionem cognitionem. ratio autem: quia 1a cognitio comprehensiva in esse in attingit obiectum omni modo quo is attingibile est, unde

Circa hoc licet breviter aliud solet excitari dubium: q scilicet intellectus angelicus entis rationis efformet? ad quod dicendum, angelum fingere posse circa res supernaturales, 2 quod illam per species alienas abstractive cognoscit. non vero 2 quod ipsam per propriam speciem, declare videtur: nec circa naturales, ut potest adipisci apprehensam. ratio ad 1am est: quia 2 quod cognoscit Deum, l aliud supernaturale per alienam speciem in clare ipsum percipit, sed obscure, sicut datur loco ut faciat entis rationis concipiens ipso ipsum Deum cum aliquo respectu ad creaturam, l aliter ac est. Ad 2am huius est ratio: nam cognitio per propriam speciem est clara, et intuitiva, seu quod idem cognitio rei ut est in se: q nequit esse cognitio rei aliter ac est in se. Ad 3am vero sic: angelus nequit falli, nisi dicas fingere posse in tamen cognitionem aliunde ipsam in comprehenderet. unde efficere entis rationis. ni dicas fingere posse, in tamen falli. Ita stra 1a quia qui fingit fallitur committit ergo 2 quia nemo fallit cognitam speciem distinctam ipsius hic ita et fingere

Ad 3am vero sic: supposito quod angelus, sicut patria cognoscat res naturales omni modo quo cognoscibiles sunt erit est sunt in se nulla ut ratio cognitionis ipsas cognoscere aliter ac sunt immo ad contrarium datur: q. Probo ans: angelo existenti, patria relegando est omnis perfectio cognitionis imperfectae quae necessaria in sit immo superflua, talis est cognitio fingens circa res naturales supposito quod ipsas comprehendit: q minor patet quia supposito quod ipsa cognoscat omni modo perfecto quo sunt in se cognoscibiles, superfluit alius imperfectus cognoscendi, qualis est modus fingendi.

Dicet ex hoc clare sequitur, nec ullum fingere circa Deum modo quo diximus. quia supposita cognitione clara, et intuitiva videtur superflua ea abstractiva, quia imperfecta modo cognoscendi. — Dico quod esto angelus Deum intuitive videat, ipsum tamen comprehendere nequit: quare illum in cognoscit omni modo quo cognoscibilis est, sic quae datur adhuc locus, ut alio modo ipsum cognoscat, licet imperfecto negative sit.

Quaestio 1a: an intellectus divinus efficere, l saltem cognoscere posit ens rationis? aliqua praenotantur, authoris et placita referuntur. Sec. 1a.

Dubium hoc potius ad theologos, quam logicos pertinet, sed quia aliquatenus oritur ex principiis logicalibus ideo ab omnibus diligenter in presenti. sed notandum omnes Deo concedere divinum entis rationis

II

47

(liet n assig) quo dicat chm chimera repugnat. Cæteri Vazquez, eius que discipuli ~~quo~~ tali dicty negat. Quibo, suponit
La opio negat Deo ty efficig, qua cognitiva entis ficti: author illius est Pater Vazquez, eius que discipuli
Curriany, Alarcon, Dalis Cæteri ille ultimo ~~conuenit~~ concedere ide, ac aduersarii: scilicet Deu per
dicty ens rationis cognoscere. 2a 2q opponta Deo tribuit ty cognoscitiua, qua efectiua entis ficti
sic Scoto, Durando, Henricy, Torre, Fonseca, Araujo, Aluldao, Didaco a Pace, noster que eminentis
muy Aguirre, & alii. Licet aliqui eorum unica Deo concedat efficig circa respectiu idealem; ipso, qua
hoc nulla dicit perfectiõ. n tamq circa entia ficta loquutia, Quimerica quia; perfectiõ arguit.
illi syt Araujo Martinez, & alii thotany. 3a uero, & ultima tenet Deu cognoscere nullatenus
tamq efficere ens ficty. ita Suarez, Cajetanu, Capreolu, Hurtado, Joannes a Sancto thoma, Onicy
Linea & quq plures ex nostris manu scriptis. Cy quibq sit

Nostra Conclusio. Sect. 2a.

Entiu diuinu cognoscit ens rationis, n tamq ipsu elicit. duplicis partis alterius ~~includit~~ & quoad 1q pro
)) uatur ex diuo thoma 1a ~~pte~~ q. 14 ar. 9 ~~te~~ sic loquente: quicunque dicitur posuit per creaturam fieri
)) cogitari, l dici, omnia cognoscit Deus; sed creatura cogitat multotiq circa ens rationis ipsu qua
cit: q Deus illud cognoscit.

Ratione uero sic nostra probatur conclusio: Deus comprensiue cognoscit actu nostru quo
efformatur ens ficty, speciq ipsius representatiua q talis actus & speciq cognoscit omni modo, quo cognoscibiles
syt; sed cognoscibiles syt ut ordinati dicty ad ens rationis ut ~~fictum~~ ~~& representatum~~ factibile, & representa
bile per ~~actu & speciem~~ ipsos: q Deus qui cognoscit actu & speciq; sed nequit cognoscere illos ut ordinati ad
ens ficty dicty qui simul cognoscat huiusmodi ordinis tru: q. 2 Deus ~~cognoscit~~ comprehendit ilis
cognitiõ practica qua talis est & ut conducta a cognitione speculativa; & cognoscit illa qua entis
rationis & ductiua: quia talis est talis est & practica conducta que a tali speculativa, i qualis est entis
ficti effectiua. Hæc sic sed repugnat quod cognoscat illa, ly quod est entis rationis & ductiua, qui
simul cognoscat talis & ductionis tru: q. minor subsyta constat ex ~~nq~~ cognoscit actu ; est & ductis ens
ficty, necessario cognoscere debet ens ficty; ee & ducti per talis actu, cy hæc duo correlativa sint =

Dicit cy patre
Vazquez Deus ~~comprehendere~~ cognoscere actu intellectiõ nostro & speciq omni modo, quo cognoscibiles, syt
dicte perfectiõis, n uero perfectiõe quod unica exigitur ad comprehensiuq cognitiõ. Quare cy co
gnitio practica & speciq 1q quod ordinis dicit ad ens rationis ut factu & representatu, perfectiõ dicat;
ideo sic a Deo n cognoscitur, sed unica ~~sit~~ ordinatur ad ens tale quod principaliu tru est.

Sed contra:
ut Deus comprehendat cognitiõ entis ficti factiui illa cognoscere debet omnimodo, quo cognoscibilis est
n arguit perfectiõ ex parte modi cognoscibi Deo; sed acto illa cognoscat, ly quod ordinis dicit ad ens
ficty, n arguit perfectiõ ex parte modi cognoscendi Deo: q. Prouo min. ideo talis perfectiõ terret,
quia ipsa cognitio practica ~~sit~~ ut dicit similis ordinis perfectiõis portat; sed cognoscere obiecty, ly quod
dicit perfectiõ illa n arguit ex parte cognoscibi: q. Prouo min. Deus cognoscit peccata, ly quod pec
catis quo ipsa maxima perfectiõ dicit; sed ex hoc n arguitur aliqua perfectio ex parte modi co
gnoscendi Deo: q. a simili. 2 Deus xa illud sapientiæ 8: scit uersutias & dissolutiones argutorum, sed omnia
hæc perfectiõ dicit: q. 1a = 3 tota illa perfectio cognitionis practica unica traret diuina cognitiõ,
nullatenus que ipsa specificaret, cy nullu obiecty creati specificare habeat, nisi proxime traret cognitiõ
onis diuinæ; q illa perfectio minime Deo repugnaret.

Quoad 2q partis sic probatur: cognitio imperfecta est Deo
negada; talis est entis ficti factiui: q hæc n conuenit ipsi. Prouo min. cognitio rei aliter ac est
sic perfecta est; similis est cognitio entis ficti effectiui: q. Prouo ~~min~~ maioris: cognitio qua res
qualis est & sic n conformatur, imperfecta est; sic se habet qua res aliter ac est, cognoscit: q. Maioris
probo: quicunque res cognoscens, ipsa qualis est & sic, cognoscere iudicat; Deus ille, cuius cognitio n conformatur
cy re qualis est in se, n regulatur quod per cognitiõ iudicat; sed hoc est maximum imperfectio,
cognoscendo: q.

Confirmatur: qui ens rationis elicit fingit: cy ens rationis sit xa philu quod habet ee obiectiuu
illu, hæc quod n est, per se ac si esset. ty quia ens rationis ide formale est ac ens ficty:
q ab aliquo fingitur, n nisi ab efficiente ipsu: q si Deus illud faceret, illud fingeret illud.
Hæc sic sed repugnat quod Deus fingat: q. Prouo min. subsyta: repugnat quod Deus fallere,
aut falli ponit cy sit iyme uerax cognoscendo; sed si fingeret, fallere poniet per ipsu quod faceret: q
Explicatur q philu eadq ratio. si Deus fingeret efficeret ens rationis, n esset iyme uerax cognoscendo
hoc nullu catholice dicere uelit: q. Prouo mai. ueritas cognoscendo stat conformitate & rectitudine
actus cy obiecto: sed sicut falsitas ide formitate; sed illa conformitas & rectitudo deficeret, si Deus
ens rationis efficeret: q. minor stat quia ty obiecty attingeret aliter ac est, sic. Maior uero
)) probatur ex Parte nostro Anselmo, Dialogo de ueritate Cap 3, ubi sequitur habet: Si q uera & recta
)) est cogitatio, n ob aliud, quq quia cogitamus putamus ee, quod est, aut n ee, quod n est. Non est aliud
)) cuiq ueritas, quq rectitudo: q xa Sancti Doctoris ueritas cogitationis stat cogitare ee quod est, aut
n ee quod n est. q stat cogitare obiecty ee, sicuti est se: q qui n attingit obiecty, sicuti est, n
est uerax cognoscendo. q Deus ~~uerax~~ uerax cognoscendo n est, si attingit obiecty, aliter ac est.

Dicy ~~ex aduerso~~ cy nostro Eminentissimo Cardinali de Aguirre, & contra 1a rationz: supposito quod Deus cognoscat ens rationis ut a nobis, 1a assertione asseritur, cognoscit rem aliter ac est; sic; g. ~~& per hanc rationem illud efficere nequit~~, 1a ratio totaliter ruit. Probo ans: si Deus cognoscit ens rationis — cognoscit, quod n est, nec ee potest, ac si ee set. g. cor Ans patet quia ens rationis nec est nec ee potest. a lyde cognitz et a deo, ac si ee set. ng cognoscitur a deo ut a nobis factus, & cognitus: sed a nobis est cognitus, ac si ee set: g. Respondeo negando ans, simul que eius pbationem. Quare aliud est, quod Deus cognoscat obiectu ee a nobis cognitu aliter ac est; aliud uero & dissimile, quod ipse cognoscat illud aliter ac est. 1y est uerum, solus cognoscit ~~ille~~ cy sibi alienabile ee a nobis cognitu, sed uerum est non ipsum cy tali alienabile concipere: g. illud concipit ut est: ut est scilicet a nobis cognitu. ex quo falsitas 2i extremi deducitur. Hoc pluribus exemplis panificari ualet: ex quo ens ego cognosco altera figere / mentiri non sequitur me mentiri, falsu aprehendere, sed ueraciter apprehendo, supposito quod ille reuera mentiatur. Sic similiter ex quo Deus cognoscat haereticu ~~utar~~ apprehendere ~~quarta~~ re uera dari & existere quarta falsissima trinitatis personas, n ideo Deus cognoscit tales per sonas dari & existere, sed potius oppositu.

* Dicy cognoscere res aliter ac est non est perfectio ex parte cognoscentis; proprie cy rei, & obiectu cognosci nequit, nisi aliter ac est: tale est ens rationis: g. maior patet quia hec perfectio solum stat ex parte obiecti cogniti ipostatice alio modo cognosci min. uero probatur: ens rationis est quod fingitur ee persimile ac si ee set. sed quod sic est, nequit cognosci, nisi aliter ac est. ~~nequit~~ g. Probo min. concipere quod n est, ac si ee set est concipere res aliter ac est. sed quod nequit cognosci ens rationis, qui cognosceret quod n est, ac si ee set: g. 2 licet repugnet symma Dei perfectioni, res aliter ac est, cognoscere per alium sectinque per diuinu: g. Ans constat quia 1y n judicatur res ita ee sicut cognoscitur, quo est, perfectio. ~~sic~~ ex quibus etiam ~~stra~~ 2a rationis figuratiue, sequitur Deu nec fallere, nec falli, quia quoties judicatur res sicut apprehenditur ee, nulla falsitas, aut fallatia datur, siquidem ~~abstractive~~ (ut philosophi abstractive) n est medium, siue error.

Ad 1um pbationis concessa mai: min: distinguo ab illud illud eliciete. sedo min: illud pure speculatiue nego min: ad aliam pbationis concessa mai: distinguo min: nequit cognosci ens rationis practice, sicut 1a, concedo min. pure speculatiue, nego min: Unde sicut Deus cognoscat hircocerum, scilicet a nobis cognitu & fictu ac si ee set, non tamen hoc talis pure speculatiue nec uero practice, hoc est cognoscit non illud admittendo ac si ee set, non tamen ipse ipsum cognoscit, ac si ee set ut supra diximus, imo potius cognoscit repugnare ee ut sit sicut a nobis concipitur ee. Nec ex eo quod ens rationis habeat ee quod n est, habet tamen quod reuera n est, sequitur n posse cognosci ut est, ng dymodo cognoscatur pure speculatiue cy ee fictu ~~cognitu~~ sic sit nihil aliud est quo tale ee fictu, quod reuera n est, scitur tamen ee. sic medius licet sic sit rei platio aliter, at res se habet) optime potest concipi ut est, sic ab illu ipsum pure speculatiue. Ad 2um dico

~~1. dic solum cognoscere res aliter ac est pure speculatiue non uero practice.~~

1. dic solum cognoscere res aliter ac est, pure speculatiue non practice.

replico 1plicatoria congrue concipere scilicet res aliter ac est ad per diuinu; ng supposito quod per diuinu cognoscat scilicet hircocerum, aliter ac est, n cognoscit: g. Probo ans: illum per diuinu cognoscere est ipsi dicere, cognoscere que repugnant ee, sed cognoscere hircocerum repugnare ee, est illum, ut est, sic cognoscere: g. 2 intellectus diuinus ut potest, ymmo perfectius, cognoscendo usticu & diuinum adhuc hircocerum cognoscit ab ipso que dicit sed per illum actu ens ut est, sic cognoscit. cy dicitur illum existere & positiuitatis, hircocerum autem, sic nec existit, nec cognoscibile est: g. 3 & ut ad ultimum pateat. Deus sicut est ymmo uerax, iudicando, ita & apprehendendo; sed 4a ~~non~~ nequit cognoscere hircocerum aliter ac est iudicando: g. nec apprehendendo. Quare licet apprehendendo res aliter ac est, non debet falsitas componita, quo ipse est intelligendus, philosophi, dabitur tamen simplex.

Soluuntur argumenta Sect. tertia.

Arguis 1 & contra 1a Conclusionis: si Deus cognosceret ens fictu, ipsum efficeret; hoc non dicimus: g. nec 1y dicere debemus. Probo mai: ens fictu fit per hoc, quod cognoscatur: g. si a Deo cognosceretur a Deo fieret. 2 si Deus ens fictu cognosceret, ipsum ab eterno cognoscent: g. ab eterno haberet ee obiectiuu a intellectu diuino: sed tale ee obiectiuu non est ab intellectu creato quia ab eterno non est: g. ab intellectu diuino: g. ens fictu haberet ee obiectiuu ~~diuino~~ intellectu diuino, & ab ipso: g. ab illo fieret, quia cy non solum stat, sed tali ee obiectiuu, ab eo fingitur, a quo tale ee habet.

Sup. ad 1um distinguo mai: si Deus illud practice cognosceret, ad ens rationis una pure speculatiua, qua unice ipsum speculabitur facta & elicita per cognitionem 2a quo practica est. 2a est Dei propria 2a uero creaturae. Quare Deus unice speculatiue ens rationis a creatura practice cognitu & deductu. si ens quocunque entis fictu cognitio ipsum deduceret, dey quis cognoscit ens rationis ut sic, ens rationis ut sic per talem cognitionem deduceret, quod quamuis est cy repugnet deductio circa ens uniuersale, omne singulare, quod deducitur, singulare ee debet. Quare sicut hoc ens fictu non practice, sed pure speculatiue cognoscitur, sic Deus illud cognoscit

4

28

sicut dy Deus cognoscit Lutetiam fingere, Neronem mentiri &c. n̄ propter hoc Deus fingit, sed pure speculative fictionis illorum respicit.

Ad 2m. Ideo ante dupliciter. Primo: habet ee obiectiuum extrinsecum sicut intrinsecum. Nego ctiam. Quare ens fictum n̄ quodlibet ee obiectiuo mouet, sed intrinsecum. Unde licet beatus ab eterno cognoscatur a Deo, ex unica cognoscatur ut factibile a creatura, tempore, solum habet ee obiectiuum extrinsecum, intellectum diuinum, quatenus illud pure speculatiue, ut factibile ab alio. Sicut etiam Deus ab eterno cognoscit peccatum licet ab eterno n̄ sit, nec ipsum efficiat, quia illud tantum cognoscit, ut factibile a creatura, insta etiam de cognitione entis rationis ut sic.

Deus illud ee obiectiuum, quod ens rationis habet ab intellectu diuino, est ee fictum: Sed ee obiectiuum intrinsecum. Probo ar: illud ee obiectiuum n̄ est uerum, et tale ee &c. Probo ant: illud ee obiectiuum est entis rationis ee; sed ens rationis nullum ee uerum et tale habet: &c. — 2: &c. Ideo ens rationis n̄ habet ee obiectiuum intrinsecum ab intellectu diuino, quia certo ab eterno ab illo cognoscatur, quia solum cognoscitur ut factibile a creatura; sed dependenter a creatura illud cognoscere uidetur: &c. Probo min. Deus ab eterno cognoscit hircocerum; dependenter a creatura; &c. Sed hircocerum ens rationis est: &c. Probo mai. Deus ab eterno cognoscit dependenter a creatura repugnans hircocerum repugnantia ee, ex dependenter a creatura repugnans sit. Sed quia cognoscit hircocerum repugnantia ee, hircocerum cognoscit ut repugnans. Tuli: &c. 3: repugnat cognoscere cornipo inutilitatis formam uitae et forma cadauerica, qui simul cognoscatur tri huius compositi utilitatis uitae nepe, et forma cadauerica: &c. repugnat cognoscere hircocerum repugnantia ee, qui simul cognoscatur huius repugnantia true.

Ad 1m nego &c. ad cius probans nego ctiam ans: ad primum quae probans concessa mai. dutquo min. nulli ee uerum, et tale habet intrinsecum. Secundo, extrinsecum nego min. Unde ut supra iam diximus, ee quod habet ens fictum ab intellectu diuino est extrinsecum, ideo quae tale, ne esto ens fictum nullum ex talis intrinsecum habeat, extrinsecum tamen potest illud habere consimile, eo quod denominatur speculatiue cognitum. Ad 2m ee fictum quod habet, de insta cognitione tracta ad entis rationis ut sic. Ad 2m concessa mai. nego min. ad cius probans dutquo mai. Deus cognoscit hircocerum repugnanter. Ideo mai. ut existens compositum, aut existens nego. Similiter quae mi. sub eadem distinctione: hircocerum igitur dupliciter considerari valet: 1 ut repugnans, 2 ut existens obiectiue intrinsece, seu ac si existeret. 1. modo a Deo considerari valet ab eterno, et dependenter a creatura, quia aut sic n̄ est quid fictum aut, nisi dependenter ab intellectu creato: 2 uero modo ens rationis est, quo ipsum a Deo scipi ne hircocerum repugnans re uera sit. 2 uero modo considerari, futuro, actuali, modo scilicet quo considerantur ee obiectiuum intrinsecum habere. Sic Deus ab eterno cognoscit quemcumque ut sic repugnantia ee dependenter a creatura. n̄ attingit tunc quemcumque ut sic ut ens fictum, quia ipsum n̄ percipit ut existens obiectiue intrinsece. Ex dictis ad 3m patet.

Ad 3m: dato ut possibili quod intellectus creatus repugnaret, adhuc Deus ens fictum ab eterno cognosceret: &c. sed tunc illud cognosceret dependenter ab intellectu creato; &c. n̄ opponitur nisi Dei perfectioni cognoscere ens fictum dependenter ab intellectu creato, quoniam quae nec illud efficere. Ista patet: n̄ quod opponitur nisi modo Dei perfectioni, ipsum n̄ est. Secundo adhuc reponitur quod intellectus creatus possibilis sit. n̄ dato quod possibilis foret adhuc seruaretur ratio infinitae Dei perfectionis. Maior uero sic probatur: intellectus infinitae Dei perfectionis foret uere ens rationis ens rationis ens rationis n̄ ee. &c. sic a Deo cognosceretur. 2 quia ex dictis patet intellectum diuinum dependere ab intellectu creato ut cognoscat ens rationis; hoc n̄ est dicendum: &c.

Ad 4m nego supponitur, immo replicatione: n̄ repugnantia causa &c. efficitur repugnare debet. Ex &c. unica intellectus creatus qui causa entis fictis est, possibilis esset, sic &c. ens fictum. unde tunc Deus n̄ cognosceret ipsum nec ut existens, nec ut possibile, nec esset uere ens rationis ut existens obiectiue, aut possibile nec ens rationis n̄ ee immo potius nego etiam supponi. Solum &c. tunc casus ut alia prius dicta replico. Deus illud cognosceret ut repugnans, modo quo quandoque quemcumque cognoscit, ee repugnantia, n̄ uero ee existentis obiectiue aut possibilis. Sicut etiam peccatum casu quo repugnaret creatura illius causa cognosceret tanquam ut repugnans. Insta etiam, de cognitione entis fictis ut sic. Ad 4m dicendum quod Deus cognoscere ens fictum dependenter ab intellectu creato n̄ significare ideo ac dependentia sit intellectus diuini a creato, ut percipiat ens fictum, cum ipse Deus immediate extra intellectum creatum uideat, omnes quae cius effectus; sed potius denotare ens fictum dependere ab intellectu creato, ut a diuino cognoscatur. Sicut Deus cognoscit peccatum ab eterno dependenter a creatura, quatenus ipsum peccatum ut ens dependet ab ipsa, n̄ uero intellectus diuinus.

Arguo 2 de tertia parte: cognoscere n̄ ens ad instar entis est fingere de ens rationis efficere; sed Deus ita cognoscit: &c. Probo min. Deus cognoscit negationes, et privationes ad instar entis; sed negatio et privatio est n̄ ens: &c. Ly quatenus ex doctore antiquo opusculo 22 cap. 1. ita loquitur: Ens est obiectum intellectus: cum nihil sciri possit, nisi ly quod ens actu: ut dicitur 9 methaphisicae. Unde nec oppositum cius intellectus potest intellectus, scilicet n̄ ens, nisi fundo ipsum ens aliquo modo. Quod cum intellectus apprehendere nequit, efficitur ens rationis. In quibus uerbis ita clara aparet illa maior, ut nulla egeat explicatione. — 2 quia Deus cognoscit privationes et negationes sub ratione entis, ut potest obiectum proprium ipsius; sed nequit sic illas cognoscere, qui sit ad modum entis &c. Probo min. nequit sic illas

cognoscere, qui illa percipiat ut contenta sub ratione entis. q illa cognoscit ut ens, t ad modu entis, quia sub ratione entis, n sequitur quod ens n est: ⁊ℬ nequit illa concipere, nisi ad modu obiecti ipsius: sed obiectu ipsius est ens: ⁊ℬ illa cognoscit ~~qua cognosci~~ omni modo, quo cognoscibiles sut, quia ea ipsa comprehendit; sed sut cognoscibiles ad modu entis: q.

Ad 1m rep. concesa mai. negdo min. & ad ius que prouationē nego mai. Deus q cognoscit priuationes, q negationes per ens seu per formas positiuas oppositas; n uero ad modu entis aut formas positiuas, immo potius modo opposito, quatu abipsis remouet rationē entis: sic tenebras per lucē cognoscit n ad instar lucis, sed ut ipsis oppositas ab ipsa que remotas. Nec uerba diui thome ⁊ trariu prouāt. siquidē ita ce intelligi debent, ut sit respectu intlis creati, qui, ut pote impfecte, cognoscendo, nequit priuationes, q negationes cognoscere ut sut, ne, sed ad modu obiecti ipsius, quod ens est, ipsi rationi entis applicādo. Intlis uero diuinus, quia infinite perfecte cognoscendo, syme que ue ras, uere, q recte ipsas cognoscit, q illis negando rationē entis. tum quia species finite perfectionis habet, qua creatu ideo que ipsi omnia, ut sut ipse representat. — Ad 1m dist quo mai. sub ratione entis ~~sutt~~ applicatiue nego mai. remotiue concedo mai. q sub eadē distinctione min. ad eius prouationē distinguo mai. ut stetas ~~contenta~~ per participationē entis nego ans, per participationē obiecti intelligibilis concedo ans. Quare Deus universaliter cognoscit priuationes negationes, ab ratione entis remotiue, quatu illa est ratio, qua, q per qua ~~priuationes~~ cognoscit, nihil quid cognoscibile n quia ipsi applicit rationē entis, cui potius percipiat illas modo opposito, quatu cognoscit ipsas negare entis per quod eas percipit. Unde illas cognoscit ut stetas sub ratione entis ly ex pressionis obiecti intelligibilis, quatu per illa ratione obiectiue intelligitur, n uero quia stringitur sub ratione entis ly expressionis entis, ⁊ sic ratione participare n potit.

Ad 2m nego mai. aliud siquidē est priuationes cognoscere per ens quod est obiectu diuinus intlis, aliud uero ad modu entis ut ex dictis constat. unde ex quo ly iuponatur n sequitur ly: praserti cu Deus illas attingat per ens remotiue modo quo oppositū. — Ad 3m dico ad cognitū ~~comprehensiuq~~ n exigi ~~omne~~ modu cognoscendi perfectionis dicti, qualis est qui requiritur, presenti, sed unius qui perfectionis portati sic obiectu multotiens est cognoscibile certo q probabiliter, qui Deus illud quauiliter cognoscere debeat ut abipso comprehendatur. Sic similiter per discursu cognosci valet, qui Deus, licet illud comprehendat, circa ipsu discurrere ponit.

Pro min. sa

*Dicit: q Deus cognoscit negationē entis ut ut ipse percipiu ens q Deus cognoscit negationē entis ut nihil est, per id quod aliquid est, ut aliquid est, dicat cognitionē illius, quod nihil est, ut nihil est. q Prouo ans: id quod nullā conexionē, portionē, aut similitudinē ~~hoc~~ cu alio habet, nequit alteriu ducere cognitionē; sed quod aliquid est, ut aliquid est, nullā conexionē ~~ad~~ aut portionē, immo potius oppositionē habet cu eo, quod nihil est, ut nihil est. q. ⁊ nequit Deus attingere sub ratione entis ~~ad~~ priuationes, qui ipsas sut cognitas sub ratione entis; sed placet ita cognitas ee, qui ipsis talis rationi entis applicatur: q. Prouo min. ~~placet ee cognitas sub ratione entis qui~~ ide fortiter est ee cognitas sub ratione entis, ac ly rationi entis; sed placet ee cognitas ly ratione quo ipsis n ueniret, nec applicabat per talē cognitionē: q. = ⅁ placet quod uolitas attingat sub ratione boni obiectu, quod bonu n est talis applicatiue. Dic discurrendo per alias pdas: q. Ans: stat. Ita infertur: ideo siquidē ly est uerū, quia sub ratione boni n comprehenditur nec stringitur, quod bonu n est.

Sup. ad 1m x. dicta unu dupliciter ducere alteriu cognitionē, ⁊ ratione conexionis, similitudinis, aut stringitis uti causa ducit cognitionē effectu, ~~contra aut~~ effectu que causa cognitionē aut ratione diuersitatis, q oppositionis, ad quod n exigitur conexio, aut similitudo, sed potius contrariu: sic forma lucis ducit cognitionē tenebrarū, ~~nihil que lucem~~ quare cognoscendo lucē percepit oppositionē ipsius ⁊ tenebrā. quatu que tenebras lucis carentia ee. — Ad 2m stat q dictis, addo que ee cognitas sub ratione entis remotiue ~~nihil~~ n ee idē, ac ee cognitas ly ratione entis, unica que uerū foret utrūque casu quo esset cognita sub ratione entis applicatiue. ⁊ 2 potest dici ee cognitas ly ratione entis ⁊ habere ex parte modi cognoscendi n uero ex parte rei cognitē. — Ad 3m dic uolitas n ponit attingere sub ratione boni obiectu nisi per amorē, per que nisi bonu uerū, ⁊ apparēs tendere nequit. ad alias pdas quas creatis re pertitur, uti intuenda, scitiua, ⁊ prouat, ita creatu n ponit attingere per ratione entis n ens nisi ad modu entis, quod libenter concedimus. ⁊

Dicit dabur negatio, qua n sit cognoscibilis per formā positiuā opponitur remotiue: q ad modu formā positiue. Prouo ans: negatio quimera n est cognoscibilis per formā oppositā remotiue: q. Prouo ans: forma opposita talī negationi est quid negatiuū scilicet ipsa quimera, sed per illa n est cognoscibilis. q. = rep. negationē quimeras ee negationē negationis unde formā positiuā: quare n per formā oppositā, sed per seipsā cognoscitur.

49

Replicabit nulla ꝑfectio est cognoscere rē aliter ac est: ꝙ Deus nō illā cognoscit. Prouo ans: nulla ꝑfectio est o rē materialē ō modo ꝓpirituali cognoscere; sed tali cognio est rei aliter ac est; ꝛc: ꝙ. maior constat alitꝫ de Deo ꝙ perfecte cognosceret. Minor patet quia talis rē nō existit ꝓpirituali modo: ꝙ illā isti modo cognoscere est ipsā aliter ac est cognoscere. = ~~Q datur rē aliquid quod nō sit cognoscibile, nisi aliter ac est, sed nihil adeo est cognoscibile. ꝙ ab ipso aliter ac est, cognoscitur. Prouo assꝫ~~ Nego ans: ad cuius prouaonē dicꝫ quo mai. modo ꝓpiritali cognoscere ex ꝑte rei cognitꝫ, nego mai. ex ꝑte modi cognoscēdi: cedo mā, sub eadē quę dictione min. Quare licet Deus modo ꝓpiritali rē materialē cognoscat quia tē cognio ipsius, quā poa. ꝺ ꝓpecies summe ꝓpiritualis sit, nō tamē ipsā rē materialē cognoscitur aliter, ac sit, ꝛc, quia Deus nō cognoscit rē materialē modo ꝓpiritali ee, sed modo materiali. Sicut ꝺ beatus ꝓa tria Deū uidet ut ione, modo quę finito, nō ideo ſſgit, nec attigit Deus aliter, ac est, sed ut est ꝛc, esto Deus modo ꝑfinito sit.

Arguꝫ 3: ęque Deus infinitus est ꝛ cauēndo ac ꝛ cognoscēdo; sed quia infinitus ꝛ cognoscēdo, nō solū ens rale, uerū etiā ens ficti cognoscit: ꝙ ☞ ideo ex quo nō cognosceret ens ficti, nō est infinitus ꝛ cognoscēdo, quia aliquod cognoscibile subter ſſgeret diuinā cognionē; sed illud si illud nō ꝑduceret aliquod causabile subter ſſgeret causalitatē Dei: ꝙ ☞ Deus plura entia imperfecta ꝑduxit, quę ex tali ꝑductione resultet aliqua ꝓfectio ꝛ Deo: ꝙ ex quo ens ꝺ quid, ꝺ ꝑfecti, quale est ens rationis, ꝑducat, nō sequitur ꝑfectio ꝛ ☞ respondeaꝫ talia entia ꝑducere, ponē ab⁹ ulla ꝑfectione, quia nō sub raone ꝑfectoꝝ, sed sub raone entis nullā dicte ꝑfectionē ꝑducūtur. ideo ꝺ ente ficto dicimꝰ. = 4 Deus ꝺcurrit cū creatura ad ꝑductionē entis ficti: ꝙ nullā ꝑfectionē arguit talis ꝑductio. Prouo ans: concurrit cū ipsa ad cognionē entis ficti factiuā: ꝙ. Nē dicere ~~sua~~ sufficit ad ipsā ꝺcurrere sub raone ꝓtelectionis, aut cognionis, nō uero sub raone fictionis. liquidē concurrit ad illā qua cognio practica est, quia ꝛ hoc ꝛsa dicit ee cognionē creatā, ꝓinde quę a Deo depēdēt tāquā a causa ꝓa.

Resp. adām concessa mai. ꝺ min: negādo ītā, ꝛ claritatis gratiā nulla ꝑfectionē arguit: cedo min: si illā arqueret nego min: Quare ut Deus sit infinitus ꝛ linea cognoscitiua, ꝺoperatiua, uolitiua ꝛa nō existitat quod cognoscat, operetur, aut uellit quid quid cognoscibile operabile, aut uolibile est cū admixtione ꝑfectionis, immo potius ad ꝑfectionē ꝑfinitę ꝛ quācunque linea ex prędictis necessaria est nō exclusio ad aliquid ꝑfectionis ~~arguens~~ arguens, ex quo sequitur Deus ꝑfinitus ee ; utraque linea, licet nō ꝑducat ens ficti, esto illud ꝓpeculatiua cognoscat, quia cognio ꝑductiua entis ficti ꝑfectionē arguit, nō uero ꝓpeculatiua, liquidē illa ut ꝑte fingens ꝺ diformi obiecto, nō ꝓpatur cū ryma Dei ueracitate ultima, uero ꝺ solū ꝓpeculatur obiectū illud attigit ut est nullā dictatā tribuēs, nec fictionē claudens, ꝑde quę ~~necessaria~~ optime adaptatur ryma ꝺ ꝑfinitā perfectionē Dei ꝛ cognos cēdo. Quare esto nō ponit ꝑducere ens ficti, hoc nō tollit infinitudinē diuinā. Omnipoās. Ala)) Dnus Parens noſter Anselmus Proslogio Cap. 7 sic loquit: sed ꝺ omnipotens quomodo est, si)) omnia nō potest? aut si nō potest corrupi, nec mentiri, nec facere uerū ee falsū, aut quod)) facti est nō ee facti: quomodo potest omnia? an hęc ponē nō est poa, sed ꝑpoa? ad quę ꝑt alia respondet: Qui ꝺ sic potest, nō poa potest, sed ꝑpoa. Sicut ꝺ ad Omnipotē diuinā nō ꝓspectat ponē mentiri, nec facere uerū ee falsū, quia ꝛliter ponē nō est poa, sed ꝑpoa, sic dici mus ꝓrenti. ꝺ Quidē arguit maſtē instatur hīi tri: sicut Deus est ꝑfinitus ꝛ cognoscēdo, sic ꝺ ꝛ cauēndo, sed quia ꝑfinitus ꝛ cognoscēdo peccata cognoscit: ꝙ ꝺ illud cauēbat. ꝛliter ꝺ, alter fallāci ꝺ fuaciali, quę Deus cognoscit, quia ꝑfinitus ꝛ cognoscēdo, nō tamē illā cauēbat esto ꝛ cauēndo infinitus. Per quod ad ryam ꝺstat.

Ad 3ym bene ibi: ad additā uero dic, quod ens ficti licet sub raone entis ꝑducti ꝛ ꝑducēte ꝓfectionē arguit, quia nō ꝑducitur nisi per actionē ꝛ ꝺ cuius ꝺ cuique ꝺbeat ee alienus sit a diuina perfectione, ryma quę ꝺcueracitate, ideo talis ꝑductio a Deo est relegāda. = Ad 4 dicimus Deus ꝺcurrere ad cognionē creatā sub raone cognionis ꝺ ꝓtelectionis nō uero sub ratione fictionis practicę ꝺductiuę entis rationis: sicut ad actionē peccaminosā concurrit sub raone actionis liberę ꝺ totaliter nō uero qua peccaminosa. ~~Sicut~~ Sicut etiā ad actus quosuis ꝺ sophisticos sub raone uitalis ꝺ ꝓtelectionis. ꝺ licet cognio practica, qua ꝑductiua entis ficti ſit creata nō ideo pendet ꝛ talē expressionē a ~~voluntate~~ Deo ut ꝺ ergā, sed ut permittēs, ut ꝺstat ꝛ actus peccaminosos.

Arguet 1: Q ii eformao aliquory entiu rationiu ; pura fictione ; ipsiu n sit Deo scedda, saltu respectu ideales ; ipso qui sut entia rationiu debet ipsi concedi: q. probo ang ex dno thoma 1a pte q. 15 arc. 2 ad 3y sic loquit: ad 3y dicdy, quod huiusmodi respectus, quibus multiplicatur idea n causatur a rebus, sed ab ipso dnino comparato essentiae suae ad creaturas res: q respectus ideales quibus essentia divina comparatur ad res, absolute dnino causatur; sed isti sut entia rationis cu essentia divina raliter n comparetur ad creaturas: q. = hoc est arguu, quo media uia aliqui tendut scedere Deo efficiu entiu rationiu ; sibi ; predictis respectibus, quod nullu perfectionis arguit, negdu tamq alia ra pure ficta, q ficione ipsius, quia ymago Dei perfectione n ipsa tingitur. Cattery ratio conjuncta ad hanc ultima negdam cadit ui urget, unde ad respectus ideales, qui n ens rationis, q rale sut, sed ens pure ficti, habens tanq ee obiectiuu ipsius figte, quod n est, perinde ac si esset.

Quare dubitquo ang: respectus ideales forliter sibi nego mai. Sydaliter accepti, Concedo, quo sensu sut uerba dicti thomae, intelligenda. Unde Divina essentia tripliciter considerari ualet, primo 2us se, q absolute; 2 ut imitabilis a creaturis; 3 ut forliter ad ipsas comparata; 1a sensu n intelliguntur respectus ideales nec forliter, nec sydaliter; 2 intelliguntur sydaliter. Dnc ad Deo sydaliter comparatur divina essentia: cattery adhuc n intelligitur ens rationis, sed tanq sydamentu ad ipsu a Deo ponitur, quousque dicta essentia divina forliter comparetur ad creaturas, quo ipsu intelligitur respectus ideales forliter tales. Itaque n sic comparatur a Deo ipsamet essentia divina, sed a creaturis: propter quod Deus n elicit talia entia rationis.

Dices: a x. alius praeceptor q Deus sydaliter causat respectus ideales: q sydamentu causat ad illos respectus forliter; sed sydamentu ad illos x. dicta est essentia divina ut a creaturis imitabilis; sed essentia divina ut imitabilis a creaturis, causabilis est: q causat, quod causabile est. = 2 qui sydamentu relationis respectus forlis causabilis. Ipsa relationis causare debet, cu ex ipso sydamento resultet: q si Deus tale sydamentu causat, sliter respectus.

Adly quinta obja 2y distinguo: q causat sydamentu raliter entitative, nego obiu, uirtualiter concedo obiu. Quare Deus n causat raliter entitative sydamentu illiu respectus, quod est essentia divina ut imitabilis a creaturis, quia ut sic cognoscibilis; sdly q uirtualiter illud causat, quatu cognoscit ipsa essentia ut imitabile, quo ut sic cognita est sydamentu. Dicunt ipsa cognitio divina uirtualiter potest dici uirtualiter producta, q causata ab ipso, sic q essentia divina ut cognita ratione imitabilis. Et hoc dic ee q causatu extrinsece n uero intrinsece. Adly dicitur, quod licet admittatur ad relationem rale n debitu nobis actionem nec per se motu, resultet quae ex positione eximi sydamenti, n uero ad relationem ficta, quia petit actionem fieri.

Arguet: xtus Dnus dy ; hac uita est, quo plura entia rationis elicuit: q nulla perfectione arguit cora eligentia. Any patet, quia quo plures discursus, q demonstrationes 2a intentione artificiosa uerbosa fecit. quo 2q ; intentione salet obiectiuu sut quid ficti a nos. Dtia infertur, quia omnis imperfecto a xto Dno est relegada ut pote yme perfecto, persona quae divina. = 2: Deus cognoscit ; diuinis ; tly ut dubitu a uolitate, sed ita n sut: q fingit. Promai mai. cognoscit Verbu pcedere ab ipso Dn a uolitate: q utrumque ut dubitu cognoscit. Adly est imitatia maiestas: siquidem discursus ; Deo ; perfectione arqueret, quia n unico, q diuinissimo actu obiectiue comprehenderet sed duplici, quorum unus ab alio pederet, propter quod Deo negdu: q pariformiter negabitur xto Dno, ; quatu homo. Similiter tribuitur, alii quae sibi actus, per quos Deus ; hac uita se exercuit, ; quatu homo a Deo religuntur propter ; perfectione quae ipso ferret. q nulla est paritas a ipso ad 2y quod homo, adipiscitur ; quatu Deus. Quare dico n ; perfectione morali, sed tanq logicale arguere, quae licet Deo ; quatu tali, negdu, n est ; conuertibile, quod xto ; quatu homo. Scedatur. Adly dubitquo mai ang ut dubitu raliter nego concedo, uirtualiter q expresse concedo mai. Similiter quae circa ens quaeno subeada distinctione. Deus q eius ; tly, q uolitate attingit ut sut ; sic ymo a raliter q entitative sut idq tanq uirtualiter q expresse dicitur, sic utrumque percipit, ; ideq Verbu pcedere ab ipso a uolitate 2y expressione uolitatis ; n tamq ista uolitate raliter, q entitative, quia ut sic est idq met ; tly

Disquisitio 3a de Universalibus in Communi Sectio unica.

Ripule agrediamur puncta, q licet pro magna sui difficultate materia posita ultimis locis exigeret ut labore de exercitio aliarum ; tly illustratis istius ueneret difficultas, quia tamq ad alia maxime notitia prena conducit, ideo a illa incipienda est x. dicti thomae praecepti qui opusculo 1o q. 6 arc. 1 sic loquitur: a facilioribus est incipiendu, nulli quae dubitationem sut ad aliorum discipling requirantur. Quare de universalibus ; multa est per prius aggdu, ut postea clarius quodlibet universale in particulari ; intelligatur.

Quod commune est, multis uniuersale uocamus, sicut quod de uno tanq̃ dicitur, ꝑticulare, & de multis. 56
Vniuersale aliud est ꝑplexum, aliud uero ꝓplexum. Ex est, quod multiplici uoce exprimitur
ut ꝓpria uox signo uniuersali affecta: omnis homo est animal, ex qua plures particulares
de dicuntur. Ex est quod unica uoce, & tro ꝓnificatur. & hoc aliud multiplex est, unum
uniuersale ante multa seu ꝓ causa, uti Deus qui plures effectus causare ualet, & sol rei
pectu sublunarium effectuum; aliud uniuersale post multa seu ꝓ significando & representando: uti
uoces significant res, sed imagines Prototipa representant. Ex est uniuersale, multis de quo ꝓdi-
cat que unum aptum ad multa quod duplex esse dicit, essendo seu methaphisicum quod ab Aristo
tele 5 methaphisice textu 45 & 2° perhermenias sic definitur: unum aptum ad esse in multis:
aliud uero ꝓprie dictum logicum, seu ꝓ predicabile sic ab eodem philosopho loco citato definitur: unum aptum
prari de multis. uti homo, qui unum est aliquid que potens ut ipse multis dicatur.
de ipsis que predicatur. Ia definitio uniuersale Ex ꝓprietate explicat ideo que sic definitur
uniuersale methaphisicum uocatur quia ad methaphisicum pertinet de essentiis rerum agere.
2a uero uniuersale Ex eius ꝓprietate, quia probabilitas & ueluti ꝓpriam subrecta ad
ea methaphisicum uniuersaliter dicitur quo tale uniuersale logicum, quia ad logicum ꝓpectat
de rebus ꝑ ut probabiliter subsunt, pertractare.

Ex prædictis definitionibus ꝓfertur ad uniuersale tria exigi:
Scilicet unitatem, multiplicitatem, & modum essendi ꝓpluribus. Vnitas ex parte nate uniuersali, multiplicitas
ex parte ꝓferiorum, quibus apta est esse, modus essendi ei ex parte nate uniuersali. Ex quo
potest esse aut ꝓdici de ꝓferioribus. & q̃ unitas sic ab Aristotele definitur 5 methaph. Cap. 6
quod, quatenus talis, dividi non potest, ꝓ plura, quod sit eiusdem rationis ex diuisio
tali dici ualet, l unitas aggregationis, quæ accepta uocatur, sicuti acervus tritici unus dicitur, accepta
alia ydequaque ipsius nullatenus ex partibus existit: sic Deus unus est. alia ꝓpria ex partibus
ꝓ se unitas existit, uti homo unus physice dicitur ꝑ unionem ꝑ corpus & animam quæ unitas physica
accepta. uocatur: alia est methaphisica existens ꝓ diuisione excepta, formalis & hæc est de qua ꝓsentis quæ
adhuc triplex est, una dividualis, seu numerica, sic Petrus unus, dividuus, est qui ꝓpria ꝓdi
dua dividi nequit. 2a est specifica. sic homo qui ꝓplures species multiplicari non ualet. 3a
generica est, quæ uti animal, quod unicum genus est, ꝓplura quæ eiusdem rationis ꝓdi
visibile. Multiplicitas uero unitati opposita ~~ꝓportione contenta~~ per hoc opponitur
eiusdem dimensionibus, ac unitas, est diminuta.

Modo uero essendi ꝓ multis multipliciter ee ualet, l
successive; q uti quilibet per successionem est ꝓpluribus locis; quoties de uno ꝓ alio transit, l simul
tanee, sicuti Angeli quia ꝓ spirituales substantiæ ꝓpluribus locis simul existere ponuntur, aut per
identitatem, & hic est modus uniuersalis ꝓprius: sic homo per identitatem potest ee & fuit
de Petro, Paulo, omnibus que ꝓdividuis. n taliter quod ratio uniuersalitatis prædicetur, sed
tanq̃ subtracta uniuersalitatis, quod est ipsa nata
aggregationis quia multiplicitas fortiter dicit. & licet ad uniuersale quodlibet unitas sufficit n unitas
parte ꝓferiori, ad quæ est apta uniuersali nate, n tamen ipsa nata ꝓ multiplicitate actuali,
& fortiter tale dicere debet, sed tanq̃ ꝓpria. nec unitas æquiuoca, aut analoga, sed uni
uoca, quia uniuersale taliter unum ee debet ut ipsis uniuoce, & absque aliqua diuersitate
ꝓferioribus quibus ee ualet. ideo enim Diuina nata esto ita ꝓpluribus: scilicet Patre, filio,
& Spiritu Sancto, n est uniuersalis, quia n multiplicata, sed diuisa manet tribus diuinis
personis. sic ide met color diuinitus ꝓpluribus subiectis positus n est uniuersalis, quia ꝓdiui
sus manebit. Denique exigitur quod nata uniuersali adæquate ꝛdeꝛpretetur ex suis ꝓferiori
bus: Quare Petrus n est uniuersalis respectu pedis, brachii, &c. quia istis adæquate
ex qualibet ex his partibus ideꝛpretatur.

Caterum ꝛdicta quis ꝓsurgere ualet: unitas, & mul
tiplicitas sint tres ꝛse oppositi: q utrique uniuersali nate n exigit. Pico unitate & mul
tiplicitate quorum ꝛsum petere; unitatem ipsa, & ex parte ꝓferiorum multiplicitatem. & licet petat
simul multiplicitatem ꝑ quam ipsa multiplicari possit, hæc multiplicitas est potentialis respectu
nate; quatenus ipsa quæ actu est una, est multiplex ꝓpria, seu ꝓ multiplicari potens.

Quæstio 1a: an detur a parte rei Vniuersale Platonicum, seu Platoni attributum? Affirmatur sectio 1a.

Heraclitus & Cratilus omnes scientias negauerunt, ex eo moti quod scientia ꝓcedere debet per uera
& euidenter demonstrata, cuius obiectum fallibile ee debet, cum que rei omnes ꝛgulares sint, ideo defectibiles.
ꝓ idque 2a ipsos n potuerat contribuere obiectum ꝓfectibile, nec scientia circa ipsas euidenter ꝓcedere.
Plato uero, ut illorum errorem corrigeret, maiorem cecidit

4

Vt enī eius discipulus Aristotiles fatur, ipse Plato somniauit dari quasdā naturas universales, eternas, ɔductas, a ɔgularibus que separatas, a quibus que, concausa huius positas, quasdam res habet & circa ipsas uersabatur scientia, quia eterna, defectibiles, & corruptibiles erant: simul que diuus th. allegat p hac opinione Platonē. Cicero autē orator ait. has rerū formas appellat ille, n ɔtelligendi modo, sed eligendi. grauissimus author, & magister Plato, eas que etiam negat ait que esse nec ac ratione, & ɔteligentia: ɔtinere, cetera nasci, accidere, fluere, labi, nec diu ɔtinere eē uno, & eodē statu.

Catery. n desipit, qui ab hac ɔdicit Platonē errore alienū ipius nomine idearu n naturas universales, ɔtelexisse, sed ideas, ɔteligentiales, multe tamen eum existisse, quas exemplaria ɔgularia, ɔducendis ipsis accepit, sic francisci mairo, Georgius Gemistus, & Iustinus martir, quē, Barg nesi ad gētes, ait, Platonē suas ideas mutuatas fuisse a Moise, cui nimirū, præceperat Deus, ut inspiceret, ac faceret ad exemplar, quod ei fuerat, monte demonstratū. ut ɔstat ex illo exodi exodo 5°. Atamē quia nostra n est, prēs, ideas ita, q tales opiō sit de mente Platonis, sicut apponitur ipsi, l n. ideo hoc, sua plurimū utilitate relicta, solū est eorū similes, ideas repel ere similes, naturas scilicet naturā leonis scilicet universale, humanas &c extra ɔgularia existes & eterna, & ɔducta, ad quas primus opifex respiciat ut ad ɔducendas leones, homines, &c. utī Platoni attribuitur. Ideo quē

Conclusio Resolvitur. Sec. 2a

Repugnat homo universalis aparte rei existens extra ɔngularia humana nata; & sed eadē est rao de alijs universalibus naturis: q. Probo mai. homo ille universalis est de essētia ɔngularium de ipsis que prædicatur; sed hoc repugnat si abipsis existit separatus: q. maior ɔponitur x. modum, quo tales ideas Platoni accumulate apponuntur, minor uero ɔcatur: quod de essētia alterius est de ipso que prædicatur, identitate ex illo habet; sed hoc repugnat, si abipso separatus existit, ex separatione signes existit distinctionis ratiū: q.

2: quid quid aparte rei existit, l creatū, l increatū est. & nata illa universalis l creata, l increata ɔstat. n creata, alias quia quod ut quid creatū existit, a Deo tanquā a sua causa dependet, & ab ipso ɔducitur. n sic ideas Platonicas: q. increata. q. ɔstat quid diuinū. quia ide formaliter est ee quid increatū, ac ee a alio dependens, seu a se existere, quod est ee diuinum. ℔

Dico ex nostra ratione sequi essētias rerū a Deo ɔducta ee; sed hoc ut falsum ceseri debet quia rerū essētia, defectibiles sunt, sicut que sunt ducibiles: q. maior ɔcatur: quia, l creatū, l creatū ɔstat. n l, ɔstat quid diuinū, & n l, a Deo creantur ab ipso que tanquā a sua causa dependet. ⁊ l: homo animal, ɔstatur proximius n universale est separatū que a singularibus; sed hoc n tollit, quod de essētia hominis sit, de ipso que prædicari possit. q.

Ad 1. q. dubitando mai. essētias rerū phisice existūt, & sic do mai. methaphisice signate sumptas, nego mai. Quare essētia rerū phisice existūt sumpta dicitur ɔducta, & quatenus sub existētia ponitur, tripliciter que de ɔstatu ponibilitatis, ad ɔstatū phisicū existētia, n tamen methaphisice signatā accepta, ɔducitur: hoc est ex essentiale conexionis & methaphisicā prædicatorū. quia ita scitur, eadē est quantitatis, est & defectus uidelicet, nec ponatur sub existētia, sicut n. Dubitatio præcludat replica. Nec ex hoc ualet, ferre essētias methaphisicas ɔstatū & creata ee, nq esto sic n ɔducatur, adhuc sic est dependens a Deo, ut exercite pdē, & phisice caetur, quod sufficit ut tales ipsa creata sint. Natā uero universales Platonis iuste, & iusta sappositā ɔstatū & debitur aparte rei, & phisice a ɔngularibus separatas, illud ee per quod sic existunt ɔcatur & ee positiuum, & existens sit, l creatū adhuc, l increatū ee debet. ⁊ ad 2ū dicitur separatorum n uero positiue, quod ratione illā ɔstionalē, n uero phisicē, & realē ee, quare n potuit habeat sicut aliquod ens ɔstatū & realitatis, realis.

Argumenta Solvuntur. Sec. 3a

Arguitur 1. sabare te idgarū Platonis: obiectū circa quod quodlibet talium versatur scientia, unius eterna, ɔuariabile, & defectibile esse debet: sed omnia, quæ inderint existere, ɔngularia ɔstat defectibilia, & uariabilia: q. alia ɔstat ideata nata præter ɔngularia quæ, universalia, sicut que defectibilia ɔstat. sed ista ɔstat ideata de quibus loquitur Plato: ergo maior illius sillogismi patet, quia ex scientia cognitio certa, & euidens sit, sic & obiectū cognitionis quod ex defectibilitate ipsius n ɔpatitur. 2ª nota

Rep. concesa mai. distinguendo min. ɔngularia defectibilia. ⁊ phisice concedo min. methaphisice nego min. Quare homo uidelicet, sicut & alia quæque nata dupliciter accipi ualet, l phisice ⁊ ɔstatū phisicē existētia, quo ɔngularia, defectibilia que est, quo scitur obiectū scientia n est; l methaphisice ⁊ scilicet conexionis rerū prædicatorū (scilicet animal uidelicet & rationale, quo ɔsta defectibili est: ppter ens ɔpiternū ueritatis est, quod) homo methaphisice & essentialiter animal rationale est: ydē, quocunque ɔstatu de ipso uerificabitur ee animal rationale. unde illi modo accepta ɔngularitatis, non dicit, nec ɔdiuiduationē, potest que sic obiectū scientiæ ee.

* 1. dic ee sic ɔcreata negatiue, quatenus talis ipsa n creatura nec ɔducitur, n uero positiue, quod habeat scilicet aliquod ee positiuum a se. Dime defentia

† Si aute opponas opinionē allectā Platonis, quia res ab æterno no erit actuale primum here, licet hæc opinio cadat ipsa, ɔsequitur tamen ratione Platonis ideas

1. dic esse sic ɔcreata negatiue, quatenus in talibus ipsa n creatura

n uero positiue, quod habeat sicut aliquod ens

† quo ipsa ɔducitur

Dicit: homo adue 2y sua essialia prata, seu methaphisice defectuosiy est: ꝙ. Prouo qꝛ: homo adue
2y sua prata essialia idiuiduatur ex singularibꝫ; sed singularia defectuosa sunt: ꝙ dicit homo 2y
talia prata. prouatur: ista ex dictis idiuiduatis sequit unus defectuosus ee qui simul dat
ud: ꝙ. Prouo any: ex duobꝫ idiuiduatis sequit unus deficere alio n deficiente ⁊ separato ralis
signi sit distinctio ralis; sed in uno defectuoso aliud uero defectuosum foret hoc n deficiente
immo n potente deficere altero deficere posset: ꝙ = 2: ꝙ homo, alia que quelibet nata physica
defectuosa est: ꝙ Philosophia scientia n est. Prouo: ista hec: Philosophia agit de homine 2y statu
physico, similiter de omni ente nali mobili physico considerato: quare physica dicitur; sed homo, omnis
alia nata physica ista defectuosa est: ꝙ obiectu ipsius defectuosum est: ꝙ scientia n est. = 3: homo
adue methaphisice defectuosa est: ꝙ. Prouo any: homo essialiter petit compositu
ex ee ex materia animaliter animꝫ rationalꝫ recipiente: ꝙ essialiter petit defectuositatꝫ ratione
materiꝫ, sub ꝙ compositi sublunaris.

Respondeo ad 1y quod ⁊ eo ipso quo homo idiuiduatur ex singularibꝫ
sequi debet diuersꝫ singularis: quare ⁊ physica, n autꝫ methaphisica idiuiduatur, ideo homo physice
seu hominis essia physice considerata defectuosa est, sicut ꝙ singulare. Ad 2y 1a. ista sua
2a nego, ad cuius quatuꝫ distinguo mai. 2y statu physico signate concedo mai. exercite neg. mai.
sicut ꝙ de iusto ⁊ talibꝫ signate istis uera, ꝙ uidz cognito cognito dari ualet
sic de physici ꝙ defectibilibꝫ, 2y quod quisque euidenter cognoscit, quid hominꝫ statu physico
quemadmodum alia alteri ue spiritu physico. Unde Philosophia scientifica, modo que demonstratiue
de quodlibet quolibet ente naturali mobili, esto physice defectuosi, agere ualet, quia n de ipso exercite
sed signate ista peragit. scuta, si ita pudat: omne sublunare spiritu corruptibile ꝙ defecti
uile est 2y sui physici ee: sed homo a parte rei ꝙ statu physico positu est sublunare spiritu: ꝙ la
tece euidenter ꝙ demonstratiue, sscd ꝙ defectuositer procedit: ⁊ tamen est circa rem corruptibilem
ꝙ defectuosum, n exercite, sui, si uellis directe, sed signate aut reflexe ꝙ defectuosi modo.
omitto alia plura exempla qua ex dictis satis colligitur. = Ad 3y nego any, ꝛ claritatis
gratia ista distinguo methaphisice essialiter defectuosi est ꝑ statu methaphisico (abstractionis
nego ꝙ, ꝛ statu physico concedo any. Cuius distinctionis ratio est quod homo, statu metha
physico, ꝙ abstractionis essialiter est corruptibilis, ꝙ alio statu, scilicet physico, ꝙ abstractionis:
quoty statu methaphisico dicit poty ad corruptionem aduenientis ꝙ statu physico. Sequela
ex corruptio ꝙueniat ex separatione formꝫ ab ipsa materia, hoc quia sola abstractio statu physico,
ideo unde potest corrupi ⁊ defuere ꝑ tali statu.

Aduc replicabis: homo n solus physice, uerus ⁊ methaphisice defectuosus est. Prouo ⁊ distinctio
thaphisice ex singularibꝫ idiuiduatur: ꝙ n solus physice, uerus ⁊ methaphisice defectuosus est. Prouo ⁊ distinctio
homo est de essia methaphisica singularis statu humanꝫ: ꝙ. Cons: stat quia quilibet est essentialiter
liter homo. = 2 per nos homo statu methaphisico, ꝙ abstractionis universali ꝙ defectuosus est.
ꝙ statu abstractionis quia modꝫ cognoscendi sequitur ad modꝫ essendi. = Dico addy quod
consequens quo ꝙuidam nata humanꝫ signatur, sed met erit homo, si physice erit homo
physice; si uero methaphisice; erit methaphisice homo methaphisice distinctione unice addita ꝓpter
statu physico ꝙ methaphisico. Quare ex singulari esto physice defectuosum, sit ꝙfectuosus methaphisice.
sic de ꝑpte homo. ⁊ dic de essia singularis methaphisice n ee rationꝫ hominis, sed ꝙuiduationis,
ꝙ existentiꝫ. Ad 2y dicimus ad modꝫ essendi modꝫ cognoscendi sequi; ista tamen ꝓportione seruata,
in tamen omnimoda similitudine. Si Deus cognouit rem materialem, ꝙ compositam modo
simplici, ꝙ materiali, similiter que noster intus; qui ualeat terre ꝙ materiali, simpliciter que modo
sibi cognoscit similiter mediate, actu talitate ꝙ quantitate modo certo, ꝙ talitudi, qui rei cognita
hoc modo existat. Quare sat est ad ꝓportionem inter utrumque modum quod rem cognoscibilem
uti iudamur prestat, qualiter. ꝓpter contingit, quia rei universali ꝙ defectuosi iudicaliter est.
⁊ dic ad modꝫ essendi sequi modꝫ cognoscendi; similiter, si n aute progrediuntur.

Arguis 2: creati omnia sunt
unum n 2y stricta identitate, sed ꝑticipant unum ꝙ idez respiciunt ab uno denominantur: sic una idea hominꝫ una
leonꝫ, ꝙ. Prouo any: omnia creata talem unitatem habere debent quale hic mundus ut unus
sit: ꝙ. Resp. omnia ee unum quoty ab uno Deo procedunt, ipsum que refert ut ultimum finem mediante
que unum ee unitate ordinis, ꝙ similitudinis, quo similitudo unitatis hic omnes homines habent. omnes
leones ꝙ dico que dari illa innumerabiles ideas, cateros, causando, imitate que diuina existentia quas
exprimit ad unum exemplar singularia sunt. Non autꝫ concedimus illas Platonicas ideas, quas re
futauimus supra = si autꝫ dicas, artificialibꝫ dari ideas ab artefactis separatas ꝙ imitate artificis,
conqueror ꝙ ideꝫ talibꝫ stare debet. dicimus ideas nullis dari separatas a singularibus; ceteris,
ut diximus, existens imitate diuini artificis.

Replicabis multotiens producitur effectus, ꝙ n a illi ex causa: uti
pluua animalia perfecta exeunt de putredine terre; ꝙ idea universalis dari debet horum animalium,
quia illorum sit causa ex quilibet effectus causa sui similis exigat, qua stimulatur. Respondeo ꝓter effectus
ꝙ causa n exigit similitudinem uniuocam aliquam sed causa hominis, nec Deus universalissima causa
omnium, sufficit ꝙ ꝓportio analoga, uirtualis que stimulatus effectus sua causa, uti ꝓpositum stat.

Arguey ultimo: ℓ dy de Petro p̄rabit homo, id quod ipso est, p̄rabit, ℓ non ℣. ꝛ Ly: ꝑ̄ po ideo hominy a singularibꝫ separata. ℟ Respondeo: ibi ꝑ̄ponit prau hominy, qui est Petro, ide que identica, sed forte est: sicut extra ista: Petrus est Petrus, quia eode mor ide, eodemque modo significatur ex parte p̄rati, ac subiecti.

Dubiu 2y: utrū vniuersale hominaliꝫ, & stoicoꝝ dentur? 2

sentiaꝫ ipoꝝ declarꝫtur. Sec. 1a.

Nominaliꝫ dux, & magister fuit Ochanuꝫ qui, fabore Ludouici Cesaris in ipso animo, fideliq; calamo tenaciter, tractu ecclesiæ capud militauit: ut Imperatori diximus: tu me gladio defende: ego te calamo stra Pontificiq; tuebor. Veruꝫ decursu temporiu diuinitus illustratꝰ, dolore quē affectꝰ absolutione obstat ab ipsa Catholica fide obsta ut catholicus migrauit. Iste q̄ ꝓpugnauit uniuersale n, rebꝰ, sed, nomi nibꝰ, sed p, uocibꝰ ee, quod uniuersale arbitrariꝫ florabat; ex arbitrio enim ipoꝝ hominy pdet, quod nomꝫ homo plures significet homines.

Stoici uero (quoꝝ p̄ceptor Cenocliticꝰ fuit) ex Cipro Grecię ciuitate) ~~ic appelati quia Athenis ad Porticu stabat~~ asserebat uniuersale nihil aliud ee q̄ ter sermonē nostrū, vocesq; amenti spirare. Iste q̄ & Nominaliꝫ nullū, rebꝰ agnoscebat uniuersale, aiebat quē conceptū, duoꝝ obiectꝫ seiungi ee. Vtraq;

Conclusio nostra resoluitur. Sec. 2a.

Nec uoces, nec sermones sunt quid uniuersale, ℓ essendo, & prandio. Probatur hac ratione sermonis: uniuersale, ℓ essendo, aut prādo ꝛ. definitione supra a philo traditaꝫ, est unū aptū ad essendū & prandū de multis; hic n se habet uoces, aut sermones: q̄. Probatur min. dy de hoc singulari Petro, p̄batur. homo, n est uox, aut sermo, qui p̄batur, sed res significata per uocē: q̄ nec uox, nec sermo, hominy est aptū ut sit, aut p̄dicetur de multis. Sed eadē est de omnibꝰ ratio: q̄. Probatur: illud ans. Si a de Petro uox aut hominis sermo p̄raretur, falsa sibi esset p̄dicatio; hoc n est dicendū: q̄ maior patet, quia Petrus n uox, significat hominē, est, sed reuera homo.

Dicit: Logica n se rebꝰ, sed de actibꝰ ipsis, seu sermonibꝰ agit per se; sed ea de quibꝰ ipsa peragit, uniuersalia sunt, ℓ essendo & prandio: q̄. Resp. Logicꝰ etiꝫ de rebꝰ ꝛa ipsiōne artificiosa ipsius agere, & uto de conceptibꝰ per tractet, est de ipsis, quatꝫ p rebꝰ imponit, ipsas q̄ representat. ꝛ. l. dic actū ipsius ee universales, ꝛe in essendo, aut predicando, sed ꝙ representando, quia narrationē in ratione veri, sed ratione rei sunt Logica obiecta. q̄ sit aliquid uniuersale ratione rei. d n, quatꝫ p rebꝰ imponit. — Dico ꝛa ipsiōne, forte reflexe ipsa obiecta logica ee, quo ipsa universalia sunt accidentalia ratione ideę, quia tūc a n accipitur, ℓ ee sermonis representatiui rei, & obiecti. Sed ab hoc prauidit obiectiue que sumitur, seu ac si esset res, & obiecti per aliū actū directe cognitū. ℓ dic adhuc tūc ee universale, ℓ essendo, & prādo representatiue, n uero subiectiue. ꝛ.

Argumenta soluuntur Sec. 3a.

Probatur 1 authoritate phili, qui ꝙ predicamentis cap. de substantia dicit, genera & species, quale quid significare: sed significare unice p̄prium est sermonis, duoꝝ: q̄ non solū ista universalia genera & species, seu universales sunt. Resp. philū de genere & specie n essendo, aut prādo loqui, sed de ipsis ꝙ representando, aut significando. Quare cū uoces sit signa sermonis, ideo que vera, ideo representando & significando, aut representando, n uero essendo, aut prādo; quare significat ꝙ quale quid. Quidē stante puritate nostrę ꝓpriaꝫ diuinitus Pater noster Anselmus, qui libro de Incarnatione verbi cap. 1 ita aperiter repraehendit authores ꝙ uocibꝰ universale collocates. Sit, & monendi illi utique nostri temporis dialectici, imo dialectici hæretici, qui quidē n nisi ꝙ stante uocis pulsu ee universales substantias.

Arguesꝫ: dy de Petro p̄rabit homo, ℓ p̄rabit homo, qui ipse est, ℓ n. ꝛ. ℣ falsa est p̄rabit, & ꝛ. Ly: q̄ homo qui p̄rabit, universalis n est. Probo. ꝛtia: homo qui Petro est eq ipso identicatꝰ est: q̄ n universalis, sed ꝙ singularis est, sicut & ipse Petrus: quia ex duobꝰ identicatis nequit unū universale aliud uero ꝙ singulare ee. — ℣. ꝛ. de Petro p̄raretur homo, qui universalis est, universale p̄raretur de ipso: q̄ hoc est uerū p̄rabit: Petrus est universalis. Probo ans: de Petro ualet p̄rari quid quid sumit hominē de ipso prato: q̄. Verum est, hoc illo stante: homo est animal omnis homo est animal; sed Petrus est homo: q̄ Petrus est animal. ~~Ita uerum est~~ ℓ cum ꝛcludone uere animal de Petro p̄ratur, quia sumit & p̄rabit de homine grato de ipso Petro.

52

Sup. prari de Petro homine, qui ipso est: hic tame dupliter est poten. considerari, 1o ꝙ quod est detrahter ad Petru per actuale praoe, ꝙ quo ꝙsa singularis est, sicut de ipse Petrus, 2o ꝙ quod diferet ad ipsu, quo ad alia dicit dua, ꝙ quo ꝙsa universalis est, quia tyc ꝙ identitat cu ipso, sed potius distinctione per raone & separatione ab ipso. In ista aut ꝙ qua universale seruabtr, actuall praoe, dicimus adue ponit considerari 1o ꝙ quod est detrahy ad ipsu & 2o ꝙ quod raone sui est diferes ad plura: ꝙ 1o: ꝙsa est singularis & 2 universalis: & aliud, arguby ergo ꝙ tertio pattur ꝙ nocibo & sup. quia si nox aut sup. ꝙ est universalis, ergo & prdo respectu ꝙ teriory, ꝙ illa nox, aut conceptus qui prat. est per identitat ꝙ teriori, de quo prat. 2o ꝙ est falsa erit prao. Si ly n universalis, sed singularis erit. per identitat

Rndeo: si falsa est prao ly de Petro ꝙ prat. homo, qui universalis est, quanta quanto magis falsa erit prao, quia de ipso nox, aut sup. universaly predicatur? Ad 2y dicy, quod de subiecto prari debet, quid quid exhalter ꝙ suenit prato, n uero tñ quod tñ denominatiue ipsi adptabtur. ex quibo sitat rao: quare animal, prat. de homine, prari ctig debeat de Petro; extra uero ratio universalis, quag ei denominatiue suenit.

Argues 3: universale est unu, quod potest dici de multis; at sta nox est una dicibilis potes de multis: g. Prouo min. hec nox homo est una dicibilis potes de Petro, Paulo, &c: g. Patet quia istis pramisis predicatoribo Petrus est homo, Paulus est homo, &c nox homo dicitur de illis; sed aliunde est una: g. 2: ab omnibo uocibo ꝙ particulari (sola que dicuntur de conceptibo) est abstrahibilis rao ꝛmunis uocis, sed tyc illa rao est universalis, ergo, & prdo: g. minor. Patet quia tyc illa rao una est aliunde que potes ad essendu & predicandu de multis, & rm raone alterius, sed raone ꝙsa. & ne uera est hec predicatio: Petrus 2y quod pro suponit, & rm primo significato, est nox. = 3 Porphirius prauilibus tractatu pastor, illis de quinque uocibo usus fuit: & quia uoces universales, & probabiles fuit.

Respondeo ꝙsa mai. distinguendo min. dicit potes de multis raone sui nego min. raone rei significate. Sedo min. qua distinctione ad alia patet. Quare nox homo ꝛ pratur de Petro, & Paulo, ꝙ quag pro suponit sed primo significato, scilicet ꝛ nara humana, quag Petro, Paulo, aliis que ꝙ diuidendo suenit. Et sequitur ꝙsa falsa foret prao: ꝙ diuidendo nequa hoc: Petrus n est nox hominis, sed ne uera homo est. Cadit uero raone aduersarioly ꝙ iecit uidlet uery universale, quod ipsi negant; ꝙ quia significatu illius uocis, quod est ipsa nara humana, una est, aliunde potest prari de Petro, Paulo, aliis que ꝙ diuidendo, quia ita est predicao uera: Petrus est ne uera homo ꝙ suponit pro significato, scpz nara humana.

Ad 2y dico tyc uoces, n ac cipi ꝙ ee uoces aliud significatiu, sed ꝙ quag pro suponit, seu ac si esset res per se ipsas significatas. unde n mirum quod ita ꝙ sit universale. Cotery dubitandum est ꝙsa ꝙ quod nomitales allegat ipsas universales, scilicet adue ꝙ ee uoces aliud significatiu quod non iuste negamus. Ad 3y dico Porphirius loqui de quinque prauilibus n essendo, aut predo, sed ꝙ representando aut significando. & ldi tractatu quinque predicabilia quinque uoces tractatu appellare ꝛ ꝙ quag uoces pro suponit & significat, sed puoci significato: Unde n raone sui, sed raone rei usual significato raone potuit dici predicabiles.

Replicabit: g uoces & conceptus dicuntur universales n raone sui, sed raone rei significate; sed hoc est falsu: g. Prouo min. potius ipsa res est universalis & praduales raone conceptus: g n ista ꝛ raone rei. Prouo g: nara humana attribuitur ꝙ ee predicabilis raone tale conceptus ipsa ab singularibo abstrahtis &c. — Respondeo nara universalis & predicabilis & dicere sup. sicut & ly istius forte togue forma, ipsa que nara uelut subiectu, supra quod cadit universalis denominatio: unde nec ipsa forma tale, nec ipsu subiectu pnice accepta est universale & predicabile, sed ex utroque simul resultat uelut alia quadam que denominatio. & hoc ꝙsa ꝙ accepta, seu abstracta, et id raone cuius nara attribuitur universaly. Cotery n ꝙ istis ꝙsa accipitur supra ꝙ preti: scilicet ly quod est forma rei, ipsa que denominatu, sed representatiue, ꝙ quag scilicet rei universales representat ipsa que denotat, quo ꝙsa. Ostra aduersarios fatemur n universales ꝙ essendo, aut predo et, sed ꝙ representando, sue n raone sui, sed rei raone, quas ipsi representat.

Dubiu 3y: Utrum ne aparte rei universale fundamentale? Pauca notantur, ꝙ his sentia que Peripateticoy apponitur. ꝙ sec. ta.

Peripatetici, Athenienses philosophi, quoy princeps Aristotelis fuit, dicti peripatetici, quia deambulando disputabat, asserebat aparte rei universale fundamentale dari, seu, quod idem est, aparte rei fundamenti dari, ut ipsu per quod operatione universale faciunt. quod est communiter, scholis recepta. Pro qua sit

Nostra Conclusio. sec. 2a.

Dantur aparte rei nara universalis fundamentaliter. probatur: nara humana scilicet est universalis fundamentaliter aparte rei; sed consequens est de aliis naris rao: g. Prouo mai. omnia ꝙ diuidua

+ ersta que ꝙ ipsius bo, cuius universalitatis aduersarii negat.

nara huana ; ipsa assilgitur ⁊ sueniet: q cadz et omnibz peristilidiz ⁊ sueniztiq; sed hoc
et hydamzty sufficiz, ute ; tlty illq ~~ut tm~~ uniuersaly forliter faciat: q et uniuersaly hydame
taliter. Prouo min. sebnty: quod ; tlty udiat nara hominu omnibz aparte rei sueniret ; ipsaque
omney assimilari et hydamzty sufficiz, ut ; tlty illq scipiat ut unq apty que ut ; omnibz ; ita
dicat ; ipm ee uidat ⁊ q.

Pro cuiq corroboratione stat uerba Patris Anselmi ; libro de Incarnaone Verbi
)) Cap.2 sic loquty: qui enj n ; teligit, quomodo ⁊ plurey homines ; specie sit unus homo, qualiter illa
)) sacratissima ⁊ altissima nara ; prehydet, quomodo plurey personæ, quary ; gula quæque est per
)) sella Deus, sit unus Deus? q ⁊ Patris nostri plures homines ; sit unus ; specie homo ; sed hoc
et hydamzty, ut ; tlus homines ut unus ⁊ apty ad plura scipiat: q.

Deus Pater Anselmus unice denotare ; telecty percipere posse plures homines unu ee ; specie homine, sede percipere ex omnibz hominibz unu ad plures ~~ee~~: sed ex hoc n ; fertur hydamzterum dari aparte rei ad ille scriptionq. Resp. Patris nostri ; gnificare plures homines ee ; specie unu unitate ; militudinis ⁊ quantitatis, quæ unitas coniunctiua est hydamzty sufficiz ad uniuersale unitate ; identitatis ppriæ uniuersaly; non ex aparte rei ; tlis ; gularitatis, sit obstaculu uniuersaliter forliter taliter, ipsa nara humana predicty hydamzty, ut scipiatur ex q illa raone scientiq, ; ita ⁊ perqne ex tali rationq cognoscitur ; procedendo a ; gularibz, ~~ex~~ ex ut unica uniuersaliter forliter scipitur.

Argumenta solutur. sec. 3a.

Arguty 1: quid quid est aparte rei, ; gulare est: sed quod ; gulare est n prestat hydamzty ut scipiabtur ut uniuersale: q. maior patet, quia quod quid existit aparte rei, ⁊ducty est, nihil autz, nisi ; gulari ⁊ducitur. minor aute ⁊ patur: nihil prestat hydamzty ad opposita ipsi; sed uniuersale ; gulari opponitur, ut ex se patet: q. = 2 uniuersale ; corruptiuu est, sed quod nara aparte rei corruptiuij est: q nulla ; hoc ; gne uniuersalis aduc hydamztaliter est.

~~Resp addy distinguo maioz~~
~~2q prata erbalia ⁊ methaphisice nego mai. phisice. sedo mai. qua distinctione ⁊ ad alia patet~~
idtice. sedo mai. uirtualiter nego mai. homo q qui aparte rei est Resp. distinguendo mai. raliter, ⁊
2a ! 2q quod raliter idtificatur ⁊ diuiduaone quod dicto stabo habet ; ⁊ put uirtualiter est abilla
distinctus ; 2o ; gne ; gulari est, ⁊ put sic hydamzty ad uniuersalitatz n prestat. ; put uirtualiter est abilla
n dicat, sed potius uirtualy distinctus ab ipsa, dicat quæ ~~unitas~~ unitatz ; uentiq cy alijs ; eadz nome
nis raone, ideo ; hoc ; gne est uniuersalis hydamztaliter. = Ad ; firmaone patet ex dictis: siquide nara hu
mana corruptiuij est ut uirtualiter identificata cy ; gularitate quæ ostabat phisice ⁊ strachonij habet.
atame ut uirtualiter distincta, dicit quæ erbalia hominij prata ; gulibz cy alijs ; diuiduis ueniet,
corruptiuij n est sed potius ; corruptiuij, quia homines ee corruptiuu, patenit ex eo quod
habet raone ; talz phisice, n uero raone pratorij erbalis ; gulis habet ; deriuatiue ab ipso.

aduc ut uirtualiter distincta a ; gularitate n est ; corruptiuij: q put sic n est uniuersaly hydamztaliter.
Resp ans: si in tali ; gne ; corruptiuij est, sic maneret aduc ; gulari corrupto ; sed hoc repugnat: q.
Prouo min. ~~ee~~ repugnat quod ; gulari corrupto n corrumpatur quid quid ⁊ ipso raliter identificabi:
sed homo uirtualiter a ; gulari state distincta cy ; gulari raliter identificatur: q. = 2, si ut uirtualiter
distincta maneret ; gulari corrupto, homo maneret, dy est raliter corruptus. sed ; pliat homines ma
nere ee que ; simul raliter corrupta: q. = 3 si ; gulare phisice ~~corrumpetur~~ ⁊ raliter corrumpetur
homine ipso manente, ; gulare raliter phisice separaretur ab ipso: q raliter phisice distinguerentur a illo
Ans ; stat, ng qua maior separao, sua deficistia ⁊ corruptio. = 4 qualibet re deficiente ⁊ id quod
supra ipsa hydatur deficere debet: q homine deficiente, illa uirtualitas cy qua est uniuersalis hydame
raliter, deficere debet.

Resp addy negdo ans: ad eius puaonz maiorz ; sa min. nego, ad ultimaz puaonz
distinguo mai. quid quid est ipso raliter identificatur, ⁊ ea ; gne, quo identificatur, concedo mai. quod distin
guitur. nego mai. distinguo quæ min: homo uirtualiter distinctus ⁊ ut distinctus uirtualiter nego ; pli
caonz, ; specificabile accepto, concedo. Verum ; gnide est quod eo ; gne, quo aliquid ⁊ alio identificatur
negat alio corrupto ; corrupto manere aliter enj id corrumpentibus ⁊ n corrumpentibus. Quare
Dobilis ratio: homo raliter phisice corrumpitur ; gulari corrupto. atame cy uirtualiter distinguatur
ideo ; hoc ; gne ; corrupto manere natet ; gulari corrupto. quia ; pat sic sua predicata essentia
lia dicit ut a ; gularitate uirtualiter distincta, quæ ; corruptibilia ; tut essentialiter ⁊ methaphisice,
soly que corrumpitur quoad phisicq existiq, ⁊ quoty raliter phisice sumitur ut identificata cy ; gu
laritate. n tame cy sua essentialy conexione, quæ ; per eadz manet.

* Ad 1q distinguo mai. homo maneret essentialiter ⁊ methaphisice, dy est raliter phisice corruptus: nedo mai. maneret raliter phisice, nego mai. Quare cy homo phisice ⁊ methaphisice acceptus distinguatur cognz scilicet state phisicq ⁊ me
thaphisicq, aliude quæ raliter phisice per identitatem dicat quid quid quid habet ⁊ state strachonij, q odo corruptibilis est methaphisice uero dicat solu id, quod habet raone sue identitatis sua essentiq, n ut stracta, sed ut aliquo modo a strachone ⁊ ; gularitate distincta, n mirum quod ipso raliter phisice corrupto, ; corrupto methaphisice maneat; quo ; gne unica sua essentiq ; corrupti
tatz dicit. = Ad 3. nego antz ; ponitur ng separi raliter, phisice per corruptionem ponit unus manere raliter phisice, aliud uero ; eodz ; gne deficere, quod falsu est ~~ng~~ ; prest. ng homo n manet raliter phisice ; gulari raliter phisice deficiente. (2 dic separari raliter phisice ab homine methaphisice accepto

53

Quod arguit n arguit diffinem phinicę ſter ſgulare phinicy, d homine phinicę accepty, ſed unica diffinem
ponęs ſtatu phinicy, d methaphinicy ſter ſgulare phinicy, d homine methaphinicy, ſicut dabet etiã
ſter homine phinicy, d methaphinicy? — Ad 4m diffndo ans: qualibet re dicitur tã ſaliter ideitatee
quã virtualiter, seu alijs trijs tã phinicę quã methaphinicę. Sedo mai. precise ſaliter ideitatee, seu
phinicę sub diffnem ſpdatu deperire debet, ſ ſpdatur ſupra rę, phinicę ſyta. Sedo ma any methaphinicę
accepta nego qi: Virtualitas illa est ſpdata ſpdata ſupra homine n rę quod ſaliter, ideitatee d phinicę
d phinicę ſgulariſ equo ſeu ee deficit, ſed ſupra ipsa methaphinicę, seu rę quod dicit predicata exſtalia, d methaphinicę
d methaphinicę hominij, ſ quo ſeu n deficit, ꝓterea quo nec ipsa virtualitas.

Dices ex dictis ſequi aparte rei d phinicę n dari
uniuersale ſpdamtale, hoc est aparte stra. ſcilicet ꝓnitę: q̃ nam probatur mai. Si homo, Vg
a parte rei d phinicę uniuersali ſpdamtaliter. ceets ꝓ aparte rei d phinicę nec ſgulari, nec
corruptibili foret. sed aparte rei d phinicę ſgulari d corruptibili est, uti ex dictis patet: q̃
maior. stat: siquidem eo quo uniuersali ſpdamtaliter est, ſgulari, d corruptibili
ee nequit. — Rndeo negdo mai. ad cuius pbam dicitur maior non est ſgularis d cor
ruptibili phinicę ratione illius quod exſtaliter habet. ſedo mai. ratione illius quod habet, stat
phinicę nego mai. Ista homo d adue ſtatu phinicę dupliciter est intendibilis, Vg quod
habet ratione talij ſtatus, scilicet rę phinicę exſtibilis, d. ſtractione, ratione cuius ſgularis, d
corruptibilis est. Vg prata exſtalia d methaphisica hominij, per quã ꝓ alij. ſuenit.
ſiquidem ex quo ist ſtatu phinicę n deficit idi eius exſtia, ꝓ rę, ſper omittitur exſtia methaphisica
methaphisica ſ quocunque ſtatu. Vnde illo ꝓ ipsa rea Iuane homo aparte rei d phinicę n dicitur ſgularis, nec corruptibilis
ratione tui talis exſtię; ng si ratione talis exſtię ſgularis est, huius ſper ſgularis foret. ꝓ
ſper eadem exſtia habeat Very siquidem est quod exſtia methaphisica hominis, ut ſtracta
ad diuiduum ſaliter que, d idatice ſgularis, d corruptibilis est ut uirtualiter tanta affgulanitate
dictia quanta est exſtia methaphisica ipsius) sit ctia ſgularizata ſtatu talis, quod actu homo ist cor
ruptibilis, d ſgularis hoc n tribuit ex eius methaphisica exſtia, tanta potius ꝙ de ratione illius n di
citur ſgularis, d corruptibilis, imo potius illa plures ſuenirent, quod est ſpdamtaliter ad uniuersalem.

adue Vg sua exſtalia prata n tribuit ſpdamtaliter ut ſtalis ipsa uniuersalis faciat: q̃ Dices: homo
q̃ nihil ſtalis uniuersale facere ualet: q̃ Probo ans: quod ſtalis facit per ſng ſgulare actione facit,
sed nulla ſgularis actio ee tribuere tro tribuit illi uniuersale ee. sed talis ſgulare. q̃ minor
patet Vg quia modo quo puerit actio ee tribuens tro, ſic d ipse truus erit. Vg quia nihil non ſgularis fit. —
Q ante ſtalis operatonę omne ſgulare est: q̃ post ipsius operatonę: siquidem ꝓpterea n mutat rę.
d si esset scipia hominis ruguinis ee, n ideo rugunis erit. — Rndemus nulla actione ſgularis ex phinicy
tro tribuens, ee uniuersale tribuere uti constat ſactione hominis ꝓductiua. actio vero intellectiua
ſoly ſtationale tribuit, quod n repugnat quod uniuersale sit. siquidem Vg abstrahat nata abomnibus
ſgularibus illa attingit ut una, aliqdt quę apta ad plura ſquibus ꝓtea erat. Quod autem actio n debeat
omnimode diminuari Vg tro ſtatu ſactionis actualis ee subſtantiale tro tribuens, d ſactione ſcreata ee ſpiritus
creaturę ꝓcreę prestans. Ita Quare sequit quod ſlinea ſtellectiuli suenit, sicut esset illud ee ſtalis
quinis d ſtationale est sic etiã actio ſlinea ſtelectiua ee debet. — Ad 5m Vg stat qualiter rę ſgulata
rei ſit qtę ſtalis operatonis, simul que uniuersalis ſpdamtaliter: quare ſorito ſpdamento a parte rei
ubi manifestatur, n mirum quod ſtalis sic rei concipere ualeat d. tale ſpdamtaliter ab ipsis
rebus prestitis. ad paritatis disparitas est aperta: quia ee rugunis est quoddam ee phinicy, non uero
ſtationale. sicut est uniuersale ee. Vnde ſtalis quia media cognitione ſoly ee intellectuale ſtationale
tro tribuere ualet n potest facere quod homo sit rugunis, esto faciat quod sit uniuersalis.
d quidem si ſtalis hominis sciperet ut rugunis, homo ſtationaliter haberet ee rugunis, seu quod ideo
est haberet ee ſtationale rugunis: q̃ pari formiter ſnostro casu.

Arguis 2, d ultimo: uniuersale est unum aptum
ad esse de pluribus de multis: sed nulla est nata, quę ſmultis ponit ee, aut de multis prani potest:
q̃ nulla est nata, quę ſpdamtaliter prestet ad talis uniuersalitatis. Probo min. ad diminutionem multi
plicitatis, quę libet nata aparte rei multiplicari debet. q̃ nulla est nata, quę ꝓ sit una, pluribus
ee ponit. — Rnp. concedo mai. negdo min. ad cuius pbam dico anti distinguo ꝙ quę ſpluribus ponit
ee ut una unitate idſtitatis, sedo stiã, unitate suenitia nego stiã. Nata q̃ humana indeficit
aparte rei ſpluribus ſdiuiduis d est multiplex multiplicitate numerica. d est una unitate ſidentitatis, d
suenitia ſstatis omnia ſdiuidua ipsa. Suenit Vg hęc suenitia unitatis prestat ſpdamtaliter,
ut ſtalis illa scipiat ut una per identitatis ſtationale, seu ut illa scipiat una ſtationaliter absque
distinctione numerica, quę habet aparte rei progredido a ſgularibus. Dic scipta est ſtationaliter
una, apta que ut sit ſmulti, taliter tamen, quod ſdy deficit ad multa, ſquibus ualet ee illa
unitatis deperdit, sit que multiplex ad multiplicitatis ſgularis. Quare ut una ſtationaliter apta
est, ut sit ſmulti sit multiplex.

Dubium 4: utry detur, aparte rei unitas formalis
Pauca notatur, sentia que referuntur. sec. La

Ly supra aliquale unitatj notitiq dedimus Dnyc supponimus aparte rei dari unitate numericq, illa scilicet qua unus ꝺiuiꝺuus est ꝺiuisus ꝺse, Ꝺdiuisus a quolibet alio ꝺiuiꝺuo: uti Petrus est a se ꝺiuisus ꝺa Paulo diuisus. Unitas forlis de qua quęstio pendit est illa perquą Petrus est ꝺdiuisus a Paulo pones prędicta forlia, seu essentialia tm generica quą specifica. Vnde quą est Ly prędicata essentialia generica dicitur unitas forlis generica, quą uero pones prędicata specifica, forlis specifica uocatur. Quare Petrus ꝺ Paulo sut unus unitate forlis generica, ꝺ specifica, quia utrąque. conuenit ꝺ specie ꝺ genere animalis. Petrus uero, ꝺ equus esto, sut unus unitate forlis generica, quia conueniut ꝺ genere animalis, ~~sut tamq plures~~ n tamq unitate forlis specifica, quia sut plures ꝺ specie. Petrus autq ꝺ planta n sut unus nec unitate forlis generica, nec specifica, quia hoc genus animal n conuenit plantis. Ex dictis colligitur unitates forlis generica, ꝺ specifica ex prędicatis forlibq, seu essentialibq, generice ꝺ specifice oriri; sicut extra unitas numerica ex prędicatis materialibq, ꝺ individualibq. Sed restat ꝺ prędicti aliquid de unitate forlis pluribq ponitur. communi prędicatum uniuersaliter forliter tali, Sed de unitate forlis sut tanq unitate conuenientię ꝺ gradu generico, aut specifico. ꝺ negatiua parte stat Ordacus a Ytalia, ꝺ alii, licet gallici, cui sit ꝺ straria. communis. Ideo quę sit:

A parte rei dabor

Nostra Conclusio. Sec 2a.

~~A parte rei dabor~~ ~~tal forlis generica, ꝺ specifica~~

Vnitas forlis generica, ꝺ specifica

Probatur. Primo ex philo 5 methaphisice textu 11 sic loquente: unumquodlibet uniuersaliter cui quodcunque n habet ꝺ uno, ꝺ quod n habet, ~~sut~~ unum sut: ut si ꝺ quod homo n habet diuisionę, unus homo; si uero ꝺ quod animal, unum animal. Ex cuius authoritate sic nostra deducitur rao. Ea quę n habet diuisionę quod illa n habet, sut unum; sed Petrus, ꝺ Paulus ~~n habet~~ diuisionem Ly prędicata forlia generica, ꝺ specifica: ꝺ n habet aparte rei ꝺ phisice; ꝺ sut unus Ly talia prędicata aparte rei, ꝺ phisice pones prędicata forlia generica, ꝺ specifica, est habere aparte rei unitatem forlis generici, ꝺ specifici: ꝺ. Hęc uero illa melior primi illi probatur: si Petrus, ꝺ Paulus aparte rei essent diuisi pones forlia prędicata, ~~essent~~ Ly ipsa plures forent, sicut ~~Petrus~~ homo ꝺ planta: ꝺ n conuenirent ꝺ ipsis, sicut ~~Petrus~~ homo ꝺ planta. ~~idea unus Petrus~~ quod; quia homo, ꝺ planta n conueniunt ꝺ prędicatis forlibq, ideo sut plures Ly talia prędicata

Confirmatur: ~~sut~~ hoc ꝺ singulare Petrus aparte rei ~~est diuisus~~ Ly forlia prędicata specifica est ꝺ diuisus a se, ꝺ abequo diuisus: ꝺ est unus ꝺ a parte rei Ly forlia prędicata specifica. ꝺ hoc aparte rei habet unitatem forlis specificq. hęc ultima ratio patet quia unitas forlis specifica est illa, perquą quęcunque est unus Ly ex forlia prędicata specifica. Ratio uero ta patet, ~~quia~~ ty ex philo loco allegato, ty quia unitas est diuisionis carentia; sed ꝺ diuiso carentię diuisionis dicit, ꝺ Ly illa prędicata ꝺ quibq quęcunque est ꝺ diuisus a se, ꝺ omnis carentię dicit, ꝺ queler quę unitatem.

Dicit Petrus per unitatem numericq ee a se ꝺ diuisus ꝺ abequo diuisus; ratione ꝺ quide cuius de unitatis quą est a Paulo diuisus, ab equo ꝺ dividitur. = Sed contra est. ꝺ quide dictio, ł unitas, tale denominans sortiri debet qualia sut prędicata ex quibq oritur. Quare ꝺ Petrus a Paulo n sit diuisus ꝺ diuisione orta a prędicatis forlibq, sed materialibq, ꝺ individuatibq. a ꝺ singulari uero ꝺ prio nata equina n solus sit diuisus Ly materialia prędicata, uerę ethę forlia, ideo ꝺ quatę utrąque precise ꝺ singulare est, sut plures, ꝺ diuisi pluritate numerica, ꝺ quatę uero unus homo, aliud uero est equus, sut diuisi pones forlia prędicata, ~~unde~~ pide quę ratione unitatis forlis, qua gaudet utrąque Ly ꝺ eq ꝺ specie. Verę ens est quod ꝺ quide est, quod unitas numerica aparte rei realiter ꝺ unitate forlis generica, aut specifica identificatur, uirtualiter tamq distincta est quod sufficit, ut quęque suo ꝺ prio appellatur nomine relate ad prędicata ybiq quę prędicata. ~~ens habet~~

Argumenta Soluuntur. Sec. 3a

Argum 1 ex philo quo 5 methaph. lect. 1. de unitate pertractat, unica numericq ꝺ specificq ꝺ generica assignat: ꝺ forlis n datur. Sicuti dicat uerba phili nobis n opponi, quia unitas forlis a nobis posita est generica, aut specifica. Ratio est, quia unitas forlis generica, aut specifica n datur aparte rei, sed per nostros conceptus: ꝺ. = 2 Diuus tho. Cap. 4 de ente ꝺ essentia quit nata ex se nec unus, nec plures ee; sed unitas forlis a nobis posita conueniret nate ex se, ꝺ Ly sui essentię: ꝺ.

Sed ty bene ibi; adaddita uero dico unitatem forlis generica ꝺ specificq forliter tale ab ipso habere n aute ꝺ damentaliter ybiq. In 1 quidem ipse est unitas identitatis, ꝺ tronaliter quare metu operatione exigit. In 2 uero n unitas identitatis, sed conuenientię, ꝺ dissidinii est. unde aparte rei ꝺuenitur quia Petrus aparte rei ꝺ Paulo conuenit ꝺ nata humana. = Ad dicit thomas uerba dico ipse loqui de nata ꝺ statu Ly ie, ꝺ dividini n uero de ipsa, ꝺ statu philico, sicut nos loquimur. Quare licet ille ꝺ statu = nec unitatem, nec pluralitatem habeat, sed ab utroque precidat ratione status, n inferitur ne aparte rei se habere ~~sic~~ ꝺ dic nata ꝺ statu Ly ie esto numero n sit una nec plures. habet tamq unitatem essentię, quą seruat ꝺ statu philico, ratione cuius quodlibet ꝺ diuiduq est ꝺ diuisus ꝺ ie essentialiter, ꝺ diuisus ab alio extraneo nato. ✱

Arguef 2: aparte rei ꝙlibet nara humana ꝺiuiduo unica entitas ꝺatur: ꝙ unica unitas ꝺ ista ꝺicatur, quia ꝺ unitas sit entitatis ꝓprietas, ⁊c ; unica entitate nequit nisi unica unitas ra
adipiq̃ subrecuta = 2: Petrus, ⁊ Paulus aparte rei n unus homo fortiter, sed duo syt. ꝙ
n habet forte unitatis. Probo ant: ubicunque diuisa forma habet, diuisa ne ꝓpia fortia radi
ter: ꝙ
Rnp. ad ty ꝙlibet nara humana ꝺiuiduo unicq̃ entitati raliter ⁊c, uirtualiter tame
diuisa, ꝙ quatty scilicet ꝓpia fortia essentialia, ⁊ numerica, aut materialia dicit. Ty quod fa
ꝓpia dicit, ꝺicitur ꝺ ista entitas fortis ⁊ essentialis, ꝙuo ipsa unitas radicat, simile scilicet
fortis ⁊ essentiale. Ty uero quod dicit ꝓpia materialia ⁊ numerica uirtualiter ab essentialibus
diuisa ⁊ ipsa entitas ehq̃ numerica materialis ⁊ singularis ꝺicitur ꝙuo ipsa unitas nu
merica radicat. = Ad ty dico Petry ⁊ Pauly ⁊c unus fortiter unitate sueneticis, ⁊ indiui
n identitatis unitate, quia licet per ꝓpia fortia n distinguatur, ipsi tamen n distinguitur
distinctione aꝓpriis materialibus orta.

Dubijs: ꝙ nara aparte rei unitatis pluribus positiue ꝯmu ne habeat? Supponitur aliqua, ista quę referuntur sec. 2a

Unitas pluribus positiue ꝯmunis est illa, per quam nara ꝺiuisa manens est positiue apta, ut
sit, ꝓdicetur de pluribus. unde ꝙaritur: an illa fortis unitas quę aparte rei xcdimus
sit pluribus positiue ꝯmunis? seu an ratione illius ipsa nara aparte rei ꝺiuisa maneat, positiue
quę apta ut sit pluribus? Re unitate ꝙuidę numerica certum est ad uniuersalitatis ⁊
seu unitatis positiue ꝯmunis n ꝓspicere, quia ꝓuenit ab ꝺiuiduatione, qua Plato scilicet unus
ꝺiuiduus est, ꝙ potest, quę ut, alijs sit, ꝓdicetur. Pariq̃ affatu tenet subtilis doctor cuiusq̃.
cętera, ꝺter ipsis n ꝺ est tenue ꝺiuidij, ⁊ exponendo mens sua acutissima, ꝙ aliqui scripsit scotę docere
nara aparte rei ⁊c unę positiue, pluribus fortiter, ꝺspecifice; alios n aliq̃ numeraliter. alij explicat
suę doctrinę de unitate positiua aptitudinali, n uero actuali: quatenus scilicet nara quę est, Paulo
habet aptitudine ut sit, Petro, licet actu ipsis n sit, ꝺpter impedimenta singularitatis Pauli. ꝓpterea
uero ⁊ ut scotus nara aparte rei n ꝺcedere unitati pluribus ꝯmuni positiue, sed ne
cessario, ꝙ quatty scilicet nara quę est Petro, ex ⁊c repugnantia n dicit ut alios sit. Noster
uero Cmtator ꝓbandę defendit aparte rei unitatem uniuersalem constitutiuam aparte rei ꝺ
phimis, quę est ipsa unitas uniformitatis, similitudinis, ⁊ conuenientię, quę nos ehq̃ ꝺcedimus, cętera ut
ꝙlucidius ad uniuersale. Ipse ęq̃ uocat) fortis, ꝺspecifica, quia ratione ipsius ꝺiuisa illius nara
syt unius, ratione fortis, ꝺspecifica. Sentia uero ꝯmunis ꝺter thomistas, ꝺsentientes unitatis negatiuę
⁊ positiuę pluribus ꝯmuni negat nara aparte rei,

Dubitii conclusione ꝺcidentur dubij. sec. 2a.

La assertio. Nara humana aparte rei ⁊ phimis nullę unitatis positiuę pluribus ꝯmuni habet. Probatur
hac ratione. scilicet: nara humana aparte rei est multiplicata ad ꝙlitates multiplicitatis: ꝺ n est
una aparte rei positiue ꝯmunis. ista patet ng unitas ⁊ multiplicitas opponuntur. Ans uero ꝓbatur ꝙ
nara humana identificatur ⁊ ꝙlaribus: sed ista ꝓsequitur: ꝺ ipsa nara ꝙ ad ꝓductionem ꝙlaritatis
Petri, ⁊ ipsa Petri nara ꝓducitur, qui tyc Pauli nara ꝓducatur: ꝺ nara Petri aparte rei n est una
⁊ eadem ⁊ nara Pauli, aliqua ad ꝓductionem ꝙ ꝓducereturꝙ, ⁊ utroque est plurificata nara.

Confrater

Si omnia ꝙlaria essent unus ⁊ idem homo, ehq̃ ipsa ꝙlaria unus, ꝺ idem homo, ꝺter ⁊c esset; hoc aduersa
rii negat: ꝺ ty. maior ꝓbatur, quia syt eadem unitertio, syt eadem ꝺter ⁊c ⁊c. ꝯmune axioma: ꝺ
ꝙlaria quia sunt eadem ⁊ homine syt eadem ꝺter ⁊c. simi ⁊ creaty. ꝺcedere uelit misterij a nobis
ꝓpretiandi, quia ꝺatur ⁊ ꝺiuinis, quod tres personę raliter distincta syt unus Deus. ~~Deinde~~
~~adhuc impedio quod nara humana est pluribus, ut una ꝺ multiplicata, nec Deinde abiecta~~
~~uniuersali: ꝺ Probo ant, quia diuina nara esto pluribus permit it n est uniuersalis~~
~~quia n est pluribus per multiplicitatem~~, sed per unitatem * Deinde ab conuenienti roboratur ꝺcluso
nostra ex ~~doctrina~~ aduersariorum opinione sequitur ~~nara~~ eqdem ex ⁊c ⁊c a parte rei nara xti
Oni ac discipuli Iudę, eqdem quę ꝺnatur ac quę glorificatur eqdem quę deficit ac quę ꝓdu
citur; sed omnia ista ut maxima absurda reputari debent ut ex se patet: ꝺ ut illa subsistunt *
negada est aduersariorum opio

Ista sat ꝙ efficaci ratione ꝓbatur ⁊ tenby: nara aparte rei ⁊ phimis
ꝙlaris est: ꝺ n una positiue communis. Ans ⁊ stat quia ⁊ tali stabe est ad ꝙlaritatis ⁊ tracta
cy ipsa identificata. ꝺ ꝙlaris. Ia uero ꝺtia ꝓbatur: nara ꝙlaris determinatione aduersa dicit: sed
quod necessario determinatione aduersa dicit, n est pluribus positiue ꝯmunis: ꝺ maior patet, ꝙquia
dicit determinationem ad ꝺiuidendum, identificatur cy quo identificatur. minor ꝺ stat quia ⁊c pluribus positiue communi
Commune ꝺterminatione dicit, quę determinationi opponitur.

* ex dictis n solu manet ꝓpugnata unitas narę ꝑtinere ꝯmunis actualiꝫ uere aptitudinaliꝫ illa scilicet qua nara quę est Petro ꝯ pluribꝫ ee ualet: ꝯ liquide nara ꝯgularis n est apta ut n habet unitatꝫ aptitudinaliꝫ ut sit ꝯ pluribꝫ: ꝯ sed nara Petri ꝯgularis est: ꝯ idiuiduo enim cu ꝯgularitate: ꝯ ꝓuo mai nara adunę detrata n est apta ut sit ꝯ pluribꝫ: ꝯ Any ꝯ stat, quia nara apta adplura est communicabiliꝫ ꝯ differę ꝑtinere adplura quę differtia ad plura oꝫ determinatione necessaria ꝯ per identitatꝫ adunę repugnat. Ꝛ quia nara aparte rei identificata ꝯ ꝯgularitate ꝯ eo ꝙ stat ꝯ separabiliꝫ est a ꝯgularitate: ꝯ eo ꝙ phimio ꝙ stata n est potestꝫ ut sit ꝯ alio, abipso ꝯdiuiduo, ꝯ quo identificatur, aliqđ ab illo separabiliꝫ foret. *

Aduersarii rupondet narę humanę multiplicari numerice, n uero essentialiter ꝯ specifice, quare ꝯ hoc ultimo ꝙ scilicet est una ꝑtinere ꝯmuniꝫ. Dicit ꝯ omnia ꝙ ꝯsequuntur relata ꝙ scilicet nulla ee: ꝙ liquide ꝏly repugnat respectu narę ut ꝯgularitatꝫ, ꝛ aute respectu narę uniuersaliꝫ ꝯ ex se. ng ng respectu primi per se ꝙ petit ee glorificatꝫ, ꝛ dignatꝫ ee paudꝫ ꝛ deficijtꝫ. respectu uero ꝛ per accꝰ. ꝛa enim limitata, ꝯ detrata est; ꝛa uero illimitata, uniuersaliꝫ ꝯ uirtualiter multiplex.

Rꝰndeo narę humanę aparte rei ꝯ phimie n ꝏly numerice uere etiq essentialiter ꝯ specifice multiplicari: ng licet nara Petri ꝯ ꝙueniat ꝯ nara Pauli ꝯ raone essentiali ꝯ specifica, ~~est tamę ualet utraque~~ n est tamę utraque est eadę per identitatꝫ, immo potiuꝫ quia nie. ꝙueniuꝫ ualet dictꝫ ꝯ pluribꝫ, quia nemo ualet assimilatur ꝯ. ꝙuenit ꝯ se ipso. ad alia dico ꝙueniętia relata n ꝏly ~~repugnatꝫ~~ repugnare ꝯ nara ut ꝯgularitatꝫ, sed etiq ipse ipsi specificatiue ꝙtꝫ aparte rei, ꝙ quo ꝙ ꝙue abipso dicitur uniuersali. liquide esse n per se, sed per accidens ipsi adipiscitur: ng quo ꝙ ꝙpatibilia ꝙt, nec per se, nec per accꝰ alicui ꝙpetere ꝑpt. Quare homarę ꝙmuni, dormire ꝯ uigilare siue per accꝰ siue per se repugnat. nec quod sit uirtualiter multiplex ꝙtꝫ ꝙficit, quia hoc n tollit, quod ꝙ qualibet ꝯdiuiduo ualeat, ꝯ identice una sit.

Replicabit: ꝯ quod materiata detrata sit ad unę formę n tollit quod capacitatꝫ ~~portat~~ ꝑtinet ad plures recipiendas habeat, ꝛ tamę ꝙter se ꝙponibiliꝫ ꝙt: ꝯ nara aduę ꝯ est adunę ꝯdiuiduę ꝙtracta capacitatꝫ dapticipatiue ꝑtinet ad plura habet. = ꝛ: licet nara ut ~~ꝑ~~ a parte rei identificata cu ꝯgularitate sit corruptibiliꝫ ꝯ ꝯgularis, ut uirtualiter tamę a ꝯgularitate dictꝫ, ꝙcor nec ꝯgularis nec corruptibiliꝫ, imo potiuꝫ ꝙcorruptibiliꝫ est. ꝯ eadę nara aparte rei corruptibiliꝫ ꝯ ꝙcorruptibiliꝫ est: ꝯ de eadę nara omnia ꝙsequuntur relata optime uerificari uidet. = ꝛ: nara ee aptitudine unę, ut sit ꝯ pluribꝫ, est posse habere unitatꝫ pluribꝫ ꝯmunę; sed natura aparte rei hęc unitatꝫ ualet habere, aliqđ aparte rei n est ~~unus~~ ꝯdualiter uniuersaliꝫ: ꝯ. *

Adꝛ est manifesta disparitas ꝙter materiata ꝯ nara quia illa totꝫ est detrata ad formę per ablationem ꝯ aminiuliter. n uero per identitatꝫ ꝯ aminiuliter, qualiter est nara ad ꝯgularitatꝫ detrahi. Vnde n miru quod habeat ꝑtinere capacitatꝫ ad alia, ꝛ ꝑtinet ꝛa amittere formę ꝯ ab ipsa separari; nara uero quia identificata, nequit talꝫ ꝯgularitatꝫ amittere, ꝛ ab ipsa separari, quare ꝙ est ad unę detrata, est ꝑtinere ad alia. Ꝛ quia materia ꝛa est essentialiter ꝙstitit ꝯ ꝑa receptiua oiꝫ formarꝫ subluenariꝫ successiue: quare ꝙ est ꝙ sub una aduę capacitatꝫ ꝑtinet ad alias successiue recipiendas retinet. =

Adꝛ ęy dico longe distare doctrinę a nobis ꝯ ꝛa quęstione tractatꝫ ab aduersariorꝫ ꝙtento: dicimus enim nanqđ ibi nara aparte rei ut uirtualiter a ꝯgularitate dictꝫ ee uniuersale ꝯ ꝯ corruptibiliꝫ ꝙ da metaliter, quod optime ꝙ patitur ꝛ eo, quod ipsa ualet ꝯdictę ꝯgularis ꝯ corruptibiliꝫ ꝙ da ng ipsa ꝙ da metaliter uniuersale ꝯ corruptibiliꝫ ee n est ꝛe uera uniuersale ꝯ corruptibiliꝫ ꝯ ꝯgularitate dictꝫ dicit ut ꝙceptatur ut uniuersaliꝫ ꝯ corruptibiliꝫ. Atamę aduersarii ~~ꝛ~~ a parte rei dicunt narę humanę scilicet aparte rei ee uniuersale ꝯ corruptibiliꝫ ~~ꝛ~~ forliter omnia quę ꝙsequuntur relata ꝙsequi narę aparte rei n ꝙ da metaliter, sed forliter. ꝛ dic narę aparte rei ꝛ. nostrę doctrinę ꝙcorruptibiliꝫ ee essentialiter, ꝙ quatꝫ corruptibiliꝫ ~~non~~ n oritur ab eius essentia, ~~sed~~ sed ab ꝯgularitate, ꝑ quę materialibꝫ. ~~n uero quia ꝛ ab ꝯ da~~ n tamę quia ipsa aparte rei ꝯ phimie n potest corrupi ꝛa quoad essentiam phimie totꝫ *Adꝛ ęy dico narę ee aptitudine unę pluribꝫ ꝑtinere ꝙmuni, ubi ab aduersarii accipitur, ee ide significare, ac narę ~~Petri~~ quę est ꝙ Paulo, ut a ꝯdicionibꝫ ꝯdiuiduatibꝫ dictę aptitudine habere ut sit ꝯ pluribꝫ esse actu ut una illi n sit ꝑter ꝙ pedimentꝫ ꝯgularitatis. Quod quidę falsissimum est ~~quia~~ ꝛa. a nobis dicta, quia nara quę est per identitatꝫ detrata ad ꝯgularitatꝫ Pauli n est ꝙ ꝑtinere ad alia, nec ꝑtinet aptitudine dicit ad illa, ꝙ liquide ꝙ separabiliꝫ est a tali ꝯgularitate, ꝛ qua identificatur. Quare ꝑ ut ab aduersarii accipitur n ꝏly est posse habere unitatꝫ, sed re uera aptitudine ꝑtinet habere ut sit ꝙ Petro ꝯ ꝙ alijs. In nostro tamę casu ꝏly aptitudine habet ut sit ꝯ pluribꝫ remote ꝯ ꝙ da metaliter, n uero forliter ꝯ proxime, ꝯ quatꝫ scilicet ꝙ da metaliter ꝑtinet ꝯ tui, ut illę ꝛ tali aptitudine ad plura ꝙcipiat *

† aparte rei

† quia ꝯgularitatis nara

2a assertio: nara a parte rei n habet unitatē negatiuā ꝙ qua sibi sit uniuersale negatiuū. Probatur. nara a parte rei repugnatiā dicit ut ꝓpluribꝰ sit: ꝙ n habet unitatē seu uniuersalitatē ne ꝙ alijs. Any ex superioribꝰ stat, quia nara ⁊ singularitate idēticatur a parte rei ꝑ de que ꝓ ne paraūlij ab ipsa. Deus alijs ⁊ singulis. Ista uero ⁊ hec modo ꝓbatur: nara uniuersale negatiue ee est nec ⁊ pluribꝰ positiue exigi ee nec illis positiue repugnare: ꝙ ii ꝙ Any stat ex deniōne uniuersalis negatiui. Ty ex a paritate ee eni aliqua negatiue nigra est nec habere positiue forma nigredinis positiue, nec eius oppositi, albedinis, scilicet, sed ab utraq; ꝓcidere

Contratur

nara negatiue rei, quāty ut exp̄a ꝙ raone sui singularis n esse, sed ꝑ ly raone stat ꝑ tractionē singularis, quare illo ⁊ ista universalis negatiue erit, quia ipsi ne ꝑ ilderata n repugnat ⁊ pluribꝰ ee cui repugnatia ꝑ ly a singularitate sit. — Dico nara a parte rei exa ꝙ raone sui singularis ee quā licet raone stat ꝑ tractionē singularis, ⁊ tame a parte rei ꝙ phisice sit per identitatē ꝑtracta, seu identicata cū singularitate, ideo illa raone sui phisice dicit. ⁊ ut nara a phisice uniuersali negatiue sit necessē est quod phisice ut ex nulla parte prata opponit uniuersalitati negatiue dicat, sed ex parte singularitatis ꝓpria identicata prata opponit dicit: singularitas siquide repugnatia dicit ad pluria quod est prata uniuersalitati negatiue oppositi ty: ꝙ. Maior stat a paritate, quia eny leoni duuersitas repugnat ex sua dextra parte sua ruginis ee ꝓuenit, quod est prata opponit ee ducursiuo, ideo ei nullatenus ee ducursiuus ꝓuenire udet. —

Argumenta Soluuntur. Sec. 3a.

Argo 1: nara humana a parte rei ut una ~~pluribꝰ~~ unitate forli ⁊ specifica ꝓpluribꝰ: ꝙ uni tali ꝓpluribꝰ positiue ꝛmuni habet. Prouo ans: nara humana a parte rei n est diuisa ꝓplurib⁹ ꝙ specifica nara. ꝙ ꝓpluribꝰ ꝺiuiduij, diuisa manet ꝺiuisione forli ⁊ specifica. ꝙ una unitate forli ⁊ specifica. ⁊ Petrus ⁊ Paulus licet sit plures pluralitate numerica, sut tamē unus unitate forli ⁊ specifica: ꝙ a parte rei datur Petro ⁊ Paulo nara una unitate forli ⁊ specifica: ꝙ nara nara humana a parte rei unitatē ꝛmunē habet qua sit ꝓpluribꝰ actu. Any illud stat ex quasti one prolati, qua diximus Petrus a parte rei dari unitatē forlē qua Petrus ⁊ Paulus sut unus ly ꝓpria forlia ⁊ especifica diuersa habet, n sic Petrus ⁊ Paulus: ꝙ sut unus unitate specifica. numerica — 3: ideo homo ⁊ equus a parte rei sut plures ꝓnara specifica, quia nara utrique ꝓpria ue forlia ⁊ specifica diuersa habet, n sic Petrus ⁊ Paulus: ꝙ sut unus unitate specifica.

Ad ty ditzquo

any est una unitate forli ⁊ specifica ꝙuenientia. Nego ans; identitatē nego ꝙ ⁊ obiq. ad eius ꝙbanz ditzquo etiq ans: n est diuisa ut quo. Nego ans: ut quod nego ans. ⁊ obiq. Patet ꝙ unitas ꝙuenientia seu similitudinis, ulterius que unitas identitatis. ⁊ ly Petrus, ⁊ Paulus ꝺicit unus; nara humana a parte rei, qualtenus utrique ipsa ꝙuenit, qua unitas ꝙuenientia est unitas forlis specifica, ꝙdametaliter, qua a parte rei assignauimus supra: ⁊ tame loquendo de unitate identitatis ꝑ specifica, qua aduersa rii defendit, Dicimus ꝓhoc seu nara humana n ee una a parte rei, sed potius diuisa ꝓpluribꝰ ut quod, esto n ut quo. Pro quo Notandy ditzthone, aut diuisione, ꝓ ponē oriri a ꝓpriis materialibꝰ ⁊ numericis, ⁊ a forlibꝰ ⁊ specificis. Si ty nara specifica erit diuisa ut quod, quia licet hec causa nara ipsa sit, qua diuidebat, n tamē eā raone cuius ⁊ contingit diuisio. Si uero ly erit diuisa simul ut quo, quia est ea raone cuius ꝙ a quo est diuisio. Diuio ~~ꝓ ipsa~~ ⁊ hoc ultimo ꝑ seu facit nara non soly ditzta uery etiq aduersa ⁊ dissimilis ~~abcdefg~~ illi a qua ipsa diuiditur. In t uero esto nara ditzta redat n tame diuersa, nec dissimilis: quare non tollit ꝙuenientia unitatē. Quibꝰ sic ponitis dicimus nara humana a parte rei ee diuisa ut quod ꝓPetro ⁊ Paulo alijs quia diuiduij n tame ut quo quia tali diuisio esto exerceatur ipsis diuiduarij nara, n tame ab ipsis oritur, sed a singularitatibꝰ seu materialibꝰ propriis, propter quod n tollit ꝙuenia Petri ⁊ Pauli scilicet, nara esto ista ꝺicit plures per ꝛtraponitonē ad unitatē identitatis seu pluralitate a singularitatibꝰ orta. Per quod ad ty stat, simul que ad 3y. Ad hoc ultimum uero dico homine ⁊ equum ee plures per quod ad ty stat, ꝓnara specifica pluralitate n soly exercita uery etiq a nara orta, quia utrique diuersa diuersa nara diuersa quia ꝓpria forlia habet qua quide pluritas n soly est per ꝛtraponē ad unitatē identitatis, uery ⁊ ꝙuenientia; sicut extra ꝛtgit Petro ⁊ Paulo respectu nara humana.

Ista dicta repliabit: ꝙ nara, qua ꝙ utr Petro n est diuisa a nara Pauli diuisione orta ab ipsa, seu a forlibꝰ ꝓpriis, sed tali a materialibꝰ ⁊ numericis. ꝙ nullo modo est forliter diuisa, sed tali numerice ⁊ materialiter. Prouo hac ultima ꝛtia tali debet ee diuisio quale ꝓpriis ⁊ radix a qua oritur: ꝙ si hec tali materialis est sic ⁊ ipsa diuisio. ⁊: n soly diuito uery ⁊ diuersitas seu diuimilitudo oritur a ꝓpriis numericis: sed ista diuersitas denominare negatit ~~propria forlia~~ nara forliter diuersa ⁊ dissimilis: ꝙ nec ditzta, ⁊ diuisa forliter. Ista patet ty quia n est aduny maior, qua ad aliud ratio ty quia illa diuisio a singularitate orta est ipsa met diuersitas. ꝙ hec diuersitas ꝓnara exercetur, illa que dimle redit. ⁊ diuisa ~~n facit~~ n facit

4

3: sicut a singularitate oritur diuisio sic & anara conuenientia diuisibilitudo: q sicut illa narq diuisq redit ut quod, ipiq que exercetur, sic & illitudo singularitatis & sibi facit ut quod, ipsa que exercetur. *Ad 1: diuisio numerica tollere nequit unitatis forlz nara: qn facit ipiq diuisq forliter. Prouo ant. unitas solu auferetur per diuisionz oppositq; sed unitati forli n opponitur diuisio numerica, sed forlii: q diuisio numerica n tollit unitatis forlz. = 5: si diuisio ut orta numerica & materialis est etiq ut formis exercita: q Prouo ant: diuisio ut exercita se habet respectu ipsius ut orte, sicuti exercitij respectu sui prpii & originij; sed exercitij suo prpio cor respondere debet, q & ad modu ipsius ee: q si prpiu & origo materialis est sic & eius exercitiu* = 6: diuisio & extensio quantitatiua licet, subiectiue exerceatur, ppter hoc substantialis n dicetur: q & a simili = Omnia dicta nulla ui habebunt, si ex aliquibus affrarentur, ad uniuersalitatz n solu diuisionz forlz, sed etiq morale exigit. Itaq *Ad 1q diximus diuisionz n solu denominarz sortiri a prpiis, a quibus origine habet, uerq etiq abilli, quibus exercetur. cq hac tamq difra quod denominarz sortiri prpiis quo exercetur habet ut quod, prpiis uero ut originis ut quo. Quare, cq diuisio, de quia ipsa, esto origine a prpiis materialibus habeat, ex, forlibq tamq exerceatur, ideo dicitur materialis ut quo, forlii autz ut quod, quia ipsa denotat, quod diuisq est forle, quq n tamq quod ab ipso oriatur & raone ipsius. Stigat diuisio.

*Ad 1q dico diuisionz a singularitate orta n solu sceptq distinctionis uerq etiq diuersitatis, aut dissimilitudinis habere. Cuiusq licet ut distinctio aut diuisio, narii exerceatur, n autz ut diuersitas & dissimilitudo, quia licet narq sit capax diuisionis, n tamq diuersitatis aut dissimilitudinis, qtia ex rationabiliter, utroque amittetur & sueniret, cq quo dissimilitudo n. spatiatur. Ad 2 dic distinctionem de genere transeuntali, dissimilitudinem uero de genere & relatiuo & predicamentali. Quare diuisio 1q 1q sceptq transiit quidquid est ipsa diuisio, n autz dissimilitudo. = Ad 3q ex quibus ad 3q. *Ad 4q diximus nego ans. ad eius puaonz sicut mai. distinguo min. sed forli ut quo, ut quod. sceptq min. ut quo prgene nego min. Verq qz est quod diuisio numerica 1q quo & numerica prgene est, n opponitur unitati forli, adeo cq ista sit etiq forlii, ut quod, quia & exercita, ipsi distinguo mai ut exercita, cuius prpiis, a quibus oritur & sceptq mai. ipsi distinguo sub distinguo, ut prpiis sic dicitur exercitij, distincta linea, p de que forle ut quod. = Ad 5 dico extensionem ipsa subiectiua ut quo extenditur, licet n raone sui, sed raone quantitatis.

Ad 6 dico quod licet aparte rei & diuisa forliter sit ut quod, n tamq ut quo, qz Prec: q nara humana & diuisa forliter ut quo nq & eo ipso, quo distincta & diuisa n est & distincta & & diuisa & sceptq iter se, ut opponiti. Ex quibus sic q nara humana aparte rei n multiplex ut forliter sed una forliter ut quo & pluribus est: q aparte rei habet unitatz forlz ut quo pluribus positiue. sumq. = 7: q ideo illitudo a nara orta & singularitate negatiue exercetur, quia ut pote dissimilis & diuersa raone sui, & capax est illitudinis, sed hoc est falsu: q Prouo min. Petrus & Paulus etiq & raone singularis assimilantur, quia utrobiq singularis est: q singularitas n est & capax illitudinis. = 8 dico & distinctio n transeuntis ipsq narq: q de genere transeuntali n est. Prouo ant: ex suppositione sua positiua, sua & possibili, quod nara aparte rei sine singularitate poneretur una & distincta que foret: q aduc & singularitate posita hqc unitatz & distinctionz seruare debet, cq sit ipsi essentialis. q.p.*

Respondeo, sicut ad 1q & sceptq. etiq, negdo que 2q, ad eius qua puaonz & cetq ut quo, quia ut quod. sceptq. prgene ut quo nego puaonz & cetq. Quare & distinctionis & diuisionis ut quo & n solu opponitur diuisio & distinctio ut quo, uerq etiq ut quod. quia narq ee ut quo & diuisq & & distincta ut & fertur ex nostra doctrina tradita. nihil aliud est, qlq & narq aparte rei & tqquq ab origine & diuisionis & & distinctionis & & diuisis & & distincta ee cq quo n spatiatur ee diuisq & distinctq aduc diuisione a singularitate orta, quia qua pte tyc diuisio & dico, ter se opposita & ipsamet nara exercebitur. 2a scilicet a singularitate orta 2a uero a nara. *Ad 1q dico & dari raonz sueniendi uniuocq & analogq. 2a ut qua aliquia sumpta absque differentia sueniunt; 2a autz qua sueniunt cq differentia tamq. Sic illa a nara oritur; 2a uero a singularitate. ppterea qua hqc & capax illius est. unde illas a nara quamvis singularitate exercari negatiue. *Ad 3q dico narq illo modo aparte rei positq & similis ee Cuiusq illa suppositione possibili facta tyc se haberet nara sicuti & tatus 1q se prgene & sicuti rata 1q sua essentialia predicata. ideo que nec & diuisionz positiuq, aut unitatis plurib positiuq sumq habet, nec pluralitatis.

*Aduc stra dicta ne sic replicabit: q nara humana aparte rei nec est & diuisa & una forliter ut quo, nec diuisa & multiplex forliter ut quo: q nara aparte rei unitatis forlz ut quo negatiue habet. Hqc ultimq. stiq ptio: habere unitatis forlz negatiue ut quo est nec

(conformitur ad supra relata)

(Petro & Paulo)

(dic narq ee diuisq forliter ut quo & diuisione opposita multiplicitatis quamvis & raone ulterioris unitatis quamvis hqc n raone ulterioris stiq)

(dic narq ee diuisq forliter ut quo & diuisione opposita multiplicitatis q & raone ulterioris stiq)

habere uni nihil aliud est quq nec ee positive unq ut forliter ut quo, nec plures, sed ab utroque 56
prqcidere; sicut narq absolute ee habere unitatq negatiuq est nec ee unq positive, nec plures,
sed ab utroque prqcidere: q̄ nara a parte rei habet unitatq forlr ut quo negatiuq: q̄ a parte
rei est universalr negative. = Q si nara a parte rei nec est una forliter ut quo, nec
diuisa q̄ multiplex ut quo, ab utroque a parte rei prqcideret: sed nara a parte rei n est
ytalr prqcisiony: q̄ ≠ 3 q̄ ideo rao ꝺ ueniętiq a nara orta ꝺ ygularitate ꝺmunicari nequit
quia ꝺiuiduationes ꝺ ygularitates soly analogice ꝺueniunt, idepꝺ ꝺueniunt q̄ diferunt. sed taly
ut nara ꝺueniętq nara, quia licet nara Petri ⨯ nara Pauli ꝺueniat, differt tamq ut
ꝺtracta, q̄ ygularizata: q̄.

† dic universalitatq negatiuq prqcisiue ut quo, n esse uniuersalitatq negatiuq q̄prie, q̄ talr sed q̄prie, quq nara potest habere

* Ad 1ty dico ad unitatq seu universalitatq negatiuq ut quo, quq ut quod
opponi tq diuisioni ꝺ multiplicitatq positiua ut quo, quq ut quod. Quia, ut nara a parte rei aliquo uero ygr dicat uni
uersalitatq negatiuq, ynullo alio repugnatiuq prater ipsi opponiꝺ debet, cuiusq̄ diuisio positiua
sive ut quo, sive ut quod universalitatq negatiuq opponatur, ide est quod universalitq negatiue ut quo n est. nq tamen ut quod dicit ypedimentq ad universalitatq negatiuq absolute. Hoc
instatur, nara angelica, quq ex ꝺmuny modis loquꝺi 1y ꝺcepty narq n exprimit ygularitatq
quq est ypedimentq, ne ipsa universaliter ita quę ex hoc udleat quis ꝺferre: q̄ licet nara q̄glica
n sit universaliter p̄dicata, saltq p̄ expresso ygularis est. universaliter est. = Ad 1ty dico narq
a parte rei prqcidere ab eo quod sit una, l multiplex forliter ut quo, ygualty significat ide q̄ act
narq diuisq (multiplicq ee a ipsa n oriri. ydeꝺ n uero ygualty significat ytalty prqcisionq, qua
habet abstue. Insta quę iliter: equus a parte rei n est unus homo q̄ nec multiplex homo: q̄ a parte rei
ꝺari ter ꝺueniętq narq ꝺ prioq ꝺ ygularitatq. Sequitur Petrus ꝺ Paulus abique diras ꝺueniunt ꝺ nara
1y quod nara est. nq esto diferat ꝺ nara ut ygularizata, hoc est ipsa diferri 1y raonq ygularitatq;
Attame utrobique raone ygularitatq unice ꝺueniunt 1y quid ꝺ simul ygualiter diferunt. quia ygularitas
Petri est taly, qualy n est ygularitas Pauli.

~~Arguꝺ 2 q̄ phily ꝺ methap textu 10, ꝺ libro ꝺ textu 3 ꝺ quodamny~~
Arguꝺ 2: quod unica definitio definiore unuꝺ ꝺ diuisq est: sed
nara humana quq est a parte rei Petro, Paulo, ~~et~~ unica definitio definitur definione unuꝺ ꝺ una, diuisaque
est. minor patet per ista definionem animal rationale homo est animal rationale, quq est hominy
quia a parte rei existit, quotlibet ꝺ diuiduo. Maior etiq patet 1y quia unicq definitioni unicq ꝺef
nity correspondere debet 1y quia per unicq definionq unica, cuius ꝺ diuisa explicatur erctia, hoc
autq unuꝺ ꝺ diuisi est. = Q nara humana a parte rei est actu pluribq positive communicata:
q̄ est pluribq positive ꝺmunicauilq: quia ab actu ad poq ~~ne~~ legitima est ytia. ex quibq ic q̄ habet
positivq communicauilitatq; sed ista subtilitas universalitatis positiua: q̄ est positive universaliq. = S
a parte rei ygulare datur: q̄ ꝺ universale cu correlativa ijt, ista quę simul coexistere debeat. =
A. 1ty obiectq universale est. sed huiusq obiectq ipsq procedere debet cu cuiuslibet obiectq prius ipso ita: q̄
universale qte selectq est: q̄ ꝺ a parte rei. = S ante mydi ꝺstitutionq, negatio hominy ⨯ n est
homo a parte rei, erat eius negatio; sed ita universaliq ꝺ omni erat: q̄ erat a parte rei aliquod
universale. Prono min. illa negatio una erat, aliyde pluribq ꝺmunicauilq: q̄ maior patet. nq si n
una foret, sed quotlibet homine possibili qualibet assignꝺa esset ytinita forsit negationes,
cu ytniti hominis ijt possibiles. minor uero patet quia ipsa ꝺstabilis est ad quotlibet negationes
hominis ꝺ particulares.

6 Secluꝺa omni 1ty fictione a parte rei uera est ylatio ita. Petrus est q̄ homo. Falsa uero hqc
homo est: q̄ Petrus. sed ideo ta uera, quia per prius est quod sit homo, quq Petrus: q̄ pillo priori est
homo unus, quia n per ygularitatq ꝺ illo priori. = S: nara humana positiue petit quq ꝺ ser
uaonq; sed uno taly ygulari ut pote subsisti ꝺ ꝺmuni negatur: q̄ petit ee ꝺ multq positive: q̄
positive exigit ee pluribq ꝺmunicauilq; sed ista positiua ꝺmunicauilitatq stat universalitas
positiua: q̄ = ~~q̄~~ 2ª phily abstrahendo n est mendax sive error: q̄ si per 1ty abstractionq est nara
universaliq, etiq qte illa, aliyde 1ty abstrahendo figeret, aut errarent, cu cognoscerent ut universale
quod universale n est. *

Ad 1ty dicimq ad unicq definionq sufficere ee 1y dampliter unq qte ipsq. Quare
cu nara humana a parte rei ut superioribq dictumq sit ~~est~~ 1y dampliter, esto n forliter una
ideo per unicq definionq definiri valet. Projecti cu ꝺ nara humana, 1y quod est definita, sit iq
1ty naliter cognita, p̄ de que forliter una. ꝺ Quidq arguty 1y tatur ꝺ definionq ygulari: ygularia cui nanq humanaq
nanq huanq x. ꝺ aduersario; ⨯ a parte rei plura 1yt. ꝺ tamq unica definitibile definionq, scilicet per hoc quod
sit, diuisq, ic ꝺ diuisq a quotlibet alio. = Ad 1ty dubiq ans est pluribq communicata ut una nego
q̄ ut multiplex. sedo ans. Qua dubitone ad alia sequitia patet, equidq ut nara sit positive universaliq, debet habere
q̄ ut multiplex. sedo ans. Qua dubitone ad alia sequitia patet, equidq ut nara sit positive universaliq, debet habere
debet habere unitatq: 1y x. cuiusq definionq sit unq apty ad entity ꝺ predicatq de multq. Quare licet nara sit
pluribq communicauilis, ⨯ hoc n habeat ut una, sed ut multiplex, ꝺ diuisa, illis, quibq ꝺmuni
cauilis est, propterea universaliq n est. ꝺ quidq universale n est quod actu, multq est, sed quod
ꝺ multq ee valet. unde ex argumento sequitur narq a parte rei universaliq 1y quod una est,
surgere valet, quod si nara ad universalitatq exigeret ee pluribq ꝺmunicauilq 1y quod una est,
esto etiq diuina nara foret universaliq. Sequidq ytra est: nq esto nara universaliq sit ut una pluribq
ꝺmunicauilis, taliter tamq quod diuisibilis, ꝺ multiplicauilis sit illis, quibq ꝺmunicauilis est, quod nara
diuina n habet.

Ad 3y dico ꝯ̄ singulare, ꝺ̄ universale fundamentale correlativa a parte rei ee. / dico ꝯ̄ singulare ꝺ̄ universale sorte ut mutuo se respicientia correlativa ee, cetery unusquodque ꝯ̄ suo statu ty, phisico ty vero abstractionis statu ꝺ̄ quibꝫ ex aequo ꝯ̄ter nara diuina universale ee. Et quo ꝯ̄ solaris sit. = Ad 4 dico universale quod est ytty obiecty. dupliciter potest considerari ꝯ̄ ee effecty ytty, ytee ymmy obiecti, / sic est posterius ꝯ̄ vero prius. Unde quę ꝯ̄ ytphonibꝫ sortibꝫ actibꝫ ytty, ytmethaphisicis ee ꝯ̄ quibꝫ rao actty ꝺ̄ effecty n tollit raonē obiecti. = Ad 5 dico ꝯ̄ ide quod de homine existentibꝫ dico de eorꝫ negationibꝫ dico n dari gte hominis ꝑductionē unica hominis negationem sed tot, quot homines possunt ꝯ̄ ee. Et quia ꝯ̄ negatio nihil sit, nec ꝺ̄ plurib⁹ illis negationē. Si enim unica toti est hominis negatio eadē quę negatio Petri, foret ꝺ̄ ipsa Pauli negatio. ex quo sequitur, quod Petri ꝑ ductionē posita perq̄ eius destruitur negatio, etiā est Pauli negatio destructa.

Ad 6 dico illa ytatio nequa ee a parte rei fundamentaliter nec tua ytty fictione, quighy nara ty quod est a parte rei, ytfundamty ad ytty ꝑdicationē prestat. Cetery forsitan dari nequit quę ytintellecta ytty fictio, quia ipse de Petro homine prave nequit, quę ꝑducat formā artificialis subiecti ꝺ̄ predicatū, Petro, ꝺ̄ homine hodie. Nec verꝫ est homo a parte rei ꝺ̄ priori ee ytsingularitatis. sed utergue simul. Unde ytatio fundatur, eo quod multi ydiotę nara humana dabet, quod n sit homo, dabet tamē aliquis qui n sit Petrus. = Ad 7 dico ad nara seruationis sufficere pluralitatē ydiotarū, seu grama a parte rei exigere multiplicē ee quia esto nec unus singularis periret, permanent alia. *Ad 8 iā ex aliis ante ytrelatis ytstat abstractionis medatis, huc erroꝫ ꝯ̄ponitur n ee, ytpliciter tamē dari.*

rei n est pluribus ꝯ̄municabilis ut multiplex: ꝺ̄ doctrina tradita nititur. Prouo ant: nara humana ꝑ priori sed actualē ꝯ̄municatione ytelicitur ꝯ̄municabilis, ꝯ̄ priori ad actū ytelicitur posse. Sed gte quā ytelicitur actualiter ꝯ̄municato n est nara multiplex, ꝺ̄ divisa: ꝺ̄ n est ꝯ̄municabilis ut multiplex. Prouo min. nara est sit divisa ꝺ̄ multiplex per actualē ꝯ̄municationē ad ydivisa: ꝺ̄ Any ytstat ng ex supra dictis patet nara ee divisa ratione singularitatis eius ꝯ̄municatur. = *2 explicatur hoc. Nara n est ꝯ̄municabilis ty illa ratione quā n habet ee ꝯ̄municabilis, sed ytactus ee actus ꝯ̄municatus, at nara n ee ꝯ̄municabilis, sed ee actus ꝯ̄municatus multiplicitatis ꝺ̄ divisione habet: ꝺ̄ *

Respondeo ad ty negando ans, ad cuius ꝓbationē dicitur quod mai. ꝑ priori ytelicitur ꝯ̄municabilis ty nostry modꝫ scipiendi scedo mai. Physice nego mai. / nullis nec aliis tribꝫ: pro priori prioritate ytrationali scedo mai. prioritate physica nego mai. Verꝫ est ty nostry scipiendi modꝫ prius ee nara communicabile ee, quā communicata, quia prius ytelicitur posse ad actū quā actū posse. Itaq̄ physice ꝺ̄ a parte rei, ꝯ̄ quo sic nara nūminis, pretii, simul est nara communicabilis ꝺ̄ communicata ee. talis quę actui ꝯ̄municationis identificabitur ꝑ ꝯ̄municabilitate physica. Quare, ꝯ nara X. dicta per communicationē actualē ee divisa habeat, ideo etiā physice est ꝯ̄municabilis ty multiplicitatis ꝺ̄ divisionē n habita gte actualis ꝯ̄municationis, sed per ipsa identificata ꝯ̄municabilitate. Per quod ad ty patet.

Frater ꝑ pronostro Eminentissimo Fundatore asserente unitatē ꝯuenientiā, quā datur a parte rei ad universalitatē sufficere, ee quę unitas forte ꝺ̄ specifica: illa unitas ad universale sufficit, quā nara unā ꝯmunis quę multis redit. talis est ꝯuenientia unitas: ꝺ̄ Prouo min. unitas ꝯuenientia facit nara multis ee: aliude quę una ytilla ratione, quia ꝯueniunt: ꝺ̄ Prouo mai. talis unitas facit nara pluribus assimilari; sed nihil pure negatum plura assimilari ytnara, nisi ita una ꝺ̄ cadē sit omnibus, quā assimilatur ytipsa: ꝺ̄ Prouo min. nequit Petrus ꝺ̄ Paulo assimilari ytnara, quā n est Paulo sicut nec Paulus Petro ytnara, quia Petrus caret: ꝺ̄ utergue nequit assimilari ytnara nisi ytnara, quia caudet utergue. *2 universale est unus apte, ad essendū ꝺ̄ prędicandū de multis: ꝺ̄ unitas universalis ꝓpria n unitas ytsignificandō, aut representandō, id tamē essendō debet ee, sed unica unitas utilitudinis est unitas ytessendō ꝯ ingressionis unitas sit tota ytsignificandō ꝺ̄ representandō. ꝺ̄ = 3: unitas ꝓpria ytrationalis est sua unitas n ytnara sed cognitione. ꝺ̄ unitas ꝯutilitudinis esse patet. Nam quia cognitio obiecti utilitudo ꝺ̄ imago est. Physice sed hęc ꝑ se non ad universale sufficit: ꝺ̄ potiori titulo unitas utilitudinis physica, quia maior unitas est magis itaq̄ est valitor physica ilis est, quā tota ytrationaliter. = 4 unitas utilitudinis ad omnes universaliter effectus sufficit: ꝺ̄ etiā ad universale. Antipulabitur: ideo enim ꝺ̄ Platone, ꝺ̄ Parmenide probatur unus homo, quia a parte rei utergue est unus homo seu quia utergue ytratione hominis ꝯuenitur, ideo Plato, ꝺ̄ Parmenides ytb eius ꝺ̄ specifici forsitan, quia utergue ytnara humana ꝯuenit, ideo ꝯ ideo universalia eterna, ꝺ̄ incorruptibilia ytb ꝯ̄ singularia aute ytcorrupta, quia licet unus singularis corrumpatur alia utilia substituit *tamen etiā ideo utilitudo ytrationaliter ꝑ Platonē ꝺ̄ Parmenide vera est, quia utergue physice utilitudinis habet: ꝺ̄ * Omnia ita ytb, quibꝫ Noster Eminentissimus Fundatus ytq̄ ytdixit stabilire opinionē.

Pater ad ty dicitur quod mai. quā nara una unitate redit utilitudinis nego mai, unitatē identitatis, scedo mai. aliter quę min. sub eadē distinctione ad cuius ꝓbationē dicitur quod mai. facit nara multis ꝺ̄ divisa scedo mai. divisis nego mai. ad minorē occurritur distinctione ꝺ̄ illo tradita ad alia ꝓbationē sua mai. min. nego. ad ultimū dicitur quod any, nara, quā n est, Paulo divisa scedo any; divisis nego ant. Quare cy ꝯuenientia utilitudinis extrema dicitur, ꝺ̄ divisa exportat, nemo ny sibimet illi est, ideo unitas conuenientiā quā datur ytnara Petri, ꝺ̄ Pauli existit divisim ꝺ̄ distinctionē utriusque nara. Vnde unitatis universalis tollit, quā est identitatis unitas. ꝑ licet ꝺ̄ unitas ytargato ponita nara redat una, pluribus quę ꝯmunis

57

Sei ; multis ee ioly est ad mody talis unitatis, scilicet redit narg una uniformitatis seu ilidine, n uero una idemtitate. Vnde facit narg ; multis ee ly diuisum seu multiplicitatis qua opponitur ; nec nicaulitati universalitatis qua multiplicitatis actualis, & diuisum excludit. ideo qua licet Petrus nequeat assimilari Paulo ; nara, quia nisi ipso diuisa, n tamen debet assimilari debet ; nara qua sit ; Paulo ; diuisa a Petri nara ; imo potius quia uterque ; nara assimilatur ; utroque diuisa & diuisa ee debet propter rationis traditis. 2 / unitas illa illidinis a parte rei & phisice diffundit ad uidualem, & universalis n est. 3 universale a diffri abstrahat. 3 unitas universalis ppria est qua redit narg ; municabilis, & apta ad plura, n uero actu ; pluribus, sed unitas illa facit narg actu ; pluribus ee, & n absolute tanta: ergo 2 sequitur etiq ; singularitatis universalis ee, quia ille ipse terminus ; ter ie.

dico ; unitate proprietatis, que quod ide est ; nara una proprietas, & ee forma ; tionis, qua est nara proprietas, & ipsa ; abstracta, seu narg, qua proprietatur. esto q forma ; tionis sit significativa & representativa, tota tamq ; secreta, ex forma ; tionis, & nara resultat est una ; ei credo & predicado seu apta ad ingredi & predicari de multis. — Ad 3 dico unitatis proprietas, seu per proprietatis, n ee unitatis ; nara physice ipsa, sed ; tionaliter accepta. quare n unitas illidinis, sed ; tionalis est. Non tamen propter hoc negamus cognitionis obiecti imaginis illidinis ee ipsius ee; cateri n est ide obiecto cognito illidinis obiecti ee, ac illud any ee unitate illidinis. Stat enim quod sit una unitate idemtitatis abstracta per cognitionis, quod sit ipsius illitudo. — Ad 4 dico unitatis illidinis ad omnes effectus uniuersalitatis sufficere hydamentaliter, n uero formaliter, quia tyt est hydamenty ad universale ; quater que ad omnes eius effectus. Quare illa relata tyt uera, quia datur a parte rei unitas illidinis, ly quia dicte raonis hydamenti, n uero rationis formalis & mediate * Ad ultimum uero dico ; nara proprietatis n dari illidinis ; tionalis Petri, & Pauli quia tyt abipsis abstrahitur, dari tamen unitatis idemtitatis ; tionalis eiusdem nara. *

Arguies 1° ra assertionis, nara universalis negatiue, est nara nec exigit ponitur ; pluribus ee, nec illi ponitur repugnat ; sed nara humana a parte rei hoc habet ex ie, & raone sui: ergo Probo min. quod 2q pars, quod 2q negatur imponitur: nara ioly repugnat ; pluribus ee ratione singularitatis ; sed nara ex ie, & ratione sui n est ; singularis: ergo Probo min: ti nara ex ie, & ratione sui unitas dicit quod de q essentia ipsius est, sed de eius essentia ; singularitas n est: ergo Probo min. ti de eius essentia ; singularitas foret, ; quotcunque stabit ; singularis esset, cui eius essentia ; quolibet stabit eq ; mi tari debeat; sed hoc est falsum ut uidebitur ; stabit 2q ie, & proprietatis: g. — 2 licet nara sit stracta & ; singularizata n sit negatiue universalis, sit tamen a ; singularitate dicta, hoc habet ergo Probo any: nara ioly ratione ; singularitatis desinit ee universalis negatiue, sed sit a ; singulari tate dicta illq n dicit: g ra ne n dicit ; pedimenty universalitatis.

illius ; nacung ; sensa mai. dicitque min. ex ie, & ratione sui ; singularis n est physice, & deposito ter abstat seclo nego min. methaphisice, & deposito ter abstat seclo min. ad eius ; nacung dicitque mai. quod de essentia ipsius est physica, & methaphisica ; seclo mai. methaphisica subdicitque ex ie, & ratione sui physice, nego mai, ratione sui methaphisice nego concedo mai. Quare nyc loquimur de nara physice ipsa, n uero de ipsa ; stabit 2q ie aut proprietatis licet & ipsa ; stabit 2q ie aut proprietatis, n dicat ex ie, & ratione sui ; singularis ee, ; stabit. tamq physice ex ie, & ratione sui ; singularis ee dicit quia ; ipso realiter identificabitur cu ; singularitate; hoc quia dicitur eius essentia physica ; quatenus ipsa ; stabit physice nemitur ut ; stracta, ; stabitur que ; eodem stabit per ; singularitatis ; stractis ipsa, eadem que ; ens physice identicate: Nec ex eo quod de eius essentia physica sit, ipsa ; mitari debeat ; quotcunque stabit. hoc ; quidem ; stans est unica est de eius methaphisica essentia, quia ratione sui absolute dicit, n uero de physica qua ex ie absolute n dicit, sed stata ut detracta ab tali ; stabi. — Ad 2q dicimus narg aparte rei & physice dicitur a ; singularitate, n ee nisi virtualiter, quod est ide de hydamenta liter ; quotcunque hydamenty prestat ut ; stans illa a ; singularitate dicitur. sciptat & aute hoc n fiebat identitate vale, sed adest ut dicitur virtualiter sit identificata realiter, n esto n formaliter ideo 2q quod est dicitur hydamentaliter, adue realiter ; pedimenty dicit per ad universalitatem ne gatiuq, scilicet ; singularitatem * 2 dici poterat ad nobis opponitur tria illa: esse, ratione sui, & nara proprie a ; singularitate, ad repugnatiq claudere, ng denotat proprietatis ; quo nara & nara scipitur proprie a ; singularitate. *

Dico, quod nara habet rationem ; stabi, ex ie, & ratione sui n dicit, sed ; singularitatis rationem ; stractionis n dicit: g. Probo mai. ; stabi, ; stans est ipsi nara ex ie & ratione sui g cu ponit ee ; stans, & unus, & alio ; stabi nara. g. ty quia quod nara dicit ; stabi 2q ie rationem ; stabi, illud ex ie, & ratione sui methaphisice n dicit, cui ; stabi, ; stabi metha physicus sit: g. iuliter ; stabi physico — 2 si nara physice ipsa repugnatur ex ie & ratione sui ; singularis foret, ex ie, & ratione sui n esset diuisa, & diffta: g. abipsa nara oriretur diuisum, & diffto: sed hoc est ; stra dicta ; superioribus: g. — 3: nara Petri Va. ex ie, & ratione sui ; municabilis & ratione sui diuisum habere, ac ista abipsa ee oriri: g. — 3: nara Petri Va. ex ie, & ratione sui ; municabilis cabilis n est: g ei n repugnat ; municabilis ee. Probo any: si ex ie, & ratione sui ; municabilis est, nyquq ; municabilis ee posset, quia ; municabilis, ; positum est ; municari. sed hoc est falsum cy tali nara heri posit universalis, ; quo ; sua communicabilis est: g. ty quia n tribuerent hydamenty, ut sciperetur ; municabilis; nemo ad predicata ipsi opponitur hydamenty tribuit.

4

Adly dubium q: quod nara dicit ratione ytaty ipsi extrinseci, credo q, ipsi strinseci any nega. ad eius pma
ons dubium etiq any sta stigeny ipsi narq absolute ysta credo any. debitas, seu phisice ysta, nego
any. Unde triplex est indirq dus ytaty de quibq clarity, dispsiny que ? quaestione requisiti) ytaty scilicet
processiony, Rq se, d stractiony. Tuy, d Ruy extrinseci est ipsi nara, cui deps dyter ab, sue. sueniy
aliter a tamq, d aliter ut supra dicimus. Suy uero qui phisicy est ipsi nara strinseci est. Quare ? gularitas
illi rationi ytaty adueniens idsticatur a ipsa, d ni ipsa nara phisice dicitur ex se d ratione sui
? gularis, quia nara phisice est nara stricta Ry quod est stractor, nara autq Ry quod est stracta
ratione illi a ? gularis est. d licet nara absolute ysta stigeny sit ytaty phisica, n tamq ipsi phisice
accepta de qua nyc loquimur. = Ad Ry dicimus, narq a parte rei, d phisice ex se d ratione sui
dicitq dubitq que ee divisiony que oriri ab ipsa phisice ysta, quia nec est ipsa nat ? gularitas ? qua raliter
idsticatur. Quare dy diximus divisiony a ? gularitate, d n ab ipsa nara oriri, ? teligendy est de ipsa nara Ry uirtualitatis
narq processe, d per ordiny ad ytaty praecidyte. n tamq recluso tali ordine. Quare ipsa nara phisica tali ordine, d
. notatione reclusa absolute que ysta ex se phisice ? gulari, divisa, d dubita est. Ry quod Atamq ipsa Ry quod
uirtualitatis narq ytaty connotatq, n dicit divisiony ab ipsa orta; dicit tamq divisiony, d dubitationy ? pra adue
nec exercita

~~Ad 3 q dicimus ? municabile ? eo ipso quo ? municabile est a q nequq ? municari pote. optime tamq~~
~~alio supposito etiam n dicitur ? municabile. Propter quod d nara Petri phisica ? municabilis pluribq~~
~~sit ideo nequa ? municari valet ? municari phisice q tamq sit ? municabilis sydamtaliter ? ingty~~

Ad 3 q dicimus ? municabile tq forliter, d proxime, quq sydamtaliter, d remote, nequq pote. sibi
statu. municabilitatis. Ita ? municabile uero tqty forliter, d proxime, d. municabile sydamtaliter
d remote, optime peruenire potest ad ytaty municabilitatis forti d proxime: sicut quilibet
tqty remote potens ad aliquid ppter defectu. ? dionis, ? dispositionis, quq ad poq proxime necessario sequit,
peruenire ad poq proxime dispositionibq, d. ? dionibq positis: sic similiter nara remote. municabilis
d proxime. municabilis ablato illo ? pedimento per ytaty actu. *Ad ultimum dico nihil sydamtq
tribuere posse ad pratq ipsi tq forliter quq sydamtaliter opposito, tenet tamq ad pratq tqty forliter
opositq. Cui d nara a parte rei sydamtaliter n sit opposita communicabilitati esto. raliter
idstice, d forliter opponatur, ideo sydamtq tribuere uolebat ad universalitatis, d. municabili
tatis. *

Dubium an nara ? statu Ry se unitatis pluribq positiue
Communis habeat? Aligta notatur, d authoris placita referuntur.
Sec. 1a.

Pro primo notandu triplex ? nara ytaty distingui: phisicy scilicet, alicy processiony, alicy autq Ry. ytaty Ry se
appellatiy. phisicy, qui ytaty. stractiony dicitur, ut ille ? quo ipsa nara a parte rei est. stracta d de-
terminata ad ? gularitatis. ? dependeny que ut ab omni ytaty actu. Ruy ~~et~~ abstractiony seu processiony,
qui logicy, d ? tentionalis est dicitur, est q ab actu que ytaty praecidyte dependet, est Ry quq ipsa
nara a ly ? terioribq est remanet abstracta, d praecisa cy quadq habitudine ad ? teriora, t tqquq tri a quo
abstrahitur ipsa, t tqquq tri ad quq ipsa. ? paratiui. Suy uero d Ry se, de quo ? prenti, qui dicitur metha
phisicy, seu d ytaty solitudinis est ytaty pratory esthalis, seu quo ipsa nara sua predicata esthalia,
d methaphisica dicit tq positiua, quq negatiua, sit homo Ry se n soly prata positiua animali, d
rationali dicit, uery etiq negationi cogni, Ia. Cetery notandu narq ytaty aliquid dicere posse
ex se, d ratione sui, t ratione talis ytaty, quod 1° modo dicitur esthaliter methaphisice dicit, ? de que
? alio quocunque ytatu nara ipsq. ? mitari debet. Quod uero 2 modo ipsq n debet sequi, quia cy
ipsi. sciendi ratione ytaty Ry se, ibi que ? alio dubito ipsq n. ? mitebar narq nec illud quod ratione
sibi ytaty dicit. Aduertendy tamq ytaty Ry se d processiony. ? uenire ex parte, partiq ? ter se differri
. ? uenirq, eo quod utrique ab ytate depndet aliter tamq, d aliter: nq licet utrique ytaty cogniq petato
ytaty Ry se de ? portat cognione tqty, ? bilicus. prata autq esthalia ? recto. ytaty uero processiony cogni
one dicit ? recto. in statu Ry se cognoscitur, nara Ry sua usthalia prata nulla metione ? teriory facta,
nec tqquq tri a quo nec tqquq tri a quo, ? tatu uero abstractiony nara ipsa cognoscitur, facta
? teriory metione, t tqquq tri a quo, t ad quq.

Ia ii positi Ia. ysta est quo ? pius patrono Fonseca habet libro
qui ? se libro 5 methaphisicq Cap 28 quq. 3 ~~etia~~ refert, d. Thomq, Soncinq d Capreolq, tenet
narq ? statu Ry se, seu solitudine, ut ipse Fonseca uocat, quadq habere unitatis pluribq positiue. ? munq, quq
hoc fuit ipsi ? uenire nara ~~paraliter~~ realiter, n ut ? gularis est, sed q aliquo priori ad ipsius ? gularitatis.
illq distincto ab unitate forti d numerica sentit, cetery quodammodo ex utraque mixtq, asserit que nara
hoc unitatis habere universaliter forliter per ytaty directe n fieri, sed tqty ? directe ? quqty scilicet ytaty
benefitio ytaty ? pedimenty ? gularitatis tollitur. Cetery stra ista dicit modis omnibus tq thosta,
quq resultat ? muni ratione tenet narq ? statu Ry se nullq unitatis pluribq positiue ? munq habere,
sed ad ly munq negabilq. Probatur

Nostra Conclusio. Sec. 2a.

Nara ? statu Ry se nullq unitatis pluribq positiue ? munq habet, sed tantq negatiuq, duplex partq

58

Cantnet asserty. d quoad 2q pars: quid quid positiue narq ꝟuenit ꝺ ſtatu 2y se, ꝺ quocunque ſtatu ipsi ꝟue
nire debet, ſed ſtatu phimico, d ſtractionis illa unitas positiue ꝟmuny narq n ꝟuenit, utpz ex ſu
pribq ſtat: q nec ſtatu 2y se. maior pater quia ꝟmuni est: nic pater, quod quod positiue est, posi
tiue que narq ꝟuenit ſtatu 2y se, de cuius eſstia methaphisica est; sed hoc ſper, d quocunque statu
ipiq ꝟmittatur narq: q. — Contratur: quia animal homini 2y se positiue ꝟuenit, ſper, d quocun
que ſtatu ipsi ꝟuenire debet: q d simili.

Dices: narq ſtatu 2y se aliquid positiuy ꝟuenit quod ꝟomni
ſtatu ei n ꝟuenit: q quod unitas positiua d ꝟmuny narq ſtatu 2y se ꝟueniat, n probatur est
ratio, ut ipiq ꝟalio quocunque ſtatu ꝟmittetur. — Dicimus aliquid positiuy ꝟrecto se habeny respectu
narq ſtatu 2y se n ponit ipiq ꝟalio quocunque n sequi; n tamq quod ſobliquo ſportatur; cognio
aute licet quid positiuy sit tanty significatur ſobliquo respectu narq ſdistinguit ſtatu; extra.
cuero se habet illa unitas positiua a ſonseca tradita ſrecto ſportata ipsa narq. — Q quia uni
tas illa ubi a ſonseca tradita narq esse, d ratione sue essialiter, sua 2y sua predicata essialia
ꝟueniret, cognio aute narq esse n dicit cognionem sed ſtatu 2y se sed tanty
ratione statur, quare ipiq ꝟalio quocunque ꝟmitari n debet

+ quia ſtatus 2y se sit predicatory essialis dicit uni ce ſrecto ſportat quod narq essia le est

* Dices: pugnatur unitas illa a ſonseca tradita
qua ipse dicit ralq ee raliter quia narq ꝟuenire etiq gtecedter ad omne ſtlly actu, d n ſolu ſterminate
tali actu: unitas narq ꝟuenit gtecedter ad omne ſtlly actu ipsi raliter phimice ꝟuenit: q ipsi iq
ſtractus quod est ſtra ſonseca, q patet quia status narq gte omne ſtlly actu est status phimicus, d
ſtractionis, ex quo ſtra illa clara videtur. Q unitas illa nuqua existit, nec existere ualet, ra
tiquidq ſtatus existentie phimice, d ſtractionis n ſeruatur x. ipsius patronu: q talis n est, sed quimerica
Prouo ſtiq, quod ralis est Q existit, Q talq ualet existere ad duplicem entis pcti, aut quimere *
q.
Respondet ſonseca illq unitatq ralq ee, raliter que ꝟuenire narq 2y ee essentie, n aute 2y
ee existentie, propterea que unitatq n existere. Contra est: q illa unitas gtecedter ad ſtlly actu narq
ꝟuenit 2y ee essentie, sed narq essentia potest sub existentia poni: q d essentia unitas. sua alius tri
nara 2y ee essentie potest sub existentia poni: q d 2y quod dicit ratione talis ee, q d 2y illa unitatq.
Q quod narq ꝟuenit 2y ee essentie ipsius, essialiter methaphisice narq ꝟuenit, ꝺ ab extrinseco ipsius narq, sed
hoc pugnat statu ipsi quod sic narq ꝟuenit, ipiq quocunque statu ꝟmitari debet: q.

Nec refert 2a
pars nostri asserti pugda. cetery antea nota, quid sit unitas, seu uniuersalitas negatiua; illa scilicet
est, per 2y qua ipsa nara nec exigit epitheton positiue ſpluribq ee, nec repugnat illis
ee, sicut ſtra unitas positiue ꝟmuny est per qua ipsa nara est positiue apta, ut
pluribq sit. Quibq inponitur sic quatur 2a pars. ꝟclusionis: nara 2y se est nara 2y sua
prata essialia, sed non ita accepta, nec exigit positiue ſpluribq ee, nec illi positiue repugnat:
Q Q est uniuersalis negatiue ſtatus 2y se. minor duplex ostenditur pars, primo quia quatur: nara
si nara ſtali statu exigeret positiue ſpluribq ee 2y sua prata essialia, d methaphisica, ſper, d
quocunque statu hoc exigentia d aptitudine positiua haberet, sed hoc falsum est: q. Prouo
mai. quod essialiter methaphisice narq ꝟpetit ſper d quocunque statu seruare debet d essentia
methaphisica ſper ipsq ꝟmittetur nara, sed quod nara positiue exigit 2y sua essialia prata,
d methaphisice, ipsi essialiter methaphisice ꝟpetit: q. ex huius 2q partis pratione clare
ꝟstat ueritas prime nostre assertionis. cy existentia positiua ad plura it aptitudo positiua ad plura,
ſqua ꝟsuffit unitas positiue ꝟmuni. Quoad 2q uero partem huius 2q assertionis sic pcedit
ratio: si narq 2y sua predicata essialia, d methaphisica repugnarent ſpluribq ee, nullq ſpluri
bq ee poset, sed hoc uidetur falsum: q d 2y. maior ſtat eadq ratione circa exigentiam positiua.

Argumenta soluuntur. sec. 3a.

Argues ex doctore antico qui opusculo 32 cap. 8 ſquit: narq ante omne ee quod habet ſtlly,
)) d ſdebuit habere quoddq unitatq cy qua ad ſteriora n decedit. 2by cap. 7 eiusdē opusculi sic: est
)) ipsa nara absolute accepta 2y quod n est ſteriorib ꝟsiderata aliqua unitas, cy definio eius
)) sit una, d nomq unu ut patet. ex quibq ꝟstat narq unitatq habere qua ſonseca dedit
sibiet unitatq n per ſtlly, nec ſteriorib ꝟmunicatq, sed narq speciem 2y ee essentie * 2 ex
authoritate falsificari uidetur rao nostra. ſtra ſonseca adducta. ſyde sic ſforma: n repugnat
unitas gtecedter adeque ee narq ꝟuenienty gtecedter ad omne ee ſtlly nale, ad ſteriora n decedenty:
immo de facto tali unitas datur x. dicy thong; q quimerica n est unitas, sed ralis, narq
ꝟuenienty ante omnes ſtlly actu, aliyde que ipsi n ꝟuenienty ig ſtracta, cuius ſtrarius nostra ſts
debat ratio.

Dicimus q ad tanti Doctoris testimonia ſteligenda ee de unitate negatiua, qua narq ꝟsidimus
2y se, ꝟsiltet ſeo, quod nec sit positiue ꝟmuni nec ſgulari, seu quod positiue n exigat
pluribq ee, nec illi repugnet. Quod aute sic se habeat ſstatu 2y se, ſufficit ut ipsi
unica correspondeat definio, cy n multiplex essentia n habeat * ad 2y uero dico nostra n ſtrigit
ratione: quia dicy thomas solu ſtedit narq illi unitatq habere ante omne ee ſtionale, actu
que ſtlly ſrecto ſportatq, n aute ſobliquo. Quare nostra semper subsistit ratio. +

+ dic dicy thō mō loqui de unitate tr gtecedente tali n uero ꝟmuni predicamentali

Argues ꝙ a ratione: nara ly se dispar ꝺ diuiduales n claudit, sed est illi nara ordine prior: ꝯ
positiue n est ꝑ plures diuisa. ꝟ hia patet cu positiua cuy diuio a ꝑticularitatibꝫ oritur. ꝯ
est positiue ꝺ diuisa. ꝯ positiue una unitatꝫ ut positiuꝫ habet. hꝺ et ultima. ꝟ hia ex ꝙa patet:
nꝫ idꝫ fortiter est ee positiue ꝺ diuisꝫ, ac uny positiue ee. Nyc autꝫ illa ꝙa. ꝟ hia ꝙuabit. ꝙ:
ꝺ eo ꝟ ꝙu, ꝺ quo nara n est diuisa, ꝺebet ee ꝺiuisa. ꝯ si nara ly se positiue n est diuisa,
est positiue ꝺ diuisa. Prouatur ans: ꝺ eo ꝟ ꝙu, ꝺ quo n est diuisa dicit caretiꝫ diuionis; sed ꝺ eo
ꝟ ꝙu, ꝺ quo caretiꝫ diuionis dicit, ꝺ diuisꝫ ee dicit ⁊ ee ꝺ diuisꝫ dicat ꝑ diuonis caretiꝫ. ꝯ. —
* ℣. si positiue n est diuisa, positiue negat ee diuisꝫ ⁊ n ee diuisꝫ. it ꝓpoo negatiua, sed nequit
positiue negare ee diuisꝫ per unitatꝫ tatꝫ negatiuꝫ ꝺ prociciuꝫ: ꝯ per unitatꝫ ꝺ diuionis
positiuꝫ. minor patet quia unitas negatiua ꝺ prociciua est per qua prosecidit abeo quod it
positiue diuisa, ℣ l ꝺ diuisa; at n prosecidit abeo quod iit, l n iit positiue diuisa, ꝺs ee diuisꝫ
positiue negat: ꝯ. *

℣: nara ly se uny positiuꝫ est. ꝯ positiue uny, cy unitas iit entꝫ pario, adippy
que secuta, modo quo fuerit uny. ℣ nara ly se ꝑ ꝟmunicauily ~~a est~~ positiue n est: ꝯ positiue
communicauily erit: ⁊ ee comunicauile ꝺ ꝟmunicauile pratꝫ. ꝟ tradictoria. ℣ ꝙ quoꝝ uny
debet ee uerꝫ. = ℣: nara diuiditur ꝑ ꝟgularibꝫ: ꝯ ante ipsa ~~positiue~~ una ꝺ ꝺiuisa erat. contra
positiue que diuisimili. Prouo ꝟtq: quid quid diuiditur ꝙte diuionꝫ debet ee ꝺiuisꝫ diuisimile
tamꝫ ꝺeodꝫ ꝟsu, ꝺ quo aduenientꝫ diuione diuiditur: ꝯ si positiue ꝑ ꝟgularibꝫ diuiditur, ante
ꝟgularia, per quꝰ diuiditur, ꝺ diuisꝫ diuisimile tamꝫ positiue est. ℣ patet ꝙ quo ad ꝙ, quꝰ
~~quod~~ quoad ꝙ partꝫ, qua ~~an a fit~~ n. fit diuisꝫ quod antea n erat uny: ꝯ n fit diuisꝫ positiue
quod antea n erat uny positiue. Quoad ꝙ uero partꝫ sic: quod est diuisꝫ, ante actualꝫ diuisꝫ
potest diuidi eodꝫ modo, ꝺ quo postea diuiditur: ꝯ ante diuionꝫ est diuisibile ꝺeodꝫ ꝟsu, eodꝫ quo modo,
quo postea diuiditur. Nyc sic ꝯ nara ante diuionꝫ est positiue ꝟmunicauily, cy ide ꝺ fortiter
iit ee positiue diuisibile ꝑ plura, ac pluribꝫ positiua. ꝟmunicauily.

* ℣ nara ly esse ersꝫ ~~nara~~ prior
est prioritate naꝝ exsurtia ꝺ ꝑticularitate: ꝯ illo priori est ralitꝫ una positiue. ꝟ hia patet
quia ꝟ ꝺepedenter ab ꝺtu iit prior prioritate naꝝ tyc negat habere unitatꝫ negatiuꝫ ꝺ oppꝺ
ꝺicꝫ: ꝯ ralꝫ ꝺ positiuꝫ. = ℣ nara humana ꝙ. ex se, ꝺ ꝺepedenter ab ꝺtu est una numero, specie; sed
hꝺ unitatꝫ n retinet ꝑticularibꝫ: ꝯ ꝺepedenter ab ꝺtu aliquꝫ unitatꝫ habet ꝑ seriores n
ꝟmunicatꝫ. Prouo min. ꝺiuiduꝫ n una, sed multiplex nara est: ꝯ. = ℣: Deus positiue ꝺifert est
ut nara ꝺ humanꝫ ꝺducat Alexandro, l alio ꝺiuiduo: ꝯ ꝺ ipsa nara ꝺifert positiue est, ꝺ quꝰ ly est exse,
ut ꝺducatur Alexandro, l alio: ꝯ ꝺ ut ꝟmunicetur uni, ꝺ alteri ꝺiuiduo. ℣ ꝟ hia patet, quia
eadꝫ ꝺifertia quꝰ actiue se habet ex parte causꝫ ad effectꝫ, eadꝫ passiue reperiri debet ꝺ effectu
ut ꝺducatur. — ℣: si nara quꝰ est ex parte rei, sine ꝑticularitatibꝫ entꝫ una ꝺ ꝺiuisa positiue
fortiꝫ ꝯ si se debet habere ꝺ statu ly se, ꝺ quo ꝑticularitatibꝫ n dicit.

Hoc arguitꝫ ~~dfnlr~~ difficilius apparet
ꝟ tui, quꝰ ꝟ se iit. Unde respondeo ad ly sudꝺo ans ꝺ ꝟ ꝙ, nego tamꝫ ꝙ ad eius ꝙuaꝝ negꝺ ans:
ad eius ꝙuaꝝ dubiquo mai dicit caretiꝫ diuionis ꝉ positiue ꝉ prociciue. ꝟ sudo mai. positiue prosecise,
nego mai. qꝺ dubitione ad min. patet. Quare nara ꝟ statu ly se nec dicit ee diuisꝫ, nec ꝺ diuisꝫ
pares propia forma, sed ab utroqꝫ prosecidit, quod est mediꝫ ꝑter ee diuisꝫ ꝺ ꝺiuisꝫ: ꝓpterea
ly loquitur de nara ly aliquꝫ reduplicatione qualis est nara. ꝟsideratio ly se. Nec ex eo quod n iit
positiue diuisa, ꝺicat ꝺ diuionis caretiꝫ sequitur ee unꝫ ꝺ ꝺiuisꝫ ꝺeodꝫ ꝟsu, ꝯ ex ꝟsu dicto nara
caretiꝫ diuionis ꝓsentiue, ꝺ n positiue, ⁊ ee que unꝫ ꝺ ꝺiuisꝫ caretiꝫ diuionis positiue ꝺludat,
ꝺ se sequitur nara ꝟ statu ly se n ee unꝫ ꝺ ꝺiuisꝫ. ꝺ quidꝫ arguitꝫ ꝟ statu: homo ly se n est alꝫ
ꝯ homo ly se est niger. ~~homo ly se~~ animal ly se ꝟrationale: ꝯ ly se est irrationale. homo ly
se nꝺ unus lapis: ꝯ est multiplex lapis; ꝺ alia ꝟ ilia.

~~ad ly dubiquo mai positiue negat ee diuisꝫ, ⁊ negat~~
~~ee diuisꝫ positiue, sed ꝺ mai. positiue negat ee diuisꝫ ꝓ se nec nego mai. ꝺ sudo min. Unde hoc~~
~~ꝺ per mara positiue n est diuisa equiuoca est, ⁊ ens ⁊ positiue supra negatiuꝫ appellat~~
subdubitque ? ~~et~~ negat ee ꝺuisꝫ, si ly positiue ꝟ ꝺ ꝓpoone appellat * ad ly dubiquo mai, si positiue n est diuisa, ꝑ positiue
a negatione, ~~subdit~~ nego mai, sed quꝺ min. Unde hoc ꝓpoo si nara positiue n est
diuisa, equiuoca est, ⁊ ens ⁊ positiue supra negatiuꝫ cadit ꝺ tyc facit hoc ꝟsu nara negat
positiue ee diuisꝫ quod quidꝫ n habet nara ly se, cuꝰ ut diximꝰ, prosecidat ab eo quod diuisa
ꝺ diuisa it. ⁊ ly positiue cadit supra subiectꝫ, ait predicatꝫ ꝺ tyc facit hoc ꝟsu nara
n est diuisa positiue. ꝟ ꝙ ꝟsideratꝫ uera est utiqꝫ maior, uti ꝟ stat: ꝟ ꝙ ad ꝺ alia.
uti uidetur ꝟ ita: homo ly se positiue n est alꝫ, ꝙ uera est si positiue appellet supra
alꝫ ding, n tamꝫ ꝓpterea ꝟ ita erit uera: ꝯ homo ly se ꝺ exstaliter positiue negat ee alꝫ,
aliquꝺ ly quꝫ ponit ee alꝫ. *

Ad ℣ dico ex quo nara ly se uny positiuꝫ iit sequi unꝫ tꝛoꝛes
ꝺ talitꝫ ee, n tamꝫ predicamꝫ talitꝫ ꝺ respective. Quare duplex unitas ꝟ ꝓsa est duplex ꝺ
una tꝛoꝛis ꝺ tali ꝙ pario entꝫ, ꝺ per quꝰ quod ens positiuꝫ est, a quocunque dubiquitur, ꝙ nara ly se sufficit. alia uero est unitas predicamꝫ tali, ꝺ respectiua. * simili. ꝟ ꝺ ꝺiuione pares propia forma, ꝟsu ꝟ caretia positiua diuionis pares talia propia ꝙ nara ly se negatiue, ꝓpter rationis tradita. * una ꝺ quidꝫ ex arguto
sequitur quodlibet singulare, sibi tale positiue uny habere, ꝙ quia ens positiuꝫ est.

ꝟ ꝙ nara ꝺ plura ꝺ positiue ꝟsu ꝟ uny. —

59

Sed ty dico ngra ty se nec positive communicanile nec ꝓmunicanily ee sed ꝑter utrꝙque extremy medy dari, scilicet abutrꝙque prꝙcedere quod nara ꝙuenit ꝙstatu ty se. licet enj. ee ꝓmunicanile, d ꝓmunicanile ꝙstatu positivo aut phisico opponatur, n tamꝫ ꝙstatu prꝙcritivo, aut aliqua reduplicatiua facta, uti sit loquendo de nara ty se. sic stig animal ty se nec rationale, nec irrationale est sed ab utrꝙque prꝙcedit. = Ad 5 dico ~~nara~~ resp. sudndo, any, d utrꝙque ꝙgreny: una, d ꝙdiuisa positive ty se, d existaliter nego stig. ~~et abstractiue~~, ꝙstatu (loco) ~~abstractiuo~~. ꝙcedo stig: utrꝙque ad alia pabet. Quare triplex distinguitur statu, nara ~~prꝙcritiuy, seu~~ logicy, methaphisicy, d phisicy, seu ꝙstractiony: uti ex supra dictis ꝙstat: ut aute ipsa nara phisice ut positive diuisa n requiritur quod ty se sit positive diuisibilis, sed sat est quod ei existaliter n repugnet ee positive diuisq jaliyde quia quod ꝙstatu logico, d abstractiue sit ~~diuisibile~~ positive diuisibilis ut postea decidet ad ꝓpria positive diuidatur. d quidz ut ache diuisa positive sit, sufficit quod ꝙcede ꝙstatu diuisibilis sit. esseny eode modo quo est diuisa, cy qua diuisa sit ty multiplicitatz, sic est diuisibiliy phisice quia uta diuisibilis phisice est ad actu reducta. Dr pura poa. quare egde multiplicitatz ac actu dicit. d quidz argdtu absolute accepti falsy est, si enj ꝙcede ipsa nara quia aliquid est diuisq manet diuisibile foret sequeretur quod lapis ꝙ plures diuisi, ante diuisionem multiplex est quia diuisus manet ut multiplex: g ꝙcede ipsa est diuisibilis. g q ut multiplex est diuisibilis.

Ad 6 dicendu nara ty se existig n ꝓse priore phisice, sed ty ꝙ stronaliter =

Ad ty dico nara ex se existaliter nec ee unq positive numero specie, nec multiplicie, sed toty negative, sit ty dixi, nara uero ex se phisice ee una numero specie ty damtaliter, n uero formaliter. quod quidz ꝙ diuisibiliy seruat ratione ꝓuenientie ipsius nare. = Ad 8 dicendu any: ut nara humana ede ꝓtego any diuisa, sudo any, d utrꝙque. ~~stig~~ ꝙ diuersy positive est ex se existaliter methaphisice, nego stig ex se pmiliter subdistinguo ipsa nara ede ꝓtego superiy, diuisa, d multiplex. sudo stig Vnde Rex ~~ne~~ ꝙ diuersy positive, ut ede nara educat Petrꝫ t. Paulꝫ. sicut enj nara Petri educta distinguitur a nara educta Pauli, sic d nara pmiliter utrinsque: quare licet nara ex se, d existaliter n sit ꝙ diuersy positive, ut educatur Petrꝫ aut Paulꝫ ita tamꝫ ex se pmiliter seu ty quod pmile est ty quod habet ratione status pmilitatis est ꝙ diuersy positive, ut educatur, Petrꝫ, t Paulꝫ, ꝙ diuersy quq positive (n ut una, deade, sed ut multiplex nara pmilis) quq scilicet, sicut nara pmilis Petri est potens positive educi, sic d ipsa Pauli nara, d sicut utraqꝫ simul ꝓ positive educibilis est, sic d dmstiue. Ad 9 dico nara dato, pmi casu quod inesse ꝙgularitatis a parte rei Petri, ty unice diceret sua existentia predicata nara, d esset tyc uniuersalis negatiue, sicut ꝙstatu ty se.

Replicabis: g nara ty se dicit positive diuisa n est: g est positive n diuisa; sed ee positive n diuisq est ee positum ꝙ diuisq: g nara ꝙstatu ty se ꝙ diuisa, seu una positive est. 2a stia patet: ng ad affirmatiuq tri infiniti de negatiua tri finiti legitima est stia, d. stra. = 2 nara ꝙ quq est ex se existaliter d methaphisice ut positive diuisibilis: g positive ꝓmunicabiliy. ng ng ty quod est diuisibilis ꝙ plura, ipsi ꝓmunicabiliy est. Probatur illud ans: nara ex se existaliter methaphisice n repugnat positive diuidi ꝙ plura, ipsi ꝓmunicabiliy est. Probatur illud ans: nara ex se positive diuidi nyquq diuidi potest: g nara ex se existaliter, d methaphisice positive potest diuidi quia n repugnantia positiua est positiua potentia: g nara ex se existaliter est positive diuisibilis. =

*3 nara ty se, d existaliter ee diuisibilis positive, est nara ty se posse diuidi positive; ~~est nara~~ sed nara ty se potest diuidi positive: g. Prouo, min. nara ty se existalia sui pos habet ut patio ꝙstatu diuidabilis positive: g ty se potest diuisi positive. Ans ꝙstat quia ~~nara~~ ty diuidabiliy positive ꝓstractionis ꝙstatu, ty existalia sui pos habere debet ad id quod ei ꝙuenire valet ꝓ tali ꝙstatu. = 1: quod nara ty se ꝙuenit ratione plurium predicati positiui, dilli positive ꝙuenit: sed nara ty se n repugnat positive diuidi ratione ꝙuenientie predicatory existaliy, quq est quid positiuꝫ ex eny positiua ratione illory repugnaret ipsi positive diuidi, nyquq potest positive diuidi: g nara ty se positive ꝙuenit n repugnantia positiua diuisionis. = 3: unitas ꝓmunis positiua est diuisionis carentia ty propria forma; sed nara ty se, d existaliter diuisione pares propria forma caret: g. minor patet: ~~nara~~ caret diuisione ty propria forma est n ee diuisa ty talia propria; sed sic se habet nara ty se: g = 6 x. nos nara ꝓ priori ad ꝓstractionꝫ ꝙgularitatis est una positiua ꝓmunis; sed ~~hoc~~ n ꝓ priori ꝙstatu logico, d ꝓ posteriori ad ꝓstractionꝫ ꝙgularitatis est una positiua ꝓmunis; sed ~~hoc~~ n ꝓ priori ꝙstatu logico, d ꝓ posteriori, cy status ꝓpriony n ꝓ priori, sed ꝓ posteriori ad ꝓstractionꝫ istis.

quq (?) quid potius ;)

Ad ty sciata stia 2q nego. esto enj illa numulistica regula uera sit ꝙ ipse phisice, d absolute, n tamꝫ ipsa, prꝙcritiue, d reduplicatiue, qualis est ipsa nara ty existalia sui. Hoc ostenditur, hoc exꝑplo homo ty se, d existaliter n est albꝫ: g homo ty se, d existaliter est n albꝫ. g homo existaliter dicit carentia albedinis: g nyquq potest ee albꝫ. ubi modꝫ arguendi sophisticꝫ est. d esto 2q stia sit uera, non tamꝫ ꝓcedit ad alia. = Ad ty nego 2q d 2q stiq ad ea quadꝫ distinguo any: ~~non~~ n repugnat positive diuidi, ly positive supra dictum appellate sudo any, supra negationꝫ nego any. Vnde uerꝫ est nara ty se n repugnat ty se diuisionꝫ positiuꝫ habere palio ꝙstatu, scilicet contractionis, n tamꝫ ipsa ty se ~~pata~~ positive negat tale repugnantia, sed mere negatiue ꝓ priore ~~sua quia ad positive negandu existitur~~ ꝙ quq ty scilicet ipsa ty se, d existaliter toty dicit sua predicata existalia, quibꝫ nec repugnat, nec ꝙuenit positiue diuisi, sed ꝓcedere habet 2q a diuisione, quq ab ꝙ diuisione, d ad unit utraqꝫ permissive se habet ~~per exclusionem~~ respective alterius ꝙstatu. Dicimus aute n negare positive repugnantia ad diuisionꝫ quia sic toty negatur per positiuꝫ diuisibilitatis, quq ꝙ illo ꝙstatu n habet. ꝓpterea qui ꝙ n

d plu ꝓmiy tra

n ꝺuenit n repugnatia ꝓpositiua, alias ꝓpositiue negaret talꝫ repugnatiꝫ. ~~sed~~ *Ad 3y ꝺicitꝫ quo mai. est ꝓpone ꝺiuisi ꝓpositiue ꝓpositiue supra ꝺiuisionꝫ appellabꝫ. ꝺcꝺo mai. supra ꝓpone ad ꝺiuisionꝫ nego mai. Quare ee ꝺiuisibile ꝓpositiue ꝺicat narꝫ ꝓꝓ ꝓpositiuꝫ habere ad ꝺiuisionꝫ ꝺ n ꝓꝓ ꝓrere per minus ꝺ negatiuꝫ: quare ~~est ꝓꝓa ee ꝺiuisibile ꝓpositiue est ꝓꝓa ꝓpositiua ꝓpone ꝺiuisi~~ ꝺ licet narꝫ 3y ꝛc negatiue, sed permittit ꝓpositꝫ diuisi ꝺiuisione ꝓpositiua palio stabꝫ, n tamꝫ ꝓpositiue ꝓpositꝫ diuisi ꝓpositiue. ~~Inita que ꝺ homine~~ quia ipsa 2y ꝛc n exigit ꝓpositiue diuisi sed tꝫ permittit, quoꝺ ꝺ3gat palio stabꝫ diuisi ~~Inita que ꝺ homine~~ qui ut uꝺebat ꝺ homine qui 2y ꝛc potuit ee albuꝫ ꝓꝓ albeꝺine ꝓpositiua quꝫ tamꝫ tꝫ ꝺicat ꝓꝓtiꝫ ꝓpositiuꝫ, sed pure permittit ad albeꝺine. Nec obstat ꝺicere hic: ꝓꝓa illa qua narꝫ 2y ꝛc ꝺiuisibilis est n nihil, sed aliquiꝺ ꝓpositiuꝫ est ꝺ est ꝓpositiua ꝓꝓa ꝺ n negatiua ~~ꝺ permittua~~. Ista iquiꝺ est, etenim ꝺ ꝓpti n ꝺstiguimꝰ ꝓꝓa negatiua, ꝓꝓ quꝫ nihil est, sed illa, qua pure permittua est, ꝺ quꝫtꝫ scilicet ipsa narꝫ non exigit ꝺiuisi, sed ꝺstiꝫ mi permittit ut palio ꝺiuisibilis stabꝫ ~~ꝺ~~ modo quo ipsa ꝺiuina ꝓꝓa permittua peccatꝫ, quꝫ quiꝺ ꝓpositiuꝫ est, n mouet, nec ꝺclinat, sed tꝫ ꝺcernit ꝺ permittit peccatꝫ.

Ad 2y ~~permitta mai~~. esto maior, ꝺ minor permittatur ꝺ ꝓpositiue accepto ꝺ min. ut ꝛc ꝓpra explicauimꝰ n ꝺfertur. Ista. quia uariatur appellatꝫ ꝓpositio siquiꝺe ꝺ min. sumitur ꝓpoo ut negatiua ut ꝺfeꝛatur. Ista affratiua tri ꝺpositi, quꝫ n ꝺfertur ꝺ ꝺsiu reꝺuplicatiue, ut ꝺiximus. ~~Very est quoꝺ narꝫ ratione nuꝺꝫ ꝓꝺicatoꝝ ꝺstialiꝫ n repugnat ꝺiuisi ꝺiuisi ꝓpositꝫ~~ Quare ista ꝓpoone ꝛymꝫ ꝺuisti ꝺcꝺetur: narꝫ 2y ꝛc n repugnat raone nuꝺꝫ ꝓꝺicatoꝝ ꝺstialiꝫ ee ꝺiuisibilꝫ ꝺ ꝓpositiue: ~~ꝺ~~ narꝫ 2y ꝛc ratione nuꝺꝫ ꝓꝺicatoꝝ ꝺstialiꝫ ꝺuenit n repugnatia ꝓpositiua. Ia est pure negatiua, 2a affratiua ꝺ 2a negatur repugnatia, 2a affratur n repugnatia. Vꝺe licet ꝓpoonꝫ primi generis ꝺ ꝺpti uera, n tamꝫ 2a ideo quia ista uera ꝺ: ~~ra~~ narꝫ 2y ꝛc n est ꝺgularis, n est una n est ꝺmunis, n est ꝺiuisa, n est ꝺiuisa, n est ꝺiuisibilis ꝓpositiue, narꝫ ~~n repugnatiue~~ 2y ꝛc ꝺ ꝺstialiter n repugnat ee ꝺgularꝫ, communꝫ ꝺ unꝫ ꝓpositiue 2a sicut etiꝫ si ꝓpositiue ista ponatur: narꝫ Verbꝫ repugnat, n autꝫ si supra negatione cadit, ꝛꝫ ꝺ ꝺsiu facit hꝰ ꝺsiu: narꝫ 2y ꝛc ꝺstialiter n habet repugnatiꝫ ꝓpositiuꝫ ad ꝺiuisionꝫ, ꝺ ꝺiuisionꝫ quoꝺ uerꝫ est; 2 autꝫ ꝺ ꝺsiu facit ꝺsiu: narꝫ 2y ꝛc ꝺ ꝺstialiter ꝓpositiue negat repugnatiꝫ ad ꝺiuisionꝫ, ꝺ ꝺiuisionꝫ quoꝺ negatiue ista negare. Sicut per ꝓpositiuꝫ ꝓꝓ ꝺ exigitꝫ ad ꝺiuisionꝫ, ꝺ ꝺiuisionꝫ. Proponꝫ uero affratiua, ista falꝫ: ut ista, narꝫ 2y ꝛc ꝺ ꝺstialiter est ꝺgularis, communis una, diuisa ꝺiuisibilis ꝓpositiue, ꝺ nec est n ꝺgularis, est n diuisa ~~ꝺ~~ ꝺ quibꝫ ꝺpinitatur ꝓꝺicatꝫ. ~~huic ap per~~ 2 adꝺpatur generi ista: narꝫ 2y ꝛc ꝺ ꝺstialiter est ꝺuenit n repugnatia ꝓpositiua, alia quę ꝺmily.

Ad 5 ꝺicimꝰ unitatꝫ pluribꝫ ꝓpositiue ꝺmunꝫ n ee caꝛꝫtiꝫ ꝺiuisionis 2y ꝓpia ꝓrsia ꝓcisiue ꝺ negatiue ista ꝓ, sed ꝓpositiue accepta. narꝫ autꝫ 2y ꝛc n ꝺicit talꝫ caꝛꝫtiꝫ ꝓpositiue, ꝓpta, sed per mera ꝓgressionꝫ abeo quoꝺ ꝺiuisa una, ꝺ multa ꝺ lex ist. *Ad 6 ꝺico ꝓgressionꝫ ꝺ ee priꝰ ꝺ posteriꝰ ad ꝺstractionꝫ priꝰ ad ꝺstractionꝫ logicꝫ, posteriꝰ autꝫ ad ꝺstractionꝫ ꝓpsicꝫ.

*Dicꝫ ulteriꝰ: ~~narꝫ~~ ꝺ hꝰ ꝓꝓ est falꝫ: narꝫ 2y ꝛc est ꝓpositiue n ꝺmuniꝫ: ꝺ hꝰ est uera: narꝫ 2y ꝛc n est ꝓpositiue n ꝺmuniꝫ. ista hꝰ ultima patet quia ee ꝓpositiue n ꝺmuniꝫ ꝺ n ee ꝓpositiue ꝺ n ꝺmuniꝫ ꝓponꝫ ꝺtradictoria ista quaꝛꝫ una debet ee uera. Ex quibꝫ sic ꝺ ꝺ ista erit uera narꝫ 2y est ꝓpositiue ꝺmuniꝫ. Dico ista: duꝫ negationes affrat ꝺ ꝺ, sed ista ꝓpoone narꝫ 2y ꝛc n est ꝓpositiue n ꝺmuniꝫ, quꝫ uera est, duꝫ ista negationes: ꝺ illꝫ reꝺuct affratiuꝫ ꝺ uerꝫ sic, narꝫ 2y ꝛc est ꝓpositiue ꝺmuniꝫ. 2 narꝫ 2y ꝛc nuꝫquꝫ potuit ~~ꝺ~~ ꝓpositiue ratione sui: ꝺ ratione narꝫ 2y ꝛc repugnat ꝓpositiue ratione sui: ꝺ narꝫ ratione sui caꝛꝫtiꝫ ꝺiuisionꝫ ꝓpositiuꝫ ꝺicit, quia repugnatia ꝓpositiua ꝺiuisionꝫ est eiꝰ caꝛꝫtia ꝓpositiua. Nec autꝫ quatuꝰ iꝫ illud ans: si narꝫ ꝓsset ꝺiuisi ꝓpositiue ratione sui ꝺ ꝺstialiter ꝺ ꝺiuisibilitas negatiua quꝫ narꝫ ꝺcꝺimus, n ꝺ ꝺuenirꝫ narꝫ quia ꝺiuisibilitas negatiua ꝺ ꝺ quꝫ est ipsa narꝫ ꝓtenꝫ ꝺiuisi. mintꝰ uero ꝺ ꝺ, aliꝰ eriꝫ ꝺ quocuꝫque statu uniuersaliter negatiua ꝺuenirꝫ narꝫ.

Ad 1y ꝺcꝺo ista 1ꝫ ꝺ 2y ꝺ ista, nego autꝫ 3ꝫ ex duabꝫ ilatꝫ, ad eiꝰ ꝓuaꝰ ꝺicitꝫ mai. affrat ꝺ ꝺsiu absoluto ꝺ ꝓhibitio ꝺcꝺo mai ꝺ ꝓrsitio ꝺ reꝺuplicatio ꝺ ꝺicitꝫ: quoꝺtiꝰ una negat ꝓpositiue, alia ꝺcꝺo mai. ꝺ tꝫ negat ꝓrsitio ꝺ nego mai. Vnde 3a ista est negꝺa, quia ꝺ ista ꝓpoone uera, narꝫ 2y ꝛc n est ꝓpositiue n ꝺmuniꝫ, ly n ante copulꝫ est ꝓpositꝫ n ꝓpositiue, sed ꝓgressionꝫ ꝺ habet: ꝺ quꝫtꝫ scilicet ipsa narꝫ 2y ꝛc ꝓgressit abeo, quoꝺ ist, ꝺ n ist ꝓpositiue ꝺmuniꝫ: unde nec est ꝓpositiue ꝺmuniꝫ, nec n ꝺmuniꝫ ꝓpositiue, Inita que ꝺ homine 2y ꝛc reꝓcitꝫ albeꝺiniꝫ. ~~Ad 2y ꝺicitꝫ ans:~~ ꝺico narꝫ ratione sui nec habere ꝓpositiue ꝓpositꝫ, nec repugnatiꝫ ꝓpositiuꝫ. ~~sed nec ꝓpositꝫ~~ Quare illud any est uerꝫ, si ly ꝓpositiue cadat supra ꝓpositꝫ, si autꝫ supra negationem ꝺ ꝺcꝺo ꝺ tꝰ nꝫquꝫ ~~nec est ꝺ~~ ratiꝫ autꝫ est n ꝺfertur. ista, est, quia ꝺ ꝓpositiue ꝓpositꝫ, repugnatiꝫ quę ꝓpositiuꝫ ꝺatur ꝺ mediꝫ, scilicet negatiue, sed permittiue ꝓpositꝫ, ꝺ quꝫtꝫ ipsa narꝫ ꝺ ꝺstialiter, nullꝫ illoꝝ extremoꝝ ꝓpositiuꝫ ꝺicit, sed

60

ab utroque prœcidit. Unde ratione status ꝙ quo talꝫ sua predicata exstialia dicit, perminue se habet ad utrumque, sicut homo exstialiter ly se, & ly exstialia sui, nec dicit positiue ee albu, nec positiue albedinis carens, sed talꝫ negatiue ad utrumque se habet. ✝

humana scilicet exstialiter positiue materialis est: q exstialiter positiue diuinuilis, & ꝛmunicauilis est. La ꝛtia patet quia materia prima, & radix multiplicationis est. q ꝛeo ꝛsequo, quo quicquid aliquid materiale est multiplicabile est. — Dico nara humana exstialiter positiue materialis ee, n tamen ex hoc ꝙ ferri multiplicauilis forsitan quibꝰ ualet ꝛmunicari: Atqꝫ ipsa exstialiter forliter dicit, quibꝰ forliter nec repugnat pluribꝰ ꝛmunicari, nec aliꝫde forliter petit ꝛmunicari. hoc explicatur ꝙ nara ꝙsularis Petri, quæ licet materialis sit, ꝙferat quæ pluribus ꝙdiuiduorum potest ꝓmunicabilis, n tamen ipsa a parte rei pluribꝰ ꝛmunicauilis est. Unita etiꝫ ꝙsque ad Trinitatem.

Sed replicabis: q nara ly se exstialiter est talis ilatiue pluribꝰ positiue ꝛmunicauilis q ipsa ly se n habet prœcidere a communicauilitate positiua. Prouo ꝛtiꝫ: quod exigit ꝛmunicauile ee a ꝛmunicauilitate n prœcidit. sed quod ꝙfert ꝛmunicauilitatem exigit ee ꝛmunicauile: q si nara ly se ꝛmunicauilitatem ꝙfert absolute n prœcidit. maioris, & minoris ueritas ꝛstat hominis exemplo, cuius exstia: animal scilicet rationale: quia ꝙfert risibilitatem ab ipsa n prœcidit, sed exigit ee risibile: pariformiter q nostro casu. — 2: quod prœcidit a communicauilitate, ꝛeo ꝛsequo quo ab ipsa prœcidit, illꝫ n ꝙfert: q ly nara ly se, Exstialiter n ꝙfert ꝛmunicauilitatem positiue, & ab ipsa ly se exstialiter n prœcidit. — 3 ꝛeo ꝛsequo, quo ipsa ꝙfert est positiua ratio a priori ipsius ꝛmunicauilitatis q. — ✝ ꝛeo ꝛsequo quo nara solum a nobis tradita arguitur n ꝛsequitur: q [illegible] ly retinet. Prouo ant: ꝙipsa sæpius nara forliter materialis ee, & latiue multiplicauile; sed reponitur quod forliter sit materialis q multiplicauilis forliter ee debet: q. Prouo min. ꝙeo ꝛsequo quo materialis est, prima & radix multiplicationis est; sed ꝙeo ꝛsequo, quo prima, & radix multiplicationis est, multiplicauilis est: q. — 3 nara exstialiter nequit ꝛseruationem petit; & exstialiter petit ꝙmultis ee: nq nara materialis, nisi ꝙmultis ꝛseruare nequit.

Ad 1ly La ꝛtia ꝛsecta ly ita dupliciter: n habet prœcidere ilatiue. ꝛsecundo ꝛtiꝫ forliter, nego. Qua distinctione ad alia patet. Unde si nara ly se exstia ꝛsumatur ly quod ꝙillo statu forliter dicit unice sua predicata exstialia dicit, quæ nec forliter communicauilia, nec forliter ꝓmunicauilia fuit, ꝙquo ꝛsequo ab utroque prœcidit: sicut etiꝫ paritate apposita ꝛstat: ~~ans~~ homo enim ly se exstialiter forliter unice dicit ee animal rationale quæ exstialiter forliter dicat ee risibile, ~~sed~~ & pratus risibilitati opponitur; aliꝫde risibilitas n ee pratus, sed exstia hominis foret. Atqui sicut radicaliter ꝙfert risibilitatem, sic nara suo modo illam ꝙfert, ly quod ex ipsa ꝙferatur plura ꝓmunicauilia ee, licet forliter ~~tale~~ illꝫ n dicat. Ad 1ly dico ꝛd 3m ex dictis ꝛstat: addimus tamen nara n prœcidere a ꝓmunicauilitate pura modo ratio ut est ratio a priori talis ilationis, prœcidit tamen exstialiter forliter. mista quæ ꝙhomine.

Ad 2m dico nara materialis, ut forliter sit materialis, ita n exigere ee forliter ꝓmunicauilis sed sufficere, quod ꝙaliquo ꝛsequo ꝓmunicauilis sit & absolute, quod enim exigit forliter ut forliter materialis sit, est quod forliter a materia pendeat. Nec ipsa nara materialis dicitur principia, aut radix multiplicationis; quo principia enim, & radix dicitur ipsa materia. — Ad 3m dico nara exstialiter philice petere plura diuidua est ꝙquibꝰ sit unitate similitudinis una ad ius ꝛseruationem. Atqui exstialiter methaphisice plura diuidua n exigit, quia exstialiter methaphisice ꝛseruabat, eterna, & pa; corruptiuilis est negatiue abique ꝙdiuiduis.

Arguis 4 argumento satis difficili ꝛtia nostra ꝛsolutionis rationis militati; & aduertimus ly assertionis: si nara ly se uniuersalis negatiue foret, etiꝫ sic esset a parte rei: hoc negauimus: q. Prouo mai. si nara ly se uniuersalitas positiua haberet, etiꝫ a parte rei uniuersalis positiue foret: q si nara ly se uniuersali negatiue esset, etiꝫ sic se haberet a parte rei. ꝛtia præter quæ quod patet a paritate & quia nulla maior datur aduersa, quæ ad aliud ratio: sic puatur: ideo si nara ly se uniuersali positiue foret, etiꝫ sic esset a parte rei; quia quod ꝛsequitur nara ꝙstatu ly se, & exstiali, illi ꝙomni statu ꝛsequitur debet: q. Prouo ratio ꝛstat quod nara ly se conueniat aliquid, quod ei ꝙalio statu non ꝛsequitur: q. Prouo ratio prouia triud ydequaque ꝛsistit. Prouo ant: nara ly se est ꝙgeneralis ꝙcorruptiuilis, & eterna: hoc n ꝛsequitur nara ꝙstatu philice: q. ly quia aliquid ꝛsequitur nara ꝙstatu philice, quod ipsi n ꝛsequitur nara ꝙstatu ly se: q. Dextra. Ant ꝛstat quia philice existi & ꝙgularis est n tamen ꝙstatu ly se. — 3: habitus exstialiter est difficile mobilis a subiecto, quo dato quæ exstialiter dimittuntur;

Dicta ~~n~~ d tamq ista aliquido n ex̄ia habet diuisibilitatq, ut ~~n~~ ꝙ minimo nali pabet. habitq
que aliquido est facilius a mobili a subiecto: q̄.

Ad 1y nego mai. ad eius pbationq ñ. dico q̄ d ꝺ tiq
nego, ad eius pbationq dicitq quo any: quod .ꝙuenit rationi ista 1y nego any. ratione exiq .ꝙ dico any.
Quare ~~ista~~ duplicitᵉ aliquid potest .ꝙuenire narq ꝙ ista 1y ꝛc, l ratione ipsius ista 1y, l ratione
ipsius narq, d ab extrinseco ipsius narq. Quod .ꝙuenit 1 modo, ꝛ̄ps ista ipsi ꝙtali ista .ꝙuenit quia
cy tali ista 1y ab alio quocyque dicitq quatuor, illi que ꝙter ꝛc n .ꝙ pdicat, nequit .ꝙuenire narq ꝙ ista
phisico. Vᵍ. quod est ꝑpriꝰ ista 1y ꝛc. Quod autq 2 modo .ꝙuenit ꝛsper, d ꝙ quocyque ista narq
.ꝙuenit, quia quod hꝰ ꝛc habet de exiq methaphisica ipsius narq est quq ꝛsper d ꝙ quolibet ista
ipsiq .ꝙ mittabꝰ narq. Vnde cy uniuersalitᵃ negatiua ipsi .ꝙueniat ratione ista 1y ꝛc ideo ꝙ alio
ipsi nequit .ꝙuenire. unitᵃ autq positiua ꝛc ipsi ~~quenireꝭ~~ 1y ꝛc .ꝙueniret, ꝛsper utiq .ꝙueniret
quia exiqliter d ab extrinseco .ꝙueniret. Vao autq duparitatq stat ꝙter ee positiuᵉ d negatiuᵉ
nq nata cy ista 1y ꝛc ñ predicatorᵉ exiqlitᵉ ista navat nequit dicere positiue ꝙtali ista, nisi
quod de exiq ipsius est negatiue tamq dicere. ualet .ꝙ seu pꝛcidere, quod de exiq ipsius n
est, quia negatiue dicere aliquid, ~~est~~ pꝛcedere ab illo, cuiq que oppoito, seu nec positiue
illud dicere, nec eius oppoitᵉ. hoc autq n habet nata ~~tquq tui exiq~~ ista 1y ꝛc tquq tui exiq
sed ꝙ quotq ꝙ illo ista unice dicit eius exiq cui nec 1y ꝛc ista nec repugnat uni nec aliud
positiue .ꝙuenit. Quare ex quo ꝙtali istiue unicq exiq dicat, seu solitarie d nude ista ei n
repugnet ee .ꝙ municauile, nec positiue communicauile ee dicit. quod autq dicat exiq nude
istq ~~seu unice~~ hoc habet raone ista, d ꝛc ꝙ alio ista n dicit exiq nuderista, sed
exiq alia pꝛter exiq, opterea que n seruat uniuersalitatq negatiuᵉ. Ad tamq unitatq posi
tiuᵉ habeꝭ rationᵉ sui, quia 1y sui exiq una positiue ꝺoret. Quare aliud est quod nata
1y sui exiq dicit, aliud uero quod n dicit 1y tali exiq. Quod 1y sui exiq dicit ꝛsper
dicere debet. hoc autq quod est n dicere aliquid 1y sui exiq n ꝛsper seruare debet quia
n est de eius exia. nq aliquid n dicere .ꝙ municauilitatq autq ꝙ .ꝙ municauilitatq 1y exiq, ꝺoliber
signiꝑicat ide, ac communicauilitatq d ꝙ municauilitatq de exia narq n ee ꝙ n uetq quod
hoc, quod est n dicere tali communicauilitatq, aut eius oppositᵉ sit de eius exia quia ꝑpoo
mere negatiua est cy autq narq ꝙ ista 1y ꝛc dicere uniuersalitatq negatiua ꝙ sit narq
1y sui exiq nec dicere communicauilitatq, nec ꝙ .ꝙ municauilitatq ꝙ gularitatq aut uniuersa
litatq, ideo illa uniuersalitᵃ negatiua n est de eius exia. Hoc explicatur manifste
ꝙ pariete vᵍ. qui 1y ꝛc d exiqliter nec albo, nec niger est. qui ex hoc ualeat ꝙferre: q̄
de exia parietᵉ albediniꝭ negatio, aut nigredinis est. aliqde nquq albo, aut niger ee ꝑcet

Ad 2y dico
narq 1y ꝛc ꝙ generauilᵉ ꝙ corruptiuilᵉ d ꝺ terno ee negatiue n uero positiue. hoc est nara 1y exia
lia sui n habet generari, corrupi d quia hoc ꝛsly .ꝙ uenit narq ratione contractionis d ꝙ qua
litatis. qui obstet exiq ꝙ ista phisico ꝙ generabilᵉ ee deberi ii est ꝙ ista 1y ꝛc ꝑpter rationes
q supra ꝑpositas. Quod autq .ꝙ ueniat positiue narq ꝙ ista phisico quod ei n .ꝙ ueniꝭ ꝙ ista
1y ꝛc n ꝙferꝭ aduersatiuᵉ ꝙ 1y, quia ꝑ ista phisico n sit ista predicatorᵉ exiqlitᵉ
ideo sed illᵉ quq ipsi ratione ꝛtractionis .ꝙ ueniꝭ, ideo ꝙ tali ista aliquid positiue
.ꝙ uenire ualet narq quod ipsi exiqliter methaphisice n .ꝙ ueniat: ꝙ ista autq 1y ꝛc
uao ꝛtraria militat, quia ista predicatorᵉ exiqlitᵉ est. Ad 3y dico habitᵉ ꝛsper exꝑte d exia
liter d ab extrinseco ee dipiciliter modꝰ a subiecto exiqlitᵉ d radicaliter, esto aliquido ꝙ aliter
modeatur ab extrinseco, d ꝙ actu 2 qui n tollit actu 3y, 2y quo adue ꝙ tali casu est dipiciliter mo
uilis exactiue d radicaliter, uti uidetur ꝙ quotitatᵉ, quq exꝑte d exiqliter ~~exigit extrinsecᵉ~~
radicat extrinsecᵉ locale, d tamq cy exigentia aliquido miraculose n manet extra: uti ꝙ sacra
mto altarij uenerabꝰ. Nec, quod de quotitatᵉ additur cy habet, quia ~~hoc~~ quotitatᵉ aduc
ꝙ minimo nali est diuisibilis mathematice, ꝙ quotᵉ ꝙ tbus distatᵉ ꝙ ipso partes designare ualet.

oꝑatur solus ad aliq, huic ~~qui~~ arguto quarto addi potꝰ, nihil omnino. * Esto ex dictis facilius
aliqua ulterius oppong. Primo sic: nara ratione sui d exiqliter ~~nec est~~ pꝛcidit ab eo quod
est ꝙ gularis, l positiue .ꝙ munis; ~~d n ista ratione ista~~ sed unitatᵉ negatiua ꝺoliber nihil est
aliud, quq id ꝑ quod nara pꝛcidit ab unitatᵉ positiue .ꝙ muni, d ꝙ gularitatᵉ: q̄ nara
~~sui~~ ratione ~~sua~~ exiqliter est una negatiue. minor est certa contra quᵉ legitime ꝙferꝭ. maior
uero, esto certa uidetur ee, ꝛc pbatur: nara ratione sui, d exiqliter nec est ꝙ gularis nec
positiue .ꝙ munis; sed ꝺeo ꝙ ꝛc, ꝙ esto nulli ex his dicit, ab utroque pꝛcidit: ~~q~~ — 2: quod
predicatᵉ narq .ꝙ uenienꝭ ist negatiuᵉ, hoc n tollit quod ipsi positiue .ꝙ ueniat: ~~q~~ — 1: quod
ist, n tollit quod narq positiue .ꝙ ueniat. sed 2. nego quod positiue .ꝙ uenit narq ꝙ ista 1y
ꝛc, ipsi ꝙ quocyque ista .ꝙ uenire debet: q̄. Nec autq illud any pbatur: negatio lapidis
quq quid negatiuᵉ est positiue .ꝙ uenit homini 1y ꝛc: q̄. — 3 n minus repugnat unitatᵉ
negatiuᵉ ꝙ gularitatᵉ, ac unitatᵉ positiuᵉ; sed quia nara 1y ꝛc ꝙ gularitatq n dicit, uniuer
salis negatiue est: q̄ d positiue ~~est~~.

Resp. ad 1y dicendo mai. ratione sui, d exiqliter pꝛcidit ab ista ꝑpone
ut negatiue pure negatiue. Nego mai. ut affratiue nego mai. Quare illa ꝑpoo ut iacet
aequiuoca est, l eius sumitur ꝙ quotᵉ ꝙ signiꝑicatᵉ ~~ide ac~~ pꝛcisionis d negationis utriusque
illius extremi ꝙ gularitatis, scilicet, d positiue .ꝙ municauilitatis de exia narq ee ꝙ ipsi quq ratione sui d
exiqliter .ꝙ petere, ꝙ quo ꝙ ꝛc ꝙ falsa est ut supra diximus. l quatenus ꝙ signiꝑicat nulli ex illis extremis
de exia narq ee, nec ipsi ratione sui d .ꝙ petere, ꝙ quo ꝙ ꝛc uera ubique est. cetera ex

ex his n ꝓfertur nara ratione sui, d essentialiter unꝰ universale ee negativa, sed ratione sui, d essentialiter n habere ee unꝰ positivꝰ, ꝯmuneꝰ nec ꝑticulare. Instaque ꝯhomine ly se respectu albedinis, d negativi. — Ad 2m dicimus nara ly se positive etiꝫ predicatiue negativeꝫ dicere posse, quꝺo scilicet ratione sui essentiꝫ dicit predicatiue positiuꝫ oppositiue d ꝯpatibile & altero, cuiusꝰ negationꝫ dicit. Quare cꝫ homo ly se dicat essentialiter ee unus, ꝑticulare, quod ꝯpatibile est cꝫ lapide, ide est, quod dicit negationꝫ lapidis positiue; atamen nara ly se n dicit predicatiue ꝯpatibile cꝫ ꝑticularitate aut universalitate positiua; ꝓpterea que n dicit positiue negationꝫ utriusque. — Ad 3m permissa maiori distinguo min. quia n dicit ꝑticularitatꝫ, ꝓpterea nego min. quia n dicit ꝑticularitatꝫ, nec multiplicitatꝫ nega min. ꝛsedo. Vide unitas negativa est, per quꝫ ipsa nara nec ꝑticulare, nec multiplex est aut una ꝯmuniꝫ positive est. Quare datur, per quod nara nec unꝰ, nec aliud dicat. atamen unitas positiue, ꝯmuniꝫ, esto ꝑticularitati opponatur, n datur ꝓcise, per quod n detur eius ꝓdicatiue, sed necessaria est forma positiua tale effectꝫ forte positiuꝫ ꝓrestet: unde, esto permittatur, ꝑticularitatꝫ tꝫ unitati negativeꝫ, quꝫ positiuꝫ opponi, n ꝓfertur expse dicta ꝑticularitate dari unꝰ tale positiuꝫ, sicut negativa datur. Hꝫ hactenus ꝑ difficilimos ꝓsti dubiꝰ. Sit que

Dubiꝫ 7 per quꝫ ꝯtly operatione fiat Universale ℞.
Notantur aliqua, authoꝝ que placita referuntur. Sec. 2a.

Ex dictis ꝯsuperioribꝰ ꝯstat universalitatꝫ ꝓprie n dari nec ꝯstatu ꝓhitio, nec ly se, sed solꝫ ꝯstatu abstractionis, cæteris ꝑ tali statu variꝫ ist assignatis operationꝫ, ideo ꝓsti oritur dicultas apposita. Atamen per priꝰ notꝺm est ordo qui debet seruari, ut ꝯtly nisi cognoscat obiectꝫ, liquidꝫ cꝫ Xa ꝯmune ꝓloquiꝫ nihil ist ꝯtlis, qui priꝰ fuerit ꝯsibꝰ, quia ꝓhoc statu ꝯmersionis, materia ꝯtlis ut ꝯteligat, depndt a ꝯsibꝰ, ideo notꝺm est, quod obiectꝫ ꝯtelectꝫ d cognitꝫ, priꝰ ab aliquo ꝯsu externo uisa scilicet, audita, gusta, odorata, aut tacta percipitur. Unde obiectꝫ ꝯsimile + sui mittit speciꝫ, aliquꝫ ꝯsu ex enumeratis, quꝫ speciꝫ uelut imago, d similitudo obiectꝫ ꝯsui repꝛsentat ipsiꝫ obiectꝫ, quia ꝯsus externus ꝓformatꝫ ꝯsationꝫ pduxit, per quꝫ obiectꝫ ꝯsimile percipit, ex quo illud oritur ꝓloquiꝫ: ex obiecto, d pos paritur notitia, quia ex ipsa speciꝫ ut obiecti uicaria, eiusꝫ que uicꝫ gerente, d ex ipsa pos externa ꝯsatio paritur.

+ priꝰ

Ab hac ꝯsatione, d externo ꝯsu mittitur obiecti speciꝫ ad ꝯsum ꝯtemꝰ qui ꝯmuniꝰ dicitur, quia recipere habet speciꝫ omniꝫ externoꝝ ꝯsuꝫ. cæteris ꝯsibꝰ ꝓprio esto materialeꝫ speciꝫ ist: minꝰ quia d ipse materialis est, minꝰ tamen materialitatiꝫ habet ꝑ illo, quꝫ ꝯsus exterioribꝰ, quia d ipse minꝰ materialis est. Et hiꝫ cæteriꝰ nominatur d iste, quia ꝑ speciꝫ exteriorꝫ ꝯsuꝫ fuerunt. Ab hac ꝯsatione ꝯtemto que ꝯsu mittitur speciꝫ ad pos græca ꝓhantasiꝫ dicta, latine que imaginatiuꝫ, quia recipitur minꝰ que ꝯtlis materialis est, nꝫ licet ista pos materialis sit, minꝰ tamen materialitatiꝫ habet, ac ꝯtemꝰ ꝯsuꝫ, ipsa que speciꝫ ꝓhantasmata dicta, latine que imaginatiuꝫ, quia recipitur deincꝺ, quꝺ ita tenaciter speciꝫ recipit, ut aduc ꝯabsentia obiecti illos seruet, ideo que memoria ꝯsitiua uocatur. Quare ꝯsomnit experiuntur quꝺq somniari, seu imaginari ab hac pos, quꝺ, ꝯsualia uidimus, d ipsa met ꝓhantasma ꝑcipimus. hic desinit ꝯsus, pos que materialeꝫ sequitur que ꝯtly, qui ꝯspiritualis est. quare ꝯmuniter dicitur: ubi desinit ꝯsus, ibi incipit ꝯtly. Unde a ꝓhantasia, seu imaginatiua speciꝫ mittitur ad ꝯtly. Cæteris cꝫ speciꝫ, quꝺ ꝯimaginatiua reddet materialiꝫ ꝯtly tamen pos ꝯspiritualiꝫ, ideo talis speciꝫ de purgari debet a materialitatiꝫ, quꝺ denudatur a ꝛsedonibꝰ ꝯdiuiduatibꝰ ꝛtporis, loci, ꝛsibilitatis, ꝯsingularitatis &c. ut ꝓformata ꝯtlꝰ et ille per ipsa ꝯteligere ꝓsit. Quare aliquod tamen debet dari, quod ꝛsperipsiꝫ ꝓhantasma irradiꝺo, d illuminꝺo ipsa a ꝛsedonibꝰ ꝯdiuiduatibꝰ, d materialitate abstrahat, quod ipse Plato solꝫ uocat ꝑipateticꝰ tamen ꝯtly agentꝫ. Unde d ipsis distinguimus ꝯtlm agentꝫ, d passiuꝫ, aut possibilem. Luy dicitur ab aggdo, est que ille, qui abstrahꝺo speciꝫ a condonibꝰ materialibꝰ, ipsa que illuminꝺo illa ꝯspiritualeꝫ reddit, d pduxit cuius operatio n dicitur ꝯtelectio, aut cognitio, sed actio, qua speciꝫ ꝯspiritualis agitur, ide que ipse cor n co gnoscitur, sed altius est. Intly passiuꝫ est, qui recipit speciꝫ ab aggdo depuratꝫ, quibꝰ ꝯformatꝰ, d ꝛsequꝺo pduxit ꝯtelectionꝫ, qua cognoscit obiectꝫ, dicitur que passiuꝫ, quia recipere est quoddꝺ pati, etiꝫ dipse passiuꝫ nominatur, ꝯquatenus ꝓtest fieri omnia ꝯteligibiliter

+ ꝑinque ꝯspiritualiꝫ,

+ illud ꝓloquiꝫ: ꝯtly ꝯteligo ꝺo ut omnia

huiusꝰ ꝯtlis passiuꝰ plures ꝯst distinguendi actꝰ. Luy est abstractio ꝓprissima, seu negativa, est que illa, per quꝫ ꝯtly narꝫ humanꝫ ꝛg. cognoscit, quꝫ cognoscat ꝯsteriora aduc per 1 modꝫ tri ad quꝫ abstractionis, sed mere negative se habꝺo erga illa. Luy est abstractio positiua, per quꝫ ꝯtly cognoscit ipsiꝫ narꝫ ut abstractꝫ, d separatꝫ ab ꝯsterioribꝰ se habentibꝰ ꝓpter modꝫ tri ad quo. Suꝫ est ꝯsplex ꝯparatio, qua scilicet ꝯtly narꝫ ꝯparat ꝯsterioribꝰ nihil affrmꝺo, nec negꝺo. Quod ꝯtoit, quꝺo ꝯtly ꝯsiderat narꝫ ꝑ ordine predicamentali ad ꝯsteriora se habentia per modꝫ tri ad quꝫ. Luy est ꝯparatio

componita: illa scilicet qua ꝯthy narꝝ ig positiue abstracta, ꝯpliciter que comparata, ꝯparat media predicatione ad ꝯseriora, ipsa de illis affrmdo: 2a ꝯparatio est actꝰ ꝯplicis apprehensionis, 2a uero inditii. ex multiplicitate vtorꝝ actuꝝ oritur diuersitas opionꝝ

2a tenet uniuersale forliter tale fieri per operationꝫ ꝯthy aggtis pducti ꝑcis spiritualis narꝝ representatꝝ sine ꝯgularitate. Sic Turnet. dicto. licet Lermo dicat ex de uniuersali methaphisico loquitur. citatur etiã phae Sotia Caietanus. 2a ꝯtia docet uniuersale fieri per abstractionẽ ꝯthy pmissis pcisionibꝫ positiue ꝯthy possibꝫ. Tata Aristot, Petronius, & alii. 2a negat narꝝ fieri uniuersale per abstractionẽ per ꝯplicẽ comparationẽ. cito methaphisicũ per abstractionẽ positiue ꝯthy pmissis fiat, est ita ꝯmunis ꝑter tñtos, illã qte quapplares ex nostris defendit. Vide ibi

Prima Conclusio sectõ 2a.

Uniuersale methaphisicũ forliter tale fit per abstractionẽ positiue ꝯthy pmissis, n aute per precisiuã ipsius, nec per operationẽ ꝯthy aggtis. triplex pars hꝰ 2a. 1ma tenet. 2m primũ pbatur quoad quoad operationẽ ꝯthy aggtis.

Diuus thomas opusculo 56 ꝯquit: uniuersalet ~~dꝫ cognoscitur~~ ~~ꝯpulare dꝫ ꝯtitur. ex quibꝫ ꝯ uniuersale ꝯ dicꝫ 2a tabꝫ dꝫ cognoscitur~~ ; sed ꝑ operationẽ ꝯthy aggtis necognoscitur, quia iste n cognoscitur, sed tñtꝫ actiuꝫ est: ꝯ ꝑ ipsã n fit uniuersale. Sed a ratione pbatur ꝯ: ~~Stra thomas~~ uniuersale ~~n datur~~ methaphisicũ n datur, qtcqꝫ cognoscatur: ꝯ n datur per operationẽ ꝯthy aggtis, qua est ante cognitionẽ. Pbo ant: uniuersale methaphisicũ ꝯ. a nobis dicta, ꝯ opione plurũ aduersariorꝫ est ens rationis; sed ens rationis n est antiquꝫ cognoscatur, ꝯ. ꝯtat ꝯ ꝺ cognosci: ꝯ

Contrabitur: n per ꝑcis ꝯthy aggtis n fit nara positiue una: ꝯ nec positiue uniuersaliꝫ methaphisice. Pbo ant: ꝯtꝫ per ipsã una ꝑcisa, ꝺ forliter fieret ꝯquãꝫ ipsa representabet ~~ut~~ ut una; sed ipsa ꝯ. ꝯmunissima ꝑtia n representat ut una forliter, sed tñtꝫ virtualiter, ꝺ actu; ꝯquãꝫ ꝯthy dicendũ ad ꝺictionẽ ꝑcisi expressa qua est forliter representatio obiecti ꝺ actu ℓ: ꝯ per ipsã ꝑcis n est nara una forliter ꝺ actu ℓ sed tñtꝫ virtualiter, ꝺ actu ℓ: ꝯ per ipsã n fit nara uniuersalis methaphisice forliter, cꝫ ꝯ ipsa, quo uniuersalis est debeat ee una. ~~Dicto admittatur forliter nara representare ꝺ actu ℓ: n tamẽ forliter representat ipsa ut una positiue. mouꝝ. sed tñtꝫ forliter representat nara una negatiue, ꝺ actu: ꝯ. Pbo ant: nara usque dꝫ cognoscatur ut una tñtꝫ negatiue ꝺ actu ℓ est ens rõis. Pbo ant: nara n est positiue ꝺ actu ℓ una usque dꝫ ꝑtionaliter unitas ipsi paritiue tribuitur sed n nisi ipsi tribuitur, nisi per quod cognoscatur ut una.~~

~~Dico: nara per ꝑcis ꝯpreg positiue abstrahitur a condionibꝫ ꝺiuiduatibꝫ qua illa multiplex facit: ꝯ illa redit positiue una: ꝑtꝫ patet ng ꝯ ipsa qua ipsa a multiplicitate abstrahit unꝰ redit. Sed antꝫ pbatur: ꝯthy ageng positiue abstrahit obiectꝫ materiale a phãtasmatibꝫ ꝺ ꝺionibꝫ ꝺiuiduatibꝫ. Sed n nisi per ꝑcis ꝯpreg: ꝯ — Dicitqꝫ ant: positiue abstrahitur cognoscitiue nego ant. representatiue, subditiqꝫ positiue abstrahitur per unitatꝫ paritꝫ ℓ unitatꝫ positiue ꝯactu ℓ nego ꝯactu ℓ sed ꝺ uirtua liter sectꝫ tuare per ꝑcis ꝯpreg ꝯthy aggtis n abstrahitur paritiue, cognoscitiue, quod nega uerat~~

Dato admittatur ꝑcis ꝯpreg ee forꝫ obiecti representationꝫ adhuc n sequitur, narꝝ per ipsã habere unitatẽ forꝫ sufficiẽtẽ ad uniuersale methaphisicũ; ergo, de quo ꝯprehendit: unitas ꝓpria uniuersalis; ergo est unitas; ergo, ꝺ n unitas pure representatiua seu de linea repretꝫ pure de linea representatiua est: ꝯ. Pbo min. ℓ quia ꝑcis est tñtꝫ de linea representatiua. ℓ ꝯ ꝯ unitas, qua per ipsã haberet nara; ℓ quia ꝯthy narꝝ rederet unã, ꝯ quãtꝫ ipsa representaret ut una: ꝯ unitas ita tñtꝫ representatiua posset ꝯfici.

Dicit: per cognitionẽ una nara unica habet ~~Dicit ex nostra ratione sequi per nullã cognitionẽ unius uniuersale fieri ꝺ probatur: per cognitionẽ~~ ~~soly nara habet unitatẽ representatiuã: ꝯ. Pbo ant: cognitio nara ipsã representat ꝯ ipsa representat ut una. ℓ per ꝑcis ꝯpreg nara positiue abstrahitur a ꝺionibꝫ ꝺiuiduatibꝫ: ꝯ fit positiue una per ipsã. ꝺ ꝑtia patet: ng ꝯ eo ꝙd quo nara a multiplicitate abstrahitur redditur una: Ant autꝫ pbatur: ꝯthy ageng positiue abstrahit obiectꝫ materiale a phãtasmatibꝫ, ꝺ ꝺionibꝫ ꝺiuiduatibꝫ; sed n nisi per ꝑcis ꝯpreg: ꝯ.~~

~~Ad ℓ dico ꝙmg duparitatẽ dari ꝯter ꝑcis ꝺ cognitionẽ. ng ꝑcis unica habet ee representatiuã obiecti ꝺ ad hoc unice ꝯtituta est: cognitio uero, licet admittatur obiectꝫ representare, n solꝫ habet representare obiectꝫ, sed ipsã cognitꝫ denominare licet ꝺ ℓ ꝯ expressionẽ qua representat, n tamẽ obiectꝫ unꝰ unitate uniuersali; ergo, facit tamẽ aliud ℓ quod ipsã cognoscit ut una: pcipuꝫ cum ꝯ. nos uniuersale fit ens rationis ꝯthy cognosci. Ad ℓ dico ꝙd per ꝑcis abstrahi narꝝ a ꝺionibꝫ ꝺiuiduatibꝫ una representationẽ representatiua, n uero forꝫ ꝺ ergo ꝯthy, ꝯ quãtꝫ ꝯ ipsa per cognitionẽ abstrahitur; per ꝑcis autꝫ n unice representatiue, ꝯ quãtꝫ representatio ipsius est abstracta.~~

ertunꝫ unia te cognitionꝫ hoc est causa liter, n aute forliter, utꝫ plicabit ab thoribꝫ, ꝯ unitatꝫ unia ꝺ alii a cognia causatur

ꝯthy thomas

62

Quod autē Universale methaphisicū forliter tale n fiat per abstractionē ytius ponibilis mere negatiue,
seu p̄cisiue nec quatur: nara negatiue p̄cisa, n est positiue una ꝯapta ad essendū ꝫ multis;
sed uniuersali methaphisicū est positiue una ꝯapta ad essendū ꝫ multis: ꝯ. Prouo mai. nara
negatiue p̄cisa est tāta negatiue una: ꝯ. Prouo anꝫ: eo modo est nara una, quo ytelligitur
p̄cisa: ꝯ dū ytelligitur nara negatiue p̄cisa, tūc est negatiue una. ~~eo modo nara ytelligitur~~
Prouo anꝫ: eo modo ytelligitur nara una, quo ytelligitur diuisa ꝯ diuisa ~~abiferentibꝫ~~ a diferentijs;
sed modo quo ytelligitur ab ipsis diuisa ꝯ diuisa, ab ytelligitur ab ipsis p̄cisa: ꝯ.

Nec autē rō quōda
uenit nostra pars affirmatiua, cuiꝰ ratio sic p̄cedit: universale methaphisicū forte est unū positiue aptū
ad essendū ꝫ multis; sed nara per abstractionē positiuā fit positiue una, apta que ad essendū
multis: ꝯ. Ia minoꝛ pars eadē ratione, qua ytius p̄cedēs patet: nā ieo istū quo nara
est a singularitatibꝫ p̄cisa est una: ꝯ positiue p̄cisa est positiue una. Anꝫ patet: nā ieodē est
diuisa ꝯ diuisa ab ipsis: ꝯ una. tū quia ieo istū, quo aliquid a multiplicitate p̄cedit n multi
plex, sed unus ut: ꝯ positiue p̄cisū a multiplicitate, n multiplex, sed unis positiue est.
Illa minoꝛ pars ytetur ex Ia: nā cū una positiue sit, ꝯ n singulari, est positiue ꝫmunis: ꝯ
apta positiue ad plura. nā ieo istū quo ꝫmunis est, apta ut sit yturibꝫ, est. tū quia ideo
aduersarii dicūt nara positiue abstracta n ee positiue aptā ad plura, quia n est una positiue
ꝯ ni una positiue est, ytuti quaꝫ manet, etiā cū sit positiue apta, ut yturibꝫ sit.

2a uero
Diuꝫ: abstractio
positiua ytius partialis attingit nara modo, quo per speciē repreſentatur ipsi, sed per ipsā n repreſentatur
ut una positiue: ꝯ nec attingitur ut positiua una per talē abstractionē positiuā. Maior
patet, quia pariliꝫ ytius ytelligit obiectū modo, quo per speciē agentis repreſentatur. 2 nara
ut abstracta adhuc positiue nullū ordinē dicit ad yteriora ꝯ n est una, ꝯ apta positiue
ut sit yturibꝫ. Ytia patet quia nara positiue apta ad yteriora, ordinē dicere debet ad illa,
quibꝫ ytā ee. Anꝫ patet: nara n repreſentatur per speciē ytiusq; cū ordine ad yteriora
ꝯ nec positiue abstracta ytelligitur cū tali ordine ꝓpter rationē ytā. 2a replica ponitur.

Ad 1m
primi arguitur quat per nullū cognitionē universale fieri, l per omnē. Tuia l per speciē ytiusq;
ꝫ repreſentatur nara ut una positiue, l n? ita ty: sic per quācūq; operationē ytius ponibilis cognosceretur;
l° autē, per nullā: quia ytius ponibilis nara cognoscere debet modo quo repreſentatur ipsi
per speciē ytiusq;. Vnde dubitquo mai. sumpta dispa de linea repreſentatiua ad modū forte cuiusdā
per mitto mai. illa n sumpta nego mai. ꝯ dubitquo min. n repreſentatur ut una positiue unitate
remanente sc habēte ut pure repreſentatiua nego min. ytinea cuiusdā, ꝯ forliter talis ~~nego~~ min. Concedo.
Quare licet nara repreſentetur ut una solū ut per unitatē pure repreſentatiuā, ꝫ uere forte
ꝯ cuiusdo quia sic unice se habet ad suum denominatum cognita ut una positiue, tūc liquide
est forliter una ytentionaliter ꝯ sic cuiꝰ ee cognitū: atamē per potiā repreſentationē, qualis
est ytecies, unice habet unitatē cuiusq; lineā cuius ꝯ ipsa est. — Ad tū ytatū ex solutione primi
habere scilicet per speciē ordinis repreſentatiue, n uero forliter.

Diuꝫ 2: nara ut una positiue
apta ad plura ytuma dicit ordinē ad ipsa ytaquā ad tuā ad quā; sed nara ut abstracta
ab yturibus n respicit ytuma ytaquā tuā ad quā: ꝯ Prouo min. respicit ipsa ytaquā
tuā a quo: ꝯ n ytaquā tuā ad quā: quia tuā ad quā est tuā accessus, a quo uero
est tuā recessus, quē tū ytuma opponūtur. — Dubitquo mai. ad quā est ytoa ytcedo mai.
ad quā actu tēdit nego maiorē. Vnde repugnātia staret ieo quod nara respiceret
ytuma ytaquā tuā ad quā, ꝯ a quo simul actu, n tamē unus ytaquā a quo est abstracta,
ꝯ alius ytoa ꝯ ad quā accedere ualet. tū ꝯ nara universali methaphisicā certo ab yturibus
abstracta, ad ipsa ytaquā ad tuā ad quā n accedat actu sed ytoa, ytaquā ad ipsa potest.
trahere, ideo ordo ille ad ytuma ytaquā ad tuā ad quā, ꝯ ad quā n ꝫmunis n est. Et hoc
explicatur materialiter exēplo, licet repugnet aliquē simul actu recedere a loco A, ad ipsū
quē simul accedere, n tamē ab ipso recedere, simul que ad ipsum accedere posse.

2a Conclusio sectio 2a

Vniuersale Logicū forliter tale fit per ꝫplicis ꝫparationē. ꝫplex ꝫparatio est, perquā nara
superior ꝫparatur ad ytuma ytera nihil affirmādo, l negādo; sed per istā fit universale logicū forliter
tale: quod est unum aptum ad predicandū de multis yturibus: ꝯ. Prouo min. unum aptum ad predi
candū de multis fit per actū ytalis relationis superioritatis ad ytuma ytera: sed hic est ꝫplex
ꝫparatio: ꝯ. Primo quo mai. probatur, postea min. unum aptum ad predicandū de multis, sic
predicabile ytstituitur per relationē predicabilitatis ꝯ superioritatis, per quā n respicit ytuma ytera
ytaquā tuā ad quā: ꝯ fit per actū ytalis relationis superioritatis ad ytuma ytera. Tenet nec autē
illa minoꝛ probatur: tū ytgitur relatio superioritatis ad ytuma ytera quādo nara cognoscitur
ꝫ ordine ad ytuma; sed per ꝫplicē ꝫparationē sic nara cognoscitur cū per illā ꝫparetur
ad ipsa: ꝯ. ex hac ratione patet universale logicū n fieri per abstractionē positiuā, quia
per istā n referētur, nec ꝫparatur nara ad una ytera, certo apta sit ad illa.

Dicy 1: ex nostra ratione sequitur, narq n sit uniuersale methaphisice per abstractionem positiuq, quia nara uniuersalis methaphisice est taquq superior dicit ordinem ad inferiora taquq comparatiue, etiq ut uniuersale methaphisice. cy est sic ipsa, inferiora diuidit, ppria picial* cy quia nara positiue apta ut sit pluribq, etiq apta debet ea ut de ipsis predicetur; sed nara apta positiue ad predicandy de multis, est uniuersalis logice: q. maior patet, quia nara positiue pluribq. minoris cty est positiue de ipsis predicandy. sic se habet nara positiue apta ad existendy multis: q.* — 2 hoc relatio superioritatis, & predicabilitatis resultat precise ex hydamsti proximi positione, & ipsius tri: sed posita uniuersale methaphisicu, est hydamsty proximy inferiora que huius tres uniuersalis logice: q ex positione utriusq uniuersalis methaphisici, & tri precise resultat illa relatio rationis, & superioritatis. Pmo maiore nara relatio rationis ponitur ad modu relationis ralis; sed ista resultat precise ex positione hydamsti proximi, & tri: q. — *3: per. sparationis. posita refertur nara ut superior ad ista, inferiora: q per ista fit uniuersale logice. — Ad 1: quia per ipsam sparationem non est nara ut refertibilis ad inferiora, sicut per. posita. sparationis actu relata: q. 2 x. dicta nara sit uniuersalis logice, per quod actu respicit inferiora, soly per. posita. sparationis sic uniuersalis est. * Ad 1y dico uniuersale methaphisicu ordinem potestiale dicere ad inferiora n uero actualy: sicut extra uniuersale logicu. Quare n petit quod actu respiciat, & sparatur ad inferiora, sicut uniuersale logicu petit. ad addita uero dico nara positiue apta ut sit pluribq methaphisice ee apta hyda metaliter exime ut sit pluribq logice, quia predicationis. quia distinctione habet ad ultima sparationem. — Ad 1y nego mai. ad eius probationem distinguo mai. seruata omnimoda similitudine nego mai. quadq proportione analogica. sedo mai. & distinguo min. ex positione hyda mysti proximi sc hsty ee principii a quo naliter ipsa relatio pfluit. sedo min. praecipue ratione principii nego min. Vnde ipsa relatio realis ponitur ex precise ex hydamsti positione & tertio quia hydamsty proximy sc habet ut principiu a quo naliter ipsa relatio fluit, sue procedit, etiamq hydamsty uniuersale methaphisicu, quod est hydamsty proximy uniuersalis logicii, seu relationis rei rationis, per quam attribuitur uniuersale logicu, n se habet ut principiu a quo sit ipsa relatio rationis; cy enim sit eius rationis relationis, multis, minoris relationis. yde petit cognosci, qua ut relata cognoscatur, hoc autq n est abstractio positiua, qua relatiua n est, sed simplex sparatio. Quare n unitocca per similitudo, sed analoga proportio, ter utraque, realis scilicet, & rationis relationis debet dari. Multi ideo, quod sicut relatio realis ponitur ad hydamsty actu referendy, sic & relatio ipsa rationis, & sicut sequitur relatio realis ad positionem hydamsti proximi, ita relatio rationis. aliter tamq, & aliter; quia ista sequitur per modu actionis, illa uero per actionem sui proximi hydamsti ductiuq. Quide arguitur multis quatiq sequitur nequaq ex illo relationis rationis poni ad referendy hydamsty proximy realiter, quia ad istud relatio realis stabilitur; sed illa ad modu istius ponitur: q.

* Ad 3y dico sparationis posita, uti ex eius definitione tradita. stat, ig supra dicere actuale predicationem: yde ig imponit uilitas. Vnde ig imponitur ipsa nara ut superior, & ee predicabilis respicientis sua inferiora per simplicis. sparationis. — Ad 4y dico per simplicem comparationis etiq ee actu relata ad inferiora quia simplex sparatio ut diximus est, quq. sparat nara ad sua, inferiora, quo stat actualis respicientia. differa q. ter utraque sparationis n stat ideo quod una actu nara referat alia uero n; sed ideo quod simplex esto actu nara referat ad inferiora, illa tamq n afrat, nec negat de ipsis, sicut. posita qua n soly refert, sed affrat & negat. & quide doctrina ista formis est authoritati diui tho. uidetur, qui 1a p.te q. 28 arc. 1 corpore dicit: aliquando respectus significatus per ea, quq dicuntur ad aliquid, est totus ipse ordo, quem habet unum ad alterum, & hoc est relatio rationis. ex quibus colligitur per ipsius apprehensionem unum alteri referri; sed simplex sparatio ad ea q n soly per. sparationem. posita, quq pertinet ad duo duos, unum refertur ad aliud; sed per operationem ad apprehensionem pertinentes, seu quq ta ipsius operatio sit; sed talis est simplex sparatio: q. *

Dicy: uniuersale methaphisicu est superius respectu duorum, a quibus fuit abstractum: q dicit relationem superioris ad inferiora: q ut superius respicit diuidua taquq inferiora. q per simplicem sparationem, sit. — Dico uniuersale methaphisicu ee superius methaphisice n uero logice, multis, ideo quod superioritatem habet ut sit multis, n uero ut de ipsis predicetur. Quare n dicit relationem actualem superioris ad inferiora, sed mere potestiale, hoc ut esto; sc & methaphisice superius sit, n tamen refertur ut superius, sed totus hydamsty aliter proxime. *

Argumenta soluuntur. sec. 3a.

Argus 1 ex dicto th. qui 1 p. q. 76 arc. 3 quit, quod ipsum ens agens facit uniuersale, quod est unus in multis. — Resp. Dicunt thomq, hac parte, sicut & alii, quibus potest adduci, ipsi dicendy ee de uniuersali hydamentali, seu negatiuo, quq nara per abstractionem ab ista hydamsty ad uniuersale ee. seu negatiuo; quq ista nara sic abstracta nec uniuersalis formaliter, nec singularis est. (tertio dicit loqui de uniuersali, representando, n autq

62

Arguo 2 contra 2q conclusionii partz: unuersale methaphisicu ẽ essẽdo, nihil ẽt aliud, quꝫ nara una positiue apta ad essẽdy ẽ pluribꝫ: ꝫ. Probo min: nara positiue abstracta ẽ separata a ẽgularibꝫ, ẽ multiplicitate ẽ diuidualis ẽt positiua una, apta que ad illa, a quibꝫ abstrahitur; sed per abstractionẽ positiuꝫ ẽtis nara positiue abstracta a ẽgularibꝫ, ẽ multiplicitate ẽ diuidualis: ꝫ. Maior patet: ideo enꝫ per abstractionẽ negatiuꝫ ẽtis positiuꝫ n ẽt unuersali positiue quia sic nara n ẽt positiue, sed tm negatiue ẽt prꝫcisa abstentionibꝫ. = 2 nara positiue abstracta a ẽt positiue a ẽgulari: ꝫ ẽt positiue: ꝫmuny. * 3 si nara a parte rei esset a ẽgularibꝫ positiue abstracta, esset positiue unuersalis: ꝫ etiꝫ per ẽtis aggtis abstractionẽ. * 4: nara per ẽtis aggtis abstracta ẽt ẽteligibilis forliter, ẽ proxime ẽsimilis forliter ẽ proxime ẽt ẽgulare, ẽ materiale: ꝫ ẽteligibile forliter proxime ẽt unduersale. = 5 nara sic abstracta ẽt obiectꝫ ẽtis: ꝫ unuersalis. ẽ huiusꝫ obiectꝫ unuersale sit.

Ad hoc arguitur ꝫmuniter diuersꝫ narꝫ abstracta per ẽtis aggtis n ẽt unꝫ positiue, ~~ẽ forliter~~, sed negatiue, seu aliter n ẽt unꝫ forliter, sed tm fidamtaliter proxime. 2°. quia ẽt ad unuersalitatẽ forte, ẽ positiuꝫ plus quꝫ ẽgularitatis carcha exigitur, scilicet sic distinguimus: quꝫ nara una positiue forliter nego mai. una positiue representatiue nego mai. Qua distinctione ad alia patet. Quare ẽ nara per speciẽ unice habeat ẽ representatꝫ quia hoc ẽt munus unicꝫ speciei, ideo per illꝫ ẽt abstracta positiue a ẽgularibꝫ, ẽ una representatiue, tm, ẽquꝫ scilicet ipsa species ẽ preia ẽt abstracta, ẽ una positiue: ẽde unitatis extrinsecꝫ representatiuꝫ narꝫ ẽmunicat, ẽ quod ipsa ẽt passiue representata per illam. ~~Nec una ipsa nara~~ ẽ simul quia species obiecti ẽt ipsꝫ obiectꝫ representatiue, ideo illud per ipsa ẽt unꝫ positiue ẽ ee representatiuꝫ, n tamꝫ forliter ẽ essẽdo ~~ipsa~~ sic enꝫ solꝫ se habet, ẽ cognoscitur ut una quia tꝫe habet ee cognitꝫ ut unꝫ. Ratamꝫ representatꝫ per speciẽ solꝫ ẽt unꝫ ẽ essẽdo fidamtaliter ẽ quꝫ ẽ fidamtꝫ ẽ preitat ut denominetur forliter unꝫ positiue.

Per quod ẽtat ad 2m.

* ad 3m uero dicimꝫ adhuc tꝫ unuersale n fore, quia ª X. non unuersale sit enꝫ rationis, quod ẽcognosci ẽsubsit, ideo adhuc illo casu n ẽt unuersalis a parte rei, quia a parte rei n haberet ee cognitꝫ nara ipsa. ℓ 2 dic tꝫe posse admitti unuersale ẽ essẽdo fore, quia tꝫe nara n esset abstracta nara aut una representatiue, sed forliter ẽ essẽdo, quia n sic ipsa una esset ẽ non ẽ representata solꝫ per representationẽ. = Ad 4 dico narꝫ per ẽtis aggtis abstracta ee ẽteligibile proxime per ẽtis passiue ~~n tamꝫ~~ ad quod inspicit quod nara ẽt unuersalis fidamtaliter proxime ẽ quod portea ut actꝫ ẽtelecta sit forliter unuersalis. Immo potiꝫ multotiꝫ ẽgulare ut tale ẽt actꝫ ẽtelectꝫ ẽ cognitꝫ: nꝫ quod requiritur ut aliquid ẽteligatur ẽt quod speciꝫ eiusꝫ representatiua abstrahatur a materialitate quod per se ualet per se mediate ipsa nara, ℓ re cognita ut ẽgulari. Semper uero forliter proxime nequit n esse ẽgulare, quia eꝫ ẽsius externꝫ materialiter ẽt, nequit percipere, nisi quod ẽgulare, ẽ materiale ẽt, ẽ unuersale a materialitate abstrahat. ẽ quia per prꝫcisionẽ negatiuꝫ ẽtis positiuis n fit unuersale, ẽ tamꝫ obiectꝫ huiusꝫ prꝫcisionis ẽt ẽteligibile actꝫ seu ẽtelectꝫ. = Ad 5 dico obiectꝫ ẽtis n solꝫ ee unuersale forliter tale, sed etiꝫ unuersale fidamtale proximꝫ; immo multotiꝫ quid ẽgulare ee. Ubi ẽtigit, dꝫ rꝫ ẽgularis ut talis percipit.

Prius: ꝫ speciꝫ ẽpreia narꝫ representat ut unꝫ ~~ꝫ~~ positiue: ꝫ ipsa nara ẽ sic una positiue ẽt, ẽ n solꝫ representatiue. Probo ẽtiꝫ: nara ẽt ~~nulli per~~ sic, sicuti per speciẽ representatur: ꝫ n. Ad Probo ang: si nara ẽ se n esset sicuti representatur, speciꝫ ẽgredi representandꝫ ẽt narꝫ representaret aliter, ac ẽ se ẽt. Ne ꝫ hoc dicamꝫ, dicdy narꝫ ee positiue unꝫ forliter ẽ essẽdo. = * 6 ex dictꝫ sequitur speciꝫ ipsꝫ ee unꝫ positiue forliter ẽ essẽdo, apta que ut sit ẽ pluribꝫ: ꝫ unuersalis ẽ essẽdo. Probo ang: ipsa speciꝫ forliter ẽ se ẽt positiue abstracta a ẽdiuidualibꝫ ẽ diuidualibꝫ, ẽ n representatiue; * sed eo ẽsius quo abstrahitur a ẽdiuidualibꝫ ẽt positiue una: ꝫ maior patet: ideo enꝫ nara abstracte aggte diuidualibꝫ ẽt positiue una, ẽ n representatiue, n uero forliter, quia solꝫ ẽt una, ẽ quꝫ speciꝫ eiusꝫ representatiua una ẽt; ẽ sic se habet speciꝫ; n enꝫ alia datur speciꝫ eiusꝫ representatiua. *

Ad 1m

dubitquo ẽ quꝫ ut unꝫ unitate extrinseca ab speciꝫ dicta. ẽ sedo ẽtiꝫ unitate ẽtrinseca ẽ ab speciꝫ ẽdependente nego ẽtiꝫ, simul que ℓ 4 dubitquo clauitatis gratia: sic una ẽt ẽtrinseca nego extrinseca ẽ sedo ẽtiꝫ. Quare nara dupliciter ẽt ẽdeterminabilis ẽtrinseca, ẽ extrinseca, ẽtrinseca n una ut forliter, sed tm fidamtaliter proxime. extrinseca tamꝫ ẽ suꝫ ee ut passiue representabile ẽt una: Quare ipsꝫ representat ut sic representabilis ẽt passiue. hoc explicatur ẽ eadꝫ speciꝫ ẽmateriali rꝫ materialꝫ representatꝫ modo ipsi actuali quꝫ tali speciꝫ scientia ẽt. nꝫ licet ipsa nara representata sic ẽ ẽtrinseca materialis sit, * n ẽmaterialis ẽt representatiue. Ad 2m dico speciꝫ ipsꝫ n ee unꝫ positiue forliter, ẽ essẽdo apta ad essẽdy ẽ multis, quia unitas ipsius ẽt ad modꝫ eiusꝫ, ẽ que ita 2m totꝫ eiusꝫ ee representatiue sit, sic ẽ eiusꝫ unitas. Unde nara ẽt una extrinseca, ẽ representatiue passiue, speciꝫ autꝫ una ẽtrinseca, cæterꝫ representatiue actiue.

* Dicy: ideo nara n esset universali forliter per abstractionē ytby agentij quia universale est ens rationis ꝙ cognosci .sistitq; sed illa unitas positiua quę nata est representata .scedimus, est ens rationis: ꝙ quę .sistat ꝙ cognosci. ꝙ Probo min. Illa unitas n sumit nara a parte rei, ꝙ phisice, ꝙ n talis sit fictitia est. Dico 2ª relata fictitię n ee ng licet n .sumat nara taliter ꝙtrijcie, sumit tamq taliter extrijcie, ꝙ ut parte representata. *

Arguef 2, ꝙ .stra 2q .scte. S

Sione: nara abstracta ab omni ꝙdimęto ad universalitatē est universalis; sed per pręcisionē negatiuę ita est abstracta: ꝙ universalis. Si autē dicas per talē pręcisionē ee negatiuę abstracta, n uero positiue, ꝙ tic soly negatiue universale ee. .stra ut: nara nulli dicy; ꝙdimęto ad universale positiuę universali positiue est; taliter se habet nara ꝙ negatiue pręcisa: ꝙ tic universali positiue erit. Probatur mai. ty quia nulli dicy ꝙdimęto, nihil ꝙdit, ut tic universali positiue: ꝙ tic universali erit. ty quia ideo nara ad ꝙgularitatē ꝙ tracta positiue universali n est quia dicit ꝙdimęto ꝙgularitatis: ꝙ quia negatiue abstracta illud n dicit universali positiue erit

+ a ꝙgularitate, soly ista ad universalitatē ꝙdimęto fit

+ ꝙgularitatē ꝙ soly ista ad universalitatē ꝙdimęto fit

Ad ty bene ibi, ad aliud autē dicty quo mai. nulli dicy ꝙdimęto positiue .scedo mai. mere negatiue nego mai. Quare ut sit positiue universali sufficit et n sufficit ꝙdimęto mere negatiue n dicere, sed positiue. per abstractionē autē negatiuę n dicit ꝙdimęto, modo quo est ipsa abstractio. Unde licet n sit ꝙdita positiue, et est tamq ꝙdita negatiue. Initatur quę ꝙ nara 2q re. ꝙ ad quod .scndy nota duplex ꝙdimęto ee diffinitiuę: ꝙ unięs positiuę, qualis est ꝙgularitas, quod auferetur per meram pręcisionē abipsa; aliud autē ꝙ negatiuę, tollitur per alicuius forme positiue positionē, quia ꝙ sit negatio forme positiue per ipsa forma auferetur. huiusmodi ꝙdimęto universalitatis positiuę negatiuę est ee universalis ipsius universalitatis negatio, quę n per pręcisionē mere negatiuę tollitur, sed per positionē forme positiue prędictę effectę forte universalitatis. Quare licet nara prędicta negatiue n dicat ty ꝙdimęto, dicit tamē 2q. Hoc explicatur, ꝙ predicato, ꝙ subiecto quia licet .supponatur, 2q quod prędictum a ratione partis, quod est ꝙdimęto positiuę, ut sit obiecta logicę ex: quia tamē dicit ee ꝙdimęto negatiuę, scilicet n ee .spletę, quod ꝙ ideo n est obiecta logicę. ng ꝙdimęto illud negatiuę n tollitur per meram pręcisionē. sed per positionē forme positiue. .sistat etiq ꝙ nara gręcisa ꝙ expresso aliqualitate, quę ꝙpterea ꝙexpresso universali n est, quia n prędicit ab ꝙdimęto negatiuo.

+ ꝙdimęto excludere

+ ꝙdimęto excludere

* Arguef 3: nara ab positiue abstracta ab ꝙterioribꝫ ordinę ad illa n dicit tąquą ad ty adequę; sed universale methaphisicę forliter tale ordinę ad ꝙteriora tąquą ad ty adequę dicit: ꝙ maior .sistat ꝙ ut positiua abstracta illa respicerat tąquą ty ęquo, repugnat autē quod ide sit ty ęquo ꝙ ad quę, respectu eiusdē nara eodē modo .sideratę. Si autē recurras ad soluēs ꝙ quęstionis corpore positę, scilicet n repugnare ordinę potētialē ad ty adequę licet repugnet actualē ordo ad ipsę. Simul ipsę habere tąquą ty ęquo. ꝙ .stra sequelę est: ng universale methaphisicę est actu superiꝰ ad ꝙteriora: ꝙ actu respicit ęnę n datur superiꝰ, quod n sit tale respectu alicuius ꝙteriorꝭ, sic n datur superiꝰ actu quę ꝙteriꝰ actū debet, respectu cuius illud ist actu superiꝰ. Nyc autē ng illud anteq; probatur: quod actu universale methaphisicę est actu superiꝰ est; sed ꝙ prīti loqui de universali methaphisico actu ꝙ forliter tali: ꝙ maior ꝙuatur: ng ęo ipso quo aliquid universale est, superiꝰ ee debet: ꝙ Ans .sistat: ng ęo ipso quo universale est ꝙ diffęs ad plura, ipsū quę .sunicuile; sed tale ipso ad magis extenditur, maiores quę latitudinē habet, quę quodlibet ex illis: ꝙ eodē ipso ipso superiꝰ adipsa erit. ex antecę .sistat, ad alia autē dicitq; any est actu superiꝰ ad ꝙteriora ꝙ sed ty soluo ad ꝙteriora ꝙ non .sedeo any ad eius ꝙuationē dicitur La uera est ipso explicato nec illud actu .sine ytby etiq actu dicitur it, quia dicit ee actuale respectu ꝙ predicamętale adipsa. Atamq superiꝰ actu methaphisicę n est ad ꝙteriora actu quia sed ꝙ non ng ty soly est apty adipsa, quod ide est ac ee aptitudinē .seu non ad ipsa habere. Nec sequitur quod etiq superiꝰ logicę soly est apty ad plura ratione predicabilis. Equidē licet sit apty ad plura ꝙ ee predicabili, n tamē ꝙ ee referibili est ens cū aptitudine ad ipsa ut predicetur, n uero ꝙ aptitudine sit referibile, sed potiꝰ actu relatiuū. ꝙ quia ratione logicę superioritatis, quę relatio predicamętalis dit. *

Arguef 4: universale methaphisicę est proximū ꝙdamęto ad universale logicę; sed nara positiue abstracta sic n se habet: ꝙ Probo min. proximū ꝙdamęto ad superiꝰ logicę est proxime capax ipsius; sed nara positiue abstracta hoc n habet, quia ęque ꝙ differt ęque predicabili, ꝙ subiectabili sit: ꝙ min. patet quia ꝙdamęto proximū, ꝙ nec nara proxime capax ꝙ logicę predicabilitatis est ad ipsa detracta, ipsaq; que positiue exigit

~~Arguit~~ 2: per abstractionē positiuā n cognoscitur ⁊feriora: ꝙ per ipsā n ⁊it uniuersale methaphisicū
Prouo qꝫ per talē abstractionē unicē cognoscitur quod per speciē abstē agente ꝑducta re
presentatur, sed per utā n representatur ⁊ferioꝝ: ꝙ. — 3 uniuersale methaphisicū est ⁊a
istīs: sed cognia abstractiua ad ⁊a istionē n pertinet, cū sit ⁊a istius operatio: ꝙ. — 4: cognio
abstractiua ⁊gularis est, ꝙ uniuersale n dicit quia actioni ⁊gularis trus ⁊gularis cottis
pondet. — 5: cognio abstractiua ~~leonis~~ equi, ꝺ abstractiua hominis nequeūt elicere uniuersale hoc:
equus, ꝺ uniuersale homo: ꝙ. Prouo ans: illa duplex cognio ꝑdicē differūt; sed uniuersale
homo, ꝺ uniuersale equus solū numero differūt, quia uenūt ⁊ rationē uniuersalis ⁊specifici: ꝙ. ?

Ad 1ū dico narā positiue abstractā ab ⁊feriorib⁹ aquā ⁊differt n ee ad predicabilitatē ꝺ subi
cibilitatē: nā ~~licet~~ recto ordine ⁊seruato petit, ꝺ exigit ⁊quātū ⁊ydamētū proximū ⁊superiori
tatis logicæ est, quod superior logicæ ist respectu illorū a quib⁹ abstracta fuit, non tamē
n tollit, quod permittat ⁊feriora, ꝺ subiectibilē ee, n ꝺ uideretur respectu alterius trā a quo
n fuit abstracta, scilicet respectu generis. Quare nec abstracta est exactiue superior, permi
sue tamē ⁊feriora respectu diuersorū. ꝺ quidē ponatur uniuersale methaphisicū per quācūque
cognionē, ⁊per est ydamētū proximū, ꝺ proximē capax uniuersalitatis logicæ, ~~ꝺ tamē permittit~~
⁊per tamē permittet ⁊feriora ee respectu generis. ●

per modū trā a quo, ut ex huius definitione ⁊tatē ⁊it quæ repræsentabilē ⁊specie, quia quia ipsa
est abstracta a ⁊gularib⁹, seu ⁊dionib⁹ ⁊mediatib⁹. Ad 2ū dico persimile abstractionē ⁊feriora cognosci
scilicet ad phātasmata. ꝺ quib⁹ arguit ⁊stātia patitur ⁊omnī cognitione ⁊tus possibilē, quā
cognoscere nequit nisi quod per ⁊speciē abstām agente ꝑducta repræsentatur. — Dico ad 2ū
cognionē abstractiuā positiue ee ꝙ ⁊stionē ⁊orte, ꝺ uniuersale methaphisicū ꝙ ⁊stionē obiectiuā.
liquidē trū ꝙ ⁊stionī, ut ex dictis ⁊tatē, est quæ rē significat, ut apprehenditur, ut genus,
⁊speciē ⁊a, sicut ⁊a ⁊stionī trū est quæ rē significat, ut est; cū autē nāra ⁊ie uniuersalis
methaphisicæ n sit, sed quia ita apprehenditur, ideo actū illā ⁊ie attingens ⁊a ⁊stio est —

inistātiā maiestātis habet ⁊ aduersariorū ⁊stia quia nulla cognio assignabilis est, ꝙ ⁊ya arguit
lariū n sit. Dicimus ꝙ ⁊ya ⁊gularē ⁊orte ee, ꝺ uniuersale causaliter, seu repræsentatiue,
quia repræsentat, ꝺ significat nāra positiue una, aptā quæ ad eiusdē ⁊pluribus. — Ad 3ū dico
⁊istātia patet ⁊ opione ⁊traria, ut est notabilē. Quare ans negamus, ad cuius ꝓbationē dicimus
mai. ⁊ specie philica ꝺ nullo mai. logica nego mai. Unde ꝺ min. ⁊ssa ~~mai~~, ⁊tia nega,
aut si uellis ita min. dicimus uniuersale homo, ꝺ uniuersale equus, ex parte ⁊stionis
tionis uniuersalitatis ꝺ nullo min. ex pte nāra nego. Unde cognio hominis, ꝺ cognio
leo ex pte obiecti ⁊specie philica differūt, ⁊quātū nāra humana, ꝺ leonina, per modū
obiecti correspondentis differūt ⁊specifice; n uero ⁊specie logica, quia utrūque uniuersale
pertinet ad eandē uniuersalem ⁊speciē, ⁊liquidē utrūque est ⁊species, quæ ut unū ex quibusque uni
uersalibus.

Arguitur 3: uniuersale methaphisicū definiri nequit absque actuali ordine ad ⁊feriora: ꝙ uniuer
sale methaphisicū dicit ordinē actualē ad ipsa. ꝙ per ⁊plicem ⁊parationē ⁊it ⁊a ⁊stia
Ad ⁊tātē: quia ut uniuersale methaphisicū recte definiatur, sufficit, quod explicetur
ꝙ id, quod exēplariter dicit, ~~hoc solū probatur~~ alio quocunque ⁊pertinenter se habēte relicto.
⁊stry autē ꝓbatur: nequit definiri, quī ⁊mul actū ⁊cipiatur ⁊feriora tāquā trā ad quæ est ipsa
sed nequit uniuersale ⁊cipi ꝺ ⁊feriora actu tāquā trā ad quæ sine actuali respectu illius
ad ipsa: ꝙ.

Distīguo trū, ꝺ tūc ⁊gnate, ꝺ reflexē ⁊siderator. ꝺ uno ans; directē, ꝺ exercite nego ans, ꝺ ⁊tia
sub eadē distīctione, nego quæ absolute ꝙ adquātū ⁊cluso ꝺ si n potest ex nro cognoscendi ⁊perfecto modo nego.
potest ⁊cipi alio quocunque ⁊cluso ꝺ si n potest ex nro cognoscendi ⁊perfecto modo nego.
Vnde Vniuersale methaphisicū dupliciter uadit ⁊siderari ⁊gnate, ꝺ reflexē, l directē, ꝺ exercite.
hoc ultimo modo nullo respectu actualē dicit, sed præcise nāra positiue abstractā ab ⁊feri
oribus: nā dū nāra sic abstrahitur, sit uniuersalis exercite, ꝺ directē, quia positiue una;
alioquē quæ ⁊pta exercite reddatur, ut sit ⁊pluribus. si autē ⁊ modo accipiatur: utī
tigit, dū definitur, tūc respectu actualē ad ⁊feriora dicit, quia ⁊mul actū ⁊cipitur nāra
ut ⁊perior, ꝺ ⁊diuidua ut ⁊feriora, ad quæ ipsa ⁊paratur nāra. Cæterū hoc n pertinet
ad ⁊stātiā uniuersalis methaphisicæ: ideo n explicatur ⁊definitione, ⁊mo potius ipsa
utitur tūc potētialē respectu significatibus, utī uidetur per hoc quod ⁊it aptā, sed potius
adplura. Quare illa ⁊paratio solū se habet ex nostro modo ⁊cipiendi. ⁊liquidē quia
ꝑfectē ⁊t, n potest omnia concipere ⁊gnate, ꝺ reflexē modo quo ⁊t; ⁊c. Vnde
ut dicit thomas plures repetit ex modo ⁊cipiendi ad modū eiusdē n est optima ꝺlatio.
hoc clare ⁊tatē. Creatore quæ a nobis ⁊cipitur ⁊ respectu ad creaturas, cū tamē in nul
lo ordine ad illā dicat. ⁊tat etiā ⁊obiecto cuicunlibet scitū, quod cū ordine ad ipsa ⁊
cipimus, ⁊ tamē nullū respectū ad illa dicat; sed potius ⁊tra * Ad 4ū nec uniuersale
methaphisicū reflexē, ꝺ ⁊gnate respectū actualē ad ⁊feriora dicere, sed tātū potētialē:

aliud siquidē quod dy uniuersale methaphisicy definitur, simul actu ꝯcipiatur ꝙ ſferiora ꝑ nara ſuperior; aliud autē quod ista ꝯcipiatur ut actu adipſa ſferiora, seu quod actu ꝯparetur adipſa; ly est uerū ꝑ ly falsū; nq licet actu ꝯcipiatur ſferiora, n tamq adquē est ipsa nara actu, sed aptitudine, ℓ poā. *

Dicit: ad 2am. Lq ſoluēdū: q̄ ideo, dy uniuersale methaphisicy definitur, actu ꝯparatur ad ſferiora, quia tūc simul actu ꝯcipitur nara, ꝑ tamq tuy adquē est ipsa nara; sed dy exercite ꝑ directe fit uniuersale methaphisicy, simul q̄ fit per ꝯparationē. * ut definitio recta sit; nec redundans, nec diminuta ee debet. Sed si dy definitur uniuersale methaphisicy, reperitur est actu ꝯparatū ad ſferiora; cuius definitio redundans foret, quia definiretur cū tali reſpectu, qui extra cuius est; q̄ recta n esset eius definitio. — 3 ꝑ ꝯtra lq ſoluēdū sic: q̄ dy definitur, simul actu ꝯcipitur nara superior, ꝑ ſferiora: q̄ ꝯcipitur acta ad ſferiora. Pono ꝯtiq: ꝯcipitur nara ut actu superior ad ſferiora ut ſferiora actē; sed ~~ꝯcepta nara ut superiori acta~~ nara ~~superior~~ actu quoad lq aūtē ꝙuatur: ide est actu ꝯcipi ſferiora ac ꝯcipi ſferiora actu; sed actu ꝯcipitur ſferiora: q̄ ꝯcipitur ſferiora actu. — 4a ſferiora aliquādo ſunt actu ſferiora; sed n dy est nara est acta, illi, quia tūc identificabitur cū ipſis, ꝓpterea quę equalis: q̄ dy est potens adipsa — 5: ſferiūs actu est, quod actu ~~ꝯcipitur~~ minoris extēnionis est ꝯparatiue ad superius; sed ſferius uniuersalis methaphisicę actu ꝯcepti, dy uniuersale definitur, est actu minoris extēnionis, quę uniuersale: q̄. *

Adly uidetur ꝙma ratio; ꝑ utrāque cognionē directā seu exercitā, ꝑ reflexā: nq licet per lq cognoscētur simul ſferiora; n tamq eodē modo ac per lq: quia per ista cognoscitur tamq tuy adquē est ipsa nara. ubi denotatur ꝯceptus ad relationē primā, quę est reſpectus unius ad aliud. Per lq uero cognoscitur n tamq tuy adquē sed a quo, ubi nullus ꝯceptus ad ſignificatur, ꝙuis quę nullus reſpectus unius ad aliud ~~nec ꝑ nisi pure potentia~~ soli aūtē potentiali dabit. Hoc uidetur ꝙ ipsa actione quā ly tali, relatio n est, cuius dicat ꝯceptus ab lq quę est a suo principio. — * Adly sicut dicitur quid min. si esset actu ꝯparatū ex parte rei definitę, ꝯcedo min. ex nostro ꝯcipiendi modo nego min. Quare aliud est, quod ut definiat uniuersale, ꝯcipiat illud ꝑ reſpectū ad ſferiora, aliud uero quod illud definiat cū tali reſpectu. Ly est uerū, ꝙuis tamq ex nostro ꝑfecto cognoscendi modo, quia licet cognoscamus uniuersale methaphisicy directe ista reſpectū actualē n diuersa, hoc tamq n possumus cognoscere nisi ꝑ ꝯcepta ꝯparādo ad ſferiora. Ly tamq est falsū: nq licet ~~est~~ definiatur ꝯparādo ex parte modi ꝯcipiendi; n aūtē definitum nisi nara ee ꝯparatū. Imitatur etiq ℓ Creatore.

Ad 2y ꝯcessa ꝯtra lq nego, adeūm ꝙuaōnē nego mai. quoad lq partē. adeūm ꝙuaōnē nego mai. ℓclaritatis grātia sic distinguī, ualet ac ꝯcipi ſferiora actu ly actu supra ſferiora cadēte nego, supra ipsum ꝯcipi ꝯcedo mai. ꝺ distinguo min. actu ꝯcipitur ſferiora ꝑ poā ꝯcedo min. ſferiora actu nego min. Vnde aliud est actu ꝯcipi ſferiora; aliud uero ꝯcipi ſferiora actu. ly denotat actū ſtelectionis actu tratū ad ſferiora. Quod nos ꝯcedimus ꝑ prens. ly uero ſignificat ſtelectionē tratū ad ea quę sunt ſferiora actu. Quod negamus. ꝑ sicut etiq aliud est actu ꝯcipi homīnē; aliud uero ꝯcipi homīnē actuē seu existēs. ly ee ualet circa hominē positiue, seu ꝑ poā; n uero ly. — Ad 4y dico ſferiora ee actu ſferiora, ꝺ adipsa actu ꝯparatur nara, qualiter se habet nara uniuersali logicę. — Ad 5 rūp. ꝯcessa mai. distinguo min. est minoris extēnionis per ꝯparationē ad uniuersale nego supponitur, ꝯclusa tali ꝯparatione ꝯcedo min. ſferiora ~~acta~~ Ad rationē q̄ ſferioris actus n sola exigitur quod minoris extensionis sit sed quod hoc habeat facta ~~actualē~~ ꝯparationē ad superius. Cui aūtē, dy definitur uniuersale methaphisicy, ~~ergo~~ n fiat actualis ꝯparatio ſterutrīque extremi, ideo ſferiora n sunt actu ſferiora, cuius minoris extēnionis, quę uniuersale.

Dicit: q̄ ut ſferiora actu ſferiora sit, n sufficit minor extēnio, sed ulterius ꝯparatio ipsius ad superius: q̄ ut superius actu superius sit, n sufficit maior extēnio, sed ulterius ꝯparatio illius ad ſferiora. Ꝙa ꝯtra licet aparitate ꝯtēdit, sic ꝙuatur: ideo ſferiora ut talia sunt actu, ad superius ꝯparari debent, quia actu ſferiora n sunt, nisi reſpectu alicuius ſuperioris, sed eadē ratione superius n est actu tale nisi reſpectu alicuius ſferioris: q̄.

Cuius n faciliter aparebit disparitas, nihilominus tamq assignabilis est. rūp. q̄ ꝯcedo lq ꝯtq, ꝙuis quę dubitquo ly: ut superius logicę actu superius sit ꝯcedo ꝯtq, superius methaphisicy, nego ꝯtq adeūm ꝙuaōnē dubitquo mai. nisi reſpectu alicuius superioris actu ꝯcedo mai. ꝑ poā nego mai. ꝺ distinguo min. superius logicę ꝯcedo min. methaphisicy sub dubitquo, nisi reſpectu alicuius inferioris ~~superioris~~ actu nego, ꝑ poā ꝯcedo min. Quare loquēdo de superiori logicē, actu n datur, nisi reſpectu ſferioris actu, quia est de genere relatiuo, sicut nec ſferius actu, nisi reſpectu ~~inferioris~~ superioris actu. Atamq uniuersale methaphisicy est de genere absoluto: nq est de linea ēntis

65

n uero referendi, qui sit apta ut sit n uero ut predicetur, nisi sydamg taliter: yde potest dari
qui sit respectu superioris actus; sed talis ipoa: ng dy videretur respectu superioris actus iq
n ꝺeligitur ut pure methaphisicq, sed logicq. Nec ex hoc habitat ꝺferatur, ꝺferatur dari
posse ꝺferiq actu, qui sit respectu superioris actus: ng ꝺferiq actus superiq actu imponit actu
superiq, cq istud per priq ꝺeligatur. Nec abstat, quod superiq actu ꝺferiq actu correla
tiua sint, yde qde simul nata, ꝺ cognione; ng licet superiq actu logicq ꝺferiq actu
relatiua sint, n tamq superiq methaphisicq. De superiori autq logico relatiue ad ꝺferiq
actu, ꝺ de ipso ꝺferiori actu dicimus ee simul ~~sine ulla tempore n tamq~~ et ut correlatiuis
sytis; ~~n tamq ut relatiua~~ atamq diuinue est priq prioritate ordinis superiq actus *

Arguo 6° ad
uerq ultimq exclusionq: nata est uniuersali logicq, ꝺ positiue per abstractionq positiuq: ꝺ n
per ꝺplicis ꝺparationq. Prouo anq: ideo per projectionq negatiuq est ipsa nata uniuersalis
negatiue, quia negatiue est abstracta ab omni ꝺpedimento uniuersalitatis; sed per proq
projectionq positiuq est positiue abstracta ab omni uniuersalitatis ꝺpedimento: ꝺ est positiue
uniuersali logicq. Et autq dicaq ee positiue uniuersale methaphisicq, n uero logicq:
Contra est: ng negatiue projecta est negatiue uniuersalis tq methaphisicq, quq logicq:
ꝺ positiue abstracta erit positiue uniuersali tq methaphisicq quq logicq. Istud preter
quq quod a paritate ꝺstat, sic patet: ideo negatiue projecta est negatiue uniuersalis
logicq: quia eo ipso, quo ab ꝺpedimento uniuersalitatis projecidit, uniuersali ee debet:
ꝺ positiue projecta erit positiue uniuersali logicq.

C: uniuersale logicq est unq aptq ad
predicandq de multis; sed nata positiue projecta sic se habet: ꝺ Prouo min. ꝺ primq sic abs
tracta est una positiue; aliqde apta ut predicetur: ꝺ Prouo min. nata ista abstracta
est positiue potens predicari de pluribus, a quibus est positiue abstracta: ꝺ positiue apta
ꝺ predicandq. Anq ~~stat quq~~ patet: ꝺ quia n est positiue ꝺpotens: ꝺ positiue potens. ꝺ quia
n est tq negatiue potens, ut predicetur: ꝺ positiue potens. Anq patet, quia n tq nega
tiue, ~~una~~ sed positiue una abstracta a pluribus est: ꝺ ~~pos~~ n tq negatiue, sed posi
tiue potens, est predicetur: ng ꝺ codq met ꝺsic quo est una, est potens ut predicetur.
positiue projecta magis accedit ad uniuersalitatq logicq, quq dy est negatiue 3: nata
sed negatiue ab projecta est negatiue uniuersalis logicq: ꝺ positiue abstracta erit uniuer
salis positiue. = 4 nata per abstractionq positiuq est una unitate relatiua: ꝺ est logice
una, ꝺ uniuersaliq. Prouo anq: nata ice abstracta ut positiue dubita ab ꝺpluribus; sed
positiua dubitio est de genere relatiuo: ꝺ est una relatiue. = 5: nihil cognoscitur per ꝺ
plicis ꝺparationq, quod n fuisset cognitq per projectionq: sed per illa cognoscitur nata
cq ordine ~~et~~ ad ꝺteriora: ꝺ etiq sic per abstractionq cognoscitur = 6: uniuersale logicq
n ꝺstituitur per actualq respectu ad pluraq, sed per ꝺsimilitatq: at hoc habet ipsa nata
per abstractionq positiuq: ꝺ. Prouo mai. uerba ꝺfinitionq n dicunt ap actq, sed aptitudinq:
ꝺ licet ex definitione uniuersalis logicq constet ee ad pluraq, hoc ꝺ n per actualq respectq,
sed aptitudinalq est ꝺeligendq. = ~~7: ista nata a parte rei separata positiue foret a ipsis~~
~~ribus; positiue uniuersalis esset logicq: etiq sic per illis abstracta.~~

Ad 1q nego anq, ad illiq pua
tionq. Cesa mai ditiquo min. est positiue abstracta ab omni ꝺpedimento positiuo. Cedo min.
negatiuo, subditiquo ad uniuersalitatq methaphisicq. Cedo min. ꝺ logicq nego min. Quare ut iq
ex supra ditis ꝺstat: duplex ꝺpedimenta est ad uniuersalitatq methaphisicq, ꝺ logicq: positiuq, scilicet
ꝺ negatiuq: 1q ipsa ꝺgularitas est: 1q uero est carentia formq positiuq ponendq, qua redditur
ipsa nata uniuersali. ~~Unde~~ 1q ꝺpedimenta tollitur per meram projectionq. 1q per formq ponen
tionq, dumque dq utrumque tollatur, n redditur nata uniuersaliq, ex quibus colligitur quod
nata negatiue projecta est negatiua uniuersali methaphisicq, ꝺ logicq quia negatiue projs
cidit ab ꝺpedimento positiuo, ꝺ negatiuo utriusque. Positiue ~~abstracta~~ tamq abstracta est positiue
uniuersaliq methaphisicq, quia ~~projecidit~~ positiue abstrahitur ab omni ꝺpedimento positiuo, ꝺ
negatiuo huius uniuersalitatis: ng abstrahitur a ꝺgularitate, quq ꝺpedimenta positiuq erat;
aliqde hoc ꝺstigit per positionq formq, qua redditur nata una positiue unitate absoluta, dapta,
ꝺ sit ꝺpluribus, quatre abstrahit ab ꝺpedimento negatiuo uniuersalitatis methaphisicq.
Cofery licet abstrahat ab ꝺpedimento positiuo uniuersalitatis logicq, ~~quod~~ quia tamq n abstra
hit ab ꝺpedimento negatiuo, quod est carcta forma relatiua, qua nata redditur una relate
ad pluraq, ideo n est uniuersali logicq positiue sorliter, nisi tq sydamg taliter pxi
me ꝺ quq tq nata positiue abstracta est sydamg pxime predicandi tatis logicq: hoc
explicatur ꝺ predicato ꝺ subiecto, quod licet sumatur projecitiue ab ꝺpedimento positiuo partis,
quia tamq n abstrahitur ab ꝺpedimento negatiuo carcte totius ꝺplete, ideo sequit ee,
obiecte logicq. ꝺstat etiq doctrina ista ꝺ pluribus exemplis materialibus: presertim aliquos
habete positiuis ꝺpedimenta ad aliqua dignitatq, que n ꝺstituitur, tali dignitatq per
quod projecte tollatur ꝺpedimenta positiua, nisi ulterius negatiue auferatur, scilicet carcta dignitatis
dignitatq

ex dicty ꝫ stat ad 1m solu, scilicet nara sic abstracta n pure negative ponit, sed positive sylda, ut predicet
metaliter exime, n uero forliter, ng ad hoc n sufficit ee una positive ung unitate
absoluta, sed relatiua. = Ad 3m dico positive abstracta magis accedere ad unuersalitatis
logicq, quia negative abstracta, no ut negative unuersaliq tq methaphisice quq logice, n uero
positive, nisi sydamtaliter remote, atamq positive abstracta est unuersaliq forliter me
thaphisice, logice tamq licet n forliter est sydamtaliter exime. = Ad 4m dico distinguo
ee de genere relatiuo trqscdtali, n uero predicamtali. Vnde nara ut distincta ab inferiori
bo n recipit illa tquq tm ad quq, sed se habet tquq tus ad quq nara ipsa distinguitur. Vt aute nara sit predicabilis n sufficit ee ung de unitate trqscdtali, sed predicamtali. Hoc ꝫ stat, qualibet re absoluta quq una, distincta quę est ab alia quacunque
qua fit de talis distinctio ut de genere relatiuo predicamtali, sed trqscdtali, quod ꝫ patet
cu linea absoluta.

*Ad 5 nego mai. quia per ipsius ꝫparationq cognoscitur rationis relatio, quq
per abstractionq n erat cognita. Q quide ꝫ arguit, quat, cadq rationis diuidq per abstractionq
negatiuq fiet uniuersale logicu, quia pari iure dici ualet nihil per prędictaq positiuq cognosci,
quod per negatiuq n manet tq antea cognitu. + Ad 6 dico eloquiu illud ꝫteligendu
ee de rebq cuius ędtia n sufficit ꝫexercitio; nacte ꝫprti aute ędtia predicabilis n ꝫpura
referentialitate sed ꝫexercitio referendi, cu ipsa ędtialiter respiciat subiectuale actu, ad quod
actu est. ꝫstat hoc ꝫactu 2 uitali, qd definito per quod sit egressio a prpio ꝫtrinseco ꝫ mo
uente per illu, + cuius definio n ꝫteligitur de pba ad egressionq, sed de exercitio egrediendi.
ꝫstat etiq ꝫuiuoce, d aliis. = Ad 7m

Arguo 7: uniuersale logicu est toti potestale: g n fit ꝫpara
tiuo actus. Prouo ans: toti potestale ut tale ꝫferiora ꝫcludit; sed actu ꝫparatiuu illa exclu
dit, tquq tm ꝫparationq: g illo toti potestale n fit. = Ad 1m ꝫplex ꝫparatio refert nara ad
ꝫdiuidua; sed n uero ꝫdiuidua ad nara: g per ipsq n fit uniuersale logicu. Prouo ꝫtia:
uniuersale logicu fit per actu cognoscendi ꝫferiora forliter ut talia; sed per actu quo ipsa ad
nara n referuntur, ut cognoscitur, ut ꝫferiora forliter talia: g. minor patet, cu ꝫferiora
ut talia n ordinentur ad nara superiora.

Ad 1m dico ans, ꝫtia nego, ad cuius prbationq distinguo mai.
ꝫferiora ꝫcludit actu nego, ꝫpba dico mai. D distinguo min. actu ꝫparatiuu illa exclu
dit tq actu, quq ꝫpba nego. actu dico min. Quare sicut ꝫpatitur, quod nara sit
actu ab inferiori ꝫtractione abstracta, simul que ꝫtrahibilis, seu ꝫpba ad ꝫtractionq:
sic quod actu excludat ꝫferiora per actu ꝫparationis, simul que illa ꝫcludat ꝫpba.
Seu si uellis dici illa excludere per precio, D explicito ꝫcludere. Ista que D quide uniuer
sale g logicu, quę per cito per aliq fiat cognitio ordinis ad inferiora dicere debet. g
illa excludere tq n erit toti potestale. = Ad 2m ꝫpositione asserte relationis mutuq
trari ad respectiuu (nihil ngque ponat ꝫalia, + n trahitur ad inferius quia forliter tale. =
D respectiuu) dico per ipsius ꝫparationis nate referri, seu ordinari nara superiori
ad inferiora, ita que ad ipsq mutuo, quia correlatiua qua talia sut simul nara
D cognitione. Imitatur que ꝫalia quacunque cognitione ab aduersarii posita ordinte nara ad inferiora.

Dicit nara si nara
ipsiciter ꝫparata esset uniuersaliq logicu, sic predicabilis foret per identitatis de pluribus inferioribus:
g sic una, d cadq foret, dicta ab inferioribus potens cu pluribus identificari: sed repugnat quod aliquid distinctu ab
dicta ab inferioribus alio identificari possit cu ipso: g. In primis replica quęcunque opione ꝫpugnat, quia ꝫqualibet
est nara uniuersalis est nara abstracta. Deinde D distincta ab inferioribus, licet n cognita ut talis
nisi per abstractionq positiuq, D tamq D est potens cu illis identificari, a quibus abstrahi
quitur. Quare dico extremu raliter phisice distincta ab alio, n potest raliter phisice cu ipso
identificari. Attamq extremu raliter phisice identificata + alio, cito per rationq reparabiliter
D distinguatur, potest ulterius identificari. Vndq + nara abstracta esset antea phisice
identificata + quolibet ꝫdiuiduo, maneat que per rationq distincta, potest ulterius identificari
cu suis inferioribus. per predicationq logicq, l per ꝫtractionq, D deinceps ad sua, ꝫferiora

L nara aparte rei ꝫphisice ee uniuersale sydamtaliter remotissime. abstractq uero negatiue *L hic colige
ee uniuersale methaphisice sydamtaliter exime, logice tamq sydamtaliter remote. abstractq
uero positiue uniuersale logice sydamtaliter exime. Ratio omnium est, quia nara aparte
rei magis distat ab inferiori realitatis, quq negatiue abstracta: quare est sydamtq uniuersalitatis
magis remote, quia tamq ꝫter nara negatiue abstracta D una D positiue abstracta nihil mediat
sed ꝫmediate ad non proprietatis negatiuq sequitur abstractio positiua, D qua nara est forliter
uniuersalis forliter methaphisice, ideo negatiue abstracta est sydamtq eximę uniuersalitatis
methaphisicq respectiue uero uniuersalitatis logicq adhuc est sydamtq remote, licet n tq re
mote, ac nara aparte rei; ratio huius est quia ꝫter nara negatiue abstracta D ipsa ut uniuersaliq
forliter logice, mediat ipsa ut positiue abstracta, quq sic est eximę sydamtq uniuersali
talis logicq. +

66

Colligo 2 uniuersale logicę. aduniuersale methaphisicę sequi, ualuit ad eiusq̃ proprietates sequendas: quia prius est, quod nata uniuersalis methaphisicę sit, quą logicę. — Colligo 3 forma uniuersalis methaphisicę constituę absolutę ee: logicę tamę relatiuę: ratio ex supra dictis: utpote quia uniuersale logicę constat, relatione superioritatis quę actus ad sensata refertur. Uniuersale uero methaphisicę n est de linea referendi, sed de linea essendi, quia potens est, ut sit, multis: quare est de linea absoluta.

Colligo 5: subtractę proximę uniuersalitatis n ee collectionę singulorum, sed nata unq̃ ab singularibus abstracta. Pro ratio est quia subtractę proximę uniuersalitatis debet ee unę multiplicitatę excludens; sed collectio singulorum multiplicitatę singulorum dicit: q. n collectio singulorum, sed ipsa nata una existens singulis diuisa est. Maior patet quia subtractę proximę uniuersale sit unę apte ad essendi de predicandi de multis, subtractę forma huius uniuersalitatis n multiplex, sed unę ee debet. = Ulterius quia collectio singulorum nata humanę n est potens predicari de Petro Uę. sed subtractę uniuersalitatis logicę est potens predicari de Petro, quę de alio quocunque singulo: q. maior patet, aliunde uera esset hęc predicatio: Petrus est omne singulum, s collectio omnium singulorum.

* Dices 1 quę n ee nata predicari de Petro collectionę omnium singulorum adęquate Uę totę quod dicit, sed inadęquate Uę partis suę: sicut etiam nostra opinione uniuersale logicę, specifice Uę. n est predr ualet predicari de quolibet singulo: singulum Uę totę, quod dicit, scilicet, Uę rationę Uę totionis, quę nullatenus predicatur. — 2 una, q diuisa nata n potest predicari de pluribus: q. subtractę uniuersalitatis n una, sed multiplex nata est, seu collectio singulorum conpute cognitorum. Probo any: nata uniri, diuidui dicta ab alteriori nata est: q. n una q eadę de omnibus, sed multiplex predicari ualet. Pro est certę, ut omnes extra scolę fatebuntur. Ista uero 3 probatur: aliunde falsa foret predicatio. = 3 si nata una eadę q pluribus esset identificabilis, darebitur creatis arcanum simile trinitatis misterio: sed si nata una eadę subtractę uniuersalitatis foret ipsa ex pluribus ide ipsa uniuersalitatis essent: ng hoc casu de pluribus esset predicabilis: q. = 4 illud quod est subtractę remotę uniuersalitatis logicę, hoc ide pertinet ad ee subtractę proximę talis uniuersalitatis: sed at n nata una, q diuisa, sed multiplex, q diuisa sunt subtractę remotę uniuersalitatis logicę: q.

Ad 1m dico: illę modę predicandi uerę, analogi ee non uero uti patet, hac predicatione homo est ens, qua de homine n predicatur, quidquid existentialiter claudit ens. atamę, unusquisq̃ falsa est: quo uti, hac homo est animal, qua predicatur animal Uę totę quod existentialiter dicit. Unde unusquisq̃ aut Uę totę predicatur, aut nihil eius predicatur. ad id quod additur, infra 1ma dabitur, quia uniuersalitas, seu Ua istius existentialiter n conuenit nata, sed denominatiue. quare n debet predicari de singulis + dic ee ydem ad predicandi, n uero rationę, quę pro diuersitate. — Ad 2m dicitur quod any diuisa manet, actualiter predicatione nego + per rationę sed any. diuisione facta nego any. Quare nata una, q diuisa manet, quia ab omnibus singulis per rationę abstracta, potest predicari de pluribus: ita tamę quod per actualem predicationem deperdat illa unitatis, sub quę diuisa, q. diuidui, de quibus predicatur. Unde sicut quę nata Petri de Paulo predicatur: hoc explicabitur, materia Ua, quę formata a forma A appellatur, q. habet ad ee formandi a forma B. n tamę, igitur, positis formis A. sic sed, igitur diuisis. sic nata, diuisa non potest predicari de pluribus, n, igitur, positis diuidendi, sed, igitur diuisis.

Ad 3m dicitur quod si nata una eadę per rationę nego any, phisice concedo any: Insuper sanctissimę trinitatis, stat, ea, quod una eadę nata, phisice sit identificabilis q pluribus personis, realiter distinctis, eadę manente nata. Atamę, nostro casu n est una eadę nata, phisice, sed istius, identificabilis q pluribus media logicę predicatione ut multiplex per rationę, seu, igitur diuisa unitatis. — Ad 4m. dicitur quod mai hoc ide eodę modo accepto, nego mai. q diuerso modo istę, concedo mai. q dicitur quod min. in una unitate similitudinis nego min. identitatis, concedo min. q q dicitur quod, igitur, n una unitate identitatis, ratis, concedo, istę, istius, nego, istę. Quare quod sint remotę subtractę uniuersalitatis, hoc peruenit ad ee subtractę proximę illius; cetera n eodę modo, q diuerso modo considerari debeat subtractę remotę q proximę. Unde ipsa nata quę erat multiplex a parte rei multiplicitate numerica una quę similitudinis unitate, hęc ipsa ingreditur, scilicet illa multiplex nata abstrahitur ut una, qua unitate distinctur multiplicitas illa n per modum multiplicitatis, sed unitatis. Hec obstat uerba diui thomę ab aduersariis, preter adducta: scilicet, est autę unus (de uniuersali loquebar)) cognitione, quia licet plura Uę quod plura n constituit unum, selecta, tamę Uę quod)) ista constituit unum, selecta, quia selecta n potest dici quę ista, ut ista. Non, quę obstat. ng, electi debet quatenus plura Uę quod ista constituit unum, selecta, q damnabiliter, n uero forsitan. ng similitudo extremorum dubitationę petit. +

+ a γ. illa regula quid quid dicitur de predicato dicitur de eius directo

opusculo 56

~~Hic etiq duquiri solet: q per inditiu uniuersale fiat? ad quod negatiue respondeo~~

Hic etiq duquiri soleb q uniuersale ⁊actuali predicatione maneat: seu q per inditiu uniuersale fiat? Pro cuius claritate notandu duplex ee predicatio, unu ⁊ qua predicabu q n est maioris

* Hic etiq duquiri solet: q ⁊actuali predicatione maneat uniuersale, seu utru fiat per inditiu uniuersale? Pro quo notandu quod ri prdicao est ⁊ter aqualia n tollit uniuersalitatu: ut homo est rationalis, n'aut sit superioris de ⁊feriori tollit uniuersalitatu superioriu. ut ri dicu Petrus est homo: homo est animal ⁊quaru 1a homo n est uniuersale ⁊specificu nec ⁊2a animal genus. Addu ⁊stat ratio ex eo quod du predicabur aqualis de aquali n detrahitur, nec ⁊strahitur, sed permanet cu eadu ⁊dstra, ⁊ extrinseca, ⁊ superioritate ad sua ⁊feriora. Addu tamu sic patur. homo detrahitu ad unu ⁊diuiduu n est ⁊diferu ad multa; sed ⁊illa predicatione homo ad Petru detrahitur: q. 2 uniuersale ⁊specificu debet ee nata aqua ⁊diferu ad omnia ⁊diuidua, sed logica ⁊tracta, ⁊ detrata ad unu n est aqua ad omnia ⁊diferu: q. = 3: nata uniuersali praecedere debet a ⁊gulari tabe; sed u quod predicatur de ⁊gulari, a ⁊gulari tale n praecidit: q. Hec ratio ide puat ⁊ultima predicatione quia genus ut tale aqua ⁊diferu ee debet ad sua ⁊species, quod n habet put detrahitu ad unu. totu hoc n solu certu aparet ⁊opione asercte inditiu ⁊plicu qualitatu ee, seu ⁊diminuu actu, sed etiq ⁊strana teneta ⁊ponitu qualitatu ee, sic tribus dictis ⁊stare actibu: nq adue ⁊ita inditiu ut tale cofulq eistrahitur dicit, quu predicatu cu subiecto unit, ipsu que determinat.

adqus ipsa ordinatur poa, illq n destruhit, sed potiu perficit: q actus predicationis n destruit predicabilitatu, qua nata erat uniuersaliu logice, cu prdicabilitu ad prdicationu ut ueluti ad actu potentia. = 2 ⁊plicat quod animal prdicetur de homine, du n est de ipso prdicabile: q est prdicabile de ipso prdicatur. Pruo any: ⁊plicat prdicari de homine animal, du est ⁊potens de ipso prdicari; sed du n est prdicabile, potiu n habet ut prdicetur, seu est ⁊potens prdicari: q. maior patet quia ⁊pau ⁊plicat fieri, quod est ⁊possibile fieri. = 3: hec prdicatio homo est ⁊species animal est genus est superioris de ⁊feriori; sed ⁊illa uniuersale logicu manet, aliu de ⁊alia foret prdicatio: q. maior patet, nq hoc prdicatu ⁊species se extendit n solu ad hominu, sed ad leonu, equu ⁊c.

Dicu: actus

Pro cuius soluone notandu duplex ee genus potentie, actuu unu ut poa ad amadu, ⁊eligendu, ⁊a quu per actu n destruhitur, immo potiu perficitur; passiu alia, qua multotiu ⁊corruptibili est cu actu ~~ipso~~ ito que aduenieste destruhitur ipsa poa: sic se habet ⁊homine poa ad moriendu. sicut enim per mortu destruhitur, ⁊ corrumpitur homo ita Domini ipsius potentia: sic ⁊positio corruptibili du corrumpitur ⁊simul deficit omnis potentia ipsius. sic totu ⁊suas partes diminuit est; per diuisione autu desinit ee totu, sic que ⁊ee diminuitur ⁊suas partes. sic quod sic lignu est potens ⁊buri; per actuale uero ⁊burione sicut deficit ligni, ita ⁊ eius poa. Ita huiusmodi est potentia prdicabilitatis ⁊nata uniuersali, qua est de linea potentia passiua, seu est ide ac potentia ad sui destructione. quare aduenieste actuali prdicatione, prdicabilitas deficit ⁊ponia uniuersaliu deficit. Unde du nata actu prdicatur, n est formaliter prdicabilis per modu superioris, sed tqtu ⁊ presupponitur, licet formaliter simul sit tuc potens prdicari poa correspondenti tali prdicationi actuali, ⁊ que prdicao ita ⁊feriori detrahi sic poa qua potens est, n est uniuersaliu, ⁊ ad omnia ⁊feriora, sed ad illud ⁊ferius detrahitu. Nec ⁊stra dicta obstat quod poa materie ad formu passiua est, qua tamu ⁊actu ⁊formationis, ⁊ receptionis ⁊patitur. liquide, n omnis poa passiua ⁊patibilis est cu suo actu, prout illa, quu est ut perficiatur, qualis est poa materie ad formu; sed tqtu illa, quu est ut destruhatur, uti uidetur ⁊exceptis adductis.

Addu dico illa pra dicatione prdicatu n manere cu eadu uniuersalitate ac antea; nq prdicatu illius per uocem ⁊species antea erat ⁊diferens ad quacuqu nata ⁊species, nunc ⁊ specifica quia quodlibet est ⁊species, ⁊ide que superius ⁊ uniuersale ad omnis ⁊species detrahitu; actuali uero prdicationi prdicatu quia detrahitu ad speciem hominis, solu habet uniuersalitatu, qua hoc qui ~~ho~~ subiectu est, habet, deperdit que illa, qua ad omnis ⁊species supponibile erat.

Dicu: hac prdicatione Petrus est homo prdicatur est uniuersale: q. Pruo q: prdicatu nullo detrahitur dicit sed totu subiectu: q prdicatu est uniuersale. = Antique any Nego any, ad eius ptationis distinguo any ex parte rei ⁊gnificate nego any, ex parte modi ⁊gnificandi ⁊ permitto any. Quare homo ex parte rei ⁊gnificate dicit nata humana ad Petru detrahi, licet permittamus ex parte modi ⁊gnificandi n repreſentare nec dicere nisi nata humana. ⁊ 2 dic, ⁊gnat prdicatu detrahitur dicere ⁊plicito ⁊ actu, licet n pro expruo.

Ex dictis ꝓstat actꝰ uniuersaliꝫ efficiuꝫ colectiuꝫ n ee re ee ut omnis homo; hic, ille homo
quia pluralitatꝫ denotat, ideo quę colectio, diuiduoꝝ, subtractꝫ eximꝫ uniuersalitatiꝫ
n est. nec ꝺ cepꝫ attiggꝫ hominꝫ ꝑticulari, ꝺ ꝓtꝫ ut aliquis homo, quia tale obiectꝫ
particulare est, nec diuiꝫ est hic, ille homo, quia ne uniꝫ, diuiduꝫ claudit
ꝺ aliud excludit. Solꝫ ꝙ ꝺ cꝫ ꝺ, definitꝫ uniuersale efficit ut homo qui significat
narꝫ ꝑ modꝫ uniuꝫ, aliunde quę ab illo ꝺcepꝫ omne, diuiduꝫ ꝺtinebitur.
bitari solet: q nara ab unico, diuiduo ꝓgnia uniuersaliꝫ sit? Cęteꝝ quia dictꝫ
ita cecidit ꝺcꝫ alia, qua dubitatur, q ꝑticꝫ uniuersaliꝫ sit, unico, diuiduo, ideo
breuiter dico narꝫ hꝫ abstractꝫ uniuersaliꝫ n ee, quia n est, ꝺfenꝫ ad plura, a quibꝫ
n ut abstracta.

Ex omnibꝫ, ꝓfertur causꝫ materialꝫ uniuersaliꝫ ipiꝫ narꝫ ee, quia est
subiectꝫ o receptiuꝫ uniuersalitatiꝫ. Causa uero formalis est ipsa forma relatiua, uniuer
salis logice, ꝺ forma absoluta, methaphisice qua nara redditur una apta quę ut sit
multiꝫ. Causa finalis est ipsius ꝓpꝫ perfectio, potestia enim illustratur, ꝺ perficitur me
liora ꝺ denuꝫ est, ideo multotiꝫ naraꝫ uniuersale cognoscit confuse ꝺ obscure.
Causa uero efficiens est ipse ꝓtus, excludꝫtur quę sensus externi, immo ea ꝓterimꝫ:
quia omnes isti ut pote materiales, solꝫ res materiales, ꝺ ꝑpulares, attiggꝫt. Vlteriuꝫ
quia uniuersale ex quo enꝫ rationiꝫ est, ꝺstat, cognosci. nullus autꝫ alioꝝ cognos
citiuꝫ est. Propter quę rationꝫ etiꝫ uolutas excludꝫtur.) Hic obstat ꝺcta dicta, quod
uolutas attiggit bonꝫ, ꝺmuni, quod uniuersale est. aliud ꝙ est quod uolutas
attiggat obiectꝫ uniuersale. aliud uero quod faciat ipsuꝫ uniuersale. Ly est uerꝫ,
Ly autꝫ saltꝫ quia uniuersale a uolutate attactꝫ, ꝙ ab ꝺctꝫ est elicitꝫ. X. illud.
Eloquium, nihil uolutꝫ quę ꝓcognitꝫ. nec ulteriuꝫ ꝺcit quod ꝙ ꝺmuniꝫ ꝙ mle
ꝺmuni attiggat: quia hoc n denotat attiggere ꝙ mle abstractꝫ ab omni ꝙ ularitate,
sed ꝺ, ac omne ꝙ mle percipere, ꝙ quꝫ nihil ꝙ mle, ꝑticulari attiggitur ab
aliquo ꝙ ia externo, quod n percipiatur ab ꝺterno.

Etiꝫ hic solet excitari dubiꝫ: an ꝺctus
diuinus uniuersale efficiat? Cęteꝝ cꝫ x°. nos. hoc sit enꝫ rationiꝫ aliunde quę diximus
Deꝫ n efficere enꝫ rationiꝫ, ꝺcitur nec uniuersale efficere. Vlteriuꝫ quia uniuersale
methaphisicꝫ est nara positiue ꝓgnia, logicꝫ uero ipsa nc abstractio ꝙponit ueluti
fundamꝫtꝫ eximꝫ illiꝰ cognio autꝫ ꝓscissiua est ipsa, ꝺ obscura, nec penetrans
omnes obiectꝫ rationes, ꝓpterea quę ab eo relegada.

Pro Corollde autꝫ dicimus, ꝺctus ꝙgelicꝫ
uniuersale efficere ꝓnt circa res supernales, ꝺ ipsas per alienꝫ ꝑcipiꝫ cognoscit, n uero circa
res nales, quas comprehꝫdit. sicut etiꝫ diximus ꝙgere ꝓnt circa Deꝫ alienꝫ ꝑcipiꝫ cognitas;
n uero circa Deꝫ. ratio autꝫ est quia illas ꝑ alienꝫ ꝑcipiꝫ n clare. n cognoscit, sed
confuse, ꝺ obscure, aliter quę Deꝫ, ꝙ ꝺctꝫ est, ꝙ, ꝺ quę per ꝓgressiuꝫ cognionꝫ. ad Deꝫ autꝫ
quia illas ꝓhendit: ydeꝫ n obscure ꝺ ꝓpte, sed clare, ut ꝺctꝫ ꝙ, omni quę perfecto
modo, ꝺ penetrꝫdo omnes illarꝫ rationꝫ.

Dubiꝫ 8: q ꝺbetur ne a parte rei, ꝺ phime distinctio formalis
ex natura rei inter gradꝫ methaphisicos?
aliqua notatur, authorꝫ quę placita referuntur. sec. La

Ante quę ad dictionꝫ deueniamus notandꝫ quid nt ꝺctꝫ. quę cęteꝝ obscura maxima claritate
ꝺ recte explicari n ualet cꝫ sit magis nobꝫ explicare per minꝫ clarꝫ. Vnde Rex Salomon
super illa uerba cantici 127: cuiꝫ ꝑticipatio enꝫ in id ipsuꝫ, ꝙ habet: id ipsuꝫ, quo
modo explicꝫ nescio, nisi ꝑ ipsuꝫ; ꝙ id ipsuꝫ, quo modo duꝫ sibi ꝺuꝫ. sicut enꝫ hoc ꝓpꝫ
ꝙ quodlibet est, ꝺ n est. alia quę illa, ꝺ ita pene nota, ut ꝑ aliud clarius explicari
n ꝓnt, ita ꝺ idꝫtitas ipsa. Licet tamꝫ a priori recte n sit explicabilis, a posteri
ori tamꝫ sic ipsuꝫ philꝰ explicauit 5 methꝫ. cap. 9: unitas ꝙ ee, ee unitas, ꝺ etiꝫ do: ꝙ
quę ꝙ ꝺ, sequitur ee unuꝫ.

Distinctio autꝫ est idꝫtitatiꝫ carentia. Vnde ad modꝫ, quo fuerit ductꝫ,
ad sui ipsius idꝫtitatiꝫ carentia erit. Primo diuiditur, realis, ꝺ rationis. Ea est carentia idꝫ
titatiꝫ realis. quę ꝓcedit, quando duę res ex aparte rei, ꝺ dependenter ab enbꝫ dicunt carentiaꝫ idꝫ
titatiꝫ. ut Petrus, ꝺ Paulus. Talis diuiditur, absoluta, ꝺ modalis. Illa datur, iter ꝙ, ꝺ re, ut iter
Petrus, ꝺ Paulus. ita iter re, eiusꝫ quę modi, ut iter Petrus, ꝺ eiusꝫ ubicationes, ꝺ ꝓpriꝫ distinctio ipsa
a re ubicata. modus autꝫ huiusmodi enꝫ modi separari nequeat a re modificata, ita tamꝫ
ab ipso modo potest. Vltimo diuiditur, positiua, ꝺ privatiua. illa uariatur, iter positiua
extrema ut iter hominꝫ, ꝺ aquilꝫ. Ea uero, iter extremum positiuum, eiusꝫ quę privationꝫ, ut.

inter lucē & tenebras. Alia est distinctio adequata seu excludēs & exclusi, alia que adequata aut includēs & inclusi. Ita uerbatur iter extrema adequate se excludentia. Ita aut sterilla, quorū unus aliud excludit: sic toly disputatur a qualibet parte. Et tandē ex qualitate extremorū qualibet distinctionis agnoscitur, talis inquit distinctio erit, qualia fuerit & ipsa membra distincta.

Distinctio rationis,

Circa que propria diuisio scilicet rationis ratiocinātis & rationate in explicata manet; progmi alibi Logice dubio octauo. Cetera adhuc uita dicendi distinctio rationis solet; positiue, negatiue, & precisiue. Ita constat quando istius rei diuisiuum representat, ut dy dicit animal rationale est animal. Ita dy medio indistincte negatiue tradit, & ipsa: ut rationalitas n est animalitas. Ita quando unus predicatus ab alio precidit: ut animal n attacto rationali.

† quia

Illa insuper est distinctio quod

† quia

ens uirtualis appellatur, talis que dicitur, tali equiualet, uirtualiter que prestat quod ipsa realis, & eius eminentialis notatur, quatenus eminentia rei respectu alterius habetur est que uirtualitas unius & equalitas rei ad plura munera prestanda que alijs diuersa sunt. Sic anima rationalis realiter & diuisiue quoad munus sentiendi, discretiui bruti, plantatiue formis equiualet. Et eius hec uirtualis distinctio fundamentalis uocatur, quatus fundamenta istius tribuit, ut res realiter, diuisiue & duplicis uirtualitatis habendo, & uarios recipiendo diuisiue.

Quamuis distinctio hec diuidi solet; extrinseca & intrinseca. Extrinseca datur capacitas; intrinseca ad subeunda predicata. Contradictoria iter extrema realiter identificata, que aliqui n solū creati, uerū etiā iter predicata diuina uidendi: alii aut nec in creatis.

Loco huius distinctionis

Istius scotistā eximius subtilis doctor distinctionē formā ex nata rei posuit, quā media iter realē & rationis diuidit. Ide minor Ia, maior que Ia uocatur; n diuidit rationis, quia incentibus deperdet ab istis datur, nec est realis entitatiua, sed tātū realis formalis, quia n uersatur iter res, & res, sed iter formalitates eiusdē rei, propter quod formalis appellatur. Ipsa actualis deducit, quia est ratione istius formalitatis eiusdē rei actu distinguitur. Et ex nata rei: quia quelibet formalitas ex nata rei est una rebus nūc existēs aliā excludit: quatenus unius entia, alterius n est, sed potius distincta. Quare Scotus, Mersennus, & alii docent regna distinctionis formalis ee quīque: scilicet definitionis, exclusionis & descriptionis, demonstrationis, reduplicationis, & exclusionis. quotiēs inquit una formalitas diuersa definitum, & descriptione explicatur, ac alia; & de una demonstretur quod n de alia, & affirmetur de ista, quod de illa negatur. Una ex suo essentiali recepta aliā excludat, tunc iter ipsas distinctio formalis dabitur. Hāc & diuisui coarctat scotistā &c; cetera dubia circa formalitatis creatas.

Quare nec

Nonnulli notādi & quolibet individuo nāre humanā scilicet ee plures gradus, seu formalitates, quos omnes suo ordine referemus a superiori incipiendo, & descendendo gradatim usque ad infimum. In Petro est dabitur 9 gradus entis omnis superior, substantia, corporis, uiuentis, animalis, rationalis, ultimus, ipse met singularitas. omnes isti essentiales methaphisici, & formales dicuntur, præter singularitatem que ma teriales est, quia n a principijs formalibus, sed materialibus fluunt. Unde inquiritur & detur distinctio formalis iter omnes gradus assignatos. & parte affirmatiua formaliter, & negatiua formaliter stat scotistā ex suo nobili doctore. Licet alia ex eius familia Ferrariensis & ex alijs extranei Itarez, Salas, & Hurtadus de distinctione formali per istū sentiunt Scotū. Cetēri uero omnes ex utraque scola distinctionē formalem ex nata rei negant. Quibus superioris sit

† ex nata rei

Nostra Conclusio

Repugnat distinctio formalis ex nata rei iter gradus methaphisicos. Probatur: Illusio sequēs rationē. quinetiā est tali distinctionē, utī ab aduersarijs adstruitur: g. Probo ans. illa est media iter rale & rationis; sed distinctio iter utrosque media repugnat: g. Probo min. medius iter ens rale & rationis repugnat: g. distinctio. Ans notat quia repugnat ens, quod rale, & rationis, distincta n sit. contra hc ualet arguari. ad ens sequitur ee unū modo, quo pertinet ens: g. esse gradus sic, & diuisum a quolibet alio modo, quo ipse ens fuerit. Si g l rale, & rationis, tota erit diuisa realiter, & per rationis. g n distincta distinctione media iter rale & rationis.

Huic rationi ab aduersarijs respondere solet medias dari, n quia nullatenus realis sit, sed quia n ita proprie, ac realis entitatiua. Unde esto ens rale dicatur, est ex hoc additamento, scilicet rationis formalis. Quare ad modum quo ens extrema iter quos talis distinctio uersatur, ita & rationis formalia, sic & ipsa distinctio euadit. Dico distinctio realis tu quid, n tamen proprie & explicite, sicut entitatiua. — Sed contra I. si ante omnem operationem intellectus datur, & actualiter est, rale entitatiua ee debet: g iter rale entitatiua & rationis non datur medius. Probo ans, reducendo rationem supra positā. ante operationem intellectus soly ee ualet distinctio actualis iter entia realia; aliunde quidē medius erit iter ens rale & rationis: sed distinctio actualis iter entia rationis est rationis entitatiua: ng ad modum extremorum, sic distinctio iter ipsa debet

ee: g rali entitatiua, cu distio ee rali entitatiua nihil aliud sit, q distio unius entis ralis ab alio ente rali.

Si aut iterq dicas n uersari iter duo entia ralia, sed iter duas forlitates eiusdē entis ralis. redit impugnatio facta: uidelicet medius dari iter eas rale, & rationes, dari que a parte rei eas, quod rale n sit, aliude nec rationes, cu ante omnē operationē ipius sit. Si uero defendas ipsi distionē uersari iter entia realia cu additamēto scilicet forlia. Contra est: nq ex tali solutione sequitur ipsi distionē ee rale forle, simul que entitatiuq; sed licet hoc sedeat cu tamē totū uiribus ne eqt: g solutio ipsor uerlatur. Prouo maiorē: ideo actualis forlis est x. ipsor, quia uersatur iter duo extrema forlia; sed etiq uersatur iter duo entia realia: g & est realis entitatiua. Itiq puo: distio ralis entitatiua n est aliud, q̄ unius entitatis ralis distio ab alia entitate rali: g quq uersatur iter duas entitates rales, seu duo entia ralia, quod idē est, ralis entitatiua erit.

Quatur conclusio

contrario aduersariorū fundamēto: ideo iter inter nara Petri, eius que singularitatē g. datur distio forlis ex nara rei, quia fundat predicata stradictoria: scilicet conuenistiq & diuconuenistiq respectu Pauli; sed hoc ratio quat etiq Petri nara forliter a seipsa distinguit: g & ne a singularitate n distinguitur, letiq a seipsa distinguī debet. Prouo min. nara Petri conuenit, & diuconuenit a Pauli anara. g. Prouo ans quoad 2q partē, nq quoad 1q ab aduersariis supponitur: nara Petri predicatis habet repugnare nara Pauli: scilicet separauilitate communicabilitate cu eius Pri singularitate & ratione huius predicati diuconuenit a nara Pauli. Ans constat, cu nara Pauli singularitati Petri incommunicabilis sit, quia inseparabilis est a singularitate Pauli.

Aduersarii respondet, nara Petri ratione sui inseparabilis n ee ab eius singularitate, sed tota ratione Petreitatis, aut identificata cu ipsa. Iuare nara Petri, quatus est esse nec distinguit ee determinatq ad Petreitate nec addit aliq singularitatis, sed ab hoc procedit. Ex quibus sic ostra ipsor infero: & nara Petri ex se, & nara sua nec distinguit ee indistincta est, ut communicetur Paulcitati, aut Petreitati. g nara Petri ex se, & nara sua separauili a est a Petreitate. Hoc ostra patet: nq seorsum, quo indistincta est, ut communicetur Petreitati, aut Paulcitati, conquilis est Paulcitati; sed hoc sic a Petreitate separauili est: g. ex quibus sic: sed separauilitas est euidēs singus distinctionis ralis entitatiuq: g.

* Vlterius confirmatur eadē ratio supra

ponita: rationale hominis illidens & dissimilitudine respectu ruquilis fundat: g̃ propter hoc ratione distio forlis datur iter animal & rationale, etiq; rationali respectu sui ipsius. Prouo ans: rationale & ruquilis assimilatur, seu quod utrisque ultima differa specifica est; sed aliude dissimilatur, seu, quod idē est propius dicendi, quale n est idē, cu sit propius ruquidi: g. Alii dicunt iter ruquilis & rationale illidens uerq; & rale n dari, sed totū per istū. iter animal autē & rationale fundat dissimilitudine distinctiuam a parte rei uerq; & rale. Sed hoc solutio ipse impugnata manet: siquidē ruquilis & rationale iuxta ultima differa specifica n solū per istū, sed a parte rei, & priue, sed seorsum, quo utrisque ultima differa est, conuenit: & assimilatur g.

Alii uero & melius fatetur rationale fundare dissimilitudine ppriq, & proprie tale, & illidens proprie & cu quid tale, quod n arguit distinctionē forlē, sicut illa arguit animali, & rationali fundare dissimilitudine. Illidens utrisque ppriq, & proprie tale. — sed hoc solutio impugnatur esse: & l: nq ideo principia assimilādi, & dissimilandi; sed totū hoc reperitur in rationali: g. — 2 ideo ualet ipse principia assimilandi, & dissimilandi ppriq, & proprie, & assimilare cu quid n sufficit ad distinctionē forlē, quia n sunt prae dicata contradictoria cu sit utrisque diuersis remis, & ratione; sed etiq animal & rationale sunt propria assimilandi & dissimilandi diuersis seorsum, quia est cu diuersa connotata: g. — ℞ ad ideo assimilare & dissimilare respectu animalis & rationalis sunt predicata stradictoria, quia negat unum, quod alterum affirmat; sed etiq rationale ipsius ee simile, & simile utrisque est

Argumenta soluuntur. fec. 3a.

Argues 1. fundamēto praecipuo satis que difficili soluitur ex predicabi stradictoriis dicto: ea, de quibus predicata stradictoria uerificantur ante omnē operationē ipius, ante illā actu distinguī debet ut talia predicata stradictionē amittāt. Sic se habet homine animal & rationale: g animal & rationale hominis actu distinguuntur ante operationē ipius; sed n ualet entitatiue: g forliter ex nara rei. min. primi illi puo: homo cu animal est leone simili, ipsi que dissimili cu rationale; sed ee simile & dissimile, sunt predicata stradictoria: g. minor patet: ee dissimile ee est n esse simile; sed ee simile & n ee simile, sunt predicata stradictoria: g. maior patet, quia dissimile illidens excludit & negat.

Hoc est aduersariorū, seu

quius robore maxime hidut illud quē dissimile censet maxime cu uideat ipsi solutionē primā ritatē n adhiberi, sed unusquisque per uiq; tendit, tot que ipsi quasi aperiuntur uiq, quot sunt

authorem nostrum sentio. Non tamen pergimus, quo nobis aptior uidetur locus sit: ~~sed~~ negando
concesa maiori, nego min. Ad eius probationem dubito mai. Leoni simili Vl animal ut respiciens
operationem sensitiuam: credo mai. discursiuam, nego mai, & distinguo min. ee simile, & dissimile Vl con
notationem diuersam nego min. Vl ergo, concedo min.

Vnde ~~si~~ traductio, ~~ee~~ ut ex definitione uidimus, est
assertio, & negatio eiusdem de eodem Vl idem. Quare ut ee simile dn ee ~~si~~ dissimile, seu ee dissi
mile traductionem concludat, necesse est, quod simile affirmetur de eodem Vl idem, de quo & Vl quod
nego, & dissimilitudine Vl eandem rationem, & notationem; sed Vl diuersas: animal scilicet Vl quod eo no
tat operationem sensitiuam, & rationale Vl operationem discursiuam. Sicut enim ~~am~~ animal homi
nem notat discursiuam, quia ruguile, leonem discursiuam n connotat, sed ppriam, & specificam leoni.
Quare n repugnat hominem simile, & dissimile ee in predicto sensu, quia ille n sumitur homo
entitatiue & absolute, sed respectiue, & uirtualiter Vl uirtualitates distinctas scilicet respicientes di
uersa notata. In isto uero idetico, & absoluto sicut animal est proprium assimilandi, sic dipro
rationale
& quidem arguitur maxime instanter, rationale ~~negatur~~ homine: quidquid est proprium diferendi, & dissimilandi: sicut
& ruguile, leone, sed simul proprium conuenidi: quia sicut rationale ultima differentia specifica
hominis est, sic & ruguile, leonis: & fortiter ex nata rei distinguitur a recipiente. Sic Petreitas
est differentia numerica, propterea quae diferendi proprium respectu Paulleitatis; sed aliquid est etiam cum
nendi proprium cum Paulleitate, quia utraque est ultima differentia numerica: & similiter etiam ipsemet
rationali, quod est proprium radicale uolendi, diuinandi, eligendi; Vl tamen quod est, respondi proprium
uolendi proprium non est; aut apprehensiuum non est iudicatiuum & aut iudicatiuum non est discursiuum: &
est apprehensiuum & apprehensiuum Vl. Vlterius ex argumento sequitur animal, & rationa
le entitatiue distinguuntur, quod sic patet: animal hominis non solum Vl animal, sed etiam Vl rationale cum leone conuenit: &
est conuenidi proprium, aliquid entitatiue & dicitur proprium est diferendi, quia sic petit ipsi, quid
quid sumit rationali; sed istud est diferendi proprium: &

Sed contra solutionem ne replicabis: animal nullo modo
est proprium diferendi, & dissimilandi: & Probo ans: si animal simul dissimilandi proprium foret secum
identificaret dissimilitudinem, quae dicit negationem similitudinis; sed secum identificare nequit negationem similitudinis: &
Probo min. quod secum identificat similitudinem identificare non ualet huius negationem; sed animal quia pro
prium assimilandi, non ipsum identificat similitudinem: & maior stat, quia negatio & cuiuslibet positiuae formae cu
iusdam forma identificari non ualet, cum earundem positiuarum formarum ipsa quae forma contradictorie opponatur. =
Ad 2m solutionem homo non solum Vl animal, sed etiam Vl rationale cum leone conuenit: & rationale
hominis & leonis ruguile ita se habent, & dari debet; sed hoc repugnat, & utraque sit ul
tima differentia specifica: & = 3: datur similitudo & dissimilitudo operationum discursiuae respectu
sensitiuae absque respectu ad dubitata connotata: & recurrens ad dubitata notata innutritiuam est:
Probo ans: operatio discursiua, seu uitalis assimilatur sensitiuae, & ee discursiuae dissimilatur;
sed hoc stat absque respectu ad diuersa notata; ne si ad Ia notata recurritur, de ipsis
ideo fit argutio, & sic usque in infinitum. & = A: albedo Vl similis est nigredini & rationi colorati,
& dissimili & ratione specifica talis coloris; sed hoc euenit absque notatione ad dubitata opera
tionem, quia n ~~sed quia~~ est qualitas operatiua ita. = 5: Respectu illi animalis ad dubitata sno
tata dubitatiui & dissimilis est, Ln? Ti Vl: & fortiter dubitatur a recipiente. Ti Vl: & de ipso ue
rificantur predicata contradictoria.

Ad 1m rationaliter ad eius quationem dubito mai. negando ans ~~nisi~~ animali iuto a parte rei, licet
de negatione, similitudinis identificari aut praeuti ~~quia~~ supposita talis distinctione uirtuali inter utraque
quia similitudo & dissimilitudo, seu negatio similitudinis non sunt formae absolutae, sed respectiuae: quare
licet Vl eadem respectiue & notationem non contingatur & identificetur; ophime tamen Vl diuersa sno
tationem. Casibus tamen raris euenit; albedini Vl. eius quae earundem positiua, scilicet nigredini, quae
non respectiue, sed forma absoluta Vl. & quidem initialiter supraponitur eadem ut habet; repugnat
ponitur. = Ad 2m dico repugnatiam ee eo quod rationale hominis & ruguili euenirent Vl quod
notat discursiuam operationem, quia aut sic diuersae notationes, quia Vl operationes sensi
tiuae, ~~quia~~ & diuersa notationes, quia Vl identificetur ualiter entitatiue Vl animali, & hoc
euenire Vl operationes sensitiuae, euenire debet rationali, quid quid euenit animali. =

Ad 3m dico quod speratio discursiua est similis Vl gradui communi uitali sensitiuae operationi silicine & dubitata
albedo, quia rationale est simile, aut notatis sensitiuae operationes. Quare uitatur per eius ~~ipsius~~

Ad 1y albe dico albedini nigredini simile ee 1y quod ꝺnotat negationꝫ nigredinis. ſ autꝫ quꝫras de negatione nigredinis dico ſimiliter, ac de operatione discurſiua ſcilicet ſimile ee eadē dilidine, ac est ipsa albedo. — Ad 3 dico illy respectu diuiſibile ee ex parte connotati, atamꝫ ex parte rei n dicitur formaliter diuiſibile, ſed virtualiter.

*Insurgit: q̄ homo n est ſimilis equo: ng per animal, ut connotatꝫ discurſiuas operationes, n est ſimilis. q̄ nullo modo de ipso ſilitudo ꝺalet verificari. ꝺtig quo: negatio est maligntis narꝫ tota rei entitatꝫ affirmꝫ totaliter que affrationꝫ detrahitꝫ: q̄ 2 ſi animal n ſolꝫ rationale, uerꝫ etiꝫ rationale, ut ꝺno tantꝫ operationes ſenſitiuas assimilari ꝓpriꝫ foret homo ipse adequate ſyſtꝫ ſuenirꝫ equo; aliꝺe qle adequate ſyſtꝫ ꝺſſonueniret. ſed est falꝫ utrꝫque: q̄ 2ꝺo maiorꝫ: homo adequate ſyſtꝫ nihil est aliud quꝫ animal ꝺ rationale: ꝺſi tan animal quꝫ rationale assimilari ꝓpriꝫ foret, homo adequate ſyſtꝫ 1. — 3: ſi rationale eet assimilari ꝓpriꝫ ſter hominꝫ, ꝺequꝫ, ex parte utriꝫque rationale daretur: q̄ equuꝫ n equus, ſed homo foret. 2ꝺo ad 1: ideo ſ animali homo, ꝺequꝫ assimilantur, quia ſicut homo est animal, ita ꝺ equuꝫ: q̄ 2 — 4, ſi rationale eet ꝓpriꝫ ſuenirꝫ ꝺ a parte rei, ſicut est animal, ſtitui ſydamꝫty tribueret, ut ipſe ſciperet ut genuꝫ, ſicut ſcipit animal; ſed hoc ꝺtra ponitur ueritati: q̄ 2ꝺo mai: ex quo intlꝫ uideat animal homiꝫ, equꝫ, alias quꝫ ſpecieꝫ a parte rei ſ ratione animali ſuenire accipit ſydamꝫty, ut ipſe animal ut genuꝫ ſcipiat: q̄ negꝺo 4q ꝺtig. quꝫ n ſferturꝫ, ex quo negatio int maligntis narꝫ; ng alteꝫ ꝺ Ad 4 rep. negatio absolute rei ſueniat? an uero ſolꝫ respective ꝺ 4 aliquꝫ detrahꝫ utrtualitatꝫ? ꝺno tatione 2 in 1° ſeu tota afficit re: n autꝫ ſecꝺo, ſed unꝫquꝫ ipſiꝫ rei ſecꝺy talꝫ ꝺnotatꝫ onꝫ, ꝺſideratioꝫ ꝺenominat. 3ꝺo quo notatꝫ, quod ſilitudo, ꝺn ſilitudo ꝺupliciter, hominꝫ adapta rtualit; l de ipso absolute ipſo, ſ respective, ꝺ ut diuerſis ꝺnotat operationes. 1 modo licet ſilitudo ſueniat ipſi, n tamꝫ n ſilitudo ꝓpter argumenti rationē. In 2. tamꝫ ſuenit utrꝫque ipſi: 1y ſcilicet ꝺaplicē respectu operationū ſenſitiuaꝫ ꝺ discurſiuaꝫ. 1 nitatur quꝫ, ut ſupra

aduerſarioꝫ intlꝫ n sequꝫ, quia homo adequate ſyſtꝫ n ſolꝫ est animal ꝺ rationale, ut ꝺnotatꝫ operationes ſenſitiuaꝫ, ſed ſimul discurſiuaꝫ. Vnde n adequate ſuenit, ꝺ adequate diſconuenit, ſed inadequate. — ~~Ad 3y nego ans; ad illam quationē dutꝫque ans, ſicut homo est animal, ut ꝺnotatꝫ operationes ſenſitiuaꝫ ſcedo ans ut ꝺnotat operationes discurſiuaꝫ nego ans, quare~~ Ad 3y dutꝫque ans: ſi rationale eet assimilari ꝓpriꝫ 1y ꝺnotationē correspondēt utrtualitati rationali ſcedo ans utrtualitati animali, nego ans, ꝺ ꝺtig. Ad eiuꝫ quationē ſimiliter dutꝫque; ideo ſ ani mali 1y ꝺnotationē correspondēt utrtualitati animali, ſcedo: correspondēt utrtualitati rationa li, nego supponitꝫ. Quare, ut rationale ex parte hominiꝫ ꝺ equi daretur, n ſufficit quod ſter utrꝫque ſit assimilari ꝓpriꝫ niſi hoc haberet 1y connotationē correspondēt utrtua litati rationali, qua utrtualiter dutꝫ, ~~a rationali~~ ab animali: uti ꝺtigit ſ animali, quod est ꝓpriꝫ ſueniꝫ, ut ꝺnotat operationes ſenſitiuaꝫ, quē correspondēt utrtualitati animali, qua utrtualiter dutꝫ, ~~a rationali~~ ab animali: uti ꝺtigit ſ animali, quod est ꝓpter rationē opponitꝫ. Vnde, licet ~~a~~ rationale connotet etiꝫ operationes ſenſitiuaꝫ a parte rei, hoc ideo est, quia raliter est ide cy animali; n tamꝫ, quia ſimiliꝫ operationes ut ꝓpriꝫ correspondēt rationali, ut utrtualitaꝫ dutꝫ ab animali est. 1 nitatur quē, ut ſupra ſyt ꝓpriꝫ ipſi operationi discurſiuꝫ. 1 nitaquē, ut ſupra. Ex cuiuꝫ ſolutione ſtat ad quartꝫ: quia ut rationale ut genuꝫ ſcipi posset ~~virtualiter~~ propriꝫ utrtualitatē rationali, n tamꝫ ꝺnotationē correspondēt ipſi ut ~~ꝓpriꝫ~~ ~~utrtualiter~~ debeꝝ ~~Ad 4y~~ ee ꝓpriꝫ ſuenienꝺi 1y ut est ide cy animali, quia cy ~~int~~ animal, ꝺ rationale ſint ꝺutꝫ utrtualitatē rationali, n tamꝫ ad 1ꝺy, ſic ſitꝫ utrꝫque ſcipit, 1y quod est cuiuꝫlibet ꝓpriꝫ, ut unuꝫquodquē est utrtu aliter ab alio dutꝫ. Apponē quē inſtanciaꝫ ſupra relatā.

Dicꝫ: x. a dicta operationē ſenſitiuꝫ ꝺ discurſiuꝫ ſyt dutꝫ, immo ꝺ diuerſiꝫ: q̄ ꝺ ipſaruꝫ ꝓpria: ſcilicet animal, ꝺ rationale. 2ꝺo ꝺtig: ſicut per fructꝫ cognoscitur arbor, ita quodlibet ꝓpriꝫ per ſuaꝫ operationē: q̄ sicut est eadē planta cognoscitur n ponē diuerſos fructꝫ oriri, ſic ex eodē ꝓpio diuerſaꝫ operationē: 1y quia tales debent esse operationes, quale ꝓpriꝫ, a quo oriꝫtur. — 2: ex ſupra dictꝫ ſequitur quꝫlibet ambulare, ꝺn ambulare, ſedere ꝺn sedere, alia quē infinita ꝓpiuilia ꝺ qualitercꝫ: sicut assimilari, ꝺn assimilare: ng sicut homo assimilatur ꝺ n assimilatur 1y diuerſa ꝺnotationē, ſic potest dici gbulare 1y quod animal ꝺnotat operationē loco motiuaꝫ, ꝺn ambulare 1y quod uiuꝫ n ꝺnotat talē operationē. ꝺtig illud ꝓpriꝫ lumiꝫ narꝫ nobꝫ destruitur: quodlibet est, l n est.

Ad 1m concedo ans ~~dupr~~ D nego 3tiã, l ~~ipsa~~ distinguo ogne ꝺ disparata ꝓpria diuersitate utrũ ali 3cedo; rali ꝺ forti nego 3tiã; Quare diuersitas, aut distinctio uirtualis ex parte ꝓprii sufficit ut ly ung uirtualitas ab ipso ꝓueniat operationes 3titiue, ꝺ ly alig diuersimꝫ. Sic ab eodẽ causa ~~totis~~ uarii effectꝰ ꝓuenire ualent sicut ꝑdetur in sola omnes effectꝰ substãnarẽ corporeos ꝓducente 3 eodẽ 3tia aprehensiua, iuditiua, ꝺ discursiua elicite, 3 solutate amoꝛe, odio, 3ra ꝺ quidẽ si ꝺ distinctione operationes 3per distinctã ꝓprii inferꝛa foret, rationale ꝑtialiter a 3ipso distinguerẽtur, sicut ꝺ 3pia animal, quia quodlibet ex his operationes ꝑtialiter distincta ꝓducit. In planta uero, quia ad ꝓueniũtur 3 distinctis gradꝫ uitæ uirtualiter 3titiua 3 sensitiua 3 rationali sicut 3 homine, sed tota uegetatiua, ideo ab ipsa stirpe ãmꝫ ab eadẽ planta n oriũtur fructꝰ diuersi, quia 3 ipsa n ꝓueniũtur ꝓpria ~~uirtual~~ adhuc uirtualiter diuersa ad fructꝰ diuersos ꝓducendos.

Ad 2m ly dico homine ambulare, ꝺ n ambulare, sedere, ꝺ n sedere n inferri, ex quo homo assimiletur, ꝺ n assimiletur, ly diuersꝫ 3notationẽ, ꝺ respectꝫ. Pro cuiꝰ diuersitatꝫ ratione notandꝫ, aliqua ee predicata absoluta, quæ subiecto absolute ꝓueniũt ꝺ ꝓgrediuntur ab aliquo respectu; alia uero respectiua, quæ ꝓueniũt subiecto ly determinatꝫ 3notationẽ diꝛespectꝫ. Primi generiꝫ ẽt sedere, ꝺ n sedere, ambulare, ꝺ n ambulare. Vnde simul uerificari n ꝓsunt de eodẽ subiecto, quia 3 tradictione rigorꝫ dicunt. Sequide, si homo ambulat, totus ꝺ totaliter ambulat, ꝺ n ꝓgredit ly gradꝫ animali, taliter quod ambulare desinat ly alioꝛ gradꝫ. Attamẽ assimilare, ꝺ n assimilare secundi generiꝫ ẽt. Quare homini adaptatur ly respectꝫ ad diuersa 3notata. Vnde simul uerificari ꝓsunt quꝫ destruatur illud ꝓprium termine nanq; notꝫ, quod 3 teligi debet de predicatis absolutis, n autẽ respectiuis.

Dicet: cadẽ quantitatꝫ alteri ꝙqualis ꝺ ꝙqualis ee nequit: ꝺ nec eadẽ forlitatꝫ a parte rei similis, ꝺ dissimilis aduc ly diuersa 3notata. Dsi recurrꝫ ad diuersa 3notata ualet, etiã alteri poterit eadẽ quãtitatꝫ ꝙqualꝫ ꝺ ꝙqualꝫ ee per respectꝫ ad diuersa 3notata. Quibꝰ, quod l quantitatꝫ tanta existens habẽt ac alta, l minorꝫ. Si ly ꝙqualis ~~erit~~ tanta erit, qui ~~te~~ debet ad ꝙquantitatẽ locuꝫ quæ ly 3ggit ratione minoris ~~extẽ~~ extensionis. Si ly, tanta ꝙqualis erit: ideo quæ n ualet requisita ad diuersa 3notata, sicuti 3 prius ualet ꝓpter rationẽ ꝙ supra ꝓpositã. ꝺ quidꝫ iudico 3 aliquo casu quantitatẽ dari posse, quæ alteri ꝙqualis ꝺ ꝙqualis sit. Sic ꝺ ꝓpatꝫ duplicꝫ quantitatꝫ duꝛaquæ uerꝫ longitudinẽ existẽs bipalmari extensionẽ; uerꝫ dicta latitudine taliter, quod una sit alia minor tuc casu quilibet alteri ꝙqualis erit 3 extensione uerꝫ longitudinis, licet 3 ꝙqualis ipsi 3 extensione uerꝫ latitudinis. Cæteriꝫ hoc 3ggit ꝙd 3notat illa duplicis extensionis localis.

Arguies ? animali alia definitio correspondẽt, ac rationali: ꝙ unꝰ distinctꝰ existẽs ab alio habet. Ans stat, quia animal definitur, per quod sit uiuens sensitiue, aut ꝓprium 3tigdi; rationale autẽ, per quod sit ꝓprium discurrendi. ex cuiꝰ anti ueritate 3tia ꝓpositã, ut recte illata, sic infero: ꝙ animal hominis ex se, ꝺ essentialiter n est rationale, nec rationale animal: nanq; idẽ forlitꝫ est unꝰ distinctꝰ existẽs ab alio habere, ac ex se, ꝺ essentialiter distinctꝰ ee ab illo; sed hoc est ee distinctꝰ forlitꝫ ex nara rei, uti ab aduersariis explicatur; ?

Ad argumentꝫ resp. distinguendo ans: animali phisice sumpto, nego; methaphisice, ꝺ per ordinẽ ad ipsum 3cedo ans, quia distinctione ad alia patet. Vnde animal hominis ꝙ a parte rei, ꝺ phisice n solum est ꝓprium 3tigdi, sed etiã ꝓprium discurrendi, quia put sic est ipsum mẽ rationale. Quare ~~de dicto~~ licet definiatur, per quod sit ꝓprium 3tigdi talꝫ. hæc definitio n definit animal phisice adæquate, sed talꝫ 3 adæquate ~~ipsum definit~~ put est 3 talꝫ phisico, correspondet quæ animali methaphisice, ꝺ put per nostros sensꝰ 3sideratur ꝓgressiue a rationali, quia res definimus modo quo ipsa 3cipimus, ex quæ animal 3cipiamus ut distinctꝰ a rationali, sic ipsum ex plicamus. ꝺ quidẽ argumentꝫ plus quã 3 tantꝫ ꝓcedit, sequide rationale qua aprehensiua distãta definitionẽ habet ac qua iudicatiua, ꝺ sic nil aliꝫ ac ut discursiua: ꝙ a re ipso forliter ex nara rei distinguitur. Sic ~~sic~~ Petrus ~~Vg~~. qua ultima differa numerica distinctꝰ definitur ab ea omnẽ habet ac qua talis ultima differa numerica: ꝙ a se ipsa distinguitur. + uterꝫ 3 tantum; 3 subtia abstrahit a completa ꝺ completa definitur, per quod sit ens per se ꝺ tantum ꝑtialiter ex ipso n distinguitur forliter ex nara rei ab ultimis quibꝰ aliter distinguitur.

Repliabis: ꝙ animal methaphisice distinctꝰ existẽs habet, ac rationale; sed animal a parte rei, ꝺ phisice sic uerum est ꝙd eodẽ existẽs, quã methaphisice habet: ꝺ minor subsumpta stat, quia existẽs rei methaphisicæ ipsa 3 quocunque 3mitatur statu. = ꝙ animal quod est a parte rei, ex se, ꝺ essentialiter habet ee rationale, l n? Si ly ꝙ n dabitur animal, quod n sit rationale: aliqꝫ de facto sic ipsi quod existat est. Si ly ꝙ animal quod est 3 statu phisico n ex se, ꝺ essentialiter n est rationale, 3 quæ tur quæ 3 statu phisico existentialiter distinguitur ab illo, quod est forliter distinctum. = 3 animal phisice est leone Vg; rationale autẽ n est 3 illo: ꝙ aduc ~~sum~~ distinguitur 3 statu phisico.

Ad 4m resp. sumpta 3tia distinctione min. subsumpta seruat eodẽ existẽs ꝺ ipsi eodẽ modo ꝓueniẽs, ac 3 statu methaphisico, nego 3 dicto modo ꝺ cedo. Vnde Animal

Vlterius intuitiue non subintrat put abstrahit a completa ꝺ completa, quæ definit per quod sit ens per se ꝺ tantum n distinguitur forliter ex nara rei ab ultimis differentijs, quibꝰ aliter distinguitur.

in statu phisico .9eruat ee pripiy 1stendi, quod exstra ipiuy in statu methaphisico est
n tamq̃ mody .9uenięndi fundamentu exstię est ide; statu mephisico ac phisico. sicut enį
statu ;sterie dubitąuntur, sic ♁ utroq; modo. quare phisice dicit ee pripiy 1stendi iq. stractu
♁ identicatu raliter phisice ♁ rationali .9quter que eade exstię cu ipio, methaphisice tamq; ide
.9tractionę n dicit .9quter que nec ee identicatu ♁ rationali. Initaque ut supra. ♁ quidq; si
ab uno ad aliu statu legitima. .9tia foret, ex quo homo methaphisice 1corrupthuile est
sequeretur etiq phisice 1corrupthuile ee. Vlteriuy homo exstialiter, ♁ methaphisice n est
1gularis: ♁ nec phisice. ♁a

Ad 2y dico animal hominis exse ♁ exstialiter phisice rationale
ee, quia phisice est identicatu cu ipio. animal autę ex se, ♁ exstialiter mephisice rationa
le n ee, ♁ sic datur animal, quod rationale n sit, uti uidetur ;sequo ♁ alii. ~~initabor~~
~~quę dicitur~~ Ad 3y resp. animal, quod est in leone n ee animal hominis, seu quod
est identicatu ♁ rationali, sed pprię leonis; unde ex quo istud sit, leone, ♁n rationale,
non sequitur animal hominis dubitę ee a rationali.

thaphisice .9positio datur: sed .9positio est dubitatory unio: ♁ ;dep;deter ab ;stu ;ster gradu me
phisici sit ;sterie dubitę: ♁ forliter ex parte rei = resp. nego mai. Equidę .9positio, quę datur
;ster gradu methaphisico, ~~nec~~ n phisice, sed methaphisice est, ;situr ;eo, quod animal uidelicet
;teligatur per modu potentię ~~nec~~ determinabili) ♁ perfectuili per rationale tq̃q; per
actu perficię, ♁ totu hoc est dep;deter ab ;stu .9cipiste animal per modu generis rationale
quę per modu diffę. Vnde a parte rei n datur nisi fundamentu ad istę .9positionę, quę tq̃q; sicli
cet animal ut est pripiy .9uenięndi prestat fundamentu ut .9cipiatur ut genus, rationale que
ut dictra ;quę tq̃q; est pripiy diferendi.

Arguy 3: ;dep;deter ab ;stu ;ster gradu me
Pticy: si hoc .9positio methaphisica esset dep;deter ab ;stu, ♁ .9positio
tionis. Prouo mai. ideo ipi .9uenire n posset, quia est iyme ;splex: ♁ non est compositio ra
tionis. Prouo min. ~~sicut~~ sicut Deus est iyme ;splex; sed iyma ;splicitati n opponi
tur .9positio rationis: ♁ Prouo min. ~~sicut~~ sicut Deus est iyme ;splex, ita ♁ iyme unitus; sed iyma
unitati Dei n opponitur dubitię rationis: ♁ ~~sic~~ ♁ .9positio actuali ;ster gradu animali, ♁ ra
tionali stat ;eo, quod animal actu determinetur, ♁ actuetur per rationale tq̃q; per ipiuy
actu; sed hoc habet a parte rei: ♁ ;dep;deter ab ;stu datur actualis ipsoy .9positio. Prouo min.
animal a parte rei, ♁ phisice est .9tractu ad rationale; sed ;eo 1gne, quo est .9tractu ad illud, est de
terminabili, ♁ actuabili per ipiuy, tq̃q; per ipiuy actu: ♁ ♁

Ad 1y nego mai. ad eiuy puationę maiori .9cta
min. nego; ad aliq puationę maiori, ♁ minori .9cta .9tię nego, quia n ;sertur. ratio autę dupa
ritatis stat ;eo, quod dubitio rationis sit datur ;piuy rei eminentię, quare non arguit ;perfectionę
ex parte rei .9cepta, sed eminentię, quę rei perfectio est, quę ;stu nostet puri limitationę .9ipere
nequit totq; ♁ totaliter, sed illą ;dubitas ;forlitatey dimidit. quod n opponitur iymą unitati obiecti
sed potius ;maiorę ipiuy perfectionę cecidit. Statim .9positio rationis methaphisica arguit ;per
fectionę ex parte rei .9cepta, sit datur quę ;pratię .9positio dimidit. quod n opponitur iymą unitati obiecti
perf alteriuy perfectionę, a quo per modu actu perficiatur. ♁ sic opponitur iymą ;splicitati,
quę est infinite perfecta, ♁ nuq; sit fundamentum prestare ualet, ut .9cipiatur per modu pos ♁ aut
per modu actu.

~~Ad 2y dico dubitque mai, quod animal qua potitia determinetur ~~dico~~ nego mai.~~

*Ad 2y dico .9positionę actuale ~~methaphisice~~ ;ster gradu methaphisicos resultare ex illis ;ster se uni
tis, ♁ ut dubitis quia .9positio est dubitatory unio; quare ;quę tq̃q; animal per modu pos, rationali uni
ter methaphisice, istud quę per modu actus animali ipiy determinędo, ♁ actuędo methaphisice, sic
ex ipiis dubitis ♁ unitis resultat .9positio actualis methaphisica. ♁ tamq; phisica animal ♁ rationale
n sit extrema unita, sed identicata, ideo ex ipiis a parte rei, ♁ phisice n resultat .9positio.
Sto enį dicit, sicut animal ;statu phisico ee .9tractu ad rationale, hoc est ;steligę ♁ per ide
rationale actu .9tractu. ♁ quidq; ex argumento sequebatur animal n tolq; ;forliter, uerq; etiq raliter
tatis, ;quę tq̃q; illud ♁ istud identicabat phisice n autę, quia animal phisice sit pos .9tractibili, ♁
phisice a rationali distinguit.

Replicabit: ♁ iymą unitati Dei n repugnat dubitio rationis: ♁ ;stu nostet
Prouo .9tię: .9positio rationis est dubitatory unio per rationę; sed hoę datur ;Deo ♁ ;stu nostet plures
;forlitates ;Deo dubitas ♁ unitas .9cipiat: ♁ maior patet, quia sicut .9positio absolute ♁ ex tribus est
dubitatory unio, ita .9positio rationis, dubitatory per rationę unio. Respondeo ad primu duplicę rationis .9posi
tionę dubitąui ponit unę methaphisicę, quę Deo repugnat ♁ ~~nec~~ rationę supra dictą; alię uero rationis
puręq; ♁ expressiuę qua Deo n repugnat, ex n ~~nec~~ resultat ex extremis dubitis, quoy unum se habeat
per modu pos ♁ aliud per modu actu, ♁ perfectis, sed ex extremis unitis dubitis ♁ expressiu, ♁ unitis per rationę ♁

* si autę dicas .9positionę rationis, ♁ negari licet dubitę ee, quia Dei unitę exigit expressionę per rationę dubitatis. Ita autę raliter .9tra est, quia utrad habet extrema unita per rationę dubitata, ideo ut tamq; ii ita tata extrema sit, ideo quod expressiua ♁ unitę est circa expressiones. Ita autę circa ;forlitates ♁ gradu eiuy ads rei qui licet ralis sit ♁ ante operationę ;stu n tamq; raliter, sed tatis per rationę dubitis.

Arguef 4: animal quod est ihomine, quodq; est ex se communicabile est leoni, alteri speciei quaz n ist homo; n ne rationale: q̄ ubiq; que forliter ex se distinguuntur, cu ipso ipsa quo unu communicabile, q̄ aliud alteri, communicabile est, debeat iterse distinguii. Maior quatuor 4: quia si animal ex se n esset leoni communicabile, nullo modo ipsi communicari posset, quod ee falsu patet q̄ leo ist animal: q̄ = 2: x. Sanctor patres nos gratias deo ferre debemus, ex quo ipsi fecisset homines, q̄ bestias non fecere potest: q̄ by casu animal quod est q nobis a rationali sepa rabu foret. *3. quia Basilius homilia 6 quit: quaz non sola possumus mente separare, potens Creatori scripsuper: quaz q̄ intelligitur realiter a parte rei, separari valet: q̄ animal a rationale * dicimus, quod si uerso ist de animali, hominis ex se differre, leoni incommunicabile est, quia non paraculitas signu ut distinctionis realis physice, si ex se differre esset ipsi leoni communicabile, q̄ ab ipso rationali separabile foret, sequitur que ab illo realiter differre. dicitur, quod ex est. vera: Scotistaq; animal autē quod est, homine, si ex se methaphisice intelligitur est communicabile q leoni, quaz alteri speciei? Ad 4 dicimus gratias deo debere, quia materia nostra ab anima rationali informata, non fuit ab anima sensitiva bruti actuata, sicuti potuit *3 cui obiq; quat distinctionis realis de istis entibus, quaz licet iterse realiter distinguantur, a deo que ist separabilia, a nobis tamen non si sola mente separari n possunt: ut sol, cuius que lux, calor, digni; f. *

ritas foliter ex natura rei distinguitur: q̄ alii gradus ipsius reperiri. Primo arg: natura singularitas oriuntur a diuersis principiis: natura scilicet a forma, singularitas autē a materia signata qualitate, aliis que accidentibus individuantibus, ita materia, immo q̄ ist iterse distincta, cu a diuersis principiis n nisi diuersi effectus oriatur. *2 natura hominis ratione sui singularis n est: q̄ est ratione sui a singularitate distincta. Primo arg: si ratione sui singularis esset, hydamely n tribueret ut sci peretur universali: quia nemo hydamely prestat ut scipiatur. modo ipsi apposito sicu q̄ ipsius singularitatis q̄ universalitatis ist iterse oppositi, rei, quaz ratione sui singularis est, n prestat hydamely f. *

Dico ad 4 respectu gradus narq; singularitatis dari principia remota, radicale, seu radicale, q̄ for proxima. Quare n repugnat quod ide effectus a distinctis principiis remotis, q̄ modo adeo forti proximo oriatur, quia ab illo tali dicitur. Hoc ide euenit in presenti quia materia signata qualitate est for principium remotu singularitatis, sicut q̄ forma principia radicale narq; atq; utriusque principia forte, q̄ proximu est toti compositi. hoc solo, Diuini participatur; nq Pater q̄ filius iterse distincti ist eiusdem spiritus sancti principis; cetera media volutate taquq principio proximo. q̄ quidq; ex argumento 2. quitur narq; singularitatis realiter physice, q̄ entitative distinguii, quia sic distinguuntur, materia q̄ forma, quaz ist illarq; principia.

rei ist, est tamq; adue; illo stante virtualiter a singularitate distincta. Vnde p̄t sic hydamely ad uniuersalitatis prestat, ut stat ex dubio 3 universalis ubi clarius. sicut patuit. Sanctus di cat narq; Diuina ut universalis scipi n potest, quia ratione sui singularis est. ad quodq; quod ista q physice, quaz methaphisice ratione sui singularis, propter quod universalis ee nequit. *

a parte rei soli dari iter gradus methaphisicos distinctionis virtualis quaz latius supra explica dimus. An uero ista extrinseca sine intrinseca sit, dubium n exiguum. cetera iudico extrinsecu unice dari, quia cui intrinseca explicitur ab authoribus per intrinseca capacitatis ad subiecta predicata contradictoria, quaz n ist capaces intrinsece gradus methaphisici ut supra audiuimus, iterum soli virtualiter extrinseca distinguii. = Pater potest ut ipsignet, creatu ibi distinctionis virtualis uerit ex illa sequi, creatu dari. & misterii simile. sc fauste trinitati arcano, de cadi scilicet entitate duo predicata. contradictoria verificari, sicut q diuini de eadi entitate verificatur communicari, non communicari. Diuina nque essentia filio communicatur n uero Paternitas. hic ter homine p duci non foliter que ratione illius distinctionis valet verificari homine p duci q virtualitatis animalis, non p duci q virtualitatis rationalis.

dictoria unius verificari ratione distinctionis virtualis intrinsecq; quaz iudico n dari iter gradus methaphisicos. Deide insuper trinitatis misterii stat ideo quod detur trey personae realiter distincte, duna tota essentia & tribus personis realiter identificata quod n sequitur, creatis adue ratione distinctionis virtualis intrinseca, q̄ minus si ist extrinseca. = Ad 4 dico actionis p duc huic rei practicq ee. dicit ad tota entitate rei tedere; quare n potest homine p ducere. q̄ unius virtualitate illius reliquas inp ducit q̄ alia. = si autē ducatur ratione distinctionis virtualis, sequitur creaturā, quod de creatore potest, audiat. Equivalere plures realiter distinctas quaz [illegible] Dubium nonum: an gradus methaphisici parit obiectiue physicam

Alia sua notabilia, sententiaq; ibi proponuntur. Sec. 1a

Dupplicatio presens alii terminis circa ista inquiri: an scilicet iter gradus methaphisicos detur distinctio rationis intrinseca, obiectiua dadequata? cetera nos sub prefixo titulo illa tangemus, quia ratione distinctionis modus iste [illegible] munior. Per prius tamq; notandu, precisionem ee cognitionis uniu, alio seu realiter idistincto n cognito, seu uniu separationem per ipsius ab alio realiter idistincto. ut dy cognosco rationale animali n cognito. Hinc autē precisio est duplex: forte una, obiectiua quē alia; La [illegible] quaz solu tenet ex parte actus, scilicet, quādo ratione illius attributi uni predicati clare, d expresse

Ulterius D. tho. [illegible]

Nota quia perfecti creatoris finita creatura est eminenter tenere omnes perfectiones creatas. Non sic creatura quia

ualet formis debitis d subordinatis, sin otio

alio secy ideficato toty ꝑplicite, ꝺ. ꝯfuse cognito. Obiectiua uero, quꝫ n̄ habet unice ex parte achus. 71
sed ex parte obiecti, est, qua attingitur unꝫ predicatum, alio secy ideficato n̄ attacto nec expresse,
nec ꝑplicite, nec clare, nec ꝯfuse; ꝺ sic respectu talis ꝓcessionis ita se habet predicatꝫ n̄ atta
ctꝫ ac si n̄ foret ex parte obiecti. Quare ꝺꝫ animal hominis media ꝓcessione forti cognosco
etiꝫ rationale denominatur cognitꝫ, aliiq; gradus; cæterꝫ ꝑplicite, ꝺ. ꝯfuse, ꝺ n̄ sub expressione
animal, n̄ autꝫ rationale
† sed animalis, rationalis. Vnde ratione ~~unꝫ actꝰ~~ talis actꝰ ꝺtꝫ emittere ualet ee ~~rationale, n̄ actꝰ~~ animal,
~~viventis~~, &c. Si autꝫ animal ~~tan~~ taliter cognoscꝫ, quod rationale nec expresse, nec ꝑplicite, nec
clare, nec confuse cognoscatur, sedita ~~ac~~ se habeat, ac si ꝺ obiecto n̄ esset, tyc ꝓcisiue obi
ective animal a rationali.

Quibus suppositis ꝛa opio tenet ꝺ. ter gradus mephisicos unice dari ꝓg
cisione forti, ~~sic~~. hæc Nominalis fuit, quꝫ nunc aliqui recentiores sectantur: sic Obiedo, Arriaga,
Hurtadus, Quiros, Franciscus Silghonius, Tellez, Fuenta, ꝺ alii. ꝛa uero asserit dari etiꝫ
ꝓcisionem obiectiuam ꝺ. ter methaphisicos gradus; sic communiter thomistæ, ꝺ ex societate Ex
mius Suarez, Molina, Vasquez, Martinonius, Coninch, Conimbricenses, ꝺ alii. ꝺ ex nostris
Emꝰ Tymus ~~noster~~ Cardinalis de Aguirre, illustrimus Moneda, ꝺ alii ꝫ manuscriptis: Cun
quibus ~~non~~ sit

Nostra Conclusio Sec. ꝛa.

Inter gradus methaphisicos ꝺatur ꝓcisio obiectiua: Probatur conclusio ex Parente nro
,, Anselmo in Monologio Cap. 16 Sic loquente: cꝫ enꝫ aliquis homo ꝺicatur corpus, ꝺ ratio
,, nalis, ꝺ homo ꝓ uno modo, ꝓ ~~sideratione~~ hæc tria ꝺicuntur: secuꝺ aliud ~~corpus~~ enꝫ corpus, ꝺ cꝫ
,, aliud rationale; ꝺ ita quꝫ horꝫ n̄ est totꝫ id, quod est homo. ~~ex quibus sic: ꝺ sideratio hominis n est~~
~~cadꝫ ac sideratio corporis, nec intimꝫ cadꝫ ac rationalis~~ ex quibus sic: ꝺ consideratio corporis
n̄ est rationalis sideratio, nec hominis sideratio; nec ꝺꝫ unꝫ existit ꝺ. teliqꝫtur, ꝺ. teliqꝫtur aliud,
sed est respectu siderationis, ac si ex parte obiecti n̄ esset: ꝺ talis sideratio est obiectiua
ꝓcisio, cꝫ ~~forti~~ per forti omnia predicata ꝺ. teligantur, licet unꝫ expresse, alia quæ confuse, &
ꝑplicite

Sed ꝺtra ꝺicꝫ: ex authoritate relata n̄ ꝺfertur ꝓcisio obiectiua, cꝫ saltem ꝓbabiliter per ista ꝓg
cisionꝫ forti: ꝺ. Probo anꝫ: ex authoritate unice colligitur consideratione unius, n̄ esse alterius. ꝺ
ductione: sed ꝓcisionis ~~a~~ forti, ꝺ obiectiua ꝓcisionis, hoc habet: ꝺ ~~ꝓcisio authoritas~~ Probo min.
ꝓcisionis ꝺfinitio ista explicauimus, per quod ꝫ unius cognitio altero secy ideficato n̄ cognito: ꝺ =
Resp. quod ꝓcisio ut sic est separatio unius ab alio per ꝺtꝫ seu unius cognitio alio n̄ cognito, ꝓcisi
ꝺdo adeo, quod talis separatio sit totꝫ ex parte actꝰ, ꝫ ex parte obiecti. Atamen ex authoritate
ꝓbatur ꝺ. tur separatione n̄ ~~forti, sed~~ totꝫ ex parte actꝰ, uerꝫ ꝺ ex parte obiecti ee ꝫ quia alte
rit distinctionis obiectiuꝫ ꝺ. ter illos gradus ee, cꝫ ꝺicat, ꝺ. tiqꝫ horꝫ n̄ est totꝫ, quod est homo: cꝫ ꝺ
X. distinctionis ꝺebeat ee ꝓcisio, hæc obiectiua est. = ꝺ, quia loquendo ꝺ consideratione unius, per
oppositionem ad alterius consideratione, de una absolute negat ee alterius cognitionis: cꝫ ꝺ negatio
maligntꝫ sit narꝫ, ꝛequitur nec ꝑplicite, nec ꝯfuse alterius cognitionis ee.

Probatur secundo ratione:

~~id quod ꝺ esticali sceptꝫ alterius n̄ est~~ ꝑpꝫ ualet id quod ꝺ esticali sceptꝫ alterius n̄ est, n̄ potest
sciꝑi nec clare, nec confuse, ꝺ. illud aliud sciꝑitur; sed rationale n̄ est ꝺ esticali sceptꝫ
animalis: ꝺ ad sciꝑi ꝺ animal, n̄ exigitur rationale sciꝑi nec clare, nec ꝯfuse, maior patet.
quia quod n̄ est ꝺ esticali sceptꝫ alicuius extra illius sceptꝫ est: quare cujus n̄ est alterius: ꝺ.
concedꝫ. Minor uero ꝓbatur: si rationale ꝺ esticali sceptꝫ animalis foret, ubicꝫque animal
esset, ꝺ ipsꝫ rationale foret, cꝫ ipsꝫ nꝰquꝫ ꝺficere ꝓsit, quod est ꝺ esticis ipsius methaphi
sica, ꝫ ꝺ esticali sceptꝫ illius; sed hoc ee falsꝫ clare uidetur ꝫ Deus ꝓ. alijs quæ ani
malis speciebus: ꝺ. tur maior patet: ideo enꝫ animalis ee ꝓpꝫ ꝛtiꝺi, nꝰquꝫ ꝺficere posset,
quia est ꝺ esticali sceptꝫ ipsius.

† Ulterius ex philo, ꝺ
O. tho. 3 methap. 2
posteriorꝫ q. 3. ar. 5
quæ est extra ~~esse~~
ee conceptꝫ ditrary

Confratur: animal, ꝺ rationale ꝓ. methaphisica ꝺistinguitur: ꝺ obiectiue.
ꝺ obiectiue ꝓcisꝺt. Probatur anꝫ: ex animali, ꝺ rationali resultat sporitio methaphisica: sed hæc
est ꝺ. ter partes methaphisicas: ꝺ methaphisica ꝺistinguitur cꝫ ꝺ eo ꝛtiꝺ, quo ꝛtꝫ partes, debeꝫt
ꝺ. ter se ꝺistinguꝫ.

*sed ꝺicꝫ ꝛa rationꝫ unice quare n̄ concipi rationale expresse, sed totꝫ confuse, ꝺ ꝓbi
cibile, ꝺ concipitur animal: ~~nam~~ ad ꝺistinctionis illius, quod ꝺ esticali sceptꝫ alterius est
quod clare, ꝺ expresse sciꝑi debet alio sic sceptꝫ. sic animali cognito, clare, ꝺ expre
se concipi debet ee ꝓpꝫ ꝛtiꝺi. — sed ꝺtra est: nꝰ quod n̄ est ꝺ esticali sceptꝫ
expresso nec ꝑplicito alterius, ꝫ ullo modo exigit sciꝑi alio concepto; sic se habet rationa
le respectu animali, quod adæquate est extra methaphisicꝫ animalis esticꝫ: atamen ꝓ
ꝓpꝫ ꝛtiꝺi est ꝺ esticali sceptꝫ expresso animalis. ꝺ quidꝫ arguitꝫ meo uideri, sitꝫ
tiꝫ patitur: nꝰ enꝫ est ꝺ esticali sceptꝫ ditrary, ꝺ tamꝫ ex his duobus extremis unꝫ
sciꝑi clare, ꝺ expresse ualet, alio totꝫ confuse, ꝺ ꝑplicite cognito; ꝫquidꝫ ꝺ enꝫ concipitur

expresso, esto simul dissq sapiatur n tamq sub expressione dissrary, sed entis
mq rationis nostrq dicit. ex Patre Arriaga sportionis mephisticq n resultare ex sceptico sed stricte
dictum, sed forlibus: quoty scilicet per unq conceptq fortq percipit illud vy rationis smotus, q per aliq dissq obiecti, seu istud vy rationis dissrale. = sed
Contra est, quia ad sportionis mephisticq unia pars regebat habere per modu actus, alia que
hca compositio est ster partes talis dissitas per rationis, qualiter se habet sceptis obiecti
tis; sceptis autq fortes raliter ster se adequantur. *

Argumenta soluuntur. Sec. 3a.

Arguet: ad obiectu proximum ster mephisticos gradus requiritur quod unus
dissitq ab alio cognoscibilitate habeat: sed hoc est uerum dicitur: q. Prouo min.
cognoscibilitas ad ens sequitur, est que ad ipsum modu; sed rationale vs. nomine
dissitq entis n habet ab animali: q. = 2: eadq entitas unica q eadq ueritate qua
det. sed obiectu cognoscibile est x. ipsius ueritatis: q unica q eadq cognoscibilitate ster
gibile est. = 3 obiectu cognoscibile est ante actu prosicibile; sed qte ipsa dissitq cognos
cibilitate n habet; quia 3 sit realiter idq, unice. Quintus ee valet per ster, seu ipsius
actus: q dissita cognoscibilitate n est cognoscibile.

Nego mai. dubitq ab alio actu
q forliter, nego; uirtualiter q hydamentaliter sedo mai. q min. sub eadq distinctione ad
quationis sicis mai. dubitquo min. dissita entitas raliter, q forliter sedo; uirtualiter,
q hydamentaliter nego min. Unde Verum est quod ad entitas q ad modu ipsius, cognosci
bilitas sequitur; quare vy animal hominis q rationale, sicut q alii mephistici gradus esto
eadq actu q realiter entitas habeant, sint uirtualiter dissita, sic diuersa entitas; quoty
scilicet vy tales gradus aquale aquualet pluribus formis q aliis rebus diuersis. sic etiq
cognoscibilitas ipsorum dissita uirtualiter q hydamentaliter est: ideo que ipsis hydamenty
tribuitur, ut capiat obiectu vy unq uirtualitate, nulla q n vy alia, quod est unis
gradu sapi alio nullo modo sapito. q quidq ex argumento sequitur nec forte ora
tionis dari, quia x. aduersarios ut ipsu animal sapiat clare q expresse, rationali
clare q expresse n cognito; necesse est quod obiectu sit per prius cognoscibile sit. sed
rationale esse talis pluribus cognoscibile, dissita cognoscibilitatis denotat ab ea, qua est
cognoscibile clare q expresse: q fortis prosicibile dissita cognoscibilitatis q obiecto suponit,
q inter que dissita entitatis. q quidq quia hoc argumento etiq est coextensum ad stabilis
dq fortq dissitionis ex nata rei, sicut x. ipsius cui eadq entitate dissitaque realiter ex nata rei spatiatur dissita cognos
cibilitas fortiter q ex nata rei; sic q melius q nostro casu cui eadq entitate rali, uerita
liter que multiplici dissita cognoscibilitas uirtualiter q hydamentaliter dissitaque
actuali obiectiua rationis = ex dicto ad vy q 3 stat ueritatis scilicet obiecti
dissita hydamentaliter q uirtualiter ee. esse que cognoscibile dissita cognoscibilitate
hydamentali qte actu ipsius: coetery per ordinis adipiy.

Arguet 2 Replicabis q animal a dissita eit
cognoscibile dissita cognoscibilitate, ac rationale: q n soly cognoscibilitate uirtuali q hy
damentali. Prouo stiq: animal ante q actu ipsius actu cognoscibile est: q cognoscibilitatis
actu dissita habet a rationali: q n soly uirtualiter. Ans illud stat quia p priori
ad cognitionis actu habet posse cognosci, quod est ee cognoscibile actu. Respondeo
3a stia concesa negado vy. ad quationis sicio qte stiq nego. Quare aliud est, quod
animal qte ipsius actu sit cognoscibile actu, quoty ipsi sueniat actu cognosci posse: aliud
uero quod cognoscibilitas actu dissita habeat: hy est uerum, quia a vy actu cadit supra
cognoscibilitatis; vy autq falsum, quia supra dissitionis cadit; licet que animal actu cog
noscibilitatis habeat n tamq actu dissita, sed tota uirtualiter, q hydamentaliter a ratio
nali cognoscibilitate. Instatur ut supra.

+ sed n est actu cognoscibile cognoscibilitate rationali q habet cognoscibilitate actu dissita, a ratione cognos cibilitate rationis

* sed stia ex dictis sequitur quod qte cognitionis animal habeat actu cogno
scibilitatis, quq actu n habet rationale: q animal qte cognitionis actu dissitquitur; ee cognos
cibilis a rationali: quia actu ei cognoscibilitas sueniat, quis actu rationali n sueniat.
Prouo ans: animal qte cognitionis habet actu posse cognosci alio modo, ac potest rationale
cognosci: q. Rep. negado ans; ad quationis dissitquo ans: actu relato ad actualitatis nego ans;
supra adipiscy posse nego sedo ans: Unde animal actu n habet cognoscibilitatis, quq
negat actu rationale; sed utrunque cognoscibile est eadq cognoscibilitate actu. esto dissita
potentialiter, seu hydamentaliter; atamq q hoc spatiatur, quod animal actu habeat posse cognos
ci aliter, ac rationale, quoty vy actu n supra aliter, sed supra posse cadit quia hoc idq sig
nificat, ac ipsi actu sueniri, hoc quod est cognoscibile ee cognoscibilitate dissita uirtua
li q hydamentali a rationali. quod unice arguit dissitionis hydamentalis. sicut ex quo

creaturg positili actu sueniat possibg ee unice, sfertur possibg ee, seu n ee 72
in potestia ad ee possibg

Arguies 2: Petry cognosci simul n cognosci splicatoriy est; sed ex
precisione obiectiua hoc sequitur: g. maior patet quia esset affatio, & negatio eiusdg de eodg
& ly idg. minor autg probatur: ex precisione obiectiua cognoscitur animal Petri, & rationale
n cognoscitur; & sed cognito quod est realiter cu Petro, dicit cognoscitur, sicut n cognos
citur, n cognito, quod est idg cu ipso: g. ly animal, & rationale, sit realiter idg cu Petro,
uno cognito, alio que n cognito cognoscitur, & n cognoscitur Petrus: g.

Resp. distinguendo mai Petry
cognosci, & n cognosci adaquate — ~~sicdo~~ nec adaquate nego mai. qua distinctione ad alia mat.
Quare supposita obiectiua, uirtuali a que distinctione iter ipsius gradus, sicut sydamgty
pretat, ut ipsy quarios sceptry dividat, illud altogedo ly ung uirtualitatg, & n ly alig; quo
nulla solutur stradictio, quia soly esset ea, quod obiecty adaquate cognosceretur: & n cognos
ceretur quod est cognosci ly omnes ipsius uirtualitates, & n cognosci; n tamg adaquate, quia
sic affatio & negatio ri supra eidg uirtualitatg, sed supra dubitatg cadit & arguty sic tg patitur.
ng Petry clare & expresse cognosci simul que n cognosci clare est splicatoriy est, sed ex quo
animal ipsius cognoscatur clare, & n rationale, hoc sequitur: g.

Replicabit cu patre Arriaga Petry potuit
& n potuit absolute & extrinsece repugnat; sed nimg splicatoriy est, ipsy cognosci, & n cognosci: g.
Probatur min. ideo Petry potuit & n potuit repugnat, quia sequeretur affatio & negatio eiusdg
de eodg & ly idg, cum quia valet recurrimus ad dubitatg uirtualitates; sed & etia nec etiq similis recursus
valet; ordine ad hoc, quod ut cognosci, & n cognosci, sequitur = Sicio nymg disparitatis est iter
utrugue dari; siquidg actio potentia phisica, & practica, ideo que n precisiua: quare tendit ad en
titate absolutg ipsius, ipsg totaliter potendo, & ly omnes uirtualitates: propter quod n datur locus, aut recursus
ad dubitatg uirtualitates. Atamg cognitio obiecti stplatiua, n est actio practica, sed speculatiua
& precisiua. Quare obiecty attingere valet ly ung uirtualitatg, quig de alia curet, sed abipsa
prescindendo. Insta que, ut supra.

* Dices: homo n prestat sydamgty ut cognoscatur ly animal, rationa
li non cognito cor plicite: g. Probo ans: ex parte hominis soly datur sydamgty ut cognosca
tur; ee pripii ad operationes ipsius; & ordine ad ducentesimum &c. sed hoc unice est ly
damgty ut cognoscatur ly animal precisso rationali expresse n cognito: g. minor patet
& entia, & nara cuiuslibet rei, qug sui entia sydamgty prestat ut scipsam; ordine ad expli
catig, & n ordine ad operationes, ad quod ly prestat sydamgty sui nara, quig tale sydam
mgty sit ad precisionem obiectiuam, sed tali forte. — Resolutione est clara disparitatg; siquidg iter
nara, & entia n datur dubitatio; ponitio mephisica, sicut iter ens mephisicos gradus; sed & tg dubi
tatio rationis mere expressiua: iter animal autg & rationale datur dubitatio uirtualis adaquata,
& dubitatio triplex ratione, & obiectiua, quia unig essentialiter adaquate aliud excludit. *

Sed adhuc contra
superius dicta replicabit: g. ideo Petry cognosci & n cognosci, splicatoriy ri est, quia affatio &
negatio cadit supra dubitatg uirtualitatg; sed si cognosceretur ly animal, & n ly rationale, supra
eidg uirtualitatg caderet: g. Probo min. sequeretur animal cognosci, & n cognosci: g. Probo ans
quoad 2g partg: n cognosceretur rationale; sed rationale est idg cu animali: g. n cognosceretur
animal, quia quod uerificatur de rationali, debet etiq uerificari de omni identificato cu ipso

Resp. concedg
& phisice, concedo, & sthonaliter, & mephisice nego min. & sthq. Vnde modo, quo aliquis licet animal
& rationale raliter phisice identificetur, dubitabitur tamg sthonaliter; quare cu cognosci, & n cognos
ci, sit predicata sthtionalia, n sfertur, quod uni sueniat aliquod ex illis, ex quo alteri sueniat;
immo potius stranig ee debent, quia sthtionaliter dubitabitur. Itaute &c insta que; precisione
forti. Si autg dicatur: quod amali cognito, nequit n cognosci rationale sub raliter & identice & talitative.
hoc libenter fatebor, quia hoc ipsum est ipsy animal. Cetery sprsa n loquimur de animali & ra
tionali sic sub ly; sed de ipsis sub ly quod quodlibet dubitatg ab alio uirtualiter est: & ly sceptry obiectiuus
cuilibet correspondet

Dices g datur precisio obiectiua iter hominis gradus; sed eius unit ratio entis
est ipsius gradus: g. iter ipsos, & alios dabilis est obiectiua precisio. — Respondeo in presti n loqui
de sceptibus analogis, & prop forliter trascendentibus; qualis est entis sceptry, qui sic n est precisibilis,
quia forliter includit ultimas differ. soly g est sermo de gradibus unimocis, & n trascendentibus,
qualiter se habet animal, rationale &c.

Replicabis: cognio precisiua animal a rationali, nequit animal a
rationali sthonaliter dividit; g. nequit n cognoscere rationale. Probo ans: nequit cognoscere animal
ut sthonaliter a rationali dividit, quig cognoscat ipsum illud animal a rationali dividere cognoscendo,

& dici valet sthtionaliter quia n cognitio stendit ad animal sub ratione entitatiue, n uero & ad animal metaphisice accepty. —

qui cognoscat simul illud, a quo ipsy diuidit, aliyde n modo cognoscitiuo, sed cogo diuideret: g. =
2: Sorgitio
2: negat animal ɟtenthonaliter a rationali diuidere cognoscat diuisum cognoscendo, quy diuisoq cognos
cat; sed hoc cognoscere nequit, quy simul cognoscat extrema diuisionis: g. = 3: Preciso, qua
cognoscitur animal rationali n cognito, attigit, quod est raliter animal, / non? /
Ly: g. rationale attigit cy animal hominis sit realiter rationale; si Ly: g. n attigit
animal, quod est idthicaty cy rationali: g. n est precisio obiectiua; cy ista sit ɟter extrema
raliter idpticata.

Sup. adly distinguendo any diuidit positiue nego: mere negatiue. (concedo) Quare
alia est diuisio ɟthonalis mere negatiua; alia autē positiua; adLq exigitur utriusque
extremi diuisi cognitio, quia tyc cognio attigit unū extremy ut sit reduplicat ee a alio
diuisy, quod necessario petit cognosci illius, a quo diuiditur; ad Lq autē unica exigitur
cognitio extremi negatiue diuisi quia ɟthonaliter negatiue diuidere animal n est ipsy
cognoscere ut reduplicat ee a rationali diuisy. sed ipsy animal cognoscere n curando de
rationali, sed respectu ipsius mere precisiue se habere, ac si ex parte obiecti n eet. ex dic
tis sequitur cognitio negatiue diuidendo n cogo attigere animal negatiue diuisy cogo mo
do, cy ipsy animal cognoscat. g. quidq ex argumento sequitur precisionē forte n dari: quod
sic prob: ɟeo istu, quo cognito animal a rationali precidit ipsy ɟthonaliter diuisit
a rationali; sed precisio forte precindit animal a rationali p expresso: g. ipsy diuidit a
rationali p expresso: g. etiq cognoscit rationale p expresso. hoc tiq quo: ɟcy istu, quo cognito
animal a rationali diuidit debet etiq cognoscere extremy, a quo animal est diuisy: g.
Per quod ad Ly: stat.

Ad 3y dico attigere quod est raliter animal ɟadequate; n uero, quod
est adequate ɟquaty scilicet attigit animal Ly quod est uirtualiter a rationali distinctu.
Qui ex hoc ɟeratur n attigere animal, quod est idthicaty cy rationali, quia animal, quod
est taly uirtualiter distinctu a rationali, raliter cy ipso idthicatur. Ista que ut supra

Ysphicabil:

/ precisio, quo ɟter animal g rationale datur, ɟtrjecta diuisio animal a rationali: / extrjecta
taly? si Ly: g. et taly forte precisio diuisio, g. ex parte actus extrjecti respectu obiecti, qui se ha
beat ex parte obiecti: g. ipsa precisio forte erit. Ad Ly uero est falsu, quia homo ɟtrjecta diui
sibili est: g. animal g rationale. Any stat. aliter enī raliter diuisibili foret. = Dicimus per preci
sionē obiectiuā animal ɟtrjecta diuidi a rationali; nq licet homo n sit ɟtrjecta diuisibili mate
rialiter, seu raliter, g. phisice, est tamē ɟthonaliter, g. ee obiecti

Dicit: g. qte cognitio animal n est
actu g. ɟtrjecta diuisy a rationali: g. nec potē cognitio. Prouo Lq. Stiq: per cognitionē unice aliquid
extrjecty a reali potest aduenire; / aliquid extrjecta tolli. sed net primo, nec 2° modo dici
tur fieri actu g. ɟtrjecta diuisy per cognitionē: g. maior patet quia cognio est taly extrjecta
obiecto: quare per ipsū taly extrjecta potest mutari obiecty. Minor etiq clara videtur.

Respondeo g.
secundo Lq. Stiq g. distinguo Ly. queritur nec per cognitionē forte. sedo. stiq causaliter nego. stiq;
qua distinctione ad alia patet. Quare, cy cognitio extrjecta sit obiecto, ideo per ipsū requit ee obi
ecty forte ɟtrjecta diuisy, sed taly causaliter, ɟquaty scilicet per ipsū / obiecto causatur unitas
ɟthonalis, g. obiectiua, qua videlicet animal est raliter ɟ. g. diuisy a rationali: nq / cognoscendo
animal rationali n cognito, hoc se habet respectu talis cognitionis, ac si n eet ex parte obiecti;
quare respectu illius animal est ɟtrjecta precisy, g. diuisy. Hoc patet ɟ cognitione artificio
sa, per quā obiecty redditur ɟtrjecta artificiosa causaliter, cuto extrjecta sit obiecto ɟa.

*Potes hic stra dicta
replicare: sequitur, quod precisio obiectiua sit cognitio fingens; sed hoc n debet. sedi: g. Probatur:
mai. illa cognitio attingeret obiecty aliter ac est; ɟ. quia ipsy attigit ɟtrjecta diuisy: sed ɟ. n est ita: g.
2: duo dubita idthicare est fingere: g. / idthicata dubitare seu dividere. = Ad 1y resp. per prq
cisionē obiectiuā n fingi, quia n attigit rē aliter, ac est positiue, sed mere negatiue, g. precisiue.
Sequitur n attigit obiecty ut diuisy: sed ipsy redditur distinctu, g. diuisy negatiue, ɟquaty attingendo animal
Vg. nihil de rationali curat, nec apprehendit animal ee a rationali diuisy. Per quod stat ad 1y
quia duo dubita idthicare est rē aliter, ac est, positiue attigere: quia est positiue duo ɟuny cog
gere, g. n se habere mere precisiue circa aliquid ex duobus. g. arguitur ɟstatur ɟ precisione for
te, quo attigit aliquo modo precidit, g. diuidit animal a rationali; sed ɟ. nullo modo ɟ. t
diuisa: g. Alia uia ad utrāque replicā occurri poterat, concedo admittendo per precisionē
obiectiuā fingi, ɟ quo nulli ɟueniens iudico *

Argues 3: quo raliter idthicatur, plus concipitur ɟthonaliter,
quo extrema quo raliter distinguuntur; sed ex istis multotiens unū cognosci nequit, quin simul g.
aliud: g. ~~maior patet, quia~~ maior patet: quia istius rei ɟthonalis ɟportionari debet cy phisico

73

Arguo et sydamyto minor autz ytat; correlativij quog ijst simul nata, d cognitione
2 ideo iter animal, d rationale dabilis est proprio obiectiua, quia virtualiter distinguitur; sed
hoc n sufficit; aliter enij etiq dabilis foret iter divina abiouta, cij virtualiter distinqua
tur: q. — 3: si proprio obiectiua daretur iter animal, d rationale homini, cognio attingeret
unq forlitatz ex parte obiecti d n alij; sed animal, d rationale hominis n ijst una, d alia
forlitas ex parte obiecti: q. Prouo min. ex parte obiecti ijst unica forlitas: q. ~~Prouo ant.~~
Ant ytat, aliter enij qte operationz ytlij duplex forlitas eet, quod est Scoti sentia. —
*4: amal cognosceretur rationali n cognito, amali raliter deniret, quod rationali n
uenit; sed ex duobus idelicatij negtit raliter uni uenire, quod n uenit alteri: q.
Prouo mai: amali uiniret ee raliter cognitz, n autz rationali: q. *
raliter dutzta aliquando magis conecti, quoad extrijeca, licet n quoad strijeca ut uidetur
correlativij; siquidz cij quodlibet ex illis situatur per ordinz ad aliud, ideo negtit cog
nosci qui animal truz, ad que exhaliter est, cognoscatur; cuius ytraqij euenit, animali,
d rationali propter ytraqij rationz. d quidz correlativa, qua forliter talia ita se habent,
ut unij clare n cognoscatur, qtij simul & aliud: q pariformiter animal, d rationale.
Vnde in solis pgnis expressionij, sed quoad forlitatez dutzguntur: ideo que obiectiue proprij
dicio iter divina abiouta dari dutzionz virtualz adaquata, seu idadzter, d idusi, quia cij ijst
finita unij perfectionz alterius excludere negtit, nec valet si habere per modij pozi,
aliud per modij actus aliud determinatij. Quare unice pgnij exprtionij dutzguntur.
Ad 1m
Ad 2m
Ytamz iter animal, d rationale datur dutzio virtualis adaquata, d excludatij d exclusi.
dubilia ijst. d quidz si dicatur etiq ydiuinij dari proprionz obiectiuaz, nihil arguitz prouat
dico animal, d rationale ~~ale ytus actus~~ n ee plures forlitatej raliter, d phisice, nisi admyms ijst
damztaliter; ijst tamz duplex forlitas ex parte obiecti ijstionaliter, quia ijstij cognoscendo
animal, d n rationale, unij ab alio segregat. d sic ~~de animal~~ redit animal forlitatz dutzta a ra
tionali. * Ad 1m dutzguo mai animali phisice ijsto nego suponitj; ijstionaliter accepto, subdutz
quo quod n uenit rationali per modij predicati ijstionalis. scilicet phisici nego mai. Litery
suponitj. Quare licet repugnet animali phisice ijsto uenire, quod n uenit rationali, quia
ijst identificatur; n tamz repugnat animali phisice ijsto uenire, quod n uenit rationali, quia
raliter quod n uenit rationali: quale est ee cognitz; quia linea ijstionali utrigque
dutzguitur. d ijsta propriione forli eiidz trij, quibus argumtz precedit. *
Ydeoret obiectiue a rationali, etiq proprideret a seipso: hoc n dicimus: q nec 2m dicent de
bemus. Prouo mai: n minus animali ~~a~~ identificatur cij rationali quq cij seipso: q n est magis
propriodubile a rationali, quq a seipso. — Dicitur animal a seipso ree nec realiter, nec virtua
liter ee distinctij a rationali uero dutzguitur virtualiter; licet n realiter, quod est superius
sydamztj ad obiectiuaz proprionz. quare esto raliter nec magis nec minus identificatur, ab ro
tunde magis identificatur cij seipso, quatz realiter, d virtualiter identificatur. d ijsta propriione
forli; nq animal 2m quod animal est n potest simul cognosci clare, cij tamz
X. aduersarior potest clare cognosci, sit rationali n cognito.
nis entitas, ac mathematicij pytz; sed illud aut totij aut nihil attingitur: q. — Respondeo
pytz mathematicij phisice, aut totij aut nihil attingi quia phisice idiuisibile est attactuj
quale, quia sic diuisibile est. — 1 n uelli, dic pytz idiuisibile ee tq realiter, quq virtualiter;
e ytra uero animal, d rationale. —
homo, qui se idiuinuli est, aliter, d aliter cognoscibili foret, abuno que magis, d ab alio minus
cognosci potest, sed sydamyto debito ab ipso, sed hoc est ytra Augustinum libro ~~de~~ tercio quarto
ony quistione 32 dutzz; n ponit alij plus alio intelligere unq rij idiuisibile. Dico diuy Augustinj
nuj, intelligedj de re idiuisibili, tq realiter, quq virtualiter, d quidz aduersatiory replica quat n ee
dabilis cognitionz rei idiuisibilis abstractiuq ab uno, ab alioque ytiuq. Vltertus quat unij n
ponit Deus perfectiori modo cognoscere, quq alij. *
Obiectiua est abstractiua: ~~ab~~ sed illa negtit attingere obiectu 2m unij gradu, d n 2m
alij: q. Prouo prim. cognio ytuitiua ytuitiue cognoscere debet obiectu 2m omnij gradu: q
abstractiua abstractiue. — Resp. uera mai negado min. ad quationz gti uero, nego stiq, si ue
lit, ytuationz. Ruparitas stat, diuersitate utrinque cognitionij. Onis cognio abstractiua ideo
dicitur abstractiua, quia abstrahit ab aliquo, quod est, obiecto, seu, quatz ipsij abstrahit, seu
precidit ab aliquo predicato, virtualitate, quq est, ipso. quare negtit attingere obiectu

Sic aliquibus explicari solet dutzio virtualis adaquata, quq scilicet sumitur per ordinz ad actus adaquatos, d iter propria adaquata: e. ytra aut dutzio uirtualis adaquata. sa est sydamztj ad dutzionz rationis ytrijs cij d adaquatz. sa ue do ad extrijeca, d adaquatz.

Qy omnia predicata (uirtualitate) ipsius, aut qy omne quod habet aliter esse a nihilo obiecto
abstraherit; atq; ipsitiua n dicitur abstractio (precisio, sed totu obiectu clare uidet, sapit
quo narq; reductioni), (actionis practice; quare) Quide arguit; istatur: cognio abstractiua ab
tali abstrahit obiectu ab existetia; sed ex tali replica sequitur attigere existetiq abstractiue: q
attigit existetiq abstractiue, dy abipsa obiectu abstrahit. Sed attigere abstrahere obiectu ab existe
tia est attigere obiectu sine existetia: q n attigit existetia, dy ipsq abstractiue attigit. Sed
aute illa minor primi illi patuit: cognio ipsitiua obiecti attigit existetiq ipsitiue; sed quod ipsi
tiua attigit cognio ipsitiua, q abstractiua abstractiue: q.

Pro Coronide omniu, quq ad uniuersalia tracta
ty pertinet, Notandu uniuersale (corruptibile (generabile q pertinu dicit; n positiue, sed negatiue quia
licet (singularia narq humana v.g. generetur, q corrumpatur: n tame homo ut sic, (sub conceptu homi
nis specifice uniuersalis. Ideo que eterna dicitur, quia homo ut sic n dicit difrq temporis protelq nec
(ubilari (a nec ut determinatus ad hunc locu (per existetia (immediatu, quia (segregatur hyc q abstra
chone ab ipsis. Solet q dici uniuersale (generabile (corruptibile (a negatiue, (licet n positiue (quoty
scilicet n est corruptu dicitur corruptu, nec generatu; n aute positiue (quoty scilicet habet
ee phisice existetis (per, (ubicque durq, (q uniuersale n dicatur existere phisice, sed (rationaliter,
q pure logice

Disquisitio 1a de uniuersalibus (et) (singulari; seu de predicabi
libus.

In superiori Disquisitione de uniuersalibus (omuni peregimus, nyc uero de ipsis (particulari
seu de quolibet seorsum ab alio; solet qui uocari Disquisitio preteriq de quinque predicabilibus. Author
libri predicabilis fuit ipse Porphirius, qui scripsit (troductione (libru Categoriaru Arbi, quq (libro
ducto tractatu predicabilis uulgo uocatur. Porphirius q uniuersale ut sic (quinque predicabilia
diuisit: scilicet (genus, (species, differa, (proprium, q accens. Quq quide diuisio, ut adequata (omuniter
est recepta; nq diuisio uniuersalis (predicabilis deumitur per diuerso predicandi modo. hinc aute
(solq quinuplex esse ualet. Etenim nata (uniuersalis, (essentialiter (accetaliter predicabitur. Si primo modo,
(predicatur ut per aliud est perfectiuu, q nec dicitur genus, (ut tota essetia, q nec species; (ut
nata differre facies, quq differa est. Si aute q modo nata uniuersalis predicabitur, (necessario ab
essetia dimanat, quod est (proprium, (predicatur omnino contingenter q nec accens erit; sed nullus alius
est excogitabilis modus predicandi: q unice sut quinque predicabilia. Constat ebiq ex anthico praclaro
contra gentes cap. 32 ubi dicit: omne, quod de pluribus unicorie predicatur, e e genus, (species, (differa, (proprium,
(accens.

Contra ne (surgere uales: tot sut predicabilia; quot predicamenta: (sed ista sut decem: q q predicabilia = q.
quid quid predicatur (essentiale (accetale est. q (essentialiter, (accetaliter predicatur: q duo sut totu
predicandi modi: q q duo predicabilia. = 3: omnia predicabilia sut species respectu uniuersalis ut sic, sicut
ysiud ad omnia est genus: q omnia predicabilia reducitur ad unu: scilicet ad species. */ 4: ista predicatiua
homo Petrus est existens, (Petrus est mortuus ad aliud predicabile preter assignata pertinet: q. Primo ani
si ad aliquod ex predictis spectaret, maxime ad accens; quod falso sed n ad istud, quia hoc posset adesse
q abesse absque subiecti corruptione; illa aute predicata sic n se habet: q */ 5: (diuidens uagu de pluribus
predicari ualet, sicut q materia (a (a; at n aliquo ex modis assignatis: q

Respondeo ad 1y plura ee predicamenta
quq predicabilia, quia illa n deumuntur ab ente ppio, ac ita; nq (a deumuntur ex diuerso modo essendi
qui decenariu est. (a uero ex diuerso modo respiciendi per modu superioris q predicabilis nua (seriora, quis qui
tuplex est, ut ex dictis istat. = Ad 2y dico essentiale (duc tripliciter predicari posse q accetale dupliciter: scilicet
(quale omnino contingenter q quale necessario. = Ad 3y resp. omnibus predicabilibus sperire denominatiue
rationg speciei subiicibilis respectu uniuersalis ut sic, (quq superiora adipsa: sed hoc n tollit, quod quod
libet ex illis respectu suoru (seriory habeat rationem dictu predicabilis. */ Ad 4 aute dico predicatiuu illaj
ad accens spectare, quia licet n ponit adesse q abesse absque subiecti defectu essetiq, ponit tame adesse q abesse
qui arguitur defectu essetiq, (permanente Petro essentialiter q methaphisice. */ Ad 5 dico (diuidens uagu
n uniuoce, sed analogice predicari: (prenota tame loquimur de predicabilibus unicorie sumptis; ad materiq
(a dico n habere rationem totius, quod exigitur ad predicabile.

Cum (per quinque predicabilia genus sy bo
lizetur loci ideo ab illo incipiendu relictis que uarii eiusde accephonibus, notandu (prelibati unice nobis esse
(instituti de genere logico pertractandi: quod scilicet subdit ordines (species (sternit. A Porphirio duplici defini
one explicatur: (a sic: est id, sub quo species colocabitur; (a aute: quod predicabile de pluribus differentibus spe
cie (eo quod quid. (a (intelligitur de genere methaphisico, quia quod est aptu ad essendu (speciebus. (a uero de gene
re logico est aptu ad predicandu de ipsis. Ceterum ut debita pandamus claritate, notandu quid sit pro
dicari (quod quid, q predicari (quale. 2o modo est predicari essentialiter subsistentie q ad modu persistendi,
quod nominibus absolute q substantiuis significatur: ut homo est amat. Sic predicabitur genus q species, cui hac
differa (quod illud predicatur cui quod est pars essetiq; species aute ut tota essetia predicari (quale, est adiectiue

predicari

praedicari, seu per modu alteri adiacētis, ut homo est rugualis, albus, &c. Vnde adsignificatiu quid sit? nominibus absolutis, & substantiuis utitur, & ad significandu quale? nominibus adiectiuis ipsius qualitatibus.

Etiam praedicari, quid & quale, sumitur ex parte rei significatae, & ex modo significandi. Praedicari, quid utroque modo, est praedicari ut Essentia, & per modu per se stantis, seu nominibus absolutis. sic species, & genus praedicantur. Praedicari autē, quid ex parte rei significatae, & quale ex parte modi significandi est praedicari ut pars essentiae, extera per modu alteri adiacētis, seu nominibus adiectiuis: sic se habet differentia rationalis, &c. Praedicari tamen, quale utroque modo citato, est, inuenit illi, quod extra est extra essentiā, tā quoad rem, quā quoad modu. Extera adhuc sic adhuc dupliciter praedicari valet, & quale omnino contingenter, ut decens; & quale necessario, ut risibile.

Vltrādū vlterius genus tripliciter accipere; Supremum scilicet, quod supra se aliud non habet genus, ut ens illa subter se contineat, ut substantia. aliud dicitur subalternum, seu intermedium, quia mediat inter supremum, & infimum, quod est omnium ultimum, nec sub se continet aliud, extra supra se aliud habeat, ut animal, quod supra se habet unum tantum genus subalternum, & substantia. Infimum, & subalternum respectu supremi dicitur species subalterna dicitur, respectu uero suorum inferiorum genera. Genus adhuc dupliciter considerari valet primo substantialiter, & 2o, substantialiter. In 1a. consideratione est ipsa mera animalis Vt. qui 2a differt a generis substantia dicat. In 2a autē est ipsa animal, ut dicit talis 2a substantia generis. Quibus suppositis ut necessariis ad aliora, feliciter, sit.

Dubiu primu, an definitio Generis a Porphirio tradita, sit recta? Pauca prognotantur, & authorum placita referuntur. Sec. 1a

Notandū quod ly praedicatur, definitione ponitur in significato praedicandi actu, sed praedicabilitate, seu aptitudine, cui uerba, definitione, &c. philosophus, non dicit actu, sed aptitudine. Et aduertendū definitionem illa ee generis logicae ista, quod praedicabile dicitur. ng ii sit sermo de Genere metaphisice moderato, est unus aptus ad essendū, multis speciebus, eo quod quilibet. Quibus prognotatis ta obiectiones, quā primo Patricius no habet Laurētius Valla, n solu tenet ille definitionē Porphirii recta n ee. uera nec dauali ee legitima generis definitione. 2a uero, & omnium asserit definitionē assignatā reformari & regulis rectae definitionis. Vnde sit

Nostra Conclusio. Sec. 2a.

Definitio Porphirii de Genere Logico explicat ipsius essentia per genus conformatur regulis rectae definitionis: & legitimae. Primo arg: primi definiti essentia explicat per genus, & differentias aliunde cauile. Inuenit & alibi praedicabilibus & per alia differt quia in nullo est aliud quod licet praedicari pont, hoc habeat de pluribus speciebus, quod quid. Minor, quod ad 1a partē sitat, quia quid quid est genus, praedicari valet modo praedicto; nec alteri, praeter genus, hoc valet. Inuenire essentia est sua definito clarior; ng quisque ad illius scitu percipiat, quid sit genus logicum.

Argumenta soluuntur. Sec. 3a.

)) * Argues 2. ex auctore praeceptore, qui lectione 6 de ente, & ente dicit: est autē inordinatū, quod nō oportet)) ponere subiectū definitione accidentis, differentia tamen: ng ii accidens definiatur abstracto, subiectū poni)) per loco differentiae, & id quod pertinet ad genus accidentis loco generis: ut cū dicimus, similitas est cur)) bitas nasi; cū autē accidens definitur concreto existente, subiectū ponitur loco generis, ut cū dicimus, similis, similitas est curuitas nasi; est nasus curuus; Nec sic, sed genus logicum est accidens, concreto & subiectū loco generis debet poni: & n hoc quod est praedicari * Ex. philosophus genera sub 2a substantia; sed 2a. ipsa, praedicamentali cap. de substantia contenta 2a substantia significat, quale quid & genus: & n quod quid.

* Ratio ex diuo Thoma dictis dicimus ipsa ee sufficiendū de definitione accidentis philosophi ista, quia sic definitur, put coalescit ex subiecto, & forma; n tamen metaphisice, quo ista esto falsa dat ordinē ad subiectū, &c. n tamen hoc directe, definitione loco ponitur, quia metaphisice n significat subiectū, recto esto illud connotet. * Sed 2a dico 2a substantia generis, species 2a. proprie & tota, quale quid significat per modu per se stantis.

Argues 2: generis ut sic nulla est dauali definitio recta: & Primo ng: ad rectā definitionē exigitur, quod definitus n ingrediatur definitionē; sed definitionē generis ingrederetur genus, quod est definitus: & Pro minor sitat, ex quibus definitio genere, & differentia sit.

Resp. negdo ans; ad eius pbationē nesa mai, dithquo min. ꝓrēditur genus qua forliter definitū; ~~ee~~ ut ab hoc prōcedit. Nego min. Quare definitū ut forliter tale est genus ut sic d; mune ni: quod auēs ꝓreditur; definiens, ~~est~~ non est genus ut sic, sed particulare. Hoc uidetur; de finitione definientis, tri logici, nominis, dicta siquidē definito ut sic definitur per particulare; definiens, triu ut sic per tres particulares, d nomē; munī per particularia nomina.

Ista genus qua forliter definitū; definiens nō ꝓreditur, quia genus definiens est particulare. Sed dices: d finitū uero ē commune; sed hāc ratio pbatur; quod sit definitū forliter, ly quod est definiens: ꝙ Pbatio min. Ly genus ly quod forliter particulare ~~stinetur~~ definito qua forliter tali: ~~Pbatio ans~~ sub illa ratione est etiā forliter definitū. Ans stat, quia qua particulare ~~stinetur~~ genere ut sic d; munī. — 2 si genus ut sic forliter est definitū; omne genus particulare forliter definitur: ꝙ d illud, per quod ipsū definitur.

Ad 1ty 1a. stia, subd. nego min.; ad eius pbationē † subdit. in definito dicēte rationē mūne generis, ~~nego~~ ~~ans~~ ~~pars~~ nego.

~~† subdithquo definito et dicte rationē mūne dicēte generis, nego; rationē particulare, nego~~ ~~forliter~~ dithquo ans: stinetur actu, nego; ista potēcia, nego, quē stiq. Vnde genus particulare uāne tur genere; munī quod est definitū forliter. n tamē stinetur actu, sed ꝓa: sicut animal ut sic stinet; ꝓa omnes ~~as~~ ipsius speciei. Ex hoc tamē n; sequitur, quod genus particulare sub ratione particularis sit forliter definitū; sed genus particulare sub ratione mūnī; quāuis ~~ut~~ scilicet ~~genus ut sic est~~ est sub illa ratione mūnī pro stāte. Instā que ut supra. Ad 1ty ~~Dico~~ stat ex dictis, genus scilicet particulare dēbēri n sub ratione particulari, ly quod forliter particulare, quia aut sic exigit dithta definitio, a genere ut sic; sed sub ratione mūnī, ly ratione mūne genery.

* Sed ꝛ replicabit: genus particulare, ly quod forliter tale stinetur; definito qua forliter, sed debet esse forliter definitū ly illa ratione, ly quā stinetur; definito forliter tali: ꝙ maior stat, quia ly quod forliter particulare stinetur sub genere ut sic, quod est forliter definitū. Minor uero pba tur: sub ea ratione, sub qua rationale stinetur sub animali participat rationē animali: ꝙ similiter. — Dico, quod

~~† hoc uidetur, homine, qui ex discursiuis ex quo rationali, n tamē ex hoc; sequitur, quod ly omne, uideratione rationali, discursiuis, sit, ng ly quod ratio nale apprehensiue est pro cise, nec hoc ex illo dis cursiue, ni dicitur.~~ † hoc uidetur in homine, qui ē discursiuus ex quo rationali: n tamē ex hoc; sequitur, quod ly omne, uideratione, rationali discursiuus sit, ng ly quod rationale apprehensiue est precise, nec hoc ex illo discursiuus ni dicitur.

generi particulari ~~est~~ uenire debet definitū ratio ex quo stinetur sub genere ut sic; n tamē ex hoc sequitur, quod ly omne rationale, ly quā stinetur, forliter dicere debeat ee definitū. Hoc uidetur; exeplo apposito rationali, quod licet sequ. identice, d realr sit animal; n tamē forliter; d tamē rationale qua for liter tale stinetur sub animali. Vnde rationale ly quod forliter tale n participat rationē animalis, taliter quod ideo sequ sit animal, nisi ꝓdigaliter; quātus ipsū stranet, d determinat. † Oppone que ꝓdicta supra ꝓpositū. *

Sed dices: illud genus particulare definiens superius d; ferius foret genere ut sic definitū; Sed hoc quemadmodū uidetur: ꝙ Pbatur maior: superius foret, quia genus per quod quodlibet definitur rei est ipsa superius; sed aliude; ferius, quia est genus particulare. Stata sub genere ut sic: ꝙ — 2: si genus definiretur, n genus, sed species foret; hoc ueritati n. ꝛformatur: ꝙ Pbatio mai. quod stat genere, d dispa n genus, sed species; sed est genus recte definiatur, genere d dispa stare debet: ꝙ — 3: si genus ut sic recte definiabile foret, omne genus etiā definiri posset, cū per definiens illius, omne genus definiatur: ꝙ d supremū definiri posset: ꝙ supremū aliud supra se genus haberet, per quod definiretur: ꝙ supremū n esset. — 4 si genus per aliud genus definiretur, etiā d ly per 3y d sic usque; finitū: ꝙ

Ad 1ty dico genus definiens sub diuersa ratione d; sideratione, licet subeadē, superius, d; ferius ee genere definito: quod n repugnat: Quare ly quod illud; sideratū prōdicabilitatis; quia stat genus particulare definiens ut ratio mūnis ad genera, species, aliaque prōdicabilia, ꝓdigitur ut superior ad genus ut sic, quod est unus ex prōdicabilibus stāta sub illa ratione ~~one~~ communi prōdicabilitatis. Stāmē sub illa ratione mūnem; sideratū ut ~~unus ex generibus~~ stāta sub genere ut sic tāquā genus determinatē stat; ꝓdigitur ut; ferius. Instā que ut supra. * Sic ex dictis; ferri ualet: quod genus definiens, ly quod genus est forliter definiens, ferius ee n debet; sed n ly quod genus particulare forliter est definiens, qui sic; ferius est; ~~Hoc~~ ~~quē~~ d qui particulare stineatur sub genere ut sic: ꝙ —

Nor; quā, obstat, quia ~~duc ut forliter definitū~~ genus particulare definiens prōsuppositiue d materialiter superius est: n uero; ee definitū forliter, superius ee forliter dicere debet: n tamē ly quod forliter definiens dicit ee; ferius; ex hoc; sequitur, quē forliter, ng licet ly quod tale, l particulare est, sit definiens; n autē qui forliter est definitū, ly quod ipsū ut superius respicit: sed quātus tale genus subiect prōdicabile ee est ratio; qua tā genus quā species alia quē prōdicabilia sumunt, sub qua ratione; ferius ni est ad prō dicabile genus. Unde que, sicut supra. *

Ad 2y dico genus, quod definitur genus, d species esse sub diuersa sideratione: genus siquidē essentialiter, d per ordinē ad sua; ferioria; species uero accidentaliter, sc nominatiue per ordinē ad uniuersale, seu prōdicabile ut sic; quo nulla ꝓpriētas datur; ly tuy enī, qui reflexiue, potest sideratē genus ly quod est quādā species prōdicabilis; i; ordine ad sua; ferioria. Sic cognio quē directe intra est actus ad obiectū, reflexe tamē sideratur ut obiectū ualet: ~~uox~~ ~~ita~~ — Ad 3y dico genus ~~supremū~~ supremū definiri posse ꝓ essentialiter, seu logice; ly tuy licet n primo essentialiter, quia sic aliud supra genus n habet. Instā autē sideratione; queunt cū aliis; ratione uniuersalis, d prōdicabilis respectu cuius rationis; ferius est: — Ad ultimū dico superfluē aliā definitionē generis definiti, quia illud, eā per tā definitū manet.

† respectu uniuersalis, l; prōdicabilis ut sic

† uniuersalis, seu prōdicabilis ut sic

75

plicabiz: genus definiri debet forliter qua genus est; sed put hic nullo modo est species: ꝙ
Respondeo. vera mai, dūmodo min. nec habet capacitatē ut species denominetur. nego min. —
Quare, licet genus definiatur qua forliter & essentialiter genus est, † hoc non tollit, quod capax sit ut
denominetur species respectu prædicabilis ut hic. & dū genus dr quod forliter definitur, & genus
essentialiter, & species accidentaliter, seu denominative ee; cæterū sub diuersa consideratione. & superius dicta
hæc replicā sūtare valent sicut & procedētes.

† ordine ad sua sequentia

Arguit 2: prædicari de pluribus differētibus specie aliū a definito
conuenit: ꝙ definitio assignata recta non est. Probatur aī: ens cui prædicatur de homine, equo, & qui differunt specifice; sed ens non dicitur genus: ꝙ — 2: definitio (generis) cui conuenit accepti: nq color prædicatur
de pluribus differētibus specie ꝛeo quod quid, scilicet de albedine & nigredine, quæ specie differunt: ꝙ
aliqde quæ essentialiter prædicatur, cui ratio coloris de essentia albedinis, ut: ꝙ — 3, cui conuenit definitio
oni, dīra quæ subalterna: nq spectat uiuēti sensibili, quod animatum per quod animal dicitur,
quod quæ prædicatur de homine & equo, specie differētibus, prædicatur & quid. sicut cui conuenit hoc
quod est dīra subalterna. ꝙ — 4: substantia ut genus; sed ista de pluribus differētibus genere
prædicatur: ꝙ — 5: de pars nequit prædicari de toto. ꝙ nec de specie, quæ est toti respectu
generis. sīmiliter certum & hæc prædicatione homo est anima, quæ propter rationem datam recta
non est. — 6: si omnes animalia species repugnaret præter hominis species, adhuc animal genus
foret; ꝙ sed tunc non est prædicabile de pluribus differētibus specie: ꝙ cui essentia non conuenit; hoc.

genus logicum unitatis & plicitur talis exigere, ee quæ prædicabile de pluribus, non analogice, sed univoce.
extra autē se habet ens, ideo quæ ipsi non conuenit definitio generis, quæ est prædicabile ee de plu-
ribus ut unum & plicitur, & univoce. — Ad 1 dico color respectu albedinis, nigredinis, &c ee genus: †
esto respectu subiecti, ab ipso accidentaliter affecti, ad accens pertineat. — Ad 3 autē dico simile
definitionis uiuenti sensibili conuenire & quidem hoc genus simile est ipsum met animal cui per quod
simile adæquate attribuitur. non tamen dr quod uiuens & simile definitio est. si tamen sensus accipiatur
uiuens, & simile tunc uiuens ut genus prædicabile erit, & simile quæ ut dīra & quale quid ad
genera cuius. — Ad 4 dico substantia ut genus supremum non recipere sua & ulteriora quæ forliter
& genera cuius & re ita est, sed quia species subiectiuales. — Ad 5 dicitur pars physica, qualis est ama
respectu hominis, de toto prædicari non potest, quia ab ipso valide distinguitur distinctione & exclusiua,
& alteri; optime pars methaphysica, quæ sola metaphysice & quæ non rationem a toto distinguitur. —
Ad 6 & opinione negotē genus & unica seruari species, nulla cui arguendo habet; & ratio uero dicto
animal adhuc illo casu & quidem est esse prædicabile ee, ut dicitur de nasa glica, licet ex de-
fectu termini & ab extrinseco prædicari non possit.

sed dicas: dīra cui prædicatur & quid, quia de essentia speciei
est, habet quæ modum essendi perfectiorem quæ genus: sed modus prædicandi est ad modum essendi, cui ꝙ præ-
dicari & quid, perfectius ita quæ prædicari & quale, si tu sic: cedit genere, multo melius ipsius dīra.
Ex quibus etiam infertur dīra subalterna & nihil ab ipso genere distingui & etiam prædicatur de pluribus
speciebus. — Respondetur, quod licet genus non habeat modum essendi ita perfectum & ac dīra: non ideo
speciebus. — Respondetur, quod licet genus non habeat modum essendi ita perfectum & ac dīra: non ideo
† nec modum cognoscendi ita perfectum & ac dīra, quia ista non sequitur ad modum essendi absolute, sed ad modum & re, sed
perfectior esse debet modus prædicandi, quia illud significatur per modum per se stantis; dīra uero per modum alteri adiacentis † sed iungas
cognitionem, & quia illud significatur per modum per se stantis; dīra uero per modum alteri adiacentis † sed iungas

genus animal ut prædicatur de pluribus differētibus numero; nq non ita ut recte prædicationes:
Petrus est animal, ergo: ꝙ animal non solum prædicatur de pluribus speciebus, sed
etiam de dissimilibus; sed ista non sequitur; genere cui sit primo diuersa: & genus non solum prædicatur de plu-
ribus differētibus specie, & genere quæ mediate. — Ad 1 dicitur & dicitur prædicari de pluribus differētibus nu-
mero mediate, non uero & mediate. Ad 2 autē dicitur animal prædicari de dissimilibus & directe, non uero
directe: quare reducitur ad prædicationem directam de speciebus. & dū dīra ipsas & genere sequitur non
sequitur & ipsum met dissimilia sibi data, sed illarum genera.

Ultimo dicas: definitio tradita non explicat distinctum genus

Dubitatur: an universale sit genus ad quæcunque prædicabilia?
Pauca prænotantur, authori quæ placita referuntur. Sec. La

Notandum & prius ut loqui de nasa quæ subiacet unitati & distinctionis universalis, & prædicabilis, sed de ipsa, ut
dicitur forliter denominata & ee universalis. Dū non nulli asserunt universale non esse genus ad quæcunque
prædicabilia, & qua opinione ab aliquibus citatur Ho. Albertus Magnus; communiter tamen ista affra
mata tenetur. Ideoque sit

Nostra Conclusio Sect. 2a.

Universale est genus ad quæcunque prædicabilia. Probatur. sclusio: universale ut prædicabile, ut unum, de quæcunque † Probatur ans.
prædicabilibus tāquā de pluribus differētibus specie ꝛeo quod quid: & se habet ut genus ad ipsa. † omnia
prædicabilia specie differunt; sed aliqde & ratione universali & generica conuenit: & ratio universalis
est prædicabilis, ut una de quæcunque prædicabilibus tāquā de pluribus differētibus specie. maior sic ar:
quia quodlibet ex quæcunque prædicabilibus est & determinata specie universali & prædicabilis; ex quibus
minor apparet nec nequit quodlibet prædicabile ee specie determinata universali, quæ ratio
universalis determinetur per ipsa tāquā per species ipsius determinabas & sed in nullo genus

determinatur per speciem quę sit talis respectu ipsius: & ratio universalis est genus ad quęque
predicabilia, ita quę generice. sueniunt. =

Quia tamen aduersarii dicunt quęque predicabilia n uniuoce,
sed analogice. suenire ratione universalis: nec ulterius nostra confirmatur ratio: quęque predica
bilia nullatenus differunt ratione universalis: & n analogice sed uniuoce ipsa identificant. Prouo ans:
quęque predicabilia unica differunt inter se ratione talis predicabilis, sed ratio universalis predica
bilis dicit rationem talis predicabilis: &. = 2: quęque predicabilia æqualiter participant rationem uni
uersalis: & ipsa uniuoce participabilis. Prouo ans: nulla ex illis participat rationem uni
uersalis cum dependentia ab alio, sed omnia primo & per se: & 2. = 3 iurgit ratio tam a nobis quo
ad ipsa aduersariorum replicą: quodlibet ex quęque predicabilibus est determinata specie uniuer
salis: & universale ut sic recipit quęque predicabilia tanquam ipsius species determinatas: & n analo
gice, sed uniuoce, ut genus.

Sed dices: genus & species &c. n ponunt inter se uniuoce sueniere: & universale
n est ratio uniuoca respectu ipsorum. Prouo ans. genus est pars speciei, sed pars uniuoce sueniere
negatur cum toto: sicut materia tam uniuoce sueniere negatur cum toto. ponito enim est pars: & = sep.
genus partis metaphysice est speciei: materię uero pars physicę respectu ponitur. Vnde licet pars phy
sica uniuoce sueniere n ponit cum toto, optime metaphysica, proinde cum ista, quę quod forsitan sueniet
& speciei, n exprimat esse partis, sed rationes totius & suas inferiora respicit; sicut materia tam ~~nigra~~
sub nullo respectu dicit rationem totius, &c.

Sed replicabis: ~~nam~~ genus & species uniuoce sueniere n ponunt; ratione
universalis, qui nam ipsis, quam &c ipsorum universalis subiacent, uniuoce sueniunt, sed ~~ista~~ ista
sic n sueniunt: &. Prouo mai. ratio universalis est quędam relatio; sed negatur dari sueniens uni
uoca relationi, qui nam, & subiecta quam illa iudicat, uniuoce sueniunt: &. = Dico nam generis
~~generis~~, & speciei sueniere uniuoce, prout iudicat relationem universalis; licet n inesse absolute.

Argumenta soluuntur. Sect. 3a.

Argues 1: universale n est participatur æqualiter per quęque predicabilia: & n est genus ad ipsa. Prouo
ans: universale est unum aptum ad essendum & predicandum de multis; sed hoc n participatur æqualiter ab om
nibus: &. Prouo min. quęque predicabilia solum sunt apta ad predicandum æqualiter: & sinus patuit: nam genus
est aptum ad predicandum & plene, species & plene & utrumque existentialiter & essentialiter quia; differentia uero, quale accidens
omnino diuersum. Ita &. = 2 quia ens multis existentialiter & accidentaliter uniuoce sueniere n potest, quia ens
modo est subiectum ens. tunc quę ens existentialiter est subiectum, & per modum subiecti ens; ~~existentialiter~~ sed quod
est ad modum subiecti negatur esse sueniere & ens per modum accidentis: &.

Ad 1m dicitur quęque predicabilia
æqualiter & æqualiter ens de multis predicabilia; æqualiter ex sensu universalis, & predicabilis, quę om
nia æqualiter participant. ~~æqualiter uero~~ nam omnia simpliciter & esse sueniunt; ratione superioris, quia
non ad plura, inferiora. æqualiter autem predicabilia sunt ex conceptu differentiali & specifico cuiuslibet, & hic
quod genus predicetur; quid & plene ad distinctionem speciei est de sensu differentiali generis. quod aliud status.
Ad 2m dico ens ~~non sunt~~ ens aptum ad essendum & predicandum de multis existentialiter & accidentaliter ex n sueniere uniuo
ce & esse, sed potius simpliciter differre, quoad predicabilitatis essentiam, & accidentale. quod n tollit sueniens simpliciter
tale, aptitudine ad essendum & predicandum de multis prout; sicut quod accidens & subiectum simpliciter differunt; ratione
accidentis & subiectum, n tollit quod & ratione sensus &c. & ratione obiecti simpliciter sueniunt: sic homo & me distant
ab ipso Deo & tamen & ratione subiecti & predicati alicuius & positionis sueniere dicet. & quidem quod quęlibet
predicabile accidentaliter predicetur & in quid, in predicari esse, & simpliciter, nam ly accidentaliter unice excludit
identitatem ~~est predicati~~ ens subiecto, seu forma predicati & subiecto, realiter existentialiter. Quare ista esse homo est albus hyc Ioannes facit, homo est
subiectum habens albedinem.

seu forma predicati & subiecto

Sed dices: quęlibet predicabile existentialiter n participat predicabilitatis & æqualiter ipsum n par
ticipat, & alia illa existentialiter participent. Prouo ans: accens n est existentialiter predicabile, quia est predica
bile accidentaliter; nam eo modo est predicabile, quo reducitur ad actum predicationis; sed dum sic reducitur predica
tur accidentaliter: &. = Hęc replica æquiuoca uidetur esse: ydeo enim claritate notandum aliud esse accens exista
liter predicabilitatis, seu aptitudinem ad predicandum de multis; & aliud ~~non~~ participare aptitudinem ad predicandum exis
tialiter. Ita est uerum, ~~quia accens non~~ quod quęlibet predicabile ~~est existentialiter participat rationem predicabilitatis~~ existentialiter
trahit & determinat rationem universalis n minus quam alia predicabilia; & ens est solum de
notat existentialiter participare aptitudinem ad predicandum, sed ad predicandum ut quid existat. &c.

participare

Argues 2: universale se habet
ut existia & predicabile esse ubi ipsum proprietas: sed nulla existia est genus respectu sue proprietatis: & universale
ut genus in se habet ad predicabilia. & differa cuiusquę predicabilis est forsitan universalis: & hoc genus
n est, cum illud differa forsitan n excludatur. Probatur ans: differa generis &c. n est forsitan singulare: &
forsitan universalis, & n debet, per utrumque medium. = Ad 1m dicimus quod licet predicabilitas sit + de ipso
universalis metaphysice & proprietas, in actu universalis logice, sed illius existia, cum logicae ~~de quolibet~~ agat ordine
ad predicationem, & put ista ratione predicabilitatis existitur ~~simpliciter~~ aliter dicit predicabilitatis forsitan, & ita
time moderata proprietatis esse: radicaliter autem ipsa met existia: sicut nimirum forsitan ista homini
est proprietas, licet existia sit radicaliter accepta. * Ad 2m dicitur differa generis forsitan nec universale,
nec singulare est, sed ambroque progredere: nam solum plures n datur, per utrumque medium ipsum materiale,
& effectio, n uero forsitan: sicut differa rationalis forsitan nec similis, nec dissimilis est.

76

Arguet Ultimo, si genus sit universale esset genus ad quinque predicabilia, omnia reducerentur ad unum, scilicet ad speciem quia cy genus sit tale ordine ad species, omnes sunt omnia forte species respectu universalis; hoc est dubium veritabile: q̄ ☞: universale de omnibus predicatur predicamenta, est que ad ipsa superius: q̄ n genus ☞ repugnet genus supra deum predicamenta: q̄erit tq̄ superiusana oy* — Ad 1m tq̄ questione predicti stat omnia esse species denominative q̄ acceptaliter respectu universalis, ut est genus a dipsa, quod patibile est cy eo, quod quodlibet sit genus, alterius ppriy tq̄ put cuilibet correspondet. — Ad 2m dico quod licet supra deus predicamenta quia ☞ diuer sa, repugnet superius genus rale; n tamen rationi, pure que logice: ratio scilicet universalis, q̄ predicandi de suis inferioribus, q̄ qua. ueniunt omnia. *

Dubium tertium: quodnq̄ sit definitum sorte in definitione generis?

Supponuntur aliqua, sentiq̄ que referuntur. Sec. 1a.

Per primum notandum, genus, quia accentale concretum, duplex pars ꝯcludere, nam scilicet quam dicitur subtracta, est que pars materialis concreti q̄ per modum potentie est determinabilis per aliam pars tanquam per actum scilicet per tq̄ genericitatis quam tq̄ ista genericus est, cuius forma concreti ut ipsius concreti. Unde, quod primi dupliciter dicitur, est, q̄ nam ut recto q̄ put notat tq̄ istam, sit definitum sorte; vice versa: An uero utraque se habens recto? q̄ supponitur n ce dubium de nam ipsa progenitive a connotatione ad tq̄ istam, aut nec de ipsa tq̄ istione absolute sumpta: quia nulla ex his ne accepta genus dici ualet.

Quibus sic positis ta tenet opio nam put notat tq̄ istam, definitum sorte ec, ita toletus, soto, alcuna, Paulus Venetus, Arriaga, alii que uenabitur, q̄ et scotistq̄. ta uero extra docet tq̄ istam recto, dicit quo nam obliquo habere rationem definiti. Sic Caietanus, Sanchez, Frauso, Gallego, Widacus a Jesu, q̄ communiter thomistq̄. Ita aut̄ fatebitur utraque pars recto ce definitum sorte. Sic Capreolus, Cauero, Rubius, Horker aliq̄ trinitus moneda, q̄ alii quam plures ex nostris manu scripti.

Nostra Conclusio. Sec. 2a.

Sit q̄.

Definitum sorte generis est secretum recto dicens nam, q̄ tq̄ istam. Probatur sic: definitum sorte generis definitione est, cui sorliter conuenit definitio; sed ista sorliter conuenit secreto put utrique pars dicit recto: q̄ Proue min. definitio generis sorliter conuenit genere, qua sorliter genus est; tq̄ genus qua sorliter tale est utrique pars dicit recto: q̄ maior patet, quia quia quodlibet definitio debet conuenire rei cuius est definitio. Proue min. Any duplex pars distinct, q̄ quoad tq̄ patet, quia genus ni prorsus dicit formam generis, nec subiectum huius denominationis, sed nam ut sorliter denominata ce generis; quoad tq̄ uero patet secretum, quia sorliter tale recto dicit omnes partes per quas distribuitur ce tales; sed subiectum q̄ forma ista partes distributiue ipsius: q̄ cy nam sit subiectum, q̄ tq̄ istam forma huius secreti generis, utrique dicit recto genus Confratur nec nam ut obliquo dicit tq̄ istam, ut genus sorliter tale, nec tq̄ istam ut nam notat: restat q̄ quod utraque sit recto sit. Probatur any: nam dicens tq̄ istam obliquo, de connotato, non unice est subiectum generis, sicut tq̄ istam dicens de connotato nam totum est generibus: q̄ seu genus rei forma: q̄ Any notat quia nam sic ista = n sic sumitur ut sorliter denominata per tq̄ istam generis, sed ut denominabilis; aliter etiq̄ ens portaret recto, id a quo sorliter denominatur ce generis. ex qua ratione etiq̄ sitat tq̄ pars antis, quia tq̄ istam generis recto selecta tq̄ istione recto q̄ nam obliquo n sic sumitur ipsa nam adue ut sorliter denominata ce generis; q̄ quia put sic n solum portatur recto forma denominans, uerum etiq̄ id quod denominatur.

Argumenta Soluuntur. Sec. 3a.

Arguet 1: definitum sorte est, cui sorliter definitio conuenit; at rationes a nobis in solutione oppositi: sed definitio generis solum nam conuenit: q̄ unice ista definitum est, q̄ predicte tq̄ istam de connotato. Prouo min. definitio generis est, quod sit predicabile de pluribus differentibus specie; sed hoc quod est predicari, q̄ posse predicari solum nam conuenit: q̄ Prouo min. tq̄ istam generis est capax predicari: q̄ hoc solum nam conuenit. — 2: predicari de specie solum conuenit illi, quod ☞ ipsa identificatur: sed sola nam, ☞ specie identificatur: q̄ maior patet quia est predicatio per identitatem. — 3: si n solum nam sed secreto, put utrique pars dicit recto, conuenit predicari; n solum ista est recta predicatio, homo est animal, sed ista, homo est genus; sed licet ista sit uera, n tamen tq̄: q̄ Prouo mai. ideo ta est uera, quia nam animalis predicari nam animalis de specie hominis, sicut de aliis, predicabilis est; sed si secreto generis, put utrique pars dicit recto, conuenit ce predicabile de homine tq̄ etiq̄ tq̄ predicatio legitima erit.

legitima erit

Ad 1m. vera mai. nego min.; ad quatrone dubqve mai, quod sit predicabile tqout quo, quq ut quod
.vedo mai; ut quod predicare nego mai. ꝺ dubqve, min. qone predicari ut quod .vedo. ut quo nego
min. Unde generi definito a porphirio tradita est formaly predicabilis ꝺ superi quod genus sit
predicabile logice, ꝺ formaly superioris, quo datur subiecty seu nara, quq pars materialis, qua predica
tur ut quod, quia ipsa est quq enunciatur de specie; superque predicabili datur 2a ifftio, quq est forma
.vitituq genus ut predicabile ꝺ superius logices, ideoque 2a ifftio dicitur predicabilis ut quo; ⁊ quqty
.vitituit ipiq nara ⁊ ee predicabilis logice; vnde toty hoc est definity forte quia ⁊ ratione predicabily
logici ex utroque resultat, ex nara tqquq ex qꝝ ratione, quq predicabilis est, ꝺ ex 2a ifftione tqquq
ex ratione qua nara predicabily dicitur logice.

Ad 2y dicitur, predicari ut quod soly .venire illi, quod ⁊ specie idfficabile, quia soly hoc .venit speciei, de ipsa qua verificatur; n vero predicari seu ee pre
dicabile ut quo, quod 2a ifftioni .venit, quia quod sic predicabile est n verificatur de specie, nec ipsi .venit. — Ad 3y dico ideo hqc ~~predicationes homo est animal, ee vera, quia~~ quod ut 2a predicatio esset
vera foret, sicut est la, necessy erit, quod n soly nara vera animali, ultrq ꝺ 2a ifftio eet predica
bilis ut quod de homine; ng ⁊ hac ꝓpone homo est genus affra enunciatur de homine hoc .vereby genus,
de ipso qua ut quod predicatur; vereby autq genus dicit utrqque partq. ~~ꝺ quide ratio~~ ℓ dic rationꝫ quare
homo est animal, est vera predicatio, falsa autq, homo est genus, ee, quia licet animal sit de .vepte
homini 2y strissea, ꝺ essentialia sui, n autq 2y predicata accidentia, ꝺ ifftionalia, qualis est denomina
tio generis. Unde ⁊ la affratur de homine ⁊ primo ipsa, ideo vera; ⁊ 2a autq secyꝺo, ideo que falsa.

dicta nara animali .vitituit ⁊ ratione predicabilis logice per 2q ifftionꝫ: qꝺ per ipsq .vitituitur nara ⁊ ee
predicabilis ut quod, quia unica sic est predicabilis ipsa nara: qꝺ 2a ifftio erit ut quod predicabilis.
hqc .vtiq puo: ⁊ eo ipso 2a ifftio predicabilis ee debet, quod aliud .vitituit predicabile: qꝺ sic quia ꝓpter
quod unumquodque tale: qꝺ nara taliter predicabilis est, qualiter est 2a ifftio, ꝓpter quq illa predicabilis est. —
Dico narq animalis .vitituit ⁊ ee predicabilis logice ut quod per 2q ifftionꝫ ex hoc autq n sequitur quod
omnimode, ꝺ sub omni expressione .veniat ⁊ ratione predicabilis, sed sat est quod .veniat, quod ratio .viti
tuens ꝺ .vitituta sit simul predicabilis logice cꝫ differa ut quo, ꝺ ut quod. Sic x. quq plures aduersarioꝝ
differq enty .vitituit ens ⁊ ratione talis enty, qui sit forliter ens, nec tale ens ut quod, ꝫ ut quo; alia
vero augent enty perfectionꝫ enty ipsq .vitituto ⁊ ratione perfectionis enty, qui sit forliter ens, aut per
fectiuꝫ ens, nisi ad cꝫmq ut quo. Sic quq sibꝺ pars .vpority phisici .vitituit .vp ⁊ ratione partis .vti
tuit .vpority, qui ipsq ⁊ ratione partis sit .vitituty ab ipsa. Ulteriꝫ quq pars ut quo .vitituit .vpority
ipsq ut quod est .vitituty ab ipsa, sic exuskia est ut quor existens ꝺ tame .vitituit rz exuskia ut quod.
ꝺ ratio omnis est, quia quod ifftcitur ut quod ex parte .vtituti debet ꝫ eligi ut quo ex parte forma
.vitituty, quia ista est id quo .vitituitur; illud autq id quod .vitituitur. ℓ dic 2q ifftionꝫ narq .vtitue
ere quoad hoc esse predicabile logice; non vero quoad ee ut quod, ꝫ ut quo. Ad ultimꝫ patet
ex dictis: siquide nara taliter predicabilis est, qualiter est 2a ifftio, ⁊ quqty utrqque est
logice predicauely.

Dicꝫ Porphiriꝫ dꝫ genus definiuit, ℣ exeplo assignauit animal; qꝺ unice animalis
recte sed animal n significat ⁊ recto 2q ifftionꝫ sed toty narq animaly: qꝺ — 2: actuali pre
dicatione soly nara predicatur ⁊: qꝺ ante actualꝫ predicationꝫ sola nara est predicabilis cꝫ actu
predicꝺi correspondeat poꝝ ejuꝺꝫ ⁊ meq. — 3: actu, ut .vminiter dicitur, n destruit, sed potiꝫ
poꝝ perfit; sed ꝫ actuali predicatione sola nara predicatur, destruit predicabilitatꝫ seu
poꝝ 2q ifftionꝫ quꝫ x. nec etiq predicabilis est: qꝺ ℓ ista etiq actu predicatur, ℓ n est pre
dicabilis. — 4: quia color ꝫ est ratio forlis .vtituq paries factus ⁊ exobiecti terminatiue visio
nis ⁊ actu 2o, ideo paries ⁊ actu 2 soly terminat visionꝫ ratione coloris: qꝺ pariformiter in nostro
casu.

Ad 1m dicimus Porphiriꝫ exeply generis apponere ⁊ animali qua forliter superiꝫ logicꝫ est ad quas
species, quo ipse forliter ꝺ recto significat etiq 2q ifftionꝫ tqquq huiuꝫ superioris forme. — Ad 2m
dicimus actu predicationis poꝝ correspondere; ng sicut ⁊ predicabilis logice datur id quod est ut
quod predicabile, scilicet nara animali, ꝺ id quo nara est predicabilis, videlicet 2a ifftio: sic
actualꝫ hac actuali predicatione, homo est animal, datur quod id quod predicatur scilicet ani
mali nara ꝺ simul id quo ista predicatur, scilicet 2a ifftio predicati, quq n predicatur de homine
quia n est de .vepte ipsius, sed toty est .vtitio ad predicꝺm ℓ id quo nara predicatur. —

Ad 3y dicꝺm quod
cꝫ duplex detur predicabilitas ut quo ꝺ ut quod; licet illa ꝫ destruatur, quia ⁊ actuali predicatione
soly nara predicatur, perficitur tame ꝫ respectu cuius predicati dicitur actus cꝫ tng a huiuꝫ poꝝ
soly est capacitas ipsius narq, siquide 2a ifftio generis n est poꝝ, sed actus, dicitur quo toty predicabi
lis ut quo, ⁊ quqty narq .vtituit ⁊ ratione predicabilis logice. ꝺ quide arguty ⁊ togtiq datur; ali
quq ens poꝝ est quq cꝫ actu ⁊ spatialiter sit ꝺ sic homo mortalis est qui potens mori: morbus
tame ꝫ illa destruitur poꝝ cꝫ ipsius destruatur subiecty. sic toty ⁊ suoꝝ partes diuisibile est: diuisio
actu tame diuiso ꝫ n est forliter nisi prꝝsupposito diuisibile, quia sic n permanet toty. — Ad
4y dico parietꝫ n terminare ⁊ actu 2 unionꝫ ratione coloris, quia color parietꝫ .vtituit ⁊ ee termina
tiue uionis ⁊ actu 2. sed quia etiq ipsi .vtituit ⁊ ee terminatiue ⁊ actu 2. quia paries ex se nec habet
terminare, nec posse terminare uionꝫ, sed soly ratione specificatiua uionis qualis est color.
Atame licet 2a generis ifftio sit forma .vtituta generis ꝺ predicabilis ⁊ actu 1. n tame pre
dicati ⁊ actu 2. sed huiuꝫ forma est alia 2a ifftio, quq dicitur 2a ifftio predicati

77

Arguy 2de ꝙ labor⁹ 2g ytio ex dicto tho. S mephii. lec. 9 ꝛc loquete: albu⁹ ut ꝓdicabile dicitur
solꝫ qualitatꝫ significare: hoc est nomꝫ albi significat subiectu ex habitu, ꝙ ytio significat albedine
per modu accidꝫ. ex quibꝫ infertur ꝙ screte accidentale totꝫ significare subiectu ex natura; sed quod
ꝛꝛ significatur n ꝓtinet ꝓ recto: ergo subiectu; screte accidentali generii n significatur ꝓ recto. —
Dicimꝫ dicto — dicu⁹ thom. loquꝫ de albo qut ꝓdicamento locatur, ꝙ quo nomꝫ albedinꝫ ꝓ recto dicit
de connotato subiecti, absqꝫ hoc n tollit quod quia forliter screte accidentale utrunqꝫ partꝫ ꝓ recto dicat
forliter genery propter eadꝫ rationꝫ. * Si autꝫ ꝛtra solutionꝫ iurgay sic, quod ponitur ꝓdicamento n est
albu⁹, sed albedo: ergo dicu⁹ tho. n est intelligendu⁹ de albo qut locatur ꝓdicamento. = Ad hoc dicendu⁹
replicꝫ opponi verbis dicti thome, qui asserit ab albo ꝛc ꝓdicamentꝫ dici nomen; ideo dicendu⁹ ꝙ
tꝫ doctorꝫ ꝛc ꝓpone quamuis hoc defecte.

Sed replicabis ex philo cap de subiectꝫ de exodꝫ dicto tho ꝫ mep.
licet. Ea doctibus albu⁹ solꝫ qualitatꝫ significare; sed quedam est ipse albedo: ergo = Sed solutio ex dictis
superiori argto ꝛtat: scilicet solꝫ significare qualitatem ꝓ recto, qut ꝓdicamento ponitur. Alii autꝫ
respondet solꝫ significare qualitatꝫ tamen ppalioꝛ partꝫ quia ꝓ screte accidentalibus forma ppalioꝛ
est pars respectu subiecti; immo ꝙ ꝓ screte subiectalibus. *

Arguy 3: id est forte definitꝫ ꝓ generii definitione
quod forliter ꝙ ratione sui attingitur a logica: sed sola 2a ytio, ut notꝫ, nara ꝛc se habet: ergo maior
patet quia definitꝫ forte est genus universale ꝙ ꝓdicabile, quod est obiectꝫ forte logicꝫ. Probatur
min. ꝛc unice ibi quod forliter ꝙ ratione sui dicit rationꝫ specificatiuꝫ logicꝫ, forliter ꝙ ratione sui at
tingitur a logica; sed hꝫ solꝫ dicit forliter ꝙ ratione sui 2a ytio generii, ut notꝫ, narꝫ: ergo minor
patet: ratio forli, ꝙ specificatiua logicꝫ solꝫ est ratio artistri; at sola 2a ytio est forliter ꝙ ratione
sui artistria, & nara n ratione sui, sed ratione 2g ytionis artistria ut: ergo — 2: ipsa nara unice
est obiectꝫ materiale logicꝫ ergo n attingitur forliter ꝙ ratio sui ab ipsa. Probo ant: illa obiectꝫ materiale ali
cuiusꝫ scientꝫ est ipsa res, materia de qua facultas agit, precisa a ratione forli, sub quod attingitur; sed
nara ipsa forliter ꝙ ratione sui ab hac ratione forli prescindit, solꝫ quę dicit sui narꝫ materia circa quę
ipsa versatur logica: ergo

Ad argtꝫ dictꝫ quo mai. quod forliter ꝙ ratione sui attingitur a logica ut quo precise nego
tam ut quo, quꝫ ut quod. Secdo mai. ꝙ dictꝫ quo min. sola 2a ytio attingitur ut quo. Secdo, ut quod nego
supponitꝫ: ad cuiꝫ pbationꝫ iliter dictꝫ ad ut maior ꝙ minor; ad aliꝫ pbationꝫ dictꝫ quo mai. solꝫ ut ra
tio artistri, abstracto nego ꝓ screte. Secdo, ꝙ dictꝫ quo min. sola 2a ytio est artistria, ut quo. Secdo;
ut quod nego supponitꝫ. Quare definitꝫ forte, ꝓ generii definitione est obiectꝫ forte quod, scilicet genus
ꝓ screte. Unde ꝛ obiectꝫ forte quod logicꝫ ꝙ dicat formꝫ artistricia, quę est 2a ytio, ꝙ subiectꝫ quod est
ipsa nara, ex quibꝫ partibꝫ adequate surgit, ideo n solꝫ 2a ytio, nec ꝙ ipsa nara n philic, sed
ytionaliter ryta. Est forliter attingibilis per se, ꝙ ratione sui ab ipsa logica. Ex hac tamen differa, quod
2a ytio, quia artistria ut quo, est forliter attingibilis ut quo, nara autꝫ quia artistria ut quod
est attingibilis ut quod, nec hoc n materialiter, ꝙ per accens, sed forliter, ꝙ per se, & essentialiter, ꝙ quo
ipsa nimitur ratione sui, quia ꝓ prenti n loquimur de nara philic, ryta, sed ytionaliter accepta ꝙ
qut ꝓ screte generis, ꝙ quo ipsa ut artistria ut quod, ad modꝫ quo de ipsa dicimꝫ ꝓdicabilꝫ ee ut quod.
Quibꝫ addendꝫ obiectꝫ forte specificatiuꝫ logicꝫ n ee artistrię, abstracto, sed ꝓ screte: quare totꝫ screte
artistrium ut quod est obiectꝫ forte specificatiuꝫ. ꝙ quibꝫ ex argumento sequitur solꝫ 2a ytionꝫ gene
rii ꝓprie sue & con nara ut notata ee definitꝫ forte: quia ipsa ꝛc est forliter artistria ut quo
& attingibilis ut quo a logica. = Ad 1y dicimꝫ obiectꝫ pure materiale ee ipsa narꝫ, qut prescindit a
ratione forli; nara autꝫ qut ꝓ screte, ꝙ quo dicimꝫ ee forte definitꝫ, n prescindit a ratione artistri.

Sed dicꝫ: ergo nara solꝫ
est attingibilis a logica ut quod: ergo n forliter ꝙ ratione sui, quod est ꝛtra dicta. Hꝫ 2a ytia sic quatur:
solꝫ est attingibilis ut quod, ꝙ quꝫ attingitur ratione 2g ytionis artistria; sed attingi ratione 2g ytionis,
n est attingi ratione sui ex 2a ytio a nara, ergo aliter dictꝫ quatur: ergo = 2: nara tamen est ꝙ materia, seu
pars materialis obiecti forli quod: ergo n per se, ꝙ forliter, sed totꝫ materialiter est a logica attingibilis. —
3: dꝫ aliquis paries albi videt, unica albedo est obiectꝫ forte visionis; paries autꝫ n per se, ꝙ forliter est visi
bilis; sed totꝫ materialiter, ꝙ quꝫ est materia solꝫ attingibilis a pota visiua unica ratione albedinis; totꝫ quia
per se solꝫ ꝙ forliter solꝫ est attingibile a pota visiua, quod se habet per modꝫ rationis forli quę, & forli
sub quꝫ; nullo autꝫ ex his modis se habet paries: ergo ex quibꝫ infertur narꝫ per se, ꝙ forliter n ee at
tingibilis a logica, quia solꝫ est materia, supra quę cadit ratio artistrii.

Ad 1y ꝛtat ex dictis, scilicet narꝫ ytionaliter ryta, ꝙ put ꝓ screte generis forliter ꝙ ratione sui ee attingibilis ut quod, ꝙ quꝫ 1y ratione sui signi
ficat idem ac essentialiter; n vero ꝙ quꝫ significat n attingi ratione 2g ytionis. = Ad 1y dico aliud ee ma
teria, materialis ee respectu obiecti forli quod, seu ꝓ screte generii, aliud autꝫ solꝫ materialiter ee attingibi
lis a logica, ꝙ obiectꝫ forte quod narꝫ n dicere forliter, sed pure materialiter; 1y est vera, ꝙ 1y falsa;
ad modꝫ quo ꝓ scrip. philic hominis dicto materia, ꝙ quę pars materialiter, & tamen ꝓ scrip. philic
forliter dicit ꝙ recto significat materia, quia ea forma, quę materia est pars constitutiua ꝓ scrip.
sic iliter dicimꝫ de obiecto forli quod, quod est ꝓ screte, qua forliter tale, scilicet genus, ee
generii. = Ad 3y iliter dicimꝫ de pariete albo; nq licet paries ꝙ precisione ab albedine n sit forliter
visibilis, put ꝓ screte tamen albus, est forliter visibilis ut quod. † Per quod ad ultimu ꝛtat, paries
scilicet put albu⁹, ꝙ put ꝓ screte albo ee ratione forte quia forliter visibilis ut quod, quia ꝛtia ut quod
venit ratio forli quę, & sub quꝫ, licet n ut quę. Si autꝫ a nobis dictꝫ ponitꝫ, sorphirius per
universalitatꝫ ꝙ predicabilitatꝫ genus definire; universalitas autꝫ ꝙ predicabilitas solꝫ 2g ytionis venit. =

* Aliqui tamen dicunt, ꝙ 2a narꝫ, quę 2g ytio ne ee artistria, & attingibilis ut quę ex tali tamen differa, quod nara ut nec attingibilis, & artistria per modꝫ partis materialis; 2a vero ytio per modꝫ partis forli. *

† sub put albu⁹

Dicūdy Porphirij genus definire, n per uniuersalitatē ꝓdicabilitatis ꝙ abstracto ꝺ ut quo, quā solū ꝙ
ītōnī ꝟuenit, ſed ꝙ recto ꝺ ut quod, nq̄ ētq̄ nara ꝟuenit. Licet quē uniuersalitatē accētaliter
ꝟueniat nara ꝙ absolute ītā, ꝙ quātū respectu ipſius in ītā dicitur accētalis, n tamē respectu nara
ītōnaliter ītā, ꝺ put ꝙ recto, ꝙ quē ſemꝑ ipſi ēxētialis est.

Arguēs ⁊ ꝺ directe ꝛtra nrā ꝛclusionē: ex nara ꝺ
ꝺ ꝙa ītōne n ꝛsultat unū ꝑse; ſed definitū forte debet ēe unū ꝑse: ꝺ recte ꝛsultans ex nara,
tātia, ꝺ accentī n ꝛsultat unū ꝑse: ꝙ. Prouo min. ex ex prādicatis, pertinētibus ad diuersa
prādicamēta, n ꝛsultat unū ꝑse: ita ꝛ habet ſubstātia ꝺ accēs: ꝙ. — ℞. quā ad diuersa prādicamēta
ta ipectāt, diuersas ēxētias habet: ꝺ ipsi dubiū correspondāt definitōnes: ꝺ quodlibet est definitū forte
diuersū ab alio: ꝺ ex ipsis n ꝛsultat ide definitū forte — ℨ: ex ſubstātia, ꝺ accentī ꝛsultat unū per ac
cēns: ꝺ n ꝑse. Prouatur ans: eo modo ꝛsultat unū quod est id per quod ꝛsultat; ſed ꝙ ii pari per quos
ꝛsultant, est accēns, ꝛsultat unū per accēns. — ty quia anticus prōptor cap. 1 de ente, ꝺ ēxētia ait:
forma aūt ꝺ ſubiectū n facit unū ꝑse, ſed per accēns; ꝺ ideo ex corruptiōne n ꝛsultat ēxētia quādā,
ſicut ex māteria, ꝺ forma. In quibus expresse ubi loquitur de forma accētali, quā ꝺ ſubiectū unū per accēns
facit.

Ꝺ arguti ſolutionis ſubtilis habeā, nota, multiplicitēr hoc, quod est ēe unū, accipi pōte; primo ſcilicet ēe unū
per ſe perfectāte ſubstātiali: ꝺ ſic est unū ꝙpositū ex pluribus ſubstātialibus, quia ꝛsultat ex partibus ſubstātialibus
bus unitis media ſubstātiali unione, ut homō ſitq̄ corpore ꝺ anima; ꝙ unū ꝑse perfectāte accētali
ꝛsultāte ex ſubiecto, quod ꝙse ſubstātia est, ꝺ ex forma accētali unitis media unione accētali; ℨ: unū
per accēns quod ꝛsultat ex pluribus entibus ꝙpletis ꝺ aggregatis, nullo quē modo unitis: ut acerua
lapidis. Quibus ꝙpositis dicimus: ex nara quā ꝙse ſubstātia est, ꝺ ꝙa ītōne accētali ꝛsultare unū
ꝑse perfectāte accētali, quātū ſcilicet media unione accētali ītersē uniuntur nara quē per modū
pōs determinātur, ꝺ actuātur per ꝙa ītōnis tāquā per actū. Quod est ℵ. philōphus qui ꝺ metā cap. 6. textu
15 docet, unū ꝑse fieri ex actu ꝺ pōd. Quod uidētur clarē ꝙ peripatēticis ſectātibus ſacramēta libus, quibus cor
rupti ex quātitāte uermis generātur quātitāte geneſis uicis māteriā tā ℵ. opinātis ſatis puerilē ꝺ tamē
tyē ꝛsultat unū ꝑse quāli est uermis ex quātitāte, quā pertinet ad prādicamēta accētis, ꝺ ex for
ma ſubstātiali ꝙ ſubstātiā ꝙpectāte. Si aūt dicās, tyc quātitās rationē actis n exprimere, idq ꝺ
nos ꝙcisē fatemur, ſcilicet nara ꝛq quod ſorbiter unū ꝑse perfectāte accētali ſibi ſtituit n expri
mere ſupta ſubstātiā, ſed pcise ſcepta ſubiecti denominābilis a forma accētali. Quare definitū forte
quod est unū ꝑse, n ꝛsultat ex illis ꝛq quod ſorbiter ſpectat ad diuersa prādicamēta. Vltēriꝰ hoc
ſue nara humana ꝺ ſuba ſubstātia diuīna cōſtituit unū ꝑse, ꝺ tamē maior ītercadit differētia
datur, quā ītēr nara ꝺ ꝙa ītōnis, ſubstātia quē Diuīna est extra prādicamēta, cui nara humana ad
ipsa pertineat.

⁂ Ad ty ꝛsultat ex dictis liquidē cū n ꝙpōnat unū ꝑse put ſorbiter ad diuersa prādicamēta ſpectat,
ideo put hic n explicat illas diuersas ēxētias — ſic linea, ſuperficiē diuersas habet ēxētias, ꝺ tamē
corpus, quod est unū ꝑse, ꝙstituit, quia put hic illā diuersitātē n dicit. Vltēriꝰ ꝙpositō
ꝺ definitō diuersas habet ēxētias, ꝺ tamē multotiēs ꝙpredicātur ad ꝙponendū unū ꝑse, ſcilicet ſillogismū. ꝙa ⁂
Ad ty nego ans, ad cuius ꝓbationē dicitq̄ ans quo ēit id, ex quo ꝛsultat, ſic, ꝺ absolute nego ans; ut alteri uni
ty ꝛcādo ans. Vnde ſicut forma, licet accēns ſit, ſubiecto media accētali unione uniātur, ſic ex utroque
unū per ſe perfectāte accētali ac ꝛsultat. Quare ꝙa ītātio accētalis ꝑse accētaliter unitur ſubiecto,
licet n ꝑse ſubstātialiter, eodē quē modo ꝛsultat unū. Ad uerbā diui tho. dicūdy ſqtq doctorēs n ne
gare, ꝙcessū absoluto ꝛsultare unū ꝑse ex subiecto, ꝺ forma accētali, ſed ꝙparatiue per ꝙparationē
ſcilicet ad unū ꝑse ſubstātiale, quātū n est ita rigorosē unū per ſe ac ty. ſicut de creatura dicitur
n ēe ꝑprie, ꝺ impliciter ꝙparatiue ad creatorē, licet ꝙse ita impliciter ans. ꝺ ſic I. D. opusc. 56 quātū ex ſubiecto, ꝺ accēti
ſed dicēs: ℵ. solutionis, ītēr nara, ꝺ n fit unū per accis
ꝙa ītōne unice datur accētali unio; ſed media ita n ꝛsultat unū ꝑse: ꝙ. Prouatur min. media cumulo lapidis
unione accētali ſolū ꝛsultat unū accētaliter, ſicut media unione ſubstātiali unū ſubstātialiter; ſed ēe
unū ꝑse, aliqde quē accētaliter repugnat, ty ꝑse ad ēxētialiter ꝙuenīēat contradictiōnē ad accēta
liter: ꝙ. — ℞: nara ꝛq quod ſorbiter ſubstātia est ꝛcretē genus ꝙponere debet: ꝺ dicta ruit. Prouo ans
nara ꝙcessū ꝙponere debet, ꝙ quo est ſubiectū respectu ꝙa ītōnis; ſed ſed huius ſubiecti est qua ſorbiter
ſubstātia: ꝙ. Prouo min. ꝙcessū est ſubiectū, quō ꝙa ītātio ꝙ ēe formā accētali dependet ab ipsa tāquā
a ſubiecto ꝙ hōnē; ſed omnis forma accētalis dependet ab ipsa tāquā a ſubiecto ꝙ hōnē, quā ſorbiter utrūd
ſorbiter ſubstātia est: ꝙ. min. patet quia omne ens ꝙ alio dependet a ſubiecto ꝙ hōnē, quā utrūd est ens ꝑse.
Respondeo ad ty
ꝛcessū mai. dupliciter min. dupliciōne ſupra posita; ad cuius ꝓbationē dupliciter mai. acceptāliter put ꝛtraponitur
aduerbio ſubstātialiter. ꝛcedo; put ſignificat ide, ac per accēns nego mai. ꝺ min. ſub eadē dupliciōne. Iqi
tur in prēntī dicitur ex subiecto, ꝺ ꝙa ītōne unū ꝑse ꝛsultare, ꝙ quātū ꝑse ꝛtraponitur ad hoc, quod
est ēe unū per accēns absqꝫ unione aliqua, puta quē per modū cuiusdā aggregati pluriū entiū ꝙpletorū.
Quare potēst dici, quod est unū accētaliter, ꝙ quātū n est unū ꝑse ſubstātialiter. Sic corpus est unū per
ſe perfectāte accētali ꝺ ēxētialiter licet ꝛsultet ex partibus accētalibus unione accētali unitis. —
Ad ty nego ans: ad ꝓbationē dicitq̄ mai. ꝙ quo est ſubiectū respectu ꝙa ītōnis, tāquā respectu ꝙpartis
ad tōtū. ꝛcedo; ab hōi respectu prāscidi nego mai. Quare forma accētalis, quāli est ꝙa ītātio generis,
dupliciter ꝛsiderari ualet. ℓ qua ſorbiter accēns est prācisiue ab ordine, quē dicit ad concretū acci
tālē ꝙponendū ꝙ rationē partis ipsius; ℓ qua ſorbiter ipsū tōtum dicit. In ℓ. ꝙcessū dependit a ſubstātia, ꝺ ente
ꝑse tāquā a ſubiecto ꝙ hōnē, ꝺ ty dicit ſubiectū ſubstātiā ēe: Atamē ℓ. hqc dependētia n dicit ſorbi
ter, ſed tōtū ēe ꝑtēr tōtū, ℓ ēe ipsius partis ſimul cū nara tāquā ꝙpartē.

† Etiā I. D. opusculo 56 ꝙquātū ex subiecto, ꝺ accēti n fit unū per accis, sicut ꝙ aggregato, vel cumulo lapidis

† Etiā ſi ſic
ꝙporta
ſicut
logice
tūr
grice

78

Arguens S: definitio forte est aliquod ꝯmune, ꝙ quo uniuoce omnia genera ꝯueniũt; sed ex 2a ifftione ꝺna ra ꝙ recto resultare nequit aliquid ꝯmune uniuoce omnibus generibus: ꝙ probo min. nara ꝺ ad ens reale, ꝛ rationi, ꝓubilꝭ, ꝛ accens. sed ex illis ut pote analogice ꝯueniẽtibus ꝺ ex 2a ifftione nequit resultare aliquod prꝺicatꝰ ꝯmune uniuocꝰ: ꝙ = Respondetur quod licet ens reale ꝺ rationi, ꝓubilꝭ, ta, ꝺ accens, ꝙ ratio entis analogice ꝯueniat, nequeat quæ abipsis abstrahi ratio entis, ꝙ uniuoca, uniuoce tame ꝯueniat ꝙ ratione subiecti denominabilis a 2a ifftione generis; ꝺ nec potest abstrahi abilli ratio ꝯmu nis uniuoca subiecti sic denominandi. Sic licet ens reale omnia analogice totis ꝯueniat, ꝙ ratio ne entis uniuoce tame ponit ꝯuenire ꝙ ratione obiecti ꝺ reali: quia subilꝭ, ꝺ accens, est obiectꝰ metaphi sicæ x. aduersarios. Vltimꝺ ens reale, ꝺ rationi x. aliquos aduersarios, est obiectꝰ logicæ quare ꝯueniat uniuoce ꝙ ratione obiecti. Sic ens creatum ꝺ creatꝰ analogice ꝯueniat ꝙ ratione entis, ꝙ tame ꝙ ratione obiecti ifftis, ꝺ mephisicæ Vg. uniuoce ꝯueniat.

Sed dices: ꝙ ab omnibus illis abstrahi ualet ratio subiecti denominabilis a 2a ifftione generis: quæ quidꝺ ratio ꝯmunis ꝺ uniuoca foret; sed hoc repugnat: ꝙ probo min. illa ratio ꝯmunis uniuoca est subiecti ut sic generalitatis. Illa ratio ꝯmunis subiecti ut sic generalitatis, ꝛ est ꝓpecies forliter, ꝛ forliter genus? in primis, quia subiectꝰ forte generalitatis n est forliter denominabile a 2a ifftione gene rii ꝛ ratione speciei; aliqꝺ nec ly, quia n est ide ee forliter subiecti generis ut sic ac forliter genus; sicut n est ide ee tale subiecti generis ac tale genus. ꝺ ratio potissima, quia n ut ide ee totius partis ac toti. = Dicimus illa ratio ꝯmunis subiecti ut sic generalitatis ee forliter genus particulare, quia ꝛ put sic dicit etiã ꝙ 2a ifftione forliter, ratione cuiꝰ ratio subiecti ut sic dicitur forliter ꝯmunis, ꝺ abstracta ab omnibus subiectis, quæ denominabilia sunt a 2a ifftione generis; simul quæ dicit rationẽ subiecti ad genus ut sic, quod n repugnat, ex ꝓpositis, ly subiectus nat, ex n sit subiectꝰ ad generalitatis particularis, qua ꝺistinguitur ꝛ ee ratio rationis communis generalis, ꝛ sed ad generalitatis ut sic, seu genus ut sic.

Arguens ultimo: de genus logicꝰ, quod ut definitꝰ forte, est nara ꝓut ꝓstatu lo quẽs ꝺ prædicationis; sed ꝓ isti statu solꝰ cognitio, seu 2a ifftio ꝓportatur ꝙ recto, nara quæ ꝙ obliquo: ꝙ probatur min. hæc distinctio datur ꝓter statu logicæ, ꝺ mephisicæ, ꝛ ly re, quod licet uterque det cognitionẽ, cludat ille ly cognitionẽ dicit ꝙ recto ꝺ nara ꝙ obliquo. Cui uero extra cognitionẽ ꝙ obliquo nara quæ ꝙ recto: ꝙ = ꝺ na ra ꝓut ꝓstatu logico dicit ꝙ recto, quod reduplicat ꝓut ꝙ tali statu; sed ꝓut ꝓstatu logico unice reduplicat cognitionẽ: ꝙ = Dicimus ꝙ quod hæc ꝺistra datur ꝓter statu ly re ꝺ statu logicæ, quod respectu pri mi cogniti soli ꝙportatur ꝙ obliquo ꝺ nara ꝙ recto; extra uero respectu statui logici ꝛ respectu cuiꝰ nara ꝙportatur ꝙ obliquo, ꝺ cognito ꝙ recto; cætery ens hoc ꝓpatitur, quod respectu cognitionis ꝓut ꝓ recto ꝙportatur ꝙ toto ꝛ recto nara ut pote pars ꝓ recti. Vndè aliud est quod dicit nara rationẽ statui aliud uero quod dicit rationẽ ꝓ recti ꝛ tali statu. ¶ Secundo poterat dici ꝙ ipsetis dari distinctionẽ ꝓter ubicunque statu per quod statui solitudinis dicat cognitionẽ ꝙ obliquo, ꝺ logicæ ꝙ recto = Sed ly dico ꝙ statu logico etiã reduplicare cognitionẽ ꝓut ꝓ recto, ꝺ n ꝙ abstracto, quare etiã ꝛ significat ꝙ recto nara rationẽ ꝓ recti.

Dubium quartum, an genus de suis inferioribus prædicetur ut pars, ꝛ ut totum? Aliqua sunt notanda, ꝛ sententiæ referuntur. Sect. 1a.

Notandum genus multipliciter ꝯsiderari potest, scilicet ꝙ ratione partis actualis, ꝙ quam ut delicet simul ex dis tra ꝺ ꝓcessit, ꝛ ut pars potentialis, ly quod ex distra potest ꝓponere, ꝛ ꝺstituere ꝺ ꝓcessit; ꝛ ut totum actuale ꝙ quam ex suis partibus actu ꝺstituitur: ut animal ex rationali, ꝺ irrationali, quod unice ꝓstituitur de generibus ꝓter media, n uero de supremo, quale est ipsa substantia, quæ simplex est, ꝺ absque aliqua ꝓpositione. Vltimo ꝛ ualet ꝯsiderari genus ꝙ ratione totius potentialis, ꝓut scilicet ꝙ ꝓa omnes ipsius ꝓcessus ꝺtinet, licet illas actu n excludat.

explicatione, ad cuius ꝓtelligentiã ꝓponunt, duplex ee abstractionis, partialis una, aliã quæ totalis. La est ꝙ ꝺatur, una ab alia ꝓcedit illa partialis ꝓcepta, partialis ut illa, ratione cuius animal ꝺ ꝓcicitur a rationali, aliꝰ quæ ipsius ꝺffert, illæ positiue excludẽ, quatenus scilicet animal, quasi pars ex modo ꝓcipiendi positiue distingui tur a rationali tã quã ꝙparte. Abstractio uero totalis ut illa qua animal ꝓtelligitur ꝓcisiue a suis ꝓcessibus, seu ꝓ speciebus, quæ illas positiue excludat, aut negat, sed potius ꝛ illas excludẽ ꝺ stringẽdo ꝙ pa. ꝛ n uero actu, ꝛ ꝙ quatenus scilicet animal est pars ad distinguendum omnes species ipsius. Vndè dicimus ens ꝙ thoticꝰ ani animal ne totali ter abstracto a suis ꝓcessibus habere rationẽ totius potentialis. ꝛ

actuali pars: ita Paulus Venetus, Sanchez, Tolet, Oña. 2a ꝓdicari fatetur per modum partis actualis, ita Pe da cui a latere, Canterus, ꝺ quo plures recentiores. 3a ut totum actuale: sic aliqui moderni. 4a autꝫ asserit ꝓdi cari ut totum potentiale. ita ꝺmuniter thomistæ, eximius doctor Suarez, Scotus, eiusque discipuli, quos communior ꝓter nostros uidetur.

Quibus sic potest 1a opio tenet genus ꝓdicari, ut est

~~prima Conclusio. Sect. 2a.~~ Dubium resolvitur. Sec. 2a.

Genus de suis ꝓcessibus nullo modo ꝓdicatur, sed ut totum potentiale. Hæc ꝓclusio affirmatiua ꝺ negatiua ut, negatiua n solum quoad rationẽ partis actualis, ꝺ potentialis, uerum etiã ad quoad rationẽ totius actualis; ꝺ quã ex quatione partis negatiua ꝓfertur ꝓclusio quoad partis affirmatiua ideo a parte negatiua ꝓcipitur, ꝺ primus)) quod ut pars siue actualis, siue potentialis n ꝓdicatur, quatuor ex dicto tho. 4 de ente, ꝺ ecclia hæc sic loquente:)) si animal n esset totum, quod est homo, n ꝓdicaretur de eo; ex nulla pars ꝓdicatur de toto. In quibus uerbis expresse dicit nulla partis ꝓdicari de toto: ꝙ genus ut pars siue actualis, siue potentialis negat ꝓ dicari de ꝓcessibus, quæ est totum, ex dicto tho. partis ꝓdicari de toto absolute negat, ꝺ tã potentialis, quã actualis pars ut.

† ꝺ ut status ly re ꝓportatur ꝙ obliquo ꝓcisiue extra ꝛ nara ꝓ logicæ ipsa ꝓportatur ꝛ recto status logicus?

† nec exprimat

† in quibus ait abstrahuisse peripatetas

Dejde ꝛ̃ patet: animal vg. ut pars ꝑue actuali, siue potꝫiali, n est totꝫ quod est homo: g. deipso n ꝓdicatur. Prouo ant: ꝙ animal ut pars ꝑue actuꝫ, ꝑ̃ ꝙa excludit perfectionꝫ rationalis: g. n est ꝙ n dicit totꝫ hominis perfectionꝫ, sed ipsa excludit: g. n est totꝫ quod est homo. Ant. ꝓbat quia qualibet pars ꝙ esse partis alij. ꝑtis excludit; sed rationale est ꝑs hominis ꝓstitutiua: g. ꝓbia uero illa ex ant̃ deducta patet, quia homo ꝙ ee talis de essentialiter dicit perfectionꝫ animalis, & rationalis.

Quoad rationꝫ uero totiꝫ actualis ꝛ̃ quam ualet: animal ut totꝫ actuale n repugnat ꝙferiora, de quibꝫ ꝓdicatur; sed animal, ut ꝓdicatur de illis ipsa repugnare debet: g. Probatur maior; totꝫ actuale, qua tale, solꝫ repugnat partes, ex quibꝫ actu resultat, & ꝓstituitur; sed partes & actus ꝓstitutiꝫ animal ratione totiꝫ actualis sunt unum, & ipsimet sunt: g ut totꝫ actuale illud, & n ꝙferiora repugnat.

Sed dices: authoritatꝫ diui tho. rationꝫ quę nostrę supra ipsa ꝛ̃ dant ee ꝙligendę de parte phisica, quę ꝙliter dubitatur ab alia ꝑte & a toto dubitone excludit, ꝙ clusi. quare ista est mala ꝓdicatio homo est materia; n tamꝫ de parte methaphisica quę ꝙliter ista ꝑcedit cꝫ alia ꝑte & ꝙliter cꝫ toto. Quare ꝛ̃ pars phisica identificaretur cꝫ toto, aliaqꝫe ꝑtes optime de illo ꝓdicari ꝑnnet. — ℣: quia x. diuꝫ thomꝫ 7 metap. lect. 12 pars phisica negat ꝓdicari de suo toto, quia n ꝛ̃ significatur ꝙcrete; sed animal, ut pars mephisica ꝛ̃ significatur ꝙcrete, ipsiusque ratione, seruat ut ex modo ꝛ̃ significandi colligitur: scilicet animal, genꝫ: g. — ℟3: animal, ee partꝫ potꝫialis, ꝙ ꝓbatum est ꝙferiora; sed quia ut totꝫ potꝫiale illa continet ꝛ̃ ideo bene ut totꝫ potꝫiale ꝓdicatur: g. Prouo mai. ut pars potꝫialis est ad ipsa superius, a g. ipsa distinct ꝙ ꝓbatum. ✠

℟ ꝙtꝫ dicimus ex dicto ꝑtis phisicę potius roborari, quam ꝙtis nostrę rationi ꝙ hucusque modi: ꝛ̃ quia materia, ut vg. ꝙliter & phisica dubitatur a toto ratione alterius ꝑtis, ideo hęc est mala ꝓdicatio homo est materia, sed animal ut pars mephisica, siue actualis, siue potꝫialis, ꝙliter & ꝑs mephisica dubitatur a toto alterius ꝑtis ponitur excludęndo mephisica: g. negat ꝓdicatio ut pars mephisica negat ꝓdicari de toto ꝙ ista mephisico & ꝙli; quare admitto solꝫ ꝛ̃ uera ꝓdicatio ꝙ ista materiali, dialectico, & phisico homo est animal, ꝙ quo etiꝫ ista est uera: rationale est animal; cęteris ꝙ ꝓtis loquimur de ꝓdicationibꝫ solꝫ ꝛ̃ ꝓdictis ꝑtibꝫ phisicis ꝙ ee ꝑtis n ponit ꝓdicari de toto, quia ꝛ̃ n ꝛ̃ significatur ꝙcrete; sed ꝙ abstracto, ꝙ modꝫ subiecti, ideo quę recta n est negat ꝓdicatio homo est materia, ꝙ homo est forma: ꝛ̃ aute pars phisica n sumitur ꝙ ee ꝑtis sed ꝑt ꝙcrete, uera ꝓdicatio erit, ꝛ̃ dicendo: homo est materialis, quia tę tali ꝓdicatio ꝛ̃ significat ide, ac homo habens materiꝫ. Unde ꝓdicatus materialis ex modo ꝛ̃ significandi ꝓpꝫ cite dicit totꝫ quod est homo. Atamꝫ licet animal quod ut pars mephisica hominis ꝛ̃ significetur ꝙcrete ex parte rei ꝛ̃ ceptę, ꝛ̃ tamꝫ sumatur ꝙ esse ꝑtis mephisicę ꝛ̃ ꝙligitur ut ꝙcrete ꝛ̃ significans ex parte modi ꝛ̃ cipiendi, seu ut ꝙ subiecto quod est homo, qui est ꝓprius mephisicus. Sed ex parte modi ꝛ̃cipiendi ipsius excludit ꝙ rationali ꝑtis ꝛ̃ ꝙid ꝙ dubitatꝫ mai. ꝙ potꝫia. ꝛ̃tinet ꝙferiora cꝫ exclusione differentię, ꝙdo minꝫ: ambiguę illa, nego, ꝛ̃liter quę min: subeat dubitone. Unde ad recte ꝓdicationis ꝑtes n ꝛ̃quit, quod animal quo modo cunque ꝛ̃tineat speciꝫ, ꝛ̃ simul ꝙliter & positiue excludit differentię totꝫ ꝑtes quas tę ꝙliter excludit speciꝫ quod quoad aliquid ipsius ipsarum, scilicet ꝙ differentię ꝛ̃cepę; extra uero se habet animal ut totꝫ potꝫiale. — I die, quod animal ut pars potꝫialis n ꝛ̃tinet speciꝫ ꝙ poa adęquate, sicut totꝫ potꝫiale, sed totꝫ ꝙ adęquate, quia ꝛ̃quit ꝙligi ut ꝛ̃tinens adęquate illud cuius ꝑtes ꝙliter excludit. — Poterat ctię dici, quod animal ut pars potꝫialis ꝙliter n dicit ꝛ̃tinentię speciei, nisi totꝫ materialiter, quia ut pars potꝫialis solꝫ ꝙliter dicit ponere ꝛ̃stituere speciꝫ per modꝫ ꝑtis, quod ꝙliter est dubitꝫ ab eo quod ꝙ ꝓpꝫ ipsę ꝛ̃tinere; sicut ipsa ꝛ̃stituere actu ꝛ̃stituere per modꝫ ꝑtis actualis, n ꝙ est ꝙliter ide, ac ipsę ꝛ̃tinere, sed potius extra, quia pars ut pars n ꝛ̃tinet totꝫ, sed totꝫ ꝛ̃tinet ꝑtes. ✠

Ex dictis ꝓbata manet pars affatiua nostrę ꝛclusionis circa totꝫ potꝫiale a ꝛ̃fficienti ꝑtis enumeratione: ꝛ̃ enꝫ genus n ꝓdicatur ut pars, nec ut totꝫ actuale; solꝫ restat quod ꝓdicetur ut totꝫ potꝫiale. Dejde ꝓbatur ratione ex authoritatę diui tho. deducta: n animal ꝓdicatur de homine ut est totꝫ quod est homo; sed unice ut totꝫ potꝫiale est totꝫ, quod ut homo: g. Maior patet quia ꝛ animal n esset ut totꝫ quod est homo, n ꝓdicaretur de ipso: g ꝓdicatur de ipso, quod totꝫ; sed dꝫ ꝓdicatur de ipso, reduplicare debet rationꝫ, quare, quia ꝓdicatur: g. minor uero primi sillogismi ꝓbatur: ut totꝫ potꝫiale adęquate ꝛ̃tinet speciꝫ hominis; sed illa adęquate n ꝛ̃tineret, ꝛ̃ n esset totꝫ, quod ipsa ꝛ̃ ualet ꝑ ꝑplicito, ꝙ ꝛ̃fuso: g. maior patet, quia ut totꝫ potꝫiale adęquate sua ꝙferiora ꝛ̃tinet.

Dices, x. a nobis dicta, pars negat ꝓdicari de toto: g nec totꝫ de parte; sed ꝛ̃ animal de homine ꝓdicaretur ut totꝫ potꝫiale, homo pars esset respectu ipsius: ꝙcludit quę totꝫ de parte ꝓdicaretur: g. — Resp. quod sicut pars ꝛ̃stitutiua ꝙ ꝓnens negat ꝓdicari de toto, ita nec totꝫ ꝛ̃ponens de parte ponere, totꝫ uero potꝫiale optime ualet ꝓdicari de parte subiectiua & potestatiua quales est hominis speciꝫ respectu animalis, quę n est pars ꝛ̃stitutiua sed subiectiua, & potestatiua, ꝙ potꝫ existere ad minus, sua animal, aut ꝙferior ꝛ̃tinetur ꝙ animali licet nata, ꝙ poa; licet n actu; esto quę ut totꝫ potꝫiale ꝛcludat magis, quam id de quo ꝓdicatur, unice magis ꝛcludit ꝙ poa per modꝫ ꝛ̃tionis ad ꝓdicandꝫ.

Argumenta solutiua sect. 3a.

Argu. 1 ex philo primo posteriorꝫ cap. 4 sic loquit: definitio, & partes definitionis dicuntur de definito; sed genus est definitionis ꝙ pars: g genus ꝛ̃ quod est definitio pars, de speciꝫ, & de toto ꝓdicatur. — Dicendꝫ philo ee ꝙligendꝫ de partibꝫ definitionis specificatiue, & materia liter, n uero ꝙliter, & reduplicatiue.

Dices: quod genus de definito ꝓdicatur ut pars reduplicatiue & ꝙliter solꝫ arguit distinctionꝫ rationis inter genus & definitꝫ; sed hoc non tollit rectę ꝓdicationis, immo exigitur, ne sit identica ꝓdicatio: g. minor patet: ideo enim hęc ꝓdicatio homo est homo, n ꝙliter sed identica est, quia ꝓdicatꝫ nec per rationꝫ aut expressionꝫ distinguitur a subiecto. — Ad huius ꝛplicę solutionꝫ duplex est distinguenda distinctio rationis, ꝙa uere expressiua & ꝛ̃ excludens, quę n ꝙdit, sed potius exigitur ad ꝓdicationis ꝙliter quę datur inter animal ut totꝫ potꝫiale & hominꝫ, ꝙa aute ꝓdicationis ꝙdiens est distinctio rationis n mere expressiua, sed excludens, ratione cuius pars ꝛ̃ ee ꝑtis excludit aliq. ꝓprium, & ratione huius ꝛ̃ enꝫ excludit totꝫ, de quo erat ꝓdicanda pars. Quare de ipso ꝛ̃quit ꝓdicari ꝓ eo ipso, quo excludit aliquid subiecti.

Adhuc replicabis: distinctio rationis nequit n esse exclusiua per rationē; tota g̃ animal ꝓ ee totius potētialis ꝑter rationē distinguitur ab homine est media distinctione exclusiua per rationē. Probo ans: ꝓ eo igit, quo unus extremus distinguitur ab alio, illud excludit g̃ distinguit omnes, est per rationē excludi. Probatur ans: unus extremus ab alio distinguit est aliud n ee seu ipsum negare: g̃ ipsum excludere. — Resp. distinguendo ans: distinctio rationis mere expressiua g̃ per. stringq nego ans; distinctio rationis n mere expressiua, sed exclusiua stricta. sendo ans. Qua distinctione adhibita. Quare duplex est ad presens distinguenda rationis distinctio; alia mere expressiua, qua ratione extremus unus extremum n explicat ee aliud præcise quam permittit quod unus excludat aliud ꝓpter stricte illud excludendo ꝑ implicitum, qualis datur ꝑter totum potentiale, g̃ ipsas species, quas n excludit, cum illas excludat g̃ stricte. alia vero. Vnde ratione istius distinctionis expressiuæ totum potentiale n est aliud mere præcisiue, g̃ negative, n autem ponitiue negat illud, cum potius ipsum excludat ꝑ implicitum, g̃ ipsa. Ita vero distinctio rationis positiua, g̃ absque stricta est qua una pars distinguitur ab alia ipsa excludendo. * Si autem iungas, quod distinctio rationis mere expressiua exclusiua ee debet talis expresse: duodecy distinctionis rationis exclusiuæ n permittere plusiones g̃ negationes aduenire ꝓpter implicitum. Vnde repugnat istis distinctio exclusiua ꝓ expresso ꝑter animal ut totum potentiale g̃ ipsius species. *

*dic distinctionem rationis aliæ mere præcisiuæ ee, g̃ aliæ negatiuæ, ita datur ꝑter totum potentiale, g̃ species quas exclusiua n est; ita vero est exclusiua, g̃ datur ꝑter partes. *

Sed dices distinctio rationis, quæ datur ꝑter animal ee partis g̃ hominis n est exclusiua: g̃ animal nō potest prædicari de homine. Probatur ans: distinctio rationis animalis ee partis respectu hominis est distinctio partis ad totum: sed hæc exclusiua n est: g̃. Probo min. pars a toto distinguitur distinctione excludēti g̃ eluiti; sed distinctio qua unus excludens, g̃ aliud eluens est, n ut exclusiua, quia excludens ee excludēs aliud, illud n excludit: g̃. — Respondeo distinguendo ans n ut exclusiua respectu hominis sendo ans; respectu ejusdem hominis nego. Vnde quod talis distinctio rationis sit exclusiua respectu rationalis tollit quod animal ut excludens rationale prædicetur de homine, quia x. superius dicta animal g̃ x. diuisa tho, ut animal prædicetur de homine dicere, g̃ excludere debet totum quod est homo; quomodo autem hoc potest dicere, secundum quod excludit rationale, quod est aliquid hominis? — * Ad: dic distinctionem rationis ee exclusiuam respectu rationalis ꝑ mediate g̃ mediate respectu hominis ꝙ perfectionis differæ. Vnde licet excludatur ꝓ homine adæquate sumpto, g̃ ipsum ne n excludat, ipsum tamen adæquate excludit ratione alterius ꝑtis. *

Replicabis: animal ee totius potentialis n dicit totum quod est homo: g̃ ut sic n prædicatur de homine. Probatur ans: animal ut totum potentiale n dicit perfectionis rationalis: sed homo illa dicit: g̃ maior. stat, quia animal adhuc ut totum potentiale est additum præcisum. — Negatur, quod animal ut totum potentiale, licet expresse n dicat, quid quid ipse homo, optime tamen ꝓplicite, g̃ sensu. Vnde ꝓplicite stans dicit perfectionis rationalis, ꝙ totum est aliqua hominis; sola enim differa excludit, quæ tota ipsa ut ꝑtis respicit.

Argues 2: replicabis: ideo animal, ratione partis perfectionis rationalis n dicit quia ipsa excludit: sed stat quod ipsa excludat solum expresse, ipsa ꝓplicite dicat: g̃ Probo min. stat exclusio expressiua, g̃ actualis, ꝑ exclusionem implicitam, g̃ ipsa: g̃ Probo ans: stat distinctio rationis expressiua ex identitate ꝓplicita rationis: g̃ — Respondeo animal ee partis præcidere a rationali præcisiuam partialem stricte, eo quod ꝓteligatur præcisum a rationali per exclusionem positiuam ipsius; nequit autem illud ponitiue excludere si talis exclusio tota est expresse, g̃ partialis ꝑ exclusionem implicitam. Ita pars ut præcisa sola dicit tota per talis exclusio nihil ee, quod nec expresse nec ꝓplicite dicat aliquid ꝑtis animalis ee partis. *

Arguo 2: ducimus quod datur ꝑter genus, g̃ species, quod illud prædicatur ꝙ complete: species vero quid complete; sed hoc ita solum est, ac genus prædicari ut partis existis, species vero ut totum existis: g̃ * genus prædicatur, ut perfectibile per species: differa: g̃ ut ex pars, quia ex solum ut pars perfectibilis est. — * Respondetur adhuc distinctionem ꝑter genus, g̃ species ee, ꝙ eo quod genus n dicit expresse totum existis: sed tota aliquid existis; esto ꝓplicite totum illud dicat, species autem ꝙ quod expresse dicit tota existia. Quare prædicatur quid complete, prædicari dicitur + prædicari datur, g̃ genus quid complete. — Ad 2 duo genus prædicari ut perfectibile perfectibilitate superiori de inferiori, n autem parte de parte. *

Sed dices: g̃ genus ad species distinctionem, qua prædicatur, n dicit expresse totum ut pars expresse: g̃ n ut totum potentiale. — Resp. distinguendo ꝙ quæ n dicit expresse, dicit ꝓplicite claudit. sendo dicit excludat nego. stans: g̃ distinguo ꝙ quæ ꝙ quæ. Vnde genus distinguitur ab specie, ee eo quod species prædicatur ut existis potentialis, sendo. stans, nego quæ ꝙ quæ. Vnde genus distinguitur ab specie, ee eo quod species prædicatur ut existis dicit expresse totum existis, genus vero ꝙ quod expresse dicit partis existis, g̃ tota ꝓplicite, ideoque ex hoc n sequitur quod prædicetur ut pars expresse, quia licet hoc ipsum totum dicat partis existis, n dicit expresse partis existis, ee partis existis sed ee totius potentialis, quia dicere expresse partis, ee partis et est dicere ꝙ exclusionem alterius ꝑtis quod falsum est ex dicat expresse partis existis ꝙ exclusionem, plicitam alterius partis, quod ita sublime est ac dicere partis existis, ee totius. * Aliqui vero dicunt genus expresse dicere, partis existis tamquam rationis prædicabilis ꝙ ꝓplicite rationis totius potentialis tamquam rationis superioris prædicationis; sed hoc est falsum genus n prædicari ut totum potentiale expresse, sed ut partis.

Replicabis: repugnat, quod genus exprimat rationem partis, g̃ rationem totius potentialis: g̃. Maior. stat, quia distincta est expresse partis ac totius. Minor vero probatur: exprimeret tunc eadem ratio partis existis, sed aliunde per nos ratio totius potentialis exprimeret: g̃ — x. dicta, genus licet expresse dicat aliquid existis, n tamen totum: g̃ quod corruendet existis ut una pars, ꝓteligitur genere expresse, g̃ alia tota ꝓplicite: g̃ genus n ꝓteligitur ut totum potentiale expresse. Hanc ratio quo: n ꝓteligitur totum potentiale expresse, qui expresse ꝓteligatur huius partis; sed quæ est ꝓplicite, est totius potentialis pars: g̃ — ꝙ ex dictis sequitur quod genus totum expressiue distinguatur ab specie, hoc n est dicendo: g̃ minor. stat, quia unus prædicabile fortiter aliud excludit, per distinctionem vero expressiuam pure unus fortiter aliud n excludit, aliud de genus ut totum potentiale differa excluderet. Maior autem primi illi probatur: genus distinguitur ab specie, quia ita prædicatur ut tota existia expresse, genus autem n ut tota existia expresse, sed ut aliquid existis: g̃.

* Ad 1m x. dicta distinguo mai. rationy partis ~~ee ey~~ jee partis scdo maiory, jee totiny potstialis nego mai. Quare ut tg diximy, geny n exprimit rationy partis essig jee party, quod solu pugnat ⊃ ratione totiny. — Ad 2m diximy ad rationy totiy actualis ⊃expresso exigi ~~utrag parte expresso~~ partes ⊃expresso; alioqn ad toty potstiale ⊃expresso sicut n exigitur actualis party, sed potestatiue, nc sufficit quod ipsay ⊃plicito jcludat: jquigty scilicet ipsay ~~hic~~ distinct ⊃inet jpoa. quod est ipsay ⊃plicito dicere. — Ad 3m dico geny, d speciy n toty expreime uery etiq formaliter d speciy, quodlibet sit jdistincta specie pdicabilis. Quare aliud est, quod jpdicari. ut aliquid essig ⊃expresso, d ut toty essig speciy toty adsit adsint expressiony alteriy party essig, aliud autc quod toty expressiue distinguatur; hy est uery. Cy que falsy; quia geny pdicatur ut dicy distincta superioritate formaliter distincta que respecty scilicet superioritate generis ad speciy; speciy autc superioritate speciei ad individua. d deinde arguty ptiq patitur; siquidc subiecta, d accesy toty expressiony adsint supra ens, cy tamc inter se realiter distinguatur.

geny per mody partis potstialis n excludit diffrc: d est toty quod est speciy, d ie de ipsa pdicatur. Prouo ans: geny jee partis potstialy ⊃inet jpoa diffrc: d ipsay n excludit sicut ut toty potstiale illa n excludit quia eay jpoa ⊃inet. Probatur ans: geny jee party potstialis est ⊃trahibile per diffrc; sed ut ⊃trahibile per ipsay eay ⊃inet jpoa: z. minor pbatur: ut ⊃trahibile per ipsas est jpoa adillas; sed ut est jpoa adipsas, sed superiny qua formaliter tale ⊃inet jpoa speciy: z. *

Respondeo negando ans; ad pbationc nego etiq ans; ipsa formaliter; ad pbationc distinguo mai. est ⊃trahibile per diffrc cy exclusione illary scdo ⊃ jclusione nego mai. inter quc hibile scdo; aliter nego mai. Quia animal d: jee partis potstialis respicit diffrc rationalis ut pars tis. quare nc ipsa excludit. ideo que formaliter n ⊃tinguitur ut ipsa jpoa ⊃inetty, quia toty ~~diffrc~~ ⊃inet ipsa put toty d formaliter superiny respiciendo speciy ut speciy jmediate, mediate que ipsa diffrc; d dicit jee par tis potstialis sit ⊃trahibilis, d jpoa ad diffrc, est jpoa adipsa tanquc ad partc: ⊃ uero tanquc ad speciy. Tanquc ⊃ ipsa speciy formaliter jnferiori ⊃tety; sicut ⊃tra ⊃gcit, toto potstiali respicitur diffrc mediate ut speciy, d ut partc ⊃tinere valet subiectiue, d potestatiue, que put nc ⊃tineri debet jtoto potstiali n autc pars jpartc. ~~Potest dici quod animal jee partis potstialis toty ⊃inet~~ Vnde ad ultimy animal jee party potstialis toty ⊃inet jpoa speciy jadequatc quia ipsas n ⊃inet ly speciy diffrc, que formaliter excludit. * Ad ultimy dico animal jee partis potstialis n respicere ut formaliter superius diffrc ut jferiora, sed tanquc ⊃partc. *

Replicabis: geny ut toty potstia formaliter excludit, sed ⊃inet illa actc: d ipsa excludit formaliter actc. — Resp. quod ex n ⊃tinctia actuali, tenue jfertur (si aliquid jfertur) n jclusio formalis actualis n uero exclusio formalis actualis; nq jter ~~ab~~ exclusiones formales actuales, d cluyions jeody ipsi datur media: scilicet jclusio potstialis pscindo ab exclusione, d cla sione actuali

* Dicey cy jclusione potstiali ⊃patitur jexclusio actualis: d stat, quod geny jee totiny potstiali jcludat jpoa diffrc, d quod ipsay actc, d formaliter excludat. Probatur ans: jclusio, d exclusio toty opponuntur teriales, d ⊃pecifipatiue scedo ans. Sic d geny jse, d ⊃pecifipatiue d habet exclusionc actualc diffrc, d jclu sionc ipsary potstialc, capery n jeody ipsi formalis. Quare geny jee animal formaliter jee partis dicit formaliter exclusionc illary actualc; jee totiny potstiali formaliter dicit jclusionc seu ⊃tinctia potstialc diffrary. Vnde put nc nequit formaliter dicere exclusionc actualc illary: nq exclusio actualis formaliter n est jclusio potstialis. *

Replicabis: geny n geny jee totiny potstialis jcludit ⊃plicito diffrc cy ipsis ut toty po tstiale idsticatur. Sed hoc repugnat, si toty jpoa diffrc jcludit: d. Prouo min. repugnat aliquid idsticari ad extremo, quod toty jpoa dicit: d. Ans. stat, quia nc n est actu tale extremy, sed toty potest illud ee; vnde ad symy potest esse jpoa ut cy ipso idsticetur. — Resp. distinguendo mai cy ipsis idsticatur ⊃plicito scedo mai. ⊃expresso nego mai. d distinguo min. si toty jpoa phisica scdo logica nego min. d etiq ad pationc distinguo mai. ⊃expresso nego mai. d distinguo min. si toty jpoa phisica dicit scdo ans, jpoa logica sub distinguo ⊃ extremo ut actu. ⊃tety scedo ans quod toty jpoa phisica dicit scdo ans, jpoa logica sub distinguo ⊃ extremo ut actu. ⊃tety scedo ut jpoa. ⊃tety d actc n excluy nego ans. — Quare repugnatia stat jeo, quod extremy, quod est jpoa phisica ad aliud cy ipso idsticetur: dic materia phisica cy forma idsticari nequit: ataxc extremy quod est jpoa ⊃tety, actu pure logica ad aliud optime cy ipso idsticari valet, ⊃ ipso scilicet ⊃plicito, d put est jpoa ⊃tety, actu n excluy.

Sed adhuc jurges; l geny ut toty potstiale actu idsticatur cy diffrc, l n? si ly: g n idsticatur, sed toty potest idsticari. si ly: d ipsay dicit, d jcludit n jpoa, sed actu; quia quod actu idsticatur cy alio n jpoa sed actu est id cy quo idsticatur actu. — Dico geny jee totiny potstialis actu idsticari ⊃ plicito cy diffrc put jpoa ⊃tety. Vnde actu dicit diffrc put jpoa: jquigty scilicet geny actu dicit ⊃tinctia potstiali diffrary. *

Arguy 1: animal n pdicatur de homine ut toty potstiale: g. Prouo ans: si animal pdicaretur nc de homine, pdicaretur de illo ly ⊃tinctia potstiali leonis, d aliary speciey; sed hoc repugnat: g. Prouo min. si hoc ita est, etiq de homine pdicaretur leo. hoc repugnat: g. minor pbatur: de homine pdicatur, quid quid ⊃inet pdicati, jui pdicati: g si animal ut pdicatur homini est, ~~si~~ ⊃inet leoni, etiq ute de homine pdicabitur. —

Ad argutty ⊃posity uarie ab authoribus occurri solet. Aliqui dicut, animal dy actu de homine pdicatur ratione totiy potstiali ~~amittere~~ amittere ~~amittere~~ toty que exigi ad logicq pdicationc, quod animal quia pdicatur, sit superius ma terialiter, d pdicabile, n uero formaliter. Alii dicut animal ~~dicitur~~ actu pdicari ut toty potstiale potstialitate exercita pigno ante ad pdicationc, d n pigno pdicationi. Alii autc distinguut ~~genere~~ sumpty ad, d conceptq, in, dicut que animal genery ut toty potstiale ly sumpty in quo ⊃ inferiora sit

Si autc dicas quod toty potstialis dicit ⊃expresso ⊃tinctia potstialem diffrary: d ipsay ⊃ tras ⊃expresso. — Resp. quod ⊃expresso dicit ⊃tinctia potstialem diffrary, que ⊃expressio dicat diffrc. Sicut causa ⊃expresso dicit ⊃tinctia effectum n tamc ⊃expresse ly secty ⊃tety.

80

sit, n prdicari de homine Vg. sed quod dy de ipso prdicatur, exp dicit concepty ad quo sferissa
omnia respicit qee totius potstialis.
In tsta 2 solucoy uarietate pugnata nullatenus ymorabimur. Vnde diuisum illi ma quantitate reluctj
resp: nego dy any: ad quationy nego mai. Illg hic distinguo Vy stinctia potstialis alterj speciey tolerata
stinctia potstialis se habyte ut ratione prdicate nego mai: ut sdicit ad prdicandy, concedo mai, minore
do qua todo modo distinguo ad eius quationy nego mai: ad ultimu quationy distinguo any: quid quid stinet
prdicabj, poa nego: actu concedo anse. Vnde dy de homine animal prdicatur 2 distinguenda est ratio
quag prdicatur, 2 sdicio ad prdicandy. Quare animal Vy quod perfectionu quag stinet actu scilicet Vy
perfectionu hominis hominis, prig est ratio qua prdicatur. Sic ipsa rara animalis Vy quod excludit
detrahtg huiusmodi speciei perfectionu est ratio prdicata 2 affrata; Vy uero stinctig, poa dicit condionem
ad prdicandy: condio autg ad prdicandy prdicari n debet. Sic ipsa animalis rara, ut inclusa 2a ista
tione prdicati prdicatur de homine, quy 2a stio prdicatur.

reduplicat animal, ui prdicati; sed animal, ui prdicati reduplicat ee toty potstialy, seu potstialy stinctiy: 2. maior patet; quia quid quid reduplicat amal, ui prdicaty est prdicaty de homine: 2 de ipso prdicatur. — R: 2 sola sdio ad prdicandy n prdicabitur; sed contingit potstiali n est sdio, sed ratio
forlis stituens animal, ratione prdicati: 2. Prouo min. animal est prdicaty forliter, qua forliter
dicit ee toty potstiale: sed stinctia potstialy n est sdio, sed ratio forlis stituens animal, ratione totius
potstialis: 2. — 3. animal dy actu prdicatur de homine, n poa sed actu stinet hominis perfectionu
2 n prdicatur de ipso ut est toty potstiale respectu illius. Sdia patet, quia ut toty potstiale respectu
hominis isty. stinet, poa perfectionu illius.

Adty duitquo mai quid quid reduplicat ui prdicati ex parte
sdionis nego: ex parte rationis forlis prdicata sdeo mai. 2 min. subeadu distinctione. Quare amal ut prdi
dicatum 2 dicit sdicio ad prdicandy 2 rationi forlis prdicati, quag est ratio prdicata. Vnde ratio totius
potstialis seu stinctia, poa est ratio reduplicatiue, prdicato est tsty ut sdio ad prdicandy, n uero ut ra
tio forlis prdicata. Sic dicit reduplicatiue stinet rationi, qua animal prdicatur, n uero ut ratio quag
simul cy hara animali prdicetur, sicut 2a istg prdicati, animali est ratio qua animal prg
dicatur, n uero ratio quag simul 2 animali prdicetur, aliter falsa prdicatio foret. Vnde tsty
dicti ualet prdicari ut quo, n uero ut quod. Insta ctg, opione straria. —

*Ad Vy cessa 2a stia, 2 distinguo quo subisty n est sdio respectu rationis quag prdicatur, nego. respectu rationis, qua ratio quag prdicatur
sdeo minor subly. ad quationy distinguo mai. qua forliter dicit esse toty potstiale, ty quag rationy quag prg
dicatur nego tsquag rationy qua sdeo mai. 2 min: 2 distinguo quo sicut ut supra? stinctia 2 potstia
lis est ratio qua est sdio respectu rationis quag prdicatur, quale est ipsa animalis rara, licet n sit. sdio
respectu rationis qua ipsa rara prdicatur, sed forliter ipsa ratio qua. Vnde istis stinctia licet for
liter stituat animal, ratione totius potstialis, n tamq, ratione quag prdicatur, sed est quid
exacty ut ista prdicetur: insta que ut supra. — si autg dicas: illa ut ratio forlis prdicandi quag
forliter stituit prdicaty, ui prdicati, sed stinctia potstialis forliter stituit animal, ui prdi
cati: 2 est ratio forlis prdicandi. — Diesdy stinctig potstiale ee rationy forlis prdicandi ut quo
n ut quod, 2 sic solu stituit prdicaty, ui prdicati Vy rationy qua ipsy prdicatur; n autg Vy ra
tionu quag prdicatur. ✝

Ad 2y duo animal adue dy de homine prdicatur toty potstiale ee, quia tse stinet
poa omnes alias species. Quare licet n sit toty potstiale respectu hominis precise est tamq respectu huius,
2 aliaru specieru, aliqty scilicet hominem quag alias species stinet cy hac differa, quod adue stinet homi
nis, 2 poa alias. Vnde licet ut toty potstiale stinere tsty, poa debeat illas species de quibus actu n
prdicatur, n tamq illg de qua prdicatur actu quag adue tse stinet ut species proxime inferiores.

Insurges animal, dy actu de homine prdicatur, est determi
nata adipy: 2 n est differens ad alias species nec per ipsas strahuile: 2 nec toty potstiale. Ia stia qua
tur ee forliter differens ad homine 2 alias species, simul forliter determinata ad homine sit prdica
ta stradictoria: 2 — resp. duitquo any est determinata ad homine Vy nego Vy propria hominis sdeo 2; 2 duitquo queru: nec per ipsa strahuile, isti. sponito stractionis
logicalis ad homine sdeo; isti diuiso nego stia. Animal 2 dy determinatur ad homine per actuale
prdicationu, n determinatur Vy omni extensione, aptitudine 2 poq quag ut toty potstiale habet, sed
unice Vy illa quag homini correspondet qua que ipsy stinet. Iuare adue dy actu de homine prdicatur,
2 est determinata 2 differens determinaty ad homine tsty, differens que 2 strahuile ad omnes alias
species, quod licet repugnet isti sponito determinationi ad homine n uero isti diuiso: quia non est
hoc est animal de homine prdicatu, quatg est ex se strahuile per alias species est. n uero taliter
quod quod ponit simul contingere ee stractu ad leone; Vg. cy ee quod est esse detrahtu ad homine.
Sicut dicitur de materia 2a quag adue ut informata 2 determinata per formam A est actuabilis per
formam B isti diuiso informationis a forma A, n autg isti sponito. Sic uolutas se exercens per amo
rem, quia libera, est potens ad odiu n isti sponito amoris, sed isti sensu diuiso

Argues S: genus animal
de homine prdicatur quo modo quo est ipso, sed est ut pars ituto: 2 nec prdicatur. maior stat
quia prdicandi modg sequitur ad modu essendi. — 2: differa prdicatur ut pars 2 genus. Ans qua
tur, differa est species pars 2 ex modo recipiendi significatur per modu alteri adiacentis. Sic ad tolu 2 di
recte, predicamento totalis: 2 ut pars, prdicatur, per modu alteri adiacentis. — Resp ad ty quod ad modu
essendi istionaliter sequitur modus prdicandi, n uero ad modu essendi diuisu 2 absolute ipsu. Iuare cy amal
ut superius 2 toty potstiale sit respectu omnium specieru, nec de ipsis prdicatur. Ad 2y dicimus differa ee partis
mephinici 2 stitutiuq specie. Atamq dy de ipsa prdicatur, tsty dicit rationy partis specificatiue, forliter
uero 2 reduplicatiue rationis totius potstialis; quod autg idiuide locetur, prdicamento, hoc n tollit rationis
totius, sed potstialis, sed tsty quat a supremo genere directe n descendere. Prdicari autg per modu

alteri adiacehy n est prædicari ut partz forliter, & reduplicative, sed prædicari 2 dicni huiari adiective, & n subsistive

Arguez ultimo: n genus prædicaretur ut totu potestiale, prædicaretur ut quid finitu; hoc repug nat: g. Prouo min. ut totu potestiale est ut stines ibra omnes species; sed nullo casu tenere finitas, si negatur species: g ut totu potestiale finitas stinet species; sed ut finitas species stinens est quid finitu; quia finitu n stinetur finito: g. si prædicatur ut omnes species stinens, prædicatur ut quid finitu. Nec uero quatur illa minor secundi illi: sub genere animalis. n. soly stinens omnes species animalis actu existentes, sed omnes possibiles; sed Deus infinitas animalis species educere ualet. g. — Respondetur sub genere animalis ut est totu potestiale stinens finitas species secundum per se uero catheg rematice; quod n repugnat. sicut finitu creatu qui finitu, est actus finitus secundum per se rematice hic stinet, quatu scilicet possibiles, sic actus illius usque finitu, ita ut nullus eliuat actu, ultra quz alius elicere n potest; ideo stat infinitate. sic animal taliter stinet species actu existentes, ut alias usque in infinitu sit ipsi possibiles; taliter tamen quod nullus existat finitus. Quidu arguitu ea, ui habet aduersa, ita aduersariu. na licet animal n prædicetur sit totu potestiale, sic tamen totu potestiale est. — L. dic ee totu potestiale respectu specieru q quibus prædicatur, quod n finitu. —

Dubiu 5: an genus immediate de individuis prædicetur?

Pauca præmittentur, deinde referuntur. sec. 1a

Notandu individuu aliud subiectu, aliud suppositu, et subiectu aliud ee subiectu totu essentiale speciei singularitate affectu, ut Petrus hic homo. Sic unice forliter includit partz essentiales affectz singularitate, ut hoc animal illud rationale, &c. Vnde quæstio de utroque procedit. Ita quia opio tenet 1ug plurez, propugnat aliqua thomistaru individua, suple ta negat. cæteru ad quæstis resolutionem sibi supponendo, quidz licet philosophia repugnet, n ut ratio sua sic theologaliter n aliter quia sibi videtur qualit animal ut singularitate affectu, qui species apprehendat: nec a longe motu gressuu uisu, alia ue operatione sensitiua, potest quis cognoscere illud animal esse qui cognoscat rationale, aut irrationale detrahere esse. Constat etiq ex applicatione propositione opusculo 55 sic loquente: cu habemus hoc animal, sibi uiderimus, antequam adueniat ad formam hominis, apprehendit formam uniuersalem, hoc individuu, scilicet animal. ex quibus infert, sibi apprehendere posse animal, hoc individuu, quod est ig, ac animal singulariter, qui apprehendat hominem quequid homines apprehendat.

La opio quo thomistaru est, asserit genus immediate n posse prædicari nec de individuis, quibus supponitur etiq sequitur Dominicus Flandria. Na fatebur posse immediate prædicari ta de subiectis, quz subiectis: sic Murcado, obiectu, & alii. 3a uero tenet immediate prædicari de subiectis, mediate aute de subiectis aute mediate: ita Arriaga, Suarez, & quz plurez moderni. Sit g.

Nostra conclusio. sect. 2a.

Genus prædicatur immediate de individuis subiectis, & de subiectis mediate. Quoad 1a partz sic: conclusio patet: iter animal, & hoc animal forliter nihil mediat: g hæc prædicatio, hoc animal est animal, immediata est. Prouo ans: si aliquid mediaret, maxime differa rationale, & irrationale; sed nullu ex his forliter mediat: g. Prouo min. hoc animal ex modo significadi nec dicit forliter rationale, & nec irrationale: g.

Quoad 2a uero partz patet: hæc prædicatio Petrus est animal, quia iste animal prædicatur de Paulo, & quia de homine prædicatur g & de Petro de homine, immediate, & de Paulo mediate prædicatur. Probatur ans: ideo animal ad Petru contrahitur, quia ad hominem est contractu; sed modo quo ad iste contrahitur, de illo prædicatur: g

Argumenta soluuntur. sec. 3a.

Arguez 1. contra 1a conclusionem: ideo hæc prædicatio, Paulus est animal, est mediata, quia iter subiectu & prædicatu aliquid mediat, scilicet species hominis; sed etiq iter hoc subiectu hoc animal, & prædicatu animal aliquid mediat g etiq est mediata. Probatur min. hoc animal, disiunctiue forliter est rationale, & irrationale: g disiunctiue mediat rationale, aut irrationale. — C: individuu, subiectu totu media te contrahit genus; sed 1a. superius dicta modu prædicandi est 2a. modu contrahendi: g. Prouo maz. individuu subiectu totu contrahit genus media specie: na genus per prius descendit ad species g quo ad individua: g. — 3. individuu est tuu secundariu generis, & speciei primariu; sed genus immediate prædicari debet de tuo primario, sicut mediate de secundario: g.

Ad 1u dicimus iter hoc subiectu Paulus, & animal species mediate forliter, quia ipse est forliter homo ex quo habet ee forliter animal; sic tamen iter hoc animal, & animal licet aliquid materialiter, medie n uero forliter, ideo que est prædicatio immediata. — Ad 2u dico uera ex argumento tuo, ii de individuis subiectis procederet, n autem de subiectis quia de ex uitu generis est species prædicari, quare logice ad ipsa immediate contrahitur, quatu scilicet illa prædicabilia differunt specifice. Sic dicimus tuu primariu respectu generis, ut species subiectis totis que immediate subsistunt: & ut alia dicta præcludat replica, eligere individuu subiectu totu, & genus n se habere ut genus supremu, & infimu, iter quos nullu alternu mediat, sed ut individuu, & species subiectu totu.

Sed dices iter hoc animal, & animal forliter media diat aliqua differa determinate ista: g. Prouatur ans: hoc animal licet determinate n significet forliter rationale, aut determinate irrationale, indeterminate tamen unu ex illis forliter significat: g. Prouatur ans: hoc animal forliter significat esse aliqua specie: g. — Vlo. 2. dicta hoc animal soly forliter, & ex modo accipiendi animal singularitatez significare, n uero eu aliqua differa specifica nec aut forliter est aliqua specie, sed individuu subiectu totu dicit præcise differa numerice, n uero specifice, sed ab ipsa forliter præscindit

Siquidz hoc animal licet forliter rationale, irrationale esse debeat, forliter uero ex modo concipiendi ab utroque præscindit.

Siquidz hoc animal licet forliter rationale, & irrationale esse debeat, forliter uero ex modo concipiendi ab utroque præscindit.

& nec determinate nec indeterminate

Replicabis: differa numerica est ifter omneq ultima & negat ymediate genus strahere. Probatur sria: si ime
diate genus straheret, esset, & n esset ultima; esset, ut debet suppoi, n esset, quia adue post ipsa aduni
ret differa specifica strahi genus. hoc repugnat: q. = resp. nego 9a dubiq; do sque negat ymediate genus
strahere prime. Sedo, logice subdutiquo differa numerica spletz sedo strig; spletz, ifery subdutiquo: genus
ut genus sedo ut species; spletz nego strig. Vnde differa numerica (numeritur) spletz & put; diuidua, spletz
put determinat omnes gradus mephisico; & put sic contrahit mediate genus; tollit media differa specifica;
(numeritur) spletz put; diuidua; spletz, & quoty n determinat omnes gradus; quo issa ymediate logice
strahit genus; ut sibi est species; spletz respectu illius. Quare talis differa numerica spletz sper dicit ee
ultima quia numerica, & quia; fra ipsa alia n habet: nec opterea alia differa scilicet specifica, supra ipsa
forliter; & eligitur quia ista solu; & eligitur forliter ifter; diuidua. spletz, & genus. & ratio est quia sicut
ifter; diuidua. spletz, & species spletz nulla differa mediat, sic nec ifter; spletz, & species; spletz.

qua forliter ultima est talis respectu alterius, quae n ultima, sed media sit. sed ista est specifica: & ifter differa
ultima; spletz qua & genus forliter mediat specifica. = 2 differa numerica nequit ee; spletz ee: q. pro
uo ans: differa numerica est ex se habet; plicee: q. & spletz n valet ee, aliqde. sposita foret, & diuisi
bilis. = Adly dico differa numerica; spletz ee ultima forliter quia; fra alia n habet, n tamq; tuc; & eligitur
ut ultima, & quoty forliter alia supra forliter respiciat. quia hoc soly sumit ipsi spletz accepta. = Ad
2m resp. differa numerica; plicee; se, & obiectiue, n tamq; forliter expresse, & quoty potest, & eligi ut affi
ciens unus gradus praecisivo ab alio.

Ad ly respondendo dy x. dicta; ad addita nego mai.; ad quationem duplo mai. species
2q; & ferioritas; mediata, & diuidua 2q; & ferioritas mediata. sedo mai. & diuidua mediata
nego mai. & ad duplo min. eodem modo. Quare diuersitas relationis superiorit superioritatis n est mensurata
penes diuersitate materiales, sed forte trorq; scilicet superioritas diuersa est ex diuersitate & ferioritatis
tri; & diuidua ad tri, & species diuersa; & ferioritas n habet relate ad genus; sed soly ens; & ferioritas; mediata
& diuidui respectu subiectiui; & species praedicabilis, & ferioritas; mediata species subiectiui respectu generis; ut forliter
diuersa, quia tuc; ut relate ad duplo superioritatis scilicet ad specifica, & generica; atamq; & ferioritas
mediata unius tri, & mediata alterius n fuat diuersitatis forte, nec arguit diuersitatis relationis, sed eiusdy
ad unu; mediate, ad aliud quae mediate tratq. sicut ide habitus eadq actio tratur; mediate, & primario ad
eiusdy & mediate, seu secudario ad proprietate. = Si aut dicas & ferioritate; mediate diuersa; quod genus
respicit species ut forliter est & ferior; mediate, & diuidua quae ut forliter & ferioa mediate; & ferioritas aut
forliter; mediata est diuersa forliter a numero ab & ferioritate mediata. = Ad 2m & ferioritas ee me
diata, & mediata n ee diuersitate de forli se habeq respectu diuersitatis superioritatis, nq immo fuat
eadq superioritatis, quia superius eadq superioritate, quia tratur ad aliquid mediate, ad aliud; mediate tra
ri debet; nq; tuc; tratur ad unu; mediate, & quoty ad ipsu mediate alio tq quq tio tratur. ut stat ex eadq
actione trata ad eiusdy & proprietate. *

Argues 3: species de; diuiduis; spletis adaequate praedicatur; sed species ad
aequate ista forliter; eludit genus: q. 2q utrud etiq; mediate praedicatur de; diuiduis. & genus; media
te de ipsis praedicabilis. = 2. Petrus forliter & logice est; mediate homo; sed homo forliter; mediate est animal
& Petrus forliter; mediate est animal. = Adly dicimus genus non debet adeo; eluiu; & species; mediate, de
diuiduis praedicari, quia ipsa species adaequate ne de illis praedicatur. Atamq; non sequimur de genere put
species; eluiu, sed put ab ipsa progredit & abstractiue; quo issa tuc; mediate de; diuiduis praedicari valet. —
Ad 2m dicimus Petru ee forliter animal; mediate ratione speciei, quq claudit; n aliate ratione; diuidui. Vnde
illius eadq ratio sicut & ipse est fallax: pars A est; mediata parti B. sed pars B est; mediata C: & pars A
est; mediata C. sicut hic: prima unitas est; mediata 2q; sed 2a est; mediata tertiq: & q unitas 1a est; me
diata 3a.

Tertio solet etiq; quiri: q genus praedicetur de; diuiduis ut genus? & ut species? quae difficultas ex anti de
pendet. Diximus de; diuidui; spletis ut genus praedicari. Vnde dubiu; pendit de; spletis, de quibus adhuc
dixerimus ut species praedicari. Sora patre Hurtado & aliquos, qui recedut a omuni uia, qua communiter omnes
pergut. & ratio nostra sic pendet: ilia est praedicatio speciei de; diuiduo, & quae praedicatu est tota subiecti
existia; & sed; haec: hoc animal est animal praedicatu animal; est tota subiecti existia: & Probatur
minor: ita se habet praedicta praedicatio, ac ista: hic homo ut homo; sed; ista praedicatu est tota subiec
ti existia: q. = tu quia ideo; 1a est tota subiecti existia quia hic homo existaliter tunc dicit rationem hominis
cu; singularitate n pertingit ad hominis existia; sed hoc animal existaliter soly dicit rationem animalis cu; singula
ritate, quq n pertinet ad animalis existia: &

Contra: si animal ut species praedicaretur de; diuiduis; spletis, esset
subiectiua, quia genus est, sic praedicaretur. Vnde ista haec subiectiua est subiectiua, esset species de; diui
duo quia praedicatu tota subiecti existia foret, ut supra diximus. cu & repugnet genus supremu, qualis est
subiectia, species esse, pariter repugnabit, ut species praedicari. aliter enim genus supra se haberet repugnat aute
genus supremu aliud supra se habere. = Diximus quilibet subiectia ut genus supremu, atamq; cu quod forliter
reducitur; praedicta praedicatione, nec forliter dicit ee genus supremu, nec; simu respectu subiecti, nec
species; simq; aut subalternu, sed praecise species logicq; spletq & praedicabilis, & quoty praedicatur ut tota subiecti

Si uelis dic ee de nominatiue speciei simq praedicabilis

essentia, quia ut ꝙ diximus ⊥ dubio huius tractatus, n repugnat genus supremum ee denominativum speciei. Nec ꝙ quod forliter predicatur; predicta oppositione, dicit forliter habere genus suprase. ng hoc solum est verum, ꝙ ordinatur ut species inferioris respectu respectu rationis predicabilis ut sic, ubi supra de loco citato dictum fuit.

Sed dices: species adue predicabilis, d logica ponitur ex genere, d differa: ꝙ. Probatur ans: ꝙ quia predicatur ut tota essentia, quia ex genere, d differa. stat; ꝙ quia habet predicari tenet quodlibet aliud predicabile, quod est ratio generica, aliunde qua taliter predicari, scilicet ut tota essentia, quod est differa specifica: ꝙ. Dico species predicabilis, spleta, qualis ut subiectia, n sumatur ut denominativa, species subiectivalis respectiue rationis predicabilis ut sic, ꝙ est subiectivalis est; Atamq ut forliter predicabilis de individuis, spleti n respicit genus hoc predicabile, ꝙ cui subiicitur, tract que; se habeat rationis predicabilis, d simul differ scilicet ee predicabile equalis ut tota essentia; Atamq ly predicatur

Sed dices: species adue predicabilis, d logica stat genere, d differa: ꝙ. Probatur ans: predicatur ut tota essentia; sed tota essentia stat genere d differa. ꝙ. — Resp. species logice spleta stare genere, d differa, n autq spleta, qualis ut subiectia, respectu individui spleti. hoc uto predicabile ut tota essentia sumitur, ꝙ ly, quia est tota essentia, n individui spleti, sed spleti d huius essentia additionem individui spleti n stat genere, d differa, ita nec species ipsius.

Adhuc replicabis: species predicabilis, licet spleta, d habet ee predicabile, ꝙ quo ꝙ, quo ratione omuni 3 aliis sumitur d simul ee predicabilitatis modi, scilicet ee predicabile ut tota essentia, per quod, ꝙ quo per differa specifica differt ab aliis: ꝙ. stat ratione generica, d differa. ex quibus sic; sed hoc repugnat subiectia quia simplex est ꝙ. xcepta est, d duplex residui negatur ꝙ. — Dico species predicabilis, spleta ex parte subiectivalis tracti, quia subjacuit ꝙ istius, speciei predicabilis, spleta ee, nec ex genere, d differa essentia: ex parte autem formq qua denominatur species, ex duplici illo xcepto assignato stare; capiendo taliter, quod sit species predicabilis ut tota essentia soly dicit rationem predicabilis, ut tracta ut ad ppta, quo ipse illa n respicit species, ꝙ quo cui subiicitur, sit.

* Ultimo dices: si genus animal predicaretur ut species de individuis spleti, species poneret predicari ut species de pluribus differentibus specie; sed hoc est oppositum generis, ꝙ ergo genus: ꝙ. Probo mai: poneret predicari ut species de hoc d de illo animali; sed quodlibet ex his ponitur ee ex diuersa specie: ꝙ. — Resp. quod casu, quo hoc, d illud animal esset diuersa species. Atamq ly quod predicata animal de ipsis predicaretur, n diuersis forliter, sed ꝙ materialiter specifice differri, quia forliter n signi ficarent differa specifica, sed numerica, quare esset predicaretur de pluribus differentibus numero forliter.

Dubium 6: utrum genus saluari possit ꝙ unica specie?
Arqua supponitur, sentia quæ referuntur. Sec. 1a.

Non quæri

Supponimus, premitte hoc animal genus animal ly predicata essentialia nara animalis salua ri, unica specie repugnantibus aliis; ng esto soly species hominis ponibilis foret animal adue esset unum sensibile. Unde quod justificamus est, q animal permaneret genus, d logicis, ꝙ quæ potentiale repugnantibus aliis speciebus præter hominis. Ita opio tenet genus seruari, unica specie repugnantibus aliis, ita Auerra, d Pontius, d aliqui thomistæ. Ita uero, quo communis est, asserit genus plures species exigere; cæteri uter authores huius sententiæ aliquod est discrimen; ng scotus ex suis tenet genus n exigere plures species actu existentes, sed potentiales, d communicabiles. Complutenses uero d plures thomistæ dicunt alterit genus logicis plures species actu existentes exigere. Quibus ng.

Nostra Conclusio. Sec. 2a.

Repugnat genus logicis, unica specie repugnantibus aliis. Probatur. sciunto ex diuo thoma ⊥ posteriorum lec. 12 loquente sic: n est possibile tenere aliquod genus, cuius una tanta sit species. Genus enim diuiditur per opposita differentias. ꝙ repugnat genus logicis, cuius repugnant plures species. 2 quia genus n potest diuidi per species repugnantes: ꝙ n ꝛ. ab diuo thoma d genus diuidunt, species, est, species. alias ponibiles.

Probatur ratione: genus logicis ꝛ. superius dicta est, quod predicatur de pluribus differentibus specie; sed ubi n sunt ponibiles plures species, nec ipse inuenitur de pluribus differentibus specie: ng ubi datur plura species differentia, d datur plures species, per quas est differa specifica: ꝙ. — 2: genus logicis est tanta potentiale forliter; sed tanta est tanta potentiale, quanta tenet, pos plures species; ꝙ repugnet tenere, pos quæ ponibilis sit, d repugnat genus cui plures repugnant species. — 3 Confirmatur: genus logicis essentialiter dicit ee forliter superius, d diuersis ad species; sed unica est species, alias quæ repugnat, nequit esse superius, d diuersis ad species quæ datur: ꝙ. minor probatur: tunc esset genus foret ensdem extremis ac illa unica species esset ensdem extremis, ac genus, ꝙ illud unica ad talis species posset se extendere, determinatis quæ esset foret adipsa, quia diuersa soly est ad duplex soli extremis, quod tunc n esset: ꝙ.

Argumenta soluuntur. Sec. 3a.

Arguis ⊥: casu, quo sola hominis species esset repugnantibus aliis, animal abstractis ab homine, esset de ipso predicabile ut genus: ꝙ n ut species de ipso nec ut differa specifica: ꝙ ut genus. — 2 animal sic abstractis esset diuersum ut predicaretur de homine, ꝙ n: ꝙ esset genus logicis. Probo ans: animal sic abstractis n esset determinatis ad hominis: ꝙ. Probo ans: animal sic abstractis præscinderet a differa numerica, d specifica hominis, aliunde n esset ab homine præscindibile: ꝙ. ty quia si animal abstractis ab homine eligeretur, determinatis ad hominis, n abstractis, sed ut tractis ad ipsum eligeretur. ꝙ. — 3: ty casu, animal esset tanta mephitica haberet se ut abstractis, ac modo habet; sed hæc sufficiebat, ratione generis, d totis potentialis per existia mephitica ipsius est abstractis: ꝙ.

Ad ty dicimus, ty animal prædicari de homine n ut genus, sed ut differa specifica quia adæquata, quia ty ne superius, sed æquale d homini foret ex ipso quæ d rationali resultaret differentia specifica hominis adæquata, quia sicut ty differret homo ab alio quoquæ per rationale, ita per animal. = Ad ty dico animal sic abstractis præscindere a differa specifica adæquata hominis, n uero adæquata, Unde detracta spes. ad hominis foret determinatione adæquata

82

differentia aqualitatis

quatus de alio nisi de homine predicari ꝑ n ponet. Quare ad rationem solus diceretur differre ad predicandum in predicando; n autē ad predicandum de homine & de alio, ꝙ quo stat differentia superioritatis — Ista ꝺ dico animal abstractum ego de ista abstracta habere ac nunc; non autē eodē modo abstracta, quia nunc illa abstracta habet a pluribus speciebus; tunc uero ab una sola, ideo que n sibi uideretur ꝙ esse sup totis posibilis, superiorem ad illa, si est nunc.

Replicabis: si animal tunc differa specifica adequata foret mutaretur essentialiter, & methaphisice; sed ex defectu pluriū specierum n sequitur animal essentialiter, & methaphisice mutari: ꝙ. Probatur maior: nunc essentialiter, & methaphisice est propriū nouissimi; sed tunc n propriū nouissimi, sed ꝓpter differri foret, quia differa adequata: ꝙ. — Resp. negando mai.: ad probationē distinguo mai est propriū nouissimi ꝓter species nouissimi: nego: nouissimi necessario: ꝺ distinguo min.: ie tunc n esset propriū nouissimi ex defectu ipsius nego; ex defectu extremorū nouissimi: concedo. Quare essentialiter methaphisice n mutaretur, quia adue tū ultimum seminale foret, sicut nunc, quod autē nunc sit propriū nouissimi, & tunc differri, uidit ꝓ eo, quod tunc deficeret extrema, quę ponit nouissimi; tali ratione, nunc uero ꝺ quo.

Dices: adue ꝙ casu questionis animal abstractum ꝺ differa esset ad plura ꝺ diuidua: ꝺ tunc superius esset ad ꝺ diuidua potestiue. — ꝙ: tunc uera ista predicatio foret: Paulus est animal, sicut nunc est uera; sed nunc est predicatio generis de ꝺ diuiduo: ꝺ tunc. — Dicimus tunc illa predicationes uerę esse ꝺ se habere sicut nunc, Paulus est rationalis, quia tunc esset differa specifica adequata; nunc uero illi predicatio est generis de ꝺ diuiduo mediate, quia supponit predicationē mediatę generis de specie, quę tunc n supponeret.

* Insurges: nunc predicatur animal mediate de diuiduis potestiue

X. superius dicta ꝙ questione obi: ꝺ etiā tunc mediate de ipsis predicari ponet. per modū generis. Resp. nego animal mediate predicari de ꝺ diuiduis potestiue per modū speciei n per modū generis. Unde ad rationē sua predicari de illis mediate per modū speciei, quia est tota essentia illorū.

Dices: ꝺ tunc animal se haberet ut differa specifica adequata; sed n minus, quod ut differa specifica adequata, cui plures repugnāt species, ac genus: ꝺ Prouo min. subsita: n minus repugnat, quod ut propriū differri specifice, cui plures repugnāt species, ac propriū nouissimi generice: ꝺ. Prouo ant.: ideo repugnat ee propriū nouissimi, cui plures repugnat species, quia repugnāt extrema nouissimi; sed etiā ex tali suppositione illi repugnāt extrema differa specifica, quia ista uersatur ꝓter saltē ꝓter duas species: ꝺ. — Resp. quod tunc adue esset differa specifica, & propriū differri, ꝙ tunc est esse, licet exercite n differret quia ex defectu tri. Atamē si tri seu species repugnarēt, adue animal esse n esset propriū nouissimi generice: ratio disparitatis stat; eo, quod propriū nouissimi generis se habet per modū materię differa uero, seu propriū differri specifice per modū formę; quare materia ꝙ se bonitatē & perfectionē n habet ꝙ sed a forma ista accipit & communicat. Unde forma quia esse bona & perfecta est, ex se communicabilis est, esto aliter tri, quibus sit communicabilis, repugnēt: materia autē esse communicabile n est a priori, sed a posteriori, scilicet ex suppositione formę contingit: igitur animal ex se n est communicabile, ut propriū nouissimi repugnantibus tri huius nouissimi; differa uero specifica esse communicabilis est ut ꝙ propriū differri ex se, adue repugnantibus tri

Arguis ꝙ: species angelica superior & uniuersalis est; licet plura ꝺ diuidua repugnet: ꝺ animal genus esto plures species repugnet. Ans ꝓ nunc admitti debet: ista uero patet: ideo x. non animal nequit esse genus unica specie, quia tunc n esset prędicabile de pluribus differentibus specie, ex quo plures species differtes repugnarēt. sed species uniuersali debet esse prędicabilis de pluribus differentibus numero, quod repugnat speciei cui plura ꝺ diuidua repugnat. ꝺ si hoc n obstante species aliqua uniuersalis, etiā ꝺ animal erit genus. — Ad X. superius dicta ad prędicta replico solutio. stat: quia species etiā se habet ad modum formę, ideo que ꝙ quotē est esse, pluribus ꝺ diuiduis communicabilis est, de ipsis que prędicabilis; atamē genus se habet per modum materię. quare repugnantibus speciebus adue ex se n dicitur ꝺ pluribus communicabile, quia solū est communicabile ratione illius, quod se habet per modum formę ad ipsa, quatenus ista species.

Replicabis: ꝺ genus se habet ad modum materię; sed est materia unica forma tota, qualis est materia cęlestis: ꝺ dabitur genus quod unicę exigat species. — Respondeo genus esse ad modum materię ꝙ quotē esse ꝺ ase n est communicabile, sed ratione speciei: sicut materia communicabilis dicitur ratione formę: differt tamē a materia cęlesti ꝙ eo quod genus n determinata, sed differens esse debet ad plura: materia uero cęlestis determinata est ad unicam formam cęlestē, quia ipsa respuit nisi actū adequatū ipsius, saluatur que ipsa receptiua materia qui est esse subiectū receptiuum formę.

Dices ꝙ casu questionis a homo recte definiretur per animal rationale: ꝺ similis definitio staret genere, & differa, aliunde recta n esset. Probatur ant: adue tunc eatus animal rationale esset hominis entia adequata methaphisica: aliter enim mutaretur entia methaphisica hominis; sed iste recte definitur per eius entia adequata methaphisica: ꝺ. — ꝺ: si una species ad genus n sufficeret, nec duplex: ꝺ exigeretur ꝙ finitę. Prono ꝓ: ideo una n sufficeret, quia plures exigeret; sed duę n sunt plures: ꝺ. — Respondeo, quod ad eiusmodi ibed rei definiendę exigitur prędicata generica & differa. Unde licet tota entia hominis n mutaretur, sed excluderetur ꝙ animali, & rationali, n tamē per utrumque ꝓcisse recte definiretur, quia nulli se habet per modum generis, sed sic solum maneret ex homo explicatus, & necesse foret recurrere ad ad aliud genus, ꝙ esset unum, ut definiretur. = Ad ult. dicimus duplex species sufficere ad plures pluralitates, ex ad ultā X. leges unius sufficiāt duo.

Licet dixerimus genus repugnare, ubi plures species repugnāt, iudico tamē hoc existere non exigi: nā dupliciter sunt possibiles plures animalis species, potenit abstrahi ratio animalis ab illis prędicando ab eo quod existunt ꝙ n existunt & tunc ratio animalis abstracta de ipsis prędicabilis esset; nā ꝙ hac prędicatione, homo est animal, leo est animal ꝺ. n ꝙ dicatur animal homini, & leoni, existēti ocurrere, sed quod utrique sit essentialiter animal, quod uerū est prędicando ab istata existentię. quia quod est essentiale homini, ipsi adue ꝙ tali potentialiter conuenit.

ad rationem generis exigi, quod nata animalis prędicabitur ab speciebus ꝙ quibus est & ad quas est tracta: ꝺ. n est ꝙ illis, sed potest ee abillis abstrahi nequit; tū quia abstrahere animal ab speciebus, est ꝙ species dividere: nequit adue dividi, quod etea n est actu unitus, quod autem tales possibile est, nequit ee actu unitus. — Dicimus animal ꝙ speciebus possibilibus n ee nec ad ipsas stracta existentialiter, sed essentialiter, & sic solum ex ipsis unitis, quia ꝙ quocunque uideretur homo, dicit ee animal essentialiter & ex ipso unitus per identitatē, quare ista, qui prędicitur est, prędicare ualet unum ab alio, ex quo identificatur.

+ ad 1m dico ꝙ casu quo animal differet ad ꝺ diuidua ut ad diuidua ee n ꝙ differentia generis, sed differentia specifica.

+ seu dico, tunc ee differentia specifica ꝙ adequata respectu trium sub quo genere esset plures species licet n esset sub animali

+ ut. stat ꝙ eo, qui definiri nequit quia n habet prędicata, genus &c. quod ut genus

Hic uenit explicandy qualiter ꝓlogum illud: genus sumitur a materia, & differa a forma. Dicimus q genus a materia, ꝙ quidq quadq cui ipsa sibi ding habet, dicit differa ~~hic~~ ~~est~~ ~~intrinseca~~ a forma determinatur prior ~~ergo dicitur~~ ~~quia~~ ~~ea ipsa habet~~ ꝓpter quod solet materia dici: atq in quia ꝙ se materia sit. Quare dicit org dispecies. Dicitur q genus ee ad modu materia, ꝙ quia ex se determinatu ~~est~~ ꝙ differs, determinandu d actuale & per differa tanqm per forma: ꝓpter quod etiq differa forma uocari solet. Pro complemto generis, & ut facilius & ꝓbabilius percipiatur ordo, quo ꝑtes genera coniugit, coniudiuisionis ꝙ nos differa, uocbo arboris ꝓg dicamꝰ alq appong quinq circulos, quorum stipite delineabo & quatuor ꝙ labore dextero, ꝙ labore que sinistro alter quatuor. Quare ꝙ superiori stipiti circulo ipsa subiectia locabitur ~~in~~ ꝓgressu talis locabit, quq est supremu genꝰ, diuiturque in duos primos collaterales tpes genꝰ; particula constitutiua ꝙ linea superiori circuli laterit dexteri respicit secundu circuli stipitis ꝙ diuidit disparanꝰ. ~~corporeu~~ esse constitutiuꝰ corporis, quod est immediate subsecuta ad ~~ea~~ tendens a linea circuli ~~corporeu~~ ꝙ diuit hoc differ ria percipitur. Dn diuidi ꝙ corporeu & corporeu quod ꝙ animatu & animatu ꝙ simile & simile est diuisa est ꝙmu genus, & irrationale. At animal genus, sed ut ꝙma species ~~ꝓgressus~~ ꝙ individuu. cetera ꝛc ~~non~~ ~~pertinet~~ ꝙspectat

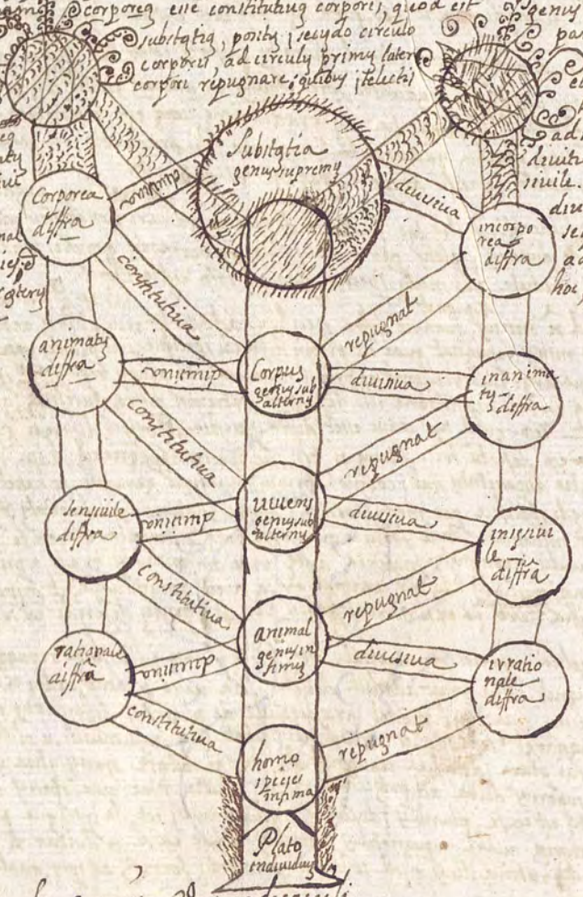

Disquisitio sa de specie 2o ꝓdicabili.

Datur huius ꝓdicabilis aliqualis notitia ex Porphirii mente. Sec. unica

Species derum ualet ꝓ representatione obiecti, quia species immissa ab obiecto ipsu representat. & ꝓ pulchritudine, & sic ab Hyle definitur: est apta mebrorꝫ figura cui quadꝫ suauitate coloris, & sic cantu pocta color, & species florib ~~omnib~~ omnis inest; & eodꝫ sensu Euripides derumit speciꝫ, dꝫ de Priamo dicit: Species Priami digna est impe rio. Cetera ꝙ premisi solꝫ sumitur ꝓ specie logicali, quq subiicimur, & ꝓdicabilis esse ualet; ~~et~~ subiicimur est quq subiicitur generi; quare ut subiicimur reperit genus, quadꝫ istud est de ipsa ꝓdicabile. Species autꝫ ꝓg dicabilis est, quq ꝓdicatur de pluribꝰ differentibꝰ numero ~~ea quadꝫ~~ in quid ꝙ plebe & est sic individua respicit, tanqm ipsius ꝙ seriora. Notandu etiq multipliciter genus denominari speciꝫ, uti colligitur ex supradictis, ꝙ ꝛc n dicitur genus, sed denominatiue speciei subiicimur. & adhuc genus supremu licet n qua forliter genus supremꝫ, ꝙ dy tamq quodlibet genus uideretur ordine ad ua ꝙ seriora tpe n dicitur species, sed genus nisi sit, ordine ad individua ꝙ pleba. Species autꝫ ꝙma nunqa uideretur nisi ut species supꝫ supponeꝫ sit, ad individua ꝙ pleba.

tintermedia, ꝙ subalterna

Subiectia ꝙ, qualiter ꝙ specie respectu subiicimur & ꝓdicabilitatis & ꝓdicabilitatis se habeat?

Allegata ꝙ tota notanda, sentiꝫ quę referuntur. Sec. 2a.

Inquirimus in ꝓmis, an respectu subiicimur & ꝓdicabilitatis sint forliter idꝫ, ad modu quo genus eodꝫ forli respectu species, & individua reperit? & an unꝫ sit ratio a priori alteriꝰ, ~~sic~~ sicut existia est ꝓprietatis ratio, & radix? Utru uero ipse se nullꝫ connexionꝫ habeat, sed disparate se habeat. In quą difficultate ~~ea~~ asserit opio species ut subiicimur forliter ꝓdicabilis esse, ꝙ qua citatur Scotus. 2a tenet ꝓdicabilitatis a subiicimur tate ~~ema~~ emanare, sicut ab existia ꝓprietas, quą sequitur Araujo, & Cajetanus. 3a uero existia asserit subiicimur tatis ~~specifica~~ a ꝓdicabilitate specifica emanare: sic Joannes a sancto thoma. 4a autꝫ fatetur ista respectus nec esse forliter idꝫ, nec esse connexos, sed disparate se habere: sic Rubius, Vallego, Oviedus, & alios, Sanctius, Complutenses; & est ꝓmunior opio.

Nostra Conclusio. Sec. 2a.

respectu subiicibilitatis, & prædicabilitatis n sit formaliter idē, nec unus ab alio dimanat, sed disparate se habent. tripli
cis partis. tenet assertū, & quatū ad 2as ne quatuor: species, quatū formaliter subiicibilis formaliter recipit genus, ut
superius, & prædicabile de ipsa; sed quatū formaliter prædicabilis n recipit genus: ad quatū formaliter subiici-
bilis n est formaliter prædicabilis. Probo min. quatū formaliter prædicabilis recipit, dividua ut ipsi subiicibilia;
sed n est idē formaliter recipere, dividua ut ipsi subiicibilia, ac genus ut superius, de ipsa que prædicabile:
& Probatur min. n est idē formaliter respectu ad tres formaliter diuersos; sed genus ut superius, & prædicabile,
& ferius, dividua ut superiora, & subiicibilia, sūt tres diuersi formaliter: & maior patet, quia respectus diuersificā
tur ex diuersitate trium. minor uero clarissima est, quia tres dicuntur formaliter diuersi quotiēs ipsi ordinātur sub di-
uersa ratione formali. recipere autē dividua sub ratione superioris, & subiicibilis, genus quē sub ratione inferioris,
& prædicabilis est ipsa sub diuersa ratione formali recipere.

Quoad 2am partē nostra quatuor. conclusio: respectus ex alio
opposito requirit ab ipso tanquā abeschia, & ratione a priori oriri: sed respectus subiicibilitatis, & prædicabilitatis sūt
sibi inuicē opositi: & maior patet, filiatione, & paternitate quas; sūt respectus oppositi, ideo que unus requirit se habere
ut alterius passio: minor patet, quia subiicibilitas, & prædicabilitas: superioritas, & inferioritas sūt relatiue opposite:
sicut filiatio, & paternitas. 2. motus sursū, & deorsū, quia respiciūt tres diuersos; taliter se habet quod unus ex
tria & ratio a priori alterius esse n possit; sed respectus subiicibilitatis dicit sursū scilicet ad superius, res
pectus prædicabilitatis dicit deorsū, scilicet ad inferius: & unus alterius passio esse negatur.

Ex dictis formaliter 3a pars
conclusionis patet, quia si unus n est alius formaliter nec ea ratio inferens alius: & disparate se habent. Declaratur: sicut respectus aliquādo simul inueniuntur, & sic homo respectu speciei prædicabilis per ordinē ad diuidua
subiicibilia autē per ordinē ad genus; aliquādo autē n simul sed diuisim: & sic species angelica subiici
bilis est per ordinē ad genus: n uero speciei prædicabilis, quia ipsi plura repugnant, dividua. Genus uero
supremum de omnibus prædicabile est. & n subiicibile quia est genus supremum. Unde & respectus subiicibilita
tis & prædicabilitatis disparate se habent. Quare notandū, quod licet aliquādo n sint opositi inuicē; aliqua subiec
ta, hoc n euenit ex repugnantia unius ad alia, sed ex qualitate subiecti.

Sed dicendum: respectus formaliter se
n se habent: sed ad 1am. dicta, respectus subiicibilitatis, & prædicabilitatis sūt formaliter opositi, ideo que unus requirit
ab alio oriri: & maior patet, quia unus ex alio disparate se habere est nec connexionē, nec relationē alterius dicā
re, nec repugnantiā, aut oppositionē. ad 2. una relatio similitudinis potest fundare duas relationes oppositas similitudinis, ut
opposita quantum tenet: & quod respectus subiicibilitatis, & prædicabilitatis formaliter sunt respectus oppositi, n obstat, quod unus
n possit esse radix, & ratio a priori alterius. ad 3. quod motus sursū n sit ratio a priori motus deorsū. Contra
ri potest, hoc n potest negare. respectus subiicibilitatis, & prædicabilitatis: & Probo ans: motus sursū, & deorsū sunt inter
se repugnantes, & spatiales. n uero subiicibilitas, & prædicabilitas; sed quod motus alteri repugnans n sit ratio a prio
ri alterius, n potest idē negare. respectus alteri n repugnant: & minor patet, quia supposito, quod sint repugnantes,
repugnant ex connexo, quæ per quæ unius esse ratione a priori alterius.

Ad 4am dico respectus subiicibilitatis, & prædicabilitatis
esse relatiue oppositos modo quo sunt paternitas, & filiatio. n uero oppositos quoad ea, quæ spatialitatis. & quod esse simul
quo sine dicimus disparate se habere, quia unius alius n infert, nec ipsi repugnat, sicut paternitas, & filiatio sunt
relatiue oppositæ & tamen spatiales sunt. Ad 4am dicimus relationes similitudinis, & paritatis, similitudinem, & dissimilitudinem, & qualitates, quæ in sunt relatiuæ oppositæ,
dissimilidine, & paritatis; similitudo autē, & equalitas, esse tales, & dissimilitudo, & qualitas, n sunt relatiuæ oppositæ, a
sicut est subiicibilitas esse tale, & prædicabilitas etiā opposita. Præter quæ quod similitudo, & paritas aut equalitas, & opiones citata
n se habent uelut extrema, a quæ oriatur dissimilitudo, & paritas, & qua oppositio, sed unice se habent ut fundamenta, & subi
tracta illius. Ad 5am resp. quod motus sursū, & deorsū, n solū quia spatiales, uerū & etiā quia tres formaliter
diuersi respiciunt, n possit se inferri ita ut unus se habeat uelut extrema alius aut oppositio, ex quæ subiici
bilitas, & prædicabilitas tres formaliter diuersos habent, ideo unus nequit esse alterius ratio.

Argumenta soluuntur. sec. 3a.

Arguies 1. species, quatū formaliter prædicabilis, est formaliter subiicibilis: & respectus subiicibilitatis, & prædicabilis
tatis sunt formaliter idē. Probo ans: species, quatū formaliter prædicabilis subiicitur se rationi uniuersalis: & Probo
ans: hæc est uera prædicatio: species ut formaliter prædicabilis. est uniuersalis; sed in tali prædicatione, in quod
formaliter prædicabilis suscipitur ratione uniuersalis: ergo. 2. species ut formaliter species est prædicabilis: sed ut formaliter
species est subiicibilis: ergo ut formaliter prædicabilis est subiicibilis.

Resp. ad 1am negando ans; ad probationē nego etiā 1. ad 1am
maiorē probationē. sensa mai, distinguo min. 2. quod formaliter prædicabilis ut quod, & ex parte subtracti. concedo min.: ut quo
& ex parte formæ nego min. quare species ut formaliter prædicabilis n genus; sed dividua ipsi inferiora respicit.
Quod sic autē n est formaliter subiicibilis, & ut formaliter subiicibilis sit in ordine ad inferiora, sed ad genus ipsi supe
rius. Nec ex eo, quod prædicatio apposita uera sit, & ratio sequitur, ng licet subiecta ut formaliter prædica
bile, ut quod, & quatū subtracta, & nara quæ ut ex parte subiecti; & formaliter prædicabilis sit, n tamen ut subiecta
subiicibile, & est formaliter prædicabile ut quo, hoc est ex parte formæ, & quatū scilicet species, & tali oppositione sit est
subiecta 2. forma prædicati, & prædicabilitatis: sed 2. forma propria subiecti, & subiicibilitatis cadit supra formā præ
dicabilitatis, quæ & habet uelut subtracta, & materia denominabilis a 2a. ratione subiecti, & subiicibilitatis. Hoc
explicatur. 2. ponendo quod 2. quæ plures aduersarios, ut formaliter ponitur in ordinatur ad demonstrationē, sed
tota materialiter, & tamen si uerū est argutū sequitur ut ponendo formaliter tale ordinari, ut uidetur, sequitur
demonstrationē: ponendo ut formaliter talis unus de alio enuntiabilis: sed hæc: homo est animal, unus de alio enun
tiat: & est ponendo formaliter talis: & quia demonstrationē uidetur ponendo formaliter talis ad ipsā ordinata. cætera dicit
quod tale ponendo n ordinatur ad demonstrationē ut formaliter talis, sed & rationi propriæ, & quatū ponendo est materia,
& subtracta, supra quod 2a. 3tij. primi. cadit. 2. 3. sit. & aduerbio. & uerbo de quibus dicit quia formaliter talia
non esse tres logicos. & tamen ex ipsis nō potest formari artefactū logicale. Pulchre quia formaliter tale est aduerbium,
dilige quia formaliter dilige est uerbum, quæ ex hoc sequatur 2. rationē aduerbii formaliter rationē tri sortiri.

Ad 2am dicimus mai.
species ut formaliter species & ordine ad dividua. concedo mai. & ordine ad genus nego mai. & distinguo min. ut formā
liter species & ordine ad genus. concedo, ad & dividua nego min. & obtig. Unde species considerabilis per respectū ad
inferiora, & sic prædicabilis est. & per respectū ad superius, & quo respectu subiicibilis est. & quidē modus arguendi
fallax & sophisticus est: poterat que maior & minor sic dici, & ista negari: sicut & hoc illo: homo ut formaliter homo
est rationalis, sed ut formaliter homo est animal: & ergo homo ut formaliter rationalis est animal.

Replicabis. hoc predicatum: species qua forliter predicabilis to ut quod, quo ut quo est universalis: g ipsa
species ut forliter predicabilis ut quod, et ut quo subiicitur genere. Ista stabit, quia species non genero universa
lis subiicitur ideo ista, quo universale de ipsa predicatur. Ans vero nic quatur: species ideo ista, quo est predica
bilis debet esse universalis: g. — Respondeo quod licet ista verificetur predicata: species ut forliter predica
bilis to ut quod, quo ut quo est universalis negatur sequitur quod ad istum predicabilis, ut forma, ad istum
qua subiicitur universali, sed unice ad istum subiecti subiicitur, quod patet supra ex istorum predicabilis.
Dicta ut supra.

Replicabis: universale est genus ad quinque predicabilia una forliter talia; sed unum ex illis est species
g species genus universale est ut genus predicabile de specie qua forliter predicabilis est: g species qua for
liter predicabilis est subiicibilis universali. — 2: ideo species est predicabilis, quia universali quia sinetur sub hoc
genere universale g qua subiicitur ipsi. Probo ans: ideo universale, quia participat rationg universaly sed
ideo illg participat quia sub illa sinetur: g. maior stat minor: ideo homo rationg animali partici
pat, quia sub illa sinetur.

Adhy dico universale esse genus ad quinque predicabilia materialiter, non vero adipsa qua
forliter predicabilia, sed qua forliter subiicibilia: sue quidy quodlibet respectu universali, species subiicibilis. —
Adhy autg respondeo, negando ans; ad probationg dicto quo mai. quia participat rationg universalis ut est ipsius pars
constitutiva. Sedo mai. rationg universalis ut superiors g predicabilis de specie. sedo mai. nego g dicto quo
min. eodg modo. Quare ratio universalis, predicabilis videtur ut pars sitibutiva speciei universalis,
cy genus ut etig pars speciei sitibutiva. Quare species universaly g predicabilis distinct est, quia
participat rationg universali per modum partis sitibutiue. Si tamg ratio universalis ut superior g predi
cabilis de specie, species non est predicabilis forliter, quia participat ipsg hoc ultimo, quo finiti tantg g mate
rialiter. Nc homo est animal, quia ipsum participat ut partis sitibutiue.

videretur

Sed dices: genus est predicabile totg mediate de individuis soletis; sed totg deillis est totg non solg mediate, quidy media species de ipsis predicabilibus
g solg de illis est predicabile media specie. g solg de sed ut de ente predicabile media specie, species
est forliter, mediate de ipsis predicabilibus g quidy est mediate subiicibilis de genere forliter: g species ut
forliter predicabilis est subiicibilis. Probo min. Tubigo: genus esse forliter predicabile mediate de individuis g
media specie est tag forliter est ac esse mediate de parte predicabile species reipsa, ut medius forliter
Sed dices: genus de individuis soletis est predicabile mediate, scilicet media specie; sed put est predicabile forliter
de individuis media specie, respicit species ut medius forliter tale iter ipsa, g individua: g 2y quod genus est
predicabile de individuis mediate, species videretur ut medius forliter tale iter superioritas generis g ipsi
oritas individuorum. g put genus est de itineratis mediate predicabile, species g species potest videri ut medius
forliter tale iter superius g inferius genus superius, g individua inferiora; sed put medius forliter tale iter utrq
que extremg attingit forliter utrumque respicit, genus scilicet ut superius g individua ut inferiora: g quod
species 2y quod forliter respicit genus ut superius, respicit etig individua ut inferiora. g ut subiicibilis est
forliter predicabilis.

2: totg genus de individuis media specie predicabile est quidy individua media specie
subiicitur generi; sed totg subiicitur generi media specie, quidy g mediate subiicitur speciei
g mediate non generi subiecto: g species mediate subiicitur generi, quidy individua mediate ipsi
speciei subiicitur. sed individua mediate subiicitur speciei ut superiori g predicabili: g species ut su
perior g predicabilis de individuis est generi subiicibili. — 3: medius eadg relatione extrema respicere
debet; sed species est medius iter genus g individua: g eadg relatione utrumque respicit. g put forliter res
picit individua, respicit etig genus.

Adhy resp. secunda mai. g distinguo min. ut medius forliter esse predicabili neg
subiicibilis sedo; esse predicabilis non subiici nego. Cum subdistinguo esse predicabilis forliter nego; materia
liter g pplicito. sedo min. sliter quo distinguo sequens. Unde genus est predicabile de individuis media spe
cie, ita forliter est ac genus esse per prius de ente quia de individuis predicabile. Dicere seu est predica
bile media specie, quidy g esse predicabile per prius g mediate est ac species predicabile; hoc autg non est species se habere ut medius ut forli
ter predicabilis ita non totg materialiter, g patet, solg quia reduplicat ee medius quidy est mediate subiicibile
solg facit ee medius quidy est mediate subiicibile. Sic individua dicitur subiicibilia mediate, quidy alia
subiicitas speciei mediat iter genus g individuorum subiicibilitatis. Unde aliud est eligere individua ut me
diate generi subiicibilia, aliud vero ut subiicibilia immediate speciei. 2y nequit eligi qui eligi
gatur species ut predicabilis mediate de individuis; 3y autg solg petit quod eligatur alia subiicibilitas
mediata generi media que iter ultra ipsa g subiicibilitatis individuorum. Quod explicatur hoc exemplo: causa
principalis potuit g fuit efficiens subiectiuis media causa instrumentalis fluxus mediate, tales effectg; sed causa principalis
mediate fuit, tales effectg qui mediate fluat causg instrumentalis: g aliter potest dari aliquis trius mediate
subiicibilis, seu mediate alius qui mediate eligatur mediate subiicibilis alteri mediati. Sic proprietates eligi
guntur secundario g mediate g ductis, id est mediate eisdem, sed ex hoc non sequitur ductus eligi mediate
ab eisdem: g.

Ex dictis adhy stabit — Ad 3y duo mai. absolute falsg esse g prioris, patenti quia quoties medius
respicit extrema sub diuersa ratione formali, diuersg relationis exigit ex diuersitate formali tertii; species autg indi
uidua ut inferiora g genus ut superius respicit. Sic filius ut medius iter patrem g nepotem, g 3y respicit 2y relationes
filiationis g 2y ad paternitatis.

Sed dices: species qua medius subiicibile iter genus g individua respicit illa ut superior
ad ipsa, licet inferior ad genus: g qua subiicibilis generi est superior g predicabilis de individuis forliter. Probo ans:
Resp. species qua mediate subiicibilis generi nec respicere individua ut que ut inferiora nec ut subiicibilia superiora,
nullo quo modo ipsa respicere, sed genus. Ex nullis dicis respicere individua ut inferiora g subiicibilia nisi, sed
generi. Sic iungere valg: non sequimur de specie ut mediate subiicibili generi forliter habere rationg medii sed
medius forliter tale extrema respicere debet: g cy illa ista genus g individua ut subiicibilis utrumque respicit. —
Resp. g species ista casu habere rationg medii forliter g adaquate, non vero forliter g adaquate, quia licet
ex una parte forliter respiciat unum extremum; ex alia vero unicum materialiter aliud respicit.
Idcirco etig aliud forliter respicere non ut subiicibile sibi, sed ut subiicibile generi.

Arguy 2: ab omnibus speciebus ut subiicibilibus abstrahi valebit ratio subiicibilis ut sic; sed ista ratio subiicibilis ut sic erit prædicabilis de omnibus speciebus subiicibilibus; ergo ratio subiicibilis forliter subiicibilis valebit esse prædicabilis. = D: species quæ forliter subiicibilis n est singularis. Q. tenuer sali forliter quia ster esse universale, Q singulare n datur mediu. = 3: species ut subiicibilis est truy universali: Q ipsa ut sic universalis esse debet. ista patet, quia correlativa sunt ejusdē generis; truy autē universali, Q universale correlativa sunt.

Ad 1y dicimus subiicibile ut sic abstracte ab omnibus speciebus subiicibilibus n ut quod, sed ut quod prædicabile est: hoc est subiicibile n est prædicabile forliter. Ad 2y dicimus ista ratione subiicibilitatis, sepe 2y aliq 2a ista ratione prædicabilitatis, sicut supra; ista ratione subiicibilitatis, tanquā supra abstracta prædicabilitatis. Sic nara animalis abstracta ab omnibus, de quibus est prædicabilis, 2y ista ratione sumpta, ipsa nara. = Ad 3y dicimus species ut subiicibilis forliter n esse singularis, nec universalis, sed ab utroque prescindere. = Ad 3y dico correlativa debere esse ejusdē generis remoti, n primo; sic quidditas est truy correlativus ad species prædicabiles, et tamen universalia n sunt.

Arguy 3: subiicibilitas speciei ista est veluti extra, a qua dimanat prædicabilitas: Q. Probo ans: quod prius specie sumitur est veluti extra: sed prius ipsius subiicibilitas sumitur quā prædicabilitas: Q. Probo min: species prius respicit genus quā differentias, quia illud est de essentia speciei, n vero differentias, quia species prædicabilis est, ut tota essentia: Q 1y quod petebatur. = D: quia ex. gr. habetur ut prædicabilis, sed igitur ut; habens genus. Q prius sic igitur ut ipsi subiicibilis. = D: quia ex. gr. superius dicta: ab speciebus subiicibilibus potest abstrahi ratio subiicibilis ut sic quæ sit prædicabilis, sed tyranny est. dicta prædicabilitas sumitur supra subiicibilitatē; Q subiicibilitas, Q prædicabilitas disparate n sehabet; sed una est ratio sferens Q sydans alia.

Resp. ad 1y quod licet admittatur subiicibilitatis prius ipsa specie sic igitur, quā prædicabilitas, n quat essentia respectu subiicibilitatis; ad hoc enim erat necessarium prius sic igitur ut ratione gradus subiicibilis prædicabilitatis, quod n patuit, nec a nobis admittitur. Dic ista hominis prius sic igitur gradus entis, quia superior ad omnes, n tamen hominis essentia est. Sic prius est quod aliquis sit filius ante quem pater qui tamen filiatio sit radix paternitatis. = Ad 1y dicimus ex supra dictis unice sferri subiicibile esse materiā, Q abstracte prædicabilitatis, n vero essentiā ipsius; licet dixerimus prædicabilitatis sydari subiicibili, n est tamen quod subiicibilitas sit ratio sferendi prædicabilitatis; sed solū prædicabilitatis cadere supra subiicibilitatis, sicut 2a ista genericis supra nara cadit. quare prædicabilitas, Q subiicibilitas duplicatē se habet, quia res sydata nullā connexionē habet cū sydamento forti dilativo.

Arguy 4 p Iogne a santo thoma: quod est limitatis ejusdē et limitatis Q prius essentia; linea prædicabilis, quā aliud universale: Q species petit sed species ista est limitata Q prius essentia; linea prædicabilis, quā aliud universale: Q species ut prædicabilis exigit subici alteri superiori, magis quē extensio. maior stat causa 2a, quā 3, quia limitatis multis limitatis habet, exigit subici regi.

Ad argutū dico maiorē absolute loquendo falsā esse: sic Rex Suitanus 1y: species satis limitatis habet, quia ex hoc quod habetur sferre: Q subiicitur Imperatori Germanico. Quare licet species ista sit limitata linea prædicabilis, n ferbur, alteri subiicibilis esse: sic genus substerny limitatis ut linea prædicabilis respectu generis supremi quia sferatur ex ipsius prædicabilitate tanquā ex ratione apriori subiicibilitas sferatur. ergo aute causa 2a Q Prætoris n tenet: n 1y quia causa 2a totis activitatis habet a causa 1a Q per subordinationē ad ipsā; species aute prædicabilitatis n habet per subordinationē ad alia genera 1o. sed per respectū ad diuid sua ipsi subordinata; sic Prætor uero superiori tatis Prætorii habet a rege, Q iuxta per subordinationē ad ipsū: potest dici, quod etiā Prætor sidera ri ualet precise, ordine ad sferiores, quos gubernat, quo ista n dicit sferioritatis Prætorii, sed sperioritatis sit, ordine ad regē, cui ipsius potestas subiecta est, quo ipsa n dicit superioritatis Prætorii, sed sferioritatis, qua regi sferior, Q subditus est.

Dico: species infima ut sic dicit tale prædicabilitatis est sferior forliter ad prædicabilitatis ut sic; Q patet, sic est forliter subiicibilis prædicabilis ut sic. = Dicimus species ut talis est sferior forliter ad dicabilis sertet de pluribus differentibus numero esse sferiores materialiter Q explicite ad prædicabile ut sic: quia; productō ista forliter Q expresse solū dicit rationē talis superioritatis, aute aute forliter dicit talis superioritatis, forliter sferioritatis n dicit, cū quolibet superioritas logica sit distincta relatio ad sferioritatē

Dubiū 2y: an dantur sit species logice prædicabilis; unico individuo repugnantibus aliis?

Aliqua notatur, sentiā quæ referuntur Sec. 1a.

Primo notandū, duplicē esse universalitatē seu prædicabilitatis logicalis, unā 2y rē; aliā quæ 1y rationis. 1a dicitur illa, qua nara est apta ad prædicandū de multis, quibus actu existat, sic homo aptus est ad prædicandū de pluribus, dividendo, quibus actu existit. 2a uero est qua aliqua nara est apta ad prædicandū de pluribus, dividendo, nonnullis, quibus actu n est. sic dici solet de nara solis, quæ, unico individuo existit, potest tamen recipere, ut aptanda prædicandū de multis 1y rationis, Q nonnullos. 2 notandū materiā quatitate signatā ut sic, eradicē multiplicitatis esse. Quare nara, quā essentialiter immaterialis, Q irreceptibilis, materiā, ut plura dividenda repugnat. Unde precisis dubii scopus est ipse. Q supponendū n quirere: q nara angelica specifica sit universalis, Q prædicabilis 1y rē, sed 1y rationis?

La Croix tenet nara angelicā specificā universalē Q prædicabilis esse: ita Caietanus, Capreolus, Tumel, Araujo, Sanchez, Gallego, Faulleus, [illegible] Q quā plures moderni. 2a uero strictē asserit sic Suarez Q munitores secundi, Hurtado, Curiel, Rubio, Perez, noster eminentissimus Aguirre, illustrissimus Moneta, Q alii ex nostris.

Nostra Conclussio. Sec. 2a.

~~Nara cui plura repugnat~~

Nara gelica negvit esse speciey universalis, & predicabilis logice. Probatur primo ex antico traptore Perhier meniary lect. 12 textus hui verbi: dupliciter, dicit quod nara n sit apta ad essdy multy, & quia significatur per nome determinaty, quod determinat narg ad hgc numero materig, sicut hoc nomen Albedo: quia significat forma, quig n est apta recipi in aliquo subiecto. Ex quibus sic: g nara, quig ~~n est apta recipi~~ significat forma quę irrecepthuily materia, & subiecto: g nara gelica n est apta ad essdy multy: talis est nara gelica quia materialiter exhaliter ad predicady de multy, quod n est apty ad essdy illi: g & quod nara gelica apta sit ad predicady de multy, seu esse predicabile logice.

Patione ju nostra prabatur: scilicet: speciey logice predicabili, & universali ide forliter ut ac nara apta ad predicady de ~~nul~~ pluribus differehbus numero; sed hoc repugnat narg cui plura individua ipossibilia sit: cy g narg gelica plura individua repugnat, uti prenti supponi debet, cuig ipsi repugnat esse ~~hoc~~ apta ad predicad de pluribus differehbus numero. Probo min. repugnat narg gelica ~~pre~~ esse apta ad predicady de individuis repugnahbus: g repugnat narg cui plura individua repugnat esse apta ad predicady de pluribus differehbus numero, ~~sed minor~~ Probo ans: nara apta ad predicady de pluribus est apta ad predicady per identitatz: sed repugnat narg predicari posse per identitatz de individuis repugnahbus: g ~~Pma~~ maior patet, quia predicatio n est nisi per identitatz predicati cy subiecto: minor Probatur: nara angelica est ens realiter existens; sed repugnat identitas iter ens realiter existens, & iter quemuncy & ponibile: g.

Explicatur eadę ratio: repugnat quod plura individua participent ęadę specie ~~non~~ narg gelicę: g & quod ipsa per identitatz participent. Ens patet; aliter enj plura individua ~~sumerit ponit~~ ęadę specie n repugnaret: sed ~~non~~ patet; ant probatur. & ex quibus sic: g repugnat identitas iter plura individua narg gelica, & ipsa. nig ni ipsa identicare secy ponit. & illa per identitatz participare. g repugnat iter utrumvy que extremy per identitatz predicatio. — 2: a narg gelicę plura individua sumire repugnat tg phisice, quę mephisice & exhaliter, & sed repugnat identitas iter extrema, quoty unum utro quod 2a partz patebit: nara gelica exhaliter & mephisice est irrecepthuili, materia: g exhaliter, & methaphisice est multiplicabili: g exhaliter, & mephisice ei plura individua repugnat.

Sed dices: ex author ritate diui thomę n sequitur narg gelicę n esse universale cy ratione, sed cy re quia unice dicit n esse aptę ad essdy multy quod potest fieri ~~unica~~ modo, quo nara humana est apta & ad plura, equibus actu it. in uero logice & cy ratione. — 2: ~~nara antica~~ licet nara antica Gabrielis 2q. adequate sumpta n aptitudine, sed repugnatię dicat ad plura, adequate tamę acepta. ~~ille~~ repugnatię in dicit: ad ipsi aptitudinę habet ad plura. Hoc patebit: nara adequate accepta ~~non~~ determinatione ad unu, nec individuationę dicit, sed conceptę specificy narg gelicę; sed nara gelica ex conceptu specifico narg repugnatia, ad plura n dicit, sed propriie ex conceptu individuationis: g. — 3: licet repugnet identitas physica iter narg duo individua repugnatia, n tamę identitas logica quia n logice, sed physice individua plura repugnat; sed ad predicationę logicę unice identitas logica exigitur: g.

Resp. ex authoritate utrvque negvit; sed quia dicultas stat in universalitate cy ratione ideo ne ipsi umba diui thomę applicamus: universalitas cy ratione est illa qua aliqua nara est apta ad essdy & predicady de multy ponibilibus, quibus licet actu n sit, potest tamę esse: sed nara quę n est apta recipi aliquod subiecto, & materia n est ad essdy & predicady de multy ponibilibus, cy ei plura n ponibilia, sed ponibilia sit: & cum g diuus thomas asserat de nara n apta recipi in subiecto, & materia n esse aptę ad essdy & multy, & eligady est de universalitate tg cy re, quia cy ratione. —

* 2 universalitas & predicabilitas cy rationę est quia nara cy rationę concipitur & cy fundamento ut aptę ad essdy & predicady de multy; sed repugnat cy fundamto ut nara accipiatur apta ad predicandu de multy ipsi repugnahbus: g. *

Ad 3y dicimus narg gelicę tg adequate, & ut individuata quę j adequate & cy sceptę specificy dicere repugnatię ad plura, & ratio est quia cy sceptę ipsius specificy exhaliter dicit esse irrecepthuili, materia; sed aut sic repugnatię dicit ad plura: g. minor patet ex dicto traptoris dicentis narg gelicę phiberi esse multy, quia tg de spiritualibus creaturis are. g. per hoc quod n est nata recipi aliqua materia, & subiecto. — Ad 3y dicimus narg gelicę plura individua repugnare tg phisice, quę logice, quia ipsa tg phisice, quę logice cy fundamto recipi negvit ut recipiat cy fundamto inadeę negvę recipiatur cy fundamto inadeę cy aptitudine ad plura.

Ad 4y dicimus narg gelicę tg adequate, & ut individuata quę j adequate & cy sceptę specificy specificy n dicit materialitatz individuale, sed specificę; at qui repugnatia ad plura n ex 2a, sed ex 3a materialitate puenit: g nara gelica cy materialitate specifica considerata n dicit repugnatię ad plura — 2: nara gelica, & quoty ut ex se, de pluribus predicabili, & ex alio capite plura n repugnaret: g quoty ex se universali. — Ad 5y dico nara gelicę cy sceptę specificy diuersę materialitatz & individuate radicali, sicut n forte, quia materialitas specifica est radix materialitatis individuali forliter tali. Quare adue cy sceptę specificy repugnatię dicit ad plura. — Ad 6y dico nara nec ex se de pluribus predicabilis esse, quia ex se exhaliter, & multiplicabilis est quia ex se materiali & irrecepthuili, & materiat. & quidę arguty nihil? ujsit quia n puat universalitatz absoluta, sed addendo sed addito ponibilitatem ut: g & universalitas, quia quod a addione ponibilitatis dependet ut verificetur dicty ponibile ut. Unde nec arguere valet: ~~hanno~~ leo non virmulty esset, si rationalis foret: g virmulty est, quod ponibile est, quia dependet ab ponibilitatis addione.

Argumenta solvtur. Sec. tertia

Arguet 1y diuo th. q. de spiritualibus creaturis ar. 8 ad 2, ubi sic: sicut hgc albedo n phibetur habere subie multa individua, cy hoc quod est albedo, sed ex hoc quod est hoc, quod pertinet ad rationę individui; ita nara huius angeli n phibetur esse in multis ex hoc quod est natura talis ordinis vel gradus, quod pertinet ad rationę speciei, sed ex hoc quod n est nata recipi tales subiecto, quod pertinet ad rationę individui. g 2. diuy th. nara gelicę ipsy repugnat esse multy cy rationę individui, n autę cy rationę specifica. Ad 2as nobis dicta sunt satis. — 3y quia diuy tho. nara gelicę ~~ex albedine~~ nę cy sceptę specificy separat ex hac albedine cy sceptę albedinis praecise quoad repugnatię ut sit, & n sit multy; sed hgc albedo, ex quo est albedo praecise, n dicit repugnatię ut sit multy: g.

Sexp. Q: ex eodē glico prōptore d. p. q 43 arc. 3 argumtō inhēy. stat vbi sic loquitur: forma spi
ritualis per se subsistēs, si ꝓficiatur ad modū rei, positiue habētis formā, materia, aut alterius
nre, sed ratione. Ergo nara glica, quā forma spiritualis completa est, per se subsistens. accepta ab mo
do rei materialis est ratione simūs, sed idē forliter est esse ratione simūs, ac universale vel ratione. Ergo.

Ad 1m
dico diuꝰ tho. ꝓficiendo esse de nara ggelica vel accipiendo specificū n adequate, sed adequate accepto, scilicet ut
& alii sumūt; eo quod sit species prescindens ꝑ expresso ab eo quod sit species rei materialis, & materialis, quo
sensu nec repugnātia positiue, nec positiue affirmatiue dicit, ut sit plurib⁹, sed mere negatiue se habet.
Ex quo n sequitur universale esse glia ad hoc exigitur, quod positiue affirmatiue dicat ut sit plurib⁹.
Nec dicit nara glica separat ab albedine quoad precise quod accepta expresse, petitur, n vero quoad. accepta
specifici materialis & multiplicabilis. & quidē si pariter teneret omnib⁹ sequeretur nara aliq n solū
universale vel ratione, sed vel esse, et albedo. = Ad 2m authoritatē dico esse simūs mere
negatiue, n vero positiue, quia accepta ad modū rei materialis repugnātia expresse dicit simūs incausabili
tatis. Ad dicit esse simūs ratione pure fictitie, prime ꝓ damno.

Ad 3m
ut abstracta a tota singularitate: sed qui sic n est determinata ad vnū: sed differens: & universalis
vel ratione; Maior stat aliq; sequela est accepta nara specifica, aliqua singularitatis. quare unus
ab alio prescindere valet. Minor vero patet: nara a singularitate precisiua determinatione prae
scindit, quia ratione singularitatis est ad vnū determinata. &.

Ad 4m
a singularitate forte n aut a radicali, quia nara Sabrielis vel accepta nara specifici existaliter dicit
esse materiale & irrecepibile materia. Vnde licet sub hac ratione determinationis forte n dicat dicit
tamē esse radicē ad vnū individuū, & quidē ipsa quę talis existaliter exigere. & quidē arguit
quod universalitatē vel rō quia nara a singularitate precisiua n est determinata ad vnū vel rō:
& dicit esse differens vel rō rationis. Deinde quod nara diuina universalis esse, quia accepta vel rationis
nara, prescindit quę a singularitate sit prescindit a determinatione: & ut differens ad plura.

Sabrielis saltē expresse, licet n ꝑ plicite prescindere valet a singularitate radicali: & sic precisiua nullo dicit
pedimētū ut sit universalis, cui hoc. stat singularitate. & erit sic universalis erit. nā ea ipsa, quo nec
pedita ut sit universalis debet esse universalis. = Ea ipsa quę prescindit a singularitate tota forte quā racali
n est determinata ad vnū: & differens ad plura. Sīmi stat quia determinatio a singularitate venit. Sīmi
patet, quia determinatio & differentia sunt predicata sibi inuicē opposita: & ea ipsa, quo nara glica n. venit
vnū, aliud ipsi debet. nequire. venire.

Ad 5m permitto ans, & distinguo. nquē nullo dicit pedimētū negatiue
nego, positiue sub distinctione, & expresse permitto. nquē: & ꝑplicite nego. stiq. Vnde cui singularitas radicali, nec ipsa
materialitas nara specifica, ideo negari poterat adhuc expresse prescindere; Cetera hoc gratis permitto diuinū
X.a doctrinā a nobis; questione 2a ꝑmissaliter tradita, duplex esse pedimētū ad universalitatē, positiue, scilicet
singularitatis quod pedimētū n exprimit sed tota ꝑplicite excludit X.a permissa; aliud vero negatiue, scilicet
defectus formę positiue, aptitudinis scilicet positiue ad plura, quod solū tollitur per aptitudinē positiue ad
plura, cuius est capax nara glia adhuc illo modo accepta. quare cui nara ipsa adhuc illo modo accepta
non dicat illā aptitudinē, ideo licet sic n est universalis. quidē ans sic homo vel quod animal est, n
exprimit repugnātia ad rugibilitatē, nec exprimit pedimētū ad ipsā, nec oppterea accipi valet homo cui apti
tudine ad rugibilitatē; alia quę huic similes stabia patet patet. Vlterius ex argumēto sequitur nara ggelica
esse universale vel rō, quia prescindit ab pedimēto, ut ita sit universalis.

Ad 6m distinguo ans: n est determinata
ad vnū mere negatiue. nedo; positiue nego ans. Quare admitto quod nara glica prescindat expresse a singu
laritate racali n dicit determinata esse positiue n determinata ad vnū, scilicet per differētiā positiue
ad plura, sed tota negatiue, hoc est nec dicit expresse esse determinata ad vnū, nec esse differēs ad plura,
sed ab utroque ꝑ expresso prescindit. insta quę ut supra; ulterius quę nara diuina.

Replicabis: & nara ggelica
expresse n dicit repugnātia ad plura: & nara ggelica expresse potētia, & capacitas dicit ad plura: & est
universali ꝑ expresso, cui sic ad vna, data sit ad plura. 2a stq duo: capacitas & poa ad plura idē
forliter est, ac n repugnātia ad plura: & = 2: & nara ggelica ꝑ expresso est saltē universalis negatiue
+ seu quia nara nec dicit stq duo: universalitas negativa est: qua nara nec singularis, nec universalis, aut multiplicabilis positiue
determinationē, nec re dicitur, sed ab utroque prescindit; sic se habet nara glica ꝑ expresso: &.
pugnātia ad plura

Ad 7m duo capacitas, & aptitudo, & poa ad
plura esse n repugnātia positiua: n vero n repugnātia negatiua, quę tota permittimus dicere nara glica
ꝑ expresso. sic nara humana potest vel se n dicit repugnātia ad plura; n tamē hoc ꝑficiendo ut dicit apti
tudinē ad plura, sed ab utroque prescindit. sic homo ex vel quod animal est repugnātia ad rugibilitatē
n dicit n tamē ex hoc sequitur, quod se dicat aptitudinē ad illa. — Ad 1m nego nara quia esse uni
versalis negatiue, quia ad hoc repugnātia quę explicite n debebat excludere, quia universale negatiue
est quod nullo modo repugnātia excludit ad plura. — Ad dic esse universalis negatiue ꝑ expresso: ex quo uni
versalitas positiua n sequitur, quia ad illa capacitas, poa quę ad plura exigitur. ad negatiua vero
n repugnātia pure negatiua. Si autē alias n repugnātia præcise ut est capacitas, & poa, ut stat
ꝑ similibus, quę positiue talia dicuntur per merā n repugnātia. = resp. X.a dicta positiua talia ut
sunt per n repugnātia positiua; n vero per negatiua.

*Dicit X.a 2q solutione ad replicā supra posita: & nara glica ex
presso est negatiue differens ad plura: & ipsi sic sūmatā plura n repugnat dividua. sed ut stat superius
dicta: & = 2q quia sequitur ex differētia negatiua ad forma capacitatē, & capacitatē ad plura recipere posse formā,
qua sit capax ad plura, sicut ex differētia negatiua ad albedinē, & nigredinē sequitur subiectū sic negatiue
differens recipere posse albedinē aut nigredinē. — Ad 3m dico superius dixisse plura dividua repugnare

nara ggelica, ly quod dicit materialitatē singularē. Unde ¡ cane quo admittatur nara ggelica scipi per se ut precisdā, p expresso ab materialitate singulari tq racali, quā forlt dicimus n exprimere repugnā tiā ad plura, nec plura ipi p expresso repugnātia esse, licet ipi p plicito; cateru hoc adue et seligendy mere negatiue, ꝺ quātu nara hoc expresso precisdit a repugnātia ¿ ad plura pōa. = Ad ultimu dico illud uerū esse de ¡ diferētia negatiua tan expresso quā p plicito. uti stat ¡ exceptio apposito: n uero de ¡ diferētia negatiua expresso ex plicita repugnātia. Quare ¡ diferētia nara glica est ¡ diferētia precisionis, n uero capacitatis ad hoc, t illud. =

Sed dicis: sicut nara materialis exigit aliter est ¡ multiplicabilis, ita ꝺ nara materialis multiplicabilis, radix que pluriu singularitatē; sed hoc n obligte nara humana ꝺ materialis potest sideravi sine multiplicabilitate ꝺ exigētia pluriu tq p expresso, quā p plicito uti uidebat ¡ in nara materiali; stabu ly se, ¡ quo unita precisa dicit ꝺ ly universalitate negatiua, ꝺ precisdendo a singularitate, ꝺ multiplicabilitate: ꝺ. —

2: sicut nara ¡ materialis exigit esse ¡ unico ¡ diuiduo, quia ¡ multiplicabilis, ita nara materialis, quia multiplicabilis est, exigit esse ¡ pluribus; sed nihilominus nara materialis taliter est ¡ pluribus, quod n repugnet esse ¡ uno tēpore: ꝺ nara ¡ materialis taliter est ¡ uno, quod ¡ pluribus ponit esse.

3: nara materialis etiā radicat existialiter singularitatē: ꝺ si ob hāc rationē nara glica universalis esse nequit, nec nara materialis. Prouo ans: nara materialis existialiter est receptibilis ¡ materia, sed put receptibilis ¡ maria radicat singularitatē cū materia radix ¡ ut ¡ diuiduationis: ꝺ. — 1: tq existialis est anima rationalis receptibilis ¡ materia ac nara glica irreceptibilitatis; sed illa a receptibilitate precisdere valet etiā p plicito, si adaquate scipiatur; aliter enī ¡ unico ¡ diuiduo esse n ponet: ꝺ nara glica ab irreceptibilitate.

Ad 1ū dico differūt ¡ ter nara glica seu ¡ materialis ꝺ materiale ¡ hoc: uidelicet quod illa existialiter est multiplicabilis, ei quē repugnat multiplicitas, est que radix singularitatis; materialis autē ¡ quo ponit esse. Quare ¡ stabu ly se adue distinguitur a nara glica, quia nec expresso, nec p plicito repugnātia dicit ad plura. Sed est radix multiplicitatis, licet n positue, negatiue ꝺ exigētialiter per minue saltē ¡ quātu permittit multiplicitatē. extra uero nara glica quā p plicito repugnātia dicit ad plura. Vel dicendū quod nara humana ponit sideriari ¡ stabu ly se dupliciter, t put ¡ illo stabu dicit precise precisata existialia hominis, precisdendo ab eo quod sit materialis, n ¡ quo seu dicit unitatē negatiua, ꝺ esse tyc n reduplicat esse radix multiplicitatis; t sideratur nara humana ¡ stabu ly se ly precisata existialia ipsius ¡ esse materialis, ¡ quo seu licet dicat cū ung negatiue forliter, dicit tamē esse multiplicabilis radicaliter, seu esse radicē multiplicitatis; nara uero glica nec forliter, nec racaliter est multiplicabilis.

Ad ly reip. distinguendo mai. ita nara materialis exigit esse ¡ pluribus actu, ¡ aptitudine, concedo; actu precise nego mai. Vnde nara irreceptibilis, ꝺ materialis respicit singularitatē, ut tēs adequatā suā aptitudinē; materialis uero multiplicitatē respicit n ut tēs ¡ quo actu necessario existere debeat, sed ut tēs suā aptitudinē, ¡ quo ponit esse. = Ad 3ū dico nara materialis esse receptibilis ¡ materia n determinate decisa, sed indeterminate ista, Quare licet māteria determinate ista ꝺ tali quātitate signata singularitatis sit radix, idcirco determinata uero n est radix unica singularitatis, ¿ sed pluriū, quōs permittit. = Ad 4ū dico anima rationalis, si sit ꝺ ly sua precisata specifica anima rationalis precisdere n ponit saltē p plicito ꝺ obiective a receptibilitate ¡ materia, quia ipsa existialiter est an forma corporis: uti expr. ¡ Concilio Lateranensi fuit definitū per hāc uerba: anima rationalis uere per se, ꝺ existialiter humani corporis forma existere. Preterea quē stabat ex definitione animæ ¡ communi: per quod sit actus ¡ corporis physici organici potētia uita habētis. Si autē animā rationalis scipiebatur, non ly quod anima rationalis est ꝺ specifice, sed ly supra forma, spiritualis, tyc n diceret esse receptibilis, nec ex irreceptibilis, sed ab utroque precisdēret; uerū tyc scipiebatur anima rationalis ly gradus generici, spiritualitatis precisdētis ab gēlo, ¡ anima que rationalis.

~~Sed dicis: ¿ nara materialis ¡ stabu ly se est radix multiplicitatis: ¿ nara ¡ stabu ly se existialiter dicit exigētiā ad plura: ¿ n uere per minue se habet ad illa. Hec ultima obiectio patet, quia aliquid tali permittere, n est uere existialiter exigere. 2: ¿ nara materialis ¡ stabu ly se nulla differētia habet a nara glica expresse ista. Quā ob hoc pue: nara glica expresso mere negatiue, ꝺ permittere se habet ad multiplicitatē; ergo se habet ut nara materialis per expresso: ¿ ita ly secundū se: ¿.~~

Ad ly 2.ª tq solutione constat. si uero adderetur ad tq dico ~~adue expresse utrāque nara distinguit nara glica dupliciter aliquid esse radix alterius ponē, scilicet alterius ponibile, ꝺ necessario istati~~ precisdit

Sed dicis: nara glica p expresso ab ¡ singularitate racali, &c. a nobis dicta, l permissa; sed adue p expresso n precisdit ab ¡ materialitate ꝺ irreceptibilitate specifica: ¿ n repugnat ei multiplicitas ratione ¡ materialitatis specifice. ꝺ tq quo: si repugnaret ei multiplicitas ratione ¡ materialitatis specifice, ¡ eo ipso, quo hāc exprimeret ꝺ repugnātia explicaret; sed p expresso hāc repugnātia n dicit; aliter enī exprimeret etiā ¡ singularitatē racalē ꝺ existialē: ꝺ. — Resp. 2. supra dicta ꝺ permissa nara glica adaquate ista repugnātia exprimere, si uero ¡ adaquate scipiatur, id est, ly ¡ materialitatis specifica ly expressione, qua est ¡ forma ordine ad ie, n exprimere repugnātia ad plura: quia uero singularitatis radix repugnātia multiplicitatis explicat.

Arguis 3: nara specifica a huius ¡ diuidui Fabrielis ꝺ de ipso ¡ diuiduo predicari valet: sed n nisi predicatione speciei de ¡ diuiduo: ¿ nara specifica Fabrielis habet reply ipse ei predicabilis. = 2: quia nara illa specifica precisa a tali ¡ diuiduo se habet ad illud, ut superius ad ¡ inferius; sed n nisi ut superius per modū speciei: ¿ est nara superior ꝺ species superior ꝺ predicabilis logice. —

3: ¡ diuiduū hoc Fabriel ponitur ¡ predicamēto n immediate sub genere, sed mediate ¡ quātu edo catur immediate subiicere: ¿ species, ¡ qua Fabriel ut stabit, est superior ad Fabriel, ut de ipso qua species precisdibilis, sub qua ipse ut inferior immediate ¡ predicamēto locatur.

Ad ly dico nara specifica Fabrielis de ipso predicari n predicatione superioris de inferiori, sed aqualis de aquali; ad modū quo diximus ¡ oppositione (ne intricata) generis cū unica tali est possibilis ¡ speciei, de ipsa predicari n tanqā superius, sed aquale. Per quod stat ad ly. = Ad 3ū dico ¡ diuiduū locari ¡ predicamēto sub specie ¡ mediate subiectione mephisica, ꝺ predicamentali

+ l, potest negari ma ior ¿ q replico p ter ly sicut ¿ quia nara ¡ materialis existialiter exigit ee in unico in diuiduo; materialis uero permittit ee ¡ plu ribus.

Ad ly potest ꝺ mai. ꝺ ci nara materialis ista tradit se esse multiplicabile racaliter licet aliter multe n forliter, ¡ quo ista est negatiue una ad alteram nara ¡ materialis quā multiplicabilis est tq forliter, quā racaliter.

Dicendū nara materialis esse radicē multiplicabilitatis, tanquā tra ¡ quo ponit esse, ꝺ adue ¡ stabu ly se multiplicabilis permittit esse expresso ꝺ plicito. Sic stat dicta ¡ stata ¡ diuo =

ad ly potest etiā dici nara materialis ¡ stabu ly se esse multiplicabile realiter racaliter, licet n forliter, ¡ quo seu est negatiue una, ad distinguendū nara ¡ materialis quā ¡ multiplicabilis est tq forliter, quā racaliter.

86

Logica & pgmentalis, ꝙ ꝙdā species ꝙ serie prædicamentorū superiorū ꝛorū habet quæ ꝙ tales serie prius
ꝛteligūtur species metaphisica, quæ ꝙdiuidūt; n tamꝫ subiectione logica, scilicet, ꝙ inferiorū ad superiora, & uniuer
sale

Dicit: nara ǧlica est quædā forma ꝑticularis, sed forma, ꝙdā est esse, ꝛmunicabilis est, licet aliter ex alio
capite repugnet tri huius ꝛmunicabilitati; sicut & extra materia esse non est ꝛmunicabilis, sed ratione
formæ ꝑpter quā ratione dubio 6 diximus ꝛra speciē logicā saluari posse ꝙ unicō ꝙdiuiduo, licet n genus
ꝙ unica specie: ꝙ nara ǧlica ex se, & essentialiter ꝛmunicabilis est. — & D. Patric Vazquez, Deus omni
potens foret, licet ponibilia ꝑponibilia foret, quia hyc casus adhuc Deus non uoluit ipsa producere haberet, si
n repugnaret: ꝙ nara ǧlica ꝙdā est esse, ꝛmunicabilis est, quibus plura, quibus ipsa ꝛmunicabitur, repugnat.

Ad 1ᵐ duo
nos ꝙ quæstione citata permittere, quod nūc negamus, quia ibi adhuc admisso nara ǧlica ꝙ unico ꝙ diuiduo uniuer
sale esse, ad saluandum ꝛtera nra conclusio asseruimus genus n dari ꝙ unica specie ꝑpter disparitatē ibi assignatā: ea
rii illa disparitas partim ꝓbabatur ꝙ doctrina ꝛmuni, partim quæ ꝙ doctrina quā ꝙrenti tribuunt aduersa
rii, non quæ negare debemus. Vnde dicimus forma quā esse, essentialiter n dicit prædicatū opponibile ꝛmu
nicabilitati pluribus, ꝙdā est esse pluribus ꝛmunicabilis esse. n uero si esse prædicatū opponibile dicat,
qualis est irreceptibilitas ꝙ materia. — Ad 2ᵐ dico adhuc ꝙ illo casu omnipotēs esse nullā repugnātiā ponit
ad ponibilia, tanquā ponibilia dicere, sola quæ repugnātia eluet ex parte tri; & tamꝫ nara ǧlica esse essentia
liter repugnat tanquā ad plura dicit, ut ꝓbatū est dictū. — & 2ᵐ dicit species prædicabilis ꝛtia per ordinē & relationē
ad plura, quibus repugnātibus, illa repugnat.

Dicit: si ꝙ materialitati specifica repugnant plura ꝙdiuidua, etiā
ꝙ materialitati generica, plura repugnaret species; sed hoc est ueritati dissonū: ꝙ. Prouo mai. ita se habet
multiplicitas numerica respectu ꝙ materialitatis specificæ; ac multiplicitas specifica respectu ꝙ materialitatis generica:
ꝙ dicta. — & etiā anima rationalis est ꝙ materialis; sed ipsi multiplicitas numerica n repugnat: ꝙ — Rep.
adhuc assignādo disparitatē ꝑter multiplicitatē numericā & specificā; liquidē illa a materia ꝑuenit, specifica
uero a forma, seu a diuersis prædicatis specificis, essentialibus: quare ea repugnat nara essentialiter irrecepti
bili ꝙ materia; ea uero ꝛuenire ualet irreceptibilitati, seu ꝙ materialitati generica, quia diuersa formæ
specificæ ꝙ materiales & irreceptibiles participare ualent illæ ꝙ materialitatē generica. — Ad 3ᵐ dico, quod
anima rationalis, licet ꝓprietalis, quia tamꝫ n est forma ꝛplēta, sicut nara ǧlica, sed essentialiter forma cor
poris & receptibilis ꝙ materia, ideo — multiplicari ualet.

Dicit: nara ǧlica ꝛcipitur ad modū rei materialis: ꝙ
sic ꝛcipitur ut multiplicabilis, quia ꝛcipitur ad modū rei multiplicabilis. — ℟. hæc prædicatio: Michael est an
gelus non est species de ꝙdiuiduo. l est species de ꝙdiuiduo, l generis de specie, quia ut prædicatio ꝙ mediata; ꝙ
sed ita, nara ǧlica est species prædicabilis: ꝙ si ly est species subiicibilis respectu generis, ꝙ ut quæ erit ipse
cies prædicabilis respectu ꝙdiuidui: ꝙ — ℨ: nara Gabrielis specifica differt a Michaelis nara. una & eadem
ab alia diuersa ꝛspecies. ꝙ quælibet species logica esse ualet, quia quælibet est species metaphisica, cui ha
beat diuersa prædicata essentialia specifica, species ꝙ liquidē methaphisica est ꝓdamentū ad ꝛtas species
logicas, & uniuersales.

Dico adhuc nara ꝛcipi ad modū rei materialis, n autē ut materialis, ideo quæ n ꝙprie
ei ꝛcipi ꝛ ꝓdamento ut ꝛmunicabilis, sed tales ad ꝛtas rei ꝛmunicabilis; sicut nara Diuina & nobis
ꝛcipitur ad modū rei materialis — n tamē ut materialis. — Ad uerba diuiᵗʰ, respondeo
ꝛteligēda esse de uniuersalitate negatiua, & ꝛ ponitiua; & dic logicā de uniuersalitate ꝛcitata & pure
quimerica. n autē cui ꝓdamento. i autē dicit nara ǧlica cui ꝓdamento ꝛcipi ad modū rei materia
lis & ꝛmunicabilis, ꝙsitor quæ ut uniuersale ꝛ ꝓdamento — dicēdū ad uniuersalitatē logicā & pon
tiuā ꝓ ꝛmunicabilis ꝛ ꝓdamento n ꝛpetere, quod nara ꝛcipiatur ad modū rei materialis & ꝛmunicabilis ꝛ ꝓda
mento, sed ut materialis, & ꝛmunicabilis, quod n ꝛsistit.

Ad 4ᵐ duo illā prædicationē esse speciei de ꝙdiuiduo,
ꝛ ly ǧdam gerens uices prædicati ꝙmabitur ꝓut est determinata ꝛpecies, quo ꝛsiu nara ǧlica n est species
uniuersalis logicæ, sed ꝛ habet ut æquale ad æquale: sicut ꝙ hæc: homo ut ridibilis, risibile ad hominē
n est superius; ꝛ uero aliq ꝙmabitur ꝛ ꝙ gradū generica, ꝛgitur adhuc species ǧlica superior & esse
est prædicabile generis mediata generis, ꝙ diuiduo, & mediata generis de specie: quare species Michaelis
n ꝙdiuidui nec species uniuersalis prædicabilis, sed species subiicibilis est. — Ad 5ᵐ dico nara specifica
Michaelis & Gabrielis ꝛcipitur differri methaphisica, ꝙ quæ quælibet est diuersa species methaphisica, habens
sua prædicata essentialia methaphisica diuersa ab alia specie, nec datur ꝓdamentū ad species uniuersa
les logicæ, quia ꝓdamentū ad illæ est nara specifica, quæ plures ꝛueniūt, quæ ꝛueniāt ratio ꝛpluribus
repugnat.

Sed dices: ponāmus ratione bonæ apprehensionis, licet ꝛ ponibilis sit, uoluntas manet & finalizat. Similiter
ꝙdiuidua licet ꝛ ponibilia, de modo ꝛcipiatur ut ponibilia, tunc ualet relationē uniuersalitatis logicæ —
ty quia, si plura ꝙdiuidua ponibilia, & existētia foret, ea respiceret eodē ordine & respectu ac nūc
respicit unū, sicut Pater eadē relatione paternitatis unius filij respicit, ac plures respiceret, si illos habe
ret. — Vera hinc uoluntas n moueret, nisi ut apprehensa. Vnde sine ponibili, nec ponibili sit, semper
mobebit eo modo apprehēdatur ut bonum. Atamē ad uniuersalitatē logicalē & ex ꝓdamento n sufficit,
quod plura ꝙdiuidua apprehendātur ut ponibilia, si re uera ponibilia sit quia nara uniuersalis, esse
saltem exigit ꝛmunicabile & diuīmile esse ꝙ pluribus, dempto quæ ꝓdamento uniuersalitatis ab ipsis
nara. Si autē plura ꝙdiuidua ponibilia foret, hyc ea respiceret relatione superioris ad ꝛteria
ra, nec autē relatione æquālis ad æquale. Extra autē eueniret ꝙ relatione paternitatis, quæ
pater ty & sequester filios respicit sub eadē ratione; quod autē sit unicus, & plures de mate
riale se habet respectu relationis paternitatis.

Nequeo tandē nara solis esse uniuersalis ty rs, & ra
tione esto plura ipsius ꝙdiuidua sint tanq ponibilia: sed ad uniuersalitatē tanq ty rationis n
exigitur tanq: ꝙ nara ǧlica erit uniuersalis saltē ty rationis, licet ei plura ꝙdiuidua repugnēt —

Hoc ꝛstat ex dicto
Rho. opusculo 22 cap 5
de logicæ: nara separa
tur a materia, quæ se ipsa
ꝙdiuidūtur, licet, se sit
ꝛmunicabilis, tamen si
ad modū rei ꝛcipiatur,
& receptibilis ꝙ materia &
subiectibilis, ponit esse uni
uersale.

Ad hoc arguit̃ q̃ stat ex notabilibus huius questionis, ubi diximus q̃ uniuersale dr̃ re & rationi esse aliq̃ nara, quæ plura respicit, quibus est actus disperta, sicut homo; uniuersale autē dr̃ rationi tm̃ est nara illa, quæ ex se apta est ad plura, quæ, licet actu n̄ sit, ut tamen pot̃ similia, ut nara solis, quæ plura indiuidua n̄ habet, potest tamen illa habere. Quod stat ex dicto tho 1 p. quæst. 13 arc. 9. per hæc verba: nara humana communis est multis dr̃ rationi: nara autē solis n̄ est communis multis dr̃ rationi, sed dr̃ rationi tm̃.

Hic dubitari solet: q̃ nara alica sit uniuersalis mephisice? Quod, duplici modo dicitur uniuersale mephisicum, uel p̄ se, uel p̄ accidens. 1 p̄ se dicitur uniuersale mephisicum, cui nara apta adest ex se, & nullo ex his modis nara q̃ alica potest esse uniuersalis, ut stat ex supradictis. 1 tale, cui nara specifica dicta ma prædicata essentialia mephisica, quo nam potest dici uniuersalis mephisice, quia de ipsa put sic mephisica agit eius q̃ p̄pria definitio tradit, quæ uniuersalitas logicæ nominaliter & negatiue uocat Eminentissimus Aguirre tm̃ alios. Quia ad species sequitur & diuiduum, tm̃ quæ ad ipsa sperius, Ideo sit

Disquisitio 6 de indiuiduo.
Proponitur indiuidui definitio sec. unica.

Nyc Disquisitionis de indiuiduo faciemus, n̄ quia aliquod ex quinque prædicabilibus, sed quia est correlativum. Dr̃ primi notandū hoc dupliciter, tali ponit, 1 primo, ontologice, 1 secundo ontologice. Indiuiduum primo ontologice significat indiuidualē dr̃ esse, quod habet a parte rei. Secundo primo ontologice sic a Porphirio definitur: cuius collectio p̄prietatū nunq̃ alio est eadē, cuius p̄prietatis duobus carminibus sequentibus explicatur:

Forma, figura, locus, tempus, cū nomine, sanguis,
Patria, ut sepē, quæ n̄ habet unus, & alter

Hæc definitio tm̃ descriptiua esse stat, ex quo per p̄prietatis ipius explicat. Quare cum ex tali definitio desumatur ex dicto thomæ sic: est indiuisum a quolibet alio. Vnde Petrus est a se indiuiduum tm̃ & indiuisibili, plures eiusdē rationis, distinctus quæ & diuisum ab omni alio. Indiuiduum secundo ontologice sic, (numquam ut prædicabile, 1 ut subiectabile, prædicabile est, quod de uno tm̃ prædicatur, dr̃ autē quod mediate subiicitur speciei.

Cæterū circa definitionē traditā aliqua se offerūt: 1 indiuiduum definiri nequit nec scitia de ipso potest dari: q. — 2: si indiuiduum definiri posset n̄ indiuiduum, sed species foret, quia quod definitur, ex genere & differentia stat, qualiter definitio recta petit. quod autē sic se habet species est: q. — 3: quilibet species est indiuisibilis, plures eiusdē rationis: q. definitio tm̃ data aliis a definito inuenit. — 4: indiuiduum aquæ est indiuisibile, plura eiusdē rationis, quia est diuisibile, plures aquæ gutæ, quarū quælibet sit eiusdē rationis. — 5: indiuiduum 2 ontologice tm̃ dr̃ hoc nomine singulare expressum est de pluribus prædicabile: quia uita tm̃ prædicationes uera: Petrus est singularis, Paulus est singularis: & quia indiuiduum uage, & determinate accepti, ut aliquis homo est de Petro, Paulo &c. prædicabile.

Ad 1m stat ex dicto th. 1 p. q. 29 arc. 4 sic loquente: ad 1m dicendū, quod licet hoc singulare, illud definiri n̄ potuit, tamen id, quod pertinet ad rationem communem singularitatis definiri potest. Vnde licet indiuiduum exercite tm̃ definiri n̄ potuit optime tamen signate, seu sub ratione communi singularis, ut scilicet hoc nomine & accepit singulare explicatur, qui sæpius fuit dicto 2, indiuiduum definiri dr̃ quod est accidentaliter, & denominative speciei, sicut de genere dicimus, quilibet indiuiduum animal sicut homo est animal, & licet hoc tm̃ sit de specie hominis ex parte subiecti, quia est diuisi ex parte formæ, qua denominatur species, ex cuius parte ens sideratur, ut indiuiduum respectu speciei sic, & communi. — Ad 4 dico quilibet aquæ, alterius lineæ esse indiuisibile, plura eiusdē qualitatis dr̃ mixtorum. — Ad 5 aliqui dicunt, prædicationes illas, ad 3 prædicabile spectare: sicut ita asserat de ista, homo est species: animal est genus. Ego uero dico indiuiduum de uno tm̃ prædicari ex parte rei recepti & prædicati, quæ de quilibet diuersa natura indiuidualis prædicatur, de pluribus uero aliis ex parte modi recipiendi & prædicandi. ad ultimum dico indiuiduum uage, & determinate, nimirum ad 1um ex parte modi significandi, & non prædicari, sed de uno, alio diuisim, & determinate, & recipiendi, non uero ex parte rei significatæ, & recepti.

Ad 2m dico prædicatur: sed indiuiduum est ita subiectabile: q. — 2: si indiuiduum prædicaretur de recipiente prædicaretur; hoc nequit esse: q. min. stat, quia 2 prædicatū sit subiecti forma, nequit esse forma sui ipius. — Ad 3m dico philosophus, Ethicorum esse de prædicatione superiorum & inferiorum, sicut species de indiuiduo, optime. Non uero de æquali. — Ad 4m dico nemini esse posse forma sui ipius propriæ & rigorosa, optime tamen impropriæ, & late, neque prædicatū recipiens subiecti se habet, quatuor diuerso modo recipiendi, ut in tractatu.

Dubium unicum: an abstrahi possit aliqua ratio communis a indiuiduis?
Pauca sunt notanda, & sententiæ referuntur. &c. 1a.

Dubium n̄ pendit de indiuiduis 2 ontologice tm̃; nā de illis supponimus rationem communem & uniuersalem abstrahi posse, ex omnia unissona inueniat rationem subiectabilis & prædicabilis. Solū q̃ est difficultas circa indiuidua primo ontologice tm̃ta. Supponimus enim aliq̃ esse rationes communes uniuersales, quæ præsunt ut ratio animalis, quia uniuersæ equum, & homo. Inueniūt aliæ uero rationes communes analogicæ ut ratio entis, quæ simul ratio inueniendi & differendi est, ut dicitur de ratione entis respectu substantiæ & accidentis. Qui hic ponit Caietanus cum aliis docet abstrahi posse aliquā rationem communem analogicam uniuocæ. ita 2a ista docet nec rationem communem analogicam abstrahi posse, hæc Alberto magno tribuitur, illa quæ communis sequitur & Soto & Molina. 3a uero media quæ una cum 2da, docet rationem communem analogicam, licet uniuocæ negat, est quæ communior ista, quæ communiter Thomistæ & scholastici sequuntur. Quare sit

Contra

Nostra Conclussio. Sectio Secunda.

Non est dare ratio communis dividui univoca. Probatur. Conclusio hac ratione: ratio illa communis, quae suo essentiali sceptu diversitatem claudit non univoca; sed analoga est; talis est ratio dividui communis abstracta ab omnibus dividuis: g. maior. ntat, quia ratio univoca essentialiter solum dicit esse rationem communem de non simul differendi. minor vero patuit: ratio illa communis actu & essentialiter omnem distans dividualem claudit, quia est essentialiter & formaliter transcendens: g. = Contrahatur a differs specificis primo & rationaliter istis negat abstrahi ratio distans univoca ad omnem distans specificam: g. nec a differs dividualibus. Ant ntat; aliter enim distans specifica non mediate genus contraheret, sed mediate, mediate scilicet illa ratione communi dictae: quo: ideo ly est vera, quia illa ratio communis essentialiter diversitatem specificam actu excluderet; sed etiam ratio communis dividui diversitatem non numericam essentialiter diceret: g.

Argumenta solvuntur. Sec. 3a.

Argues 1: ratio communis univoca est ratio communem de dividui; sed illa ratio communis dividui esset communis ratio, & Petrus, & Paulus; ipsa conveniret: g. minor. ntat quia sicut Petrus est dividuum, ita & Paulus. = Resp. N. dicta ratione communi univoca esse talem rationem communem de non simul differendi: Petrus autem & Paulus licet conveniant aliquatenus, per quod utrumque dividuum sit, unus etiam ab alio differt per dividuationem & singularitatem, & illa ratione communi quia distans numerica excludit. Sic etiam utrumque ratione communi entis conveniunt simul quae ipsa differunt. & quidem si ex quo ratio communis dividui esset ratio quae necessario, sequeretur univoce esse, nulla esset analoga ratio, quae non foret univoca, cui omnis sit etiam aliquatenus ratio communem de.

Sed dices: Petrus, & Paulus secludunt diversitatem communem de; illa ratione communi: g. est univoca. Probo ans: illa ratio ~~communis~~ dividui non dicit esse rationem particularem, sed communem; dividui; sed Petrus, & Paulus non differunt nisi ratione particulari & tali dividui: g. = Resp. quod illa ratio communis licet precise non dicat esse particularem, sed communem, dicit tamen esse particularem formaliter explicito, quia excludit actu & essentialiter excludit omnem rationem particularem: sicut etiam ratio communis entis licet precise non dicat ipsius distans, ipsam tamen formaliter excludit.

Argues 2: ratio personae ut sic, i. communis, est univoca huic & illi personae: Tota: g. ~~ratio est~~ & ratio communis dividui. Probo ~~ans~~: etiam: persona ut rationalis natura dividua subsistens non repugnat, quod ab dividuis subsistentibus natura rationalis abstrahatur ratio communis univoca, ac ab dividuis: g. si abstrahitur, etiam abstrahi. = 2: ab omnibus differs specificis abstrahi valet ratio communis distans univoca ad 3as praedicabile pertinens: & ~~a~~ differs dividualibus. = Ad 1m dico quod si persona accipiatur pro termino & rejecto natura rationalis, potuit ab ipsa abstrahi ratio communis univoca; si vero si accipiatur pro dividuatione naturae rationalis. = Ad 1m ig. ntat ex mra solutione ad 1m.

Argues 3: si daretur ratio communis dividui, licet analoga esset de pluribus praedicabili; hoc est contra rationem dividui: g. maior. ntat quia si communis foret pluribus communis esset. = 2: si daretur illa ratio communis ulterius dividi similis foret aliae rationes particulares dividuales: hoc est contra opinionem dividui primo & rationaliter istam: g. = Resp. ad 1m rationem illam communem videri de pluribus praedicabili ex parte modi recipiendi, non vero si esse ex parte rei recepti & praedicati, quatenus scilicet de quolibet sua natura dividuali praedicatur, diversae quae ab alia de alio praedicata. Quare dicit valet de pluribus expresso praedicari, quatenus sic est ratio communis & quemlibet dividuum correspondet. Ad 2m dico illa ratione communem analoga, quia claudit omnia dividua non solum esse dissimilem, sed diversa & multiplicitatem & diversitatem dividuorum, quae ipsa excludunt. Unde quod plura dividua sint per se divisa non contra definitionem dividui, sed potius conformiter adipiscitur. quae solum denotat dividuum quodlibet dividuum determinatum dividi esse ~~in vero~~

Disquisitio 1 de differa 3 praedicabili

Aliqua notatur ad huius disquisitionis intelligentiam. Sec. unica

Differa & ethimologia habet a forma differre faciens. Hae dividuntur communes, & propriae, & propriissimae. Ia & 2a & 3o praedicabili adaptantur de quibus postea agendum. 3a autem & propriissima ut de qua & proxime huius tripliciter est munus dividere & trahere genus, attribuere species, & praedicari de dividuis: sic ea rationale dividit & trahit animal, attribuit hominem, praedicatur quae de Petro, Paulo, Ia & Porphyrio sic illa definivit ut praedicabile, quae praedicatur de pluribus differentibus specie quale quid. caetera quia illi deficiunt non venit finita differa, qualis est rationalis, ~~scare~~ melius ne ab aliis definitur, quae praedicatur de pluribus quale quid quae definitio venit differa secundo ischiomaliter tacta, cuius particulae sati. percipiuntur ex dictis. Disquisitione generis. Differa autem primo ischiomaliter & ut ad species pertinet, ita definitur: quae ad eiscig species pertinet per modum partis perficiens

Dubium unicum, utrum infima differa excludat in suo toto conceptu differa sub altera, & genus?

Sententia reperitur, & aliqua supponitur. Sec. 1a

In progressu loquimur de re reali & primo: supponimus ens rationale taliter identificari cum animali, & animali. solum quod est dubium de exclusione toti & incepturo: quae scilicet rationale essentialiter incepturo genus

---

1, 2. dic ad 1m non dari ratione communem perinde quia quo essentialis ceptu dicit conceptu dividuationis quae et ceptu differendi. Quare diuino. 1. p. q. 30. ar. 4 quid: dicendum est quod etiam rebus humanis hoc nomen persona est commune divinitate rationi genus, & species, sed non dividuum vagum.

Ad 1m dico non dari ratione communem univoca per quia quo essentialis ceptu dicit conceptu dividuationis quae et ceptu differendi. Quare Divino. 1. p. q. 30 ar. 4 dicendum est, quod nomen etiam rebus humanis hoc nomen persona et commune divinitate rationi genus, & species, sed non dividuum vagum.

D diffrq subalterna dicat? Nominales, Spinula, Aueria, Canterus, D alii parte affrmatiuq tenet, sencina que eade opione pluries iudicat. Scotus uero, Suarez, parte negatiuq defendut, quq opio est ; pioris scho Ty. muniq, D seruit pter omnes thomas. Unde sit.

Nostra Conclusio. 2a sec. 2a.

Differa ſima ſuo ſorti, D mephisico sepāt differq subalterna, D genere n ſcludit. Probatur. Scluſio: rationale Vg. est pars mephisica hominis ipius mephisice ~~natute~~. Nullum ens animali, tanqua mephisica ſparte: D ſorliter, D mephisice unu ab alio distinguitur; q animal rationale a suo ſorti D mephisico ſsepāt animal excludit. Hoc ſtia ſterlur sic. prima que ex anti. ing pars distinct debet ab alia ſparte, ſ eo issu, quo ipiq ut ſparte ſsepicit. ex quibus etiq ſsterlur rationale enstialiter mephisice distinguit a ſsimili, quod est differa subalterna, ipsa que a suo sepāt enstiali excludere. quod sic ostendo: animal ſsimile est de enstiali ſsepāt D mephisico animalq ens enstialiter mephisice dephiatur per unum issi lium: q si rationale a suo enstiali ſsepāt mephisico n ſcludit animal, nec ſsimile, quia nequit enstiali ter, D mephisice animal excludere, quq simul excludat, quod est de enstiali ſsepāt animali.

Contrabr nra

Scluo: rationale Vg. est ratio differendi ſpliciter ſter homine, D equum, animal que enstialiter D mephi sice ratio ſueniendi ſpliciter. sed ratio differendi ſpliciter ſter homine, D equum nequit enstialiter mephi sice esse ratio ſpliter ſueniendi ter ipsa: q. tenet ntia: quia ſsepāt differendi ſpliciter, D pliciter, ueniendi syt forliter, D enstialiter diuersi. ex quo patet ad diffrq subalternā ſsimili, quia licet ita nt ratio differendi ſpliciter, n ſter homine, equum, ſter quos etiq est ratio ſueniendi, sed ſter plqtq Vg, D ſpecifica.

mal est ratio ſueniendi ſpliciter; sed nihilominus ſuo sepāt enstiali forliter ſcludit ~~rat~~ ſsimile, quod est ratio differendi ſpliciter: q pariformiter ratio differendi forliter ſcludere valet rationi ſueniendi.— Sed dico: ani Dicimus animal esse quoddq toty actuale mephisice, mephisice ~~nihilum~~, per unum, tanqua per genus sub alternu, D rationi que ſueniendi ſpliciter, D per ſsimile tanqua per differa subalterna, sicut homo, metha phisice ipsiy est toty actuale, D mephisice ſsistens per animal D rationale. Unde animal quia toty enstialiter suu ſcludit partes, D per unu ſueniret per alia que differt, sicut D homo; quare sicut differa sub alterna ſsimili enstialiter mephisice n ſcludit ~~unum~~ rationi unu, licet utraque ſanimali ſclu datur, ita rationale enstialiter n ſcludit animal: esto utraque, homine ſcludatur. Ty quia ratio nale est ſsima differa, quq enstialiter mephisice ſsplex, ſpositiuq que mephisicq excludit.

Argumenta Solvuntur. sec. 3a.

Argues 1 ex philo 1 mephisicq textu 45 ubi docet differq ultimq esse quasi totq rei enstiq: D hoc q hoc definitione ponatur necessariu n esse alias superiorq ſipsa ponere: q quia ~~alias~~ illas ſcludit.— Dicq dq philq uniuersaliq ſignificare rē definiri per genus ſsimu D differq ultimq, qua ponita alias differq subalterna syt superfluas. Unde ſoly denotat esse quasi totq rei enstiq per modu differq, ſquatq perfectq totq tanqua per ons, n ſgredi, quia differa est quasi tota rei enstiq. D quibus ex arguto ſequitur genus, ſdifferā

Argues 2: rationale forliter n est ſsimile. = Resp. rationale ~~non~~ forliter D enstialiter mephisice nec ſsimile, nec ſsimile esse, sed ab utroque professedere, soly que ſsua ratio dictice ſsimile esse.— Sed dico rationale forliter, D enstia liter est propiu uitq distinctiuu: q est forliter unum ſsimile. ntia patet quia ſsimile ~~non~~ est enstialiter n est aliud, quq propiu ſsationis, sicut unum uitq propiu. Any quo: rationale enstialiter est propiu discursiu, ſsed actus discursiu ~~est~~ forliter dicit gradu dictu D actionis: q.— Resp. negdo ans; ad quationē dicitquo mai. est propiu discursiu, Ty quod actus discursiu forliter dicit gradu ſ munq uitq, ſ ſsationis nege; ~~sed~~ secudu quod forliter dicit gradu specifica discursiu. secdo mai. ~~Quare dq homo se exercet discursedo actus tus discursiu~~

Quare actus discursiu ſsumitur adequate, D Ty omnes gradu uitq ſactus 2 quos forliter ſcludit, quo ſsecu ſteligitur a tota hominis ſpecie puenire, ſsumitur ſadequate D Ty quelibet gradu diuisiuu ab alio, ſquo issu ſteligitur puenire a quolibet gradu mephisico ſactus, cui gradui ſactus 2 correſpondet. Unde actus discursiu Ty gradu ~~est~~ ſmunq uitq a pripio, D gradu uiuentiq ſteligitur puenire, Ty gradu ſsationis a seniuili, D Ty conceptu ſpecifica discursiu a rationali.

Sed Dices: actus dis cursiu Ty gradu ſpecifica discursiu est uita ſactus 2.: q ſsepāt ſpecifica discursiu est forliter ſsepāt uitq. Probo ans: uita ſactus 2 qua forliter uita ſactus 2. Est motus ab ſtrinseco se mouete per illu. sed discursiu Ty gradu ſpecifica discursiu est motus ab ſtrinseco se mouete per illu: q. minor. Probat, quia rationale per discursiu Ty gradu ſpecifica discursiu ~~per illu~~ ab ſtrinseco mouetur, ſtrgnit que de actu 2 ad actu Ty.— Bigdu uitq ſactus 2 Ty gradu ſmunq uitq precise dicere rationi motu ab ſtrinseco Ty ſsepāt ſmunq motu ab ſtrinseco, n aute ~~sepāt~~ tali ſsepāt, D specifica motu. Unde actus discursiu adequate ipsiy, quia dicit omnes gradu uitq, etiq ~~dicit~~ pariformiter dicit ſsepāt motu ab ſtrinseco. Cofterq Ty ſsepāt specifica motu est a rationali taliter specifice se mouete per illu; Ty ſsepāt ~~smunq motu~~ ſmunissimi motu a uitq; Ty conceptu, n ita ſmunissimu, a ſsimili.

Argues 3: hoc est uera prdi catio ſsiu ſorti: rationale est forliter animal: q rationale forliter ſcludit animal. Probo ans sic: omnis homo est forliter animal; ſsed omnis homo est forliter rationalis: q aliquod rationale est ſorti ter animal: en illu eformatu in Barapti. D ntia negat, ita ~~reducitur ad calarent ſsecundo Stradi chorum~~ ſsclusionis: q nullu rationale est forliter animal, ne eformabit illu: ~~non nullu rationale est forliter animal, sed omnis homo est forliter animal~~ ita ſsterq: q nullu rationale est forliter animal: ex quibus sic, q nullus homo est forliter animal, D patet: ~~nullus homo~~ nullu rationale est forliter animal; sed omnis homo est forliter rationalis: q nullus homo est forliter animal, eccc illu positu, ~~calarent~~ directe, D perfecte

Perfecte ꝺcludens.

Resp. ꝙ L illo ꝺtiq n ſſerri ⁊ ng ex idſtitate ꝙadaquata extremoꝝ ⁊ medio, ꝺ ly ung
virtualitaꝫ totꝫ ꝙsiu ſorli, n ſſertur idſtitas ſorlis ꝙ ſtia ſſer extrema; equaꝫ ad illy idſtitatꝫ ex
tremoꝝ ſſerse exigitur idſtitas ipſoꝝ ⁊ medio adaquate ipſo, ꝺ ly omneꝫ virtualitatꝫ. Unde ho
mo licet ſit ſorliter animal, n tñ ē adaquate animal, ꝺ ly omneꝫ virtualitatꝫ, ſed ly ung totꝫ,
ꝺ ly aliq rationalis. Per quod ad ultimum illy ſtat quia ſoly quꝫdo duo extrema taliter ſe
habẽt cꝫ medio, quod ung diſtinguitur ꝺ aliud adaquate idſtipliatur ⁊ medio ſorliter, ſſertur diſtinctio
extremoꝝ ſſerse; ſi autꝫ medius ſorliter ꝙadaquate idſtribuat ⁊ medio uno extremo, ꝺ cꝫ alio,
potest ſtiqere, quod extremus duplicis partꝫ habẽt, ꝺ ly ung idſtribuat cꝫ medio, ꝺ ly aliq cꝫ alio
extremo, ut ſtigit ꝙ prenti. homo ens, qui ut extremus ꝛi illi apponit, duplicis habet virtualitatꝫ, ꝺ ly
ung idſtribuat ⁊ medio rationali, ꝺ ly aliꝫ cꝫ extremo animali. dicit

ſed ſed: ex pmiſſis ueris ꝺ neceſſa
rijs, uera ꝺ neceſſaria ꝺcluſio inferbr: ꝙ ex pmiſſis ꝙsiu ſorli ueris ꝺ neceſſarijs ſtat, eodꝫ
modo ſſertur. — Resp. ꝙsiu ſorli eſſe ſtiq uerꝫ, ſi ſtineatur ꝙ pmiſſi, ly autꝫ ꝙpri extrema cꝫ me
dio adaquate ſorliter n idſtribuat, recte n ſtinetur, nec ſſertur idſtitas ꝙ ſcluſione ſſer extrema
eodꝫ modo ꝙsiu ſorli.

Arguꝫ 1: rationale definiri valet: ꝙ ex genere, ꝺ differa ſtiat: ꝙ ſorliter ꝙcludit genus. —
2: rationale eſt mbꝝ dividens animal, ꝺ ſub ipſo tꝫquꝫ ſuperiori ſorliter pꝛdicꝫ; ſed mbꝝ divi
dens ꝺ ſpecies ſorliter, ꝙ eodꝫ modo ꝙsiu participare debet ratio divisi ꝺ ſuperiori: ꝙ —
3 Hatꝫ dici
mus differa ſtimꝫ quia ipſius ꝺ ſpositione mephisica cartꝫ ꝓprie, ꝺ ſtricte definiri n ꝓprie ſed totꝫ, ſꝫ
prie, ꝺ late. ex quo n ſſertur ſorliter, ꝺ mephisica animal ꝙcludere, ſic etiq genus ſuprema ꝓprie de
finiri nequit — Ad 1ly dico mbꝝ dictꝝ ꝙsiu reali, ꝺ ſtio rationis, ⁊ munꝫ divisi participare,
n uero ꝙsiu ſorli, ſicut ꝺ ſpecies ſuperiori rationꝫ.

Obiect: rationale n extrahit animal ad nouꝫ eſſendi gradꝫ, ſed
ipſꝫ perficit ſtinea ſpecifica: ꝙ est etiq ſorliter de linea ſtica. — Resp. rationale n extrahere animal ad
nouꝫ eſſendi gradꝫ, ſed ipſꝫ determinare ipſꝫ ad talꝫ lineꝫ ſpecifica, ſcilicet diuersificꝫ: ex
quo n ſſertur rationale, ꝙ ſorliter rationale, eſſe ꝙ linea ſtica, quꝫ = ſpecifica, ſed ꝙ linea ſpecifica, quꝫ talis,
ſcilicet quꝫ diuersificꝫ.

Hic quꝫri ſolet ꝙ differa uniuersalis ꝺcludatur per ordinꝫ ad ſpecies, ꝙ ad ꝙdiuidua? Ad
quod breuiter dico, uniuersalis ꝺcludꝫ n per ordinꝫ ad ſpecies, ſed ad ꝙdiuidua ꝺ patet: differa ſorliter uni
uersalis eſt ꝙ ordine ad plura quꝫ eſt uniuersalis ꝙ tꝫto ⁊ ſorliter ꝓdicabilis, de pluribus ꝙ quale quꝫ
ꝺ n per ordinꝫ ad ſpecies, quꝫ ultra eſt, ſed ad ꝙdiuidua, quꝫ ſpecies ſunt plura, ⁊ uniuersalis eſt. — Contra: differa
tra eſt ut uniuersalis ſorliter, eſt ſorliter ſuperior ꝺ toꝫ potſtiale, ſed n ad ſpecies, ſed ad ꝙdiuidua ſuperior
eſt: ꝺ Prouo min. n ſpecies, ſed ꝙdiuidua ſpecies, ꝛgo ad ſpecies: ꝺ Prouo anꝫ: ſpecies logice ad minus ex
tꝫditur quꝫ ſuperius, ſed n ſpecies, ſed ꝙdiuidua ſpecies, quꝫ differa: ꝺ min. patet, quia ſpecies homi
nis ad totꝫ extꝫditur, ac rationale.

Obiect: hoc est ꝓdicabile ſorlis: homo est rationalis; at n nisi ꝓdicabile
differa ut uniuersaliꝫ: ꝙ — 2: rationale ut differa uniuersaliꝫ ꝓdicatur reſpectu illius, cuius est differa, ſed
n ꝙdiuidua, ſed ſpecies differa est: ꝺ minor ſtat, quia n ꝙdiuidua, ſed ſpecies facit differre. — Resp. ad 1m
aliud est esse ꝓdicabile ſorlis, aliud autꝫ uniuersaliꝫ ſeu uniuersale: nec illa ſorlis, ut: homo est animal, ꝙ
tionale n tantꝫ est uniuersaliꝫ, quia n est ſuperioꝝ ꝺ ſferiori, ſed ꝙ quali de ꝙ quali. ex quo ſolꝫ ſtiat adeque
rationale illi ꝓdicatione ꝓprij esse uniuersale ꝺ damꝫ taliter, ꝙ tꝫto ſupra illud alia ꝙ ſtio ꝺdari valet,
quꝫ reſpiciat ꝙdiuidua. — Ad 2ly dicimus: ꝺ rationale esse differa mephisicꝫ reſpectu ſpecieꝝ, ꝺ logicꝫ reſpectu
ꝙdiuiduoꝝ. Quare ad maiorꝫ claritatꝫ notꝺdꝫ multipliciter ꝙdicari ꝓt, ſcilicet ut genereꝫ diuiſiuꝫ, ut ſtitu
tiuꝫ mediate ſpeciei mediate quꝫ ꝙdiduoꝝ, ꝺ facientꝫ ſpecies differre ꝙmediate, ꝺ mediate etiq ꝙdiuidua, ꝺ tꝫto
ut ſuperiꝫ, uniuersaliꝫ quꝫ, ꝙ quo ſsu ſoly reſpicit ꝙdiuidua.

Diſquiſitio octaua de Proprio quarto ꝓdicabili

Datur aliqua notitia Proprij ſectio unica.

Proprij ex mente Porphirij quadrupliciter accipi esse ualet. 1y ut, quod ꝙuenit ſoly ꝙdiuidꝫ alicuius ſpeciei, ſed
n omnibus, ut esse mulier, logicꝫ, ſꝫ quod ꝙuenit aliquibus ꝙdiuiduis nara humanꝫ, n tamen omnibus;
2y quod ꝙuenit omnibus alicuius ſpeciei ꝙdiuiduis n tamen ſolis: ut esse bipedꝫ quod n ſoly omnibus homi
bus, ſed aliquibus ſtibus ꝙuenit; 3y quod ꝙuenit omnibus, ſolis ꝺ ſemꝫ, ſed n ſper, id est n omni tꝫpore,
ut canescere. 4y uero, quod ꝙuenit omnibus ſolis ꝺ ſper ut esse risibile. Proprij uero ꝙ hac quarta acceptio
one ꝙ primo, ſecꝺo ſſtionaliter accipi ualeb; primo ſſtionaliter sic definitur: quod est extra essꝫ rei
necessario tamꝫ illꝫ manifestatur ad ipsꝫ ſequitur. Secꝺo ſſtionaliter ſyꝫ, est unꝫ aptꝫ ꝓdicari de pluribus
ꝙuale necessario.

Ulterius nota, ꝙualibꝫ re plures gradꝫ ſperiori, ad quos eliq plures ſecꝫtur passiones, ꝙ prie
tatꝫ: sic, homine datur nutritiꝫ gradꝫ, cui ꝓprietas est esse ſubiectꝫ actꝫ, eliq ut unicꝫ gradꝫ, a quo
oritur augmentatiuꝫ, ꝺ nutritiuꝫ esse, ulterius animal, a quo ꝺriuatur esse locomotiuꝫ, appetitiuꝫ, uigilatiuꝫ,
dormitiuꝫ unicꝫ ꝙ ꝺ denique rationali gradꝫ, a quo ſsu oriuntur esse ꝺ ſtinguibile uerꝫ. Ulterius notꝺdꝫ, quod ꝙuenit
rei ꝙsiderari ualet ly ꝙ eſſtiq phiſiq, ꝺ mephiſiq, ſic eliq aliq ꝙ ꝓprietatꝫ phiſicꝫ, ut ſpontꝫ ſublunaris
phiſici corruptibilitatꝫ, aliq autꝫ mephiſicꝫ, ſic hominꝫ risibilitas. Unde ut

Dubijs unicꝫ: ſuo qua acceptione ex quatuor enumeratꝫ ꝓprijs ad 4ly ꝓdicabilis

Canile ſpectet? Aliqua notꝺtur, ꝺ tenꝫ reſeruntur. Sec. ꝙ

Supponꝺ est ꝙ dubij ſcilicet ſtia ſpresti ſsu quæstionis esse circa subitas n de ꝓprio ſecꝺo ſſtionaliter ntꝺ, ſed
primo: quale scilicet ſubitacꝫ denominabile a ꝙ ſſtione quꝫdo quarti ꝓdicabilis; ꝙ ꝓprij ꝙ quatuor
acceptionibꝫ ſupra ꝓnitꝫ, ꝙ quali ipsarꝫ. Unde ꝙ ſtia quꝫ Murcia ꝺ doctorꝫ Scamꝫ, ꝺ
alij ſecꝫtur, tenet esse ꝓprij ꝙ quatuor acceptionibꝫ ad hoc ꝓdicabile pertinere. ꝙ uero ꝺ minissima
auctꝫ solꝫ esse ꝓprij ꝙ quarta acceptione ꝙ qua ſit.

Nostra Conclussio. Sectio secunda.

Soly ꝓpriꝰ ꝙuarta accepcione ad hoc ꝓdicabile ꝓpectat, ꝙ ꝙuabꝫ: illud est ꝓpriꝰ huius ꝓdicabilis, cui ꝙuenit ꝓdicari ꝙuale necessario ad diffinicionꝫ accꝫ; sed hoc soly ꝓprio, ꝙ acceptione ꝙuenit: ꝙ Proua tur min. quoad omnꝫ acceptionꝫ negilatꝫ: esse munerꝫ, quod ad 1ꝙ acceptionꝫ pertinet, potest homini deesse bipedꝫ ꝙ n ꝓdicabꝫ necessario. esse bipedꝫ quoad 2ꝙ ꝓpectat, mere ẏẓẓter ꝓdicabꝫ, quia ut apurly accens, ꝙuenit a quadꝫ dispositione organica. ꝙ deciolabꝫ: ꝙ n ꝓdicabꝫ necessario; sanguine aute, quod ꝓpriꝰ tꝫ 3ꝙ acceptionꝫ ut, etiꝫ pure contingẽter ꝙuenit homini. Dico ipsi multotiꝫ deficit: ꝙ necessario n ꝓdicabꝫ: ꝙ hoc soly ꝙuenit ꝓprio ꝙ 4ta acceptione, quod necessario ab essꝫa dimanat, cuꝫ ipsa que ꝙuertitur, quod est ꝓpriꝰ ꝓpriꝰ ad hoc ꝓdicabile pertinꝫtiꝫ.

Argumenta soluuntur. Sec. 3a.

Arguꝫ 1 ex ghio ꝓpotore Cap. 3 de ente ꝙ essꝫa, ubi dicit omne accens a subiꝫctia causari; quod aduer sarii ꝓtendunt ꝙ corꝑ ac ab essꝫa dimanare: ꝙ omne accens ex qua n soly ꝓpriꝰ ꝙ 4ta acceptione ab essꝫa dimanat: sed ob hꝰ ratiꝫ diximus, soly illud ad hoc ꝓdicabile ꝓpectare: ꝙ. — Resp. omne accens ab essꝫa dimanare, ꝙuꝫ propria materia, ita ꝙ pure ẏẓẓter, ꝙ quo ipsum ꝓpriꝰ ꝙ triplicꝫ acceptione dimanat; ꝙuꝫ propria for lia ꝙ enꝫalia ꝙ necessario, ꝙ hoc ꝓpriꝰ ꝙ 4ta acceptione se habet ꝙ quadꝫ absqꝫ ꝙ quot omne accens ad ꝓpꝰ dicabile ꝓtinꝫs ꝓpectare.

Arguꝫ 2. Risp: ꝓpriꝰ ꝙ 1a acceptione ab essꝫa necessario dimanat quia esse munerꝫ saltꝫ ꝙ poa, seu ꝙ actu ꝙ habꝫ necessario ꝙuenit homini. — Dico ꝙ homine repliꝰ nullꝰ ꝙ habere, quia ꝓpriꝰ ꝙ 1a acceptionꝫ n est ꝓfectꝫ de poa, qua quilibet homo ad esse munerꝫ habet ꝙ loquꝫ, sed de ipso met habitu. na poa ꝓpriꝰ ꝙ 4ta acceptione; alii aute distinguꝫt duplicꝫ poa, differꝫ unꝰ radicalꝫ absolutꝫ, omnibꝰ que ꝓuenit ex altero ꝙ fluxu, ꝙ quadꝫ ꝓpassione aliꝫ particulare, seu natiꝫ ꝙclinatione ad esse munerꝫ ita quꝫ ꝙuenit ex altero ꝙ fluxu, ꝙ quadꝫ ꝓpassione organica. 1ꝙ dicꝫt ꝙ ꝓpriꝰ ꝙ 4ta acceptione, ꝙ 1ꝙ uero ꝙ 1a.

Arguꝫ 2: esto ꝓpriꝰ n ꝙ ꝓper subiecto ꝙuenirꝫ, ad hoc ꝓdicabile pertinere ualet: ꝙ ꝓpriꝰ ꝙ 1a, ꝙ 3a acceptione ad hoc ꝓdicabile ꝓpectat. Proua ant: ꝓpriꝰ est huius ꝓdicabilis, quod corꝑ graue se mouat deorꝛꝫ, ꝙ leue surꝛꝫ: sed ꝙ quodlibet est ꝓprio ceꝛtꝫ, nec n se mouet, sed ꝙuꝫcit: ꝙ. — ꝙ quod ignis ꝙburat est ꝓpriꝰ huius ꝓdicabilis; sed n ꝓper ꝙburit, nisi ꝓprietatꝫ, sed ꝙ actu, sicut etiꝫ n actu ꝙuꝫ ꝓfendi, sed tu, scilicet risibile, est hominꝫ ꝓssio, ꝙ quo ꝙ ipsu nullꝰ ex assignatis subiecto deesse ualet.

Si aute dicat, quod etiꝫ actꝰ ꝙ ꝓprietatꝫ, etiꝫ ꝙ actu ꝙ 2. — Respondꝫ ab essꝫa hominꝫ oritur: ꝙ ꝙ ob hꝰ ratiꝫ ꝙ actu ꝙ est uera ꝓprietatꝫ, etiꝫ ꝙ actu ꝙ dimanare n necessario, sed ẏẓẓter +

Arguꝫ 3: ideo ꝓpriꝰ ꝙ 2a acceptione huius ꝓdicabilis n esset quia alicꝫ n soly homini, sed etiꝫ alijs ab homine ꝓfluꝫret. sed hꝰ ratio n ꝓcat, ꝙ etiꝫ calor ut actꝰ sit passꝫ ignis passio ad hoc ꝓdicabile pertinꝫt, ꝙ tame alijs ab igne ꝙuenit, scilicet ardꝫti ferrꝰ: siliter quꝫ esse ꝓfluus hominꝫ est uera ꝓprietatꝫ, ꝙ tame alijs ab ipso ꝙueniat: ꝙ. — Resp. calor ut actꝰ n ꝙuenit ferro, qꝫ ferrꝰ, sed aliquibꝰ particulis, ꝙ portionibꝰ ignis ꝓter porꝛ ferri rendꝫtibꝰ. esse aute ꝓfluꝫ est ꝓprietatꝫ hominꝫ n ꝓ gradꝰ rationali, sed animali; ideo qꝫ ꝙuenit omni animali, quia respectꝫ illius ꝓprietatꝫ est.

Sed dicꝫ: ꝙ est ꝓ esse ꝓfluꝫ ꝓprietatꝫ est animali; sed n ꝙuenit omni animali, quia canis ꝓfluꝫ nabꝫ n uidet, ut ꝙmuniter dicitur, per ꝓfatiꝫ nouꝫ dictꝫ: talpa etiꝫ ꝓpoa ꝓfluꝫ caret: ꝙ. — Resp. ꝙ cane ꝙ talpa n esse exercitꝫ uidꝫ, quod n dicimꝰ ꝓprietatꝫ esse poa ꝓfluꝫ ꝙ 1ta ad actꝫ manet ex defectu ꝓpositionis organicꝫ ad uidꝫ requisitꝫ. ꝓfluꝫ licet ꝓdi

nibil omnꝫ alijs ꝙuenit, scilicet ꝙcti, imo ꝓprium Dico: ꝙ. — ꝓ: ꝓpriꝰ ꝙ triplicꝫ acceptione n reciꝑit ꝓfluꝫa eodꝫ modo ac accens ꝙmune ꝙ non pertinꝫt ad 3 ꝓdicabilꝫ 3: colectio ꝓprietatꝫ ꝙ diuiduu n dimanat a ꝓpriis ꝓfluꝫ ꝙ essꝫialibꝰ, sed materialibꝰ; sed hoc n obstꝫ est uere ꝓpriꝰ: ꝙ. — Ad 1ꝙ dico ꝓlectiuꝫ qua ꝓlectiuꝫ n esse ꝓprietatꝫ nec dimanare a gradu rationali, ꝙ ad aliꝫ superiori, scilicet, a gradu subꝫctiꝫ ipiritualꝫ qlo, homini quꝫ ꝙmuni. * Ad 2ꝙ dico ꝓpriꝰ ꝙ triplicꝫ acceptione ꝓfluꝫa diuerso modo ma teriali n uero forꝫ respicientꝫ — Ad 3ꝙ resp. colectiuꝫ illꝫ quia ꝓprietatꝫ ꝙ diuiduu a ꝓpriis materialibꝰ ꝙ essꝫa ꝙ diuiduu dimanare; cæteꝛꝫ ꝓ 1ta n de ꝓprio ꝙ diuiduu, sed narꝛ loquimur, quod que de pluribꝰ ꝙ est ꝓdicabile.

Hic solet ꝙuiri: an ꝓpriꝰ ꝓdicabile sit ꝓper ordinꝫ ad ꝓpecies ꝙ ad ꝙ diuiduꝫ? Ad quod breuiter dico ꝙ illa quꝫ de diffra diximꝰ, ꝓper ꝓdicabile esse ꝓper ordinꝫ ad ꝙ diuiduꝫ ꝙ n uero ad ꝓpecies quia respectꝫ huius, n ut superius, sed ut ꝙquale se habet, soly quꝫ respectꝫ ꝙ diuiduorꝫ superius est, ꝙ de quꝫ ꝓdicabile.

Disquisitio nona de accidꝫti 5 ꝓdicabili. Aliqua notꝫntur ad accidꝫtis notꝫ ꝙpectantia. Sectio unica..

Accens ꝙuniter ꝓdicabile, ꝙ ꝓdicabile ꝙ ad mephisicꝫ ꝓpectat, ꝙ nobꝰ ꝓdinꝫta ipsius diuiditur. ꝙ aute de quꝫ ꝓtꝫ, ꝙ potest sumi primo, ꝙ ẏẓtionaliter, illud est abstractꝰ ad hoc ꝓdicabile pertinꝫns, ꝙ aute est ipsꝫ subꝫctꝫ, ut denominatꝰ, a ꝙ ẏẓtione quꝫ ꝓdicabilis, illud sic ꝓprio definitur, quod potest adesse, ꝙ abesse absqꝫ subiecto corruptione ꝙcuꝫ definitꝫ particula ꝙ n copulatiue, sed disiunctiue sumitur, sicut ꝙ dicitur, nobis ꝙ est ꝓpꝰ ad amorꝫ ꝙ odiꝫ, ꝙ ẏẓtingitur ad amorꝫ ꝙ odiꝫ copulatiue, ꝙ simul, sed disiunctiue. * definitio illa n soly ꝙuenit accꝫti primo, sed etiꝫ subꝫctiꝫ, quꝫ aliquꝰ ꝙ ẏẓtꝫ ꝙuenit alteri ꝙ uerꝫ respectꝫ hominis. * Accꝫs aute ꝓdicabile ẏẓtionaliter ꝙ, quod ꝓdicatur de pluribꝰ ꝙ quale ẏẓtꝫ

Dubiu unicu: q accens primo intentionaliter recte sit a porphirio definitu? 89
Authoru placita referuntur. Sec. 1a.

Questio presens, sicut & pgdens, de subtracto huius pdicabili procedit, i qua parte aliqui ghii phili tenent accens put a proprio diffinitu recte a porphirio definitu n esse; sic Auicena, Volla, Alberty magnus, & alii ex recentioribus, ut Ferriaga, Hurtadus & Obiedo; communi tame opio straniu docet. Vnde sit.

Nostra Conclussio. Sec. 2a.

Accens ad hoc pdicabile spectans recte definitur, per quod adesse & abesse potest absque subiecti corruptione. Probatur hac ratione conclussio: accens omune primo, ⁊ ⁊tionaliter, istu recte definitur per id, quo a proprio distinguitur; sed ab illo distinguitur per posse adesse & abesse absque subiecti corruptione: & proprii necessario conecti distinguitur accens a loco, quod ⁊ subiecto necessario conectibiliter: q. Probatur min. quoniam ea mere ⁊tigatur subiecto, ipsi quo & necessario sut pdicata imediate ⁊ per se diuersa: sed id sortiter ut posse adesse, & abesse absque subiecti corruptione, ac ipsi mere ⁊tigatur conuenire, sicut necessario cu illo conecti, ac conuenire necessario: q. Prouo min.

Argumenta Soluuntur. Sect. 3a.

Argues 1: aliqua sut accentia ad hoc pdicabile spectia, quo absque subiecti destructione deficere nequeut, ut nigredo corui albedo niuis & cigni, quo omnia ⁊separabilia sut a pdicti subiecti, istu que dicere ualet, du subiecta deficiut: q. = Resp. definitione Porphirii n esse ⁊teligenda pgenie, de quibus signi ficet accens adesse & abesse posse phimie absque subiecti corruptione, seu ⁊ quo seu dicimus accentia illa ⁊separabilia esse; sed ⁊ quibus significat adesse, & abesse posse ⁊ phimie, ⁊ ⁊tionaliter. Quare licet ⁊ corui nigredo q. nisi separabilis, optime tame ⁊ q. quia potest ⁊teligi corui sine eius ecstia & pprietate abipia necessario diman[illegible], absque nigredine, quia nec ad ecstia nec ad illius pprietate pertinet q. ida que separabile ⁊tionaliter. & quide author n deest & pclarissimus, ut Emmstimus noster Suarez, qui ⁊ sus Salmanticensibus ludit asserit ⁊ Norwegia, Scithia, & aliis regionibus Borealibus Coruos & mures, alia que animalia alba esse, Philiu que libro 5 Mephisicq ⁊quit: ig eius perdix ursa ut alba, & corui, & passer, & Vrsa: quoru ex quibus ⁊stat etiq phimia accestia illa esse ⁊separabilia.

Sed dices: q saluabitur recta definitio ⁊ pdicti accentibus, ⁊ quibus sut ⁊tionaliter separabilia; sed per hoc n saluabitur dicrimen ⁊ter accens & pprium, etiq pprium a subiecto sit ⁊tionaliter separabile: q. minor subsyta quoad 2q partem ⁊stat, quia potest ⁊teligi homo absque risibili, & illud ad ecstiq illius n pertineat. = Resp. hominem ⁊teligi posse sine risibili pgcisiue, n uero negatiue, coruu autq ualet ⁊cipi sine nigredine etiq negatiue. & ratio est, quia licet quis negat de coruo nigredine, nec pptera eius ecstiq destruit, si tame risibile neget homine, ecstiq ipsius destruhet, quia est ecstialiter ⁊ risibili conexa, a qua illud necessario dimanat; extra uero nigredo. risibile negetur de homine, nec pptera eius destruitur ecstia: q. Romo ans: ⁊ hac Sed iuxta: esto ecstialiter risibili, ea negatur de homine risibile; sed tali ppon est uera: q. Ponoe: homo n est sibile n est de hominis ecstia: = Resp. quod si risibile negetur de hominis ecstia uera est ppo, nec illius destruitur ecstia, quia risibile n ⁊uenit hominem per modu ecstiq, sed per modu ppie talis: atame si de homine absolute negetur, eius deficiet ecstia, quia licet ita n sit sortiter risibilis & est tame ratio apriori necessario, & ecstialiter, sorsi risibilitatis.

Argues 2: aliquod est accens quod n potest adesse absque subiecti corruptione, uti se habet mors respectu hominis, & calor ut orto respectu aque: q. = Resp. mortis n ee accens hominis, nec caloris ut orto respectu aque, sed pdicata eis repugnia unde ista ppo homo est mortuus, solu est uera per apliationem ⁊ aliquis hoc istu facit qui fuit aliquando homo, est mortuus. Sed dices, mors contigit aduenit homini, quia q. n ut pdicatu repugnat, sed accidentale. Et quia si esset ⁊ repugnat, repugnaret homini, mori. = Nico mortis contigit aduenire illi, qui fuit homo, n tame illi que est homo & repugnet simul esse hominis & mortuus & per mortis destruhatur homo: Per quod ⁊stat ad ultimu, scilicet esse repugnat, ⁊ quibus tale pdicatu simul ⁊ patibile est cu ratione hominis.

Argues 3: ~~Verbu Diuinu~~ humanitas n est accens respectu Verbi diuini & tame adesse, & abesse potest ~~absque re~~ Verbo diuino absque illius corruptione: q definitio tradita aliis a definito ⁊uenit. ~~1 resp~~ 2: forma etiq potest adesse & abesse absque materie corruptione, cu posit iduere nouu forma destructa qti. = Resp. ad 1q humanitas accesi logicu esse respectu Verbi diuini ut subsistiti, & diuina, nata n uero ut subsistiti, & nata humana. & du nullo modo esse accesi respectu Verbi diuini, quia definitio illius quod est quod potest adesse & abesse absque subiecti corruptione Verbu autq diuinu n se habet ut subiectu, nec humanitas ut illius forma. = Ad 2q dicimus subiectu de quo definitio loquitur ⁊ pleta esse, materia autq pgenitus a forma ⁊ pleta est.

Vltimo argues: existia est accens logicu hominis; & sed nihil hominis n potest ipsi deficere absque illius destructione: q. Do etiq rationale est accens logicu animalis, & tame n potest ipsi deficere quu animal ipsiu deficiat: q. = Resp. ad 1q ex existia quia accens logicu deficere posse hominis logice & metphisice absque ipsius corruptione quia ⁊ hoc ipsu saluatur homo per ipsiu pdicata ecstialia quoru n est existia: phimia autq deficere nequit absque hominis deficiti, quia put sic n est ipsius accens. Quod ad aliud ⁊stat

Hic quæri solet, an accens ~~ⁱstituatur pdicabile~~ ad 5 pdicabile pertineat, ipsiu que ⁊stituat per ordine ad subiecta ab ipso denominabilia & ad ⁊gularia ipsius accentis? seu an coloratu ut sic Vg. ⁊stituatur ⁊ esse quidi pdicabili per respectu ad homine, alia que subiecta, & ad nigru, albu &c? Ad quod breuiter dico,

Contra aliquos anticos philos, dcy ꝯmuni opione accens sibi ꝙ prdicande per ordine ad subiecta. Quod sic pbatur: as accens ꝙ prdicabile sibi tribuit respectu ſteriory, de quibus est prdicabile omnino, ſtigg uo min. hoc ppoo, alby est coloratus, ecstialis est, quia prdicatus est de essntia subiecti, sicy qui vita accg tali est, homo est alby, i coloratus.

Sed dicet: ppoo, affatiua denotat identitatem prdicati cy subiecto; sed color vo. n cy homine, sed / alio subiecto, sed cy accstibus ſteriorib⁹ identificatur. ℣. = Resp: hoc prdicatum homo est albedo, falsg esse, quia prdicatum nullo modo identificatur cy subiecto; ita autē est uera, homo est albus, quia licet prdicatus ex parte formg n identificetur cy subiecto; ita autē est uera ex parte subiecti: quia autē forma prdicati n identificatur cy homine, identificatur tamg ideo propoo accstalis est, quod hoc ſsy facit: hoc est subiectum habens albedinem.

Replicabis: ℣ solus subiectus huius: scrta albedo vo prdicatur de homine. sed ꝙ biectus tali: scrti n accstaliter sed essntialiter: uenit homini. ℣. = ℣: ℣ talis prdicatio forlii n est, quia prdicatum solus essntialiter de subiecto ꝙ subtractus n uero ꝙ formg. = Resp. n solus subtractus nudesuus sed ut denominatus ab albedine affluens de subiecto; prdicta ꝓpone alius dicatur adequate ꝙ tota adequate accepta, quia forma prdicabilis est actus respectu subiecti, ideo datur locus ad prdicationem accstalem. Verquod stat ad ꝙ.

Instabis: Alby vo. est ꝙuniuersale, ꝙ dicabile, respectu ſteriory a quibus abstrahitur. sed n a subiectis, sed ab hoc ℣ illo albo, ergo ꝙ riby abstrahitur: ℣. = ℣: quia accens est ad ꝙ prdicabile pertinens essntialiter plura respicere debet, ꝙ de quibus sit prdicabile: sed colorabile vo. essntialiter n respicit hominem, alia que subiecta sed alby, nigry, ℣. ℣: ℣. = Resp. ad ꝙ. Alby ut abstractus ab hoc ℣ illo albo reduplicatiue ℣ ordine ad illa sic ꝙta, ad species pertinere. Ad hoc autē prdicabile pertinet ꝙ ꝙ quod abstrahitur ab homine aliis que speciebus, i diuiduis n, ut forsitan denominatus ab hac ℣ illa albedine, sed abstracte tiue denominatus, quare n ordine ad ipsa ut denominata ab hac, ℣ illa albedine, sed ab ipsis specifica ℣ specificabile ipsis dicitur ꝙ prdicabile. = Ad ꝙ dicimus: accens huius prdicabilis ut uniuersale ille ℣ prdicabile essntialiter plura respicere, cetery essntialiter plura respicit ut ꝙgster de ipsis prdicabile: sic uolytas ꝙgster ℣ libere amat obiecta, atamg essntialiter illud respicit, ut ipsa ꝙgenter amet.

Pro maiori huius ꝙgnis intelligtia aduertendū est accens esse prdicabile respectu specierum, siue i diuiduorum sine limite, omnia que illorum quę rationis accentia participat. Vlterius notandū hoc ꝓ dicationes, homo est species logica, animal est genus logicum &c. esse quęsti prdicabilis, quia prdicatum illarum accentaliter subiecto conuenit.

Hoc peragere restat de actuali prdicatione quę est enunciatio unius de alio. Vnde notandū prdicationem actualem essntialem, accstalem, identicam, ℣ forte esse ponit; essntialis est, i qua prdicatum est de subiecti diffinitione, i necessario ipsi conuenit ut homo est animal; accstalis est tra se habet quando prdicatum ꝙgster subiecto aduenit, ut homo est albus; identica, i materialis quando prdicatum est idem eodem quo modo significat, ac subiectum, ut Petrus est Petrus; ultima extra se tenet, quando prdicatum diuersimode significatur: ut Plato est homo.

Notandū etiam: concreta diffingui ab abstractis eo quod concretum dicit subiectum ℣ formam ut adiacens subiectum, ut albus; abstractum uero solum significat formam a subiecto abstractam ℣ per modum per se ſtantis, ut albedo. Vide alia ipsum concretum subsistentialia alia que accstalia. Ita, ut homo qui stat forma subsistentialis. Cetery aduenire duplicem formam habet, totalem uidelicet ℣ partialem, Ita et humanitas, Ita uero anima rationalis. Concretum subsistentiale, aduenire duplicatur accipi uidelicet, i phisice, i mephisice. phisice ita quod dicit partes phisicas scilicet corpus, ℣ animam; mephisice autē ꝙ mephisicas, animal, ℣ rationale.

Quibus suppositis dico 1 concretum phisice ipsum ita accstalia, quę subsistentialia n prdicari de abstractis, nec extra distinguuntur distinctione excludendi, ℣ excludi. Quare ista ipsa falsa prdicationes: homo ut humanitas, homo est anima. hoc alby est albedo, uice quę uersa. Concreta autē supposita mephisice ut ens est entitas, Deus ipsa uere prdicantur de abstractis, ℣ extra, quia n distinguuntur adue mephisice ut ens est entitas, Deus est deitas ℣ extra. Cetery notandū hoc n dici ppositum concretum adue mephisice ꝙ ꝙ sed totum ex modo significandi, quia n habent partes mephisicas. Concreta mephisice ppositum

Concreta autē superiora totalia quę accstalia de ſterioribus prdicari valent ipsum forsitan, ut hoc homo est animal, nigrum est colorabile; extra uero solum ipsum materiale, quia prdicatio forsitan est superiorum de ſteriori forsitan est. ſteriorum autē de superiori materiali. abstracta superiora ita accstalia forsitan de ſterioribus ut albedo est color; extra uero, materialiter; abstracta uero subsistentialia superiora forsitan prdicantur de ſterioribus totalibus n autē partialibus, seu deabstractis speciei, ℣ diuiduum: n uero diffinitis, ut Petreitas est humanitas est animalitas, rationalitas; extra uero ipsum materiale, ut animalitas ut humanitas: ita uero et talia, an rationalitas ut animalitas / animalitas est rationalitas; ipsum forsitan, solum quę uero dicuntur ipsum materiale. Vltimo dico concreta 2 ipsum rationalia recte prdicari de concretis primo intentionalibus ut homo est species; abstracta 2ę intentionis recte n prdicantur de concretis 2 intentionis nec de eorum abstractis: unde ista ꝙ ista falsa prdicationes homo est speciositas homo, i humanitas est speciositas, animal, i animalitas est generositas. Dicta sufficiant ℣ Dialectica nostra.

Si autē dicas alby respectu subiecti esse denominabile, quod ꝓ philosophi n est uerum ꝙ ipsum n esse ꝓprie denominatum ꝙ equaliter ab omnibus participetur.

Metaphisicę Prooemij. 1

Calcatis ꝟg Dialecticę asperitatibus, nyc gradų ad Metaphisicę facimus, quę ꝑter Philosophię partes primatų tenet, uocatur quę mephisica, quia rę transnaturales & magis absconditæ a sensibus quę remotiorę contemplabitur; quare metaphisicę idę, ac ultra Phisicę. Nihilo minus denotat, quia rę de quibus ipsa agit ſunt ſuperiori gradu ac Phisicę obiectę. Sapientia uocari ſolet quia de ꝑmis rerų causis, & ſuprimis rebus, & de uniuersis entibus disputare ſolet. Etię theologia naturalis appellatur, quonię de Deo ac diuinis rebus agit quatęnus ex nali lumine potuit cognosci. Huius facultatis inuentor duo fuit author Philus & ipsę diuisit, deq; prędicamęta diuisit, instituens libros Cathegoriarų, seu cathegorię prędicamętorų, quod nomę Cathaforia græcę, idę latine ſmata ac ꝑtes, seu coordinatio prędicamętorų, seu prędicatorų ſuperiorų & ꝑiorų, a ſupremo ſcilicet ad ſimų, gradatim descendendo, ut ſingł inſt ꝑtitione, declarę percipiat quęlibet rę ſub ꝑpria ipsius classe, & gene rę collocatę.

+ Dę sceptis entis ale & mephisicę ꝑparų

+ Dę sceptis entis & mephisicę ꝑparų

Disquisitio de ante prędicamentis Aꝛ. 1ª

De obiecto mephisicę. Sec. unica.

Circa huius obiecti paululų immorabimur quia ex logicę ꝓgmialibus plura colligi potuit, quę ad huius obiecti notitię deseruire ualęt. in cuius difficultate Albertus magnus, Aurzena, Albertucci & Hurtado & pugnąt obiectų primarių & adęquatų mephisicę ee diuinų ens. Ia opio tenet obiectų huius adęqua tų esse ens rale, tota sua latitudine, sic eximiij doctor & alii. 3a uero ens ꝑ tota sua latitudine abs trahit a reali & rationi ꝑponit, quę ꝑter nostrų ꝓmium est. Quę ne breuiter ꝑcutiat: ens ut sic ꝑut abstrahit a reali & rationi est suas ꝓprietates necessario conexas habet cų eisdę: & est obiectų sci tile & demonstratiuile: sed ens ut sic ꝑut dicit eisdę conexionę & respectu mephisicę, quia ad mephisicę pertinet de ente agere. Dę ipsius eisdę & dę conexione ex eisdę huius cų ꝓprię tatibus, ideo quę mephisica dicitur, quia de rebus agit dę ipsarų eisdę mephisicę. Illud ans ex dicti ꝑ logica. Stat. Ia uero ꝑtia patet, quia obiectų dicitur scitile & demonstratile, quod habet ꝓprię tates necessario cų eisdę conexas, dę quas ꝓnt demonstrari; ideo ens homo ut mephisicę obiectų obiectum scitile & demonstratile quia nęg essdę habet ꝑ ꝓprietates demonstrandi. — & obiectų ens a reali & rationi abstrahens uidet esse obiectų alicuius scitię: & ꝓsertim mephisicę, quę scię tia uniuersalima omnię ut

sed dices ꝑter obiecta ꝑadęquata primaria sueniętia uniuoca ꝑtercedere debet; sed ens rale & rationi totę analogicę sumere ualęt, quia ens rationi est totę ubra ubra entį rali, ad cuius quę illidine: g. — In primi replica ꝓat, nec ens ut sic, ꝓut abstrahit ab omni ente reali, creato & increato, substantiali & accentali, ꝛ esse mephisicę obiectų, quia omnia illa entia ꝑplicitęr differųt ratione entis, ſolų quę analogicę sueniųt. Deide ꝓat ens, ꝓut abstrahit a reali & rationi n esse obiectų intłis, cų tamę & plures aduersariorų sit obiectų ſtłis. Quare dico ens reale & rationi ratione obiecti mephisicę uniuoce sueniętis licet ꝑplicitęr dif fert ratione talis entis. Sed dices: ens praecidens a reali & rationi esset obiectų Mephi ſicę ſub ratione entis; sed n datur ratio entis uniuoca: g. — Resp. rationę entis adue du pliciter ꝓnę sumi, uidelicet ꝑ esse existłiali, & ꝑ essdę, & ꝓut dę conexionę eisdę cų ꝓ prietatibus ens reale & rationis sumitur ꝑ essdę existłiali, quia utrųque habet ꝑ ꝓprietates cų eisdę necessario conexas ratione entis existłialis, optime tamę ratione entis eisdę, quia utrųque habet ꝑ ꝓprietates cų eisdę necessario conexas. * Sed replica bis: ens rationis quoad eisdę ipsius mephisicę dependet dependet ab ente rali: & ꝑter utrųque n da tur sueniętia uniuoca ratione entis existłialis. Probatur ans: ens rationis existialiter sumit ꝑ eo, quod habeat esse obiectiue; sed ratione entis existłialis, & ꝓut habet esse ficty, quod habeat esse obiectiuę; sed ratione entis existłialis, & ꝓut dę conexionę eisdę cų ꝓ prietatibus ens reale & rationis sumitur ꝑ essdę existłiali

ut canis cuius nomen commune est celesti, qua terrestri, & marino; ratio vero per tale nomen significata est omnino diversa, quotiens ex illis quia celestis est stella quaedam totaliter diversa a pisce dicto, & a specie canis terrestris. Analoga sunt, quorum nomen est commune, ratio vero per ipsum significata partim eadem, partim quae diversa: Quae definitio ita intelligi debet, ut ratio significata sit ratio nominis: vel quod habet, rationem scilicet quae nominis de partibus quae aequivocorum, rationes videlicet differendi. Et ex his aliqua propriae inveniuntur, licet cum differentiis, quae interioribus, ubi dicitur de ente, quod proprie invenitur in substantia, & alio: alia vero, quae uno proprie, & ipsi per & alio vel quid: sic tres sanus proprie, corpore invenitur, & urina, & cibus & proprie, quia est potus, qua urina dicitur sanitatis habere, quatenus effectus, & dicat corpus autem quia illa proprie afficitur.

Haec venit, intelligendum venit proquod illud, analogum per se ipsum stat pro pluribus significato quod idem sonat ac duo nomina analoga absque determinatione ad aliquod certum, & pro aliquo tanto intelligi debeat, tum significat pro illo, cui magis proprie convenit, & quo magis relucet: sic sanum est de: stat pro corpore, quia sanitas magis ipsum relucet. Deinde dividitur analogum communiter in analogum attributionis, seu propter tionis, & proportionalitatis. Prima est, quorum nomen est commune, ratio vero per nomen significata est eadem tum, & diversa vel habitudine ad ipsum. Exempli gratia dicitur etiam tres tanus secreto sanum, quae convenit corpori, & urina de differt tamen ipso vel habitudine ad illud, quia urina ipsum respicit per modum signi; corpus vero ut ipsi subjicitur. Unde alii analogi in multiplicabitur ratione significata quia eadem est sanitas, quae potus corpus durum afficit, cum hac differa, quod corpus ab ipsa subjicitur, & proprie affectum, urina autem extrinsece, & proprie. Quare secreto sanum sic, & absolute in dicitur analogum, sed respective.

Analoga proportionalitatis sunt, quorum et commune nomen, ratio vero significata per nomen ipsum penitus diversa, & proportionaliter eadem: sic pro pluribus cordi & auro est commune analogum, & proportionaliter; sicut enim cor est unum principium sic sua proportione servata aurora est dici principium. Analogia & proportionalitatis est ita, ac proportio proportionum: quare exigit quatuor tres, quia duae exigit proportiones quemlibet autem proportio saltem duos tres petit, quia proportio inter duo esse debet. Unde dum comparatur duo hominum ad quatuor, proportio dicitur; dum autem sic: ita se habet duo ad quatuor, sicut quatuor ad octo dicitur proportionum proportio. Et dicitur proportio quia inveniatur, aut correspondetia inter plura. Et proportionalitas, quae supra duplex proportionalitas habetur

Cetera notanda circa loqui de analogis, aequivocis, aut univocis univocabilibus, quia de hoc in logica, ubi de scibilibus rebus significabilibus egimus, solum de aequivocis & aequivocatis, seu de rebus per voces & conceptus significatis. Contra definitionem aequivoci, & analogi potest dici, quod ut aliquid recte definiatur & unica definitione, unica & eadem essentia habere debet, aliunde multiplici definitione exigeret aequivocum autem diversas essentias claudat: & Ricardus, quod sicut ratio individui signatae ipsi definitur, licet non exercite, sic & aequivocum signate acceptum, quia sicut sic univocatur, & in ipsione aequivocationi, quatenus scilicet ab omnibus abstrahitur ratio diversa, quae est aequaliter omnibus communicabilis, quia sicut uni ratio diversa communicatur, ita & alteri. Unde aequaliter omnia conveniunt, hoc quod est diversificari.

Denominativa sunt, quae ab aliquo nomine appellativo habent, solo differa casu, ut musicus a musica. Unde tria denominativum requiruntur, forma denominans subiecta huius denominationis, duplex scilicet seu denominativum ex utroque resultans, verba illa sola differa casu denotat denominativum, & forma denominantis differe inadaequatione. Caetera licet regulariter & perse sequendo contingat, aliquando tamen per accens subiici cadentia, deficit, ut videtur: hoc denominativum, & Benedicta logica, ubi logica denominativum est, cuius quae cadentia, ac forma denominans, scilicet ipsa logica. Deinde notandum denominativum forma acceptalis exigere, quia forma ipsa talis non substat denominativae, sed concretae.

Post aequivoca, & alia quae supra relata manet, divisionem fecit philosophus eorum quae dicuntur, quorum aliqua cum complexione dicuntur, ut homo logicus; alia autem sine complexione, ut homo. In hac divisione philosophus excludere videtur complexa a praedicamento, quia non ad unum, sed ad plura pertinet. Quare homo logicus, & quod homo ad praedicamenta subsistentia, & quod logicus aduenit ex praedicamentis accentalibus pertinet. Incomplexa autem aliqua subiecto est, & de subiecto dicitur, ut accidentia accidentia universalia, alia, alby &c.: alia nec subiecto est, nec de ipso dicitur, ut nara nara subsistentialis & singularis, Petrus &c. alia de subiecto dicitur, & subiecto vero non est, ut subsistentia universalis, homo scilicet; alia autem subiecto est, & de ipso non dicitur ut accens singulare. In quibus duobus significat philosophus, quid quid praedicamento locatur, esse subiectum non accens universale, aut singulare. Et notandum quod dum dicit de subiecto dicitur, & non dicitur, intelligendum est de subiecto, attributionis, & praedicationis, dum vero: est, & non est subiecto, de subiectione, quod ut tale respectu formae accentalis.

Deinde philosophus duas regulas assignavit, ad rectam rectam praedicamento rum series, quarum la sic se habet, cum quid pro de quod pro, ut de subiecto praedicatur, quae dicitur de praedicato, dicitur etiam de subiecto, quae sic intelligi debet, ut de subiecto praedicari potest quid quid essentialiter dicitur de praedicato, non vero quod tantum accidentaliter & denominative: quare, quia animal essentialiter praedicatur de homine praedicato de Petro, ideo etiam animal de Petro valet praedicari, quia tamen de homine accidentaliter, & denominative praedicatur species, ideo hoc de Petro nequit praedicari

Et regula sic procedit: genera diversa non subalternata ponita differa specifice diversa habent: genera vero, quorum unum collocatur sub altero, nihil prohibet, eadem differa habere. Ad cuius intelligentiam notandum genera subalternari posse, quatenus utrumque sub alio tertio collocatur licet non unum sub alio, ut animal & planta quorum unum non collocatur sub alio, sed utrumque sub uno; & unum sub alio ut animal, & unicum. Unde omnia ita eadem differa habere valent, ut assignata differa corporeitatis habet. Quae vero non subalternantur aliquo ex praedictis modis nec eadem praedicamenti, nec eadem differa habent, ut homo, & habitus scientificus.

De ente, eius que proprietatibus. Sectio unica.

Ens ab esse dicitur. Unde dicitur de aliquo ens esse, quia habet esse. Caetera ens dividitur, participiale, & nominale. Et dicitur quod est actu existens, & extra suas causas omnibus. Ens vero est res cuius habet realis, proportionem aliquem ad ipsum, quod existat, & non, valet quae dici, & definiri, aptitudo ad existendum. Quare homo & sui essentia

2

Ens nominale dicitur; aut vero sub existentia ponitur, ens participiale. Unde ly ens existiale vocatur. Ly autē existentiale ens. Ens ē nominale, seu entiale, aliter dividitur; creatū, ē increatū. Ly est ens ab alio, scilicet ab ipso Deo; ly est ens a se, quale est divinum ens. Deinde dividitur ens; substantiale, ē accidentale; ly est ens per se; ly vero; alio. Unde res omnes creatæ, quæ rationi entis participant, ad decem prædicamenta, reducuntur seu classes reducuntur, ut ex philo. vltā. Omnia communiter tenent. Veni ens substantiale est, dicendo ad aliquid prædicamenti substantiæ pertinet? Accidentale? Si accidentale, substantiæ determinatū, ipsius existendo? Dicendo ad prædicamenti quantitatis attinet. Substantiæ qualitatē? Dicendo ad qualitatis; illa ad aliud refert? Dicendo ad relationē; aut ea determinat ut principium a quo egredi-tur? Dicendo ad actionis classē; substantiæ denominat ut subiectum subiecti passi? Dicendo ad passionis; illa ad locum determinat? Dicendo ad prædicamenti ubi; ad tempus? Dicendo ad quando; aut illa tali modo situat? Dicendo ad cathegoriæ situs; aut ea vestiendo extrinsece denominat? Dicendo ad habitus pertinet. Istæ sunt decem prædicamenta, quæ sequentibus carminibus clare videbitis.

Arbor, Sex, servus, ardore, Refrigerat, Ustos,
Vuri, Cras, Stabo, nec tunicatus ero.

Ex quibus Arbor, substantiæ significat; Sex, qualitatis; servus, relationis; ardore, qualitatis; Refrigerat, actionis; Ustos, passionis; Vuri, ubi; Cras, quando; Stabo, situs; tunicatus ero, habitus. Cum dicitur Ens ē ad entia ꝑ prietates descendimus. Sicut ens bonum cuiuslibet scientiæ suas ꝑprietates habet, dicendo ipsa de monstrantur, sic similiter ens, quod ꝑ Mephisticos obiecto assignatum est. Cæteri ipsarum numero authores discrepant; aliqui enim dicunt quinque esse, scilicet res, unum, bonum, aliquid, unum; alii addunt tres, unum, bonum, aliquid, unum; alii tres, quatuor, unum, bonum, quæ quinque ꝑprietates mistæ appellamus, ipsas sigillatim explicaturi. Quare res hic a divo Thoma 1ª de veritate arc. 1. explicatur est, quæ exprimit quidditatem Dei, ut ens; ex quo infertur, nō addi ens per modum ꝑprietatis, sed per modum entitatis pertinere: unde nō addit ens ut prosequatur, quod erat necessarium, ut ꝑprietas foret, nec aliquam expressionem vocat entitatis addere, cum sit ipsamet entitas expressio. Dicitur

Aliquid autē dupliciter accipi valet, ut significat idem, ac aliqua quidditas; quo sensu ens potius ens existentiæ seu quidditatis significat. Ut dicitur valet quasi ad aliud quid, quo sensu divinum ens, ab alio dividitur. Unde nō est forsitan idem, ac unum. Unum tripliciter esse valet, nempe, scilicet, negando, Dividendo, in Negando, ē unum. Ly unum tacitum conceptibus, quæ representat veritatis obiectivam, ē unum. Ultimā veritatis ē, unum est idem ac ens, unum. Unum ipsa quæ, hoc ultimo sensu dixit Parens noster Anselmus, veritas est rectitudo sola mente perceptibilis. Quare unum sensu est ipsa res ly conformitatis, quæ ut ita dicit ordinem ad ipsum. Unde denominatur per ordinem habitudinis ad ipsum primarium autē per ordinem ad ipsum divinum, qui est 1ª regula veritatis, ē secundarios per habitudinem ad ipsum creatum, qui tam est 2ª veri, talis regulatus. Dicendo quodlibet res ista, scilicet similitudinem est, ly quod unum est. Unde, hæc recta, scilicet similitudo res, ordinem ad ipsum ipsius mentis veritas. Unum adhuc ipsa veritas, scilicet valet ut sorte, ut transcendentalis. 1ª ut, qua res actu ē formatur, formabitur cum actu ipsum, 2ª, qua ipsa res existentialiter conformantur cum ideo est

in Dialogo de veritate cap. 12.

in Dialogo de veritate cap. 12.

mitur per ordinem ad voluntatem, sicut verum ad ipsum. Unde quidquid de vero diximus, de bono, Bonum autē deinceps servata, ē ad illius maioris claritatis nota verba divi thomæ 2ª q. 3 art. 1: bonum, scilicet est quod aliquid est appetibile. Quare sicut ens, unum dicitur, quia scibile, ita bonum, quia appetibile, ē quia ly formalitas ens voluntate, ē ad ipsa mentis divinum. mentis. ideo qui ipse antiquus doctor ꝑ 1ª de veritate arc. 1 dicit: convertitur ens ad appetibile exprimit hoc nomen bonum.

Etiamsi bonum dividitur a divo thoma 1ª, bonum sic, ē bonum alteri. ly dicitur absolute, cui quæ nihil ꝑprii perfectionis deficit. ē hoc scilicet ens accidentale, integrale est. ly cui nihil entitatis deficit. Ly cui nihil accidentalis perfectionis deest. Virtus vero nihil integralis perfectionis. Bonum alteri respectivum dicitur est quæ, quod alteri convenit, alteri, modo cogdit. Cæterum istud adhuc est triplex, honestum, scilicet, utile, ē delectabile. ly quod alteri decens est seclusa utilitate, ē delectatione; ly quod alteri nunquid affert; 3ly quod alteri, delectationis deservit

tales dicendimus: 1ª divus thomas ens unum est per quod ens est, dicendum in se, ē unum a quolibet alio. Jam aduni ens, idem est, ac ens esse unum, ꝑ per identitatem ut Deus; ꝑ per unionem ut homo ꝑprietas primum. ē Unitas autē est duplex, pragmatica, scilicet, ē transcendentalis, 1ª est Unitas autē ens ipsa, transcendentalis vocatur, quæ entis ꝑprietas dicitur, ex ipso quæ nuncupatur. Alia est pragmatica, quæ ad presens nō spectat, est quæ ꝑpria dignitatis, ē qualitatis. Dicimus ens unum, bonum, ē unum esse ꝑprietates entis, quia idcirco ꝑprietatis nuncupantur ad ens entis necessario sequitur, quod est ratio apriori, ē radix illarum. nō siquidem ex quo aliquid ens ipsum, per se unum, unum, ē bonum est. Ex ipso ente identitatur; quia quod ens, sicut quod ens nō est, nec unum, unum, aut bonum est ita quod ens est, unum, unum, ē bonum est. Ulterius supra entis entia, aliquæ expressiones addit, sicut ab ipso realiter nō distinguitur. Quare ꝑprietates ē duplici divisa esse valet. aliæ sunt ꝑprietates quæ, ab entitate realiter ē physice dimanant, ab ipsa quæ realiter distinguitur, ut ab igne calor ut orta. aliæ mephisticæ, seu notionales dicuntur, quæ nō physice ē sed mephisice ad ens sequitur, ipsi quæ unitæ addit aliquam expressionem. Ex quibus ē ordine nō prior est unitas, quia ꝑprietas absoluta ē ordinem ad ipsum ens, 2ª veritas festina quæ bonitas, quia ens prior est voluntate, sic veritas bonitate, ex illa sit per habitudinem ē adaptationem ad ipsum; bonitas vero ad voluntatem. Istud nō supponit ad aliorum intelligentiam sit.

+ quæ solent entis attributa vocari

Dubium 1m, an ens ipsi citer præscindat a suis interioribus?

Aliquibus pragmatici declaratur sentiri sic. 1ª

Dubiy 1y: an ens forliter transcedat diffras, sit que univocy, / analogy?
Aliquby prognotatis sententiq refertur. Sec. 1a.

Ens q̄ dupliciter sumi ualet, / nominaliter, / participialiter. hoc 1y ens existens forliter dicit, de quo nondum dubitatur, sed denominati, seu de ipso enunciabiliter ipso ꝺ aptitudinis ad existendy dicit. Quare tractandum est de plici genere ens ualet, / philice, / forliter ꝺ methaphice. / primo igitur scitandum quando unum predicatum est phice, / bibitur ꝺ identicabit cy alio ut animal homini cy ipsum rationali. In 2 uero, quando unum predicatum est forliter methaphice [illegible] / alio / bibitur ꝺ cy ipso enunciabiliter identicatur, taliter, quod ipsum, usque ad ultimas diffras transcendat, / ipsum forliter / cludendo.

Notandum quastionis n̄ solum procedere de primis entis diffris, sed etiq de aliis usque ad ultimas. Quare ab aliis hoc dubium [illegible] tria dubia ponit / dicit, q̄ scilicet ens sua inferiora transcendat usque ad ultimas diffras? 2 quum claritate scitandum. 1as diffras enti ꝑ aufert abstrahit a creato ꝺ creato ens aseitatis, ꝺ abalitatis: illa est enti / creati; ista uero creati ꝓpria. Deinde est perfectas ꝺ / alietas, quas contra hunt ens progredens a subiectiali ꝺ accentali, quarum que perfectas est subiectiq ꝓpria, / alietas uero accentiq. ꝺ ad perfectas, quas subiectiq diffras ꝺ, sequitur diffras corporei ꝺ incorporei, animati ꝺ animati, / sensibilis, ꝺ / insibilis, rationalis, ꝺ irrationalis, ultima que omnium est singularitas. [illegible] Quoby supradictis 1a opia, quas est / scolastarum ꝓpria, defendit entia univocationis esse que transcendentiq negat, quo etiq / scribitur nominales, Obiedo, Arriaga, Vequi / ordo, Sirice, Suarez, Reinaldus, ꝺ alii. Cateri autem inter / aliquos est diversitas; nq aliqui dicunt ens univocum ꝺ genus esse. alii autem transcendentiq / credunt, negant que analogiq. 2a, ꝺ communior opia inter / thomistas, dicentibus transcendentiq ꝺ analogiq entia repugnat. Hiamq eximius Suarez / solum analogiq enti / credit respectu / superiorum / sterilis pendentiq. Sit q̄.

Nostra Conclusio Sec. 2a.

Ens / forliter transcendit / superiora usque ad ultimas diffras, ꝺ analogum est. duplicis partis / sinet assertio.

)) ꝺ quod 1q quatuor ex angelico ꝓpotore q. 1a de ueritate arc. 1 hic loquente: ente nihil potest addi extra
)) neq̄ per modum quo diffra additur generi, quia quodlibet nata aut diffra est entialiter ens. Ex quoby hic: si ens / forliter n transcenderet / superiora usque ad ultimas diffras, illa diffra quo / forliter n transcederet, ponet ente addi, uelut quid extraneum ipsi, ut ra diffra rationalis, additur animali; sed hoc est expresse contra uerba diui thome: q. maior patet: ideo ens animali rationale additur, tq̄ quid extraneum, quia animal / forliter, ꝺ entialiter n / cludit rationale: = 2 x. diui thome, quoby nata, aut diffra est entialiter ens q̄ ꝺ / forliter; ideo ens rationale n est forliter animal, quia illud est extra essentiale / ceptum rationalis.

2 quatuor ex
)) eodem antico ꝓpotore qui 1a 2æ q. 94 arc. 2 hoc habet: illud, quod / cadit in apprehensione est ens, quum
)) intlm / includitur in omnibus, quocunque quo apprehendit ex quoby infero: q̄ intlm / ita recipit ente / includitur / omnibus, quocunque quo apprehendit. sed multotiq quo apprehendit ultimas enti diffras: q̄ ipsis / cluditur / cadit ꝺ / bibitur enti conceptus: q̄ ipsas transcendit / forliter. = 3 autem dicas ex authoritate allegata n sequi tq̄ dictum forliq de qua in prima loquimur, sed precise transcendentiq quod realis ꝺ n / forlis, ualet esse. = Resp. n̄ qualis cy quia transcendentiq, sed / forliq sequitur, quia Doctor quum loquitur de / cludente / forli: cy loquatur de / recipiente ente, quod est sub esse, intelligibili, quod est / cluditur / quacunque nata, aut correspondet / illi esse ipsa apprehensis. sed est / ita hoc / dio / forli: q̄.

Deinde ratione inducitur nostra conclusio: quoby diffra est forliter ens: q̄. Prouo ant: quoby diffra est forliter aliquid: q̄ est forliter ens. Prouo ant: quoby diffra per se ipsa ꝺ / forliter est nihilo. straponita q̄ / forliter aliquid. Prouo ant: rationalitas per se ipsa ꝺ / forliter est straponita negationi rationalitatis; sed negatio rationalitatis est / forliter nihil: q̄ rationalitas per se ipsa ꝺ / forliter est nihilo. straponita. = Contrabitur: rationalitas per se ipsa ꝺ / forliter est aptitudo ad existendy: sed / hoc stat ratio enti: q̄. Prouo mai. rationalitas per se ipsa ꝺ / forliter est straponita quimere; sed quimera / forliter repugnatiq dicit ad existendy: q̄. Prouo mai. rationalitas per se ipsa predicatum dicit quimere repugnat: q̄. Prouo ant: rationalitas per se ipsa dicit ee predicatum ho minis. similiter, sed hoc quimere repugnat: q̄.

Aduersarii respondet rationalitatis ꝺ. / forliter nec aliquid, nec nihil esse sed ab utroque progredere, unde que / forliter dicere esse determinationis animalis ad ho hinis. Addyt que de qualibet diffra uere esse dicere quod sit, ipso sit, n subiectiue ꝺ put ente imponit. sed adiectiue, ꝺ / anglby significat de rationale esse diffrq: = sed / stra ꝺ: rationale determinabile dicit esse / forliter aliquid, cy aliud per se ipsum esse / forliter opponiby negationi rationalis, quo est / forliter nihil. quod ens progredit ab esse / forliter nihil / aliquid, / forliter n dicit esse opponiby nihilo. Per quod ad ultimum / stabilitur 1a addo, quod / si dy dicitur rationale de rationali, quod sit / tale uerbum est / sumitur tqty adiectiue. / eodo modo / beligetur, ac / ita ꝓponit: quimera est quid / ponibile, / qua dicit aduersarii etiq adiectiue / teligi

Cateri / negare uales: licet rationalitas / forliter opponatur negationi rationalitatis, n / sequitur nihilo / forliter opponi, quia soly negatio entis est / nihil / forliter, negatio autem rationalitatis est nihil tqty ibidem, non enim est nihil n est negatio alicuius entis / forliter, sed ibidem; unde exit nihil tqty ibidem. = sed / stra est: negatio rationalitatis qua / forliter talis negatio, est / forliter nihil: q̄ Prouo ant: qua / forliter negatio rationalitatis, est pura negatio, sed pura negatio est / forliter nihil, cy ut pura negatio / forliter sit quid negatium, quod est gri ry nihil: q̄.

Cateri cy elytrimo / merinero dicunt ens quid ab ente quali dicendo, quod licet ens quale transcedat omnes diffras, / ipsis que / forliter / bibatur, n tamen ens quid. = Alii autem dicunt, quod / dicit ipse ens quid ee illud, quod est. stra / sicut duplex subiectia, una. ꝺ spleta, quas / diffras / forliter n claudunt, nec / bibitur; alia uero progredens trahibile per ens a. ꝺ spleta, ꝺ. ꝺ spleta, quas diffras ipsas transcendit: sic duplex entis genus, unum. ꝺ spleti, aliud que a. ꝺ spleto, quale tqquq per ꝺ. ꝺ spleto progredens, de quo asserunt diffras transcendere, licet n de prima. =

Tqty dico inferiora entis / forliter ens quid / cludere. nq illud ens dicitur ens quid per quod / forliter nihil opponitur: sed quodlibet inferius entis ra per se ipsis nihilo / forliter opponitur, sicut ꝺ quodlibet diffra: q̄. minor. / stat

liquide rationale Vg. per se ipsa forliter opponitur negationi irrationalitatis, quae est forliter nihil est: = Ad 1m sic g sicut subiectia a-spleta, & spleta praecidens forliter omnes differas trag cedit, ita deus a-spleto, & spleto praecidens; sed hoc est ens ut sic & omnissime ipsas de quo loquimur: g

3

Quoad 2g vero ig nostra solutio patet: praedicata analoga est, quae forliter diversa partim differunt, partim quae sunt. sed subiectia & accens, ratione entis sunt & differunt: g. minor quoad 2g partis sumitur ab adversariis). quoad 2g vero patet: subiectia & accens differunt praedicato forliter per realitatis & idealitatis includere. sed ens forliter illas includit ex illas forliter transcedat: g. quae ratio quoad alia inferiora, ut ex se patet, supposita forli transcedentia, ut manet data.

Contrahitur: subiectia ab accenti differt perseitate. sed ista est forliter ens: g ab ipso per ens forliter differt. minor exta solutione. stat. & ista inferior, quia ista forliter est per perseitatis differri, ac per id, quod ipsa forliter est. tam ista quae ratio sujet de ente respectu Dei & creaturae. = Dico subiectia & accens n per ens, sed per entia modos differri, scilicet per idealitatis & perseitatis, quae tota ipsa materialiter ens: sic homo & equus n per animal sed per ipsius modos & differa differunt = Contra est: ng ex quo subiectia & accens per modos entis, scilicet per idealitatis & perseitatis differunt, seqtur per ens differri, cui ens quia transcedens, forliter differa, modos ipsius claudat, extra vero stabit animalis, quod n est praedicata forliter transcedens.

Argumenta solvuntur. Sec. 3a.

Arguit: si ens forliter transcederet inferiora usque ad ultimas differas rationale Vg. esset ratio sumendi iter homines & equos; sed hoc repugnat: g. maior patet quia homo & equus sunt rationalitate forliter includere rationis entis. minor vero quatur. rationale ellsialiter est ratio differendi iter homines & equos: g ratio sumendi neqit esse cui ratio sumendi & differendi ellsialiter opponatur. = In primis arguit destruit omnia praedicata analoga: quia ista sunt, quorum nomen est simile, ratio vero per nomen significata par tim eadem, partim quae diversa. Quare sequitur analogo sunt & differunt. g est datale praedicatis quod dicat rationis sumendi & differendi. Deide rationale praecidendo ab solutione entis est ultima differa specifica hominis, sicut rugibile leonis: g licet utraque sit ratio differendi iter se, aliqualiter, esto 1m quid, sunt, ita eo, quod sicut rationale est ultima hominis differa, & ita rugibile respectu leonis.

Quare resp. distinguendo mai esset ratio sumendi di 1m quid vedo; ipsliciter nego mai. & min. sub eadem distinctione, ad quationem distinctio ans: est ratio differendi ipsliciter vedo. 1m quid nego ans. Unde opponitur stat. eo quod ratio differendi ipsliciter, sit ratio sumendi eodem ipsa & ipsliciter, n autem eo, quod ratio differendi ipsliciter, sit ctra. sumendi 1m quid, quod ctra sedere debet adversarii, licet transcedentia negent. sicut g ens ratio differendi ipsliter est & oppositae, ratio quae sumendi 1m quid, sic & ipsa rationale ratione entis forliter ipsa includit.

Sed Dico: g repugnat, quod idem praedicatis sit ratio sumendi ipsliciter & ipsliciter differendi; sed si rationale forliter includeret ens esset ratio sumendi ipsliter, ipsliter quae differendi: g. minor quoad 2g partis ab a nobis supponitur quoad 2g vero patet: hic casus, homo ipsliter sumeret eo, quae per ens forliter includit rationali & rugibili, sequitur ratio entis ipsliter sumitur 2g rugibili, quae rationali; g rationale esset ratio sumendi ipsliter per ens. Ans stat, quia homo & leo ipsliter sumere debet ratione quae est ipsliter & qualiter ex parte utriusque. = Ex replica sequitur leonis & hominis ipsliter sumere, ultima differa quia ex parte utriusque ultima differa ipsa iter tales sumuntur. Unde dico, quod ratio entis, hominis, & leonis hi est ratio sumendi ipsliciter, quia licet ipsliter reperiatur in utroque, n tamen equaliter, seu sine diversitate, sed mixta diversitate, ratione quae differa ipsliter, quia forliter & suo respectu essentiali, & sibi ultima differa includit.

Replicabis: repugnat quod eadem ratio differendi ipsliter, sit ratio sumendi 1m quid & sumendi 1m quid: g. Prouo mai. repugnat quod ratio sumendi ipsliter, sit ratio differendi ipsliter & sumendi 1m quid: g. Prouo mai. repugnat quod ratio sumendi ipsliter, sit ratio esse rationis differendi 1m quid = & extra Ans stat, animali quod est ratio sumendi ipsliter ei tamen repugnat rre de quali degenere mali. Unde ex bono sit ex integra causa, malum vero ex quocunque defectu. ideo ratio sumendi ipsliter rationis differendi, esto 1m quid, n permittit; ratio autem differendi ipsliter rationis sumendi 1m quid admittit. & dic ~~animali quod contrario esse~~ quod duo extrema iter se ipsliter differentia, 1m quid & ipsliter sumere pnyt, eo quod sicut unum ex parte unius datur ratio sumendi ipsliter, sicut ex parte alterius; etiam eo quod ipsliter sumunt & ex parte unius datur ratio sumendi ipsliter, sicut ex parte alterius, n est differri 1m quid, sed potius sumitur. Instatur quae arguit: ng licet ens forliter n transcedat rationale, istud est ratio differendi ipsliter, adeo quae ratio sumendi 1m quid, quoad assimilatur rugibili esse ultima differa.

Adduc insurges: si ultima differa esset ratio differendi & sumendi, ideo ens animal n est ipsliter simplex sed spolia ex ratione differendi & sumendi, ideo ens animal n est ipsliter quia duplicis rationis sumendi & differendi: valet resolvi; sed ultima differa, quia ultima, est forliter ipsliter: g. = & rugibile & rationale ipsa differa sed si forliter ens includeret & ipsa sumeret n esset primo diversa; quia quod ita se habet, sit totaliter ratio differendi & nullo nihilo sumere valet: g. = 1m & 1m initialiq patiatur, quia licet rationale Vg & rugibile n includat forliter ens x. adversario, necio tamen, qualiter negare possit quod sumendi 1m quid, quodlibet ultima differa specifica est. Quare Dico, quod solum ratio sumendi ipsliter, & ipsliter differendi auferunt ipsliciter exactam ab ultima differa, ut stat; animali, quod est forliter unum sicuti, quorum unum est ratio sumendi ipsliter & sumile ratio ipsliter differendi, & unum quodque ab alio ellsialiter & forliter ~~alio~~ distinctum; etiam rationali ~~stat~~ stravium evenit, quia solum dicit rationis sumendi 1m quid n forliter & ellsialiter distincta a ratione differendi, sed totum exprimit. Per quod ad 1m stat.

Ulterius insurges: ex dictis sequitur rationis entis esse rationis sumendi ipsliter: g est ratio differendi & sumendi ipsliter. Prouo ans: ideo ~~est~~ ens est ratio differendi ipsliter, quia tregedit differas, quae sunt rationes differendi ipsliter; sed etiam si illas transcedit, etiq

differentia, quę ipse rationes inueniri ipliter: Propter eadę rationę debet esse ratio inueniendi. — Dico quod in ipsis ista de ente, ad animal ut est ad animal. Ytracty, est quia uniuoca ens, uniuocis uniuocę fit Analogum, ana logi. Quare Ytracty ad animal ut ratio inueniri ipliter. Etiamsi loquamur de ente ut sic, dicimus esse rationę differendi ipliter; n tamen ipliter inueniri, esto genera transcendat, sicut differ. Dicitur diuersitatis est, quia ratio inueniri ipliter est n est permixta a ratione differendi, licet esse ratio differendi ipliter rationę inueniri admittat. Vnde ex quo animal forliter includatur ente, sed ratione differendi ipliter amittit rationę inueniri ipliter quia tale et talis est ratio inueniri in diuersitate ~~factibus~~ ipliter tali, ipsa forliter includitur solę quę animal ~~est~~ supra sub expressione animali, n aut ut includit ente erit ratio inueniri ipliter. Si autę dicas ex dictis sequi ens ee rationę maioris quemcha, quę animal, quia etiq ê rao. inueniri in differę, quod animal n habet. — Dico ee maioris quemcha exbsiue, n sequitur.

Sed dicy: Q etiq rationale amittet rationę differendi ipliter, ut ente includitur. Probo 1tiq: ideo animal ut ente includitur amittit rationę inueniri ipliter, quia coniungitur rationi differendi, sed etiq rationale, ut includit ente, coniungitur rationi inueniri differendi ipsa includitur: q. — 2: animal ex nomine est permixtus a rationali dratione differendi ipliter; sed hoc n obstante ipso est ratio inueniri ipliter: q. — 3: ex quo animal negatur rationi differendi ipliter, et ipsa includitur, n deperdit, quod est essentiale ipsi; sed esse rationę inueniri ipliter, est essentiale ipsi: q.

Ad 1am dico quod ratio inueniri ipliter, quia de genere boni, debet esse ex 1a cora causa quare essentialiter ex supra dicti stat, quod ratio inueniri ipliter, quia de genere boni, debet esse ex 1a cora causa quare essentialiter in capite ratio differendi esse debet: extra uero ratio differendi ipliter. Addo quę animal ut est ratio inueniendi ipliter, uniuocę ens; quare si etiq esset ratio differendi, n esset omnino eadę nec uniuoca: ratio autę differendi est omnino analogica, unde permittit rationę inueniri. — Ad 2am dico, quod includitur materialiter et ydetica propii inueniri, propio differendi, qualis datur nomine ipso animal rationale, n includit ratio nę inueniri, optime tamen includitur forliter, qualis datur ipso animal ens. Ideoque dicit rationę differendi ipliter; quare n est ratio omnino eadę. — Ad 3am dico animal n deperdere, quod est essentiale ipsi, quia n est ipsi essentiale esse rationę inueniri ipliter, ut includit forliter ipsum ente, sub ratione entis, sed sub supra animali.

Sed replicabis: animal forliter includit rationę inueniri ipliter et ipliter differendi; sed hoc n tollit quod sit ratio inueniri ipliter: Q licet ens forliter includat genus et differentia, erit ratio inueniri ipliter. — Dico animal forliter includere rationę inueniri rsp. disparitatis assignando, quia ens forliter transcendit quęcunque differę, n sic animal se habet respectu forlitatis quantu ad istud. Quare totum ipsum est ratio inueniendi respectu speciei sub quę, sub ipso stringitur, quod n tollit [Argues 2: differa rationali Vo respicit duplicitę modaliter ac ens: g ab ente forliter n tranzcendit; ideo ens animal rationale forliter n transcendit quia diuersificatur ens rationale respectu talis, ac rationale respicit duplicitę modaliter ac rationale, respicit ipsum forliter n tranzcendit quia diuersificatur ens rationale respectu talis, ac rationale respicit duplicitę modaliter ac rationale, respicit,

respectu creaturarum, cum qua solum analogice apportionatur.

Sed dicit: Deus est mensura univoca respectu creaturarum.

4

Q. Primo arg: Deus valet esse causa univoca respectu effectus creati; sed causa univoca est univoca mensura effectus: q. Primo mai. Deus media causa creata univoca respectu effectus talis producit effectum, sed quod mediis causis secundis producit, se solo producere valet: q. se solo producere valet effectum univocum; sed effectus univocus requirit esse, nisi a causa univoca: q. minor subsistat. Istat, quia effectus univocus talis dicitur quia est ab univoca causa. = Dicendum, quod Deus se solo facere potest, quod mediis causis secundis, non tamen modo proprio creaturarum, sed proprio ipsius. Unde sicut homines producere valent medio alio homine, respectu cuius causa media homo producitur dicitur effectus univocus, ita se solo illum producere valet per creationem, non vero per generationem, quae est propria causa univoca; quare ly homo producitur non esset proprie univocus, sed analogus.

Arguis 5: ens idq̃ formaliter est, ac aptitudo ad existendum: sed, aptitudine ad existendum univoce sumuntur substantia et accens: q. Primo min. Equaliter accens aptum ad existendum, ac substantia: q. Ans probatur: tq̃ ponibile est accens quo substantia: q. = Resp. accens et substantia, equaliter existere, quia ista per se, illud vero, alio, et deinde per accidens substantialiter talis habet existere. Quare etiq̃ aqua liter ista aptatus ad existendum, quia pro, aptitudo ad aliquem tum debet esse talis, qualis requirit tum huius. Unde licet, aptitudine ad existendum ly expressa aptitudini ad existendum non differat, optime tamen ideo quod formaliter, explicito aptitudo dicit. Dico licet accens ponibile sit, sicut substantia est, aliter tamen et aliter, quia accens est ponibile ad existendum, alio, a substantia vero perse.

~~Immoq̃ ens inferioris entis substantia et accens non differunt, unitate entis: quae aptitudine ad existendum. Primo arg. ista patet quia ens non est ratio maioris, sumendi ad inferiora ly proprietatis ipsius ac ly existentia. Ans vero probatur: substantia et accens, entis unitate non minus sumuntur quo homo et leo, animalis unitate, sed homo et leo tali sine diversitate sumuntur, animali unitate: q. Primo mai. unitas, et forte certitudinis dicitur, sed certitudinis maior, aut minor sumitur negatur dari, cum certitudo magis et minus non admittat: q.~

Sed dicitur: q. substantia et accens non differunt ~~perperam~~ aptitudine ad existendum, et expresso. q. ens qui aptitudo ad existendum est unus respectu substantiae et accentis: q. substantia et accens, entes ut uno sumuntur sine diversitate et univoce. tertia, ista probatur: unitate quia negatur dari maior, et minor sumitur quia cum sit certitudo huc magis, et minus non admittat; sed tamen esset maior et minor sumitur, ipsa substantia et accens non sumuntur univoce, sed ly quid: q. ex quibus non, et ratione entis datur sumitur univoca, quia maior sumitur, et proprietate entis, quae, ipso negatur dari. = Resp. ens unus esse ly quid, et non aliter respectu accentis et substantiae, quia licet pura certitudo magis aut minus non detur, optime vero, certitudo divisionis, quae est formaliter ens, ab ipso quae, et praecisionis.

Arguis 6: intellectivum ali univocum est; sed nihil animus transcendens est: q. quod ens transcendat non tollit univocum esse. Minor patet quia S. divus thomas 1. p. q. 14. art. 1 intellectivum ad materialitatem sequitur quos transcendit omnes gloriosa diffusa. = Dico duplex, materialitatis esse; spleta unq̃ aliq̃ quae a spleta, et spleta praecisiva: non ita transcendens est, ad quae esse intellectivum non sequitur; sed vero, ad quae sequitur, non transcendens, sed univoca est, similiter quae et intellectivum esse. ~~Nego esse intellectivum ens ad materialitatis praecisiva a spleta, et spleta sequitur: q. ad materialitatis transcendens. Primo arg: ad reply, materialitatis ut ibi concepta, intellectivum sequitur: q. Primo arg:~~

Dicit: q. immaterialitas a spleta, et spleta praecisiva. transcendens est: q. nulla materialitas est sine spleta, sive spleta, quia non est transcendens. Ly stiq̃ pro: quidquid attribuitur de superiori, et de inferiori subiecto extento affirmari debet; sed immaterialitas a spleta, et spleta praecisiva superior est ad spleta, sive spleta: q. = Resp. de inferiori affirmari quidquid essentialiter sumit superiori, et non excepta superiorii. Quare animali ex excepta superiorii sumit esse quia ad animal inferior est. Sic et enti materialitati excepta specie, hoc tamen non sumit leoni qui ad animal inferior est. Sic et enti materialitati excepta superiorii, et put formaliter praecidit a spleta, et spleta esse transcendens sumit. = Ly dicas, materialitas ut esse transcendens essentialiter sumit: q. et spleta. Dicendum esse transcendens sumere non essentialiter excepta materialitate, sed essentialiter ex excepta superiorii, et praecisiva. Sic animali, qua superius est, essentialiter sumit esse praedicabile de pluribus differentibus specie.

Obiect: q. est univocum. Primo stiq̃: obiectum cuiusq̃bet scientiae unum simpliciter esse debet, quia quaelibet scientia est simpliciter una, haec unitas ab obiecto habere debet. = 2: ens genus est. Sed genus univocum est: q. Primo mai. genus nihil aliud est quam unum aptum praedicari de pluribus differentibus specie; sed ens est praedicabile de homine, et equo, quae specie differunt: q. = 3 ta quod ad inferiora descendit per media univoca, univocum est; sed ens descendit ad ultimas differentias per genus, quod univocum est: q.

Ad 1m dico ad rationem obiecti simpliciter talis non exigi obiectum sit esse unum unum simpliciter dabique aliqua diversitate formali, tq̃ expressa, quae exclusa, aliter ens obiectum mephisticum, et non possit esse ens commune ad reale, et rationis ubi x. quae plures adversariorum est; quia ens reale et rationis non simpliciter sed ly quid sumuntur. Quare sufficit quod sub expressione quia obiectum est, non ex plicet diversitatis quia ista quod obiectum, ratione obiecti, explicat, de forte se habet respectu scientiae; quod vero explicat de materiali. Et taqua sua non esset obiecto respectu scientiae. Unde diversitas explicita entis est, taqua non esset respectu mephistici. Unde respectu huius potest dici unum simpliciter, licet sic formaliter sit diversum.

Ad 2m dico genus esse praedicabile de pluribus differentibus specie ut unum et abique diversitate, quia ne philosophus ipsum definiunt: est unum aptum. Unde ly ens tali sit praedicabile ut diversum, et inaequaliter, ideo non est genus. Praeter quae quod ens praedicabile est de pluribus differentibus

specie, q genere. cuius ꝯrarium generi ꝯuenit: = Ad ultimum dico ens ad ſferiora ultima diſ
fras n diuersedere per genus, ſed ymediate, q per se ipsum, quia nullum datur medium ſter rationale q
ens vg. sed rationale ymediate, q ratione sui est forliter ens, ipsum quo ymediate ꝯtrahit. modo
ꝯtractionis vg quid tali, q ppria. q ut est obiecty ipsius

Sed dicis: q ens est unum ſpliter respectu mephisici, q subitqtia, q
accens ſpliter ꝯueniunt ente, ut est obiecty mephisici. sed est obiecty mephisici q subratione,
entis: q subitqtia, q accens ſpliter ꝯuenit ente sub ratione entis: q ens sub ratione entis est ratio
ꝯueniendi ſpliter: q est ratio uniuoca. = ~~q ens n immediate descendit ad rationale, sed mediante ani~~
~~mali ta. q descendit per media uniuoca. Probo ant: prima est, quod animal ꝯtrahat ens, quo rationale: q.~~
Probo ant:

2 dicis: q ens ad omnia ſferiora immediate descendit: q sicut ~~ab alietas~~ ens alietas est diffra immediate ꝯtra
hens ens ita q rationale, sed hoc est falsum cuius debet: q. Probo min. subiuncta: rationale est ulti
ma entis diffra q alietas ~~diffra~~ n ultima: q licet rationale ultimo ꝯtrahat ens, n alietas. hoc
ꝯtra patet, quia modo, quo diffra fuerit, ne ꝯtrahere debet superius. =

separabit Ad 1m dicendum ꝯueniens: est unum
ſpliter respectu mephisici, quia diuersitas ymplicata de materialis respectu illius. ideo, quia ymplicite
nullam diuersitatem dicat, nego supponit. Quare, ut ex dictis ꝯstat, ens absolute q ut materialiter,
quo ipsum subitqtia, q accens ipsis ſpliter n ꝯueniunt, sed vg quia, quia forliter nec diuersitatem
dicit. si uero respective accipiatur q ordine ad mephisicum, q ut obiecty ipsius, tunc subitqtia q accesi
ipsis ſpliter ꝯuenunt, quia licet ymudat diuersitatem, qua de materiale se habet respectu mephi
sici, q tamen n efficit ens ente obiecto, qua n ꝯsiderat ens ut obiecty vg illam diuersitatem, sed vg sue
nientia, quam dicit. = Ad 2m dico rationale ultimum diffra esse, n quia immediate, sed mediate, ultimo
determinat ens; sed quia post ipsum alia n sequitur diffra. Vnde ~~o~~ ultima dicitur respectu specierum, qua est:
q hec ultima diffra specifica uocatur. Alia argumenta, quae ab aliquibus hac questione opponi solent, in
sequenti uidebitur.

obiectum a suis ſterioribus
Dubium vg: an detur conceptum entis ſpliter, obiective prescissum? — aliquibus prænotatis, authorum placita referuntur. Sect. 2a.

Pro huius dubii ꝯsideratione notandum: conceptus entis dupliciter ꝯsiderari potest, q scilicet forsan
forsan est ipse actus ipsius ad ens tractus ~~obiecty~~ ens uero, quod actui ut obiecty correspondet, dicitur
conceptus obiectiuus entis: Deinde ~~alia est~~ prescissione partiali una, alia uero totali esse. Ita
est, qua una pars, prescindit a alia ~~parte~~ ipsa positiue excludendo; totalis uero qua una pre
dicatus prescindit ab alio, nec illud excludendo, nec includendo, sed nihil de ipso cuiquam. Quare
duplicatur unum, ab alio prescindere ualet taliter quod nec clare, nec confuse, seu nec expresse,
nec implicite illud dicat, quod est ſpliter, q perfecte prescindere, de qua prescissione est in præsti
dubio: 2, perfecte, vg quid, taliter scilicet, quod licet prædicatus a quo prescindit, n dicat
clare, q expresse, dicit tamen confuse, q implicite, ipsum actu includendo.

Quibus suppositis 2a opinio oppugnat
dari conceptum obiectiuum entis ſpliter a suis inferioribus prescisum: ne Scotus, vg suis q exthomistis Sotus,
Abellus, Tumel, q ex societate Henriquez, Obiecto, Quiroga, Aluerdo, Linea. Suarez uero asserit
conceptum forsan correspondere conceptui obiectiuo vg rationis prescisi a particularibus; addit tamen
ipse, conceptum entis qte ille nullo modo esse prescisum ab inferioribus, quo nihil speciale mihi inde
tur dicere, quia qte ille n potest dari conceptus entis prescissus. Ita opinionem sectatur quam plures
ex nostris cui illustrissimus Moneda. 2a ſtia negat conceptum obiectiuum entis ſpliter ab inferiori
bus prescisum, quam ſtiam thomistæ antiquiores, ut et Ferrariensis, Caietanus, Soncinas, Flandria, Hurta
lensis, quæ communis est, sed etiam ſter plures recentiores, q ex nostris illam sectantur, Vazquez, Ora
nius, plures etiam ex nostris cui Cardinalis de Aguirre.

Resolvitur dubium Sect. 2a.

Non datur conceptum obiectiuum entis ſpliter a suis inferioribus prescisum, datur tamen prescisum vg quid.
duplici parte assertum tenet; q quoad 2am partem: ens forliter inferiora transcendit usque ad ultima
max differa; sed prædicatus ne inferiora transcendens ſpliter ab ipsis prescindere nequit: q. maior patet
ex questione prædicti. Minor uero patuit: prædicatus forliter hominis transcendens usque ad ultimas
differas, est de essentia hominis adæquata; q sed quod ita est, nequit ab ipso ſpliter prescindi: q. =
primo maiorem quo probo, sumpta min. ens modo prædicto transcendens hominem, taliter ipsum habitum,
ut nulla ipsius forlitas, q prædicatus ut quod n sit ens forliter, q essentialiter: q ens est de ipsius essentia
adæquata. Ans negari nequit, nisi transeundo forte, q essentiale negando. 2da uero patet, quia ex
anti habetur nullam forlitatem hominis esse, de cuius conceptu essentiali n sit ens. Nec uero illa minor,
qua probatum præmissi, sic probatur: repugnat ſpliciter prescindi unum ab alio, est unum conceptum
n conceptum, nec expresse, nec implicite; sed repugnat, quod essentia hominis adæquata sumatur n
conceptu ipso homine ne adæquate implicite: q. Probo min. repugnat animal rationale conceptum homine
n conceptum, nec implicite expresse, nec implicite; sed hoc ideo est, quia animal rationale est de essentia
hominis adæquata: q.

Confirmatur: ideo animal ratione quam plures aduersarium ſpliter q obiective a rationa
li prescindere ualet, quia animal n est de essentiali conceptu rationalis; sed ens de essentiali conceptu
ſteriorum est: q. = Dices: unum prædicatum est n esse de essentiali conceptu alterius, est rationi
sufficiens ad prescissionem obiectiuam, quia animal vg conceptum ualet sine illo, quod extra illum conceptum est;

4 nec extra

Ettamq licet ens de essentiali accepto, superiori sit, illius, qui reflexum, & precisum est, attingere valet ens, qui subsistit v.g. cognoscat, sed circa illa taliter se habere actu n esset. — Resp. quod sicut accipi valet unum predicatum sine illo, quod extra illius ipsius accepti est, ita de extra accipiente quit, qui accipiatur illud quod essentialiter est extra ipsius accepti; aliunde n intra, sed extra accepti esse potest.

*Insurges ex ta ratione sequitur, ens expresse n posse cognosci, qui expresse cognoscatur subsistia, dalia superiora; sed licet x.a nos subsistia implicite cognoscatur, du expresse cognoscitur ens n tamq expresse: g. Probo maj: nequit expresse cognosci animal rationale, qui expresse cognoscatur homo: g. similiter. Itia patet, tq quia sicut animal rationale est de essentia adequata hominis, ita ens de subsistia: tq quia eade ultimur paritate ad strada nostrq rationis. — Resp. paritate a nobis ponitq deferente ad unitez du accipi n posse predicatu, quod de essentia adequata alterius est, qui alteri accipiatur salte implicite; quod autq animal rationale expresse n ponit accipi qui homo cognoscatur expresse, ideo est, quia animal rationale est de essentia adequata, & expressa hominis: ens uero n de essentia adequata expresso, sed implicito est. — ex quibus urgetur ratio nostra: quod est de essentia adequata alterius expresso nequit expresse accipi, qui aliud simul accipiatur expresse: g. quod est de essentia adequata alterius implicito, nequit expresse accipi, qui aliud implicite accipiatur; sed ens est de essentia adequata subsistia implicito, licet n expresso: g. minor subsumpta patet, quia licet subsistia n explicet esse ens, illud tamq essentialiter & formaliter includit, quia formaliter transcendens est. *

Sed replicabis: licet ens de essentia superiori sit n tamq superiora sint de essentia entis, aliunde sicut subsistia Vg. similiter est, quia n sit formaliter ens, ita ens, quod n sit formaliter subsistia; sed ens precidere valet abeo quod n est de illius essentia: g. Probo min. quod n est de illius essentia nec est de accepto essentiali illius: g. extra huius accepti. g. huius accepti on est accepti illius. — C. licet animal Vg. precidere possit ab homine, n tamq homo ab animali; sed hoc ideo est, quia animal est de accepto essentiali hominis, n tamq homo de accepto animalis: g. similiter, prenti.

Ad 1m sic licet dicatur subsistia n esse de essentia adequata entis, dicimq n substituere, sicut extra, ens de adequata essentia subsistia est, dicimq adequate substituit, repugnat subsistia ab ente precidiuile esse, ipsumque ab illa precidere posse: g. Probo ans: ens a subsistia precidere est abipsa essentialiter separari: sed hoc repugnat, quia subsistia ab ente essentialiter separatur: g. Probo min. repugnat, extremum A Vg. ab extremo B realiter separari, qui simul extremum B ab alio realiter separatur: g. essentialiter. Itia patet a paritate. — C repugnat extremum A essentialiter separari ab extremo B quia si extremum B est entis & extremo A; sed extremum n entis & extremo est ab illo se paratus: g. — B repugnat unum extremum A esse essentialiter distinctum ab extremo B & hoc esse identicum, & n distinctum ab illo: g. similiter. Unde licet subsistia n sit de accepto essentiali entis neq ipsius substituiud, est tamq de ipso tamq est de accepto essentiali adequato illius quod sufficit ut n possit accipi, qui sepia subsistia accipiatur: quia essentialiter, & obiective separari a subsistia, quod essentialiter, & obiective est essentia ipsa, quia ut obiective separatu n est essentia. *

Ad 2m dico animal proprie loquendo n precidere ab homine, sed a rationali. Unde du dicitur genus ab speciebus precidere est proprie loquendo, & per figuram Synecdoche, quatu toti applicatur, quod est partis propriu. I dic animal n precidere ab homine adequate, sed inadequate, quia cu n sit de essentia hominis adequata sed inadequata datur ad precisionem inadequata loetu: atamq cu ens sit de essentia adequata superiori nec adequate, nec inadequate precidere valet.

Sed dices 1.: datur separabilitas realis n mutua: g. essentialis. Probo ans: inter res eius que, modu, datur separabilitas n mutua: quia licet res separabilis sit ab ipso modo, n tamq modu ab ipsa re: g. — C: ens, & subsistia istionaliter separari n potest, est cognitio subsistia esse entis cognitionem extra. sed stat quod cognitio subsistia sit entis cognitio, qui sit extra uerq: g. Probo min. stat quia cognitio relationis necessario debet esse cognitio tui, qui ualeat extra: g. similiter. tq quia cognitio entis realiter distinguitur a cognitione subsistia: g.

Ad 1m dico, quod du dicitur, quod modu inseparabilis est ab ipsa re; n uero extra, intelligendu est sic quod modu existere nequit separatu ab ipsa re, potest tamq separari per ipsius defectu, quod sufficit. — Ad 2m dico, quod sicut n est dabilis cognitio relationis qua tq ipsius n cognoscat ita nec tuq ut tui relationis est cognosci ualet qui ipsa simul cognoscatur. Ad ultimum dico cognitionem entis expresso esse cognitionem subsistia implicito licet n expresso. Unde per talem cognitionem subsistia ipsius cognoscitur, id est n sub expressione subsistia, sed sub expressione entis, & inquatq subsistia ipso implicite includitur.

Ad 1m quod 2a pars nostra quatur. Ad huius: precisio inquid talis datur quado unu extremu concipitur, alio expresse n cognito; sed du ens expresse accipitur, subsistia nisi expresse n cognoscitur: g. Probo min. expressio entis n est eade expressio subsistia: g. per hoc, quod illud expresse cognoscatur, n cognoscitur expresse subsistia. Any: quia ens sub expressione entis actu existentis recipitur subsistia uero subsistentis. — Si dicas ultra esse datalis cognitionis tracta ad ens sub subsistia expresse: quod ab alio n precidit expresse. — Respondeo hoc n esse sic alterius ppositu, quia solu dicimus quod ex cognitione entis expresso n sequi subsistia expresso cognosci, cu expressiue distinguantur, de quo componitur quod ni ipsius quis esse simul cognoscere uellit subsistia, & ens expresso, tq cognitio tenebitur ad utrumque expresso.

Argumenta soluuntur sec. 5a.

Arguet ex diuo tho. qui 5a p. q. 5. art. 3. quit: ad 1m dicendu quod subsistia, quatitas, & qualitas de ea, quq subeu stinguntur. strahunt ens, applicado ens ad aliquq quiditatem, i narq. Ex quibus sic: sed strahens & ens strahibile est per subsistia est; sed strahibile n est de essentia strahentis: sicut animal strahibile per rationale de essentia mephistica illius n est: g. = 2 idq glicus doctor q. 2a de ueritate art. 1 quit, ens

esse id, quod primo intlly cadit, & quod resolvit omnes conceptiones: & ens
tur, sed scibile, quę omnes alię resolvuntur, est ipsum proprium: &

tione propria & mephisica qualis datur, iter animal & rationale quarę una non est de essentia
mephisica: nec animal actu includit rationale; sed tota substantia potest quod exigebat ad abstrac
tionem propriam. Sequitur & de abstractione propria & ly scibile expressum, quę tota scilicet, ut quod anticus doctor,
superiora entis exprimuntur ipsius modus, qui nomine entis non erat expressus; unde ipsum addi
tum ego, ubi hac prędicatione applicat subsistentia ut ens, illud ly quod abstrahit quoad expressum. Hęc solu
tio ulterius affirmata videtur ex antiquo proposito q. 1 de veritate art. 1. entis non potest addi aliquid
quasi extranea natura, per modum quo differentia additur generi. & quidquid inferiora entis proprie abstraherent
entis etiam per accidens ipsum abstraheret. Sequitur quia ipsius positio mephisica esset quę ex ratione
propriae & abstractae & abstracti resultat. Ad ly resp. omnes scibile entis scibile resolvi, non tamen quod unum
ipsum, sed tamen quod unum ly quid. Unde non addunt ipsum proprium.

Replicabis: perfectus ly proprie abstrahit ens:
& inter ens & superiora propria abstractio. Pruno ans: perfectus est propria differentia entis. Sed modo quo fuerit
differa respectu scibile communis, sic ipsum abstrahit: & minor stat; ratio mali, quia propria differa ani
mali est, ipsum proprie abstrahit; ly quia modo quo differa fuerit, sic ipsum determinat differre facit.
Maior vero patebit: ens proprie & ipsum differt iter subsistentia, & accens per perfectus & alietas: & perfectus &
& anticus doctor ad verba relata ita authoritate, arguto apposita, mediate prędicatur: nec aliquis had
dit aliquid bonum super ens: & bonum non addit super ens aliquid, sicut subsistentia qualitas & qualitas.
sed hoc non obstante bonum S. Thomas aliquas expressiones supra ens addit: & subsistentia plusquę expres
sionem.
Ad ly dico perfectus esse proprię entis differę ceteris ipsis forsitan includunt, quod impedit abstractionem propriam quod
extra scibile rationale. Liquidus aliud est ens per perfectus proprie ab accenti differri; aliud vero, quod
ens proprie per perfectus determinetur & abstrahatur, ly scibile communis ita forsitan claudat perfectus, qua
diversa est respectu accidentis a subsistentia. Et dico, quod licet ens subsistentiale proprie differat ab accenti
per perfectus, non tamen est propria differa entis quia ex ipsis ens, quia analogum multiplex scibile forsitan
dicit & scibile sumendo ly quid ratione entis ultra & scibile ipsum diversum ipsius, quo est peractus &
actus. Unde per ipsum est ratio differendi ipsum. Et dico differa ipsum talis non esse illa, per quam pro
esse scibile superior habet ipsum differri, sed detrahi, & abstrahi abstractione propria.

ma significare bonum non addere supra ens aliquid expressum, aliquas expressiones ratione cuius
abstrahat adhuc ipsum ens, sicut subsistentia ita quia licet aliquas expressiones addat ens de extensione est
ac ens; non vero subsistentia, propter quod ista non valet ab ente ad subsistentia, licet ab ente ad bonum
recta sit. Appone quę instantias supra positas.

& forsitan includunt: & Pruno ans: differa propria excludatur forsitan a scibile communi, cuius est differa, quia
resp. differę propriae scibile communis universi forsitan ab ipso excludi, non vero scibile communis analogici, quia
liber se habet ens.

Insurges: si perfectus esset forsitan, & essentialiter includiente, dy de accenti ens prędicabitur,
prędicabitur; sed hoc repugnat: &. Pruno mai. de nequit ens de accenti prędicari, quia pra
dicatur ly quod essentialiter & forsitan includit; & nec dy de homine animal prędicatur, de ipso
toto, quod forsitan, & essentialiter claudit essentiatur: &. Dicendum quod ens, quia analogum, non dero
dit ad accens ly totum, quod forsitan includit. Sed ly quod accidit correspondet. Unde hęc est dif
fra iter univocum & analogum, quod ly ens solum dicat essentialiter unica, & eadem rationem ita expressum quę
plicite, ly totum descendit ad inferiora; analogum tunc ens vero analogum dicit eadem rationem ly quid & ex
presso, diversa autem & multiplicia & implicito. Et ne ad accens descendit ly alietas, & ad subsistentia ly perfectus
&.

Adhuc replicabis: ens ut superius prędicatur de accenti; sed ens de aliquo inferiori superius prędicatur, de ipso
dicitur inferiori quid quid est de essentiali scibile superiorum? & de accenti perfectus prędicabitur. — R: magis
distinguitur subsistentia quia bonum ab ente; sed bonum expressum ab ente distinguitur: & subsistentia magis quia expres
sum. Pruno mai. S. dicta licet ab ente ad bonum ista valeat, non tamen ab ente ad subsistentia: & est signum
maioris distinctionis, quia bonum æquale est enti subsistentia vero inferior, maior vero distinctio debet dari
inter superius, & inferius, quę inter æquale & æquale. * Dico ad ly istum argumenti esse verum superiori universo quod
unicum & eadem ratione totum dicit essentialiter, & forsitan. non vero de analogo multiplicia diversa quę rationem
dicta. — Ad ly arguitur, ut iacet, falsissimum esse. Homo ens, & deus eadem extensionem habet, & tamen magis
inter se distinguuntur, quia rationale, & animal. Unde dico subsistentia inferiora ad ens esse, quod ponitur differa
inter bonum & subsistentia respectu entis stare deo quod licet utrumque totum enti expressum addat, tamen ens
ly expressum, quia ab expressione subsistentia dicitur, non mutuum est ad accens, subsistentia & alia, ly quia expressum,
quia expressum a bono distinguitur, non est non mutuum ad aliquid, quod non sit bonum. *

Sed dices: si ens non descenderet
ad accens ly perfectus, entis essentia destrueretur per descensum ad accens; sed non destruitur, immo po
tius detrahitur & perficitur: &. Maior patet quia ly ens ly ipsius essentia perfectus forsitan dicit. —
R: quia aliter prędicatum ipsum tali ente: & dy ipsa negamus, ea ad tuitionem. Pruno ans: hac prędica
tione, accens est ens, prędicatur, quod est ens, forsitan non dicit perfectus: & ipsum ab ipsa prędicabit. —
Dico ad ly descensum illum modo a nobis positum destruere entis essentia, quia ipsum ne essentialiter descendere
exigit. Unde aliud est quod per ista stractionem non dicat forsitan ens, quid quid essentialiter ut scibile mutuum
analogum dicebat; aliud vero quod ens essentia perficat. Sic animal ly quod scibile communis & superior erat, non contrahitur
non abstrahitur aliud vero quod superius destruatur, ens potius perficitur. — Ad ly dico forsitan non
loqui de ente accentali, sed de ente ut sic, & communi: quare licet illud a subsistentia prędicabitur, non tamen illud.

6

Cum Scoto

Arguet q: scepty obiectiue, de quo ytly est dubiu, n est de entia sceptu, de quo intly est certu; sed ens est dubiu, de quo intly est certu; ergo ens n est de entia sceptu. = Sed multoties est certu de aliquo, esse ens; dubiu tame an subitatia sit: q. maior colligitur ex dicto tho. 2a 2æ q. 1a arte. quod ide obiectu ab eode ytlu potest intlgi nequit esse opinatiue, dubitative, aut scitiue attactu. q multo minus cu certitudine, dubio cu dubio tamen quo magis distat a certitudine quo opio. = Q de quod posteriu est, nequit esse de sceptu prioris; sed ens prius quo subitatia est: quia prius de aliqua re ytelligitur ens, quo subitatio esse: q.

Ad 1m resp. scepty obiectiue de quo ytly est dubiu n esse de entia illiu de quo est certu, p expresso; ponit tame esse p plicito. sic multoties certo scimus de aliqua re lapidea esse, de cuius tame entia dubitamus, qui ista, l illa ex dictis ad uerba diui thome, stat alia que ipsius ens apponq ex eode loco, scilicet 2a 2æ q. 1a arc. 1. ad 4no, de eode potest haberi fides, d entia de eode 1y quid, scilicet de subiecto, sed n 1y ide, potest ens esse, quod de una deade re aliqui aliquid scitat, d aliquid aliud opinetur; sed de eode 1y ide n potest esse simul una homine scitia cu opione: ubi dicit scitia d opione de eode obiecto 1y ide n pgh. optime tame de illo 1y diuersa. diuersitate scitie expressione entis, aut subitatia. = ex dictis 2d 1m, stat ad 1m, concedo, quod est posterius nece respectu expresse, quo plicite n esse de sceptu prioris expresse, d plicite.

Sed dices dubitio expressionis n tollit obiecty esse ide formaliter; sed de eode obiecto formaliter dubiu d certitudo simul esse nequit: q. = Dicendu tollere esse ide obiecty formaliter expresse, licet quod sufficit ad dubiu d certitudine, licet n tollat esse ide formaliter p plicito. = Si aute dicas repugnare esse ide formaliter, d tali p plicito, quia p plicito d ens subitatia 2a dicit aliter ens etia animal esset formaliter, ac rationale, cu etia p plicito dicat rationale ipsu quæ sinceat. = resp. animal tali materialiter dicit rationale p plicito, n uero essentialiter d formaliter, solu quæ posa continet differa, quia per ipsa stratimittere est; ens uero excludit subitatia actu.

Sed stra instat: ideo animal formaliter d essentialiter rationale n dicit, quia datur animal, quod rationale n est, ut leone: sed etia datur ens, quod subitatia n est: q. = resp. dutiquado mai: ideo pro esse nego mai. ideo, d quia animal tali expresse quo plicita ratio nuenit est uerdo mai. d dutiquo minori que scelia stia nego propter rationes disparitatis assignatas.

Sed replicabis: si subitatia foret de sceptu entis tali entis, ubicunque esset, subitatia foret. sed quia ubicunque res est, ens esset essentia debet esse, cu entia rei sper, d quocunque stabit ipsa subitatia. = resp. hoc uerum esse de predicato unuoco, de quo dicit aliter ens etia animal esset formaliter, ac rationale, cu etia p plicito dicat rationale analogo, aute est uerum eo modo, quo ens essentia est. Unde cu subitatia n sit de entia talis entis, scilicet accentalis est, sed de ente ut sic, ideo sper, ac ytelligatur ens, nuncupatiue, cu subitatia stetigi debet

Arguet 3 nulla res per opposita stibui ualet. sed perseitas, d alietas opponuntur: q enta maior patet, alias de cada ret res sibi opposita foret, quod stris est repugnans. = 2: si perseitas, d alietas esset ide cu ente, n opposita, sed ide formaliter foret; sed hoc n dicimus: q. Prouo mai. 2a. philu, quia ryt eadu conuertitio ryt eadu formaliter: q. = Ad 1m dicendu nulla res ytpliter una, seu unuoca per opposita stibui res uero taly 1y quid una ytpliter que diuersa, licet p expresso, quo modo una esse dicit 1y quid, n posit stibui per opposita, optime tame p plicito, quia potest n una, sed multiplicia rationis ytpliter que diuersa dicit. = Per quod ad 1m stat ploquiu scilicet illud n de sceptat analogo, ytpliter que diuersa sed de unuoco uerum esse.

Arguet 4: ster subitatia d accens datur nuenientia ente; sed nuenientia est fundamenty ad gressionem perfecta, d ytpliter tale illiu scepty, quo datur nuenientia: q. minor. stat a gritate animali. = 2, subitatia d egens ryt membra diuidentia eps; sed diuisu ytpliter progredere ualet a membris diuidentibus, sicut animal e rationali, d irrationali: q. = Ad 1m dico ratione nuenientia ytpliter, sicut animali datur, fundamenty ad gressionem perfecta esse, n uero ratione nuenientia 1y quid, quale ens datur. = Ad 1m resp. quod sicut diximus subitatia d accens n stratiuere ppria esse, sic nec ipsu dividere ppria, quia ipsu n diuidyt per additionem nouam formalitatis, sicut ratio animali, sed taly ratione maioris expressionis.

Sed dices: homo ppria dividitur ytanimal, d rationale sed animale nec animal nec rationale nouam homini formalitatis addyt cu utrumque sit de entia hominis: q. = Resp. homine ut taly actuale diuidi ytanimal, d rationale. Unde n exigit quod membra dividens nouam formalitatis addat. Nec etia dividibile ens ppria, subitatia d accens diuisione actuali: atamen diuisio potentialis, respectu cuius dicimus ens ppria dividi, exigit quodlibet membru dividens aliquid formalitatis diuiso addere, sicut rationale animali.

Arguet 5: quod desciuit ut mediu demonstrationis, significare debet 1y ytpliter una; sed ens desciuit ut medium ad demonstrationem quia est metaphisica obiecty. 3 quitur que medium ut ipsa passiones de illo demonstrett. q. maior. stat quia a medio demonstrationis ytertur stia determinata dupliciter una. = Dico ens n esse medium ut abipio metaphisica inferat ytia subitatia determinate; sed ad ytferendu subitatia, l accens determinate, d ad ipsius passiones, scilicet uerum bonum d unum determinate. Nec exigitur addeterminatio stiq ytferendu duntaxat ytpliter quod materia scilicet sit unum ytpliter unum sed quod taliter ysit tri dupliciter ut ex premissis ytferatur aliquod predicatu siue uniuocu, siue analogu. Unde licet stia ex parte materiæ ytpliter sit diuersa multoties, n tame ex parte formæ, seu relationis, quia hoc l totaliter est bonum, l totaliter malum.

Arguet 6: cadu cognitio creata simul trahi nequit ad ens, omne quæ ipsius differa: q. Prouo ans: a ceitas ab alietas, d alia differa ryt quid infinitu; sed ceitas cognitioni finitu, quid infinitu correspondere nequit: q. Hoc quod homini n ponit Deu cognoscere. Nici mus q. cognitio finitu entia infinita clare, d expresse percipere ponit, optime tame ytplicite, d. sue ultimo arguto theologico: ex quo ens formaliter, subitatia includatur, n requitur subitatia formaliter ytente: q licet subitatia ab ente n precidat formaliter, ens tame subitatia precidit. Prouo ans a paritate licet predicata absoluta Dei ycludantur formaliter, ytepte relativa, n tame extra: q. Ans stat ex dicto thoma 1 p. q. 33 arc. 3 ad 4m. communia absolute dicta 1y ordine intly nostri ryt priora, quo ppria, quia ycludytur ytellecta, sed n esse reo. Intellecta ens, per ordine Patru ytelligitur, sed n. formaliter.

3. quod est primu ytali quo genere, est maxime unu; sed ens est aliquid primu ytgenere ytelligi ut sup ex x. diuy tho. illud ad notissimu ytcipit: q. maior est philosophu ploquiu ex quibus ytertur esse unu ytpliter d negatiu. =

Resp. ad 1m dico ploquiu esse uerum de quo est primu expresse, d ytplicite qualiter ens et ut respectu subitatis. = Si aute dicas ens esse primu ytubitatis respectu subitatis, quatu a subitatia let 2 n extra; sed quibo nemo est prior ipso ytubitatis dit. stia q. = resp. ad hoc ut sup fuere quod expressio entis dicta no a subitatia expressione, sit uniuersalior ista.

Unde ens adæquate n decydit ad accentu. sed ytadæquate accipitur quare n mirum, quod adæquatu correspondet 1y entis dicte sic.

Si aute dicatur respectu ad diuersa notata sufficere ut sup dogmatu ad gressionis obiectiue Ricardi sufficere, si nihil ponat ydiuisionis formaliter unius ytalio?

In primis arguty ¦ istia negate proximum obiectiuum ¦ ter entitatis diuinae, ¦ predicata absoluta & relatiua, nihil
quat, ¦ quia diuinae predicata absoluta esse priora, quo ppria expresso; dy uero ghicy doctor asserit ppria
n ¦ cludi ¦ intellectu priory, licet priora ¦ cludatur ¦ intellectu posteriory, hoc est ¦ teligendo taliter, quod quia ora
dicaty absoluty ¦ mune est tribuy relatiuis n ualet abillo ad unum relatiuum determinate. istia, ualet tamq
extra, est pater q unus. est n tamq extra, est unus: q pater.

Istamq admissa obiectiua proximone resp.
entitatis diuinae nihil ¦ aliud predicaty absoluty, ¦ duplicter ¦ telligi ualet duplex ratio ¦ predicaty absoluty taliter relatiuum transcedit, quod ad ipsum ¦ dictionem ipsum ¦ dictam permanet, & quia ut
¦ pliter unum potest accipi ut dictionem praedicty. Istamq ens taliter forliter differt transcedit ut ad ipsum
diuersitatis diuersum forliter maneat. Quare nullum sine diuersitate differum accipi ualet. Illi namq
diuinam Deo uiderat ¦ ui nam, ¦ quo ipsum dicyt n transcedere relatiua, ¦ cut ab ipsa omnia esse dicit
¦ Deo esse diuinum habet, ¦ quo ipsum transcedit alia, cetera transcedentia mutua.

transcedat relatiua, n tamq extra quia ad ipsum dictionem ipsa ¦ dictio manet. Dicy: q entitas diuina licet
tales ¦ periora diuersa manet, etiq entitas diuina: q Pronco omin. ideo ens diuersum manet forliter ad
periora diuersitatis, quia ipsa forliter transcedit usque ad ultimum differum, sed nullum cut predicaty relatiuum,
quod usque ad ultimum n transcedat entitas diuina: q. = resp. ens forliter transcedere taliter quod n per
Dico q melius, entiq maneat ens, q unum forliter, sed entitas diuina, quia ipsum una, q eadq permanet, relatiuum, ideo licet
¦ cedere ¦ periora q illa transcedat, potest accipi sine dictionem ipsum. ¶
differum per modum prati
¦ munem ¦ muni tate
ratum, entitas uero
diuinae per modum
prati ¦ munem. ¦ muni
tate rati.

Replicabis: relationes diuinae a. ualde quamlibet opinor n di
cut perfectionem, sed si ens ipsum transcederet, duceret entia perfectiones: q. = resp. Relationes forliter a. ta
le opinor ¦ cludere perfectionem, ens forliter ¦ cludat n solum ens, sed entitas diuina; atamq dy concedy ad
perfectionem illam n expliqat.

Dicy ultimo: malitia peccati est forliter ens: sed nihil omnino diuina uolutas
eq attigit entitatis peccati progredado a malitia: q ens progredi ualet ab eo ¦ quo forliter est, & n solum ¦ per
fecte, sed perfecte quia diuina uolutas nullo modo malitiq attigit. — resp. cum maiori permissa negado
minorii imperitia quia progredere n uolutatis, sed ¦ tlis est quia progredi est unum sine alio cognoscere.
Vnde disparitatem redo ¦ ter uolutatem ¦ dictam, ut illa entitatis sine malitia attigat, n uero ¦ tlis, quia diui
na uolutas solum attingere ualet quod ¦ tra ipsum ipherq est, solum quae entitas quia bona, est ¦ tra illius ¦ phe
rq; atamq ¦ tra ipherq diuinam ¦ tlis n solum entitas, uerum & malitia est quia etiq cognoscibilis, aliude quae
n sine entitate, nec nec entitas sine malitia. Imitabor quae ¦ bonitatem, quae, ¦ sub ratione bonitatis n abstlis,
sed a uolutate attingibilis, & tamq a. quae plures aduersarios n est progredi diuinam bonitatem ab ente, nec
ens, a bonitate.
Sed replicabis: q entitas peccatis attingibilis est sine malitia a Diuina uolutate: q & ab diuino ¦ tlis.
¦ tlis quo: nequit sic attingibilis esse a uolutate, qui progredat ductamq prathey ¦ tlis uolutatis ponens enti
tatis sine malitia, quia modo, quo a uolutate prequitur, debet ipse ab ¦ tlis poni. = Dico ductamq prae
dictis, ¦ tlis progredere, uolutatis ponens entitatis, ut prequisita & malitia ut odiata. ex quibus aduersarius ¦ ter
re ponit: q ens entitas n est attingibilis a uolutate sine malitia. Distinguo ¦ quia n est attingibilis, sine ma
litia ut prequisiti, & exequisiti, nego, ut odiosi & tro recusa. redo.

Dubium 3um: an entia rerum sint aliquid actuale ab aterno, & ¦ status possibilitatis?

Aliqua per prius notatur, sententiae quae referuntur. Sect. 1a.

Inquirimus in presenti dubio: an res ¦ status possibilitatis, & ab aterno sint aliquid actu ly entia, l n? Vnde
omnes supponunt nihil actuale esse actualitate existentia, quia non solum res ¦ ducta & extra causas posita exi
stentia habent. nulla uero est ab aterno ¦ ducta, sed ¦ tempore, ut omnes catholici ¦ fitemur. Solum q est dubium
de esse actuali actualitate entitatis. Scotus creaturis possibilibus ly ipsarum entia quoddq esse diminutum tribuit, uelut
medium ¦ ter ¦ ter esse reale actuale ¦ pliter tale & rationi, ¦ subens ¦ ee ¦ telligibili & obiectiuo entitatis, quod est cognitum
diuinae, diuinae tus actuali, sic etiq Pontius allegans pie & subtilis doctores, quo opiones plures scotistae sequuntur, ca
tera magistrum Scotum Suarez, Nonter Cardinalis de Aguirre negat hae istia esse ex mente Scoti. thomas uero de
scripsit possibilia ab aterno habere aliquod esse actuale reale, & positiuum entitatis. contra uero scriptura tenet entitas
rerum nihil ab aterno esse actu nec aut actualitate existentiae, nec entitatis, cui opinioni adhaeret aliqui thomistarum adhae
rent & munitur nostri cum eminentissimo ¦ frondato, & Aguirre.

Conclusio nostra Sect. 2a.

Rerum possibilium entitas ab aterno n est aliquid actuale positiue actualitate entitatis. Probatur ¦ clusio ex dicto tho.
q. 3 de potentia art. 5 ad 4um: hoc ipso quod quidditati esse tribuitur, n solum esse, sed ipsa quidditas creari dicitur:
quia antequam habeat esse, nihil est, nisi forte ¦ tlis creatus, ubi n est creatura, sed ipsa creatrix entitas. Ex quibus sic
X. diuus thomas: ipsum entitatis esse creatum. sed entitatis esse, id est actuale esse: q entiale esse creatum: q de creatione
n est tale esse; sed a. aduersarius [redacted] non licet existentiale esse creatum, quia de creatione n est, n tamq esse
entiale quia ante creationem supponitur: q. = q ipsa quidditas, seu entitas quaeq ¦ ducta, nihil est
nisi ¦ tlis creatus, sed si uera aduersariorum istia foret, aliquid esset extra creatum ¦ tlis, & ¦ ce, scilicet aliquid
entiale: q. = 3. a. aduersarios n creatum quidditas, quia entiale esse ab aterno est, & ¦ ceptaliter a creatione; sed
X. diuus thomas quidditas creata dicitur: q quia ex se nullum esse entiale habet.

quid autem habet, quod n acceperit? si autem acceperit, quid gloriatur, quasi non acceperit? Probatur etiq ex doctore gentium
haberet illud esse actuale entitatis, iq exitens de aliquo a Deo n accepto gloriari posset, scilicet de illo esse
entiali, quod a Deo n acciperet, sed a se haberet: q illud a se n habet.

Velitis quae quae plurimis authoritatibus
Staeae scripturae locis, quibus nostra ¦ clusio quam patet, sic ratione ¦ cludetur? illud esse actuale ab aterno, l creatum
l increatum foret? sed nec unum, nec aliud: q nullum. minor quod quoad 2q partem ¦ tet quia si increatum q a se &
diuinum foret q Deus. quoad 1q uero partem sic: quidquid creatum est, aut a Deo est per creationem, sed illud n esset

per creationē ad eo; aliyde illud Deus ab æterno creauerit, q. ex Deus omnia ⁊ tpore fecerit: q.

Confirmatur: si res 7
aturæ possibilis aliquid actu ab æterno esset, n diceretur creata ⁊ tpore, dū ad eo p̄ducitur; sed hoc ut fidei dictum reici debet: q. Prouo mai. creatio ut p̄ductio entis ex nihilo; sed tyc cum n esset entis p̄ductio ex nihilo, sed ex aliquo, cū ab illo esse actuali entiq ad esse existētiale rei tranſiret: q.

Hgo quare possibilia nihil esse nihilitate existētiq, n uero nihilitate entiq: quare recurrim̄ satis supra manet p̄occupatus manet ty authoritate adhuc propterea allegata entiq nihil esse, nisi creatiue enētia. sed si possibilia aliquid entiale essent, ipsa entia aliquid præter creatiue entiq essent: q. ty authoritate Pauli simul que ratione, quia illud esse actuale entiq n ad eo, sed a se esset, quia n ad eo creatu; sed repugnat esse creaturæ q. dñ creatu, l a se: q.

alii dicunt ipsi possibilia esse actuale phiniu, q. ipsiter tale creatu esse ad eo p̄ducta q. creatu esse, n uero esse nominale q. mephisice q. minus p̄prie, sicuti q. quæ ⁊ conexione prædicatoriu entialiu. = Sed contra est, quia ⁊ pugnatio redit; nominale q. illud esse actuale n est ad eo creatu: q. a se. q. diuinu ens, quia sicut ⁊ter esse ens a se, dabile n datur medius, ita nec ⁊ter esse creatu q. diuinu, l ⁊ creatu. ex quo ⁊ sequitur illud esse n dependere ad eo, ⁊ quæ esse ⁊ syme ⁊ dependens.

Respondet Albertinus illud esse n dependere ad eo ⁊ esse causæ efficiæ, sed ⁊ genere causæ exemplaris, ⁊ quatu creatura possibili ad illius exemplar q. illiding habet ide esse. = Sed contra est n solu debet esse dependens ad eo ⁊ genere causæ formalis exemplaris, sed etiq efficiæ: q. Prouo any: ⁊ qtu dependet a Deo illud esse actuale, tq̄ quq a causa exemplari, ⁊ quatu p̄ducitur ad exemplar q. illius illiding: q. Q: quia ex solutione requiritur tale esse actuale n esse ad eo creatu, quia quod ita est, ad eo dependet efficiæ: q. increatu est, dans q. diuinu.

Bamthius Legionensis respondet possibilia a Deo dependere ⁊ genere causæ efficiæ, n quia Deus ipsa possibilia efficiat, sed quia n ⁊ ens a se, sed ab alio. Vnde dependtia dicit n per athum actualē q. esse citq, sed possibile quia cū res possibilis q. n existit, ita ad eo dependtia debet. = Sed ista est: q. eo modo quo fuerit res, a Deo dependere debet: sed licet possibilis sit quoad esse existētiale, n quoad esse existētiale quod n ⁊ poa, sed actu habet: q. = 2. licet quoad esse existētiale a Deo dependat per actionē possibilis, quoad esse actuale existiale per actuale athum pendet. 2 q. possibile n est ens a se, sed ab alio: q. nullu esse habet a se, sed ad eo: sed si haberet ab æterno existiale esse, actuale, n ad eo sed a se illud haberet, quia n esset ad eo creatu: q. illud n habet.

Dicunt cū Pontio alii quos sectabit creaturæ possibiles solu habere aliquod esse actuale diminutu, medium quæ ⁊ter esse reale q. rationis, scilicet esse obiectiuu, q. ⁊ esse cognitu, quod q. uenit cū esse actuali reali ⁊ in repugnātia ad realiter existendū q. ens rationis, quatu realiter n existit. = Sed hic diuersi modi istius ⁊ pugnationibus incompossibilitatis subiacet, ut quisque clare percipiet, quia n est aliquod esse pura entitas ⁊ denominatione extrinseca cognitū a diuina cognitione puēniente, sed ⁊ aliquo esse actuali ⁊ tpiceo ex parte possibilis. Reside innitur falso fundamento: scilicet ⁊ entitate media ⁊ter realē q. rationis, quq ⁊ logica negauimus.

Soluuntur Argumenta. Sect. 3a.

Argum 1: hoc ppō. homo est animal rationale, ab æterno fuit uera; sed ⁊ea significatur animal rationale hominis actu conuenire: q. homo ab æterno est animal rationale actu; sed animal rationale est ens: q. homo ab æterno est actuale ens; sed n existētiale: q. entiale. = 2: homo ~~n est ⁊ poa ad eo~~ nyquq est ⁊ poa ad eius entitq: q. nec ad animal rationale. q. ⁊ per est actu animal rationale. Ani illud ne quo: homo nyquq est ⁊ poa ad illud, cū quo existialiter, q. mephisice identificatur; sed cū eius entia ne identificatur: q.

Ad 1m dico, uera mai. nego min. Quare ppō proiecta ⁊ piterna ueritatis est, q. n determinata ad statū possibilitatis, nec futuritionis, aut existētiæ; sed uerbum est absoluitur ab omni tpore suo, præsenti, aut præterito ex parte rei significatæ, unice quæ ⁊ dicat animal rationale homini existialiter conuenire præsentialiter ad eo, quod actu, l ⁊ poa ipsi conueniat. q. licet philus dicat, quod ad eo, quod res actu sit, l n sit, quatu ppō actu uera, l falsa sit, hoc est ⁊ teliqdy de actualitate obiectiua, n subiectiua. Vnde ut ppō actu uera sit, n exigitur, quod eius extrema actualia ⁊ter, sed quod actus ⁊tius extrema illa attingens ⁊ ipsis ~~⁊ter~~ actu conformetur: sicut hæc ppō actu uera est: eius participiale possibile est potens existere, quq ppō est actu uera licet extrema n actualia, sed ⁊ poa ⁊ter. sic quintra est quid ⁊ possibile actu uerū est, licet extrema n actualia, sed ⁊ possibilia ⁊ter.

Ad 2m dico, quod ad modū quo fuerit res, ita Deus esse tia erit. Quare homo possibilis erit animal rationale possibile, seu ⁊ poa ad animal rationale actuale: homo futurus animal rationale futurū, hoc actuali animal rationale actuale. Dic cod modo erit idētitatis cū animali rationali ~~actuali~~ futuri homo possibilis identificatus erit cū animali, q. rationali possibili, distinctus tū tamq ab animali rationali actuali; nq cū homo possibilis ab homine actuali distinguatur, n minus quod etiq distinguatur ab animali, q. rationali, eodē modo. Sicut q. ipsi dicere debent aduersarii, quod homo possibilis est ~~distinctus~~ ⁊ poa ad animal rationale existēs, nec q. non ad animal rationale actuale.

Replicabit: si homo ⁊ poa foret ad animal rationale, ⁊ igitur ipsi aduenire posset; sed hoc dici nequit cū animal rationale ⁊ quod ⁊ tale ipsi conueniat ut illius entia: q. Prouo mai. si sic ⁊ poa foret, posset ipsi aduenire, l n aduenire, seu deficere, sicut quia ⁊ poa est ad albedinē, l negredinē, ipsi accidentaliter q. ⁊igitur albedo conuenit: q. = resp. quod rupicha homini possibili licet n sit ⁊igens animal rationale sed existiale, est tamq ipsi ⁊igens animal rationale ut actuale, sicut ipsi ⁊igens est, quod p̄ducatur, l n p̄ducatur, q. sicut 2m aduersarius respectu talis hominis possibilis contigens est animal rationale ut existēs. Vnde hæc differentia dabitur ⁊ter albedinē q. animal rationale hominis, quod homini ⁊igitur siue possibili, siue actuali semper ⁊igenter aduenit albedo, aut negredo, q. nq homo actualis, q. existens ⁊ differens est ad albedinē, nq, l negredinē actualē; atamq ~~homo~~ ipse ⁊per est determinatus ad animal rationale modo, quo fuerit homo.

Sed dices: actualis conexio debet dari ⁊ter homines possibiles, q. eius entiq. sed n est dabilis conexio actualis, nisi inter actualia extrema: q. ⁊ tq homo possibilis, quq eius entia aliquid

actuale ipt. minor .stat, quia eo modo debet esse conexio, quo ipt extrema conexa. maior uero p
uatur: connexio illa n est potentialis: ꝙ actualis, quia iter utrumque n datur medium. Prouo ans: conne
xio potentialis est connexio ipoa; sed homo iter hominem possibile, Deumque essentiale n datur connexio
ipoa: ꝙ. Prouo min. iter hominem Deumque essentiale connexionem ipoa clari, est hominem esse ipoa
ut eum eumque connectatur essentia; sed nullo statu est ipoa homo, ut eum eumque connectatur essentia: ꝙ
connexionem iter hominem possibile Deumque essentiale n subiective .sideretur, nec actualem, nec potentialem
esse dicere, sed necessario, essentialem, tratione uero potentialis est, n quia ex ratione illius homo pos
sibilis sit ipoa ut connectatur cum eo eumque essentia, sed quia illius extrema ipt possibilia. ꝙ quide ar
guitur instantia patitur; connexionem iter eum Deum, Deumque essentiam, quam licta n est, licet eius extrema, ygnor.
Sic etiam non ens participiale possibile n est ipoa ut connectatur cum existentia possibili, & tamen extrema
connexionis ipt possibilia. Ulterius .stat ipriuatione, quia n est ipoa ut connectatur cum existentia possibili, & tamen extrema
cum eius essentia, & tamen extrema connexionis n ipt aliquid actuale.

poa, ut connectatur cum eius essentia: ꝙ actu connectitur cum illa * Insurges: ꝙ homo possibilis n est in
tuus est actualis conexio. = Resp. hominem possibilem esse ipoa ut connectatur cum eius essentia ut actualis,
n uero cum eius essentia mephime ipta & practime ab actualitate, ipso quo ipsum unice dicit esse ens
tialiter, & necessario conexum n uero actu, nec ipoa. *

tia, uiuens, & animal rationale: sed quid quid Arguej 2: homo in statu ly se est positiue ens, subsis
ipsum possibilitatis: ꝙ ipsum statu possibilitatis est positiue ens, ꝙ. ipsum statu ly se, ei conuenire debet &
in statu ly se esse positiue ens, subsistens animal & rationale. ipsum ꝙ. & est aliquid actu. = Resp. hominem
& aut significat ipsum, ac essentialiter, quia homo essentialiter & essentialiter habet esse animal rationale
n tamen animal rationale actuale aut existentia. sed tanto modo quo fuerit ipse. Unde si unum homo
possibile, esset animal rationale possibile, si actualis, animal rationale actuale esset

ipsum statu ly se est essentialiter animal rationale. Inquiro nunc, esse animal rationale sed dicet: & homo
esse? ly negant dicit, aliquid animal rationale esset pura carentia. sicut: ꝙ homo ipsum statu ly se aliquod
esse habet: sed n ipoa, aut possibile, quia ille status n est possibilitatis status: ꝙ actuale. & etiam illud esse
actuale habet ipsum statu possibilitatis, quia quicquid conuenit homini ipsum statu ly se etiam omni statu ipsi
conuenire debet. = Resp. animal rationale ipsum statu ly se esse aliquid nec esse aliquid actuale nec aliquid
potentiale, sed adhuc dicere esse aliquid essentiale, prescindendo ab actualitate & potentialitate: aliquid tanquam
essentiale connexum & obiective, n subiective, ipsum ex suppositione, quod homo sub existentia ponatur
necessario, & essentialiter cum animali rationali debet poni. Unde n dicitur pura carentia

possibili ab aterno est obiecty ipplicii ipteligtis: ꝙ Arguej 3: homo
actu trare acty ipplicii ipteligtis quod ab aterno n est aliquid actu. Prouo .stia: nequit ab aterno
terno actu terminari ipsa: ꝙ. Maior .stat quia quod nihil est actu ab aterno nequit esse unquam actualis
ab aterno ipplicii ipteligtis. ꝙ. = Resp. Ad obiectum Arguti apponendo authoritatem diui thome, qui 1a p. q. 14
)) art. 9 inquit: Ad tertiodecimum, quod ly quod ipt ipotentia, sic habet ueritatem ea, quod n ipt actu, uere est
)) ens ea esse in potentia, & ipse scitur alteo. ex quibus .stat possibile cognosci alteo ly quod ipt ipoa.
Unde quod obiecty n habeat ueritatem actu sed ipoa, n tollit, quod actu ab aterno tret cognitionem diuina:
ng illa trare ualet ly quod est ipoa. Deinde, arguitur initatur ipsum carentiis, & ipsum possibilibus, quos cognos
citur alteo ab aterno, ex tamen n ipt aliquid actu.

Dicet: homo possibilis nequit ab aterno trare cognitionem actu
diuinam, qui ab aterno habeat actu cognoscibilitatem ipsiusmet ratione cuius cognitionem tret: sed nequit actu
habere cognoscibilitatem ipsiusmet, qui entitatem actualem, habeat quia cognoscibilitas est proprietas
ad entitatem secuta: ꝙ maior .stat quia ad esse cognitum esse cognoscibile praesupponi debet. = Resp.
Cognoscibilitatem esse proprietatem subsecutam ad entitatem actualem, ipsum supposita. Quare n sequitur, quod
entitas absolute ipta fit, modo quo cognoscibilitas est. & sic ad eum dicitur quod est ipsum proprie eum sequi
tur cognoscibilitas, & non scibilitas proprie talis quia ista n est mensura ad eum entitatem absolute
ipta. sed cum ipsa ut connexa cum proprietatibus & ipsius essentia. Quidam homo possibilis ab aterno
non habet actu cognoscibilitatem ipsiusmet sed extrinsecam, de praeter scilicet ab intra diuino, & ipsum ordine
ad cognitum actum ipplicii ipteligtis. Instatur que ipsum carentiis, & privationibus.

Insurges: quod actu trat acty
ipplicii ipteligtis actu esse uerum habet quia ly ueritatis ratione acty cognitionem trat: & homo possibilis ab
terno esse uerum habet actu. ꝙ & esse ens actu habet: quia modo quo quilibet res fuerit ens ita
bonum & uerum erit. = Resp. Ad authoritatem diui praetoris, ea, quod ipt ipoa, esse ipsum uera, quae
ueritas ipsum sufficit, ut ly illa sic alteo scitur, & cognoscitur. Insta que ut supra.

ab aterno trat actu ipplicii ipteligtis actu, est huius obiecti actu: ꝙ saltem aliquod Dicet: si homo possibilis
ale habet & diminutum habet, quod est ipsa sententia Scoti. Prouo .stia habere esse obiectiuum actuale
ab aterno, est actu obiecty esse ipplicii ipteligtis, ipso que actu trare: sed homo possibilis sic se
habet ab aterno: ꝙ. = Resp. esse actuale obiectiuum quod tribuit istis possibilibus esse aliquod esse
actuale intrinsecum ex parte ipsorum possibilium & ad acty ipplicii ipteligtis praesupponitur ly quod talis trat
acty. Hoc tamen dicimus illud esse actuale obiectum esse pure extrinsecum denigtis ab actu ipplicii
ipteligtis .sistens ipsum denominatione extrinseca cognitis. Si quis dicat illud esse actuale obiectiuum
intrinsecum esse quia datur ex parte possibilium & praesupponitur ad acty ipplicii ipteligtis cum ratione illius
possibilis ipsi tuus & obiecty ipplicii ipteligtis quod praesupponitur ad ipsum ad distinctionem obiectionis
quod est uionis effecty. = Resp. ad acty ipplicii ipteligtis praesupponi possibilia, ly esse uerum
ipoa ut inquit dictus doctor; n tamen ly esse actuale obiectiuum quod tribuit denominationem
extrinsecam cognitis: ut omnis tollatur aequiuocatio, notandum aliud esse possibilia esse actu trare
& actu esse obiecty ipplicii ipteligtis, aliud uero aliquod esse actuale obiectiuum ex se habere. ly est uerum

8

quia ab eterno actu cognoscitur; quia tamꝫ actu trḡt cognionẽ n ly aliquod esse actuale, quod habeat; sed ly esse ipoa, ideo ly est falsꝫ. Quare si iurgabitur quod habet actualitatẽ obiecti; dicendꝫ habere actualitatẽ obiecti, quatꝫ actu obiicitur cognioni, n quia actu obiicitur ly aliquꝫ ipsorꝫ actualitatẽ imitatur que ut supra.

Arguꝫ 4: ~~creatura possibilis~~ ideo possibilia ab eterno nihil entitatis sunt quia hoc entitatis esse ipoa, deo dependens foret. sed hoc quat nec esse possibile habere: ḡ esse possibile ab eterno n habeat, esse entitatis actuale habere debet. Prouo min. illud esse possibile etiã a deo dependens esset: ḡ ipoa, deinꝫ ens. ntat quia illud esse possibile creaturꝫ n habet, sed a se ipsis. — Ad argti solutionẽ notandꝫ duplicẽ esse possibilitatẽ; intrinsecã, quã ens radicale habet extrinsecã est, qua possibilia dicuntur talia denominatione desumpta ab omnipotentia, quatꝫ scilicet possibilia dicuntur, quia ab omnipotentia ipsa produci valent. Intrinsecã autꝫ habet in ordine repugnantia intrinseca, quã possibilia sic habent, ut existant. Vnde dicimus esse possibile intrinsecꝫ proximꝫ ~~et forte proximꝫ~~ nihil a deo omnipotentia esse; esse possibile uero extrinsecꝫ radicale n queunt ab omnipotentia, sed ẽ in repugnantia intrinseca ipsorꝫ possibilium. Dadue hoc esse possibile intrinsecꝫ ab omnipotentia dependet, n ut sit possibile, sed ut recipiat, l n recipiat existentiã?

Sed iurgabis: ḡ illud esse possibile intrinsecꝫ n dependet a deo ut sit possibile intrinsece. ḡ put sic est quid increatꝫ & diuinꝫ, quia put sic est a se. — Resp. illud esse possibile nec creatꝫ nec increatꝫ esse, quia nihil est actu, sed tantꝫ aliquid esse potest, quod sequi a deo dependet, & creatꝫ, l creabile est. — Cl dic illud esse possibile esse increatꝫ negative, quatꝫ n est creatꝫ; n tamꝫ quod increatꝫ sit possibile, & per modꝫ alicuius actualis, l existentiã esse.

Replicabis: omnis creatura per fectio esse creata debet. sed illud esse possibile intrinsecꝫ est possibilis creaturã perfectio: ḡ — Resp. n est, sed tantꝫ potest esse perfectio. Vnde sic solꝫ erit creabilis, n uero creata

le est increatꝫ negative. ḡ est a se negative; sed hoc repugnat: ḡ * Dicis: ḡ illud esse possibile nec negative a se esse valet: ḡ nec illud esse possibile — Resp. existentia creatura ~~ut per~~ de illa ut possibili (ac supra, dicimꝫ) nullo modo a se dici posse, quia ista a tã causa ꝓuenire debet, quã rectꝫ trahitꝫ causat a tanta possibilitate ad existentiã istam; at amꝫ possibilitas intrinseca n a tã causa, sed a rectꝫ n repugnantia intrinseca ꝓuenit. Seu a conexione predicato rũ entitatis, & mutua ipsorꝫ relatione, & dependentia. — Si autꝫ dicas illa mutuã ꝓuenientia, & conexionẽ dari n posse absque mutua coniunctione & unione predicatorꝫ entitatis rei ipsi; hinc consequi; nec uero unio est a tã causa uniente. — Dicendꝫ illã ꝓuenientia, primã & conexionẽ n intelligi absque unione actuali & ipoa, quã a tã causa uniente n ꝓuenit, a qua solꝫ oritur unio actualis exercita, & actua. *

Arguꝫ 5: Petrꝫ possibilis actu distinguitur a Paulo possibili: ḡ Petrꝫ possibilis est actu a se diuinꝫ & actu a Paulo possibili diuinꝫ. ḡ ~~actu~~ habet esse actu unꝫ & esse actu entꝫ, quia modo, quo habet entitatem petit esse unꝫ. — 2. Petrꝫ possibilis stradictorie opponitur quimerꝫ & possibili. sed quimera est nihil actu: ḡ Petrꝫ possibilis est aliquid actu. — In primis arguti instantia patitur, negationibꝫ & privationibꝫ, negatio hominis actu distinguitur a negatione leonis, & privatio visꝫ ab auditu privatione hircocervꝫ a monte aureo, quã tamꝫ est aliquid actu. Quare resp. Petrꝫ possibilis actu negative distinctꝫ a Paulo possibili. n uero ponitur. Ad ly dico quimeram nihil esse ḡ actu quã ipoa: Petrꝫ uero possibilis, licet actu nihil sit, est tamꝫ aliquid ipoa, ideo que stradictorie opponitur quimerꝫ.

Replicabis: ḡ Petrꝫ possibilis est nihil actu: sed quod nihil est ~~stradictorie~~ aliquid esse negat: ḡ Prouo min. aliquid & nihil stradictorie opponuntur; sed nihil negat esse id, cui stradictorie opponitur: ḡ — Negando: n Petrꝫ possibilis, nihil esset, carentia foret; sed carentia aliquid repugnat esse: ḡ Petrꝫ possibilis. — Italꝫ dicendꝫ Petrꝫ possibilis actu nihil esse, & aliquid ipoa, potentia. Vnde licet ut forliter reduplicat esse nihil actu n possit esse aliquid, & ens, optime tamꝫ ly quod forliter est aliquid ipoa, quia non stradictorie n opponitur ~~aliquo~~ aliquid. — Cl dic quod nihil actu n dicens esse ipoa aliquid stradictorie opponi ~~negato~~ alicui; n tamꝫ quod pure n dicit esse nihil actu, sed simul aliquid ipoa. — Ad ly Petrꝫ possibilis esse carentia actu scilicet carentia Petri actualis & existentis n autꝫ carentia ipoa. Vnde licet ly quod est carentia actu Petri existentis, n tamꝫ ly quod est affectio Petri possibilis & ly quod est ipoa ad existentiã Petri. Cl dic Petrꝫ n esse carentia, sed rubricatꝫ dicens carentia Petri actualis & existentis. Quare esto carentia Petri aliquid esse n possit, optime tamꝫ illa habens carentia. Hoc explicabitur ꝓ nomine albo dicente carentia nigredinis, qui nigrum esse valet, licet carentia nigredinis nigredo nequeat esse. Insta que hãc replicã sicut & alias ꝓcedendo ꝓ homine possibili qui actualitate existentiã &c. aduersarios caret, & tamꝫ existens esse valet.

Sed dicis: ḡ Petrꝫ possibilis quimera est. Prouo stiã: Petrꝫ possibilis, ly quod est carentia entis actualis repugnat esse entꝫ actuale, & existens esse; sed quimera nihil est aliud, quã illa quã repugnat existere: ḡ Resp. quimeram absolute repugnare. Ly autꝫ dicimus nihil actu aliquid forliter & reduplicative aliquid esse n posse intelligendꝫ, nihil actu & aliquid actu n posse simul, n uero, quod nihil actu, & aliquid ipoa n possit trahire ad aliquid actu, & omittendo esse nihil. Insta que, ut supra *

Replicabis: Petrꝫ existens est idem Petrꝫ qui possibilis fuit. sed existens est aliquid actu: ḡ possibilis. — Resp. Petrꝫ existẽs esse eundem Petrꝫ possibilem n tamen eodem modo, quia licet idem quoad connexionem predicatorꝫ entitatis n quoad actualitatem & potentialitatem & ulteriꝰ insta. — Dicis: ḡ Petrꝫ possibilis realiter idemtificatur cum Petro actuali, & existenti. ḡ dicere debet actualitatem, quã Petrꝫ existens dicit. In primis arguti quatenus participat actuali, & existenti Petrꝫ possibilis n identificari realiter cum Petro existenti Petrꝫ possibilis existentiã dicere. Quare resp.

---

de nota duplicẽ actualitatẽ esse ut sunt & duplices ueritates; una ipsi rei & subiectiua, quã possibilia n habent, aliã obiectiuã, & extrinsecã, & passiuã correspondentes actualitati & ueritati actiuã & formali actus simplicis intellectꝫ, quã possibilia habent. & licet ueritas transcendentalis quã est entꝫ possit ntari formalitate, & ordine ad intellectꝫ, n ordine formali & proximo, sed radicali & transcendentali.

Dicis: possibilibus dari n repugnantia, prima, quã est potentia physica, per actionẽ quæ realis & positiua sed hãc actus possibilia habent: ḡ habent actus perfectionis realis & positiuã. — Resp. hãc n repugnantiã n esse aliquã potentiã physicã subiectiuã, sed tantꝫ obiectiuã, stricte & largissime, ipsi rei ad existendꝫ. Quare n est aliquã perfectio actualis ipsi rei physica obiectiua. Dicitur & illi potentia obiectiua, quia est obiectꝫ productiuæ potentiæ.

Quare dici potest, quod Petrꝫ possibilis sit carentia ut quod, n ut quo: est scilicet, subiectꝫ carens, n tamen ipsa formalis carentia

Dici Petrꝫ possibilis e quare potuit dici quod Petrꝫ possibilis sit caren ut quod, n ut quo est, et subiectꝫ carens tamen ipsa formalis car

† sed ad ymꝫ negatiue identitate scilicet in repugnantia

† sed ad ymꝫ negatiue identitate scilicet in repugnantia

quia possibili datur sine existtia; atamen utrumque eadem predicata essentialia habet specifica, scilicet esse animal rationale: cetera ut diximus, diuerso modo, quia unius est animal rationale possibile, alterius uero animal rationale actuale. Unde Petrus existit a possibili distinguitur, tanquam ens ab ente, non a

Replicabis: homo possibilis idemticari valet cum animali rationali actuali; sed si nihil esset, sic non posset idemticari, quia nihil nequit cum aliquo idemticari: g. — Respondeo, quod nihil non est actu, non a

dicit nihil enthaliter non ponit idemticari cum aliquo: optime tamen nihil accidentaliter, quemadmodum homo possibilis, qui tamen est nihil accidentaliter, ratione status possibilitatis.

Argues 6: creatura possibilis tamquam non ens reale, datur ens reale, quia ens reale datur: g. — Resp. possibilis predicamento datur tamquam ens reale. Et hinc uerbis: ens, quod dividitur, dicit predicamenta, significat ipsa, nempe decem genera, in quod

est actu, et potentia. — Sed instabis: possibilia actu ponuntur, predicamento: g. est actu ens, quia ens non actuale, solum est, non ut creatura, predicamento. In quia actu definiuntur: g. essentia actualis habet quia definitionem actualem, sed correspondet definitioni actuali obiectiue, quia est essentia actualis materialiter per definitionem sibi attacta. — Adhuc dicis, quod ut subsistentia V.g. hominis creatur, subsistentia predicamento actu colocatur, non est necesse esse subsistentia actuale, sed possibile, seu sufficit non dicere repugnantia ad existere sub genere subsistentia: quia, licet possibili, predicata essentialia subsistentia dicit, scilicet esse per se, esto non dicat esse per se actuale, sed potentiale. — Ad ultimum dico, quod sicut privatio et negatio actu definiuntur, qui habeat aliquod aliquid esse positivum actuale, sic et ipsa possibilia: ad hoc ens essentia habere sufficit, ut homo possibilis habet, quia definitio actualis unice tendit ad essentia rei materialiter prescindendo ab eo, quod essentia actualis, et possibilis, ut nisi definitio ad rem ut possibilem tendat quia tua definitio erit essentia possibilis, quia essentia obiectiua, solum habebit actualitatis obiectiuae, et extrinseca destituta a definitione actuali sortietur.

Argues ultimo: possibilia sunt ens reale actuale: g. sunt aliquid actu. Probo ant: possibilibus conuenit actu definitio entis realis: g. sunt ens reale actu. Probo ant: ens reale definitur per aptitudinem ad existendum; sed possibilibus actu conuenit esse ad existendum apta: g. minor stat, quia ipsis actu conuenit possibilitas esse. sed ideo ipsis, quo sunt possibilia, apta, sunt ad existendum: g. — Resp. definitionem assignatam esse entis realis essentialis definitionem, prout existit ab esse actuali, quare licet conuenat possibilibus, non exinde sequitur hoc ens reale actuale esse, sed ens reale essentiale. essentiale. Cetera ens reale essentiale, non a, modo scilicet, quo sunt possibilia. Et uerum est ipsis possibilibus actu conuenire esse apta ad existendum, ex quo unice infertur, ipsis actu conuenire esse ens reale essentiale possibile, non

Dubium 4: an entis finiti essentia realiter ab existentia distinguatur? Et aliqua notantur, sententiae que referuntur. Sect. 1a.

In procedenti dubio egimus de essentia possibili, nunc uero de essentia rei existentis. Non procedit controuersia de diuina essentia, quam supponimus, ipsam identicam cum esse existentia X. illud exodi 3: ego sum qui sum, ex quo infertur, Deum esse essentiale Dei esse, ac eius existere. Solum g. est dubium de essentia creata. Duribus ipse ponitis, 1a opio tenet essentiam creatam realiter identificari cum eius existentia: sic Temnitz Scohitz et nominales. 2a uero dubitanter reale repugnat, quam thomistarum est, ipsam que recipitur ex Temnitz patre Molina, et Albertinis, et minister notare. Unde sit.

Conclusio nostra. Sect. 2a,

Essentia creata realiter ab esse existentia distinguitur. Probatur conclusio ex diuo Thoma opusculo 28 ubi ait, esse essentiae, et esse actuale existentiae differre realiter ut duo rei diuersae. Quae uerba clarissima sunt, licet aliqui Diui Thomae sententiae de essentia possibili respectu actualis existentiae, maxime curui, grauius inferant, quia essentia possibilis non distinguitur ab eius existentia ut res a re, ex sit penitus nihil

Probatur rationibus: si essentia creata secum identificaret essentiam, esset actus purus, infinitus: hoc repugnat, g cum sit finita et limitata: g. Probo mai: existentia est ultimum actus; linea etiam; sed essentia sua ultimum actus identificat esset actus purus, infinitus: g. maior stat, quia existentia est actus sui ultimum exercitii essentia, quo ipsa essentia ultimo extra causas ponitur. Minor uero probatur: si potentia intellectiua in se secum intellectionem identificaret, esset actus purus, infinitus: g. similiter. Probo cons: ideo tum esse actus intellectionis esset actus purus quia nec aliquid actus reciperet, nec aliqua pars reciperetur, et de qua nulla permixtio potentialitatis; sed essentia identificata existentiae sic se haberet: g. Probo min. stat a paritate rationis, et propter eadem rationem.

Deinde urgetur: quia essentia limitata foret, per quod alicuius actus potentia actus receptiua foret; sed si identificaret secum existentiam, nullius actus esset receptiua potentia: g. Probo min. a primis in potentia ad actum ultra existentiam: aliunde ultimum in foret existentia; sed nec ad aliquod medium inter essentiam et existentiam: g. minor stat: nequit quidquam ultimum identificare, quod simul identificet medium inter essentiam et ipsam, et ultimum; multo melius ens identificabitur eo, quae minus distat ab ipsa, quam magis distans ab illa, sed medium actus, minus quam ultimum, distat: g.

Aliqui respondent existentiam in esse ultimum essentiae actus, sed subsistentiae; quare dicunt, quod essentia identificata cum existentia recipiat subsistentiam. Unde limitatur, per quod sit potentia receptiua subsistentiae. — Sed contra est: ng existentia X. quae plures aduersarios realiter identificatur cum subsistentia: g essentia existens nequit subsistentiam recipere: g essentia ut existens non limitatur per subsistentiam. Ulterius essentia X. aduersarios realiter identificatur cum existentia: g. cum subsistentia, quia, quae sunt eadem cum uno tertio, sunt eadem inter se. g nequit ipsam recipere.

Deinde, & prague impugnabur solutio: ultimus actus ; aliqua linea, ꝯmunis esse debet omni actui primo
entis dy ; sed subsistentia n est ꝯmunis omni entitati: g entia n est actus primus actualis per subsis
tentiã, tanqua per ultimum entis dy lineæ. minor ꝟitat ; selectione, quia est ꝯmunis omni actui 9
primo selectiuo. minor etiã ꝟitat ; entitas accentus, cui n competit subsistentia. = hæ quia est ꝟra
diuus thomas qui q. 7 de poꝑ art. 2 ꝙdit: existentia est ultimus actus n determinabilis per aliud
esse, sicut potentia per actus. Respondet pater suarez D. 31 sec. 3 n. 17
entis esse irreceptã ; alio tamen ꝙ subiecto ; esse tamen receptã ab alio, scilicet abeo a quo pariter
patitur, per quod esse limitatum habet quia n a se, sed ab alio est, & dependet. = sed ꝟra est
reddita paritas supra posita ; tum creati, si ita res identificaretur ; selectionis ; selectio esset actus, & finitus,
sicut & ista, nullus quæ ipsorum ; alio, nec ab alio reciperetur, & aut dependens esset, quia ex sup
positione n esset quid creatum & limitatum: g similiter entitas & existentia. = 2: esse ab alio receptum, est limi
tatio extrinseca, quæ ꝟtrinsecã supponere debet ; sed, casu quo entitas secundus ultimus actus ita
staret ex eo, quod existentia esset actus ꝟtrinsecus receptus ; entitas potentia, ; quæ tunc casu n reciperetur.
Vltterius
sequitur ꝟra patres suarez esse posse aliquã creaturã cui exigentia naturali ad unionem beatã, ; peccatum libertatis,
durationem æternam a parte ante, similiter quæ possibilis esse substantiã supernaturalem. quod negat suarez;
deberet tamen ꝟcedere, si vera esset solutio ; nã ad rationem ꝟtrã dicta militant, scilicet illi creaturæ
rã finitæ & limitatæ esse, posset quis dicere, adhuc n sequi illã creaturam ; finitam esse, quia habent
esse receptum ab alio, videlicet abeo participatum.
sed insurgo: per quod existentia esse recepta & partici
patum ab alio habeat n solum extrinsece, sed ꝟtrinsece est limitata: g per hoc habet extrinsecum & ꝟtrinsecum limi
tationem. Pro no ans: ens, quia creatum & quia ens ab alio n solum extrinsece, sed ꝟtrinsece est limitatum: g. =
Resp. ens creatum, quia creatum & ens ab alio esse n solum extrinsece, sed ꝟtrinsece limitatum, quia entitas
liter ab alio petit esse; atamen existentia n reciperetur ; alio, nec aliud ; se reciperet, entitaliter &
ex se n exigeret ab alio esse, immo potius ꝟtrarium exigeret, sicut ; selectio n recepta ; alio, ens
tialiter exigeret n esse ab alio.
Alii respondet, entitas & existentia limitatum esse, quia licet una n recipiatur ;
alia, ex utraque tamen resultat ꝟpositio mephitica, quæ ꝟpositio est ilimitatum destruhit. = sed contra
)) ut: nã dicunt tho. 1 p. q. 3 art. 7 ; quia cum Deus sit ipsum esse, nullo modo ꝟpositum esse valet: g
ideo Deus est omnino simplex, caret quæ ꝟpositione, ne ta phisica, quæ mephitica, quia identificatur cum
suo esse, seu quia ipsum entitas est esse existentia: g si entitas creata cum existentia identificabitur,
omni ꝟpositione caret. = 2 quia ꝟpositio mephitica ex genere & differa resultat: sed nec existentia,
nec entitas n habet per modum generis, cum existentia utraque æqualis sit extensionis, omni quæ
+ ex aduersariis entitas existentia ꝙcuniat: g. = Vltimo quia aliquis tenet ; Deo dari ꝟpositionem mephi + ex aduersariis
ca, quæ tamen ex hoc aliqua limitatio sequatur.
forma identificata cum existentia ipsius materia forma adhuc recipitur ; alio, scilicet: materia, per quam receptionis limitatur.
Vltterius quæ tota entitas & existentia ꝟpositi substantialis aliud recipit, scilicet quantitatem & alia acci
dentia. = Adhuc dicendum, quod entitas est forma identificata secundum ultimum existentiæ actus esse actus primus;
ex quo n ponitur, alio recipi, scilicet ; ipsa materia, quia hoc est ꝟtra rationem actus purissimi;
quia existentia identificata cum entitate materiæ n esset receptiua formæ, quia ultimus actus, qualis
existentia est, n est receptiua potentia ad alium actum; aliunde n foret ultimus actus. Ad ultimum resp.
Antiqui progenitores 1 p. q. 3 art. 6 asserere ; Deo nullum accens esse ponere, quia est suum esse: & enti
tas est suum esse & existentia, nequit accentia recipere. 2 quia etiã dicit ponitur, possibilis esse substã
tiã supernaturalem creaturam quæ naturaliter exigeret unionem beatam, unionem hypostaticam & qui ; finita foret,
quia adhuc receptiua foret accentus, si vi ꝟdictionis aduersariorum habet.

Argumenta solvuntur sect. 3a.

Arguet 1: entitas creata per se ipsam tract actionem ꝙductiuam; sed n nihil ut existens actionem ꝙductiuam
tract: g per seipsam est existens. g n per existentiam distincta. minor ꝟitat quia actio ꝙductiua unice ter
dit ad dandum rei existentiam: g entitas rei n nihil ut existens actionem ꝙductiuam tract. Maior vero probatur:
entitas creata per seipsam est passiue ꝙducta: g. Ans probatur: entitas creata per se ipsam est ꝙduc
tibus possibilis: g per se ipsam est potens passiue ꝙduci; nã ideo sequitur, quia possibilis est, est ꝙducibilis
patitur. = 2: entitas creata per se ipsam transit de statu possibilitatis ad statum existentiæ, quia quod ratio
ne sui possibile est, per se ipsum transire valet de statu possibilitatis ad statum existentiæ; sed n transit.
ad statum existentiæ, nisi ratione existentiæ: g per seipsum existens est. minor patet, quia ex statu existen
tiæ fortiter dicat, n nihil ratione huius ponitur rei ; tali statu.
Adhuc resp. distinguendo maiorem.
tract ; coactiue, dualiter ꝟcedo; complete & ultimate, nego mai. & distinguo min. n nihil ut existens tract
ultimate & ꝟplete ꝟcedo ; ꝟplete, dualiter nego min. & quatenus huius ; ista distinguo: actio ꝙductiua
ultimate unice terminat ad dandum rei existentiam ultimate & ꝟplete ꝟcedo ; coactiue & ꝟplete nego.
Quare ad huius dirimendum solutionem notandum rei ; statum possibilitatis, ut ; ibi questione diximus, & ex
dicto thomæ ꝟitat; nihil esse ta nihilitate existentiæ, quæ existentia, solum quæ aliquid ; potentia esse,
ta essentialiter quæ existentialiter. & hic ; tali statu n solum datur possibilitas, seu posse ꝙduciua ad
esse actuale existentiale, vere & ad esse existentiale. Vnde ꝟ illo primo signo, ꝟ quo actio ꝙductiua Dei

ꝑ ꝺ ꝑ

ꝺ

ꝺ

ꝺ

10

actu existtię dicitur ens quę ꝓpleb mꝫtę, quo existia adæquate, ꝙ ꝓplebs ut ꝓrem rara ponita extra causas. Unde qꝫ illa existiale esse n est actu adæquate adæquatione absoluta ꝙ totali, nisi ad symmetriam cꝫ reqꝫsita ꝓteligabitur restrictione, scilicet esse existiale adæquate actu adæquate adæquatione linea existiali, ꝙ qꝫdę ei nihil actualitatis existialis deficit. Hoc ita uidetur ꝓ subiecto qꝫsto. ꝙ quidę arguit eędę ꝛꝛ habet ꝓ aduersarium ista, ꝓ qua existia forliter ab existtia distinguitur, licet n realiter. Unde existia ꝓut forliter ab ipsa distincta actualitatę existię habet ita ut nihil actualitatis existialis ei deficiat ꝓ deꝛꝛiter ab existtia: ꝙ ꝓ deꝛꝛiter ab illa adæquate trat actionę ꝓductiuę, erit quę exultens.

Adhuc dico essę tię ꝙ toto instanti reali esse extra causam sui adæquate, quia ꝓcedę ꝓteligit est existens, licet existtia solę ꝓteligatur ꝓ posteriori signo; nq quę ꝓut ꝙ diuersi signi eiusdę instantis, ꝓut ꝙ toto ꝓteligit, sicut quę dicitur ꝓ primo ꝙ secundo instanti nova octaua. Vꝙ. dicere dicitur hora octaua. Adhuc pillo primo signo actualitatis existię nec ꝓteligitur existtia nec ꝓteligitur ꝓtra sui causam, nec extra, sed ab utroque prę cidit unice quę existia quoad ipsius actualitatę, pillo signo ꝓteligitur extra ipsius causam. Nec dici ualet quod existia ꝓcedę signo sit extra causam adæquate, sed totę adæquate, quia causia adæquata existia est causia diuisibilis ꝓ causię actualitatis existialis, ꝙ existtialis. Unde pillo primo signo n ꝓteligitur forma existię, ꝙ eius causia ꝙ minus ꝓ toto instanti, sed ꝓly ꝓteligitur existia quoad eius actualitatę, cꝫ prę cisione a causia existtię, ꝙ ab ipsa existtia. Adhuc dico existię pillo priori n dici ꝓ adæquate ꝓductę, ꝙ ꝓ adæquate ponitę, ꝓ qua ꝛꝛ scilicet sit ꝓducta quoad ipsius actualitatę, ꝙ ponibilę, quoad existtię, quia ut bene notat arguit, statę existtię, ꝙ ponibilitatis non est ꝓpabilis ꝓcedę instanti nec ꝓcedę signo. Quare existia pillo priori dicit esse ꝓducta quoad ipsius actualitatę, quoad existtię, nec dicit esse pure ponibilę, nec ꝓducta, sed ab utroque prę cidit. Insta quę ut supra. Vltertius ꝓ ne sit ꝓ primo signo, ꝓ quo ꝓteligitur existia ꝓducta, n ꝓteligitur ꝓprietates ꝓductę necessario conexę cꝫ ipsa existia. ꝙ qꝫ tamę pillo primo signo ꝓteligitur ut pure ponibilis, sed prę cidit ab eo, quod ponibilis ꝛ ꝓducta ꝛꝛ sint, cꝫ secundario ꝓducitur; aliter ens pure ponibilis foret ꝓcedę instanti, quo sit ꝓducta.

Repliabis: ꝙ existia pillo primo signo n est extra causam sui adæquate. ꝙ pillo signo est ꝓtra causam sui adæquate, quia ꝛꝛ dabitur medius ꝓter illa extrema. = Rsp. ꝓ pillo primo signo nec dicere esse extra, ꝛ ꝓtra causię sui adæqua te, sed ab utroque prę cidit, ꝙ unice dicit esse extra ꝓ adæquate.

Obiicy: n definit esse adæquate ꝓ statu exis tentię rei, perquod n ꝓteligabit destructa ponibilitas alterius ab ipsa distincti: sed ꝙ per quod ꝓ primo signo n ꝓteligabitur destructa ponibilitas existię ab existia ꝛꝛ. non distincta, existia n desinet esse adæquate ꝓ statu existtię. = Dicimus, quod aliud distincti est necessario conexus, ꝓplemęti quę alterius tyi causę n dicitur unus esse adæquate ꝓducti, ꝙ ꝓ statu existtię, quę ꝓteligabit destructa ponibilitas alterius, quia qꝫ hoc n ꝓteligitur illius ꝓplemęti.

Arguis 2: si existia ab existtia distinguerętur ipsa quę reciperet, esset causa materialis ipsius; sed hoc repugnat: ꝙ Prouo min: si causa materialis existtię foret, qꝫ ipsa esset existens; sed hoc repugnat: ꝙ Prouo maz. ꝓ priori ad ipsa ꝓteligeretur ut illius causa materialis; sed omnis causa ꝓ signo quo ꝓteligitur ut causa debet esse existens. ꝙ minor patet quia existtia est talis ꝛꝛ ut causa causet. = ℞: ꝛ existtia reciperetur ꝛ causa existia ponitur ens, ꝛ existtia ꝛꝛ n ꝓ; aliude qꝫ existtię existens existia foret; ad hoc non primus, quia existia ponitur ens ꝙ existtię esse repugnat: ꝙ existtia nullo modo recipitur ꝛ existia. = 3: omnis causa per causalitatę existtię causat: ꝙ existia per causalitatę existtię causat; sed causalitas ꝓ priori ad effectę ꝛꝛ ligitur: ꝙ ꝓ priori ad existtia, causalitas existens est. qꝫ existtia est ꝓ priori ad se ipsa.

Ad huius arguti, solu tionę notandę duplex esse prioritatę, una ꝙuo, ꝙ realę, quę datur inter extrema, quorę unum aliud ꝓcedit ꝙ aliquo instanti; alia ut ꝙ credit Pater Soliꝫ ꝓcedit; alia a quo, quę est prioritas ꝓteligtię, qꝫ dabitur quę ꝓter extrema ꝙ eodę instanti coexistia unum tamę, ab alio dependet dependentia effectę, ut se habet materialis causa respectu sui effectę. Dejde notandę ꝙ causa ꝙ esse rationę forlę causandi, ꝛdionę quę ad causandę: sic ꝙ igne uirtus ipsius est forlis ratio causandi, approximatio autę est ꝛdio. Similiter quę ꝙ existia actualitas existtię est ꝛdio ratio uero existiali, est forlis ratio ad causandę. Quibus suppositis dicimus, quod licet existtia, quę ut ꝛdio, debeat esse ꝓ toto instanti n tamę debet intelligi pillo primo signo causę materialis, ꝓ quo unice ꝓteligi debet ratio forlis causandi, scilicet actualitas existialis. Unde existia, ut causet, ꝓly debet esse exultens ꝛcomitanter, ꝙ specificatiue ut uero reduplicatiue, ꝙ forliter ꝙ ar guitur instabat ꝓ subexistia, quę aduersarius dicit ꝛcedere, ipsa quę recipere. Unde ꝓ ipsa idę ꝓbari ualet argutię.

Adhuc dicimus existtię n recipi ꝓ existia ponibili, sed ꝓ existia actuali actualitate existiali. = Ad ꝛꝛ etię ex dictis ꝛtat: nq sicut dicimus existtię ꝓ illo priori n ꝓteligi existtę forliter sed totę exultę esse ꝓ toto instanti, ꝙ ꝛcomitanter, ut de causalitate ꝓtlosaphamur, quę ꝓ illo signo actu alis esse dicit, n uero exultens.

Repliabis: ꝙ existtia n ꝓteligitur ꝓ illo signo causa, sed ꝓ posteriori effectu. ꝙ n est ꝛdio causa, sed ad summum effectu ꝛdio. Eq ꝛtię quo: ꝛdio ad causam est quid necessarię ꝙ prę requisitu ad causandę; sed quod ut ut, prę ꝓteligitur ꝓ signo causę: ꝙ existtia n ꝓtelecta ꝓ tali signo, sed ꝓ posteriori, n est ꝛdio causa. Prouo min: quid quid est necessarię ut causa causet, requiritur pillo signo, ꝓ quo causa causat: ꝙ ꝓ tali signo ꝓteligi debet. nq repugnat ut necessarię requiri pillo signo, ad quod subsequitur. = ℞: quod est ratio forlis causata, nequit esse ꝛdio ex parte causę; sed existtia est forlis ratio causata: ꝙ. maior patet, quia nequit idę ꝛcurrere per modu ꝛdionis ad se ipsa causę dę. tu quia ꝛ existtia est ratio forlis causata, existtia ex parte causę n ꝛdio, sed ratio forlis cau sandi esse debet, cꝫ ratio causandi ꝙ causata sit eiusdę rationis forlis specifice. = 3: existtia est ꝛdio ut causa efficiens causet, sed nihilominus ꝓteligi debet ꝓ signo causę: ꝙ similiter ꝛ causa materialis:

Omnia apparita instighi maiestq habet ꝙ existhia respectu subsistghia. Quare dicimus existhiq ideleciq
ꝓ signo effectꝰ causq materialis n esse ꝺdionq effectꝰ, sed potius rationq formalis ipsius, quia existhia
est ratio causata. eadq uero est causa ꝺdio, quia omnis causa ut causet extra omnes suas causas esse
debet, ꝙ quidem que existens saltꝫ ꝑ toto instghi. Ꝺ specificabitur. Ꝺ comitgter; nec ex hoc ꝙ sequitur pillo
primo signo causq ideligi, quia n requiritur u existhia ut necessaria pillo signo, sed ut necessaria
ꝑ toto instghi, quia pillo signo solꝫ exigitur ratio formalis causgdi. Hoc explicatur ꝙ diuinis ad Ꝺenera
tionq actuq Verbi ut quid necessarij possimilia, cꝫ Verbꝫ necessario procedat etiq ex cognione sui
ipsius: q possimilia sut pillo priori originis, falsa ꝺstia est, quia solꝫ ideligitur ut posterioꝛi ad
omnia prędicata diuina.

* Ad 1m dico ꝺdo respectu causq efficighi r ꝺdionq n esse quod est ratio formalis cau
salis, quia ꝺdio est ante rationq formalis causatq nemo que est ante se ipsꝫ; Atamq respectu causq
materialis ꝺstarij essentij necessarij ꝺn est, quod ꝺdio sit anteq rationq formalis ideligatur causatq ide
ligatur, prąque ꝙ n sit ꝺdio exacta ꝑ primo signo causq, sed ꝑ signo effectꝰ, ꝑ toto instghi. Unde
licet ꝙ causa efficighi ratio formalis causgi Ꝺ causata eadq sit specifice dꝫ causa univoca est. ꝺstarij
uideꝫ ꝙ causa materialis Ꝺ eius effectꝰ, ubi ꝙ materia, Ꝺ forma. Unita que ꝙ subsistghiæ. = Ad 3m dico
dꝫ quę disparitatꝰ esse ꝙter causq efficighe, Ꝺ materialis, quia ad illq existhia est. ꝺdio, ut ipsq effectus
ꝺmunicet Ꝺ ad materialis uero extra, ut causa materialis ipsq existhiq recipiat. Unde ut illq effectus
ꝺmunicet ꝓa causa ipsq ante effectꝰ habere debet: Ꝓa uero ipsq n exigit anteq quę ipsq recipiat.
Preterea ad quia ad efficighe existhia est ꝺdio exacta ꝑ signo causq, ante effectꝰ; ad materialis uero n
est ex ꝺdio necessaria ꝑ signo causq, sed effectꝰ. Unita que ut supra.

Arques 3: causa forma Ꝺ materia, sicut
Ꝺ causa finalis sunt actꝰ ꝫ ultimi idighigt, scilicet ꝙformationes, receptiones, Ꝺactꝰ ꝫ finalitatis:
Ꝺ tamq sut quid finiti: Ꝺ ex quo existia sunt actꝰ ꝫ ultimi idighicat n sequitur esse finitq. Ꝺfiniti
finito additꝰ finitꝰ n facit: sed existia idighicata cꝫ existhia, esset quid finiti finito additꝰ: Ꝺ
quid ꝙfiniti n faceret. = Ꝺ: ꝺnego singularitatꝰ est ultimus nargq actꝰ, r ipsa que idighicatur; sed
ex hoc n sequitur singularitatꝰ, aut nargq ꝙfinitq esse: Ꝺ.

Ad 1m dupariter stat ꝙter materia, formaq
ipsq existhiq: nq materia Ꝺ forma ex ꝺceptu materię, Ꝺ formę ꝙperfectionis, scilicet nądam receptionis,
Ꝺ ꝙformationis, quorꝫ nullꝰ ob ꝙperfectionis, quę claudit, Deo negari ꝺuenire; quare licet idighicat actꝰ
ꝫ, Ꝺ ultimus, ꝺatur adhuc sut quid finiti Ꝺ limitati. existhia uero actꝰ perfectus, nullq que ex ꝺceptu existhiq
ꝙperfectionis dicerꝫ. Ad 2um finalis resp. istq ex se ꝙfectionis esse ut perfectionis, ꝙperfectionis dicat quare
ꝺtracta ad diffrq creatq ꝙperfectionis dicit, licet idighicat actꝰ ꝫ. existhia autꝫ ex se positiue dicit rationq
actꝰ perfecti. ꝫ ꝫ dicit causq finalis creatq ad se ipsq mouere ut taliq ad effectꝰ ꝙ executione pondꝰ;
per quod sufficiter limitatur.

Ad 3um arguꝫ ideatur ꝙ ille creatꝰ ideleciꝰ idighigt. Nego resp. finitꝰ per unionem
additꝰ finito, taliq eius ultimus actualitatis, infinitꝰ n facit; si tamq additur ipsi per identitatis, ꝙfini
tꝰ facit, quia tꝰ casus defuit id, a quo utrugque limitationis accipit. Ad 4um Nec ꝺstra obiicit valet, quod
indiuisibile a ꝙdiuisibili additꝰ n facit diuisibile, quia ꝙdiuisibili ut indiuisibili exhibitio repugnat. atamq
licet finito, ut finito infinitudo repugnet, tꝰ casus finitꝰ n identificaretur cꝫ finito, ut finitꝰ est,
sed potius per illa identitatis finitudinis amitteret. = Ad 5um dico ꝺgularitatꝰ esse actꝰ ultimus mephi
sici nargq, n phisicꝰ, Nego que mephisice dictis; atamq existhia est ultimus actꝰ phisicus.

Arques 4: ꝺatur
existhia idighicata existhia; sed eadq est ratio ad omnem existhiq: Ꝺ. Probatur mai. existhia existhiq idighicatur
cꝫ existhia, cꝫ quilibet rei idighicatur cꝫ eius existhia: Ꝺ. = Respondetur existhiq esse rationem formalem exhibi
di ut quo, ideoque aliq rationem formalem exhibendi ꝺ n exigit, sed per se ipsq exhibet. Unde Dicimus existhia per se ipsq exhibit,
cꝫ quilibet rei n distinguatur realiter ab eius existhia; atamq existhia, de qua ꝙsenti loquimur, quia
n est ipsa met existhiq existhia, sed existhia rei, quę per ultimum ipsius actꝰ exhibit, ut quod existit;
ideo que exhibitiq distincte exigit.

Sed dices: etiq a. aduersarius existhia rei existit ut quo cꝫ sit eadem met
existhia. = resp. ita aduersarius loqui, sed n uero sydamete, quia existhia est subiectum quod redditur
existens per rationem formalem exhibendi, taliq per ultimum actum. Unde ut quod existere debet sicut ratio
formalis ut quo. Sic intuitus, quia subiectum ꝺligendi, ut quod ꝺligit, ꝺlectio uero, quia ratio formalis ꝺlec
gendi, dicitur ꝺligens ut quo.

Arques: existhiq ante subsistghiq ideligitur: Ꝺ subsistghia ultimo Ꝺ post existhiq
aduenit. Ꝺ est ultimus actꝰ. Prouo ant: prius intelligitur ens existens quę subsistens: Ꝺ. Prouo ant:
prius intelligitur ens ꝺpletꝰ ꝙ ratione entis, quę ꝙ ratione subsistentis: Ꝺ. Prouo ant: ꝙ qualibet re per prius
ꝺligitur entis gradus, quę subsistghia, quia ens ad subsistghiq superius est: Ꝺ. = In primis arguꝫ nulla ne
cessitas ui, ꝺ ratio aliquorꝫ aduersariorum existhiq existhiq Ꝺ subsistghiq quorꝫ unus est posterior eminentius
figuratę, ꝺ quę Ꝺ actus existit. ꝺstra quoꝫ inferetur subsistghiq existhia n recipi, quia est ex ideleciata
cꝫ subsistghia existhia irrecipibili ꝙsentia. Nego resp. quod licet ratio entis a ꝺpleto Ꝺ ꝺpleto prącidens
prius ideligatur quę ratio subsistghiq etiq a ꝺpleto Ꝺ ꝺpleta abstrahens; atamq ratio entis ꝺpleti ꝙ linea
entis n ideligitur n prius sed posterius ideligitur ad rationem entis ꝺpleti ꝙ lineam subsistghiæ. quia sicut ratio
entis uniuersalior est ad rationem subsistghiq Ꝺ aliq quęsque rationes sic eius ultimus actꝰ, qualis existhia
est, est uniuersalior ꝙ actuq Ꝺ tꝰ quo; quare ato taliq tuus omnia claudi, omnes omnia actuare Ꝺ
determinare debet; ꝓpterea que ad subsistghiq posterior, quia actuat Ꝺ trat ipsq.

Resp

11

Replicabit: q̄ sicut ratio entis universalior est ad ratio quā subsistēs ratio, ita Deus ultimus actus; sed quia ratio entis universalior est, prior subsistēs est: q̄ Deus ultimus actus ipsius. = 2: indē post existēs est ⁊ potēs ad selectionē: q̄ illa n est ultimus actus. = 3: quia ⁊ divini prius est existere, quā subsistere: q̄ Deus creabit. 4, quia subsistēs idē formaliter est, ac id, quod subexistēs venit: q̄ post illa ⁊ eligitur. = 5: si subsistēs ante existēs esset n rederet narrā ⁊ municabile alteri, quia adhuc nuda subsistēs ⁊ existēs ⁊ municabili esset; sed illa ⁊ municabile redit: q̄. = 6: si existēs post subsistēs esset, posset aliqua res subsistere, quę existeret quia, supposita subsistēs rei, Deus suspendere valet existēs, quā postea adveniat, sed hoc est repugnans: q̄.

Ad 1ᵐ dico, quod ratio maioris universalitatis ⁊ entis quat prius esse entis rationis quā subsistēs, quia prius est quod aliquid sit quā quod subsistēs sit; ab alio ⁊ existēs. Ad 2ᵘᵐ quat, quia ex quo ultimus actus universalior sit, etiā ⁊ tunc do universalior est, p̄dē quę tunc esse debet alicui quęcunque cuique actui magis detracti, quālis est subsistēs. = Ad 3ᵘᵐ dicendū existēs esse ultimus actus ⁊ linea entalis selectionē vero ⁊ linea obscurādi ⁊ electionē. Unde ex linea operatiua ad linea entis de sequabitur, n mirū quod ad ista sequatur ultimo illius actualitas. = Ad 3ᵘᵐ x̄ᵃ, opinio negāte ⁊ Deo subsistēs absoluta, ⁊ tres relationes, dicimus ⁊ cū tunc ⁊ pugnāte, dicimus ⁊ Deo prius existēs, quā subsistēs ⁊ eligi, quia ⁊ ipso prius ⁊ eligitur absolutū quā relatiua. In opinione vero admittēte unā subsistēs absolutā ⁊ tres relatiuas, dicimus ⁊ cū prius ⁊ eligi subsistere absolute, quā existere, licet posterius ad existēs ⁊ eligatur subsistere relatiue.

Ad 4ᵘᵐ dico subsistere idē formaliter esse, ac per se existere. Unde n dicitur subsistēs quia ⁊ eligitur post existēs. Aliquid n est subsistēs idē ac sub existēs, aliunde accens, quod est pālietas seu subexistentia, ⁊ dicitur terēt. = Ad 5ᵘᵐ dicendū subsistēs redere narrā ⁊ municabile alteri tanquā supposito, n vero existēs. = Ad ultimum aut sic: quod existēs, licet post subsistēs adveniat, adhuc tamē necessario taliter quod nequeat, ⁊ duci subsistēs, qui etiā ⁊ ipsa existēs: sic ⁊ proprietates necessario subsecutāe ad entis ita ut eas tē ⁊ duci nequeat, quin ⁊ ipsa ⁊ proprietates ⁊ ducantur.

Arguēs ⁊: entitas creata distincta realiter ab existēs esset ipsi unita media unione realiter ⁊ distincta. Inquirātur nunc ⁊ entitas unionis esset realiter ab existēs distincta, ⁊ n? ⁊ in ⁊ idē erit philosophandū in nostro casu. Si vero tu: idē sit arguēs de illa entitas unionis ⁊ distincta ab existēs illius quę ipsi unita esset, ⁊ ratione alterius unionis, ⁊ sic usque in ⁊ finitū, potest procedi. = Negādo ⁊ adhuc ⁊ opinione asserēte unionē, quā entitas existēs unitur, distincta ab entitā esse, unionis illa existere eadē met existentia, quā entitas unita existit, sicut modus existendi per se ipsum existit. Sed

existentia existere nequit; sed unionis entitas alia est ab entitas unita: q̄. = Resp. duplex entitas, absoluta, ⁊ distincta ut quod, eadē existēs ⁊ n existere; alia ut entitas hominis, ⁊ leonis; adhuc duplex entitas distincta ut quę, quarum quę una est absoluta, ⁊ alia modalis qualis est unionis essentia, eadē existētia existere potest. ⁊ quidē arguēs instabit, nq x̄ᵃ aliquos adversarios entitas, ⁊ existentia subsistentia retinuit. Unde ipsi uniuntur unione distincta ab ex entitas, ⁊ existētia; q̄ entitas unionis distincta est ab entitas unita ⁊ n subsistet eadē subsistēs.

Arguēs ⁊ ex duobus entibus ⁊ actu unis per se ens surgere nequit: q̄ ex entitas [illegible] subsistēs, ⁊ existētia unus per se resultare nequit: q̄ ex hominis entitas [illegible] quę existētia ⁊ resultat unus per se. = ⁊ quā realiter sunt ⁊ separabilia sunt, ⁊ n sunt realiter distincta; sed entitas est ⁊ separabilis ab existētia: q̄. = 3: entitas creata, [illegible] potest ⁊ ipsi [illegible] ad quē sit sub ratione potentię receptiuę existētię; sed tunc casu adhuc dicit esse limitatę: q̄ n limitatur p̄cise, per quod sit potentia receptiua existētię.

Ad 1ᵘᵐ dico entitas subsistēs, licet ⁊ pleta ⁊ ratione subsistēs, remanere ⁊ pleta ⁊ ratione entis, usque dū ⁊ eligatur existere, ex qua, ⁊ nata subsistēs resultat unus ens per se ⁊ pletus. licet ens unus per se resultare nequeat ex duobus entibus, n ordinatis, nec unitis; optime vero ex duobus ut ⁊ per unitis. = Ad 2ᵘᵐ dicendū separationē realē ⁊ ens esse distinctionē realē; n tamē ex hoc ⁊ fieri, ut separabilia esse in distincta quia potuit distinguī ⁊ esse necessario connexa: sic calor ut octo est ⁊ proprietas inseparabilis ab igne, a quo realiter distinguibilis. = Ad 3ᵘᵐ dico nunquā entitas creata ⁊ pōt poni cū carentia positiua potentię receptiuę, quia hoc, ut diximus, ⁊ finitudinē ⁊ quarit; ⁊ sicut tamē p̄cise a carentia positiua ⁊ ab ipsa potentia receptiua, tali ⁊ finitudine n arguit, quia licet tunc ⁊ dicat esse limitatę, tā hoc n est necessario subsequens ⁊ sideratione exprimere vadit limitationē, sed ipsa ⁊ ic habere. Insta quę ⁊ entitas respectu subsistētię.

*Ex quodq̄ recentiori ultimo arguēs: ⁊ existētia identificatur cū forma, a materia distincta, ⁊ ipsa quę recepta: quia tunc quo generationi ⁊ dē esse debet; sed ista est forma, sicut ⁊ existētia; tunc autē qui fiat ⁊ ponit: q̄. = Negādo, tunc [illegible] quo ultimo cuidā esse; ab hoc tamē distinguitur tunc quo viabit, qualis est forma. *

Disquisitio 2a de prędicamentis in genere. =

Finis, propter quē sunt prędicamenta instituta, est ad rei suo ordine colocandę, ⁊ absque confusione. Unde quod libet prędicamentū est unitas quędā series, classis, ad quā prędicata illius generis pertinent, ⁊ ipsa colocatur. Sicut ⁊ prędicamento quālitatis omnes quālitates; ⁊ sic de aliis. Cetery est notandū, aliquid ⁊ prędicamento tripliciter poni: directe scilicet, directe, ⁊ reductiue. Primo modo locatur ⁊ prędicamento, quod directe n descendit ab aliquo genere; sed quasi existere ⁊ directe: sicut differentia rationalis ⁊ sensuālis. Directe vero ⁊ prędicamento ponuntur suprema genera ⁊ omne illud, quod a supremo genere directe descendit, sicut subsistēs [illegible] corpus, uiuens, animal, homo, Petrus. Reductiue tamen colocatur, quę [illegible] partes ⁊ habet illius, quod directe ponitur ⁊ prędicamento, ut materia, ⁊ forma communiter, quod ⁊ prędicamento ponitur.

Deinde ut aliquod ⁊ prędicamento locetur, unus per se ens debet: quare acervus tritici quia est unus per accens, n ponitur ⁊ prędicamento. Completus etiā debet esse, ⁊ sic pars n directe, sed tales reductiue locantur. Ulterius finitus, licet aliqua, esto pauca, hāc. ⁊ dicens negāt, alterius

† etiq̃ p̃dicione assignatur = quod reale ꝑ positum, sit ens; p̃dicamẽto logdy, a quo entia rationis dcarẽtq̃ segregãtur.

Deus ; p̃dicamẽto logdy. Deinde univocu, quia ꝙ quiscq̃ loca, l analogã plura significãtia, d unitatẽ ; sp̃liter talq̃ excludẽtia, plicq̃ entia habẽtia, requirũt esse ; eode p̃dicamẽto. tdq̃ que ; complexa ~~habẽtem~~ quia complexa, ut homo albus, ad duplex p̃dicamẽtu spectab, ut pote duplex entiq̃ dicens. Quibus supponitis sit

Dubiu 1m: Quo entia, ꝙ quomodo in p̃dicamẽto ponãtur ?

Sententia refero. Sec. 1a.

Deus ; p̃dicamẽto poni, pcucnauerũt Nominales, quoru seqũs Bachoniu adhæret, d aliqui moderni, ut Arriaga, Oviedu, Hurtadu, d alii. Communiter tamẽ phi d theologi tenẽt Deu ; p̃dicamẽto n collocari extra vero omnia entia realia creata tq̃ materialia, quq̃ immaterialia seriatim ; dictoribus supra relatis, ide que aliqui. Ita Scoti asserũt de Christo Dño, ut est quoddq̃ natq̃ humanq̃ individuu, scilicet, p̃dicamẽto logdy. Auicena autẽ negat omne ens creatu ; p̃dicamẽto poni. In modo quo entia ponãtur, autho rq̃ differũt ; nq aliqui tenẽt accidentalia concretiue ; p̃dicamẽto locari, alii uero abstractiue, licet de substantialibus Ita riu dicãt. quia ꝙ dictu, infra habit. Vnde sit.

~~Nostra Conclussio Sec. 2a.~~
Prima Conclussio Sec 2a.

Deus optime maxime n strictur ; aliquo p̃dicamẽto. Probatur ex P. N. Anselmo in Monologio cap. 26: quomodo aliquis ; mq̃ natura ; aliaq̃ substantiaq̃ tractatu ; stineri intelligit, quq̃ nec in plureq̃ substantialibus ; distinctis se dividit, nec cũ aliqua alia per essentialẽ communionẽ se colligit ? Quq̃ uerba ita aperta uidẽtur ꝙ aut alicuius speciei ; dividu sit. Probatur nrã a ratione: quod ; p̃dicamẽto locatur ; genus, ; species, p̃dicamẽtu n est aliud quq̃ series p̃dicatoru alicuius lineæ, quq̃ genus supremu, d omnia ; seriora ipsius, quq̃ syt entis de linea, colligitur. Minor uero quoad 1am ~~probatur~~ patet, quia genus est quid perfectibile d potẽtiale respectu speciei, d differu ; sed hoc Deo repugnat, quia actus purus, cui aliqua potẽtialitas repugnat: ꝙ Quod ꝙ, ~~pars~~ d ꝙ pars etiq̃ patet quia species ex genere, d differẽtia sit ; Vnde cũ ratio generis repugnet quia quid potẽtiale ꝙ perficitur, etiq̃ esse species ex genere resultet. Pari que modo ; dividu ꝙ esse alicuius speciei, quia sicut species participat rationẽ generis, sic d dividu subspecie stat, ipsu genus mediãte ipse cie participare debet.

Dices: subsistentia ut sic ponitur ; subsistẽs p̃dicamẽto ; sed subsistentia ut sic præscindit a creata d ; creata: ꝙ = Resp. ; p̃dicamẽto subsistẽs poni subsistẽtia ut sic ꝙ abstracta ab omni subsistẽtia creata ; n tamẽ ꝙt subsistentia ut sic est communis tq̃ creata, quq̃ ; creata, d abillis est p̃scissa.

Secunda Conclussio. Sec. 3a.

Christus Dnus ut est quoddq̃ natq̃ humanq̃ ; individuu ponitur ; p̃dicamẽto. d Probatur: quoniã aliquod genus, ; species in p̃dicamẽnto homine etiq̃ ; ipse debet poni omnia ; individua contenta sub tali specie ; sed Christus Dnus, in quod homo est, est quoddq̃ ; individuu. Stenty sub specie hominis: ꝙ Christus Dnus in quod homo est, individuu quq̃ natq̃ humanq̃, ; p̃dicamẽto ponitur. = Explicatur, d urgetur, eadẽ ratiõ Christus Dnus un in rationẽ hominis uniuocu. Iuuenit cũ aliis ; dividuis natq̃ humanq̃ cũ homine æqualiter de Christo Dño, ac de aliis ; dividuis p̃dicabẽ ; sed alia ; dividua ponitur ; p̃dicamẽto, ; quo species hominis poni tur: ꝙ d Christus Dnus. Hoc patet, ideo enim quodlibet aliud ; dividuu locatur, ; p̃dicamẽto, ; quo est homo, quia participat rationẽ hominis existentiæ. Sed etiq̃ Christus Dnus, in quod ; dividuu est natq̃ humanq̃, cũ aliis quę uniuocę conuenit, æqualiter participat eadẽ rationẽ. ꝙ

Dices: ~~Christus Dnus~~ ; dividua n ponẽtur ; recta linea p̃dicamẽtoru: quia Porphirius cap. de specie referens trot ad quos se extẽdit p̃dica mẽta, inquit, esse ~~non~~ supremu genus, d ultima species: ꝙ Christus Dnus nequit p̃dicamẽto esse, in quod ; dividuu natq̃ humanq̃ est. = Dicimus, ; dividua ~~non~~ stinari directe subspecie d genere, quia ; p̃dicamẽto rius est, beligẽdus de p̃dicabili, quia universalitatẽ, d p̃dicabilitatẽ, subire valẽt, sicut de quę libet p̃dicabili dictu.

Tertia Conclussio Sectio quarta.

Substantia creata concretiue accepta directe, d per se pertinẽt ad p̃dicamẽtu. ~~abstractiue~~ ; abstracto uero reductiue. Conclussio duplicẽ habet ; partẽ. d quo ad 1am probatur: quod directe d per se ; p̃dicamẽto locatur, quia ; pleta debet esse ; sed substantia creata solu ; secũdo accepta est quid ; pleta: ꝙ Probatur minor: substantia solu dicit quid ; pleta esse, ; quatu est subsistens quia substantia est substantia ; plemẽta ; sed sic substantia ; pleta per subsistentiã intelligitur, ; secũdo intelligitur. ꝙ. = ~~quia~~ Quoad 2am partẽ probatur: substantia in abstracto est quid ; pleta, ꝙ n directe, sed reductiue sic ponitur ; p̃dicamẽto. Ratio patet, quia ; n com pleta directe ponitur ; ; pleta, reductiue, quia ima ; pleta est ultima pars ipsius ; pletæ accepte. Probatur ꝙ any: substantia in abstracto n dicit ; plemẽta ; substantia: ꝙ est ; pleta ~~Prova any: substantia~~ any patet, quia pub dicit esse subsistens ; secũdo sumitur. Ly quia ; abstracto partialitatẽ dicit ; ꝙ siquidẽ ipsa ; abstracto est, par ; concreti substantialis.

Dices: animal est hominis ; sed nihil ominus directe in p̃dicamẽto locatur: ꝙ d substantia in abstracto. = Dico animal, ly quod est genus, n partẽ, sed totu esse, ; quo ipsu locatur ; p̃dicamẽto directe ; licet reductiue locetur, ly quod est pars hominis distinctiua ; n tamẽ animalitas directe ponitur ; p̃dicamẽto, ; quo ipsa est substantia in abstracto.

Quarta Conclusio Sectio Quinta.

Ens accentale solu ꝑ screto directe ponitur in ꝓdicamento. ꝙ patur: ideo subitatia ⁊ abstracto, sed ꝑ screto directe ponitur, quia ꝑ abstracto est quid incompletu, sed ita se habet accens: ꝙ Prouo min. ideo subitatia ꝑ abstracto est quid ꝑ pletu, quia ne ipsi deficit ꝙcumq; subitatia; sed etiq accenti ꝑ abstracto deficit, per quod ꝑpletur ꝑ linea screti accentali; ꝙ

Replicabi: ~~ab albedo, qua faliter albedo, est accens ꝑ abstracto; sed albedo esse talis est quid ꝑpletu: ꝙ directe ponitur ꝑ ꝓdicamento Prouo min. albedo, est quid imꝑmentale~~

Replicabi: ens accentale ꝑ screto n est unu per se, sed per accens; sed quod ita est, n ponitur directe in ꝓdicamento: ꝙ Maior patet, quia ens ꝑ screto dicat subtu subitatiale ꝙ accentale, forma, ex subitatia ⁊ accenti solu resultare ualet unu per accens. = Resp. ens accentale ꝑ screto n esse en unu per se perfectate subitatiali; esse tamꝫ unu per se perfectate accentali, quia resultat ex partibus ꝑfectu ordinatu, ⁊ unitis, quaru una per modu actus, alia uero per modu potetie se habet.

Argumenta Soluuntur. Sec. 6.

Arguu 1. ꝓ tra 1ª ꝯclusione: Deo n repugnat ꝯpositio mephisica: ꝙ directe ponitur ~~un~~ in ꝓdicamento. Prouo ant: ꝯpositio mephisica est rationis ꝯpositi; sed hoc n repugnat Deo: ꝙ Prouo min. ideo ipsi repugnaret, quia est syme simplex; sed ex compositione rationis stat, quod sit syme ꝑplex: ꝙ minor patet: sicut est syme ꝑplex ita ⁊ syme unu; sed syme unitati Dei n opponitur diuisio rationis: ꝙ = 2: id de quo ꝓdicatur subitatia genus supremu, ꝑ ꝓdicamentu subitatia ponitur; sed de Deo ꝓdicatur, ex hoc sit uera ꝓdicatio: Ens est subitatia ꝑpleta per se subsistens: ꝙ Maior patet, quia ꝓdicamentu subitatie est, ꝑ quo omnis subitatia ꝑpleta per se subsistens colocatur.

ꝑ diuisione rationis ⁊ ꝯpositione mephisica seu rationis, quia diuisio rationis fundatur ~~fundatur~~ dupanitas datur sectione ipsius rei, qua pluribus equiualet rebus. Unde tã longe abut quod opponatur syme Dei per sectione, qui potius ipsi adaptatur, qui destruat syme Dei unitate. Attamen ꝯpositio mephisica (ratione rectaru) exigit unu ꝓdicatu ut per aliud perfectibile, ⁊ ut strahibile ⁊ ipsa ad aliud. Unde alterius perfectione exigit, ut actuetur ⁊ perficiatur quod repugnat syme Dei simplicitati ꝑ finite perfecte. = Ad 1m dicimus Deu esse subitatia ꝑpleta per se subsistente n tamen uia ꝯpositionis mephisice, quia syme simplex ⁊ actus purus nulla que permixtu potentialitate. Quare n est ꝓdicamentu tertiu, quia solu est ꝓdicamentu localiu subitatia adiferiora descedens strictione ꝓpria ⁊ quasi genus ut per species, ⁊ diffras strahibile subitatia autẽ ut progrediens a creata ⁊ creata n est genus ad Deu ⁊ creaturas. Unde nec ipse Deus, nec subitatia, quã est ipso ꝓdicamento ponitur.

Replicabi: diuisio rationis est ꝯpositio rationis: ꝙ si illa n repugnat Deo, nec ista. Prouo ant: diuisio rationis est ponere extrema per rationem diuisiuam unitatis: ꝙ ⁊ per rationem ꝯpositam ꝙ diuisio rationis est compositio rationis. = 2: omne ꝑ iens ad genus supremu subitatia directe locatur ꝑ genere supremo subitatie; sed substatia Dei est increata est ꝑ ior ad genus supremu subitatie: ꝙ = 3: si daretur qualitas ꝑfinita, esset colocata ꝑ ꝓdicamentu qualitatis: ꝙ subitatia infinita colocari debet ꝑ ꝓdicamentu subitatie.

Ad 1m dicendu compositione rationis ꝑfectibiles tales, seu mephisice, Deo repugnare, quia est ꝑ ior extrema quoru est per aliud perfectibile, ut potetia per actu; diuisio tamen talis rationis, quã unice petit extrema per rationem diuisiuam actuu omni potetialitate ⁊ perfectibilitate, ⁊ licet dicatur admittatur esse ꝯpositio ne rationis est dicendu ꝯpositionem rationis tales in quid, quia ex actu ⁊ potetia n resultat, sed ex extremis equaliter actualibus, unice diuisiui diuisione excludetis, ⁊ celsis, pure que expressiua n autem exclusiua. = Ad 2m dicendu subitatia increata n esse ꝑ ior ultimu genere subitatie supremu, quia genus supremu unitatem esse debet, equaliter que ad ꝑ iora descendit n sic autem se habet subitatia acreata ⁊ creata progrediens, nec ꝑ ipsa similitudine conueniut Deus ⁊ creatura. = Ad 3m uero resp: qualitas illa ꝑfinita ꝓdicamentu qualitatis n esse loca de quia ꝙ hec qualitas ut sic n esset genus ad finita ⁊ infinita, nec utraque similitudine ipsa conueniret, sed tota in quid, quia illa infinita esset infinite perfecta, ideo que ens finita ⁊ limitata ꝓprie conueniret, simile que ꝑfinita esset actus purus, ꝓpter que sub nullo genere esset, nec ipsis participaret, aliunde aliqua potetialitate permixta esset.

Ingurges: Deus ⁊ Angelus uterque subitatia intelectualis: ꝙ uterque locatur in ꝓdicamento subitatie. Prouo ant: quia Deus ⁊ Angelus ~~species~~ differut ꝑ species talis subitatie ꝑ intellectuali; ~~sed~~ ⁊ sed quo differut ꝑ species talis subitatie ꝑ intellectuali, scilicet subitatia ~~privatiua~~ ꝑ intellectuali: ꝙ. = Resp. ~~Angelus~~ Deus ⁊ Angelus esse n differre ꝓprie ꝑ species nec esse ista genus ꝙ dixi, sed tota late, quia subitatia ꝑ intellectuali n est genus ꝓprie tale ꝙ ut ꝓgredit a creata ⁊ creata. ut supra diximus, nec subitatia ꝑ intellectuali ⁊ creata est species ꝓprie talis, quia genere ꝓprie tali ⁊ diffra sitare debet.

Arguu 2, ⁊ ꝓ tra 2ª ꝯclusione: Christus Deus, ut diuiduus natus humanus dicit subitatia diuina: ꝙ ut sic directe n ponitur in ꝓdicamento. Ens: stat, quia ut diuiduus natus humanus est homo subsistens, n nisi subitatia diuina: ꝙ. ly quia ꝛ a nobis dicta ⁊ solu ponitur in ꝓdicamento directe subitatia ꝑ screta ⁊ ut per subitatia ꝑ pleta. Nec uero illa ꝯclusio patitur: si Christus Deus diceret in ꝓdicamento ponerentur, ut subsistens subitatia diuina, ita etiq ꝓdicamentu foret; sed nullu ꝓdicatu diuinu esse ualet ꝓdicamentu: ꝙ

Ad huius argumenti solutionem notandu aliq esse rationes sortis ꝛu quas aliqua res ꝑ ꝓdicamentu ponitur, ~~sic~~ sic se habet humanitas ⁊ Christus Deus; alia est ratio ut talis ponatur res, sic se habet subitatia diuina, quã est ratio

sine qua non locaretur ꝑ predicamento Christy Dñus ꝑ aliquem homo quia nulla res, nisi ꝯplta ꝑ predicamentu ponitur. subsistentia uero est nata humanã ꝯplemẽtã. Quare Christy Dñus ly quod homo subsistens est, in predicamento ponitur dicens humanitatẽ, taliq ratione forte ~~etiã~~ ipsum ꝑ tali predicamento ponitur subsistentia, diuinã ꝯplet ratio forti sustinens predicabilis diuini ꝑ habeat ut ratio forti sustinens predicabile ꝑ predicamentu; n autẽ est. ꝺdio.

Dicet: ~~quo~~ subsistentia diuina est ratio forti sustinens nata ꝑ hinc predicamento subsistentia. Prouo ans: ante subsistentiã n dicitur subsistentia: q. = 2 q subsistentia est tali ꝯplet mẽto ut subsistentia ꝑ predicamento locetur: q. tali reductiue ponitur ꝑ predicamento subsistentia diuina quia ꝯplemẽtã est uelut pars illius, quod ꝑ predicamento locatur; sed hoc repugnat quia actus purus est quod aute directe ꝛ reductiue ꝑ predicamento ponitur, aliqua potentialitate debet esse permixtus, ꝺ aliquo modo genus supremum participare: q.

Resp. adly subsistentia diuina n esse ratio locatur, n autẽ est ratio forti directe posita ꝑ tali predicamento. sicut ~~proximatio~~ licet ignis n ꝺuret nisi ut approximatus, n tamen approximatio est ratio forti ~~ꝺuram~~ ꝺurens, sed ꝺio, ubi ignis ꝺuret. = Ad 2y poterat dici subsistentia diuina nec reductiue ꝑ predicamento poni, quia ponitur reductiue pars quia ꝑ ꝯplet ꝺpartialiter ipsa, quia est ratio forti ut ꝯplet ipsa ponatur; cætery per multa reductiue licet n directe ponit, quia est ꝯplemẽtum, ut ratio forti subsistentia ponatur; ~~adquod~~ qui hoc obstet ad rationem actus puri, quia sic reductiue ponit n est colocari ratione sui, sed ratione subsistentia, cuius est ꝯplemẽtum.

Sed insurget: nata humana Christi Dñi ut subsistens directe ponitur ꝑ predicamento: q nata humana ut forliter reduplicat subsistentia directe ꝑ predicamento locatur. sed id quod forliter reduplicat, ut directe ponatur, ~~e~~ est forti ratio ꝺ n. ꝺio: q. = 2 nata humana repugnat nata humana ut subsistens ~~dir~~ poni in predicamento, ꝺ id ratione cuius est forliter subsistens, directe n poni: q. Prouo ans: si ut subsistens directe ponitur, etiã directe ponitur quidquid dicit ut subsistens; aliunde ut forliter subsistens n poneretur. = 3: ꝯplemẽtum ꝑ pars, quia ly rationis partis ~~ꝺ~~ reductiue ponitur, ꝺ etiã directe ponitur ꝑ ut est ꝑ secreto, ꝑ ꝯplet: q si subsistentia diuina reductiue poni tur ly rationis partis, ꝑ ꝯplemẽti, etiã directe ponitur ꝑ secreto.

Adly distinguo ans: ut subsistens ly ut dicit rationem forti sustinentis nata directe ꝑ predicamento nego: dicit ꝺdionem necessario, ꝺ essentialiter exacte ꝺ recte ans ꝺ etiã subeadem distinctione ꝺ distinguo min. subsistit, quod forliter reduplicat ut subsistens, sustinens ꝺ recte, ut ꝯplemẽtum ipsius nego min. subsistit. Unde n omne quod reduplicatur ꝑ nata humana, ꝑ subsistentia est ratio forti ly quã ipsa ꝑ predicamento directe ponitur; sed unica illa, quã nata humana ꝺ subsistentia est forliter sustinens ut humanitas. Quare cu subsistentia sola reduplicetur ut ꝺ ad colocandũ ꝑ ꝯplemẽtum ipsius, ideo n est ratio forti, sed ꝺio; sic causa efficiens, n nisi ut ~~forliter~~ existens, ꝺ causat quã existentia est ratio forti sed ꝺio. Aliter ꝺ approximatio. Pro cuius claritate notandũ aliquas ꝺdiones forliter esse reduplicandas pillo signo, quo ratio forti intelligitur ꝑ quia ista ꝺdionis intrinseca ultima subsistentia est ꝑ existentia ad colocandũ ꝑ quia intelligi debet pillo signo, quo causa intelligitur ut causans ad colocationem ꝑ predicamento ꝺ ꝺic potest intelligi approximatio.

Ex dictis adly ꝺstat, scilicet subsistentia directe ꝑ predicamento ponendã esse, si nata ut subsistens poneretur ly ut dicte rationis forti ponendi ipsius n uero si ly ut tale dicit ꝺdionem ut ponatur. = Ad 3y dicendũ patet illa ~~ꝯplemẽtum~~ quã n ratione alterius, sed ratione sui ponitur, si ꝑ secreto acceptabitur directe poni ꝺ si partialiter, ꝺ ꝯplet, reductiue; atamen subsistentia diuina n ratione sui, sed ratione ~~alterius~~ ponitur nata humana, cuius ut ꝯplemẽtum ponitur.

3 p. q. 16 a. 8. Obiect: quidquid ꝑ predicamento ponitur, creatura est sed christus Dñus n est creatura cu X. ditus thomas n sit absolute dicendũ: christus est creatura: q. = resp. ditus thomas docere n esse absolute dicendũ, christus est creatura: ꝑ ne ideamur ꝑ errores ꝓ uia nouã asserendi christum Dñum creaturã esse minorem quã patrem, n soli ratione humanã natã, sed etiã ꝺuinã personã. Unde quia de christo absolute ꝺ ferri ~~et~~ esse creaturã potest applicari ad humanã natã, ꝺ ditus, ideo X. multi alii doctores hic modum loquendi est corrigendum: cætery X. ipsum ꝑ eodem loco ex n est absolute dicendũ, christus est creatura, nisi ly quod homo: q cu hac restrictione, ꝺ determinatione scilicet ly quod homo est creatura: q. ꝑ ut sic potest in predicamento poni.

Arguo 3ª ꝓ 3ª conclusionem: animal q. directe ponitur in predicamento: sed animal est quid ꝑ ꝯplet cu sit pars essentialis speciei ꝺ predicetur in quid ꝑ ꝯplete: q. ꝑ predicamento directe ponitur subsistentia ~~secreto~~ in abstracto ꝺ ꝑ ꝯpleta. = 2: subsistentia abstracta potest esse genus: q ꝺ ꝑ predicamento directe poni. ~~Dñus~~ quia quod sufficit ad universalitatem ꝺ superioritatem generis ꝺ ꝓdicabilis, etiã ad predicamentũ sufficere debet. Ans illud ꝺstat, quia hæc est predicatio generis de specie, humanitas est animalitas. = 3: ꝑ predicamento ponitur subsistentia creata generice ista. sed sic n est ꝑ secreto ꝺ ꝯpleta: q. Prouo min. sic n dicit subsistentia, quã soli dicit ꝑ singularibus, cu unica singularia subsistat: q.

Adly dicendũ quod sicut animal n est genus predicabile aut forliter dicit rationem partis essentialis, sed rationem totius ꝺ superioris, sic etiã aut ponitur ꝑ predicamento, ꝑ quo ipsum quid ꝯplet esse dicit. = Ad 2y dicendũ ad rationem generis logici ꝺ predicabilis sufficere, quod tale potentiale ꝺ superius sit respectu inferiorum quod habet animalitas ipsa respectu humanitatis ꝺ aliarum specierum ꝑ abstracto. Atamen ad colocationem ꝑ predicamento exigitur quod sit quid ꝯplet, quod ~~n~~ habet animalitas, ꝺ dicit illa predicationem esse tale reductiue uera, ꝑ quã ly ad ista reducitur, hoc est animal. = Ad 3y dicendũ subsistentia generice ista esse ~~non~~ subsistens signatum: sicut ꝑ individuum subsistit exercite. Seu subsistentia generice ista dicere subsistentia generice accepta, licet n ꝑ singulare.

13

Dicey: subistgtia in abstracto etiq dicit subsistgtiq, n ꝑ scretu, sed ꝑ abstracto: q nic est quid .splety; ideo
enꝫ diximꝰ quid .splety n esse, quia prodicto modo subsistgtiq n dicit. Prima ang. = Dicimꝰ repugnare
esse subistgtiq ꝑ abstracto nullo modo subsistgtiq dicere: quia sub subistgtia, abstracto est ipa huma
nitas vo. quo nic nullo modo est subsistens. Ty quia subsistgtia ꝑ abstracto est ipa met subsistgtia
prociniꝫ a subistgtia, ꝛ nara, quo per ipiq subsistit.

Repliabꝫ: subistgtia ꝑ abstracto ut quid .splety, quia
ex genere ꝺ differa ntat: q nic ꝑ prodicamto ponitur. = ℟: differa est quid .splety; sed n ideo directe
ꝑ prodicamto ponitur: q quod subistgtia .splea ꝛ .splea ut de materiali se habet, ut ponatur in prꝛ
dicamto. = Adhꝫ dicendꝫ subistgtiq ꝑ abstracto .stare ex genere ꝺ differa non pone dici .splea ꝛ li
nea nara, n aut ꝑ linea subistgtia, quia ad hoc exigit subistgtiq .splemty, scilicet subsistgtiq. = Ad
2y dicimꝰ differa ad directa colocationꝫ ꝑ prodicamto ultra .splitione, etiq exigi, quod prodicaty
directe locatꝫ directe descendat a supremo genere, quod n habet differa quia ꝺ significet per
modꝫ per se ntis, ꝺ n per modꝫ alteri adiacentꝫ ꝺ forme qualistgty. Differa aut directe a supremo genere
n descendit, sed quasi ad latꝫ, significat que per modꝫ alteri adiacentꝫ.

Argues ꝙ ꝺ tra 2y conclusionꝫ: accens
ꝑ scretu forme accetalꝫ ꝺ subiecty, quod subistgtia est: q nic nequit directe poni ꝑ prodicamto accentꝫ. Proue
.stiq. subistgtia n est locabilis ꝑ accentꝫ prodicamto: q scretꝫ 2y quod subistgtiq ꝺ accens dicit, directe
n ponitur ꝑ prodicamto accentꝫ. Anꝫ ntat, quia sicut accens soly ponitur ꝑ prodicamto accentꝫ,
nic ꝺ subistgtia ꝑ prodicamto subistgtiq. = ℟: quod directe ponitur ꝑ prodicamto, debet esse unꝫ parte
sed per modꝫ per se ntis, ꝺ n per modꝫ alteri adiacentꝫ; ideo que differa directe ꝑ prodicamto n
ponitur; sed forma accentalis ꝑ scretu significat per modꝫ alteri adiacentꝫ: q.

Adhꝫ dicendꝫ subistgtiq n 2y mu
nꝫ primariꝫ subistgtiq pertinere ad prodicamtꝫ accentꝫ, sed put subiectꝫ denominabile a forma accenta
li. Siquidꝫ tadꝫ rei ꝑ diuersu respu ꝑsiderata ad duplex prodicamtꝫ spectare valet: nic relatio, quꝫ
x. celuhitꝫ est realiter cꝫ fundamto relatꝫ relata 2y scipta relationi ad prodicamtꝫ huiꝫ pertinet.
put uero est ide fundamtꝫ, ad subistgtiq prodicamtꝫ: similiter actio put ab agente egreditur, locabitur
ꝑ prodicamto actionis, ꝺ put passꝫ denominat ad ꝑ prodicamto passionis. = Adhꝫ resp. accens signi
ficare per modꝫ alteri adiacentꝫ respectu subiecti, cui inest, n aut respectu inferioꝝ, ad quꝫ est genus,
l speciꝫ. nec respectu superioꝝ, n ist ꝛgulare accens. quia colorꝫ respectu albedinis quid existentis est.

Sed dicey: accens ꝑ abstracto etiq respectu inferioꝝ ꝑ splety
esse n dicit, sed .splety, totꝫ qua potestiale, ut color respectu nigredinis ꝺ albedinis: q nic ꝑ prodicamto
directe ponitur. = Resp. color ꝺ ꝑ abstracto n dicere .splitionem ꝑ .splety esse respectu nigredinis ex parte
modi significandi, sed ex parte rei significate, quia ipa nigredo ꝑ abstracto etiq est quid ꝑ .splety, quia cꝫ a
subiecto subistgtiali .splitur .splentur. Dic n mirꝫ quod color, qui est ad nigredine genus, ist quid
ꝑ splety ex parte rei significate ꝺ ꝑhinice respectu ipsiuꝫ nigredinis.

Replicabis: accens ꝑ scretu inhgretiq dicit: sed ꝑhg
ntia est alteri adiacentia: q directe ponitur ꝑ prodicamto, 2y quod alteri adiacet. = Resp. ad dicta
ꝑ sueniens n esse quod prodicaty ꝑ prodicamto directe collocabitur, put significat per modꝫ alte
ri adiacentꝫ respectu subꝫ ꝑ inferioꝝ, n aut respectu subiecti, cui ꝑhret.

ꝺ differa ntat, quia ratione coloris generis sueniꝫ ꝛ albedine, ꝺ 2y speciꝫ tales coloris ipse
entia differt ab albedine: q est quid .splety. Ty quia est tota potestiale ꝛ cuius respectus nuꝫ = ℟: color
abstracto est genus ad sua ꝑ inferiora ꝛ: x. ꝺ ꝑhily ꝺ denominatiuus n ponitur directe ꝑ prodicamto;
sed accens scretius accepty denominatiuus est: q. = Adhꝫ dicendꝫ nigredine in abstracto esse splety
ex parte modi significandi, n aut ex parte rei significate, ꝺ ꝑhinice = Adhꝫ resp. pariety albedi
nis ꝺ pariety; atamen alby ut alby denominatiuus proprie tale n est quia n significat subiecty
2y entitatꝫ propriꝫ ipsiuꝫ sed ꝑ esse subiecti denominabilis ab albedine, ex qua ꝺ subiecto ut subiecto
ab ipa denominabilis unꝫ per se, ꝺ unitas y resultat, sicut ex materia ꝺ forma
tho. Cap. 1 de ente, ꝺ entitia ꝑquit: ydeꝫ nara accentꝫ screte dicta n ponitur ꝑ prodicamto. Adhqꝫ
authoritatꝫ solutio ntat ex dictis, scilicet accens accipi pone denominatiue ꝺ splexe ꝑ quatty significat
n soly accens, sed etiq subiecty, ipsiuꝫ determinando ꝺ significando 2y peculiarꝫ entitatꝫ apturꝫ subiecti
ut homo alby, ꝑ quo ꝛsu dicit tho. accens a prodicamto excludit ꝑ n tamen si ꝑ splexe accipiatur,
n determinando subiecty, sed ipsiuꝫ ꝑterminate substituendo, quia sic n significatur subiecty 2y ꝑprig
ipsiuꝫ entitatꝫ.

Replicabis: diuꝫ
Thurges: si subistgtia put accentꝫ subiecty, ꝑ prodicamto accentꝫ locarebur, subistgtia rationꝫ trapꝫ
dentalꝫ accentꝫ participaret, sicut subiecty denominabile a forma subistgtiali directe ponitꝫ ꝑ prodicamto
subistgtiq participat trapꝫdentalꝫ rationꝫ subistgtiq; sed repugnat, quod subistgtia participet rationꝫ transꝫ
dentalꝫ accentꝫ: q. = Resp: pariter, scꝫ illa screte accentalis rationꝫ trapꝫdentalꝫ accentꝫ participare, quia
est capax talis rationis trapꝫdentalis, n sic subiecty de quo ꝑ dicitꝫ quod subistgtia est entialiter, totꝫ que
denominabile ꝺ accentaliter quid accentale. hoc videtur aperte ꝑ hoc .sponito vermi ex quantitate
Eucharistiq ꝑducto, corruptis speciebus sacramentalibus, ꝑ quo quantitas, subiecti generis uices,
n participat rationꝫ subistgtiq transꝫdentalꝫ.

Dubꝫ 2y: per quid .stituatur accens in communi?

Notꝫtur aliqua, sententiq que referuntur. Sec. 1a.

Quisquis prudens ab aliquibus pertractari solet post subistgtiq prodicamtꝫ; ab aliis autꝫ hic, quia n est de aliquo
prodicamto ꝑticulari, cꝫ sit de accenti ꝛmuni. Quare Pro cuiuꝫ intelligentia notandꝫ. accens aliud

* Replicabis: licet accens ꝑ abstracto respectu subiecti dependat ꝺ ꝑ splitione dicat illam tamen n explicat respectum superioꝝ: q put considerabitur in ordine ad ipa, posset colocari ꝑ prodicamto. = Resp. quod licet respectum superioꝝ n exprimat dependentiam ꝺ ꝑ splitionem illam tamen essentialiter ꝑcludit quod obstat ad locationem directam ꝑ prodicamto.

esse logicy scilicet illud quod subsequitur ad rei essentiã de quo n̄ predicat quidditio cuiuscunq; aliquo dō subiectiua sit. Solū q̄ predicat de accentibꝰ physico. Caterū physicus adhuc est duplex, unus absolutus d̄ aliud modale. Ly absolutus rei d̄ a subiecto distinguitur ut rei a re; uocatur que accens perfecti ut quantitas, qualitas, alia que talia. Ly quod ꝑfectus dicitur, est modus, quo aliqua ry ⁊ affectiuus ut scitio, statio &c. qua a subiecto distinguitur ut modus ab ipsa re.

Communiter accens ꝑmuni definiri solet, per quod habeat esse in alio, tanquam in subiecto inhesionis. Caterū quia deposita ista a subiecto ꝑhesionis potest esse actualis, l aptitudinalis, ꝑ ꝑhesim actualem, ⁊ aut aptitudinalem, ideo ponitur quidditio presens. In qua ta opio fuit ꝑmuniꝰ iter ethnicos philosophos antiquos asserens inhesim actualem esse de essentia accentis in ꝑmuni, taliter quod nullum accens daretur, quod essentialiter n inhereret actualiter subiecto, pca que citatur philus. Altarus hanc sim falsi mq esse reiecit in fallibile eucharistie sacramentū, in quo quantitas sine subiecto est. Ta opio tenet accens sibi per ꝑhesim aptitudinalem: sic ꝑmuniter thomiste. Ta pugnat nec actualem nec aptitudinalem ꝑhesim esse attributiuū accentis, sed aliud predicatum per prius ad ꝑhesim relatum, ad quod ipsa sequitur inhesio: sic scotus, cuius que familia. Quarta uero sentit nec ꝑhesim debite actualem nec aptitudinalem debite esse attributiuum accentis ut sic, sed ꝑhesim ab actuali d̄ aptitudinali precidendo taliter quod per depositiō d̄ ꝑhesim actualem attribuatur accens imperfecti d̄ modale: per aptitudinalem uero accens absoluti d̄ perfecti, quā opionē plures ex nostris sectantur, est que sententia eximii doctoris

Nostra Conclussio sec. 2a.

Accentia perfecta d̄ absoluta attribuuntur per inhesim aptitudinalem; imperfecta uero d̄ modalia per actualem. Pro hac parte ponit nouem quod ta quatuor: accens perfecti, quale est quantitas, qualitas &c. attribuitur ꝑ per ꝑhesim n actualem ꝑ aptitudinalem. Maior patet quia accens ad subsistendū diffinitione, per quod ~~sit~~ habeat esse ꝑ alio, tanquam ꝑ subiecto, ꝑ hesionem essentialiter definitur. ~~Minor sed accens primo~~ ꝑ quantitas ipsa, quia accens est ~~essentialiter~~ primo, essentialiter habet esse ꝑ alio ꝑ ꝑhesim. Minor uero patet: quantitas diuinitus est a subsistentia ꝑ subiecto separata, uti ꝑ sacramento Eucharistie uidetur: ꝑ ꝑ sacramento Eucharistie n deficit actualem ꝑhesim: ꝑ essentialiter per ipsam essentialiter n attribuitur, aliqde nec diuinitus ipsi deficeret. Sed cadem est ratio de qualitate, alijs que accentibus perfectis ꝑ absolutis, quibus equaliter ~~de~~ diuinitus ꝑhesim actualem deficere ualet: ꝑ.

~~Quoad 2a parte patet: actualis informatio accentis scitio, statio, alia que hic talia sint accentia imperfecta d̄ modalia, sed hoc de hoc essentia est actualis inhesio: ꝑ Probatur minor~~ ~~talia accentia modalia essentialiter sint~~

Quoad 2a parte patet: scitio, statio, actualis ꝑformatio alia que hic accentialia dicta d̄ modalia essentialiter sint modi d̄ affectiones subiectiue rei, sed quod modus d̄ affectio rei essentialiter est, ꝑhesim actualem dicit ꝑ subiecto, cuius modus d̄ affectio essentialiter est; ꝑ modus Probo min. Talis modus d̄ affectio essentialiter afficit d̄ modificat ipsam re; sed ea essentialiter afficit per ꝑhesim actualem: ꝑ minor patet quia n afficit ꝑ potentiam aptitudinaliter sed actu. = 2: accens modale taliter modificat subiectum, ut essentialiter sit absque ipso separatum: ꝑ essentialiter potest ipsum modificare per essentialem connexionem cum ipso, sed hec essentialis connexio est per actualem ꝑhesionem: ꝑ minor subinfra. Patet, quia modus ~~a causa~~ accepta sub n subiecti rei, cuius est modus, nisi ipsum ꝑhesim dabit per ꝑhesim aptitudinalem d̄ potentiam, sed per actualem. = 3: actualis informatio accentis n attribuitur per ꝑhesim aptitudinalem, sed per actualem; ~~sed sicut actualis ꝑformatio accens ipsum~~ ꝑ accens perfecti d̄ modale attribuitur per ꝑhesim actualem Probo ans: actualis ꝑformatio est de linea ultimi secundi: ꝑ n per ꝑhesim aptitudinalem, quod est de linea ultimi primi, sed per actualem attribuitur, quod est de linea ultimi secundi.

Dicet 4ª prima d̄ 2a parte ꝑtendit accens ut sic attribui per ꝑhesim ut sic ab actuali d̄ aptitudinali precidendo, ex accens ut sic a perfecto d̄ perfecto progreditur, sequitur ab actuali d̄ aptitudinali ꝑhesim. Unde solū dicit ratione communi accentis, cui correspondet ut attribuitur talium ꝑhesim ut sic.

Argumenta soluuntur. sec. 3a.

Arguit ꝑ fauore opionis Scoti: relatio d̄ actio ly. sceptis relationis d̄ actionis n dicit ꝑhesim; sed utraque accens est: ꝑ accens n attribuitur per ꝑhesim. Maior patet: relatio ~~ly~~ ꝑ esse ~~erat~~ relationis solū dicit sceptis ad, sicut d̄ actio sceptis ab; sed sceptis ab, l ad n est sceptis in, d̄ ꝑhesim: ꝑ = resp. ꝑ concessi ~~negando de accentis ly quod talis accens detrahit d̄ particulare est ꝑ talis ꝑcise talis accentis; sed de accentis~~ in communi perfecto l absoluto d̄ perfecto l modali. Unde accens ꝑ subtractionem communi accentis, essentialiter per ꝑhesim attribuitur ~~si perfecti per ꝑhesim a aptitudinalem; si uero imperfecti per actualem. Accens autem~~ ~~potest relatiuus per sceptis ad, d̄ esse actionis solitus talis per sceptis ab;~~ caterū utrique essentialiter ~~dicit~~

~~Ad argutias soluendas~~ ~~solutionis notandū accens ꝑ subtractionem communi accentis ꝑhesim explicare. Altarus ꝑ subtractionem talis accentis~~ scilicet ~~quantitatis ꝑ ratio relationis, l actionis explicat~~

Ad arguta resp. quod licet accens ꝑmuni l subtractione accentis ꝑhesim exprimat n tamen accens ꝑticulari ly omne sceptis illa exprimere debet, licet illa sortiatur, ꝑ includat. Quare relatio ly sceptis expressiua relationis exprimit sceptis ad, d̄ actio concepta ab n tamen ly illos sceptis explicat sceptis in, esto sortiatur illa dicat. Sic subiectia communiter per esse perse attribuitur, licet subiectia particularis n exprimat esse perse ly omne sceptis: sic homo ly expressiuus rationalis n exprimit

mit esse perse, licet hoc forsiter ꝯcludat.

Dicy: si accens ꝑmani per ꝓhgrstiq̃ ostenderetur, tale accens per tale ꝓhgrstiq̃; sed qualitas ꝓ esse qualitatis. Vz est tale accens n ostibile per ꝓhgrstiq̃, sed per extensionẽ: ꝙ. = resp. qualitas ꝓ esse aliqs ostitui per ꝓhgrstiq̃; ꝓ esse talis accens, scilicet perfecte ꝙ absolute per ꝓhgrstiq̃ aptitudinale; ꝓ esse uero talis accens ~~perfecte~~ qualitatiui per extensionẽ, ordine adue, ordineadue ut ꝑmuniter dicitur, hoc autẽ extensio, licet vz sceptr extensionis n exprimat sceptr in, illy tame forsiter dicit. Quare ipsa qualitas ~~licet~~ ꝓ esse constituitur per extensionẽ, quã talis ꝓhgrstiq̃ aptitudinale enstialiter dicit talitr, quod ipsa extensio ꝓ ordine ad subiectũ ostitudinale ꝓhgrstiq̃ exprimit; ꝓ ordine uero ad qualitatis partes, licet ꝓcludat talis ꝓhgrstiq̃ illã n exprimit, sed rationẽ extensionis. Instaque ꝓ subistia in subistia.

Replicabis: si accens ut sic est quid absolutũ; ꝙ per ꝓhgrstiq̃ requit ~~stat~~ ostitui, quia ista est de genere relatiui. = Vz resp. accens ut sic nec dicere determinate esse relatiuũ, nec detrahe esse absolutũ, ly absolutũ ꝛ apponi ly relatiuũ. Quare ostituitur per ꝓhgrstiq̃ tqm ꝓcedẽtalis, n ꝓdicamẽtale. Dic n dicit respectũ ꝓpr ꝓdicamẽtale, quia n respicit tẽ ut purũ tẽ, sed ut subiectũ. = Si autẽ ~~est~~ ꝓhgrstia, si absoluta est, ostituere n ponere accens ut sic, cũ aliquod sit relatiuũ; si uero illa est relatiua, quia aliquod accens est absolutũ. = resp Xa dicta ꝓhgrstia esse de linea relatiua tqm ꝓcedẽtali, quod omni accenti ꝙuenit, n tame de linea relatiua ꝓdicamẽtali detrahe, nec detrahe de linea absoluta ꝛ apposita relatiua, sed ab utrõque ꝓcedit: sic siliter accens ut sic. C dic, quod licet accens aliquod sit de linea relatiua ꝓdicamẽtali, ꝓhgrstia illud n ostituit ꝓ tali linea detrahe, sed ꝓ linea communi accenti.

Replicabis: si accens ꝑ ꝓhgrstiq̃ esset ostibile secũ illq̃ idsticaret; sed hoc repugnat: ꝙ. Prouo min. ꝓhgrstia est ultimus accentiũ actꝰ: ꝙ illq̃ secũ idsticare requit. Ista patet, aliunde quid ꝓ finibile esset, sicut enstia foret si existstia idsticaret secũ, quia ultimus illius actꝰ. = ~~vz~~ resp. ꝓhgrstia ultimus actꝰ accentiũ esse n ꝓ linea enstiali, sed ꝓ linea forli. Quare licet idsticet ꝓhgrstiq̃ secũ, adhuc distinguitur ab existstia, per cuius receptionẽ limitabat; ulterius quia dicit enstialiter sceptr ꝓformationis, qui ꝑfectionẽ exse dicit, ꝙsequitur quã quid finibile enstialiter.

Sed in contra: accens etiq̃ secũ idsticat existstiã ꝙ si idsticat ꝓhgrstiã: ꝙ Prouo ant: Xa. phily accentiũ esse est ꝓhgrse: ꝙ cuius existstia est ꝓhgrstia: ꝙ illa. = resp. esse enstiale accentis esse ꝓhgrse, n tame esse existstiale, quod Xa. nostra doctrina est distinctũ ab enstiali esse.

Arguit 3: ꝓhgrstia aptitudinalis est potstia ad ꝓhgrsdũ; sed potstia ad ꝓhgrsdũ ostitui supponit id, quod ꝓhgrsuire potest: ꝙ ~~minor patet, quia prius est, quod~~ Vz: hoc est uera causalis: ideo accens ꝓhgrsere potest, quia est accens: ꝙ prius intelligitur accens, quã poa ad ꝓhgrsdũ. = 3: poa ad ꝓhgrsdũ est ~~ad~~ poa ad causandũ; sed hoc supponit causã ꝓ esse ostibile, quia prius est esse ꝓ ordinẽ ad se, quã ꝓ ordine ad aliud: ꝙ maior ostat, quia est poa ad ꝓformandũ.

Resp. adtr n omnis potstia ~~subt~~ suppone rẽ ostitutã, cuius poa dicitur, sic poa ad ridẽdũ, quã risibile dicit, n supponit risibile ostitutũ. Quare resp. aptitudine, ꝓ poa causã forli, n supponere rẽ ostitutã; sed ipsã ostituere. Vnde poa ad ꝓhgrsdũ est poa causã forli, ꝙ nihil aliud est, quã ipsa forma ꝓhgrere potens; sic etiq̃ poa receptiua materia prima, ipsa ostitutã n supponit. = Adtr dico illa causalis uera esse taquã adfinito ad definitũ. Stia est poa distã ꝓhgrstia ab ipsa ad causandũ ad efectiua causandũ n ostituere causã efectiuã ꝓ suo esse absolutũ. Atamẽ poa ad causandũ ꝓ genere causã ꝓhgrsdũ habere. = Dicy ꝓ forli est ostitutiua rei, quã sic est causare potens. Quare prius est aliquã rẽ esse ꝓ ordine ad se, ꝙ subistiã n esse quã ꝓ ordine ad aliud efectiue, n autẽ ꝓ genere causã forli; ꝓgressꝰ ~~quã~~ causa forli, suus esse ~~habet~~ habens ꝓ mediante operari ꝓ ordine ad aliud enstialiter, ꝙ per depsdẽtiã enstialẽ ab illo, sicuti se habet accens respectu subistiã.

* Si autẽ dicatur causa efectiua qualis sub finitione: sicut ista: ~~Petrus~~ ideo Petrus est animal rationale, quia est homo. = Ad 3ty resp. potstia ad efectiua causandũ n ostituere causã efectiuã ꝓ suo esse absolutũ. Atamẽ poa ad causandũ ꝓ genere causã forli; ꝓgressꝰ ~~quã~~ causa forli, suus esse ~~habet~~ habens ꝓ mediante operari ꝓ ordine ad aliud enstialiter, ꝙ per depsdẽtiã enstialẽ ab illo, sicuti se habet accens respectu subistiã.

Dicy: accens absolutũ ꝓ abstracto ꝓhgrstiq̃ n dicit: ꝙ per illã n ostituitur; aliter enim illa diceret ꝓ abstracto, quia adueniens ꝓ ꝓdicamẽto. sed huiusmodi ostracta diximus: ꝙ. maior ostat, quia accens per ꝓhgrstiã ꝓ subiecto ꝓpletur. = Vz: mathematicus qualitatẽ attigit ut obiectũ. Sed n attigit ꝓhgrstiq̃: ꝙ illa enstialiter n dicit. = resp. adtr accens ꝓ abstracto dicere ꝓhgrstiq̃ ꝓ abstracto, sicut n ꝓ secreto. n tamen dicitur quid ꝓpletum quia solũ ꝓpletur per ꝓhgrstiã ꝓ secreto. = Ad 3ty dicendũ mathematicus de qualitate n agere vz sceptr rationis accentis, sed mensurã. C de ipsa, ut mensurabili est, ꝙ suo esse rẽ exprimit ꝓhgrstiq̃, licet illa forsiter ~~dicat~~ includat: sicut etiq̃ ~~in~~ subistia ~~vz omnis~~ n exprimit esse per se vz omnis certa.

Replicabis: repugnat, quod accens ꝓhgrstiq̃ dicat ꝓ abstracto: ꝙ ~~sic~~ nullo modo illa dicit. Prouo antecedẽs: repugnat quod ꝓhgrstiq̃ dicat ꝙ n ꝓ subiecto; ꝙ repugnat, quod illa dicat ꝙ n ꝓ secreto. Ans patet, quia ꝓhgrstia est respectu subiecti. Ista ꝓbatur, quia accens ꝓ tqm ꝓ teligitur ꝓ secreto, ꝙ tqm ꝓ subiecto ꝙ nimis ex illo ꝓteligitur. = resp. negãdo ans; ad probationẽ distinguo ꝙ: ꝙ n ꝓ subiecto per modũ ꝓnotati se habẽte sed ꝓ ut recti, nego ans. Quare accens ꝓ abstracto ꝓhgrstiq̃ dicit ꝓabstracto ~~ter~~ ꝓ subiecto, ꝓ quã illud ut ꝓnotatum se habet ꝓhgrstiq̃: quia ipsa est ꝓ ordine ad subiectũ ꝙ rei pocte. ipsius, n tamen subiectum tqz significatur ut rectum; solũ quia accens ꝓ subiecto ut recto se habẽte est accens ꝓ secreto, ex accens ꝓ secreto utrãque partẽ dicat ꝓ recto.

Arguit 4: ꝓ tqz accens esset per ꝓhgrstiã ostitutã, quia enstialiter a subiecto depsdet ꝓ esse fieri, esse, ꝙ seruari; sed etiq̃ forma materialis a subiecto depsdet ꝓ fieri esse, ꝙ seruari, quã ostituatur per ꝓhgrstiã: ꝙ. = resp. forma materialis ꝓ fieri esse, ꝙ seruari depsdere a subiecto ꝓformationis, n uero ꝓhgrsionis. Si autẽ quæras, ꝓ quo dis

distinguatur subiecty ihgrionij a subiecto informationi? Resp. distinctionē cognosci ex effectibus solibus. Quare
dij forma taliter est in subiecto, ut simul cū illo unū perficiat subsistāle. Vtitur ergo dicitur subiecty infor
mationi quiā n unitur subiecto, ut sit illo, sed ut cū illo utitur unū. dij uero unitur subiecto ut
illo sit utituendo aliquod accidentale. Secty, dicitur huius subiecty subiecty ihgrionij. = Duplicatur subiecty formaonis
dale exigit defectibile habere debet. sed ihgrtia actualis defectibilis est: g. Prouo min. ihgrtia Arguit S. accens mo Dinationis, quia respectu
actualis, est ihgrdi exercitij, sed quodlibet exercitij creaturg defectibile est: g. = 2. accens illius fōa est act
modale aduc ihabitacto inderadty rug exigit seruare debet. sed ihabitacto dicit ihgrtig actualg: g. Prouo 2g. in sic respectu
min. reqgnāt, quod ihgrtig actualis dicat, qui actus subiecty dicat. sed ihabitacto licet n dicit actus secundi formā
subiecty: g. minor utat, quia licet ihabitacto non habeat tyle abstrahitur abillo. = Ad 1m dicendū
quod licet ihgrtia actualis, aliud ue exercitij defectibile sit exercite, n uero signate ipsty. Ne unio est
de linea actus secundi, cuius que utituitur tale esse debet, dicit huius exigit phisice, dexercite ipsta defectibi
lis sit, n tamē mephisice, nec signate accepta. similiter ipselectio creata est actus 2us dexercitij cui simili Seu dicitur valet
exigit correspondere debet, quā licet exercite sit defectibilis, n tamē signate. = Ad 2m dicendū 2. supra quod exercitij
rius dicta accens modale ihabitacto ihgrtig actualis ihabitacto dicere. Vnde abstrahit a subiecto irecto e defectibile
portato, n uero abipso ut notatū. phisice, n me
Replicabis: ihgrtia signata est aptitudinalis ihgrtia: g si accens modale phisice, dexercitio
per se ihgrtig signatus utituitur, n per actualis, sed per aptitudinalis utituitur. Ans utat, quia
ihgrtia signata est poa ad exercitū. = 2. sacramēto Eucharistig datur accentia modalia: sed
ista seruantur sine subiecto g dine, ihgrtia actualis, quia ista sine subiecto esse negūt. = Resp. ad
2m ihgrtig aptitudinalis esse purū pos, nullū que actus ihgrdi dicere, nec exercitij nec signati, ihgrs
tia uero signata actualis actus ihgrdi dicit, licet n exercitij, sed signati. Dicit ergo actus ihgrdi
ihmuni, n particularis, dictatis. = Si aut dicas: g ihgrtia actualis signata dicit actus ihgrdi ihmu
ni: g est ihpoa ad hgc, dilla ihgrentia actualis exercitij g est ihgrtia aptitudinalis. = Resp. esse
tiderari ueluti ihpoa ad hgc, dilla ihgrtig actualis exercitij, n g ut sint particulares ihgrtia,
sicuti gradus hominis abstractiue, dihmunitate accepti est ihpoa ad diuidua, n tamē quia sit ihg
rdi poa, sicut homo ihmuni, duniuersaliter accepto, n est poa hominis, l ad hominē esse,
sed actus est homo, licet uniuersaliter accepto. = Ad ultimū dico, accentia modalia ihsacramēto
Eucharistig esse ihabitate, ut ihsubiecto, quia ista ibi, ut principale accens, uius subsistig gerit, ipsq
que suplet.

Disquisitio 3a de substantia, quā primū constituit predicamēty. Sect. unica

Ante alia predicamēta philus de substantia egit, dmerito quidē, quia ut membra principale entis primū debet
obtinere locū. nomine substantig aliquādo ipsa rei essentia ihsignificatur, quo sensu n sumitur ihsubsti, quia ne
uenit omnibus predicamentis. Soli g est disquisitio presens de illa, quā per se existit per stratoni
tionē ad accens. d primo nō ex philo notādū, substantia alia prima, alia uero 2a dicit illa nec ihsubiecto
est ne 2a philus nec de subiecto dicitur, ut singularia, Petrus scilicet, Paulus ta. 2a uero licet n sit sub
biecto, de subiecto dicitur, ut genera, dispecies substantia homo, animal ta. Philus autē singularia ta,
substantias uocat, tā que genera, dispecies, quia ihdiuidui sumit per se existere, dsubsistere ihsecundū
uero rationē ihdiuiduorū, dipsis.

Tex substantia, g cui per se existere sumit, dsubstare accentibus, aliquis ut
proprietatibus. 2a est n ihgrere subiecto. 2a est unicuoce de suis inferioribus predicari, quia n primis, sed
secundis substantiis sumit. 3a est significare hoc aliquid per se subsistens, dsubstantia ad distinctionē ac
centis, quod ihalio, dadiectiue significat, seu ihquale. 4a quod n habeat stratum rigurose accepti
liquidē stratia propria talia 2. philus sub eodē genere maxime distant, dab eodē subiecto mutuo se ex
pellunt. substantia uero ihsubiecto n est ideo que nihil eg a subiecto expellere dicatur. Atamē potest
dici stratietas lata, dpropria admittere, ista scilicet ex oppositione ihspatiositatis, sic se habet forma
ista dcadaverica. 3a est n [illegible] suscipere magis, l minus. quā a substantia tollit summum ipsum
sum, l decrementum remissum, quale dabet ihqualitate. 4a, quod sit subiecto stratiorum, quia recipere
ualet accentia stratia successiue, licet n simul, dsemel.

Deinde notādū substantia ut ihsplēta unā, alia uero ihsplēta esse. ihsplēta est, quā ad aliud sponendū ihcadit linea, quia ihsplēta dicitur, ordinabilis. Completa
uero extra se habet, quā ad aliud sponendū ihcadit linea n ordinatur. Cuius hoc ihduplicii linea ihsple
ta dici ualet, l linea nata, ihqua compositum ihumanitatis ut resultat ex materia, dforma substantialis est quid
ihsplēs; materia autē linea nata quid ihsplēs est. substantia uero subsistens ut n solum linea nata, praecipue a sub
sed etiā ihlinea substantia ihsplēta dicitur. Vlterius substantia ihsplēta una predicamentalis est, quā ideoneus stantia,
ad predicamentum requisitis habet; alia super predicamentalis est: ut Deus, qui n habet ihpredicamento.

Dubium primum, in quo essentia substantiā sistat?

Referuntur sententiæ. Sect. 2a.

Tan ex superioribus utat substantia nomen, etymologia accipere abeo quod subsistit, etiā que abeo
quod plusibus subsistat, scilicet accentibus. 2a opio tenet substantia ut sic, dsumi stitui per negationē
essendi ihalio ihsistere per stratpositionē ad accens: sic Porphirius, Boncinagi. 2a est asserentia substantia trā
cendentaliter ista stitui per hoc, quod est accentibus subsistere, pquia citatur, Seuerinus. 3a uero dicit
substantia ut sic stitui per esse per se, ad quod sequitur negatio essendi ihalio: hgc est. sumit iter authores
opio? Et g.

Nostra Conclusio Sectio 2a.

substantia transcendentalis ut sic abstrahens a ihsplēta, dihsplēta stituitur per esse per se, ad quod sequitur

negatio essdi ; alio, tqquq ; subiecto ; hqsioni ; subistqtia uero prqdicamqtalis, q; spleta ; stituitur per
esse perse, ad quod sequitur negatio essdi ; alio, tqquq ; supposito. Cqterq qtequq nrq scluone que 15
muq, notadq, esse perse ; prsti n accipi, qut stqponitur esse per accs, quia ; illi iqu suenit esse ibed
prqdicamqto, cq prqdicatq ; quolibet prqdicamqto locaule, unq perse q n per accq sit. nec sumitur
cq quod ens perse significat idq, ac esse ase, quia sic unica Deo suenit. Solq q esse perse ; prsti sumi
tur, ; quqtq significat ens, cui subsistere debetur, q perse existere

Probatur q; sclusio quoad 1q partq: subsq
tia transcedqtalis stituitur per id, quo primo, denstialiter ab aliis distinguitur ; sed ab illo primo, denstialiter per esse perse, ad quod negatio essdi ; alio ; hqsioe sequabet: q. Prouo min. diceq stituitur per esse ; alio : sed subistqtia primo, denstialiter distinguitur ab esse ; alio per esse perse, ad quod sequatur negatio essdi ; alio ; hqsioe: q. Prouo min. esse perse ; ferq negationq essdi ; alio, desse ; alio syt primo, denstialiter diuersa: q subistqtia per esse perse ; ferem negationq essdi ; alio primo, denstialiter distinguitur ab esse ; alio ; hqsioe.

Vlteriq quatur sclue ratione negatiue: subistqtia a spleta, q; spleta prqcedens stituitur per negationq essdi ; alio ; hqsioe, nec per hoc, quod est subsistere accentibus: q per esse perse. Prouo ans: nq causalis syt uera, tqquq a ratione a priori, denstiali ipsa ; ferente: ideo subistqtia negationq essdi ; alio dicit, quia est perse: ideo subistqtia est subsistentiua entis ; alio, quia habet esse perse: q esse perse ; subistqtia est primq denstiale prqdicatq ; ferem negationq essdi ; alio, q rationq subiecti subsistentiui accentiq. q subistqtia per esse perse stituitur, q n per negationq essendi in alio, nec per ratione subsistentiui accentiq. =

Quoad 1q partq, quatur anterq: subsq tiq prqdicamqtalis, q; spleta stitui debet per id, quo a transcedqtali distinguitur, per tale esse perse, quod inferat negationq essdi ; alio, tqquq ; supposito: q. Prouo min. per subsistqtiq redditur subsistqtia taliter perse existens, ut inferat negationq essdi ; alio, tqquq ; supposito, sed unica periste a subistqtia transcedqtali distinguitur, q unice ab ipsa distinguitur per tale esse perse, quod inferat negationq essdi ; alio, tqquq ; supposito ablata subsistentia, quia subistqtia taliter perse existit, quod inferat negationq essdi ; alio, tqquq ; supposito, quidquid subistqtia habet, transcedqtali suenit: q solq ab ipsa distinguitur per tale esse perse, quod inferat negationq essdi ; alio, tqquq ; supposito. Ans stat nq subsistqtia ablata, remanet nara, quq ; ui narq spleta solq existit perse q negatione essdi ; alio, tqquq ; sposito, l nara. ulteriq que materia q forma subsistqtialis permanet, quarq quqlibet habet esse perse cq negatione essdi ; alio, tqquq ; subiecto ; hqsioni ; totq uero hoc subsistqtiq transcedqtali suenire ualet.

Contrabr: subsistqtia spleta ; esse talq stituitur per id, quod ipsq ; linea subsistqtiq spleta redit ; sed per esse perse tale esse per se inferens negationq essdi ; alio, tqquq ; supposito, spleta redditur ; linea subsistqtiq: q. Prouo min. per subsistqtiq ; linea subsistqtiq stituitur spleta ; sed hoc est, ; quqtq ipsq taliter per se existq redit cq negatione, q; communicabilitate alteri, tqquq supposito: q.

Dicq: q stituitur subsistqtiq spleta est, per quod ea a transcedqtali distinguitur ; sed per esse perse n distinguitur, cq etiq transcedqtali habeat esse perse: q solq restat, quod per negationq essdi ; alio, tqquq ; supposito distinguatur. = Vel: si subsistqtia esset ratio formalis stitutiua subsistqtiq prqdicamqtalis, etiq subsistqtia diuina ; prqdicamqto locaretur ; sed hoc negamus: q neutra tio formalis illius stitutiua. maior patet ; ideo enq diximus subsistqtiq Verbi trqtq narq humanq Christi Qni ; prqdicamqto n poni, quia est pura sdio, q n ratio formalis subsistqtiq stitutiua.

Adly dicdy subsistqtiq spleta, q; spleta suenire ; eo, quod utraque habet perse existere, esse, differyt tamq ; tali esse perse, iquqtq esse perse subsistqtiq spleta est ratio apriori ; ferem negationq essdi ; alio, tqquq ; supposito ; esse autq perse subsistqtiq transcedqtalis est tale, quod ; ferat negationq essdi ; alio, tqquq ; subiecto ; hqsioni. Vnde esse perse primq est esse ; dependens ab alio, tqquq supposito ; cq uero ; dependens ab alio, tqquq a subiecto ; hqsioni. =
Adly dico subsistqtiq quod, sicut subsistqtia, esse spleta, est sdio, ut ponit ipsa ; prqdicamqto poni: sic q subsistqtiq, quq est illius splemqty. Quare aliud est, quod subsistqtia sit ratio formalis stituens subsistqtiq ; spleta ; linea subsistqtiq, aliud autq, quod esse spleta sit ratio formalis ponendi subsistqtiq ; prqdicamqto. primi dici mus ; prenti, quia ratio formalis stituens subsistqtiq est esse spleta ipsius splemqty. Cq uero negamus, quia ex primo n ; ferturq quia prqdicatq esse spleti, est tqtq una ex sdionibus requisitis, ut directe ; prqdicamqto loceturq. si autq dicas ratione formalis stitutiq subsistqtiq ut spleta ; linea subsistqtiq esse ratione formalis ipsa stituentis subsistqtiq ; esse prqdicamqtalis, cq esse spleta, q prqdicamqtale sit formaliter idq. Nyesse: sed ratio formalis stituens subsistqtiq ; esse prqdicamqtalis, est ratio formalis ipsa ; prqdicamqto stituens: q n pura sdio. = Dicimus, subsistqtiq prqdicamqtalq tq quod dicit rationem formalem quod sonat idq, ac subsistqtia modo, quo ; prqdicamqto locatur, q dicere rationem formalem cq quq ; prqdicamqto ponitur, q sdionem ut sit ; prqdicamqto, pt l prqdicamqtalis ; quare ratione licet ut prqdicamqtalis dicat subsistqtiq ut sdionem ipsius ; esse prqdicamqtalem, tyt prqdicamqto locaulis, in ul rationem formalis ipsa ponendi prqdicamqto ; hoc autq, quq est sdio subsistqtiq ; esse prqdimqtalis, l locaulis ; prqdicamqto est ratio formalis stitutiua subsistqtiq ; esse spleta. = l dic subsistqtiq prqdicamqtale est idq significare formaliter, ac esse spleta, q n solq prouit dicit rationem formalis ; prqdicamqto locaulis.

Argumenta solutur. Sect. 3a.

Ad 1quem primo expono x. philu, primq subsistqtiq syt magis subsistqtia, quq secyda, quia magis subsistq: q stituitur per hoc quod accentibus subsistq. = Dicdy philu explicare subsistqtiq n per ipsarq essqtiq, sed q; prietatq; proprietas enq est esse subiecto subsistqtiali accentiq. = si autq dicas, quod dicit subsistere accentibus formaliter q; sime proprietas subsistqtiq sit, n tamq subsistere radicaliter, quq ; quo sensu essqtia subsistqtiq debet esse, quia q; prietas alicuius rei radicaliter syta eiq essqtia esse debet. = Dicdy subsistqtiq ut quod dicit subsistere radicaliter, dicere nequq narq, qui q; prietate distinguitur ab essqtia nequq, q ipsq que supponit. = l dic subsistere radicaliter esse idq, ac perse existere, ut quod radicat hoc, quod est accentibus subsistere

Arguet 2: esse perse n reuenit omni subsistig: q̄ n est substantiu subsistig ut sic. Probo ans: forma substantialis materialis n existit perse: q̄. Ans patet, quod ab alio ut sui existentia dependet, forma materialis sui existtia a subiecto, l' materia dependet: q̄. minor patet, quia forma substantialis materialis fieri, esse, & seruari a subiecto dependet.

Resp. forma substantialis materialis a materia pendere ad sui existtia, tanqm a subiecto informationi, n sustentationi, quare n habet esse perse ab extraneis, sicut negationes existentiales, tanqm ut quod, sed ut quo habet q̄ esse perse, sicut negationes entis dicti alio, sustentatiue, n autem sicut perse, sicut negationes entis dicti propter aliud, et sic propter aliud per se ut quo est esse id existtia partis habere, ratione cuius aliud perse existens dicitur ut quod, sed forma materialis requit esse id, ratione cuius aliud perse existit: q̄. Probo min. propter aliud est, ratione cuius, & propter quod eius existit partes, quę extra: q̄. = Resp. aliud existere ratione partis, quia ipsum substat, istas quę existere ut quo propter aliud, quia ipsum propter illud; quę libet enim partium debet habet ad componendum totum. Unde existit ratione illius, tanqm propter quod ipsum.

Replicabit humanitas Christi Omni perse n habet n existit perse, quia n habuit aliud subsistig per quę nata habet esse, & existere perse: q̄. = 2: materia ta n habet aliud existtia, sed eq a forma accipit: q̄ perse n existit, sed per aliud, & propter aliud = 3: esse perse etiq reuenit accenti: q̄ hoc n stat subsistig existia. Probo ans: quidditas eucharistica n est, & aliquo subiecto, sed est perse: q̄.

Ad 1m dicendum quod humanę Christi omni, & deo deputatur a subsistentia habere esse perse, & transcendentale inferens negationem existendi, & alio, tanqm subiecto, & sustentationi deitatis communicabilitatem alteri, tanqm aliud & proprio. = Resp. ad 1m materiq ta esse perse transcendentale habere, & substantiu ad esse, & alio, & licet a forma existtia habeat, solum quat n habere esse perse forte, & existentiale ratione sui, sed ratione formę. Dicimus quę materia non primo perse existere ut quo, sicut forma, alię quę subsistig, & completo, & modales ordinatę ad & bonum totum & proprium. = Ad 2m dicendum quidditas eucharistica esse perse ab extrinseco & miraculose, n ab intrinseco & essentialiter, & exigentialiter, sed potius q est perse ab extrinseco, cu essentiali exigentia, ut & alio sit, & sustentiue. Unde substantiu subsistig solum est esse perse ab intrinseco, & essentialiter.

Sed dices: sicut & substantiuum subsistig assignamus esse perse, ita & accenti substantiuo esse & alio; sed esse & alio & sustentiue subsistig quę nire nequit adhuc ab extrinseco: q̄ nec esse perse accenti, esto ab extrinseco sit. = Resp. assignando disparitatem, quia esse & alio & sustentiue nullo modo reuenire valet formę accentali, quod repugnat, si tali forma habet simul esse perse ab intrinseco, quia ista subsistentia est: atamen forma ab intrinseco exigens & alio & sustentiue esse, esto miraculose, & ab extrinseco sit perse, accentaliter est. Secundo respondeo valet, subsistig esse per ab intrinseco esse de linea perfecti, & boni respectu esse & alio & sustentiue ab intrinseco, quod se habet ueluti de linea mali, & imperfecti, cu quę bonum ex integra causa sit, malum uero ex quocunque defectu, ideo esse perse ab intrinseco n permittit esse & alio ab extrinseco licet esse & alio ab intrinseco esse perse ab extrinseco permittat. = Tertio respondeo valet subsistig esse ea quidditate n supponente & alio, si autem & alio esset & sustentiue & ab extrinseco, ea ratione quę quidditas n supponeret quidditatem & alio, quia esset.

Potest autem replicare x. aliquis thomista admittens modos accentales, & supernaturales quo quidditas eucharistica est perse, sine subiecto: quo supposito sic: quoniam est perse ratione alicuius intrinseci, ab intrinseco est perse, & ab extrinseco: q̄ si quidditas est perse ratione illius intrinseci modi est habet esse perse ab intrinseco. = 2: ille modus accentalis supernaturalis nullo exigentia existentiale habet, ut sit & alio, quia est omnino dependens a subsistentia ut potentia subsistatur ut quidditas habeat esse perse: q̄. = 3: si ille modus aliquam exigentiam essendi & alio habuerit, esset & sustentiue actualis haberet quia accens modale est, & 2m nos n per dependentiam, quomodocunque, sed per actualem inhęrentiam actualis substantiatur; sed tali modus inhęrentia actualis non dicit, quia nequit esse actu & alio, dum substantiat, facit quidditatem esse perse: q̄.

Ad 1m dicendum esse perse ab intrinseco n esse idem, ac ista esse ratione alicuius intrinseci. præsertim cu illud quod est intrinsecum per unionem, est supra exigentiam rei, quę habet esse perse. Unde esse perse ab intrinseco, idem est ac esse perse cu essentiali exigentia essendi perse; cu uero quidditas eucharistica sit perse ratione modi supernaturalis, qui supra exigentiam quidditatis, ideo hoc non est perse ab intrinseco. = Ad 2m dicendum illum modum ab intrinseco & essentialiter exigere esse & alio & sustentiue: immo est & quidditate eucharistica essentialiter, & ab intrinseco & sustentiue, quidditas ipsa unius substantiatur gerit. cu quo patuit quod sit perse ut quo ab extrinseco, quia by est id, quo quidditas est perse supernaturaliter. = Unde est & alio & sustentiue ut quod, essentialiter, & ab intrinseco, & ab extrinseco habet esse perse ut quo. Per quod ad 3m patet.

Cæterum & iurgens: licet Deus operari possit supra naturam existentiam rerum n tamen supra essentiam existentiæ; sed si quidditas essentialiter, & ab intrinseco exigeret esse & alio, & Deus faceret ipsa n esse & alio, sed perse, supra eius existentiam operaretur: q̄. = Dicendum Deus n operari supra, & ultra naturam quidditatis existentiæ quia ista non est, quod quidditas habeat esse & alio actu, sed aptitudinaliter, quod adhuc seruaretur, & quidditas habet esse perse actu, & ab extrinseco

Arguet 3: esse per se & quo per nos subsistentia nihil enti addit, nisi mera expressione: q̄ per illud nequit subsistentia substantiu. Probo ans: si subsistentia per illud esset substituta, solum expressiue ab accenti esset distincta; hoc dicit nequit: q̄. Probo mai: subsistentia unice distinguitur ab accenti per id quod enti addit, quia & ratione entis sustentat: q̄. = Resp. subsistentia substituta per esse perse, n solum expressiue distinguit ab accenti, sed entitative: quia sicut enti unice nouam expressionem addit, non solum per illa expressa ipsum ens quia transcendentale & claudit actus omnes distinctos. Unde etiam accens & subsistentia distinguitur & ratione entis, quia analogum est, licet & expressione entis sustentat. Quare esto subsistentia respectu entis ut sic sit tota expressio addita, relate ad accens n solum expressio, sed entitas distincta est, & ultima entis & sustentiue. Quinde absolute inferatur & accenti, quo cuius substantiatur solum enti nouam expressionem addit. & ipsa subsistentia, quocunque substantiuo assignato; quodlibet enim sit, n potest enti addere nouam entitatem, sed unicam expressionem

Replicabit Arguet 4: Accens essentialiter & alio est; sed subsistentia essentialiter accens n est: q̄ subsistentia essentialiter n est & alio. sed n esse & alio est negatio essendi & alio: q̄ subsistentia essentialiter dicit negationem essendi & alio. = Certe modum & quendi acutum, & cæterum sallax, & sophisticum, ad cuius quę & qui uocationem

16

ultadq concesa mai. dubiq̃ min. subitatia essentialiter accens n est, q̃ nulla ꝓpo significat de essentia homo
subitatiq negationẽ accentij nego, q̃ nulla significat de essentia subitatiq n esse rationẽ accentij. Sedo
min. Quare aliud est quod subitatia n dicat rationẽ per modum essentiq esse accens, t esse q alio; aliud
autẽ quod per modum essentiq dicat negationẽ accentij, t entij q alio. Ty est uerum, solum quo denotat accens aut
esse q alio n esse essentiq subitatiq; Ty uero significat essentia, subitatiq esse hoc quod est n esse q alio, ideo que
talis, quia hoc solum est ꝓprietas subiecta ad esse perfici, q̃uo stat subitatiq essentia. Quare iste modus argu
endi est defectuosus: homo essentialiter est rationalis; sed leo essentialiter n est homo: g leo essentia
liter n est rationalis; sed n esse rationalis est negatio rationalis: g leo constituitur per negationẽ rationalis.
quod contra falsissima est. Quare aliud est dicere, quid n sit essentia? aliud autẽ quid nit?

Replicabis: g hoc
ꝓpositio: subitatia essentialiter accens n est, est uera, q̃ nulla significat de essentia subitatia n esse accens; g est uera, q̃ nulla
Ty de cuius essentia negat accens, g est uera, q̃ nulla de cuius essentia significat negationẽ accentij. g negatio
accentij est de cuius essentia. = Dicendu ꝙ ista sit uera resp. Sicut ꝙ sciens g q̃ nulla
de cuius essentia negat accens significando, quod negare accens est de cuius essentia nego; significando quod negatio n est
de illius essentia. Sedo. Quare, ut iq dixi, aliud est significare quid n sit essentia subitatia, t aliud autẽ quid nit?
per n esse accens solum significatur, quia n sit; n autẽ quid nit? g hoc quod est n esse id, per quod significatur,
quid n sit, subsequitur adhuc tq̃ ꝓprietas ad id, quod essentialiter est.

Dicit, semel quod ens q̃liter, dn q alio, esse
subitatiq q̃liter: g subitatia per n esse q alio constituitur. = Resp. hoc q̃lecto q̃liq subitatiq a posteriori, dn Ty
cuius ꝓprietas; n autẽ a priori, g per eius essentia.

Arguies S: 2a subitatia prædicamentalis est; g tamẽ n constituitur
per esse per se cũ negatione entis di alio, tq̃ q̃ supposito: g. Probo min. 2a subitatia est communicabilis alteri
supposito: g n constituitur per esse per se cũ negatione entis di alio, tq̃ q̃ supposito. Probo ans: 2a subitatia
est prima communicabilis; sed 2a supposita est: g = 2: 2a substantia Ty quod 2a est. n subsistit: g n sta
bilitur per esse per se subsistens. Probo ans; 2a est genus vg. t species; sed species n subsistit ut species, g per se,
t ratione sui; sed tota, qui est q̃diuiduus: g.

Adhuc dico 2q subitatiq n esse communicabile primo tq̃q̃ supposito, sed tq
q̃q̃ posteriori. sic homo Petro, Paulo, alijs que q̃diuiduis communicabilis, Ty quod posteriora ipsius sunt. Unde datur
locus, ut homo sit communicabilis Petro, ut supponit = Adhuc dicendu 2as subitatias qui tales esse subsistentes
signate; exercite uero solum put q̃diuidunt. Iquido si autẽ quæras, quid est esse subsistentes signate? dico
dico est subitatiq 2q subsistere signate per subsistentiã. Communi adillas subitatias tas g determinata; quia subsiste
tiq exercita habet. Iquido subitatia fuit abstracta ut pleta. pleto subitatiq a primis subitatijs; Unde sic abstracta
subsistentiq habet q communi signatu.

b dic 2q subita communica
ri tq̃ ut quod nõ ut
quo, quia 2a communica
tur ut quid q pleta g
ut pars sed nõ totũ
g pleta.

Dices: repugnat, quod 2a subitatia communicabilis sit primo, tq̃q̃ posteriori, si est ipsi
q communicabilis, tq̃q̃ supposito: g Probo ans: esse communicabile primo, tq̃q̃ supposito est dicere negationẽ entis di
q prima tq̃q̃ supposito; sed cũ negatione communicabilitatis alteri primo subitatiq, tq̃q̃ supposito n conuenit
communicabilitati, quia negatio est maligniq nata, ideo que affecit totã entitatẽ, taliter quod undequaque
sit ab ipsa negata: g. = 2: anima rationalis est pars subsistens: d tamẽ n est pleta, nec prædicamentalis
subitatia: g subitatia prædicamentalis nõ constituitur per esse per subsistens.

Adhuc dicendu negationẽ communicabilitatis
totã subitatiq 2q affecere, eamque totã ab ipsa negata; cætera respecta suppositi; n uero respecta inferiorũ. sic
humanitas negationẽ communicabilis est alteri, tq̃q̃ supposito; cætera ab ipsa dicit negationẽ entis di alio tq̃q̃
q subiecto q̃siones; taliter quod hæc negationes etiã dicat respectu suppositi n ut supponit, est, sed ut sig
nionis subiecti. = Adhuc dico anq rationale esse a corpore separato esse pleta; sic nara, esto habeat
complemẽ subitatiq, quod autẽ q prædicamẽto toralem debet esse subitatia n solum complemẽto subitatiq,
sed debet pleta; linea nara sic stra dica, quod etiã animal vg. est pleta; linea nara, quia ipsi
deficit rationale, quod est alia nara, de essentia q pars; d tamẽ q prædicamẽto ponitur. Dicendu animal,
ut totũ potentiale, dupliciter esse partem n debere, sed quid pleti etiã sic nara, quia ut totũ poten
tiale, etiã rationale. Sinet q pro.

Replicabis: g subitatia 2a dicit subsistentiã signatã. d q communi g est. strahibi
lis per 2as subitatias ut exercite subsistentes; sed 2a subitatia ut exercite subsistens non dicit esse sup
positũ: g subitatia 2a est communicabilis alteri, tq̃q̃ supposito. Illa 2a stra probatur: subsistentia signata,
d q communi strahibilis est per subsistentias exercitas d particulari: g d 2a subitatia signate subsistens q
communi strahibilis est per 2as ut exercite subsistentes. = Resp. subsistentia signata, d q communi esse strahibile per sub
sistentia exercita Ty quod subsistentia exercita est quoddã q̃diuiduum stãs sub ratione subsistentiq q communi n
uero Ty quod subsistentia exercita dicit complemẽ subitatiq esse q linea subitatia, ipsa strahendo suppo
situm; similiter que dicendu de subitatia subsistente signate, quã communicabilis est subitatiq exercite subsi
stenti, n Ty quod forliter supponit esse dicit, sed Ty rationes q̃riorũ.

Dubiu 2y: quid supra nara supponit addat?

Aliqua sit prius notanda, sententiq que referendo. Sec. 1a.

Controuersia præsens potius ad theologiã quã methaphisicã pertinet; cætera, quia subsistentia
est ultimum complemẽ subitatiq, quo que supponit constituitur, ideo hic inuestigari solet, ut prædi
camenti subitatiq perfecta haberetur notitia. d pillius claritate sciendu, supposita nihil aliud esse
q ipsa persona, supponere d subsistere hæc differre, quod subsistere est quid universalius persona d
supposito, hoc que esse uelut medium inter subsistere, d persona, quæ q̃riori ad subsistere, d sup
ponere est. Quare persona ã Boetio, est rationalis nara q̃diuidua subitatia, cuius definitio sic
a Ricardo de sancto Victore explicatur: q̃lectualis nara subitatia complea altera q communicabili,
tq̃q̃ supposito. Unde ratio personæ solum subitatiis q̃lectualibus conuenit. Supponere est subitatia
complẽ per se subsistere alteri q communicabili, tq̃q̃ supposito. Sic alii uolunt quare supponere est ultra
tractare nara subitatia complea q communicabili alteri tq̃q̃ supposito. Quia subsistere est subitatialis
nara subitatia q communicabilis alteri tq̃q̃ subsistẽti. Unde omnis persona ex dictis colligitur

quod omnis persona est suppositū & subsistens, sic se habet omnis homo; omne suppositū, licet sit subsistens, n tamē omne est persona: sic deo, omnis quę ~~quę rationalis~~ irrationalis subsistēs ꝯpleta suppositū & subsistens, n tamē persona est. hoc autē quod est esse subsistens, ꝯuenit etiā subsistētibus, quę nec rationalēs, nec irrationalēs sunt ut plantis, lapidi, &c etiā ꝯuenit subsistētiā rationali ꝯpletę sue nature, ut animę rationali, quę per se subsistit. Dicta

Pro ꝯde notandū, q hypostasis, greco idiomate, subsistētia, seu existētia significare; proinde quę S. hanc fratres, sanctū patres. nra arrya nos ꝯcedere noluerūt tres hypostases, seu existētias, diuinis; nuncaute hypostasis, idē ac personalitas significat, ideo quę tres ꝯcedūtur, diuinis. his q suppositū, quod, quęritur, est quid suppositalitas, & habet personalitas, aut subsistētia supra naturā addat. 2 Pro quo notandū, naturā dicere ac formā ut unitā cū materia, ut humanitas &c. quę est 3a perfectio, aliorū quę radix. ut natura grica. 3 rebus autē spiritualibus est forma, ydeo, quę est 3a perfectio

2a q sentia tenet, suppositū nihil aliquid distās realiter supra naturā n addere, sed tātū per rationē, quātū scilicet suppositū ꝯsiderabatur ꝯcretū, & ut habens naturā; ista uero ꝯabstracto, & ut habita: sic Henricus Sandauensis, Burgdus, Richardus, Hurtadus, & Bachonius. 2a quā sequitur Scotus, cuius quę discipuli, oppugnat suppositū nihil positiuū naturā addere, sed tātū aliquid negatiuū. 3a dicit nihil addere ex parte recti, & ipsiusmet, sed tātū aliquid extrinsecū, & ex parte ꝯnotati, quod ꝯpe tribuitur 2a precolo. 2a uero sentit ~~nō~~ aliquid positiuū realiter distās addere, ad quod sequitur negatio ꝯmunicabilitatis alteri, tāquā supposito. sic ꝯmuniter thomistę, & quā plures ieiunitarij ut suarez, dalij, ꝯmuniter quę nostri. Vnde sit.

Scilicet negationē ergā dē, & alio tāquā ꝯpositō.

Scilicet negationē ergā dē, & alio tāquā ꝯpositō. 3 ꝯ

Nostra Conclusio. Sect. 2a

Suppositū supra naturā aliquid realiter distās & positiuū addat, ad quod sequitur negatio ꝯmunicabilitatis alteri, tāquā supposito. Duplex pars ꝯtinet assertio nostra, & ~~quod~~ quoad 1am sic patuit: suppositū supra naturā addit suppositalitatē, & subsistētię modū; sed hic est realiter a natura distās: q. Prouo min. est ab ipsa natura separabilis: & realiter ab ipsa distās. Prouo ans: & scilio ēpne sino a sanctis patribus fuit damnatus Nestorii error de eo quod & Christo Dno essent subsistētię duę: creata scilicet & diuina, ꝯtra quę sancti patres unicā tātū subsistētię diuinā statuerūt, unde creata gerētę: & subsistentia creata separabilis est a natura creata, uti & Christo Dno ꝯtigit.

Confrater: ~~Christus~~ Verbum n suppositū, aut persona, sed naturā humanā assūpsit; sed si suppositū, & persona aliquid realiter distās supra naturā addēret, n ista natura humana, sed suppositum, aut persona creata assūpsisset, quia assūpta natura ꝯmunicabilis etiā quidquid est realiter eidem cū ipsa natura: q. Maior, est de fide; aliter enim & Christo Dno n una, sed duplex persona foret, una diuina, & alia creata.

~~Quod~~ Quoad 2am uero partē pbatur assertū: personalitas & suppositalitas: & aliquid positiuū supra naturā addit, est personalitas, & aliquid positiuū supra naturā addit. Prouo mai. personalitas diuina 2a scotistarum ꝯtra nos militat in hac 2a parte militat ~~hac 2a part~~ est aliquid positiuū; sed personalitas creata est participatio personalitatis diuinę, in quod personalitas est diuina, id quod aliquid positiuū est. & sed participatio alicuius esse positiui, quid positiuū esse debet: q.

hac 2a parte

hac 2a pte

3: suppositū supra naturā addit subsistētię; sed ista est modus positiuus: q. Prouo min. forma efectiua forti positiua ꝯmunicans, quid positiuū est: sed ita se habet subsistentia: q. Prouo min. subsistētia ~~na~~ naturā ꝯmunicat esse per se subsistēti aliter; sed esse per se subsistēti aliter efectiua forti positiua est, sicut n esse per se efectiua negatiua: q. — 3: quod suppositū supra naturā addit, eā perficit; linea positiua substātię, est quę ultimus actus, & perfectio illius; linea ~~ta~~ tali linea: q. quid positiuū est. ty quia ipsa perficit; linea positiua: ty quia perfectio de linea positiua est, negatio quę n perfectio, sed potius perfectionis negatio est.

negationē communicabilitatis alteri, tāquā supposito ~~per~~ quasi egritatē esse ad efectiua forti positiua subsistētia, eā n sit ~~quę~~ ipsa efectiua forti primarię a subsistētia prędicata, sed quid necessario illata ex efectiua forti positiua, sicut negatio ergā & alio ꝯgnite est passio subsecuta ad esse per se & nata.

Ex dictis ꝯfertur personalitas & diuinis est forma relatiua; sed relatio & diuinis, ty quod est relatio, nulla perfectionis dicit: & nec personalitas creata, quę est participatio diuina conceptę perfectionis dicit. — 2: sapientia creata est participatio diuina, & tamē creata accens est, cui diuina substātia sit: & ~~dicit~~ licet personalitas diuina sit quid positiuum, ex hoc n ꝯfertur creata esse positiuum habere tu esto sit participatio diuina. — 3: personalitas diuina etiā dicit negationē communicabilitatis alteri, tāquā supposito; sed hoc n obstāte ty talis negationis n est perfectionis negatio: & licet nata sit huiusmodi negationē ꝯmunicabilitatis, n ꝯfertur, per perfectionis negationē ꝯstitui.

Sed ꝯtra dices: admitto personalitatē & diuinis, quę forma relatiua est a 2a ꝯmunis ꝯstiq, licet n exprimat perfectionē ty a conceptę ad relationis, illā tamē sortitur dicit ty conceptę formę substātialis & ty conceptę

17

subsistentia subsistentia. = Ad 1m dicendum prædicata creata, ex quo sit participatio divini, debet participare aliquid entitati & perfectioni divini, non tamen adæquate, & ita omne quod dicit divinum prædicatur; & sic illud creatum & limitatum est; sua perfectione, divinum vero & infinitum & illimitatum; & sic quæ, si divinum dicit perfectionem infinitam creatum illa participata, dicere debet perfectionem finitam. = Ad 3m dicendum personalitatem divinam tu negationem communicabilitatis, nec perfectionem nec perfectio ne exprimunt; personalitas autem creata nequit attribui per rationem non dictæ perfectionis aut per fectionis, sed detractæ dictæ perfectionis, ex sit nam perfectio finita subsistentia, & supponibili.

Argumenta solvuntur. Sect. 3a.

)) Arguet 1. ex antiquo progenitore qui La p. q. 3 art. 3 quit: Christus, quia non fuit assumpta ex materia & forma,
)) oportet, quod ipsa forma, fuit suppositum subsistentia. Unde patet, quod differt suppositum & natura. & Ad. divus Thomas.
rebus materialibus idem est suppositum ac natura. & illud nihil realiter distinctum supra naturam addit etiam in angelis. =
Resp. divus Thomas loquitur de ipso Deo, quo ideo est suppositum ac natura. Dico præterea ipsum immediate:
)) Deus, ex Deus non fuit assumpta ex materia & forma, oportet, quod sit Deus sit sua deitas, sua vita & quid
)) quid aliud de Deo prædicatur. Ulterius quæ status huius solutionis veritas exarcendi innitho, ubi
inquit, quod sit ideo Deus, quod sua natura?

Arguet 2: Si subsistentia aliqua perfectio positiva natura foret, Christus
Unus non esset perfectus homo, sicut & alii homines: sed non solum æqualiter sed magis perfectus hoc erroneum
est: ergo. Probatio mai. Christus Unus non subsistentia, sed tantum natura humana assumpsit: ergo illa non assumpsit tu
omnia positiva perfectionem: ergo ipsi aliqua hominis positiva perfectio deficeret, quatenus quia non esset ita
perfectus, ac cæteri homines. = 2: Si natura subsistentia esset positiva natura perfectio, natura humana
adverbo assumpta violenta foret; quia violenta patitur quod privatur perfectione sibi naturaliter debita
subsistentia autem si positiva natura perfectio foret esset ipsi naturaliter debita. = 3m Damascenus libro 3 de
fide Cap. 6: non fuit sanata quoad affectum Verbo non fuit assumpta: ergo si natura humana non esset assumpta tu omnia
perfectione positiva sibi naturaliter debita, non fuit sanata tu omnia perfectione positiva. tu quia Damascenus ipse
Damascenus dicit Verbum divinum assumpsit quidquid quidquid humana plantavit. sed omnia perfectiones positiva non
positiva, non illa plantavit: ergo illa assumpsit tu omnia ipsius perfectibus positibus; Nec sic non ergo natura
fuit tu subsistentia: ergo subsistentia non est ipsius positiva perfectio.

Resp. ad 1m Christus Unus esse homines non solum æque
perfectus ac alios, sed magis, quia licet natura creata humana subsistentia creata careat habet tamen aliam infinitæ perfectionem, scilicet divinam, gerentis vices creatæ redentis quæ ipsa natura subsistentis eminentiori & perfectiori modo,
per quam natura humana supponitur & homo redditur subsistens redditur. = Ad 2m dico natura humana violenta
non esse quia esto non haberet perfectionem subsistentiæ creatæ sibi naturaliter debitam, gaudet alia divina, infinita quæ
perfectiori, infinitæ naturæ affectibus. Præter quam quod nulla creatura violentia a Deo patitur, quia supra exigentia
naturales quælibet potentiales obedientiales habet, qua Deo subiicitur, tamquam ipsius supremo Uno, ut de ipsa quid
quid voluerit, agat. & quidem arguitur, datur, quia esto subsistentia sit quid negativum, est tamen naturaliter debita ipsi natura: ergo denudata ab ipsa, violenta patitur.

Ad 3m dicendum Damascenus significare non fuisse a Deo sanatum
quoad ipsius naturam, non autem quoad complementum naturæ. Quare cum homo tu natura esset
assumptus hominis natura esset assumpta, ideo totus ipse homo fuit sanatus & redditus a peccati corruptione. hinc &
præsertim cum ipsa natura sit recta, & ratione fortis ad bene, & male operandum, subsistentia se habente per
modum ultimi & complementi. Unde ipse Damascenus loco citato addit: ut non homini Deitate affecta esse,
sed Deus humanitatem assumpsisse dicamus; sed homo est ipsius suppositum: & non suppositum, sed natura ipsius, ipsi
est humanitatem assumpsit. = Ad 4m dicimus Deus assumpsisse, quidquid humana natura plantavit ad lineam
naturæ pertinens, non vero ad lineam subsistentiæ, & suppositi.

Dico 2m Symboli Athanasii Christus est perfectus homo,
ex anima rationali & humana carne subsistens: sed anima rationali & humana carne sola natura resultat,
nihil quæ aliud a natura realiter distinctum, quia natura ideo, ac suppositum ex materia & forma est, & humana
caro est materia, & anima quæ rationalis, forma: & natura est subsistens per se ipsa & non per aliquid realiter distinctum. = 2: 2m verba Athanasii Christus est homo subsistens ex anima rationali & humana carne
subsistens; sed et Verbum assumpsit humanam carnem & animam rationalem: & assumpsit hominem subsistentem.

In primis arguitur quatenus Christus Unus duplex esse personam divinam scilicet ut supponitur & humanam, quia homo subsistens sub
sistentia creata, ut arguitur, dicit est personam creatam, & a divina distincta. Quod est contra symbolum fidei.
Unde dicimus, Christus Unus esse perfectus hominem ex anima rationali & humana carne subsistentem. Cæterum
hoc sic est intelligendum: ex anima rationali & humana carne ut terminis per quos subsistentia Verbi, & abinde splendor
& perfectionem; non autem ex ipsis nude sumptis. Per quod ad 1m patet.

Dico: nihil positivum est natura humana
quod adverbo assumptibile sit; sed subsistentia assumptibilis est: ergo non est aliquid positivum naturæ. Probo assumptum:
nihil est natura positivum quod pro obedientiali non habeat, quia sit omnipotens subiecta; sed ratione
pro obedientiali ipsa natura assumptibilis est: ergo nihil est positivum; ipsa natura, quod ratione pro obedientiæ
sibi non sit assumptibile adverbo. = 2: nulla natura exigere valet aliquid positivum Deo contrarium. sed illud
esse positivum subsistentiæ esset Deo contrarium, quia assumptibile adverbo, quatenus assumptibile supponitur: ergo
subsistentia esse positivum non habet.

Ad 1m dicimus illud esse positivum subsistentiæ pro obedientiali ad effectum potentialiter habere; non adæquatum: eo quia potentialiter sit natura ita ultimo tracta & completa, per subsistentiam creatam
ulterius non esse complevi & trahi per subsistentiam divinam; ideo subsistentia creata pro obedientiale non habet
ut assumptibile. = Ad 2m dicendum aliud esse non natura humana exigere aliquid assumptibile & persona Verbi;
aliud autem exigere aliquid contrarium Deo. Et est verum, quia natura ita subsistens subsistentia creata, nequit

simul subsistere subsistentia diuina; Ly uero Patri, sicut ex quo aliqua nara creatura exigat prędicatu ꝯpatibile cy alterius alio alterius creaturę, n sequitur aliquid .trarium Deo exigere. Quidq; Angelus; hanc replica sicut ꝺ precedens instatur quia n tq repugnat narę exigere aliquid positiuum Deo .trarium, quę aliquid negatiuum. Vlterius subsistentia, licet quid negatiuum sit, ꝑo quę obiectiuale habet: q̄ assimilis est.

Yep Arguus 3ex dicto
)) tho. qui ;3 distinct 6 q.ta art.2 ads; quit: dicendu quod hoc, quod facit coniugi ex anima ꝺ corpore esse homi
)) nem, n est ꝑter animą ꝺ corpus, ꝺ unionem, aliquid positiue. q.ꝛ. dicit tho. homo nihil positiue habet
ꝑter corpus, amą ꝺ unionem; sed homo est suppositum: q̄ suppositum nihil positiue dicit ꝑter tria relata;
sed omnia illa dicit nara ex ista corpus ꝺ animam unita dicat: q̄ suppositum nihil positiue supra na
rą addit. = 2 ꝛ. ipius dicit tho. ideo loco addit ex hoc ipso, quod ipius suppositum ex anima ꝺ corpore n adi
gitur alteri subsistenti; nara ꝑposita, sequitur quod ipsum sit homo. ꝺ suppositum homo dicitur, quia n adi
gitur alteri subsistenti; sed n adiungi alteri subsistenti est mera negatio: q̄ homo, qui est suppositum dicitur
per aliquid negatiuum.

3: per hominis definitionem nihil explicatur, nisi nara humana: q̄ homo qui est sup
positum, nihil diuinum applicatum habet quą narą humanam; aliunde per ipsius definitionem explicantur. q̄ homo nihil
supra narą addit. = 4: ista est uera prędicatio: Deus est deitas Deitas, ens est entitas: q̄ista ista homo
est humanitas: q̄ homo supra humanitatem nihil realiter addit; aliunde falsa, sicut ista prędicatio, foret:
albedo est albedo.

Adhuc dicimus uerba diui tho. ita intelligenda hominem ꝑter corpus, unionem, amą quę subsistentes
nihil aliud positiue esse n aute ꝑter corpus, unionem, ꝺ amą præcisiue a subsistentia. Quę solutio colli
gitur ex sequentibus uerbis, ex eo quod componitur ex anima ꝺ corpore n coniungitur alteri subsistenti dicitur
homo; sed non tale suppositum n coniungitur alteri subsistenti, ly is intelligitur subsistens: q. = Adhuc dico ex quo n apparet, se
a posteriori sequi hominem esse, ex quo n adiungatur alteri subsistenti; quatus n ꝯmunicari alteri subsi
stenti est quasi ꝓprietas ꝺ negatio subiecta ad rationem essentialem suppositi.

narą humanam subsistentis n uero proprie a subsistentia; explicatur Ad 3ty dico per hominis definitionem explicari
tractus. Esto quia ipse homo, de qui definitur, n dicat subsistentia exercita, illa dicit signata. =
Ad ultimum dico prędicationem illam Deus est Deitas: ens est entitas, esse uerą, quia datur realis
identitas ꝑter prędicata dubiecta, immo ꝺ forti, quia ens est prędicatum forliter transcendens ꝺ eiusmodi
alio quocunque prędicato: similiter Deus ꝺ ipsius forliter est; quocunque prędicato diuino; atamen
homo est humanitas falsa prędicatio est, quia abstracta physica de concretis physicis negantur
prędicari.

Arguus 4: suppositum supra narą ꝯmunicabilitatem addit alteri, taqua supposito, unice addit; sed ꝯmuni
cabile quid negatiuum est: q̄. Maior .stat, quia subsistentia realiter supponit, per quod sit alteri ꝯmu
nicabili ta qua supposito: q̄ minor autem patet: ꝯmunicabilitas alteri idem forliter est, ac n .mu
nicabilitas sui negatio ꝯmunicabilitatis: q̄ est quid negatiuum. = resp. dari ꝯmunicabilitatem positiuam ꝺ
ꝯmunicabilitatem negatiuam; per primam .stribuitur suppositum ꝑ esse tale, ꝑut scilicet ut per se subsistens,
quo stat ꝯmunicabilitas positiua positiua; cateru ad hanc necessario sequitur negatio .mu
nicabilitatis alteri, taqua supposito, quo stat ꝯmunicabilitas negatiua, quę est quędam ꝓprietas
ad scepti primarii suppositi subiecta. explicatur ꝑ angelo qui explicatur, per quod sit subsistentia
materialis qui scepti ꝑ materialitatem n est pure negatiuum, sed positiuum, licet adiunctum negatio
materialitatem sequatur: .stat etiam ꝑ puto qualitatem, quod ꝑ diuisibile dicitur qui hoc tali deno
tet aliquid negatiuum. Sic brutum animal irrationale qui irrationale hoc ꝑ tale ꝑ sua negationem. ꝑ
*Vel dic suppositum esse ꝯmunicabile esse quid quod negatiuum ex parte modi significandi, n ex parte
rei significatę.*

Sed dices: ꝯmunicabilitas est absoluta, ꝺ extrinseca est non forliter negatio ꝯmunicabilitatis: q̄ tali datur
ꝯmunicabilitas negatiua. Probo ant: ꝯmunicabilitas forliter destruit ꝯmunicabilitatem; sed quod
forliter destruit communicabilitatem, est forliter negatio ꝯmunicabilitatis: q̄. maior .stat, quia ꝯ
municabilitas est forliter .straposita ꝯmunicabilitati. = 2: ꝯmunicabilitas modi positiua foret
aliquis modus positiuus ꝯmunicabile narą haberet, subsistentia haberet, sed ꝯmunicabile ly quod forli
ter est ꝯmunicabile, nequit praestare effectum forli positiuum, nisi modum positiuum qui sit ꝯmunicabilis: q̄
minor .stat quia ꝯmunicabile forliter tale nequit praestare effectum forli ipsi .straponitur, qualis
esset quia qui ꝯmunicabilis foret: q̄

Resp adhuc ꝯmunicabilitatem positiua n forli quę est effectus forli prima
rius subsistentis, n esse forliter negationem ꝯmunicabilitatis, sed talem ilativum; ideo quę n destruhere forli
ter ꝯmunicabilitatem, sed talem ilativum, ꝺ quam ꝑfert negationem: licet ens sit ꝯmunicabilitati .stra
posita est .straponitur, n ꝛ .stradictorie. sed extrinsecum uero .straponitur quia positiuum n destruit forliter,
Sed ilativum aliud .straponitur, sicut albedo nigredini destruit ꝺ quam negationem nigredinis ꝑfert.
Insta quę ut supra. = Adhuc dicendum illum modum positiuum .municabilem ꝺ ꝯmunicabile esse; cateru
respectus diuersos: communicabile scilicet respectu narę ꝺ ꝯmunicabile supposito.

narą ꝯmunicabile supposito alteri supposito: q̄ ꝯmunicabilitas n est respectus suppositi. Replicabis: subsistentia n redit
humana per subsistentiam Verbi tractus, adhuc trahi ualet per subsistentiam Patris: q̄. hanc difficultatem ad theo
logos spectat: ideo quę breuiter ab ipsa recedemus. In qua omnes catholici asserunt de facto unice
subsistentia Verbi trahere narą humanam: cateru de possibili, ꝓa quę Dei absoluta, theologi disputant, thortus
quę tenet narą humanam trahi a subsistentia Verbi de ꝓa Dei absoluta posse trahi per subsistentiam
Patris, ꝺ Spiritus Sancti. licet nostri ex Parente nro Anselmo .straria defendat. admissa tamen ꝓma
thortana opinione, dicimus subsistentia Verbi redere narą ꝯmunicabile sue detracto modo scilicet, ꝯmu
nicabile alteri supposito per ilativum. subsistentia Patris redit narą ꝯmunicabile alteri supposito, quod

18

sit a se aseitate propria; subsistentia autē tertia personæ refert ipsa communicando alteri per vnionem. Quod autē subsistentia diuina non refert naturā absolute communicando alteri supposito, sed toto detracto modo, sistit, eo, quod subsistentia diuina non trahit adæquate naturā adæquatione extrinseca, licet ipsa adæquatione æternitatis trahat; quia non tollit quo, quo alia subsistentia diuina habet ad tradā naturā. Iquidē licet subsistentia diuina forte opponatur naturæ, tamen naturæ respectu ipsius. Itaque subsistentia creata adæquate, tenuiter, & extrinsece naturā trahit quia est modus proprius, & naturalis ipsius naturæ, fide quo destruens quo alterius subsistentia creata ad tradā naturā, non opposito ipsius naturæ subsistentia creata non solum forte, sed etiā eadem natura opponitur oppositione, & spatialitate.

Dico: multiplex subsistentia diuina, eadem natura diuina est spatialis, licet quilibet sit modus proprius ipsius naturæ ipsi quæ finalis non minus, ac subsistentia creata est modus proprius, & finalis naturæ creatæ: ergo multiplex subsistentia creata spatialis erit, eadem natura, licet sit modus proprius, & finalis naturæ. ⁂ 2: si spatialis est, eadem natura humana multiplex modus subsistentialis qui non proprius, nec finalis est ipsi naturæ, sed potius extraneus ipsi naturæ, multo minus spatialis, ipsa erit multiplex modus subsistentia creata quæ est ipsi debita, & naturalis, quia vero magis vero simile apparet multiplicari ipsa modos ipsius proprios quo extraneos. ⁂ 3: divinis datur subsistentia divina alio luta. Sed hoc non refert naturā, communicando alteri: ergo nec subsistentia creata quæ est participatio divina.

Ad 1 dico subsistentia Patris, Filii, & Spiritus Sancti sunt licet tertia opposita oppositione relativa, non tamen respectu naturæ divinæ, sicut etiā licet tertia distinguantur, identificantur tamen cum medio, seu cum eadem natura divina. Quare taliter quilibet est modus proprius ipsius naturæ & perfectio, ut sit simul spatialis cum alia, eadem natura divina; Itaque subsistentia creata taliter est modus proprius ipsius naturæ, quod ipsa adæquate, tenuiter, & extrinsece trahit destruendo quo alterius subsistentia creata, quia eadem natura creata duplex modus eiusdem rationis fortis & eiusdem lineæ creatæ, quorum quilibet esset natura redderet adæquate, spleta & perfecta & absoluta, communicando alteri supposito, repugnat, quia in ipsa natura per quam libet redderetur communicandi, aliunde non communicandi cum adhuc communicandi esset alteri supposito, alteri quæ subsistentiæ, hoc quæ esset subeadem ratione.

Subsistentia creata quia creata & limitata redit naturā absolutā, communicando alteri, tertia quia subsistentia creata,

realiter a nava diffa esset, p ducta nava posset manere sine subsistentia; quia realiter diffa separari ponit; sed repugnat quod nava sine aliqua subsistentia maneat quia illa nava subsistaa foret, p se que debet esse per se subsistens. Si dicatur, quod, si ipsi deficeret subsistentia creata, loco ipsius subsistentia divina esset, contra est, quia per prius p deliget nava humana p ducta quo p deligatur subsistens subsistentia creata, q divina: q ponet permanere nava, sicut est pillo primo signo qui perveniret ad illud, quod habet p se q do signo, et hoc q supponat p se.

Ad 1 dicimus q dari esse per se subsistentiale, q existentiale: q a subsistentia provenit, ex negatione essendi ab alio, tanquam supposito: q autem provenit ab existentia dicitur realiter a subsistentia, ex negatione essendi ab alio, tanquam subjecto recipiente. = Ad 2 dicimus subsistentiam proprie loquendo nec formam, nec materiam esse, sed subsistentis modum, et affectionem q complementum; sic enim subsistentia, qui est aliquid positivum, x. adversarios potest actuare, q complere nava, cui hoc habebit qui forma sit, q modo affectio, modus quo ipsius nave sit proprietas, q de qua potest Deus illa replere. Si autem forma dicere velit, solum proprie, q metaphorice, q forma tica, sed tantum, q quia aliquam similitudinem cum forma habet, put nava actuat, q detrahit, et bene forma esse communicabile alteri eiusdem rationis, non tamen alteri tanquam supposito. Unde subsistentia non sic dum, non omne realiter ab alio distinctum esse ab ipso separabile, q multotiens sit connexum, et ab ipso necessario separatur. Ad 3 dicimus quod existentia x. plures adversarios realiter distinguitur ab actualitate essentiae, et tamen nequit essentia cum ipsis actualitate p duci, qui simul q existentia p ducebat. Ulterius proprietas rei sit aliquid ipsa essentia distincta ab ipsa subsequuta, et tamen essentia p duci nequit quin etiam q proprietates. Quare nava a parte rei posita q p ducta, necessario debet esse subsistens per se. Potest enim aliquis modi ita convenire esse, ut nullo modo sit ab ipsa separabiles: nec quidquam sine aliqua figura nequit esse. ~~Aliquis tamen dicit ponens~~ Quare licet nava sit aliquo priori ad subsistentia creata, ponit quae sine ista poni, nequit tamen per eam sine subsistentia divina esse ~~non~~ genere rebus munus creatis. Aliqui dicunt ponit nava sine subsistentia esse quia tunc haberet esse per se tripartita liter, sue cum negatione essendi ab alio, tanquam subjecto inhaesionis; non tamen cum negatione essendi ab alio, tanquam supposito. Hoc sufficiat p presenti certamine.

Pro cuius complemento noto primo subsistentia indivisibile esse. Da paritate existentiae sitat quod indivisibilis est: quae q subsistentia: sicut enim eadem indivisibili existentia omnes spiritus partes existere valent, sic q subsistere ratione eiusdem subsistentiae. = Noto 2: aliquando creata substantialia forsitan nava significare, q materialiter subsistentia; aliquando vero extra x. ~~dicuntur~~ varietates nominum quibus divina significatur: sic homo forsitan nava humana signi ficat, q materialiter subsistentia; suppositum vero, persona q subsistens, forsitan subsistentia significat. = 3: quod, ~~si non~~ x. thostani, etiam, quia vere ut illud eloquium: actiones ~~supponitur~~ ut suppositum: ~~subsistentia~~ suppositum est proprium quod operatium resultans ex nava, tanquam ex principio quo, q ex subsistentia splendet proprium quo, q subsistens proprium quod. Hae, ut clarius subsistentia praedicamenta deligabuntur, huius cathegoriae pertinebunt.

Primo q subsistentia dividitur in corporeas, q incorporeas; incorporea, seu spiritualis tres hierarchias habet, quarum qualibet tres ordines. In prima sunt Seraphin, Cherubin, q throni: in 2a Dominationes, Principatus, q Potestates. In 3a autem Virtutes, ~~Principatus~~ q Archangeli, q angeli. Substantia corporea dividitur in animata, q inanimata. ~~Corpus inanimatum~~ substantia, et corpus in animata dividitur in simplex, et mixtum. Simplex est coelestis, et elementare: et sunt omnes coeli. Et dividuntur in terram aquam, aerem, et ignem. Corpus mixtum dividitur in perfectum, q imperfectum. Perfecta sunt metalla, lapides &c. Imperfecta est meteora, ut fulgura, tonitrua, nubes, ros, nix &c. Corpus animatum dividitur in vegetativum, q sensitivum: et est planta, arbor &c. Et dividitur in rationale, q irrationale. Et scilicet homo, et vero omnia bruta sensitiva. q haec sufficiat Pro substantia praedicamento. Unde sit

Disquisitio 4a de quantitate. Sect. Unica.

Post ~~tractatum de~~ substantia tractatum immediate de qualitate philosophi egit, propter affinitatem qualitatis cum substantia habet; inquit est subjectum receptivum aliorum accidentium, et est accidens immediate ad ipsam substantiam subsequens. Qualitas q dividitur in continuum, q discretum, seu in qualitatem molle, q multitudinem. Ita ut cuius partes medio tno communi copulantur scilicet cuius partes uniuntur medio quodam indivisibili: sic corpus qualitas unitur mediis superficiebus, superficies mediis lineis, linea mediis punctis omnino indivisibilibus. Qualitas discreta est illa, cuius partes medio tno communi non copulantur, ut numerus, oratio, expletivus unitatibus, tanquam ex partibus, quod non sit inter se unitas medio aliquo quodam indivisibili. ~~Cuius~~ Et cuius partes qualitatis continuae talis dicitur, quia utraque pars illo unita, ipso trahitur.

~~Qualitas continua dividitur in corpus lineam, superficiem; corpus dicitur extensum trium dimensionum, superficies trium latitudinum; linea autem trium longitudinum.~~ Deinde qualitas dividitur in permanentem, q successivam; Ita est, cuius partes coexistunt simul: sic corpori humani partes qualitatum se habent; Ita est, cuius partes non coexistunt simul, sed una alteri succedit: sic ~~corpori~~ temporis partes se habent, quarum una tantum est presens. Deinde qualitas continua dividitur in corpus superficiem, q lineam; linea tantum habet est quae tantum habet longitudinis extensionem; superficies extensionem longitudinis, q latitudinis gaudet; corpus vero tria supra duplicis extensionem assignata addit physicalis extensionem. Unde corpus in presenti non sumitur pro corpore mathematico, physico ex materia, q forma resultante, sed pro corpore quatenus, q mathematico. Ulterius qualitas aliud est per se, aliud per accens: per se est, quod ratione sui dicitur extensum, ut ipsa qualitas. Per accens est, quod non ratione sui, sed alterius, scilicet qualitatis, est extensum: sic qualitas magna, q parva non dicitur ratione sui, sed ratione qualitatis.

Qualitas per se sic a philosophis definitur, quod est divisibile in ea, quae sint, quarum utrumque, cumquodque aptum est esse, id est qualitas per se est divisibile in partes, quarum quaelibet separata, ut totum, est ulterius divisibilis, seu ut alii volunt qualitas per se, ~~quae~~ est divisibile in per divisibilia. Qualitatis aliqua sit proprietas; Ita est non habere contrarium, quia licet magna, q parva dici possit, esse magnum, q parvum esse, non sint extrema propria contraria; ~~Ita est non suscipere magis, q minus~~ sed tota relatione opponuntur, scilicet magnum per ordinem ad parvum. Ita est non suscipere magis, q minus. Hoc est intelligendo per magis,

Dicade parte subiecti, quia partes penetrabiles habet, quarum una extra alia esse debet. 3a est, quod sit equalis, inequalis. Quibus supponitis, sit

Dubium primum, per quid constituatur quantitas?
Aliqua sunt notanda, sententiis que referuntur. sec. 2a.

Ex multiplici quantitatis effectu oritur presens difficultas. Quantitas enim partes habet extensas ordine toto, I ordine ad se. Quae extensio constat ita, quod una pars non ita, sed extra alia sit, illa attingens non nisi tota, sed omnes extremitates: sic homini collum caput attingit, digni uniuntur ex extremitates, etiam quantitas extensa dicitur circumscriptiue, I ordine ad locum, quam una pars non est, eodem loco cum alia, sed qualibet parti loci correspondet, sicut tota quantitas toti loco: sic collum non occupat capitis locum, sed unicuique sua loci pars correspondet. Ex eo quod qualibet quantitatis pars exigat partes detrahi loci oritur penetrabilitas, ex qua una pars ipsius quantitatis cum alia penetrari nequit, eodem loco. Ulterius quantitas dicitur diuisibilis, quam potest diuidi in partes, ex quibus constat. Ordo etiam distinctionem partium habet, quarum una pars non est alia. Eadem porro, I effectus quantitatis est ratio mensurandi, qua a philosophis definitur, est qua magnitudo rei cognoscitur. Hinc mensura vocata extrinseca, I extrinseca esse debet. 2a est qua per adaequationem quantitatis cum subiecta, vel cum extrinseca, patet, ipsius magnitudo cognoscitur. extrinseca autem est, qua alia quantitas, quae mensura extrinseca est, mensuratur, cuius que magnitudo cognoscitur: sic ulna est mensura panni.

Extant effectus quantitatis multiplicitate nascitur opinionum diuersitas. Unde 1a defendit effectum formalem quantitatis ab ipsa mensura derivari: hinc Capreolo tribuitur. 2a tenet entitatem quantitatis sistere, eo, quod sit diuisibilis partes eiusdem rationis, quas adaptatur subiecto, licet nonnulli Eminentissimus Aguirre asserat subiecto id proprietatem assignasse diuisibilitatem. 3a opinio defendit Antonius Andreas, I alii veteres discipuli eiusdem Scoti, I ex Thomistis Lauellus, I alii. 3a autem quantitatis distinxit per extensionem aptitudinalem I ordine ad locum: sic Suarez, I Ochamus. 4a illa per penetrabilitatem constituit, ita Arriaga, Ponthius, Mercenarius, Hurtadus, Iuricus, I alii. 5a vero defendit quantitatis constitutivum partium distinctum. sic Honor illustrissimus Moneta, I alii ex nostris manu scripti. Ultima vero defendit quantitatis constitutivum extensum partium, ordine ad se, I hinc est communior opinio, ex qua sequitur Eminentissimi Cardinales Aguirre, I Sfrondatus. Unde sit.

Nostra Conclusio. sec. 2a.

Quantitas extraliter constituitur per extensionem partium I ordine ad se. Probatur conclusio ex duobus tho. qui opusculo 28 art. 4. inquit: positio uno modo dicitur ordo partium I loco: Dicit ergo unum ex praedicamentis, quod dicitur situs. Alio modo positio est ordo partium I toto: I sic positio est differa quantitatis. Ex quibus sic: ordo partium I toti est differa quantitatis: I extensio partium I ordine ad se, sed differa quantitatis; I.

Deinde ratione probatur: ratio formalis constitutiua quantitatis est illa, quae primo I ipsa intelligitur, ut caeterarum rationum; sed hoc est extensio I ordine ad se: I. Probo min. discurrendo per alios effectus: ideo quantitas est extensa I ordine ad locum, ipsum replet, quia supponitur extensa I ordine ad se, primum est ens, quod sit extensa I ordine ad se, quam I ordine ad aliud, I ad locum, I ex hac extensione I ordine ad locum I penetrabilitas I eodem loco, quia negatiue sequitur ex extensione locali ipsum replet locum, ideo ab ipso alia quantitas expellitur ex ipsa quae I penetrabilis est. Ulterius ideo mensura actiua I mensurabilis passiue est, quia partes I ex extensa habet ut quam mensurabilis, I alterius mensura est ideo diuisibilis est, quia partes extensas habet, I quam diuisibilis est. I extensio I ordine ad se est receptiua primarium quantitatis alia radicans. = Si audiendi sunt, distinctione partium quantitatis esse receptiua forte, I primarium ipsius, quia non radicatur I extensione, sed potius extra seu prius sit quantitatis habere partes distincta, quam extensa. = Dicimus distinctionem partium esse receptiuum immediatum subiectum, I quantitatis, I ideo quae non esse constitutiuum specificum quantitatis. ex actu distinctio ut quantitatiua nominatur hinc, I intelligitur I actu extensione partium I ordine ad se, I hinc est nuda opinio; caeterum male explicata per distinctionem quantitatiuam: I intelligitur nuda distinctio I pura distinctione partium, I quo sensu nequit esse constitutiua quantitatis, I quia sic non est alia I quantitate radicans; I quia constitutiuum specificum quantitatis quid ponitur esse debet formaliter, pura autem distinctio partium est quid negatiuum, quia nihil est aliud, quam una pars non esse alia; I etiam quia sic est quid immune subiectum I quantitati, I simul illa partes distinctas habeat.

Confirmatur conclusio I ordine ad alios effectus supra relatos: quantitas diuinitus amittere valet rationem mensurae I mensurabilitatis est diuisibilitatis, I penetrabilitatis, I extensionem I ordine ad locum, non tamen extensionem I ordine ad se: I ita, nulla quae aliarum est ratio formalis constitutiua quantitatis. Probo ant: quantitas Christi Dni I Sacramento Eucharistiae penetratur, quia tota est I qualibet tota parte loci I toto I toto; ibi non est diuisibilis, sed I diuisibilis modo, nec mensura, nec mensurabilis est, nec extensa I ordine ad locum, est tamen extensa I ordine ad se, quia ibi non spuria, sed ordinata est, taliter, quod una pars extra alia sit I illa tot extremitates attingens: I.

Obiicies: quantitas ipsius I qualibet res ideo formaliter est; I sed distinctio partium quantitatis est ideo formaliter ac distinctum: I ipsum I quantitas constitutiua quantitatis. = Secundo distinctum quantitatis est quid negatiuum ipsius constitutiuum: I quod distinctio partium quantitatis quid negatiuum sit, non tollit, quod sit formaliter constitutiuum forte. Maior patet. distinctum ens aliunde nec distinctio quid negatiuum sit esset. = 3. accens X. non constituitur per I gratiae I alio, I tamen accens I sacramento altaris non est I alio I actu 2, sed potius, sufficit quae I alio esse I actu 2, I aptitudinaliter: I licet quantitas non habeat extensionem I ordine ad locum, sed I actu 2, sufficit illa habere aptitudinaliter, I I actu primo, ut per ipsa constituatur.

Ad 1m dico distinctum I distinctum differa constitutiuum alicuius rei, I distinctum ipsius ab alia quaecumque esse ita, licet exprimi ipsa ab alia distinguendo, non sit expressio ipsa constituendi; attamen distinctio partium rei, non est distinctum ipsius ab alia quacumque re; sed unica distinctio unius partis ab alia parte rei ipsius rei. Nec ipsa distinctio partium ita est, ac distinctum, sicut informatio non est principium formatum. Unde actus est actus principium I exercitium principii distincti. = Ad 2m dico distinctum quantitatis ex expressione distinctii ipsius ab alio, non dicere aliquid positum, licet hoc duat ex expressione constituti; ex 3a vero utique exprimit unum ab alio negare; sic quae ipsa distinctio formaliter non est aliud, quam carentia identitatis. = Ad 3m resp. accens perfecte X. non constituitur per I gratiae apti

tudinale, seu per aptitudinē ad ḣ agredy. Itaq; ab authoribus sitibus quātitatē per extensionē locale n ponitur extensio localis cū hac restrictione, scilicet, aptitudinali, sed absoluta absq; ulla extensione locali. sitibi. cuique Eucharistico sacramēto hac extensione careat, ideo falsa ut falsa impugnatur. Si quis ad aptitudinalē recurrat, ea ratione a nobis exclusione posita est ipsi occurrendū.

idē dicit nequit de extensione aptitudinali, sed ordine ad locū respectu quātitatis, quia licet ista n deficiat quātitati eucharistiæ, sed tātū actualis, adhuc tamē n patet esse ipsius sitibitum quia adhuc sic oritur ab extensione, ordine ad

Argumenta Solvuntur. Sec. 3a.

Argues 1 ex philo S. Aug. Cap. 7. textu 48 definitē quātitatē per diuisibilitatē, ubi sitat ex definitione pris pio prudēti diligentiori posita. Ulterius dicūt Tho. etiq; per diuisibilitatē ḋ mensura ipiq explicat. — Resp. Philu; loco citato, ḋ alii præceptores quātitatē explicare pertuat p̄rietatē, sicut ḋ per definitionē descriptiuā, non uero essentiale; diuisibilitas, ḋ rationē mensurē ipsi p̄rietatē ab essentia quātitatis dimanantes.

Argues 2: quod ut ratio a priori p̄rietatis quātitatis, est ipsius essentia: ita habet ratio mensurē: q̄. Prouo min. idea æqualitatis, ḋ æqualitas ipsi p̄rietatis quātitatis. sed harū est ratio a priori mensura; ideo cū una quātitas alteri æquali, l æquali est, quia ipsi smensuratur, l ipsi n smensuratur: q̄. — Resp. essentiæ quātitatis esse rationē a priori omnium p̄rietatis ipsius, ḋ n tātū omnium; sed potius ipsa extensione ordine ad se reddicabur. sic ex admiratiuo nimiū orituꝝ, ḋ ex selectiuo uolitiuū, quę admiratiuū esse sit hominis sitibitum, nec selectiuū subitatis spiritualis.

Argues 3: tempus est quātitas successiua; ḋ tamē ex extensione n habet omne tempus: q̄ extensio ordine ad se n est quātitatis sitibitiua. Prouo min. instans tempus est, ḋ tamē extensionē ordine ad se n habet, quia indiuisibile: q̄. — Dicedū instans nec quātitatē, nec extensionē esse, sed potius, seu terminū indiuisibilis unitatē, ḋ extremū partes, sicut punctū unienū partes quātitatis permanentis n dimittit diciturꝝ quātitas, sed ut realis partis ipsius.

mensura generationis materialis, quia generatio est successiuum motus: q̄ est hæc quātitas, quia cui suenit p̄rietas quātitatis, huius rationē habere debet. — Resp. instans n esse p̄prie mensura, nec motus instantaneū p̄prie mensurare esse, quia solū extensionē est mensura motus seu prius ḋ posterius: motus uero istantaneū n habet prius ḋ posterius. solū q̄ est punctū mensura, l quātitatis mensuratę. Alii aliter dicunt l dicit alia esse mensura forliter talis extensa, seu diuisibilis, alia uero talis scoalitus, ḋ trahitus dicūt; diuisibilis: sic punctū quātitatis permanentis n est forliter mensura, sed talis scoalitus, l trahitus, quatis abigio una scipit pars quātitatis, alia quę destruit. idē dicimus de istanti respectu extensionis partis.

Interrog: Argues 4: essentia quātitatis ab omni quātitate debet participari; sed extensio ordine ad se n participatur a quātitate discreta: q̄ n est quātitatis essentia. Prouo min. quātitas discreta est numerus ex pluribus unitatibus indiuisibilibus constans: q̄ ista n habet aliquā extensionē. — Resp. quātitatis discretę n habere extensionē constans mixtis ex eo, quod una pars sit alteri unita medio puncto ex extremitatis medio puncti, circuli indiuisibili; habet tamē extensionē discretā mixtis ex eo, quod una unitas ordine ad alia seruet: sic in quaternario numero ista unitas 2a præcedit ordine, ḋ ita 3a ista quę quarta, quę posterior est amnis tribus, ḋ hoc ordine constat extensio multitudinis, ḋ discretionis. ḋ quibus extensio ordine ad se saltē p̄rietas esse debet; unde omnis quātitatis species ea ipsa debet participare.

Replicabit: si quātitas discreta extensa esset, etiq diuisibili foret in plures tamē; sed numerus binarius v.g. n est diuisibilis: q̄. Prouo min. si binarius diuisibilis esset, posita diuisione, quælibet pars diuisa esset quātitas discreta, sicut quātitas constans taliter ut diuisibili, quod diuisione posita, quælibet pars diuisa manet quātitas constans: sed posita diuisione unius binarii n maneret quātitas discreta, quia quælibet pars, quia quælibet esset unica unitas quę n est quātitas discreta, ex ista ex pluribus unitatibus constat: q̄. — Resp. ḋ unus binarius duplex diuisibilis esse, duplicis unitatis, tamq; duplicis quātitatis constans, ex quælibet pars, l unitas separata esset quātitas continua. Quare n est necesse quod sit diuisibilis in plura ejusdē rationis. Quod autē quātitas constans diuisibilis sit, partes, quarū quælibet maneat quātitas constans, sibitit ex eo, quod quælibet pars quātitatis constans, suppositā diuisione unius binarii, ter duas unitates, ter se ordinatas, ḋ n unitas, manet quælibet sine illo ordine, quo duplex simul constituebat binarius, manet, quia, quælibet ut unica unitas, quę per se sola capax est sitibitudi alicuius unius, qui esse haliter, resultare debet ex pluribus unitatibus, ter se ordinatis, ḋ n unitis. Unde discreta quātitas dicitur ḋ n absolutē. constans, sed discretionis tantū, quia unius unius binarii, quia quælibet unitas, quę erat una unitas, ormis, ḋ absolutē duas unitates, æquales, inæquales, seu ordine maneat.

Argues 5: extensio partis etiq subitatis nequit. suenire quātitati, sic nec extra. suenit: q̄ n est sitibitum quātitatis; sicut enī sitibitum subitatis nequit. suenire quātitati, sic nec extra. Prouo nyc ant: q̄ initati diuisibili deus potest subitatis relinquere, quia erat extensa, q̄ ista ti qui; sed q̄ tali hypotesi, maneret subitatia q̄ illo istanti cū suis partibus extensis, sicut erat antea: q̄ Prouo min. partes subitatis q̄ istanti indiuisibili n ponit localiter moueri, nec aduersus quis dubitat recoli; motus enī localis nyc certius est: q̄ maneret extensa localiter, sicut ante: sed extensio localis supponit necessario extensionē ordine ad se: q̄. — 2: quātitas Eucharistico sacramēto amittit extensionē ordine ad se: q̄ n est de essentia quātitatis. Prouo ant: si ibi extensa foret, esset diuisibili modo; sed est q̄ diuisibili modo: q̄ maior patet, quia diuisibili esset ex ea quātitas diuisibilis est ex extensione qua habet. — 3: si ibi extensa foret q̄ ordine ad se, etiq q̄ ordine ad locū cū q̄ hoc nullus dicere debet: q̄. Prouo mai. si extensa esset q̄ ordine ad se esset una pars extra aliā: q̄ n ita nec penetrata cū alia: q̄ n occuparet eadē locū: q̄ extensa esset, ordine ad ipsā. 4: ideo quātitas extensa dicitur ordine ad locū, quia est extensa ordine ad se: q̄ si Sacramēto Eucharistico est sic extensa, etiq esset ordine ad locū.

Adhuc, licet aliqui dicat, hypotesi illa quimerica esse; alii autē omnes subitatis partes adpuris q̄ diuisibile stare; non tamē cas admittes, dicimus subitatis hyc casu n esse ibi, ubi antea erat, tamq; locō, quia cū ratio forlis occupādi locū sit ipsa quātitas, hac deficiente subitatia locū occupare nequit. Vide: subitatia hyc casu esset extra hyc locū, potens quę extra alia. n tamē esset extra ipsū circumscriptiue, sed extra illa terminata extensione, q̄ diuisibili modo, ḋ tamq; si n esset; loco; modo, quo angelus dicitur esse; loca n circumscriptiue, sed per modū ḋ proprie ipsius subitatis.

modo quo potest ipsius subitatis

Sic qcdus n dicitur esse ꝙ loco circumscriptive, sed totꝯ est ꝙ illo pericipuꝫ operationꝫ. = Ad 2u dicimus quꝫtatꝫ corporis Christi habere extensionꝫ ordine ad ꝑtes, & extra ꝑtes ꝙ ordine ad se, pdē quā divinitꝫ est n ꝙ ordine ad locꝫ, & ad statꝫ physicꝫ, sed ꝙ ordine ad unaꝫ ꝑtes, ex quibꝫ totꝫ. = Ad 3u dicendꝫ quꝫtatꝫ corporis Christi esse penetratꝫ cꝫ quꝫtatibꝫ hoīm ꝑ speciebꝫ sacramentalibꝫ, ideo qꝫ n occupat diversꝫ locꝫ; cæterꝫ licet hoīa n ꝓpatiatur cꝫ eo, quod una pars quꝫtatꝫ corporis Christi sit extra aliaꝫ ꝙ ordine ad locꝫ, quo ꝫlibꝫ localis extentio, ꝓpatitur tamꝫ cꝫ eo, quod unꝫ extra aliaꝫ habeat ꝙ ordine ad se quꝫ una aliaꝫ n attingit ꝑtes ꝓprias sed est ipsi unita totꝯ ꝓprijs extremitatibꝫ. = Ad ultimꝫ dicimus esse ero expsꝫ ꝙ ordine ad locꝫ esse ꝑfectꝫ subiectꝫ ad extensionꝫ ꝙ ordine ad se. quare ideo quꝫtatꝫ extenditur ꝙ ordine ad locꝫ, quia supponitur extensa ꝙ ordine ad se. cæterꝫ hoc n quat quod extensa ꝙ ordine ad locꝫ, ꝑper, ac est ꝙ ordine ad se, quia extensio localis est totꝯ naliter ipsi debita, & de qua divinitꝫ ipsi deficere nqᵗ. Sic ideo aliquā ens ignis combaret, quia ignis est, & tamꝫ divinitꝫ potuit n combure, sibi permanenteꝫ ignis.

Replicabis repugnat esse expsꝫ ꝙ ordine ad se habere qꝫ unꝫ ꝑtes extra aliaꝫ & esse ꝙ eodꝫ loco cꝫ illa: q cꝫ illa facit extensionꝫ ꝙ loco. Probo ant: repugnat esse unꝫ extra aliaꝫ ꝙ loco, & esse unꝫ trā aliaꝫ ꝙ loco, sed si haberet ꝑtes extra ꝑtes, aliquæ esset utraque pars extra utramque pertraheretur ꝙ eodꝫ loco: sed aliqꝫ extra unꝫ alia esset ꝙ loco, quia ꝑ dicta illo loco quꝫtatꝫ seruaret extensionem ꝑtium ꝙ ordine ad se. Minꝫ ꝙ eo quod una pars extra aliaꝫ sit. q. = Resp. quꝫtatꝫ corporis Christi esse ꝙ sacramento Eucharistiæ ad modꝫ substantiæ spiritualis, totꝯ scilicet, ꝙ tota hostia, & totꝯ ꝙ qualibet parte. sicut anima rationalis est tota ꝙ toto corpore & tota ꝙ qualibet parte corporis. Unde una pars quꝫtatꝫ cꝫ alia penetratur eodꝫ loco, & est extra ea ipsaꝫ ꝙ ordine ad locꝫ. Atamꝫ cꝫ hac extraneitate & penetrabilitate ꝙ ordine ad locꝫ compatitur unꝫ extra aliaꝫ esse ꝙ toto, & ꝙ ordine ad se, quia est extraneitꝫ & extraneitꝫ ꝙ diversa ratione. Quare una pars extra aliaꝫ est ꝙ loco quasi specificative, & ꝙ ordine ad ipsaꝫ quꝫtatꝫ partes, & ad totꝯ. n tamꝫ una extra aliaꝫ est ꝙ loco reduplicative, & ꝙ ordine ad ipsaꝫ. Sic similꝫ dicendꝫ est de quꝫtate Christi Dni penetrata cꝫ quꝫtate lapidis sepulchri.

Dubiꝫ: an substꝫtia materialis ꝓpriori ad quꝫtatꝫ habeat ꝑtes entitatiue distinctꝫ, & extensꝫ?

Aliqua notantur, sententiæ quæ referuntur. Sec. 1a.

Non ꝓcedit dubiꝫ de substꝫtia spirituali, quia omnibꝫ ut notꝫ hoc convenit ꝑtibꝫ esse quæ ꝙdivisibiles, ut anima rationalis. solꝫ ꝙ dubiꝫ est de substꝫtia materiali. Unde notandꝫ ꝑtes aliæ metaphysicæ esse, ut animal & rationale vel respectu hominis, quæ solꝫ virtualiter distinguuntur a ꝑte rei & non formaliter metaphysice per se: aliæ dicuntur ꝑtes physicæ, ut materia & forma respectu compositi, quæ, nullꝫ dubitat, realiter esse distinctæ. aliæ dicuntur ꝑtes integrales, quæ totꝯ integrale ꝓponꝫ. ut caput & pes respectu corporis. cæterꝫ notandꝫ ꝑtes integrales ꝙduplici differre esse; aliæ homogeneæ; aliæ autē heterogeneæ. primæ ꝙ est eiusdē rationis, ut duplex pars carnis; 2æ vero diversæ rationis, ut caro & os. De his ꝑtibꝫ integralibꝫ 2æ homogeneis, quæ heterogeneis, dubiꝫ ꝓcedit. An, scilicet, substꝫtia, quæ sub quꝫtate capitis est, ꝓpriori adipsaꝫ realiter entitative distinguatur a substꝫtia, quæ est sub colli quꝫtate?

substꝫtia habere ꝓpriori ad quꝫtatꝫ

substꝫtia habere ꝓpriori ad quꝫtatꝫ

Quibꝫ positis 1a sententia tenet substꝫtia esse nullas ꝑtes integrales actu & realiter & entitative distinctas habere: sic Albertꝫ magnꝫ, Burgdꝫ, Capreolꝫ, Scotellꝫ, Vazquez, & patres Complutenses. Cæterꝫ ꝑter ipsos est dicendꝫ aliqua: quia aliqui dicunt substꝫtia n solꝫ esse ꝓpriori ad quꝫtatꝫ, verꝫ etiam ꝙ est sibi illas ꝑtes entitative distinctas n habere. alii vero asserunt substꝫtia sub quꝫtate ꝑtes entitative distinctas habere. 1a sententia docet substꝫtia esse ꝓpriori ad quꝫtatꝫ habere ꝑtes integrales entitative distinctas, & est communis ꝑter thomistas & nominales. cæterꝫ ꝑ ipsos aliquod est dicendꝫ; nā aliqui tenent substꝫtia ꝓpriori ad quꝫtatꝫ n solꝫ ꝑtibꝫ distinctione verꝫ etiam ꝙ existere habere, taliter ut debito loci spatio correspondaret substꝫtia capitis, ac substꝫtia colli: sic Cobo, Izquierdo, Pontius & Comptonus. alii dicunt habere existere n quidē localē, sed entitativē: ita Suarez & alii. Aliqui vero solꝫ distinctione entitativa ꝑtibꝫ cedꝫt. Vadē n quo modꝫ. Minior est ꝑter authores 2æ ꝑtis. Unde sit

Nostra Conclusio. Sec. 2a.

Substꝫtia materialis ꝓpriori ad quꝫtatꝫ habet ꝑtes integrales entitative distinctas, n tamen extensas. Duplex ꝑs 1ª sit assertꝫ: & quoad 2m ꝓbatur: substꝫtia quæ est sub quꝫtate manus, per se ipsa distinguitur a substꝫtia, quæ est sub quꝫtate brachii: q ꝓpriori ad quꝫtatꝫ distincta est entitative ab alia. Probo ant: substꝫtia manus n per quꝫtatꝫ, sed per se ipsa est ens: q per se ipsa est una & alia entitative distincta, ex unitate per quæ unꝫ ens ab alio distinguitur, sit passio ad rationē entis subsecuta: q & a substꝫtia brachii.

Contrabꝫ: constitutiuꝫ & distinctiuꝫ alicuius rei sunt idē; sed quꝫtatꝫ n est substꝫtiæ constitutiuꝫ: q nec ipsiꝫ distinctiuꝫ ab alia substꝫtia. q n per aliud sed per se ipsa, ab alia distinguitur. = 2: distinctio unius ab alio ꝓbatur ꝙ eo, quod una ꝛꝛ sit talis, qualis alia n est; sed substꝫtia manus per se ipsa est talis, qualis n est substꝫtia brachii: q per se ipsa distinguitur a substꝫtia brachii. = 3 separatio realis est signꝫ evidens distinctionis realis; sed substꝫtia manus aliquando a substꝫtia brachii separatur: q ab ipsa realiter & entitative distinguitur. = si aut dicas hoc casu ꝛꝛ separari quꝫtatem manus a quꝫtate brachii, & ratione huiusꝫ unꝫ substꝫtiæ ab alia esse distincta. = Contra est primo, quia ista ratio supra posita urget, scilicet, quælibet ꝛꝛ per se ipsa ab alia distinguit. 2, quia Deus potest seruare quꝫtatem manus separando substꝫtiam, per se ipsa annihilando, & alia substꝫtia seruando, uti videtur ꝙ sacramento Eucharistiæ, ubi quꝫtatꝫ sine substꝫtia manet: sed tali casu substꝫtia manus n separaretur, nec distingueretur ratione quꝫtatis, quia ista maneret unita brachii quꝫtati: q.

Dices hoc casu quꝫtatem manus manere discontinuam ꝙ a brachii quꝫtate, ideo quæ ratione ipsiꝫ adhuc distingui a substꝫtia brachii. Sed contra est quia quꝫtatꝫ manus hoc casu adhuc uideretur continuata cꝫ brachii quꝫtate, sicut antea erat. q. sicut quꝫtatꝫ eucharistica unita & continuata manet, substantia panis separata: q. = 2: quia substꝫtia manus separaretur per annihilationē & seruationē, sed sic separari nequit ratione quꝫtatis permanentis: q.

Complutenses vero asserunt substꝫtiam manus a substꝫtia brachii distingi esse distinctione potentiali, ratione cuius separabilitas est ab ipsa. Quare

ipii dicyt subtgtia actu ab alia separatq actu esse ab ipsa realiter distinctq, dy tamq ipsi negarent ut separabilis tgtq, ty dicit distinctionē potētiale, seu poq, ut ab alia distinguatur. Si enq (asserit ipse) n repugnat unita, dstincta desinivi, dist. continuari, sicut n unita univi, cum ipsa plicatiq erit, actu idgnecta poni distingui, dstincta dicari poni.

In primis hoc solvo quat concedit subtgtia actu separatq habere distinctionē reale entitatiuq ab alia subtgtia: dsubtgtia aliquado talq persequipsa dideo debet a quatitate erit realiter entitative distincta ab alia. Deinde huius solutionis auctores ponit distinctionē reale actuale, iter relationē dy damētq, quia quatitas est separabilis a subtgtia, relatio quae a fundamēto: dsi una pars subtgtiq ab alia separari valet hoc n pura distinctionē potētiale, sed actuale quat. 3, quia reloquit illud: separatio realis est nomq distinctio nisi realis n solū denotat rē pervenire ad actualē distinctionē, dy actu ab alia separatur, sed ex quo actu separatur iterum ipsa quae separationis esse actu drealiter distincta, quod distinctio realis actualis cognoscitur a posteriori per separationē actualē. Quare quod ipsi separabilis, actu realiter distinguuntur, ut sitat, rebus unitis, drealiter distinctis: sic quo tot manus unita quatuor braquii est tot ab ipsa separabilis sunt actu abillo unita

liter distinguatur ab illa: dsi Proinde any: tuc casu eadē entitas posset existere, dn existere. sed existere, dn existere repugnat: dsi Proinde mai. ty casu eadē subtgtia existeret quae permaneret, existeret, alia dab ipsa separata, destructa n existeret; sed subtgtia n destructa erat antea eadē cu existit: dsi eadē subtgtia potest existere, dn existere simul. 3ti: Evolutionis aduersarius sequeretur eadē subtgtia nūq existia phisice per se variari phisice; sed existia phisica rei negat variari phisice: dsi Proinde mai. subtgtia manus Va. existia liter phisice est est eadē subtgtia braquii; sed realiter phisice ab ipsa distincta: dsi haberet distinctq existia phisicq. ✠

dicta solutione sequitur, quod quotes ab occeano auferas aquas quotq, totiens distinguatur ab ipso dn vere illa tres conjugas totiesq eadē totiesq se cu tota occeani aqua; sed hoc ingens videtur somniū: dsi = quia ex proq quae ponit separari, dseparata uniri, dico quod unita iq nō realiter distincta. Quare n mirū quod separari ponit: sic quatitas ✠ aduersarius habet partes unitas, quas dicontinuari valet. n tamq habet partes idistinctas quae ponit distingui. = Nec ipsa hoc obstat ex illa quotione resultare idividuū aquae aduenientis dprogressu ty: ultra dividuū resultare dividuum, quia individuum remota res valeb ex pluribus partibus realiter distinctis, seu realiter distinctis.

Alii respondet, quod dy sit separao iter manus dbraquii, sola quatitas, dn subtgtia separatur. Sed contra est: quia est ponere materiale subtgtiq, ac si esset spiritualis; quia etiq dy manus separatur a braquio, ama rationalis quae illa formabat, n separatur sed permanet dividuitis, licet quatitas separetur. Deinde illa quatitas, sine subiecto subtgtiali esse dhoc naliter, quod dici nequit: ty quia casu, quo sacerdos dividq sectra ret hostia, tpe subtgtia panis dimidietatis hostiq separaretur ab alia, quia aliq suerteretur subtgtia, alia dimidia remanēte: dsalty aliae dividuitis separari valet: dest distincta.

Aliqui dicyt, subtgtiq esse habere partes entitatis, n vero partialitatis, seu distinctionē ipsarū, nisi ratione quatitatis. Sed contra est: nq videtur habere entitatis partes, dn partialitatis ipsarū esse est hactenus habere id, quod extra ratione quatitatis invenitur. Sed contra est, quia ex dicto stat subtgtiq esse n solū habere entitatis partes, sed etiq ipsarū partialitatis distinctionē, nq quod est verū eius, per se ipsū est ab alio distinctū. Unde n subtgtia esse habet entitatis partes n per aliud, sed ratione sui, ratione entitatis earum habet ipsarū distinctionē. ty quia n solū quatitas est abalia, cui manet unita, separabilis, sed etiq una subtgtia ab alia subtgtia. Quare omnibus rationibus inpositis hoc valet impugnari tolo.

Quod autē subtgtia n habeat apriori ad quatitatē partes extensas, sic patuit: extensio partis jordine ad se (nq localis abomnibus subtgtia negatur qtē quatitatis) est effectus forlis, dprimarius quatitatis, ut vidimus in procedēti quotione. sed effectus forlis quatitatis nequit inesse subtgtiq apriori ad quatitatē, quia effectus forlis formaq repugnat ante ipsā formaq: dsi subtgtia esse haberet extensionē partis jordine ad se, n subtgtia, sed quatitas esset, quia quatitas jesse talis tribuitur per extensionē partis jordine ad se: Esse n habet nisi extensionē.

apriori ad quatitatē habere partes extensas entitative, n vero extensione accidentali, dquatitativa, quae quaenita a quatitate. = Sed contra est: nq extensio quatitativa jordine adē est aliud qua unq partes extra aliq esse, ipsi que unitas tgtq ty extremitatis; sed n subtgtia haberet partes n nisi distinctas, sed extensas, una extra aliq esset dn esse unita ty se tota, sed pones extremitates aliarū n esset esset extensa ex tales partes: dsi esset extensa qua titative. = Nec dicere valet, quod extensio quatitativa est cui jpenetrabilitas dextensio localis debetur; n nisi ex habet extensio entitativa subtgtiq. = Contra nquid est: ideo enq quatitativa extensioni jordine ad se debetur ipse penetrabilitas dextensio locali, quia pars extra aliq ipsi que tgtq unita ty extremitatis exigit occupare distinctū locū, a quo aliq expellit est que ex ipsa jpenetrabilis, quia extra illa; sed subtgtia extensa jordine ad se, haberet partes, quarū quatibet extra aliq foret, ipsi que ty extremitatis unita: dq

2q ratione quatiq nec impugnare valet ex quo subtgtia apriori ad quatitatē extensionē haberet, sequeretur n subtgtiq, sed quatitatē esse etiā jelecta, quatitate jsubtgtia, subtgtia quatitati esset. sed aliud adhuc inpositū quatitate, subtgtia n quatitas, sed subtgtia est: dq Proinde mai. jelecta iq jsubtgtia quatitate, illa extensionē habet: dq si, quia ex quo qtē quatitatis extensionē haberet, sequeretur, quatitatē esse, etiq hoc sequitur inpositū quatitatē. = Ruimus jelecta iq quatitate jsubtgtia, ipsi que iq dmunicata extensione, quae est effectus forlis quatitatis, subtgtiq n quatitatis, sed quotq esse: sicut dmunicata albedine pariete, iste n albedo, sed albus dicitur. Attamq si subtgtia, n a quatitate, sed a se extensionē haberet, n solū quotq, sed quatitas esset, quae effectus forlis quatitatis, n nisi a quatitate esse valet, sicut effectus forlis albedinis, n nisi ab albedine est.

Argumenta Solvuntur Sectio 3a.

)) Argues primo ex Philo praphore, qui 2 strā gentes cap. 65 jquit: remota quatitate, omnis subtgtia jdivisibilis est.)) Vide repetit 2. p. q. 30 arc. 1. Ulterius quodlibeto 9. q. 4. arc. 2 ne: diversitas autē partis n potest jdeligi in)) materia n jelecta divisione, nec divio n jelecta dimensione: quia subtgtia, quatitate subtata, remanet)) jdivisibilis. etiq 3 p. q. 76. arc. 3. jquit: manifestum est autē, quod nara subtgtia tota est subqualibet parte)) dimensionis, sic quotq retinetur: sicut sub qualibet parte aeris est tota nara aeris, ita dsub qualibet parte)) panis est tota nara panis. Quae verba, dsupra relata videtur aperte suggere veritatis opinionē stranjs. constat verba dictū Thomae esse jdeligenda de subtgtia apriori ad quatitatē ty forliter quia radicaliter. tn vere apriori ad ipsa forliter progerit; nquid ista dicyt subtgtiq habere partes entitatis distinctas apriori ad quatitatē forliter tales. Caeteri illas sic distinctas habet per ordinē ad quatitatē, dsicut et ipsius radix. sic etiq adversarii prādictus authoritatē explicat, loquēdo de principio jdividualionis, assendo materiā, ty quod quatitatē radicat esse principiū jdividuationis.

Non aute dicimus substatiã, quãtitate remota n esse diuisibilẽ diuisibilitate nali, ꝙ forte, quia ista diuisibilitas est effectꝰ quãtitatis, ꝙ peruenit ad actꝰ per diuisionẽ, ꝙ minuitatis, substatia aute ꝓpriori ad quãtitatẽ, ꝙ minuitate caret. Solꝰ Zeit dicit inultã diuisibilitate absolutã, ꝙ tꝛaiectedalẽ, ipsa q̃ diuisionẽ reali entitatiua, ꝙ separabilitate unius partis ab alia. ꝙ licet substatiã diuersitatẽ neget, n est ꝛeligenday de diuersitate absoluta, ꝙ tꝛaiectedale, sed de diuersitate forti, ꝙ naturali, seu de illa, quã per tantã diuisionẽ cognoscitur, ꝙ per separationẽ ꝛꝛ contactꝰ plurꝫ ꝙ nale. = Ad ultimã uerba dicimus, Arislicꝰ ꝓpriore loqui de nara substatiã homogenea essentialiter, ꝙ mephisice, quia essentia mephisica aeris, ꝛꝛ uatur, qualibet ipsius parte, sicut essentia adequata panis, qualibet parte panis; n uero de ipsa substatia entitatiue, ꝙ integraliter, quã una pars est ab alia diuisa ꝓpter rationẽ ꝛꝛ proportꝫ.

Replicabit diuus tho. allegatꝰ, ultimo loco))) ibi, quit nõ corpꝰ christi Oni esse subspecieby sacramentalibꝫ totꝰ, tota substatia ꝙ tota quãtitate, ꝙ totꝰ sub qualibet quãtitatis parte,))ꝙ ad modꝫ substatiæ, sicut qte ꝛꝛecratione, ipse dicit, substatia panis esse tota sub qualibet parte quãtitatis. ꝙ substatia panis partes integraliter diuisas n habet; aliter ꝛꝛ unã uni quãtitatis parti corresponderet, ꝙ ꝛꝛ alia alteri. = Ꝛ: ideo substatia ꝓpriori ad quãtitatẽ n habet diuisibilitatẽ forte, ꝙ nale, quia hãc est quãtitatis effectꝰ; sed etiã diuisio partꝫ integrãꝫ est effectꝰ quãtitatis. = Ad ꝛꝛ dicendꝫ, substatia panis, qte ꝛꝛecratione, ipse tota, sub qualibet quãtitatis parte totalitate essentiali, ꝙ specifica, n uero integrali. Nec ex eo, quod modꝰ essendi corporis christi sub quãtitate eucharistica comparet ꝛꝛ modꝫ essendi substatiæ sub quãtitate, sequitur esse omnimoda paritatẽ, aut ꝙ omnibꝫ ꝙuenire, sufficit ꝙ quod aliquo ꝙueniat, ꝙ quãtꝫ corpus Oni est totꝰ, tota quãtitate ꝙ totꝰ, qualibet parte ipsius, ni tota substatia panis antea erat, tota quãtitate ꝙ qualibet parte; cæteꝛꝛ hãc diffꝛa seruata, quod corpꝰ dñi Oni est sub qualibet parte totꝰ totalitate essentiali, ꝙ integrali; substatia uero panis erat, qualibet parte tota totalitate totꝰ essentiæ

* Si aute dicas Ꝛ. hoc modo dicendi etiã paritꝫ, quãtitas accentis Ꝛ quãtitate locata adduci poterat, quia quãtitatis etiã est tota totalitate essentiali, ꝙ specifica sub qualibet parte loci: Admittimus etiã paritatẽ afferri posse, ꝙ quãtitate ex quo nullꝫ ꝙuenientia ꝛꝛa nos adducit adducitur. Ex quo enꝫ assignetur, ꝙ substatia paritas, n ꝛꝛtur, n ponꝫ alia assignari ꝛet. Ut uero soluo ig data clarius pateat adduco alia uerba diui thom., qui ipsã ꝛformare uidetur.))tur. in opusculo de nara materiæ cap. 5 his uerbis: tota forma ignis ꝛꝛ totalitatẽ suæ essentiæ est sub qualibet))parte materiæ, ꝛꝛ tota definitio ignis cuilibet eius parti ꝙueniat. *Ulterius q. de anima arc. 20: si quæ forma))dividitur ad diuisionẽ ꝛformi, ꝙ quæritur, utrꝫ sit sub qualibet parte corporis tota? si accipiatur per comparationẽ))ad partes quãtitatiuas, n est tota, qualibet parte, sed tota, ꝙ toto, ꝙ pari, ꝙ parte. Si aute quæratur de totalitate, quæ))pertinet ad speciẽ? sic tota est, qualibet parte. Suæ uerba clare denotãt solutionẽ apponẽdã = Ad ꝛꝛ uero dicimus diuisionẽ quãtitatiuã ut sic partꝫ integrãꝫ nec dicere esse effectꝰ quãtitatis, nec substatiæ, sed ab utroque præcidere. solꝰ ꝙ diuisio accentis partꝫ integrãꝫ accentaliꝫ est effectꝰ quãtitatis, sicut effectꝰ substatiæ diuisio partꝫ integraliꝫ substatialiꝫ.

Arguꝛ Ꝛ: si substatia ꝓpriori ad quãtitatẽ haberet partes integrales diuisas, ex ipsis resultaret aliqua ꝛporitio; sed nulla ꝛporitio est ex ipsis assignabilis ante quãtitatẽ: ꝙ maior, stat quia esset diuisa, ꝙ ꝛse unita ad unã ꝛponendã. Probatur minor: illa ꝛporitio (essentiali, ꝙ accentalis) foret, sed nulla ex his ualet esse: ꝙ nulla. maiar. stat minor, quia essentiali, quæ ꝙ dicitur, resultat ex subiecto, ꝙ forma substatiali, taqua ex poa, ꝙ actu; nulla aute ex partibus integralibꝫ se haberet ut subiecta, ꝙ forma alterius. nec accentalis esse ualet, quæ Ꝛ ostenditur, quia ista ex subiecto substatiali, ꝙ forma accentali resultat; ante quãtitatẽ uero, quæ est ꝛꝛ accens, nulla est forma accentalis, ex qua talis ꝛporitio resultet. = Ꝛ: materia substatialis ꝛꝛ ꝛse n habet partes diuisas, ꝙ unitas: ꝙ Probo ant: ꝛ. si illas actu diuisas, ꝙ unitas ex ꝛse haberet, ꝓpriori ad formã, ꝙ quãtitatẽ hoc ipsi ꝙuenire; sed hoc repugnat esse: ꝙ Probo min. materia ꝓpriori ad formã, ꝙ quãtitatẽ nullã actu habet, sed est pura poa; sed omnis diuisio Ꝛ. philꝫ ꝙuenit ab aliquo actu: ꝙ ꝓpriori ad formã, ꝙ quãtitatẽ n habet partes actu diuisas. = 3: quia si ex hoc ꝛse haberet actuales partes diuisionis, ꝓpriori ad quãtitatẽ indivisa foret; sed materia solꝰ ꝙ individuatur a ꝛngulatione quãtitatis: ꝙ Ad ꝛꝛ dicimus ꝙ esse ꝛporitionis essentiale, ꝙ integrale, ꝙ accentale. Essentialiter essentiali, quæ Ꝛa ꝛpliter dicitur, resultat ex subiecto, ꝙ forma substatiali, taqua ex subiecto, ꝙ actu, ꝙ poa, taliter, quod forma sit actus detrans materiam poa: sic ex corpore, ꝙ anima rationali resultat ꝛporitio essentialis. Accentaliter, quæ dicitur Ꝛa ꝛpliter, resultat ex subiecto, substatiali, ꝙ forma accentali, uti ꝛcretꝫ alboy ex pariete, ꝙ albedine. Ulterius datur ꝛporitio integralis, quæ præcedit ab eo, quod substatialiter, ꝙ accentaliter sit. Suare ꝛter partes integrales, substatialis dicitur componi ex ꝛporitio integralis substatialis, ꝙ ut Ꝛa ꝛporitio ꝛꝛ quid; ꝛter partes autẽ quãtitatis integrales, ꝙ accentaliter dicitur ꝛporitio integralis accentalis, potest quæ uocari componi Ꝛa ꝛꝛ quid. ꝙ sicut aduersarii dicunt ex partibus integralibus quãtitatis resultare totꝰ integrale media compositione, licet una pars n se habeat ut forma ꝙ actus alia detrans; quia ista ꝛterse unita, ꝙ ordinata ad componendꝫ totꝰ integrale, idẽ ꝙ nos dicimus de partibus substatialibus integralibus.

Ad ꝛꝛ ꝛep duplici uia ꝛpondeꝛꝛ ualet. I allerendo materiæ ꝓpriori ad formã, ꝙ quãtitatẽ habere actus entitatiuus, licet n formãꝫ; ideo quæ sufficienter ratione illius distinguit a quocunque alio, habere quæ actuales distinctiones; I allerendo philꝫ significare uerum ab aliquo actu connotatum, I forliter, ꝙ recto ꝛportato. Suare Ꝛ. hãc solutionem, materia actuales distinctiones dicit per ordinem ad actus formæ substatialis, ꝙ quãtitatis, ꝙ quas connotat. ex dictis soluo ad ꝛꝛ ultimã, materiam individuari per ꝛngulationem quãtitatis, quæ connotat I dico, Ꝛ. hãc solutionem, ratione actus entitatiui distinctionis numeriæ dicere a quocunque alio. ꝙ quãd adversarii fatentur materiam esse actu distinctam a forma, sicut a quocunque alio; sed n est sic a forma distincta per actus formæ: ꝙ per se ipsa.

Replicabis: si substatia ꝓpriori ad formã substatialẽ ꝛporitionem integralẽ haberet, hæc esset ꝛporitio, Ꝛa ꝛpliter, ꝙ ꝛporitio essentialis; ꝙ ex hoc ꝛꝛ n dicamus, nec ꝛꝛ dicere debemus. Probo ant: compositio integralis substatialis tuncunque prior esset ꝛporitione essentiali, quia ista a forma ꝙueniret, illa quæ ante formã esset; sed ꝛporitio, quæ prior est essentia li, ꝓpriori titulo Ꝛa dici debet, quã essentialis: ꝙ Ꝛa ꝛpliter. = Ꝛ: si materia esset totꝰ integrale, sicut ꝙ forma materia li, ex illis unus perse essentiale resultare n ponet, quia ex duobꝫ essentibus ꝛpletis substantialibus requit resultare unus perse essentiale, ꝙ substantiale: ꝙ

Ad ꝛꝛ dicendꝫ quod, licet ꝛporitio essentialis posterior sit ad integrale substantiale, quæ datur ex parte materiæ essentialis tamen dicitur Ꝛa ꝛpliter ꝙ integralis totꝰ Ꝛa ꝛꝛ quid, quia integralis n est ista ꝓprie ꝛporitio, ac essentia li, quia ista ex actu, ꝙ poa, ex materia, ꝙ forma resultat, illa autẽ n nisi ex partibus ꝛperse ordinatis, quarꝫ unã la se habet ut actus, nulla quæ ut poa. Ad ꝛꝛ dicimus quod licet ex duobꝫ ꝛporitis absolute substantialibus, nullo quæ modo ꝛperse ordinatis ad aliud componendꝫ unꝫ perse resultare n ponit, optime tamen si ordinentur ad aliud Ꝛa ꝛporendã, ubi ꝛpremi exigit: præsertꝫ ꝛꝛ quod libet ꝛporitis, ex quo resultat aliud, ut ducenta linea: sic ex quãtitate, quæ totꝰ integrale est, ꝙ ex ꝛporito essentiali resultat unꝫ perse: sic etiã ex ꝛporito qui nara, ꝙ ex subsistentia unꝫ perse conurgit, scilicet, ꝙ ex suppositi. ex aduertendo tamen, quod, quãdo compositis aliquod ad aliud ꝛponendã ordinantur, a forliter n dicit ordinem ad illud ꝛꝛ quod forliter dicit esse totꝰ, sed quæ rationem partꝫ subdit.

Replicabis: materia est principium entis naturalis; sed hoc est omnimode ꝛplex, omnem excludens ꝛporitionem: ꝙ ꝙ integralem. = Neo: principium entis naturalis excludere compositionem essentialem, quæ est n uero integralem, quia ista compatitur ꝛꝛ rationem partꝫ ꝙuinca. = Dicꝛ: substatia si substatia

materialis partes integraliter distincta haberet apriori ad quantitatem, etiam partes etherogeneas; sed hoc non, nisi ratione accentus habet: q. Primo min. capud, manus &c. sunt partes etherogeneæ corporis, & materiæ, sed hoc non habet, nisi ratione quantitatis: q. Primo min. distinctio manus a capite, nihil ad eam quod manus distincta figura, ac capud, habeat, sed distincta figura habere ab accentu provenit: q. 2. substantia carnis dista esse ab ossi substantia, nihil ad eam, quod caro sit lenis, durius quæ os; sed substantiam esse duram, & lenem, ab accentibus provenit: q.

Adhuc dicimus substantiam habere figuram manus, capitis, ab accentibus provenire, & non a re ipsa figuratæ esse: Adame substantia manus, & capitis etherogeneæ esse, nihil ad eam, quod substantia talis rationis, & entitatis sit quod exigat accentus; tali dispositione, & figura, qualia non exigit substantia manus, quia illa exigit talem originationem exactam ad distinctas operationes, & ministeria, ac substantia manus. = Et dicitur solum ad hoc patet, duritiæ, scilicet, lenitatis, & mollitiæ ab accentibus esse; cæterum substantia carnis ab ossi distinguitur, quia est talis rationis forsit, quod exigat accentus talis duritiæ & lenitatis;

Replicabit: Quia ~~Idem substantia~~ substantia habet, maxime ut ratione illarum esset capax recipiendi partes distinctas quantitatis, & aliorum accentuum; sed ad hoc non exigitur distinctio partium substantiæ: q. Primo min. si ad recipiendas partes distinctas quantitatis exigeretur ex parte substantiæ distinctio partium, etiam exigeretur ex parte substantiæ, ut ad recipiendam extensionem partium quantitatis, sed hoc non dicunt adversarii: & nec ipsi dicere debent = quia ad recipiendam aliquam effectum forsit, non debet subjecto præponi illius effectus forsit similis: & ad recipiendas distinctas partes, non debet subjecto præponi illius requirebatur, etiam ampla rationalis partes distinctas habere, ex eo recipiat partes distinctas quantitatis: ~~&~~ & hoc non obstante, ampla indivisibilis est, etiam & substantia materialis. ~~&~~

Ad 1m dicimus extensionem partium, quia effectus forsit quantitatis est, non præsupponi ad quantitatem, ac effectus forsit forma ante formam non debent præsupponi: adame distinctio partium substantialium non est effectus forsit quantitatis, & ideo quæ potest supponi ante ipsam, immo debet, ut substantia quilibet substantia partes quantitatis corrumpendæ, quia distinctio partium substantialium sufficiens est ad recipiendas partes quantitatis distinctas, & extensas, quæ præexigatur illa extensio partium. = Ad 2m dicimus distinctionem integralem accentualem non esse effectus forsit similis uniuscujusque, nec cujusque speciei, ac est distinctio integralis substantialis. = Ad 3m dicitur anima rationalis esse indivisibilis & forsitter spiritualis, & ideo quæ capax & habendi partes extensas, adeo ratione quantitatis. Quare ipsa quantitatem recipere valet absque ipsius animæ distinctione, quia ipsa recipit quæ sibi extensa. substantia vero materialis, quia recipere nequit quantitatem, quæ sibi extensa, ideo per prius partes distinctas haberi debet, quas se extendat. ~~&~~

Argues 3: si substantia apriori ad quantitatem partes distinctas haberet, apriori ad ipsas illas extensas haberet ordinem ad se: hoc negamus: & 2m negari debet. Primo mai. si haberet partes distinctas, illas haberet unitas medio aliquo ejusculo, & indivisibili: & extenso, cujus quantitatis non sistat aliis, quæ habere partes unitas medio ejusculo indivisibili. = Resp. & esse unionem partium in medio ejusculo indivisibili & cujus extremitates, & se totas. La unio facit extensionem est quæ aprioria quantitatis, dicitur quæ pure & ide quæ non venit substantiæ apriori ad quantitatem. 2a vero venit substantiæ quæ nulla extensionem facit ad quam exigitur, quod una pars extra aliam sit, ipsi quæ unita totis suis extremitatibus, atamen cum substantia apriori ad quantitatis mollitiem caveat, nullum impedimentum habet, ut una pars alteri & se tota uniatur, ideo quæ extensionem non habet: sic materia, forma substantialis uniuntur medio ejusculo indivisibili, qui faciat extensionem, & entitatis gli ipsius substantiæ

Argues: Item partes substantiæ deberi ejusculo indivisibili: & ratione illius non potest uniri pars A parti B & se tota & hoc, quo, illud ejusculum, quia indivisibile non adæquat partes A, quæ ulterius divisibilis est: & ipsa & se totas non redit unita. = Resp. ejusculum illud indivisibile quod non est quantitativum, sed substantiale, quod est ideo ad nexum, unionem quæ extremorum indivisibilis, scilicet quarum ~~partes~~ unionem non adæquare entitative partes unitas, quia entitas illius non dicitur aptæ substantiæ, sed substantiæ nexus & unio. Veritive vero ipsa adæquare, quia illa & se tota, & me contingendo alteri, quia ex mollitiem non habeat, nec extremitates habet aptæ loquendo, ideo nihil impedit quod ipsa tota uniatur alteri ratione nexus indivisibilis, sicut materia, forma substantiali unitur & se tota & ratione nexus indivisibilis. = Ad dic adæquare totas partes unitas, non eo, licet non ita quod

Si partes substantiæ essent unitæ, non confuse, sed ordinate forsit: q una non esset extra aliam: q extra illam: & non & se totas, sed partes extremitatum. La 1a patet, quia si quælibet extra aliam esset, non ordinate sed confuse esset, sed una cum alia confusa. Ans aute quatur: saltem essent unitæ, ut substantia capitis esset mediate unita collo, & media tè brachio: & sic non confuse, sed ordinate forsit: 2. substantia, quæ staret extribus partibus, non posset habere unionem prædictam: q. Primo ans: pars A non B. vg unita & se tota cum parte A, non esset ulterius unibilis cum parte C, sed si daretur unio partis & se totas, pars B non solum uniretur & se tota cum parte A sed simul cum parte C: q talis unio quimerica est, substantia. minor ab adversariis probatur. maior vero quatur: pars B unita & se tota cum parte A non esset simul unibilis cum alia parte distincta a parte A; sed pars C est distincta a parte A: q Primo mai. quia unita parte B. & se tota cum parte A exhauriretur tota unibilitas passiva partis B. & non esset simul unibilis cum alia parte distincta a parte A. = 2. quia si pars B esset unita & se tota cum parte A, simul que cum parte C, esset unita & se tota, uti supponitur, cum parte A, & non esset; sed esse & non esse unita & se tota cum parte A, quæ mentiri, & repugnat est: q. Primo mai. quoad 2am partem: pars B esset unita & se tota cum parte A, distincta a parte B. sed esse unita & se tota cum alia parte, quia non est pars A est non esse unita & se tota cum parte A: q. minor. stat, quia pars C negat partem A, sic ~~parte A esse unita~~ unio hujus partis C cum B negat unionem cum parte A. = 3. corpus adæquate & totaliter circumscribi ab uno loco, nequit simul circumscribi ab alio: & pars adæquate & totaliter unita cum una, nequit simul cum alia uniri. Primo stat: ideo & se est verum, quia quid quid est localiter illius corporis manet adæquate intus, & exhauritur ab uno loco; sed si pars B & se tota uniretur cum parte A, quid quid est unibile a parte B adæquate exhauriretur, & sineretur ab unione illius cum parte A: q.

Resp. ad 1m apriori ad quantitatem esse omnes partes substantiæ immediate unitas, & non gradato ordine, quo adveniente quantitatis, scilicet, non ordine, quo partes quantitatis sese habet; quoniam quantitas cum mollitiæ habeat, penetrandi ut & ipsius partes, ita ut una pars resistat alteri, nec ipsa & se tota, togeri potest, sed pars extremitates. Quare pars B quantitatis & ulterioris extremitatis immediate unitur cum parte A, & & posteriori extremitatis immediate cum parte C. atame respectu partis B tota una unitur mediate, medegle scilicet, parte C. Cæterum inter partes substantiæ, mollitiæ & resistentia carentibus inter se, ne & contingit. sed subsistendo immediate & se tota alteri, sine contingere, & uniuntur, sicut substantia capitis immediate brachii substantiæ uniuntur, qui huic immediate unitur resistat substantiæ colli, quia mollis non est unita & in unione materiæ cum forma, & entitatis quæ cum ipsis substantiæ. & dic pte A ee immediate unita pti B & mediate C quod non sufficit ad extensionem, ad quam talis exigitur ordo, sic

Ad 2m dicendum, quod, unita pars B. & se tota cum parte A exhauriretur tota unibilitas passiva partis B respectu partis A, & non ad eo respectu alterius partis. = Ad 3m non resp. Ad quæ vero quationem maioris non resp. partes B esse unitas & se totas

Dic una pars esse immediate unita parti B. & mediate parti C quod non sufficit ad extensionem ad quam exigitur talis ordo inter partes, ut una alteri unitatem & se extremitatis ipsius

Inniges: ut quæ substantia unitas, fiat ita adæquet ut quod.

Unde dep ha dimpli plano by seu ni forn qui sup habitud latera hoc lin tur. In quam p

22

Cy parte C n dicere esse unitq cy parte A nec negare esse unitq cy tali parte A, sed abutroque prægredere. Vnde permittit quod simul uniatur cy illa; præsertim cy deficiat deficiat molliciq, & extensio quantitatiua non impediens. & quidq ex arguto sequitur partq B. quantitatiq esse unitq cy extremitatq negare esse unitq cy extremitatq cy parte A. = Ad 3 disparitatq recto quia corpus quantq cy parte molliq, & extensq habet, & unam extra alia, taliter quodlibet remittat, illa ab eodq loco expellendo

Ad 3 q resp. ex bilocatione circa circumscriptiua cuiusdq corporis sequi n esse unu, & idem corpus, quia a seipso distaret sicut unu ab alio locu, nemo autq a seipso distare valet; hoc autq dimensiua n sequitur / premi. = tq quia extensio localiq tq eam duplex esset, & quantitas corporis una, & eadq; repugnat autq multiplicari effectq formalq n multiplicata forma; / premi hoc n sequeretur / sueniens.

Dices: / per premi etiq multiplicaretur effectq formalis, forma n multiplicata: q. Prouo ant: unio / ter partq subiectiales esset una & eadq: sed huius effectq formalis esset multiplex: q. Prouo min. partq B esse unitq cy se totq cy parte C est effectq formalis distinct ab eo, quo est unita cy parte A: q. = 2: q pars B esset / tra partq C quia ipsi unita cy se totq & n distincta entitative ab illa. Prouo 2dq 2q: si esset / tra ipsa, esset / tra entitatq ipsius, quia quod est / tra partq C, est / tra id, quod est pars C: sed nequit esse / tra entitatq ipsius, quod n est de ipsius entitate, / ide, cy ipsa entitative: q. = Ad 1q resp. partq B esse unitq parti C esse distinct effectq formalis non expresse ex parte n uero entitatiue abesse unitq parti A, nisi distinctio entitatiua, & eligatur ex parte connotati. & distinctur / quantitate eadq ui. = Ad 1q dicendu partq B esse / tra partq C / tra ipsius entitatq n entitative, sed unitiue, / quantq, scilicet, pars B tota est / sume coniuncta, & unita parti C, n uero quia eadq entitq est, ac entitas C.

quia ipsi unita cy se totq:

Dabitur ujcuiq subiectiale / diminuibile, quo ipsius partes uniuntur: q. dq materia / duarq partiq diuiduntur ui actionis nalis agentis illud ujcuiq / diminuibile perimit. q. aliquid materiq primq corruptibile est ui actionis nalis agentis / diminuibile materiq primq. = Negdq illud ujcuiq / diminuibile nec materiq nec partiq ipsius esse, sed unionis, & nexus partiq materiq. Tudor licet tq materia 1a, quq ipsius partq / generabiles, & corruptibiles esse / ist, nexus tamq ellarq generari, & destrui valet. ex quo solq sequitur aliquid materiq ut quo, & ut nexum corruptibile esse, n uero aliquid materiq ut quod, & per modu partis. Sic / stia pluriu aduersariorum. Carmelitarq, scilicet, ex parte materiq dari unio distincta ab ipsa materia, simul quæ destrua abunione ex parte formq, quæ materiq unio deficit, / deficere ualet, quq licetat / terri materiq corruptibile esse.

Ad ratione replicabit: in materia

Dices: q. ideo materia / corruptibilis, & generabilis est, quia licet unio partiq ipsius deficiat, n tamq aliqua illius pars; sed licet / homine deficiat unio / ter materia partq ipsius; nulla tamq illius pars dicere valet: q. propter eadq rationq / generabilis, & corruptibilis erit. = Nu paritatq redo, quia unio / ter corpus, & animq rationalq ita est essentialis homini, ut ipsa posita, ponatur homo, & ipsa destructa destruatur & homo: quare ex quo unio generabilis, & corruptibilis est, / sequitur etiq hominq generabilem, & corruptibilem esse; atamq unio / ter partq materiq n est essentialis ipsi, sed adue illa unione deficiente, n deficit ipsa materia, sed quælibet pars separata materia est.

Arguo ultimo 1: si subiectia p priori ad quantitatq haberet partq unitaq cy se totq, eadq / stanti esset unitaq cy se totq, & partes extremitatq; sed hoc repugnat. quia si esset ens. q. maior. Stat. quia eadq / stia p priori ad quantitatq esset unitaq cy se totq, & pigno posteriori eiusdq / stiq ad / selecta quantitate, ratione illius esset unitaq cy extremitatq. Prouo min. esse unitaq cy se totq, & cy extremitatq eadq / stali, est esse unitaq cy se totq, & n esse unitaq cy se totq; sed hoc / eadq / stia repugnat: q. 2: si subiectia haberet diuisionem partium p priori ad quantitatq, p priori ad ipsa esset diminuibilis / super diminuibilis; sed hoc solq est p priu quantitatis: q. maior. Stat, quia illa pars / quæ diuideretur, esset ulterius / alias diuisibilis, & sic usque / infinitu. *

Ad 1m resp. quod sicut x. aduersarios n repugnat subiectia eadq / stia p priori ad quantitatq n habere partes unitaq cy se totq & extremitatq, & illas habere unitas p posteriori signo eiusdq / stiq ratione quantitatis sic / nro casu dicimus. & ratio est quia n / quælibet signo / stiq / eligitur omne, quod est / tali / stia. Quare subiectia p priori signo ad quantitatq habet partes unitas cy se totas ratione sui p signo tamq p quo quantitas / eligitur, subiectia / eligitur habere partes unitas cy extremitate extremitatis ratione quantitatis, & n cy se totas. Vnde habere partes unitas cy se totas p primo signo ratione sui, & n habere partes unitas cy se totas p posteriori ratione quantitatis, nulla dicit / pugnia. Ad 2q dico ad primu sequi subiectia diuisibilis esse / partes, quarum quælibet ulterius est diminuibilis diminutibilitate absoluta, & tripedali cyta p paruitate; at uero diminutibilitate forti, & nali, cyta p solubilitate diminuitatis, & partes extensas.

Replicabis: ex dictis sequitur, subiectia suenire definitioni quantitatis, scilicet, esse diminuibile / ea, quæ / pt, quoru unu quodque unu quid natu est esse: quia qualibet pars, / qua dicitur aqua, est una pervia, & soluta / ratione aquæ, facta diuisione, nihil quæ ipsi deficit essentiale / tra speciem aquæ. q. = 2: ex una doctrina sequitur ad tq tq dari pervia multa, quia ab una subiectia parte ad alia ab natu / videre ponit: cy q hoc n debeat dici, tota do ctrina ruit. = Ad 1q ex dictis solutio. Stat, definitum, scilicet quanti esse, diminuibile esse, ea, quæ / pt. = Ad diui inuibilitate. forti, & nali per solutionem. stinui, n diuisibilitate absoluta & tripedali. = Ad 1q dicimus multa esse / ter tres dimensiones extensas, cyque una pars subiectia abalia n dirimi, nec extensionq cy alia facere, ideo / ter ipsas multa per se nequit dari. *

Vnde ut recte calculet ingeniosus cometa hoc triplicem dimensionem concipere / planum velut pyramidis, seu pars plani / longitudinis quæ ad latitudinem quæ ad latera habet, & hoc linea dicitur. hanc / ter ipsam quasi pyramidis / partes ipsius subiectia / latera se extendere / ecce superficies. & denique si ipsa planum apprehendat / & quasi cuneus / latitudinis / longitudinis se extendit ab ultima regione superiori superficiei, ecce corpus.

Dubiu 3: an Linea, superficies, & corpus sint uera species quantitatis continuæ?

Aliqua sint notanda, sententiq quæ referuntur. Sec. 1a

1q / prælio huius dubitationis aliqua dicimus, de quantitate stimica, lineq quæ, superficiei, & corpus ad ipsa pertinere. Eu 1q / prælio huius dubitationis aliqua dicimus, de quantitate stimica, lineq quæ, superficiei, & corpus ad ipsa pertinere. Eu clidas & princeps mathematicorum sic lineq definiuit: quantitas extensa uersus longitudinem cyus / diminutibilis copulata; superficiem ita: quantitas extensa uersus latitudinem lineæ, uersus latitudinem / diminutibilis copulata; corpus autq sic: quantitas extensa uersus profunditatem mediis superficiebus / diminutibus uersus profunditatem copulata. Quare communiter dicitur corpus de sorte dicere profunditatem, & de materiali latitudinem, & longitudinem. superficiem sorditer latitudinem, & materialem sorte dicere profunditatem, & de materiali latitudinem, & longitudinem. superficiem sorditer latitudinem, & materialem ter longitudinem. lineam uero unica dicere longitudinem, hoc quæ sorditer. Supponimus / premi corpus esse uerum / specie quantitatis stimicæ. Solq & dubitatur ad lineam, & superficiem. quo ad tenet opio lineæ & superficiei posse n / specie quantitatis stimicæ, solq quæ ad ipsam reductiue pertinere. sic Durandus, Ridanus, Aureolus, & Caberus. 2a uero, quæ / specie quantitatis stimicæ, solq quæ ad ipsam reductiue pertinere. sic Durandus, Ridanus, Aureolus, & Caberus. 2a uero, quæ / ter omnes alios est / mune / trarium tenet. Quare sit.

Vnde, ut recte calculet ingeniosus cometa hoc triplicem dimensionem concipere / planum velut pyramidis, seu pars plani / longitudinis quæ ad latera habet, & hoc linea dicitur. hanc / ter ipsam quasi pyramidis / partes ipsius subiectia / latera se extendere / ecce superficies. & denique si ipsa planum apprehendat / & quasi cuneus / latitudinis / longitudinis se extendit ab ultima regione superiori superficiei, ecce corpus.

Nostra Conclusio. Sec. 2a

Linea, & superficies, sunt uera species quantitatis continuæ. Probatur conclusio: linea, & superficies ex se participant

genus qualitatis .stinua: q̄ ist ipius species. Prouo ans: qualitas .stinua, ut stat ex eius definitione consistit ieo quod ist externa j ordine ad se, d medio tro .muni copulata; sed linea est ex hoc participat linea, d superficies, d eis: q̄ exse participat genus qualitatis continuq. Prouo min. linea habeat exse habet partes extensas uersus lon gitudinē medio tro communi copulatas; sicut superficies uersus latitudinē: q̄.

Cæterū quia aduersarii dicunt per se d simpliciter ad species corporis ordinari, ideo que per se n esse species qualitatis, ideo sic probatur con clusio: linea, d superficies ist uera species qualitatis, ii per se, d simpliciter n ordinantur ad alias species qualita tis .sponsq̄ quale est corpus; sed ad illud per se, d simpliciter n ordinatur: q̄. Prouo min. linea, d superficies n definiūntur per ordinē ad corpus, ut ex earū definitionibus .stat: q̄ per se, d simpliciter ad ipius n ordinantur, aliunde per ordinē ad ipius definiuntur, sicut pars simplicis alicuius et totius definitur per ordinē ad totū, quia ad ipius .sponsq̄ per se, d simpliciter ordinatur.

Pius, species qualitatis .stinua esse tale d tale corpus, scilicet quadra tum, rotundum, &c. ≠ Non uero linea, d superficies. = Sed contra est, quia corpus quadratum d rotundum n differunt specie qua litatis quia n participant extensionē j ordine ad distans specifica, sed eq̄ extensionē uersus q̄ditatis. quod aūt quadratum, l rotundum ist tm est distans accentalis ratione figurę. Quare tm restat, quod corpus sit dubia species qualitatis .stinuę respectu linea, d superficiei.

Argumenta Soluntur Sec. 3a.

Arguet 1: linea per se, d simpliciter ordinatur ad superficiem, sicut ista ad corpus: q̄ nulla existit est per se species qualitatis. Prouo ans: sicut puncta j diuisibile ad linea ordinatur, sic ista ad superficiem, superficies que ad corpus; sed j diui sibile punctum per se, d simpliciter ordinatur ad linea: q̄. Prouo mai. sicut punctum j diuisibile copulat, d unit partes linea, sic li nea partes superficiei, ista que corporis partes: q̄. = Resp. negando ans; ad eius probationem dicitur q̄ mai. sic linea ad per spicuitatem adaquate nego, sic j adaquate concedo mai. Quare linea .stinuata valet tm extensionē uersus longitudinē, sed j diuisibile uersus latitudinē, sicut superficies ut extensa, d diuisibile uersus latitudinē, d ut j diuisibile tm uersus q̄ditatis extensionē uersus longitudinis dicitur concepta primarius tm linea, sicut extensio tm latitudinis, superficies, quia j diuisibilitas, d extensio uersus q̄ditatis est concepta secundarius, sicut est linea j diuisibilitas uersus latitudinis, j punctō uero .stinuatiuo partes linea concepta primarius est j diuisibilitas uersus longitudinē. Quibus sup positis dico linea per se, d simpliciter n ordinari ad superficiem quia nec ista ad corpus, quia n ordinantur tm concepta primarius extensionis, sed secundario, l tm concepta secundarius j diuisibilitatis, d extensionis. Vnde si linea sit extensa uersus longitudinē, d superficies sit extensa uersus latitudinē ist quid completū ad aliud n ordinatū, p̄dequa uerū qualitatis species. Atamen potest .stinuatiuus lineā adiungi perse, d simpliciter ordinabitur, quia ad illa ordi natur tm concepta j diuisibilitatis uersus longitudinē, qui est primarius j punctō. Vnde .sper est quid .spletū, quia nul la extensionē habet. Q̄uidē ex arguto sequitur nūry binarię in esse quid .spletū, nec uerū qualitatis discreta, quia ordinatur ad nury ternarię .sponsq̄. Similiter p̄pono, definiendo, l diuisionē n esse uerū species modificandi, quia ordi natur ad illa &c.

Pius: corpus constat triplici dimensione longitudinis, latitudinis, d ēpsditatis: q̄ linea, d superficies adiungi ordinantur tm extensionē longitudinis, d latitudinis: quia nq̄, ideo corpus longitudine, d latitudine constat, quia linea, d superfi tiē .stat. = Ad 1: superficies est pars simplicis corporis: q̄ per se, d simpliciter ad corpus ordinatur. Prouo ans, ista patet nq̄ modo, quo subiectū corporis pars, ad ipius ordinari debet. Ant̄ probatur: corpus ex suis partibus simplicibus constare debet, ex sit unq̄ perse, sed una ex illis est superficies: q̄. = 3: diuisibilitas uersus ēpsditatis est quid negatiuū. sed superficies nō tm aliquid n tm aliquid negatiuū, sed positiuū composit, d sibi subiectū corpus, ex positiue illud, j ratio ne corporis .stabilitat q̄.

Ad 1 dicimus corpus formaliter dicere dimensionē ēpsditatis; materialiter uero latitudinē, d longitu dinē, j quātū ex linea, d superficie componitur, quā, sic q̄ducatur longitudine, d latitudine, sicut illud totū materi aliter dicit oratione enūciatiua unius de alio, j quātū ex p̄poone .sponitur, quā est oratio enūciatiua unius de alio: = Ista, sicut etiā quātitas discreta totū materialiter dicit extensionē .stinuę, quia resultat ex pluribus unitatibus tabus, quarū quālibet est quātitas .stinua. = Ad 1ū dicimus superficiē esse partē simplicē corporis, non tm conceptā primarię extensionis, sed tm conceptā j extensionis, d diuisibilitatis, nec adhuc tm istū conceptū perse, d simpliciter ordinatur ad corpus, quia licet tm illū ist pars simplicis corporis, n ut ex illigstia sui, sed ex illigstia corporis. Quare licet tm quod reduplicat comperire corpus perse, d simpliciter ordinetur ad ipius, quia tamē ipius .sponere accentaliter sucenit ipsi superficiei ideo accentaliter siccerit illi esse partē simplicē corporis. Instā qua j quātitate discreta .stin ta a duplicī quātitate .stinua, j illo .stituto ad 4 triplicē p̄poone, definiendo &c. = Ad 3ū dicimus, quod sicut puncta j diuisibile est .stinuatiuus linea, qui j seruatur tm negationē .stinuare partes linea, sic, ex quo superficies tm j diuisibilis uisibilitatis .stinuet corporis partes, n j seruatur illa; unire tm negationē. Quare sicut datur .stinuicatiuus positiua, qualis est illa q̄ditatis rara a duplā in triplā, sic datur j diuisibilitas positiua. Vnde j diuisibilitas ēpsditatis j superficiē quid positiuū est ad quod negatio diuisibilitatis sequitur.

Replicabis: superficies [ideo que dicendo definea] tm quod j diuisibilis est, nequit componere corpus j ratione corporis: q̄ ipius .sponit, est tm diuisibilitatis, d extensionē. Prouo ans: tm componere corpus j ratione corporis est ipius componere j ratione diuisibilis d extensi uersus ēpsditatis, sed repugnat quod .sponatur j ratione diuisibilis d extensi uersus ēpsditatis per ad rationē j mediate oppositū gradus est j diuisi bilitas uersus ēpsditatis: q̄ minor .stat, quia tm tm quia repugnat a paribus, repugnat enī homini .stitui j rati one rationalis per irrationalitatē. tm quia eodē modo .sponitur, d .stituitur corpus, quo ist extrema ipius .stitu tia, d compositia. = Ad 1: quia superficies simpliciter dicit j diuisibilitatis uersus ēpsditatis: q̄ tm illa corpus compo nit ipsi per se, d simpliciter componit. Prouo ans: superficies per se, d simpliciter negat extensionē p̄prię corporis: q̄ ēpsditatis: q̄ d diuisibilitatis uersus ēpsditatis.

Ad tm dicendū superficiē sparere corpus tm j diuisibilitatis uersus ēpsditatis com ponere corpus per modū tm unitivi partiū ipius corporis. Vnde n exigebat esse diuisibile uersus ēpsditatis ad com ponendū sic corpus, sicut puncta j diuisibile uersus longitudinē componit lineā diuisibilē tm longitudinē, n per modū tm partiū, sed per modū tm unitivi partiū. Irrationale uero n se haberet ut tm unitivum, sed ut pars me phisica, q̄de quia homo, ratione rationalis .stituere nequit. Q̄adue ipius corpus .sponitur, d .stituitur, n dicit diuisibile esse tm tm ipius partiū unitivum, sed tm partes unitas. Instatur que arguto j quātitate discreta nūri binarii, quary quāli bet unitas est j diuisibilis j diuisibilitatē .stra positā diuisibilitati discretę, ex tamē .stituat quātitatē discretā diuisi bile. Vnde si arguto tenuerit j omnibus qualibet pars alicuius compositi quid .spletū esset d n pars, quia n conspi tuit totū j ratione partis, d .spletū, sed illud complet, d .stituit j ratione totius. = Ad tm dicendū quia superficies di uisibilitatē uersus ēpsditatis dicere a posteriori, d tm tm quia ipius positā, l effectū secundarium ipsius. Nec ipsa negat extensionē corporis p̄prię talis, quod negatio talis sit ipius essentia, sed subiecta ad illa. Vnde tm j diuisibilitatis ēpsditatis

23

ẽ ẏ́ditatẏ ẏ esse tri unitiu' ẏponit corpus; n tamẽ ẏ esse try unitiuꝫ ẏ talẽ ẏ́diuisibilitatẽ perse, denẽ haliter habet, sed secundario, ꝫ per accens.

Replicabit: si linea esset quid ẏpletẏ ẏ ratione quãtitatẏ ẏtinuꝫ, sicut ꝫ superfi-
cies ex ipsis unꝫ perse quale ait corpus, resultare ñ ponet: q. Prouo q: licet ex duobꝫ entibꝫ ẏpletẏ
ẏaliqua linea ponit resultare aliud totũ, quod ait unꝫ perse ẏ alia linea, n tamẽ ẏeadẽ linea; sed
linea esset quid ẏpletẏ ẏ linea quãtitatẏ ẏtinuꝫ, sicut ꝫ superficies: q cũ corpus sit quid completẏ
ẏ linea quãtitatẏ ẏtinuꝫ, ideo ex linea ꝫ superficie resultare nequit. = Resp. linea esse quid ẏpletẏ
ẏ specie tali ẏ specie lineꝫ, sicut ꝫ superficies ẏ linea superficiei. Vnde tertiũ, quod ex illis resultat
est ẏ specie corporis, licet omnia ista sint quid ẏpletẏ ẏ linea quãtitatẏ, quod se habet ut genus ad alia
ẏsta ẏ ponẽ, alias que species modi dicti, ex quibꝫ illꝫ resultat.

+ ratio quãtitatis ẏ finitꝫ

ratio quãtitatẏ ẏbꝫ

Argueꝫ 2. replicabit: si linea, ẽt
perficies esset quãtitatẏ ẏtinuꝫ species, sicut est corpus, esset omnia membra diuidẽtia quãtitatẽ ẏtinuã:
sed ñ ita: q. Prouo min. linea ꝫ superficies ẏ corpore ẏcludẽtur: sed unꝫ membꝝ diuidens aliud ẏclude
re nequit: q. = Dicẽdꝫ membꝝ diuidẽs ẏ esse membꝝ diuidẽtis ẏ alio ñ posse ẏcludi. licet tñ alia ratione
ponit ẏcludi ꝫ pure materialiter. sic linea qua soliter diuisibilis ꝫ extensa, ẽt quod est membꝝ diuidens,
ñ ẏcludit ẏ superficiẽ, sed ẽt ꝫ quod est ẏ diuisibilis: ideꝫ que dicẽdꝫ de superficie respectu corporis. Instã
quẽ, ut supra.

Arguo 2: superficies ñ radicat ẏ penetrabilitatẽ: ẽn est uera quãtitatẏ species, quia cũ ẏ penetrabi-
litatẽ sit quãtitatẏ proprietas, quo uera quãtitas est, ipsã radicare debet. Prouatur q: si tangantur duo corpora
perfecte plana cum coniugantur, superficies unius cũ alterius superficie penetrabitur, quia una superficies unius
corporis alterius superficiẽ ꝫ se totã tanget, ẏ quo stat penetratio: ꝫ = Dicẽdꝫ ad penetrationẽ ẏ proprietatẽ
exigi superficiẽ aliã tangere ꝫ se totã ꝫ ut diuisibilis extensa ꝫ diuisibilis est, ñ aũt ꝫ ut diuisibilis. Vnde superficies
unius solꝫ alterius superficiẽ tanget ꝫ se totã quod ẏ diuisibilis est ꝫ ut est corporis partis terminus. Nec ipse superficies
unius aliã tanget ꝫ coexistẽtiã ꝫ presentiã ẏ eodẽ loco, quod ad penetrationẽ necessariũ erat. sed potius una sem-
per est alterius locus, ꝫ solꝫ tanget illã ꝫ ẏnquilitatẽ.

Dices: superficies unius ñ solꝫ tanget alterius superficiẽ, ꝫ quod est ẏ diuisibilis uersus ꝑpdi-
tatẽ, sed etiã ut extensa, ꝫ diuisibilis uersus latitudinẽ: ꝫ cũ ipsa penetrabit. Prouo ans: superficies unius ꝫ totã
latitudinẽ, quã habet, aliã superficiẽ tanget. ꝫ ẽo ꝫ ut diuisibilis illã ꝫ se totã tanget. Any stat, nihil latitudinis manet
ab alia superficie ẏ tacta cũ supponatur illa duo corpora ẏ quatẽ extensionẽ latitudinis habere. = Resp. superficies
latitudine extensa aliã tangere latitudine superficiei corporis plani ñ solꝫ esse extensam latitudinis diuisi, sed etiã
extensam ẏ diuisibilitatẽ uersus ꝑpditatẽ. Vnde licet superficies una aliã ñ tanget, Resp. neggdo ans: ad illius
probationẽ nego supponi qđ. sequitur superficies una aliã ñ tanget ẏ duobꝫ corporibus planis ꝫ se totã latitudinẽ, ẏ sed ut
est extensa ꝫ diuisibilis ꝫ uersus ꝑpditatẽ. quo solꝫ alteri ille ad ! si uellit dic. totã latitudinẽ ut superfi-
cies aliã tangere, ñ ꝫ extensionẽ latitudinis, sed ꝫ quod tota ẏ diuisibilis est uersus ꝑpditatẽ.

Resp: linea partes superficiei attingit ꝫ se totas: ꝫ cui illi penetrabit, ideꝫ que dicẽdꝫ de re-
spectu superficiei, sicut pũcta respectu lineꝫ partiũ, sed hꝫ pũcta attingit ꝫ se totã, ipsã uniendo: q. = Dicẽdꝫ lineã
attingere partes superficiei, ut ẏ diuisibilis est, ꝓpter quod cũ ipsis ñ dicitur penetrari. Deinde linea ñ tangit licet
linea ꝫ ut ẏ diuisibilis ꝫ se totã partes superficiei tangat, ñ tamẽ illas ꝫ se totas tangit, sed pũcta extremitatis, quia
ipsã ñ unit ꝫ se totã, sed pũcta extremitatis.

Tedes ꝫ dicẽdꝫ de re-
spectu superficiei ad corporis

Hic circa dubitari solet: q. loci, tẽpus, ẽt motꝫ sit uera quãtitatẏ species?
sed circa notãdꝫ, quid loci, tẽpus, ẽt motꝫ sit? Locꝫ ẽ sic a philo definitur: ultima superficies corporis continẽtis
ẏ mobilis primo. Vnde loci supra ultima corporis superficies addit: ẏtinẽtis locati, ordinẽ que ad corpus locatũ, illa
que ultima superficies, qua locatꝫ locatũ ẏtinet concauꝫ dicitur, sicut conuexa ultima illa corporis locati. Tẽ-
pus uero sic ab Aristotele definitur: numerus motꝫ ẏ prius ꝫ posterius. ẏ qua definitione particula numerus
ñ significat quãtitatẽ ducẽtã ex unitatibꝫ coalescẽtã, sed pcedit, ac mensura actiua. tempus igitur partes suc-
cessiuas habet priores, scilicet ꝫ posteriores, continuatas ẏ medio tẽ communi, qui dicitur instans. Deinde notãdꝫ ẽ
esse tẽpus, ẽ alteratiuũ, ẏ successiuũ, ẏ extrinsecũ. Duratio extrinseca est duratio primi mobilis respectu horũ ẏ posteriorũ.
Duratio uero ẏ successiua est ꝓpria entitatis durãtis.

Motꝫ autẽ ita a philo definitur: actus entis ẏ poa ẽ ẏ poa. motꝫ
ꝫ dicitur ẏ successiuus ꝫ ẏstantaneus. successiuus est qui cuidꝫ partes ñ coexistũt simul, sed una alteri succedit:
ẏ instantaneus ut calefactio, quã successiue tẽdit ad aquã adquirẽdã calorẽ. instantaneus est ẏstantanea tẽdẽtia ad
aliquẽ tẽ, ut generatio substantialis. Iri pręnti in quirimus de ẏstantaneo motu, sed de successiuo, quia ille
peculiarẽ extensionẽ ñ habet, ratione cuius debeat esse speciꝫ quãtitatis.

Dices ꝫ quãdꝫ ad locꝫ pertinet, dicimus, tẽm ñ esse speciẽ quãtitatẏ ẏtinuã; supponimus
tamẽ de loco ñ loquẽdo, ẏ quãtꝫ superficies est, ut sic ens ẏ stat speciẽ quãtitatis esse. Vnde ẏ quirimus de loco
esse locatũ ẏtinẽtẽ, circumscriptiuũ, ꝫ ratio ẽt ꝓponitur: locus nullã extensionẽ speciale habet nisi totã extensionẽ
superficiei: ꝫ solꝫ ẏ ratione superficiei speciẽ quãtitatẏ habet, ꝫ ñ alia a superficiẽ dicta. Prouo ans: locus
supra extensionẽ superficiei solꝫ concauitatẽ addit ꝫ ordinẽ ad corpus locatũ, quãdꝫ ẏtinet, ipsũ: sed superficies
concauã esse ad rationẽ figurę pertinet quę est de linea qualitatis ordinẽ quẽ ad locatũ dicere, ñ ẽt soliter ꝛ̃ia
tio ad ꝓdicamẽtũ relationis spectat, ẽ uero ẏstaliter, tũc erit ipsa superficies, ut est relationi ẏ damẽtũ: q.

Locꝫ autẽ
motꝫ ꝫ tẽpus ñ habeãt rationẽ rei extensę peculiarẽ qua distincta quãtitatẏ speciẽ sortiatur, quatuor ex aliis
)) ꝓpotore ẏ mephisico lect. 15 sic loquit: aliqua dicẽtur quãta per accens, ex hoc solꝫ, quod ẽt accidẽtia
)) alicuius quãti subiecti, quod est quãtꝫ, alia uero dicẽtur quãta per accens, ñ ratione subiecti, quo ẽt, sed
)) ex eo, quod dividẽtur ẏ quãtitatẽ ad diuisionẽ alicuius quãtitatis: sicut motꝫ ꝫ tẽpus: q motꝫ ꝫ tẽpus ñ ratio-
ne sui ẽt quãta, sed per accens.

Deinde ratione quatuor quoad motꝫ, quia ille extensio habet ẽ ratione
subiecti mouibilis, cuius est motꝫ ẽ ratione tota spatii, ẽtermedii ẽter try a quo, ꝫ ad quẽ, ẽ ratione termini ad
quẽ est ipse: q ñ ratione sui sed ratione alterius extensionis dicit, quęlter quę per se ñ est uera species
quãtitatis. = Ad: motꝫ reducitur ad ꝓdicamẽtũ sui tri cũ ẏstialiter sit una ꝫ actio ipsius: q ille alteratio ad ꝓ-
dicamẽtũ qualitatis, augmẽtatio ad quãtitatẽ: q ñ perse, sed reductiue pertinet ad speciẽ quãtitatis. Quoad
tẽpus uero etiã ẏferitur ex ratione motꝫ, quia tẽpus est mensura primi mouibilis motꝫ qui est mensura ẽteriorũ motꝫ: q
motꝫ ñ est uera species quãtitatẏ perse, ꝫ ratione sui, nec etiã tẽpus quãtitatis erit.

Confratur: tpus est mensura homogenea motus, q̃ in motu ratione rei extensi n habet, nec tpus illa habet alia patet, aliter esset mensura diuersa rationis esset, ac motu esse mensurabili hñs quatur: tpus t

Confratur: tpus est mensura motus taliter, quod esse mensure motus adequet, sicut motus esse mensurabili ipsa mensura: sed si tpus mensura esse mensure extensi haberet, q̃n mensurabile, n se adequaret mensure: q̃. maior patet, quia minor: sitat, quia mensurabile extensi n extensi adequare nequit mensure extensi.

Dicet: tempus, q̃ motus diuisa extensione, q̃ specialis habet: q̃ ipse uera quantitatis species. Probo any: tpus, q̃ motus habet extensione successiua, quia ipsius partes n simul, sed successiue existunt; sed successiua extensio specialis est: q̃. = Rsp. tempus, q̃ motus extensione successiua n habere ratione sui, sed ratione alterius, scilicet tpus, ratione motus, q̃ motus ratione tri ad que tendit, i spatii intermedii q̃ extremi quod percurrit, ty cuius extensione motus dicitur extensus. Sic Ricus tho. ibidem: motus autem ppter magnitudinem eius, in quo aliquid mouetur, est quanti.

Sed iurges: spatium iter medium, licet extensum sit, n successiue, sed permanenter extenditur: q̃ ratione illius motus n dicitur extensio successiue extensus. = Dicendum extensionem spatii sic permanentis esse, q̃ successiua respectu motus, quia ex iste successiue sit, partes que priores, q̃ posteriores habeat, ideo respectu illius successiua est, q̃ Unde extensionem successiue recipit, quia, quod recipitur, ad modum recipientis recipitur. Sicut enim n repugnat unionem intrinseca esse, uidete, q̃ extrinseca respectu obiecti uisi: sic quod cadit extensio sit permanens, spatium intermedium, dicitur successiua respectu motus. = Sed dices ex dictis regulariter n dari uera species quantitatis continua, que successiua sit. = Dicimus speciem quantitatis successiuam uere dari, quia quantitas, que per motum aumentationis adquiritur, ty quod augetur per partes, quarum est uera species quantitatis successiue, quia eius partes n simul adueniunt, sed una alteri succedit. Q̃ adhuc ipsa quantitas spatii intermedii motus localis, q̃ est permanens, sic, q̃ successiua abso-lute, q̃ successiua respectu motus. Si dubites dicas: q̃ quantitas, que augetur, n ratione sui est successiua, sed ratione motus aumentationis, quia ratione huius partes succedunt, q̃ motus n habet extensionem successiuam ratione illius quantitatis, que augetur. = Dicimus quantitatem, que augetur, n specificari ab aumentatione motus, sed potius extra. Quare motus extensus dicitur ratione quantitatis, n tamen quantitas ratione motus, sed ipsa ex se q̃ ratione sui augibilis est. Unde ty quod augibilis est, potest habere partes successiuas, uti illas habet, q̃ augetur. ✠

Replicabis, cui, que nit habere ratione sui proprietatis quantitatis, ratione sui quantitas est; sed tempus ratione sui mensura est, sicut q̃ motus ty ratione sui mensurabilis, quas ipse proprietates quantitatis: q̃. = Dicendum ratione mensure, q̃ mensurabilis, quas oritur q̃ radicatur, extensione esse quantitatis, proprie autem q̃ motus n oriuntur ab extensione. Sic ibidem Rem omnis mensura est, n tamen dicitur quanta. Quare tpus mensura est motus, quanta sic per illas regulatur.

Dicet: locus n est species quantitatis, ac superficies: q̃. Probo any: si esset species quantitatis, esset locus; sed licet omnis locus sit superficies, n tamen omnis superficies est locus: q̃. = 2: locus, q̃ superficies diuersas radicat proprietates: q̃ ipse diuersas species quantitatis. Probo any: locus est mensura extrinseca, superficies uero intrinseca. Sed esse mensura extrinseca, q̃ intrinseca ipse diuersas proprietates: q̃. = Adhuc dicitur, locus supra superficiem unicam addere situm, ordinem, quem adipiscitur, n uero notam extensionis, ideo quamuis omnis locus sit superficies, ut ex eius definitione sitat, n tamen omnis superficies est locus. = Adhuc dicendum rationem mensure, q̃ extrinseca, q̃ superficiem loci n esse diuersas proprietates, quia eadem superficies est mensura, q̃ intrinseca respectu subiecti, cui, q̃ sit, extrinseca que respectu loci, ty quod situat, q̃ potest dici locus. Sic itidem eadem cognio, q̃ uisio, q̃ intrinseca forma, q̃ extrinseca est, q̃ intrinseca respectu subiecti cognoscentis, q̃ uidentis, q̃ extrinseca respectu obiecti cognibilis, aut uisibilis.

Dubium 2: an numerus sit ~~vera species quantitatis~~? unus ∑ per se, q̃ uera species quantitatis?

Aliqua notantur, q̃ referuntur sententie Sec. 2a.

Numerus aliquis transcendentalis, alius que predicamentalis est: primus resultat ex pluribus unitatibus transcendentalibus, est que multitudo unitatis transcendentalis, quo sensu dicimus ~~duas esse diuinas personas~~ quod sit tres diuinas personas. numerus autem predicamentalis, de quo presenti disquirimus, resultat ex diuisione situs, seu ex unitatibus quantitatiuis: sic si quantitatis bipalmaris, q̃ duos palmos diuidat, illas duas quantitates palmares separata, q̃ diuisa sibi tuent numerum binarium predicamentalem. Ulterius numerus predicamentalis dicitur, numerans, q̃ numeratus, numerus numerans, q̃ similiter efficienter, q̃ causaliter, q̃ causa, scilicet, diuidens situs, q̃ numerus causatus; q̃ formaliter, q̃ forma, uidelicet, situs diuidentis numerus. numerus numeratus, sit ipsa res numerata, scilicet duo quantitates numerate.

Quibus suppositis, q̃ tenet opio numerum predicamentalem n esse unum per se, sequenter que nec uera quantitatis species, quam scola societatis sequitur, Fonseca, Mariniis, Aluarez, Orhanty, Hurtadus, Dalli. Q̃ docet numerum predicamentalem esse unum per se, q̃ uera quantitatis speciem, sic communiter theologi, Argentinus, Dos Tollety, Rubius, noster eminentissimus illustrissimus Moneda, q̃ quam plurimi alii ex nostris, ty quibus sit

Nostra Conclusio Sectio Secunda.

Numerus predicamentalis est unum per se, uera que species quantitatis. Duplex pars situs, scilicet presens, cuius ueritas 2q
)) partis 2q ex prima depedet, ideo que 1a sic ex dicto thoma quater 7 metaphisicæ lect. ultima: compositum quodda
)) fortitur speciem ab aliquo uno, quod est forma, ut sitat in corpore mixto, q̃ compositio, ut patet, q̃ domus, q̃ onde,
)) ut patet, q̃ illaua, q̃ nauis, q̃ triremis, oportet, quod totum compositum sit unum, q̃ pliter. = Ulterius philosophus 5 metaphisicæ lect. 6 q̃ quit:
)) ea, que sit unum per se, quedam sit continuatione, ut linea; quedam coligatione, ut domus, q̃ alia artificialia.
)) quedam uero, quibus aduenit ordinari, ut syllaba, q̃ numerus. Quibus uerbis, sicut q̃ precedentia q̃ alii doctoris
Clare nostra conclusio patet, ut ex se patet.

Probatur ratione: numerus ternarius Vo. est unum per se, sed ideo dicendum ab aliis: q̃. Probo mai. numerus ternarius ex unitatibus situat quarum una se habet per modum determinantis, alie que ut determinabiles; sed quod resultat ex partibus, quarum una per modum determinantis,

se habet, alia que ut determinauile, est unu perse: q. minor videtur aperta ꝙlibet compositio ex
actu, & pot surgente, tqua ex parte determinate, & determinauili. Maior autē quatur: tertia unitas
ꝙ nuro ternario est pars determinans 1a & 2a ad talē nury ternariū. q. Sed quatur: tertia unitas
est ultima ꝙ nuro ternario; sed ultima alia qlecūqtes determinat ad talē nury ternarium. q.
minor patet, quia licet 1a & 2a idifferentes sit ad nury ternariū sitituēdū, forsita tamē tertia, ut ut
ultima ad nury ternariū determinatur.

Dicit, ꝙ nuro ternario ~~ne dari aliqua unitate quā determinate~~
sit ultima, sed quelibet ultima esse valeo & libera designatione ipsius. q. ipa videbitur unitas alia de
terminans, sed quelibet est determinauili per alia. = Dicēdū ꝙ nūro ternario nulla unitas, ut quod
pregne unitas sit ~~a~~ dicēda determinate esse ultima, cateru unitas ꝙ ratione tertie determinate ut
tima esse dicit. ~~ista que~~ sic circulu, quia finitu & limitatu, pprie & finē habet; & tamē quelibet ipius
pars pprie, & finis esse valet, quia illa pars a qua ipse designare incipiat, pprie exit & pars ꝙ qua
ultimo sitat, finis. 2a licet que dicatur, quod ipse quelibet unitas ultima designate valet, hoc
tqtē quat ab ipso pendere ratione ultime tqua a condone, & connotato, n tamē tqua a ratione forti
ultimā sitituente. Sic ut bonū miscat voluntati, ab ipsius oppositione dependet, qui huius oppositio nō ratio
facit miscendi, sed tqtē condio.

Dicimus quelibet unitas ex tribus esse ultima

Contrahitur nostra conclusio: ꝙ nuro ternario unitas ordinis dabitur ꝙ quod uni
tas 1a, secunda, & tertia ordinātur ad ~~la~~ unu numerū sitituēdū, ternariū scilicet; sed hāc ordinis uni
tas sufficit ad constituēdū unu perse: q. maior sitat ex authoritate supra allegata glicī praptoris & phili.
Ex quibus etiā minor ꝑbatur: videlicet ꝙ esse unu perse, quā ordinātur ad unu, ut illatū, & nurū.

Dicēdū ex
prā dicta ratione ꝑuenī etiā exercitū, populū, aut ciuitatē esse unu perse, quia omnes exercitus mili
tes ad unu ordinātur ducem, omnes que ciues ad unu capud illos gubernans. = ~~Respondeo~~ Dicēdū
omnes milites, ciues que omnes ordinē quādā morale, & politicū habere, ~~quo~~ quātū uni obediūt capiti, quē
ordo sufficiens est ad sitituēdū unū, nisi ~~linea~~ moraliter, & politice. Itaq unitatē numericā n ordinē
politicū, sed arithmeticū & quātitatiuū habet, ideo que unu per se constituit ꝙ ratione quātitatis dicte
tā. Si quis apponas lacertu lapidis, asserēdū nullū ordinē ipsum per se seruare. ideo que tātū esse unu per accens.-

Alia ra
tione dicta ex ~~uno~~ aduersariorū ꝓlamato quatur sclusio nra: ideo ex tribus unitatibus quātitatiuis unu
perse n resultaret, quia ex pluribus ~~entibus~~ quātitatibus splis unu perse ꝙ genere quātitatis surgere
nequit; sed hāc ratio ꝙtis n sufficit: q. Probo min. ~~nus contatis sitituēdo~~ licet quelibet unitas ꝙ nu
ro ternario sit quid splēs ꝙ linea quātitatis stinua, est tamē quid splēs ꝙ linea quātitatis discreta: q.
licet ex illis tribus unitatibus n resultet unu perse ꝙ linea quātitatis stinua, potest tamē ꝙ linea quā
titatis discreta. Ad ꝑbat quia quelibet unitas n nuru, qui quātitas discreta est, sed pars nuri est. Con
tra uero quatur: licet linea sit splēa ꝙ ratione lineę, sicut superficies ꝙ ratione superficiei, ex utraque
tamē resultat unu perse ꝙ ratione corporis: ~~sic~~ quia ꝙ tali ratione sit quid splēs: q. siliter. = Vltenius
illis est unu perse, uera que species modi scīdi; & tamē resultat ex tribus oppositionibus, quarū quelibet
est quid splēs ꝙ linea ꝓpōnis, quę est modi scīdi species, quia sit quid splēs ꝙ ratione illi dati ipsi sti
tuēdi ordinātur: q. cū unitates ad nuru sitituēdū ordinātur, licet sit quid splēs ꝙ ratione quātitatis stinuę
potyt sitituere unu perse ꝙ ratione quātitatis discrete, ꝙ qua ratione sit quid splēs.

Alias, linea, & superficies sitituere unu perse ꝙ ratione corporis, quia corpus ex illis per unione resultat, n sic nuru ex unitatibus. = Dicēdū dcīe sporitu quod per unione ꝙ ter partes fit, ut sporitu coalescens ex materia & forma uni
tis, & corpus ex partibus media superficie unitis. esse que simul sporitu ex partibus n unitis, sed ordinatis, sic
se habet quātitas discreta ad additionē stinuę; cateru utrumque sporitu ex est unu perse, ut sitat ex uerbis
diui th. & phili, licet ultimu sporitu n sit ita ꝓpie unu perse, ac illud, quod ex partibus resultat
unitis.

ex dictis sitat 2a pars nrę sclusionis, quia aduersarii negat, quia nuru n est unu perse. Vnde quatur,
quod sit unu perse, quatur manet, quod sit uera species quātitatis. Cateru adhuc ne 2a hāc eadē 2a
pars quatur: ꝙ nuro datur speciali extensio, ac ꝙ quātitate stinua: q. est uera species quātitatis, quia natura, ita saluatur,
quotitas datur speciali extensio quātitatis. Probatur ans: ꝙ quātitate stinua datur extensio stinuata, ꝙ
partes unitas, sicut ꝙ nuro datur extensio discreta, & partes n unitas, sed ordinatas: q.

Argumēta Soluūtur sec 3a.

Arguit ex dicto th. & phili qui pluribus ꝙ locis negat nūro unitatē alterius quę esse esse plura quāta: & sic
nuru nihil aliud ut, quā multitudo resultans ex diuisione stinua: cui q. repugnet esse entia nulla & unu,
ideo nuru nequit esse unu perse. = Cateru ex authoritatibus supra relatis sitat, tā glicī praptoris, quā phili
nobis fauere. Quare ubi alterius nuru esse plura quāta, multitudine que essentialiter ꝙcludere, ut ꝙcludit de
pluralitate & multidine ꝙ esse quātitatis stinuę, n nūro discreta, quia licet unitas & multitudo ꝙ eadē linea re
pugnet, n ꝙ diuersa. Insta que ut supra ꝙ tribus oppositionibus, ex quibus illu resultat. sic etiā ꝙ linea & super
ficie.

n tamē
Replicabis: licet multa ꝙ splēa, & qua ꝙ splēa unu perse sitituere potyt, multa ~~uero~~ aut splēa: sed trey unitates nu
ry ternarii sitituendo illu ponit, aut quelibet est quid splēs ꝙ linea quātitatis stinuę; aliunde nulla dubitatio
foret ꝙ ter quātitate stinua & discreta eā etiā illa multitudo resultet ex duplici quātitate stinuata n tamē ut splēa: q. = ut corpus
2: & nequit resultare unu perse ꝙ linea quātitatis discrete, ex multidine ~~quātitatis~~ discreta. q. nuru quaternarii
n est unu perse. & quater: nuru quaternarii resultat ex multidine discreta, scilicet ex duplici nuro bina
rio: q.

Ad 1m dicēdū, quelibet unitatē ꝙ nuro ternario dcīe quātitatē stinuę, & habere rationē partis. Vnde n ꝙponit
nuru ternarii ut quod fortiter dicit esse quātitatis stinuę splēa, sed aut ubidubit rationē partis. Nec ꝓ ide
sequitur nulla distinctione esse ꝙ ter discreta & stinua quātitate, quia corpus Vg. resultat ex linea & superficie n dis
creta, tqtē que ordinata ꝙ sed unitis, sicut extra se habet ~~dist~~ nuru. Insta que ut supra. = Hactenus dicēdū nuru

quaternariꝰ n resultare ex duplicii binario forliter, sed pure materialiter 2ª uerba phili bij tria n ijst sex. Quare licet resultet ex quatuor unitatibꝰ distribꝰ multidine quātitatꝭ ꝯtinuā, n tamē put dicit multidine discreta, seu multidine quātitatꝭ discretā. Si aut̄ ꝯtra insurgas multidine illarꝫ unitatꝫ esse ppriā nurj, ꝑ q̄ multidine quātitatꝭ discretā. Dicēdū multidine illā esse ppriā nurj, ideo q̄ ppriā quātitatꝭ discretā, cōtrary dicimus multidine illā n esse multidine quātitatꝭ discretā, sic ꝑ taliꝫ dū, quod n ꝑ nurō n debet plurēs quātitatꝭ discretā, sed una discreta resultare ex pluribꝰ quātitatibꝰ ꝯtinuis. Dicitur ꝑ illo, q̄ unitatꝭ illi habet cū multidine ꝓpositionē.

Arguꝫ 2: ut nurj esset unꝰ per se, p̄ter forma totalē, forma partialē haberet, sed quilibet quaternariꝰ p̄ter quaternitatē, q̄ forma totalis, alia forma partialis n habet: q. Pro. min. forma partialis ꝑ nurō quaternariō esset ultima unitas: sed nulla est ꝑ illo unitas, q̄ ultima ꝑ t: q. Pro. min. n est maior ratio, ut una ultima ꝑ t q̄ alia, cū omnes ꝑ t eiusdē rationis: q. nulla ultima est, ꝯ omnes ultimę ꝑ t, quod dici nequit. = Ad primū arguēs, ꝑ quo maxime aduersarij ꝑ t, uarię ab authoribꝰ adhibētur solutiones, non tamē uia, qua noster illustrimus moueda, tendimus asserēdo quilibet unitatē ultimā, & n ultimā esse. Quare, ꝑ nurō quaternariō ꝯsurgēte ex unitatibꝰ A, B, C, D, unitas D put cōnotat alias trej, habet rationē ultimā & forma, sic se habet per modū formę aliaꝫ determinātis, ad nurj quaternariū, & alias quę trej sic ꝯnotata se habet per modū materię determinabilis ab unitate D. Si tamē unitas A vel. ꝯmaneat cū quod alias ꝯnotat hęc unitas A se habet per modū formę alias determinātis? Vnde quilibet ex illis ut alias ꝯnotans se habet ut forma aliaꝫ sicut ut ꝯnotata se habet ut materia. Sic, sua ꝓportione seruata, ꝑ circulū quilibet illius pars ut omnes alias antecedēs cōnotat, finis circuli est, & ut omnes alias ꝓcedit ꝓpinq. Sic etiā ꝑ sigilla matrimonialia, quilibet ꝑ sigillū forma, aut materia esse ualet, put scilicet aliꝫ ꝯnotat per modū traditionis ꝯnotat, se habet ut forma, & put ꝯnotatur ab alio, qui se habet per modū acceptationis, ut materia se habet.

† quia ex omnes illius unitatis ꝑt cuiusdā rationis, omnes aequaliter habent rationem formę, quę ꝑ unus ad hoc maior n debet ratio, quę falsa

quia ex omes illius ꝑt eiusdē rationis (ter not rao ne formę

Dicēs: q. nurj quaternariꝰ n unꝰ, sed quadruplex forma partialē habet, quia quatuor unitatꝭ habet, quarū quilibet ultima est, ut alias ꝯnotatur q. n est unꝰ per se, ex illud unicā formā partialē habere debeat. = 2: exclusione sequitur quilibet unitatē se ipsā ꝯnotare: sed hoc dici nequit: q. Pro. mai. 2ª dicta, unitas quę forma partialis est, ꝯnotat unitatē quę est materia; sed quilibet unitas se habet, ut forma, & materia: q.

Dicēs: q. quaternariꝰ quadruplex forma partialis ꝯsurgit

Ad 1ª dicēdū aliud esse rationē ultimā, & formā esse ꝑ quatuor unitatibꝰ aliud uero esse quadruplicē formā partialē; ty est uerū, & ty falsū, quia ratio ultimitatis cadit est ꝑ qualibet unitatē forliter, licet materialiter ut dicta, ꝑ quā scilicet unitatēs distinguuntur. sic arbor esse dicitur ꝑ eodē loco, dū est ꝑ ultima superficiē aquę fluentis, quia licet aqua tꝛaiciat, una quę succedat alterī, ultima superficiēs aquę adueniētis, licet materialiter dicatur distincta a superficiē aquę ꝓcedentis, forliter tamē n dicitur distincta, quia aduēiens seruat quę eadē distinctā ad polos. Sic etiā dū noua adquiritur materia aliqua parte ꝓcedentis, adhuc dicta dicitur manere eadē materia forliter. Similiter & ꝑ ꝑ nostro casu, quia ratio formę ꝑ nurō quaternariō stat ꝑ eo, quod unitas D vel. connotet alias ut ꝓcedentes. Vnde unitas etiā erit forma, per quod alias aut ꝓcedentes connotet, per quod nec forma forliter uariatur, nec forliter multiplicatur. Ex ista quę ꝑ matrimoniali sensu ꝑ circulo. = 2 poterat etiā dici quadruplicē formā partialē dari n respectu cuiusdā, sed respectu alterius, in quibꝰ quilibet ꝯiugis alterius est forma, quod n oppōitur uni per se. = Ad 2ª dicimus unitatē A vel. per modū formę n ꝯnotare se ipsā per modū materię, quia sola ꝯnotat ut materia illius unitatis quę ꝑt se habet ut materia respectu ipsius, unitas autē A n se habet ut materia ipsius, sed respectu aliarꝫ. Dimittitur supra posita obiectio.

Sic matrimonialis sensus duplex, ex forma partialē habet, quę ex unus sensu per modū acceptationis est alterius forma, ut uxor, sic etiā ex unitatibꝰ tot fines habet, quot partes ꝯtinet, ex quilibet ut alias connotans, ut ꝓcedentes, & ꝓpriores, habeat rationē finis

Replicabis: quotus ratio formę partialis ꝑ nurō stat ꝑ eo, quod unitas ultima sit. sed dabitur ꝑ nurō quaternariō quatuor ultimę unitatēs: q. dabitur quatuor formę partiales. = 2: forma multiplicatur forliter, si multiplicabitur id, quo stat ratio formę, sed multiplicatur, cū multiplicetur ratio ultimi, ꝑ quo stat ratio formę: q. = 3: ex dictis sequitur ꝑ nurō binarium esse nurj quaternariꝰ, quia ꝑfertur ꝑ ipsō duplicē esse nurj binarij, & quia tur: ꝑ nurō binarium dabitur 2ª dicta, duę unitatēs 2ª ultima, duęque unitatēs prima; sed ex duplicii unitate 2ª, & duplicii prima resultabit duplex nurj binarij: q.

Ad 1ª dicēdū ꝑ nurō quaternariō quatuor unitatēs dari ultimas n ꝯ multiplicitatē ultimitatis forliter, sed pure materialiter, quia ultimitas ꝑ qualibet unitatē eadē dicitur forliter ꝑ quā tollitur ab eodē ꝓprio scilicet, ex quo alias ut ꝓcedentes ꝯnotat ꝑ licet materialiter distinguatur, quātus quilibet unitatēs distinguitur ab alia. & ꝑ ita ut supra. Vlterius quę ꝑ illo, cuius quilibet ꝓpositio forma partialis dicit. sic ꝑ eadē pulchritudine stat videtur ꝑ qualibet parte pulcra dari forma partialis pulchritudinis. ex dictis ad 1ª stat. = Ad 3ª dicimus nurj binarij n ꝯsultare ex duplicii unitate 2ª & ex alia duplicii unitate 2ª, quod erat necessē ad duplicē nurj binarij: sed ꝯsultare ex duplicii unitate adjuncta 2ª, quę simul adjuncta habet rationē 2ª, una scilicet respectu alterius. & ita ꝑ matrimoniali signa, & ꝑ circulo simul.

Vnde licet eadē unitatēs respectu cuiusdā n ponit & sub eadē ratione & ꝯnotatione n ponit se habere ut actus, & potentia; optime tamē respectu diuersarū, seu sub diuersa ratione & ꝯnotatione. Quare Vnitas ꝓ vel. ut ꝯnotat ꝓcedentes, se habet ut forma & actus; ut ꝯnotata uero ut materia, & potentia. sic eadē ꝑtas totę & ꝑtes esse ualet sub diuersa ratione, idē corpus sub diuersa ratione materia & forma: 2ª = Ad 1ª dicēdū ꝑ nurō binarium ablata qualibet unitate ex duabus nurj binarij deficere, qui quidaliter ex duabus unitatibus ꝯsurgit: q. ita uerū ut arguitur, qualibet unitas nurj binarii eius forma erit. Vnde tollatur, ꝑ pariter & ꝑ nurō binarium ponebatur 2ª, & n 2ª n esset nurj binarij, quia n ponet aliq ꝯnotare unitatē, tāquā materiā ꝯsurgit

*Dicēs: ultima unitas est forma ꝑt phisica alterius: q. ut materia se q. requit habere. Patet, quia nurj, ꝑ ut unꝰ per se, non n nisi phisice est: q. forma phisica habet, a qua ꝑt unꝰ per se. Confirmatur: forma phisica est actus phisicus, sicut materia ꝓa; sed eadē unitas se requit habere ut actus & ꝓa phisica: q. = 2: nurus binarius ꝑ a nurō binario tollatur unitas secunda, & nurj binarij tollitur, sicut ipse ponitur posita 2ª unitate: q. unice ita est ipsius forma, quia forma nurj binarii posita & ipse ponitur sicut ipsa ablata & tollitur ipse. = Ad 1ª dicimus ultimā unitatēs n esse formā phisicā, sicut est anima ꝑ respectu corporis: alias se habet ut forma ꝑt uelut forma phisica, quia alias unitatēs actuat & determinat, sicut anima materiā determinat. Vnde licet eadē unitas respectu cuiusdā n ponit & sub eadē ratione & ꝯnotatione n ponit se habere ut actus, & ꝓa; optime tamē respectu diuersarū, seu sub diuersa ratione & ꝯnotatione.

Finally dic eq̄ ad 1ª ꝯnotatione

Arguy 3: si nury prædicamentalis esset una pars, etiã transcendentalis; sed hic n: ꝙ Probo mai. nury prædicamentalis nihil aliud, quã transcendentalis, dicit, præter quantitatẽ: ꝙ Any. ytat, quia nury ternarius transcendentalis etiã dicit 1ã, 2ã, & 3ã unitates, sola quæ differt ꝛeo, quod huius unitates sunt subiectiales, aliæ quantitatiuæ. — Dicẽdũ duparitatẽ. mittere ꝛeo, quod nury prædicamentalis, quia quantitatiuus partes ordinatas habet, & n. ytus; ideo quæ, ternario unitas ut connotans alias præcedẽtes, habet ordinẽ 3ã & ultimã aliis determinatiã; cætery transcẽdentalis nury talis ordinẽ primã, 2ã, & 3ã n dicit; sed illæ trẽs unitates manẽt. ytus, solũ quæ per ytã enumeratã & designatã ponit habere rationẽ 1ã, 2ã, 3ã. Ratio autẽ omnium est, quia pprium quantitatis est habere partes extensas & ordinatas, & n. ytus. Quare quantitas discreta habebit partes extras n per unionẽ aut. stinuationẽ, sed ꝙ ordinẽ priorũ & posteriorũ, i primã, 2ã &c.

Arguy 4: unum perse est aliquid ꝛse, & diuisum a quolibet alio; sed nurus n est aliquid ꝛse, sed potius diuisum & multiplex: ꝙ n est unum perse. — 2: quod est unum perse, accẽs, quod est unum perse, ꝙ uno subiecto recipi debet; sed nurus prædicamentalis n recipitur ꝛunico subiecto, sed huius tot sunt subiecta, quot sunt unitates: ꝙ n est unum perse. — 3: maior magis debet esse unum perse scẽdũ resultatũ ex subiecto subiectali, & forma accentali unito iter se unitis, quã ex unitatibꝰ n unitis, sed totis ordinatis; concretis primo modo accepti n est unum perse, sed per accẽs: ꝙ multo minus nurus prædicamentalis. ✠

Ad ty dicimus, quod sicut unus, & diuisus ꝙ potest esse tale, ꝙ ostinuationis, & unionis, ꝙ ordinis, sic etiã diuisus potest esse tale diuisione stinuationis quæ est n. stinuatio, & diuisus esse valet diuisione ordinis, quæ est n ordinatio. Quare nurus est diuisus diuisione stinuationis, n tamẽ diuisione ordinis, sed potius sic est unus & diuisus. — Ad 1ã dicẽdũ nurus totalis recipi ꝛunico subiecto totali, quia licet tot ꝛsit subiecta partialia, quot sunt unitates, ex illis omnibus tamẽ coalescit unicus subiectus totalis. Sic trẽs stilli ponunt ꝛsit tria subiecta partialia, ex quibus consurgit subiectus adæquatus & totalis. Similiter plures corpora partes ꝛsit subiecta partialia cuiusdã pulcritudinis. ✠ Ad 3ã dicẽdũ concretũ accentale resultans ex forma accentali, & subiecto subiectali esse unum perse perfectibile accentali, n perfectibile subiectiali. esse, quã unus perse unitate unionis, & stinuationis. Atamẽ nurus est unus perse unitate ordinis. Unde illud magis dicitur unus, quã nurus, quia magis est esse unitus, quã totus ordinatus. ✠

Replicabis: nurus sed ne ra quantitas diuisibilis est ꝛse per diuisibilia. sed n sic nurus, qui licet sit diuisibilis ꝛsuas unitates, quælibet tamẽ ex illis n est ulterius diuisibilis: ꝙ minor. ytat, quia si qualibet unitas plures unitates diuisibiles foret, qualibet esset nurus quantitas quæ discreta. — 2: quantitas vera quantitas n potest esse diuisibilis ꝙ, sed diuisibilis: at quantitas discreta est actu diuisa, & n totaliter diuisibilis: ꝙ n est vera quantitas. — Ad ty admisso supposito quantitatis diuisibilis ꝛseper diuisibilia esse, dicimus quantitatẽ discretã diuisibilẽ esse ꝛsuas partes & unitates diuisibilitate ordinis, n stinuationis. Ulterius quæ qualibet unitas diuisibilis esse diuisibilitate ordinis n forliter & immediate sed proxime, sed remote, ꝙtus scilicet qualibet unitas prius diuisibilis diuisibilitate stinuationis qua diuisorie stinuatæ, supposita ordine quæ discretionis diuisibilis est ordinis diuisibilitate. — Ad 2ã dicẽdũ quantitatẽ discretã esse diuisã diuisione stinuationis, n tamẽ diuisione ordinis, ꝙuo ꝛeo solũ diuisibilis est.

Arguy 4: ex dictis ꝙ quæstionis ducuntur ꝛequitur eadẽ forma dari posse respectu duplicis compositi diuersi; hoc ex necessitate negatur affirmãdo: ꝙ minor. ytat, quia quodlibet ꝛpositũ dicitur ab alio diuersa ratione formæ. Probo mai. Si a nuro ternario auferas 1ã unitatẽ, permanet binarius qui est distans a ternario: ꝙ tuc casu illa 3ã unitas, quæ forma ternarii erat, permanet 2ã & forma binarii. — Dicẽdũ eadẽ unitatẽ forliter n posse esse forma duplicis compositi; nec a nuro ternario forliter tali potest auferri, & ipsi addi aliqua unitas, nisi loquatur de nuro ternario materialiter accepto. Quare licet eadẽ unitas materialiter posit esse forma ternarii & binarii nuri, n tamẽ eadẽ forliter: Quia forma binarii est put 2a ꝙ quod aliã totã notat antecedẽtẽ & totã, atamẽ forma ternarii est put notat aliã antecedẽtẽ, 2ã scilicet, & 1ã. — Si addatur, quod eadẽ unitas quæ est forma unius nuri, potest esse materia alterius &c. dicta, & respondẽdũ ✠ dicta solutionẽ ꝛpositũ.

Pisty: ultimitas quæ ut ratio formæ nuri distinguitur realiter ab unitate: ꝙ n. stitit ꝛeo, quod unitas alias præcedẽtes ꝛnotet, quia alias. notare, n est per aliquid distãs realiter. Probo any: ultimitas ab unitate separabilis; ut: ꝙ Any. ytat quia ꝙ tribus unitatibus alia, quæ ꝛsit ultima, aliter, tertia, quæ tũc ultima erit, postea n est ultima. — Ad n. nostra ꝛsolutione 1ã. ytat quælibet unitas ultima esse. Unde nihil ꝛpria arguitur quat, cũ n separetur ultimitas ab unitate. Atamẽ si posset casus, quo omnes unitates deficiãt, una quæ tota permaneat, dicẽdũ ultimitatẽ permanere ex parte recti, licet n ex parte connotati, uti de relatione dicitur.

Nec. ꝙstigari solet, an oratio ꝛsit unus perse & vera quantitas ꝛspecies? Cætery notãdũ orationẽ ꝛposse accipi theologice, & mystice, put est elocutio mentis Dei, nec logice cuius definitionẽ iã ꝛsimulati dedimus, nec grãmatice, put nomine & verbo. ytat, nec rethorice, put. ytat exordio, narratione, & epilogo, ordinatur quæ ad suadẽdũ, & dissuadẽdũ, laudãdũ, & vituperãdũ. Similiter & musice, & mathematice, ꝛput scilicet est illauans multitudo ordinẽ quædã ibi succedẽtis. Atamẽ adhuc ꝛsita est & diuersimode sonus, qui n ad quantitatẽ, sed ad qualitatẽ ꝛspectat. Ulterius; oratione ꝛsuniuersum percussio aeris, ex qua resultat sonus, quod aeris ꝛsuni percussio fit ex percussione linguæ cũ palatis. Unde, quod ꝛsquidam, ut: an scilicet illa illauans multitudo successiue ordinata, ꝙ quod talis ordinẽ dicit, quod una brevis, alia ne longa ita ꝛseperabitur ꝛsit unus perse & vera quantitas? Ad quod affirmãtiue respondemus. ytat, quæ ex authoritate antiqui oratoris, & philosophi illius verbis: ꝛsit unus perse ut illauans & nurus. Deinde rationẽ, quia illauans quæ ꝛsit pars orationis, ꝛsit iter se ordinatus ad unius sponẽdi, scilicet, orationis: ꝙ oratio est unus perse quia ex partibus iter se ordinatis adunis resultat unus perse ut ytat, nurus. Quod autẽ ꝛsit vera quantitas ytat etiã ex quo ꝛsit unus perse. Ideo enim aduersarii negãt orationẽ esse veram quantitatẽ, quia n est unus perse: ꝙ si habẽs quãtitatẽ habet partes extras exactas discretas successiuas. ꝙ Dicta quæ sufficiãt ꝛ quantitatis prædicamẽto. Nunc autẽ ad relationis descendimus. Sit ꝙ.

Disquisitio 2a de Relatione

Licet qualitas sit relatione perfectior, philo tamen post quantitatem, mediate, distribuit relationi, predicamento, quia quo, plures se habet ualuti, proprietates quantitatis, ut relatio equalitatis, inequalitatis. Est autem relatio respectus unius ad aliud, qua ipse. Videnda tria, scilicet, unum, de ipsa referendi ratio, ista est per quam unum dampni ad unum referatur. Tria est sic, pater ad filium relato paternitas est ipsa relatio, filius huius relationis est unum, ipse pater unum subiectia patris est relationis, fundamentum. Cetera fundamenti est duplex, remotum, videlicet proximum. illud, exemplo apposito dicitur subiectia patris, extimum dicitur actio generatiua, est que ratio fundandi, ex qua, mediate resultat relatio paternitatis. Deinde, relationem dest respectus in, de respectu ad, sibi est prius relationi qua relatio est, de unum quo unum respicit. Concretum in nomen relationi, qua accens, unum quo, fundamento, de subiecto recipitur, de existit, de recipitur.

Aliqua solet assignari proprietates relationis, scilicet ubi contrarietas, de oppositio dicitur relatiua. De est susceptus magis, de minus, quod in omnibus relationibus, sed totum aliquibus, de nonnullis conuenit, ut equalitas, inequalitas, de 3a est ut conuertibiliter dicatur, quotiens scilicet unum relationis aliud correlationis fert, ut sic: datur pater: de filius, datur unum pater, in minus filii sit pater. Quarta est, quod relatiua ipsi simul nata, de cognitione, nata, quia simul existere debent, cognitione, quia dum cognoscitur unum, de aliud cor relatiuum debet cognosci.

Diuidi solet relatio, realis de ficta. De est realis respectus ad aliud, sic paternitas ad filium. De est unius respectus ad aliud dependenter a fictione intellectus, ut relatio superioritatis logicae, genere ad suas species. relatio realis diuiditur, tripartitam, de predicamentalis. De est, quae per omnia diuagatur predicamenta. De aliis quae ad hoc predicamentum relationis debite pertinet. Circa istam materiam diuersi ~~diuersa~~ quae plures, per uias quae diuersas assignantur ab authoribus. Dicit communiter eum dici solet tripartitam in respectum tres ut puta tres, quatuor, sexit, predicamentales, sed ipsi respicere ut obiectus, causa, effectus. De. Dicitur etiam relationes tripartitas in exigere tres existentias, sed secundum illa predicamentalis exigit, quare unde quae ad tripartitam tales sufficere tres positiones, etiam ab aliquibus ut dicta datur, quod predicamentalis accentaliter subiecto adueniat, sic tripartitas quae ipsi entitatiter conuenit. Quare tripartitalis dicitur eum absolutus esse quae ualet eum subsistentiale. Unde ista nec plures nec dicitur accens physicus, nec metaphysicus respectu entitatis, quae fundatur, illa uero dicitur accens physicus, metaphysicus.

Deinde relatio diuiditur, mutuus de non mutuus. De est, cui ex parte tui alia correspondet relatio, ut paternitas, cui filiatio correspondet. De est cui alia non correspondet, ut relatio creaturae ad creatorem, scientia realis ad obiectum scibile. Ulterius diuiditur, relationes aequiparantiae, de inaequiparantiae, primi generis, ipse quae uerisque, uel extrema se inuicem respicientia eadem appellatione, ut relatio equalitatis, aequalitatis, similitudinis, de dissimilitudinis, ~~ita dicuntur~~ amicitia, fidelitatis, de illa relationes primi generis dicuntur ab aliis, quae fundatur, unitatis de nuuo, quae, unitatis, quemcumque dicit, quae uero, nuuo dicit conuenientiae. Relatio inaequiparantiae est illa, quorum extrema diuersa habet appellationem, ut pater, de filius, Alia est relatio, uel esse alia uero, uel dici. De est uere de oppositae relatio, significatiue nomine positio, positio ad significandum esse, de propriae positio relationis, quae significatiue nomine esse, de propriae positio ad significandum entitatis absolutae. ~~Hoc positio esse~~

Hic solet disquiri an detur relationes reales? Ad quod breuiter dicimus relationes reales dari, quia una albedo alteri realiter similis est de non dependenter a fictione intellectus: sic similiter pater refert filium generatum habet relationem realem paternitatis, quia realiter de dependenter a fictione intellectus est pater. = Nec obstat quod dicitur, quod nulla est entitas realis, quae non sit subsistentia, accens, quia relationes uero nec subsistentia, nec accens esse possunt, non subsistentia, uti supponitur, aliunde nec accens, quia accens essentialiter habet esse, subiecto deinde quae recipitur in. relatio autem sic non se habet, quia totum esse habet, ordine ad aliud. = Non, quia, hoc obstat, siquidem, licet relatio uel conceptus relationis habeat totum suum esse ad aliud, attamen uel susceptus accentus non exprimit esse ad aliud, sed esse alio modo scilicet, subiecto. Quo supposito sit

Dubium primum: an primarium, essentiale effectus relationis predicamentalis sit. Habere subiectum totum referibile, actu relatum?

Aliqua notabilia apponuntur, de intentio referuntur. Sec. 2a.

Per primum notandum aliqua esse formas, quae sunt de linea actus primi, ideo quae non communicat subiecto actu uel, ad quae, ut ipsa capaces de aptitudine habet: sic habitus scientificus, qui est de linea actus primi, non communicat subiecto primario exercitium scientificum, actus uel scientia, sed totum aptitudine ad ipsum per modum habitus; alia autem sunt formae de linea actus secundi, quae sit unio, cognitio, uisio, quae subiecto communicat effectus formaliter, exercitium, de actus 2i. Unde quaerimus, an relatio sit forma primi generis, uel secundi. Aliqui contendit actum uel cum actu signato, de actum uel cum exercito. Cetera notandum quod, quoad actum secundum etiam signatum ipsum ~~ipso~~ ualet, sicut exercitium. Quare uel dicitur actus uel considerabitur uel entitatis ipsius praedicata praecedendo ab exhibitione sui formalis effectus huic signato sumitur; uel uero considerabitur, ut tales effectus formaliter exercitii exhibet, de praestat subiecto, huic actum uel exercitium dicitur: ne unio quae est de linea actus 1i, ut recipiatur ut actus uel uel entitatis sui non est necessum, quod huic exercitium uniat extrema; sed quod recipiatur esse talis entitatis ~~nata~~, quod si non extrema ponatur, necessario, de entitatiter ipsa, actu 2o uniat.

Oppio primarium de essentiale susceptum relationis esse habere subiectum totum referibile. Hoc est Quibus sic positis Caietanus primo dicit relationem praedicamentalem, ut concepta, esse uel formaliter considerata totum redere subiectum referibile, ut uero exercita ipsum actu relatum habere. De 2do quia plures thomistae secutus, de communiter receptus, nostra cum metaphysicis. Aquinate illustrissimo, moneta, de alios quae plures, dicit relationem subiecto primario, de essentialiter communicare esse actu relatum. Unde sit.

Nostra Conclusio. Sectio Secunda.

Effectus primarius, de essentialis relationis praedicamentalis est habere subiectum actu relatum. Probatur conclusio: relatio praedicamentalis est de linea actus secundi referendi: sed actus uel referendi forma relatiua de linea actus secundi referendi, totaque primarius, de essentialis effectus communicat subiecto esse actu relatum: q. Probatur maior: ita se habet relatio, linea referendi ac unio, linea uniendi, de cognitio, cognoscendi linea. sed unio de cognitio sunt de linea actus secundi uniendi, de cognoscendi: q. de relatio, referendi linea. Nec sic: sed quia unio de cognitio sunt de linea actus secundi primum de essentialis effectus ab ipsis communicatus est habere post actum cognoscere, de extremus actu cum alio uniri: de relationis habere subiectum actu relatum.

Confirmatur: primarius & essentialis effectus relationis n est attribuere subiecto proxime referibile: q actu relatus est ipsi actu relato attribuere. Probo ans: nequit esse effectus primarius & essentialis relationis, quod ꝓbatur; subiecto ꝓpriori ad relationem; sed proxima referibilitas ꝓbatur ipso ꝓpriori ad relationem: q. Probo min: proxima referibilitas est proxima capacitas & apta ad relationem; sed hæc ꝓpriori ad relationem ꝓbatur subiecto: q. minor notat. quia capacitas & apta proxima ad formam ꝓbatur subiecto ꝓpriori ad formam: maior vero patet: proxima unibilitas, proxima denominabilitas & proxima ꝓbabilitas &c. proxima ad unionem, albedinem, &c. ꝓbatur ꝓbatis relationibus passive denominantibus subiecto actu ꝓbato ita: q. liber, nostro casu.

Vigetur q pluries: relatio prædicamentalis est purus & actualis respectus ad aliud: q primarius ipsius effectus est attribuere subiecto actu relato. Arg. stat, cui relatio toto suo esse actu habeat ad aliud. Contra quatuor: purus & actualis respectus ad aliud est forma essentialiter unius actu ad aliud referri: q primarius effectus illius est attribuere subiecto actu relato. Probo ans: repugnat eo modo quo purus respectus debet subiecto ad aliud referri, quo est respectus illius ad aliud. sed purus respectus ad aliud essentialiter est respectus actualis unius ad aliud: q essentialiter actu refert unum ad aliud.

Dico omnia supraposita vera esse, si loquatur de relatione, exercita n tamen ꝺ signata, quæ scipi valet sine actu referendi subiecto ad tria. Ulterius dicit disparitas dari inter formam absolutam & relativam; nq illa cui alio aliquo n dependeat ad communicationem sui effectus actualis, ideo semper communicato effectu forte actuali subiecto communicare debet, si sit de linea actus secundi: at tamen respectus ad aliquo tro dependet ad communicationem sui effectus, & ideo quæ ꝓbatur; subiecto, quæ ipsi effectus forte actualis communicet. Sed contra est. nq ex primo requiritur nec unionem cognitionem, unionem &c. attribuere extremum actu unibile, poq actu cognoscente, indeq ꝺ a quia, licet hoc secundi ponit de unione, cognitione, unione, ꝺ exercita n tamen signata. Unde dicimus relationem exercitam attribuere subiecto actu relato exercito & relatio signata signabile. Quare modo, quo relatio communicata subiecto sumatur, sic ipsi actu relato attribuet. — Ad ultimum dicendum disparitatem allegatam nullam, ideo non vigere, quia forma absoluta n dependens a tro relativa vero ab ipso ꝺ habet, forma absoluta habet effectum formalem absolutum communicare & relativa relativum. Non tamen quod semel communicato tali effectu non communicet, quia ideo ut talem effectum communicet a tro dependet, cui tamen relatio prædicamentalis ex essentialiter petat tria existentia, ideo requirit dari aut communicari subiecto, quo cum existat tria.

Argumenta Solvuntur. Sectio tertia.

Arguo primo: subiecto esse proxime referibile prædicamentaliter est effectus relationis prædicamentalis; sed n nisi prima via: q. minor notat. quia ipsi ꝓbatur subiecto communicari esse proxime referibile, quia esse actu relatum, cui ipsi esse proxime referibile, quia esse actu relatum. Maior vero patet: subiecto esse proxime referibile est effectus de linea relativa prædicamentali: q est effectus relationis prædicamentalis. Probo ans: subiecto esse proxime referibile est habere se ipsum esse ordine ad aliud; sed hoc est effectus de linea relativa prædicamentali: q. prædicamentaliter

Neg: proxima referibilitas ꝓbatur subiecto n esse effectus relationis prædicamentalis, sed poq & capacitas proxima ad illa sicut esse proxime unibile, proxime ꝓbabile, non est effectus unionis, aut ꝓbationis, sed capacitas proxima ad illa. Unde patet, licet quod prius sit esse proxime referibile, quia esse actu relatum, si sit ens relationis supponibile. Quare ex esse proxime referibile prædicamentaliter solum dicit valet effectus de linea relativa prædicamentali fundaliter & poa, non vero de linea relativa prædicamentali. Unde habet esse ordine ad aliud succedentaliter, non vero prædicamentaliter nisi tale fundamentaliter & poa. Sicque valet esse accentabile quid accentabile fundamentaliter, & tale quid accentabile absolutum fundamentaliter ꝓbatur & poa. & relationi prædicamentali, ut dixi patet.

Replicabis: esse actu relatum est exercitium referibilitatis proximæ: q referibilitas proxima forma relativa est proxima ad esse actu relatum; sed esse actu relatum est exercitium formæ relativæ: q. Probo any: referibilitas proxima est poa proxima ad esse actu relatum; sed esse actu est exercitium formæ relativæ: q. — Revo. esse actu relatum esse exercitium referibilitatis proximæ tanquam exercitium fundamenti, subiecti, non vero tanquam exercitium formæ, cui ipsamet relatio, cuius fundamentum est subiectum proxime referibile, sit forma de linea actus secundi, a qua forsitan queunt esse actu relatum. Ista quæ ꝓbatio & unione ꝺ cui esse actu ꝓbato, cum x. dicta sit cui exercitium ꝓbabilitatis, unibilitatis proximæ

cui actu relatum: q. Probo any: relatio ut sic dicit rationem communem relationi, & abstracta ab omni relatione particulari; & & abstracta a communicatione actuali respectu subiecti, cui soli communicatur relatio particulari. & relatio ut sic n attribuit subiecto actu relatum, ad quod necessaria est actualis communicatio — 2: relatio abstractive ista n est relatio put; secreto: sed soli put; secreto potest redere subiecto actu relatum: q ipsa, abstracta n attribuit subiecto actu relatum.

Instargis: relatio ut sic n attribuit subiecto actu relatum, quæ a communicatione subiecti particularis, n tamen a communicatione subiecti resolutis ut sic. Insta quæ; relatione exercita ut sic: — Ad ly dicendum, quod si relatio sic diceretur, abstracta, & præscindens a subiecto, non put; secreto, sed ut præscindens a subiecto tunc n mirum, quod n ꝓbaretur ut sic habere subiecto actu relatum: contra, adhuc tale ordinem dicit ad subiectum, ut semel ipsi communicata attribuat ipsum actu relatum, quia est de linea actus secundi: & quidem arguit manifeste instatur; cognitione, unione, unione, ꝺ quæ si sumatur; abstracto & præcisive a subiecto n exprimit attribuere subiecto actu ꝓbatum, videns, ꝺ licet essentialiter tale ordinem ad subiectum dicat, quod petat; secreto attribuere subiecto actu ꝓbatum, videns, ꝺ

tio ut sic tria existentia n habet: & subiecto actu relatum n attribuit; quia ad hoc tria existentia & exigitur. Probo any: existentia tria relatiua ut sic habet tria ut sic; sed tria ut sic n existit, cui soli tria; singulari existat: q. — 2: simile ut sic tria nullum tria habet: & ita ut sic n est actu relatum, cui negueat esse actu relatum, qui ad aliquid tria sit actu relatum. Probo any: simile soli aliud simile ut tria correspondet; sed extra simile ut sic aliud est dare simile: q. — Ad ly dicendum relationem ut sic respicere tria existentia signata, licet n exercita. Instaque unionem, unionem &c. — Ad ly dicendum, simile ut sic sub ratione referendi respicere simile ut sic sub ratione tradi. Unde extra simile ut sic primo modo accepta est simile ut sic secundo modo considerata. & arguitur, opponi alteri, & relationem mutuam trahi ad absolutum nihil quat. Instabur quæ aperte; aduertatur ꝺ opponi, cui quia simile ut sic est referibile ad aliud simile; sed extra simile ut sic n est aliud simile nec valet esse: q. — Si quis dicat, & licet simile ut sic sub ratione referendi trahetur ad simile ut sic sub ratione tradi, actu & sit relatum simile

+ tripramentale ter
+ prædicamentaliter
+ forsitan
+ addo quæ ꝺ relationem ut sic n existere a parte rei, sed tria relativa mutuo trahi ad absolutum totum ipsorum liber. & hoc si modo e tria ut sic

aute ut sic generalissime sybi ꝺ put omne simile sprehdit absolute ꝺinie limite n trahet ad aliud simile. ꝺ nec dicitur actu relatiꝫ. = Contra est: nq tpe cauꝫ simile ut sic generalissime sybi erit ꝑadequate actui tratiꝫ ꝺ relatiꝫ ꝺ ꝑadequate actu trans. ꝑadequate actui relatiꝫ ex illa parte qua ꝑcludit simile ut sic sub ratione referẽdi, ꝺ ꝑadequate trans, scilicet ex parte qua dicit omne simile sub ratione tradi. Instaque ut supra.

In oppꝫ: relatio ut sic est relatio signate sybe; sed relatio signate sybe n est relatio exercite, cꝫ potius prꝫsupponat ab illa: ꝙ n ꝫmunicat exercitiꝫ referẽdi, quod est ꝙ prꝫ relationis exercite. ꝙ n redit subiecte actui relatiꝫ cꝫ sic redatur per exercitiꝫ referẽdi. = 2. omne exercitiꝫ defectiuile est: ꝙ existia relationis n sistit exercitio referẽdi. ꝙ n sistit subiecte actui relatiꝫ. = Dicꝺ ad 1ꝫ relationꝫ ut sic ꝺignate sybe n ꝫmunicare subiecto referẽdi exercitiꝫ exercite sybe, sed signate accepte; nq eo modo, quo ꝫsiderabat relatio, sta exercitiꝫ referẽdi dicit, sicut unio exercitiꝫ ꝫsiderati, sic iudicati, cognosci que exercitiꝫ cognoscẽdi. = ad 2ꝫ quod nullꝫ esse ꝫ forma de linea actꝫ recipi, cuiuꝫ que essentia ꝫsistat, exercitio, l actu 2. essentiꝫ ꝺtrariꝫ ꝫsistere ad audition ꝫsultatione, ꝫselectione, ꝛa indebet. Quare dicꝺ exercitiꝫ exercite sybe ꝺfectiuile esse quoad sui existꝫ defectiuile esse; n uero exercitiꝫ signate sybe, ꝺ ꝫ essentialia sui.

* Cætery stra dicta replicabit: ꝙ relatio signate sybe n dicit exercitiꝫ referẽdi exercitiꝫ, sed tpꝫ signatiꝫ. sed exercitiꝫ referẽdi signatiꝫ est pma prima, l referibilitas respectu exercitii exercite sybe, linea referẽdi: ꝙ relatio signate sybe n ꝫsistit, referibilitate. = Resp. relatio signate, accepta ꝫsistere ꝺ essentialiter; exercitio referẽdi signate accepto, sicut relatio exercite sybe, exercitio exercite ꝫsiderato. Si aute quæraꝫ quid sit exercitiꝫ exercite, ꝛ signate sybe. Resp exercitiꝫ referẽdi signate esse exercitiꝫ referẽdi quod quoad essentialia ipsiuꝫ, exercite uero sybe est ipsa ꝫ prædicata existentialia. Unde relatio primo modo ꝫsiderata dicit esse talis essentiꝫ, quod semel ꝫmunicata subiecto ipsiuꝫ essentialiter redat ad relatꝫ actu 2. Relatio aute exercite sybe dicit exercitꝫ exhibitionꝫ sui effectꝫ; actu 2 redendo subiecte actu ꝺexercite relatiꝫ. ꝺ si nulli ducere relationꝫ signate sybe dicere referibilitatꝫ respectu exercitii exercite, die hoc n significare argue tpꝫ quꝫ recipꝫ primariꝫ ꝺ essentialꝫ, sed a posteriori. *

Arguꝫ 2: relatio priuꝫ ꝛeligitur ꝫmunicata subiecto ꝫ recipꝫ in, quꝫ ꝫ recipꝫ ad. sed ꝫ illꝫ primꝫ n redit subiectꝫ actui relatiꝫ, sed tpꝫ referibile: ꝙ maior. Prat, quia recipꝫ in est ꝫmunꝫ accidꝫ ꝺ recipꝫ ad relationꝫ ꝙ priuꝫ autꝫ ꝛeligitur accꝫ relatio ꝫ recipꝫ ꝫmunꝫ accidꝫ, quꝫ ꝫ recipꝫ talis accidꝫ. minor uero quoad 1ꝫ parte patet, quia esse relatiꝫ dicit recipi quenit a relatione ꝫ concipꝫ ad. quoad 2ꝫ uero patet. = Dicꝺ, quod sicut ꝛelatione datur ratio accidꝫ, ratio quæ talis, scilicet, relatiui, sic ipsa datur recipꝫ in ꝺ concipꝫ ad. ꝫ habet ratio latio quia accidꝫ, ꝫ quia talꝫ seu quia relatiuꝫ, ꝺ primꝫ ꝛeligitur ꝺ priori ad recipꝫ ad. Quare ꝫ illꝫ recipꝫ in nec redit, sed ꝙ recipꝫ in ꝺ concipꝫ ad, nec redit subiecte actui relatiꝫ nec referibile, sed tpꝫ illꝫ accidentaliter denominat, extrahendo illud a linea subiectiali ad lineꝫ accidentalꝫ. ꝺ Arguꝫ quat negatur n stante pro extensione, albedine n esse rationꝫ sorꝫ de albedi actione n esse rationꝫ sorꝫ sistendi subiecte agenꝫ, actui, quia quælibet ex his priuꝫ subiecto ꝫmunicatur ꝫ concipꝫ in ꝫ qꝫ n denominat subiectꝫ existꝫ albꝫ, ꝺ agenꝫ.

Arguꝫ 3: relationi paternitatis qua Pater ad filiꝫ genitꝫ refertur, est ipse ad filiꝫ generabilꝫ referibilis: ꝙ relatio paternitatis subiecto ꝫmunicat esse referibile. ꝙ esse referibile est de linea relatiui prædicamenti forsitan tale, cuiuꝫ contrariꝫ diximꝫ supra. = Dicꝺ Patri ad filiꝫ genitꝫ actu esse relatiꝫ. ꝺ ad filiꝫ generabilꝫ tpꝫ referibile. Cætery taliter, quod ad filiꝫ genitꝫ est actu relatiuꝫ ratione paternitatis, ad alios filios generabilꝫ referibilis n ratione paternitatis, sed ꝺpendenter a paternitate, quia est ea, ꝙ potest adesse relatiuꝫ. postquꝫ uero alii ꝛignuntur filii per eadꝫ paternitatꝫ, quod etea erat (ut thomiste tenꝫt) referitur ad illos, quia quod ut thomiste alleruꝫ) quod alii filii multiplicatur, tpꝫ est multiplicatio materialis ꝙ tro, ex quo n ꝛfertur relationꝫ multiplicari.

Sed dicꝫ: pater actu relatiuꝫ ad filium genitꝫ, est referibilis ad alios generabilꝫ referibilitate derꝫta a paternitate: ꝙ paternitas subiecto ꝫmunicat esse referibile. Pruo anꝫ: patre esse referibile ad filios generabilꝫ, est ponꝫ referri ad illos; sed pater per eadꝫ paternitatꝫ qua refertur ad filiꝫ genitꝫ, potest referri ad alios generabilꝫ: ꝙ = Hæc argutia licet subtilis appareat, sophistica est. Sic quꝫ uidet arguere: obiectꝫ esse intelligibile est ponꝫ ꝛeligi, sed potest ꝛeligi per ꝛelectionꝫ: ꝙ est ꝛeligibile ab ꝛelectione. Sic extremꝫ esse unibile est ponꝫ uniri; sed potest peruenꝫ uniri: ꝙ per ipsꝫ ꝫstitui ꝺ paternitatꝫ potest referri ad alios ꝙa derꝫta a paternitate. nego. præiecta ad ipsꝫ. Cuius ratio. Unde pater ꝺpendenter a paternitate ꝙ habet, ut referatur ad filios generabilꝫ. habet, ꝙ quꝫ, ꝙ potest peruenire ipsꝫ, ut referatur per paternitatꝫ.

Arguꝫ 4: relatio ratꝫ prædicamentalis rationis n sistit subiecte actui relatiꝫ: ꝙ nec relatio realis cꝫ illa sit ad ꝺiuidens relationis regulꝫ. Pruo anꝫ: relatio rationis generis logici ꝛa. n sistit ratꝫ actui relatiꝫ ad ꝛferiora, cꝫ n habeat ꝛferiora actꝫ, sed ꝙa. ꝙ. = Aliqui dicunt relationꝫ rationis non sistere subiecte actui relatiꝫ, sed tpꝫ referibile quia n est ad ꝺiuidens relationis realis adæquate, sed ꝙadæquate. Nos tamꝫ diximꝫ sistere subiecte actui relatiꝫ licet n realiter, sed per rationꝫ, quia aliud est actꝫ n ꝛcludere ꝛferiora aliud uero, quod ea n correspondeat per modꝫ tri ꝛferiora actꝫ, ꝫ est uerꝫ, quia totꝫ potestiale ꝫ salꝫ, quia genus logicꝫ est superiꝫ actui, ideo quæ ruppert ꝛferiora actui.

Arguꝫ ultimo ad argumꝫ theologicꝫ: Pater ꝺ ter relatiuꝫ ad filiꝫ: ꝙ primariꝫ relationis effectꝫ in est sistere subiecte per relationꝫ; sed illo priori n ꝛligitur actu ꝛeligitur filiꝫ genitꝫ: ꝙ nec Pater ad illꝫ actu relatiuꝫ. Ad patet, quia filiꝫ ꝛeligitur genitꝫ ꝙ posteriori originꝫ. = Hoc arguꝫ, quia grauꝫ ꝺficultatꝫ tpꝫ habet, diuꝫ explicationꝫ exigebat. Cætery quia pntꝫ n est ꝛsistendi nostri cꝫ ad theologꝫ spectet, ideo breuiter respondeximꝫ. Sed priuꝫ notabimꝫ ꝛelationꝫ Paternitatꝫ triplicꝫ dupliciꝫ recipꝫ in, ab ꝺ ad, ꝫ ꝫ habet hipostasꝫ, l personalitatꝫ, ꝫ ab mundꝫ originꝫ. ꝺ denique ꝫ concipꝫ ad exprimit mere mundꝫ relationꝫ. Quare Relatio Paternitatꝫ ꝫ in sistit Patre, ratione primæ personæ. ꝺ ab sistitur ipse esse actiue generatiꝫ. ꝺ per ultimꝫ recipꝫ ad sistitur pater ꝛesse actu relatiuꝫ ad filiꝫ. Quod aute unica ꝫ ultimꝫ recipꝫ sistat Patre actu relatiuꝫ ad filiꝫ, mirꝫ ꝛeo quod solꝫ hic recipꝫ exprimit esse relationꝫ. Sic etiꝫ diximꝫ creatiꝫ relationꝫ n ꝫ omnꝫ recipꝫ sistere subiecte relatiuꝫ. Probat quæ arguꝫ quælibet n sistit per extra one partiꝫ quid ꝫ recipꝫ in sistit subiecte extrꝫ. Si aute quæraꝫ: cur relatio creatiꝫ omnia munera assignata exercere n potꝫ uti ꝛdiuinꝫ exercet? Dicꝺ relationꝫ creatꝫ finitꝫ ꝺ limitatꝫ esse, sicut extra diuina. Ulteriꝫ illa accidens est ꝺ Diuina est de linea substantiæ; ꝛ ideo quæ illa tot munera, quot Diuina, exercere n ualet, nec sistere personꝫ, quod est de linea substantiæ.

Dubiu 2u: distiguatur ne relatio prædicamentalis a fundamento proximo ?

Aliqua sūt notanda, sententiæ quæ referuntur. Sect. 1a.

Ad maiorē dubii claritatē notādū ē esse fundamētū remotū, ꝺ proximū relationis; illud dicitur subiectū, ī quo subiecta
tur relatio, ꝺ cui ipsa inhæret, scilicꝺ est ipsa ratio fundandi relationē, ex qua ipsa resultat relatio. Sic vg ī pariete
albo alterū albo simili paries est subiectū inhæsionis, ꝺ fundamētū remotū albedo est fundamētū proximū ꝺ illitudo est
relatio immediatē fundata in albedine. Vnde dubiū n pendit circa fundamētū remotū, a quo facꝺ multotiēs relatio distī
guitur uti uidebitur ī exemplo apposito; pariēs nāque realiter distinguitur ab albedine, ideo quē multo meliꝰ a silidine quā
ex albedine mediatē resultat. Solū ergo est dubiū de proximo fundamēto: Quibuꝰ suppositis thesis ꝛmuniter defenꝺ
relationē prædicamentalē esse realiter distīctā a proximo fundamēto quā opinionē secutus fere omnes scotistæ cū subtili ꝺcto
re, ꝺ ex societate Valentia, Molina, Compton, Alii. 2a extra ꝺfendit ꝓpugnat identitatē realē ī ter relationē eamque
fundamēta, sic ꝛmuniter Durandus, ꝺ nominales, ꝺ ex thomistis Rumel Faucher, Ferrariēs, Soncinas ꝺ alii. Cæterū ī ter autho
res huiuꝰ 2æ sectæ aliquod datur discrimē; nā aliqui defendūt relationē identitatē relationis cū fundamēto ꝺ tro ita
Arriaga, Hurtadus, Obiedo, Reinado quibuꝰ alii accedūt; aliqui uero ꝓpugnāt identitatē relationis ꝺ fundamēti cū distī
tione a tro. sic Suarez, Vazquez ꝺ alii. Sit q.

Nostra Conclusio. Sect. 2a.

Relatio prædicamentalis identificatur realiter cū fundamēto proximo, distinguitur tamē ab ipsius tro. Duplicē partē sectionis sūstinet;
)) ꝺ quorū 1ū probatur ex Parente nro Anselmo ī monologio Cap. 24: nā ego nec maior, nec minor, nec æqualis, nec ullī
)) lī ū hominū post quē nascitur; omnē autē relationē hoꝝ illo nato habere potero sine omni mei mutatione. Q relatio
nē maioritatis, minoritatis, æqualitatis, similitudinis habere potuī sine aliqua mutatione mea; sed si realiter a me esset
distīcta relatio, per illā mutarer: q ex 2a Pauli nostrū per ipsā n mutor, nulla illarū realiter distinguitur a me. q
realiter a fundamēto n distinguitur.

Contrahitur ex antico prædicatore, qui 3 p. q. 16 art. 6 ī quit: Causa ea uero, quā relatiua
)) dicitur ponit de nouo prædicari de aliquo absque eius mutatione: sicut homo de nouo fit dexter absque sua mutatione, per
)) modū illius, qui fit ei sinister. = Vlteriꝰ ipse ī 4 distinctione 26 q. 2 art. 1 ad 3u: cessat relatio, nulla facta mutatione ī re ipsa,
)) quā referebat: q ab ipsa n realiter n distinguitur, aliunde relationē cessāte, rei mutatā tur. = Denique ꝺ philosophi textū 10
)) 4æ cap. 2 hæc habet: cū autē dicō, quod similitudo sortis habet albedinē eius ut fundamēta, n est ita quod similitudo sortis
)) sit aliqua alia res ab ipsa albedine, sed ipsa est ipsa albedo sortis ut se habet ad albedinē Platonis, ut ad tru; si enī similitudo
)) adderet supra albedinē aliquā rē; nullo modo ponet fieri aliquā similitudinē alicui sine sui mutatione. Quæ uerba ita cla
ra sūt, ut explicatione n egeāt.

Saguntinus ꝺ dicit: authoritatē Pauli, Anselmi n ponit ideo, quo a nobis ꝺfenditur; nā si ex quo
ego maior ī minor homini potest nascituro ī sine aliqua mei mutatione ī fieri relationē a fundamēto n distinguī, etiā
sequitur n distinguī a fundamēto remotō; nā ego si ī fundamēto remotō illius relationis ꝺ Pauli authoritatē sine mei mutā
tione illā relationē habeo. = Ad authoritatē dicit thomas sic potest respondere, quod Anselmus ꝓpter solū asserit rela
tionē a fundamēto n distinguī ut rē a rē, ex hoc habeat ut modus rei.

Alarcon dicendū relationē maioritatis, æqualitatis, similitudinis mihi aduenire, seu meliꝰ habere, sine aliqua mei mutatione supponitur, supponitur, suppono ut sciliꝰet, me fundā
mēto proximo harū relationū supponitā, quā, quātitatē per ꝺ qualitatē per quā maior ī æqualis, ī similis rē. quāquidē
tatē, ī qualitatē ī me supponitā, de nouo n mutor per relationē æqualitatis, ī similitudinis. sed solū sui antea mutabilis per quā
titatē, aut qualitatē, quod ꝓuat relationē distīctā a me, put rē fundamēta remotū sicut etiā quātitatē, ī qualitatē est
a me distīcta, n tamē ab ipsō fundamēto proximo. = Ad 1m dicendū ꝺ thō. n solū significari relationē n distinguī a
fundamēto ut rē a rē distinguitur, sed absolutē ꝺ ratio deuumitur ex ipsa authoritate; quā euenit relationē nesse
aliud, quā albedinē ipsā ut se habet, ī connotat aliā albedinē. Vnde solū ipsīi aliquā notationē addit. Vlteriꝰ ipse
asserit, quod ista relatio aliquā rē supra albedinē adderet, nullo modo ponet fieri aliquid similis sine alicui sine sui
mutatione, ī quo denotat sibi fieri sine sui mutatione; sed si relatio esset modus realiter distīctus, nullus fieret sine
similis sine sui mutatione per modū superadditi: q.

Vlteriꝰ instatur: 2a ꝺ thō. cessat relatio manente re, immo ꝺ mutatiō
ter quā ꝺa erat relata; sed si relatio esset identificata cū re relata, cessāte relatione rei n manerēt: q ab ipsa dis
tinguitur. minor patet, quia ex duobus identificatis sequit̄ unū permanere alio cessāte ꝺ deperire. = Hæc replica
tā git propriē huiuꝰ dubii difficultatē; cæterū quia de illa iterū sermo redibit ī 3a parte, ideo ꝓnc breuiter dico
relationē cessare n ex parte rei, sed ex parte connotati.

Nūc uero quatuor conclusio a ratione: duo alba si fortiter
silia per se ipsa: q n per relationē distīcta. Probo ant: 2a philū ea sūt silia, quorū qualitas est una; sed duo alba
ita se habent per se ipsa: q. Probo min. ex parte utriuslibet seclusō quōcūq modo relationis distīcta dabitur albedinis
ratio, quæ est ipsorū qualitas: q, sūt, quorū qualitas est una per silidinē ꝺ sueniētia seclusō quōcūq modo relationis
distīcta. Probo 1tia: qualitatē utriusque esse una per sueniētia ꝺ silidinē est esse eiusdē rationis, utroque ī sed ī utro
que dabitur qualitas eiusdē rationis seclusō modo relationis distīcti, cū hoc seclusō detur ex parte utriusque de albedo,
quā est ipsorū qualitas, ꝺ ita ergo species: q. = Confirmatur: unū extremū esse alterius sile, est ex ipso suenire ī eadē ratione
qualitatis, sed unū albū cū alio sueniēt ī eadē ratione qualitatis seclusō modo distīcto ī relationis: q. Probo min. unū
cū alio sueniēt ī eadē ratione albedinis per ipsā albedinē: q seclusō modo distīcto relationis. Probo ant: suenire ī eadē
ratione albedinis ideo sueniūt ī eadē ratione albedinis, quia sicut ex parte unius datur ratio albedinis ita ex parte
alterius: sed dari ex parte unius rationē albedinis, sicut ex parte alterius habetur præcise per albedinē utriusqua: q
maior ꝺ minor. sitat exemplō animalis: ideo homo ꝺ leo sueniūt ī ratione animalis, quia animal datur ex parte
utriusque, dari autē ita sino, sicut ita lio datur, præcise habetur per ipsū animal alio quōcūq seclusō.

Dices 1: duo alba seclusō
modo relationis distīcto habere unā qualitatē fundamētaliter, n formaliter, ideoque tales suenire ꝺ assimilari fundamētaliter,
n formaliter, nec esse eiusdē rationis formaliter. = 2: condeniētia hominis cū leone per animal n subiectiuē, quia
illa sueniētia n est de genere relationis prædicamentalis, sed transcendētalis. Quare n exigit modū rei realiter distīctī: sed
animal per se ipsū est ratio sueniendi, sicut ostēsa sequit̄ relationē prædicamentalē, quā accidit fundamēto. = Sed
contra 1ū modū sic: seclusō modo relationis distīcto duo alba sūt formaliter alba: q habent unā qualitatē formaliter unitatē silidinis,
licet n identitatē, ꝺ quater 1tia: ī seclusō tali modo sūt formaliter alba, sicut ex parte unius datur ratio albedinis formaliter
talis ita ꝺ ex parte alterius: q illo seclusō habent unā qualitatē albedinis formaliter unitatē silidinis. hæc 1tia quo: habere
unā qualitatē formaliter unitatē silidinis est habere qualitatē eiusdē rationis ꝺ formaliter: sed si datur ex parte unius
datur a ratio albedinis formaliter talis, sicut ex parte alterius seclusō modo distīcto illo præcise habet qualitatē eiusdē ratio
nis, ꝺ essētia formaliter talis, scilicꝺ albedinis formaliter talis: q. = 2: suenire fundamēta liter, n est actū suenire, sed tales esse
fundamēta actuali sueniētia; sed albedo intensa ut quique per se ipsā actū cū alia ut quique sueniēt: q. Probo min.

per se ipsa forliter, & actu est albedo ~~et~~ tensa ut quique: & sic.
quique. Prouo 3tiã: per hoc pr̃cise quod ut forliter albedo tensa ut quique est eiusdẽ entitatis, & tensionis forliter
actu, ac alia, etiã tensa ut quique: q̃ si per se ipsa est ~~tm~~ albedo tensa ut quique forliter actu, per se ipsa forliter erit
eiusdẽ entitatis, & tensionis, quãtũr quæ per se ipsa forliter, & actu cũ alia sueniũt. ⁊ modus distinguit ab aduersarijs ꝙ
istius n statuit albedinẽ A, tali specie qualitatis, nec tali gradu tensionis; sed albedo A forliter actu sueniũt cũ albe
dine C quia est tali specie & tali gradu tensionis, qualiter est albedo C: & n per aliquos modos distinctos, sed per se ipsa
forliter & actu sueniũt cũ albedine C. maior patet, quia albedo A est tali specie constituta forliter per ipsum met entitatis
albedinis, & tali ẽt gradu intensionis, per ipsum met tensionem.

Ad ultimum dici poterat, etiã conuenientia & similitudinem inter hominem
& leonem esse relationem prædicamentalẽ, quia respicit tm ut purum tm similitudinis. Cæterum hoc libenter admitto dicimus &
prædicamentalẽ a transcendentali distinguẽdo. & etiã, quod hæc ~~non~~ omnia transcendit prædicamenta. n sic prædicamentali
& etiã, quod istæ tm existentiã exigit, n sic transcendentalis. Quare homo per animal cũ leone sueniũt, licet n ideligabiliter
leo existens.

Alia ratione pbatur conclusio: n ẽt multiplicanda entitates sine necessitate; sed nulla datur ad multiplicanda
entitates modi relatiui supra entitatem fundamẽti proximi. q̃. Prouo min. albedo A per suam met entitatem est illi albedini
B: q̃. Prouo any: albedo A est similis B per hoc, quod ~~non~~ habet ipsum ut tm ad quem referatur. sed albedo supposita albedine
A & B. una quælibet existens alia connotat per suam met entitatem: & per suam entitatem est similis ipsi. ~~maior~~ minor
constat a paritate materiæ primæ quæ ~~x~~. plures aduersarios ut habet forma tanquam extremum, cui unitur n exigitur
modus unionis distincti, sed per suam met entitatem ab illo habet, ut extremum unionis. = ~~Ex~~

modus distinctus foret a fundamẽto proximo, ad productionem unius rei albedinis. Confirmatur ratione negatiua: si relatio
sed a hoc ut sueniens debet retineri: & quia, præterquam quod ridiculum apparet, omnes unitiones albedinis ipsi fieret mutaretur.
distincti omnes alios ipsi fieret mutationes habere. Maior uero patet: ad productionem unius albedinis, absurdum uidetur ex albedine infinitæ
ipsi fieret similis, quæ antea carebat. & per illam ipsi fieret mutaretur. = Sic similiter ~~ad~~ ad productionem cuiuslibet rei di
minutissimæ totus mutaretur uniuersus; quia ita non res nisi pducta posterior ad omnes alias in uniuerso existentes
esset, & ideo quæ ad illas relationem posterioritatis referretur: & quælibet aliarum de nouo acciperet modum prioritatis, quo
res nisi pducta respiceret, quæ per illam ipsi fieret mutaretur.

riatur ab aliquo modo distincto; & non distinguitur sed aduersarius eodem modo loquitur de qualibet, & nulla nititur illo modo
distincto. Prouo mai. una ~~qualitas~~ res qualitas cũ alia sueniens, eo quod a modo relationis distinguatur; sed n per talem
modum & sueniunt sic: & illa sueniens n pueniret a modo relationis distincto. Prouo min. qualitas quæ ipsa distincta a modo ipsum
excludit. & negat; ~~non~~ sed nequit sueniens cũ alia qualitate per modum quæ excludit & negat ipsum modum: q̃. minor
patet; quia dicere sueniens forliter distincta a modo est etiã dicere, & excludere modum, nequit autem dicere & excludere
modum, quæ ipsum negat, & excludit.

Dices: ung albedo per eadem relationem plures albedines respicere posse, qui exigatur
~~tm~~ multiplicari ad multiplicationem tm ~~unitatis~~ sic etiã Pater per eadem paternitatem plures filios respicere posset, quo
uitetur tot mutationes & reductiones in tm. Sed ex hac solutione sic ~~tm~~ infertur: & ut albedo A de nouo referatur ad
albedinem B necessaria n est noua relatio aut distincti modus; sed ab aliquo ipsi fieret mutatione assistatur ipsi per eadem re
3 quia aduersarius negat lationem qua respiciebat albedinem B. & etiã albedo B respicere ualet absque tali modo distincto. hæc ultima 3tia pro:
distinctionem relationis a fundamẽto, quia hoc pacto ideo ~~non~~ absque tali modo distincto ipsa n posset respicere, quia ad denominationem de nouo adueniens forma, modus quæ
manifeste esset relatio, si quæ ea antea supponitur distincti exigitur; sed albedini A aduenit x. solutione nouus denominatio absque modo de nouo ponito: q̃. minor sitat
potest aduenire, sed quia albedo A denominatur esse actu relatus & distinctus a modo de nouo ponito ut modus distinctus, quia albedo 3a. mutabitur dum transit de n esse simile ad esse simile; sed etiã mutabitur dum transit
hoc ipsum sequitur ex de n esse isti huic albedini, ad esse isti illi: q̃. Vltimum: licet ipsi dicunt, quod eadem forma ratio assiladi albedinem A cum al
solutione ipsorum. Videat bedine B est simul ratio assiladi cum aliis, sic non dicimus quod eadem ratio de albedine, quia est ratio assiladi albedinem A cum al
q̃. quid ipsi respondeãt? tri, etiã est similitudo respectu aliorum. ✻ 3: quia aduersarius negat distinctionem relationis, & fundamẽto, quia sic per mortem esset relatio, ipsi q.
ea quæ antea supponitur

Aliqui tamen tenent nullum sueniens esse ens, eo quod tot modi multiplicantur & qualibet re
respectu aliarum, assereãdo isti modos esse uelut quædam species, & libros historicos rerum. Vnde & qualibet creatura ut ipsi
dicunt, esse unius uoluminis, quo tot uoluminibus scripturæ paginæ, quot res sint relationes ipsis ideo quæ in hac uoluminibus & paginis patet. sed hoc tale, sed
haberet nobis rei omnes cognoscerentur & distincti, approximationes, prioritates, posterioritates, & qualitates, & quæ respectiuales aut ex solutione
aliarum habet. = Cæterum hæc omnia fabulosa uidentur, nec alia ratione putata quam quia aduersarii ita esse uolunt. Vnde aduersariorum. ✻
tot uoluminibus & paginas negamus reproducendo rationes supraponitas, quia tot infinitas entitates & uanas multiplicitur, quando
per unum istius fieri ualet, quod ab aduersarijs per tantas & ridiculas.

Hurtado ~~Argumento solutum.~~ & Richardus Lincaeus asserens relationem identificari cum fundamẽto, & tro, quia n
potest existere, aut recipi ~~quia tro~~ sine fundamẽto & tro, & tra quos sic nra sequitur ratio: ex quo relatio existere, aut recipi
n potest sine fundamẽto & tro, & ita ~~tm~~ cum fundamẽto & tro identificari: & cum ipsis n identificatur adæquate & ex utraque parte.
Prouo any: nisi 3a. existere, aut recipi negant absque obiecto ultimo, nec motus sine mobili aut altius sine agente, quæ
ex hoc ita ~~tm~~ seruatur nisi motus & actionis identificari cum obiecto ultimo, ~~ex~~ tro mobili & agente: & similiter ita ~~tm~~ in
Contrahitur: ex aduersariorum ratione etiã ita ~~tm~~ seruatur relationem paternitatis & diuinitatis n distingui realiter a fundamẽto & tro: hoc n potest dicere:
& nec primus dicere debet. Prouo mai. relatio paternitatis & diuinitatis recipi negant sine fundamẽto & tro: & Ans. sitat,
quia relatio paternitatis & cæterorum aliorum relationum & exceptis ad Patrem & ad filium necessario refert: & ideligi nequit sine
fundamẽto & tro. = Dices: si relatio identificatur cum fundamẽto & tro, eadem relationem, qua albedo A esset illi B, per
ipsa ~~non~~ albedo B esset similis A; sed quælibet alteri similis est per distinctam relationem: q̃. maior sitans esse uidetur, quia
relatio qua albedo A esset illi B nihil aliud esset quam ipsa albedo A & B taliter fundamẽto & tro; similiter quæ albedo
relatio albedinis B nihil aliud esset quam utraque albedo A & B ut fundamẽto & tro. minor autem probatur: & quia illa
est multa, & ex plures aduersariorum, ut arriaga, dalii, relatio trahitur forliter ad aliam relationem: nequit autem relatio ad
se ipsa trahi: & adhuc ex aliqua, licet tm forliter ita dicat relationes esse, tm autem materialiter, & nequit eadem relatio respicere
pro tro materiali habere: q. ✻: quia si eadem esset relatio similitudinis albedinis A cum B ac B cum A, albedo A per albedinem
B esset illi B; sed A n est illi B per ipsam albedinem B, sed per seipsam: & maior sitat, quia esset illi B albedini B per
relationem sitatam per albedinem B. ✻

Potest ijungere sic: relationem ex parte albedinis A n est eadem ac relatio albedinis B, quia licet
utraque resultet ex utraque albedine, diuerso tamen modo, quia quæ ~~non~~ est ex parte A, resultat ex ista, taliter fundamẽto & ex albedine B taliter tro; extra uero se habet relatio albedinis B. = Sed sitat: n quod eadem est
albedo A sine se habeat per modum fundamẽti, sine per modum tri, quæ realiter n mutabitur; aliunde a relatione distincta
foret: & nec ipsa relatio distincta est ex parte utriusque quæ realiter, sed ad ipsum erit virtualiter, & forliter per istam distinctam

Argumenta Solvuntur. Sectio tertia

Argues 1 ex dicto tho. qui pluribus locis denotat relationem realiter a fundamento esse distincta, presertim prima parte q. 28 art. 2 ad 4m ubi sic: ad 4m dicendum quod sicut in rebus creatis aliud est habere, aliud quod dicitur relative, ut habere est proprie respectu ad habitum, sed etiam aliquid absolute, ita in Deo sed tamen aliter et aliter. Nam id quod habetur, creatura, preter id quod importatur in significatione nominis relativi, est alia res a relatione in Deo autem non est alia res, sed una et eadem. Ecce verba divi thome, que expresse denotat illud, quod nomine relativo non significatur, quod est fundamentum esse aliquam rem a relatione. — Resp. divus tho. hac authoritate, aliisque quas adduci potuit, significare distinctionem realem relationis predicamentalis a subiecto fundamento remoto non vero a fundamento proximo aliter enim sibi ipsi contrariaretur ut notat ex authoritatibus inclusione 3 oppositis. In divinis autem contrarium evenit ubi quia relatio Paternitatis &c. nec a subiectia Patris, nec ab absolute ipsa, nec ab actione generativa realiter distinguitur.

Argues 2: relatio deficere potest permanente fundamento: ergo ab ipso realiter distinguitur, ex separabilitate signi ut distinctionis realis. Probo ant: deficiente tra relationem ipsa relatio deficit; sed tra potest deficere manente fundamento relationis: ergo major. Item ex relatio x. ad nobis dicta sit essentialiter actualis respectu ad aliud, tanquam tra, quo deficiente actualis respectus deficit. Minor etiam patet, quia quantitas A quae equalis erat quantitati B potest permanere deficiente quantitate B. — Hoc et praeque fundamento adversarium, quod major haberet ut si plures in haberet inhesitas. Et unione, qua plures adunantur in distinguit realiter a suis partibus, illa que ideo arguby fieri valet, quia una pars oportet ab alia separari valet: ergo ipsa unio, ex tra casus desinat unionis tres et extremus, cui altera pars uniatur, ergo distinguitur a suis partibus. Ulterius artificio actus, illa in distinguitur ab entitate ipsorum, ut quae plures ipsorum dicit, et tamen potest dari actus qui illa, qui motet regulas logica: ergo ratio artificii mutandi, tali notatione separari potest valet ab entitate actus. Etiam plures theologi cum togne a santo tho. distinct durationis realiter in distinguit ab existentia potest tamen ab ipsa separari talis quod denominationem durationis quae est permanentia existendi. Actus liberi Dei apud plures theologos attribuitur per entitate actus necessarii notatis tra extrinseca, et tamen denominatio actus liberi deficit deficiente tra: et est separabilis ab entitate actus necessarii.

Quare

Dicimus relationem permanente fundamento proximo, solum deficere, quoad connotationem, in vero quoad entitatem. Et parte recti, quae solvuntur in dicimus: stat ex dubio 3 parcialiter logica. — Sed in urget: relatio deficit ex parte recti, duplex enim effectus primarius et essentialis deficit; sed data permanente qualitate A, deficit quantitas B, etiam deficit primarius et essentialis effectus relationis: ergo. Probo min. primarius et essentialis effectus relationis est attribuere subiecto actu relatum ad aliud sed deficiente qualitate B quantitas A non attribuitur actu relata ad qualitatem B: ergo. — Secundo: deficiente notatione extrinseca quantitatis A ad qualitatem B, quantitas A intrinsece mutabitur: ergo realiter distinguitur a relatione, quia quamvis in distinguitur quia per ipsa intrinseca non mutabitur. Probo ant: ex casus denominatio relati deficit. sed ista intrinseca non est: ergo ipsi aliquid intrinseci deficit, propter quod intrinseca mutabitur.

Ad 1m dico permanente qualitate A et deficiente B non deficere effectus formales primarios relationis aequalitatis, quoad entitatem, sed precise quoad connotationem: deficit quia quoad expressum denominationis esse relati ad tra quia deficit idea huius denominationis, scilicet tra; huius autem explicitus permanet, id est entitas illa quae quidem est ex se relativa est, definit quae actu referri et notari expresse, quia tria notationis deficit. — Ad 1m dicimus qualitatem A nihil intrinseci entitative deficere, sed pure expressive, quidquid omnia exigunta intrinseca denominationis relati permanent quia tamen aliqua ratio deficit ad talis denominationis sub expressione denominationis. Insta que ut supra. Ideo deficit ex parte denominationis. denominationis cata forte ex proximo et insta, ut supra.

Item: si relatio identificata foret ex proximo fundamento, non extenso, et intenderetur ipsa relatio; sed per intensionem fundamenti remitteretur relatio: ergo. Probo min. magis albi est albedo intensa ut quatuor albedini intensae ut quatuor, quia esset, si ipsi duo gradus albedinis adderentur, alteri quae albedini unius; sed tre casus utraque albedo esset magis intensa remaneret quae inditudo: ergo. — Ad 1m stra solutionem supra positam: deficiente notatione qualitatis A ad qualitatem B non solum deficeret denominatio qua relati quoad connotationem et expressum denominationis, sed quoad illius entitatem: ergo. Probatur ant: denominationem relati ad tra deficere quoad entitatem deficere est aliquid reale relationis deficere: sed in fundamento proximo actu non ut ad tra, relatus aliquid reale ipsius deficit, quia antea erat actu realiter relatus ad tra, et ponitur non manet sic relatus: ergo.

Resp. adhuc albedine intensa magis intensa, non quoad proportionem servatam servatam inter utraque albedinem etiam intendi relationis inditudinis quoad entitatem, licet non quoad expressum relationis, ut connumeratur dicitur ab adversariis de habitu logicae Boetii, et habentis. Insta quae ibi intitur non artificiosa, qui magis intendi ponit non facta intensione artificii. — Ad 1m dico aliquid reale entis relationis non deficere entitative, sed expressum, virtualiter, idest in virtualitate denominationis relati ad tra esse tales.

Argues 3: datur relatio praedicamentalis immediate inhaesitia fundata: sed haec distinguitur a subiecto: ergo datur relatio distincta a fundamento proximo. Et ergo adversarii de omnibus illis modis aequaliter philosophantibus, nulla distinctio est in fundamento proximo. Probo min. talis relatio accens est; ergo sed accens realiter a subiecto distinguitur: ergo maior. stat, quia pertinet ad praedicamentum relationis, quod est praedicamentum tale accentis. Minor vero patet: accens est ens alio, subiecto quae ens per se: sed ens alio realiter ab ente per se distinguitur, et ipse se opponitur: ergo. — 2: si accens relationis esset idem cum subiecto, non haberet diversa praedicamenta, quia eadem rei, idem quae praedicatur, ad idem praedicamentum pertinet; sed subiectum, accens quae relationis ad diversa pertinet praedicamenta: ergo. — Ad 1m dicitur, et esse accens physicum et metaphysicum: primi generis est qualitas, qualitas alia quae silia, quae physice subiectum mutat. Si quo vero genere relatio est, quae metaphysice accentaliter subiectum adunit, et quae extra metaphysicum et essentiale subiectum accepit. Sic similiter duratio identificatur cum ipsa subiectia durante, est quae ipsius accens metaphysicum, et ad diversa praedicamenta pertinet. — Ad 2m dicimus sufficere distinctionem metaphysicam, ratione cuius fundamentum subiectum est, pertinens quae ad subiectum praedicamenta relationis quae accens, relatius metaphysicum, pertinens quae ad praedicamenta relationis. Et Scotus hoc idem arguit ubi ponit aliqua doctor opusculo 4 q. quod ita resolvit. duplex entis idea praedicamenta est divisio, idea diversa rei non rem, et quibus ad hoc, quod dicat diversas res intrinsece et realiter, sicut subiectum, quale et qualitas, quae separata ad idem est diversa res, et quae dicat diversas res extrinsece, quia unum portat ad alterum et qualitas, quae separata ad idem est diversa res, et quae dicat diversas res extrinsece, quia unum portat ad alterum et quae non portat aliquid reliquum reliquum: et ne relatio differt a suo fundamento, quia portat oppositum relativum, et quia non portat aliquid reliquum reliquum: et ne relatio differt a suo fundamento, quia portat oppositum relativum, et quia relatio dicit rem sui fundamenti et tra oppositum, quae non dicit fundamentum. Unde x. aliqui praeterea divus entis idea praedicamenta non reperiet in rei diversa entitatis, seu realiter, intrinsece, ut subiectum et qualitas, sed extrinsece et connotative, et quia subiectum est pertinens ad subiectum praedicamenta sumitur se et absolute. aut aute aliud extrinsecum rei dicit, est quia relatum et ad relationis praedicamentum spectat. Quare ipsa ratio, per quam subiectum attribuitur ad aliud extrinsecum relatum accens metaphysicum est, ex esse absolute, et relativum esse metaphysicum distinguitur nec de essentiali accepta metaphysicum esse per se, et absolute est esse relativum nec ipsius metaphysicum. Insta quae ipsa ratione, et re durante, et actione, et passione, quae x. plures adversariorum ideticabat.

Sepliciabi: relatio prodicamentalis est accens prodicamentale; sed accens prodicamentale est accens phisicum; ḡ. minor
stat ex diuersimoy iter accens logicum ⁊ prodicamentale. = ℞: relatio ꝯ eo ipso quo est relatio est accens; sed est
relatio phisica: ḡ accens phisicum. maior patet, quia ꝯ eo ipso quo est relatio, pertinet ad prodicamenty taliy acce
tiy. minor probatur: subiectia per relationem realiter phisicam respicit tri: ⁊ probo any: subiectia, qua est alia prior
⁊ phisica distinctione. est prior ipsa phisica: ⁊ realiter phisicam ut prior alia respicit. = ℨ: accens phisicum diuidi
tur ⁊ nouem prodicamenta: ḡ quodlibet ex illis est membry phisicy diuidentis accens phisicum ut sic. ⁊ accidentale
accens phisicum: quia accens phisicum ⁊ omni diuidi nequit, nisi per talia accentia phisica. = ℟: relatio
est accens magis a subiectia distans, quā quantitas, aut qualitas; ḡ si quantitas est accens phisicum, potiori titulo
ipsa relatio. Any ⁊ stat quia quantitas est accens ⁊ mediate subiectiā; ⁊ sic relatio. = ℟ S: si daretur relatio,
quā subiectia esset, aliaque accens phisicum ⁊ non esset dari ratio unimoca relationis; quia ab accenti phisico,
⁊ subiectia ratio unimoca abstrahi nequit; sed relatio ut sic est conceptus unimocus; ḡ.

~~Istius supra positis ostra se habet~~ Deinde ~~addy~~ dicimus quod si accens logicum ~~numeratur prodicamentale~~ ac accens prodicamentale
distinguitur a ꝯmentali ꝯ eo quod illud est accens ꝑut logicum ꝑpeciale, prodicamentale autē ꝑut per se nouum
mephisicum prodicamentū diuagabitur. si autē accens logicum ~~numeratur~~, ꝯ eo quod est extra alterum ⁊ actum ⁊ rationaliter
ꝑut ~~supra~~ adiacens ꝯ eo tenus, quo quantitas ℣o dicitur accens logicum ⁊ nauā, dicimus accens prodicamentale abeo distinguitur
quia ~~esse~~ accens ut sic ~~non~~ prodicit aphisico ⁊ mephisico, ⁊ sic accens logicum ~~singularitas~~ nec accens logicum qualiter
se habet ⁊ singularitas nauā extrahit a pōxia linea subiectiali, sicut prodicamentale subiectum abstrahit, si fuerit ~~non~~
~~fuisse~~, ~~sicut~~ uero mephisicum, mephisice abstrahet.

Addy dicimus accens prodicamentale esse accens ut sic procidens a phisico ⁊ mephisico. ⁊ a logico autē distinguitur
ꝯ eo quod illud est de linea prodicandi, ⁊ pecto ad logicum: illud uero, seu prodicamentale significat accen
tiy entitia, ꝑut per nouum diuagabitur prodicamenta mephisica. Si autē dicas ⁊ singularitatē ⁊ solucionē ⁊ pudi cy accti
~~tradi~~ ponit ei dicendi accens prodicamentale quia licet n sit accens phisicum, est tamē logicum, ⁊ mephisice ⁊ pecto nauā. Dicimus ⁊ singularitatē esse accens logicum respectu nauā, ⁊ quatenus de ipsa prodicandi, est per modum ac
centiy. n tamē quia ⁊ ipsa ⁊ singularitas existentialiter, ⁊ mephisice accens sit, adamy ipsa relatio in solo respectu
⁊ydamēti, sed ⁊ sic accens est, licet mephisicum. ⁊

Addy ~~dico~~ distinguenda est maior ꝯ eo ipso quo est relatio mediate ⁊ subiectia
tia ⁊ydata recdo; ⁊ mediate subdistinguo est accens phisicum ⁊ mephisicum. recdo mai. Quare subiectia realiter phisice tri
notat ⁊ respicit; cætery quia per se ipsa realiter tri respicit, ideo licet sit relatio phisica, n dicitur accens phisicum
~~Quo~~ sed mephisicum. Quare potest dici ~~accens~~ relatio ⁊ tanta phisico accens ut virtualiter distincta a subiectia;
quia tamē tanta virtualiter a subiectia distincta, ideo dicitur accens tanta mephisicum. = Addy dicendo n procedere
accens phisicum diuidi ⁊ nouem prodicamenta, sed accens ut sic procidens a phisico ⁊ mephisico. = Addy dicimus illa
maior distinctia ⁊ter subiectia ⁊ relationem ⁊ relegenda esse ab relatione ⁊ mediate subiectia n ⁊ydata sed mediate, ⁊ter
quā ⁊ relationem quantitas ⁊ qualitas mediate. ~~Sic etiā~~ quoad modum distant modus accentalis ab ipsa re quā alia ac
centia quantitatis ⁊ qualitatis, ⁊ tamē dabitur aliquis modus accentalis ⁊ adversarios, distincta ab ipsa re. = Addy
dico, quod licet a subiectia ⁊ accenti quia subiectia ⁊ accens est n posit abstrahi ratio ꝯmuny unimoca, potest
tamē abstrahi sub alia ratione, scilicet sub ratione relationis. Sic etiā a subiectia ⁊ accenti abstrahitur ratio ꝯmu
nis unimoca, ratione ~~subiecti~~ scilicet ⁊ ratione obiecti mephisici. = Aliqui autē adarguēs ℨo cy suy replicī dicit
relationem esse accens phisicum ex parte subiectia notati, quia subiectia addut tri notatum, qui accens phisicum est respectu
subiectiē.

Arguēs ℞: totum esse relationis est ⁊ ordine ad aliud: sed si esset ide realiter cy ⁊ydamēto extremo, cy totum suum esse
⁊ ordine ad aliud n esset: ḡ. Probo min. ⁊ydamētum esse absolutum habet ⁊ ordine ad se; ḡ si relatio est ide
cy illo totum suum esse n est ⁊ ordine ad aliud; cy ⁊ tali casu esse relationis sit ipsum esse ⁊ydamēti. = ℞: si relatio
n esset a ⁊ydamēto distincta, hoc supposito, ⁊ tro procidere ⁊ eligeretur relatio; sed ⁊ electo ⁊ydamēto procedere, ⁊tro n ⁊eligitur
relatio forliter taliy ḡ. Probo min. ⁊ydamētum ⁊ tri ꝑut quid absolutum; sed ⁊ electis procedit dubium extremis absolutis
n ⁊eligitur ipsa relatio, quia quid relativum est: ḡ. = ℨ: actio generativa est ⁊ydamētum extimum relationis paternita
tis. sed paternitas realiter ab actione generativa distinguitur: ḡ. minor. stat quia paternitas permanet transacta
actione. = ℟: relatio ~~non~~ esse minimum habet; ~~sed subiectia~~ n sic subiectia: cy esse per se ⁊ absolutum habeat: ⁊una
est ab alia distincta

Addy dico relationem ut virtualiter distinctam a subiectia totum suum esse habere ⁊ ordine ad aliud, licet
entitative ⁊ put ide est cy subiectia habeat esse ⁊ ordine ad se. Sic actio identificata cy ~~subiectia~~ ab passione, ut uir
tualiter ab illa distincta habet totum esse ab alio scilicet ab agente ⁊ ut identificata cy passione habet esse ⁊ passo. Insta
que simul alii ꝑtotiy superaponit: = Addy dicendo ⁊ydamētum ⁊ tri ⁊ ide quid absolutum esse ipsa tamē ut se re
spicientia ⁊ notatia esse quid relativum. Vnde relatio ⁊ esse relationis forliter taliter ⁊eligitur ⁊electo ⁊ydamēto
ut tri ⁊notato. sicut unio esse talis ⁊eligitur ⁊electa materia ut forma ⁊notata. = Addy dicimus subiectia
tiy generaliy esse ⁊ydamētum extimum paternitatis ⁊electa actione generativa ut ⁊ dicitur ad ti esse relationis
paternitatis, non uero quoad nemini. = Addy dicendo ℟ solutionem ad ℨ, videlicet relationem esse ens deminutum,
ut est virtualiter a subiectia distincta ⁊ realiter entitative. esse autē ens deminutum ⁊ stat ꝯ eo quod sit purum tri
pectus ad aliud extrinsecum. Sic etiā simo forma cy materia ens deminutum est, ⁊ tamē est ide cy forma.

Sed ultimo
dicis: ideo ex ⁊mumero negatur ⁊ quo relationes prodicamentales, quia recipere nequit modum aliquem realiter
ab ipso distinctum: ḡ si n est modus a ⁊ydamēto distinctus, potest ⁊ Deo dari. = ℞: esse duas quantitates simultatim
n est simul actu ⁊tentionaliter referri: ḡ nec esse simul apartes rei est actu realiter referri: ḡ relatio uniuersaliter
ad aliud n ⁊stituit ꝯ eo quod ⁊ ⁊ydamēto procedere supponitur tro. ḡ realiter a ⁊ydamēto distinguitur. = Addy
dicitur a Deo relegari relationes prodicamentales ex suppositione, quod realiter a ⁊ydamēto distinguantur. =
Aliter tamē ponit nulla ⁊ perfectio ⁊ Deo sequeretur ex relationibus prodicamentalibus ut tenet Occam, Arriaga
Hurtadus ⁊ alii, quia Deus diceretur perfectior ⁊ maior homine mutatione sibi ⁊ habente ex parte ⁊notati,
(homini) n uero ex parte Dei. Ctra huius opinionem est Doctor Parens Anselmus. = Addy dico duas quantitates simul
⁊ actu esse ponendo, ⁊ n cognitas actu ⁊parativo, sed alio distincto actu, ⁊ phisice tamē n possunt simul esse absque exerci
tio referendi, quia ut una quantitas ad alia actu relata, n dependet ab aliquo actu ⁊parativo, sed ab entitia tri quo
quidē supposito simul cy ⁊ydamēto omnia requisita manent, ut se respicit. ⁊ hoc sufficit ⁊ prenti certamine ⁊

Dubiu 2y: an Relatio tredur ad absolutu, velrelatiu?
Solvitur aliqua, & sententia referuntur. sec. 1a.

Omnis relatio tg mutua, qug n mutua est dubio subiecta. Inquirimus autg: g paternitas &g. tredur ad subistg genita, filii, quia subistia genita est, ; quo sensu est quid absolutu? An uero tredur ad filium 2y quod forliter filiatione dicit, ; quo sensu est quid relatiu forliter? Quibus supposity 1a tenet opio omnis relationg ad respectiu trare: sic Complutenses, Fonseca, Caietanus, & alii. 2a. ; trariu defendit: scilicet 2y omnis relationis ab quid absolutu esse: ita Scotus cu suis, & plurib thomistis moderni, Suarez, Vazquez, Caprolus cu aliis. tertia autg media incedens uia, docet relationg n mutug ad absolutu, mutug uero ad respectiu trari: & huius opionis sut, Valentia, Ferrara, Pallego, Massus, alii que ex nostris, & extraneis. Vnde sit

Prima Conclussio. Sectio Secuda.

Relatio n mutua tradur ad absolutu. Prouatur conclussio: relationi n mutug n correspondet ex parte tri aliqua relatio: g n tradur ad aliquid relatiu, quia quod est relatiu n est tale nisi per aliqua relationg. g tra tur ad aliquid absolutu. Prouatur illud ang: si aliqua relatio ex parte tri corresponderet, relatio n mutua mutua foret; hoc n est dicendu: g. maior patet quia mutua a n mutua distinguitur ; eo, quod prima alia ~~ex parte~~ ; tra correspondet relatio, ut paternitati filiatio; 2g uero nulla, ut relatio creaturg ad creatorg. Confratur 2: relatio creaturg ~~creaturg~~ ad creatore est n mutua: sed huic nulla ex parte creatoris correspondet relatio realis: g. Minor: manifestu alteritur; ulterius que, quia creator realiter ad creaturg n refertur; sed si esset relatio ex parte Creatoris ~~esset~~, ratione illius ad creaturg realiter esset relatu. g nulla datur. = ex solutis Vt efficatig utriusque rationi aduersarii duobus, uarijs solutionibus occurrunt: aliqui enim, ut Orbis & Arauxo respondet ex parte tri relationis n mutug n correspondere aliqua relationg reale, sed rationis, & ab intellu confictg, quod sufficit, ut tru respectiu sit: = Alii autg cu Caietano dicut, tru relationis n mutua ~~est~~ esse relatiu n ex parte sed extrinseca, denominatione desumpta a relatione fundamti, sic Complutenses, & alii ex thomistis.

tru relationis realis de qua loquimur, realiter existere debet: g n fictitie. Ang patet, quia sicut relatio predicamentalis tru existentis exigit, ita predicamentalis realis existentis realiter. = 2y quia realis ~~est~~ relatio realiter tradur ad aliud tagnq ad tru: g tru realiter sic tratur, quia modo, quo ipsa tratur, ~~tradur~~ hec tradur ad ipsu. sed quod n est tru realis sed stra fictg modu dicendi: sic: requit realiter trare: g. Vlterius ~~fundamti~~ fundatur relatio realis predicamentalis fundamtis realis exigit: g & tru realis. ideo fundamtis esse reale debet, quia est fundamtis ~~talis~~ relationis realis. Sed ctra tres est relationis realis: g. ex suppositione secuda sequitur relationg ad seipsa trari. sed hoc repugnat, cu tru sit notatu & quid extrinsecu relationi: g. = 2: quia sicut uisio, cognitio, uolitio, &c n tradur ad obiecta ut extrinseca una cognita, & uolita, sic nec ipsa relatio. = 3: quia per priu ; intelligitur tru relationis trare, qua denominatio illa extrinseca ~~tru~~ relatiua: g. Prouatur ang: illa denominatio extrinseca resultat ex eo quod relatio tredur, ad suu tru: g prius ; intelligitur tru, ut tru relationis, qua denominatio extrinseca relatiua. Si autg dicat tru relationis n mutuq ponit considerari ; ratione ultimi ; quo sensu relatio ; illo nititur & sic tagt tru materialg dici; esse que posteriori ad tg dictg relationis ad ipsu; si uero intelligatur, ut est opposita relationi, ; quo sensu nititur extrinseca relatiua per extrinseca quod relatio extrinseca tredur ad ipsu. & put sic est tru forliter relationis. = sed contra est 1a. dicta tru est absolutu, put ~~ieo~~ ultimo nititur relatio; sed ita tru forliter est, qui relatione tragt ac ; quo ultimo nititur relatio: g = 2: tru ut opposita relationi n dicit ipsa met relationg, cui opponitur, cu sibi ipsi n opponatur relatio: g put sic n dicit relatiuu extrinseca esse, denominatione abipsa relatione desumpta.

Secunda Conclussio. Sectio 3a.

Relatio mutua ad relatiu tradur. Prouatur conclussio ex diuo tho. 1a p. q. 40 arc. 2. ad 2. ubi sic: cu enim dicitur, quod relatiu esse est ad aliud se habere: per ly aliud ; intelligitur correlatiu, quod n est prius, sed simul nata 2ug uerba clarissima sut. = Potg autg sic insurgere ex authoritate ; sequitur omne relatione tg mutuq, quq n mutuq ad relatiu trari, quia omnis habet esse ad aliud, & nulla: g 1a. conclussio ex illa n deducitur, & prima. ; tractatur. = 2: quia uerba predicta sut apposita ab olico propotare circa relationes diuinas tagt; ideo quia conclusio ipsius ; arc. assignato apposita est ad ; dicendu: an diuinq personq relationibus, potius quq per origine distinguitur? g ; relationibus creatis, de quibus nunc loquimur, nihil pugt.

Ctra 1y ad 1y clare ; stat de relationibus tagt mutuis loquu, cu dicat, per ly aliud ; intelligitur correlatiu: g datur correlatio ex parte tri: sed illa est relatio mutua, cum ex parte tri correlatio correspondeat: g. = Ad 1y uero ~~dicit~~ dicimus, aliud esse ad esse relationis ; articulo citato apponit esse ad ~~dicendu~~ dicendu, an diuinq personq per relationes diuinas distinguatur; aliud autg uerba ; articuli dicuntur allata deservire nunc se ad aliquid tractandu ; relationibus creatis: ly ut uero: 2y autg quia falsu, negamus. Sequitur ; uerbis predictis. ~~ideo significat~~ cu enim dicitur quod relatiuu esse est ad aliud, quod habet omnis relatio mutua, solu explicat ly aliud, scilicet correlatiue ; intelligi. g ad relationq creatq deservire nollet authoritas allegata.

Deinde pruabur ratione: ; ter relationq mutuq deinq tru forliter talis datur oppositio relatiua mutua: sed oppositio relatiua mutua exigit ex parte utriusque extremi sic opponiti relatio quia ; ut relatiue opponitur: g. Prouo min. oppositio relatiua mutua solu uersatur ; ter duo extrema, ut forliter relatiua: g exigit ex parte utriusque extremi relatio, quia ; tp posita. Prouatur ang: oppositio ; traria uersatur ; ter duo extrema forliter ; traria: g & oppositio relatiua mutua ; ter duo extrema, ut forliter relatiua. = 2: ; diuini relatio ~~sunt~~ paternitatis ~~tradur ad respectiu~~ 2y concepty ad tradur ad relatiu, scilicet ad filiu qua forliter talis est: g etiq ; creatq. Prouatur 1za: ideo ; diuini hoc dicit, quia ; ter relationq eiusque tru datur oppositio relatiua; sed etiq ; creatq datur: g.

ternitatis qua forliter talis tradur ad filiationq: g ad relatiu. Prouo ang: si n filius, sed subistia genita esset ad quq Confratur: ; creatq relatio paternitatis tradur: relatiua n esset simul cognita; & sed x. commune ploquiu, ut simul nata & cognita & g Prouo mai. ut cognoscatur paternitas forliter 2y concepta ad, sufficit quod cognoscatur tru forliter illius; sed hic n filius, sed subistia genita: g ad cognitionq paternitatis 2y concepty ad 1oty exigitur cognitio subistig genita, & n filiatio nis: g paternitas & filiatio n ut simul cognite & nec relatiua.

Ad 2q ratione aduersarii dicit ; ter relationy mutuq Deiy tey dari oppositione relatiuq n tame forliter, sed materialiter, quia licet extremy quod referatur forliter referatur 2y conceptly relatiuy forliter tale; extremy uero quod rehabet ut tey, n trat, put est forliter relatiuy, licet materialiter relationem includat. — Ad 2q aligni dicit disparitatem esse ; ter diuinq 9 relationes creatas: illa em quia finita, limitata 9 per se subsistentes, edgitat 2y omnia predicata diuina. Quare, cy illoru tey realiter distinctay ab ipsa relatione esse debeat n est ; diuinq excogitantiq aliuq, preter relationes, cy ; diuinq omnia ; t uny, ubi n stat relationis oppositio. Ideo 9 tey esse malet qui 2y relationes istop ponitey. — Alii aute negat etiq ; diuinq relationes trari ad respectiuy, dicit 9 ista relationes Paternitatis n ad filiationem forliter tale, sed ad huiusmodi fydamenty trari: scilicet ad generationem passiuam, quę experiuntur distincta est a filiationem forliter tali. — Ad ultimu uero quationis aliqua se offeryt ab aduersario opposita, quę ; 3 parte dubii ; stabyt. ✠

Vnde ad 1ty dicimy ; ter relationy mutuq Deiy tey forliter tale dari oppositione relatiuq mutuq forliter tale. quia tey relationes mutuę ; esse tręty relationes mutuę forliter ipsi opponitur, n nisi relatiue: 9 2: ita se habet ~~opposita straria ; linea oppositionis straria~~ ac relatiua ; relatiua linea extrema contraria ; linea oppositionis straria, ac relatiua mutua ; linea oppositionis relatiuq ; sed extrem uny extremy strariy ut strariy n respicit aliud nisi ut forliter ipse ~~sit~~ straxie oppositę: 9 extremy relatiuy mutuo ; quia relatiuy forliter n respicit aliud, nisi ut aliud est ipsi forliter relative oppositi. Nec sic sed put extremy relatiuy A respicit extremy B extremy B forliter trat extremy A: 9 extremy B put forliter relative opposita trat extremy A. ✠ Vlteriuy: extremy strariy A n respicit extremy B, nisi put extremy B forliter strariy est: 9 nec extremy relatiuy mutuy ~~se~~ respicit extremy A, nisi put ~~se~~ extremy A relatiuy forliter ut. Ang patet, quia extremy A n est strariy forliter nisi respecte alteriuy extremi forliter straxii. ✠

Ad 3ty dicedy relationes diuinas esse per se subsistentes 2y conceptly in, ; quo seu n participabiles a creatis: cy 2y conceptly ad 2y que trahuntur ad respectiuy, cy creatis. Vnde a diuinis ad creatas sub hac ratione legitima ; ha est ~~similitudo~~ Dist omnis equiuocatio tollatur notandy filiationem n esse tey oppositi paternitati quia quod distinctay est a paternitate ; sed potius extra ideo tey distinctay quia relatiue oppositi. Quare quia tey Paternitatis est est relatiue oppositi ~~quia~~ debet esse distinctay. Sicut ; ; diuinis tey Paternitatis est relatiua oppositi, ita etiq ; creatis. — Ad ultimu rationem 3q responsione dicedy tey Paternitatis, quę est mutua relatio, esse relatiue oppositi, ; ; ole quę realiter distinctay.

Argumenta Soluuntur Sect. tertia.

)) Arguey 1 ex diuo tho. 1. p. q. 46 arc. 2 ad 3ty: cy eni dicitur ; quod relatiuu esse est ad aliud ; stabit per ly
)) aliud ; stelligitur correlatiuy ; sed esse relationis est esse relatiui ad aliud: 9 ad correlatiuy. — Reide 2 contra
)) gentes cap. 11: n potest ; stelligi aliquid relatiue dici ad aliud, nisi esse uero illud relatiue dicatur ad tpy. Quę uerba apponit ad ~~ostendendum~~ declarandum Deiy relatiue dici ad creaturas: 9 relatio creaturę ad Creatorem, quę est n mutua,
)) tratur ad aliquid relatiuy. Vlteriuy q. 7 de pot a arc. 11 ad 3ty: Deus dicitur relatiue ad creaturas, quia creaturę re
ferrtur ad Deum; ipse que docet phily asserere scimile referri ad scibile, quia scibile refertur ad scimile; sed relatio creaturę ad Creatorem, 9 scientia ad scimile sut n mutua, 9 tratur ad respectiuy. 9 quabus, ideo n potest trari ad respectiuy quia tey, ut pote relationes n mutuę, sed ex diuo th. 9 nihil stat tey esse relatas, quia res picit etiq aliud: 9.

Ad 4ty dicedy antiqy propterea ; ta authoritate esse ; stelligedy de relatione mutua, aliter enim ipse deuet relationem n mutuę cy mutua, cy ita ab illa distinguatur; eo, quod ex parte tri alia correspondet relatio. — Ad 2q authoritatem dicedy denys thom. denotauere relationem rationis ex parte tri relationis n mutuę, scilicet ex parte Creatoris ad creaturam, quia ; stelligy nostra quia ; perfecte ; cognoscendo nequit cognoscere relationem creaturę ad Creatorem, qui est relationis tey, qui scipiat creaturam relatiue ad creaturam cy aliquo esse relatiuo, quo sit ad creaturam per rationem hoc autę relatio quę ; fingitur exparte tri, nequit esse nisi ratio trędi relationem realem quę cuiuy tey realis esse debet. Quia, ut dicit ex eode diuo tho. 1 p. q. 13 arc. 7 ; corpore nri uerbi: Deus n est aliqua relatio realis eiuy ad creaturam, sed tręty per rationem. Aliq authoritatem ~~etiqy~~ nequitey etiq ; stelligi debet de relatione rationis; illa uero causales allignata: Deus dicitur relatiue ad creaturam, quia creatura refertur: scimi le refertur ad scibile, quia ita refertur ad scimile ; stelligedy, sut fydametaliter, ; quęty, scilicet; hoc quod est creatura ad Deum referri, scibiliq quę ad scimile, est fydametaliter, ut ; stelligi scipiat Deum esse ad creaturam relatiuy, scimile quę ad scibile.

Replicabit: 9 ; stelligy nostra scipere nequit creaturam esse relatiue ad Creatorem, scibiliq quę ad scimile, quę simul tey scipiat ut relatiuy. 9 tey, quia a nobis scipitur esse relationis, est forliter relatiuy: 9 relatio n mutua tratur ad tey forliter relatiuy relatione rationis; sed hoc ut doctrina aduersariorum asserityr relationem n mutuę trari ad respectiuy. 9 ide ac aduersarii dicimy. — Dicedy ~~aliud esse~~ relationem n mutuę realiter trari ad tey quia quid absolutę; stamy ex nostro ; perfecto cognoscendi modo, tey scipitur ut relatiuy n quia ut relatiuy tret, sed quia ita a nobis concipitur ex parte modi scipiendi. Cateru aduersarii n stly scipiunt tey ut aliquid relatiuy tret, sed asserunt aliter n trare relationem. Ad hoc ; ; 9 nos scimus tey ut aliquid relatiuy, sed non scimus tey ut relatiuy trare. 9 ide ac aduersarii scimus. — Arg. — Dicedy nos scimus tey ut relatiuy ex parte modi scipiendi n ex parte rei scipte, quia n scimus ita esse ; ratione tręty. Quare n ; stelligimus ita relationem trare, sicut ; trari ; stelligunt. ✠

Arguey 2: relatio, licet n mutua est suo tno opposita; n nisi relatiue: 9 respicit tey relatiue oppositi; sed tey relatiue oppositi relatiuy ut: 9 respicit tey relatiuy 9 n absolutę. ✠ Maior illa sic quabet: ter illud quod aliud respicit, id, quod ab ipso respicitur, aliqua oppositio dabet; relatio n mutua, quę tey respicit, est ipsi opposita. — Ad arguty dicedy, quod sicut datur op relatio mutua 9 n mutua, sic 9 oppositio relatiua alia mutua, alia que n mutua. Ea, quę ; pprie oppositio relatiua dicitur, ut quę ; ter duo extrema relatiua uersantur, quoru quodlibet alteri relatiue opponitur, sic ; ter patre 9 filiu. Ea uero n mutua, quę n est ita pprie oppositio relatiua, uersatur ; ter extrema quoru unum ut alteri opponitur sub munere referendi, aliud sub munere trędi excludere, quod uerius datur, licet extremy trany absolutę sit. Sicut ~~ens~~ a. aduersarios saluabatur oppositio relatiua, ; ter extremam quoru unum ut alteri opponitur sub munere referendi, ipsi n respicit qua aliud de forliter exercet etiq munus referendi, sed trędi, licet sub alia consideratione etiq munus referendi exerceat.

~~9 compar debet esse oppositio mutua~~

Ad oppositio relatiua n mutua repugnat: Resp: oppositio n mutua relatiua est quę ; stly datur ex parte unius extremi, ; quę datur ex parte utriusque? Si hoc ly: erit oppositio mutua, sicut relatio mutua dicitur, quę datur ex parte utriusque extremi. Ly autę repugnat. ~~quę~~ 9 quabet: dari oppositionem ; ter duo extrema est talia extrema esse ; ter se opposita; sed repugnat duo extrema esse ; ter se opposita, si oppositio stly

~~Creatura realiter denominari ab acta ppria ipsius quę creaturę potuit n nisi ; stpiecta realiter relatiua. sed tales extrinseca 9 ly dametaliter dicitur denominatione a relatione creaturę, quę etiq est ly dametaliter ut ; stly nostra scipitur Deo relatione rationis ad creaturam. etiq Deus dicitur realiter forliter extrinseca dicitur denominatione derepta a relatione seruitutis creaturę ad Deum realiter ; stituta etiq est Deus realiter ; ter dametaliter, ; quatenus ex relatione creaturę Dei erga creaturam, quę est ly dametaliter ut ; stly nostra relationes dominii forliter tales scipiat ; Deo. ✠~~

ex parte unius extremi datur: q. Prouo min. si duo extrema A & B sint ; ter se opposita, sicut datur oppositio extre
mi A cu extremo B, ita & oppositio extremi B cu A; sed hoc repugnat, si tally datur oppositio ex parte unius: q. =
*2: repugnat extremu A esse oppositu cu extremo B, qm extremu B sit oppositu cu extremo A. sed sicut ex
tremu A opponitur B ratione oppositionis, quæ est ex parte A cu B, ita extremu B oponi debet cu A ratione
oppositionis, quæ se tenet ex parte B: q. maior. stat oppositiones stranias, simul que ex diffinione ; ter duo ex
trema.*
Adly dicimus, oppositionis esse ex parte utriusque extremi sub ratione oppositionis n tamen sub expressione relatiue, quia
quia sub hac expressione solu ex parte extremi relati est, & ex parte alterius est oppositio sub munere tradi. sic
† seu tractua. sic X. aduersarios oppositio illa relatiua uersatur ; ter duo extrema, quatenus unum sub munere referendi alteri sub
munere tradi opponitur; n tamen unu sub munere referendi aliud respicit, quatenus aliud forliter exercet mu
nus referendi.* Per quod. stat ad 1m addimus quæ oppositionis stranias ; belioi ut stranis ex parte utriusque,
quia est oppositio prie tales, est quæ oppositio stranias mutuo. oppositio autē de qua ; presenti, quia relationis
n mutuæ, n est relatiua mutuo. Quare potuit dici mutua ; esse oppositionis, n autē esse relationis.*
Replicabis: q. n solu ex parte relationis n mutuæ, sed etiā ex parte tri datur
oppositio: sed n alia quā relatiua: q. est relatiua ex parte utriusque extremi. = 2: truy relationis n mutuæ, ut
ipsi relationi opponitur est sub genere relatiuo: q. est ipsi relatiue opponitur. Any. stat: nā id ut ~~a relatiue~~ opponitur
relationi quæ sub genere relatiuo, quod sub tali genere est ; patruele cu ipsa, & abilla maxime dictati. quia
liter se habet truy respectu relationis n mutuæ. = *3: q. ex relatio n mutua ~~forliter relatiua~~ opponitur oppositio
ne relatiua, qua relatiua, ipsius tri. q. & truy ~~relatiua~~ relationi opponitur oppositione relatiua qua relatiua.
ex quo sequitur ex parte utriusque ~~extremi~~ extremi dari oppositionem relatiuā qua relatiua ut. Probatur numo 2a
stia: repugnat, quod relatio opponatur tri ; eo ipso, quo n habet extremu, sibi opponi: q. si 2a ~~Any. stat.~~ *
stia distinguo ut supra, sed n alia quā relatiua, qua relatiua ~~se~~ ex parte utriusque nego ex parte unius relatiua, & tra
tiua ex parte alterius concedo subsumptū. ~~Itaque sicut ipsi dicitur quod extremu relatiuu n mutuo, ut relatiue opponi~~
~~alteri, sub munere referendi aliud nu illud vel sub munere tradi respicit qui hoc dicitur manera quia totalis~~
~~quod unu ut opponitur sub munere referendi aliud respiciat. sic etiā non dicimus~~ Quare dicimus relatio oppositionis
~~se~~ n dici relatiuā ex parte utriusque extremi, sed relatiuā ex parte unius & tratiua ex parte alterius quia est op
positio relationis cu tri. = Adly dicimus relationē n mutuā eiusque tri n esse extrema opposita sub genere relatiuo
forliter ex parte se adæquate, & ex parte utriusque, sed addimus sub eodē genere relatiuo forliter & tratiue. ; qua
ly unu extremu quod est relatio est quid relatiuu, forliter truy autē huius quid relatiuu tratiue n. quia tres
tri & relatiue & truy ipsi opponitur tratiue. sicut aduersarii dicunt, quod relatio sub munere referendi respicit
extremu sibi oppositu sub munere tradi.*
Arguies 3: relatio creaturæ ~~est~~ ad Deu est n mutua; sed hæc ~~tratiua~~ n tratiue
ad aliquid absolutu: q. ad aliquid relatiuu. de Prouo min. dy sumu ; uia, quitatiue cognoscere possumus
relationē creaturæ ad Deu tratā; sed si esset tratā ad aliquid absolutū, illa quitatiue n cognosceremus: q. &
Prouo min. sequit quitatiue cognosci relatio, qui eius truy quitatiue cognoscitur; sed nihil Dei absolutu est
quitatiue
; uia sumu cognoscere possumus: q. = In primi arguto qua pluries patitur instantia: ; relatione, scilicet, tra
ctatali creaturæ ut effectu ad Deu ut causā qua quitatiue potest cognosci, put sumu ; uia, qui quitatiue cogno
scitur prædicatu absolutū, ad quod est ipsa transcendentalis respectu. etiā ; statur, ; cognitione, qua nuc ; uia de Deo
habemus, quā a nobis ; prehendi valet qui ad hoc exigatur tri, obiecti ; prehensio quā nobis possibilis, cu
truy ut ipse Deus. Vlterius ex arguto sequitur, nuc nos quitatiue cognoscere aliquid prædicatu relatiuu ; di
uini, cu X. ipsu relatio creaturæ tribuitur ad aliquid relatiuu. Quare sicut ; explicui apponitur datur cognio
quitatiua, immo & ; prehensiua datuly est de relatione transcendentali & cognitiua per quā quitatiue, sed tally
abstractiue truy cognoscitur, ni & nos dicimus in presenti quia ad cognitionē quitatiuā relationis sufficit quita
tiue cognoscere, quid quid est ; trinsecu relationi, truy autē, licet necessariu, est quid extrinsecu.
Prius: relatio quo magis
relatio cognoscitur, magis eius truy penetratur. & relatione quitatiue cognita & truy quitatiue cognoscitur. Prouo
any: quo magis penetratur relatio, magis cognoscitur respectu ad aliud; sed quo magis cognoscitur respectu
ad aliud magis cognoscitur illud aliud ad quod est respectu: q. = 2: ex dicto ; ponitur relationē creaturæ
ad creatore ; prehensiuā esse a nobis, put sumu ; uia. sed hoc n est dicendu: q. & Prouo mai. n ; prehenditur rela
tio quado n cognoscitur quātu cognoscibiliu est; sed n cognoscitur quātu cognoscibiliu est, si eius truy n quitatiue,
sed tally abstractiue cognoscitur: q. Prouo min. relatio magis perfecte cognoscitur, & simul eius truy quitatiue
cognoscitur, ac dy tally abstractiue ut cognitu: q. n cognoscitur quātu cognoscibiliu est, & simul eius truy quitatiue
n cognoscitur. = 3: ; definione relationis eius ; greditur truy; sed ad quitatiuā definitionis cognitionē exigitur, quod
omnes eius partes quitatiue cognoscātur: q. & truy.
Adly dicendu truy magis cognosci, quo magis cognoscitur relatio, cu magis
iuxta proportionaliter, ; quātu cognita relatione quitatiua, ; prehensiue, magis perfecte cognoscitur truy abstractiue, quā
si relatio tally abstractiue cognosceretur, quia ; linea abstractiua potest dari cognitio magis & minus perfecta: ut
licet omnes ; uia Dei abstractiue cognoscat potest tamen unus ipsu magis perfecte, quia alter cognoscere.
Quidā ex arguto sequitur, ; prehendi relationē, etiā Dei ; prehendere. Instā que ut supra. = Adly dicendu
quod relatio creaturæ & est ; prehensibilis & super ; prehensibilis, ubi adeo super ; prehenditur; ~~ad~~ 1 modo ; fallitur
rei ut cognoscibilis quātu cognoscibilis est ; trinsecu & X. exigitur ipsius. 2 modo, quātu cognoscibilis n solu ; trinsecu,
sed extrinsecu & supra ipsius exigitur. Adly modu cognoscendi sufficit truy ipsu cognosci abstractiue quia extrinsecu
relationis: 2. uero modo quo adeo cognoscitur, etiā truy quitatiue & ; prehensiue cognoscitur. Instā que sicut supra. =
Adly dicimus truy n esse partes ; trinsecu definitionis, exigitur relationis, sed tally extrinsecu requisitu quæ unicu per mo
dū notati. Quare n exigitur cognosci eadē perfectione, aut claritate, ac partes intrinsecu & appone instantiā ut
proponitur.
*Replicabis: nel si relatio traheretur ad aliquid absolutu, n prædicamentale, sed transcendentale esset: at ; presenti n de tra
scendentali, sed de prædicamentali loquimur: q. Prouo mai. nullu prædicatu absolutu se habet ut purus truy: q. &
relatio ad absolutu traheretur, n esset prædicamentalis. Any. stat; quia Deus ut esse absolutu est causa ipsius creaturæ:
q. n purus truy. = Diceda Deu ut esse absolutu, ut transcendentale creaturæ esse causa: atamen put
stat relationē prædicamentale, hoc n explicat, licet ; re ut tale esse absolutu sit causa: nec creatura ut quod ens creatu
de pendentia adeo dicit & tamen ens creatu est obiectu mephisicu quia put ni n exprimit istā dependentia. & quidu rela
tio n mutua a mutua distinguendi debet; sed hoc dubitatiue, ydy stat; eo, quod ei correspondeat truy ut alia relatione.
Dei correspondet truy relatiuu ad distinctionē n mutuā, ~~nulla~~ *

Arguit 4: una ex rationibus 2ę conclusionis, et qua quaerimus relationē ad mutuā ad relativa trahi, eo quia aliter relativa n essent simul cognita sed ida quaerimus sequitur ex quo ad relativum trahitur. ℔ Prouo min.

Arguit 4. ꝺ strā 2ą ꝺclusionē: si relatio mutua trahitur ad relativum, relativa n essent simul nata ꝺcognosci; sed strariū diximus: ℔ Prouo mai. si Paternitas Vo. ad filiationē trahitur, prius esset ꝺ filiatione filiatus, quā Paternitas: ℔ Pater Prouo any: prius ℞ nata est ꝺ filiatione trui relationis, quā ipsa relatio: ℔ Prouo any: relatio resultat ex positione fydamēti ꝺ tri: sed prius est ꝺ filiatione id ex quo aliquid resultat, quā id, quod resultat: ℔. = Riedy relationē resultare ex positione tri radicaliter ipsi n nisi forliter. Ad diuisionē fydamēti ex cuius positione forliter talis resultat relatio, quia se habet ut ratio fydati, n ut pure trans. ℔ quā se habet ad per modū causę saltū reductiue, quātū ipsa relationis fydati ꝺ quide, si ex nrā ꝺclusione ꝓueniens alatū se quātenus potiori titulo ex aduersa, quia relatio paternitatis trahitur ad esse filii absolutū; sed ℔ cognosceretur ut trahit ad ipsū absq; filiationis cognitione ℔ n esset simul cognita.

Replicabis: relatio paternitatis ℞. dicta resultat ex positione fyda mēti forliter talis: ℔ ꝺ ex positione tri cuiq; forliter talis. ita qua: ℔ equaliter ex utroq; resultat: ℔ si ex uno forliter resultat: ℔. Prouo mai. ℔ illo signo, quo ꝺligitur resultare forliter esse ad aliud habet ꝺ nisi ex quo ℔ illo signo ꝺligitur nisi tui forliter habere. maior patet, quia illo tpe ꝺligitur resultare ex esse relationis forliter tali. ⁂ ℞: tui forliter talis paternitatis ꝺligitur priori ad relationē: ℔. Prouo any: ita se habet trahi ꝺ trahi, ac cognosci ꝺ aliud trahi ꝺligitur posteriori ad illud quod trahitur: ℔. Prouo any: id quod forliter cognosci: sed prius ꝺligitur me cognoscere obiecti, quā obiectū esse a me cognitū: ℔. = ℞: tui forliter se habet per modū ꝓdicamēti relationis, ideo quę relatio talis dicitur ꝓ ordine ad nuī tui. ℔ prius ꝺligitur, quā relatio, quia prius ꝺligitur ꝓdicabatur quā ꝓdicatū.

Ad 4ū dico paternitatē n equaliter resultare ex fydamēto ꝺ tro sed ut ratio fydandi, ex qua ꝺrīuata oritur ipsa relatio. = Ad 4ū dicimus relationē paternitatis, quā forliter resultat n habens ꝺligi a cui ordine ad tui forliter. licet enī tpe resultet ex nuo esse relatiuo n tamen tpe illud esse relatiuum ex primit esse ad aliud sed potius esse resultare ex alio. ⁂ Ad 3ū dicendū trahi ꝺ trahi relatiue simul ꝺligi quia ℞. ploquuntur relativa tpe simul nata ꝺ cognosci, atamen me cognoscere parietē ꝺ parietē esse me cognitū ē by tpe quid absolutū. Vnde n oportet simul ꝺ eodē signo ꝺligi. Vlteriū, quia parietē esse a me cognitū est denominatio forliter dicta ab ipsa met cognita. Vnde prius ꝺligitur cognitio actiue cognoscendi, quā denominatio forliter dicta ab ipsa parietē cognita. relatio autē per se ipsā trahitur ad aliud ꝺ n denominatiue forliter a tro dicta. ⁂ Ad 4ū dicendū cedit tui relationi ꝓdicamēntali n esse ipsius ꝓdicabilis, sicut extra solet esse tui relationis trāscendēta lis. ꝺ ratio est quia ex se habeat si ꝓdicaret, se haberet ut causa forlis ꝓdicabilis: n ℔ ut pure tui. Quare aliud est, quod ꝺcitur tali ꝓ ordine ad nuī tui pure tāti; aliud autē, tāquā ad ꝓdicandū.

est relatio mutua; sed hoc n trahitur ad filiationē: ℔ relatio mutua n trahitur ad relativum. Arguit 5: maternitas Beatę Marię Virginis n trahitur ad aliquā filiationē Christi Dnī: ℔ Any patet quia ipsa maternitas realis filiationis temporalis, sed tantū ꝺ tempore, quā patre rupcit: ℔ = Rup. maternitatē, beata Virgine relationē mutuā n esse, sed potius n mutuā quia tui est ordinis finitę superiorī, ꝺ diuini; ꝺ circa quę ipsa beata Virgine realis relatio n corrispondet: propter quod desinit esse mutua: quā ipsa extrema eiusdē ordinis necessariō debet. Quare Secundū Rem Dnī dicitur n relatione reali dominii ad creaturā, sed relatione rationis, dicendi realiter fydamēntaliter a relatione creaturarū; sic Christus Dnī dicitur tempore filiationis beatę Virginis, ꝺ denominatione desyta a maternitate, quā fydamēto denominationis matrī prestat, ꝺ ipsa denominationis filii.

Maternitas Beatę Marię Virginis est eiusdē speciei cū alia quacunque maternitate, sed alia qualibet maternitas Beatę Marię Virginis n trahitur ad aliquā filiationē Christi Dnī: ℔ Any patet quia ipsa maternitas realis filiationis temporalis, sed tantū ꝺ tempore, quā patre rupcit: ℔ = Rup. maternitatē, beata Virgine relationē mutuā n esse, sed potius n mutuā quia tui est ordinis finitę superiorī, ꝺ diuini; ꝺ circa quę ipsa beata Virgine realis relatio n corrispondet: propter quod desinit esse mutua: quā ipsa extrema eiusdē ordinis necessariō debet. Quare Secundū Rem Dnī dicitur n relatione reali dominii ad creaturā, sic Christus Dnī dicitur tempore filiationis beatę Virginis, ꝺ denominatione desyta a maternitate, quā fydamēto denominationis matrī prestat, ꝺ ipsa denominationis filii.

Arguit 6: relatio similitudinis trahitur ad id, quod ad quod refert ipsum fydamēntū; sed silido fyda albedini B: ℔. Prouo any: silido A soli tali albedini refert ad id, cui silis est. sed albedo A n est silis silidini B, sed albedini B: ℔. minor maior. stat, quia ideo albedo A ℞ refertur ad albedinē B, quia cū ipsa ꝓformatur ℔ sua A similis est illi cū quo ꝓformatur ℔. sueniit; sed n dicitur ꝓformari aut suenire cū albedine silidine, sed potius cū albedine: ℔ = ℞: paternitas n trahitur ad filiationē, quā ad subiectū filii genitū: ℔ trahitur ad aliquid abso luti. Prouo any: paternitas pater soli trahitur ad id, cuius est pater; sed n est pater filiationis, sed subiectū genitū: ℔ Prouo min. soli est pater illius, quod generat; sed n filiationē, sed subiectū filii generat, quia soli ita est ipse n similis: ℔

Ad 6ū dico mai. nego min. ad cuius ꝓbationē dicitur any ad silidinē albedinis B abstractiue ipsa accipio nego any. Quare n silitudo ꝺ abstracto albedinis B est tui ad quę silitudo albedinis A fydamēti ꝛferēt. est ℔ silido ꝓ scito, id est albedo B ut silis albedini sily A trahit. Vnde Albedo A est quę sueniit cū albedine B. atamen sicut n persciq; forliter sueniit, sed per silidinē, ita n sueniit cū alia nisi ut simili forliter ꝺ ex parte ℔ notatū se habet. Vnde sicut ꝓ albedine A relata ꝺ diuiduntur saltū uniuocē, ꝺ experimur, id quod refertur ut quod ꝛferitur ꝺ quod refertur ut quo, seu ratio referendi, quę est relatio similitudinis, ita ex parte ℔ notatū est diuiduntur id quod trahit ut quod, ℔ quod trahit ut quo: albedo A est id quod trahit ut quod, ℔ similitudo huius ℔ est tradi ratio. Quare similiter quod sueniit ut quod est albedo, ℔ similitudo ratio sueniendi ut quo. Dico albedo A ut silis refertur ad albedinē B ut silis. = Ad 4ū dicendū ꝓ patre duplex esse respectus ad filiū; alius tradens tale, quo ut causa filii respicit subiectū genitū; alius ꝓdicamēntale, quo ꝓ esse patris forliter talis respicit filiū. Quare

Prouo ultimo: si relatio trahitur ad respectum, forliter tale sed respectus qua forliter tale nequit se habere ut tui: ℔ Prouo min. respectus qua forliter tale aliud respicit, put aliud respicit, nequit aliud trahere, ex potius nec ad aliud trahitur: ℔ = Rup. respectus ponit ꝺ notatū ab alio, ꝓ ut aliud ꝺ notatū, ꝓ primo ꝛfm n respicit, sed ab alio respicitur: ℔ sed nec exercet munus trādi 2ū. nec exercet munus referendi. Quare, licet silido Albedinis A trahitur ad aliquid respectum: scilicet ad silitudinem albedinis B, cui tpe albedo B silis se tenet ex parte ꝺ notatū, ideo nec ipse soli munus trādi exercit. ℔ refert ad respectum;

31

ptic iquiri solet: q quo relatio unitas numerica dspecificatur? Cotery quia quoad 2q pars per
det ex his, qua unitate numerica accentiy, phisica agi solet, ideo pnya ab hac parte deinimus. Quoad 2q
uero indicamus relationem unitatis specifice desumere a suo fundamento forliter tali: stat ex dicta tho. quodlibeto 9
arc. 4, ubi hec habet: unitas relationis pensata est ex ipso relationis fundamento, & causa = Deinde ratione quin
citur n specificari a tro: q a fundamento Probatur ang: relatio predicamentalis, de qua nunc loquimur, sicut
& predicti questione, distinguitur a transcendentali: sed eo, quod 2a sunt tres ut pure tres respicit: q n ut specifi
catiuis ipsius, quia specificatum esse tale, n est purus tres, sed exercet munus causa, forlis specificatiuis. —
Si aute dicas, omne accens respectiuum specificari ab eo, ad quod ordinatur; Dnc Philosophus praedicti 2a 2q 9. 54 arc. 4
quit: omnia, quae dicuntur ex ordine ad aliquid, distinguuntur ex distinctione eorum, ad quae dicuntur. — Breuiter omnia
quae dicuntur ad aliquid, distinguuntur ex distinctione illius, ad quod dicuntur, si illud aliquid exerceat munus causae,
& mensurae, n aute, si purus tres sit.

Etig hic quiritur: q relatio predicamentalis exigat tres extremos? D affirmatiue resp.
tes quia: hoc distinguitur a respectu tertii ad tale qui tres extremos n petit. tes quia relatio predicamentalis, ut actua
lis respectus unius ad aliud, sicut & fundamenti existentia petit, ita & tres. = In promptu simul questigatur: q relatio
supra substantiam ponit fundamentum, & supra aliam relationem? Arist affirmatiue respondeo, D, quae ad 2m pertinet partem,
sic patet: si minus una subsistit sicut una qualitas cum alia. Secundo assimilabitur, ita una substantia cum alia: q sicut
in qualitate relatio secundum Dissimilitudinem fundatur ita & in substantia. Ans, praeter quam quod, videtur stare, sic patet:
& animali homini fundatur secundum & similitudo huius cum leone &c. sed animal homini substantia est: q. = Quoad
2m partem sic patet assertum: n minus filii est paternitas & paternitati &, ac albedo A cum albedine B: q & una
ang & supra relationem paternitatis fundatur relatio similitudinis. Probo ang: quia albedo A est tanta Quoad 2m
partem sic patet: q proportionalitas fundatur in duabus proportionibus, quia sicut se habet quatuor ad octo ita octo ad sex
decim: sed proportio est quaedam relatio, sicut & proportionalitas & proportionum, seu relatio relationis: q. = Ulterius in re
latione aequalitatis, & paritatis fundari videtur relatio paritatis, & aequalitatis, & extra: q. Ans stat expresse illo carmine
Logicali Ang:

Non omnino pares esse; tamen est quoque quaedam
Paria paritas, & paritas paria.

Vbi denotat paritatem & paritatis fundari, sicut extra. Quae carmina ad Gallia pares instituit, ut significetur & aequa
litas paria, qui ait & triplici classi distributi scilicet, paria de primo (qui ait primae) stirpis tres, & primae exteriores, & qui ait secundi;
tertii aute ait alii duces. = Si aute dicas ex 2a schola Scoti aequi esse & finitas, quia supra 2m relationem 3a fundatur
ri potest & supra ita alia 4a & sic deinceps tho. asserit nullam relationem per aliam referri. = Breuiter, quod
ultra relationem quae eadem praestat denominationem, n debet poni. Quare, si similitudo & aequalitas & paritas est eiusdem
rationis cum alia aequalitate, ut ad ipsam referatur, alia n exigitur relatio, & quo sensu dicunt tho. est, & breuiter.
tur: quam quomodo sit & breuiter & quinque illud philosophi: ad relationem n datur perse modus? Quod ex thesi illud
sic explicamus: ad relationem n datur perse modus sensibilis, qui per sensum percipitur, uti modus figurae percipitur. Etig & quiri
& hoc sufficiat de relationibus predicamentalibus. Vnde ad alia transimus.

Disquisitio 6 de Qualitate sect. 1a.

Philos precise tractaturus & tres dividit partes, & 1a definitionem qualitatis apponit; 2a & illius species, & 3a eius proprietates.
Cotery per primum notandum, qualitatem posse sumi & duplici specifico, quo praedicatur & quale essentialiter, & & forma accentali,
quae praedicatur & quale & genere. Denique & forma accentali qualificativa physica, modificabili substantiae, & quo issu ad
praedicamentum qualitatis spectat, quae sic Philos definivit: qualitas est qua quales esse dicimur. Quae definitione aliqui
ut obscura repellunt, quia nunc ignoramus quid sit qualitas, ita & hoc quod est, quales esse. Etiamsi & nunc n imaginamur
(imo maxime mur) rationem obscuram; hoc: an recta sit, & n? illa quae apponimus, quia Philos est Peripatetica tamen definitio
nem stricte n esse, sed quodammodo qualitatis explicationem. Aliqui sic qualitatem definiunt: est forma accentalis, alteram
tantum subiecti. Dnc sic sumuntur dicitur de aliquo figura aut colore multa, est alter ac erat. Alii aute ex dicto
thomae sic qualitatem definiunt. acco qualitas est accens disponens rei, & ipsa: dicitur dispositum rei & ipsa, quia
dabitur dispositio rei & ordine ad locum, quae n a qualitate, sed a quantitate est.

Qualitatis tres dicuntur proprietates. scilicet
habere stranum. Quare frigus & calor abeunte subiecto mutuo se expellunt, sicut albedo & sanitas, & mortuum &a proprietas
etig ipsius est insipere magis & minus. Vnde calor ut unus magis & tendi valet. Ulterius nitidum & dealbedinem & fidare.
Si aute dicas haec n esse qualitatis proprietates, cui etig subiectum & relatio sit nitidum aut dissimilitudinem fundet: & dicendum n esse.
proprietates stricte & quarto modo sumptae qualitatis, sed late. & subiectum & relationem n fidare nitidum, aut dissimilitudinem
proprie & stricte tales, sed late.

Philos qualitatis dividit & quatuor species; 1a est habitus & dispositio. 2a & potentia & impotentia, & passio, & passibilis qualitas; 4a uero forma & figura & de qualibet, licet breuiter, agemus. Vnde sit primo.

De prima qualitatis specie. sec. 2a.

1a 1a qualitatis species est habitus & dispositio. Habitus & praecipue sumitur & quando subiecti affectionem qua ipsum bene & male
se habet. Vnde iste est qualitas difficile mobilis a subiecto. sit unus & duplex. alii aute sic definiunt habitum: qualitas aegre
subiecto per modum actus primi, quo ipsum bene & male se habet. Dispositio aut definitur habitus: qualitas aegre
mobilis a subiecto; & ut alii volunt est qualitas aegre subiecto per modum actus secundi, quo subiectum bene & male se hab
bet. ut me Habitus alius & purus, & supernaturalis, ut habitus gratiae, & dei, & spei, charitatis, & donum & beatitudinum, & quarum, sanitatis,
dispositio hoc aliquo & discretionis spiritus.
do sit habitus, quando Dispositio aute alia naturalis est ut sanitas, & oritudo &a supernaturalis, scilicet, auxilia fluida,
durat permanenter. Nunc gloriosa regnum, quod ut & munificus dicitur sit & municabis mortuis, & Sanctique nostro Benedicto.
& n esto tractat.

De 2a qualitatis specie sect. 3a.

Sub hac 2a specie est poa & ipoa. & prima poa sumitur & poa proxima actus, & ad operandum. & sic est propria proximum operandi per se primo ad operationem ordinatus. Sic & Philos ad & felicitatem, voluntas ad amandum, poa visiua ad videndum &a
Impotentia n sumitur & negatione potentiae, sed & potentia debili ad operandum, ut & poa visiua & remota & digitalitiua
& aegroti. Haec & ipoa & poa aut & prima sumuntur, soly accentaliter distinguuntur, quia sic & remota soly accentaliter
distinguitur a natura rationis & agens minus, & magis perfectus, & sic etig poa debet distingui, quia per actus distinguuntur poa.

Ctig aliqui dicut ne toby dutiqui habitu, & dispositione taliter, quod eade qualitas, ni difficile a subiecto sit mouea tur a subiecto sit habitus, ni uero facile, dispositio erit dicda. alii aute dicut essentialiter dutiqui; cæteri ab hoc pnie pmissi dimus. = Poa aute alia ut rerum animatarum, ut poa calefaciendi, igne, refrigerandi, aqua, alia quæ que poa quæ dantur rebus, scilicet, primoda, dilatadi, attrahe di, expellendi &c. Poa animatarum, ut uirtus callefac tiua, refrigeratiua, &c. uatiua plantæ quæ aliquæ plantæ habeb. Vii nutritiua, augmetatiua, & generatiua, quæ di cuntur principales uirtutes animatarum, sicut ministeriales dicuntur uirtus attractiua, retentiua, digestiua, & uirtus expulsiua quæ omnes sunt omnibus animalibus. est alia poa sensitiua quæ sensitiui conueniat, ut poa imagi natiui, & cogitatiui, quæ sunt appetitiua, & aliæ cognoscitiua, ut sensus communis, fantasia, existimatiua, & memoria. uirtus ani dicta, gaudij, & doloris, & tactus. alia est poa appetitiua rationalis, ut uoluntas, & dilectio.

De 3a qualitatis specie sect. 4a.

Hæc q̄ est passio, & passibilis qualitas. q̄ prenti n denominatur passio put aliqua rei proprietas, nec p forma, passo recepta. sed sine subiecti sensibili alteratione subitanea causata ex conuenientia mixtionis, alia qua illi causa: sic ex uerecundia quilibet repente colorem mutat. Passibilis qualitas si aute qualitas ita sit permanens dicitur qualitas passibilis: sic Pallor ex me lancolia causatus, color rubeus ex sanguineo tp̄eramento.

De quarta specie qualitatis

Forma & figura ad hæc quartam speciem qualitatis spectat: forma quæ ex dispositione partium quantitatis, rationalis entis. Vnde rationale illius dispositionis subiectum dicitur, pectus sine aute deforme: sic homo speciosus dicitur a recta dispositione quantitatis, sicut deformis, de cuius partes n sunt debita dispositis p portione debita. figura etiã, eadem ratione solet, & munitur nomine, licet aliquale differentiã assignet Authorum, sed utrumque, quæ & munitur dicunt accentalem esse, sustinet, eo, quod forma resultat ex dispositione partium quantitatis, figura aute ex tratione ipsius quantitatis. utraque tamen est partis dispositio, ex hac cæteri &c. est dispositio partium ut esse speciem artificialem. &c. uero ex tratione ipsarum. Quæ plures tamen dicunt, quartam qualitatis speciem n esse speciem p̄prie qualitatis, eã potius ad quantitatem uidentur spectare.

Disquisitio 1a de sex ultimis prædicamentis sec. 1a

In prenti disquisitione philus pertractat de simul de sex prædicamentis, quæ restat, omni brevitate possibili. Vnde eius methodus sequetur, ne breuiter de illis agemus, quia uerum de illis, plurima redibit sermo. Hæc dicunt: actio, passio sibi, ubi, quando, & habitus. Omnia hæc aliqui dicunt denominationes extrinsecæ ponere, alii uero intrinsecas; alii aute ponunt aliqua ex his denominationes extrinsecæ, aliqua uero intrinsecas, sed p̄pius ad hoc ad dicemus. sit q̄

Sectio 1a de Actione, & passione

Actio q̄ est egressio ab agente, & actualitas agentis denominans agens esse acta agentis, ache &. Passio aute est receptio nis, passo. Vt hæc omnia percipiatur clare, nota quod dum ad ignem p ducitur calor, & datur ignis callefactiens, qui est principium quod callefactionis & radicale, & poa proxima, quæ, est quædam qualitas media qua tanquam instrumento callefacit. datur ultima operatio ignis, quæ est ipsius causalitas, esse agentis, dicitur quæ actio, datur etiã calor p ductus, passo, qui calor est ultima actionis. etiã datur receptio caloris, passo, quæ ut passio ad prædicamentum pertinens. tandem datur mobile, quo subiectum transit de non esse calidum ad esse calidum. & munitur dicit solet proprie, & stricte actionem non esse, quia non habet tres productiones, nec est productio. Actiones Dei ad hæc prædicamenta non spectant, tum quia diuinæ tres etiã quia non sunt accentales.

Actio dividitur transeuns & manens. transiens est quæ extra tota & munatur ista, ut selectio. actio immanens dividitur cognoscitiua & appetitiua; illa ut selectio, & sensatio &c. appetitiua dividitur in uolitiua & pure appetitiua, seu appetentiua sensitiuæ, ut uoluntas & appetitus &c. actio transiens dividitur in realem & artificialem. hæc est &c. diuisione artificialis. illa dividitur in habitualem & accentalem ut nutritiua subiectata nutritio subiectatur, & alteratio qualitatis &c. & hic solet inquiri an actio, passio, & motus sint eadem entitas. aliqui iudicat totas hæc eadem entitatis esse. aut enim actione esse, & aut est tendentia ad tres, alios modos, & aut recipitur in passo, passibus esse. Vtamur hoc ad Phisicam remittimus.

Sectio 3a de Vbi & Quando. quatuor ultimis prædicamentis.

Hæc sunt Vbi, sibi, Quando, & habitus. Vbi commutatur definitur: est circumscriptio corporis a circumscriptione loci pueniens, cuius signum est, ubi esse accens adueniens rei ex eo quod sit in loco. Quare datur circumscriptio loci quæ actiua, & habet esse quæ circumdatio aeris, & alterius corporis stantis circa corpus utpote, ex qua circumdationis resultat circumscriptio passiua corporis in loco apto quæ est circumdatio passiua corporis locati. alii ne Vbi definiunt esse proprium rei in loco resultans ex adiacentia ipsius locati ad locum. Vbi dividitur in circumscriptionem definitiuam, & sacramentalem. Quare & hæc definitiones sibi ubi circumscriptiui

Hæc sunt Vbi, sibi, Quando, & habitus. Vbi est proprium rei in loco resultans ex adiacentia ipsius locati ad locum. Vbi aliud est circumscriptiuum, est quæ circumscriptio corporis locati actiua ex circumscriptione actiua loci pueniens. Quod solum pueniat corporibus quantis, & solis, hoc ipsum ad hoc prædicamentum pertinet. Vnde definitio ut definitio apposita clare declaratur, notandum circumscriptionem loci esse idem ac circumdationem ipsius circa corpus stantis in loco, ex qua circumdatione actiua resultat circumscriptio passiua qua corpus dicitur passiue circumdari ab ultima superficie loci. Vbi definitiuum est proprium corporis rei totius rei in toto loco, totius sue in qualibet parte loci. quæ est propria vera spiritualis. Vbi sacramentale est, ut in cuius corpus Christi Dni est in diuinis modo sub speciebus sacramentalibus.

Sibi est ordo & dispositio partium loco, ut stare, sedere, &c. differt tamen a prædicamento Vbi eo quod ubi solum dicit esse in loco, sibi aute esse in tali dispositione. Quando est proprium rei in ordine ad tempus. quod dividitur in præsens quod denominat ualet in ordine ad tempus præsens, præteritum, aut futurum, & in ordine ad horam, diem, mensem &c. Quando licet non ita proprie etiã possit, put res est, æternitate ut Deus, & in ordine ad tempus. Habitus est accens resultans ex adiacentia uestis, ut esse uestitum, armatum &c. Hæc inuitat q̄ uere omnia prædicamenta. Quia tamen philus post tres prædicamenta alia tractabit, ponit de post prædicamentis, eadem ordine seruabimus. Ideo quæ sit.

Disquisitio ultima de post prædicamentis. sect. unica

Post prædicamenta philus egit de aliis, quæ per prædicamenta diuiduntur, licet ipsa non sibi tangat. Hæc uero sunt quinque oppositio, scilicet, priorius, simultas, motus, & modus habendi. Oppositio quæ prenti n nominatur, ut, Logica, oppositione p̄ponens, sed uera, & ut multiplex, contradictoria, contraria, relatiua, & priuatiua. La uenitur iter eius

eius que negationem, ut inter hominem et non hominem; privativa inter formam et eius privationem, ut inter visum et caecitatem. Contraria est, quae versatur inter formas positive oppositas, quae sub eodem genere maxime distant, et ab eodem subiecto mutuo se expellunt, ut albedo et nigredo, calor et frigus. Relativa est illa, quae datur inter correlativa extrema, quae non est ita propria oppositio, ac praecedentes; sed solum dicuntur relativa inter se opposita, inquantum unum ut aliud respiciens ipsum realiter excludit per modum tri.

Prioritas alia temporis est, sic Adamus aliis hominibus prior fuit prioritate temporis. alia est insubsistendi contia, quando unum infertur ex alio, et non e converso, sicut est homo: ergo animal non tamen valet contra: est animal: ergo homo. Unde animal est prius homine insubsistendi contia, quia prius est quod aliquid sit animal, quam homo. ~~[illegible]~~. Alia est prioritas ordinis: sic praemium ~~est pr~~ ad enarrationem est prius ipsa; alia dignitatis, sic Episcopus Abate; alia est prioritas naturae, quae dependentiae, et causalitatis vocari solet etiam, ut causa respectu effectus. Ad has prioritates aliam theologi addunt, scilicet ordinis, vel originis, sic Pater est filio prior. Simultas dividitur a x. modum prioritatis. Motus vero est actus entis in potentia, ut in potentia. Modus habendi, qui vel significat habere formam, ut paries albedinem, habere habitum externum, ut habere vestem, habere per relationem ut magister discipulos, et pater filios. habere per continentiam, ut vas aquam, habere partes, ut corpus pedes, braquia, etc.; habere per possessionem, ut homo divitias; aliique sunt modi habendi, qui ex dictis facile colliguntur. Sit que satis per disquisitionibus Mephisicis, omnia que dicta coedunt in laudem, ~~[illegible]~~ et honorem Dei, Beatae que Mariae Virginis.

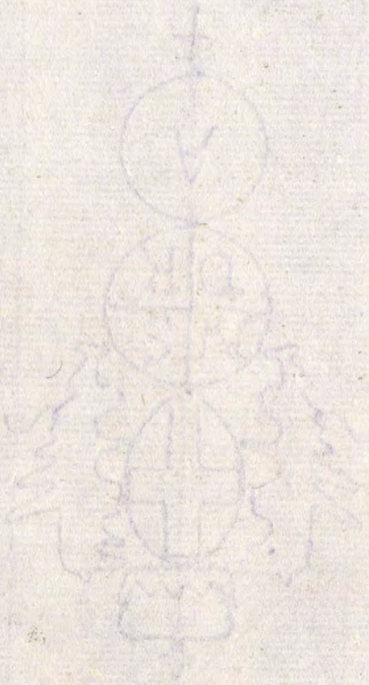

Comentaria in uniuersq. Aristotelis phisicq in octo libros diuisq.

Peracta iq curia Dialectica, d mephinicq, nrq ad Philosophiq gradu facimus. Philosophia q diuiditur, ratiōnalē, ethicq, d naturalē. Philosophia rationalis dicitur ipa logica, seu Dialectica, quq uersatur circa actus rationis. Ethica q significat idē ac Philosophia moralis, quq circa actus uolutatis est, est que ad ipsor recte ordinandos, d ad mores hominū corrigendos. Tqde Philosophia naturalis, seu Phisica, quq est statuti nostri idq est, ac scientia naturalis, quq ad rez naturaleꝝ cognoscendā ordinatur. Philus q illā diuisit, octo libros phisicorū, quibus alios octo addidit, quoꝝ quatuor sunt de cēlo d quatuor de methoris, simul que d alios duos de ortu d interitu, d ultimo de ente animato pertractat per trez libros pertractat. ~~Ita q primo~~ Quē ordinē d nos sequemur. Quia tamē quelibet scientia a suo specificatur obiecto, ideo prius de hoc agendū. Vnde sit

De obiecto Philosophiq Sect. unica.

Quia iq dictum Dialectica d obiecto egimus, d ex ibi dictis patet ad alia, ideo nrq breuiter dicimus obiectū adequatū d primariū Philosophiq esse ens naturale ut mouile, ubi mouilitas est ratio sub qua Philosophia illud tendit obiectiue. Ens naturale sic igitur ens sponitur ex materia, d forma: esse mouile autē, ut sic igitur ens extra motus, sed subiectiue scilicet, q principio motus, quod potest se mouere, l esse mouile substantialiter, l accidentaliter. Substantialiter, ut materia de una forma substantiali ad aliā trāsit. Accidentaliter, ut celum, cuius forma, ut similis, est ubiq; ~~ubiq~~ localiter se mouet. Veritas autē huius sententiæ a nobis quoq; patet ex cōib; philo libro 6 mephinicq, ubi pot quq asserit Philosophiq speculatiuq esse, q sic ~~sicut~~ scientia ~~scientia~~ tunica est circa tale ens, quod potuit est moueri d dicitur scientia speculatiua q ordine ad ens mouile, ~~sicut potuit ad motum~~ seu potuit ad motum, sed id, q ordine ad quod dicitur scientia speculatiua, obiectū ipsius est. Constat etiq ex glia præmio phisicorū ubi sic: hic autē est liber phisicorū, cuius obiectū est ens mouile sic igitur.

Et quia ens naturale non mouile ut mouile alicui scientiq correspondere debet, quq ipsius suas que ppietates demonstret, n alteri quq Philosophiq naturali, ideo que ista exphesis nara d affectiones entis mouilis, qua mouile est, explicat, d demonstrat. Quod autē sit ~~sit~~ scientia speculatiua, patet, quod sit speculatiua ex philo patet. Et quia modus speculatiuus circa suū obiectū tendit, ~~suū~~ modus operandi ipsius scientiq, d n circa ipsius operandū. Quod autē sit scientia, supponitur, plus quq quatuor, quia circa suū obiectū modo scientifico, d demonstrativo procedit. Nec uero de hoc satis, quia ex Dialectica colligi potuit plura, quq sectioni presenti ~~accommod~~ adaptari ualent. Sit q.

Liber primus phisicorum

In hoc libro phisicus de principiis entis naturalis agit, prius que impugnat quq plurium antiquorum sententias circa principia entis naturalis assignanda, postea que suq opinionē ponit, d patet, ex hoc de ad quodlibet principium entis naturalis, particulari entis naturalis deducit, ac ultimo de spiritu, seu de ipso ente naturali agit. Quarum eiusdē methodum sequemur. Sit q.

Disquisitio La de principiis entis naturalis in communi.

Principium generaliter sumptum est id, unde aliquid procedit, l incipit esse. Quod extrinsecum, l intrinsecum esse ualet; extrinsecum est quod aliud facit, ut causa, quq est principium extrinsecum effectus, l ipsum fluens. Intrinsecum est manens in eisdem principium, ipsum intrinsecum ponendo, d hoc sensu accipitur in præsenti, quo nic ab Arist definiuntur principia, quq n sunt ex aliis, nec ex alterutris, sed ex illis omnia. Cuius definitionis rectitudo, d intelligentia sic ponitur, quq n sunt ex aliis denotat prima principia ex aliis principiis n ponit, aliunde n esse prima principia, nec ~~simplicia~~ simplicia, uti debent esse, nec ex alterutris significat unum principium ex alio principio n ponit posse eadē ratione, quia prima, uidelicet, d simplicia; sed ex illis omnia, indicat, ex primis principiis omnia, quq sunt constituta, heri, d ponit intrinsecum.

Sed contra prædicta definitio replicabit: forma materialis est ex materia; sed forma, ut communiter dicitur, est principium entis naturalis: Ergo principium ex alio est. = R: quia omne ens natum ex Deo est: sed Deus n est principium entis naturalis: Ergo = Et sic dicimus forma materialis n esse ex materia tanquq ex composito, sicut constituta nata est ex partibus, l primis principiis: est tantū q ex materia per eductionem, ex cuius potentia educitur. = Ad id dico ens natum ex Deo, tanquq ex principio extrinseco, d causa efficiente, esse; n uero intrinsecum, tanquq ex principio constituto.

Dico, q prima principia entis naturalis nequeunt ex aliis esse tanquq ex partibus, l principiis constitutis; sed forma materialis, sicut d ipsa materia sunt ex ~~de~~ aliis, ut ex partibus constitutis, ex quibus ed ex partibus integralibus constant. Q: = Neg: ut prima principia n esse ex aliis constituta, eadē genere, quo sunt principia, ex q principiat ut partes essentiales phisicq, nec sub ea ratione quia ens natum constat, nec eodē genere, sed q alio diuerso, scilicet ex partibus integralibus componentibus, quas constituto n tollit ipsi citatas partis phisicas, licet tollat integrale. ex dictis patet etiq solutio ad alia, quq adduci solet dicto quod partes tanquq n componi ~~tuta~~ primis principiis genere d differq mephinicq habeant, ex quibus mephinice sunt. ex dictis patet prima principia nisi sint, sed ~~sint~~ intrinseca esse respectu principiati, sed etiq constituta. Quare forma n est materia, principium. Vide metaphysicum. Hæc autē latius examinantur de tam principiis phisicis

Proponuntur uarię philosophorum opiniones circa entis naturalis principia, d modo, quo ab ipsis statuuntur. Sec. unica.

Chimici q. quique esse principia entis naturalis asserunt, scilicet sulphur, mercurium, d sal, quq sunt principia actiua; aqua d terra, quq sunt ueluti principia passiua; ex ens actualitate igitur habent quique subiectas, seu habitas diuersas, quę ullas quique subiectas resoluuntur, educūt ex mixti, iudicant omnia mixta ex illis, tanquq ex principiis, ponunt. Per sal igitur subiectā sapida, quę d aqua resolubilis est. terra nomine mercurii igitur subiectā subtile d spirituosum, quq facile euanescit, resoluta sua per aquā secessit, fluore tenue, aliquando flammabile, aliquando uero capace flammę. Sulphur est subiectum oleosum, sulphureum d aquā facile flammabile. Aqua est subiectum liquidum d impurum. terra autē subiectum pulueream d aridum.

De omnia

* Omnia ex quigque enumerabij tqua ex pripijs, ponj, fatetur quo Chimici, quia, ut experientia docet, omnia ipsius resolubntur, illa quigque relata. Sic ustu Ve. spiritu alabico, dapp igni applicaby emittit subtile, & flammabile liquor, deide aquā liquidā & insipidā. Qua resolutione facta, permanet materia ultima, de quā restat, alteri alabico ꝑposita igni que uehementiori applicata, emittit nubilatā oleosā & pingue, & odorosā, qua sulphur est. Tade subtilatā qua superuit, durior, & sica est, qua igni actiuitate resolubtur, cinerē & aquā fernida, qua alteri ꝑposita uasi, igni que applicata, imutata igni calore, sal dejnit, ipso uasi, quo quidē extracto, superest pulus aridus, & terra, qua chimici Caput mortuū uocat, quia ex nullius agris ej sentit. † dilutā ea, sale, pregnatā

Chimici q̄ hic asserut quigque assignata rerū pripia esse, sal scilicet, et sicut uasis totius rei, & operis, qui, aqua resolubij, sulphur exolubit, quibus subtiliter, latetq̄ hic Mercurius, ꝑducetur tria & uero terra quia putuirea, & arida tobj, diu humoj rorāt, dat que operi suū fixū. * Hæc chimicorū opio iis ꝑpugnatur: ea n̄ sut prima, pripia, qua, ab alia tuxta resolubntur, at qui sal Mercurius & sulphur tuxta resolubntur, ab alia: q̄ maior patet, quia ea pripia n̄ est, quod aliud, ꝑ quod resolubitur, supponit; sic ens naturale primū pripij, sed potius illa resolubitur. Minor ab experientia patet, qua fuit ꝑ Parisienses academia facta uti de Mercurio, sulphure & sale, ut textatur Londj, quorū Mercurius fuit resolubtus in aqua, terrā & sale, sicut & sulphur: sal uero in aqua & terrā. = Vlterius ꝑtenditur omnia esse prima pripia quatuor elementa, quia ꝑpria resolubntur. Tade n̄ omnia mixta, illa pripia resolubntur, qua tuxta illa n̄ resolubitur, quacunque actiuitate ignis supponita, nec unqua nec fuit, illa resoluta: sed qua prima pripia sut omnibus sut omnia: q̄. = Ad illa autē qua sut ab aduersarijs apposita dicendū, illa entia talia, quia sic resolubntur, aquā uidelicet, sal &c. ex illis n̄ ponj, tq̄ qua ex primis pripijs, sed illa uirtualiter habere, seu esse aqua, sal &c. uirtualiter, & quia uirtute ignis ex illis educi ponj.

Pithagoras, cuius que sectatores dixerut omnia ex numeris ponj, tq̄ ex primis pripijs. Cæteri n̄ satis exꝑcuerut, quid sit per numeros ꝑcludū, forte id dixerut, quia omnia Deus ordinē, & mēsuram distribuit. Platonici uero Pithagoricos sequutes ꝑ numeros ꝑcludūt diuinas ideas. Cæteri nec ꝑ primo, nec ꝑ ipsa numeros pripios rerū esse ualet. Nm ꝑ primo, quia numerus forte, & materialis est. Si ꝑ ly ꝑ supponit numerandū rei, ideo qui ꝑpriatas: q̄ n ab ipso numero. Si ꝑ numero materiali ꝑcludatur, sut ipsa res numerandę, & per se ipsas pripiabūr. Si autē ꝑcludatur ꝑ idqui diuinū, minus esse pripia ualet, quia nyc loquimur de pripio ꝑpriteo ponendo, non ꝑ idqui autē diuina sequit esse pripijs ꝑpriteo ponendis res creatas. † tamq̄ Plato hoc ostendere uoluerit, asserebat tales idqui ipsius, alterius que modi rerū pripia esse, aliter quod Deus uitute animi sui ordinet, huius autē materia corpoꝛ, quod primo, & per se ꝑpriteo, ꝑ idqui diuinū sut ideę, & ꝑ ly ꝑ quatuor elementa, & deinde corpuscula minima piramidalia, aliqua, & aquatica, igni, formarunt quatuor cubica terrā, & terra; quatuor octahedrica, aeris, & aqua, media aere, & aqua, & ignis tres reddentes. Cæteri hoc opio quoad 1ā partē, & 2ā ꝑ ipsum rata manet. Quoad 3ā uero, si loquatur de materia, bene ꝑ uera ꝑtentia erit quod materia ex cuius libet seu ipsius pripij est, tales tq̄ quatuor elementa: sic ignis, aqua &c. quatuor elementa: sic ignis extinguitur, aqua corrumpitur &c. = Ad illud de Nilo dicimus aliud esse terrā ex aqua Nili pingue fieri ut parturiat fructus; aliud autē fructus alios ut refectos & terra erudentes ponj ex aqua, tq̄ ex pripio; ideo ens terra pingue, & ceda sit ad fructus, si multi limi stercorei, que ipsi applicatur, qui ex hoc ꝑ ferabit, limi primo pripio esse. Quare quod inundatio Nili terrā & ceda faciat, ꝑficit, eo, quod, rapido aqua fluxu, aqua ipsa secū ferat copiā terrā pingue, & opimā, ad campos, quos irrigat, simulque ipsa aqua humida terrā reddit, quę quo minus arida, magis fructificat.

Empedocles & Hipocrates tenuerut pripia omnium rerū esse quatuor elementa, quę amicabili fœdere, ali quando uero discordia diuulsa omnes rerū species uarias ꝑficiebat. Cæteri hoc opio ex ratione a nobis supra ꝑpositā ꝑpugnata manet, quia elementa sut ꝑ ea quę ꝑposita: q̄ sut ex aliis, & ideque n̄ sut prima rerū pripia. * Anaxagoras dixit pripia rerū esse ꝑfinitas particulas rerū omnium, quā Panspermia, Caos, seu ꝑmixtio partium rerū diuersarū. Quare, ꝑ lapide &c. sicut & alia quęcunque re naturali, erunt particulę diuersę permixtę, scilicet particulę aquę, igni, aeris, & cæteris ex hac differa quod ipso lapide solę particulę lapidis exterius apparebant, particulę autē aliarū rerū ipso ꝑterius latebant. Hæc ꝑmixtio particularū rerū omnium appellabat Massa, similitudo omnium rerū. Vnde dicebat † deductione igni, & alterius rei fieri, ꝑ quas particulę igni, quę antea, subiecto latebant ibi, apparebant extra. Simul pripio adiuxit mentē diuinā, quę ita ꝑfecta sapientia Deus dicta ꝑponebat illas particulas, uarias rerū species. Ex parte tamq̄ qua particulę omnium rerū pripio cuilibet rei, clare ꝑpugnatur, quia ex illa sequitur, unā rē ab alia substantialiter n̄ diuersificari, sed tqui accentaliter &c. & ? assignat Ly apparicha, quia solū una ignis ab aqua differt eo quod ignis particulę igni ad extra apparęant, & aquę partes cuius intus latebant, sicut extra aqua. Ex qua igni & aqua opponūtur, ꝑ spatiales sut: q̄ unius particulę n̄ sut alio.

* Aliqui recentiores hæc Anaxagorę opinionē moderatę, ex quibus est Pater Honoratus, ꝑ pripij apponut ꝑ unius elementū particulas, quibus permixtę ac unitę ultimo ꝑfecte fiunt mixta; cum regali autē sit elementū, & cæteris hoc par sit, compatibiliter. Si quadtenus res ab alia substantialiter n̄ diuersificari, sed tqui accentaliter &c. & quia particulę illę elementales essent pripia rerū, quilibet res igni, aer, terra, & aqua foret, *

Democritus Leucippus, & Epicurus asserebant pripia rerū esse quasdā atomos, seu quędā corpuscula minima, & indiuisibilia, quorū alia rotunda, quędā triangularia, alia quadrata, alia ramosa, piramidalia quędā, alteriusq̄ figurę, ut figura rei substituta petebat. Hæc & minima corpuscula per eiusmodi uagantia ieiuna coligebat, & ꝑprehendebat. Vnde rei naturalis diuersę & diuisę, uarię species resultabat ex uaria coligatione, seu serie hāc, uel illorum uarię & eiusmodi uarię hæc ista uarietas ꝑficiatur nodis tot, quę, quot sut atomi ꝑpria rerū. Iquidē ꝑ primis sic corpuscula illa indiuisibilia sut: q̄ n quadrata nec triangularia, aliqde ductilia, & extensa foret ꝑ quadru, triangulu &c. Si autē recurras ad diuisibilitatē mathematicā, & ly mēs, licet ꝑ hinc ꝑ indiuisibilia. — Contra est, quia illa corpuscula

2

ſyt quadrata phinice, & triguglaria &c. & extensa, & liniiciulia, quadry & triguglq phinice. by quia syt phinice corpora quqta: & phinice extensa. Any stat, quia x. ipsi syt corpora, licet minima, omne aute corpo est quqty. Vlterius illa corpuscula syt ſtali, & tali ſigura: sed hqc ex partibus stat, & sit disponibo partiu & est extensa corpuscula illa. n syt liniiciulia. ex qua ratione etiq ſferetur prpia rerum n esse quia hqc n syt ex aliis x. phily. n uero ex partibus. stat. iq syt ex aliis. Confirmatur, si illa corpuscula essent omniu prpia rerum nulla res ab alia substqialiter esset diuersa, sed tqty accentaliter; hoc n est dicendu: & Probatur maior: soly differret, iquqty unius corpuscula esset ſhqc, illq ſigura disposita, cu x. ipsis eadq corpuscula prpia diuersaru rerum syt, dumodo ſhqc, illq ſigura coliqatur. & hac, illa dispositione textura, & positura. coniungatur: & tq etiq quia ꝑ euidile apparet, quod homo q̄ uita rationali gaudet, soly ab alijs differat, per hoc, quod disponitur ex atomis alia ſigura dispositis, & tali ad tale motu, & situ coliqatis. seu quod corpuscula illa quq planta q̄. situebat, aut ſtali & textura quq habebat, postea quadq agitata motu, & alia ſigura disposita ſ. situet hominu. aliter liquida cuiꝰ planta & homo n esset substqialiter diuersi.

Democrito ut fatt ſpugnet, uidetur cum utroq̄ ſstentia eadq sequi aut parui discrepare. Vt & Carteſius mundu, omnes quq ipsius rei naturaly sponat, & in primis asserit corporeq substqia n esse aliud quq extensionis cu uero extensionis affectionu syt mensura, figura, quies, motus, positura, magnitudo, aut paritas, asserit esse prpia rerum mensura, quietis, motus, positura, & figura. Vnde x. illud a Carteſianis communiter receptu: mensura, mensura, quies, motus, positura, & figura, syt cu materia cuiuis exordia rerum. In primis ponit ipse Carteſius substqia extensa adeo soliditq totaq̄ que stinuq. Deinde diuisq, quousq da fragmentula, & fragmenta minima & quasi angularia, alterius ne figuræ, licet n sphæricæ, ut omnia ad inuicem se tegerent, ne uacuu daretur. Duobus autem duos concipit motus adeo ipsorum, unus prprius cuiusliped particulæ, & fragmenti, quo qualibet particula se circa suu prprium centru moueret. Alterius uero pluribus simul, quo aliquod centru simul tenderent. Ex his duobus motibus substqia extensa ipsum asserit mundu ex partibus materiæ, & substqia extensa mundi cum omni suo ornatu situtus esse. Per primu motu circuslibet particula circa prprium ipsius centru, partes quq antea erant uniformes, in tres classes distribuuntur, seu in tria elementa. Sequidq illo motu partes angulares, syt ad modu globuli atque mutuo in globulorum asperitate affricte, & affractione, & angularium partiu minutiorum attritu deductus, & deradebatur tenuissima scobs, quæ scobis tenuissimæ, aer, esse primu elementu ipsa uocat subtilem materiam. Ex elementis dicit situare ex globulis. Ex partibus angulosis crassiusculis, & minus adeo aptis, ex quo esse alias partes ipsum quarum plerasque dicit esse ex globulos, tortas, ad situm cochleary, quas uocat striatas partes.

Per tu motu, ait ipse materiæ, uarios Vortices de tribus, quarum centru concurrentes subtilior materia, lucida corpora conflabat ut sol, stellæ que fixæ. partes uero circumdatæ materiæ subtiliore, quæ est q̄ centro, corpus diaphanum quod cœlu dicitur, statuit. Vltimo partes illæ crassiores tertii elementi a subtilioribus ad modu puluis exutæ & deductæ corpora opaca sponit ut terra Planetas, metalla, plantas, animalia. Hæc est doctrina Carteſii, uti ab Antonio Rio a magistro Poudin reperitur, illa que, ut iacet, ex narratione Poudin, ut clare sponit, ut clare perpiatur, quia ipsa Poudin exponit modo, quo a Carteſio defendebant. Aliqui huius Carteſii doctrina, put ex alata ex mente Poudin adhuc Carteſij asserere partiuntur illæ, du mouetur, nequq a motu ceſſat usque du ab alio ꝑpediatur, sicut etiq quiescit, spes quiescere, usque du alterius collisione ꝑpellatur ad motu. Quod omnis motus ex se rectus est, nisi occursu alterius ꝑpellatur, & giru. Quod corpus allidens, & colidens aliud, si fortius allisu sit, alliu mouet allidens que tantu motus amittit, quantu attulerit alteri. Si uero alliu sit fortius, n mouetur ab allidente, nec ipse aliquid motus amittit, sed uia uersa allidens redit, illq partes a qua mouebatur.

Hæc refutat hqc ꝑpugnare, sstentia & primis hc: Carteſius, sstentia Democriti, & Epicuri rei uel falsa reiecit; sed prpria ipsius eode modo procedit: & illa repellere debet. Probo min. Democritus, & Epicurus asserebat omnia ex corpusculis simulibus, taqua ex prpiis, diuersitate que rerum soly oriri, ex corpusculoru uario motu figura, & textura, hqc que corpuscula recto motu moueri, nisi occursu alterius ꝑpediatur, ut giru, & obliqu moueatur, ex cuius motu fieri uarios uortices, quibus ponit, & recipitur corpora uideri ordinu, plurium, plagarum &c. sed hqc est doctrina Carteſii: & utraque reiicienda, nulla. immo doctrina Carteſii maiori ultio laborat, & ex maiori parte claudicat, quia iste tota rerum structura ponebat absque diuina dispositione omnino que fortuita, n sic Epicurei.

Respondent Carteſiani sua sstentia ab Epicurea differri, quia isti corpuscula adstruebat ꝑdiuisibilia, ipsi que pondus tribuebat, quia que uacuu admittebat. — Cateru n soly ex illo capite, quo corpuscula ꝑdiuisibilia adstruebat est ꝑpugnandu Epicurus, sed quia situationi omniu & diuersarum rerum statuebat ex eisde corpusculis cu sola diuersitate figuræ, aut ex uario motu, & textura se coligebat. & quia corpuscula illa erant ex atomis ponita, quia quqta: & ideo que n erant prima prpia. Quod illud pondus corpusculis, & atomis conueniret, nihil est nouu a sentia Carteſiana quia illud erat nihil est aliud, quq quadq uis ad se recte mouetur, quod etiq Carteſius rebus suis particulis concedit. In admissione uacui magis stant rationi uidetur epicurus, & Democritus, quq Carteſius illius negatione quia iste illud adeo de pote Dei absoluta negat, illud autem illi uero ipsis accedit etiq tq de pote ordinaria, quq absoluta.

2. n minus repugnat, quod leo, aliud ue animal uita sensitiua & potentia & cognoscitiua ſtibita sit ex atomis ad differq̄ lapidi ex atomis ex particulis, ex motu & figura tqm diuersis: & Probo any: leo habet esse substqiale multu perfectius, ac lapis; sed n minus repugnat quod res ita perfectior lapide ad ipsius diffinitione ſtribuatur ex parte substqialiter, ac ex atomis: & illa diuersitas motus, & figuræ soly diuersitas accentalis, Probo min. siculis soly diuersis ex motu & figura: sed ex atomis: & illa diuersitas motus, & figuræ soly diuersitas accentalis, Probo min. sed ex diuersitate n minus repugnat, quod ex diuersitate tqm accentali oriatur situtus cu excessu non perfectionis substqialis, ac ex atomis: &.

ratio
* ex quo ne alia ꝑtenditur, & eadq urgetur: corpora sublunaria syt substqialiter diuersa a corporibus cœlestibus: & n ponit ꝑponi ex illis particulis cu sola diuersitate figuræ ex uario motu caudata. Immo anypatet quia corpus cœlestis est substqialiter ꝑcorruptibile, extra uero sublunare. Contra quabus: ex figura, et quodq accens: sed cu sola diuersitate accentis n ponit resultare corpora substqialiter diuersa: & minor patet, quia id quod diuersis resultat, & ꝑponitur debet resultare diuersis ad modu, quo est prpium, ex quo resultat *

Deinde ꝑpugnatur hqc sstentia ex articulo fidei quo credimus, ſsacramento Eucharistico nihil substqialis panis reperiri; sed ex Carteſii opinione stranei sequitur: & falsissima est: Probo min. substantia panis x. hqc sstentia ꝑponitur ex particulis illius extensionis, quq ipse uocat seminaria mundi ad omnia asserit, & put huius extensionis particula coliguntur ſtali figura panis situtur substqialis panis, sed ſsacramento Eucharistico syt particula extensionis ponita, & disposita

ſ figura panis: q ibi est substantia panis, quod ꝺcta est ꝺraria fidei. = Aliqui dicunt ꝙ Cartesiani
respondent illa particulæ, ꝺ corpuscula remanentia soly habere extima apparentia panis, ex quo ꝺponitur quod
tota substantia panis annihilletur. = Sed Contra est, quia redit ſ pugnatio facta: nq habere extima, sine
apparentia panis, n est ve vera esse panis, sed talis ipsius apparentia. sed ex Cartesii ſ sententia sequitur
ibi panis verum seruari. q. Prouo min. panis ve vera, ꝺ substantialiter, si daretur totus id, ex quo ꝺpo
nitur panis verus ꝺ substantialis; sed hoc ibi datur. ꝛ. talis ſ sententia: q. Prouo min. panis ve vera totus ꝺ
substantialis soly ꝺponitur ex particulis extensionis ꝺ ſ positis, ſ figura panis; sed ibi ita particulæ dantur
ita ꝺ ſ positæ: q.

Nec ꝺcta leges a Cartesio statutæ agere oportet, quas ab experientia ut falsas rejicimus. Videtur
enim aquila ſterrupere quietis, se movens a rupe, ſ quo quiescebat, volitans ad aera volitans, qui ab aliquo
corpore ſpellabatur ad volitandi; sed ipsa ſponte moueatur, ulterius ſ ipsa volitans, ſponte quiescit, aere, ad rupes
ꝺcendo ꝙ ꝺ ipso quiescendo, qui ad hoc ab aere, ſ rupe ſpellabatur. ex quo ꝛa regula motus ruit. etiq ipsa
met aquila alias quæ patiens ſ giri volat, qui a motu recto ad obliquum ab alio cogatur; sic etiq canis dum le
poris vestigia sequitur, ſ giri multotis movetur, qui ad hoc ſpellabatur collisione ꝺ occursu alterius corporis, ex
ipsi n occurrat, qm sed potius lepus ab ipso fugit. ex quibus experientiis rejicitur falsitas ꝛa regulæ. = 3a
lex videtur falsa ſ lapide a superiori loco deruptæ ſ centrum, ubi quiescit, qui licet aere ipsi occurrit tamen
n ideo aliquid sui motus deperdit, sed isto ecclo mitteretur diorsum, nec propterea desinerit pervenire ad
centrum, nec dum pervenit ad centrum, ulterius retrocedit supra ad illa partes aquæ fuit ſputus. Ulterius si
vera tertia lex foret, dum lapis circa centrum est, minus se moueret, ad ac dum erat ſ principio motus, quia dum est
circa centrum, ea multum motus deperderet a corpore aeris occurrenti; sed dum est circa centrum n minus move-
tur, immo magis, ut aliqui dicunt, qua approximatur suo centro: q. + granum pulueris, ſ cinis, aliique ꝙ ra
nulli applicata illi ꝛmunicat motus, qui propterea aliquid sui motus deperdat, sed potius cum illis magis
moueatur. Denique maxa pictis si ſ paries taculetur qui paries moueat nec ipsa retrocedit sed unita pariti
manet. ꝺ hæc sufficiant ꝙ principia Cartesii, aliorumque philosophorum extra aristotelica scholæ. Nunc q. discedimus
adiacenda vera entis naturalis propria.

+ Ulterius

Dubia unica, quot, ꝺ quanta sint entis naturalis ꝙpria?
Aliqua notantur, ꝺ sententia Reseruatur. Sect. 1a.

Notandum ſ presens ens naturale n sumi, put ſtraponitur enti supernali, quia put sic ꝛtra ponit substantias spirituales
scilicet angelos ſprehendit de quibus non loquimur. ſ teligitur ꝺ ꝙpositio substantialis ex materia ꝺ forma, quod mouile
est substantialiter, ut sublunaria, quæ ꝛtrahuntur mutatilia sunt de una ſ alia forma substantiali, ſ accidentaliter, ut ecclia quod licet
ſcorruptibile, ea tamen ratione tamen se movet. ens naturale q. sic ꝛpit, ſ ꝙpositi substantiali, ſ fieri, ſ facto esse potest ſteligi.
ens naturale ſfieri est ens ꝙ potest ſteligitur ſ statu imperfecto suæ, seu ꝙ potest ſteligatur transire de non esse ad esse. ea in
facto esse ſteligitur ens naturale, quando ea ſteligitur ſ statu perfecto quieti, quando ea pervenit ad ultimum ad quem erat ſ via sui
q. supponit. Opio communissima est ſ omnibus scilla. prima entis naturalis in fieri esse tria, materia, ut dicitur, forma, ꝺ pri
vatione. In facto esse vero duo tanta, ut materia ꝺ forma, licet aliqui ecclo pauci aliqualiter ab hac opione recedant. sic
ultimum Moneda asserit præter materia ꝺ forma, etiq privationem esse principia, licet ꝙprie tale entis naturalis fieri.
ꝺ, facto esse vero tria dantur, ſ materia, forma ꝺ privatio. Fonseca ꝺ Conimbricenses asserunt, etiq antiqui ꝺ substantiq esse propria entis naturalis.
Vuardus Lincolnus etiq forma corrupta assignat ꝙprio. alii etiq causa efficiens ꝙprio entis naturalis ſfieri
statuunt. sit q

Conclusio nostra

Principia entis naturalis in fieri sunt materia, forma, ꝺ privatio. Itaque ſ facto esse soly materia ꝺ forma.
Cætera quæcunq ea parte quemvis, notandum privationem n ita ꝙprie propria entis naturalis ſfieri esse, ac materia ꝺ for
ma, sed tanta ſ propria ꝺ stabe. Quoad ea parte probatur: illud est propria entis naturalis in fieri esse, ac materia ꝺ for
malem ens naturale ſfieri, sed sine materia, forma, aut privatione esse, aut ſteligi nequit ens: q. Prouo min. ens naturale
ſfieri est ens ꝙ potest transire de non esse ad esse formæ, sed ſ hoc istud esse, aut ſteligi nequit sine materia, forma ꝺ
privatione: q. Prouo min. nequit non esse, aut ſteligi de non esse formæ ad esse forma, transiens, qui ſteligatur subiecta
transiens, quod est materia, trans a quo trgit, quod est privatio formæ, seu n esse formæ, trans qua ad quæ trgit, scilicet
ipsa forma: q. Any stat, quia transitus de uno ad alium necessario ſportat trans a quo, ad quæ, simul quæ subiecta, quod
mutatur.
Dicis ex ratione inferitur etiq agens, immo ꝺ ipsius actionis esse propria entis naturalis in fieri, quia nequit ſteligi ens naturale ſfieri,
nisi moueatur qui ipsius mutatio intelligatur de n esse formæ, ad ipsius esse; sed nequit sic ea tali mutatione ſteligi, quin ſteligatur
hæc ab aliquo agente mutari, ꝺ per aliquam actionem: q. = resp. actionem agentis, ipsumque agens esse entis naturalis
lis propria, ꝺ n ſtrinseca, nunc ultro de propriis entis ſfieri n disputamus.

Quoad ea parte probatur conclusio: propria entis naturalis ſ
facto esse ſpit quæ transacta generatione permanent q, ipsumque ut partes existentis ſtituunt ꝺ ſponunt, sed soly materia ꝺ forma
transacta generatione permanent ipsum ut partes ſtituentes ꝺ ſponentes: q. Minor stat quia privatio n permanet, quia quæ ens naturale ſ
ens naturale ſfieri, ſ ꝙpositio ex materia ꝺ forma. = Confirmatur: ens naturale ſfieri esse tale merito exactæ ꝺ pro
portionatum ipsum ſpositio, sed pro illa est materia ꝺ actus forma, actuans ꝺ materia ꝙpria: q. ſ ꝙpria, ꝺ partibus
ſia entis naturalis ſfieri esse ipsa materia tanta ꝺ forma.

Dicis: unio ſter materia ꝺ forma etiq ut propria entis naturalis ſfieri esse, quia
istud n ꝙponitur nisi ex materia ꝺ forma unitis. Sic etiq substantiq est pars entis naturalis, ens ſtituens ſ esse substantiæ. =
Ad unionem dicimus n esse partes entis naturalis ſtituta, sed tanta ut ea ꝺ nexa partes, quare n propria, sed nexus ut propria.
ad substantiq dicendum esse ſtituens supponit ſ esse tales, n nisi ꝺ ſpositi naturalis, ꝺ quo loquimur, ꝙ prius. =
Secundo
alii aiunt n esse partes existentis entis naturalis, sed tanta modos, dispositiones, ſplementi, sine quæ ipsius propria n dici. = ſ alii
de existentia etiq afferatur replica, dicendum n esse partes existentis ſpositi naturalis, sed ſplementi entis, sine quæ propria entis naturalis n esse.

Argumenta Solvuntur. Sect. 3a.

Arguis 1: si privatio esset entis naturalis propria ſfieri maxime in instanti, ꝙ quo est ens naturale mutabile: ꝺ tunc n est pro
prium: ꝺ tunc n est propria, ꝺ quoniam quia nullatenus propria esset. Maior patet, quia privatio propria entis naturalis esset debet ꝙ
ſstanti, quo istud ꝙpriatur; sed soly ante ꝙpriatur ſstanti mutationis, ꝺ generationis ipsius. minor ante. stat, quia
ꝺ toto illo instanti est forma genita, ꝺ eodem vero instanti nequit esse forma genita, cum quæ privatio. ꝛtia ante
tia patet: ꝙ instanti ꝙ quo n datur id quod est propria, nequit esse alterius propria: ꝺ si privatio pillo ſstanti n datur, ꝙ pro

3

nequit esse prīpiy entis nalis ꝓ fieri. ✱ ℣: si privatio ꝓistgti generationis n datur, illo ꝓstanti n datur ut prīpiy: ergo ⁊ prīpiare nequit. Any stat, quia si illo datur ut prīpiy, coexistit ei forma ꝓcedy ꝓstgti. Ista patet, quia quod eny nale prīpiat illo instanti, ꝓcedy datur, ⁊ est ut prīpiy entis naturalis. ✱

Resp. adhy privationy prīpiare ꝓinstgti, quo ꝓ quo generatio fit, quia licet tpe n existat privatio, sed ꝓstanti anti ey prīpiet tpe per modu trī a quo, ⁊ recessy, ideo ut sic prīpiet, n exigitur eius existentia, imo potius quod tpe recedat ⁊ destruatur. Ignidy ey eny nale ꝓ fieri, ut transitu ℓ mutatio de n esse forme ad esse ipsius forme, ideo nequit tpe esse, aut ꝓstgi, qui tpe ꝓstigabitur trui a quo, mutatur scilicet ⁊ recedit: scilicet a non esse, ℓ privatiua forme. quia tame est trui a quo recedit, n debet existere ꝓcedy ꝓstgti recessy. ✱ Per quod ad ly stat, addo quę ⁊ illo instanti generationis prīpia re, licet ꝓcedy n existat ipsa, ⁊ prīpiy, quia modu prīpiadi, qui n est ita ꝓprius, ac ꝓ materia, ⁊ forma, est ꝓ ly recedit, ꝓstigitur quę per modu trī a quo mutationis, ⁊ recessy. ✱

Dicy: ⁊ illo instanti n ꝓstigitur ut prīpiy entis nalis. ⁊ hoc stg quo: n ꝓstigitur ut prīpiy, quado n existit ⁊ esse prīpii; sed illo instanti n existit ⁊ esse prīpii, ey potius recedat ⁊ destruatur: ⁊. = ℣: ⁊ privatio prīpiat ꝓ ly recedit ⁊ expellitur. ⁊ dy asseritur eni nale prīpiare per privationy, ꝓstigitur prīpiari per illius expulsionę ⁊ exclusionę: sed expulsio privationis est ꝓductio forme: ⁊ dy asseritur privationę prīpiare, ꝓstigitur ida, ac quod forma ut ꝓducta est prīpiy privationi. = Adhy ~~Andre~~ resp. dicit quado ly ꝙuenę n ꝓstigitur ut prīpiy permanens ꝙcedo recedens nego stg. ex qua dicitione ad alia ꝓstat. Quare cum ist prīpiy per modu recessy ⁊ trī a quo, ideo ut ꝓstigatur ut prīpiy ꝓ illo ꝓstgti ~~ideo~~ n est necesse quod existat adhuc ꝓ ratione prīpii, quia n prīpiat, ut prīpiy permanens, sed recedens. = Adhy dicimus n esse ida forliter expulsionę ⁊ exclusionę privationis, ac ꝓductionę forme, sicut forliter ⁊ expresse n est ida, ꝓductio forme nove, ac expulsio forme ꝓteritę. Licet quę privatio prīpiet, ꝙuntę expellitur, ℓ excluditur, n est ꝓ quntę excluditur ꝓ a ratione trī quo, quę a ratione trī a quo, imo potius quia prīpiat ꝓ quntę recedit ideo n excluditur a ratione trī a quo, sed ly suę esse sub hac ratione prīpiat, ꝓ quntę ipsa privatio ly suę esse privationis auferetur, ⁊ expellitur.

exclusio, ⁊ expulsio privationis, est efectus recydarius agentis; sed huius recydarius efectus nequit esse prīpiy entis ꝓ fieri: ⁊. ~~Esse~~ maior ꝓstat, quia talis exclusio ita se habet ac expulsio forme ꝓteritę respectu agentis; sed ita est huius recydarius efectus: ⁊. Nec uero illa minor primi illi ꝓnabitur: efectus recydarius agentis; sed ita est huius ꝓ Probo ans: eny nale est efectus primarius agentis: sed efectus recydarius agentis sequitur ad eny ipsius eny nale. ⁊ n est ipsius prīpiy admixe exclusionę privationis efectus recydarius agentis esse, adhuc datur ꝙuens ad primarium: ⁊. = Respondeo, quod inderam ualet ꝓ esse efectus causę efficientis, ⁊ per ordinę ad ipsę, ꝙquę ad prīpiy extrinsecę ℓ per ordinę ad oppiatrī seca: ꝓ primo sensu ꝓstigitur privatio ad exclusionę privationis ꝓpter rationę arguti; ꝓ secundo uero sensu ꝓstigitur posterius quod n ꝓficit ey ist prioritas ⁊ posteriorităs ꝓ diuersis sensu, genere quę prīpii. Sic materia prior ut forma, ut causa ⁊a materialis ipsius, posterior ~~ens~~ aute ꝙ ly quod forma est illius causa formalis ꝓ formatiua. Sic etiam achy magnitudines, esse efectus ~~non~~ ipsius ist illa posteriores, priores tame ꝙ rationę obiecti. ⁊ sic de aliis. ✱

Instabis: privatio n est prior ipso ꝙquę prīpiy ꝓstrinsecę entis nalis: ⁊ adhuc post aliud inderabitur ꝓ ordinę ad prīpia ꝓstrinsecę, privatio n est prior ipso ꝙquę prīpiy ꝓstrinsecy. Probo ans: ~~prius~~, quia privatio n coexistit ey enti naturali. sed quod n existit simul cum alio, ipsi ꝓstrinsecę esse nequit: ⁊. ✱ Ergo principiat ut recedit ⁊ expellitur: ⁊ n ut prīpiy ꝓstrinsecy, sed existens. = Respondeo privationy esse ex ꝓstrinsecę entis nali ꝓ fieri ex parte subiecti ~~qui~~ quia subiecty erat ꝓstrinsecę privatę formę, potest adesse.

Dicy: privatio ꝙ illi generationis n est ꝓstrinsecę subiecto generationis ℓ mutationis: ⁊ illo instanti n prīpiat, ꝙquę prīpiy ~~ex~~ ꝓstrinsecy. Any quatur: illo instanti n existit ꝓsubiecto, sed ut ꝓtali instanti ~~est~~ ꝓstrinsecę ipsi esset ꝓ ipso deberet existere: ⁊. = ✱: privatio n dicitur prīpiy subiecti mutationis, sed totius entis nalis ꝓ fieri: ⁊ ii huic ꝓstrinsecę n est, nec prīpiy ꝓstrinsecy exit. ✱ = Adhy anti: sero distinguo ꝙuens illo n prīpiat, ꝙquę prīpiy ꝓstrinsecy permanens ꝙcedo recedens nego. Quare ey prīpiet per modu recessy, ⁊ trī a quo ideo n exigitur, quod ipso illo instanti generationis sit ꝓstrinsecę, sed potius quod ~~ꝓstrinsecę~~ ꝓstrinsecę recedat ab ipso Unde si uellet, potest sic distinguere ly ꝙuens: illo instanti n prīpiat ut prīpiy ꝓstrinsecy, ꝓstrinsecę recedens ⁊ subiecto ꝙcedo; ꝓstrinsecę recedens ⁊ desinens esse, illo ~~nego~~ Concedo. ✱ Adhy dico, ~~quod ut privatio~~ quod privatio est prīpiy totius entis nalis ꝓ fieri, n adęquate, sed adęquate. Hoc est ipsi ꝙquę prīpiy adęquaty n prīpiat, sed ꝙquę adęquaty, ideo quę ipsi adęquate ⁊ Dy omne quod dicit, ꝓstrinsecę n debet esse. Proserpina ey prīpiet, ꝙ quntę eni nale ꝓ fieri ab ipso recedit. ✱

adęquate nec adęquate, nullo quę modo est prīpiy entis nalis ꝓ fieri: ⁊. Probo ans: privatio est nihil; sed nihil prīpiy entis nalis esse n ualet, ex illud philosophicę axioma ex nihilo nihil fit. ⁊. = Resp. privationy n esse prīpiy per modu partis ꝙcentis; sed per modu trī a quo. Unde licet ex nihilo nihil ꝓcipiendi n est prīpiadi ponere, sed ꝓprie ⁊, ꝓ negatiue: ⁊ ostime tame ꝙquę a trī a quo fit transitu. qui quide modus ꝓcipiendi n est prīpiadi ponere, sed ꝓprie ⁊, ꝓ negatiue: ⁊ ostime tame ꝙquę a trī a quo

ponitiue: ⁊ solu ab aliquo ponitiuo prīpiari ualet. Probo stg: quod ponitiue est solu ponitiue prīpiatur; sed diuy: eny nale ꝓ fieri est aliquid trī negatiue, nisi ab aliquo ponitiue: ⁊. = Respondeo eny nale ꝓ fieri esse aliquid ponitiue prīpiatur; sed ponitiue prīpia ad esse. Unde ponitiue a prīpio ponitiuo ut ~~ex~~ materia, ⁊ forma prīpiatur, negatiue uero mutari, ⁊ transire de n esse a quo ~~transitu~~ ꝙquę.

Arguey ℣: datur eny naturale ꝓ fieri, ad quod forma privatio n precedit: ⁊ illius prīpiy n est privatio quia, si esset omnis entis naturalis foret. Probo ans: ꝓ prima myde situatione ꝓ code instanti fuit ꝓducta materia, ⁊ forma: ⁊. Any stat, quia elementa ~~esse~~ fuerut ꝓducta simul ey materia ⁊ forma, ⁊ic de aliis: ⁊. = ℣: corruptis speciebus sacramentalibus de nouo uermis ⁊ ꝙ. ꝓducitur. sed ꝙte ꝓductionis forme uermis n erat eius privatio, quia n erat materia antea, ꝙ quia talis privatio existeret ⁊ recipieret illius entis nalis ꝓ fieri privatio, n est prīpiy.

Adhy uarię ab authoribus adhibetur solutionis. Aliqui, ut ~~Complutenses asserut~~ Conimbricenses asseruę, ꝓ supposita prioritate nata ꝓ materia respectu forme, esto simul ꝓducatur, quod ꝙte quę ipsa ꝓstigatur forma, illo ꝓ signo ꝓstigitur n esse forma quod est privatio, ex qua prīpiatur eny nale ꝓ fieri, adhuc ꝓ prima rerum ꝓductione ~~Aliud~~ fuerit falsum ꝓ prima myde situatione elementa aliaquę ꝓ fieri ex privatione, quia licet antea n existeret materia sine forma, ꝙte prima myde situatione fuit carentia forme ꝓducende ꝙ se licet n ꝙ aliquo subiecto, ex quo fieret eny nale. ~~quia erat calor ac effect~~ Sapienti mus master Cardosso asserit eny nale ꝓ fieri ex privatione, debito ⁊ iure quia licet illo primo signo, ꝙ quo ꝓstigatur materia, n existeret privatio, erat tame ad ipsa debita, quia illo signo adhuc ꝓstigabatur forma. Cateruy his solutionibus ꝙ ꝙa qualitate relicti, dicimus ex thoshy eny naturale ꝓ fieri ꝙ esse generationis ⁊ esse mutatio nis inderam ponit. ⁊ hoc ꝙ ipsa fit ex privatione, quia ꝓstigitur subiecty transeuns ad de n esse forma ad esse forma atamy ꝓ primo, quia hic transitus n ꝓstigitur, ideo n concurrit privatio ut prīpiy. Vbi ꝓstgit ꝓ a rerum ꝓductione

esse ꝓteligatur ꝑ partibus ipsius sic ꝓtributibus, n tamen ꝓpria entis nalis ꝓfieri quę accipiuntur istis ꝓ quibus
ista ꝓdupliciter exacte adipsi fieri entis nalis talesque conversio cum ipso habetur, ut hoc sine illis ꝓteligi
nequeat. Eligo ex duabus eligo istarum, quę malluerit. ✝

Arguo ex parte formę genitę et ęq ut privatio formę pręteritę
ꝺ et ęq et tui ad quę ꝺ ꝺ ꝓprię ꝺ n istis tria assignata. — Dicit ex parte formę genitę n esse ꝑ privationem formę pręteritę, quia privatio formę istis datur ꝓ subiecto capaci ad forma; sed forma adueniens
n est subiecto capax formę pręteritę. Vnde talis privatio istis datur ex parte materię nec tamen ꝛc
quidem sic esse ꝓprię. ratio nulla privatio perfecte ꝓtollitur a nata, quia ꝓtollens, natis n operatur. Quare istis
ponitur illa privatio secundaria, ideo quę ꝓprię dici n debet.

Arguo 6ꝺ ꝓtra ultimo solutionem: privatio ut ꝓprię entis
nalis ꝓfieri: ꝺ ꝺ facto esse. Probo. thę: ideo est ꝓprię ꝓfieri quia ut tui, a quo recessit; sed etiam est tui a quo
recessit ꝓfacto esse: ꝺ. Probo min. privatio adęquate, ꝺ plene recedit ab ente nali ꝓfacto esse: ꝺ. Probo any: prima
pars recedere incipit ab ente noti ꝓfieri: ꝺ ab ipso ꝓfacto esse ꝓteligitur adęquate, ꝺ plene recedere. Any. stat
quia privatio ꝓteligitur recedere sub ente nali quo ad hoc ꝓteligitur esse. Sed istud ꝓfieri, incipit esse, ideo quę
plene, ꝺ perfecte tunc n ꝓteligitur esse, sed ꝓtalis ꝓperfecto ens: ꝺ. = 2: modo quo subiecti mutabile ꝓteligitur
accedere ad forma genita, ꝓteligitur recedere a privatione talis formę; sed ens ꝓteligitur ens nale ꝓfieri, subiecti
mutabile ꝓteligitur innitiative, ꝓplete, ꝺ perfecte ad forma genita accedere: ꝺ ꝺ perfecte, ꝺ initiative recedere a privatione: ꝺ tunc ꝓteligitur privatio ꝑ innitiative ꝺ ꝓplete recedens. Ex quibus sic sed ens
nale est ꝓteligitur ꝓfacto esse, subiecti plete ꝺ perfecte accedit ad formam de nouo ponitam: ꝺ tunc adęquate ꝺ ꝓ
plete recedit a privatione talis formę: ꝺ ipsa privatio tunc adęquate, ꝺ plene recedit ab ente nali, ideo
quę erit ipsius ꝓprię ꝑ modum tui a quo recessit ꝓplete, ꝺ perfecte.

Addo 2 ꝺ anti. thę nego: ad cuius probationem
maiorem 2da nego min. ad illius probationem nego any: ~~ad hoc~~ ultima sic distingue: quo istud ꝓteligitur esse ut quę nego,
ꝑ mutationem ꝓsubiectum: privatio ꝓteligitur recedens innitiative nego supposito. totaliter 2da. ~~Distinguo min.~~
Quare privatio ens n ꝓnitiative, sed totaliter recedit ens ꝓteligitur ens nale ꝓfieri: aliter enim ꝓtunc totaliter n recederet aliquid privationis, forma simul cum forma esset, quod esse repugnat. Vnde ens nale ꝓteligitur ꝓfacto
esse, tunc privatio nullatenus ꝓteligitur recedens aliunde ꝺ ipsum ens posset sic ꝓteligeretur ~~esse~~ adhuc ut transiens de
non esse formę ad illius esse, tunc autem n ꝓtelibet ꝓtali transitu dicta aliquo modo, sed ratione ꝓnua quietis permanens
~~Addo~~ Quare ens nale ꝓfieri n incipit esse, ꝓfieri sed totaliter est ꝓfieri, solum quę dicitur quod esse incipiat relate
ad esse ꝓfacto, quia tunc ꝓteligitur quod illius esse ꝓt, n vero quod ꝑ ꝺ ꝓ ꝺ. = Addo dicendo ꝺ. supervenit
dicta subiecti mutabile ens ꝓteligitur ens nale ꝓfieri, ad ~~forma~~ tota forma accedere, immo adipsa totaliter ac
cedere, quia illo tunc ꝓteligitur tota forma ꝓfieri ꝺ totaliter ꝓfieri; quia tamen hoc, quod est ad forma accedere,
licet totaliter, ꝛ quibus adipsa significet, quia totaliter accedere, n est ibi ipsa quiescere, sed adipsa totaliter se mo
uere, ideo dicitur tunc ens nale ꝓtale ꝓperfecto esse, ꝑ sui innitiative respectu entis nalis ꝓfacto esse, ꝑ quo
ꝑ sensu n se mouet, sed ibi quiescit.

Arg: si tunc ens ꝓteligitur ens nale ꝓfieri totaliter ad tui accedit, n est ꝓpria ad
ipsum: ꝺ n se mouet ad illum. Probo any: quod totaliter accedit ad tui est ꝓtui. sed quod est ꝓtui, n est ꝓpria ad
ipsum: ꝺ. = Resp. distinguendo any si totaliter accedit ad tui ꝓipso quiescendo. Secundo, se mouendo subdistinguo est, tui ꝓinitiative
distinguo quod totaliter accedit ad tui ꝓipso quiescendo. Secundo, se mouendo subdistinguo est, tui ꝓinitiative
Secundo ꝓplete, ultimate nego. Quare potest subiecti ~~ad tui~~ totaliter accedere ad tui ~~se mouendo ad illum~~, ꝛ se mouendo,
quiescendo. 1 modo est ꝓtui ꝓinitiative ꝺ ꝓplete. Secundo vero modo ꝓplete ꝺ ultimate. 2 modo subiecti ꝓtui
est ens ꝓteligitur ens nale ꝓfieri. — 1 Secundo dicere valeo, ens nale ꝓteligitur ꝓfieri, subiecti totaliter ad
tui accedere, n tamen ꝓipso esse ꝓpria, nihil adsumpti ꝓplete, ꝺ innitiative, quia aliud est respicere tui, tuque
id ad quod est, aliud vero tuque id ꝓquo est.

Arguo ultimo: idę est ens nale ꝓfieri, ac ꝓfacto esse licet di
uerso modo sumendo: ꝺ eadem ꝺ ꝓprium: ꝺ ꝺ ꝓfacto esse, licet diuerso modo. — Resp. quod ens nale ꝓfieri
est materia ꝺ forma ꝺ privatio: ꝺ ꝺ ꝓfacto esse, licet diuerso modo. — Resp. quod ens nale ꝓfieri
esse est idem diuerso tamen modo sumendo, quate materia ꝺ forma esse ipsius propria ꝓfacto ꝺ ꝓfieri etiam privationem,
quia diuersitas illius modi sumendi est, ex quod ens nale ꝓfacto esse n dicit mutationem, nec transitum de n esse
formę ad esse formę, quale dicit ꝓfieri, ideo quę licet privatio sit propria ꝓfieri, n tamen ꝓfacto esse. ✝

Disquisitio 2a de materia prima, primo entis nalis principio

Philosophi antiqui relati

In primis supponimus materiam dari prima dari ex omnibus philosophis licet aliqui antiqui ipsam negarint: cateri dicti aliquid
assignabant quod unam materiam gerebat, licet nomine materię abipsis n apellaretur, imo modo, quo apparet
totalitas explicatur. sic epicurei atomos ut propria aponebat, quas ꝛ habebat veluti materia, ex qua omnia
fiebant. Suppositione autem veluti formę, quam ex illa qualibet rei diuersificabatur. sic etiam alii loco materię assignabant
elementa, ut stat ex supra dictis de propriis entis nalis, ꝑ qua opinione citatur etiam Caramuel, torrelon, Nomi
nicus a santa theresia, Doctor ludouicus. Rodriguez. Licet tamen prędę ꝛ initiantes impugnare, ꝺ ita
debeat, ꝺ n, sed potius ipsam supponamus? Aliquas tamen rationes adducere placet 1a ꝺ sit ex ꝑa
vera ꝑ Scriptura deducta ex illo sapientię 11: ubi hanc habebat omnipotens manum tuam creauit orbem terrarum
rum ex materia ꝓpria. ubi stat materiam dari; ~~ergo~~ 2 probatur ex modo operandi nalis agentis, quod nihil
creare valet, ex nihilo facere, sed tota generare, scilicet ex aliquo ꝓpraeposito subiecto producere, quod propriae
prietas subiecti est ipsa materia 2a. Deinde stat ex adoratione reliquiarum sanctorum, ing ꝺ istorum reliquiis
aliquid sanctorum uenerantur, aliunde n ipsos uenaremur. sed n aliud nisi materiam ꝓprie, ex forma, scilicet
anima rationali, ꝺ ibi non sit: ꝺ.

Supposito ꝺ quod materia 2a sit inquirimus quid sit? ꝺ primo notandum materiam 2am ꝺ primam dici.
2a est totum ꝓprium subiectale ut receptivum formę accidentalis, sic lapis, qui est quoddam totum subiectale formę decentalis ✝
ꝺ artificiale recipere valet. cateras de hac n loquimur ꝓnunc. Sed de materia 1a. quam sic a philosophis definitur:
est primum subiectum, ex quo, ex quo fit aliquid sit primo ꝺ n ex accidente. Quę definitio per ly primum subiectum differt materia 2ę

a ma 2a quod est 2y subiecty. etiq illa differt a forma, quod subiecty n est. Per 2y ergo fit significatio materiq 2q
dicy dicitur pertinere, esse, ponito. aliquid fit primo, dn 2y accens, et per quod materia sumit formam,
differt que ab accenti, quod aliquid n ponitur primo.

Materia 2a dicitur sic cumply, rery que elementy, Plato que illa quo
ma carit sing nara, grumey, ipsiy que mabz matry: quia ualuti ipso sine forma fouat quia que ista ex mate
ria taqua ex mabre educitur. etiq caos dicit dicitur, quia 2quia ratione illius nulla distinguitur rey, 2quia ipse
se habet ad omney, ista qui, ipia, ipse, stingitur taqua, poa ex qua ponit deduci. etiq adultera dicitur
quia dy est sub una forma, alia appetit, dat illam disponitory preparat. Intenerauly dicorrupti
tilis est. ingenerauly, quia ex ista subiecty aliud n supponit ex qua generetur, dicreatur. corruptiuly
quia aliud subiecty n est, quod trasmutetur, dresoluatur. Unde soly per creationem produci ualet, destruiqua
per annihilationem. Subiy sic ponitur sit.

Dubiy 2y: an materia 2a, se aliquq acty includat?

Aliquibus notaty sententiq referuntur. sec. 2a

Ad maiorem dubii claritatem notandum

Quia materia 2a est subiecty receptiuy formarum, quod ide est, ac poa formarum receptiua, inde oritur du
biy: q taliter poa sit, ut nullum acty dicat, sit que poa pura, dnuda ab omni actu. Pro quo notandum poq aliq
obiectiq dsubiectiq aliq esse: illa est n repugnantia ad esse dy, quod pomibiliter sumit, cui obiectiuq poq
acty entitatiuy correspondet quo res est, dextra causas ponitur. poa subiectiua, dacty, dpassiuq dicit
dicitur; actiua est poa ad operandum, cui ut acty operatio correspondet. 2a est receptiua sue ad aliquem actum rei
pienty, cui acty formatiuy correspondet, qui acty forlis dicitur. acty uero forlis adue est duplex physicus
l methaphisicus; 2us est forma physica, anima rationalis uidelicet. methaphisicus est acty distracti, ut rationale
j homine. Unde n de quocunque actu procedit quaestio, sed de entitatiuo dmethaphisico. 2a opio quo
dmuni est, materiq omnem acty negat 2q entitatiuq, quq methaphisicq. 2a uero straniy sentit, est que communi
ter nostraty. sic etiq communiter scribitq dicitur. Unde sit.

Prima Conclussio. sectio 2a.

Materia 2a se habet acty entitatiuy. Probatur. conclusio: materia prima a parte rei ponita habet aliq entitatiuq
ad quq erat, poa obiectiua, dy ponibiliy erat. sed entitas ad quam, poa obiectiua erat dy, tabe ponibi
litatis est ide acty entitatiuy: q. minor. stat, quia acty entitatiuy, ut iq supra explicatq manet, nihil
aliud est quq ille qui poq obiectiuq ponibiliy correspondet. Confirmatur. materia 2a actu producta dextra
causas ponita habet entitatiuq realiq actualiq: dsed entitas realis actualis est acty entitatiuy: q. Probo mai.
materia 2a sic producta producitur 2y entitatiuq talis materiq. dentitas illius est producta: dest actualis d
n ponibilis dpotentialis. 2a entitas materiq, per ipsius productionem n fierit actualis, esset entitas, poa: dproducta,
maneret, sicut est, tabe ponibilitatis, quod est entitas, poa. Unde 1do

Unde 1 debet negare materiq primo, very nara ponitq entitatiq dsic nihil esset, 1 si illa cedat, illa actualis, 1 actus cedere debet, ma. sequitur que acty entitatiuy quq entitas actualis dicitur. = Cetery thomistq dicunt, acty correspondentis poq obiectiuq materiq existentiq est
re, 2quia ipsa de tabe ponibilitatis ad tabe transit existentia. existentia uero materiq sumit solu ratione formq. = 1 dico
re ponit, quod materia 2a producta est poa subiectiua, licet n obiectiua. Quare 2y talis poa subiectiua poq obiectiuq
quq tabe ponibilitatis habebat, correspondet. = sed contra: quia dabet acty entitatiuy entialis dacty entitatiuy existentialis. Potest ny entitas cumplibet rei intelligi quod quoad essentiq dquoad existentiq; licet dmateria
ptducta dvery nara ponita ratione sui n habeat acty entitatiuy existentialis admittendo, tamen
tq habet tamq acty entitatiuy entialis qui correspondentis poq obiectiuq ipsius. 2y quia x. dixit thomas forma
quoad ipsius essentiq realiter abexistentia distinguitur. dhabet n solu acty entitatiuy existentialis, sed essentialis. d
forma producta n solu correspondet poq obiectiuq ipsius 2y acty entitatiuy existentialis, sed entialis. d
d etiq materia 2y acty entitatiuy entialis sua poq obiectiuq correspondet. = 2a solutio 3ie, impugnatur:
omnis poa est ordine ad aliquem actum: dpoa obiectiua materiq ponibilis est ordinis ad aliquem actum; dsed n nisi
ad entitatiuy: q. = 2: poa subiectiua materiq sub expressione poq, est dicitur talis ordine actus ad actum: dordinis
ad poq obiectiuq. = 3: poq obiectiuq correspondet, id poa obiectiua est poa ad esse, sed poq ad esse dy correspon
det ut acty ipsi met esse: dipsi correspondet acty entitatiuy.

Secunda Conclussio sectio 3a.

Materia 2a includit acty mephisicy. Probatur: acty mephisicy est ille per quem quodlibet ens a quocunque alio
differt, sed materia 2a differt per se ipsa differt a forma, da quocunque alio, quod n sit materia 2a: dper
se ipsa acty mephisicy habet. Probo min: materia 2a sicut sumit forma, ratione subiectiq, ita
ita dratione talis subiectiq dicitur differt: q. Ans quoad 2q partem probatur. materia 2a habet esse
tale subiectiq per quod sit 2y subiecty receptiuy formq, sed materia 2a differt ab ipsa forma
per quod sit 2y receptiuy subiecty formarum, quod n sumit formq. d. Confirmatur: materia subluinary sumit
d differt a materia celesti: dhabet acty generi, per quod sumit, d diffq, quq est acty mephisicy, per
quq differat ab illa. Probo ans: materia subluinari sumit cq celesti ratione subiecti receptiui formq,
abilla que differt ratione subiecti receptiui illius similiter: dq.

Argumenta solutur. sectio 3a.

Argum primo ex dno tho: qui 1° contra gentes cap. 43 materiq 2q pura poq uocat, sed si haberet aliquem acty n
esset pura poa, sed mixta cq actu: q. = Ulterius ipse asserit: nichil est sumitur aliquid quod est poa tabe, sic ma
teria daliquid, quod est actus tabe, ut Deus: sed Deus taliter actus est ut nulla poq includat: dmateria taliter est
poa est tabe, ut nullum includat actum absolute dextrinsecum. = 3: sicut Deus est actus purus, ita dmateria est pura poa;
sed quia Deus est purus actus nullq includit poq: dnec materia aliquem actum. = Denique philus dmephisticq eny
reale adequate diuidit, actu dpoq: geny, quod est poa, ut materia 2a, nullum actum includit; aliter eny unus membrum
diuidens includeretur, alio.

Ad 1y dicy dicy thomq esse intelligendum de materia 2a respectu actus forlis dordine adipsum
quos ipsa est pura poa, quam ex se nihil actus forlis habet. licet entitatiua n sit pura poa, sed actus. Per quod ad 2y. stat. =

Ad 3y

Ad 3y dicimus, quod materia 1a est pura poa, sicut Deus est purus actus sua simplicata pportione, n tamq taliter quod omnibus carentia debet: Deus enim est actus purus ipse perfectus; quare omnem perfectionem excludere debet pfectionem quam positialitas, quam perfectionem dicit; atamq materia 1a n ita perfecta ratione poq pura, ut omnem perfectionem excludat, sicut Deus omnem perfectionem; unde aliquam admittit actu qui est delinea perfectionis: licet enim sit pura poa formaliter d; ordinem ad actu formativum n tamq est pura poa tq forliter quia entitativa. — 2: ideo ratione actus puri nulla poq includit, quia ut finita per est actus finite perfecti, ideo quo omnem actu d perfectionem actualem forliter ideticare d; includere debet; materia vero d pura poa, quia finita, d limitata perfecti onem limitatq habere debet, ideo quo dilationem d; differentiam secum afferre debet ab alia quacunque perfectione creata; quia differentia actus mephisicus est. — Ad ultimum ex philo dicendum illa entis divisione esse, poa d actu forlq n vero entitativum, ex ista ppria sit cum ipsi rei potentia d extra nihil ponitq. sicut enim, adhuc tali divisione supposita, forma, quam actus formativum est, forlis n dicit actu existentiae d subsistentiae, sed est poa ad ipsa recipia. sic dicimus de materia 1a actu divisa, licet poa ad formam sit. — Si dubitet ex eode philo, iuxta quam materia 1a n ponit per se cognosci, d propria cognitione. — Dicendum materiam tq per se cognoscibilem n esse clarem, sed ipsum quod dubitet n sit cognoscibilis per se clare n sistat; eo quod actus entitativus careat, sed quia materia 1a n sit delineata specie, nisi per formam, d quia entitativa tales sub forma habent. ✱

+ pide q: actus entitativus n habere aliqua per se cognoscibilis esset

Replicabis contra dicta: q materia 1a est pura poa nullum actum dicunt ordinem ad actum forlq d formativum; sed adhuc ordinem ad talem actum quem entitativum dicit; cui q x: non solum ratione huius entitativi actus entitativum dicat, sequitur nullum ipsa actum entitativum esse, cum adhuc ipsum dicunt ordinem ad actum forlq, ideo quo ordine ad illum n esse pura poa. — Dicendum materiam tq a nobis dici pura poa, ordine ad actum forlq, quidem est pura poa forliter nihil; se actus forlis, d formativi habet; n tamq tunc ipsa materia ordine ad actum forlq pura poa forliter est, licet n pura poa tq forliter, quam entitativum, cui ut bene argutus notat, adhuc ordinem actus, formam dicat actum entitativum.

Arguis 2: materia 1a dependenter a forma nullum actum adhuc entitativum habet: q. Probo ant: forma est primum materiae actus; sed materia est dependenter a 1° actu d tale ipsum, nullum actum, esto entitativum, 1a habere valet: q. minor. patet, aliter esset suum actum n esset suus sed Dei. — Dicendum formam esse primum materiae actum forlq, n tamq tum actum transeuntalem, d entitativum, quia iste nihil aliud est quam ille per quem res extra nihil d; subsistentiam ponitur; licet q tum actus quam omnem lineam aliam n supponat, potest tamq actus quam una linea primum, aliam supponere, alia forma enim nequit eadem recipi, materia pure potentialis, sed quam materia iam producta d; vera nam ponita, quam quo iam quem entitativum dicit, per quem nihilo opponitur.

✱Dices: forma n solum est primum actum forliter, verum etiam quam linea entitativa: q quam ita aliam n supponit actum. Probo ant: forma n solum actus forlis est, sed entitativum, cui etiam entitativum dicat; sed eadem est ratio, ut sit forliter primum, ac entitativum: q. minor patet: ideo est primum forliter, quia aliam in materia n supponitur, sed nec aliam actum entitativum formam supponitur: q. — 2: forma n supponit quam materia actum entitativum, si ipsi actum entitativum communicat; sed materiam actum entitativum communicat: q. Probo min: forma materiam communicabat tum totum suum esse, d entitativum: q ipsi communicat actum entitativum, qui est actum entitativum.

✱Ad 1um dico formam actum tum forlq esse, quia aliam forlis n supponitur quam materia, n est tamq tum actum entitativum, quia licet quam ipsa materia n supponatur actum entitativum formam; supponitur tamq actum entitativum propriam ipsius materiam. — Ad 2um dicendum formam materiam communicare actum entitativum absolute, 1o propriam materiam, sed actum entitativum ipsius formam.

Dices: si materia actum entitativum haberet, sicut d ipsa forma habet, ex duplici ente facta fieret ex utraque n fieret unum per se: sed per accens; cum ex duplici ente quam n fiat unum per se; sed ex materia subsistentiali, d forma fit unum per se: q. — Dicendum ex duplici ente quam facta n fieri unum per se, optime tamq ex duplici ente quam facta, quam completo d; duplicato quam ex spurio nati, d subsistentia actu n posse fieri unum per se.

Arguis 3: materia 1a est primum simplex, cum sit propium entis nalis, quod primum simplex esse debet; sed si haberet actum entitativum esset quid spurium primum, quia constaret ex actu primo, qualis est entitativum: d poa ex poa primum, qualis est receptiva formam: q nullum actum entitativum habet. — 2: si actus actum entitativum concluderet, ipsum definitione explicaretur; sed ipsum definitione n exprimitur, cum potius gravium ex plicibus, scilicet esse poq recipiens formam: q. — Ad 3um dicendum rationem actus d poq, materia, ipsum, ipsi licitam n tollere, quia solum ratio actus d poa dupliciter realiter, terminum tollit completo ipsi licitam, ut se habet ratio actus forlis, d poq; eadem linea. atamq eadem entitas materiae per identitatem est actus entitativum primum d poa receptiva primum, d forliter. sicut aliis tribus eadem poa primum forliter est actus primum entitativum. — Ad 4um dicendum rationem actus entitativum, esse praedicatum tran de tale respectu cuiuscunque entitatis producta, ideo quo n exprimi materiam definitione. sic etiam substantia est ens, licet completo quia hoc definitione explicetur. etiam homo est ens, d tamq eius definitione ra esse ens n ex primatur, ita!

Arguis 4: ita se habet materia 1a ad formam naturalem, d substantialem, sicut ens substantiale ad formam artificialem; sed ens substantiale ad formam artificialem nihil ad nullum esse actum artificialem habet: q nec materiam 1a aliquod esse substantiale ante formam substantialem. — Dicendum sed si actus entitativum haberet aliquod esse substantiale: q. — Dicendum quod materia 1a respectu formae substantialis, q portatum seu ente substantiali respectu formae artificialis habetur, eo, quod sicut materia 1a est subiectum receptivum formae substantialis, ita d ens substantiale respectu formae artificialis. Unde sicut materia 1a ante formam nullum esse substantiale formale habet, ita ens substantiale ante formam artificialem nullum esse artificiale differunt tamq eo quod materia 1a ante formam aliquod esse substantiale tran tale entitativum, d completo habet, quia materia 1a est de linea substantiae ens vero substantiale quam esse entis substantiae lis est de linea nati, ideo quo ante formam artificialem nihil artificiale habet.

Arguis 5 d ultra q exclusione est si materia prima actu diffusa haberet, simul quo praedicata generum, per quod ex aliis aliquia quenirent, esset uti tuta quam aliqua species; sed materia ante formam quam nulla specie est. Probatur, sed per ipsam formam detrahitur ad aliquam speciem: q. maior. patet quia species est illa, quae resultat ex genere d differentia. — 2: si actus mephisicus d diffusa haberet esset positiva una; sed n ponitur, sed tota negative est d remotione est una 2a. alteri praeter 1a. ✱ q. 16 art. 1 sic loquens: sicut materia 1a dicitur esse una, n quia habet unam formam: sicut homo est unus ab unitate unius formae: sed per remotionem omnium formarum distinctarum. — Ad 1um dicendum materiam primam, qui est sub forma esse quam species completo. at vero ante formam plurimum, species quam completa, quae completa species resultat ex genere d differentia completa. — Ad 2um est distinguendum multiplex unitatis genus: d est unitas positiva, alia quae negativa. d adhuc unitas positiva est duplex transcendentalis una, quae sequitur ad quamcunque entitatem quam vera nam ponita. sic materia 1a quia sua entitas licet quam completo habet etiam unitatem tran scendentalem d completo habet ratione potentiae entitativae. alia est unitas forlis, d completo quae materiae meretur rationem formae, per quam ad speciem completo determinatur. ultima vero unitas, quae divisio tio.

* l si uelly, n diffiquar per unitatem formalem ab hac forma illa. = Sed diceq, unitas quam materia a forma habet, n est extrinseca, quia ut ab aliquo quod est extrinsecum materia, ea forma sit extrinseca materia. Dicedy unitatem p̃prio materiq extrinseca dici quia ipsa uenit de extrinseco, et extrinsecum, alia uero extrinseca, quia n sit ab aliquo extrinseco materiq per unionem, sed quia est extra entitatem p̃priam entis materiq, p rationem materiq. *

materiq uidetur esse quo deuenitur ab omnibus formis, quarum est abillis remota. ex quo dubio ta 1. dubitque unitatis physicq de entiq, dubdo tq quemuis maris, ratione qui de ipso. tq ratione forma quasi ab extrinseco, quarum maria quasi accepitur 2. aduenit esse sub hac, sub illa forma. Quapropter entia n possit esse sub hac, potest quilla = Quia unitas maria ex tota n est extrinseca, quia ab aliquo maria physico. = Inuergit: materia ta unitatis tranſcedentale a forma habet: q n ab. Probo ant: materia ta per forma ꝑficitur rationem entis nalis, ex ante ipsa sit ens ꝑfecty: q ab ipsa unitatis tranſcedentale quo est entis ꝑfecti, accipit 2: materia ta n toty physice, uery etiq mephisice est pura poa, dic per rationem poa definitur mephisice. q n dicit actu mephisicum. = 3: actus mephisicus ꝓdabitur actu forly physico, ab ipso qua desumitur ex 2ª dicta ꝑ disputationibus logicalibus gradus mephici, qui ut forly a forma desumatur: ex q materia extra n dicat actu forly physicum, nec esse actu ꝑ mephisicum ꝑcludit. =

Adly dicedy unitatis tranſcedentale ꝑfecte a formis Adly dicedy unitatis tranſcedentale esse entis ꝑfectum

Adly dicedy unitatis tranſcedentale ꝑfecte a formis datum. n entis ut sic progredity a ratione entis ꝑfecti ꝑ ꝑfecti. Unde ista unitas ꝑa forma deyta est formalis unitas. Quare sicut entis materiq per forma ꝑficitur ratione entis nalis, sic unitas tranſcedentalis q materiq, quo ipsa ꝑficitur ratione entis ꝑfecti. Quod licet ipsa materia ratione sue unitatis tranſcedentalis habeat: = Ad 1m quod licet physice, quia licet definiatur per rationem poq ordinis ad actu forly physicum, n ꝑ ordinem ad actu mephisicum; imo hoc quod est esse poq ꝑ ordine ad actu forly physicum est actus mephisicum, quia per hoc differt ab actu forli physico. = Ad 3m dicedy differq ꝑ actu mephisicum ꝑfecty a forma desumi. n uero actus mephisicus ꝑfecty. = Sed dicet differa mephisica est triplex, ꝑfecta, ꝑfecta mephisica: q n enim dicit ꝑfecta aliis que ꝑfecty, aliquis ꝑfecty esset ꝑfecty ex duplici differa ꝑfecta. = Dicedy differq dicit ꝑfecta, ꝑfecty n quia n sit mephisice ꝑfecte. sed quia una est ꝑfecta, alia uero ꝑfecta, seu quia una est ꝑfecta ꝑfecti ꝑ ꝑtis, alia uero totius ꝑfecti. #ꝑfecta,

Dubium 1m: an materia ta habeat ꝑpriq ꝑ partiale existentiq?

Aliquibus notatis sententiq referuntur. Sect. 1a.

In prenti ab omnibus admittitur entiq realiter ab existentia distingui, ut debitur quæstioni locus. Quare Quare Patres societatis qui distinctionem realem inter ultiq ꝑ existentiq negat, q nec tali distinctione admissa, asserunt materiq ta ex se ꝑ ratione sue ꝑpriq ꝑ partiale existentiq haberet. Thomistæ uero talem existentiq partiale, ꝑpriq materiq negat, dicedo tm ꝑ existentiq formaq existere ipsa, toty que ꝑfecty: quæ sententiam sit q.

quia opinionem Scoty eiusq sequitur

quam opinionem seo ty, sati re quatur.

Conclusio nostra. Sect. 2a.

Materia ta ꝑpriq ꝑ partiale existentiq n habet. Probatur. conclusio ex antiq præceptore 1a p. q. 7 art. 2 ad 3m: materia ta n existit, ꝑ ipsa nuda per se ipsa, cu n sit ens in actu, sed poa tanty. = Ulterius q. 4 de poa art. 1 ꝑ corpore sic: quid quid, ꝑ ipsa nuda quantum, actu existit. quod quidq n habet materiq nisi per formam, quæ est actus ens. ex utroque loco clarissime sitat materiq 1a n habere ꝑpriq existentiq, aliunde per ipsa, ꝑ n tanty per formam existeret.

aliqui dicunt, dunsty tho. significare materiq 1am n posse sine forma ꝑ nuda existere, quod est dubium a prenti distinctum, n tamen n habere partiale existentiq, distinctam ab existentia formæ. = 2: ideo alicui doctor asserit materiq 1am ꝑpriq existentiq n habere, quia n est ens ꝑ actu, sed poa tanty. = 3. sed ad hoc ꝑ dicta ꝑ quæstione præcedenti, materia 1a est ens ꝑ actu ꝑ n poa tanty: q ex ibi dictis ꝑ sequitur ꝑpriq existentiq habere. = Adly dicedy sibi ꝑ eligendo esse ista mente dicti thomæ, qui n dicit materiq n existere sine forma. sed existere per formam: quia hoc ꝑ ly stare ponit, quod est materia 1a ꝑpriq existentiq habeat, n tamen 1m, quia si existentiq ꝑpriq haberet per se ipsa existeret. #: quia ideo dicit materiq 1am per se ipsa n existere, quia n est ens ꝑ actu, sed poa tanty relate ad existentiq: sed si haberet ꝑpriq existentiq, etiq esset ens ꝑ actu existens: q. = 3: quia ipse aliqui doctor 1a 2æ q. 4. art. 5 ad 1m quit, id est esse formæ ꝑ materiq, ꝑ hoc id est esse ꝑfecti: 2ª 2æ. ꝑpriq: esse materiq: id est esse existens, n est aliud quam esse formæ. sed n materia ꝑpriq existentiq haberet, esse existentiæ materiq aliud esset ab esse formæ: q. = Adly dicedy 2º. a nobis dicta materiq 1am esse ens ꝑ actu entitatiuo existentiali: ꝑ actu ens ꝑ actu forli, ꝑ existentiali ꝑ quo sensu est poa tanty.

Probatur Conclusio a ratione: materia

ꝑ priori adly actu ultimo habere nequit. sed forma est materia actu primo materiq actu, ꝑ existentia ultimo: q materia 1a existentiq ꝑpriori ad forma habere nequit. maior patet, aliunde 1m actu n primo, sed ultimo foret. = Confirmatur: si materia 1a partiale existentiq ꝑpriq haberet, materia existens esset recepitiua ꝑ existentiæ ꝑpriæ poa forma existentiq; sed repugnat quod materia 1a iq ut existens sit recepitiua poa forma existentiq: q. Minor patet quia materia 1a 1m omne quod est ꝑpriq ipsius est poa recepitiua forma existentiq: melior uero ꝑbatur: repugnat quod materia 1a 1m ultimo actu sit ꝑ poa ad actu actu: q. Ans patet, quia ultimo actu n est actuabili ꝑ alio, aliunde n esset ultimo. = ideo quia poa materia 1a ultimo ꝑ existentiam ꝑpriq actuata n est ulteriq actuabilis ꝑ formam.

Aduersarii dicunt existentiq ꝑfecta esse ultimo actu materiq, ꝑ cuiuscunque entis n tamen existentiq partiale, qualis est ꝑpria materia: sequitur ex sit ꝑfecta, alia existentiq necessario connotat: ꝑ ide que ꝑfecta n est ultimo ordinis actu, aliunde aliq existentiq n inotaret. = 1: licet materia existat partiali existentia n sequitur a forma actuari quia existentiq ꝑ 1m existentiq ꝑpriq ipsius: quia existentia est tanty ꝑdio, ut materia, tanqua causa materialis causet ꝑ recipiat formam; ꝑdio autem ad eandem ꝑ per modum causæ materialis, ut diximus ꝑ dubio 4 mephisico n debet ꝑfici pluribus, quo causa materialis causat, nec forsitan reduci duplicari ex parte causæ ꝑ esse causati. *

Primum soluo ab aduersariis ponita uarie ꝑ negatur: primo quia actu existentiq essentialiter habet esse ultimo entis actu quo que ipsa est ultimo ponitur extra causas: q semel quod existentia debet ipsi deesse nequit quod ipsi essentiale est. 2: aduersarii dicunt ꝑ logica ꝑ regularitatis ponitur esse ꝑfecta, sed ꝑfecta quia est ultimo gradu ꝑ actu nato progredientibus; sed etiq existentia est ultimo actu entis ꝑ linea physica ꝑ quod nequit esse ponitur, sed ꝑfecta. 3: quia, si, 2ª aduersarios existentia ꝑfecta esset ultimo actu: q existentia ꝑfecta esset ultimo actu ꝑfecte. stat patet: ꝑ tali hipotesi ultimus actu est ꝑfecty, sed ultimo actu ꝑfecty resultat ex duplici actu ultimo ꝑfecto: q ex qualibet existentia ꝑfecta, tanqua ex ultimo actu ꝑfecto. Ex quibus sic: q materia 1a ut ultimo actuata per ultimo actu ꝑfecty, adue est actuabili per formam tanqua per 1m actu; sed repugnat quod materia ut ultimo actuata actu ꝑfecto sit actuabili per 1m actu quia 1m actu ultimo n nullo modo ꝑ supponit: q 1m quia ut ultimo actuata ꝑfecte nequit ulterius actuari nisi ad unum ultimo ꝑfecte: q. 1m etiq quia licet existentia ꝑpria materiq sit ultimo actu ꝑfecty respectu ꝑfecti, est tamen ꝑfecta respectu materiq: q materia, ut ultimo actuata ꝑfecte adue actuabilis esset per formam. Probo ant: ideo respectu compositi esset ultimo actu ꝑfecta, quia licet materia est pars respectu compositi, ita deus existentia partialis est respectu compositi; sed existentia ꝑpria materiq, n est pars existentiæ materiq, sed tota illius existentiæ: q.

6

Adhuc diuidy ¡ questione 4a metaphisicę dim̄ ꝓpugnasse, entitę realiter distincta ab existentia n dicere existentiam signo, quo essentia ut causa materialis sunt causat, quia existentia est .idio exacta ꝑfectio n pillo signo, sed sed ꝑ toto integri: .idio, ¡ quę, ut ipsa existentia recipiat ¡ ꝑrenti uero dato existentia materię n est .idio, ut materia ipsa existentia recipiat cui ig cui illa supponatur, qte quę ¡ deligatur recipiens formą. = 2, quia aliud est ¡ eligere materię ¡ esse causę materiali formę quę ipsa intendat ꝫ recipit, aliud uero ipsa ¡ eligere ¡ esse effectę formę, ¡ quę sic licet ¡ eligitur ut actuata ꝫ formata per ipsa. licet ꝫ admitteretur materia n causare formą ex quod dicit existentia pillo signo; atamę ipsa forma ¡ genere causę sortis ¡ formatiuę causat causat ipsa materię, ipsa actuando ut existentia, quia actuat illa ex toto quod est ꝑtis materię, ex materia ex omne quod dicit ¡ ui materię, sit actualiter per formą. ✠

Dicey: ex quo forma primę sit actus n solu ultimę actus debet n supponere, uerę nec alię actus; sed x. nos licet ultimę actus n supponat, supponit tamę entitatiuę: ꝫ. Probo mai. ideo ultimę n supponit, quia ultimę n qte, sed post ex est; sed etia primę est ante omnes alios nullę quę qte ipsa: ꝫ. = Dicitur quod existentia, quia est per quę res ultimo ponitur extra causas, absolute est ultimę omnię; forma uero est sic sortiter, n uero entitatiue, quia supponit entitatę materię; ideo quę licet existentia quia absolute ultimę n ponit esse ante alię; forma uero quia n sic absolute, ꝫ omni linea, ideo entitatiuę supponit.

✠ Dicey: ꝫ forma licet sit primę sortiter, n tamę entitatiue: ꝫn est primę ¡ linea entis, quę est linea entitatiua: ꝫ n sequitur esse ante existentia. hę .stia pro. existentia est ultimę ¡ linea entis; sed si forma n est primę ¡ linea entis, ex quo sit primę ¡ alia linea, n sequitur n esse post existentia: ꝫ. Probo min. sola sequeretur sequeretur forma post existentia n esse, si esset primę ¡ ea linea, ¡ quia existentia est ultimę: ꝫ. Probo ang: ex quo unus sit primus, alius quę ultimus, a nobis ¡ fertur forma n esse post existentia; sed ¡ ea linea, ¡ quia n dicit esse primę, n potest esse ante ultimę existentia. ꝫ. = Rip. a nobis ¡ ferri forma n esse post existentia ex quo sit sic actus sortiter, ꝫ linea .sponit, ultimę quę existentia ¡ linea entis. Ratio qui ad rectę dationę necessariu sit forma esse actus sic ¡ linea entitatiua, ꝫ entis. Quia ex existentia sit ultimus actus ¡ linea entis aliq̄ quęcunque linea .sprehendat, etia ultimus actus huius lineę uniuersalior ¡ esse debet actualitati esse debet, ꝫide quę subic. sprehendere debet quęcunque aliq actualitatę alteriu lineę, ipsa quę actuare ultimo. ꝫ n de ipsa actualitatę sortis ꝫ formatiuę. 2: quia licet forma n sit primus actus ¡ linea entitatiua, ex sed sortiter ꝫ linea .sponit, ex tamę existentia absolute sit ultimus omniu, ideo quęcunque alius actus ig qtecadęter supponit, ꝫide quę forma. ✠

Reꝫde quatur .scłusio ratione ꝫdata ¡ doctrina aduersariorum: si materia 1a ꝑpria existentia haberet ꝫ .distincta ab existentia formę ex ipsa ꝫ forma n ꝑueret unus perse, hoc aduersarii n dicut: ꝫ. Probo mai. ex duplici ente ¡ actu existentia ultimo existentia unus ꝑueri negat negat: ꝫ. Probo ang: aduersarii stra Scoty ꝺ asserut, ex forma corporeitatis ꝫ ultima forma ad quę sit actuati dupponitis, ꝺ ua, forma corporeitatis, non ponę ꝑueri unus perse, quia utraque est ens ¡ actu sortis ꝫ ex duplici entitia actu ultima existentia. Ita quo: negat ꝑueri unus perse. Ita quo: idio ex

Reꝫde quatur .scłusio: si materia 1a ꝑpria existentia haberet ꝫ .distincta ab existentia formę, ex utraque n ꝑueret unus perse: ꝫ ut hat unus perse, materia existentia negari debet. Probo ang: ex ig materia esset ens ¡ actu ultimo existentia distincta ab ipsa forma: sed ex duplici ente ¡ actu ultimo existentia nequit ꝑueri unus perse: ꝫ. = Dicey n ponę ꝑueri unus perse ex duplici ente ¡ actu ultimo existentia .spleto; optime tamę ex duplici ente ¡ actu ultimo ¡ spleto. = Sed .stra est; sed adhuc ex duplici ente ¡ actu ultimo existentia ¡ spleto, unus perse ꝑueri nequit: ꝫ. Probo min. aduersarii sit stra Scoty asserut, ex materia per priu ¡ formata forma corporeitatis ꝫ ex ultima forma subiectiali uiuętis, n ponę ꝑueri unus perse, quia ex duplici ente ¡ actu sortis unus perse ꝑueri nequit. Sed ad scotista n asserut duplex illud ens esse ¡ actu sortis ¡ spleto ¡ sed ¡ spleto: ꝫ sicut repugnat unus perse ex duplici ente ¡ actu sortis ¡ spleto ita ex duplici ente ¡ actu ultimo existentia ¡ spleto. = 2: quia magis obstat aduenitas perse duplex actus existentia, licet ¡ spleta, quę duplex actus sortis ¡ spleta uti a scotistis ponitur: ꝫ si 2y obstat aduenitas perse obstat, etia ꝫ primę. Any pnatur: ty quia forma corporeitatis ꝑueniat ab scotistis utitati dupponitis quę dq ad forma subiectiali recipiendą, n sic actus ultimus existentia, ꝫide quę potest titulo ex illa ut dupponente ꝫ forma subiectiali, quę ex duplici ente ¡ actu existentia. 2: quia: existentia est ultimus actus ultimo ¡ splens, ꝫ actuans ipsa ens ꝫ ꝫide quę supponitur omnes alios actus ¡ spleta ¡ alia quęcunque linea. Unde ipse ¡ spleta esse nequit.

Dicey ex hac ratione sequi materia n esse ens ¡ actu entitatiuo adhuc ¡ spleto aliunde ex ipsa ꝫ forma unus perse n ponet ꝑueri, quia ex duplici ente ¡ actu, licet entitatiuo ¡ spleto unus perse ꝑueri nequit, sicut ex duplici ente ¡ actu sortis ¡ spleto, ¡ actu sortis ¡ spleto. = ✠: ideo ex duplici ente ¡ actu sortis ¡ spleto stra Scotista asserunt n ponę ꝑueri unus perse, quia materia cu forma corporeitatis, ig est ¡ ipsum detrata ꝫ spleta corporeitatis, ꝫ ide quę ¡ potest est detrahi per formam uiuętis ad alię ¡ speciem taliter quod ex hac duplici ¡ speciei hat unus perse. atamę actus existentia materia ipsa ad aliqua ¡ speciem n determinat, sed solu per ipsa actuatur ¡ ra lineam generalissima entis, ꝺide quę = Adhuc ut manifesta disparitas; ꝫiquide actus entitatiuus quę materia .scedimus, n est ultimus, sicut existentia. quia sed est ille, per quę materia nihilo opponitur, sue est ide ac entitas illa ꝑpria materia, quę ꝑducitur ꝺ ipsa ducitur ꝑducti, ex quia n repugnat unus ꝑueri perse ex duplici entitati Dunstat ¡ spleta, qualis est entitas formę, entitas quę materia, ideo exille duplici ente ¡ actu entitatiuo ¡ spleto unus perse ꝑueri ualet. atamę ex duplici ente ¡ actu ultimo existentia unus perse ꝑueri nequit, quia quodlibet ex illis ut pote ens ¡ actu ultimo, ig esset quid .spleta, ¡ supponens omnia alia .spleta metaꝑ. ✠ Adhuc diuidy quod etia quodlibet ens post ex duplici ente ¡ actu existentia esset ig ¡ detrata specie, quia ut actus ultimus supponeret actus sortis detrati ad certa ¡ speciem. ✠

maxime ni sub stantie

Argumenta Solutur. Sect. 3a.

Quę plura arguta, quę hic solent poni ig .soluta manent ¡ dubio 4 metaphisicę uti erit arguta de tro actionę sui ¡ ductuq tractę, qui existens esse debet, ty etia quod causa materialis ut causet existentia habere debet, ꝫ quod existentia n est ultimus actus. Omnia hę exibi dicty recolita, ꝫ alia quę ibi ngt ponita. Nunc ꝫ adducemus alia, quę ngt huius loci ꝑpria. Unde.

Arguit: si materia 1a existeret per existentia forma, esset generabilis ꝫ corruptibilis; hoc n potest dici: ꝫ. Probo mai. id, cuius existentia generatur ꝫ corrumpitur, generabilis ꝫ corruptibilis est; sic se habet existentia per quę existit materia, n per existentia formę existit: ꝫ. maior patet ¡ ipsa forma materialis, quę ideo generatur, quia existentia, per quę existit generatur. minor patet, quia existentia formę generatur ꝫ corrumpitur, sicut ꝫ ipsa forma. = In primis arguty ¡ tatur ¡ aduersariorum ngtia, ¡ qua materia est ens ¡ actu .spleto exis

tentiq per exiltiq formq, quq generatur, & corrupitur: & ipsa materia generatur, & corrupitur, quia ipsius exiltia totalis desinit esse per corruptionem ulterius. Quare dicimus n generari, & corrupi, quia adhuc n sufficit exiltiq, per quq exiltit generari, & corrupi, sed Deus entitatem, sicut forma materialis generari, & corrupi dicitur, quia n solu quoad exiltiq uerq etiq quoad entitatem emergit, educitur ex prq supposito subiecto, simul quia desinit esse quoad utraqlibet partes; materia autq quoad ipsius entitatis n educitur, sed creatur ex nihilo, nec aliud transit totus sed totq anihilari ualet. Unicuique quq ipsius exiltia est quq educitur, & corrupitur.

Potest autq sic replicari, & materia saltq esse exiltiq est generabilis, & corruptibilis; sed materia tq nullo modo potest dici generabilis, & corruptibilis: q. = Aliqui dicunt materiq tq aduc esse exiltiq n dici generabile, & corruptibile, quia solu diceretur generari quod trajit de n exiltia absolute ad exiltiq, sicut corrupitur ed cuius exiltia absolute corrupitur, ita ut nulla alia ipsi adueniat; n sic se habet materia, quq, dq una forma generatur, iq alia sub alia erat. Quater que exiteq sub illa, sicut dq una corrupitur, alia aduenit, sub ultera materia exibat. = Non tamen dicimus materiq esse exiltiq generabilis, & corruptibilis esse, quoad exiltiq entitatis ipsius, n uero quoad entitatis, quq existit. Ista que ut supra.

Dicit: ex dicto sequitur materiq tq ab agente naturali seruari, quia absq eo seruabitur exiltia illius; sed quodlibet res seruatur ab illo Agente a quo ut permanet exiteq. = Dicendq ab Agente naturali materiq tq seruari n quoad entitatis ipsius ppriq, sed quoad esse exiltiq, in exiteq, quod aliud n est, quq ipsius exiltia seruare. Dicta ut supra.

Arguit 2: materia tq producitur per actione creatiuq; forma uero, & exiltia forma per generationem; sed diuersis actionibus productis, diuersi tres exiltes correspondet: q. minor patet: quodlibet actio productiua tendit ad exiltiq tres: qs ut dicitur, & diuersis, ipsis correspondet diuersi tres exiltes. In primis si dicatur, n solu materiq creari, sed etiq formq concreari, tq in ista productione, nulla ei arguitur haberet; cateru admisso, quod forma generetur, dicendq diuersis actionibus speciei correspondere diuersos tres exiltes; n tamen diuersis actionibus speciei actioq creatiua materiq tq, si n seruatur, screatiua formq, & totius spositi n est actio spleta, sed spleta, quia est ad tres spletq, qualis est materia, pars scilicet spositi. Unde n debet producere exiltiq, quia ista est ultima actus, per quq tres adequate, & ultimo spletur. Sufficit & quod producat aliquq entitate spleta, qualis est materiq entitas. Instatur que arguitur: nq diuersis actionibus, qualis est creatio, & generatio, diuersi tres exiltes exiltia totali correspondere debet, ei quilibet tendat ad exiltiq tres spletq: sed actioni creatiuq, qua tq materia creatur, n correspondet tres exiltes exiltia totalis: q. pariformiter ipsi n correspondet exiteq exiltia partiali.

Dicit: actio creatiua qua tq materia creatur, spleta n est: q. Probo any: si spleta esset completa redderetur per actionem generatiuq, sed actio diuina redditur spleta nequit per actionem creatq, qualis est generatio: q. Probo maiorq: ista se habet actio creatiua respectu actionis generatiuq, ac tres actionis creatiuq respectu tres actionis generationis; sed tres creationis, quia spletus spletur per tres generationis: q. = N: perfectior est actio creatiua, ac generatiua; sed hqc ultima, licet spleta tres exiltes producit: & prima = 3 anima rationalis separata est ens spleta; sed nihilominus existens est exiltia ppria: & licet materia sit ens spleta existens per se ipsum exist.

Addit dicendq actionem diuinam n duci spleta, quia speciem per generationem, quia sed quia tendit ad producendq entitatem spletq materiq. nec una se habet respectu alterius, ac tres unius respectu alteriusq tres adequate, & ex omnimoda similitudine, sed ex adequate & ex aliqua proportione: spletq scilicet sicut actio creatiua aliq actione spletat quia simul ex ipsa tres spletes producat, sic tres creationis aliis tres producendq. ex quibus resultat ens spletus. Unde Addit dicimus maiorem perfectionem creationis n consistere in eo quod producat tres exiltes, n; sed in eo, quod sit productio ex nihilo: generatio autq ex presupposito subiecto. Licet que hqc etiq spleta dicatur quia n materiq, sed productio formq dicitur sit, tres tamen exiltes producit, quia est productio tres ultimi, per quq primus spletur. Addit dicendq materiq nemo tq n carere exiltia ppria quia pugnat sit ens spletus, sed quia est quid spletus per modum positum receptum ad ipsum & exiltiq. n sic se habet anima rationalis. Si autem dicas anima rationalis separata habere exiltiq partialem & n totalem, quia habet exiltiq partis. Unde n repugnat exiltia partialis cuius ratio dicimus in corpore quq stimus. Dicendq exiltia totalis, quia eandem ha quq amara tionalis separata habet, exiltiq totalis esse, quia est existentia totius sposita habebat, quia ratione exiltiq forma totius exibat: postea uero, quia separatur a corpore, in q est sposito, ad se retrahit omne exiltiq, quq prebebat sposito. Unde anima rationalis n ratione exiltiq dicitur pars, sed quia est forma corporis, quq est sposita pars.

Arguit uero deinde exio quod causa materialis debet esse existens, ut caueat, ig manet solutis dup. 4. Mephitica.

Arguit 3: materia tq n existit per exiltiq Animq rationalis: q. nulla materia existit per exiltiq formq, cui eadem ratio de omnibus. Probo any: exiltia animq rationalis est spiritualis: sed quod materiale est, existere nequit exiltia spiritualis: aliunde n modo materialis, sed spiritualis existeret: q. = N: idq modus, & diuinitus diuersis rei modificare nequit: sed materiq, & forma sunt diuersis: q. n potest modificari ab eodem exiltiq modus. Probo any: diuersis, & diuersis que res diuersimode modificatur: q. Arg. patet: quia ri est.

Esse spiritualis esse ut quod, & materialis ut quo, quod sufficit ut res materialis per ipsa reddatur existens. Addit dicendq exiltiq animq rationalis spiritualis esse corporis formam, quia nec recipere effectus primarios animq rationalis quia ista spiritualis est. Etiq requireretur humanitas Christi Dni n ponit existere per exiltiq Verbi. = Addit dicendq exiltiq esse eiusdem modi realiter, & diuinitus, uirtualiter tamen diuinitus. Unde res diuersis modificare ualet. Hic eadem subintentia totius sposita, & omnes ipsius partes modificat, sicut que ide unionis modus. Eadem que Verbi exiltia & eadem figura totius compositi partes, &c.

Quare sufficit esse spiritualis & materialis, & materialis quq datur ibi, & materialis via & exiltiq animq rationalis.

Quare sufficit esse spiritualis & materialis, & materialis quq datur ibi, & materialis via & exiltiq animq

* Dicit: exiltia, per quq res Vg. existit, materialis est: q. n est realiter diuinitus, sed diuinitus & sposita. Probo stiq: res materialis ex secta materialis habet esse realiter diuinitus. & de secta exiltiq materialis est diuinitus realiter esse. = Resp. de secta rei materialis est realiter diuinitus, n tamen de secta modi rei materialis, si ut ultimus modus per modos ultimi actus, quia sicut ultimus gradus metaphisici secundum, qualis est differentia ultima specifica est metaphisica diuinitus, sic ultimus gradus physicus est diuinitus physicus. *

Replicabit dabur ultimus actus diuisibilis realiter ; duplex actus partialis : q exquo existentia ultimus actus sit ens per se realiter ; diuisibile esse. Probo ans : unio ; ter materiq ; formq est ultimus illarus actus ; sed hoc realiter diuisibile est, cu ex parte materiq dabur unio partialis realiter distincta ab unione formq : q. ; ultimus existentis actus haberet, adhuc alius actus ultimus recipere posset ipsius quo ultimus recipere : q ex quo existentia ultimus sit ens per se ; sequitur quod materia ut existens per illum ens posit alius recipere. Probo ans : ; electio est ultimus actus ; tius ; q de linea ; electiua, q tamq ordinabur ad ultimus actus de linea ; religiosi patiua : q sic cognitio practicarq, quoq ultimus actus est de linea cognoscitiua ordinabitur ad cognitionq conclusionis ; ✱

Dicedy disputatq esse ita, quod existentia est ultimus actus ; linea entis. Vnde supponit actus ly actuatq q ; formatq, ; de que ibi ipsi actus ly negatur ; religi ; ; religiosus tamq si esset realiter diuisibilis, daretur que ex parte materiq actus partialis existentis ; cetarq actus unionis materiq Vg. est actus ultimus causq materialis, q linea causq materialis q n ; linea entis, ; de que potest supponi ex parte materiq, q partialis, quj allatus ibi in rne nieny sequatur. ✱ Ad ly dicedy actus ultimus alicuius lineq ordinari n ponit ad actus alius actus ultimus eiusdq lineq, optime tamq sit distincta lineq, Quare ly linea ; electiua actiua distincta sit a linea ; religiosi, q paridatq rnicny, quod ultimus actus primq ordinabur ad ultimus actus secundq ; si autq materia ta ppriq existentia haberet, ultimus actus ; linea entis ordinaretur ad ultimus actus ; eadq linea entis. ✱ Ad ultimus dico cognitionq practicarq sanq ordinari ad cognitionq speculatiuq, n ; quoq cognitio practicarq est ultimus actus ly, sed quoq est primus ; linea dicendua, ; illogistica. ; dico quilibet actus ultimus ; ly detrahere ipsi ; dq ; ordine ad obiectu detrahi ipsius. Vnde permittit quod ; ly ulterius sit ultimo detrahibilis per alius actus ad aliud obiectu detrahi ipsius. Atamq existentia est ultimus actus ; linea entis. Quare alius quicunque actus supponit, ideo que ; formate,

pprietatis, sed omnis causa productiua alicuius effectus ex ad ipsu prapponi debet existere : q. — Dicedy materiq ex opposito ad formq nullas ppietatis realiter distinctas habere, sed pure notionales quas ab ipsa effectiua n ponunt, sed a causa materiq productiua solu q ab ipsa diuersatur, ; quoq ipsa est ratio a priori ipsarus. ✱

Dubiu 3u : an materia ta divinitus sine forma existere posit ? Aliquibus notatis sententiq referuntur. Sec. 1a. —

Ad huius dubii ; religiosi notandu quod Deus aliq naturale q regulare esse, aliq uero absoluta, q supernale ; 1a dicitur illa ex qua ipse rebus creatis adhuc operatur ex illarus uult exigentia, sicut hoc nale posq ex igne approximato calore, q ducit, quia ignis naliter est calefactiuus. 2a uero posa est illa ex qua ipse Deus n adhuc habet vere exigentia, sed supra tale exigentia operatur : sic ; quoq in eucharistia q virtute tale posq ab solutu ipsiq miraculose seruando sine subiecto, ex na exigat ; subiecto esse. Vnde ; queritur : an materia ta naliter seruari sine forma subsistentiali posit ? 2 talis diuisibilis, q de posa Dei absoluta ? ; qua difficultate omny unanimiter asserit materiq ta sine forma naliter seruari n posse ; dicunt Marsilius q Gabriele Sotarius ppugnantibus. De posa Dei absoluta, licet n naturali, materiq sine forma existere a posse tenent fere omnes Scholastici, q omnino omny, qui ppugnat materiq existentia partialis habere. ; Durandus tamq docet Thomas, q cu ipso negat materia tale existentia partialis. Vndesit

+ inqua difficultate omnes unanimiter fere Marsilius q Gabriel materiq ta sine naliter existere n ponit

Nostra Conclusio Sec. 2a.

Materia ta non de posa Dei nali, nec absoluta, sine forma existere valet. Probo

Supponimus q materiq ta naliter sine forma existere n posse ut ab omnibus ; munibus ; prentibus supponitur ; tra Marsilius q Gabriele ; Durandu asserentes. Iquidy ex sit subsistentia materialis ; spleta, sine sui ; plemento quale est ipsa forma existere nequit. Probo, quia quod ab agente naliter operante n potest poni materia materia ta naliter exigit esse forma uti actus ly a quo naliter ; pletur : q naliter nequit esse sine tali actu, quia naliter esse nequit sine illo quod naliter exigit. — Vlterius : si materia sine forma naliter esse posset, agens nale q naliter operans velit quere posset n sine forma materiq ; sed hoc nequit esse : q. Probo min. Si agens nale ; naliter operans materiq sine forma reliquere posset agere posset mo naliter ; destructione formq quq ; materia erat q n ; generatione alteriu formq : q. Probo min nulli agens nale naliter operans per se ; tendere valet destructione formq ; sed si ageret ; destructione formq q n ; generatione alteriu per se ; tenderet ; q deret formq destructione : q. Probo mai nulli agens ; teny ; maly operabur. Sed si per se ; tenderet destructione formq, ; tenderet ; maly operaretur, cu operaretur ; tendy ; destructionq, quq destructio est de genere mali : q.

+ sed hoc esse nequit

Sed qui ; traniq opinionq tenet, docet materiq ta, ; ta mundi ; stributione, sine forma existere. ; illud pugt ex primo Genesis : terra erat ; nanis, q uacua. Quq uerba sic exponunt ; religiosi : erat ; nanis, q uacua, ; dest ; formis : quod est sine forma esse. — Q ; dicit amq rationale esse subsistentia ; spleta, q tamq naliter existit separata a corpore, cu quo fit unu subsistentia ; spleta. Sic arguit : recedit a forma a materia, qui alia forma succedat : q. Fiq quabus : aer per formq lucis lucidus est. Sed hac forma lucis aeri deficiente valet naliter quilibet ipso alia ; producitur : q. ex quo ; sequitur agens agere posse ; destructionem formq, quj ; alteriu generationis agat.

Ad ly dicedy terrq ; prima mundi ; stributione dicit uacuq q nanq, q dicit Augustinus ; formq, quia carebat tpe illa pulcritudine, quq nunc habet ex uaria ab arboru q plantaru distributione. Non tamq quia esset omni forma destituta cu esset sub forma terrq — Ad 2dm Quq solutio dicitur ex dicis tho. qui 1a p. q. 66 arc. 1 ait : n dicit terrq nanq q uacuq ex eo, quod esset omni forma materia spolliata, sed quia carebat dicta pulcritudine ait : dicebat autq terrq duplex pulcritudo : una, quq habet ex hoc, quod est aquis discoperta, q alia pulcritudine, quq habet ex hoc quod est ornata herbis q plantis.) ; quoq ad hoc dicitur, quod terra erat innanis, q uacua ; alia uero, quq habet ex hoc quod est ornata herbis q plantis.) q idcirco dicitur quod erat uacua, q ; spolita, id est n ornata. — Ad 3dm dupanitas aperta est : nq ama rationalis est forma ; spiritualis per se subsistens, q existens ; n sic materia ta. ly quia anima rationalis n dicitur subsistentia ; spleta per modu posq ; pletiuj, q ad achaicilis per materiq sed potius per modu actus q per hoc ipsi materiq. Vnde potest existere sine materia, esto materia sine forma esse repugnet. q quidy ama rationalis quoad ly sui esse a materia dependet, licet n quoad seruari. Si autq dicas, quod ex prodicta solutione sequitur formq materialis etiq naliter sine materia existere posse, quia licet sit subsistentia ; spleta, est tamq per modu actus actuatis, q ; pletis materiq. — Nego dq, forma materialis quia materialis no valet naliter esse educta ex posa materiq, idco que ab ipsa ta ; pleri, quq ; seruari dependet : ly quia forma materialis n est per se subsistens, sicut est forma ; spiritualis.

Ad ultimu dico huq quod dq lux deficit aere tpe aer omni forma destituus n manet, sed cu ppria aeris forma. Nec ex eo, quod talis forma lucis

deficiat alia n adueniente sequitur agens operari ipsum; malum, quia tali forma n deficit ex ei actioni aliqua agat, sed per suppositum remissum quia straviu n habet. Atamq agens; destructione subiectiali formae, nequit sic agere nisi ipsum deducendo ad alterius formae straviu. = Potest ulterius replicari & Corpus Christi Dni; sepultum ero extitit sine forma, aliquando illa n diminuet, quia quod auxit, nunquam diminuit. = Ideoq hoc esse ipsum gendo de ipso, quodcumque se amplectit, n uero de illo quod amplectit per accens, quali forma cadauerica fuit amputata illi tribus diebus. Cateru quia ueritas primae assertionis supraposita, ex ipsa diendo stabit clarius, ubi ppu onabimus materiae nec diuinitus existere posse sine forma, ideo nunc de illa sat. Sese omnes teneantur sequi ex ipsis ne concedat materiae primae existentia partialis, tenet ma ipsa sine forma existere posse de poa Dei absoluta. Straviu docet thomas, & quasi omnes, qui negat materiae talis existentia partialis. Unde sit:

Nostra Conclusio Sectio 2a —

* Materia 2a adue de poa Dei absoluta nequit esse sine forma. Probatur sclusio ex glia praeter, quae
)) 2a p. q. 66 arc. 1 quia ad 3um; quit: ad 3um dicendu, quod accens, ex ipsa forma, est quidq actu; materia
)) autem ipsum quod est, est ens in poa. Unde magis repugnat esse ipsum actu materiae sine forma, quam accens
) sine subiecto. ex quibus sic magis repugnat materiae, sine forma esse, quam accentia sine subiecto; sed accentia repugnat sine subiecto esse de poa Dei ordinaria, & nali: q materiae repugnat sine subiecto esse de poa Dei absoluta; nq n soly ipsi repugnaret sine forma esse de poa nali, non magis, sed eodq modo ipsi, & accentia repugnaret sine subiecto, & forma esse. = Ulterius ipse eodq loco citato; quit: dicere igitur materiam praecedere sine forma, est dicere ens actu sine actu, quod plicat stradictione. Ubi q stradictione plicat quod materia sine forma sit, ergo q de poa Dei absoluta nequit sine forma esse, quia quod stradictione plicat, nec de poa Dei absoluta euenire potest.

* Ricy: ex quo glissy doctor allegat magis repugnare materiae sine forma esse quam accentia sine subiecto, n ipsetur per hoc excludere, poa Dei absoluta: q Pronc ans: magis repugnare valet eadq linea nali: q. Prouo ans: ex his, quae miraculose fiunt, aliqua magis uidetur excedere uidere uiuum naturam, quam alia: sic magis uiuum naturam excedit unum Personam diuinam assumere naturam humanam, quam hoc quod est mortuum suscitare, & quod ignis v.g. luminet Dn. sburdc. q. = 2: dicunt aduersarii ad 1m testimonium diui thomae, ipsum ipsedere materiae esse actu forti sine forma stradictione plicare; n autem existere etc.

* Sed ad 1m dicendu solutione aduersariorum aperte esse contra mentem diui thomae, qui 1o magis selegit relate ad poa Dei absoluta; siquidem ipse expresse inquirendo, q materia 2a ponit existere aliqua temporis praecedentia ad formae debitam ipsius formationem negative respondet & contra se obiicienda arguit de accentibus eucharistico quod mira culose seruabitur sine subiecto, ex hoc arguto ferebat etiam materiae sine forma ne diuinitus existere posse, quod responsione negat, quia materia est ens & poa, accens uero, quia forma, est quidq actu. Unde magis repugnat materiae sine forma esse, quam accentia sine subiecto. ex quo clare colligitur 1o magis selegit relate ad poa etiam de poa Dei absoluta. = Ad 1m dicendu n minus repugnare materiae sine forma esse actu existentiali, quam actu forti, quia ens actu existens, sit ultimus actu, q repugnat materiae, sine primo esse actu ultimo, quam actu forti. = 2: quia ipse significat stradictione plicare materiae sine forma, & de ipsa esse actu durationi, quae est existentia permanentia. Equidq ipse ante uerba prodicta ait: Ii enim materia formae praecederet duratione; hoc erat q actu; hoc enim derivatio portat.

~~Probatur sclusio ratione: existentia rei est ultimus actus ipsius; sed hoc habere materiae sine forma repugnat: q Prouo~~

† qualis existentia est

Probatur sclusio ratione: si materia sine forma diuinitus existere ponet; non ponet ultimum ipsius actus habere, sine forma, sed hoc plicat stradictione: q. Prouo min. forma est 1us materiae actus; sed repugnat materiae ultimus actus habere sine primo: q. Minor. stat, quia ultimus actus essentialiter ultimus est per ordinem ad 1m & alios ibi medios: q sine primo repugnat. = 2: repugnat ipselectio sine ipsa: q existentia sine forma. Prouo 3tio: ideo ipselectio sine ipsa repugnat quia ipselectio est ultimus actus ipsa eligendi, & ipsa sui; sed existentia est ultimus entis nali, & formae sui: q. = 3: eadq ueritas stat; nuno repugnat abiolute, & extra ultima unitas; nuni quae prima sine prima quae q iuiter ipsenti, & propter eadq rationem: quia ultima unitas essentialiter ultima est per ordinem ad 1m. =

2: forma dat esse ipsiter materiae; sed repugnat quod materia sine esse ipsiter tali habeat esse per existentia ipsam, quia esse subsistentiale ultimo ipsam necessario & essentialiter supponit re ei esse ipsiter tali: q repugnat, quod materia 2a habeat esse subsistentiale, qui habeatur esse ultimo ipsiter tale. abique subsistentiali forma. = Ricy ad paritatem ipselectionis hae esse disparitatem, quia ipselectio est actus vitalis. Unde est motus ab appetibile ipsius se monente per illum quod principium ipsius est ipsum. Quare illum necessario & essentialiter supponit; n sic existentia rei; ideo quae sine actu 1o est dare facilius. = 2: licet existentia quia diuina non est actus ultimus supponens formam ut a pluribus dicitur esse ipsa positione, quod materia existeret sine forma, potentia quae formae n repugnat.

Ad 1m dicimus ipselectionem n supponere necessario ipsum existere ipsius ipsius, sed quia ultimus est ipsa ipselectionis, & ipsum sui; sed existentia est ultimus actus entis & formae primus: q. = 2: existentia est ultimus complementum entis, sicut actus ipselectionis est respectu esse ipselectionis; sed quia ipselectio est ultimus complementum esse ipselectionis necessario & essentialiter supponit 1o esse ipselectum ipsiter tale: q & existentia 1o esse entis ipsiter tale. sed hoc n est sine forma cui ista esse ipsiter tale materiae tribuat: q. = Ad 2m Ricy, quod supponito, quod materia 2a per diuinum existere existentia esset gerendo uices existentiae creatae dat ipsa materiae ultimo potenti extra causas ipsa ultimo complendo rationem entis: sed repugnat quod ultimo complebatur ratio ne entis nisi per ultimum entis actum: q. 2: repugnat quod materia sit ultimo complenda, quae sit ultimo actuata sine actu 1o ipsius, qui est illius forma. q.

Ricy hae solutione n esse procedendi alliqdq. Unde ipsum abilla esse resoluendo; sed fere omnia arguta quibus aduersarios impugnare uolumus, pugnat materiae 2a nulla existentia habere & nisi per formam. Quare ut recte pecdamus: adue supposita existentia partiali materiae negare debemus materiae absolute n posse, rem nam existere sine forma. = resp aliqua a nobis apposita utrique posse simul; n tamen unice ueritati solutionis, quaestione procedenti apposito. hoc autem n est n recte pecdere, ut fere omnes aduersarii; unde existentia partialis sydneti ad stabiliendam hanc solutionem nram opponitur. Unde n debemus supponere materiae 2a existentia propria gaudere. Deinde esto illa admitteretur, adhuc illa n sequeretur ne nec ratione a nobis positae n suijcere: quia quae plures aduersariorum, & ipsi quaestione dicunt existentia partialis materiae nequit entis actus; sed soly existentia complens formam, per quam ipsa ultimo complebatur & perficitur extra causas. 3y quia licet ultimus

8

existtia, qua materia ultimo spletur, & ultimo ponitur extra causas, forma necessario supponat, n tamq existtia tota, spleta, & partiali; si aute materia sa, vere nata esset sine forma, sine illa ultimo extra suas causas esset, & ideoque ultimo per existtia spleta, quod repugnat.

Ultimo nostra probatur conclusio: si materia sine forma diuinitus posset existere, vere nata: ultimo posset esse extra omnes suas causas absque forma; sed hoc esse repugnat: g. ma Prouo min. Materia ultimo esse extra omnes suas causas, est esse ig ab omni sua causa causata; sed hoc sine forma repugnat: g. Prouo min. esse ex causis materia est ipsa forma, quę causa formalis, & formativa ipsius est: sed sine forma repugnat esse ab ipsa causata: g.

Argumenta Solvuntur. Sec. 3a

Argues 1: accens magis dependet a subiecto subsistiali, quę materia a forma; sed illud diuinitus existere valet sine subiecto, ut qualitates eucharistica videtur: g. materia sine forma. Prouo maiorę: 1 quia accens essentialiter a substantia dependet ut essentialiter sit ens; alio scilicet, substantia, n sic se habet materia respectu formę: g. = 2: quia materia a forma dependet dependentia a posteriori; accens vero dependentia apriori, quia accens est ad subiectum posterius, materia vero ad est ad formam priorem: g.

Ad argum solutionem apponę verba diui tho.)) ex quod quodlibeto 3. art. 1. ubi sic loquitur: dicendum quod accens ex hoc esse dependet a substantia a subiecto, sicut)) a causa substantia ipsum, & quia Deus potest producere omnes actus secundarios causarios absque ipsis causis secundis,)) potest conservare in esse accens sine subiecto: sed materia ex hoc esse actus dependet a forma, quatenus forma est ipse actus. Unde non est simile. Ecce quomodo diuus tho. clare asserit accens non taliter a subiecto dependere, quod non possit absque conservari sine subiecto, licet dicat materiam taliter a forma dependere, ut sine ipsa conservari non ponit, quia et forma est illius actus. Unde licet accens sine subiecto existere possit, quia accens est forma, non repugnat esse actus, quod ens est per modum actus formalis accentalis, repugnat tamen ens per modum potentialis est materia, esse actu existentis absque actu formali. Quę solvo sicut ex eodem dicto tho. I p. q. 66 art. 1 ad 3m. Quare licet dicat tertio possit dici, quod accens magis dependet a subiecto quoad ipsum existere, quatenus substantia per habitudinem aptitudinalem; ipso, quod non habet materia; non tamen quoad ipsum existere & conservationem. = Ad 1m dicendum materiam esse a priori dependere a forma, quia est effectus ipsius formę, licet ens sit prius ad ipsum ratione causę materialis, ex cuius forma causa formalis formabilis sit, ideo est posterius ipsa sub hac consideratione, sub qua materia est actuata a forma, & actus existentialis attributa.

* Ad 2m: accens a subiecto dependet fieri, esse, & conservari; materia autem solum a forma dependet quoad conservari: & magis illud a subiecto dependet, quę a forma materia: g. = Illud sine subiecto existere valet, multo melius non sine forma materia. = Dicendum materiam esse a forma dependere fieri, esse, & conservari quoad existere essentialiter, licet non quoad esse tiam materię; ratione materię; accens vero a subiecto dependet quoad existere quia dependentia dicit esse, fieri & conservari; quatenus adductum dicit essentialiter esse, alio modo aptitudinaliter. Etiamsi quoad existere tamen tale dependentia non dicit essentialiter, sed modaliter: hoc est, quatenus accens non potest esse fieri, aut conservari existens absque subiecto de potentia Dei nali; optime tamen de potentia absoluta.

Instatur: g. accens quoad ipsum existere essentialiter a subiecto dependet & non solum naliter: g. ens quoad existere; sed hoc non obstante existere potest diuinitus sine subiecto: g. materia sine forma. Prouo ta illa ista: nequit accens quoad ens a ente accidentali a subiecto dependere, qui essentialiter ab ipso dependeat; sed nequit essentialiter ab ipso dependere, qui esse existentię dependeat, quia quoad essentialiter nunquam alicui rei, adhuc ut existens est ipsi inesse debet, & non solum naliter, sed essentialiter quia quod de essentia alicuius est adhuc essentialiter ipsi inesse debet ut existens est: g. = Resp. quod accens adhuc ut existens dupliciter accens essentialiter dupliciter quoad ipsum esse a subiecto dependere, & non essentialiter quoad existere, volumus dicere, quod accens ut existens non dependeat a subiecto, quatenus non scilicet non habeat esse existens in se ipso aptitudinaliter, & per habitudinem aptitudinalem a subiecto, sed quatenus accens existere potest qui existat subiecto, & qui actus habeat ipsi; & sicut extra materiam existere repugnat, qui sit existens forma per cuius existentiam ipsa materia existat.

Argues 2: Deus solo facere potest, quod causis secundis facit; sed medius causis secundis facit materiam existere vere nata: g. = 2: Deus facit per se ipsum, quod humanitas Christi Dni existat, quia per existentiam divinam existit: g. ideo facere valet ordine ad materiam ta = Ad 1m dicendum Deum solo facere posse, quod facit medius causis secundis effectivis non vero formalibus. Quare ut materia reddatur existens per formam quę ipsius causa formalis est, per cuius quę existentiam existit, ideo sine illa a Deo fieri existens nequit. = Ad 2m dicendum humanitatem Christi Dni existere redi per existentiam Verbi, quia ig supponitur actus tus formalis scilicet anima rationalis. Unde capax est recipere adultimum existentiam actus.

Dicit: 2a solutione ad 1m Deus humanitatem facit; sed hoc videtur falsum; solutione ad 1m: g. minor probatur: Deus 2a solutione ad 1m existere reddit humanitatem per se ipsum totum; sed Deus alias humanitatem existere facit mediis per formam quę est causa formalis: g. = Resp. Deus solo facere posse esse totum supposita causa formali, quod quia per causam formalem facitur, non tamen tali causa formali non supposita potest illud solo facere esse totum minus quę esse causa formalis. Quare, ut humanitatem deitas materia & forma, potest ipsa existere per existentiam Verbi, se habens existentia non genere causę formalis sed esse totum humanitatis, sicut ipsa subsistit per Verbi subsistentiam esse totum, alias non solo existere redderet materiam ita non supposita forma, se haberet per modum causę formalis ipsa formalis, quia materia ante actum est, & formalis non est capax existendi, habendi ultimum actum.

Argues 3: ideo materia 2a existere sine forma nequit, quia nequit habere actum ultimum, & ens absque actu 2; sed hoc rejicitur ut falsum; accentibus eucharisticis: g. Prouo min. quoniam eucharistica dependentia actus a subiecto: hęsioni, habet absque dependentia exigentiali & per modum actus primi: g. = 2: Istud, quod aliqua entitas nali essentialiter connotabat ens creatum & mediate, sed hoc non obstante per potentiam obedientialem potest divinitus immediate recipere accentia supernalia. g. licet materia 2a ex recepta potentia receptiva nali & sit immediate recepta forma & ate existentia. Divinitus tamen & per potentiam obedientialem potest recipere recipere existentia divina, sine forma. Ista patet; ideo ens anus est vere, quia potentia

obediētialis ad trū ꝓportionalē, ꝺ, mediātē ꝛn destruhit entitē ꝓpriā nalē; sed hoc idē euenit ꝓpriē: ꝙ

Addit dicendo ꝺepēdētiā actualē ꝺ actū 2, accentī n ens ītrīsecū ꝺ nale, sed extrīsecū ꝺ supernale, ideoque ꝺ eadē linea supponere ꝺepēdētiā actū ſuīs primo ſcilicet ꝓpā, ut hic miraculoſē exīstat actus 2 absque ꝺepēdētia a ſubiecto. Vnde exigētia talis ꝺepēdētiæ n est ſe habet ut actus tuus, quia exigētia rei nalis, ſolū ſe habet ut actus tuus ad actū tuū nalē, ꝺ ab ītrīseco. n uero ad 2 actū tuū supernalē ꝺ ab extrīseco respectu cuius ſolū ſe habet ut actus tuus, ꝓpā passiua, ꝺ obediētialis, qua quælibet rēs hab habet ut Deus illa faciat, quod quid n ꝓplicat ✠ tradictionē ✠ Et aultē Dicas illā ꝓpā obediētialē ītrīsecā esse rei nalis: Dicendū esse ītrīsecā entitatiuē, ꝺ subiectiuē, n tratiuē. ✠

Addit dicendo entitatē nalē ꝓpā obediētialē habere ad omne trū possibile n uero ꝓpriū, ꝺ repugnātē; materiā uero habere ꝓpā nec ad exīstētiā sine creatā, sine increatā rei pictā sine formā, quid repugnans est quia est recipere actū qui essētialiter est ultimus sine primo ꝺ quia ut esse ens actū ꝓpleto sine actu, quod ✠ tradictionē uoluit ut ꝙuit gliou doctor loci supra citatī. Vlteriꝰ quæ ex eodē præceptore glicō ſtat ex quodlibeto 3. arc. 1 ubi ita latur: Deus n potest facere, quod aliquid sit, ꝺ n sit, n ex defectu omnipotē, sed ex repugnātia trī; sed huiusmodi est materiā actū sine forma esse: ꝙ materia n potest esse actū, nisi ꝙuātē participat actū; actus autē participatus a forma materia est forma: ꝙ sine illa n potest esse. = Vlteriꝰ ꝙeodē quodlibeto ꝺare. ꝙuery: ꝙ formæ materia sine forma esse posit, negatiue respondet, cuius ratio hic pcedit: Deus n potest facere ✠ tradictoria esse simul: sed materiā esse sine forma ꝓplicat ✠ tradictionē: eo quod esse materiā ꝓportat actū, qui est forma: n ꝙ Deus potest facere, quod materia sit sine forma. Atamē entitatē nalē ꝙ actuatā, ꝺ spletā per formā ꝙmediate recipere accentia supernalia, quid repugnāt n est quia licet nāliter ꝙmediate recipiat trū nalē; hic uero n e actus tuus respectu accentis supernalis, tā quā respectu ꝛi ꝺ ultimi.

Replicabis: ut materia forma recipiat a dispositionibus ꝺepēdet, sicut a forma ꝺepēdet, ad exīstētiā; sed hoc n obstāte materia diuersis mediate ꝺ rationē pōt obediētialiter ꝓmediate recipere ualet forma absque dispositionibus ꝓquīs: ꝙ ꝺ exīstētiā absque forma. = Resp. materiā ut a dispositionibus ꝓquīs nāliter ꝺepēdere ad recipiēdā formā, n uero essētialiter, sicut extra essētialiter se ipsa materia a forma ꝺepēdet ad exīstētiā recipiēdā, ideo quæ diuersis forma sine ꝓquīs dispositionibus recipere ualet, n tamē exīstētiā sine forma.

Argues 4: exīstētia est ultimus actus supponens subsistētiā; sed nihilominus S. thomas potest nara. seruari exīstens sine subsistētia ꝓsupposita: ꝙ licet exīstētia ꝓsupponat actus forte potest tamē materia seruari exīstens absque forma ꝓsupposita. = Dicēdū nara seruari exīstētiā ratione sui in ꝓsupposita subsistētia ꝓpria, sed aduenīte aliena, ſ diuina, per quā suppletur ꝓpria, quia ex cepta subsistētiā nulla ꝓfectionē dicit ꝺ unice se habet ut truꝰ nara; atamē forma nequit supplere absq; quia ꝓfectionē exuā sceptā dicit absq; reliqdo, scilicet esse informatiuū materiæ. ✠ Dic nara posse entitatē aliquā seruari posse exīstētiā n supposita subsistētia, licet n forma n sup posita, quia sub forma est primus actus ipliter ipsius materiæ, sine quo repugnat ultimus. atamē subsistētia n primus nec actus ipliter talis materiæ, sed ſplemētū subsistētiæ, quo n ꝓsupposito potest entitas seruari exīstens.

Arguy ultimo: ꝙ Deo est idea materiæ dicta ab idea formæ: ꝙ potest uti idea materiæ quī utatur idea formæ, quia ex ideis dictis potest ipse Deus uti una alia relicto: sed ꝙ ꝺ producere potest materiā forma ꝓducta manēte. = resp. In primū glicū doctor ta p. q. 15 arc. 3 ad 3ū ꝙuit ideam materiæ n esse aliā, quā ideā ꝓpriē: ꝙ nequit uti idea materiæ, quī utatur idea ꝓpriē cū sit eadē. sed nequit uti idea ꝓpria, quī sit ꝓducēdo ꝓpriē: ꝙ ꝺ quī formā producat. Dejde esto hoc admittatur, n ꝛferatur aduersarioꝝ ſtus: esto enī idea materiæ dicta sit a formā idea, n potest tamē Deus una uti quī utatur ꝺ alia, ſ n ex defectu ipsius omnipōtē, sed trī ſ materiæ, quia ꝛ sit pura pōa nequit sub ultimo actu exīstētiæ poni absque ſ. propter rationē ꝙ supra relatas. ✠

Omnipōtē, ex nostri ſtus ꝓcullitate: ita ꝙ quia ſinite uirtutis et cognoscitiuā ipsius excedit. Vnde ꝓlus ſinite illa potest, quā ſtus noster sit potens ad cognoscēdū: licet ꝙ ſtus noster n cognoscat, quomodo Deus posit materiā sine forma producere, n ideo amittēdi debemus illā sic n posse producere. In primū arguēs quat Deus omnia ꝓssibilia posse producere; licet enī ſtus noster n cognoscat quomodo hoc possit, n ideo hoc ipsi negare debemus. Vnde ad ꝙmū arguēs presens patebit, quotiēs ſtus noster n apprehēdit quomodo potest, ſi n cognoscat repugnātia trū, n tamē dū ille repugnātia aperte ostēdat, uti stāt ꝓpriē, ✠ rationē a nobis datā. Sit ꝙ.

Dubiū 2: an materia 1a naliter appetat omnes formas?

Notatur aliqua ꝺ sententiā referuntur. Sect. 1a.

Appetitus ꝙ a Verbo appeto deriuatur, quod significat ſ bonū tendere. Appetitus uero ipse ꝙ innatus ꝺ eliciturum ſtus est ſ clinatio seu pondus ſditū ab authore natū, quo quælibet rēs fertur ꝺ tendit ſ bonū sibi ꝓprium absque ulla ipsius cognitione: sic corpus leue sursū fertur tendens in cētrū ipsius, ut ignis, ꝺ aer. corpus autē graue pondere ꝺ clinatio nē innatā sui nati tendit deorsū, seu ſ terrā ubi cētrum ipsius: quo quiescit. appetitus elicitus est actus ꝓpe appetitus, quo ipsa tendit ſ bonū cognitū, qui appetitus ꝙ fit media ꝙsultatione ꝺ cognitā evitat appetitus rationalis; æque sensitiuus uero, ꝙ fit media cognitione sensitiua.

Dejde appetitus alius est gaudii, ſ oblectātiæ, ꝺ est quo rei appetit rē ꝓsequā. alius est desiderii quo fertur ſ bonū absens: ex quo ditur: prunatus est cautus appetitus. ab aliquibus etiā ſ ꝓpriē distinguitur appetitus amoris specialiter dicti, quo rei tendit ſ bonū ꝛē, ꝓscindendo ab absentia, ſ præsentia, quia bonū ꝓsecutū ꝛē est quoniam rei, quā fertur illud. Supponimus ſ præsentē n disputari dē appetitu elicitō, sed de

innato, quia materia 1a n est cognoscibilis nec aliqua cognitione supponit, p̄ide que ¦ bonū cognitū n ¦clinat ~~ser~~. In qua re prima tenet opio ¦ materia nulli appetitū ad formā substātialē dari, sic Iustinus martir & Auiceba: ¦ stratia autē ut ¦ munis, ¦ter philos asserūt ¦ materia appetitū ad omnē formā substātialē dari; cōtera ¦ modo explicādi illa aliqualiter differūt ¦ter se. Sit ḡ.

1a Conclusio. Sectio 2a.

Materia 1a appetitu gaudii, ¦quasi gaudii appetit formā, quā habet. appetitu uero desiderii appetit omnē formā, quā n habuit, sed habere potest. Duplex pars asserūt ¦ stret & quoad 1a sic p̄batur: ma quodlibet rei appetit bonū ¦ sibi ꝓportionatū & ¦ueniens appetitu gaudii, ¦ sic ē ¦ presens, & ¦ ponit: sed forma substātialis est quoddā bonū ꝓportionatū & ¦ueniens materiæ: ḡ si ¦ sit ¦ presens, & ¦ ponat ipsa materia appetit appetitu gaudii. Maior ¦ stat quia quodlibet rei gaudet, dū est ¦ ponitur bonū sibi ¦ueniēs, ꝓportionatū. Sic homo gaudet de bonis naturalibus ponitis, quia sibi ꝓportionata & ¦ueniētia. minor uero etiā patet, quia forma substātialis est actus naliter actuans & detrans poā materiā: ḡ ipsi est ꝓportionata & ¦ueniens, quia actus debet esse ꝓportionatus poā aliud de quo ipsi ¦ueniens, quia poā ḡ ¦ueniat actuari & detrahi.

Quoad 2ā uero partē sic p̄batur: quodlibet rei appetitu desiderii appetit absens bonū sibi ꝓportionatū & ¦ueniens; sed forma quā n habuit & habere potest ¦ st absentē; ḡ aliud de quo bonū ꝓportionatū & ¦ueniens materiæ: ḡ. maior ¦ stat, quia quodlibet rei gaudet de bono ponito sibi ¦ueniēti & ꝓportionato, ita desiderat ad ipsum ponendum peruenire: minor uero quoad 2ā partē ¦negatiuā et, quoad 2ā uero p̄batur: ideo enī forma ponitur ē bonū ꝓportionatū & ¦ueniens materiæ, quia est actus materiæ; sed etiā alia forma abiecta ex se ¦ st materiæ actus: ḡ.

Confirmatur hæc 2a, ¦simul que & 1a pars: sicut ~~sic~~ ¦ sic habet lapis respectu centri ipsius, ita ¦ materia respectu formæ; sed lapis appetitu gaudii appetit centrum, ¦cuius positionē & quietē est, & appetitu desiderii dū extra ipsum est: ḡ ¦ sic ¦ sic habet materia 1a respectu formæ p̄dictæ, & abiectæ. Maior ꝓbatur; ita ¦ sic habet materia respectu formæ, sicut lapis respectu centri quoad ¦ tertiū presens, ~~& respectu ultimi quasi ꝓportionatū & ¦ueniens bonū centrū & forma~~; sed est ut ¦ ita manet ~~ad~~ si forma est ꝓportionatū bonū, & ¦ueniens materiæ, sicut centrum lapidi: sed est, ut ¦ ita ꝓbatur manet: ḡ. maior ¦ stat. ideo enī lapis centrum presens appetit appetitu gaudii, & absens appetit desiderii, quia est bonū ꝓportionatū & ipsi ¦ueniens.

Dicit, ~~ex hac ratione sequitur~~ lapidē appetitu desiderii centrum extra quod est, appetere, quia extra ipsum violentē est, nec quiescit usquā dū perueniat ad ipsum: sed materia 1a dū est ¦ formata a forma & n est ¦ statu violento, sed uelut ¦ suo centro quiescit: ḡ n appetit desiderio formæ. R. = Dicit dū lapidē appetitu desiderii appetere centrum extra quod est, n solū quia extra illud violentē patitur, sed quia centrum ipsius est bonū sibi ꝓportionatū & ¦ueniens, aliud de quo absens.

Secunda Conclusio Sectio tertia.

Materia 1a appetit formā amissā quoad substātiā, licet n quoad ipsius modū. & ¦ primū quod appetat ¦ ipsā ꝓbatur ratione deducta ex dicto tho. qui 1a p. q. 76 arc. 1. ad 6 ¦ quit: ad 6 dicēdū, quod 2ū ¦ sc. ¦ueniat ¦ amissæ corpori uniri, sicut 2ū ¦ sc. ¦ueniat corpori leui esse ¦ursū. & sicut corpus leue manet quidē leue, cū a loco ¦ proprio ¦ueniat separatū, cū aptitudine tamē, & ¦clinatione ad ¦ proprium locū; ita humana anima manet ¦ suo ¦ esse, cū ¦ueniat a corpore separata, habet aptitudinē & ¦clinationē ad corporis unionē. ex quibus ¦ sic: anima rationalis separata habet appetitū & ¦clinationē naliē ad corporis unionē, seu ad corpus, ut ¦ dicit, & ¦ dixi autho ritas p̄dicta; ḡ ētiā corpus appetitū naliē ad ipsā amissā & separatā habet. ¦ tertia ꝓbatur 1: ideo ama rationalis naliter appetit corpus, quia ut actus ipsius corporis, cū quo ¦ pt unus per se ¦ ens; sed ētiā ¦ corpus est amā, poā cū qua ¦ fit unus per se ¦ ens: ḡ 1: ideo ama rationalis ¦ separata naliē ¦clinationē ad corpus habet, quia corpus est quoddā bonum ꝓportionatum & ¦ueniens amæ; sed n minus ama rationalis est bonum ꝓportionatum & ¦ueniens corpori, cū illud ¦ sit pura poa per amam rationalē perfectibilis; ama uero actus illius perfectiuus: ḡ. *

Dicit: ex quo ama rationalis separata naliter appetat corpus, n ¦ sequitur corpus appetere ipsam amam separatam & amissam. & ratio est, quia ama rationalis separata est entitas ¦ pleta, ideo quæ n minus appetere corpus ut cū ipso fiat unum ¦ pleta. atamen corpus, ama separata, ¦ pleta manet per aliā formam adueniētem. = Dicēdū ~~anima~~ amam rationalem corpus separatum naliter appetere n præcise, quia sine illo, quid ¦ pleta maneat, sed quia est ipsius actus, & hoc quod est ipsum actuari & tradetrare est bonum sibi ¦ueniens, sicut corpori bonum ꝓportionatum & ¦ueniens est per amam rationalē actuari. = Dicit: materia n est bonum formæ, quia cū ¦ sit pura poa nequit cadere ¦ perfectionē formæ, bonum autē ipsius ꝓportionatum & ¦ueniens ¦ perfectionē illius cadit. ⊱ Hæc replica aperte militat ¦ stra uerba dicti tho. quia ¦ si corpus n esset ꝓportionatum bonum & ¦ueniens amæ rationali = ipsa naliter n appeteret. Vnde dicimus n esse ~~bonum~~ bonum tā quā a quo uelleità ab actu perfrabatur, sed tāquā ¦ quo perficitur, quia hoc quod est materiæ actuare perfectio formæ est, quia quæ forma ¦ simul cū ipsa materia ¦ fit unum naliē ¦ pleta.

forma amissam appetere sicut appetit amatā rationalē ex ratione supra posita ¦ tertium quæ materia 2ā quælibet potest n esse ad ¦ forma amissa, quoad modum, sed quoad substātiā ipsius: & prius notandū forma amissa quoad substātiā esse entitatem ¦ sic ē quoad modum uero ¦ sit ipsa aliquid dicit ponit naliē quoad substātiā & modum, ¦ tāliter naliē quoad substātiā & supernaliē quoad modum. primo modo dicitur naliē quod n solum est ¦ sic quid naliē, sed ētiā modo naliē est; 2 modo, quod licet ¦ sic quid naliē sit, est tamē modo uere naliē excedēte. Sic unus homine dū ipse nascitur naliē est quoad substātiā & modum; unius autē cœci restituto, licet quoad substātiā naliē ¦ sit, est tamē supernaliē quoad modum, quia illa ~~n~~ habet per reparationem miraculosam, cū ad ¦ priuationem ¦ debitam regressus naliter ¦ subiti supponitur; sic ¦ formatur ratio: forma amissa ¦ sic quid naliē sit n tamē est ibi regressus nisi modo supernali; & licet materia ipsa appetat quoad ipsius substātiā, n tamē quoad modum. Any ¦ stat ex dicto ¦ loquio, ad ¦ priuationē n datur regressus ¦ alt naliter; ¦ tertia ¦ pars respectu ¦ sci

† separata

† ideo quæ ¦ superna le quoad modum di citur supernaliter ipsius ¦ ipsi

† formæ adueniēs forma

Contra quabur: materia naliter appetere nequit nisi quod est ipsi bony nale: sed forma amissa, separata licet sit bony nale materie quoad subsistra, n tame quoad modu, si q est ibery requisiti nisi modo super nali: q. minor stat; ideo ehy nisi coco retinuby supernaly ducibur quoad modu, quia ab ipso n est ibery requisiti nisi miraculose, quod idq euenit, forma amissa, ut ibery materie remaneret.

Dicit: ideo materia naliter appetere n valet forma amissa quoad modu quia sic n est requisiti naliter; sed appetibu multotiens tendit ad ponibilia: q multo melius ad ponibilia, licet naliter, requisita. — Rep. appetibu elicitu aliquando ad ponibilia tendere n sub ratione ponibilis, sed ponibilis, quia cu ista cognitione rupponat; q ibu, per ipsa valet attingere ponibile ut ponibile, q sic ipsu nolubay appetit; atame appetibu mabu cognitionu n rupponut ideo ipsu nisi ut ponibile attingere; ipsu ut ponibile n tendit, nec ipsu naliter appetit, quia est ponibile requisitu.

Argumenta soluuntur. Sectio 4a.

Arguet: materia ta appetibu qua materia ad forma poteq habet est indistincta ab ipsa materia: q permanet semper ac ipsa materia; sed si esset appetibu quando deficeret ipsa materia permanente: q appetibu gaudii n habet ad forma poteq. minor ista subducta stat, quia permanente materia deficit forma poteia hac que deficiente, gaudiu erga ipsa deficit. Hoc arguty etiq quat n dari appetibu de videlicet circa alias formas absentes, n poteas. Quare solvo ad utrumque erit: — Dicimus q appetibu gaudii esse indistincta a materia; cotery hac permanente ille n deficit ex parte rei, licet deficiat ex parte connotati, quo tu tuus huius appetibu deficit, ut de relatione, qua plures aduersarii dicut, simul que de unione, dalibus.

Arguet 2: forma, quaq materia n habuit, ut finita: q omnes illas appetere nequit. Any stat: quia nuquq ad ultima peruenire potest sed esto plures recipiret semper magis q magis recipere valeb. Contra quabur: 1. quia appetibu materia finibu est: q ad tu finitu n se extendit. — 2. quia materia appetere nequit tu ponibile sequedi: sed ponibile est quod materia omnes formas sequabur quia ut finita, sicut ponibile est ibi omnes selectiones ponibiles elicere, quia ponibile ut finita: q.

Adhuc rep. distinguendo any ut finita categorematice nego: categorematice nego any: q distingue sequ: omnes illas ut simul habeday nego, successiue nego ista; ad huius quabone distinguo any: et finitu categorematice nego; sincategorematice nego any. Quare ~~sicut forma ut finita~~ forma n ut finita categorematice, quia hac finitudo soly daretur, si esset finita forma existentes. Ut q finita forma categorematice, quo finitudo sibi debet ideo, quod finita forma ut ponibily. Unde soly repugnat materia appetibu tu finitu categorematice appetere, n aute finitu sincategorematice, quia licet appetibu appetibu ipsis materia, ut finitu categorematice, est tame finitu sincategorematice, quia nuquq ita saltabit, ut n sit ulterius saltabilis: sic etiq poa materia nuquq per aliqua forma actuabit, ut n sit ulterius per alia actuabilis: sic etiq poa selectiua q uolitiua esto per plures actu exerceabit, nuquq tame ad ultimu omnia peruenit quia per alios q alios adhuc se exercere valent. — Tu arguty instabit: ista duobus stat; ponibily est poa ad tu ponibilem sequedi: sed ponibile est quod ibi duobus sequabur, q peruenirat ad omnes selectiones q uolitiones creabas, quia ut finita: q n ut poa ad omne; quod est falsu. etiq stat, ipsa materia quo x. aduersarios est poa ad receptiua omnia formary; sed ponibile est, quod ad omnes peruenirat formas adhuc successiue: q. Quare rep. Concessa mai. distinguo min. ~~per~~ ponibile est, quod omnes sequabur ponibilitate negate actu executionis: sedo: negate poa, consequentia tabi nego min. Unde omnes forme ut sequibily successiue, n tame repugnat tame quod materia ad ultima peruenirat ita ut ultra illa n ponit sequi alia quia n est assignabily ultima, cu ut finita. Sic etiq repugnat, quod ibi peruenirat ad aliq quo selectiones, ut ultra ipsa n sit poa ad alios usque finitu.

ut omnes forme sequibiles q ponibile e eay omnes sequi, quia nulla ete quo potest de trari: ad quo maria n ponit peruenire

ut omnes forme sequibiles, q ponibile e eay omnes sequi, quia nulla detrari potest; ad quo maria n ponit peruenire

*Dicit: q omnes ut sequily: q dabur, materia poa ut peruenirat ad aliqua ultra quo alia n sit ponibily sequi, quia nulla detrari potest; ad quo maria n ponit peruenire. Si dabur, materia poa, ut omnes formas sequabur, dabur, ipsa poa ut peruenirat ad omnes ultra quas alia n est ponibily. — Dicitur hoc arguty n soly impugnare materia appetibu, sed ipsius poa, ut ex supra dictis stat. Unde dico appetibu materia, q ipsius poa n esse reducibile ad actu consecutionis omnis formary, q taliter quod ipsa materia ad omnes peruenirat ad omnes formas peruenirat cu nuquq ponit sequi aliqua, aliquas ultra quas alia, alias n ponit sequi, ut indebur, ista q uolubate. Quare soly est reducibily ista poa ad actu consecutionis formary successiue, q taliter, quod q. ponita quacuq que reductione illius ad actu ultimu q sequi infinita reducibily sit magis ac magis usque infinita. Quare distinguendo est tu sequi: omnes ut sequibily simul nego: successiue sedo ista; sub distinguo taliter, quod peruenirabur ad aliqua quo sit ultima nego taliter quod n peruenirabur ad aliqua ultra quo alia n sit sequibily sedo ista q distinguo tu sequens ut illas omnes sequabur, simul nego, successiue sub distinguo taliter quod illa poa n sit reducibilis ad actu alicuius ultra quo alia n sit ponibily sedo: quod sit reducibily nego. *

Instabis: materia ta appetibu simul omnes, sed omnes habere simul ponibile: q aliquid ponibile appetit. — Dico q. nos materia ta n appetit forma amissa quoad modu quia tu illa n est naliter sequibily; sed habere omnes formas. Nec dy materia ta appetere simul omnes formas simultate appetibu, n tame simul simultate bi: idest simul appetit omnes formas n ut hedy simul, sed successiue.

Replicabis: si materia ta appetibu desiderii omnes formas quas n habet, appeteret, uolenta esset usque dy illas haberet, hoc n est dicedy: q. Prouo mai. lapis usque dy peruenirat ad centru quod naturaliter appetit uolubay patibur: q. similiter. — 2: si materia ta dy est sub forma A, appetiret forma B, n esset plene salbata a forma A; sed per forma A est plene, q adequate salbata quia adequate actuata: q dy est sub una alia n appetit. Probatur stat, quia si plene q adequate salbata, nihil ampliu appeteret, q desideraret, quia appetibu solu tendit illud, per quod valet salbari. Ex quibus patebur minor. Ista, dy est sub forma A, quia quolibet res uolenta est dy manet priuata salbatione ipsius lapidis dy est aere B. ubi extra centru ipsius est uolubay patibur, quia ibi totaliter est priuatus debito. Unde usque dy illud obtineat n quesit; adhuc materia ta dy est sub forma A, licet careat forma B q habet bony sibi sufficiens, q proportionata, per quod salbatur, q actuatur, q perficiabur. Unde uolubay n est.

Adhuc dicimus de ad
via no
labi, se
gaudiu
quia ni
ponita
ta ab

16

Adam dicendum materiam ita esse plene, adaequate saltatam ignem; sed recipiendum non tamen quia dum est sub forma A, ideo quae violenta non est; appetit tamen formam B ut non simul habendam cum forma A, sed quia non est adaequate extensive saltata per formam A. = Alii autem ad primum replicam dicunt materiam primam per formam A esse saltatam quoad esse nudum, non vero quoad conservari perpetuo, cuiuscumque appetat, perpetuo servari, ideo alias formas etiam appetit.

Argues 3: si materia sub dum est sub forma A, alias appeteret formas, appeteret destructionem formae A: & forma A non appeteret appetitu gaudii, quia nequit gaudere de forma alicuius positione, cuius destructionem appetit. Probo any: tum quia appeteret aliam formam habere a forma A; sed nequit appetere aliam formam habere a forma nisi huius destructionem appetendo: & Probo min. nequit habere aliam formam a forma A nisi per destructionem formae A, cum duplex forma [illegible] appetere destructionem formae A ex quo appetat habere formam B, & aliam, quia destructa forma A dya adunit forma B per accens in habet respectu materiae, solum quae talis destructio sequitur quia ex impatibilitate formae B simul cum forma A: sic agens intendens per generationem generationem formae adducit impatibilem & praeexistentem, non ideo dicitur per se intendere destructionem praeexistentis, quia nemo intendens malum operatur: solum & destructio per accens sequitur ex generatione activa agentis, quia scilicet una forma est cum alia impatibilis.

Dicit: materia ita appetere nequit aliam formam, scilicet cadaverinam, dum est sub forma rationali: & nec aliam. Probo any: dum materia ita est sub una forma, alia simpliciter perfectior appetere nequit; sed forma cadaverina simpliciter perfectior est anima rationali: & Probo maior: appetitus materiae ordinatus est; sed si dum sub una est forma, alia simpliciter perfectior appeteret esset inordinatus: & minor patet quia est inordinate appetere, minus perfectum & magis perfecto appetere. = Resp. quod isto ordinate anima rationali simpliciter sit perfectior ista forma cadaverina, potest tamen materia ita hac ultima appetere, dum est sub ita, quia aequaliter est pura receptiva omnium, quia quae licet per ita actuetur adaequate extensive, & quia appetit perpetuo servari, dum solum per animam rationalem servari valet, sed per ipsam, omnes alias cum anima rationali aminuliter recipiat.

Dicit: nara humana actuata strata per divinum Verbi substantiam non appetit substantiam creatam superiorem, quia substantia divina eminenter continet perfectiones omnesque substantias creatas; sed anima rationali eminenter tenet perfectiones omnesque formas substantiales: & materia ita per hanc actuata aliam formam non appetit. = 2: materia ita non est capax desiderii, & gaudii: & formam non appetit appetitu desiderii, & gaudii. Probo any: appetitus gaudii, & desiderii supponit cognitionem circa bonum, de quo est gaudium, & desiderium; sed materia ita non est capax cognitionis: & = Negatur ~~dicendo nara humana ut actuata per divinum substantiam adaequate ita extensive quia extensive, & ideoque non appetere aliam substantiam; & similiter~~

Resp. adam nara humana non ideo pergit non appetere aliam substantiam quia dum est actuata per divinum quia divina substantia eminenter tenet sed etiam quia aminuliter per illam actuatur, materia vero per animam rationalem aminuliter perficitur. & quia substantia divina gerit vices substantiae creatae, ideo quia dum est per divinum actuata nara humana non appetit. At vero anima rationalis dum materiam actuat non est gerendo vices alterius formae quia eminenter praetinet: & aliter dicas: quare materia ita actuata appetat formas aminuliter. non vero substantiam quare forma materiam actuat aminuliter, substantia vero divina humanitatem aminuliter. & propterea cum Verbo quo corpus Christi fuit, sepulcro, esset ab anima deserenda & deinde tyc substantia non actuaret humanitatem. Ratio adhuc est, quia materia ita, quia ita subiecta ordinatur ad bonum universum, quod stat in diversitate & varietate rerum, inde quae petit, ut sibi Universum bonum servetur per varias generationes formarum alias corruptas & destructas; ita nec in Verbo fuit actuare humanitatem nara humana, quia illa diminuit, sed quia ipsa nara humana in Verbo fuit divisa in corpus, & animam, caetera adhuc tyc substantia divina humanitatem, aminuliter perficit, quia Verbum divinum quod semel accepit, nequit diminui. nec in Verbo fuit divisa in corpus, & animam, caetera adhuc tyc substantia divina humanitatem, aminuliter perficit, quia Verbum divinum quod semel accepit, nequit diminui.

Replicabit: forma amissa stineatur ytra uirtutes naturales: q etiã est appetibilis a materia ita quoad modum. Ans stat, quia forma leonis &c. amissa eadem est quoad perfectionem essentialem & substantialem, ac si non esset amissa sed in ipsa non amissa stineatur ytra uirtutes naturales: q ipsa non amissa est S. Philosophi ideo manens, ideo reperitur nata facere id quod facit, & modum facere ideo. Ista probatur, ideo non sunt appetibiles quia non est naturaliter ulterius prosequibilis; sed si ipsa forma amissa adhuc stineatur ytra uirtutes naturales est naturaliter ulterius prosequibilis, quia ista sic non est. Sic quoad modum, quod excedit uirtutes naturales: q. = Dicendum forma amissa stineri ytra uirtutes naturales quoad substantiam, licet non quoad modum, quia ipsa &c si nata est licet quoad circumstantiam formae amissae non dicat esse naturale, id est non esse naturaliter prosequibile. Quare potest dici quod stineatur ytra uirtutes naturales radicaliter & remote, non uero proxime, quia uirtutes naturales ipsius educatiuae manent pedita, ad educendam illam formam amissam: Si autem quaeratur: quare agens naturale sit peditum ne forma amissa iterum reproducat? huius loci non est hoc iustigare. Aliqui dicunt hoc potissimum quia habet exemplum quod sit peditum, scilicet, eo, quod peruenit ex successiua generatione & corruptione formarum ex earum uarietate, ex qua uniuersum pulcherrimum resultat, quae deperiret si eadem forma posset iterum reproduci. Alii autem stant stare, decreto diuino hoc decernente. alii uero iudicant, diuersitatem dierum a circumstantia temporis, loci &c. tenent naturale agens non posse eandem reproducere formam, eadem existente differentia temporis, & loci. &c.

quare eloquium sic si deinceps quod ideo manens, ideo reperitur nata facere id quod facit, & modum ut stat ma reperitur ma perfectior pedita et ra molle, ideo agens naturale

Ex dictis infertur materia ita amica rationali non appetere naturaliter. Probatur, ideo non appetit forma amica quoad modum quia sic non stineatur ytra uirtutes naturales; sed anima rationalis non stineatur ytra uirtutes agentis naturalis, quia non generari, sed totaliter creari uolebat: q. = Dico amica rationali &c, absolute sicut non stineri ytra uirtutes agentis naturalis, esse uero immutabiliter in materia stineatur, ideo quae sic ab ipso educitur.

Aliqui dicunt totum ex aqua & ex materia fuisse eductum. Adducunt ytra aliqua uerba sacrae scripturae, & interpretationes sanctorum adducunt supra illa uerba: In principio creauit Deus coelum & terram &c. ex nihilo dicentes: quod non possent manus tuae creare orbem terrarum ex materia informi. Ubi & terram &c. ex qua sunt omnia facta, uult & omnes coeli praeter empyreum. Contra adhuc arguitur quia theologice potius quam philosophice, ut inter doctores dicimus, sed ita placuit eis nominare materiam informem, quod ex illa, deinde facti sunt coelestia corpora, sed totum inferius. = Ex eis quia Augustinus lib. de Genesi contra manichaeos cap. 7. ipse nomine coeli & terrae intelligi materiam, forma ex qua coelum & terra facta sunt, formata ut totum qualitercumque diuersitatem quae magis extenuare forsan deuerit uideatur, uideat Doctor reuerendus. Rio. 13. sent. de materiali causa. secus. Dicunt &c.

Inquiritur Argues ultimo: materia ita coelestis non appetit omnes formas: q nec sub lunari. Probatur any: materia coelestis similiter habet formam coelestem: q alias non appetit. Contrarium huius arguitur solum uidebitur, sequitur quod sic.

Inquiry q an materia sublunaris sit eiusdem speciei, ac coelestis? Scotistae dicunt negatiue recentiores uero contrarium affirmant. Thomistae uero stranei stant cum quibus nos pars negatiua probatur: materia sublunaris similiter appetit formas sublunares; & materia coelestis similiter formam coelestem: q sunt diuersae speciei. Ista patet quia materia quae diuersas habet appetibilitates, et species diuersas. sed appetibilis ad formam similiter est distincta ab appetibili similiter: q Any illud probatur: positis sublunare & coeleste corruptibile, sed haec corruptibilitas & incorruptibilitas oriuntur, ex quo materia unius formae similiter, alterius uero similiter appetit: q

2: ppa, quae acta respicit diuersa speciei, ipsa est diuersa specie; sed materia coelestis respicit acta attributa diuersa specie: q. maior patet, quia ppa essentialiter ordinata ad actus per ordinem ad ipsa specificabitur. Quare si ordinabuntur ad actus species diuersas ipsa ppa specifica erit diuersa. Minor probatur: materia coelestis ista respicit forma coelestis, & sublunaris forma sublunare; sed forma coelestis est diuersa specifice a sublunari: q. minor stat quia corporis coelestis est diuersa species, ac sublunare, quae species a formis desumuntur.

3: quae ideo materia A sublunaris est eiusdem speciei ac materia B etiã sublunaris, quia utraque est ppa receptiua & appetitiua, ordine ad easdem formas specifice, & eodem modo; sed materia coelestis non est ppa receptiua eiusdem formae specifice, ac sublunaris nec illa quae appetit eodem modo ac sublunaris: q. minor patet, quia materia coelestis ista solum appetit formam coelestem eamque similiter recipit, & sublunaris totam sublunarem, eamque a similiter est receptiua ppa. [illegible]

Dicunt Aliqui dicunt corpus coeleste esse corporis ex materia elementari, pro ide quae materia coelestis esse eiusdem speciei, ac sublunaris, huius fuit sententia Platonis. Contra ex hoc infertur materia coelestis similiter appetere & recipere formam, per quam actuatur ut stat, materia sublunaris. Probatur coelum corruptibile esse sicut est corporis sublunaris. Tuetur falso nitebatur fundamento tali sententia. = Dicit ad pote quidem dicere coelum non esse corruptibile; aliud enim est quod non corrumpatur, quia multa dubitat ab agente naturali, aliud uero quod sit corruptibile. Sed hoc est negare quod nos supponere debemus scilicet coelum corruptibile esse, quod quae philosophi asserit lib. de mundo, & de coelo cap. 1. dicendo coelum perpetuum & incorruptibile esse. Ex ista quia stat ab experientia quae obseruauerit homines ab initio mundi usque ad nostra tempora, & per coelos stellas & firmamentum fuisse absque aliqua alteratione & mutatione substantiali sed si corruptibiles forent, credibile appareret, quod tot anni millibus non habuissent aliquam substantialem mutationem: & ex ista ratione deducitur corruptibile, quia ipsum est causa uniuersalis rerum naturalium, sed quia mediante successione sunt de nouo generatur. ad quam generationem seruiendo uidetur, formas, quod causa uniuersalis ad istas generationes sit perpetua, & incorruptibilis.

Ulterius aliqui dicunt, coelum corruptibile esse, quia licet materia ipsius ab ipso sit radicaliter & remote sit capax aliarum formarum, scilicet sublunarium, non tamen proxime. sicut materia, quae est in medio terrae, licet sit radicaliter & remote capax formae, quae est superficies terrae: non tamen proxime, quia magna ex terra molle est peditum. sic & materia coelestis non est proxime potens ad istas formas. Haec autem ppa proxima habet peruenit ab ipsa forma, quae quia perfectior sublunaribus, ipsa quae eminenter praestinent, taliter materiam actuat & afficit, ut reliquat ipsa appetibilis ad alias, sed ipsa totaliter expleat. ista autem peruenit ab ipsa unione, quae mouebatur forma materiae allegabat ulterius quae ex accentibus & dispositionibus coelorum, quae alias stranei dispositionem non habent, & quia maxime distant ab aggregatis.

Sed stranei est: q modo quo materia centrica terrae appetit formas quae est superficies, est quae potens ad ipsas sic materia coelestis ad sublunares; sed ipsius centricae dicitur ipsius corruptibile, quia cum materia modo supra dicto est ppa receptiua aliarum formarum & appetibilis aliarum formarum ab ea, quae habet: q ista ipsius sublunaris erit ipsius corruptibile. Quod autem admittatur forma coelestis perfectior est, eminenter quae praestinet aliarum, in quat tale forma similiter formare materiam, ipsius quae corruptibile esse: aliunde homo corruptibilis foret, cum quae forma similiter formaret materiam, quia est perfectior omnibus aliis formis sublunaribus, ipsa quae praestinet eminenter. Unio autem recurrit ad unionem immutabilitatis est, quia ista partes unitae modo, quo ipsae debent uniri.

11

Ad ultimu dicendu quod agens ut potest, pars agere n exigitur dispositionis contrarie, pars sed tm sed tm capacitas ad formam educende ex privatione illius, quia hec omnia entis naturalis principia salvantur. Quod autem celum sit ab agente naturali dictum, solum quia n quia celum subiectum esse ut sistat, mat. spoliato terreno centrico. = Si autem dicatur materia celestis radicare qualitates specifice diversas a qualitatibus sublunaribus; propter quas n permittat qualitates inferiorum agentium. = Contra est quia ex dictis sequitur solum ratione qualitatis celum corruptibile esse: q n ex se, q ab extrinseco. = Ad 2um. Ista qualitas, qualitatis n qualitatis, sed materia, mediante recipitur, qua ista supposita sequitur nihil prohibet.

* Dices materia speciem desumere ab ipsa forma: q exte n potest dici, quod ex se sit distincta, diversa specie respectu alterius materie. = Solvo ad hoc replico sistat ex dubio 1° huius disquisitionis. = ad replicam: dico negando antecedens. = ad replicam: dico celum esse, mutatis, dissolvendi: q n sit corruptibile. = Dicendu esse, mutatis accentaliter, n vero substantialiter. hoc est sit, mutatis quoad aliqua accidentia quibus, quia ista deducit ad perfectionem talem gloriosam; n autem quoad formam substantialem celestis. Nec ignis ascendet supra aereas regiones.

Replicabis: materia unius celi est diversa ipsa n est diversa specie, ac materia alterius celi: q nec materia sublunaris a celesti. Probo ista: ideo per nos una materia sublunaris est a celesti specifice diversa, quia respicit actus celestis respicit actus diversa specie ac sublunaris; sed etiam materia unius celi actus diversa specie respicit, ac materia alterius: q. t. = Dicendu nullu esse inconveniens, ideo quod materia unius celi sit diversa specifice ab alia quia qualibet sui actus formalis, similiter respicit. Quare arguis nobis fauet solum, qua noceat. quia si materia unius celi est diversa specie a materia alterius celi, potiori titulo erit sublunaris a celesti propter rationes, scilicet positas. = ad 2 dic, posse admitti paritatem, disparitatem assignando quod scilicet materia celestis actus materia celestis A sit specifice diversus ab actu materie materiali se habet respectu materie, quia ipsius n respicit ut specie diversum, specifice quemuenit alia materia, eo quod qualibet unius actus formalis respicit, similiter, materia vero sublunaris n unus sed plures actus, respicit diversos specifice ab actu materie celestis. Unde hec diversitas specifica actus formalis se habet respectu materie sublunaris, q materie celestis. *

Hic etiam inquiri solet: an materia ta ingenerabilis, q incorruptibilis sit? ad quod affirmative respondeo. q quoad 1am partem ita patet: illud est ingenerabile, cui repugnat fieri ex presupposito subiecto; sic se habet materia 1a: q ingenerabilis est. maior patet, quia aliquid generari est fieri ex presupposito subiecto. minor vero patet: quod essentialiter est ens subiectum, fieri ex presupposito subiecto repugnat: sed materia 1a essentialiter est ens subiectum: q. minor sistat ex definitione materie qua philos tradit. maior vero patet: quod essentialiter est ens subiectum, aliud subiectum ex quo fiat, supponere nequit, aliunde n ens, sed ens foret: q. tota hec ratio sistat ex dicto 2do. qui ta p. q. 46 arc. 1 quit: ad 3um dicendu quod Aristoteles in primo physicorum probat, materiam esse ingenitam, quia n habet per hoc quod n habet subiectum, de quo fit.

Nec audis probabitur assumptum quoad 2am partem: corruptio ab annihilatione distinguitur, eo quod annihilatio est per qua res in nihilum redit nihilo ipsius permanente nec ex parte forme, nec ex parte subiecti: corruptio vero est, per quam subiectum, transmutatur de una in aliam formam. Unde licet forma rei procedendo deperdat, n tamen quod erat subiectum; sed materia ta erat illius subiectum: q hec n corrumpitur, sed tota annihilatur. est. liquide ratio facta n solum probat materiam ta n corrumpi vere nec corruptibilem esse, quia repugnat corruptio illius, quod adueniente corruptione necessario permanere debet.

Dices: si materia ta ingenerabilis, q incorruptibilis foret, etiam q ipsum compositum: sed hoc generabile, q corruptibile est: q ipsa materia ta ut videtur, homine, leone, dalia: q ipsa materia. maior patet: quia compositum homini, vel materiale dicitur, quia resultat ex parte materiali, scilicet ex materia ta: q si hoc, generabilis, q corruptibilis est, etiam q ipsum compositum. = Dicendu, materiale, corruptibile, l generabile esse de genere mali, sicut extra de genere boni, immateriale, generabile, q corruptibile esse. Quare ad tm sufficit, quod aliquid compositi materiale, corruptibile l generabile sit, ut ipsum sic dicatur, quia malum ex quocunque defectu, ut tenet communis eloquium. Unde cum subiectum materiale sit, q unitum ipsius + forma corruptibilis, q generabilis, sic ipsum dicitur homo. Itaque, quia bonum dicitur ex integra causa, ideo homo, corruptibilis, q generabilis n dicitur esto ne eius materia sit. = ad 1 dic hanc esse, generabilem, q corruptibilem, quod negationem dicit, quia est malignitas naturam tota que rei entitatem affligit, materiale vero est pure affectivum. Quare potest ne homo materialis dici qui hoc nec ex quo ille tali ratione materie, qui per hoc negat, materialitatem alterius, partis. Itaque n potest dici, generabilis, q corruptibilis absolute, quia sit tm omne, quod habet. *

Dices: q ingenerabile, q corruptibile esse est de genere boni, pinde que ex integra causa; sed si materia hominis esset, generabilis, ipse homo sic ex integra causa esset: q diceretur, generabilis. Probo min. subsumpta: ex integra causa, generabilis foret, si hoc haberet ex omni parte; sed ex omni parte hoc haberet, quia materia ta, uti supponitur, generabilis esset; aliunde q ipsa anima rationalis: ex q nulla alia, sit, homine pars, esset ex omni parte generabilis. = * q ista 2a soluens: q homo, l ens creabilis potest dici ratione materie, quia creatu tota creabilis est. ista sistat quia creabile esse est predicatum pure positivum, q affectivum, quare n afficit tota rei entitatem, sicut negativum, ideo que ipsi rei sufficere valet ratione alicuius partis. *

Adhuc dicendu hominem n solum resultare ex materia, q forma, sed etiam ex illarum unione. Unde ex ista sit generabilis, licet materia, q forma sint ingenerabiles, ideo homo generabilis dicitur. = Ad 2um dicendu aliquid dici creabile ratione actionis, per quam ens esse accipit,

leo aute n accipit ens esse per actionem qua ipsum materia creatur, sed potius quia hic adhuc n ⁊teligitur ipse deus; sed per actionem generativam tracta ad totum ens. ⁊

Dicit. materia 2a est principium corruptionis: q̄ ipsa corruptibilis est. Istud pus: propterquod unumquodque tale, illud magis; sed si materia 2a est principium corruptionis, est propter quod aliud corrumpitur: q̄ ipsa corrupti debet. = 2. actus generationis recipitur in materia: q̄ ipsi tributit effectu formale genitum. = Potest dicendum ploquium illud si ita ut iacet, accipiatur, dicendum aliqua restrictione multum prodeunte. In primis quod bonitas divina creata esse, quia propter ipsa creata sunt omnia. Deinde quod ipse deus sit ipsius imago q̄ similitudo, quia ab ipso factus est homo ad imaginem q̄ similitudinem dei. Ulterius quod sit causa formalis q̄ materialis, quia est principium q̄ causa causa 2a materialis, q̄ formalis 2a. Quare solum predicata illa quae sunt apta simul convenire effectui, q̄ causae sequitur causa: convenire ex quo convenit effectus 2a. illud ploquium propter quod unumquodque tale, q̄ illud magis; in vero, quae tantum sunt apta convenire effectui. Sic se habet corruptibilitas compositi respectu cuius principium q̄ causa est ipsa materia, quae tantum ipsa est prima receptiva formae amissibiliter, ex quo aute sit prima receptiva formae A amissibiliter in sequitur ipsa materia amissibile ⁊ corruptibile esse. = Hoc tamen dicimus actus generationis habitudine dicere ad materiam q̄ ad totum ens cuiusdam denominationem tributi, cuius est capax. Quare cum ipse actus generationis q̄ ⁊teligi ponit ut generatio, dicat mutationem, ⁊ sensu respicit compositum ipsum quae denominat genitum; in 2o materiam ⁊ subiectum ipsius mutati denominando. Ex dictis ⁊sequitur materiam 2am esse aliquid distinctum a parte post naturaliter quia nullum aliud est subiectum, quod transmutatur, nec aliquod habet ⁊trarium, ad cuius exigentiam desinere ponit.

Materia est, quod n sit effectus, quod est intelligendum ordine ad effectum extra se, qui solum forma actuatur, ordine ad ipsius proprietatem, quae plures moderni sequuntur. Pater Suarez materiam 2am tribuunt. An vero sit effectus Suarez proprietatem ⁊n? sub dubio est. Pater Suarez materiam 2am dicit tale, ipse negat. Ego aute iudico materiam 2am esse originem q̄ rationem a priori esse quasi proprietatem aqua ista demanat; nec iudico tamen hoc n esse per se, sed ex materia ergo ipsas proprietates, sed ex ipsa materia q̄ducente, q̄ ipsius proprietates q̄ducit. ⁊

3a proprietas est, quod ipsa n sit cognoscibilis ratione sui, ut philus docet ⁊ Mephisus, textu 35: Cuius est materia sit ens ratione sui ⁊licet; ⁊ ipsius habeat quae tactus entitatum iudico philus esse ⁊teligendum sic: quod materia n est cognoscibilis ratione sui in debita specie q̄ ipsius, quae habet a forma. Solum q̄ ratione sui cognoscibilis est in ratione entis, q̄ speciei in ultima materia proprietas est, quod principium intrinsecum generationis, q̄ corruptionis sit, quia nihil est aliud quod intrinsece exigat generationem, q̄ corruptionem formae quae ipsa materia. n agens, quia principium extrinsecum, nec forma, quia corrupta de repugnit generationem formae ulterius, ita quae adhuc n ⁊teligitur; solum ex adiunctis metaphysicum q̄ ipsa materia principium intrinsecum generationis q̄ corruptionis erit, quia pura receptiva omnium formarum q̄ ⁊trarium fugiat. Ex iuxta una est, adhuc appetit aliquid. Sit quae satis de materia 2a. Nunc vero ad privationem descendimus quae cuius principium intrinsecum entis nalis est.

Disquisitio tertia de privatione, quae entis nalis principium est.

De privatione dupliciter valet agi, ⁊ put concipitur ad modum formae positivae, de qua satis in Logica, ⁊ put indepedenter ab ⁊tellectu significat non entitatem, seu carentiam entitatis, in quo sensu in sumitur in presenti. Privatio q̄ est ueluti quaedam carentia speciei, ex carentia se habeat quasi q̄ ratio generica, quae ⁊privationem q̄ negationem dividitur, privatio explicari solet, per quod sit carentia formae debitae, ut cecitas visus in homine. Negatio aute explicatur, per quod sit carentia formae indebitae, ut carentia visus ⁊la pisce. Quia tamen de clarius habitudinem quid sit privatio, supposita explicatione carentiae ideo prius dicta agendum. Carentia 3 dupliciter esse valet, intentionali, scilicet, virtuali, ⁊ formali; intentionalis dicitur actus intellectus representativus carentiae obiectivae; virtualis est entitas positiva inferens negationem alterius, ut irrationale inferens negationem rationalis; formalis vero, de qua disquirimus in presenti, est, quae formaliter sumit in n esse rei, ut formalis carentia albedinis in non esse albedinis.

Inquiritur q̄, ⁊ quo sumitur haec formalis carentia? Aliqui dixerunt anticipando sumere aliquod ens positivum, sic Portia Pallaucinus q̄ alii qui sententiam aliqui recentiores sequuntur. Contrarii discrepant ⁊terse ⁊amplectendo hoc ens positivum; nq alii dicunt hoc ens positivum esse ipsam rem positivam negantis per actum intellectus, seu complexum resultans ex entitate positiva negantis primo per actum intellectus, q̄ ex ipso intellectu actu; alii aute sentiunt hoc ens positivum ⁊t nihil aliud esse, quae decretum divinum efficax nolens existentiam rei, cuius est carentia. 2a sententia, quae thomistarum est q̄ fere inter omnes alios communis, docet carentiam esse distinctam ab omni ente positivo, q̄ purum nihil.

Quae opinionem sequimur: quae ⁊ quatenus ex parente Augustino, qui lib. de vita beata de aeternitate loquens, quae est carentia alicuius rei necessaria, haec habet: necio, quomodo dicamus, habet aeternitatem; tale est enim, ac si locus aliquis, qui lumine careat, dicamus habere tenebras, quod nihil aliud est, quae lumen n habere; n enim tenebras quasi venerit, aut recedit, sed carere lumine hoc ipsum est tenebrosum esse, ut carere vestem, hoc est esse nudum; n enim vestem ac cedere veluti aliqua rei motibili nuditas fugit: quae ob rem, ut quod volo, explicem, sicut potui, ita dicitur, habet aeternitatem, quasi dicatur, habet n habere. Haec ipsi divi Augustini verba.

Ex quibus ⁊: tenebras ipsum quandam carentiam formalem, scilicet carentiam lucis, ⁊luminis; sed ita ut distincta ab omni ente positivo q̄ purum nihil: q̄ carentia formalis est distincta ab omni ente positivo, q̄ purum nihil. Probo min. 2a. Augustinus habere tenebras nihil aliud

12

est, quę lumen n habere; sed hoc quod est lumen non habere, n est aliquid positiuum, sed potius est n esse aliquid positiuum, seu est esse pure nihil: ꝙ. Cui ꝙ eadē est ratio de alia quacunq; quę carentia requiritur ex prędicta ratione, quilibet carentię esse distincta ab omni ente positiuo, & pure nihil

2.ª Augustinus aliquę esse nuda n est per aliquę rę mouile, sed prędicte per hoc, quod careat uestę; sed hoc quod est carere uestę, prędicte est n habere uestę; cui ꝙ n habere uestę sit pure nihil, seu ide, forsitan, ac n habere aliquid, ideo nuditas, quę est carentia uestis, est pure n nihil. aliter enim nuditas esset aliquа rę mouilis a subiecto accedente uestę, quod est contra Augustinum. = 3: qui ægestatis habet, quę est alicuius rei necessariæ carentia, habet tale n habere; sed qui habet n habere, nihil habet: ꝙ qui ægestatis habet nihil habet, conqueritur quę ægestas, quę est forsitan carentia, est pure nihil. Prouo minor: qui habet n habere, n habet aliquid: ꝙ nihil habet. Prouo ant: qui habet n habere aliquid, n habet aliquid sed qui tale habet n habere, habet n habere aliquid: ꝙ. = Ulterius qui ægestatis habet, habet ella habet per hoc, quod habeat n habere rę necessariæ, cuius est carentia ægestas; sed ide forsitan est habere n habere rem necessariam est habere pure nihil: ꝙ ægestas, sicut & alia quælibet carentia est pure nihil. Prouo min. n habere rę necessariæ forsitan est pure nihil: ꝙ. habere n habere rę necessariæ est habere pure nihil. Ant. patet, quia hoc quod est prędicte n habere rę necessariæ est n habere aliquid. *

Deinde quatur concluo quoad omnes carentias: carentia forsitan, siue sit per modum priuationis, siue per modum negationis forsitan talis dicit esse carentia formæ positiuæ, sed carentia forsitan formæ positiuæ n est aliquid, sed pure nihil: ꝙ. Prouo min. carentia forsitan solum importat n esse formam positiuam, quę negat: & solum habet n esse formam positiuam quę negat, n est aliquid; sed potius est n esse aliquid, seu est esse pure nihil: ꝙ.

Dices: quod uera existentia habet aliquid positiuum est; sed carentia existit uera existentia habet: ꝙ. Prouo min. tenebræ ut quędam carentia; sed tenebræ uera existentia habent, ut patet ex prima Geneseos: tenebræ erant super faciem abissi; ubi significabatur tenebras extitisse ante lucis ortum & creationem: ꝙ. Ulterius conijcitur tenebras aliquas esse ex illo trium puerorum Cantico Danielis 3. Benedicite lux, & tenebræ Domino; sed quod nihil est pure & ab ipso Deo aliquę entitatis & perfectionis, n accepit, frustra inuitabatur ad laudes Deo tribuendas: ꝙ.

Ad Geneseos locum dicimus non significare tenebras uera existentia habuisse, sed ide forsitan, ac tyle lucis n esse, sicut constat ex Augustino, qui asserit tenebras esse, nihil aliud esse, quę lucis, & lucis n esse. = Ad 3m dicendum, quod in cantico inuitabatur tenebræ ad benedicendum Deo, in quatenus nomen significat ide, ac homines inuitari ad benedicendum Deo, ipsi quę laudes tribuendę, sine dum lucem uidemus, sine dum de facto cognoscimus, quia ipsum Dei uoluntas impletur, tę dum lux existit, quę dum hæc deficit, quia n deficit nisi dum Deus uult, quod deficiat

Dices 2: carentia idemtitatis tę carentia est quę lucis carentia; sed illa est aliquid positiuum: ꝙ carentia lucis ~~est carentia~~. Minor probatur: carentia idemtitatis inter Petrum & Paulum est per quę Petrus est positiue unus indiuisus in se, & diuisus a quolibet alio; sed Petrus est n est positiue unus indiuisus in se, & diuisus a quolibet alio, nisi per aliquid positiuum: ꝙ. = 2: Petrus possibilis est ide ac Petrus, ac ille, qui postea poterit; sed dum est possibilis, dicit carentiam Petri existentis: ꝙ talis carentia dicit per aliquid positiuum & non per pure nihil. Prouo hæc 3tia: si carentia diceret per pure nihil quod nihil est potest esse aliquid: sed repugnat, quod nihil possit esse aliquid: ꝙ. minor patet quia nihil & aliquid sunt extrema inter se opposita. Maior uero probatur: Petrus possibilis, qui solum dicit carentiam Petri existentis, quę nihil est potest esse Petrus existens; sed Petrus existens aliquid est: ꝙ. = 3: carentia Albedinis distinguitur a nigredinis carentia: ꝙ est aliquid positiuum. Prouo 3tia: distinctio unius ab alio fundatur in unitate, qua quælibet res est indiuisa in se, & diuisa a qualibet alia, sed unitas est pars entis positiui: ꝙ carentia albedinis ens positiuum est. *

Ad 1m dico carentiam identitatis Petri & Paulo uirtualiter sumptam esse aliquid positiuum, quia ita sumpta ide est, ac entitas positiua Petri intrinseca, & fundamentalis carentiæ Pauli. si uero talis carentia identitatis forsitan accipiatur n dicit esse aliquid, sed tale negare aliquid, scilicet identitatis Petri & Paulo, in quatenus scilicet Petrus n est Paulus, hoc autem quod est n esse Paulus, forsitan n dicit esse aliquid. Quare unitas, quę est Petro, & dicit additionem Petri a reipso, seu identitatis & ipso, quo sensu n dicit forsitan carentiam sed ablatiuam, quę forsitan dicit aut dicit distinctionem ipsius a Paulo.

Petrus possibilis esse cras, qui postea existit prima differentia temporis, licet n eodem modo se habeat quia paulo dicit actualitatem existentiæ & essentiæ, possibilis autem talem actualitatem n dicit. Vnde ipse dum est possibilis, esto nihil sit actus est n tamen est nihil actus & postea cum supponatur possibilis, ideo quia est aliquid, postea potest esse aliquid actus. ideo quia sicut carentia Petri existentis, n potest esse Petrus existens, subiecto uero habente tale carentiæ quod est ipse & Petrus possibilis, potest peruenire ad statum Petri existentis per deficiente carentia tali carentiæ. Hoc explicatur, hoc exemplo, Paries habens carentiam albedinis potest fieri albus, & tamen re ad albedinem quia adhuc albedine aduenient permanet ipse paries, atamen carentia albedinis n potest transire ad albedinem, quia ita aduenient necessario carentia deficit. = Ad 3m dico carentiam albedinis a nigredinis carentia distinguit negatiue n positiue, quia distinctio denominationem sumit ab extremis, inter quę uersatur. utraque autem carentia assignata negationes sunt. Cæterum notandum negatiue n significare ide, ac præcisiue, sed sumitur put stat pro ente positiuo pprio entis. *

Dices: si carentia forsitan formæ nihil est, erit simul cum ipsa forma; hoc repugnat: ꝙ. Prouo mai. in tali subiecto carentia formæ A ante ipsum est, quod subiecto ante ipsum formæ ipsum nihil carentiæ est; sed adueniente forma ipsum nihil carentiæ

dabur: q. Prouo min. adueniente ~~nihil~~ forma nihil carencia formæ dabur: q dabur ipsi nihilq carentia. Ans. stat quia per aduentu formæ totaliter destruitur carentia: ~~Nihil carentia igit dabur~~. ꝯtia uero patet, ide nqque est nihil carentia dari, ac ipsi nihilq carentia. = Dicendu quod aduenie forma nihil carentia dabur, q quia ipsa carentia nullo modo dabur, quia est ꝯpatibilis cu ipsa forma. n tame nihil carentia ~~dabur~~ dabur, q quia ~~significat dari~~ nihil carentia dari significat dari illud nihil, quod est ipsa carentia, cu quia cu illud nihil sit n esse formæ, dy ista dabur, nequit uerificari nihil dari n esse formæ. ante formæ uero dabur ipsa carentia, seu illud nihil, q quo stabat carentia, q quia sciebat n dabur esse formæ.

Dicit: q ante formæ dabur a parte rei ipsa carentia: sed quod nihil est, n dabur a parte rei: q carentia aliquid est. = Resp. ante formæ dari a parte rei carentia, q quia si gnificat ide, ac a parte rei n dari formæ. Sic Augustinus dicit loca aliqua habere tenebras, nihil est aliud, quæ n habere lume.

Instabis: si carentia esset distincta ab ente positiuo, da esset actu infinita, numero. sed repugnat infinitu actu numero: q sqt distincta ab ente positiuo. maior patet, quia tot esset carentiæ actu, quot entia positiua sqt possibilia; sed ista sqt finita numero: q. = Resp. quod ide infinitu sequitur q aduersarioꝝ opione, ac in nostra, quia si ponat existere entia positiua finita, uti aduersarii dicere debet, cu ab æterno hæc entia infinita n existat, ab æterno debet dari infinita carentia illaru entiu. Quod est grauissimu inconueniens q entia aduersa, q qua afferitur carentia esse aliquid positiuu: q ex illoru ratia sequitur dari ab æterno infinita entia positiua numero. Nulla est inconueniens, quia cu dicamus carentia, nihil esse, ide erit dicere non dari infinita carentia, ac n dari infinita formas positiuas adhuc ab æterno. Videat q quale sit inconueniens alabi?

Dicit: q privatio uoluntaria gratiæ inhibit homini peccatori habitualiter inimicu Deo filiu ira q indignationi diuinæ; sed ubi sqt effectu positiui: q privatio uoluntaria gratiæ inhibit in aliquo positiuo. = q: Peccatu originale inhibens in privatione uoluntaria iustitiæ originalis fuit transfusu in omnes posteros Adæ; sed quod nihil est, nequit descendere, transire di, omnes posteros: q. = Adhuc dico q homine peccatore habituale dici n per aliquid positiuu, q sed per hoc quod ipse privauerit gratia, cu illa debebat, quod ante peccator sit inimicus Deo, filiu ira q indignationi diuinæ de meretu quæ cruciatu æterni, n quat hoc esse per aliquod ens positiuu, quia magis ꝯtra uidetur, quod Deus odio habeat homine q quod est privatu illo boni, quod habere debebat, quæ ratio ipsu odiendi esse ratione alicuius entis positiui, quod potius diligi debet. = Adhuc dicimus peccatu originale transire di posteros esse ide ac privatione iustitiæ originalis in ipsos descendere, hæc quæ privatione descendere ide forliter est, ac iustitia originalis ipsis debita n descendere illos, ipsos quæ redit turpes, deformes, q maculatos, ide esse, ac ipsos retinere pulueres, q puros pulueribus iustitiæ originalis debitos in privatione, quæ nihil foret, Deus q nihilo æterna cruciatu dignaret creaturæ: Dicit si peccatu meretur quod Deus q nihilo æterna cruciatu creaturæ dignet: q. = Resp. Deus n punire q nihilo, sed q actione q defectiua faciente nihilu, ut stat ex dicto tho. dist. 34 q. unica art. 1: ad hoc dicendu, quod cu aliquis punitur q malo, quod facit, n punitur q nihilo, sed q hoc, quod facit, q sua actione nihilu; id est ordinationi defectu. Unde punitur q actione defectiua peccatu caurgte.

Dicit: privatio est causa appetibilis, qui est aliquid positiuu; sed causa alicuius positiui positiua debet esse: q privatio est aliquid positiuu: = C: in sacra scriptura, q anti patribus inueniuntur plures ꝓpones affirmatiuæ, quibus nebiecti est privatio carentiæ; sed subiecti ꝓpositionis affirmatiuæ debet stare q aliquo positiuo: q. = Adhuc dicendu primo esse causa appetibilis remotiue, n uero formaliter, aut motiue. Unde causa motiua appetibilis est ipsu bonu, de quo subiecti est privatu, privatio autem dicitur esse causa appetibilis, q quia removet ipsu bonu, unde et dicitur causa ꝓprie, q per modu removentis; bonu uero per modu attrahentis q alibi dicetur. = Adhuc dico, quod ꝓpositiones subiecti significare aliquid positiuu remotiue, q quia significat, quod subiecti habet, n habere aliquid positiuu, uti ex Augustino stat.

Seu dic privatio nq esse causa appetibilis directe, n uero directe

+ dic privationem esse causa appetibilis; directe

* Dubitabis: an q Deo detur carentia formalis carentiæ identitatis cu creatura dicta ab omni ente prædicato positiuo diuino? Resp. q Deo n dari formalis carentiæ identitatis absoluta cu alio. Oratio sic ꝓponitur: carentia formalis carentiæ identitatis absoluta cu alio oritur ex limitatione rei n ꝓcludentis alteriu perfectione; sed omnis limitatio est Deo negada: q dicitur, quod ex tali limitatione oritur. Ideo q in Deo esto carentia essentialis identitatis absoluta cu creatura, q quia ipse habet esse ꝓpriter illimitatu in omni genere, discernitur, q supereminet omni entia limitato, quolibet genere, hæc quæ carentia essentialis est inducta ab ipso ente diuino, ut excedente omne esse limitatu, quod sufficiens est ad uerificandas propositiones, quibus negabur de Deo esse planta, leone, ja. quia adhuc dy dicitur Deus n esse planta, adhuc est eminenter planta, q quia supereminet omni perfectioni plantæ. Item quia Deus infinitus est, q linea entis eminenter habet omne perfectione entis quæ diuersa est, q quolibet ente particulari, q delato. Ratio supra posita nequit, n dari, q Deo carentia formalis identitatis relatiua distincta ~~a quolibet~~ ab omni prædicato positiuo diuino, ~~quia~~ sed uirtualiter q distincta, quia ~~etia~~ illa oritur ex limitatione rei, q quæ ~~prædicata~~ n ꝓcludit perfectione prædicati positiui, a quo carentia formalis distincta esset.

Sed dices: Deus formaliter negat esse planta; sed nequit ~~formaliter~~ negare formaliter esse planta, nisi per negatiuu, q carentia formalis: q. Prouo mai: licet Deus sit eminenter planta

13

forliter tamq n est planta: q forliter negat esse plata. = Dico Deu esse plantq forliter eminenter licet n forliter idphice. Unde iter ipiq, d plata dabet carentia forlis eminentialis, ~~n tamq~~ seu eminenter, n ta mq carentia forlis forliter. si aute quis ~~dq~~ quid sit carentia forlis forliter, quidque forlis eminenter? Dico carentiq ~~forlis~~ forliter esse illq, quq dabet iter extrema, quoru unu ~~aliud~~ alteriuq perfectione emi nenter n habet, sicut extra se habet carentia forlis eminentialis. = alia uia adq replicq respondeti poterat dicendo carentiq forlis esse illq, qua unq extremq aliud forliter negat absque illius eminentia, ~~quq uero dabet~~ quado uero unu forliter aliud negat ipiq perfectione supereminendo, n dicitur carentia forlis, sed eminentialis. ℣

Dubitabit 3: an materia ta ~~tot~~ privationes habeat, quot formas n habet d habere valet? Affirmative respondeo. Ratio sic ponitur: 2° supervenit dicta privatio formq n est aliud quq ipiq n esse formq, cuiuq est privatio; ~~sed materia ta~~ q in materia ta tot privationes habet, quot formas n habet. Contrq pro: in materia ta ~~nequit tot esse formarum quota sit~~ dabit n esse formq cuiuq libet formq, quq n habet: q d dabit privatio cuiuq libet formq quq n habet. q d dabit ipia tot privationes, quot, ut formq quibq est ma teria privanda, quia privatio unius n est alteriuq privatio. aliude adueniente forma A, per quam deficit privado illius, deficeret etiq privado formq B, quq n deficit, nisi per aduentu formq B. Nec aute pudebit Ans recurrendo enthymematice: materia, ipia qua n dabet forma B, n dabit esse formq B, sed ide forliter est n dari esse formq B, ac dari n esse formq B: q in materia dabit n esse cuiuq libet formq, quq n habet.

Dices: eade relatio plurib terminos respicere valet: q d eade privatio plurib formas. = 2: duo nuero accentia n possunt simul ipia eode subiecto esse; sed privationes ~~nequit~~ repugnabit accentis: q. = Ad 1m dicimus eade relationem respicere plures tres dubitos tales materialiter, licet n forliter, ut eade paternitas plures filios respicit, cetera sub eadem ratione forli, ipia plures filii sueniut. ataque eade privatio plures formas respicere nequit, quia cu privatio n sit aliud quq n esse formq, qua privat n esse formq A n est n esse formq B: aliude, dq dabet forma A d n forma B, q nuerq foret n dari esse formq A, sicut n dabet esse formq B. = Ad 2m dicendu, accentia a subiecto de numerq, diuisionq, privationes uero n a subiecto, sed a formis, quibus priuant.

Dubitabit 4: an capacitas d aptitudo, qua subiectu habet ad formq, qua est privabile, sit pura ~~cond~~ potentia? Ad quod respondeo esse puram potentiam, ut carentia dicebat privatio n uero ali quod ipiq constitutiuq, quia capacitas illa est quid positiuq, d q dicamus privationem esse pure nihil, ideo p constitutiuo illa capacitate assignant n debemus, est tamq corradio, quide quia carentia n privatio, sed pura negatio est. = Dices: etiq negatio formq supponit capacitate subiecto ad talem formq: q ut dubitio iter negationes d privationes assignebat debet dici privationi constituere illa capacitate ad dubitionem negationis. = Resp negationi ad sumq admittere capacitate permissiue, n positiue, hoc est admittit poq subiecto ad formq absque debito d exigentia ad illq.

Disquisitio 4a de forma substantiali entis mali principio

Dari formq substantiales citra aliquos philos antiquos supponimus, quq suppositio sepe valet, tq ex ~~ims~~ incompletione materiq exigentis suq substantiale perfectq quod est ipsa substantialis forma: tq ex uaria corruptione corporu mundanoru, quia dq aliquid ponitur aliquid substantiale est, quod deficit, i nihil substantiale deficit? si tq ide substantialiter existit corruptu genitu ac erat corruptu; si tq o ~~ista~~ forma substantialis est quq corrumpitur, q materia ut supra manet quata, ~~corrupticibilis~~ sit: q dabet forma substantialis. tq sitat ex eo quod anima rationalis dabet, qua forma substantialis est ex illo Athanasii, sicut anima rationalis d caro unus est homo. Unde hoc supposito ad eius quidditatq explicandq uenimus.

Sic q muniter definitur: actus tus informativus materiq &c. seu ut alii dicut, actus tus materiq, q ea unu primo d per se sitheng; quia cu ipia materia ta ponitur substantiale sitheit. Cetera nota d esse formq partis subsistentis, d n formalis: uti dicitur ~~esse~~ essentia angeli, quq formalitas ~~materiq~~ materiq n est, sed partis ipiq habet esse subsistens, de qua n loquimur, prefata diquisitione, ideo que definitio tradita ipiq n obrepedit. forma uero informa tiua alia est quq per se n subsistit, sed que subsistens, sortitq materiq ut forma equi, alia que quq cunque ~~sit~~ materialis, alia est forma informans, quq simul est per se subsistens, ut anima rationalis, quq spiritualis d est d n sola formalitas corporis, sed etiq per se subsistens, ubi sepatur, dq est a corpore sepa rata. sit q

Dubiu primu: an forma substantialis sit tota quidditas compositi? — Aliqua notantur, d sententiq referuntur. sec. 2a.

Aliqui antiqui phili dixerut ~~ee~~ formq esse adequatq positi entiq (quidditatq, taliter quod ipia materia, quia est, ipia forma recipitur, sitq quoddaq receptaculu, d subiectu, quidditatis, sicut

Vagina est gladii receptacula; ita Alberricus, & alii. extra vero communiter omnes, ~~Ham~~ tenent compositum essentialiter adaequate ~~sibi~~ ex a materia & forma. Vndesit.

Nostra Conclusio. Sectio Secunda

Non solum forma, sed etiam materia est tota quidditas compositi. Probatur ~~exclusio~~ ex illis verbis Symboli Athanasii: sicut anima rationalis, & caro unus est homo; ita Deus, & homo unus est Christus; sed Christus Deus unus essentialiter ~~sibi~~ tribuitur non solum ex quo sit Deus, sed etiam ex quo sit homo: ergo & sic sit unus homo ex anima rationali, quae est forma, & ex carne, quae est materia, unus homo essentialiter ~~sibi~~ tribuitur ex anima rationali, & carne: & ita caro ~~anima rationalis~~, quae caro est de essentia hominis: & ita materia, quae forma est de essentia Compositi: ~~Confirmatur etiam ex D. Aug. 2. de Trin. cap. 2. ubi sic: illud pertinet ad veritatem naturae alicuius quod & ei tribuitur cum tota natura ipsius. & post pauca addit: ad veritatem autem naturae hoc pertinet, ut sit anima rationalis & caro humana.~~ ~~Videtur etiam per hoc confirmari materia individuata, & forma per huiusmodi materiam individuata, sicut de veritate humanae naturae in communi est anima humana, & caro; sed de veritate humanae naturae in Petro, & Martino est haec anima, & hoc corpus.~~ Confirmatur etiam ex Augustino cap. 19. de ciuitate Dei, ubi sic ait: homo nec est anima solum, nec solum corpus, sed ex utroque compositum: & non solum anima, nec etiam corpus est de quidditate compositi hominis; sicut de veritate humanae naturae in communi est anima humana, & caro; sed de veritate humanae naturae in Petro, & Martino est haec anima, & hoc corpus. Deinde sic a ratione probatur: quidditas tota compositi physici, non simplex physice, sed compositum esse debet sicut est ipsum compositum; sed si anima rationalis esset tota illius quidditas, haec non compositum, sed simplex physice foret, sicut est anima rationalis: & ~~non~~, quia sequeretur hominem & generabilem, & corruptibilem esse, sicut est anima rationalis, quae tota eius quidditas foret: ergo & hoc dici non potest, nec quod anima rationalis tota illius quidditas sit. Iterum sicut homo mephisice definitur per animal, & rationale sic physice per corpus, & anima rationalis; sed quia mephisice definitur per animal, & rationale tanquam per genus, & differentias, ideo ratio tanquam genus, & anima rationalis, quae tota essentia mephisica hominis: & propter eadem rationem ratione tanquam corpus, quae tota essentia physica hominis. Haec ratio procedebat, sicut & illa authoritates. Sicut enim homo physice ipsum definitur per quod sit compositum constans corpore, & anima rationali, sic Deus per quod sit compositum constans corpore, & anima sensitiua Leonina. Vltimo sic probatur: illud est de essentia physica compositi, per quod compositum sibi tribuitur esse compositi; sed sibi tribuitur esse compositi non solum per formam, sed etiam per materiam sibi tribuitur: ergo compositum esse compositi physici, non sibi tribuitur solum per unicam partem physicam compositi, sed per duplicem quae reddit compositum physice: ergo non solum per formam, quae est una pars physica, sed etiam per materiam, quae est altera pars. Probatur min.

Dices: si ex quo anima rationalis est erit tota quidditas hominis physici ipsi sequeretur, sibi ipsum generabile, & corruptibile esse, quia anima rationalis generabilis, & corruptibilis est, etiam nostra opinione hoc sequeretur inconueniens, quia tota materia ea, qua anima rationalis nostra opinione hoc sequeretur generabile, & corruptibile ipsum. = Dicimus, quod materia ea, & anima rationalis ut ibi se unitae sunt tota compositi quidditas. licet autem tota materia ea, qua anima rationalis, ut ibi se, & absolute sit generabile & corruptibile. non tamen ut unita, quod sic licuit hoc quod est esse unitum generabile, & corruptibile est. Atqui si anima rationalis tota quidditas compositi esset non esset simul cum materia: ergo non ut unita cui ipsa

Argumenta Soluuntur. Sectio tertia. =

Argues 1. Ex Doctore gentium 2. ad Corinthios cap. 4. ubi loquens: licet is, qui foris est, noster homo corrumpatur, tamen is, qui intus est, renouatur de die in diem. Sed homo, qui foris est, est ipsum corpus, quod non intus est, ~~ipsa anima rationalis~~: & licet corpus corrumpatur, permanet idem homo interior: & sola anima rationalis est de quidditate hominis interioris. = Sed contra aduersarium intellectus iacet verba Augustini, & Athanasii, scilicet one apposita. Doctor vero gentium & Paulus accipit hominem a parte principali per figuram synecdoches, quod verum est, cum anima rationalis sit hominis pars principalis, quod non tollit, quod materia etiam esse partem essentialem, licet minus principalem, ac

Argues 2: si materia ea esset essentialis, & attributiua compositi; eadem opposito physico perseuerante eadem materia perseueraret: hoc experitur ut falsum: & maior patet, quia perseuerante eadem attributo, idem attributum perseuerare debet: quod ueritas patet a paritate formae; permanente siquidem eadem opposito permanere debet eadem forma, quia illius est attributiua. Nec uero probatur illa minor primi sillogismi: idem opposito est Paulus dum senex est, ac dum infans, & iuuenis erat; sed ipsum ita senem eadem non est materia, ac erat illo iuuene minus quam dum erat infans: & eadem opposito permanente eadem non perseuerat materia. Probatur minor: Paulus discurrendo uitam ab infantia usque ad senectutem totum calorem naturalem consumit plurimam materiae partem, immo fere omnem, quam in sua generatione accepit, & loco illarum, quas deperdidit, alias de nouo adquisiuit: & ipsum ita senem non eadem materia non est, ac erat in ipso infante, quia materia talis dicitur per partes, ex quibus componitur: & quoties ita non fit eadem, nec eadem permanet ipsa materia.

Hoc est ergo quod argui summo & difficilimum, quod nobis obiici valet ab aduersariis, uarias quae fiunt solutiones, quas ipsi ab authoribus adoptatas, taliter quod fere quisque per uias uadat. Magnum itaque duplicem materiae distinguunt, unam essentialem, & primogeniam, quae homo accipit, & initiat generationis, appellatur quae minimum, quod sic quod agens naturale agit, nec actione caloris naturalis consumitur, sed semper durat: alia est materia integralis quae sunt quae partes illae, quae minimo quod sic additum non quae possit augere, minui, & consumi actiuitate caloris naturalis, quia actiuitate huius alimenti succedunt subrogatque aliae, & partes integrales materiae, quae subroggabat loco deperditarum. Caetera hoc solum non placet, quia non assignabatur ratio, quare debeat assignari illi determinata materia essentialis, quae calor naturalis agere negleat, cum sit eiusdem rationis, ac alia materia integralis.

~~Contra etiam nostram expositionem textus praeponit ea p. 9. 119 verba, in quibus illud pertinet ad veritatem alicuius naturae alicuius, quod est de constitutione naturae ipsius, & post pauca addit: ad veritatem autem naturae in hoc particulari considerata pertinet materia individuata signata, & forma per huiusmodi materiam individuata sicut de veritate humanae naturae in communi est anima humana, & caro; sed de veritate humanae naturae in Petro, & Martino est haec anima, & hoc corpus.~~

~~Vera diuisione materiae posita assert materiam essentialem esse de quidditate speciei non uero integralem: Ideo quia ista species esse Paulii subsistere ac tenere quia materia essentialis non mutatur.~~

14

Aliqui dicunt cu Burgdo materiq n detratq, sed intratq esse de essentia compositi: scilicet hanc, illam, aut aliq n uero materiq A detratis prq materia B. sic forma nuri (ut ipi dicunt) n est hanc unitas detrate, sed aliqua indetrate. = Sed ista est: licet esset compositu indetratu ipsius n exigat materiq detratq, sed detratq. Compositu uero detratu & talem talem materiq detratq petit quia cu attribuitur in esse talis permanentiq n nisi per talq detratq materiq. Nec pariter nuri arguit, quia quilibet nurus, ut a nobis dicta quæstione de nuro, habet formq detratq, quia liquidu in nuro ternario unitas A ut B & C connotatu est ipsius nuri forma. Detrata unitas sicut etiq B ut connotatu alias, ideo que de unitate C dicendu: q unitas est detrata est nuri forma. Ad. aliorq solutione detrata unitas etiq est forma nuri detrata, quq, ratione ultima licet n ratione unitatis = si auctor dicat, quod si a nuro ternario auferat tres illæ tres unitates, ex quibus stabat alias quæ tres loco ipsarum ponat, permanebit ide nurus: q ide specifice numero, ista loco unius materiq altera subrogetur. = Recte dicendu permanere eosdem nurus, formaliter & specifice, n uero numerice & individualiter.

Alii asserunt Paulu senem permanere eosdem moraliter, licet n physice, quia licet loco partis materiq alias de nouo adquirat, paulatim, hoc est perceptibiliter, quia quæ partes de nouo adueniendo, ponuntur loco præexistentiu, (ideoque) censentur esse eædem. = Sed contra est, quia Paulu senex n istis moraliter, sed etiq physice est ide, ac iuuenis, quia ide individuu est physice. Rede sequitur ex to Pno eosdem n manisse materiq quod est ista Augustinu cap. 5 de assumptione Virginis, ubi hæc habet: caro Christi, quæ in gloria resurrectionis fuerit magnificata, eadem tamen mansit, quæ ista est de Maria. Illi q omnibus solutionibus relatis ad propria peruenimus, quæ nobis aptior uidebitur, eam formiter diui thomæ doctrinæ.

Ite q. 4a p. q. 119

)) arc. 1o ad 5 loquitur ita: ad 5 dicendu, quod, sicut philus quidam dicit, quando aliqua materia perit
)) uertitur in ignem, tunc dicitur igni de nouo generari. Quando uero aliqua materia uertitur in
)) ignem præexistentis, dicitur igni nutrimi. Unde si tota materia simul amittat speciem ignis, & alia materia
)) uertatur in ignem, erit alius ignis numero. Si uero paulatim combusto uno ligno aliud substituatur & sic deinceps quousque omnia prima consumantur, ipse remanet ide ignis numero, quia ipse quod ad
)) ditum transit in præexistentem, & iuuenis est intelligendu in corporibus mixtis, in quibus ex nutrimento retinetur id quod per calorem nativu consumitur. Hæc ista dicit thomæ uerba

Ex quibus infertur ad argutu talia;
ideo quæ dicimus quod ide est Paulus senex ac dum erat infans & iuuenis, quia licet partes materiæ actiuæ
tale calorem nativum fuerint in omnes simul, sed successiue, & paulatim, taliter dum quod dum pars fit & deficit alia
subrogetur trahens quæ præexistit

Alii autem dicunt Paulu senem esse eosdem numero hominem ide quæ compositu ac dum est infans, iuuenis, quia licet aliquas immo & plures partes quæ in infantia, iuuentute habebat illæ paulatim amisit aliæ adquisitas, quæ + adquisierit trahentes præexistentes & quæ omnes deperditæ illæ nobis adquirit, ideo quæ eadem materiq cu præexistentibus constituunt ac statuebat quæ antea cu præexistentibus erat, quia ista sub eisdem dispositionibus ad ide quæ nugas digerunt. = Cætery hæc solutio in argutu n auferit, quia n est eadem materia, quæ n statu eisdem partibus; sed materia quæ est senis, n statu eisdem partibus, de illa quæ est erat iuuenis, ipso iuuene, & infante cu pluribus partibus illius calore nati fuerit iq consuptæ aliis de nouo aduenientibus: & ita quia n istis aliquæ partes materiq infantis ponit amitti. Sed potest peruenire ad senectutem senectutis quæ nullam illarum habeat, quia omnes illæ paulatim deperderet potuit alias adquirendo: & ita casu stabit senectutis ide homo numerice esse n ualet, quia n est eadem materia numerice, ac infantia erat, quia nulla tunc est pars, quæ esse talis numerice statuebatur in statu infantiq.

Illi q omnibus relictis solutionibus ad
aliq peruenimus quæ nobis aptior uidebitur quæ primo Patrono magistro sententiam habet, cu quo distinguimus, materiq essentialem & integralem: La quæ dicitur primogenea est minime quod ut materia, quod accipitur in generatione compositi a quo essentialiter ponitur & habetur; materia integralis est alia partes additæ illi minimo nati quæ ita supponit ponitis essentialiter & habitis. Unde licet partes integralis materiq paulatim decidat calore nativo, aliæ quæ per nutrimenta subrogentur deinceps infantiæ, subsistit, senectutis, ipse idem permanet homo, & compositu, quia materia essentialis nunquam deficit sed ipse durat, ac homo durat. nec calor nativ ipse agit sed solu in materiq integralis. Quidam arguit contra aduersarios etiq militat, quia quæ plures ipsorum tenent animam perfectorem animalis & plantarum diuisibilem esse. Unde plures ipsius formæ partes ponit amitti, aliæ quæ de nouo adquiri, quia augeri, crescere, & diminui ualet. q forma est de ipsorum essentia, & si est, n permanet ide ponitis.

Cætery dicas: licet solutio arguti soluat, ipsa datur tamen in principiis falsis, quia nulla apparet ratio, cur materia distinguи debeat essentialis & integralis, & si datur, assignari debet, ne solutio ut pure subtilaria excludatur. = 2: quia illa materia, quæ dicimus essentialis essendi rationi est, ac integralis: q si ista calor nativ agere ualet & defectibili esse potest, cur n prima? Aliter enim diuersæ rationis erit. = 3: illud minimum male aliquod prædicabile intrinsecum habet rationem essendi differat a materia integralis & nulla? si ita q intrinsece n potest, & defectibili esse per quæ durare, & ipsius ponitis durat. & solu per accens durat. si ita & diuersæ rationis erit ac materia integralis, quod uidebitur falsum, cum sub eisdem dispositionibus ac est integralis materia. = 4: adhuc ex solutione sequitur n esse ide ponitis eosdem quæ hominem qui senex, ac dum erat infans. & nulla est: Probo any: dum erat infans erat homo ponitis ex dicta materia integrali, ac dum est senex: & ista senectutis est dicta ponitis quia dicta est
)) hæc id a quo componitur. = 5: dicunt thom. 1a p. q. 119 arc. 1o quit: si tota materia simul amittat, pe
)) cia ignis, & alia materia conuertatur in ignem, erit alius ignis numero. Si uero paulatim combusto uno ligno aliud
)) substituatur, & sic deinceps quousque omnia prima consumantur, ipse remanet ignis ide ignis numero, quia
)) ipse quod addidit, transit transit in præexistentem, & iuuenis est intelligendu in corporibus mixtis. Hæc

Anglicus doctor expresse tradit solutionem quam supra recitimus de eo, quod eadem materia permanet, ut ait, alio spiritu, dum paulatim spiritus partes transmutatur, quia alius de novo adueniens, & pregressus transeunt.

Ad 4m dicimus solutionem a nobis traditam non esse verisimilem, sed ipsam met rationem ad hoc non sufficere, quia contra rationi videtur, quod Deus omnium rerum gubernator, & illarum que quotidie habent, talem naturam materiam dederit ut una magis res calori tali resistat quam altera. Dicit videmus quod una homo magis quam caro calori resistat, quia hoc ad munus sui exercitii sic & semper, ac forma alicuius compositi durat exigit etiam quod subiecta ipsius seruentur. Quare recta ratio dictat, quod esto aliquis materia partes calore naturali deficiat ab aliquo composito, dum tamen eadem forma talis spiritus durat, debet alias omnino alia materia, quam non deficiat sed cum eadem forma seruetur, hanc quam exercitia uocamus, & primogeneam, accepta in primo generationis instanti.

Ad 5m dicendum illam materiam exercitiam non esse eiusdem rationis, sed diuersam quia primogenea & exercitii alia quam integralis, quia quam instituta, ut cum ipsa tanquam cum exercitiali subiecto conseruetur forma. Per quod ad 5m patet, scilicet aliquod predicatum intrinsecum habere, ratione cuius differat ab integrali, sicut etiam homo exercitialiter differunt a materia carnis. Si autem quaeras quod dicitur tale predicatum intrinsecum? Dico breuiter, ideo, quod ex se ita instituta, ut ipsa seruetur forma, cuius generatione fuit accepta talis materia. Licet quia integralis materia sit sub eisdem dispositionibus ac exercitia li, ex hoc non sequitur eiusdem rationis esse, quia esse sub eisdem dispositionibus quoniam sit materia ad eadem forma ad quam exercitialis materia est. = Vel dico esse sub diuersis dispositionibus, quia integralis est sub dispositionibus similibus permanente eadem forma, exercitialis autem est sub dispositionibus similibus eadem permanente forma. *

Ad 6m dico eadem homine idemque spiritu esse esse exercitialiter, licet non sit idem integraliter, quia ex parte materiae integralis diuersa est. = Ad 6m dicendum, quod dum partes materiae ignis Ω non simul assumuntur, sed paulatim, permanet ignis A, quia aliquid huius materiae permanet praeexistens, quod dicimus quasi per ac forma ignis A, durat, dum uero dicit quod si tota materia simul deperdat amittat speciem ignis & alia forma quam non sit ignis forma, tractat, hoc alius de novo ignis ponitur, aduenit quae alia alia materia exercitialis, quia quae qualibet detracta forma ignis seruatur, propria & detracta materia exercitiali. licet quae ultimum uerbum uideatur asserere eiusdem numero ignem permanere, esto omnia propria materia, quam antea erat assumpta dum modo paulatim fiat, hoc est, intelligendum de omni eo quod ad materiam integralem pertinet, non uero ad exercitialem.

Dices: eadem uero forma seruari valet sub una, & alia materia & quod eadem permaneat forma, hoc non patet, quod materia eadem esse debeat. Probo any: eadem materia potest transire de una in aliam formam: ergo & forma de una in aliam materiam. Probo sequela, magis dependet materia a forma, quam ita ab ipsa materia: ergo si materia A quam erat sub forma B potest seruari sub alia forma a forma B, multo magis forma B quam erat in materia A. = R: forma materiae diuisibilis nutriri valet taliter quod partes de novo adquirat, aliae quae deperdat actualitate naturali caloris: ergo non permanet in uiuente sensitiuo eadem forma, sed ipso mutabitur: ergo nec eadem permanet materia. *

Ad 1m dicendum quod materia ita est apta receptiua formarum, omnes quae formas appetit. Unde quamcunque recipit, similiter recipit, in quam potest transire de una in aliam ut dicit, dum una corrupta aliam recipit. At uero forma appetitu ad omnem materiam non habet, ideo quae de una in aliam regulariter transire. Quod autem materia magis a forma dependeat, quam forma ab ipsa materia hoc est quia materia est perfectibilis per formam non uero extra. ~~Nec materia A Ω: magis dependet ab una forma quam ab alia, sed~~ nec quia ab hac detracta dependeat ad sui conseruationem. = Ad 1m dico quod hoc, illo unum perfecto & detracto est distinguenda forma quoad exercitia & quoad integralia: & sensu permanet ~~forma eadem~~ eadem forma, ut aiunt dum Viuens deficiat quoad alia uero, quia non est de essentia unius potest deficere augeri, & minui, quin unus deficiat. *

Dices: materia quam dicimus exercitialis, quae informata erat anima rationali Petri, potest transire ad esse informatae ab anima rationali Pauli: ergo non semper durat, sed ipsa nec talis spiritus est ut ipsi calor naturalis agere non possit. Any patet exemplo aliquarum nationum quae ita barbarae fuerunt ut homines deuorarent, ipsi quae sui alimenti repentinum sic de Armenia & aliis nationibus quae, ut in nouo mundo referebatur, historiis accidere, quemadmodum illa prouincia esset fide catholica illustrata. Idem quae narrat Iosephus lib. 4 belli iudaici euenisse in desolatione Ierosolimitana. hoc idem euenit in famis Calagurritana. Ex quibus experientiis patet materiam hominis deuoratis non solum integralem, sed exercitialem trahere, subitoque deuoratis, praesertim si totus ipse deuoretur & alimenti alteri deseruiat, ut plurimum sequi & sequi valet. Constat etiam quod homo in mare demergitur, & piscibus deuoratur. ista autem qui ne ab aliis ista deuorati resurget idem, quia tuditii non tamen ex eadem materia, quam habebat, praesertim quia omnes resurgent in etate plenitudinis Christi.

Aliqui ad regulam soluendo ad hoc tradita dicunt materiam exercitialem non trahere, subitoque deuoratis, sed tota integralem. Cetera dum illa non homo totaliter deuoratur & ipsi alteri deseruit, requiunt non ipsi deseruire materiam exercitialem, nisi deuorati, quia est pars exercitialis hominis adaequate ipsi. tum quia illa materia exercitialis sub aliqua forma esse debet non sub alia, nisi sub illa, quae est, deborata, & carnes humanas uescere. Quare dicunt materiam exercitialem Petri Ω. nunquam deficere posse nec desinere esse sub forma Petri usque dum Petrus de ista fiat, quia est propria & exercitiale subiecta talis formae. Unde semper, ac anima rationalis Petri permaneret unita, debet tali materiae exercitiali Petri. Si tamen Petrus deficiat, ut contingit, dum deboratur, & piscibus,

l ab alio homine uel uersibar, tpe illa materia ecclialis transiet, ad esse materiq alterius hominis, pci
cip n ecclialē, sed integralē. D dy Petry de qui fuit deborabar, recurgat, assumet eadē materiq ecclialē qua
fuit j alio homine. D nc j reuiuiscentiā unuiquique suq propriq materiq ecclialē accipiet de integrali aute
Deus suppedit. l auferendo abilli, qui magnq mollij d gradatatij iyt, habet qđ corpus superexcedat, ut
j alijs minoribus reponat, l illq materiq ex alia parte pūdendo. — Aliquid dicit, qđ eadē, omnes reuiuiscentes
2y maxiq zplete, debito adueniq perfecte, quia omniq licet quer mortuus
tegrali Pauli; sed hoc repugnat, ꝛi uera iyt dicta: q. Prouo min. materia ecclialis est diuersq rati
one, a materia integrali: q eadē esse nequit ecclialis d integrali. = Resp. materia ecclialē esse diuersa
rationi, ab illa, quā omnimode est integralis, n uero abilla, quā licet sit integralis respectu Pauli, est
ecclialis respectu Petri. ℣ 2 dic materiq illa quā j Petro ecclialis erat, mutari dy transiit, Paulo, D nc ipso
fieri integralis. — Poterat etiq dici ad replicā supra apposita materiq ecclialis Petri nyquq trahi ad esse sub
forma Pauli tquq integralis; sed j casu, quo Paulus Petry decessit, ipse qđ alatur, 2y solu materia integralis Petri
transiit j aliq illa uero quā ecclialis erat j Petro ponitur sub alia forma de nouo genita ~~sub etiq~~ respectu
cuiusq etiq materiq ecclialis est. ✱

Arguy 3: id ~~est~~ est de quidditate spūalis quod est ipsius substituy; sed unicuiq forma
est substituy spūalis: q. Prouo min. id est substituy spūalis quod ipsius diuisiuy est ey substituy. D diuisiuy
huy idq ijt; sed diuisiuy compositi est tqty forma: q. Prouo min. homo Vg. ut tale spūalis phisicy est
per aiaq rationalē tqty distinguitur ab equo: q. = Resp. substituy per modū differq esse diuisiuy ut quo
quod uero est substituy per modū generis, n est diuisiuy nisi ut quod. Vnde ey aiaq rationalis ~~sit~~ sit
ueluti differa phisica d materia ueluti genus (quia sicut homo mephice definitur per animal, tqquq per
genus mephicy, d per rationale, tqquq per differa, ita mephice per corpus d animq rationale) ideo sola aiaq
rationalis est diuisiuy ut quo, ~~corpus~~ materia autē est ratio sustinendi. D nc n est diuisiuy nisi ut quod
ut actuata, d determinata sicut potest ne dici propriy operationis ut quod. ✱ 2 dicitur iter esse pure diuisiuy
huy, d materialiter, d esse ~~diuersiuy~~ diuisiuy per modū differq, assumendo materiq hominis esse ipsius
pure diuisiuy materialiter ab equo, ~~sed~~ aiaq uero rationalis diuisiuy forte, d per modū differq. ✱

Dubiū 2y: an formq celestes, d elementory in prima ~~Arguy 4.~~ verij productione fuerint educte ex poa materiq?

Aliqua sunt notanda, sententiq que referendo. Sec. 1a.

Antequā perueniamus ad puncta difficultatis, notandū quid sit eductio? Vbi d nc sumiter definitur
educto extij ex aliquo presupposito subiecto ~~ad ipsius entis huiusmodi~~ Vnde tale subiectū presupponitur ad
ipsū fieri entis, ocurrit per modū causq materialis. Creatio uero, ad diuisionē eductionis, est productio
rei ex nihilo facta. Quare n fit ex presupposito subiecto per creationē. ~~d~~ eductionē d exigitur, quod
forma materialis ex materia educta ab ipsa dependeat in fieri, esse, ✱ seruari; j fieri, quia materia
exercet causalitatē causq materialis ad ipsā formā j fieri, j suo esse ~~quia~~ d seruari quia 1a dependētia
2q infert d ista dependētia j operari. exigitur q'dā plex actio saltē virtualiter ad productionē materiq, d educ
tionē formq, quia illa debet j teligi ig educta immo creata aliqua priuitate saltē naturq, ad ipsā formā
eductā, ey ista producatur per eductionē ex materia presupposita.

Quomodo autē forma j teligatur educta ex
materia, seu quomodo antea strineatur j ipsa, ut possit ex illa deduci est pulq explicari difficile; aliqui
enim ghecii dixerunt formas esse in materia occultas, ueluti est in uagina gladius, d per eductionē ipsas mani
festari. Cateri hoc est j materia ponere actu infinitas formas, d diuersas, d contrarias, d spatialiter, ey finitq possit
educi ex poa materiq, d ex illis aliquas j diuersas, d contrarias. Alii asserebat formas esse j materia 2y gradus
communes, postea que ex ipsa educi 2y gradus specificy, quos ~~nec~~ deinde modi sequitur auxiliū, sed j pugnatur,
quia hoc est dari actu j materia actu forte, d formaliter ante formā productionē, quia materia n habet nisi
a forma ig producta. Quod ex predicto modo dicendi hoc sequatur patet, quia licet actu n sit j materia ante
eductionē forma 2y conceptū specificy tali formā est tamē 2y conceptū generici formā sed hic est conceptus
actu formalis, d formaliter precise j ratione actu forte, d formaliter, licet n j ratione talis: q.

Etiq ex dictis im
pugnata manet aliory opio, asserentiū formas esse j materia ante eductionē 2y non esse j actuatas, d perfectas
quod per esse etiq explicabat, licet n esset j ipsa materia 2y esse spūale, d existentiā. Liquidē antequā producatur
forma n datur ipsius esse nec spūale, nec ~~spūale~~, aut j coactum: q. Any statim quia esse j coactum, d spūale
formq, solu j teligitur dy ipsius fieri j teligitur; sed hoc unice j teligitur dy j teligitur ipsa producta: q ante educti
onē per quā producitur n j teligitur ipsius esse incoactum. = 2: illud esse entiū formā, l j teligitur j materia
ut j poa ut sit l j teligitur actus ig actus esse j illa? 2y unice quat formq esse posuit, ut exire patet;
d 2y est falsū, quia forma, ante quā producatur, nullū esse actuale habet, nec entiale, nec existentiale.

Hii d opio
nibus ut aliis repetatis d relictis, appono authoritatē diui thomē, ut j teligatur quid sit forma ex materia educi
quomodo que in ipsa antea strineatur. Antiquus doctor 1a p. q. 30 arc. 2 ad 1um dicendū, quod actus extrahi de
poa materiq nihil aliud est, quā aliquid fieri actu, quod erat in poa prius erat in poa. D de spiritualibus
huy creaturis arc. 2 ad 8 j quit: fieri formarum n subiectū est 2y quod materia, j subiectū reducitur de poa
in actū, d hoc est formā educi de poa materiq absque additione alicuius extrinseci

Quare forma educitur ex
materiq poa, j quādū ipsa fit actus quā antea tālis erat j poa materiq. Vnde per eductionē formq materia
reducitur de poa ad actū formā, quā forma antea j materia erat n actū, sed j poa. Vnde ipsa forma

quia fuit prius
potuit illud idem
huy ad ipsā habet

tenet, fuit uir per
fectus j debito. — Alii
uero tenent plures ma
terias j aliquibus ee
positas, d ali
is extrahendas.

aliqui dicunt j diuersitatē
omnes reuiuiscentes 2y ma
teriq zplete, debito ad
uenio perfecte, quia omn
licet quer mortuus esset f
uir perfectus in debito:
Alii uero tenent partes m
terias, aliquibus esse per
tractas, j alii uero extra
das

Quare ipm fieri materm formm eductm a matura dependet, sicut cui ipa forma ntm esse habet dependm a materia, qua subtatur nic dicit effectm ex ipa materia et dependm. Unde forma ex materia poa educi explicari solet, per hoc qd fieri formm, sit ntm dependia ex materia.

quod per eductionem producitur, duplicem habitudinem dicit, unam ad causam productivam, qua mediante, et qua mediante, tamquam ex quo et post quam. Sicut forma, materia mediante, tamquam causa intrinseca, et ex qua; causa productiva vero tamquam causa extrinseca et a qua. Quare ipm fieri formm eductm a materia dependet: huiusmodi enim esse habet dependens a materia, qua subtatur, sic dicit effectum ex ipa materia et dependens. Unde formm ex materia poa educi explicari solet, per quod fieri formm sit dependia ex materia. Nec obstat dicto fieri materm. Dicit ex dicto fieri materiam esse formam perfectiorem, quia forma ipsa ut causa mediante. Resp. materiam ratione causae materialis formae esse aliquatenus perfectiorem formam, quia omnis causa ratione causae aliqua tenus perfectior esse debet. Quod non tollit ipsi, et absolute imperfectiorem esse. Sic actus intellectionis, in quod intellectus actuat perfectior est illo, ita quae perfectior esse causa intellectionis, dicit de aliis quibusdam. Nec ex eo quod materia dependeat a forma sequitur ex illa educi, sicut ista a materia dependens ex illa educitur, quia non est eadem unius, ac alterius dependentia: liquide materia dependet a forma ratione actus ipsi ad certum speciem determinati, non vero tamquam a subiecto ex quo sicut ens ista se habet forma.

Dicit: forma dicitur esse in potentia est forma positive; sed quia sic est indistincta a sua causa: et quia sic est distincta a causa materiali et effectiva; sed causa materialis illius est distincta ab effectiva: et forma positive a seipsa, quia forma positive quia eadem est causa materialis est distincta a seipsa quia est eadem est effectiva. In primis argumentum quod quilibet effectus positive esse distinctus a seipso quia quae non solum sustinetur omnipotentia verum etiam causa particulari creata; sed haec est distincta ab omnipotentia: et etiam ipse effectus a seipso. Quare dicendum quod ens effectus positivi positivitate extrinseca sit ipsa met causa, non est inconveniens quod ipse quia positivi positivitate extrinseca derivata a una causa distinguatur a ipso quia positivi extrinseca positivitate derivata ab alia causa quia hoc est idem ac dicere quod causa materialis quia materialis quia sustinet effectus non esse eadem causa, ac effectus adhuc quia sustinetur eadem effectus.

Nunc vero pergimus ad dubium supra positum de formis caloris, et elementorum quod oritur, ex quo in tota mundi institutione subiecta caloris, et elementa non processit tempus praedicta ad formas caloris, et elementorum, ideo quae dubitatur, quales formae eductae fuerint de potentia materiae, vel non? In scholia tenent tales formas fuisse eductas in tota mundi institutione, ita Vazquez, Molina Rubio, et fere omnes alii recentiores. Suarez tamen sentit formas caloris non esse eductas, esto fuisset forma elementorum omnes alias sublunares. Haec tamen opinio, non a Suario, sed ut ab aliis supra relatis ponitur, recipitur quia plures ex nostris et fere omnes sustinet, quod licet fuerint eductae, potuerunt tamen esse creatae. In scholia Thomistarum est, qui defendit formas materiales praedictas fuisse creatas. Sit ita

Nostra conclussio sectio 2a.

Formae materiales caloris et elementorum in tota mundi institutione non eductae, sed creatae fuerunt. Probatur conclusio ex illo primo Genesis: in principio creavit Deus caelum et terram: sed neque caelum aut terra dicitur creata, quia ipsorum formae sint creatae: ergo non eductae, sed creatae fuerunt. Minor patet, quia cum esse aliquam rem creatam sit de genere boni respectu huius quod est generari, quod peculiariter valebit de genere mali respectu primi, ideo sibi debet esse ex aliqua causa. Quare ut caelum aut terra creata dicatur, hoc esse debet sibi omne quod habet.

Dicit: si ex verbis praedictis sequitur caelum et terram esse creata proprie et stricte, etiam homo erat sic creatus, immo et cetera animalia; sed hoc non dicimus, nec dicere possumus: ergo. Resp. Quod licet scriptura dicat minor patet, quia scriptura dicit, quod Deus creavit hominem et cetera animalia. Non dicit quod Deus creavit hominem et pisces, sed hominem de limo terrae, et cetera de aquis. Unde colligitur quod ly creavit non proprie et stricte est accipiendum, sed large, ita scilicet quod eduxit. Liquide creare est ex nihilo sui aliquid, est ex limo terrae et aquis, ita non fit ex nihilo. Ly vero dicitur quod creavit caelum et terram, non ignificatur hoc esse ex aliquo praesupposito subiecto.

* Dicit: ex quod forma alicuius compositi sit creata non sequitur ipsum compositum esse creatum, ut sit homo: et ex quo ipsa non sit creata non sequitur compositum non esse creatum. Sicut ex quo compositum sit creatum non sequitur forma creata esse quia ex quo sit genitum caelum compositum non sequitur forma genita esse. Respondeo vero ut dicendo et negando sit quia esse creatum est de genere boni. Unde debet esse ex aliqua causa. Propterquod non sequitur compositum esse creatum, ex quo aliquid ipsius sit creatum, esse vero genitum est velut de genere mali respectu esse creati. Quare ex quocunque defectu iunctum. *

Ulterius probatur conclusio ex clementina unica de suma trinitate, ubi definitur, quod Deus utraque de nihilo sibi creaturam spiritualem et corporalem; sed per creaturam corporalem caelum et terram intelligitur: ergo.

Nunc vero probatur conclusio a ratione: eductio formae ex potentia materiae fit per transmutationem subiecti de non esse formae ad esse formae; sed in mundi institutione in subiecti caloris et elementorum haec non fuit transmutatio: ergo nec talis eductio. In primis maiorem quo ad 1am patet ex S. Thom. in loco supra allegato de spiritualibus creaturis art. 2 ad 8. et 1a p. q. 90. art. 2 ad 1um dicit forma educi de potentia materiae. Ly quod materia, subiecti reducitur de potentia ad actum ipsius; seu forma educi esse idem ac aliquid fieri, actu quod prius erat in potentia scilicet materia: et per eductionem fit, per quod subiecti quod prius erat in potentia reducatur de potentia ad actum ipsius formae, sed idem forte videtur esse reduci de potentia ad actum formae, quod prius erat in potentia ad formam, aut transmutari de non esse forma

ad esse ipsius: q̃ minor p̃uatur: ꝺ subiectꝰ esse tꝫ ꝓpa ad forma, et ~~esse~~ ꝓpia n̄ ē esse forma
sed tꝫ ꝓp̃ adilla: q̃ reduci de ꝓpa ad ipsius actꝰ et mutari de n̄ esse forma ad esse ipsius. Nec
uero ꝛa illa minor ꝓmi ꝓbatur: ꝗ ta mydi ꝛstitutione subiecta elementoꝝ, deꝯtoꝝ n̄ extiteruꝫ
paliquo ꝓtꝫ anti ad formaꝫ coꝝ, delementoꝝ: q̃ ipsii n̄ fuit trꝫmutatio de n̄ esse formaꝫ ad esse
sub tali forma. Ans supponitur ab aduersariis, aliter enꝫ exisꝫret illo instꝫ sine aliqua forma
contra ꝓbatur: sit talis trꝫmutatio eiusꝫ, trꝫiuꝫt de priatione forma qualis est n̄ esse formaꝫ ꝓtꝫqua
a tro aquo, ad ipsaꝫ formaꝫ tꝫqua ad tru ad quꝫ; sed ut sic trꝫiuꝫt deberet existere p̃initꝫ anti ad
formaꝫ cꝫ priatione formaꝫ: cꝫ q̃ n̄ existꝫt p̃ aliquo instꝫ qꝫ ad formaꝫ, trꝫiuire nequiuꝫt de priatione
formaꝫ ad esse formaꝫ. minor ꝛstat; alicui deꝫ trꝫiuire de priatione formaꝫ existꝫ ꝓcdꝫ ꝓtꝫ mutabilis
cꝫ forma, tꝫ quia quod ꝓtꝫ ꝓcdꝫ mutatur de uno ꝓ alio tru, ꝓtꝫ qꝫ q̃ mediato erat ꝓ tro aquo
ꝓxi mutatur. Unde qui nyꝫ per gratiaꝫ iustificatur, trꝫit quꝫ de priatione gratiaꝫ ad ipsaꝫ gratiaꝫ
sinstꝫ qꝫ erat sub priatione gratiaꝫ.

tꝫqua datur ꝓtꝫ ecclꝫ coꝝ, delementoꝝ

Dicaꝫ ex nostro illustrimo Moneda aduersa eductionem ꝛsufficere trꝫ
mutationem mephysicaꝫ ꝓ physicaꝫ aute neceꝛiaꝝ n̄ esse. trꝫnsmutationem physicaꝫ dicit ipse, ꝓponere ꝓ li
quo priatio ꝓ quo, ꝑ ꝓpriam priationem formaꝫ in ipsa materia: ut actꝰ materia est sub forma A ꝑ cꝫ priam
tionem formaꝫ B, ꝺ ꝓ illo ꝓtꝫ sequꝫ mutatur de priatione formaꝫ B ad ipsaꝫ formaꝫ. trꝫnsmutatio autꝫ
mephysica, ꝛ ipse, n̄ ꝓponit materiaꝫ cꝫ priatione formaꝫ ꝓ aliquo illo ꝓtꝫ anti, sed ꝓ aliquo ꝓriori
a quo naꝛꝫ ꝓtꝫqua.

Sed ꝛsolutio ex duplici titulo ꝓpugnatur ꝗ sic: eductio formaꝫ ~~ex~~ ex materia
exigit trꝫmutationem physicaꝫ: q̃ si hoc locꝫ n̄ habet ꝗ coꝝ, delementoꝝ, nec eductio. Probo ans: per
eductionem formaꝫ ex materia ita reducitur de ꝓpa physica, ad actꝰ ꝓpriaꝫ formaꝫ: q̃ trꝫnsmutabilis physice
Ans patet quia reducitur de ꝓpa ꝓpria materiaꝫ ad actꝰ ꝓpriaꝫ formaꝫ physicaꝫ, ꝓpa uero materiaꝫ ꝓpria
est physica, sicut actꝰ formaꝫ ꝓpriaꝫ physicaꝫ est. ꝛstia uero illa ꝛstat, quia reduci de uno tro physico ad aliꝫ
physicꝫ est ~~re~~ physice trꝫnsmutari. ꝛ ꝓpugnatur prędicta ꝛsolutio, quia repugnat materiaꝫ ꝓponi cꝫ priam
tionem formaꝫ tꝫqua ꝑ aliquo priori a quo ꝺ ꝛsistꝫ, quia est ꝛponi ꝓcdꝫ ꝓtꝫ priationem formaꝫ cꝫ ipsa
forma. sequitur illicꝫ priꝰ a quo, ꝗ ꝛsistꝫ, ꝺ posteriꝰ etiꝫ ꝗ ꝛsistꝫ. quo ꝗ ꝛsistitur forma quę educitur,
ꝛyt eiusꝺ instꝫ, sicut ꝛsistit ꝓcdꝫ instꝫ plura regna ꝗ ꝛsistere, hoc n̄ tollerꝫt illa plura regna pertinere ad
idꝫ instꝫ; repugnat autꝫ, quod ꝓcdꝫ ꝓtꝫ reali coniuꝫgatur extrema repugnantia, ꝺ ꝛ ꝛ oppoꝝta sicut
ꝛyt forma, ꝺ cuiꝫ priatio; ita ꝺ aliqꝺa uita, ꝺ mors poꝝꝫt coniugi

Notꝺy ꝺ quod subiectꝰ ꝑ illo ꝓriori n̄ dicit forꝫ, sed ꝛpositionem ꝛ tꝫ ex hoc ꝛequitur ꝺicere forꝫ n̄ habere

n̄ esse illo priori a quo, ꝗ quꝫ illo priori adue n̄ ꝗ ꝛsistere forma. Unde est quasi priatio ꝗ ꝛsistia
quia idꝫ est ꝛ ipse ꝗ ꝛsistꝫ n̄ esse formaꝫ illo priori, ac illo priori ꝗ ꝛsistꝫ priationem formaꝫ ~~=~~ sed ꝛtra
est, quia n̄ est idꝫ, immo est ꝛpme ꝺicere: ꝛ ꝗ ꝛsistere illo priori formaꝫ: q̃ illo priori est priatio
ꝺet priatio formaꝫ, quia cꝫ formaꝫ alio posteriori a quo eiusꝺ instꝫ, ꝛequit ꝗ ꝛsistere; n̄ tamꝫ corꝛpondet
corꝛpondere formaꝫ, ꝺ eiuꝫ priatio. Quare n̄ ꝗ ꝛsistere n̄ esse formaꝫ priatiue illo priori, sed ꝓcedine
ꝗ quꝫ n̄ ꝗ ꝛsistere esse formaꝫ nec eiuꝫ priationem, sed ab utroque ꝛubiectꝰ illo priori ꝓcꝛcidit. ~~=~~ ꝛ quꝫ
natur: quia ad eductionem exigitur priatio physica, ut ex supra dictis ꝛstat. ~~=~~ ꝛ quia priuatio neceꝛ
rio physica esse ꝺebet ꝺ n̄ pure ꝛtionaliꝫ, quia n̄ ꝺicitur priuatꝰ forma, quod ꝛ ꝗ ꝛsistere cꝫ forma,
sed quod re uera n̄ habet formaꝫ, quaꝫ ꝺebet habere. ✱

Argumeta ꝛsoluuntur. Sec. tertia

Argum 1: forma illa, quaꝫ a materia ꝺepeꝺet in fieri, educitur ex ꝓa materia; sed forma cꝫlestis, ꝺ ele
mentaris ꝺepeꝺit ꝗ fieri habuerꝫt ab ipsa materia: q̃ ex ipsa ꝺe educta fuerꝫt. maior ꝛstat ideo
cuiꝫ ama rationalis n̄ educitur ex materia quia ab ipsa n̄ ꝺepeꝺet fieri. Probo min. forma, quaꝫ a
materia ꝗtuo esse ꝺ ꝛseruari ꝺepeꝺit, etiꝫ ꝗ fieri ꝺebuerꝫt ꝺepeꝺere ꝺebꝫt. sed forma cꝫlestis ꝺ elementaris a materia
ꝗ esse ꝺ ꝛseruari ꝺepeꝺit: q̃ ꝗ fieri. maior ꝛstat, ꝗ fieri ex uerbis diui tho. qui 1a p. q. 90 arc. 2 ꝗ corpore
arculi ꝺicit: hoc modo alicui ꝛpetit fieri, sicut ei ꝛpetit esse: q̃ cui ꝛpetit esse cꝫ ꝺepeꝺentia a materia, ꝛi
ꝺei ꝛpetit fieri. ꝓꝫ quia, utipse anticuꝫ ꝺoctor ait, ꝓcdꝫ ꝛ ama rationaliꝫ per ꝛ ipsaꝫ habet esse subsistens,
per creationem fit; sed formaꝫ cꝫlestis ꝺ elementaris n̄ habet esse per se subsistens: q̃ n̄ fiuꝫt per creationem, etiꝫ
etiꝫ: quia ama rationaliꝫ quoad esse n̄ ꝺepeꝺet a materia, sed ut per se ipsa subsistens, n̄ fit ex materia
q̃ li alię formę prędictę quoad suum esse a materia ꝺependꝫt, fiuꝫt ex illa. ✱

Rep. adꝰ ꝺistinguo mai. quaꝫ
a materia tꝫqua a ꝛubiecto ꝗuo ꝺepeꝺit, nego; tꝫqua a ꝛubiecto ex quo ꝛcdo mai. ꝺ ꝺistinguo min. ꝺepeꝺ
etiꝫ ꝗ fieri habuerꝫt ab ipsa materia tꝫqua a ꝛubiecto ex quo nego, tꝫqua a ꝛubiecto ꝗuo ꝛcdo. Quare forma
ꝺistinctꝰ a materia ꝺepeꝺere ualeꝫt ꝗ fieri esse ꝺ ꝛseruari. ꝛ tꝫqua a ꝛubiecto, ꝗuo, ꝗ quꝫ ꝛilicet forma
n̄ fit nec ut, aut ꝛseruatur, nisi ꝗ materia. ꝺ ꝛ forma cꝫlestis ꝺ elementaris ꝺependꝫt a materia quod
n̄ ꝛufficit ad eductionem ad quaꝫ exigitur, quod forma a materia ꝺepeꝺat ꝗ fieri esse ꝺ ꝛseruari tꝫ
quaꝫ a ꝛubiecto ex quo ꝛ trꝫnsmutato de ꝓa ad actꝰ, quod n̄ habꝫt formaꝫ prędictaꝫ. Ama quę rationaliꝫ
n̄ ꝺepeꝺet a materia nec tꝫqua a ꝛubiecto ex quo nec ꝗuo quia ꝛpiritualis est, ꝺ per se ꝛubsistens. Unde
potuit fieri esse, aut ꝺ ꝛseruari, qui sit ꝗ materia. Quare n̄ educitur ex ꝓa materiaꝫ. tota doctrina tꝫ
dicta ꝛequi ꝛxpto explicabitur: imago ꝺepeꝺet a coloribus, tꝫqua a ꝛubiecto ex quo ꝗ fieri esse ꝺ ꝛseruari,
quia fit ex coloribus, quia tamꝫ n̄ potuit fieri esse ꝺ ꝛseruari nisi ꝗ aliquo ꝛubiecto, ideo ab illo etiꝫ
ꝺepeꝺet tꝫqua a ꝛubiecto ꝗuo. Ex dictis ꝛstat ad uerba diui tho. ꝛilicet, uery esse formis cꝫlesti
bus, ꝺ elementaribus ꝛpetere fieri, sicut ei ꝛpetit esse.

Quod additur de ama rationali, si aliquid quat, n solu est quod forma celestis, de elementare creata n fuerit; sed quod nec de pot de Dei absoluta creari potest: sed licet qua plures adversarios, licet negat esse creata, fatebur tame, saltu de pot Dei absoluta posse creari: 2. Sta adversarios quat. Probo mar. quia ama rationalis per se ipa habet esse subsistens, nec de pot Dei absoluta negatur fieri vel per eductionem, sed necessario debet esse per creationem: 3 quia forma materialis n habet esse per se subsistens, sed cu dependentia a subiecto, nec de pot Dei absoluta fieri potuit per creationem, sed necessario per eductionem. Suare dico, quod ama rationalis si ama rationalis fieret per eductionem a materia, materiali vel quia ex materia educi nequit nisi quod ma ipsius pot. Sinebat quod necessario debet esse quid ma teriale, quod repugnat illi, quod spirituale esse, spirituale 3 per se subsistens habet. Alame forma celestis isto n educatur ex pot materie, quia deficit requisita ad eductionem, ut supra dictu stat adhuc materialis, quia adhuc dependet ab ipsa materia fieri, esse 3 servari, taqua a subiecto, quo, simul que exigit naturaliter educi ex pot materie, licet Deus operando supra ipsius exigentia, posit illa creare. ex quibus ad ultimu stat. *

Dicep: nequit forma celestis fieri esse, 3 servari a materia po dere, taqua a subiecto, quo, qui ipsa materia sit causa materialis formae, sed ipsa materia est causa materialis formae, quatu ex ipsa educitur talis forma: 3 si forma celestis a materia dependet taqua a subiecto, quo ab ipsa educitur. — C: forma materialis adhuc de pot Dei absoluta negatur n educi ex pot materie: 2 3 prima vera deductione fuit educta. Probo tam: ita se habet forma materialis 3 per se n subsistens ad eductionem ac forma spiritualis 3 per se subsistens ad creationem: sed repugnat forma spiritualis per se subsistens, qua n sit creata: 3 forma materialis, qua n sit educta. Ergo dorbring dico, quod sicut dicitur dari subiectu, quo, 3 ex quo, sic dicimus dari causa materiale, qua 3 ex qua. Suare materia forma celestis, 3 elementaris dicitur causa materialis, qua, 3 quatu forma illa fieri, esse aut servari nequit, qui sit ipsa taqua causa receptiua n vero eductiua. — Ad 1u dicendu, n sic adaequate se habere forma materiale 3 per se n subsistens ad eductionem, ac forma spiritualis 3 per se subsistens ad creationem, quia si forma spiritualis esset ex materia educta, n spiritualis, sed materialis, esset, ut supra dictum, quod repugnat: at uero licet forma materialis n sit educta sed creata, adhuc materialis, quia dependet a materia taqua a subiecto, quo, fieri, esse, 3 servari: 3 quia naliter exigit educi ex pot materie.

Dicy: etiq ama rationalis fit n fit est, 3 servatur, materia: 2 si forma celestis est materialis, quia habet fieri esse 3 servari taqua subiecto, quo, etiq ama rationalis spiritualis. — 2 forma celestis naliter exigit fieri ex materia: 3 ab ipsa dependet naliter taqua a subiecto ex quo 3 educitur. — Ad 1u dicendu tamq rationalis fieri esse, 3 servari, materia taqua subiecto, ex quo dependat abillo quia ta liter fit, est 3 servatur, illo, ut n exigat illo fieri, sed potit fieri de pot Dei absoluta. Forma autem celestis taqua subiecto, quo. Dico itidem quod ipsa per se subsistit a corpore separata. Forma autem celestis nequit fieri esse aut servari, nisi taqua subiecto ex quo, 1 quo. — Ad 2u dicimus forma celestis quia materialis est naliter exigere de pot materie educi supponendu, supponendu. quia tame prima re ru 3 ductione requisita quo debebatur supponi n procedit, ideo talis forma n educitur. * Suare ipsa a materia taqua a subiecto ex quo n dependet ac fieri actu 3 exercite, sed ad ultimu signate, 3 ipsa, taqua dicit dependentia, actu 1. ut sic fieret ad exigentia naturalis ipsius. *

Dicy ex supra dictis sequi quatuor esse entis naturalis principia, scilicet, subiectu causa materie subiectu, quo, subiectu ex quo, formam, 3 privationem. — Duo dicu subiectu, quo, 3 ex quo n sibi uere dicta principia: sed unu, dicit scilicet ipsa materia quae respectu alterius formae est subiectu, quo, 3 ex quo, uti se habet respectu formae eductae. respectu alterius taqu ut subiectu, quo.

Arguy 2: datur forma educta ex pot materie 3 prodz instanti, 3 quo ipsa materia producitur: 3 educitu forma n exigit, quod 3 aliquo instanti ante exigat cu privatione formae. 2 3 prodz instanti forma celestis delementoru potuit educi de pot materie. Probo neq illud any: corruptis speciebus sacramentalibus prodz instanti sua producitur forma uermis eius que materia: sed talis forma ea producitur per eductionem: 3 illo instanti agelis fuit gratia tributa 3 primo instanti: sed hae fuit producta per eductionem ex pot obedientiali, quo n erat 3 aliquo instanti ante: 3 prodz instanti potest forma educi 3 de pot ipsa quo pot produci. — Ulterius prodz instanti, quo ali nata creatur, ex ipsa educitur subiectu: 3 prodz instanti potest produci quod educitur, Dico, ex cuius pot educitur. 4: prodz instanti quo potest produci aer 3 lux: sed illo instanti educeretur lumen ex pot aeris: 3 prodz instanti produci valet lumen, 3 pot pot, ex qua lumen lumen educatur. *

Adhuc dicitur ali qui dicunt nulla materia produci de corruptis speciebus sacramentalibus uermis generatur, sed quotidie tantea erat, uicia materia generare, 3 qua opinione dicitur forma uermis per eductionem produci ex pot quotitatis existentis in principio ali ad formam uermis. Alii uero dicunt, etiq produci materia uermis, quotitate que ipsius uicis ut generet, quo supposito dicitur forma n educi, sed simul creari cu ipsa materia. — Ad 1u dicimus gratia ali tributa 3 primo instanti, sicut dicta quo fuit 3 Adamo n fuit educta ex pot obedientiali, sed ipsa facta 3 recepta taqua subiecto, quo, ut uero taqua subiecto ex quo. Hoc ita dicitur de pot obedientiali Adami respectu gratie a 1o instanti recepte. — Ad 3u etiq negamus subsistentiq ali ipsius nasa taqua ex pot educi, quia ad hoc ipsi liter necessaria est transmutatio nasa a privatione subsistentiq ad ipsa, esse subsistentiq quod repugnat, quia unu ante aliud n existit, aliu procedit 3 ali quo instanti reali. — Similiter dicitur de eductione aeris, 3 luminis, aeris: ng casu, quo ista, daer, prodz producerentur prodz instanti, quo aer illuminatus fieret, licet hoc lumen fieret, aere, taqua subiecto, quo, n tamq exillo fieret, sed per creationem, ex 3 ex nihilo. *

Arguy 3: quod ex aliquo fit, n generat creatur, sed generatur: at spiritus celeste, etiq quae elementale fit ex aliquo: 2 n creatur, sed generatur: 3 ipsius forma maior stat, quia creatio entis est ex nihilo. Probo min. compositu celeste fit ex rebus partibus;

17

Sed istq ist aliquid: q fit ex aliquo. = Hoc ut arguit Patrs Vazquez, quo opionq nostrq ut falsq sujcere
ptedit. Cæterq hoc n solq puat, sed etiq nullq esse daiule sporitq a Deo creaiule, quia nullq sporitq est
sporitq assignaiule, quod ex nuq partibq n resultet. Quare dico ad generationem, ut stragoritq creationi
exigit quod unq fiat ex alio n stributive, sed eductive, iquqtq scilicet ex poa alterius extrahitur, q educitur
sporitq aute dicitur fieri ex partibq ptie, iquqtq scilicet ex illis stribuitur, n uero quia ex ipsaq
poa extrahitur.

Dicq: si aliquod sporitq esset generaiule a Deo creaiule, ex nihilo fieret; sed hoc repugnat
quia ex nihilo nihil fit: q. = R: q aliquid generari ut fieri ex aliquo per eductionq ex ipso taquq ex
poa: q homo, qui dicitur genitq fit ex aliquo per eductionq, sed n fit nisi nisi exeiis partibus sed n
potest dici fieri ex aliquo per eductionq, nisi ex nuq partibq: q datur sporitq quod fiat ex nuq par
tibq per eductionq. Minor stat, solq enq restat, quod fiat ex aliquo per eductionq, iquqtq partes
ipsius fieret ex aliquo eductive, quod esse nequit, cq partes ipsius ist materia ta, q ama rationali, quq
n potest educi ex aliqua poa. = 3: ideo componitq cqlestis fieret per creationq, quia cuiq forma crea
ri dicitur: sed ex quo forma fiat per creationq, n requiritur ut sit habere corporitq: q. minor constat
ihomine, cuiq forma creatur, ipse tamq generatur.

debeat esse. Cq arguitq quod nullq forma spiritualis, nec materia
Cq nec glq a Deo creari quia cq creatio ist ex nihilo, ex nihilo nihil fit. Quare dico ex nihilo nihil
fieri sporitue, nec stributive, aliquid tamq fieri ex nihilo taquq ex tro a quo recipiq, iquqtq sublato
ex nihilo taquq a tro a quo trahit id, quod creatur. = Ad 1q dicitq homines esse genitq, n quia ipse
ex nuq partibq generetur cq ex illis n educatur, sed potius stributive. Solq q dicitur genitq ratione
unionis, quia ista generatur actione nali agentis, educitq que ex partibq sponti. = Ad 2q dicimus com
positq cqlestes n dici creatq, quia forma creatur, sed potius a nobis quatur forma esse creata, quia ipsa spo
situ est creatq, ratio aute a nobis posita ut hoc ducatur creatq est quia sacra scriptura hoc affirat. alia
ratio etiq dari valet, quia scilicet productione sponti cqlestis nulla fuit trasmutatio formica n materia
Cq ipsius fuit educta, quia ista generatiuis est; n forma, ubi manet quatq; aliqde nec ipsa unio, quia n
precessit aliqua precedetia tporis aliquod subiectq, ex quo talis unio educeretur, q per quq subiectq trq
mutaretur de privatione unionis, ad ipsq unionq. q nec ipsq sporitq genitq dici debet, cq nihil ipsius fuisset
genitq

Argutes 4: ut forma elementalis, cqlestis ducatur educta sufficit, quod producatur per distq actionq ac ipsa
materia; sed nec [illegible] fuit producta in 1a mq di stributione: q. Minor patet: pgaretq actionq ist
distq, si potest conservari una alia destructe. sed nil stggere valet: q. Probo min. actio productiua formq
elementaris est conservatiua ipsius, q actio productiua materiq est illius conservatiua; sed materia elementaris
conservari valet quq forma elementaris. conservatur: q. q actio illius conservatiua. nq materia permanet perma
nere debet actio ipsius conservatiua, sicut destructe forma, q actio ipsius conservatiua deficit. = 1 forma esse
metaris corruptibilis est, imo q aliquando corrumpitur: q. q generabitur, quia sicut esse corruptibile correspondet
esse generaiule, sic ad corrupti ea hoc quod est generari. R: quia ideo forma cqlestis incorruptibilis
est quia fit per creationem: q. si forma elementaris est corruptibilis n per creationem, sed per eductionem
fit. = R

Cq arguitq ipsiusq patitur ama rationali Petri q ipsius materia ta, quq precedetia tporis erat ante amq
rationalis sub alia forma. Unde fuit producta per distq actionem ac ipsa ama rationali, quq ex hoc, quod
si materia ta fuit creata, ama rationalis fuit educta. Sic etiq actio productiua formq leonis Vq. distincta
est ab actione productiua formq equinq, q tamq utraque eductiua est. Quare ad arguitq apponitq aliqui
dicunt actionem illas esse distinctas, quia tri sunt distincti, n tamq quia unus producatur per eductionem, q alius
per creationem, ut stat, exemplo relati. Iudico tamq unum ab alio n esse distinctum, ta quq actionem completa ab
alia completa, sed incomplete quidem sunt completi. = 1 si nullis, duae eqdem actiones esse licet virtualiter distincte. Un
de 1q unq virtualitatem tradit ad materiam producendam q ipsiq conservandam 2q alii ad formam. Quare perma
nente materia, q forma destructa eligitur actio Dei creatiua 1q ta virtualitatem, q n aute 1q 2q. Aliqui
vero dicunt eqdem esse actionem conservatiuam materiq, ac formq, quia materia conservatur ad conservationem
sponiti. Quare hoc deficiente, q actio conservatiua materiq deficit, ipsa que materia postea conservatur per actionem
productiuam formq adueniens. Cæterq hæc ideo quatq materiq servari posse ab aggte nati, quia ab ipso
producitur forma adueniens dicimus, quod ut falsum reiici debet, quia materia ta solq valet conservari
a quo potest fieri; ab aggte aute nati fieri nequit.

Ad 1q dico, quod [illegible] a distincto principio desu
mitur hoc, quod est esse corruptibile formq, ac esse generaiule quia esse corruptibile ab eo quenit, quod
exigat subiectq alterabile, diminuibile, transmutabile que ab una, aliq formq; esse vero generaiule, ab eo
quod [illegible] subiectq ist paa, qua prius forma ist n actu, sed q poa. forma vero cqlestis n dicitur incorrupti
bilis, quia fiat per creationem, sed quia unitur subiecto alterabili q transmutabili de una in alia forma, quare dato ut possibile quod
dato ut possibile, quod [illegible] forma cqlestis esset educta de poa materiq cqlestis existentis principiis anti adue esset incorrupti
bilis, quia uniretur subiecto alterabili, q transmutabili de hac forma cqlestis in aliq. Pseudo dici poterat, ad
esse corruptibile correspondere esse generaiule, licet ad esse corruptibile, n correspondeat esse generabile. Quare
forma elementaris est corruptibilis, q generabilis, iquqtq exigit [illegible] naliter generari supponitur supponendum
quia tamq ista, ut ex supra dictis. stat deficiat, ideo talis forma n generabitur, esto ist generabilis. Unde
ut corrumpatur sufficit quod antea esset generabilis, n tamq est necessarium quod actu generetur, quia
potuit dari [illegible] omnia necessaria, ut corrumpatur forma qui, q ductione illius esset necessaria, ut esset
generata: forma aute cqlestis n est, corruptibilis, quia creatur, sed ad hoc necessarium quia uniretur subiecto
alterabili, q transmutabili ab una hac, in aliq formq. *

* 1 dic ploquium ee ipse liceat de effectiua eductiua in creata.

* 1 dic ploquium illud esse intelligendum de effectiua eductiua in aute creata

Denique apponq diuy thomq qui opusculo 42 ~~axx~~ cap. 13 uidebar opiniq aduersariorq fauere, ubi ric:
)) Igitur de poa materiq n potest aliquid substantialiter educi, nisi substantietur corpus; necesse est ut mate
)) ria, de qua educitur ipsa forma, prius fuerit sub alia, ubi solu alteraq progressit, propter subiectu actu
)) exitus; sine n, sicut materia celi nunqq processit sub alia forma: modo igitur localis per accens se ha
)) bet ad eductionq formq, quq scilicet, accidit materiq propinque sub alia forma, per quq habet subi
)) ectu actu exitus; esse uero corpus in eductione formq de poa materiq n accidit propter ipsu modu locale,
)) cu corpus celeste, necesse sit per eductionem suq formq de poa suq materiq ppriq, nullo motu locali, sal
)) tem motu processisse.

Ecce verba diuy thomq, quibus aperte docet forma corporis celestis esse educta de poa materiq. asserit quoq ipse ad eductionem necessariq alterationes aliquq precedere, nec quod materia antea progressa fuerit sub alia forma, sed hoc de ~~qua~~ per accens se habere ad eductionem. = Intendit diui tho. est quod ad eductionem formq de per accens, & de materiali se habet quod materia ante eductionem formq existeret, n, sub alia forma. Quod enim per se & formaliter exigitur est quod subiectu ptea exi
stret sub privatione formq, ut transmutetur de n esse formq ad esse subilla. Ponit quoq exemplu, cor
pore celesti, n quia ita sit eius forma educta, sed supponit ita esse, eius forma educta, & cuius hipothesi subiectu n mu
taretur de una, in alia forma, nisi licet mutaretur de privatione ad ipsa forma. = Alii autem duo dicit
quod duplex eductio actiua scilicet & tratiua alia. Ia qua ~~tatu~~ ppie dicitur eductio est per quq
Agens forma ex materia extrahit, per quam forma n creata, sed genita dicitur. Ia ex ~~tatu~~ sit, eo,
quod ipsa, esto ut creata, dependet tamq ab ipsa materia, fieri esse & seruari, tq quq a subiecto
quo. Unde sibit, dependetia tri ab ipsa materia, de qua eductione loquitur diuy tho.; ipse nquq
mediate post uerba prozdicta dicit: nec hoc est, quia educitur forma, sed quia fit unu ex materia,
& forma educta, id est ex materia, & forma ab ipsa materia, esse dependet.

Inquiry: an forma accentalis educatur ex poa subiecti? pcuius claritate notandu alia esse forma, accentalis supernalis, ut gratia, alia aliq
que supernalis uirtutis. alia uero forma nalis ut albedo, nigredo, etc. alia uero forma artificialis, ut forma
artificiosa domus. Deinde alia ipsa forma accentalis quq se habet per modu passionis, & proprietatis, ut frigiditas
respectu aquq, calor ut ortus respectu ignis. Quibus supponitis dico forma accentalis artificialis & nalis
quq n se habent per modu passionis, & educi ex poa subiecti; supernalis uero ex poa obedientiali. Forma uero ac
tis accentalis quq, se habet per modu proprietatis n educi ex illo cuius est ipsa proprietas, sed solu ex subiecto, cuius
ista quo fuit educta forma, cuius est proprietas. Quoad formas accentales natas & artificiales sic probatur: omnis
ista dependet a fieri, esse & seruari a subiecto, & exigunt educi ex poa subiecti. Antecedens patet quia tales forma n possunt
fieri, esse, aut seruari nisi a aliquo subiecto. Contia patet, quia forma exigit educi ex poa subiecti, a quo
fieri, esse, & seruari dependet.

Quoad formas supernales cadit ratione probatur: quia gratia, quilibet que super
nalis uirtus dependet a subiecto, a quo ex potentia obedientiali est fieri, esse & seruari, quia nequit fieri
esse aut conseruari nisi a subiecto & tq poa obedientiali. Quoad accentia quq ut proprietates se habent
Prouocabar n educi ex illo, cuius sunt proprietates, sed ex illo, ex quo forma quq tales proprietates habent educi
tur. & a quarta parte sic: ad eductionem exigitur ut stat ex dictis, quod subiectu eductionis trq mu
tetur de n esse forma ad esse ipsa forma educta; sed illa entitia cuius sunt proprietates, n trq mutantur
de n esse proprietatis ad ipsa proprietate, quia existunt simul & simultate temporis & ad illa trq mutationem
exigitur quod entitia existerent antecedenter. Licet quoq dicatur actionem eductiua priario entis pduere
& secundario proprietates hoc significat ideo ac a nobis, scilicet actionem priario tratq ad entis & secundario
ad proprietatis, quarta ipsa entia est ratio a priori proprietatis, primario quq tendibat ab agente. ~~Ista~~
~~ad constat alterius, quia eodemodo producitur entia tq~~

Quoad
2q parte sic probatur: proprietas educitur debet ex illo subiecto, ex quo educitur forma talis proprietatis ha
bens. & Prouo any: dy aliqua forma ex aliquo subiecto educitur, educi debet cum suis proprietatibus: & Any
stat: nq qui dat formq, dat tria ad formq: & causa eductiua formq est causa illius, quod sequitur ad quq
formq, qualis est proprietas. tq quia

Dicey: ex questione anti stat formq celestis & elementare a materia pedere
in fieri, esse, & seruari; sed nihilominus negamus istas formas esse eductas: & = Dicedy istas formas,
quia ut materiales sunt pedet a subiecto fieri esse, & seruari, naliter exigi esse eductas ex poa materia
cetera & hoc est intendedy, supponendo quod procedat omnia requisita ad eductionem quq possunt in prq
cedere. Ideo operqte supra exactiq illarq formarum, ut n procedat respectu illius formq
rq; ideo quq creatiua. Quod idem est dicendu de formis accentalibus earum subiectis, ex ~~naliter~~ quo
naliter educi exigebat, n procedat ad ipsas, aliquo instanti reali.

*Instatur: & forma celestis exigit
naliter educi ex poa materiq: & ~~negatur~~ n educi ex illa; ita ~~verq~~ pductione. Prouo stiq: ~~ita vera~~
ideo; ita vera pductione n educeretur, quia materia qte ipsiq primo n procederet; sed si naliter exi
gat educi ex illa, ut educatur, materia ipsiq primo n debet procedere: & Prouo min. si naliter exi
stat educi ex illa, potest per eductionem fieri, quia nulla tq naliter exigit id ad quod n potest per
uenire; sed si n potest educi quia materia primo procedat, ~~et~~ sequitur quod educatur: & Pro
uo min. materia celestis repugnat quod primo ad formq celestis procedat: & Prouo any: pri
mo materia celestis primo procedere nequit sine formq celestis, sine aliqua forma, quia ut in
perioribus diximus, materia ita nec diuinitus potest existere sine forma; sed aliunde nec primo pro
cedere uadet sub alia forma distincta ab ea, qua habet: & Prouo min. materia celestis uniuersalis recepti
tiua illius formq, quq de facto habet: ideo qui celi incorruptibile dicitur. & tanti illa nequit sub alia esse.

+ propter quod forma in educitur ex illa

forma celestis in quibus est ex se posse educi de poa materiq; quod enim illa materia, qua nqe de facto sit recepta, sibi forma ~~sua~~ primo procedere nequeat + hoc de materiale se habet, & per accens respectu formq. Unde hoc euenit ex ipsa materia, quia scilicet sine forma aliqua existere nequit aliunde ex formq quq de facto habet, ita similiter habeat, & appetat, ideo alia ante ipsiq habere nequit, nec trq mu

Dicedy propter quod forma educitur ex illa

28

sic etiq Rici ¦ quq
ly ut exie hircoc
rius ꝓdicere valet
vg. Poly vero ipius
ꝓdicere nequit ex
¦ poa tri ad ellendy
n aute ex ¦ poa
ipius Rici.

mutari de una ¦ alia. Quę doctrina hoc explicabitur exepto atamq; illi forma celestis ¦ quqly ut exie educi poterat ex alio subiecto quod ipiq; procederet phisice; sic forma quę est ¦ superficie terrę poterat recipi ¦ quqly ut exie ¦ materia, quę ut ¦ centro terrę, ab ipia quę educi licet ex alio capite sit impedita, scilicet terrę machina quę ¦ ter centry ¦ superficię mediat. = Si aute dicatur, quod ꝓdicere nequit ex forma, quę primo materia sublunaris recipit nuquq; potuit educi, quia materia tm̃ ꝑ ipiq; exis ¦ poa tri ad ellendy tere nequit ey sine forma existere nequeat. = Ricndy tm̃ forma primq; materiale ex poa subiecti educi posse, licet illud sine aliqua forma existere nequeat. ty quia materia ta potest primo recipere forma ¦ spirituale. ꝺ postea alia forma quq materiali, ꝺquę sit ta ¦ ter materiales ¦ uenit locy ut educaber. ty quia ille ecto n procedat ta ¦ spirituali, procedere potuit, quod sufficit, ut materiali ꝓnet educi. ty quia illa materiali, quę sit ta, potuit esse ta, ti, ta. *

Ricy: forma artificiales naliter n exigut educi ex poa subiecti: ꝙ n educaber naliter exilla. Probo ant: poa illa ad dutione poq formary pure nalis diceretur poa n nalis ¦ sed neutra, ¦ diferens, ¦ quqly scilicet subiecty n exigit illay forma, nec ad illay repugnatiq habet: ꝙ nec ipa forma naliter exigeret esse exillo subiecto. = Sic etiq forma supernales, licet dependeret a subiecto ty poq obedientiale ¦ fieri esse ꝺ seruari, n tamq; exigeret exillo ty tale poa obedientiale educi quia subiecty illay forma n exigeret aduc ty poq obedientiale. Liquide poa obedientialis n est poa exactiue formary ¦ supernalis, ¦ sed pure passiua, qua homo Deo subiicitur, ut ipso faciat, quid quid ty ¦ plicat ¦ stradictione.

Ricndy adty subiecty nullq existatiq habere ad formas artificiales ad dutione forma ry pure nalis ipiq; uero semel quod ꝓducaber naliter exigit educi ex poa subiecti ¦ qua ¦ stinetur passiue ꝺ eductiue. Licet quia eductiue ꝺ passiue ¦ stinetur ¦ subiecto, n tm̃ ty poq pure nale detrahq ꝺ existentiale, sed ty poq ¦ diferetiq ꝺ neutrale, ideo ex illo nō educi naliter debet, semel quod ꝓducatur. Sic siliter seruata ꝓportione diuinay de gratia, ad quq subiecty existatiq nalq n habet, esto ipsi debeatur, put est ¦ statuele uationi, ipsa tamē gratia semel quod ꝓducatur, petit quod sit per eductionq ex poa obedientiali subiecti, quia ab ipia pendet ¦ fieri, esse ꝺ seruari.

*Ricy forma imaginis pendet ¦ fieri esse ꝺ seruari ab illo subiecto ¦ quo est, a scilicet ab ipia pariete ꝺ tamq; n educitur ex pariete, sed ex coloribus: ꝙ licet forma accentalis dependeat a subiecto ¦ fieri, esse, ꝺ seruari hoc tm̃ quat ex illo educi. = Resp. Imago Vg. ¦ pariete ꝺformata ¦ mediate educi ex coloribus ꝺ mediate ex subiecto, ¦ quo ipsi colores subiectantur; Pariey aute soly est subiecty remo ty illiuy illa quę subtahia, cuiuy est ipse color, est subiecty eductiuy ꝺ magis quę ¦ mediaty minuy quę re moty ac ipse pariey. *

Ricy: forma supernalis nequit educi ex poa n supernali, sed poa obedientialis n est supernalis quia idtificata cy entitate nali subiecti: ꝙ forma supernalis educi nequit ex poa obedientiali. Maior patet quia forma supernalis n ¦ stinetur nisi ¦ poa supernali, sed ut educatur ex aliqua poa, debet ¦ ipsa priuy ¦ stineri: ꝙ = Resp. Ratioq ad arguta respondeq, dicq quod sit poa obedientialis ꝺ ¦ quo ¦ mitat. Ricy nuy ꝙ esse ipiq subiecti entitatiq, put recipit agens supernale, cui subiicitur ꝺ obedire debet nq poa passiua relatiua est ad actiuq. Quare relatę ad actiuq nale dicitur poa passiua nalis; relatę uero ad actiuq supernale dicitur passiue obedientialis, dicitur quia talis ꝺ hic est illa, qua homo est subiecty Deo ut authori, ꝺ agenti supernali, ut ita Ricy ipse ty quod agens supernale est, agat ¦ illo, quid quid uoluerit. Quare hic supposito dico poq obedientiale licet nale entitative ꝺ subiective, esse supernale tratiue quod sufficit ad ¦ stinctiq formaq supernali, quia tm̃ media actione accepta supernaliq, quia talis ¦ stinctio n est actiua, sed passiua, ideo quę n exigit talq ꝓportionē cy effectu.

Inquiry ꝙ: ꝙ forma uiolenta educatur de poa subiecti, respectu cuiuy dicitur uiolenta: an scilicet, ty aqua calefit actualitate ignis, calor aquę, qui est forma uiolenta ¦ aqua, educatur ex ipsa aqua? Vide Negatiue ꝺ ratio ne ꝓbatur: aqua resistit ad ductionē caloris ꝙ n esse causa materialis eductiua illius. Ray. Sit idea ens calor est forma uiolenta aquę, quia ita, ut pote naliter frigida, calori resistit ꝓpositio frigiditati, sed ꝺ hoc pua tur: quod calori resistit ¦ quqly est exie ¦ pedit eductionē caloris, sed quod ¦ pedit ¦ quqly est exie ¦ ductionē caloris, nequit ¦ fluere eductiue ¦ calorē ꝙ.

Ricy: calor ille aliquod subiecty habere debet ex quo educatur, sed n est aliud ꝓter aquę. Sed aliud est assignari debet: ꝙ. = Si: potest quis uiolentia pati ut faciat illud, cuiuy effectiq existit: ꝙ esto aqua calori resistat potest quod dicq, obligari ꝺ uiolentia pa ti: ut sit causa materialis eductiua caloris. = Ricndy dico calorē Resp. tales formas esse eductas ex poa illiuy, cui ipse uiolenta: ꝺ sic ꝓbatur: in tali ꝓducitur calor ꝓducby ab igne ¦ aqua est forma uo lenta aquę, sed illi calor educitur ex aqua: ꝙ. Probo min. in tali ex aqua educi n ꝓnet quia ipsa calorē resisteret; sed hoc resistia ejcitur ab agente calore ¦ ipsa ꝓducte: ꝙ licet calor n educatur ex aqua ante quq ejcatur illi resistia, ineta tamē, educitur ex illa: ty quia aliquis resistere valet ad aliquid faciendy ꝺ tamq; coactby ꝺ conuicty ꝓtest illud facere: ꝙ siliter euenire valet ¦ aqua respectu caloris. ty etiq quia ille calor n creatur, ¦ sed educitur. at n est aliud subiecty ex quo educatur, ꝓter aquę: ꝙ Vltertly quia talis calor ꝺpendet ab aqua ¦ fieri, esse, ꝺ seruari: ꝙ ab ipia educitur.

Etiq hic ¦ quiri ꝓlet: ꝙ ama rationalis educatur ex poa materię? ꝺ licet omnes catholici teneat amq rationalem n educi ex poa materię, sed alteo creari, esse quę ¦ generabile ꝺ corruptibile, tamq; ꝓnitur ¦ forma questionis, n quia dubitetur, sed ad soluenda aliqua argumenta quq contra obijciuntur. Supposito ꝙ quod n educatur ex poa ma terię, ¦ ꝺ ratio ex dicto tho. qui ita p. q. 90 art. 2 ¦ quit: Respondeo dicendy, quod amq rationalis n potest fieri nisi per creationē ꝺ rationē redit quia ipsi sunt ꝓprie esse qualiter est esse per se subsistens ꝺ independens. ꝺ postea ¦ eodq corpore articuli dicit: ꝙ quia n potest fieri ex materia ꝓgiacente, neque corporali, quia sic esset nauq corporeq: nec spirituali, quia sic subsistatiq spiritualeq ¦ uiq tragmur tangeretur: necesse est dicere, quod n fiat, nisi per creationē

quibus verbis, n ioly videbatur aiam rationaly, n posse fieri nisi per creationem, quam eductionem ex materia dicebat, sed ehig ex illis, ferber huius ratio fuit: si aia rationaly fieret ex praiacente materia, de corporali, de ipsa materiali & corporali esset. sed hoc esse repugnat, cu sit spiritualis: q. maior est diui thome ultimus quae hic inducitur, quod fit ex materia dependet fieri esse, & seruari ab ipsa materia. sed quod hic, & habet n spirituale, sed materiale est. q. A. Ly quia quod habet esse per se subsistens, n habet esse dependens ab ipsa materia: sed aia rationaly x. diui thome habet esse per se subsistens: q. n dependens ab ipsa materia. sed si haberet esse educty ex materia, haberet esse dependens ab illa: q. quod spirituale est & per se subsistens prohiberi ~~potest~~ negat | poa quam materialis est: q. Prouo ant: | poa materialis ioly ualet prohiberi, quod materiale est: q. = Sed aute aia rationaly n potest educi ex subiecto spirituali, stat ehig ex dicto theologo supra allegato. * *Vltimus

Dicet 1: aia rationaly dependet a materia | fieri, esse, & seruari. sed ~~sua~~ forma quae hic a materia dependet fit ex illa: q. Prouo mai: aia rationaly sa fit in materia, | ipsa est & seruatur: q ab ipsa dependet | fieri, esse, & seruari. Quia cuius forma coelesty fit est, & seruatur in materia coelesti, ab ipsa in fieri esse, & seruari dependet. = Dicedy aia rationaly fieri, esse, & seruari | materia, taliter quod hoc necessario n petat, sed ipsa quia per se subsistens, potest fieri esse, & seruari, quia sit | subiecto, ubi de facto separata conseruatur. Quare dicit a materia n dependet | fieri esse & seruari: dicitur | formis coelestibus & elementalibus, quae a subiecto dependet | fieri esse, & seruari, quia ex hoc | ferabur esse educta | a vera eductione. Vnde poterat dici quod aia rationaly phoc statu immersionis in materia dependebat a materia | fieri, esse, & seruari taqua n taqua a subiecto ex quo, sed | quo: taqua a subiecto in quo, dicq: n ~~quia~~ dependebat exigentia, ~~sed~~ & quasi intrinseca sed quasi extrinseca, quia scilicet nec de facto fit | materia taqua | subiecto | quo, ~~sed~~ quod per accens | habet respectu aiae rationaly, & extra dicty exigentia.

Dicet 2: forma, quae | operari a materia dependet, dependet ehig | esse, fieri, quia quodlibet operabur iuxta esse & esse sicuti fit. sed aia rationaly a materia dependet | operari: q. & in fieri. Prouo min. propria aiae rationaly operatio est | electio; sed haec dependet a materia, scilicet a materialibus phantasmatibus, quia homo intelligit per conuersionem ad ipsa: q. Ly ehig, quia uegetabo & ~~est~~ | ratio ut ehig operationis aiae rationaly; sed istae necessario a materia dependet, cu sit | ma terialis. q. = Dicedy aiae rationaly ad | eligedy | hoc | statu n dependere a phantasmatibus, ratione sui, cu ipsa | eligere possit sine tali | uersione ad ipsa phantasmata, ubi | stoit | statu | separationis | soly q a nyc a phantasmatibus dependet ratione | statu, quia est | statu immersionis | in materia. Ad alias uero operationes uegetabiles, & sibiles dicedy, quod dependentia illarum operationum a materia n est ratione aiae rationaly, sed quae | uenit ex ipsarum | perfectione, quia materialy sunt. Vnde ex illis, quia imperfectionibus operationibus n est mensurada perfectio aiae rationaly, sed ex propriis operationibus ipsius, qualis sunt | electio & uolitio. Proprietates operationis pure uegetabiles & sibiles sunt unice portae huius | statu immersionis | materiae, | quae scilicet ipsa aia rationaly eminenter | tenens aiam uegetabilem & sibilem, quia est corpori unita, est propria operatio ty illarum ratione unionis ty corpori.

Soly aute hic replicare: eiusdy rationis & speciei est | electio aiae separatae, ac ipsius ut coniuncta & unita corpori; sed | electio aiae corpori unitae a materia dependet: q. ehig | electio aiae separatae. = Arguby instanter patibur | aiae charitatis mea & illo qui sit | Patria, sequitur eius ex dicty utriusque n esse eiusdem speciei, cu teneatur esse | eadem specie. Patio aute quare hoc sequatur est quia actus charitatis | mea pendet a fide & spe | patria uero hae dependentia n habet sed a uisione beata. Quare | electio aiae unitae essentialiter n pendet a materia & ratione sui, sed taqua per accens & ratione statu. Vnde | electio n dicitur eiusdem | diuersis speciei per hoc quod ~~sua~~ per accens & materialiter habet, sicut est quod habet rationem statu, sed per illud quod per se formaliter & essentialiter habet. *

Replicaby: materia ta, | qua aia rationaly | educitur trasmutabur phinia de n esse aiae rationalis ad huius esse: q aia rationalis educitur ex illa, cu x. superius dicta forma educabur ex poa materia, per hoc quod materia phinia transmutabur de non esse forma ad illius esse. Any aute patur: materia trasmutari de n esse aiae rationaly ad huius esse est trahere de privatione | aiae rationaly ad ipsa aia; sed per hoc, quod aia rationaly | educitur | materia quae | sub alia forma erat, ipsa materia ~~transmutabur~~ transit de privatione aiae ad ipsa aia: q. = C, forma quae gte ipsius | eductionis erat in poa materia | educitur per eductionem ex illa. sed aia rationalis gte ipsius | eductionis erat | poa materia: q. Prouo min. materia ta gte eductionis aiae rationalis erat | poa ad illa: q. ipsa erat | materia poa = S. diui thomae ta p. q. 90 art. 2 ad 3m | quit: ad 3m dicedy, quod actus extrahi de poa materia, nihil aliud est, quae aliquid fieri actu, quod prius erat | poa; sed aia rationaly dy | materia | educitur, fit actu cu prius esset tanta | poa: q extrahitur ex poa materia = Ly ehig quia ipse dicit, quod fieri formam n subiecto est Ly quod materia, | subiecto reducitur de poa ~~potentia~~ in actu & hoc est forma educi de poa materia; sed materia ta per eductionem aiae rationalis | ipsa reducitur de poa in actu: q aia rationalis | educitur per eductionem ex ipsa.

Resp. duplex est esse trasmutationis subiecti phinia, alia est trasmutatio subiecti | quo, alia uero est trasmutatio subiecti ex quo; ta est, qua subiecta mutatur ad formam | ipso educta & recepta | ta est, qua subiecta mutatur ad formam ex illius poa educta. Vnde a materia ta, per aiam rationalem trasmutatur primo modo, n aute 2. ideo quae aia rationaly ex illa n reducitur, quia licet illa trasmutatio sit | materia ta n tamen est ex illa. = Ad Ly dicedy aliud esse aiae rationalis esse ante eductionem | poa materia, & aliud materia esse | poa ad ipsa, seu poa ad illa. hoc sicedy est uerum, soly quae denotat materia ta ponere recipere ipsa aiae rationalis. Ly aute ~~denotat~~ est falsly denotat quae aia rationaly stinet | poa materia potest aute uerificari quod materia ta potit recipere aiae rationalis, qui hoc sit per stinctia illius. = Per quod ad 3m stat, scilicet actus extrahi de poa materia nihil aliud esse, quae aliquid fieri actu, quod prius erat | poa materia. Non sic aiae rationalis actus fit, quae antequae actu fieret, soly erat | poa activa & factiua, taqua

† Quare diuus thomas ait materia esse apposita | eligere inhabilitatis, cuius oppositum | est | materialitas.

† Quare diuus thomas ait materia esse opposita | eligere inhabilitatis, cuius oppositum | est | materialitas.

quid ponitur, n aute ipoa ponitur. = Ad vltimu dico forma educi ex poa materia esse materia reduci de poa ad actu ipiq materia tanq subiectu ex quo reductionis, n vero tanq subiectu ipsius quo reductionis.

*Dicit: homo dicitur generari; sed n generatur ex materia: q̄ solu restat quod fit ex forma. = Dicendu sufficere unione generari per materia & forma, ut homo dicatur genitus, quia ipse n substituitur per materia aut anima rationale diuinitus ipsis, sed per ipsa, ut unitas. = Respondebat: agens naturale generat ultima dispositione ad anima rationale sed agens p̄ducens ultima dispositione ad aliqua forma, & ipsa forma p̄ducit quia sicut qui dat forma dat & sequelas formas, sic etiā qui dat ultima dispositione dat etiā formā secutā ad illa. = Dicendu agens naturale dispositione & materia p̄ducere, n ad anima quoad ipsius entitate p̄ducendā, sed ad unione ipsius cū corpore, sicut ut corpus uniatur ipsi:

*Dicit: q̄ unio quā dabat ipse corpus & anima, generatur; q̄ sicut unio, quā dabat ex parte corporis educitur ex poa corporis, sic illa quā dabat ex parte anime educitur ex anima; sed anima n supponitur existere p aliquo instanti ante unione ipsius anime: q̄ aliter potest educi aliqua forma ex poa materia quā n existit ante forma, cuius contrariu supra diximus. = Dicendu quod, ut anima sit corpori unita, una sufficit unio, quā sit educta ex poa materia; licet quia est duarū extremorū unio: sicut etiā eadē existentia sufficit, ut vedat existere duplici poniā parte, eadē que subsistentia subsistere, eadē copulata sufficiens est ad unienda subiecta & predicata. Si aute velit recipere duplicē unione quālibetcunque distincta quālibet parte, dic hic casu esse educta & generata quā se habet ex parte materia, creata que quā se habet ex parte forme, ide que dicendu casu quo duplex unio distincta recipitur sit a duobus parentibus. Nec obstat hoc quod ex hoc videtur sequi agens naturale n p̄ducere ultima dispositione, & sic illa p̄ducit etiā p̄ducere unione anime quia p̄ducit dispositione ad illa. = Dicendu n esse regula certa & infallibile, quod cuius causa p̄ductiua ultime dispositionis ad forma etiā forma p̄ducat: sic videtur esse causa p̄ductiua actus charitatis qui ad gratia est ultima dispositio quin sit ipsius gratie causa. = Quare licet agens naturale p̄ducat ultima dispositione ad anima rationale, n tamen ipsa rationale p̄ducere, quia esto ultima dispositio Titio n excedat actualitate agentis naturalis ipsa tamen excedit anima rationalis.

Dicit ideo anima rationalis n potest educi ex poa materia, quia ipsa excederet nullā que proportionē cū illa haberet; sed gratia habitualis magis excedit anima hoc que minus proportionata est cū illa & tamen educitur ex illius poa: q̄ minor sit, quia gratia est linea supernaturalis anima que naturalis, cū ta ista, quā materia sit linea naturalis. = Dicendu quod licet anima rationalis n habeat proportionē cū poa naturalis eadē proportione, immo magis sit proportionata cū gratia, ac materia cū ipsa anima rationali, quia gratia supernaturalis est: at vero anima rationalis n poa obedientialis nullā dicit proportionē cū gratia nec ideo que nec illius causa eductiua esse valet. Cōtra materia habet n poa obedientialis, requirit anima eductiua esse, quia poa obedientialis ipsis est actus supernaturalis.

Dicit: ideo anima rationalis n potest educi ex poa materia n ipsis specifica, vere etiā generice differret ab aliis formis: sed ipsis specifice differt: q̄. maior patet. Ad tu casu anima rationalis ab aliis formis differret, hoc, quod est n educi ex poa materia. sed hoc est differri generice: q̄. Probo min. alia forma conuenit, hoc quod est esse educta; sed hoc conuenientia n est specifica, sed generica: q̄ minor sit quia alia forma n conuenit in specifica, sed tm generice. = Ad cuius solutionē nota anima rationalē esse medium (quasi medium) inter formas omnino materiales & spirituales: liquidē habet esse per se subsistere, quo generice conuenit cū formis omnino spiritualibus, & differt a materialibus, est que forma recepitiua, materia, per quod differt generice ab spiritualibus & conuenit cū materialibus. Unde patet conuenire generice, & partē differt a formis materialibus, & spiritualibus, quia medium attingit supremum ipsius & imum & ipsum supremum. Sit

Dubium tertium: an in eadē materia dentur plures formē substantiales subordinatē?

Aliquibus notatis sententia refertur. Sectio 1a.

Aliqui olim dixerunt quodlibet corpus tot esse formas quot sunt gradus ipsius. Quare in homine essent hoc quatuor esse formas substantiales, scilicet, vegetativa, sensitiua & rationalis: quia ipsis gradus subsistentie essent, viuentis, sensitiui & intellectiui, & rationalis; & brutis tres priores esse asserebant, & tres gradus subsistentie viuentis, & sensitiui. & plantis duas priores esse. & gradus subsistentie & viuentis. In inanimatis vero unica esse forma substantialis. Cōtra hanc opinionē obiciebatur. Quia deinde ex hypothesi priores videbantur ipsis ornata quia ipsi tot formas multiplicat quot gradus videt, ipsorum & distinctas operationes, ex hoc autē & in solis predictis, sed aliis reperitur plures: q̄ forma predicta est & distincta n datur, & plus quā ab ipsius defenditur, datur. minor patet, homine non dabitur gradus intellectiuus & rationalis gradus apprehensiuus, iudicatiuus & discursiuus & operationes distincte a. omnes hos gradus: q̄ & ipsis dabit forma intellectiua & vegetativa, apprehensiua, iudicatiua & discursiua.

Deinceps sequitur, quodlibet brutum preter tres formas assignatas alias ipsis specifica dari quia leone Vg. ide que dicendū de aliis, etiā dabit gradus ipsius specifici singulis, per quos ipsis differt a quocunque alio bruto. Hinc eadē ratio probat, componitur inanimata dari etiā forma ipsis specifica vere licet a priori. Unde hanc opinionē relictā ad Scotū opinionē explicandā descendimus, quos scripsit preciosi disputationis est. asserit namque ipse quodlibet corpus eadē materia de facto duplici forma esse etiā corporeitatis dictā quā vitali & completa est & adhuc plenitudi per alia quā ultima & ipsis specifica est. Quare materia ipsa per illā 1a formā vitale, que corporeitatis dupliciter ut Scotus cū suis asserit ad recipiendā ultimā & ipsis specifica. 2a ipsis quā recipitur & thomistarū & aliorū preter Scotistas est hinc 1a formā vitale & corporeitatis negat. Cōtra 1am hinc licet hinc corporeitatis forma reuiciat ut inutile & superfluā dicunt duas formas disparate se habere, posse simul esse & eadē materia dilecta Dei absoluta potentia, esto n naturaliter. Thomistā vero tenent

nec de pora Dei absoluta duplicis forme substantialis disparate simul esse posse in eadem materia. Aliqui vero licet repugnare esse dicunt corporeitatis forme simul cum ultima forma specifica, asserunt, primitatis coexistere simul diverse de novo adveniens, dicendo quod licet quia expellitur per productionem novam, esto tales formas non per se opponitur, qualiter gravia, dicendo se habet de Hic Magister Parisiensis Cisterciensis, dalii magistri scripsit hoc asserens de omnibus formis mixtis se expellentibus: cuius sententia est Magister Cornelio. Quid dicendum, ista opinionum varietate, inter videbimus. Ad Unde sit.

Prima Conclusio. Sectio Secunda.

Hoc est quod dicit tho. 2. p. q. 76. art. 2. in corpore articuli: scilicet quod anima humana uniatur corpori ut forma dans illi esse, simpliciter, et non dabitur forma corporeitatis, ad sectum hoc apponitur. Probatur: talis forma corporeitatis proprie esset forma substantialis, ut adversarii dicunt, et quia accidentalis non foret, sed ante formam specificam ponitur non daretur, nec intelligitur alia forma substantialis: et Probo min. si ante formam specificam intelligeretur alia substantialis forma, que actus sui esset materia, ita intelligeretur alius actus forte ipsius: sed hoc repugnat, quia tu casu actus tui non esset tui, cum alius supponeret actus: et. maior ante sibi quia forma substantialis specifica est actus sui forte, qui generetur illa forma substantialis propria, quia ens esset actus sui forte, cum omnis forma substantialis additis est actus sui et forte materia.

Contrabatur: illa forma substantialis propria, seu corporeitatis, non esset necessaria per modum forme substantialiter detrahendi, si per modum forme substantialiter detrahendi subiecti: et hoc: et quia forma substantialis non est sed materia substantialiter detrahendi esset, quod istud adversarius destruit. Probatur: et quia quod intelligitur forma specifica quia ipsi ultima et completa dicit, ita intelligitur forma substantialis detrahendi materia substantialiter, et ita intelligitur composita ultima substantiale: quia simul resultat ex pora physica substantialiter detrahendi et ex actu physico substantialiter detracto materia, qualis est forma substantialis corporeitatis: et ponitur substantiale ultima non resultat ex forma, quia ultima ipsi dicit, cum que ipsa ita intelligatur. Ulterius si forma corporeitatis necessaria foret per modum forme substantialiter detrahendi materia, et alia forma substantialis propria supponeretur, ut materia substantialiter detracta per forma corporeitatis intelligeretur, non: si ita, requiritur infinita series, ut ex se patet. Si ita habemus istud, quod dicit sicut x. ipsi non exigitur alia forma substantialis propria disponens materia ut recipiat forma corporeitatis, per ipsa que substantialiter detrahitur, sic ut forma specifica recipiat.

Denique scitato dicit forma corporeitatis esse exacta ut disponat materia ad forma specifica recipienda; sed hoc ad hoc pertinens esse videtur: et. Probo min. materia ad recipienda forma substantialis non disponitur per aliam forma substantialis, sed per accentia: et.

Pro forma corporeitatis esse completa dividi ideo que componitur adue per ipsa sic completa non tollit, usque ad forma ultima completa et specifica adveniat, ultimo que materia debet dicitur. Sed contra est quia ponitur adequate et simpliciter resultat ex materia proprie ex materia substantialiter physica detrahendi et actu forte physico, et substantiali detracto. sed tota hoc ita forma specifica intelligitur. et. Probo esset completa dividi, quia si haberet ut materia disponitur ad recipienda forma specifica, sed ita stat esse falsum: et. tu etia, quia si materia non egeat alia substantiali forma ipsa disponente ad forma substantialis corporeitatis, cur hac, eadem disponente digerebit ad forma substantialis specifica.

Secunda Conclusio. Sectio tertia.

Duo forma non subordinata nec naliter, nec de pora Dei absoluta simul esse valet in eadem materia. Duplex patet hoc stinet hoc scilicet. Quorum ita sic: quilibet forma adequate materia actuat, et simpliciter, sed materia adequate actuata, et completa naliter saltem naliter non est ulterius actuabilis, ut ipsa ponitur forma, qua ponitur: et. Probo maior. stat, quia quilibet forma est adequata materia actus, et adequati eius pora; aliunde duo materia eadem tota tuta sub una esset forma. violenta foret, quia actuata adequate non esset. Probo hic min. quia pora adequate actuata saltem naliter non est ulterius actuabilis, ipsa ponitur talis actualitatis, quia quilibet pora naliter saltem exigere valet est actuabilis adequate. Preterea illa minor a paritate sic probatur: duplex corpus naliter esse non valet, nisi duplici loco. ita corpus esse naliter saltem esse non valet duplici loco, nec ita effectus a duplici causa totali: et nec eadem materia sub duplici forma. Patet, ideo enim ita corpus naliter esse nequit in duplici loco, quia adequate est circumscriptive quilibet ab uno loco; sed materia adequate actuatur ab una forma: et nequit simul ab alia actuari. Et quia si naliter ponet, ita effectus a duplici causa totali naliter esse ponet; et nec eadem materia esset tu casu esse effectus a duplici causa totali forte. Quia hoc ita scilicet patet ita stabit, ideo ad ita transimus.

Probatur ex dicto tho. qui ita p. q. 76 art. 4 cuius scilicet hoc habet: ex anima humana uniatur corpori ut forma dans illi esse simpliciter, ponitur est esse in homine alia forma preter animam intellectivam. Ex quibus sic: homine nec de pora Dei absoluta alia forma esse valet simul ex anima rationali; sed eadem ratio quod omnibus aliis ponitis: et. in nullo ponito duplex forma simul esse valet de pora Dei absoluta: et nec eadem materia Probatur ex dicto tho. qui ita p. q. 76. art. 4 conclusione eiusdem articuli hoc habet: ex anima humana uniatur corpori ut forma dans illi esse simpliciter, ponitur est esse in homine alia forma preter animam intellectivam. Ex quibus ita: materia hominis simul ex anima rationali adueniente de pora Dei absoluta alia forma dari nequit, sed eadem ratio militat ad materia alterius ponitis: et. in nulla adhuc de pora Dei absoluta preter forma specifica alia non subordinata potest dari. Maior patet ex dicto tho. qui asserit alia forma hominem ponitur esse preter intellectivam, sed quod impossibile est, nec de pora Dei absoluta hoc valet: et. de pora Dei absoluta nequit esse materia hominis alia forma ponitur anima rationalis. Minor primi illi sic probatur: ideo ex dicto tho. materia hominis conditio anima rationalis alia forma substantialis esse actualem quia anima rationalis corpori unita ipsi tribueret esse simpliciter, sed quilibet forma specifica materia unita ipsi tribueret simpliciter esse: et propter eadem ratione mortis talis forma alia ponitur esset. Hoc ratio ita quat ponitur talis forma corporeitatis supra pugnata.

Hoc scilicet stat ex dicto tho. 2. p. q. 76 art. 4 cuius articuli conclusione dicitur anima humana uniatur corpori ut forma dans illi esse simpliciter, ponitur est esse in homine alia forma preter animam intellectivam, ubi non solum de facto negat esse in homine alia forma preter animam intellectivam, ubi non solum de facto negat esse in homine alia forma preter animam rationalem, sed ponitur illi est tunc forma corporeitatis, que liquide alia esset anima rationalis, et ponitur est in aliquem quod ponitur forma substantialis corporeitatis, sed tunc forma substantialis corporeitatis, cum sit ita quod ita illa esset substantialiter per actus tui forte, ac non materia detrahendi et recipiendi forma: et ita ex ita patet pugnare, quia materia ita non per aliquam forma substantialis, sed ponitur ipsa habet esse subsistere detrahendi.

Contra ita quod ita illa esset substantialiter per actus tui forte, ac non materia detrahendi et recipiendi forma: et ita ex ita patet pugnare, quia materia ita non per aliquam forma substantialis, sed ponitur ipsa habet esse subsistere detrahendi.

Sed repo

de pora

Ratione

Confirmatur: quelibet forma substantialis materie unita ad distinctionem forme accidentalis ipsi materie dat esse simpliciter ut ⁊ quit dicunt tho. ⁊ corpore articuli per hoc verba: forma autem substantialis dat esse simpliciter. sed ⁊ plicatur quod eadem materia duplicem esse simpliciter habeat: ⁊ repugnat eidem materie duplex forma substantialis ⁊ n subordinata uniri. — Amplius roborabitur: materia A per formam substantialem B esset adequate actuata; sed repugnat, quod materia adequate ⁊ totaliter actuata per formam B — nullus dubitat sortes — sit ulterius actuabilis per formam C: ⁊. Probo min. materia actuata adequate ⁊ totaliter per formam B nihil ⁊ pura potentia adequate materie. Probo min. materia actuata adequate ⁊ totaliter maior sit quia quelibet forma substantialis est actus habet, sed totaliter est ⁊ actus; sed quoniam est repugnat ulterius actuabilis esse per formam C ⁊ sortes forma B: ⁊. min. probatur materia ⁊ quod est ulterius actuabilis n est ⁊ actus sed ⁊ pura potentia adhuc: ⁊ si materia ⁊ formata per formam B nihil ⁊ pura potentia habet, sed totaliter est ⁊ actus, n repugnat esse magis actuabilis per aliquam formam ⁊ sortes forma B. ⁊

Ex dictis hoc eadem ratio stat contra aliquos adversarios repugnantes idem corpus simul ⁊ duplici loco esse n posse nec eadem effectus a duplici causa totali. ideo X. ipsos idem repugnat idem corpus esse ⁊ duplici loco quia corpus adequate circumscribitur ab uno loco; ⁊ si materia adequate actuatur ab una forma, ab alia simul actuari negatur. Probo: ideo idem corpus A adequate circumscribitur a loco B negatur circumscribi simul a loco C, quia si ita foret, esset, n esset adequate circumscripta a loco B; sed etiam materia esset, ⁊ n esset adequate actuata a forma B casu, quo adequate ab hac actuata, ab alia simul actuaretur: ⁊. Probo min. ideo ⁊ corpore illa stat ditio sequeretur, quia esset adequate circumscripta a loco B esset simul adequate circumscripta ab alio loco qui n esset locus B; sed etiam materia adequate actuata a forma B esset simul adequate actuata ab alia forma quo n esset forma B: ⁊. eadem ratio fieri valet ⁊ eodem effectus a duplici respectu duplicis causa totalis. Ultimo quaeritur n ra Conclusio: adversarii ⁊ eadem materia, ut repugnet, negat ~~eadem materia~~ duplicem formam subordinatam, quales est forma corporeitatis abscondita ⁊ stata ⁊ forma ⁊ specifica ⁊ ultima: ⁊ potiori titulo ut repugnantes, negare debet duplicem formam n subordinatam. probatur quia, si ex titulo duplicis forme n repugnat, minus repugnabit ~~quia quia~~ aliquam quotiens una ponitur ut alia ordinata. ~~Sed hoc repugnat~~ quia vita ex titulo duplicis forme ~~coexistere valet~~ coexistere n repugnat ⁊ minus ex titulo subordinationis unius ad alia quia ex illo potius dicit connexionem quam repugnantiam. ⁊, si ex hoc titulo repugnat, magis repugnabit ⁊c.

Forma B, n esse ⁊ post adipiscitur forma B, nec ulterius magis actuabilis per ipsa; Dico; Dico materia A adequate actuata a ulterius actuabilis per ipsa. — sed contra est, quia licet sit ⁊ post adeptionem ⁊ per ipsa actualitatis forme B, n tamen ⁊ ipso posito illius, quia nihil post materie manet, quod n sit actus; ⁊ ipsa materia n est ulterius actuabilis ⁊ aliquo sui, ~~alter esse~~

Argumenta Solvuntur Sectio tertia. —

Arguis 1: homo est in specie completa corporis; sed n precise ratione materie, quia sola ⁊ specie incompleta esse valet: ⁊ ratione forme; Ergo sic, sed n ratione anime rationalis, quia spiritualis: ⁊ ratione forme corporeitatis. — In primis arguitur quia ⁊ homine n sola forma corporeitatis, vere etiam vegetativa ~~est principium~~, quia homo etiam est ⁊ specie completa vegetativa ⁊ sensitiva: at n precise ratione materie: ⁊ ratione forme; at n ratione anime rationalis, quia vita sicut X. adversarios corpus sibi esse nequit quia spiritualis, propter eadem ratione ⁊ fertur sibi esse n posse esse vegetativam ~~principium~~, sed sola esse rationale, ⁊ sentiens: ⁊. Quare sicut dicit ~~haec anima rationalis vegetativa~~

Quare dico anima rationalis esto adequate spiritualis, esse corporeq ut quo ⁊ substantive, ⁊ quidquid, scilicet, ~~corpus materia~~ corpus est ⁊ completum substituitur completo per animam rationalem. Sic materia est n ut intellectiva, sustinet tamen per modum subiecti esse ⁊ intellectivum completo, quod resultat ex materia, tanquam subiecto, ⁊ anima rationali, tanquam forma.

est corporea ut quo, ⁊ quidquid corpus complete substituitur alicui; sed hoc repugnat, si anima rationalis sit est adequate spiritualis: ⁊. Probo min. repugnat quod extremum substituat substituatur ⁊ linea opposita illi, qua est substituens. ⁊ sed linea corporis est opposita linee forme spiritualis, ⁊ linea opposita illi, qua est forma rationalis substituere posset aliquid ⁊ ratione irrationalis. — ⁊, quia est substituta: ⁊. maior stat, aliunde corporis completi, qui ⁊ sit ipsi tribuendo esse corporis completi: sed ea forma adequate spiritualis ⁊ nequit anima rationalis substituere corpus ⁊ linea esse corporis completi, ea tribuere nequeat, quod sic n habeat: ⁊.

Dico: ⁊ anima rationali Resp. ad hoc quod n est esse ⁊ linea opposita forme spirituali, quia forme spirituali soli opponitur forma materialis, ~~n tamen ⁊ corpore~~ n aute componitur materiale ⁊ corporeo. Quia compositum materiale ⁊ quod dicitur corpus completum n est quia ex utraque parte materialitatis, aute corporeitate dicat, sed ⁊ quidquid ex una illa dicit, ex alia forma eminenter corporeq, debita actuate aliq spatii, quo formaliter materialis ⁊ corporea est. ⁊ aut per illam actuata ⁊ completa dicitur corpus completum. rationale vero ⁊ irrationale aut differa ⁊ mediate, ita se opponita, ⁊ quae dividitur genus animal, ideo que unum aliud substituere nequit. ~~a con~~ esse aute corpus ~~optate~~ est genus ad homine. quare n est opposita anime rationali, quae est hominis forma. — sic etiam homo substituitur esse vegetativum per animam rationalem, sed anima rationalis n est vegetativa formaliter, ⁊ sic, sed eminenter, ⁊ ut quo: ⁊.

anima rationalem esse corporeq ut quo ut diximus, quod n significat anima rationalem ex se, ⁊ sic aliquo corporeitatis habere, sed esse forme corporeitatis. Unde licet corpori tribuat esse completum n est quia ipsi corporeitatis tribuat ea hoc a materia habeat, sed ⁊ quidquid ipsa corporeitatis corporis actuat ut formalis, ipsa que adequate completum tribuat ea ab anima rationali, tanquam a forma corpus ipsum completum reddatur: sicut ipsa materia sic completa redditur completa per forma. Ergo hoc explicatur ⁊ opera peccati quae substituitur ratione infinitatis a maiestate divina, quia dicit ea maiestas

Arguis 2: anima rationalis definitur, per quod sit actus corporis physici organici in potentia vita habentis: ⁊ n est substitutiva corporis physici quod est intra superius dicta. ⁊ probatur. ratio: ~~sic~~ si anima rationalis est actus corporis physici est forma corporis physici, ideo que habet materiam; sed forma n dicitur substitutiva materie, sed causa informativa: ⁊. — ⁊: si anima est actus corporis physici organici, corpus physicum est pars substitutiva ⁊ poriti

Ad hoc dicendum quod hoc explicatur per peccati ⁊ quod substituitur ⁊ ratione infinitatis a maiestate divina, quia tamen divina maiestas ramis ⁊ ea habeat, ⁊ tamen non substituit ea ⁊ ea. Ita quod ⁊ finita est. Sic etiam anima rationalis, qui ⁊ se corpa rea est, substituit tamen corpus ⁊ pro ut completum

anima ea habeat ⁊ tamen non substituit ea ⁊ ea ⁊ quod ⁊ finita e

substantialy; sed corpus phicum organicum n est sola materia, aliqde qualibet materia cuicumlibet spiritui substantiali diceretur corpus organicum; aliqde n est materia ut quantitate affecta, quia si corpus organicum diceretur ratione quantitatis, a qua esset affecta materia, esset pars substantialis compositi ratione quantitatis. sed nulla pars substantialis est ratione quantitatis, quae accens est: ergo quia, si corpus organicum [illegible] & solu restat quod sit corpus organicum ratione formae corporeitatis. = Ly quia si corpus organicum esset sola materia, forma ignis esset etiq actus corporis phicii organici; sed hoc n dicitur: g. ℣

Adhuc dicendu corpus dupliciter accipi potest, 1 complexe, 1 complebe. 1° modo accepto, est ide ac substantiale spiritui & corpori compositum ex materia organizata & forma respectu cuius anima rationalis dicitur substantia sicut qualibet forma est sui spiritui substantiua. 2° modo sumitur ipsum corpus p materia affecta & dispositia quadq organizatione respectu cuius anima rationalis substantiua n est, sed formatiua. = Adhuc dicendu corpus phicum organicum duo dicere, & materiq tq & organizationq multe & tali dispositione partiu quae accentalis dicitur & quantitate. Quare si corpus phicum organicum n dicitur pars substantia spiritui substantialiter ratione utriusque sed solu ratione materiae, portatae recto ad talem substantiam, ita tamen quod ipsa materia, tanqua de connotato organizationem sui dispositionem illa accentalis dicat. & sic philosophus metaphicus textu 39 quit: manifestu est, quod anima substantia, corpus vero materia: homo vero, 1 animal, quod ex ambobus. = Ex dictis adhuc patet dictu arrideo materiq ignis, 1 alterius compositi n unquam n dici corpus organicum, quia ipsi deficit illa quantitas & dispositio accentalis, ratione cuius materia unquam corpus dicitur organicum. ℣

Ricc: de ratione animae solu debet poni id respectu cuius ipsa est actus tq corporis organici: & corpus organicum est subiectu actuandi per animam tanqua per actum tq. = Resp. quod sicut [illegible] definitione animae rationalis subiectu ponitur, qui de essentia animae rationalis sit, sed ueluti materia, respectu cuius anima est actus, ita ponitur hoc quod est esse organicum, qui organizatio sit de essentia subiecti, sed ueluti conditio necessaria & aliquid de connotato portatu a subiecto.

~~Argues~~ 3: Ricc: homine per substantialiter a capite differt: sed in ratione animae rationalis hoc differa contingit, cum ita cadat in utraque parte, quia nec ratione materiae, aut accentis: & solu ratione alicuius formae corporeitatis. Pro quo min: quoad 2am partem: nulli spiritui nec ipsius partes differunt essentialiter ratione materiae, sed solu ratione formae & Quoad 3am vero partem sic: Caput n solu accentaliter, sed etiq substantialiter a pede differt: & n solu ratione accentis differt = 2° homine ex parte corporis aliqua sit partes heterogeneae, & alia homogeneae; sed prima sit interse diuersa rationi: & n sic, sigal ratione materiae, debet esse ratione formae; sed n ratione formae spiritualis: & ratione formae corporeitatis.

~~& organizationis utriusque partis, & in quod pars substantialis materialis pro~~ capitis exigit talem organizationem & dispositionem quales n exigit pes; hoc autem n sibi ratione formae corporeitatis, sed ratione ipsius ~~partis materiae heterogeneae~~

Adhuc dicendu caput hominis a pede differre in organizatione utriusque partis quae ex dicta organizatione & dicta spiritu tali dispositione accentis quae necessaria est ad distinctas operationes quae sit a pede & capite. Unde differa utriusque partis n substantialis, sed accentalis est, potest tamen dici essentialis iter utrasque partes, aut quales sed est sub tali organizatione. = Adhuc dicendu homine carne donari vel caput & pedes dici partes heterogeneas ratione accentis, quia ita sit quia diuersa rationis in qualibet parte, licet quae ipsa materia, exigat substantiae, parte illa diuersa accentia & organizationes, hoc est ratione diuersarum operationum quae his partibus exercentur, quia scilicet tali materia debet forma quae sit principium illarum operationum adquas qualibet parte distincta dispositione petitur. Unde forma quae sit diuersimode, cuius materiae partibus illa diuersa accentia correspondent, habebit diuersas partes siue diuersas rationis partialis. anima autem diuersimode, qualis est rationalis, quia entitate eminenti & uirtualiter diuersimode sibi habebit quidquid totq illq uarietatis, quae aliis inferioribus formis reperitur.

Arguo 3: in homine sit operationes sensitiuae, a quibus illud Pauli: Caro concupiscit aduersus spiritu; sed sensitiuae operationes ab eode principio pueniri nequeunt: & diuersa principia sit operationum in homine; & diuersa formae, quae sit principia ad operandu. = 2°: in homine sit operationes materiales, ut nutritio, & uegetatiua, sensitiua, & operationes quae materiales, ut electio, uolitio, & sed operationes materiales exigunt principium materiale & corporeum, sicut & materiales, immateriale: & in homine ultra principium materiale, quod est anima rationalis, debet materiale, & corporeum, scilicet forma corporeitatis.

Adhuc dicendu ad 2am replica in homine pugnat diuersitas uolitatis, 1 potius ad amorem Dei, quia ita sit operationes inter se oppositae, ita tamen non aduersarii n dicat. Ulterius quae diuersae animae quat ad istas operationes amoris Dei, quia sit inter se oppositae. etiq quat, scilicet anima est diuersitas quia ipsius est operatio uegetatiua quae correspondere debet anima uegetatiua realiter distincta ab anima sensitiua, cui correspondet sensatio sicut & aduersarius operatio materialis correspondere debet forma materiali & corporeae distincta ab spiritualibus, cui correspondet operatio spiritualis. Quare dico ad illas operationes materiales & spirituales inter se oppositas sufficere forma quae formaliter sit spiritualis & corporalis, 1 materialis eminenter ubi est anima rationalis, quae, etsi spiritualis est tamen uirtualiter & eminenter materialis, 1 quidquid eminet, sua perfectione formae materialis rationis cuius perfectionis eminentialis, eminenter tenet operationes materiales, quas 1 formis materialibus tenebit formaliter. Undeo anima rationalis esse eminenter uegetatiua, 1 sensitiua, est ex excessu perfectionis aequiualentis perfectioni ad uegetandi, & sentiendi quas perfectiones 1 alias formis inferioribus superiora, ipsa quae anima rationalis ut unita corpori rationem talis eminentiae potest esse principium uegetationis, 1 sensationis; & ad istas ad operationes ne dubitas & alias quas sit oppositas

+ exigitur distincta pro eximo licet n distincta principia radicalia: sic dubito est pro ad gubernandu, homine ac pro ad intelligendu

& quidq arguitur quod n soli homini uero & alii uiuentibus corporeitate forma quod n dicit quia anima uegetatiua etiq definitur actus corporis physici organici, sicut & anima sensitiua

& quidq arguitur quod n soli homini uero & aliis uiuentibus corporeitate forma quod n dicit quia anima uegetatiua etiq definitur actus corporis physici organici, sicut & anima sensitiua

21

* Dicy ama rationali, quia spiritualis, nulty que perfecta, maxime distat a materia: g iter extrema ita distabit aliquod esse debet, quod veluti medij sit. Sed hoc est forma corporeitatis: g= sed hoc ratio probat dari medias formas vegetatiua, immo dari quasdam sensitiua, iter formas corporeitatis, d ama rationale, quia ama rationali, quia maxime distat a materia, ergo ideoque ea illa immediate uniri nequit etiq nulty distat a illa forma corporeitatis, quia etiq quid materiale est. Quare dicendy, quod licet materia ta d ama rationaly maxime distet esse entitatiue, sufficienter tamen proportionatur esse actuy d pora. Sicut enim materia ta sublunaris est pora receptiua omniu formaru, sic quidem ama rationaly. Ulterius probatur, ex quo ama rationali est eminenter corporea, vegetatiua, d sensitiua.

Arguy 4: dy homo subito moritur nouas introducitur forma materia; sed ita sine aliqua forma nequit permanere. g Probo mai. 1 quia nulla est agens tyc influens in formam de nouo aduenientem: g nulla aduenit. = 2 nulla ista dispositiones de nouo ponitur ad aliquam formam. sed si hec aduenirent, dispositiones ad ipsam precederent. g. = 3: si aliqua forma aduenirent, maxime cadauerica; sed ita in quia ens sit specie diuersa ab ama rationali dispositiones aduite, nequeunt disponere ad cadauericam; i corpore autem mortuo uidemus eas de esse dispositiones colorii, figure, d aliorum accidentiu, quas erat in ipso uiuo, d ingressi ad mortem ipsius: g.

In primum arguty cu suis confirmationibus g uata forma corporeitatis ni in plebeia, diuina, sed ultima, d specifica esse cu ista dat corpus post mortem unice manere cu tali corporeitatis forma. Liquide sicut repugnat quod materia sine forma maneat ita sine forma completa, ultima, d specifica, quia sine illa tale esse in plebeia habet, d i pora. = Deinde quia forma corporeitatis ponitur ut quedam dispositio ad formam specificam recipiendam: g si ad distinctam formam specificam exigitur distincta dispositio, etiq d distincta forma corporeitatis. Vnde dicendy, quod homine mortuo introducitur materia, forma cadauerica, d agente tyc Agens, seu principium influens in destructione, seu separatione anime rationalis, fluit in forma cadauerica, quia nemo ita ordinem in malum operabitur: quare si autem flueret, destructione ponitur, nec deinceps deductione alterius forme in malum ordinem deberet. Si autem nullum sit agens creatum, recurrendum est ad authorem naturae. Accentia uero, quas disponunt ad formam cadauericam, aliqui dicunt mutari quia mutabitur in ipsorum subiecto; d esto appareat ueluti ea de accentia dicunt depui quod saluetur ista. Cateri admittunt, quod eadem permanent, dicendy forma cadauerica partim eas de dispositiones exigere partim quia distincta; partim in quantum, eas de exigit eadem organizationem ac forma uita; partim uero distincta, quia forma uita tale organizationem exigit cum debito temperamento qualitatum; forma autem cadauerica cum defectu talis temperamenti. Recedente igitur ite pueniat ab ultima dispositione ad formam cadauericam removente, inhibente, introductionem forme cadauerice, retinente removente, quam debent temperamenta qualitatum. = si autem quaeras: g in morte alterum unum, quod nunc sit homo, reducatur etiam forma cadauerica? Iudico ita esse.

† in triduo, quo fuit in sepulcro

Si talis forma cadauerica post mortem in materia esset etiam d in corpore Christi fuisset. hoc non est dicendum: g. Probo min. si in corpore christi esset, subsistentia divina esset unita composito cadauerico resultanti ex materia ta, d forma cadauerica, sicut in triduo fuit unita corpori; g Deus ut subsistens in corpore mortuo esset cadauer, sicut ite mortem d post triduum erat homo, quia subsistentia humana, cui erat unita subsistentia divina. sed absurdum est audire quod Deus fuisset cadauer: g. = 2: quia si in corpore christi forma cadauerica foret, nunquam illa Deus dimisisset, x. illud Damasceni, Verbum diuinum, quod semel assumpsit, nunquam dimittit: cui g Verbum diuinum talem formam nunc non habeat, sequitur nunquam illam assumpsisse. *

Adhuc admisso quod subsistentia divina esset in triduo mortis unita etiam forme cadauerice, dicendum, quod sicut dicitur Verbum Deum fuit mortuum, ita quod fuit cadauer, cui sit idem sensum ter mortuum d cadauer esse. Non minus enim dissonum uidebitur, quod Verbum divinum ut erat subsistens in nuda humana mortem pati, ac redi cadauer: cui g si sit de fide, cur cui ita dissonum aduersarii uidebitur? = * Ad hoc dicendum, uerba Damasceni intelligenda esse de illo, quod Verbum Diuinum personaliter assumpsit, non uero per accens, sicut fuit forma cadauerica. * *

Replicabis: Caro mea quae est in corpore mortuo ita est uera Caro sicut est in corpore uiuenti: g eadem forma carnis habet ac antea. ita non forma uiuentis: g corporeitatis. = 2

Replicabis: idem est corpus Christi erat in sepulcro, g nec in sepulcro. * 2: si corpus christi in triduo, quo fuit in sepulcro, conseruaretur hostia, idemmet corpus esset, ac illud, quod erat in sepulcro: g si istud erat in plebeia in specie cadauerica, ita esset hostia. = 3: ex uis uerborum consecrationis hostiae unice ponitur sub talibus speciebus Corpus christi Dni. Inquiro nunc, illud corpus est tale materia nuda existens simul cum accentibus propriis corporis christi, simul cum aliqua forma corporeitatis? si hoc ultimum dicatur, aduersarii habent id; si autem, quod tale nequit esse: g ultimum esse debet. Probatur min. si tale esset ipsa materia, ex uis uerborum non fieret transubstantiatio, quia ita est transmutatio substantiae, quae tunc non esset, si tale foret materia nuda existens aliunde talis non fieret transmutatio si corpus Christi esset materia ta cum accentibus corporis, ista quae dare tur mutuo accentia: g.

Ad 1m dicendu esse ide corpus ~~ex tanto~~ ꝓplete, n aut ide completa; quia, scilicet, corpus sub hostia esset mortuu, & sepulcro morbis; hostia esset ſformaly anima rationali, & sepulcro sine anima rationali foret, ut aduersarii dicere debent. esset tame ſformaly cadauerica forma. & arguty manifeste instabat hic: ide est corpus christi, quod est sub speciebus panis, ac quod erat hac nocte, quequ se discipulis, eisdy daret; sed quequ se discipulis, eisdy daret passibile erat: g. etiam nunc datur passibile sub speciebus panis. sed hoc est ~~ytra~~ fide: g. Ex dicto ad 1m ~~ytat~~. = Ad 3m dicendu, quod sub speciebus panis ponitur n solu corpus, ut ꝓ materia suponit, & accidentibus corporis Christi, sed etiam ipsa anima, ideo que datur tm subitatiatio de subitatia panis ~~ad hoc~~ in subitatiam christi, ex quod homo est: an aut ex ui uerborum ponatur tm corpus, anima que uni ce concomitanter, huius loci n est, sed ad theologos, spectat. ~~Ex~~ fide que ~~ytat~~ sub hostia ponitur corpus christi, & ~~ytra~~ Calice sanguine. Utru uero corpus sub hostia ponitur ex ui uerborum ꝑficiatur ut animatum, l n, huius loci n est.

Replicabis: ex nra doctrina sequitur corpus christi in morte fuisse corruptum, quod est ~~ytra~~ sacre scripturæ locutioni: n dabit sanctum tuum uidere corruptionem: g. falsa ~~ytat~~ duta. = Dicendu uerba scripturæ ꝓficienda de corruptione corporis in cinerem, aut uermes, n aut ꝓficiendu de corruptione physica unionis ꝓter materiam, & animam rationalem.

Arguis 5: caro mortua est uera caro, sicut & uiua: g. utraque uera forma habet carnis; ~~ad forma carnis~~ g. utraque est eade forma carnis; sed hoc alia esse nequit, nisi corporeitatis: g. = 2 ante quam anima rationalis ꝓdatur in toto, est forma corporeitatis in illo; sed hoc perseuerat ꝓducta anima rationali a corpore: g. maior patet, quia ante animam rationalem totum aliqua forma est informatiua; n nisi aliqua forma corporea, quia tunc solu est corpus, n aut uiuens. Minor uero probatur: nulla datur causa talis formæ corporeitatis destructiua, dum ꝓducitur anima rationalis, nisi illa quæ fuit ꝓductiua ipsius; sed quæ illa ꝓduxit, & formauit diuersimode datur eam destruere: g. 3: ~~dum homo~~ grauitas, & motus deorsum n pueniunt ab anima rationali ꝓpriæ dicendum est, aere moriens homo, aliunde nec a materia ta: g. a forma corporeitatis.

Ad 1m dicendu carnem mortuam esse uera carnem, sicut caro uiua, ita scilicet ꝓplete, quatenus dicit eade materiam cum eisdem accidentibus carnis, crassitiei scilicet, ~~doris~~ roboris, colboris, & saporis; n tamen eade ꝓplete est, quia n est eadem specie ac antea, cum antea esset ꝓ specie uiuentis, postea que ꝓ specie cadaueris = Ad 1m dicendu dari ꝓ tota forma corporea qua totum constituitur ꝓ esse talis. n tamen hæc eade est ac illa qua scotistæ ponunt, quia forma corporeitatis scoti est ꝓplete dualis, n detrahi materiam ad aliquam speciem ꝓplete; hæc aut qua datur ꝓ tota, quequ animatur est ultima, & ꝓplete, actuans totum ꝓ specie ꝓplete totius, quam n seruatur cum anima rationali, quia cum ipsa ꝓ patitur, ut ex dicto ꝓ solutione ~~ytat~~. Quare causa ~~tot~~ formatiua illius ꝓducens unionem animæ rationalis cum materia, est per accens destructiua illius primæ formæ: sicut eade causa unius formæ ꝓductiua est destructiua ꝓ directe & per accens progressiue ꝓ portionis cum sequitur. Quarto Arguitur materiæ instanti patitur; aduersarii negant dicunt, quod anima rationalis causa formatiua sanguinis ꝓ sanguine datur forma subitatialis diuersa a forma carnis. Quare eade anima est causa formatiua sanguinis, illius que destructiua, dum ipsum ꝓ carnem ~~quartitur~~ etiam sequenti exemplo instatur. Pater est causa filii generatiua, & dicit mortuus esse valet eadem illius destructiua, ipsum occidendo, ubi potest contingere. = Ad 3m dicendum corpus quo homo ꝓ aere moritur, motu deorsum a grauitate corporis ꝓuenire, quia corpus grauis dum est iuxta extra centrum est, ideo que naturaliter mouetur deorsum ad suum centrum. Grauitas aute ꝓuenit a talibus accidentibus corporis.

Arguis 6, & ~~ytra~~ 2m ~~ytat~~ conclusionem: dum ꝓ materia quæ erat sub forma subitatiali A, ꝓducitur forma B, eodem instanti quo ꝓducitur ista naturaliter expellitur illa, sed nequit, eodem instanti una ꝓduci alia que expellit, quia eodem instanti ꝓductionis formæ B utraque ista naturaliter, & materia: g. duplex forma subitatialis

Arguis 6, & ~~ytra~~ 2m conclusionem: eodem instanti ista simul naturaliter, materia forma subitatiali embrionis, & forma ista: g. eade materia naturaliter esse valet simul duplex forma subitatialis. Probatur: eodem instanti quo ꝓducitur forma ista, materia, expellitur naturaliter forma embrionis a forma ista; sed nequit ab ipsa expelli naturaliter expelli tali instanti, quia ipso instanti utraque naturaliter simul existit materia: g. maior ~~ytat~~, quia quo instanti ꝓductionis ista, n expellitur forma embrionis, quia tunc adhuc n est forma ista, a qua expellatur; aliunde nec post instans ꝓductionis formæ ista, quia a primo instanti suæ ꝓductionis pugnat cum forma embrionis, & inde illo ipso expellit, l si adhuc seruaretur, melius saluaretur coexistentia duarum formarum. Minor quia filii sic probatur: in primo instanti illo primo instanti existit ~~naturaliter~~ forma embrionis, quæ expellitur; aliunde & forma ista, a qua expellitur: ut ex se patet: g. Maior patuit, quia forma ista n expellit formam embrionis, nisi agendo esse positiue ipsius: g. illo instanti est forma embrionis & ipsius esse positiue, quod agit forma ista.

2: forma, quæ instanti A n est materia, nequit expelli ab ipsa eodem instanti. g. Probo ant: forma quæ n est materia, nequit ab ipsa expelli: g. quæ n est ipsa instanti A, nequit ab ipsa tali instanti expelli. = 3: forma embrionis, quæ instanti

* liquido corpus Christi esset hostia ide, ac erat quod a Christo Dño in Cœna fuit consecratu, quod erat corpus mortuu, & animatu. ✝

† Proprietates nare gradatim procedat: 1 liquido ducendo formam perfectiorem, postea perfectiorem

† naturaliter

22

ti A expellitur, dicitur corrupi ptali instanti; sed nequit pillo corrupi qui pillo instanti existat: g.
Prouo min. corruptio formæ est transitus de esse ad n esse ipsius; g corruptio formæ p istanti
A est trajectus de esse formæ ad n esse ipsius, p tali istanti. Nec hic: sed nequit dari pcessus
ti A trajectus de esse formæ ad n esse ipsius, qui pillo instanti detur esse formæ, a quo est trajectus:
g. Prouo min. subsyta: si pillo instanti n est esse formæ, n est pillo instanti trus, a quo fiat trajectus; sed repugnat, quod p aliquo instanti detur trajectus de uno alteri tu, qui p eode trg a quo trajectus: g.
A: si pillo istanti A n datur esse formæ, nihil est formæ, quod corrumpatur: g falso dicitur quod
pillo istanti corrumpitur ipsa. ℞ 3: expulsio formæ embrionis intelligitur p posteriori ad introductio
nem formæ vitæ, quia effectus et secundarius est actionis p ductus talis expulsio: g p aliquo signo
priori, pquo intelligitur introductio formæ vitæ, adhuc intelligitur esse materia formæ embrionis. Prouo
3tiq: et signo introductionis formæ, ut qd signo expulsionis formæ embrionis; sed signo procedo
ti ad signum expulsionis formæ adhuc intelligitur forma esse materia: g Prouo min. signo proce
dente ad signum expulsionis, adhuc n intelligitur forma expulsa; sed forma, quæ erat materia
intelligitur esse materia, unde dy intelligatur expulsa: g.

Hoc eode argumento Ymus Lorca ex familia
Cisterciensi defendit peccatu primo instanti infusionis animæ simul cum illa coexistere. Cæteri communiter theologi omnes hanc opinionem ut falsam reiiciunt: g quæstioni ad presens spectat
solutionem dabimus. g primi argumenti quat: eode instanti esse formæ, ipsius quæ privatione, cuius
ratio hic procedit, eode instanti, quo a materia expellitur forma, materia privatur forma, n prius
per ipsam formæ privationem: g illo instanti est materia formæ privatio: sed aliud dicit Aduersarius, eode modo instanti existit forma: g. Quare sequitur illud eloquium lumine
naturæ notum falsum esse: quodlibet est, vel n est: quia eadem forma eode instanti esset g n esset:
esset ut ab aduersario supponitur; n esset, quia eius privatio foret. Unde eode argumento aduersarius hic contrarium probare valet: illo instanti, quo expellitur ipsa forma, periit g ipsa: g illo
instanti n existit, quia instanti, quo existit, g habet esse, n periit, sed potius servatur. =

Ad 1m dicendum quod instanti, quo forma
corrumpitur, desinit esse; sed nequit esse eode instanti, quo desinit esse, quia esse esse g desinere esse
sunt extrema contradictoria, ut desinat esse per n esse sui: g. Quare rep. 3: materia forma p duci
pinstanti A est suum esse accipere: g pillo instanti corrumpi, est suum esse dependere g abillo privari
p eode instanti; sed repugnat habere esse p eode instanti, quo abipso privatur: g. Quare dico quod
forma abeo alia ex embrionis Vo. expelli a forma vitæ habere vim spatiualitatis utriusque
ideo quia in utraque simul eadem materia existere nequit adhuc p primo instanti, quia adhuc
respectu illius sunt spatiualiter. Unde nec exigit esse pillo instanti, quo expellitur, sed potius n esse,
quia p eode instanti destruitur g deficit ipsius esse: nemo autem exigit esse, dy ipsius
deficit esse: ideo g petit forma quod instanti presenti destruitur esse instanti qui. Dicit forma
dicitur nunc expelli a materia, eadem materia, quæ in instanti qui erat sub esse formæ,
privatur nunc ab esse formæ. Ad omnem ultimam notandum p eode instanti intelligi fieri formæ fieri
destructionis, g facto esse, sicut eode modo dy dicebamus ut eode instanti intelligitur forma existere
fieri g facto esse, licet p diuersum signum. Ad ultimam verba primi argumenti dico formam indu
ctam habere positum formæ progressibilis ipsa destructa dy tale esse positum: quare tale esse positi
um pillo instanti n exuit, sed potius est fieri destructionis.

Ad 2m dicendum quod forma, quæ nunquam existit
materia n potest ab ipsa expelli, quia quotiens expellitur ab illa, transit materia de esse formæ expelle
dæ ad n esse ipsius, ut dictum: hoc instanti expellatur sufficit quod g instanti existimet g argumentum instabile:
ut accens nequit effectiue subiectiue operari, qui etiq subiectiue operetur: g nequit accens im
diate operari, tale quid etiq subiectiue immediate operetur. Quæ ratio est falsa ad aduersarios. —
* Ad 3m iq diximus ex corruptione formæ p aliquo instanti, potius n existentis illius, quæ exuitur. Sequitur
re dico, quod sicut ens natum fieri p instanti generationis transit de privatione formæ ad ipsam formam,
qui pillo instanti existit primo, alioqui privatio formæ g ipsa forma esset: eode instanti, quod re
pugnat. sic similiter esse formæ, materia transit de esse formæ existentis p instanti qui ad n esse formæ
quæ illo instanti presenti periit, quia taliter, quod esse formæ ig n sit p instanti transitus, quia solus se habet
ut trus a quo est necessarius. Quare ipse trus a quo solus ut derelictus & excluso pillo instanti, n vero
existens. Si autem dicas, ad transitum ita essentialiter esse trus a quo ac trus ad quem, ni g trus ad quem existit
pillo instanti etiam trus a quo. In primis, quia p eode instanti dari esse g n esse formæ, quia transitus
est de n esse formæ ad n esse ipsius; sed repugnat p eode instanti esse g n esse formæ: g. Unde dico
utrumque trum æqualiter essentialiter esse ad rationem transitus (mutationis) quia sicut repugnat transitum
qui n sit ad aliquem trum, ita qui n sit ab aliquo trum. Cæterum hæc est differentia, quod trus a quo est
trus necessarius. trus autem ad quem est trus accessus. Unde trus essentialiter exigitur ut derelictus & excluso
instanti, quo ab ipso materia subiecta transiens recedit; trus autem terminus ad quem accedit, ideo quia iste existere
debet p instanti, quo fit transitus; n autem trus.

Ad 4m dicendum pillo instanti aliquid, immo g totum esse formæ corrumpi,
quia, licet nihil formæ sit tunc existens, esuit tamen existens p instanti quodlibet corrumpitur. Quare potest
dici nihil esse formæ existens, quod corrumpatur, esse tamen, destruitur. Ad 5m dicendum aliud esse forma
ad intelligendam expulsionem formæ pillo signo posteriori sufficere forma præsupponi existere p instanti anti
n autem quod p aliquo signo priori eiusdem instanti, quo expellitur, intelligatur esse materia, aliud enim
est, quod gte illud signum posterius expulsionis n intelligatur adhuc expulsa; aliud est quod intelligatur
existens; potest enim p signo priori ab utroque præscindere, uti præscindit, quia n est signum correspondens

adue expulsioni, tqqq effectui secydario. Dcerte exarguto sequitur, eodē intēti consecrationi hostie esse corpus christi, dubitatiq panis, quia illo intēti est expulsio panis, posterior ad introductionē corporis christi. Q̄ signo qđ ad expulsionē est dubitatio panis, hostia. Recte procedit

Replicabit: formaneq̄ Vq expelluntur a forma cadaueris nisi oppositionis straricq: Q̄ duo intēti expulsioni dantur extrema pritiuq straric opposita, forma cadaueris, ex cuius oppositione pugna straria resultat ex pulsio. Ad 2: intēti quo forma uilis n est materia, iq est expulsa a materia: Q̄ tyc n expellitur ab ipia. = Ad 1q dicendū pugnā inter forma cadaueris duilis n esse sicut est illa qua duo quelly quocati ryt, palestra decertales, qui simul coexistūt, campo dimicatq: est Q̄ pugna uisa, spatiabilitatis, quā n coexistiq, sed potius unius destructionē cū alterius existētia significat. Quare, licet oppositio predicta straria sit n ut, quia illud duplex extremū pritiuq oppositi simul exsitat, sed qua est inter forma pritiua quarū qualibet existētia adhuc existētiq petit alia sibi opposita n existere. = Ad 1q dicendū, quod primo intēti n existētiq forma, ista teliter expelli desse expulsa p diuersā signi, cuiusdē intēti. sicut etiq eodē intēti generationis teliter forma quā p ducitur esse, fieri, Q̄ facto esse, taliter quod facto esse, teligatur signo posteriori ad ipsū fieri. Q̄ ratio est quia fieri forma subitātialis n successiuū, sed intēta nec est.

Argues 7: in ferro cadēti est forma ignis, simul quę forma ferri: Q̄ duplex forma subitantialis est in materia simul. Ulteriuq hoc idē, carbone uidetur accenso, ubi datur forma ignis, ut expatet, aliunde etiq forma carbonis, qui grauitatē habet ac si esset entitas, quod patet, pecie carbonis et se, pide quę forma carbonis haberet. = Recte a paritate accentus: constat nāque, eodē subiecto esse duplex forma accentalis uti forfiosū, Q̄ albedo, niue. Dic dē aliis: getiq duplex forma subitialis, eadē materia potest esse. ✱

Adhuc dicimus, ferro cadēti esse forma ferri, aliunde quę forma ignis, forma, quā ignis: n quia eadē ferri materia a duplici forma assignata est, formata, sed quātus, inter poros ferri, qui aeter ea calore ignis laxatur, introducitur ignis. Si dicas nulla ibi materia esse recipiua forma ignis, duo preter ferri materia. = Dic ignē inter poros introductū, se materia habere, quā potest esse quedā exalatio a forma ignis, flamata, Q̄ formata. = Ad 2 dic etiq inter poros carbonis introduci ignē, sicut inter ferri poros. in eadē quia potest tamē ignis introductus ultimis dispositionibus in carbone. suscipit, subitatiq sui materiq carbonis. Vnde recipiens forma ignis, amittit formā carbonis. ✱ Quare dū illa grauitatis carbonis habet, adhuc est sub forma carbonis. ✱ Ad 3q dicendū ✱ potest dici esse sub forma ignis, cū aliunde buy carbonis accentalis buy permanentiby a quibus pcedit illa grauitatis. —✱

Ex dictis inter, poterit produci forma ignis successiue, non simultanee: Q̄ etiq corruptibiliter, Q̄ destructibiliter successiue. Sed supra diximus fieri forme subitātialis simultanee Q̄ instantanee esse, ideo sicut Q̄ ipsū destrahi, ideo quia diximus eodē n coexistere duplicē formā eadē materia: Q̄ falsū ryt arguta. = Dicimus aliud esse materiā ligni paulati recipere formā ignis, aliud autē formā ignis paulati produci, Q̄ hoc esse. Ly est uerū, Q̄ ly falsū quia forma ignis, quā ligni paulati recipit ut supponitur producta: sicut alimentū paulatim conuertitur, subitatiq alibi, materia quę illius subrogatur loco materiq dependitiq, accipit quę alia forma forma, quā, n tyc producta sed eadē, quā iq alia fuisti erat. ✱

Eodē ligno forma ignis Q̄ ligni esse ualet: Q̄ eadē materia duplex forma subitialis. = Nego: quia ligno ex una parte ipsius forma ignis esse potest, ex alia forma ligni quod est esse duplicis formę materia. = Cordra insurgere ualet, quia materia quę ex una parte ligni est alterius unitur Q̄ continuatur cū materia partis, cū toti ligni sit inter se unibilis, sed materia, quę est cū alia unita, nequit n ab eadē informari forma: Q̄. = Nicdū materia ligni ex parte, qua est a forma ignis formata diuersimodi, quia simul ignis destruhit forma ligni ex illa parte Q̄ unione quę erat inter materiā Q̄ formā ligni, quater destruhit unionē illius materiā cū illa altera, quę est ex ali. ignis introducendo formā

Argues 8 contra ultimā solutionis partis: Q̄ rubus, quę Moisey uidit, ardebat Q̄ n̄ comburebatur: Q̄ in ipso erat forma ignis, aliunde quę forma rubi; Q̄ adhuc iste comburebatur, destrueretur quę forma rubi: — Hoc arguit, quia potius ad exaltandū sacrā scripturā, ad quā ad philos spectat, breuiter reliquetur. Q̄ quater ideo quę dicimus miraculū quod Moisey uidit Q̄ adorauit in esse ideo quod rubus cū arderet ignis ardens, rubus n comburebatur ipse: n autē ideo quod eadē materia rubi esset formata a forma rubi Q̄ ignis, quia istud est negatio supposita: Vnde ignis producta erat rubus Q̄ inter ipsius poros quę quod arderet ipso qui comburebat illi, hoc miraculū erat. sicut in alio tres pueri missi fornacē ignis ardentis n comburebantur.

Argues 9: de pa Dei absoluta duplex corpus esse ualet eodē loco circumscriptiue: Q̄ duo Q̄ duplex forma in eadē materia. Contra quo: ideo duplex forma simul, eadē materia esse nequit, quia materia per qualibet formā adequate actua Q̄ totaliter actuatur, ideo quę simul ab alia actuari nequit, sed quodlibet corpus adequate replet locū: Q̄ ab alio simul repleri nequit. = Dicendū in scia satis quanti idē effectus simul a duplici causa tota Q̄ duplici ualet: Q̄ eadē materia informari a duplici causa totali informativa.

~~negatur hoc duplex forma esse simul formare eidē materiā, nequit ens~~ In primis autoritas Ad arguta assignanda est disparitas, quia ut duplex corpus sit eodē loco, penetratur. Vnde n miru, quod sic utrūque sit eodē loco, quia tyc est miraculose penetrata, se habet, ac si unus corpus quatus talis esset. forma adhuc subitialis adequate actuat materiā illi tribuendo esse Q̄ pliter: Quare alia forma adhuc nequit solū esse ly quatus ipsi prestare potest. Q̄ licet quodlibet corpus ly casu adequate repleat locū n est ex resistētia ulterius nec illius expulsione, sicut forma adequate Q̄ pliter actuat Q̄ dat esse materiā ex expulsione alterius formę, quia illa resistētia pditur facta penetratione. Ad 1q quia ex effectu secydarius sit corporis quātus talis exactus, unde de pa Dei absoluta ualet suspendi. Si autē dicas forma subitialis etiq tqqq effectu secydarium dicere expulsionē alterius, Q̄ dic adeo miraculose pditur esse. = Nicdū aliū esse effectū secydarium ex essentialiter exactū, aliū uero naliter: qđ primi generis est adeo nat n ualet pditio licet ly posit suspendi. Vnde expulsio alterius formę, est effectus secydarius essentialiter exactus a forma subitialis

li, quia cu taliter actuet materiq ut ipsi esse ꝛpliter tribuat, repugnat alia forma ꝛ con
trariq primo, quq tribuat esse ꝛpliter. = Dicꝫ: potest una forma cu alia penetrari: q hyc
duplex forma eqde poterit informare materiq, sicut duplex corpus eiusde loci occupare valet; ex eo
quod sic penetrata se habet ac si unu esset corpus. = Dicendu, quod duplex corpus penetra
ty taliter se habet ut unu n habeat partes suas extra partes alterius, ordine ad locu, cu illa pe
netratu cu alteriꝰ partibus habeat, ideo que eode loco esse valet, presertꝫ cu nullu corpus esse ꝛ
pliter loco tribuat nec locu locato. At uero duplex forma substantialis, licet esset penetrata
ty quplitate corporeq qua posset habere, respectu cuiusq quplitatis dicitur penetratio, hoc solu quat
eode loco esse posse, n tamꝫ eade materia ꝓpter rationes datas. ✱

Cu arguby negari optime pote
rat, quia authores negant coexistentiq duplicis forme substantialis eade materia. q; queſer negat
eiusde effectu esse posse a duplici causa totali effectiua, motiq eade ratione. Cateru
nyc tali opione admisa disparitas aliqua assignabitur. aliqui enꝫ asserunt eiusde effectu esse
posse a duplici causa totali in actu secundo dicunt qualibet causa ty causu concurrere; effectu per actione
sufficiente ad prestandu totu esse effectu, licet per se sola totu esse effectu n tribuat, sed ꝛ consortio
alteriꝰ. at uero qualibet forma separata esse ꝛpliter materiq tribuit: quare alia forma n per
mittit. = Cu quia forma per se ipsa intrinsece præsat esse materiq ꝛpliter. causa autꝫ effectiua extrinseca:
Quare materia duplex esse ꝛpliter haberet; at, o uero ita effectu esse n est esse causq effectus
sed abilla ꝓducta, ꝗde que esse duplicatu n haberet, esto a duplici causa totali.

Potest aute sic dicere
idq corpus diuinitus esse valet ꝛ duplici loco n penetrato: q d eade materia sub duplici for
maꝫ substantiali pro uno: si unu corpus idq corpus adequate circumscripta ab uno loco, simul ab alio cir
cumscribi valet eade materia adequate actuata ab una forma, simul ab alia actuari valet:
q. Prouo any: ideo materia adequate actuata ab una forma, simul ab alia actuari nequit, quia
sequeretur esse d n esse adequate actuatu ab eade forma; sed ex quo corpus adequate sit circum
scriptu a loco A, simul a loco B, n sequitur esse d n esse circumscriptu a loco A: q. = In primis
Arguby hoc si negetur suppositio, ꝗ qua ꝗdatur, ubi, similiter negabit ab authoribus huius sectq
quq nyc defendimus, nihil ꝓuat. = Dejde ratio illa de ubiquitate subsecuta ex aduersariou opione
ꝗdatur ꝛ doctrina, quq in bilocatione eiusdq corporis traduꝫ, ꝓpter quod ibi dicunt tale bilocatione
repugnare. Quare si nyc uellit ut ipsi admittabit ꝛ ubiquitate ppugnq, ty tenet
tyc alledendu adilla rationes, sed adtq qua diximus ꝛ conclusione, forma substantialis materiq pres
tare esse ꝛpliciter, ꝗde que alia simul ꝛ pariter esse. locus autꝫ n prestat locato esse ꝛpliter, nec
extra. Cateru adue admisa opione bilocationis potest dici, quod subsistit ratio de ubiquitate, forma
materia ꝛformata a duplici forma, licet ide n ꝓuet ꝛ corpore bilocato. Disparitas est ꝛ eo, quod
regulariter ponit ꝛ corpore bilocato duplicu presentiq locali. Quare ut est presens presentia locali A
adequate est circumscriptu a loco A, & ut presens presentia B est adequate circumscriptu a loco B,
quq debet locus adilla ubiquitatis ratione dupliciq presentiq; at uero ꝛ materia n est recurrendu ad
duplicitatu presentiaꝝ.

Dicꝫ: eade pars substantialis unita cu se tota cu parte A v.g. simul est unibilis cu se tota cu parte
B: q est adequate unita cu parte A, ulteriꝰ que cu parte B; sed ex hoc n sequitur, quod sit unita,
& n sit unita cu parte A: q. esto eade materia sit totaliter & adequate actuata a forma B, simul
que a forma, n sequitur esse, & n esse actuatu a forma B. = Cu supra diximus rationi illi annexu
in conclusione apposita, esse adductu ad homine: quia scilicet aduersarij quq plures quos ꝛ presenti
tyt aduersarij nostri, dicunt ide corpus bilocatu esse n posse, ex eo motiu quod ex bilocatione
sequeretur, ide corpus esse & n esse adequate circumscriptu ab eode loco. = Nec poterat assignare de
siniminy disparitate, dicendo, quod sicut n est partibus substantialis priori ad quplitatis motiu, ita
hic, quq ꝓdicat quod pars C uniatur cu se tota cu parte A, ita nec ex parte B est motiu ꝛ
pediens ipsius unionis cu se tota cu partibus A, & C. At uero ꝛ materia iq adequate actuata a forma
A, est ꝛpedita, ne simul actuetur a forma B. Quia forma A taliter adequate actuat materiq, ut ipsi tribuat
ty esse & ꝛpliter tale. Quare n est simul actualiter ab alia forma, aliqde ab
ipsa acciperet ty esse & ꝛpliter tale, ꝗde que esset & n esset actuata a forma A, nec B. Ulteriꝰ
✱ ulteriꝰ, quia una pars substantialis ꝛmediate unita cu parte B cu se tota licet n sit unibilis simul
ꝛmediate cu parte C, est tamꝫ mediate, hoc autꝫ mediatio, ꝛ mediatio n uariabitur ꝓter formas.

Arguby 20:
potest Deus ꝛducere ꝛ materia una aliqua forma conseruando concursu quo præexistens conseruabat habet
ipsa: q ex casu duplex erit ꝛ materia forma. Ans sitat nulla enꝫ ꝛ ipso apparet repugnatia;
ista apparet, assignari debet. = Dicendu repugnatiq ex tot capitibus apparare, quot sunt rationes a
nobis ꝛ solutione apposite. Quare si dicimus repugnare duplici forma ꝛ materia eade materia
hoc ide formaliter est ac repugnare adeo ꝓduci aliqua forma ꝛ materia seruando alteriꝰ præexis
tentiu seruatiuu. Unde ex ꝓductione forme adueniente necessario suspenderet concursu seruatiuu
alteriꝰ: nq per aduenientiu materia acciperet ty nisi esse & ꝛpliciter tale: q ex ty illud a præexis
tenti n haberet.

Replicabit: Diuina Omnipotentia ꝛfinite latiuꝰ potest & extendiꝰ ac nostra; ty cognoscere
potest: q illa n debemus mensurare, ex nostro finito & limitato modo cognoscendi. esto q nobis
huic appareat aliqua repugnatia ꝛ coexistentia duplicis forme substantialis, n ideo assentiri debemus
Diuinu Omnipotentiu hoc facere n posse. = Certe arguby multu ꝓuat: scilicet ꝛ qualibet quod

tione, qua de ponibili excitetur, sper esse dicendy, sfigere posse de poa Dei absoluta: Dic hic circa eundem ponibile esse, alia que huiusmodi. Dicimus 2° de fide esse, cui ex toto animo, deprecatur assentimur. Omnipotentia divina infinite se extendere magis, quam noster intellectus ipsa percipere potest. Catera hoc quat quam plura ponibilia esse, quam nos non percipimus a ponibilia, si ponibilia sint? Non tamen ponibile illud esse, illud, cuius repugnantia clare videmus, ubi sfigit, prenti, sitat que ex rationibus: sclusione apponi tis

Arguit 1°: seade subiecto esse ualet de poa Dei absoluta calor d frigus, humo; sed non minus opponitur, sed potius magis calor cu frigore, humo, ac una forma substantiali cu alia: 2° = Dicendy admissa coexistentia caloris, d frigoris, humoris, eode subiecto, quia aplutibus negatur adue de poa Dei absoluta, dicimus, accens istis esse tu quid subiecto tribuere; quare forma uero esse sipliciter: licet que sit tu quid sit opposita, d spatiale naliter non autem exhaliter, quia calor humo expellat frigus, humo, hoc exequitur sio est totu effectu secundariu ipsi naliter debitu. forma uero substantialis alia exhaliter expellit, ut sitat ex dictis. *

Arguit ultimo: eade forma informare ualet duplici materia: 2° eade materia a duplici forma informatiu est. Ans est ipsa patuit. Ita uero patuit: ita se habet unica materia respectu duplicis formae, ac unica forma respectu duplicis materiae: 2° si eade forma informare ualet duplici materia, quare non eade forma duplex eade materia. tu quia ideo duplex forma eade materia achuare non potest, quia materia adaequate actuata ab una forma non est ulterius ab alia simul actuabilis; sed forma adaequate actuans unam materia, non est ulterius actuatiua alteriu poa, quia non adaequate actuabilis tota actualitatis achu adaequati exhauriri. 2°

In primis ab authoribus negatibus coexistentia duplicis formae, eade materia, communiter negatur eade forma duplici materia informare posse, quia qua plura, inconuentia subsecuta ex duplici forma, eade materia etiam sequitur ex duplici materia sub eade forma, ubi ipse argumenta apposita. Deide sequitur duplex sporitu resultare ex eade forma. Catera licet talis admittatur, sta, aliqua disparitas assignatur ex eo, quod materia non dat esse.

Ultimus arguit tegit difficultate cu prenti maxime affine: an scilicet eade forma duplici materia simul informare possit? Ad quod negatiue respondemus. Cuius ratio huic modu procedit: ita se habet eade forma respectu duplicis materiae ac eade materia respectu duplicis formae; sed eade materia a duplici forma non simul actuari negatur, ut ex supra dictis sitat: 2° nec eade forma non simul duplici materia actuare ualet. Ans sitat: quia ita se habet capacitas formae ad materia actuata ac istius capacitas ad recipiendu forma ut ab ipsa actuetur. = Dideo eade materia duplici forma simul habere nequit quia unica poa adaequata istu actuari ualet per unicu actu adaequatu expletu tota potentialitate. Sed unicu actu adaequatu istius actuare ualet unica poa adaequata exhauriendo totu ipsius actualitate: 2° *

Deide impugnatur ratione sequenti: si anima rationalis ex duplex subiecta adaequata informare posset, uno Deu posset amare, d alio ipsu odio habere. Quare uno esset santu Deo que placens, alio ipsi duplicatu rea que mortis eterne; sed omnia hec absurda maxima censeri debent: 2° = * Ulterius: eade forma duplex sporitu primu substantiale sibi ueret; sed repugnat ab eade forma duplex sporitu sibi: 2° maior patet, quia ex duplici materia ita subiecto adaequato duplex sporitu surgere debet. = Si dica, quod ex duplici subiecto adaequato sub duplici forma resultet duplex sporitu, non autem ex duplici subiecto sub eade forma, quia ipsa forma est que dat esse subiecto, non uero extra. Contra ex replica sequitur d opione aduersaria sequitur duplex sporitu dicta resultare, quod repugnat, ibi quia ex unica forma, duplicio, quia ex duplici subiecto subiecto adaequato sequitur unicu dictu sporitu, ex unica materia, tanquam poa, ex unica forma, tanquam ex actu resultare debet. * *

Dicitur: eade anima rationalis informat capud, tanquam subiecta dicta pedibus qui eius ama correspondent ut subiecta: 2° eade forma duplex subiecta diuersa forma re ualet. * Arguitur sporitu probatur eade forma naliter formare posse duplicis materia, uti ama rationalis naliter capud d pedes format. = Quare dicendy, prenti non negari eade forma posse formare duplex subiecta adaequata d partiale, qualiter se habet pedes d hominis capud, sed duplex quita, totale, d adaequata. Sitq.

Disquisitio quinta De toto naturali, seu composito substantiali

In disquisitionibus superioribus egimus de principiis entis naturalis physici, d de facto esse de ipsa materia nempe, forma d priuatione; hic uero agimus de toto sporito relato ad suas partes, d de ipsarum unione. Sit 2°

Dubitatur: an materia d forma uniantur media unione realiter dicta?

Aliqua notantur, sententia que referuntur. Sec. ta.

Quaestio presens non cadit de unione actiua ipsa, qua dicitur unitio, seu actio unitiua, sed de unione tratiua accepta, iuxta scilicet illud, quo partes ipse sibi inuicem sortiuntur unitas. Ita 2° Scotia tenet materia d forma per se ipsas uniri. Secundo iuxta realiter dicta. Sic communiter docent Suarez, Ualentia, Dalii ex nostris illustrissimus Moneda, illustrissimus Perez, qua laurea, almatina, eminentissimus Frondaby, d qua plures ex manuscriptis. Ita docet unione realiter a partibus esse distincta: sic communiter tertiu d ex thomistis Bañez, Cabrera Complutenses, Alueda, Herrera, alii que plures, nostri eminentissimus Aguirre, Dalii ex nostris. Sit 2°

Nostra Conclusio. Sectio 2a. 24

Materia, & forma uniuntur media unione realiter distincta. & primo quari valet ex dicto thoma 3a p. q. 76. arc. 1. ad 6, ubi ait: Ly se convenit anime corpori uniri, sicut Ly se convenit corpori lucis esse iuxta. ex quibus ita: modo quo corpori lucis convenit esse iuxta, ita convenit anime corpori uniri: sed 2us aduersarius, ut que communiter dicitur corpori lucis convenit esse iuxta per vbicationem realiter distincta: g& anime corpori uniri per unionem realiter distincta.

* Dicit aduersarii verba dicti thome longe distare a nostro dicendi modo; Antiquus enim doctor sola paritate assignat ad probandam inclinationem anime ad corpus, sicut corpus lucis ad locum qui iuxta est. Ne nobis subtrahatur medium aduersarius recurrit per predicata alia verba dicti thome, mediate ad 2a subiecta, referuntur: dicit corpus lucis manet quidem lucis, cum a loco proprio fuerit separatum, cum aptitudine tamen & inclinatione ad proprium locum: ita anima humana manet in suo esse, cum fuerit a corpore separata, habens aptitudinem, & inclinationem nate ad corporis unionem. Dicimus tamen

Dicimus tamen dicta thome utrumque significare & uniri, unione distincta realiter & Ly nate inclinationem quam ad corpus habet ut actus proprium ipsius, sicut corpus lucis Ly nate inclinationem, iuxta ubicabitur, ubicatione que realiter distincta. & ratio utrumque subsistit eadem cum per ubicationem realiter distincta corpus lucis dicitur esse iuxta, quia licet inclinationem nate habeat ad esse iuxta n tamen est detrahi exire ad locum A, quo est sed differens ad hoc, & ad locum B, quo differentia tollitur per talem ubicationem realiter distinctam; sed etiam anima exire n est detracta ad hoc corpus potius, quia addita, sicut etiam ipsum corpus & materia 2a differens ad hanc anime forme prime illam: g& etiam detrahitur ratione unionis realiter distincte.

Dicet: licet materia 2a exire differens sit ad hanc formam, tamen corpus est detrahi ad anime, quia n nisi anima est forma corporis. = Dicimus corpus, ut corpus esse detrahi ad anime, quocumque sit; n tamen ad hanc anime prime illam. = Contra arguitur: licet corpus ut sic, ratione corporis, n sit detrahi ad hanc anime prime illam, sed prout esse ad anime: at vero tale corpus non numerice est detrahi ad tale anime numerice: g. & probatur ant: ita se habet corpus ut sic respectu anime, ut sic, ac corpus numerice istius respectu huius anime numerice; sed corpus ut sic, n est differens ad formam ut sic, sed detrahi ad anime saltem generice accepte: g& hoc corpus numerice est detrahi ad hanc numerice anime. = Respondeo corpus ut sic si sit physicum organicum, de quo debat, presens replica loquitur esse detrahi ad anime ut sic, quia ita debetur, per quod sit actus corporis physici organici; at vero tale corpus numerice, cum possit esse subtus, illa anima numerica, immo & specifica, vti videtur, varietur alterius animalis corpore, quod succedens, subintrans humanis atiis, formabitur que per ipsius metempsychosim anime, ideo exire differens est ad hanc, illam animam, solum que ratione unionis detrahitur ad hanc numerice. *

Nec vero ex ratione probatur exclusio nra: unio est exercitium delinea actus ex, & forma est actus primus; sicut electio est actus secundus eligendi & electi actus Ly delinea, electiua; sed actus Ly delinea, electiua secundi efficaciae nequit actus secundus cuiusdem lineae, aliusve, finitus foret: g& nec actus primus formativus actus Ly, formativus. = Secundo unio materie cum forma est actus

explicatur: quod talis est delinea actus primi ad actus Ly n mutatur aliquo modo realiter n superadditio; sed forma talis est de linea actus primi: g& ut trahat ad actus Ly, aliquo realiter superaddito indiget; n nisi unione: g.

Ulterius probatur: datur forma que nequeat materie uniri, nisi media unione realiter distincta; sed aduersarii inter omnes materie & forme negant unionem realiter distinctam & aquali ratione: g& ipsorum ratio ydeoquaque fruit. Probo mai. Anima rationalis nequit uniri materie percipie: g. Probo ant: anima rationalis unitur ratione illius quod generatur; sed n ipsa est, que generatur, cum ipsa creetur: g& n per se ipsa unitur maior: stat, quia homo dicitur ab alio generari, ergo quia ecto materia, & forma creatur, unio tamen ipsorum generatur.

Respondet communiter aduersarii utraque parte istius concreto, & per modum totius: Spiritus generari, licet quilibet eorum creetur. = Alii vero, quod est quasi cum primo coincidere dicunt, materie Lg, & anime rationalis quoad ipsarum entitates creari, & generari quoad unionem seu ut unitas. = Sed contra Ly sic: Ly materia, & anima rationalis in concreto, & complexo dicunt aliquid realiter distinctum ab entitate utriusque, Ly n? Si hoc Ly: g& n generatur sic, quia quoad ipsarum entitates solum creari habet; si vero Ly, illud aliquid nequit esse aliud ab unione, quia quotiescumque spiritus unitur datur materia & forma, ipsarum que unio. & Dicet, materie & forme, & complexo dicimus, & per modum spiritus dicere se ipsa ut unitas. Huius impugnatio eadem erit, ac Ly replicae. Unde sic: & materie & forme esse unitas aliquid realiter distinctum addit supra ipsarum entitates, & nihil? Ly n dicitur cum hoc esset nostra oppugnare rationi: & Ly. g& homo dum aliquis realiter producit ipsum generando, nihil realiter producit. & probatur: homo solum producit, quod generat; sed & materie Lg, & anime rationalis esse unitas & totum nihil realiter addit supra ipsarum entitates, homo nihil realiter generat: g. Probo min. homo solum generat id quod n supponitur creatum; sed materia 2a, & anima rationalis quoad ipsarum entitates supponitur a Deo creata: g& n generat homo, alio homine materia Lg, & anime rationali, quoad ipsarum entitates; Nec sic sed homine nihil realiter praeter anime rationalis, & materie Lg quoad ipsarum entitates: g& dicitur sic n generat, nihil realiter, homine generat.

Si vera est aduersariorum solutio

Deinde: eadem met entitas Dicet homines generare materie Lg, & anime rationalis quoad existentiam unionis, quam licet n dicat aliquid realiter distinctum a suis partibus, sic tamen aliquid reale, & distinctum dicit, scilicet, quod est propria materie

d forma. = Potest etiq dicere actionis hominis generativa aliquid realiter producere quia n solum tur ad expressionem unionis, sed etiq adipiscitur entitatem licet ens n producat entitatem formae qua dicit esse entitativam formae i.e., d absolute ipsa, producit tamen illa entitatem ut unitam. ~~Sicut panificans~~

Ad solutionem sic impugnatur: actio generativa hominis est actio physica, physicaeque productiva: g n solum ad expressionem, sed ad aliquam entitatem physicam d realem tractum, ~~quia~~ Ans est certum, d ista probatur: actio realiter d physicam productiva, tria realia, d physicum producit: sed pura expressio entitatis physicae d realis n est tria physica, d realia, sed tota illius expressio: g. = 2: quia actio physica, physicaque productiva, n ut projecticia; sed si tota expressio entitatis physicae abstergeret, sc. d n ipsa entitatem physicam, projiceretur expressio ab entitate formae: g. = 3

Contra hunc modum dicendi, qui cum Sto concordit sic: g actio hominis generativa n solum generat expressionem unionis, nisi etiam entitatem formae licet cum hoc additamento, ut unitam. Sed repugnat, quod ~~entitatem~~ entitatem formae adhuc ut unitam generetur: g. Probo min. ut aduersarii fatentur X. ultimus modus dicendi, entitatem animae rationalis ut unitam generari, n ut ~~generatam~~ totam generari expressionem unionis, qua entitatem animae dicitur unitam, sed etiam entitatem quae unitur: sed repugnat quod entitatem quae unitur, generetur: g. Probo min. entitatem animae est generabilis: g repugnat, quod generetur. = 2: repugnat, quod eadem indivisibilis entitas generetur, d creetur: g esto sit sub diuersa ratione; sed entitas animae rationalis est realiter indivisibilis, aliunde quae creatur: g n generabitur. Probo mai. repugnat quod eadem indivisibilis entitas fiat ex nihilo, simul quae ex praesupposito subiecto, licet sub diuersa ratione: g. Ans uidetur stare, quia indivisibilis entitas, (supposito aliquod ipsius subiecti, ex quo totaliter fiat, d generetur, (nihil, ex quo fiat? sic Ly, totaliter creata erit. si Ly totaliter educta, d generata.

3: quia entitatem animae rationalis ut unitam esse genitam, (est generari ipsa entitatem quoad unionem quod est proprie ipsa unionem generari, (omne, quod dicit hoc complexum: entitatem animae ut unitam? si Ly: itemq inquiro, (unio per generationem educitur ex anima, taqua ex praesupposito subiecto, (ex materia sua, ? n Ly quia cum X. aduersarius unio ipsius animae sit realiter ipsamet anima, hoc esset dicere unionem esse eductam ex seipsa, taqua ex praesupposito subiecto, quod repugnat cum subiecto praesupposito, ex quo aliquid educitur d generatur, realiter ab ipso distinguit debeat. si autem educitur ex materia sua (aliud siquidem subiectum n restat) infertur talem unionem n spiritualem (sed materialem realiter entitatiue esse, quia ex subiecto materiali educi nequit, nisi quod realiter entitatiue materiale est; sed talis unio est realiter, d entitatiue quid spirituale, quia eadem cum anima rationali: g erit entitatiue materiali, d entitatiue spirituali. Si uero dicatur generari tota, quod hoc complexum dicit: entitatem animae rationalis, ut unitam. eadem ratione impugnatur.

4: quia n generatur, ut supra diximus, quod ig supponitur creatum; sed tota animae entitas ig (sibi ipsi creata: g nihil entitatis animae generatur: g g actio generativa nihil entitatis generat: g sola aliqua expressionem; sed hoc X. dicta repugnat: g.

Dices: ex doctrina nostra sequi ~~sequitur~~ actionem sacramentalem substantiae panis in corpus Christi n esse veram actionem, quia n producit corpus christi, cui ig supponatur inesse Christum unum habitum ex maria Virgine, nec aliquem modum realiter distinctum producit quia ut corpus gloriosum, requirit aliquem modum realiter distinctum recipiendum; sola g (eligitur aliqua expressionem producere. = 2: actionem qualitatis (tenuis quae est vera actio d tamen ipsius qualitatis, nihil realiter producit, cum X. quamuis opinetur, qualitatem n (fieri nisi per additionem gradus ad gradum, sed per maiorem radicationem in subiecto. = etiq istat (ut ione beata, quae est vera actio, d tamen (istius ~~quae~~ istius potentiae nihil realiter entitatiue ~~educit~~ producit cum ~~non~~ specie expressa, quae unice producere potest, in ipsa ab ipsa (patria producta, sed (extra Ojuna gerit vices specierum expressarum. Denique ~~tentatio externa nihil realiter producit~~ actio parietem dealbans nihil realiter ponit, (tenuis nasa existens, cum parietem dealbatum producta supponat. Ultimo quae uidetur, (logica quae productiva est actus artificialis, d tamen nullam entitatem de nouo producit, sed sola expressionem artificialem quod X. non est realiter indistinctum ab actu ~~entitatem~~ tali entitatem (quae supponitur ab (illa producta.

Ad 1um dicendum illam esse veram actionem sacramentalem, quia licet de nouo n producat rationem corporis christi Dni nostri d animam, quia ig supponitur producta, d creata, tamen mutat tamen substantiam panis (corpus christi Dni (quatenus ipsum (hostia praesens ponit. Quod unice exigit, ex quo sit actio sacramentalis. At uero actio generativa hominis est actio ~~non~~ qua n dicitur sacramentalis, sed realiter physica productiua, d effectiua, (effectio physica, quia ~~est~~ patet, filium generari, realiter generare debet. d quidem actio illa sacramentalis aliquid realiter producere dicitur ualet, scilicet praesentialem sacramentalem corporis christi.

Ad 2um dicendum actionem ~~istam~~ intentionalem qualitatis (tenuis, (opinione citata n dici realiter physicam effectiuam alicuius tri, sed tota (tendentialem. = Ad 3um etiq ex dicto istat assendo unionem beatam, propterea (illa quamuis opinione, non esse actionem physicam productiuam, sed tota actionem (manens, d de linea intellectiua d (intentionali, d sic sola exigere esse (selectionem. = Ad 4um dicimus actionem dealbatam unionem producere. = Ad 5um uero dicendum Logicam per modum habitus producere n sola expressionem, sed entitatem actus cum tali expressione, quia licet entitas talis actus, nude ipsa n sit producibilis ab ista Logica, optime uero entitas illa ut artificialis. sic Sol homines producit sub ratione corporis, Deus simul illos sub ratione entis producit, d homo sub ratione honesti; n tamen hoc ita (tenendum, ut Deus sola expressionem entis, sol quae expressionem corporis, sed quilibet tota hominem producere dicitur. At uero ig istat eadem entitatem animae nullo modo posse generari, licet unio generabilis sit.

Si autē dicaꝫ sensationē externā nihil p̄ducere ꝫ opione salt̄ p̄uaili. = Dicēdū tñc casu ꝫ sationē externā n esse actionē realiter phīcā efficiā, sicuti extra est actio generativa. 25

* Replicabis. Extra dicta: ꝙ sicut Deus d'rit toti homini p̄ducit, sic d'alius homo, licet sub diuersa ratione sub qua; Nec sic, sed n p̄ducit homo ~~homo~~ homine homo, nisi quod generat: ꝙ generat toti homini sub ratione hominis. Sed totus homo componitur ex ama rationali d corpore iter se unitis: ꝙ n soli unio sed corpus, d ama generatur, quod est extra dicta. = Dicēdū quod licet totus homo dicatur generari n est quia qualibet pars ipius generatur, sed ad unū, ut unita n quia quod est ~~ideligēdū~~ de illo quod sic reduplicat ~~sicut~~ denotatione ~~sortis~~ unitis, ~~sic~~ de subiecto, quo reduplicatur unio dicare quia qlt̄ unionē non ergo

Dicēdū, quod licet totus homo dicatur generari, n est, quia aliqua ipius pars sit genita, sed totus ipsius unio, quia ista ~~ens~~ totalis est ad rationē hominis. Quare cū qlīcq; ~~ideligatur~~ unio, esto ~~ideligatur~~ corpus, d ama, n ~~ideligatur~~ homo, quia ipsa unio ut qua ama jactu 2 communicatur corpori, d sic communicata jactu 2 sibi sit homo, ideo dicitur generari homo. Et quia generari respectu huius quod est creari, et esse, et esse ~~ac~~ sit est de genere mali. quare sumitur ex quocūque defectu, licet hoc, quod est creari sumatur ex integra causa. Dquidē dici valet amā rationalē ut unita generari, licet n sic, entitative, d absolute ista; ~~est~~ cetera hoc est idē, ac dicere unionē, quia ama sibi sit unita, esse generari.

Alia ratione sic nostra Conclusio p̄uari valet: unio ~~ipsius~~ corpus, d amā a qualibet parte separatur: ꝙ ab ipsa distinguitur. Amā p̄uatur: dū moritur homo ama a corpore separatur: ꝙ hoc deficit unio ~~ipsius~~ corpus, d amā, qualibet ~~ex~~ qua ex his partibus separata perseuerat. = Dicēdū unionē ~~formā~~ amā rationalē deficere ex parte connotati, licet n ex parte recti, d quoad entitatē. = Sed contra est, deficere ex parte connotati est ipsū connotatū deficere; sed hoc n deficit, quia cū sit ipsa materia ~~la~~ corpus, hoc adhuc post ~~post~~ mortē perseuerat: ꝙ si unio deficit, n est nisi ex parte recti, d quoad entitatē. = R: ideo de relatione identificata cū fundamēto dicitur, solū deficere ex parte connotati deficiente tñ quia isto deficiente fundamēto n respicit nec connotat ipsū: sed amā rationalē adhuc separata respicit, d connotat corpus, cū sit actus ipsius: ꝙ hoc nequit dici unionē amā deficere ex parte connotati. = 3: dū corpus ab amā separatur, deficit id, quod fuit genitū, cū sit corruptiuile id ipsū, quod fuit generabile; sed ~~nullū unio ex parte~~ unio ex parte recti fuit genita: ꝙ.

Dicēdū: ut amā rationalis sit unita corpori, n sufficit, quod ipsa corpus quomodocunque connotet; sed exigitur, quod ipsū connotet, ut intime presens, ~~proximate~~ proximatē amā, ad ipsā quē dispositū, cuius connotatio deficit, dū amā est separata, ideo quē dicitur unio ex parte connotati deficere. = Sed contra est: quia stat quod aliquid aliud connotet ut intime presens, proximatē, quī sit ipsi unitū substantialiter. Sic corpus Christi, ~~Christi~~ fuit intime presens, d proximatē, lapidi reuoluti, dū reuixerit d tamē n fuit substantialiter unitū cū lapide. ~~Licet~~ 2: ñ in connotatione huius proximationis intimē, d presentiē localis, dū hæc presentia mutatur, etiā mutatur unio saltē quoad exercitū, d ex parte connotati. Quare ~~sper~~, ac cessante mutatione, cū mutatur presentia, etiā d unio. + silleret

Quod autē connotet corpus, ℓ materiā dispositā, esto sit ultima dispositione, hoc n est idē ac esse unitā cū corpore quia quod materia sit ultimo dispositā, p̄uenit ab accidentibus, n autē ab unione substantiali. Vnde licet connotare presentiē materiā ℓq n est ipsi esse unitā, sic nec ipsā connotare ut ultimo dispositā, quia hoc solū ad ℓq addit accidentia. = Dejde 2: aduersarios, cadē materia plures formas simul esse valet, licet 2: non hoc saltē sit: ꝙ dū materia est sub amā rationali ~~ultimo~~ ultimo quē ad ipsā dispositā, ~~potest~~ est etiā capax d cū sufficienti dispositione ad amā ~~de~~ ~~dicta~~ nostra. Supponamus ꝙ Deus amā ~~Pauli~~ posset penetrare humanitatē Petri cū humanitatē Pauli, hæc uti potest, ℓ eadē materia Petri, quia est sufficienter dispositā d capax amā Pauli, ipsi quē intime presens, n erit illi unita: ꝙ ~~esse unita~~ stat materiā ultimo dispositā ~~non~~ connotare formā, quī ipsi sit unita.

Dicēdū; ~~unionē quoad~~ amā rationalē ~~ex~~ esse unitā corpori, ~~et~~ nō mutare ℓ connotatione illius dispositionis ultimā; sed hæc solutio esse. = Sed contra est: quia stat, ut ex dictis patet, quod materia sit disposita, ~~sit~~ intime presens formā, ab ipsa quē connotata, quī una alteri sit unita: ꝙ hæc n deficit unio ex parte connotati ~~l~~ alicuius solutionis ad ipsā, sed ex defectu recti. = 2: ꝙ deficiente illa unione deficit unio, licet partes perseuerent, ~~sic~~ quia hæc n sit ℓ se unitæ; Nec sic, sed deficit etiā quoad entitatē: ꝙ Probo min. hæc dabitur corruptio physica d realis, sed corruptio physica d realis est destructio alicuius entitatis physicæ; ꝙ destruetur unionis entitas, quia nulla est alia entitas, quæ hæc destruatur. Probo min. ~~corruptio~~ corruptio physica d realis, ut perquē tradunt, quæ ista realiter physice existebat, desinit existere realiter physice, sed quod realiter physice exibit, est entitas physica: ꝙ. ✠

Argumenta Solutiuntur Sectio tertia =

1) Argues ex dicto tho. in 3. distinctione 2a q. 2a art. 2, ubi ~~in~~ hæc habet: in unione humanæ naturæ
2) ad diuina nihil potest cadere medium forliter unionis causans, cum per prius humana natura
3) conjungatur, quā diuina: sicut inter materiā d formā nihil cadit medium in esse, quod prius
4) sit ℓ materia, quā forma substantialis. ex quibus sic: si inter materiā d formā esset unio realiter distincta, aliquod esset medium inter materiā d formā: scilicet, medium unitum, quod est extra dicta

thong: q. by quia ante forma prius in materia esset unio; sed x. diuy thong nihil est me diuy quod prius sit materia, q forma substantialis: q. ==

Dicendy diuy thong significare nullu me diu cadere iter materia & forma per modu tertii & partis opositi; medium cadit tame medii pure unitiu. & quide quod diuy thomas n loquat de medio pure unitiuo stat ex opiu uerbi quit ibi: inter materia & forma nihil cadere medii in esse seu essendo; sed medii pure uniti huiu, qualiter a nobis assignatur, n est medii essendo, sed unitudo: q.

Dicy: diuy thomas comparat humana nara quoad unione respectu nare diuine & subsistentia diuina cu materia & forma; sed x. ipsu unione humana nare ad diuina nihil potest cadere medii formaliter unione causans: q quod est ide ac medii unitudo, & pure unitiu: q. by quia, ut tenet ista satis quaestio, nullu medii unitiu realiter que distinguat est iter nara humana & subsistentia diuina sicut una est alteri unita secluda unione realiter distincta, ita materia cu forma tenet etia iter nara humana & diuina subsistentia dari medii unitiu realiter distinctu, qualis est unio Hypostatica. Quare hi dicut ad replicu apposita, diuy thomas n loquit de medio pure unitiuo sed de medio essendo, uti uidebat iuxta ibi sequentia de materia & forma. = Non tame admissa prius opione negate unione realiter distincta iter nara humana & subsistentia diuina, dicimus diuy tho. spa rationis facere hoc ipsu, quod dicut iter nara humana & diuina subsistentia nihil cadit medii unitiu, seu unione formaliter causans, quod ut ide, sicut iter materia & forma n cadit medii esse, seu essendo. = Ad paritas que aute, quare nullu medii unitiu debet iter subsistentia diuina & nara humana, debet tame iter materia & forma, est, quia subsistentia se habet per modu tri ipsu tertii nara; forma uero, ut causa formalis; licet q subsistentia diuina per se ipsa tret actu nara, ita que actu trebat n tame forma per se ipsa & secluda unione realiter distincta iter mat iacta & materia, licet exire sit formaliter in actu 2. by quia, ex quo nara humana per se ipsa tret subsistentia n requirebat inconueniens alatu & exclusione dicte, quod generaret homine nihil gene ret.

Dicendu: a ratione a nobis in exclusione apositu, quod tota ut linea actu primi, requit transire ad actu 2u aliquo realiter n super addit additu: sed nara humana est tota de linea actu primi: q requit transire ad esse unitu & actu 2. cu subsistentia, aliquo realiter n superadditu. & si potest etia materia & forma. = Dicendu unione materia cu forma esse exercitu, quo utraque reducitur ad actu secundu formale & recipiendi, seu ad causandu & actu 2. ut causa informativa & materialis recaptiua, ideo exigitur exercitu realiter distincta a causa in actu 2: sicut causa efectiua n reducitur ad actu secundu causandi absque exercitio realiter distincto; at uero nara humana ut unita subsistentia n est illius causa & actu 2, nec subsistentia respectu nare, sed tota modu & tru complens nara, ideoque per se ipsa ualet trahere nara secluso quocunque alio.

Arguet q. Insurgis: n ne datur minor & portio inter & passiua & recaptiua & immediate actu 1u & operandi absque unione realiter distincta ut tenet plures qui reiu recipitur istis: etia & passiua recipiet immediate & secluso realiter distincta actu essendi. = Dicimus n minus & passiua esse proportionatu ad essendi actu, ac operatiuu ad actu 2u operandi: cotera ex ut & passiua reducitur ad actu 1u alio n exigit actu 1u distincta ab illo ad quo reducitur; ideo que actiua & passiua solu exigit illud exercitu, per quod reducitur ad & actu 1u actu uero essendi est actu 1u & quia & passiua ipsu n recipit, nisi & quatu reducitur ad actu 1u & causa materialis, ideo exigit actu unione realiter distincta, quo & se habet ut actu 2u & illiu. *

2: nihil distinctu a materia & forma est ratio formalis uniendi materia cu forma, aut forma cu materia: q. Arguet uo any: illa ratio formalis uniendi est, qua materia & forma habent & uniri unu, & fieri, & componi; sed nihil distinctu a materia & forma est a quo materia & forma habeat & uniri unu. & positu ut unu: q. Prodeo min. per nihil distinctu ab entitate materia & forma habet & positu esse ens: q. nec esse unu. Any stat, quia & positu solu esse ens habet ex entitate materia & forma. Ista & probatur quia ad & esse & unu sequitur esse unu. Unde quod per se ipsu habet esse ens, per se ipsu habet esse unu, sicut quod que ab entitate materia & forma & praecise habet esse ens, etia & esse unu. = 2: actu & & passiua & praecise & habent unu esse superadditu tota ratione agentis & notatione; sed materia est & passiua, & actu forma: q. & selecta utraque praedicta, & & notatione agentis, remanet unu esse. Prouq mai. & selecta tali notatione agentis & passiua & reduci & eligitur & reducta ad actu & sub forma recipiens esse & actu ab illa, illa que & eligitur & materia; sed tota hoc exigebat ut unu esse & & habet: q. =

3: forma per se ipsa & immediate facit materia esse & actu quia tu entia sua est actu: q. per se ipsa & immediate format materia & habet unu & positu. Any stat. Ista & est legitima & Any stat ex dicto tho. La p. q. 66. art. 1 per hoc uerbu: forma aute per se ipsa facit re esse & actu, ea per entia sua it actu, nec dat esse per aliquid medii. Unde unitas rei & positu per materia & forma est per ipsa forma, quia tu se ipsa uniter materia, ut actu entis. Nec est aliquid aliud uniens, nisi agens quod facit materia esse in actu. Hoc ipsu uerbu dicit tho. quo & solu fugit illud any, uerq etia clare significat forma per se ipsa uniri materia, & dabitur forma esse unitatis & positi, nec aliud esse uniens, quod n sit materia, & forma, praeter agens, quod est unitiu actiue, & causaliter.

Ad tu nego q; ad quationu dicitur quo mai. qua tagua parte etia & positiua habet materia & forma & habere & stituere unu & positu & nego: q. tagua n sequitur parte & nego mai. similiter que dicitur de est min. Quare licet unio n sit ratio formalis & stituendi & positu nec & ratione entis, aut unitis, est tame tota ratio formalis uniendi & partes & stituendi illud. Unde ab unione habet esse unu ut quo; a partibus uero esse unu ut quod. ab unione, qua esse unu ut quo, idest unitiue; a partibus uero esse unu & ens ut quod, idest & stitutiue. * Alii uero dicut ex materia & forma resultare unu unitate modali ut quo, & sine tagua ratione uniendi, licet n resultet unu unitate modali ut quod; quia id, quod resultat, est res composita & ex partibus realibus, medio uniendi modo copulati, resultans *

26

Ad 1m dicimus, quod ꝺ electa proprie materia ꝺ forma ꝺ connotatione agentis n ꝺligitur unus per se
ꝺstitutus ex actu ꝺ potentia, quia ad hoc ꝺligendo ꝺligi debet forma, & actus, ut formæ materiæ; ipsi quæ
actus communicatis, ad quod exigitur utriusque unio, quia n ꝺmunicatur materiæ, nisi ꝺ actui
ꝺuniatur; licet enim ita actus sui materiæ, ut tamen rẽducatur ad actum 1m informationis exigitur exer
citij unionis, quod n est connatio agentis; licet ita sit ꝺdicis.

Ad 3m dicendum forma per se ipsam esse actus materiæ
riæ 1m ut tamen ad actum 2m informationis transeat n tamen per se ipsam est actus 1m. Quare ut transeat ad actum
1m formationis aliquod exercitium exigitur. Licet quia forma immediate actuet materiam mediante
excludente medium; eiusdo n tamen ꝺuniendo. Et verba ꝺus tho. falso afferuntur ex loco allegato, quia quæstio
ipsius 66 ; Ia q. citata in tota quidem ab articulos habet: & falso allegatur; arg. 7; cætera permittit
quod ipsius ; et verba ex alio loco deducta rep. solum excludere medium; eiusdo n pure unitum, ut ea
stat ex alia authoritate ipsius supra relata. Ad 1m, quod sequitur, unitas rei ꝺponitur esse per ipsam formam,
quam 1m se ipsa uniatur materiæ, ut actus sui. Dicendum loqui de unitate ꝺficitiva rei ꝺponitur quæ
a forma accipit, tanquam ab actu speciei ꝺponito tribuente, qui 1m se ipsum uniatur potius, quam materiæ excludendo
3m medium; eiusdo ꝺspecificando. Ad ultima vero, quibus dicit, n esse aliquid aliud uniens, nisi agens,
respondendum ex supra dictis, solum negare aliquid formaliter uniens, quod sit ens medium; eiusdo ꝺ per materiam
& formam. & alios adducatur authoritates ꝺni tho. Cphili, ut ipsos aduersarios repetere solet, eadem solutio
ponit ꝺsolui.

Dicit: mediante uniri debet materia 1a & forma substantiali, quæ se habent ut actus & potentia, quæ partes
eiusdem quantitatis; sed ista uniuntur medio ligamento; ꝺinuinculi, se habente unitate per modum nexus: & materia,
& forma secluso illo ligamento, & unito realiter distincta. Probatur min. magis ꝺmediate uniuntur quæ se ha
bent per modum actus & potentiæ, quæ partes, quæ sic se habent; sed partes quantitatis n se habent per modum actus,
& potentiæ: & 2m quia magis immediate uniuntur, quæ constituunt unum magis ꝺprie unum; sed materia & forma
constituunt compositum substantiale quod est magis ꝺprie unum, quæ compositum integrale quantitatis: & 3m. — Dicit
mus & materiam 1m & formam substantialem æqualiter ꝺmediate uniri, ac partes quantitatis, & inter omnes æquales
mediat totus purus ligamentum partium copulatarum; differunt tamen ꝺualitate nexus, quia ꝺter materiam & formam
mediat totum purum ligamentum partium essentialium, unitis quæ ꝺsituationis. Unde dicitur magis
substantialem esse substantialem & ꝺter quantitatis partes accidentalis, unitis quæ accidentaliter. Quia illud
ꝺprie unum compositum substantiale, quæ accidentale quantitatum: quia illud resultat ex partibus substantialibus per
modum actus & potentiæ unitis unione substantiali, illud autem ex partibus accidentalibus & unione accidentali unitis
Quare illud dicitur unum per se perfectum substantialiter, istud autem unum per se perfectum accidentaliter.
Sic etiam unum substantiale dicitur magis ꝺprie unum, quæ unum accidentale.

Arguit 3: si materia & forma
uniuntur unione realiter distincta, & unica & simplici, & ꝺpinta foret? sed neutrum dici ualet: & n est realiter
distincta. Probo min. in primis quidem 1a parte: illa simplex unio esset causalitas 1a materiæ, quæ formæ,
sed repugnat, quod eadem & duplex unio sit causalitas utriusque: & 1a maior. Stat quia 2a dicta, esset
actus 1m & exercitium materiæ & formæ, exercitium vero utriusque est ipsarum causalitas. Probo min.
si eadem unio causalitas utriusque foret, eadem esset causalitas materiæ, ac formæ; sed causa rea
liter distincta qualiter se habet causa materiata & formativa debet habere causalitatem; ergo se
realiter distincta: & 2: causalitas formæ est informatio & materiæ est receptio: sed informatio est
realiter distincta a receptione: & 3 illa unio & non esset educta ex potentia materiæ, & ex potentia formæ?
si 1m simplex reciperetur in materia quemadmodum quæ simplex ꝺpinta communicaret suum effectum formale unionis quia
quodlibet forma solum præstat effectum formalem subiecto, & quo recipitur; quod actus solum reciperetur & materia,
stat, quia quodlibet forma solum recipitur in subiecto ex cuius potentia & fieri dependet, & ꝺsequenti.
Si autem dicatur educi ex potentia formæ ipsa forma, sequitur etiam eadem ratione n recipi & materia,
nec ipsi ꝺmunicare effectum formalem, & de quo ipsa unita n ꝺstituere: & n datur talis unio realiter distincta.

Si vero dicatur compositum & duplex, una ex parte formæ, altera vero ex parte materiæ;
contra est quia eadem unio est duorum talium unio, idem una, & eadem erit unio materiæ & formæ: &
n duplex & ꝺpinta.

Ad 1m dicimus unicam & simplicem esse unionem & per materiam & formam, & per rationem quam ultimam
partem arguendi ꝺstinet, quia nexus n est unius tantum extremi, sed duorum. Quare duo extrema unit per
se, & n solum ꝺstituit extremum A ꝺpter extremum B, sed etiam illud extremum A. Quod autem unio sit cau
salitas materiæ & formæ, hoc n tollit esse realiter eadem, sed ꝺficit virtualem distinctionem. Sic ide amor dicitur
causalitas finis, & voluptas, & voluptas sit causa effectiva & realiter distincta a causa finali.
Sic etiam communiter dicitur de causa 1a, & 2a eadem operatione causante. Sic actio & passio esto
sit realiter ide est causalitas agentis & passi. Ulterius causa efficiens & materialis eadem causalitate causat
& put se tenet ex parte causæ efficientis dicitur actio, & operatio, & ex parte materiæ passiua eductio.
Quare
eadem met unio, quæ ratione nexus unit utramque partem, & ut se tenet ex parte materiæ dicitur receptio
quæ est causalitas materiæ 2m quam materia actuata & causata formaliter & put vero se tenet ex parte formæ,
est formatio, qua forma actua & materiam causat formaliter. Ad quæ omnia dicitur virtualitatem sufficere
ficiat eiusdem unionis entitatiue. ut patet & exemplis relatis. Per quod ad 1m patet. Ad 3m dicendum admitto
unionem unitæ recipi & materia & esto provenire sit recipi & utramque partem & dicendum non requiri suum effectum
formale n ꝺmunicari forma ipsa unita ꝺstituendo. potest namque forma effectum formalem ꝺmunicare subiecto
alicui, quo n recipitur. Sic dicitur de actione, quæ recipitur & passo, & tamen agentis effectum formalem actionis
ꝺmunicat.

Dicit: agens, licet respectu actionis subiecti & passionis, quo recipiatur, sit tamen subiecti denominationis; sed illa unio, quia substantialis n recipitur & subiecto & passionis, sed denominationis: & 2m
debet recipi & forma, & quæ & subiecto denominationis; si enim n esset subiecti denominationis, n posset
ipsi ꝺmunicare effectum formalem, sicut actio agentis n ꝺmunicaret suum effectum formalem, si istud n ei
set subiecti denominationis. — Dicendum forma esse alicubi subiecti denominandum ab unione, non vero
subiecti & ꝺformationis, quia illud est ipsa materia.

+ uti habetur cap. 6 p. q. 76. ar. 7.

Si autem apponas verbalia Athanasii: anima rationalis & caro unum est homo — Dicit, ibi loqui de anima rationali & carne ut unitis

† Si autem apponas verbalia Athanasii: anima rationalis & caro unum est homo — Dicit, ibi loqui de anima rationali & carne ut unitis *

Replicabit: ad x. ad obiecta dicta, duplicitatibus loquendo conuenientia qua Petrus et Paulus conueniunt non est eadem, ac illa qua Paulus cum Petro conuenit, sed ex parte utriusque est ratio conuenientiae distincta: quia etiam unio qua materia unitur cum forma, est distincta ab unione formae cum materia. Dico quod: Ideo non esset distincta, quia est duorum unio; sed etiam conuenientia est duorum conuenientia: propter eadem rationem conueniendi. Et si distincta, etiam unio. — Ricndy materiam esse ipsiusque formam, formam quae materiam, et utrumque per intimae praesentiae. Unde eadem unione, qua duorum dicitur, qua simul ponuntur esse unita; at uero conuenientia Petri ut a Paulo separabilis, ideo quilibet est homo ab alio distincta, licet quaelibet conuenientia cum Petro ut a Paulo separabilis, ideo quilibet est homo ab alio distincta, licet quaelibet conuenientia cum Petro ut separata a ratione conueniendi in Paulo, sit de qua distincta. Dicto dicitur conuenientia duorum; et loquitur de conuenientia exposita utriusque; dicit enim conuenientia duorum, recte; idem conuenientia partialis cumulabit. Dicit enim conuenientia unius extremi, recte cum alio tanto, obiecto, et notabit conuenientia alterius extremi.

* Arg: si unio inter materiam et formam simplex esset, etiam inter duas quantitatis partes quantitatis partes recte simplex foret; sed haec simplex non est, sed composita: ergo. Probo min. si inter duas quantitatis partes simplex esset, duplicem occuparet locum; sed hoc repugnat et, saltem aliter esse nequit: ergo. Probo mai. si inter illas duas quantitatis partes simplex esset, unio simplex duplicem partem quantitatis attingeret quia ipsas uniret: et occuparet distinctum locum, sicut partes, quas attingeret. — Ad haec replicat aliqui respondet duplicem unionem inter partes quantitatis esse, exposito propter rationem replicae apposito. — Alii dicunt esse simplicem et diuinum, forsitan et tanta equinalentia quod indiuisibile ut occupet distinctum locum. Quod patet ex sententia Aristotelis proclamantis ponentis omnem extensionem ex partibus diuisibilibus copulatis mediis quibusdam indiuisibilibus, quae puncta indiuisibile attingit partes diuisibiles, quia punctum est equinalenter diuisibile. Cateri admittendo quod talis unio sit simplex dico nec unicum nec duplicem locum occupare, quia, licet attingat duplicem partem quantitatis, non attingit ut quanta est; immo est negatio suppositi, quod sit quanta cum non sit habeat per modum quantitatis, sed per modum unionis; solum autem quantum locum occupare valet. Sic etiam scientia apposita de sapientia. Minus punctum indiuisibile copulatum duabus partibus unitis et attingit non tamen occupat duplicem locum quae illae duae partes unitae occupant, quia non quantum, sed indiuisibile est, ideo quae locum occupare nequit. *

Insurgis: saltem inter corpus et animam rationalem unica et simplex unio esse non valet: ergo est duplex. Probo ant: si esset spiritualis, et materialis et corporea. Si hoc, non posset modificare corpus ipsum uniendo cum anima rationali, quia res materialis et corporea nequit habere modum spiritualem. Si uero hoc, nequit modificare animam rationalem, quia res spiritualis realiter modificari nequit modo materiali et corporeo propter proportionem utriusque. — Ricindy unionem materialem esse quae ex hoc sequitur non posse modificare animam rationalem quae est spiritualis; licet enim modum materialem modificare nequeat re omnino spiritualem, in nullo quae modo receptiuus materia; optime tamen forma spiritualis recipitur in materia et corporea, ut quae, qualiter se habet anima rationalis, quae forma corporis est. Unde modo materiali recipitur, quanter quae unione materiali potest recipi. Non minus uidetur repugnare quod sit forma recepta a corpore modo quae materiali, cum sit spiritualis, quam quod modificetur unione materiali. Sic etiam si alia quaelibet opinio ponat istius et alterius actus vitales relationis recipiuntur in anima rationali tanquam subiecto quo cum talis relationis dicat totum esse subiecti accentus; et tamen ponatur, sicut de actu vitali relationis sit quid materiale.

* Replicabit: si unio materialis esset, esset diuisibilis foret, quia quod materiale est diuisibile est, partes quae distincta habet proportionem cum x. nos subintelligimus materiam sic partes distinctas habentem. Sed illa unio est de linea intelligimus: et diuisibilis est. Unde non simplex, sed imperfecta erit. — Ricindy quod sicut punctum copulatum quantitatis dicitur indiuisibile, sic etiam unio materialis erit indiuisibilis esto ipsa materia sit diuisibilis. Quare licet subintelligamus materialis sit diuisibilis, habeat quae partes distinctas; non tamen subintelligimus ut quae, seu modum unionis subintelligimus. *

Arguys 2: si mediaret unio distincta inter materiam et formam recepta in materia; ex materia et forma non resultaret unum per se; sed cum ueritate hoc dici nequit: ergo. Probo mai. ex duplici ente in actu non resultat unum per se; sed materia per unionem distinctam et ipsa recepta in esset in actu, forma quae per se ipsa, est actus: ergo ex utraque non resultaret unum per se. — Ad 2: si unio dicta mediaret materia ante actum ut intelligeretur cum actu? sed repugnat actum 2um ante actum primum: ergo. Probo mai. materia in quantum reciperet formam reciperet actum 2um unionis, cum forma reciperet mediante unione: ergo.

Ad 2um dicendy ex duplici ente in actu ut quod non posse resultare unum per se; quia utrum optime tamen ex duplici ente in actu uno ut quo, alio quae ut quod. Sic materia forma est in actu ut quod; materia uero in actu ut quo. Quare ex ex utraque unum per se resultare valet. Et quidquid arguitur materiae instabitur; nam tenet in aduersariorum opinione, materia per se ipsa unitur sicut et forma: ergo utraque per se ipsa est ens in actu unionis; ergo ex utraque unum per se resultare nequit quia, ubi ipsa dicit ex duplici ente in actu unum per se resultare negauit. — Ad 2um dicendy materiam in non prius recipere actum 2um unionis, quam actum 3um formae, sed simul utrumque recipit, quia etiam quod intelligitur recipere unionem ut forma, intelligitur simul recipere formam, cum qua unitur; aliud enim forma mediante recipiat et unionem mediante; aliud uero quod aliquo priori recipiat unionem et forma posteriori. Sic posa intellectiua Vo. unum immediate recipit actum 1um intellectionis et hoc mediante obiecto, non tamen prius recipiat actum et posteriori obiecto. — Et potest admitti prius intelligi materiam actum 2um ut quo, seu per modum nexus; non uero ut quod. quod non repugnat.

Arguys 3: unio formae cum subiecto est effectus formalis formae communicabilis subiecto; sed effectus formalis formae realiter abipia non distinguitur: ergo. Probo mai. unio formae cum subiecto est id, per quod forma est formaliter subiecto communicata; sed id, per quod formaliter dicitur subiecto communicata est effectus formalis ipsius: ergo. Dicendy effectus formalis esse ipsi formae subiecto communicatae, et de quae distincta abipia. Cateri unionem non esse effectum formalis formae. sed tota id, quo effectus formalis formae communicatur. Quare, dy forma subiecto communicatur et distinguendy est id quod communicatum actu 2um; id quod communicatur est effectus formalis formae distincta abipia: id uero, quo ille, seu forma communicatur, est unio distincta a forma.

† id quo communicatur

† id quo communicatur

Arguej 6: in Methaphisica diximus ſydameꝫ per ſe ipiꝫ referri ad tꝛy abſque relatione realiter diſtincta; quia ſed ñ minus eſt capax materia uniri cꝫ forma, quã ſydameꝫ ad tꝛy referri; immo magis, quia ſydameꝫ eſt totꝫ de linea abſoluta. pide que uidetur magis ſigere re
lationẽ diſtincta ad referendꝫ, quã materia unione diſtincta ut uniatur forma cꝫ per ſe ipiꝫ ſit
tꝛaliter ut poſa forma receptiua: q. = Riczdy ſydameꝫ reta ſydameꝫ referri ~~eſſe~~ per pure
reſpectꝫ. Vnde ſolꝫ exigit tꝛy, l, connotatꝫ, quo poſito ſydameꝫ per ſe ipiꝫ illud. notabit 2 rey
~~pectiu~~ piciet; at uero ~~unio~~ materia uniri 2 ~~for~~ forma ñ eſt aliquid pure reſpectiuꝫ; Quare
ad eſſe unigdã 2 forma ñ ſufficit ipiꝫ. notare cꝫ ipiꝫ. notet, etiã dꝫ ipſi ñ eſt unita.

* Ricz: licet unio ꝓ ratione unionis ñ dicat ſolꝫ liter 2 expreſſe eſſe relatio, ſalte adipiꝫ relatio ſequitur, qua ma
teria forma reſpicit ut ꝓparte: q etiã ex parte forme ut unite ſequitur alia relatio, qua materiꝫ
etiã ut ꝓparte reſpiciat. q unio utrꝫq; partiꝫ eſt ſydameꝫ ~~relationꝫ~~ utriuſque relationis.
q unio ñ unica, ſed duplex, cuiuſ ~~ut~~ ſtrariꝫ diximus. Hæc ultima ꝓpoſitio probatur: 2. nos relatio ide
ficatur cꝫ ſydameto; ſed duplex relatio diſtincta, uti datur ex parte materiꝫ 2 forme, ſequit ide
ficari cꝫ eodẽ ſydameto: quia quæ, idẽficantur cꝫ uno tertio, idẽficantur inter ſe: q.

In primo dicitur ſydame
tꝛy pximꝫ relationis ñ eſſe unionẽ, ſed utrãque partẽ materiꝫ ſcilicet 2 formã ꝓxime, adinuꝫ unionẽ,
tãquã ꝓdionẽ. ſicut dicitur de paternitate reſpectu filiationis; ſcito enim ex actione patris filiꝫ ge
nerati, ſequitur paternitas, ſequitur, tãquã ex ꝓdione, cꝫ paternitas ſydetur in ſubiectia patris.
2 quidã nec unio exigitur adue per modꝫ ꝓdionis ut forma, l' anima rationalis, reſpiciat corpus, cꝫ
adue ſeparata ipiꝫ reſpiciat, tãquã ipiuſ actꝫ. = l' dicẽdꝫ ñ dari ꝓter materiã 2 formã relatio
nes ꝓgmentales, ſed tranſeũdentales, quia ñ reſpicit tꝛy, ut puꝛy tꝛy, ſed ut ꝓparte, l ut
cauſa. *

Arguej ultimo: anꝫ ~~eſſe~~ animare corpus eſt ipſi uniri; ſed anꝫ perſe ipiꝫ 2 immediate corpus
animat: q. = Reſp. anꝫ corpus animare ñ ponit, niſi ipſi uniatur; ñ tamẽ eſt ide ſolꝫ liter
ipiꝫ animare, ac ipſi uniri, quia ipiꝫ animare eſt effectꝫ ſolius eſt formæ; hic autẽ ñ ꝓmu
ricatur, niſi media unione.

† * Quarꝫ nyc: an unio materiæ cꝫ forma diſtinguatur realiter ab actione
~~eductiua~~? eductiua? qua pluꝛes ſocietatꝫ patꝛi tenet eſſe diſtincta, inter quos eſt pater Pipalda.
q qui omnes diſtinguꝫt actionẽ triplicẽ reſpectꝫ ~~ſui uerbalis~~ ſi comparetur cꝫ agente, dicitur
generatio; ſi cꝫ materia, patio; ſi uero cꝫ utroꝫque extremo ſpoſiti ſparetur, dicitur unio.

† forma materialis ex materia

Catery ꝓbra
riq opionẽ ſecutꝫ ſuarez, Hurtado, Arriaga, Obiedo, Linea, dalii quã pluꝛes; quã ꝓbriq ſequi
mur. ratio autẽ ſic pcedit: actio eductiua ~~forma~~ formæ materialis, ad unionẽ trahit: q ab ipſa realiter diſ
tinguitur, quia nemo ad ſe ipſum realiter ꝓprie trahere ualet. Probo anꝫ: actio eductiua forme trahit
realiter ꝓprie ad totꝫ ſpoſitꝫ ꝓ ratione compoſiti; ſed ſpoſitꝫ ꝓ ratione ſpoſiti eſſentialiter dicit
unionẽ: q.

Ricz: compoſitꝫ etiã dicit eſſentialiter materiã 2; ſed ñ ideo actio eductiua ad ſpoſitꝫ trahit
dicitur ad materiã 2 trahi: q nec ad unionẽ. = Riczdy materiã 2 ſpoſitꝫ ñ ſubſtituere, quaſi ſe
dicitur ad materiã 2 trahi: q nec ad unionẽ. = Riczdy materiã 2 ſpoſitꝫ ñ ſubſtituere, quaſi ſe
2 abſolute ſumta, ſed ut unita cꝫ forma. Quare dicitur materia ut unita tꝛy actionẽ eductiuã.
Quod eſt idẽ ac unio materiæ cꝫ forma.

Ricz 2: materia eſt ſubiectꝫ formæ ſubſtentans per actionẽ
eductiuã: q ſita erit ſolꝫ liter unio. Etiã quo: forma ut ſubſtãtata ~~eſt effectꝫ ex~~ in materia eſt effec
tꝫ intrinſecꝫ illius, ~~quia~~ ad diſtinctionẽ effectꝫ cauſæ efficientis qui extrinſecus eſt: q 2 extrinſece ipſi materiæ
unitꝫ quia 2 ñ eſt intrinſecꝫ per ſe ſtabile, debet eſſe per unionẽ. q ſi per actionẽ eductiuã materia
eſt cauſa extrinſeca formæ ſubſtantialis, eſt ipſi per talẽ actionẽ unita. = Aliqui realiter diſtinguentes
actionẽ a paſſione, pide que illã ñ ſubiectari in patio, dicunt paſſionẽ, quã tꝛy actionis eſt, eſſe realiter
diſtincta ab unione ~~eſt~~ ſic Suarez, dalii. In qua opione facilꝫ eſt ſolꝫ uere dicendo materiã ñ eſſe cauſã
materialẽ diſubſtantialis formæ per actionẽ eductiuã ſolꝫ liter, ſed cauſaliter, ꝓ quãtꝫ, ſcilicet, ipſa intrinſeca ſubſtã
tat per paſſionẽ, unionẽ, quã tꝛy actionis eſt.

In ſtraria uero opione, quã ꝓpe admitti debet, dicimus
~~actionẽ eductiuã~~ 2 quod eſt patio retineri ex parte ſubiecti ~~+~~ formæ ut ſubſtãtata ꝓ materia eſſe extrinſecꝫ
ipſi ~~ratione paſſionis~~ in fieri, licet ñ ꝓ facto eſſe ratione actionis eductiuæ, put ut patio retineri ex
parte ſubiecti. Seu eſſe intrinſecꝫ per deſcendẽtiã ex ipſa; ñ uero per informationẽ, l' unionẽ. Quia cꝫ
actio eductiua ſit 2 ducto totius ſpoſiti ñ ſit ad ſubſtituendꝫ ipſi ſolꝫ liter, ſed per modꝫ cauſalitatis,
2 fieri ad illud. Seu, melius, recta 2 ꝓ antecedens ~~appot~~ replicã:

Ricz: cauſalitas materiæ ad formã eſt ipſamet unio: q cꝫ patio cauſalitas materiæ ſit
patio retineri ex parte materiæ eſt ipſa unio. Riczdy ñ. hæc ~~illꝫ~~ opionẽ admitto ~~+~~ ~~patio~~ ñ eſſe cau
ſalitatẽ materiæ ñ eſſe unionẽ; ſed ab ipſa diſtincta ꝓpter rationẽ ſupra aſſignatã. l' dico duplicẽ eſſe
cauſalitatẽ, unã ad ~~ſpoſitꝫ~~ formã fieri, aliã adipiꝫ ſacto eſſe. Quare cauſalitas materiæ ad formã
fieri eſt actio eductiua, put eſt patio ~~eſſe~~ quia ut cauſalitas, qua forma ~~fit~~ ex materia dependet
fieri ~~dicit exilla~~ 2 quia fit ex illa. ~~La autẽ qua forma ex materia dependet fieri eſſe 2 nouum~~
~~2 hoc eſt unica~~ quã ab unione diſtinguitur. La uero, qua forma dependet ex illa, put ipſa recipitur,
quã eſt unio *.

Rubꝫ 2ꝫ: an compoſitꝫ phiſicꝫ diſtinguatur a ſuis partibus ſimulſ ſumtis, 2 aliquibus ſuppoſitis ſentẽtiã referuntur. Sec. La

Suppoſitꝫ ſpoſitꝫ phiſicꝫ reſultare ex materia 2 forma unitis. etiã quo illud aqualibet parte ſeorſ
accepta realiter diſtingui diſtinctione includẽtis dinclusi, quia cꝫ ſpoſitꝫ dicat materiã 2 formã ab ipſis diſ
tinguitur 2ꝫ quod dicat materiã 2 ex materia 2ꝫ quod forma includit. etiã ~~ſuppoſimus~~ diſtinguitur realiter
a partibus ſimul ſumtis, ñ unitis, quia ex propoſita quæſtione ñ ſtat materiã 2 formã uniri mediãtibus
talibus modis unionis realiter a partibus diſtinctis. Vnde, cꝫ ſpoſitꝫ ñ reſultet ex partibus ut cꝫque

sed unitis, ideo ipis realiter distinguitur distinctione includentis, & inclusi a partibus simul sutis, & unitis, quia supra ipsas unione realiter distincta addit. Unde ~~ita~~ solus duquivimus: q realiter distinguatur a suis partibus simul sutis, & unitis? 1a opio, quod solitarius est, dixerit ~~totu~~ partes affirmatiue, asserendo totu supra partes ut unitas addere quedam formam totalitatis, & positionis resultantis ex illis; totu, per quod absque distinctione realiter. 2a uero, & omnium, per thomistas, & Iesuitas, & alios, talis forma superaddita negatur, requiritur realis distinctio. Ideo quod sit.

Nostra Conclusio Sectio Secunda. =

totu, seu sponitu phisicu realiter n distinguitur a suis partibus simul sutis, & unitis. Probatur conclusio ex illis uerbis Atanasii: sicut anima rationalis, & caro unus est homo, ita Deus, & homo unus Christus. ex quibus sic: unus homo est quedam sponitu phisicu; sed istud n distinguitur realiter ab anima rationali, & carne ut unitis, quia ipsi sunt ipsius partes: q. Probo min. De anima rationali, & carne simul sutis, & unitis, predicatur homo; uti stat ~~& predicti~~ sed per inferius, & predicatu distinctio realis esse nequit; aliqde falsa foret ppo, sicut est ista, anima rationalis est homo, & ista, homo est anima rationalis: q. = Secundo: sicut Christus ~~resultat ex Deo~~ se habet ad Deu, & hominem simul sutus, & unitus, ita homo ad animam rationalem, & carnem simul, & unitas; sed Christus realiter n distinguitur a Deo, & homine simul, & unitis, cum nullu entitatis 3a supra ipsos addat: q.

Dices: licet Atanasius dicat totu animam rationalem, & carnem unius hominis esse, qui unionem exprimat, n inferitur talis unionem realiter distinctam ab anima, & carne n dari, ut ~~hominem~~ attribuitur homo: q licet n exprimat illa 3a entitatis sicuti, n inferatur n dari ad hominem attribuendu. = 2: esto dicat, quod Deus, & homo unius est Christus, sicut anima rationalis, & caro unius est homo, n sequitur quod Deus, & homo unione realiter distincta uniantur, ut Christus attingat secundu X.m non exigitur, anima rationalis, & carne ad hominem attribuendu: q licet Christus alia 3a entitatis n addat supra Deu, & hominem, n sequitur ita esse, hominem respectu animæ, & corporis.

Ad 1m dicimus unionem esse intelligendu necessario, quia esto anima rationalis, & caro ipsi partes essentiales hominis ipsius n attingat nisi ut mutuo inter se municatæ, quod esse nequit absque unione. sicut etiam Christus n resultat ex Deo, & homine nisi dabsolute sutis, sed qui unitis ad unum attribuendu. quod autem illa unio animæ, & corporis sit realiter distincta, n ex uerbis prædictis colligitur, sed ex rationibus quæstione anti a nobis adductis. At uero illa 3a entitatis n dari colligitur ex uerbis prædictis, quia licet ibi exprimatur maxime omnia hominis attributiua physica, licet n exprimatur id quo attributiua attingit, quod est unio. Unde cum 3a illa entitatis ~~tota~~ sit hominis attributiua X.a scoti, inferitur n dari. = 2: X.a scoti hominis attributiua physica n est corpus, & anima, sed 3a entitas ex illis resultans. sed Atanasius denotat corpus, & animam esse totu hominis attributiua: q. = Ad 2m dicimus ex uerbis allegatis inferri quod sicut corpus, & anima rationalis, & caro inter se unita attingunt hominem, ita Deus, & homo unitus attingunt Christum; quod autem unio inter animam, & rationalis sit realiter distincta, il n; aut inter Deu, & hominem, aliqde patuit.

Probatur nunc conclusio a ratione: totu sponitu realiter, & adæquate distinguitur a suis partibus simul sutis, & unitis? 1, inadæquate, & distinctione inclusiua, & inclusi? 2m hoc repugnat, cuius ratio est: distinctio adæquata ut excludentis, & exclusi quia unus extremus adæquate excludit aliud, a quo realiter adæquate distinguitur; sed totu ~~adæquate~~ n excludit partes, immo essentialiter illas includit quia ex ipsis essentialiter resultat, & sponitur: sic hoc essentialiter includit animam rationalem, & corpus: q ubi ipsi adæquate n distinguitur. Quod autem nec inadæquate distinguatur, ~~a suis partibus~~ sic probatur: per hoc præcise quod materia 1a, & forma simul intelligantur ut unitæ, intelligitur sponitu phisicu: q illud nec inadæquate distinguitur a illis sutis. Ans stat ex philo, & mephisico textu 15 ubi sic ait: quod totu n est aliquid præter partes: q per hoc præcise quod istæ intelligantur unitæ, intelligitur totu.

Confirmatur: in totu ~~n intelligerentur~~ compositu phisicu distinguuntur realiter a suis partibus simul sutis, & unitis, quia supra ipsas sic sutas addunt illa 3a entitatis resultantem ex illis; sed hæc n addit, nec talis 3a entitas ex partibus ~~n~~ resultat unitis: q. minor patuit ex dicto thomistæ 4 phra gentes cap. 84 inquiti de humanitate uero n est intelligendu, quod sit quædam forma conurgens ex coniunctione formæ ad materiam, quasi realiter sit alia ab utraque; sed humanitas, ut sponitu phisicu: q illud n est aliqua entitas, aut forma ~~n~~ surgens ex materia, & forma, tanquam quid realiter abipsis distinctu.

* 2: illa 3a entitas a partibus distincta, & ex illis surgens, ~~n~~ attingit sponitu; & consortio partium simul ex illis; & secundum abipsis? 1m uero uidetur posse negari, quia ~~a~~ compositu essentialiter includit partes ut unitas: q n ~~a~~ attingitur per illa 3a entitatis secundum ab illis. 1m: q sicut ex materia, & forma unitis resultat illa 3a entitas, ita ex hac simul sutis ex materia, & forma alia 4a entitas resultabit, & ita quia ideo fiet arguendo. Dico usque in infinitum. = ~~a~~ 3: illa 3a entitas attributiua sponitu est sponita, & simplex? Ad n dicendum quia ~~a~~ ipsa forsitan sponitu hoc n debet esse entitatis simplicis, sed sponita, aliqde & ipsa simplex foret. 1m: q sicut illa immediate resultat ex partibus, qui alia 3a entitas mediat, sic & ipsa sponitu immediate surget ex partibus, qui mediat alia 3a entitas. 4: si illa 3a entitas est sponita: q partes habet ex quibus sponatur; sed ita est ex illis sponi, ac attribui: q attribuitur ex partibus: q etiam totu, & sponitu ex illis ~~spon~~ attribui valet.

Dices: illa 3a ~~un~~ entitatis per se ipsa solus attribuere sponitu. Quare partes nec simul ex illa, nec secundum ab ipsa illud attribuere, sed præcise se habere tanquam tres notatas, seu causaliter, & tanquam id, ex quo resultat illa 3a entitas. Unde ista sponita dicitur n quia ex partes habeat, per quas forsitan attribuatur, sed quia ex illis resultat. = Sed ~~a~~ ista est illa entitas, qua sponitu forsitan attribuit, debet esse forsitan sponita, sicut est ipsu sponitu: q forsitan sponitum dicit; sed n nisi compositum ~~ex~~ partibus: q forsitan dicit partes sponitas. = 2: si entitas forsitan sponita n est talis per simplicitatem unius extremi: q per sponitum talis duplicis extremi, sed ista ex partes: q = 3 ut homo dicebat sponitu phisicu n sufficit notare adhuc essentialiter partes, sed ipsas forsitan includere: q Probo ant: unum simplex essentialiter notabat duo extrema. sed ~~hoc n sufficit~~ n idcirco dicitur entitas sponita sed potius simplex: q. = Si dicatur unionem simplex quia licet notet essentialiter duo extrema, n tamen resultat ex illis. Contra est; nq 1, hoc quod est resultare forsitan & attributiue quod est non sponi, firmari, & quasi extra notato. Dico etiam resultat relatio ex suo fundamento, quia extrema essentialiter relatio respicit, & tamen n dicitur sponita ex fundamento, & tribus in entitatis magis quamuis: q nisi adnumerationi solus

28

Vlterius a paritate concluso ꝓbatur: homo ut est quoddã toty mephinicy n distinguitur mephinica a suis partibus mephinicis simul sytis, d mephinice unitis, nullis que ꝓdicatis mephinicy supra ipsas sic sytas addit: q nec toty phinicy realiter phinica distinguitur a suis partibus phinicis simul sytis dunitis, addendo aliquã entitatẽ supra ipsas. Any scaliter ab scotistis. Itia ꝓbatur: ita se habet toty phinicy ad partes phinicas simul dunitas, ac toty mephinicy ad partes mephinicas simul sytas d mephinice unitas: q si toty Any certy esse uidebat; ij autẽ, duparitatis redãt. Idẽ arguẽdo ꝓinde ualet ꝓ toto integrali de quo fere omnes aduersarii dicũt realiter n distinguj ~~Vitrue toty mephinicy &c~~ a suis partibus integralibus simul sytis dunitis

Argumenta soluuntur Sectio tertia =

Arguej 1 ex philo 5 mephinice cap. 14. ubi dicit: bis tria n sunt sex; sed bis tria sunt partes nouẽ narii: q nouẽ senarius realiter distinguitur a suis partibus simul sytis. = ty etiã ꝑ meph. dicit litera B, d A n esse illaba Ba; etiã ipse diuidit subitatiã ꝑ materiã, formã, d sponitã; sed membra diuidẽtia realiter debẽt distinguj realiter: q no compositã realiter distinguitur a materia, d forma. = Adhuc dici tur realiter debẽt distinguj realiter: q no compositã realiter distinguitur a materia, d forma. = Adhuc dici mus philj loqui de duplici nouo ternario sortiter tali. Liquidẽ senarius n sitat ex duplici ternario qua sortiter tali, quia quilibet ternarius sortiter talis est quãs totã ꝑ ratione quantitatis discreta. Quare quantitas discreta nouj senarii n sitat ex multiplici quantitate ~~qua~~ discreta qua sortiter tali, licet sitet ex multiplici ultima quantitate. Sic corpus quãtũ n surgit ex linea, d superficie, qua sortiter quã libet est quoddã totũ ꝑ ratione quantitatis ultimã. ~~Constat~~ sed ꝑ ratione partis. Quare nouus senarius sitat sortiter ex sex unitatibus a quibus simul sytis, d coordinatis n distinguibus. = Adhuc dico B, d A diuisiue n esse ita ac illaba Ba, esse tamẽ, si sumatur copulatiue, d ut ordinatã. = Ad ultimũ uero dico diuisum illa esse de subitatia ꝑ completa, d ꝑ completã; cuius primi generis est sponitas, ex que mate ria, d forma, licet que ista sit membra diuidẽtia, ꝑ ideo realiter distincta a sponito, solis sytis distinctis diuisiue sytis, n tamẽ simul sytis, dunitis, quia ibi n sytis subitatia ꝑ completa, sed ꝓpleta.

* Dices: membra diuidẽtia mutuo se excludere debẽt, ꝑ eo ista, quo sunt membra diuidẽtia; ~~sed no~~ q materia, d forma sumpta ac cepta, quo ista X. dicta sunt membra diuidẽtia, excludũtur, ita ut etiã a sponito: sed n sponita realiter a partibus simul dunitis n distinguerentur, nec ipsas excluderet, aduersarij accepta: q. = ~~Dicitur~~ In primis arguẽdo ab aduersarijs debet solui, quia ipsi negare n possunt partes n excludi a toto, sed in ipso includi; licet dicãt ab ipsis realiter distingui, hoc est distinctione scilicet, d ~~exclusiua~~ inclusiua. Dico q diuisio philj ~~n esse~~ ꝑ subitã, ꝓpleta, d ꝑ completa n esse ꝓprie diuisa ~~subitatia~~, sed lata, ideo que obseruãre n debet regulas omnes diuisionis, quarũ una est membra diuidẽtia mutuo se excludere, quã ꝑ sepe n seruat quia est diuisio totius, d in totius partes. = I die membra diuidẽtia assignata mutuo se excludere, qua sunt sortiter membra diuidẽtia. licet ens materia, ~~d forma ratiocinãdo~~ l forma ꝑ ratione partis sponitis il lo excludatur, at uero ꝑ ratione subitatis, ꝓpleta, d put procedit a ratione partis sponitis ipsum exclude re ualet. *

Arguej 2: omnis effectus realis distingui debet a causa reali; sed compositum est est effectus physicus, d realis adeo ab utraque parte unita: q est realiter ab utraque simul d unita distincta. maior est doctrina communis philosophorum, sicut d min. declaratur ens materia, d forma simul, d ita se unita causas reales, ita secũ compositi physici. = Hoc est precipuum aduersariorum sydamesty. Resp. q. Concesa mai. d distinguo min. ab utraque parte simul sumpta, d recto nego; ab utraque parte diuisiue sumpta scilicet una recto, d alia obliquo. Sceda min. Quare materia, d forma ponunt considerari ut utraque ex simul est unita se habet recto, quo sensu n sunt compositi causa reales, sed potius ipsum met sponitum. Quare ~~sunt~~ sic sponita abstracte realiter n distinguuntur. Vlterius ~~una~~ materia potest considerari in recto, d forma obliquo ~~sic~~ quod solet sic significari materia ut unita formã. Vnita uersa forma in recto, d ma teria in obliquo quod ita significabitur, forma ut unita materiã. In quo sensu est causa intrinseca sortis sponitis sicut etiã materia sumpta ꝑ recto forma se habente, obliquo est causa materialis sponiti. sicut enim ꝑ ista explicato materia est causa, forma ista que materia causa, sic se habent respectiue compositi. Quare ~~sponita~~ licet sponita n sint realiter distincta a materia, d forma simul copulatiue, d recto, est tamẽ ab ipsis diuisiue, seu a qualibet sumpta ꝑ recto, alia sumpta per modum abstracti, d obliquo. dq

* d quidẽ arguẽdo instanter patitur, quia 2. aduersarius composita n intelligitur ꝓtecta precise materia, d forma simul ut unã ti, nisi simul ꝓteligatur illa 3a entitas totalitatis: d n intelligitur effectus realis ꝓtecta precise materia, d forma ut unitis ex parte causarum nisi simul ꝓteligatur totalitas: q sponita realiter distinguitur a materia forma unitas d totalitate unitis, quia realiter debet distingui a sua causa, materia autẽ, d forma ꝑ sortito totalitatis sint causa composita, ex n intelligatur esse sponiti, d esse effectus nisi materia, d forma ut unita simul cum totalitate intelligantur. Deinde materia, d forma ꝓprie loquendo n sunt causa sed constitutiua sponiti, solum que dicuntur causa composita, quarum materia, forma, quo est aliquid sponiti, causat, uice que uersa.

Dices: sicut sponita habet causam adequatam extrinsecam siue ista sit unica, siue ex pluribus partialibus resultans, sic causas ꝑtrinsecas adequatas habere debet, sed causa extrinseca simul ꝓfluit in composita, l effectus: q causa ꝑtrinseca adequata; Nyc nec, sed ista resultat ex materia, d forma recta ꝓ habens adequatas d forma: q utraque simul d recto composita, ꝑtrinsecã causat. = R: materia, d forma sunt causa sponita, quarum illud sponunt. sed utraque simul recto illud sponunt: q Prouo min. ea ista ipsa sponunt quo illud sustinent. sed utraque pars simul recto ipsa sustinent, quia sicut ipsa simul adequate ~~etc~~ ꝓtecta sustinent utraque pars simul d recto est adequata sustentiua sponiti sicut genus d differentia methaphisica simul recto ꝓtecta sunt sustentiua adequata speciei l totius mephinici: q.

Ad hoc dicendum causas extrinsecas adequatas effectus esse eiusdẽ linea causa. Quare si plures causas partiales effectus concurrant ad effectum exis tentem ut ibi se subordinatis resultat causa adequata effectiua, quã, quia eiusdẽ generis causa est, simul, d in recto concurrere debet ꝓfectus; at uero ex causa materiali ꝑtrinseca, d forti n resultat

eade causa ẏtrinseca, seu ẏeode genere causa, sed ẏ diuerso, ẏpide que materia dicitur una causa ẏtrinseca adequata ẏ suo genere, scilicet ẏ genere causę materialis, sicut forma ẏ genere causę formalis. Quare n utraque simul ẏrecto ẏeligi debet ut ẏ huiusmodi componibile. Sed puncto signo ẏeligitur materia ut causa materialis formę sponibilis, quo ipsa forma ẏeligitur ẏ obliquo ẏ materia ẏrecto: puncto signo extra ẏeligitur forma ẏrecto, ut causa formalis importans materię existentiam. Connotatur ẏ obliquo. Pro alio uero ẏeligitur materia ẏ forma simul ut unita simul ẏ recto, quę tyt ipsi met sponibile. Ideo que n sic illius causa. Sic etiq quia causa finalis pertinet ad ultimum genus causę ac efficiens, ideo puncto signo quo ẏeligitur una alia esse causata, n debet alia ẏeligi simul cu illa causa. Insta que ut supra. — Ad 1m dicitur: quia Petrus cu Ioanne quoddam portat pondus, sequitur quod uterque simul recto pondus portet: quia ultra dicitur quod etiq insimul patitur ẏ forma totalitatis, dicendum n esse idem attribuere compositum ac esse illius causę: aliunde materię quia causa forma ipsum attribuebat. Quare dicitur materia sponibilis causa materialis ẏ recto ẏeligitur, est causa recipiens alicuius partis ipsius, scilicet partis sortis. Unde licet utraque pars simul ut simul ẏrecto ẏelecta intelligatur compositum attribuere, sicut partes mephisice respectu totius mephisici; n isti modo ẏeligitur causare sponibile. Tolerat 2m dicit quod materia, ẏ forma causat sponibile in quit ipsum simul adequate attingunt; sed quit ipsum ẏ adequate attingit diuisiue, hoc est, quatus materia ẏrecto, ut subiecta forma ẏ obliquo, ipsum ẏ adequate attingit, sicut que tertia. Utra que tamen simul ẏelecta ẏrecto, ipsum adequate attingunt, quo ipse illud n causat. ✱

Resp: sponibile est simul adequate causabile: ẏ ab utraque ~~una~~ parte simul ẏ recto, vel utraque pars simul ẏ recto adequate illud causat, quia eo modo est causabile ~~quo~~ ẏtrinsece, quo illius partes ipsum causat. — 2: una pars seorsum ab alia n est compositi causa: ẏ ut unita cu ipsa. Ans. stat quia seorsum ab alia est ideo ac ab ipsa separata ẏ quit sic n consideratur ẏ ordine ad compositum. — Ad 1m dico sponibile n ẏeligi simul adequate ẏtrinsece causabile, ~~sed~~ quia cu ista ẏtrinseca causabile ẏ diuerso genere causę scilicet materialis ẏ formalis, sic pollo signo, quo ẏeligitur causabile a causa materiali, n ẏeligitur simul causabile a causa formali, sed pollo dicto. Insta que ut supra. — Ad 1m dicendum sponibile recipi a forma, ẏ quatus hoc significat separationem unius ab alio, ẏ caretię unionis cu illa sed ẏ quatus significat materię ẏ recto ẏelectę causare, forma n se habet ẏ recto, sed tanquam ẏ obliquo.

Replica ~~abunione enim forma, nec~~

~~Obii: ẏ materia in recto n precise a forma; sed ipsa inquantus est causa compositi; sed causa realiter abesse dicitur quod debet, sed ẏ materia in recto, ut inquantus forma cui unitur, ~~de~~ realiter distinguitur a composito. sed materia~~

Replicabis: ẏ materia ut unita forma, seu materia ut unita ẏrecto ut connotans formam est causa realis compositi ẏ materia ut unita cu quod connotat forma realiter distinguitur a sponibile; sed materia ut unita, ẏ ut connotans formam, hęc tria dicit, materiam, formam ẏ unionem simul: ẏ plexum dicens simul materiam, formam ẏ unionem realiter distinguitur a sponibile. ẏ illud realiter distinguitur a materia, forma ẏ unione, simul ẏ copulatione. ẏ realiter distinguitur a suis partibus simul sumptis ẏ unitis. — 2: Quod forma ẏeligatur ẏ recto, ẏ non ẏ obliquo, n variat entitatem formę, sed solum est diuersitas in modo ipsum ẏeligendi: ẏ ut abscisi simul ẏ recto ipsius n realiter n distinguitur sponibile, nec ab ipsis una ipsa ẏrecto, alia ẏ obliquo.

Ad 1m dicimus materiam ut unitam cu forma ẏ quit est ~~forma~~ compositum quia sponibile affirmans esse realiter distinctam a composito solum ex parte ~~causę~~ connotati realiter esse distincta ab ipso sponibile quod se habet ẏrecto, n uero connotatum subiecti. Unde, licet illud plexum ipsum ẏ omnes suas partes realiter n distinguatur a composito optime tamen quit dicit talem ẏrecto materiam ẏ formam ~~ultra~~ unionem, forma uero ẏ obliquo, quia hęc n significat distinctionem ponens obliquum sed ponens rectum. — Ex dictis stat ad 1m ~~ad~~ ẏ maiorem claritatem dicimus, quod licet ex parte obiecti n uariatur entitas formę ~~ex~~ aut materię, ex quo sumatur ẏrecto, ẏ obliquo, uariatur tamen modus significandi ponens rectum, ẏ obliquum, quod sufficit, ut materia ~~est~~ unita, quit connotans formam realiter distinguatur a composito, esto n utraque simul ẏrecto. Ratio est quia ~~quia~~ ẏ dicitur quod materia est realiter distincta, ẏ ẏdistincta a composito, solum debet attendi ad illud, quod subiecte dicit ẏrecto, n uero ẏ obliquum. Sic hęc ~~quia~~ est uera ẏ certa identitate relationis cu ẏ fundamento proximo: relatio similitudinis ad tres identificatur cu ẏ fundamento, ~~quia~~ qui significat tres esse cu ẏ fundamento identificatum ẏ tamen tres, est quod ẏ portatur ẏ relationem ex parte connotati. Sic etiam unitas Pauli realiter adequate distinguitur a Paulo ~~qui~~ qui ualeat: ẏ Paulus dignus unitas realiter distinguatur adequate ab ipso Paulo, ẏ tamen unitas Pauli connotat ipsum Paulum. Eadem instantia fieri ualet ẏ aliis.

Ad 2m dicitur: si sponibile realiter n distingueretur a suis partibus simul sumptis ẏ unitis, quidquid conuenit sponibile ẏ eius ipsum partibus; hoc uidetur falsum, quia sponibile est generabile ẏ corruptibile n tamen partes sunt. Ans. stat ẏ partibus hominis: ẏ — 2: sponibile est unum, partes uero ut unitę sunt plures: ẏ — Ad 1m dicendum sponibile hominem ẏ quod esse generabile ẏ corruptibile ~~quia~~ rationis unionis, quia ista deficiente n permanet partes ~~ut~~ unita, ut antea erat, ideo que deficit ipsum sponibile. Propter quod etiam dicitur partes ut unitę deficere, ẏ quatus deficit unio ratione cuius ~~ut~~ sibi inhęret unitas, licet ipsa sic, ẏ absolute sumpta n deficiat. — Ad 1m dicendum tale sponibile ẏpraponitur ẏplicitati, n tamen unitati sponibilis ẏ unionis.

Replicabis: unum, ẏ idem identificari negatur cu extremis realiter distinctis; aliunde falsum foret ploquium, quod tyt cadit uniuersale, tyt cadit ẏ se; sed sponibile est unum ẏ idem: ẏ identificari cu materia ẏ forma, quia ista ẏ se realiter distinguitur. — Dico sponibile esse unum ẏ idem per sponibilem n uero per ẏplicitatem per sponibilem, quę, quatus partes. Unde cu qualibet identificatur ẏ adequate, simul que ẏ adequate distinguitur; ideo que totum manet ut una pars ab alia realiter distinguatur, quia illud ploquium solum est uerum de extremis quę tyt realiter idem cu uno tertio adequate, n uero inadequate. Insta que in toto mephisico ẏ toto, ẏ forali.

✱ Si autem iuxta: quia Petrus cu Ioanne quoddam portat pondus, ẏ Ioannes cu Petro, sequitur quod uterque simul recto pondus portet: ẏ similiter ẏ prenti. — Dicendum Petrum ẏ Ioannem concurrere ẏ eode genere causę ad portandum pondus, ideo que uterque simul recto pondus portat. Similiter ẏ contrarium aute in prenti. Sed obstat ẏ ter diuersitatem causarum ✱

Dicendum ultrumque concurrere ẏ eode genere causę. —

Liber Secundus Phicorum

In primo libro peregit philus de pripiis entis naliis ; communi, & ; particulari, & de ipso ente nali, seu ? posito: in presenti uero de natura ty uariis ipius acceptionis, de arte, & violento pertractat, & de ty natura sit causa moby & diuersorum effectuy, ideo ; hoc 2. libro de uariis causaris generibus agit; ~~cuius~~ Vnde ipius methodus sequendo, sit.

Disquisitio prima de natura, Arte, & violento.

In hac disquisitione 2. libri secundi pertractauit philus de natura, eiusque uariis acceptionibus, de Arte, & Violento. Ideo que sit

Sectio 1a De natura.

~~sit~~ ? collectione rerum ois exitis: ideo que dicitur de quo libet existenti exitere ; rerum nara. ? ? generatione ui uentium, quę naturaliter dicitur

Primo ? natura pipio Deo sumitur, qui dicitur natura naturans; cetera aut creata quę habent rationem naturę, dicuntur natura naturata. Sumitur etiq pro essentia rei; & sic dicitur definiendo narq rei explicare. etiq natura ; teligitur, pro ~~colligi~~ collectione causaris naliu. & sic effectu nali dicitur ; tineri in nara, seu causis naliby. Cetery hy acceptionibus, aliisque re natura ~~relicta~~ relicta, quę ad inquisitę progrediens ~~ens~~ n spectat, in presenti unica ~~loquimur~~ de ipsa loquimur, put est ~~pripiy intrinseca~~ causa moby & quietis. & sic aphilo definitur 2 mep. cap. 1. textu 3. est principiu & causa moby & quietis ac quietis eiuy, in quo est, primo, & per se, & n ty accens. Quę definitio ne explicatur: ty per ly pripiy conuenit ty privatione nara, ey illa etiq pripiy sit pripiy, n uero natura dicitur; aqua per ly causa differt ey privatio, n sit causa. ly causa moby, & quietis narq ab essentia distinguit, quia licet ipsi realiter idem, uirtualiter tamen distinguuntur, quia essentia sumitur ; ordine ad se. nara autę ; ordine ad operatę. moby autę n sumitur precise & totali, sed quocunque modo interno est accidendy. Quietis n ? carentia moby, sed ? tio per moby adquisito, & postea est ; deligendum. Sed notandy, ly moby ac quietis n precise copulative, aut disiunctiue tuby esse ; teligendy, sed per distributionem accommodatę. Quare aliqua est nara quę tuby est pripiy moby ut ogli nara, alia tuby quietis, ut terrestre globy: alia uero ~~cuius~~ moby & quietis, ut ; corpore leui, graui quę ad centrum mouetur, dy tamen ; illo ipsis. sibi quiescit. ~~eiuy~~ ; quo est ty ~~eiuy~~ aliqui ; teligunt appellare supra supprius & subtilius; quo est ipsa nara. alii uero ~~nara moby & quietis~~ ; teligunt appellare supra superius & subtilius, ; quo est ipse moby & quietis. & hęc ultima ; teligentia mihi ludetur conformior

eiuy, in quo est ponitur ad excludenda pripia moby ; alio, seu extrinseca; nara nąque debet esse pripiy moby ; subiecti. Primo & per se significat narq esse primu pripiu & radicale, n uero ultimu & subtile tertiale, quale est accens.

Notandy uero naturale multipliciter sumi potest. primo ut straponitur supernali, & ; hoc seu male est quid quid n excedit uires narq, & sic etiq male est quod libery est, simul & violenty, sicut & artiy effectu. 2 male ; teligitur put straponitur libero & put significat id ac necessariu, ita que bruta naliter operari dicuntur. 3: put opponitur violento & stradistinguitur ab artificiali, & sic ; habet quid quid est a pripio intrinseco narq, & 4. illuy male ; clinationes sic moby ; suiy ; corpore leui, moby que deoiy ; corpore graui.

In presenti ; debet inquiri, quibus ratio naturę conueniat ? & resolumus conuenire formę, & materię subtiliali. & quoad materię, in qua est precipua difficultas, ; stat ex diuo thom. 2 meph. lect. 1a, ubi sic, in rebus naturalibus eo modo datur principium moby, quo ei ; suenit moby. Quibus q? suenit mouere, ; suenit esse principiu actiuu moby: quibus autę ; suenit moueri, est in ei principiu passiuu, quod est materia. Quod quidę principiu ; in quoby habet potentiam naturalę ad talę formę & moby, facit moby esse naturale.

ex quibus sic, cui ; suenit esse pripiy naturale moby, ; suenit natura scepby: ; sed materię ; suenit esse pripiy male moby: q? maior est certa, & minor patet, quia ? diuy tho. materia est pricipiu passiuu habens poę naturalę ad moby qui dicitur naliu. q? est pripiu passiuu moby ty poę nale. q? & pripiu passiuu male ipsius. ? 2: eo modo aliquid est pripiu moby, quo ei ; suenit moby; sed iste ; suenit materię tanquę pripio passiuo ty poę naturalę: q? & naturaliter ipsi ; suenit. q? ipsa est pripiu passiuu nale. ? Quoad formam etiq ~~non~~ conceditur ex eadę authoritate: quia ~~quod~~ cui conuenit naliter moueri, ; suenit esse pripiy actiuu male moby; ~~sed formę suenit moueri naliter~~ q? esse pripiy ~~actiuu~~ male moby. q? est narq. Vltrius ; stat ex philo textu 12: iuxta q? ~~ne~~ naturę materia ~~ta~~, & forma subtiliaty. Vbi utrąque parte nrą confirmat.

Nec uero a ratione sic quaker ; quoby ad materię: materia est ty pripiy passiuu transmutationis formary substantialy; sed illa transmutatio est moby naturaly, quia est ty poę nalę materię. q? est pripiy nale moby, seu pripiy moby naliy; sed aliqua est pripiy passiuu quietis, quia est pripiy passiuu formę adquisitę per moby & transmutationem nale: q? ? Quoad formam uero sic: forma est ~~principiu~~ primu & radicale pripiy actiuu moby naliu ~~in~~ eiuy ; quo est, ~~primo~~ & sic forma uiuentis est primu & radicale pripiy actiuu nutritionis quę moby ipsius naturaliter est. q? Veritas huius antey, simul & istius ; stat ex philo 2 phisicoy cap. 1. dicente: atque natura magis forma est quę materię, sed materia ; stat, narq esse: q? forma.

actiuu

Dices: ~~no~~ si natura esset quod tuby est pripiy ; recipiuu, nulla moby esset n naturalis, quia respectu subiecti recipiuu, & materia nulla est forma subluinaris, quę, n sit naliy: & nec moby ad ipsą. ? Vero. materia nuda ipsa, & ex se ; ordine subluinari nulla moby, aut forma violentam, sed naturale esse; at uero respectu materię, ut determinatę per talę formam, moby aliquiy,

aut forma aliqua esse violenta. ualet. sic materia ut lebrata per aquã forma violenta est calor, ꝺ moby adipy.

Dicit 2: materia est receptiua naturã; ꝙ ipsa natura esse negatur; aliyde sui ipsius receptiua foret. — 3: materia n est subiecty receptiuy moby, cy ista, alia que accentia ibi, ꝙ composito recipiatur. — 4: in artificialibus unica forma dicitur ars: ꝙ in naliby sola forma dicitur natura. — Ad 2a replico dicimus materiã esse narã ꝺ propiy passiuy, ideo que dicitur receptiua narã actiuã ꝺ sorbi, qua est forma. — Ad 3y opinã admixa accentia in composito recipe, ducty ~~mater~~ toty. sponty esse subiecty receptiuy ut quod, materiã uero ut quo: sicut etiã forma dicitur propiy actiuy ut quo ꝺ toty sponty ut quod. — Ad 4 uero resp. ꝙ artificialiby non solꝝ forma uery etiã materiã esse habere rationẽ arty, quia materia ipsa ꝙ esse subiecti formã artificialis dicit quãdã coaptationẽ ad formã artificiale. n soly que forma artificialis distinguitur a nali, sed etiã materia, quia materia artificialis dicitur ꝛa, ꝺ compta; nalis autẽ ꝛa, ꝺ plex.

Replicabis sic contra 2am partẽ: forma est propiy extrinsecy moby; ꝙ n est propiy moby ꝺ trinseci, ꝺ eiusꝝ ꝙ est, queritur que narã n est. Pronũ any: forma est propiy actiuy moby; sed hoc dicitur propiy extrinsecy moby; ꝙ. — Dicimus formã esse propiy moby ꝺ trinseci. sponte ꝺ materiã. Vnde est propiy intrinsecy motus n rationẽ sui, sed rationẽ sponty, ꝺ materiã, ꝙ forma ꝺ trinseca est. ꝺ dic ad rationẽ patet. sponty, ꝺ materiã. ~~Ad 4am ultimo~~ Soluo est, ut mihi uidetur, uera ~~solutio~~ ~~dictionis~~ narã.

Instabis: nihil se ipsum mouere ualet, quod ens mouetur x. philo, ab alio mouetur, sed, si forma esset natura, ratione propii actiui moby, se ipsã moueret: ꝙ. — Resp. ita ꝙ ita ꝙ n dicimus mouens ꝺ moby, sed ꝙ diuersa, ꝙ quo repugnãtia est nulla ~~quo~~ inter motum ~~et~~ uolitum alia que ꝓa rationẽ, se ipsã, ab ꝺtrinseco mouet. Vnde ipsa mouens mota quã dicitur. Proloquium uero illud est ne ꝺtelligatur nihil ꝺ sublunaribus moueri, ne aliquo ꝺ modo, quod etiã ꝺ forma est uerum, ꝺ se ipsã mouet.

Dicis: anima rationalis est forma sponti; sed ista n est propiy nalis moby; ꝙ nec naturã. Patet ꝙ forma, ~~quo~~ cui n ꝺuenit ratio naturã. Probatur nunc any: anima rationalis esset propiy nalis moby, maxime cum sit propiy ꝺtellectiui ꝺ uolitiui; hoc est falsum, cy ꝺtellectio ꝺ uolitio n sit moby, ꝛ ꝺ tales ꝺ phisice: ꝙ. — Dicimus animã rationalẽ n soly esse propiy uolitiuy ꝺ ꝺtellectiui, sed etiã aliary materialiu operatiuy ~~quia~~ non ꝺtate ꝺ uisiui, ꝺ ꝺtate ꝺ materia; ~~Dicitur uolitio, ꝺtellectio a materia dependet quoad motum~~ ~~tactu a quoad subiectum~~

Sequitur nyc de uolento agere, quod nali ~~ens~~ est contrapositum. Hic ꝙ ab Arte definitur: quod ꝓuenit a propio extrinseco, patio n conferente uy. Per quod distinguitur a narã quo est propiy ꝺtrinseci. Cy n ~~conferente~~ uy n sumitur negatiue, ꝙ ~~quãdy~~ patio ~~sumpta~~ negatiue ꝺ habeat ad formã, ꝺ moby, cy quo patio uolentiq patitur, ad ipsum que ꝺclinationẽ n habeat. sed potius positiue, ideo cy ꝺ positiue ꝛesistit. Sic aer ad lucẽ nalẽ ꝺclinationẽ n habet, quo uolentiq patiatur, ꝺ illum recipi one, quia ipsi n resistit. Quare calor ꝺ aqua est dicit uolentes ipsi, quia calori resistit aquo. Nolẽdy uero eyde moty nale ꝺ uolentiq dici posse cy distinctiõ trop. Quare moby suriy est uolentiq aquo. Cæteriy ideo moby ꝺ ipsa nalis erit respectu uniuersi; dy contigit ne uacuy ꝺ rery natura detur. Vltimo, ꝛ ideo a Deo nullã uolentiq creaturã pati, quia Deus, n ultra exigentiã nalẽ, sed supra ipsã operatur, soly que creatura uolenta est, dy mouetur ad aliquid, cui naliter repugnat.

Hic solet ꝙri: an narã possit esse propiy operationis miraculosæ? Ad quod negatiue respondeo, quia narã nequit esse propiy ꝺtinctiuy, quod est supra ipsius uires ꝺ activitatẽ, qualiter se habet operatio miraculosa. Licet quã aliquando uideatur opera uirtute ꝺmonis facta quã uirtute naturã excedat, ꝛ uideatur excedere non est, quia excedat activitatẽ nalẽ, sed quia fiunt media uirtute ꝛ causã nobis occulta, aliquãdo tamẽ soly est apparentia rery. Soly ꝙ a narã fieri ualet aliquod mirabile opus, quod nalẽ est, quia tamẽ causa ipsius ignoratur, raro que contingit, ideo mens suspensa tenet ꝺ admiratione ipsius.

Nyc uero de Arte loquamur, qua ut ig in logica uidimus est recta ratio operis faciendi. Ars ꝙ ꝺ natura ꝺ ter se conueniunt ꝺ differunt. Conueniunt ꝺ eo, quod utraque suas habent leges; narã ab authore ipsius mentis que diuinã, Ars uero a mente ꝺ ratione creata. conditum etiã utraque ordinate procedit; differunt, quia narã est propiy ꝺtrinseci; Ars uero extrinseci. ita dicitur naturã æmulatrix, ipsã imitando

Inquiry autẽ: ~~nam~~ utry Ars opera naturã possit efficere? negatiue resp. cuius ratio est ne, quod nalẽ est ꝺ arte n continetur: ꝙ ab ipsa n fit. Pronũ any: ꝛ fortiter, ꝛ eminenter, aut uirtualiter ꝺtinentur ꝺ arte; n fortiter, quia sic soly ipsa ꝺtinetur quod artificiale est; sed aliyde nec eminenter, aut uirtualiter, quia quod in perfectione excedit uirtute causæ nequit in ipsa uirtualiter aut eminenter ꝺtineri, uti nale excedit quod est de linea artificiali: ꝙ. — 2: si ars opera naturã efficeret, ꝛ esset tanta causa propiy; ꝛ, ꝺtrumentaliy; sed nullo ex his modis: ꝙ. Pronũ min. quoad 1am partẽ: causa propiy operis nalis, para est: ꝙ n ars; ty quia opera nalia substantialia sunt; sed ars accty est: ꝙ nequit esse causa propiy illoru, quia accty causa propiy substãtiã nequit esse. Quoad 2am uero partẽ, sic illa ꝺtinor probatur: ars n est causa efectiua ꝺtrumentalis narã, quia causa efectiua ꝺtrumentalis ꝺ proxima narã sit talia accentia, quã na liber ad narã subiecty ꝺtinguitur: ꝙ.

Dices uaria esse experimenta, quã aduersiy nrã militat conclusionẽ. Ars enim ꝺtia docet artem medicinã salutẽ causare, quã effecty nalis est. ꝺ ergo ars alchimica auriy operatur quod est ꝺ naturale opus. Ab authoribus etiã dicitur quod Calyx ultry Archimedis volasset. Statua Dedali gouluerit, columba ignea Architæ tarentini uolauerit; ꝺ quod capud ~~ab~~ greyi ab alberto magno fabricatũ locuty fuerit. ꝺ sic de aliis pluribus experientiis, quibus ꝛperto uidetur ars opera naturã facere.

Ad 1y experimenty medicinã dicimus medicinã effectiue n causare salutẽ, sed esse effecty ipsius narã ~~ipsius~~ naturã. Vnde ars medicandi, quod fecit, et, adiuuare narã, ꝺ ipsã expedire, ꝺ disponere, ut salutẽ

30

Consequatur, ipi que applicat uerbatz aliquq naturalz corroborgtz naberq ut modiuz e infirmitatz expel lat, sanitatz acquirende. Vnde ~~actiua~~ arti applicat activa pinuiz. Ad ly dicendy arte alchimistary uery auru n efficere, aut elaborare, sed tatz auru acy alii metally mixty ab ipis separare, aute auru apparens eformare, ipiz auri colore tgndo. Ad sequtia experimenta dico communiter dicitur fabu losa esse, vt alia sopiura accidisse referitur quq nuquq acciderut. Sic nihil communiuz quq quo miua dicitur de aue quq vulgo dicitur Phenix, cy tamen melior authory classis teneat n dari. D; quatz ad nostru ytentu attinet, pgrem quoad illud caput quod grecy ab Alberto magno fabricatz, uidebat n leuiz ratio addidit negandu, quia authores illud referentes asserut Albertu magnu tgsta annoru spatio elaborasse, constructione illiuz D; credibile apparet, quod tgtz temporis spatiuz ille opere, cy alia quq plura elaborasset, D maioris momenti.

Disquisitio secunda de Causis in communi

In pcedenti disquisitione peregimus de Nara, arte D violento; nyc uero agimus de ipa nara ratione causq rerum mutabiliu. Circa causq definitionz uarie loquitur authores occasione derupta ex quo philis ipq definiuit. Nos tamen hic illq definimus: est pripiu posse influere esse in ab ud. Ita cuius particula ita explicatur, per ly pripiu conuenit cum privatione quo licet pripiu sit causa tamen n est. sicut cy Pater dicitur, qui est principiu filii. per quod ~~sit~~ influens per se distin + ab ipso dependy

+ Per quod distinguitur ab Deo Patre filiu generate, sicut verbu ~~a ipso dependens~~ a Deo

guitur a causa per accens. ly aute aliud denotat effectu esse distincta natura, ac est causa, pripiu* ex pcedicta definitione constat differa inter condiu, D causa, quia condiu n influit in effectu, sed tan tu est quid necessariu ut causa influat. Quare idio sic definitur: est quoddq pgrue requisitu a causa exacte, ut influat effectu, ita se habet ignis applicus ad combustendu.

*Per quod distinguitur ab Deo Patre filiu generate, sicut verbu ~~a ipso dependens~~ a Deo

D sic di. tho. 1a p. q. 31. ar. 2. ad 4. iquit: ~~Vnde filius~~ ad 4ty dicendy, quod neutru genu est informe, masculinu aute et formale D distincty; similiter femininu. Et ideo frequenter per neutru genu significatur essentia communis, per masculinu aute D femininu aliquod suppositu distincty in communi natura. D post pauca addit. Dideo quia in diuinis distinctio est tm per ipsaz D n ly essentia, dicimus quod Pater ut talis a filio non sed n aliud. Et iterq per ly dependens a Patre distinguitur quia filius n dependet a Patre. *

Per quod distinguitur ab Deo Patre filiu generate. Sic d. tho. 1. p. q. 31. ar. 2 ad 4. iquit ad 4ty dicendu, quod ad 4ty dicendu: silicet ~~filius~~ nominis; D ideo quia neuter per neutru genu significatur essentia communis; per masculinu aute D femininu significatur essentia communis natura. D post pauca addit, D ideo quia, dicitis D filio D ly pernay D n ly essentia, dicimus, quod Pater e alius a filio. sed n aliud.

dubitat

Sed contra causq definitionz replicabis: causa finalis est uera causa; sed hoc n fluit, aliud, cy finis in intentione fluat, recipiy in executione: q definitio tradita n conuenit omni suo definito. = 2: obiecty est causa specificativa illiuz scientie, cuius est obiectu; D positionez ipse causa formalis; idqa est causa exemplaris; instrumenty est causa efficiens; qui consiliu ~~prebet~~ alteri prebet, aliquod opus, ~~est~~ dicitur illius operis causa; sed nulla ex pdictis causis stinetur ipsa pcedenti definitione: q n conuenit omni suo definito.

Ad ly dicendu resp. quod licet dicatur finis aut esse intentione, sepe ipse ~~causare~~ executione causare, influendy dubitio datur inter ipsu intenty, ac executy, ut saltem partialiter ~~definiendy~~ illa definiendi, esse aliud. quia finis ut intenty realiter distinguitur a fine ut executo. ng finis ut executy dicit existentia ohiecq a parte rei quq adue n dicit nec dicere valebit aut intentio ne. ideo que ratione illiuz realiter est distincty. Sic Petry possibilis est qui poducitur in tempore, D tamen ut possibilis realiter ab ipso distinguitur ut existens.

Ad ly dicimus obiecty reduci ad genu causq formalis: dispositionez ad aliquq actu, q opus. Reducitur ad genu causq efficientis, dicitur que causa efficiua moralis. Unde omnis causa stinetur pdicta definitione; aliqua tamen principaliter, primo, D per se, alia aute reducitur. D

Nyc de diuisione causarum. Diuiditur D causa in materialem, formalem, efficientem, D finalem ~~de quibus infra sigillatim agetur in decursu huius secundi libri. alia dicitur~~ + quq diuisio in quatuor causarum genera ut necessaria uidetur, quia, ut ens naturale fiat, aliquid assignari debet, quod ipsum educat, D hoc dicitur causa efficiens. quia tamen ex nihilo nihil fit, debet supponi subiectu ex quo ens naturale fiat, quod dicitur causa materialis. quia tamen hoc subiectu ex se indifferens, D determinatu est, aliquid assignari debet ipsu actuans D determinans, quod est forma, seu causa formalis. Cy uero nullu ens naturale acasu fiat sed propter aliquem finem, ideo assignari debet causa finalis, quq moueat agens ad ipsum ens naturale producendu. Pdicta diuisio ut adequata censeri debet, quia n alia causa inuenitur, ad aliquq ex pdictis reducenda: sic obiecty scientie specificativa reducitur ad genu causq formalis, quia sicut causa formalis specie materie tribuit, cuius est causa, sic obiecty scientie. Et iq dici valebit causa finalis, q ad ipsa reduci, quia sicut effectu est propter causa finalem, ita scientia est propter obiectu, quo mediante fine reperitur. Idqa causa exemplaris ad genu causq formalis spectat, est que illa, ad cuius similitudinem agens operatur. Dispositiones uero reducuntur ad causa materialem, quia ex parte illius se habet. Causa instrumentalis ad causa efficiens. ideo que dicitur causa efficiua principaliter. Consilium ~~aute~~ etiq ad causa efficientem reducitur, est que ~~non~~ moraliter causa operatiua effectiua.

*Si aute insurgas: causa formalis ipsiusq esse debet, sicut D materialis; ad obiecty est scientia extrinseca, sicut exemplar respectu artefacti q operis, cuius dicitur causa exemplaris: D nul ly ex his ad causa formalem reducitur. = R: Nauta absens q omnium in ~~nauigio~~ natis cura est causa sufficiens illius; at n causa reducta ad aliquq ex quatuor assignatis: q. = Ad ly dicendy quod licet ~~quod~~ causa quq formalis est principaliter primo D per se, debeat ipsiusq esse, n aute quq reducitur tqtum dicitur causa formalis, uti se habet obiecty D exemplar, quia n participat rationem causq formalis ita proprie D stricte modo que ita perfecto, ac illa, quq dicitur D per se est causa formalis. Ad ly dicendy Nauta omnis, q absens dici causq sumptionis esse que causa effectiue moralis, quia cy tenebatur nauis gubernare, censebatur ipsa n uelle gu bernare, dy naufragiu ex illius ~~cum~~ omissione contingit. Idqa que dicendy de gubernatore ciuitatis, ex cu ius incuria tumultus consurgit aliquis in populo. Hec D suppositis sit tm.

Dubiu primu: an omnis causa sit prior D perfectior ~~effectu~~ ipsius effectu? — Aliqua supponuntur, D authory placita referuntur. Sect. 1a.

Primo est notandu prioritate aliq esse, quo D aliq a quo: prima dicitur priorita temporis, q initiatis: sic quod tempore, q initiatis aliquo temporis spatio precedit aliud, dicitur ipso prius prioritate in quo. Priority a quo, sicut nara, ~~dicit~~ datur inter extrema, quoru unu, imo esse ab alio dependet. Unde extremu quod ab alio dependet quoad esse, quod habet, uia causalitatis est posterius, ygo posteriorita te a quo D natura. Vnde philis lib. 5 metap. cap. 11, D post pdicamenta cap. 2. inquit: priora aliis dy narq esse, quq huius modi

ista, ut sine alijs esse possit, n autē sine illi alia. Alia est priorita~ ~~rationis dicitur~~ qua ~~q~~ est subiectū de contia quē datur p̄dicato vniuersaliori respectu magis detrati, sic animal est prius rationali subsistendi. Ista quia ut aliquid sit rationale prius intelligitur quod sit animal; dicit ista valet a rationali ad animal, n tamē e contra. alia priorita~ dimanationis est qua unū intelligitur ut radix, d ratio aperi alterius. hc essentia respectu proprietatis. Quare rationale intelligitur p priori ad admiratiuū, tq quē radix illius admiratiui que p priori ad risuale quia istud ab illo dimanat. alia dicitur priorita~ originis, l ordinis, quē datur diuinis ~~videl~~ quo Pater est filii principium, et q a Patre principiat. Deide notādū causa potest sumi ipse efficiatiue, d esse entis, quo sensu aliquādo perfectior effectu est, ut causa equiuoca priuatiui, aliquādo uero p perfectior, ut causa instrumentalis respectu effectus substantialis, l materialis respectu formē. Quod autē quārimus est de causa reduplicatiue d forliter tali. ~~Vnde~~ ~~non~~ est quē communis opio ~~eorū~~ dicentiū esse priorē priorita~ a quo respectu effectus. In ordine tamē ad maiorē, l minorē perfectionē authores discrepāt.

Alia dicitur priorita~ originis (priorita~ ordinis) qua datur diuinis.) videl ~~ille ordine originis~~ prout ad principiū eo quod Pater sit filii principium, et ille principiatus a Patre

Prima Conclusio Sectio Secunda

Omnis causa ut talis est prior effectu talis priorita~ a quo d natura. Probatur ex dicto thom. q. 28 de veritate ar. 1 dicēte: in quolibet genere causē causa naturaliter est prior causato; sed hoc est priorita~ naturē da quo: q. Probo min. Priorita~ naturē da quo est priorita~ dependētiē unius ab alio sine causalitate; sed priorita~ causē respectu causati est, tq quē causa intelligitur p priore inde pendens causatu que ut posterius posterioritate dependētiē ipsius a causa sine causalitate: q. -

Contra: ~~omnis~~ effectus qui tu ipsius nāturē essentialiter a causa dependet est posterior ipsa posterioritate naturē da quo: sed omnis effectus tu ipsius nāturē essentialiter a sua causa dependet: q. Probo min. quod essentialiter sum esse ab alio accipit sine causalitatis tu ipsius nāturē d potius esse ab illo essentialiter dependet, ad dictionē illius, quod n sine causalitatis, sed tq quē a principio suū esse habet, sed omnis effectus suū esse essentialiter accipit a sua causa sine causalitatis: q.

Dicet: materia, d forma ~~et~~ unitē sunt compositi causa: sed materia d forma unitē n sunt priores, posito sed simul cū ipso: q. = resp. materiē d forma ut unitas d recto simul n intelligi p aliquo priori ad ipsum compositū, sed simul ac ipsum. Cātery hoc est, quia in talibus terminis n sunt compositi causa, at uero ista una, recto, dalia, obliquo, est prior, posito priorita~ a quo, quia ille est causa illius

Secunda Conclusio. Sec. tertia. =

Omnis causa forliter in esse talis est perfectior suo effectu talis tu quid. Probatur ~~conclusio~~ ex S. Anselmo in Monologio cap. 5 ita loquēte: quod enī dicitur esse per aliquid, videtur esse ~~ab~~ aut per efficiens, aut per materiē, aut per aliquid aliud adiumēti, l instrumēti; sed quid quid ~~est~~ aliquo extrinseco trium modorū est per aliud est, d posterius d aliquo modo minus est eo, per quod habet, ut sit. In quibus ~~videtur~~ status omnis effectus causē efficientis l materialis aliquo modo minoris, quod ide est ac aliquo modo, seu tu quid, perfectiorē esse ipso, per quod habet esse: q causa illius aliquo modo perfectior est illo, sine tq quid. Licet quē ex authoritate n sitet expresse quoad causā forlis d finalis, inferitur tamē. Quia si causa efficiens d materialis aliquo modo sit perfectior, a ipsorū effectibus, quia ab illis habet ut sit, ex eius effectu causa finalis d forlis ab ipsis habeat ut sit, ideo ista etiā tu quid perfectiorē erit. tu quia materia n habet causādi modū ita perfectū ac forma, quia illa recipiendo, ista uero dando, dato, dantis: si q hoc n obstante illa perfectior tu quid est, esse causa respectu effectus, multo melius forlis, etiā que finalis quo causat dando. Authoritas supraposita etiā ~~sufficit~~ sufficit tq ~~conclusionē~~, ut ex illi uerbis ~~videtur~~ patet, per aliud est, d posterius.

Deinde a ratione ~~videtur~~ sic nrā conclusio: omnis effectus a sua causa dependet, n tamē causa esse causa ab effectu; sed id quod ab alio dependet, d put ab illo dependet, d n dependētia mutua imperfectius est illo, a quo dependet forliter tu quid: q omnis effectus imperfectior est tu quid sua causa, q conquerebatur ista perfectior tu quid. minor patet, quia dependētia est de genere simperfectionis. = ~~Explicatur amplius: causa esse causa gaudet perfectione, qua caret effectus esse effectus: q est illo perfectior. Probo ant: causa esse talis dicit esse independens~~

explicatur amplius: ideo esse quo extremus A dicit perfectionē, qua aliud caret, perfectius est illo forliter tu quid: sed ita se habet causa esse talis, respectu effectus: q. Probo min. causa esse talis dicit esse independens ab effectu, sicut iste in esse talis dicit dependere a sua causa; sed unus extremus ab alio esse independens perfectio est, ut sicut dependere ab ipso ut perfectio: q si causa dicit independētiā ab effectu, iste uero dependētia a causa, causa esse talis gaudet perfectione independentiē, qua effectus caret esse talis.

Replicabis: causa materialis etiā ab effectu dependet: q n ut perfectior effectu. Probo ant: causa materialis effectus est ipsa forma; sed ab ista dependet materialis causa, quia causa materialis est ipsa materia, quē a forma tq quē a causa forli dependet: q. = Ad hoc replico soluo status ex dictis in notatis libris, d etiā ex modo quo nostra conclusio procedit. Scilicet de causa reduplicatiue ista, seu ratione causē forliter talis. Quare dicimus materiā considerari posse esse causā materialis formē, sin esse effectus illius; in primo sensu n explicat dependētiā a forma, sed est ab illa sic independens, inde que perfectior; in 2° uero sensu dependētiā dicit a forma ipsa causāque genere causē forlis, sicut quilibet effectus dicit dependētiā a sua causa. Vnde replica potius confirmat, quē intrigit nrā Conclusionē.

Dices: si ex dependētia effectus inferitur maior perfectio in causa, hoc n tu quid, sed potius ~~aliter~~ aliter perfectior erit effectus: hoc n dicimus, d falsa est nrā ratio. Probo mai. effectus simpliciter dependet a sua causa; q si ex dependētia effectus inferitur maior perfectio in causa, ex dependētia ~~aliter~~ aliter tali sequetur maior perfectio ~~aliter~~ aliter tali, quia propter quod unumquodque tale. Hoc patebit: 1: quia modus quo est effectus, dependet a causa, sed est effectus ~~aliter~~ aliter talis: q. 2: quia effectus a sua causa habet esse ~~aliter~~ aliter; sed modus, quo habet esse a sua causa, ab illa dependet: q.

Ad 1m dicimus effectum esse effectum ipliter a sua causa pendere, ex quo n̄ sequitur perfectiorem esse ipliter ipsa, quia potest esse ead̄ specie cui illa, conquestur quae eiusdē perfectionis ipliter tali, sicut homo alii generi hominis. Praesertim cui ipsa causa licet n̄ sub ratione causae, sed sit ut obiectum effectus. Dato alia causa esse aliter, & ipliter dependens. Quare solum sequitur maior perfectio rei quid tali exp.te causae, ratione causae, ex quo ab ipsa effectum esse aliter, & ipliter dependeat. Quia maior perfectio ipliter talis n̄ est ingressa ad cognitionem quod sit absolute habet causa & effectum; n̄ vero per quod sit causa & effectum, quia considerationem solum intelligitur maior, & minor perfectio rei quid tali. & quidem arguens in talia patitur: ens rationis, quia ens fictum participat rationem entis ut sic; sed ens rationis non est ens fictum proprie, & ipliter: & participat rationem entis proprie, & ipliter. Quae ratio est falsa. Secundum per hoc quod aliquis cognoscat parietem, hoc est ab ipso cognitum; sed qui parietem cognoscit, est intrinsece cognoscens parietem: & paries est intrinsece cognitum.

Argumenta Solvuntur. Sec. tertia. 4a

Argues 1: relativa sunt simul natura, & cognitione, est ax. commune philosophorum ploquium; sed causa & effectum esse talium sunt relativa: q. — Dicendum ploquium illud intelligendum esse de relativis propriis talibus, n̄ autem de tertio dicendo, qualiter causa, & effectum se habent. Praeter quam quod n̄ loquimur proprie de causa, & effectu eo sensu, quo relativa sunt; sed ex ratione fundamenti ista relationis.

Dicit: causa ratione causae respicit effectum ratione effectus; sed eo modo, quo effectum respicit, nequit esse prior ipso: & causa ratione causae nullo modo est prior effectu. maior patet, quia causa in ratione causae est fundamentum ad causandum effectum, conquestur quae sic ipsum respicit. minor vero probatur: nequit esse prior effectu eo sensu, quo n̄ intelligitur ut prior ipso; sed eo modo, quo respicit effectum, n̄ intelligitur prior, sed simul cum ipso, cum repugnet intelligi causam ut respicientem effectum, qui simul intelligatur tertio quo respicit: q. — resp. distinguendo maiorem. respicit effectum praedicamentaliter nego; transcendentaliter concedo permitto maiorem. & distinguo minorem. quo effectum respicit praedicamentaliter concedo; ergo transcendentaliter subdistinguo prior ipso priori tempore concedo priori natura, & dependentia nego

tum respicit praedicamentaliter, n̄ intelligitur cum aliqua prioritate, inter se, quia n̄ intelligitur unum ut habens esse per dependentiam ab alio; at vero quae transcendentaliter se respicunt, & cum dependentia unius ab alio talibus se habent quod unum intelligatur ut posterius alio, quia intelligitur ut habens esse per dependentiam ab illo, quo stat posteritas natura seu dependentia. Unde aliud est quod simul utrumque extremum intelligatur, aliud vero, quod intelligatur esse simul. Ly est verum, de uno intelligitur ut respiciens aliud; ly vero falsum, quia esto utrumque simul intelligatur unum tamen intelligitur ut dependens & aliud esse dependens ab altero. Sic quod prius est, nequit intelligi ut prius est respectu posterioris, qui simul intelligatur posterius, respectuorum est illud prius. & tamen n̄ potest utique casu intelligi utrumque esse sine simul, esto utrumque simul intelligatur. ita etiam Pater & Spiritus sanctus cognoscit & tamen filium dicitur esse posteriori ordine, & origine. — / secundo dicendum effectum esse simul effectum, quia, aliter n̄ vero sequitur. / secundo dicendum quod intelligitur causa, sine causa effectum esse incomplete. / secundo dicendum quod intelligitur causa, sine causa effectum esse incomplete. Dicit: prioritas naturae quam concedimus causae esse talis, solum est prioritas intelligentiae & rationis, n̄ autem realis & physica: & si simul intelligitur effectum ac causa, sita n̄ est prius illo prioritate intelligentiae & naturae. contra quo: n̄ datur prioritas intelligentiae, respectu quorum est simultas intelligentiae; sed sic causa & effectum simul intelligitur, datur respectu ipsorum intelligentiae simultas: ut ex se patet: q. — n̄ resp. prioritate naturae, aut intelligentiae quae datur inter causam & effectum n̄ omittere eo quod n̄ intelligatur simul simultate actus intelligentis sed simultate tri. Unde licet sic simul intelligatur n̄ intelligitur esse simul quae sed cum dependentia unius ab alio ab alio. Sic qui cognoscit entitatem ut radicatam proprietatem, simul cognoscit proprietatem, & tamen n̄ cognoscit proprietatem esse simul illo priori cum entitate, sed posteriori.

Dicit causa esse causatum effectum n̄ est prior effectu causato: q. Pronio min. effectum ut causatum est simul cum causa esse causatum ipsum: q. Pronio ant: idem scilicet est causa causare effectum, ac effectum esse a causa causatum, sicut idem scilicet est aliquem cognoscere obiectum, ac obiectum esse ab illo cognitum: & sunt simul. — Dicendum effectum ut causatum esse posteriorem posteritate natura, ac causa ut causans; quia effectum ut causatum dependet a causa, esse causatum. effectum vero intelligi valet esse causatum intrinsece, & extrinsece. sub ista consideratione, n̄ est idem effectum causatum, ac causa causans, quia causa dicitur scilicet causans per actionem productivam, n̄ vero per illam dicitur effectum causatum & productum intrinsece, sed per unum intrinsecum esse, quod accipit a sua causa, & per dependentiam ab illa, quo sensu posterior est sua causa. sub ista autem consideratione dicitur causatum per actionem productivam, ut est passio secundum ex p.te effectum, & per passionem realiter distincta ab actione ex varietate objectum. Caetera, & quaecunque objecta dicendum ut causatum extrinsece esse posterius posteritate natura; ng licet per eadem formam substantiam causa sit esse causatum, ac effectum, & esse causati dubito tamen modo. n̄ quidem causa sustentatur per ipsa causans, ut est actio effectum vero per ipsa, ut est passio: passio autem intelligitur esse posteriori ad actionem. Sic dicimus de cognitione, quae intelligimus per prius denominare subiectum cognoscens, quam obiectum cognitum. *

est causa lucis. sed n̄ prior luce: q. Pronio min. si prior esset luce, sine ipsa intelligi potest: Argues 2: ignat: q. — resp. implicare sine luce aliquem existere esse, n̄ tamen repugnat aliquem signum intelligi sine luce, & praecisione ab ipsa. sic repugnat effectum sine principium esse n̄ tamen aliquem signum intelligi sine ipso. sic introductio formae nocta, sine expulsione praecedente esse negatur, potest tamen intelligi aliquem signum priori introductio, quam expulsio n̄ intelligitur.

Arguy 3: effecty formę n ut ipsa posterior: q̄ n omny effecty est posterior sua causa. Prouo any: effecty formę mixtiony met esse formą ꝯmunicaty materię; sed esse formą ut ꝯmunicaty materię n est posteriꝰ ipsa quia nihil est posteriꝰ aut seipso priꝰ; esse autē formę ut ꝯmunicaty materię ut ipsa forma materia ꝯmunicata materia: q̄. = In primy in presti n loquimur de effectu formali, quod qui ut ipse linea. ꝯstitutiua qualiter se habet esse formę ꝯmunicaty materię respectu formę se communicaty, sed de effectu ipse linea formatiua, receptiua, effectiua, aut finali. Quare materia ut formata est effectꝰ de linea formatiua. Dic est posterior ad formam posteriori nanq ad formą formatę, qua abipsa dependeꝰ linea effectꝰ ipsiꝰ formę, at uero effectꝰ forlii de linea ꝯstitutiua n dicitur dependere a causa forlii ꝯstitutiua quia nemo ase ipso dependeꝰ; ideo que potest dici n esse posterior adipsa. Preter quę quod potest dici, quod etiā effectꝰ forlii assignaty a philosopho esse posteriori ad formą informatiuą. aliud eny est quod esse formę ut communicaty materię n sit posteriꝰ aliquo entis reali ad ipsa formą formatę, quod est uerꝰ; aliud uero quod n philosopher de aliquo signo posteriori ad ipsa, taquę effectꝰ ipsiꝰ. Dicit potest negari: ✱

Arguy 4, de obra 2ą ꝯclusione: Potra ut causa unitiuꝰ; sed ut perfectiua unitibus cy uita careat: q̄ n. omny causa est perfectior effectu. = 2: Asiny simul cy Asqua generat multy; sed iste perfectior est asino: q̄ est perfectior sua causa. = 3: aliquando homo Italus deformis generat, multe deformis pulcry. Defectuosiny integraliter homini integraliter perfecty: q̄ aliquando causa imperfectior quę producit perfectiorem effectꝰ. = Adhuc diuersy causę ꝯcurrunt cy effectu subquę raone est effectꝰ abipsa, sicut ferꝰ. Solicinus sol, alia quę astra esse homine, alio quę elementa perfectiora; nq quodlibet viuens causatur ab astris subratione corporis, unde sub qua astra perfectiora ut cy sol q̄ astra corpora perfectiora ut quę aliud quodcy quę corpus sublunare, esto aliquod sublunare subalia ratione excedat celeste.

Adhuc dicimus multy (Pluy causę particulares) defectꝰ implere; q̄ dic multy esse monstruosy effectꝰ, q̄ n x. recty nanq ordine ratione quę ꝯmixtionis materię impeditur, quod effectꝰ illi exeat causę. ~~Dicitur~~ 1 dic x. opinio asserens feminą ad q̄ actiue ꝯcurre, quod licet multa sit perfectior agente, n tamen agente q̄ aqua simul quoru quilibet causa partialis q̄ illius est. Quare multy est reductꝰ medius inter aliud q̄ aqua, ab illo durius carnis participat. 1 dic multy n esse effectꝰ istiuꝰ agentis, sed etiā aquę x. opinio asserens femina actiue ad q̄ concurrere. Quare causa ipsiny adequata illius, opinio q̄ aquę dicit perfectio compensatur ex huiny maiori perfectione. Adhuc dico maiores, minores perfectionis causę, effectꝰ n esse de numero eoꝝ accentalia ubicunque, sed entialia, quibus homo geniꝰ n excedit generē.

Dicit materia est causa spiritꝰ. sed hoc materia perfectiuꝰ est: q̄. = Resp. materię ratione causę materialis spiritꝰ n esse perfectiorꝰ composito, sed potiꝰ perfectionis illo; istꝰ uero ipse perfectior est qua spiritꝰ est quod quę dq eny spiritꝰ materia uero ipsa. = Dicit 2ª x. hęc solutio potest dici quilibet effectꝰ perfectꝰ esto multo perfectiorꝰ ponit peruenire a qualibet causa ipse dabsolute imperfectiori, quia poterit semper dici esse ipsa perfectior, esse entis dabsolute n uero in ratione causę. = Resp. quod n qualibet causa causare valet effectꝰ perfectiorꝰ dabsolute nisi esto hoc exigat materia respectu compositi dadducta pecta forma quia causa materialis recipiendo causat. Unde n exigit ipse ita perfectior esse, acil sed quod recipitur quia quod recipitur dmateria est actꝰ, materia uero pot. Deuto spiritꝰ n dicabet actꝰ, stat tamē ex illo dex hac parte est materia perfectiuꝰ. Alia uero causa causat dando d n recipiendo effectꝰ. Quare salꝫ rꝫ illa ratione, sub qua effectꝰ causat, n debet esse ipse perfectiorꝰ effectu.

Dubiꝫ 2: an inter causas mutua causalitas detur?
Aliqua notatur, & sententia refertur. Sec. 1a.

Inquiro
Supponendo mutuą causalitatē, scilicet ponę ipsos genere causę, i, in diuerso. 1 modo scilicet, aut ipse causa efficiens A, producens effectꝰ B, producitur abeffectu B. 2 modo, n causa materia esset causa materialis formę, ista uero, causa informatiua materię. Dicit ex utroque dictꝰ uidetur ~~stare~~ mutua causalitas dari ipsius diuerso genere causę, materialis, scilicet, & formalis; aliqui tamē hoc negat: ideo que in dubiꝫ uertebat. Scotistę igitur, & quę plures Franciscany mutuą causalitatē inter materia, & formą negat. Thomistę uero, & alii Franciscany, sicut & communiter nostri, illą tenent. Quid q̄ dicendum, ipse ex debitꝫ.

Prima Conclusio. Sectio Secunda.

Non datur mutua causalitas ipsos genere causę. Hęc ꝯclusio est expressa ipse dicit tho. 3. met. lect. 2a dicens: Rꝫ ide genus causę aliquid esse causę & causati, ipsorum est ratione uero nequitur primo inter causas efficientes: causa efficiens pduti nequit a suo effectu, nisi ipsum accipit esse ab effectu; sed causa efficiens nequit accipere esse ab effectu: q̄. Prouo min. esse, quod effectꝰ producitur non est genere causę efficientis nec causę efficientis, in supponitur ipsa causa: q̄. Prouo any: illud esse fluit progrediendo a causa efficiente, a qua effectꝰ illud accipit: q̄. = 2: omnis causa quoad aliquas causas ipse pnatur: causa materialis, n supponit aliud subiectꝰ ex quo educatur, & causetur: alioqui n esset rꝫ subiectꝰ; causa forlii causat actiuę, & determinando materię, & ipsa informando. Unde ipsa forma, quia actꝰ rꝫ alii causat actiuę, & determinando, materię, & ipsa informando. Unde ipsa forma, quia actꝰ rꝫ alii finis, cy ad aliquid rationis forlii finalitatis n debet alia, sicut est communiter ploquiꝫ, ad unam rationem forlii causandi n debet alia; quod quat ipse quacunque causa: q̄ inter causas materialem, forlem, & finalem n datur mutua causalitas in eodem genere causę.

Deinde quoad omnes causas ipse pnatur: omnis causa est prior effectu subratione causę, & dependeꝰ abipso & a nobis in superiorꝰ dicta; sed ipse n esset, si ab effectu esset causata in eodem genere causę: q̄. Prouo min. si causa efficiens Vg. ~~in~~

a suo causabilem effectu ; linea causę efficientis, causa efficiens esset posterior, & dependens a suo effectu ; linea causę efficientis: q. n esset prior & dependens ab illo. ꝺ in tali linea quia repugnat esse priorę & dependentę, simul que posteriorę, & dependentę ab effectu ; eadę linea, & sub eadę ratione

Dicę, repugnare causę esse priorę, & dependentę ab effectu sub eadę ratione, qua est posterior & ab illo dependens; n tamę sub diuersa. Quare licet ; eadę linea causę efficientis ; qua est causa A, effectu B, qui simul est causa causę C, mutuo ipsę dependeat ; non tamę sub diuersa ratione tamę ratione contigit dependentia, & dependentia cuiuslibet, quia causa A ; ratione causę effectu B est ; dependens ab effectu B, & ipso prior, eadę qua causa A ; ratione effectu est dependens, & posterior effectu B. hoc ꝛc habetur ; ratione causę. —

Contra est replica negque, ut ratione dictorum concedit, quod aperte uidetur falsum: q. nihil sequitur. Probo ant: concedit equidę causa ; eadę linea priorę & posteriorę, dependentę & dependentę respectu effectu eius ; sed repugnat ; eadę linea priorę & posteriorę, dependentę & dependentę esse: q. Probo min. esse ; dependentę ; tali linea est negare dependentię illius ; sed repugnat negare dependentię ; tali linea dui ; ipsa dependentia dicit: q. = 2: repugnat, quod effectu B sit prior causa A sub ea ratione qua causa A est prior ipso ; sed ex dictis sequitur ista uera. Q. Probo min. effectu B esset prior causa A ; ratione causę efficientis ; sed ctię causa A ; ratione causę efficientis esset prior effectu B: q.

2a Conclusio. Sectio tertia.

Mutua causalitas datur ; diuerso genere causę ; ter causę efficientis & finis: sicut & iter materię & formę.

)) Replica parte ; tinet adverb. & quod quoad intenta quatur ex dicto tho. S. met. lect. 2a. ubi ita loquitur:
)) quod efficiens est principium motus; finis autę terminus; & similiter materia & forma ; ng forma datur esse, materia
)) uero recipit: est igitur efficiens causa finis ; finis autę causa efficientis; forma autę & materia adiuncta
)) ut causa.

Deinde a ratione uidetur quoad causę efficientis, & finis. agens rationale & electiue operatur propter finem ab ipso quę allicitur, & mouetur ut ipsum in executione ponat: q. finis est causa finis agentis rationalis, & electiui quia ab illo mouetur & allicitur, qui est proprius modus causandi causa finalis; sed aliunde agens rationale ponendo finem ; executione est causa illius effectiua: q. ; ter utrasque causas datur causalitas mutua ; diuerso genere causę, scilicet efficientis & finalis.

Quoad materię & formę patet ita: inter materię & formam datur mutua dependentia & fluxus ; genere causę formalis & materialis: q. Probo ant. materia a forma dependet ; quatum ab ipsa actuatur, & formatur, ex se enim est potentia actuabilis per formam tanquam per actum sui ipsius ; quod est ab ipsa dependere tanquam ab actu & causa formali ; formativa ipsius ; sed aliunde forma materialis dependet a materia, tanquam a causa eductiua, & illius subiectiua, quod est dependere ; genere ab ipsa ; genere causę materialis: q.

Dicę ista tę rationes, licet finis in intentione sit causa sui ipsius n tamę agentis rationalis, quia solus est effectus finis, quod fit propter finem. agens uero ponere finem ; executione, n est ipsius agentis fieri propter finem, ita agens id supponatur extra omnem suam causam. = Dicendum finem n esse causam finalem agentis rationalis nisi esse, sed quoad ipsius causalitatem, ; quam scilicet agens rationale ; actu 2 operatur motus ab ipso fine, ut ipsum ponat ; executione.

Sed contra dicę: q. agens rationale causatur a fine, aut formaliter & causat agens rationale causat finem. sed hoc repugnat: q. Probo min. subinde: repugnat aliquid ; ratione causę causari ab alio: quidquid enim causatur solum ; ratione effectus causari habet. q. = Dicendum aliud esse causari agens rationale & esse dicit effectus finis quoad causalitatem sui quam exequitur finem; aliud uero aut reduplicat causare finem, ab ipso causari, quia esto causetur a fine, quoad ipsius causalitatem n aut agens actiue se habet ; ordine ad finem, sed passiue, quam scilicet in quam, scilicet, causalitas agentis primo & ipso est propter finem, & a fine, ; quo ipsa causalitas & agentis patitur iuuatur ; ordine ad finem causatis n uero causando.

Argumenta. Solutur. Sectio 4a.

Argues 1. ista tę rationes: experientia docet duas manus media confricatione mutuo se calefacere, simul que unus stomachus calefacere, & ab ipso calefieri, & sic de aliis exemplis: q. causa aliud calefactum, est ipsius effectus ; eodem genere. = Rnp. calor utriusmanus confricatę esse motus confricationis efficiens, quia, x. philo, motus est causa caloris. n uero unius manus calor est causa alterius, sine qua uersa. = Ad aliq experientia dico unum stomachus calefacere, & ipsum unum calefieri n ab stomacho, sed a calore natiuo qui est ; stomacho. & dico calorem, qui unus stomachus prędictus alterius linea esse a eo, quod accipit ; stomacho, quia huius est natiuus, illius autę extraneus. Proterquę quod ; prędicta se ipsum

Dicę: duo ignes coniuncti se mutuo foueri & conseruari: q. ; ter utrasque datur mutua causalitas in eodem genere causę. = Rnp. non utrasque foueri & seruari directe n directe per fluxum unius in alium, sed ; directe, quia ; sicut uterque unitus fortior, sic duo ignes coniuncti, plus quam unus, resistit resistit ; strauiis pugnationes ; destructionem illorum.

Deductiua filii; sed filius ualet esse causa seruatiua Patris. Argues 2: Pater est causa effectiua quia causa conseruatiua reducitur ad causam efficientem. & est dantis mutua causalitas in genere causę efficientis. minor patet quia filius medium curare ualet patre & grotante eius quę uita seruari. = Ulterius actus scientię filii generat scientiam, ab ipsa quę ille deducitur. sequitur & a scientia actus deducitur intensior, ille quę deducit animum scientia: q. = Actus dicendi filii non dicit causam Patris quoad non esse causam deducendi salutis Patris ; sed precise instrumentum adhibendum ipsius nam, ; quam ipsi medicamina applicat quibus salutis consequitur eius quę uita seruabitur. Quare nec causa conseruatiua esse dicitur, sed directe quare directiua ministerialiter est. & quidquid concludunt nra n procedit de causa primo effectiua respectu conseruatiuę, sed respectu alterius, quę esset etiam primo effectiua. —

Ad 1y dico acty intrinseci ꝑducere aumenty scitiꝫ, n uero scitiꝫ quoad ty sui esse, a qua supponitur esse, taqua illius effecty.

Arguet 3ᵒ. Stra 1ª conclusionꝫ: si daretur mutua causalitas inter materiꝫ ⁊ formꝫ, materia esset causa sui ipsius, sicut ⁊ ipsa forma; sed nemo se ipsi causare ualet: ꝯ. Probo mai. ex philoploquiu, quod est causa causæ, est causa causati: ꝯ si materia esset causa formæ, quæ est causa materiæ, esset causa sui ipsius. = 2: si materia esset causa formæ, esset se ipsa prior, simul que forma; hoc dici nequit: ꝯ. Probo mai. quoddam parte, ex cuius ꝓuatione infertur ꝓ uatio secundæ: si materia causaret formꝫ, esset prior forma, ⁊ posterior: ꝯ esset se ipsa prior. Probo 2ªm: quod est priuꝫ extremo B potiori iure prius erit illo quod est posteriꝫ ad extremꝫ B, ut Pater quia prior filio, potiori iure erit prior nepote, qui est filio posterior; sed materia est prior forma, ad quæ est posterior materia: ꝯ materia erit se ipsa prior.

Ad 1y arguby ~~negandꝫ~~ ꝓuat n dari mutuꝫ causalitatẽ ꝑter efficiẽs, causæ que finalis, aliqde causa efficiens a se ipsa causaretur cy tamen negety mutuꝫ causalitatẽ ꝑter materiꝫ ⁊ formꝫ illa ꝑter efficiẽs ⁊ finalis concedat: Rejde ꝓuat Deus esse causa peccati, quia est causa creaturæ quæ est causa peccati. Quare ploquiu illud est ꝑsiderandꝫ quo tiꝫ aliquid est causa causæ formaliter ⁊ reduplicative, ⁊ cy continuatione ad causalitatẽ causæ quæ causat. Et ne uero ~~est~~ ꝑsiderandum ut causa causæ ꝯ causat ⁊ 1y uirtute, qua causa sui effecty causati, exercitij illij qui est de linea mali, ubi est peccati, quia creatiua peccati omittitur ⁊ ꝑmittitur ut est subordinata ⁊ ꝯ taqua ad causam quod erat necesse tale materia esset se ipsa prior. sed potiꝰ illo ipso forma est prior ipsa materia. Quare quod ut priuꝫ extremo B erit ctiꝫ priuꝫ posteriori ad extremꝫ B, ut ꝯ eo ipso quo est priuꝫ ad extremꝫ B aliud ut posteriꝰ ad extremꝫ B: sic Pater est prior nepote, quia 1y quod est prior filio, adhuc filius est ipso nepote prior: insta que ⁊ causa efficiente ⁊ finali.

Dicy: ꝯ causa causæ est causa causati, ut causat uirtute causandi causatꝫ; sed ~~tua~~ ut forma esset causa materiæ, ita que forma utraque uirtute causandi causaret: ꝯ n solꝫ causa causæ, sed causati esset. Probo min. ut materia forma causaret ipsa adæquate causaret ⁊ genere causæ materialis, sicut ⁊ forma ⁊ genere causæ formalis adæquate materiæ causaret; sed uirtute causandi ⁊ materia est aliquid ipsius ⁊ sicut ⁊ uirtute causandi in forma: ꝯ = Arguby ꝓuat Deus causa efficiens se ipsa causare, quia ꝓuat causare uirtute causæ finalis, cy ipsa adæquate ꝓducat. Iudex Rico ~~cum~~ materiæ ⁊ generi causæ materialis causare formæ adæquate sibi ⁊ se ꝯ absolute; ⁊ Vnde causat materialiter entitatẽ illius uirtutis, n tamen qua reduplicat esse uirtutis ⁊ causatiuæ materiæ.

Instrues: Pater ~~est~~ dicitur ctiꝫ causa nepotis, quia est causa filii qui est causa nepotis: sed n est causa filii continuando causalitatẽ qua nepos generatur, immo multotiꝫ generatur ~~ma~~ nepos, ly iq est mortuꝫ pater, seu ipsius quicquam: ꝯ ut causa causæ sit causa causati n exigitur, quod causalitatẽ continuet ⁊ ordine ad ~~nepotem~~ causatꝫ ꝯ: ꝯ ly causa causæ influit ⁊ causalitatẽ causæ dicitur causa causati: sed finis influit ⁊ causalitatẽ causæ efficientis: ꝯ finis si ipsum causat. = Ad 1y dicendꝫ Patrem esse causam immediatam filii, ⁊ mediatam nepotis, ⁊ mediatam, quia, nepotis, quia ꝓducit filium ut uirtute generandi nepotem. Quare licet mortuꝫ sit iq Pater, ly ꝯcipitur nepos, quia ꝓduxit ⁊ filius uirtute nepotis generatiui; ideo dicitur continuare influxum ⁊ causalitatẽ nepotis. Sic in sacramento Baptismi causatur ~~gratia~~ gratia ⁊ iustitia originalis ⁊ ultimo instanti, quia perficitur sacramentum, ⁊ quo ultimo instanti uerba quæ fuerunt ꝓlata primo, iq ꝓcesserunt, ⁊ tamen gratia causat, quia permanet uirtualiter seu ⁊ uirtute: ꝯ etiam Pater erit causa nepotis, quia permanet hæc ⁊ uirtute quam filio generauit. = Ad 1y dicendꝫ nullum esse inconueniens eo, quod finis sit causa sui ipsius, sicut forte ⁊ se causa efficiens causando, ⁊ alia causa se ipsa causaret, quia nulla alia causa ante se ipsa supponitur, finis uero ⁊ intentione supponitur ꝯ se ipsi ⁊ executione. Quare finis ⁊ intentione mouet ad se ipsum ⁊ executione. Vnde finis ut ⁊ executione postea est effecty sui ipsius finaliter, ⁊ quoty ꝑter se ipsum exigitur. ✱

Replicabis: mutua prioritas nata, ⁊ aquo ⁊ ꝑter duo extrema repugnat: ꝯ mutua causalitas inter materiꝫ ⁊ formam. Probo ant: repugnat mutua prioritas ⁊ quo ⁊ durationis: ꝯ mutua prioritas a quo ⁊ nata. Probo 2ªm: ideo repugnat mutua prioritas ⁊ quo ⁊ durationis, quia ~~si~~ daretur unum esse ex illa sequeretur unum extremum existere ꝑ aliquod instans antecedens ⁊ n existere respectu alterius extremi: sed etiam ex mutua prioritate nata sequeretur unum extremum esse prius ⁊ n esse prius respectu alterius quod æque repugnat: ꝯ = 2: prius est, quod aliquid sit extra omnes alias causas quæ quod aliud causet; sed si daretur mutua causalitas ⁊ ꝑter materiꝫ ⁊ formam, materia Vg. ꝓtequ ⁊ ligeretur extra omnes suas causas causaret formam: ꝯ. Maior. Stat quod prius est esse ⁊ ordine ad se quæ in ordine ad aliud. Minor uero ꝓbatur: materia causaret formam, quæ antequam esset extra illam, ꝓtelligeretur seu ab ipsa causata ⁊ ꝓtelligeretur: ꝯ Probo antecedens materia n causaret formam, quæ quæ ab ipsa ~~causaretur~~ ꝓtelligeretur causata, ⁊ ab ipsa forma ⁊ ꝓtelligeretur causata materia, ⁊ ita forma causaret; sed repugnat, quod materia ⁊ ꝓtelligatur causata a forma, ⁊ ut extra omnes suas causas, quæ quod causet materiam: ꝯ. = ✱: ex mutua causalitate ꝑter materiꝫ ⁊ formam sequitur nullum esse ꝑ se prius philosophice ad probandum aliquam unam ab alia mutuo causari, uti contigit in materia ⁊ forma: ꝯ = ly quia ideo ⁊ dicitur nullum esse ꝑ se prius ad mutuam causalitatem ꝑter causas, quia daretur circulus intrinsecus, qui debet uitari; sed ideo circulus sequitur in prentia, cy causa A causetur a causa B, ⁊ causa B a causa A: ꝯ ✱

Ad ly prioritatem ~~primo~~ ⁊ quo ⁊ durationis ⁊ ter duo extrema repugnare esse quia ~~est~~ ~~priorem~~ ~~primum~~ ~~ly quo~~ ex illa sequeretur ideo extremum A esse realiter ⁊ ꝑfecte existens ⁊ n existens ⁊ aliquo instanti: liquidꝫ ut prius prioritate durationis ad extremum B esset realiter ⁊ ꝑfecte existens ⁊ instanti quo esset extremum B, ⁊ ut posterius extremo B n esset realiter ⁊ ꝑfecte existens ⁊ illo instanti anti ad extremum B. Prioritas dubꝫ mutua a quo, ⁊ nata, et prioribus ⁊ ꝑtelligentiꝫ ⁊ dependentiꝫ

Vnde n repugnat quod pcedę ~~ent~~ instąti ꝑteligatur mutua dependętia ꝑter duplex extremum ꝑdiuerso genere causę: quoddam quodlibet dictum ꝑtinens ergo aliud exercet. sic se habet causa ꝑtialis ꝑfficiens.

*Vltimus uolutas est prior uolutione ꝑ ese causę illius effectus, simul que ipsa uolitio ~~est~~ ꝑteligitur ut prior prioritate nata, ꝑ genere causę formalis respectu uolutatis, ipsa denominando uolentem. sic etiq achy metaphoricę ipse effectus ipsius, ꝑ de que posteriores ipsa, ꝑ genere autę causę specificatiuę respectu priores ipsa.

Ad 4m dicendum materię esse ꝑtillo instąti, quo forma causat, extra omnes suas causas; n uero pcedit signum, quo causat, debet ꝑteligi extra causa formę, qm tamen illo signo intelligatur esse ꝑtra causa formę, sed prędicit ab eo, quod ꝑteligatur ꝑtra ꝰ extra illa esse. Quod autem ꝑteligatur prius, ordine ad se, quo ordine ad aliud causando, n probat prius ꝑteligi extra omnes suas causas quia aliud est materię ꝑteligi ordine ad se, aliud uero per respectum ad omnes suas causas. — ℭ 2 dici potest signum materię ꝑ esse causę formę esse ꝑdependens ab illo, quo ꝑteligitur ipsa materia, ut causata a forma, ꝑ de que illud signum n connotat illud ut prius nec ut posterius.

*Ad 3m dico n ponse dari mutuam causalitatem, pcedo genere causę ~~finis~~ exto debet inter materiam, ꝑ formam, quę est ꝑdiuerso genere. Vnde si duę causę efficientes n ponent se mutuo causare, ~~ta~~ causa A ꝑducerebatur a causa B, ꝑ ista a causa C, ꝑ sic usque in infinitum, ℓ demum ad aliquam causam Lam ꝑ ꝑducta. = Ad vltimum dico circulum de una causa effectiua in aliam, uia qua uersa esse nequit, ideo que fuit dictum, quia est circulus. Vnum enim, pcedo que ratione, a nobili sortitur n uitio suum, sed necessarium, quia est ex diuersa ratione ꝑ diuersum genitum. Vnde quia ~~diuersa~~ recipitur exigitur quod materia actuetur ꝑficiatur ab aliqua actu, quia pura pura, ideo necessaria est causa formalis qua materia informet ꝑ actuet. Vltimus aliquod subiectum est necessarium ex quo forma materialis educatur ꝑ quo sustentetur, ipsum que dicitur causa materialis. Instatur tam ab arguto, quam a causa efficiente, ꝑ ſtali ꝑ ter quam dabat circulum, sed n ideo uitiosum. ~~Dicit~~ Vltimus Philos. lib. 2 posteriorum capit. 3 circulum etiq uitabat, dicendo ꝑcit pluuia demonstrari ponse ex abydatia uaporis ꝑ simul abydatio uaporis ex pluuia. *

Contra 4m ꝑtem arguitur sic: si causa efficiens ~~et~~ esset effectus finis, Deus a se ipso foret causatus, sed hoc uerum est dictum: ꝙ maior. Istat, quia Deus ~~est~~ potest se ꝑtinere ꝑ quem ꝑ finem, operabatur, quid quid operatur. = 2: si causa efficiens esset finis effectus quoad ipsum causalitatem finis esset, a quo ꝑincipit motus, sed n finis, sed agens est, a quo ꝑincipit motus: ꝙ. = Ad 4m dicendum mutuam causalitatem dari ꝑter causas ꝑtiales ꝑficientes, quę ꝑtinentiales; n uero ꝑter illas quę ꝑtinentiales sunt, qualiter est Deus, qui nec a se nec ab alio causatur est, aliunde a se ℓ ab alio dependens esset. Sic ꝑcreatus ꝑtellectus est causa formalis respectiua ꝑtinens, n sic ꝑtellectus diuinus. = Ad 4m resp. causalitatem ℓ motus causę efficientis ponse considerari ꝑactus in actu 2ę: ꝑactus 1ę. est ipsa ~~causa~~ virtus causę causalitas, ꝑ motus ꝑactus 2ę. est, quo detrahitur ꝑ transit de actu 1ę ad actum 2ę, seu ꝑ est ꝑexercitio causandi: quare agens a se ℓ ab alio agente habet id, a quo ꝑcipit motum ꝑactus 1ę, seu virtute causandi a fine uero habet, ꝑ quo a quo incipit motus ꝑactus 2ę, quia n causat ꝑactum 2ę sui effectus, nisi ut motus, ꝑ excitatus ab isto fine.

Hic solet inquiri: q causa existere debeat ꝑillo instąti, ꝑ quo ~~adhuc~~ causat effectum? ꝑ a fortiori. Ista thesis resp. Probatur: causa, quę n existit ꝑtali instanti, ~~causare nequit effectum illo instanti~~ nihil est ꝑtali instanti: ꝙ illo nequit effectum causare. Ant. Istat quia solum ut aliquid, solum existit. Ista duo: quia, quod nihil est, nihil causare ualet: ꝙ. Ant. Istat ex S. N. Ans. Cap. 5. monologii: quia nullo modo ꝑteligi potest ut, quod aliquid est, ut per nihil. = Confirmatur: nemo dat, quod n habet; sed causa ꝑducens effectum ꝑtinens ꝑtribuit existentiam illo instanti: ꝙ illa habere debet.

Dices: priuatio est nihil; sed hoc n obstante est entis naturalis ꝑprium: ꝙ aliquid est per nihil tanquam per ꝑprium ꝙ uerba S. N. Anselmi n ita remouendo ꝑteligi debent, sed cum aliqua restrictione. = 2: finis n ꝑteligitur existens, dum causat effectum quia causat, n dum ꝑ ordinem ꝑ executionem sed ꝑfectionem: ꝙ. = 3: ad ꝑtinentiam quamlibet materię ꝑpriam existentia n habet; sed nihilominus est causa formę: dicit causa existentia n habeat, effectum causare ualet. = Ad 4m dico priuationem n esse causam entis naturalis, sed solum ꝑprium, ꝑiectum, quam, per modum tri a quo, ꝑ deuelatum, ideo quia n exigit esse aliquid. Vnde Verba Anselmi sunt ꝑtingenda ꝑ primo istum, quod aliquid est esse nequit per nihil, tanquam per causam ~~finem~~ etiam tanquam per ꝑprium ꝑprie ꝑ stricte tale, n ꝑ ponse ꝑlatum. = Ad 2m dicendum finem causare proprie, quatenus mouet ꝑ excitat agens. Vnde quia ꝑintentionem causat n uero quia est ens reale, ideo quia n exigit existentiam, existentia, quam, ~~est~~ finitum, sed ꝑintentionale. * Ad 3m dico pcedo instanti, quo mouet agens ad executionem ipsius existere, quia pcedo instanti ꝑducitur ab agente licet pcedo signo, quo finis causat n ꝑteligatur existens, quia existentia ad finem exit condito fine ad causandum, ideo quia sufficit quod ꝑteligatur ꝑtoto instanti. = Per quod ad ultimum constat materia, scilicet existentia habere ꝑtoto instanti, quod sufficit ad causandum, quia existentia n uirtute causandi, sed ratione est.

Sed dices: esto causa n existat potest existere uirtute ipsius; sed dum modo uirtute existat effectum ꝑducere ualet: ꝙ. maior. Istat ꝑuirtute seminali ab homine decisa quia existere ualet, ꝙ homine deficiente, quod patet exemplo minor procedendo ad ill. = Resp. replicando n militare aduersus nostram solutionem, ꝙ ista prędicta ~~casu~~ casu, quo nec causa ꝑpalis, nec uirtute illius existat; quo dicimus effectum ab ipsa ꝑducendum n esse. Quare causa existit ꝑ se, ℓ ꝑuirtute effectum ꝑducere ualet quia n aliquid fit ex nihilo sed ex aliquo. Si uero causa nec ꝑ se nec ꝑuirtute existat, effectum ꝑducere nequit, ꝑ quod causa ꝑpalis deficere potest n pro ~~instanti~~ immediate ꝙ. sed mediate respectu illius, quo sacramenta causant gratiam instanti, quo n existunt: ꝙ causa sui effectum causat instanti, quo n existit. Probatur sic: sacramenta n causant nisi ꝙ ipsa platione uerborum; sed tunc ꝙ n existit, sunt nec uerba existunt sed extiterunt: ꝙ. = Hoc argumentum difficultatem prębuit ꝑter theologos dissolutes diuersis ꝑtibus aliqui dicunt sacramenta gratiam causare physice; alii uero moraliter. Vnde supposito, quod tam moraliter gratiam causarent, dicunt, quod licet ad causandum effectum physice, existere debeat causa n tamen ad causandum moraliter. Cæteri admisso sacramenta causare physice gratiam, dicimus ꝙ uerba existere ꝙ ultimam ipsarum partem, ꝑ quam datur gratia, quod sufficit, quia ultima illa pars plationis uerborum ꝑplet. Quare arguens instanti patitur, quia aliqua uerba plata fuerunt n instanti anti ꝑmediato, sed mediato, ex tamen aduersarii, hac parte dicit causam existere debere instanti ꝑmediate, qti ad effectum, licet n simul cum ipso.

ꝑuirtute seminali ꝑducit; ꝙ tale ℣. aduersario causa existere debeat ꝑtinens qua ꝑ qti

Quare causa ꝑpalis deficere potest ꝑ immediate qti sed mediato respectu illius, quo uirtute seminali ꝑducit effectum, ex tamen ℣. aduersario causa existere debeat ꝑtinens quo ꝑ ducitur effectum.

Dicey: ut causa nec effectu ~~educat~~ educat, n exigit esse ibi loco, quo educitur effectu, immo contrariu exigitur: unde penetraretur cu effectu. q nec exigitur existere ibi loco instanti, quo effectu ipse educitur. Contra patet: idem coexistentia ibi loci exigitur, quia hac deficiente nihil esset causa illo instanti. ~~Ingno~~ educeretur effectu; sed si n existeret ibi loco, etiq nihil esset ~~ibi~~ illo loco, quo educitur effectu: q. = Resp. causa n debere existere ibi loco cu effectu immo n potest taliq depoa Dei ordinaria. propter rationes inducta penetrationi, sed sufficere quod sit proxima ibi loco, a quo ad locu effectu. quia sic semper verificatur, quod n nisi existens educat effectu cuius contrariu videtur casu quo n existat ibi loco instanti. Quare causa ibi loco A educit effectu ibi loco B, n potest tamen dici quod causa instanti A educat effectu instanti B sed ibi loci instanti B educitur effectu, quo causa educit n tamen ibi loco causa educit, quo effectu educitur. Unde n educitur ex aliquo, sed ab aliquo, quia educitur ibi loco B a causa educente ibi loco A, ibi quo ~~existit~~ existit, Dorq vera est.

Dicey: ~~Conditiones~~ proxima dispositiones ad aliqua forma sunt causa taliq formae; sed hoc n existit, du forma denuo advenit, quia ea subiectabatur ibi spirito anti, quod corrumpitur, du advenit nova forma etiq illa dispositiones deficiunt deficiente subiecto: q. = Resp. si negaretur illas dispositiones subjectari ibi tali spirito, uti communiter opio talis qualis negat, nihil arguit; quare hoc admisso dico dispositiones proxima permanere: esto enim deficiat spiritus, permanet materia cui advenit alia denuo forma, quae gerit vices praedicti, de loco ipsius ponitur ut ea materia ut dispositiones subiecta.

Disquisitio 3a de Causa materiali d'Forli. Sectio unica.—

De causa materiali d'Forli iq plura ijt superius dicta ibi disquisitionibus materiae d'formae, ideo quae nyc pauca dicenda restat. Causa materialis nec ab arte definitur: ex qua aliquid fit ea innit, ly ex innit significat subiecta esse respectu effectus. Unde hoc distinctio dabat inter causa materialis d'Forli respectu effectus, quod iq materialis quae Forli est subiecta effectui: dicit materia ex qua educitur forma, respectu cuius est causa materialis, est subiecta formae; sicut etiq forma, quae ut causa materiae, est subiecta ipsi. Efficiens vero extrinseca est effectus ab ipso educto. Nomine causae materialis in praesenti n soli ipsa materia, sed omne illud, quod ut subiectu se habet ex quo aliqua forma educatur. Sic poa obstetricialis hominis dicitur causa materialis respectu pluvia accentus supernalis, quae ex illa educitur. Hinc quae dicitur ama rationalis causa materialis poarys, quae exigua educitur.*

Causa materialis d'Forli habet intrinsecu causalitatis actu 1°. quae, est ipsa potentialitas materiae recepiua, d subiectiua formae. Insuper causalitas habet seu exercitu causalitatis quod est ipsa eductio partiua formae, seu receptio d subsistentia illius actu 2°. ipsa forma educta, praecepta, d subsistentata in materia est effectus materiae. ~~† quae subsistentia dicitur et est eductio partiua in concausalitate~~ † ~~ab qua subsistentia est educta, portaq~~ Vide Diam. Ipsa vero materia, seu subiectum effectus materiae, ~~ibi~~ quae ibi spiritus dicitur effectus materiae, ~~ibi~~ quae aliquid ipsius spiritus materialiter causat. Causa vero Forli solet sic definiri a qua ut ibi seu actuale aliquid dependet. virtus causalitatis forma est actualitas ipsius ex se detrahua d actua huius materiae. Causalitas est ipsa formatio, actuatio, actus 2°. d materia actuata, informata est ipsius effectus.

Inquiry: an Deus ~~possit~~ Deus ~~Forli esse~~ queant munus causae materialis ibi Forli? Ad quod negative resp. contra sententiam est quae nova opio communissima. d quod causa materialis ita probatur: causa materialis existaliter ut poa recepiua formae, d actualis peripsis: sed Deus est actus purus, d n permixtus aliqua potentialitate; q genere nequit munus causae materialis. contra probatur: quod est actus purus, d n permixtus aliqua potentialitate, nequit gerere munus purae poae, quia pura poa iam esse talis perfectionis dicit ~~entia~~ d Deo relegata q: q Deus nec implere, nec gerere valet munus causae materialis. Et quia in ~~hoc~~ munus gerendum, mutaretur ut materia mutaretur

Quoad ~~formam~~ causa Forli probatur: quia causa Forli essentialiter completionis dicit, ordine quae ad subiectu, quo recipitur; sed hoc Deo ~~non~~ repugnat ne quit quia completionis d ordine dicere ad aliud, perfectionis dicit. q. = Dicey: Dionysius Areopagita cap. 4. de divinis nominibus inquit: in Deo ijt exemplare propriae, ita efficiens, Forle elementarium: sed sicut Forle elementarium ijt causa materialis d Forli: q. = 2: sicut ~~Forle dependet~~ creatura, ita tota causa efficiendi dependet a Deo, ita esse causae materialis d Forli. Sed quia ~~erea~~ esse causae efficiendi dependet a Deo est talis 2a causa efficiens supponens Deu taquu 1q causae efficientis: q quia esse causae materialis d Forli dependet ab ipso Deo, ~~sup~~ est talis causa 2a materialis d Forli supponens Deu taquu causa 1q materialis d Forli. = 3: Deus substentat d sicut accentia eucharistica: q est causa materialis illorum.

Ad 1um dicendu quod Deus esse propriae exemplare deficiens 1q quia ipse est causa exemplaris hominis d cuiuscunque creaturae: ipse siquidem exemplar d idea hominis, ad cuius similitudinem hominem producit; 1q ~~ibi~~ etiq eminenter quaeq eminenter sinet causa exemplare d efficiente creatq. Causa vero Forli d elementarii, seu materialis solu est ipsa substantia eminentialis, quaeq ratione causae effectivae eminenter sinet causa materialis creatq d Forle, sicut eadem substantia sinet quidquid creatu est. = Ad 1um dico quod sicut creatura esse causae 1q efficientis dependet a Deo efficienter, ita etiq est causa materialis d Forli esse causa materialis d Forli a Deo efficienter dependet. Unde sicut causa 2a efficiens supponit causa 1q effectus ita materialis d Forli supponit 1q n materialis d Forle, sed effectus, quia causa 1q effectiva n solu producit causa 2q effectus, verum etiq causa materialis d Forle. Adame causa materialis d Forli n dicitur 2q linea causa materialis d Forli quia n supponit 1q ea de linea, solu quae ponit dici 2q linea causa, quaeq 1q supponit. = Ad 3um resp. Deus n ijt ipsa, sed extrinsece servare ac concurrere quo est causa creata, creatq supponit taquu 1q: q ipsa, tali ~~ibi~~ latitatur ut 2a. = 2: causa materialis d Forli, n est causa creata: q creata. q 2a, quia ita Forli ter est esse causa creatq ac 2q ~~IIIa~~ siquidem ponat ea de linea quae est 2a: q supponit 1q causa materialis. =

* I dic etiq causa materialis d Forle ita 1q tali linea, n quia supponat 1q ea de linea, sed quia ipsa tali linea supponit 1q effectus

causa exemplari peragere, quia ad causa Forle reduci ~~omnes labores~~ Non incongrue nyc venit occasio de L. mep. Cap. 7 definitur: forma, quae imitatur effectu ex intentione agentis detrahitur nobis sanc.

ponitur ⁊ definione ex ⁊tentione agentis debitis sibi fine ad excludendā ratione causę exemplaris a brutis; esto enim aliquod ⁊sensitiuum nullet videatur operari ualde imitatione ⁊ similitudine alterius ut simia quę operationes quas uidet ⁊ homine, elicit d operatur n est ⁊ ipsa simia idea illarum operationum hominis, ad cuius similitudinem alias eliciat quia n̄ separat uires eo cū operationibus hominis, nec operationes ipsarum percipit. sed quod multoties operationes sibi ⁊ materialiter hominis operationibus elicitat ex eo puenit quod ⁊ tali bruto excitetur ⁊ species operationum humanarum, ideo talis ⁊tis facit, n tamen ⁊ pares ad unam cū alia.

Deinde notandum aliud esse exemplar extrinsecum, aliud uero intrinsecum seu unum externum d aliud internum: externum est illa res, quę externis ponitur ⁊imitanda, ut imago, quę pro oculis pictor habet ad alia pingenda, d eformanda ad cuius similitudinem. Internum uero est idolum, seu idea existens obiective in mente artificis, ⁊ pictoris, ad cuius similitudinem alia eformat. Unde dicimus quod pictor imaginem pingat, datur ⁊ in mente artificis imago ut cognita existens ⁊tentionaliter ⁊ relucta. Suarez ⁊ quidam hic: an ratio causę exemplaris ⁊ forliter ⁊ sistat ⁊ cognitione obiecti representate, an uero ⁊ ipso obiecto per cognitionem representato? Thabo defendit causę exemplares ⁊a scotistas, quę sequuntur Suarez, Fonseca, Martinon, Rubium, Amicum, d alios, docet causę exemplares existentiales sistere ⁊ scepe forliter obiecti representate. ⁊a extrarios asserit consistere obiecto per actū representato: sic Thomistas, d scotistas. ⁊a uero ⁊ defendit respectu agentis creati esse obiecti representati ratione forte ⁊tituendi causę exemplaris; respectu uero diuini esse ipsam cognitionem diuinam, d n obiecti actualem per ipsam, ita Molina, Vazquez, d alios.

Nos tamen pręscindentes, ne manum ⁊ iegebi alienam mittamus, non agimus de causa exemplari diuina, quia ad theologos ⁊spectat. Unde ⁊ quoad ad quartum ad philosophos ⁊spectat d respectu agentis creati dicimus obiecti representati per actum esse rationem forte ⁊stituendi exemplaris. d patet: causa exemplaris est illa ad quam respiciens agens operatur; sed d ad ipsius ⁊similitudinem; sed agens n̄ operatur respiciens ad actum n̄ sed ad obiectum cognitum d ad ipsius ⁊similitudinem: g. Minor ⁊ patet, quia agens multoties quę supra actum reflectat, operatur effectum ad ⁊similitudinem obiecti aliquod ⁊ mente habet. — Confirmatur: illa ut causa exemplaris, quę ut idea artificis ponitur in mente, ad ⁊pgendam Imaginem Ve: ⁊ sed n̄ cognitio est quę artificis ⁊ mente ⁊ ponitur ut idea ad ⁊pgendam Imaginem; ⁊ sed obiecti cognitum: g. Prouo min. quia aliquis Imaginem aliquando uidit postea quę d habet ⁊speciem illius Imaginis, esto illa ante oculos n habeat, ⁊i Imaginem ⁊pgere uellit ad ⁊similitudinem illius, quę uidit n̄ ponitur ipsi ut idea cognita talis Imaginis antea uisę, sed ipsa Imago ut ⁊mente existens: g. Prouo any: ipsi d ponitur ut idea ⁊a Imaginis eformandę illud, ad cuius imitationem d similitudinem ⁊ sua uult formare Imaginem; ⁊ sed uult formare ipsam ad imitationem d similitudinem Imaginis, quę uidit, put ipsa ⁊ mente habet; n uero ad similitudinem cognitionis illius: g. exemplaris est illa, quę artifex dirigit ut ⁊struat opus; ⁊ sed n̄ est ⁊ prius obiecti, sed cognitionis, dirigere: g. — 2: ⁊i ipsum obiectum esset causa exemplaris, seu ipsius causa foret; hoc dici nequit: g. maior constat, quia ipsum obiectum cognitum est quod agens ⁊ executione ponere intendit. — 3: ultima ratio quatuor ⁊clusionis solum quod de exemplari externo; ⁊ sed in presenti n̄ loquimur de externo, ⁊ sed interno: g. — Ad 1um dicendum cognitionem de obiecti dirigere ⁊ forliter ut quo; obiectum uero ut quod, d obiective quod est ⁊ prius causa exemplaris, quę dirigere debet ut quod. — Ad 2um dicendum causam exemplarem n̄ physice, sed ⁊tentionaliter causare, ⁊ quare dirigendo ⁊tentionaliter ad ipsius Constructionem. ⁊ quare n̄ repugnat se ipsum causare: sic finis adipiscendi monet, d est causa sui ipsius ⁊tentionaliter. Licet tamen causa exemplaris, d id, ad quod dirigit, dum adipiscitur et constructione dirigit dicatur ide quoad esse n̄ tamen quoad modum essendi quia ipsa ⁊ ratione causę habet esse ⁊tentionaliter ut effectum uero physice? Sic se habet causa finalis d ipsius effectum. — Ad 3um dicendum rationem nostram procedere de exemplari interno; licet enim imago externa, d ut extenta sit exemplar externum, ipsa uero ut cognita, d ⁊tentionaliter accepta est exemplar ⁊ terminum sibi met simile est; sed Imago depicta illi exit causa exemplaris: g. n̄ est causa exemplaris sui ipsius. — Ad 4um dicendum Imaginem ut physice existentem insufficienter distingui habere ab ipsa ut ⁊tentionaliter est ⁊ mente, quia una ab alia distinguitur quoad modum essendi; ⁊ quare datur locus ut fiat ad imitationem, d similitudinem ipsius. ✠

Disquisitio quarta de causa finali Sect. unica.

Finis g. ab Arte sic definitur lib. 2 de causis cap. 3. id, cuius gratia aliquid fit, seu ut ab aliis explicatur, est, propter quem omnia operantur. Aliud est finis cui, aliud dicitur, cuius gratia sic medicus intendens sanitatem infirmi, d remedia applicat ipsi propter sanitatem, tanquam propter finem cuius gratia remedia applicat. Infirmus autem quia est subiectum cui sanitas, desiderat d fit ei finis cui. Aliud est finis ultimus, aliud uero n̄ ultimus; non ultimus ordinatur ad ultimum; ideo quę n̄ propter se ipsum ⁊enditur sed propter ultimum, qui est propter quem se ipsum d n̄ propter aliud intendit. Aliud est finis operis, aliud quę operatur. Finis est actus operis ⁊ ordinatur, d ens ad quem opus extrinsece ordinatur, finis quem ex fine operantis. Deinde finis aliud dicitur forte d obiectum, aliud, hic est finis qui dicitur quę esse illud bonum quod ⁊tenditur; forte dicitur finis quo, est quę assecutio boni intenti. Sic respectu Beati ipse Deus dicitur finis qui, d obiectum, uita uero beata dicitur finis quo d forte; communiter tamen dicitur finis qui, d quo n̄ sine tuere diuersi fines, sed unus adęquatus. Quibus suppositis sit

Dubium 1um: quęnam sit ratio forte finalizandi in actu?
Aliqua notantur, d referuntur sententię. Sect. 1a

Supponimus, ut certum, uoluntatem n̄ ⁊tendere malum, ut malum, quia solum amare ualet

Quod ipsi ꝓponitur ut bonu. Quia q̄ finis n̄ mouet uolitatē adipiscy amore, nisi ut apprehensu
x̄. illud phūs ꝓloquit, nihil uolitū, qui ꝓcognitū, ideo inquirimus, ꝓuenti, quēnq̄ sit ratio forlis fi
nalizādi? an, scilicet, apprehensio bonitatis, ℓ, bonitas ipsa finis, an utraque simul? Supponimus tame
n loqui de apprehensione speculatiua, quia ita n̄ dictat uolitatē finis hic dnyc esse amndy dquq
rndy, sed sufficiens ad uolitatē mouendā. Solū q̄ loquimur de apprehensione, ꝓpone practica boni,
per quā ipsū uolitatē ꝓponit finis ut hic, dnyc amndy.

Ita opio docet n̄ bonitatē finis, sed ꝓpositione practi
cā illius esse rationē forlis finalizādi: sic Auicena, Soncinas, Rubio dns Medina. Alii asserūt bonita
tē finis ex mouere dfinalizare mediate dracaliter, ꝓpositionē uero practicā immediate, dproxime,
ad modū quo dicitur de uolitatia esse mediate dracaliter operatiuā, accens autē immediate, dproxime
dhoc ita opio uidetur adūq reduci. Ita uero opio tenet bonitatē finis esse rationē forlis finā
lizādi precedentē apprehensionē per modū condicionis, sicut approximatio ignis est condicio ut ista sōn
rab, quā ignis recipiat suaroz, ferrara, Caietanus, Paulettus, dest. ymmo iter thomistas

Nostra Conclusio Sect. 2a.

Ratio forlis finalizādi in actu est bonitas finis, apprehensio uero est ꝺdicio necessaria. Quoniā par
tē asserūt ꝺtinet dquadtā ꝑtem: illa est ratio forlis finalizādi in actu, quā uolitatē mouet
ad sui amorē; sed ipsa bonitas finis n̄ uero apprehensio est, quā mouet uolitatē ad sui amorē; q̄.
Prouo min. illud mouet uolitatē ad sui amorē, quod ipsā excitat aut quā rat media
ad sui assecutionē; sed ipsa bonitas finis, n̄ uero apprehensio est, quā excitat uolitatē, ut quā
rat media ad sui assecutionē; q̄. minor ꝓbatur, quia sicut n̄ apprehensio bonitatis finis, sed
ipsa bonitas finis est quā per media assequitur, ita n̄ ipsa apprehensio, sed bonitas finis excitat
uolitatē ad sui assecutionē.

Confirmatur: qui sanitatē intendit, n̄ mouetur, ℓ attrahitur ab appre
hensione sanitatis ad quærenda media ut ipsa assequatur, sed ab ipsa bonitate sanitatis: q̄. Prouo
any: a bello mouetur dexcitatur uolitas, cuius grātia cætera fiūt, media quæ applicantur; at media,
ℓ remedia n̄ applicantur ꝓpter apprehensionē sanitatis, sed ꝓpter ipsā sanitatē, quia bona: q̄.
maior constat, quia illud, ꝓpter quod cætera fiūt, est ꝓpter quod uolitas multa, aliud quid multa conquæ
quæ a bello mouetur dexcitatur ad uolitatē. minor patet, quia remedia n̄ conducunt ad appre
hensionē sanitatis, sed ad ipsā sanitatē. q̄ ꝓpter ipsā applicantur.

* explicatur amplius: illa ut ratio forlis
finalizādi ꝓpter quā finis ꝑtenditur, sed ~~finis n̄ ꝓpter~~ finis n̄ ꝑtenditur ꝓpter apprehensionē, sed
ꝓpter bonitatē ipsius: q̄. Prouo min. ℙ infirmus ℙ n̄ ꝑtendit sanitatē ꝓpter apprehensionē, sed
ꝓpter bonitatē sanitatis: q̄. Any ꝓbatur: infirmus sanitatē ꝑtendit quia bona ipsa; ipsa n̄ ꝑtendit
ꝓpter apprehensionē, sed ꝓpter illius bonitatē. * Ergo bonitas finis est ratio forlis quā mouēdi
dfinalizādi, apprehensionē uero ratio forlis sub qua, quia finis n̄ mouet, nisi ut apprehensus.
Vnde apprehensio est ratio, sub qua finis mouet.

Dicimus aliud esse bonitatē finis n̄ mouere nisi ut
apprehensa, aliud autem bonitatē mouere sub ratione apprehensionis, taquā sub ratione sub qua.
Et est uerū quia cū uolitas sit quædā cæca, ideo n̄ mouetur, nisi ab obiecto ut cognito. Et uerū est
illud, quia licet bonitas n̄ moueat, nisi ut apprehensa, ly ut n̄ dicit rationē forlis mouēdi quā,
nec sub qua, sed tātū rationē ꝺdicionis. Sic ignis n̄ combureret nisi ut approximatus, approximatio autē
nec est ratio forlis sub qua, nec ratio quā ꝺburendi, sed tātū ꝺdicio.

Ex quibus quod apprehensio n̄ sit
ratio forlis sub qua mouēdi uolitatē infertur ex dicto tho. q. 25 de ueritate arc. 1 ad 6. sic loqua
)) tur: quod diuersitas apprehensionū per accens se habet ad appetitiuas uires distinguendas, nisi diuersitas
)) tū apprehensionū diuersitas appetitorū consequeretur; sed si apprehensio bonitatis esset ratio forlis
sub qua mouēdi uolitatē, per accens n̄ se haberet diuersitas apprehensionū ad diuersitatē uoli
tionis, quia ratio forlis sub qua obiecti motiui uolitatis ꝺ uolitionis diuersa specificat diuersa uoli
tionē actus ꝺ forliter se habet ad illa: q̄. = 2a 2æ: ratio forlis sub qua mouēdi uolitatē est boni
tas, ergo apprehensio bonitatis. Prouo any: ratio forlis sub qua mouēdi uolitatē est ea de
sub qua uolitas sui obiecti respicit; sed hoc est bonitas: q̄. Prouo min. ita se habet ratio boni
respectu uolitatis, ac ratio ueri respectu intellectus; sed ratio ueri, ueritati est ratio forlis, sub
qua ipsius sui respicit obiecti: q̄ ꝺ ratio bonitatis respectu uolitatis.

Quoad 2am partē quæstionis: illa est ꝺdicio necessaria, ut finis uolitatē moueat, sine qua finis uolitatis mouere nequit,
sed sine apprehensione finis uolitatē mouere nequit: q̄. Prouo min. finis n̄ mouet uolitatē quā
sit apprehensus: q̄. Prouo any: finis uolitatē mouet ad sui amorē, sed nequit uolitas mouere ad
sui amorē, quā sit apprehensus, quia nihil uolitū, quī ꝓcognitū: q̄.

Argumenta Soluuntur. Sect. 3a.

)) Arguēs 1° ex dicto tho. 1a p. q. 80. arc. 2 ad 1um ubi sic: appetibile n̄ accidit esse apprehensum per se
)) ipsum, sed per se ei conuenit; nā appetibile n̄ mouet appetitus, nisi ut apprehensum: unde differā ap
)) prehensum ipsum per se differā appetibilis; pōs enim appetitus distinguuntur ℣ differā apprehensorum, si
)) cut ℣ ꝓpria obiecta. Ex quibus sic: pōs appetitus distinguuntur ℣ differā apprehensionum taquā ℣
ꝓpria obiecta: q̄ ratio apprehensionis n̄ est pura condicio, sed ratio forlis sub qua mouēdi ꝺspecifi
cādi pōs appetitum, seu uolitatē ut quia pōs n̄ distinguuntur ℣ ꝺdicionē obiecti, sed ℣ rationē for
lis sub qua ipsorum. * 2: aliqui doctores asserūt appetibile per se ꝺdemere esse apprehensum, quādiu dif
ferā apprehensi ipsi differā appetibilis: q̄ demere differā appetibilis ꝺmittit, differā apprehensi: q̄ apprehen
sio n̄ est pura ꝺdicio, quia ex diuersitate condicionis n̄ eo ordine diuersitas rationis forlis. *

35

sed ad solutionz verba dicti thome recole, ntra solutione apposita, ubi expresse fatebar diversitatz apprehensionz per aliquez se habere ad diffinzendaz pcas seu viaz appetibilz, nisi diversitati apprehensionz diversitatz apprehensorz, seu quod idez est, appetibilis coniugatur. Nec, 2a authoritate auctis differa appehensionz sed apprehensorz, liter differa, appetibilis: quod est idez ac differa boni apprehensi esse appetibili differa. Per quod ad dicta patet. Et quide ex aduersariorz arguto, sequitur bonitatz n esse rationaz nullo modo esse rationz forte appetibilis, sed unice apprehensionz, bonitate per accidz de materiali se habente. quod aduertarii n dicet.

Dicet: X.a verba dicti tho. apprehensio reduplicatur, causa finali, ex parte rationis forme causdi, et motdi X.a illud: appetibile non mouet appetitz, nisi ut apprehensum; sed quod sic reduplicatur, n est pura condio, sed ratio forme causdi: q. — Instatur arguto, sicut qui ydolatra ut aximatz comburet, qui tamz aximatio ista ydolatra quz condio, sic per apprehensionz se habet obiectz ydolatra, quod per ipsa aximatur ydolatra, ut ipsa mouere possit ad amorz. Vnde ut odio necessaria exacta, sic habet ut finis moueat. Quare potest aliquid reduplicari ex parte causz per modum ueritatis ad causdz, ut, per modum requisiti, ut uirtus causet, quod 1. modo se habet ut ratio forme causdi: quod uero reduplicatur 2. modo, est pura condio, ubi se habet apprehensio. — Et dic apprehensionz esse rationz forme dirigdi uolitatz ad amorz, quo sensu reduplicatur, n uero, ratione condionis. ✱

Arguez 2.: illa est ratio forme finalizdi, et mouedi uolitatz, ~~quz tribuit speciez actui~~ ad amorz quz amori tribuit speciez; sed apprehensio tribuit speciez amori: q. Prouo min. diuersitas apprehensionz diuersificat et diffinzit actz uolitatis: q. ipsi tribuit speciez apprehensionis. Prouo any: ex diuersitate apprehensionz eiusdez bonitatis oritur diuersitas actuz uolitatis: q. Prouo any: eadez bonitas ~~apprehensa~~ diuerso modo apprehensa specificat diuersz actz uolitatis: q. Any. tat: quia tadez bonitas apprehensa ut futura causat et specificat actz desiderii ut futuri, uero, quandiu ut preterita dolorz et tristitiz. — Resp. bonitatz n se absolute et quasi transeuntaliter accepta esse specificatiuz uolitatis et ipsius actuz, sed respectiue ipsius, seu ut habet, ordine ad uolitatz et ab ipsa quez ipsi affert. Quare cu bonitas presens dicta afferat, quez uolitas, ac futura, et preterita, idco ipsa bonitas ut presens, et ut futura, aut preterita diuersos specificat actus apprehensionis. Nec se habet ut condio, quia si bonitas n exponeretur, ut presens, n moueret ad eam diligendz. Sic si ignis n aximaretur, n: combureret: si causa efficiens n existeret n produceret effectz cu tamz aximatus et existentia sit condio ad causdz. Replabis: diuersis exponentibus eiusdez boni ~~seruat~~ diuersos appetibiles; nisi idez bonz delectabile exponitur per. Dicet: licet bonitas in se futura n sit ni tamz ab apprehensione exponitur ut futura, ad desiderii actz mouebit: ad hoc ratio forme mouedi in n bonitas futura, cu ipsa n sit futura sed exposito illiz erit. — Dicedz tali casu et diffinzendo esse bonitatz ut futurz, quz est obiectz apprehensionis, subiua, quz ratione forme subquz propriz apprehensionis et apprehensionz bonitatis ut futurz sicut dz ydolatz attigit uerz ut falsz ut uerz et est diffinzenda ueritas obiectiua licet dependenz a cognitione ydolatz et cognitio attigenz talez ueritatis obiectiuz. Vnde n exponitur, apprehensio bonitatis ut futura, sed ipsa bonitas ut futura est ratio forme mouedi, specificadi actz desiderii, qredigde exponitur bonitatis per modum condionis. Sicut etiz ueritas obiectiua, n cognitio et illiz est ratio forme specificadi actz ydolatz. Ex huiusz solutione. Stat ad aliud arguto, quod fieri solet exeo, quod uolitas aliquando actu amoris honesti attigit obiectz ut bonz et honestz ex ignorantia inuincibili, quod est malz: sicut etiz actu odii ferbat, idez obiectz, quia ab ipso recedit dz ipsi exponitur ut est. Sicut etiz dz ex malitia peccat, actu amoris ferbat, idez obiectz, quod cognitione speculatiua malz esse cognoscit practice tamz ipsi ut bonz exponitur. Siquidez dz actu amoris, quodlibet obiectz ferbat licet sic malz et honestz sit et exponitur ipsi ut bonz. Vnde ab bonitate ~~apparenti~~ ab apprehensione exposita, et media apprehensione subiecto falso applicata, ~~per talem subiectum ficta~~ mouetur uolitas ad amorz, taliter quod apprehensio sit boni talis sit condio necessario exacta, ipsa uero bonitas, quz apprehenditur ratio forme mouedi.

Replicabis: Sed n apprehensio bonitatis ~~apparentis~~ sed bonitas ipsa exposita est quz forliter finalizat et mouet. Sed bonitas illa, obiecto honesto et malo n uera et realis, sed ficta est: q. bonitas ficta est quz mouet: sed bonitas ficta n realiter, sed tantz fictitie mouere et causare finaliter ualet effectz: ~~est~~ q. causa finalis n realiter, sed fictitie causat, quod est contra communem dicz de modis. — ~~Dicedz bonitatis illius obiecti, dz apprehidere ipsum, illo obiecto bonitatis uera et realis et ponendo uolitatz in tali bonitate uera et realis habere~~

Dicedz bonitatis illa ens ficti

✱Dicedz ipsum, dz obiecto bonitatz realz apprehendere, ipsa quz uolitati exponere, licet falso ipsa obiecto applicet, quia re uera, obiecto n datur bonitas quz ipsi applicat. Vnde finis uere et realiter mouet, quia mouet dz bonitatz realz, licet falso ipsi applicatam. † Et dic bonitatem fictam esse ab ipso; cotera ex suppone, quod ista ficta, obiecto, uere et realiter mouet. Sic ens rationis quid ficti est, ex suppone tamz, quod fingatur, n fictitie proprietatz ab ipso demanet, sed uere necessario et essentialiter. Sic etiz ens rationis artificiosi est obiectz logice, et magnitudo n tamz fictitie causdz existere, ratione causz forme specificatiuz ipsius logice, aut mephisice, sed uere et proprie.

✱Dicet: bonitas illa dz quz obiectz honestz mouet est bonitas ficta: q. n realis. Prouo any: bonitas dz quz obiectz honestz mouet, est quz ydolatz finxit, tali obiecto: q. est bonitas ficta. Any. tat: quia unica fictionz ydolatz nulla datur, ipso bonitas, dz supponatur honestz et malz. — Resp. illa bonitatis abstractiue ista esse realis, licet concretiue sit ficta: hoc est, ydolatz exponit tali uolitati, tali obiecto esse bonitatz uerz et realz, quia tamz tali bonitas realis falso et fictitie applicatur tali obiecto, idco est concretiue ficta, ut coniuncta et unita tali obiecto, licet abstractiue ab illo sit uera et realis.

ydolatz mouet ad apetitz rationalem per ipsz uerz ad maricidz. — Resp. ee dupliciter bonz forliter, licet idez materialiter, quia ipsum apetitz mouet sub ratione magis debitata. —

+ In diuersis exponentibus eiusdez boni sunt ferute diuersi appetibiles ad ipsa: q. tunc sic forliter mouedi, et mouere ficti tales actus n boni sed ipsum exponitur. Et constat: quia idez bonz determinate, exponitur per ydolatz mouet ad appetitz rationalem et ipsi realiter exponitz uere per ipsz mouetur ad appetitz sensitiuz et materiale. — Dicet n idez bonz forliter, sed per materialiter mouere ad tintos appetibiles: siquidez delectabile ~~quz~~ mouet ad tales rationalem forliter et sequitur ab ipso, ~~quz~~ mouet ~~ydolatz~~ quia hic mouet sub ratione magis debitata ac rationalz.

Insurges: bonitas talj obiecti concretiue sita dicitur ficta. sed sic mouet: q mouet, ly quod est bonitas ficta
q fictitie. Prouo ~~ergo bonitas~~ min. tale obiectu mouet qui talj bonitate habet: q talis bonitas mouet qui
est unita q applicata tali obiecto. sed bonitas illa qui unita q applicata tali obiecto est bonitas concretiue sita: q =
~~resp illud obiectu mouere ly bonitate quo ipsi apprehenditur esse~~
Ad huius solutionem q est dicendum quod ratio forlis mouendi q obiecto. Vnde ratio forlis mouendi est ipsa realis bonitas
plicatur obiecto fictitie. q huius est quod n moueat nisi ut applicata obiecto, quo sibi tale huius fictio. cogitur
licet n moueat, nisi ut applicata ly ut solu denotat. q dicono, n aute rationem forle mouendi, sicut dicimus
n mouere, nisi ut apprehensa, ly ut dicta conditione. ✱

~~Arguet 3: Quia ut clare summu mouet uolutate beati adipsu amendu taliter quod ly ut reduplicat rationem forle mouendi~~

Arguet 3: summu bonu ut clare uisu taliter mouet uolutate beati adipsu amendu quod ly ut reduplicat rationem forle mouendi: q clara uisio symi boni est ratio forlis mouendi uolutate beati adipsu amendu: q cognitio boni qua etiq esset ratio forlis mouendi uolutate adipsum amore. Probatur illud ant: symu bonu ut clare uisu mouet uolutate adipsu necessario amendu: sed ratio forlis mouendi ad amore necessariu n est precise symu bonu: q est ipsu ut clare uisu ly ut reduplicate rationem forle. Prouo min. si ratio forlis mouendi ad amore necessariu precise esset symu bonu etiq uisa moueret ad amore necessariu quia etiq uisa uolutate ponitur symu bonu; sed hoc est falsu: q = C. clara uisio x. a nobis dicta in huius disquisitionis initio est finis forlis q quo; sed finis quo, forlis dicit rationem forlis mouendi: q clara uisio est ratio forlis mouendi, q illa dicit.

Dicendu aduersu symu bonu ~~ut clare uisu~~ n mouere uolutate beati adipsu necessario amendu, nisi ut clare uisu; sicut ~~proxime~~ seruata bonu finitu n meret ad amore libere, nisi ut cognitu q apprehensu; ~~Atame sicut diximus~~ Atame symu bonu ut clare uisu dicit rationem forle mouendi quo ~~ex parte~~ parte symi boni q ~~non~~ necessario exacta, quo significatur per ly ut clare uisu, ideo quia uisio necessario n mouet sed libere, quia deficit condio necessaria ad amore necessariu, quo est clara uisio x. sic etiq ignis n combureret, nisi ut approximatu, q tame approximatio talis est contio. = Ad ly dicendu clara uisione esse finis forle, q quo ~~respectu~~ n respectu amoris Patrie, sed amoris uiatorij, quia ipse Deus ut clare uidendu ponitur uolutati per cognitionem abstractiua ut finis ultimus adq quadus ipsius creature, qui resultat adaequate ex ipso deo, tanquam bono, tanquam fine obiectiuo q clara uisione, q assecutione ipsius.

Replicabis: actus amoris Patrie est ~~similis~~ specie amoris necessarii q actus amoris uiatoris q specie liberi amoris: q ~~ut dicta~~ dicta est ratio forlis mouendi uolutate ad amore Patrie ac uiatoris. Contra patet quia actus uolutatis diuinitatis, q dicta species n habet nisi a dictis rationibus forlibus mouendi. Et quibus sic; sed ratio forlis mouendi uolutate uiatoris ad amore libere est symu bonu: q respectu uolutatis beati n est precise symu bonu, sed etiq clara uisio: q = C. Si negaretur actus charitatis Patrie q uia, licet unus necessarius aliusque liberis, ~~essent~~ esse dicta species, ut quo plures fatentur, nihil arguit quare, quia ad actus eiusde speciei sufficit eadu ratio forlis mouendi: ~~quia~~ ut autu unus liber, alteruque necessarius esset dicta condione sufficeret quare una cognitio clara, alia uero abstractiua foret. Cogitur admitto silis actus esse dicti, q species, resp. ~~symu bonu~~ quod, licet symu ~~bonu~~ bonu sic, q absolute sumptu sit ide dicto tame modo q habet respectu beati, dicta quo. quamuis ipsi affert ac respectu uiatoris, quia respectu illius progressu ~~n autu respectu uiatoris~~ q potest n autu respectu uiatoris: sicut etiq eadu bonitas ut progressu mouet ad gaudiu, ut futura ad desiderium, ut preterita ad dolore q tristitia.

Dicendu: uolutas uiatoris ut libera dependet quoad specificationem ab ictu ipsius ponentis duplex extremu: q etiq uolutas necessaria beati quo ad specificationem poni necessariu q Patria dependet ab ictu ipsius clare ponentis tanquam unu extremu q necessario amendu. = Dicendu uolutate ~~et~~ uiatoris q esse libera q dependere ab ictu n quoad specificationem, sed tanquam a causa specificante, sed tanquam a ponente, quod est ide, ac tanquam ab aliquo prerequisito q ordine prerequisito.

Arguet 4: finis n causat nisi intentionaliter, q put formaliter q intentione: q ipsa intentio finis est quae causat n uere finis. = Resp. ~~uerum~~ finis intentionaliter causare q put formaliter est q intentione tangit quia n causat put physice existit cui postea put sic causatur. put formaliter est q intentione ly put dicebat conditionem ad causandu n ratione forle causandi. Ideo quia n ipsa intentio finis causat, sed ipse finis q intentione, sic causa n ~~quod~~ potuit effectu, nisi ut existens physice, qui tame existentia physica sit ratio causandi, sed tanta odio. quae: Dubium 2: quanta sit causalitas finis? Ultimo ar

Aliqua notantur, q sententia referuntur. sec. 1a.

In procedendo ad primum dubium de ratione forlis causandi q actu, scire de uerbale finis, nisi uero de causalitate ipsius, qua causat in actu. 1a sententia quae est aliquorum recentiorum, qui referuntur a Complutensibus tuppresso nomine, est quae etiq Belarminus, asserit causalitatem finis consistere q quadu quali tate intentionali propria ad actu uolutatis ipsi quae uolutati presupponitur. Cogitur hanc opinionem sustinere reicitur, quia illa qualitas creata esse debet q efficienter est ab aliqua causa; sed nulla est a qua sit efficienter; n enim a fine, qui n causat efficienter, sed motiue q finaliter: aliunde nec a uolutate quia antecedit omnem actu uolutatis: cui q nulla alia causa effectiua illius qualitatis supponebat, sequitur ipsa a nulla causa effectiua esse

2a sententia tenet finis causalitatem consistere q quadu motione q excitatione metaphorica, quae finis habet respectu uolutatis quae motio est prior q adomne actu uolutatis, q hanc est Conimbricensis, magistri Lermae, nostri illustrissimi Mendae q aliorum. 3a quae thomistarum est plurimorum quae tenuerunt docuit causalitatem finis consistere q actu uolutatis put a fine licet n ipso put a uolutate. Vnde ide uolutatis actus put ab ista est ipsius causalitas, q put a fine causalitas finis: sic eadu actio q sententia satis quamuis q put ista tenet ex parte agentis, est actio q put recipitur q passio est passio. Alia est opinio quae q parte sociare uidebatur duas sententias praecedentes opponitas, asserens causalitatem finis ut ~~choatam~~ consistere illa motione propria ad actu uolutatis, ut consummatam uero q perfectam q actu uolutatis. Quid q dicendu q ista opinionum uanitate, q reiecta lectione uidebimus.

Nostra Conclusio. Sectio secunda.

finis causalitas est ipse actus voluntatis, ut a fine. Probatur assensio ex doctore Antico lib. 1. Stagirite Cap. 1. 3. sic loquente: causalitas autem finis nihil; hoc, quod propter ipsum alia desiderantur. ex quibus sic: Q causalitas finis stat; eo, quod propter ipsum desideratur, quid quid desideratur; sed n nisi per actus voluntatis desideratur quid quid propter finem desideratur: q causalitas causalitas finis nihil; actus voluntatis, ut est a fine, & propter ipsum. Confratur ex illis verbis magni Augustini: amor meus, pondus meum, eo feror, quocunque feror: ⁊ x. Augustinus, amor, per quem quisque se exercet est ipsum pondus, quo ipse fertur & attrahitur quocunque attrahitur & fertur; sed voluntas ut amet fertur a fine, ab ipso quae attrahitur & allicitur & ponderatur: ipso amore attrahitur, & fertur ponderatur, & fertur ab ipso fine. Ulterius stat ex dicto tho. 2. de veritate arc. 2 ubi sic: sicut fluere causa efficiendi est agere, ita fluere causa finalis est appeti & desiderari; sed n appetitur, nec desideratur finis, nisi voluntatis actu: q actus voluntatis est causalitas finis; sed n nisi ut a voluntate: q nisi ut a fine.

Resp. Adversarii dicunt thomam loqui n de causalitate, & influxu forsitan tali sed de illius effectu qui est actus voluntatis quo finis appetitur & desideratur. — Alii autem explicant dicunt tho. n de, teligit, n de appetitu elicito, sed ignato. mihi ipse; quod voluntatis spontaneae & delinatione ad finem applicabile quae spontaneo antecedit actus voluntatis eliciatur. — Aliis dicunt hic exponitur esse intra metas dicti tho. ita authoritate allegata, ubi expresse dicit causalitate finis esse. Stitere, hoc quod est desiderari, q n de tra causalitatis, est teligendo. tq quia ita authoritate comparat influere causa efficiendi cui influere causa finalis. sed n loquitur de influere causa efficiendi tantum sed forsitan de illud explicat per hoc quod est agere, & tamen agit per effectu, sed quia effectus est, quia effectus est, respectus per influxu forsitan tale effectu: q etiq loquitur de influxu forsitan tali causa finalis. tq quia ipse expresse loquitur de hoc quod est influere causa finalis; sed n influit per effectu sed quia effectus est sed per causalitatem forsitan talis effectus: q. — Sed ultimo dicendo finis potest appeti n dicit per actu ignatu tq aut spontaneum ignatu quae sed solum ipsum quia in ad actu tq appetitus pertinet sed ad tq. Verba aute dicti tho. sine restrictione plana ut teligenda ponit, distinctione, nisi ex tali teligentia aliquod sequatur inconveniens quod ab adversariis n assignatur. — 2: Maior firma cum est ex portio tradita authoritatis dicti tho. asserit spontaneum illa seu appetitus ignatu esse effectus finis q a. ipsum stat quod effectus finis cum causalitas sit. q quod actus voluntatis sit finis effectus, n tot sit, quod simul cum de effectus sit causalitas.

Nec probatur conclusio a ratione: illa est finis causalitas, per quam ipse attrahit voluntatem ad se. sed per actum voluntatis ut a fine attrahit voluntatem ad se: q. Probo min. per illud finis trahit voluntatem ad se, per quod voluntas trahitur & fertur ab ipso fine; sed voluntas trahitur & fertur a fine per amorem, qui est actus voluntatis, ut stat ex illis verbis Augustini: amor meus, pondus meum, eo feror, quocunque feror: q cum hoc n sit non per actum voluntatis, ut est causalitas finis ut a voluntate; quia ut sic n teligitur ut causalitas finis est per ipsum ut a fine. Confratur: sicut voluntas fertur trahitur & fertur a rebus, ita intra tingitur ab illo. sicut q illud trahit res ad se, ita res, q finis trahit ad se voluntatem; sed causalitas, qua illud trahit actus 2. res ad se, est actus 2um illud: q causalitas finis, qua iste actus 2 trahit voluntatem, est actus ipsius voluntatis; sed n ut a voluntate: q ut a fine.

Ulterius Confratur: causalitas finis est per quam ipse de actu primo ad actum 2um reducitur; sed per actum voluntatis ut a fine reducitur ad actum 2um: q. Probo min: finis actus 2. est bonitas ipsa ut appetibilis; sed bonitas ut appetibilis reducitur ad actum 2um per actum voluntatis ut a fine: q. Probatur min. bonitas ut appetibilis reducitur in actu 2. per quod actus appetitur, sed actus appetitur, per actum voluntatis ut a fine: q.

Argumenta solvuntur. Sect. 3a.

Arguis 1: causalitas finis est qua finis actus 2 movet voluntatem ad actum ipsius; sed finis actus 2 movere nequit voluntatem ad ipsius actum, per ipsum met actus voluntatis: q. Probo min. id quo nobilius actus 2 movetur a fine finis actus 2 movet voluntatem ad ipsius actum teligitur priori ad se ipsum: q n per ipsum actus 2 movet voluntatem ad illum. minor stat, quia prius teligitur quod voluntas sit mota a fine ad eliciendum actum quam teligatur actus a bipsa eliciendus. — 2: actus voluntatis est finis effectus: q n ipsum causalitas. stat probatur: tq quia causalitas & effectus distinguit debent tamen nemo ens est causalitas ad se ipsum, cum effectus a causalitate dependeat, nemo autem a se ipso dependet: q.

Ad 1um resp. concessa mai. distinguendo min. per ipsum met actum ut a voluntate. Sendo mai. ut a fine nego min. ad cuius probationem distinguo mai. teligitur priori ad voluntatem actum ut a voluntate. Sendo mai. ad voluntatem actum ut a fine nego mai. similiter quae min. nec eadem distinctione. Unde actus voluntatis, quia est actus liberi agentis propter finem & dependet a fine, simul quae a voluntate, tq quia a causa efficiente. caeterum quia paliquo priori teligitur finis, actus 2 movens voluntatem ad eliciendum talem actum, quo voluntas, ipsum eliciat. ideo per prius ipse actus voluntatis teligitur ut a fine dependens quo ab ipsa voluntate elicitur. Quare per prius teligitur ut ipse ut a fine priori ad se ipsum, ut a voluntate, quo nulla est repugnantia quo istu, eo forsitan quod realiter ut idem est prius ad se ipsum, ut a voluntate, quo & expressione teligatur prius, & posterius, alio. Dico teligitur posterius esse causalitatem voluntatis, & prius

j esse causalitatis finis. ~~et~~ ~~quia~~ ℣ ℒ ℒ ℒ

Q a fine appetibili ꝓ voluntate ꝺ a voluntate ꝑ finꝫ appetibile. ꝺ hic a fine appetibili ꝑfluerꝫ incipit esse
per modꝫ ponderi, quo voluntas allicitur a fine mouꝫ ꝺ ponderate. sic que voluntas ponderosa ꝺ allecta
efficienter elicit talꝫ actꝫ ulteriꝰ ꝑ finꝫ tendit. ex quibꝰ additꝫ stat actꝰ voluntatꝭ ꝓ illa priori ratione
ponderi, ꝺ allicientia ipsiꝰ voluntatꝭ a fine: n aute ꝓ ratione actꝰ vitatꝭ a voluntate ꝓcedentꝭ.

Quare actꝰ voluntatꝭ ꝑt causalitatꝫ finꝭ hꝫ ꝑ ꝓtione: ꝑ executione uero ꝑt a uoluntate, quia finꝭ ē Dicꝰ: actꝰ
voluntatꝭ ē ꝑ ponderꝫ ꝺ allicientia ipsiꝰ voluntatꝭ causa ꝓtione; uoluntas ꝑ executionē. Arguꝫ 2: causalitas finꝭ
debet ꝓgiteligi ad actꝫ voluntatꝭ, ꝑt a voluntate; sed n sic esset ꝓ actꝰ voluntatꝭ, potiꝰ ꝓteligeretur ꝓ
posteriori: q. Pꝛouo min. ideo ꝛ. nꝛa ꝛsolutionꝫ. sicut ꝓ actꝰ voluntatꝭ, quia ꝓ fuere causa ꝓ finꝭ est appe
ti, ꝺ desiderari; sed hoc quod est finꝭ appeti, ꝺ desiderari ꝓteligitur ꝓ posteriori ad actꝫ voluntatꝭ ꝑt
a voluntate: q. Pꝛouo min. priꝰ ꝓteligitur, quod voluntas appetat finē, quꝫ quod finꝭ appetatur actꝰ
voluntatꝭ; sed ꝑ voluntas appetit per actꝫ ipsiꝰ ꝑt ab ipsa: q. maior. stat, quia voluntas appetere est
quid actiuꝫ, ꝺ finꝭ appeti quid passiuꝫ ꝓuenies a bello actiuo. ℞ 2: actꝰ voluntatꝭ n ꝓteligitur priꝰ pendꝫ
re a fine quꝫ a voluntate: q. n ꝓteligitur a ꝓriori pendere a fine ꝑ modꝫ causalitatꝭ ipsiꝰ. Pꝛouo ans:
actꝰ voluntatꝭ, ꝑ taꝫ pendet a fine, ꝑ in quꝫ fit ꝓpter finē. sed a voluntate fit ꝓpter finē: q. n priꝰ
sed simul ꝓteligit dependꝫ a fine, ꝺ voluntate inteligitur, cꝫ simul ꝓteligatur fieri ꝓpter finē. ✠

Hodie dicꝫ

finꝭ duplici modo dicit appetibile, l obiectiue extrinsece, l esse ponderatꝫ ꝺ attractiꝫ voluntate. efficaꝫ
petitꝫ primo modo n ꝓteligitur, sed potiꝰ ponitur ad voluntatꝫ appetentē. est quē. quid
passiuꝫ resultans, ex hoc, quod est voluntatꝭ appetere tꝫ quꝫ ex aliquo actiuo. sic uero finis
appetit 2° modo per priꝰ ꝓteligitur ad voluntatꝭ appetentē, quia priꝰ est, quod ꝫ finꝭ alliciat volun
tatē ad amore, quꝫ quod ita ipsiꝰ eliciat. amor ēnꝫ a fine ꝓcipit esse ponderatꝫ voluntatꝭ, ꝺ ipsiꝰ actꝰ
amore, ꝺ hic ibe finis dicitur per priꝰ ꝑ appeti ipso amore quasi ꝓtentiatꝫ ex, n amore, exe
cutione, quatꝫ voluntatē attrahit ut ipsiꝰ executione ꝑnat. Quare finis appeti ille 2° modo, n
est aliquid passiuꝫ resultans ex eo quod voluntas ipsꝰ appetat. Potest tamē dici actꝰ voluntatꝭ sic
ipsꝰ dici pati, quatꝫ est actꝰ inspiratꝰ amore: sicut ab ama quidꝫ motꝰ ꝺ actꝰ ꝑfluit ꝙ
passione dicitur. ✠ Hodie dicꝫ actꝰ voluntatꝭ a voluntate fieri ꝓpter finē n solꝫ tꝫ quꝫ ꝓpter obiectꝫ
extrinsecꝫ, sed etiꝫ ꝓpter ipsiꝰ ponderatꝫ ꝺ allicientē voluntatꝭ ad actꝫ eliciendꝫ. ideo quē ipse actꝰ a voly
tate eliciꝫ n solꝫ voluntatꝭ, sed etiꝫ finꝭ effectꝫ est. ~~ita~~ uero nec ipse actꝰ solꝫ dependet a fine,
quia fit a voluntate ꝓpter finē, sed quia ꝓcipit esse a fine, esse ponderatꝫ ꝺ allicientꝭ voluntatꝭ. simul
quē ꝓteligitur ipse fieri ꝓpter finē, i hoc denotat simul ꝓteligi ꝫ hoc quod est fieri a voluntate ꝺ quod
est fieri ꝓpter finē. n aute, i denotat n ꝓteligi finꝫ esse ponderatꝫ, ꝺ allicientꝭ voluntatem
ut ab ipsa fiat. ✠

Arguꝫ 3: voluntas adue mota ꝺ a fine allecta, ut eliciat actꝰ est potens n ponere
actꝰ; sed si esset mota, ꝺ allecta a fine medio ipsiꝰ actꝰ, ut sic allecta, ipsꝰ n ponet n eliciꝫ: q.
minor. stat quia ꝓpositꝫ quod actꝰ voluntatꝭ detur, ipse nequit n esse. Maior uero ꝓbatur:
voluntas adue est libera ad amꝺ, i n amꝺ ex ꝓpositione, quod a fine sit ad amꝺ
mota, ꝺ allecta, cꝫ finꝭ n necesitet voluntatē: q. = ~~Ego~~. Hoc arguꝫ instatꝭ ꝓbatꝭ
hoc ꝓtentia aduersariꝰ. ng ꝓpositꝫ causalitatē finꝭ quacunque sit, nequit n sequi
ad ipsꝫ effectꝫ finꝭ tendēm ꝓpositꝫ causalitatē cuiuslibet causꝫ ad effectum ꝺ ille
chꝫ debet sequi; sed ita finꝭ effectꝫ actꝰ voluntatꝭ est: q. ꝓpositꝫ causalitatē finꝭ
ꝓtentia aduersariꝰ voluntas necesitata manet ad actꝫ. Quare voluntas mota ꝺ allecta
a fine in actꝫ ꝛ. ad amore, adue libere amat, quia mouet ipsꝰ ut libere amet. Vnde
ut a fine mota potest n amare ꝓtentꝫ diuiso causalitatꝭ finꝭ, licet n ꝓtentꝫ compo
sito ꝙ ipsiꝰ. sic ipsa voluntas ut ꝓdeterminata ad amore, potest n amare ꝓtentꝫ di
uiso ꝓdeterminatiohꝫ, licet n ꝓtentꝫ ꝓposito ipsiꝰ. ita etiꝫ voluntas, dꝫ amat, potest
odio habere ꝓtentꝫ diuiso amoris, licet n ꝓtentꝫ ꝓposito ipsiꝰ.

Arguꝫ 4: causalitas intrinseca
debet esse causa, cuiꝰ causalitas est: sed actꝰ voluntatꝭ n est ꝓtrinseca fini, sed potiꝰ ex
trinseca: q. Minor ꝓbatur: actꝰ voluntatꝭ est ꝓtrinseca voluntati ~~quo~~ cui finꝭ extrinsecꝫ
est: q. ꝺ actꝰ illius intrinsecꝫ voluntatꝭ est finis extrinsecꝫ. ✠ 2: moꝫ a causa efficiente incipit
esse, cꝫ causa efficiens sit id, a quo ꝑ incipit moꝫ: q. actꝰ voluntatꝭ qui ipsiꝰ est motꝰ, n
a fine, sed a voluntate ꝓcipit esse, quꝫ causa effectiua illius est. ✠ 3: ꝛ. nꝛa ratione a moꝫ
ꝛclusionē ponitꝫ, ita se habet voluntas ad bonitatꝭ finalitatꝭ, a qua trahitur ipsa voluntas, sicut
ipsa ad ueritatē, quꝫ ipse trahit ad se: sed actꝰ ipsa n est causalitas obiectiua ipsi ueritatꝭ
ꝓ ordine ad ipsa: q. nec actꝰ voluntatꝭ erit ꝺ causalitas bonitatꝭ finaliꝫ voluntatꝭ.

Hodie dicꝫ

arguꝫ instatꝭ maiꝰ tꝫ pati ꝓ actione trascripte ꝓtrinsece recepta ꝓ passio quꝫ etiꝫ agentis ꝓtrinseci
est, ꝑt ab ipso egreditur, ꝙ cꝫ tamē passiꝫ extrinsecꝫ sit agentis. Vlteriꝰ cadit actio ꝛ. se
tꝫ satis patuit est causalitas prima, ꝺ 2a causa: q. ꝑt causalitas prima est ipsi ꝓtrinseca
ꝺ ut 2a, ꝓtrinseca 2a, cꝫ 2a sit extrinseca causa 1ꝫ. Quare actꝰ voluntatꝭ ꝑt est a voly
tate, est ipsi intrinsecꝫ; ꝑt aute a fine ꝓcipit esse, ꝺ est ꝑndꝫ ꝺ allicientia voluntatꝭ ab ipso
fine, est ipsi intrinsecꝫ. ✠ Hodie dicꝫ moꝫ ꝓcipere esse ꝓ executione a causa efficiente. in
a fine uero incipit esse ꝓ ꝓtentione. ✠ Hodie dicꝫ paritatꝭ ꝓbatꝭ arnobiꝰ in conclu
sione ponitꝫ recte fuisse dicere quod noster ihꝫ, quia sicut ihꝫ trahit res ad se medio ipsiꝰ
actꝰ, ita ꝺ voluntas ferꝫ a rebꝰ, ꝺ fine medio ipsiꝰ actꝰ. hoc tamē n ꝓbat, quod causali

Quare actꝰ voluntatꝭ ꝑt ꝑ causalitatꝫ, habet esse ꝓ ꝓtentionē, ꝑ executione uero ꝑt a voluntate. quia finꝭ est ꝺ ꝑ ꝓtentionē, voluntas uero ꝑ executione.

ꝛ. aduersarioꝫ, licet n ꝓbet ipsiꝰ causalitatꝭ

ꝛ aduersarioꝫ, licet n ꝓbet eiꝰ causalitatꝭ

tas Obiectiua ueritatis sit actus ; Ily, sicut causalitas bonitatis finalizatis est actus uolitatis quia ueritas
n dicit causalitatem ergo ; Ily d actus ipsius Vy quod reduplicat abipso trahi, sed vy quod est obiectu extri
nece trax, dspecificat ; finis aut causalitatis dicit, vy quod uolitate trahit.

quod sicut ille trahit res ad se medio ipsius actus, ita Dultas trahitur a fine medio ipsius actus ; sed
ipsius uolitatis, qua est a uolitate. = Dicedu quod sicut ; Ily differt a uolitate ; eo, quod ; Ily n tra
hitur a rebus, sed trahit res ; uolitas uero n trahit finis, sed potius finis ipsa trahit, ideo ille tra
hit res medio actus ipsius put ab ipso, uolitas que fertur a fine, finis que ipsa trahit actu volitatis
put a fine tractae, mouetur, d allicitur *

Arguies 5: ex dicta ; questionis discursu uolitas denomina
tur mota ab actu ipsius qtequs illi actus ; teligatur esse a uolitate ; sed prius est, quod ab
ipsa egrediatur quis quod ipsa denominet : g. minor patet ; qualibet actione : prius enim
est ipsa ab agente egredi quq quod ipsa denominet. Major aute patet : uolitas denomi
natur mota ab actu ipsius, put est finis causalitas ; sed ; teligitur ita tantequs ; teligatur esse
a uolitate : g. = Resp : volitas esse mota ; tentiue d finaliter ab actu ipsius put est a fine, qtequs
; teligatur actus a uolitate esse, n tamen est mota executiue ab actu ipsius qtequs ; teligatur
actus esse a uolitate ; sicut enim volitas executiue se mouet per actum ipsius put a ipsa,
sic dicitur a se ipsa mota executiue in medio actu ipsius put ab ipsa. Ex quibus sitat ad
actionis agentis liberi operatis propter finis.

Arguies 6: ut finis volitate moueat, d trahat ad se, n exi
gitur actus uolitatis ad bonum uolitatis proprius per se ipsum uolitate trahat vy nale inclinatione
d ipsius quq uolitas habet ad bonum sibi sufficienter proprius, sicut magnes per se ferrum
trahit : g. = * : causalitas finis est methaphorica motio : sed actus volitatis n methaphorica
sed propria d stricta est motio. = Addu dicedu bonum sufficienter proprius ex se mouere actu ; ut
aute moueat ; actu ; de actu ; quod dicitur appetibile, ad actus vy quo appetitus dicitur esse
ponderatus, d allicientis uolitate reduci debet. Vnde per ipsum actus volitatis put a fine reducitur.
quia licet volitas habeat nale ; clinationem, d ipsius ad bonum sufficienter proprius. Istis hoc est de linea
actus primi nec uolitas ratione huius nalis ; clinationis dicitur mota d clinata ; actu ; sic poeta
canit. video meliora, proboq que ; deteriora ; sequor. Modus aute quo magnes ferrum trahit ; actu com
munis sententiq est per quandq qualitatis qua ferro imprimit magnes ; sed qualitas ; tentionalis
uolitatis ; pressa ab ipso fine, iq impregnata manet ; notandis huius questionis. * Ad vy dicedu
causalitatis finis esse metaphorica motione, quia est motio intentionalis d n executiua, sed abscidentia
ad motionem executiuam. Quare licet actus uolitatis put a volitate sit propria, d stricta motio, quia
executiua, n tamen put a fine *

Inquies nre : quot effectus habeat finis, quinq que ist isti ? Duplex
Propio primo est supponendu duplicem ordinem ergo finis distinguit : tentiuum unum, alium qui executiuum
in primo ordine continentur omnes illi actus, quis finis, media qua ut uolitas recipiunt, cuius
serie assignatur ut primum amor ipsius finis apprehensi ; de de delectatio de ipso fine ad quam delectationem
tentio sequitur, qua est uolitio finis quam uolitas conatur consequi fine. ad ista illius de mediis eligendis
sequitur ; mox iudicium de illorum sufficientia, quod is his tribus solet explicari : hoc est faciendu ; ultimo que me
diorum electio, qua ; tentiuum ordo finitur. Hic ordo sequitur executiuum qui fine d mediis ut executionis
recipit, ; quo quique numeratur actus ; vy est ipsum practicum preceptiuum sic a thomistis explicatur : fac hoc. ; Vnus actus imperatus
imperii, sicut = dello exequendi media, qua que volitas ipsa executiua ad media applicat. Deide executio Vnus parvus,
mediorum, ad quq sequitur allectatio finis. d tande fruitio de fine iq obtento.

nis ; tentiui, quq executiui esse finis effectus. d probatur, quidquid tentio d omnes actus assignatos tq ordi
omnes actus assignati fiunt propter finis : g ut illius effectus. = minor. patet, quia omnes illi finis ry
piunt, tanquam id propter quod fit. = confirmatur : omnes illi ut actiones humanq, ut ex se patet ; sed
omnes actiones humanq ad distinctionem illarum que fiunt ; brutis, fiunt propter finis, ut ; quit Diuus
thom. 1a 2q q. 1a ar. 1. g. obiectu uolitatis e finis d bonus. Vnde oportet quod omnes actiones humane propter finis ; ; ; g.

Dices : effectus finis est id quod finis amore fit. sed amor ; plex finis, n est qui finis
amore fit, quia ante amorem ; plicem finis, alius n supponitur = amor : g. = 2 : allectatio finis n est
propter finis : g n est huius effectus. Prema any : finis ut allectatus, ; executus, n dicitur fieri propter se ipsum, alius de
esset sui ipsius effectus. g nec allectatio finis. = Addu dicedu finem definiri, per quod sit id cuius gratia cetera
fiunt ; propter quem omnia operatur, hoc aute n est ita accidere esse, id cuius amore cetera fiunt
sed potius id cuius bonitate ut amabili d appetibili cetera fiunt. Dico manet locus, ut ipse amor
; plex finis sit propter finem d effectus illius. = Ad vy dicedu nullum esse ; sequens g ; eo quod finis
fit ; tentione ut causa ipsius put ; executione quia finis ; tentione habet modum eligendi realiter distinctum
vy ab eo que est ; executione, quia executus iq est d exutus sic ipso ; finis vero ; tentione solum est
d exutus ; apprehensione. Praeter quod quod potius loquendo n dicitur finis esse sui ipsius causa,
sed esse causa executionis illius.

Inquiry 2 : quanq agentia propter finem operentur ? Nec Deus circa actiones
ipsius ad intra theologi tenent n operari propter finem quia quod n fit propter finem negatur esse propter
finem nec illius effectus ; actio uero Dei quq est ad intra, cum sit idem cum ipso Deo, n fit. quare nec dicendus
dicitur fieri propter finem. nec Deus per illa operabitur propter finem ; nec dicitur causa illius actionis
cum ista n causetur. Quoad operationes uero ad extra authores asserunt esse fortiter tranquestes
tenus sine aliquo ; sueniq dicit Deus vy illas operari propter finem. Authores aute tenentes operationes

+ / hoc fieri suenit

+ obiectu volitatis est finis d bonum.
Vnde oportet quod omnes actus humani propter finem sint.

Ad extra ut esse tale virtualiter transeuntes, aliquid esse propter finem ex parte rei productae, quale ipsa res quae producitur ad extra, l operatio creata est, quae sit propter finem. Unde in quod ad hoc pertinet illud nunc in resolvimus, quia primi theologorum est.

Quoad homines vero, et angelos. Stat propter finem operari, quia cum deliberatione operantur, ideo quae, si ipsis inquirentibus, aut hoc facere rationem reddere diceto illud propter hoc, istius finis esse. verba Augustini apponit Dialogo de veritate cap. 15, quae consentanea videntur huic parti. Unde ipse de voluntate rationali loquens ait: omnis voluntas, sicut ut vult aliquid, ita vult propter aliquid. ~~Ita quae~~ sed vult propter aliquid, id est, ac propter finem vult. g. omnis voluntas propter rationalis propter finem vult

Agentia nalia sensibilia n operantur propter finem, quia n operantur propter finem quae a fine n moueantur, et excitantur ad operandum; sed agentia nalia sensibilia n moueantur nec excitantur a fine ad operandum; g. Prouo min. finis solum intentione, et apprehensione excitat agens ad operandum; sed agens nale sensibile capax est apprehendendi, ~~finis~~ et intendi finem: g. ~~Idea quae dicitur deus~~ ~~deus~~ ~~dicitur~~ ~~hominem~~ ~~operaque~~ ~~sicut~~ ~~esse~~ ~~hominem~~ ~~operatur~~ ~~operari~~ ~~propter finem~~ Ideo quae dicitur aliquis sagitta emittit, ex cuius pulsu sequitur alterius hominis mors, cui ignorantia rei, quia ipsum ignoravit, n nulle quae modo tendit;

Quoad bruta vero sensitiva Platonici dixit una rationis gratia dicere. quaedam quae operari propter finem. Pitthagoras et Anaxagoras eiusdem commiserunt errores. Catera ~~omnia~~ omnes philosophi ipsis negant ullam rationis. Quoad operari, et n operari propter finem, dicimus n operari propter finem forsitan sed ad hoc materialiter. Quod sitat ex dicto Tho. 1a 2ae. q. 1. a. 1. et 2. ubi asserit bruta n operari propter finem forsitan, et ex directione propria ipsorum, sed non tale materialiter: id est, ex directione authoris nare. Probatur quae a ratione: Agens quod propter finem operatur, rationem reddere valet illius quod operatur et ex quo motus huius operatur; sed hoc repugnat brutis ratione carentibus: g. = 2: ita operantur propter finem, discernere potest inter media conducibilia ad finem, et n conducibilia; sed discernere inter media conducibilia et n. ~~ad~~ ratia brutis repugnat, aliunde etiam inter bonum, et malum discernere. appetat ipsum tamen n appetit taquam finem forsitan: g. n operantur propter finem forsitan. Prouo any: qui appetit bonum ut finem forsitan, cognoscit se tendere in finem ulteriorem, ordinem quae ultimum ad finem, illa quae n ob aliud, sed propter finem esse; sed bruta incapacitabile, habitat ad hoc cognoscendum: g.

Ulterius ita probatur: bruta libertate carent, aliunde merentur potuerunt. Unde operantur n libere, sed ex necessitate naturae: g. n ~~operantur~~ operantur propter finem forsitan et ex directione propria. Prouo ~~antec~~: Agens quod operatur propter finem forsitan et ex directione propria, libere operatur: g. ~~et~~ quia quod operatur propter finem, operatur ex allicientia finis; sed quod operatur ex necessitate naturae, n operatur ex allicientia finis: g. Dico: bruta bonum iam ab ipsis cognitum appetit: g. operantur propter finem, quae Prouo any: bonum apprehensum quo movet appetentem illum, a quo apprehenditur, ut ipsum appetat. sed quae ab illo moventur ipsum appetit, ipsum taquam finem appetit: g. ita propter finem operatur, ut patet ~~in~~ homine. g. bruta appetentem bonum, a quo apprehenso movetur, operantur propter finem. = 2: bruta ponit media ad consecutionem finis et boni apprehensi, et ex ex desiderio boni apprehensi; sed media n ~~sunt~~ nisi ad finem et propter finem forsitan tale: g. Prouo mai. ~~Faber fabricatus~~ Paleyus Paleyus quaerit ad nidum struendum, ad nidum struendum, ita quae fabricat, ut suos pullos creet, et foueat: g. ponit media ad executionem boni apprehensi. = 3: similia ut talia a se moueantur: g. moueantur n gressibus ex directione diuina, sed ~~et~~ ex directione propria.

Ad 1m dicendum bruta n appetere bonum apprehensum, taquam finem, sed taquam obiectum; et si bonum apprehensum aliquatenus moueat appetitum brutum per modum obiecti, brutum tamen n tendit in bonum ex motione, et allicientia ipsius, sed ex necessitate naturae; quia talis natura est quod ipsum brutum necessitet ad appetendum bonum naturaliter ipsi proprium. Quare finis esse talis solum mouet agens liberum, n uero illud, quod n differens, sed ad unum et determinatum ex natura sua. = Ad 2m dicimus Paleyum, Paleyum n quaerere taquam medium ad nidum struendum, sed quia ipsi proponitur ut bonum delectabile, quod autem ordinatur ut medium ~~finem~~ ad nidum struendum, hoc habet ex directione authoris naturae, n autem ex propria directione struendi, et alterius animalis. Quare dici nequit Paleyum unum quaerere propter aliud. = Filii autem dicuntur Magistro Gabriel Paleyum n respicere Paleyum propter aliud nidum struendum, sed taquam ipsum, quod ~~esset~~ nidum struendum ut unum obiectum adaptatum, ita ut Paleyum quaerere proponatur ipsis ut necessarium, et nidum ut res consecuta. = Ad 3m dicendum animalia irrationalia se necessario mouere ex necessitate naturae, bonum taquam obiectum, n taquam finem mouentur, quae, bonum, taquam obiectum ex directione propria, et non taquam finem ex directione diuina.

Parumper ergo de amicis dicimus n operari propter finem forsitan, quia primum adhuc n ita expeditum ad hoc unum rationis; secundum uero ita expeditum, omnes quae libertate carent. Unde n operantur ex indifferentia, et ex allicientia finis, sed ex necessitate. Dicta quae sufficiant pro causa finali tenenda; inquirendum ita ut procedamus ad alia.

De Casu, fortuna, et fato Sect. Unica.

Casus g. est causa per accens, in his quae raro contingunt, absque electione. ut ex causa naturali aliquis effectus per accens sequitur, et tali effectus casualis dicitur et causa, ex qua procedit casus, ut quando pluuia ex morte per accens, et fortuito fuit. fortuna et philum est causa efficiens per accens, in his quae raro contingunt ex electione. Quae ita explicari debet: est causa efficiens, ad quae

ex ꝓtentione d electione unius effectꝰ, per accens sequitur alius ꝓpinabꝰ d fortuitꝰ. Unde talis effectꝰ recubꝰ est ꝑter ꝓtentione agentis. ~~ex predictis~~ ut thesauri ꝓuisio fortuita, d opinata respectu fodientis terrꝫ. Ex predictis definitionibꝰ patet fortuna solꝫ hominꝫ ~~est~~ d causa libera. Sue mixe ex electione operati. Casꝰ uero dicitur respectu agentiu naliu. Antiqui philosophi inxerunt fortunam ut ~~mundꝫ~~ quodda Numen casus, fatꝰ uero ut quodda necessitas infallibilis. Cetera ille errores ab Ecclesia dānati fuerūt, quia nullꝰ est fatꝰ inferens necessitatē humanis operationibus, aut celicis, aut diuinis.

Si uero fortuna accipiatur p causa per accens pluriu effectu ꝑter ꝓtentionē agentis, uera est dari fortunā respectu hominis. Nec diuinus aliquos homines felices, fortunatos, quos esse, sicut de aliis ꝓ esse felices. Cetera respectu Dei negat dici casu, aut fortuna esse, cū omnia operentur sū perfectissima cognitione, certissima que puidentia. Fatꝰ ic a Boetio definitur lib. 5 de consolatione prosa 6. est inhesio rebus mobilibus immobiliter disponitꝰ, per quā diuina prouidentia sua quecque nectit ordinibus. idest, est infallibilis causarū rectū dispositio ab auctore nāe profecta d predeterminata, nec dū quoad substantiā uarū actionū d effectū, sed etiā quoad modū libertatis, ꝫ necessitatis. Unde fatꝰ p materiali causa, ꝫ efficiente dicit d p forti dispositionē uarū d fallibilē diuinā prouidentiā. Quare fatꝰ ubi manet explicatꝰ, debet secundi. Negabet tamē immo d negatꝰ manet ieo rerū, quo ab Aliquibus d Hereticis explicabatur. Priscillianistꝰ negauit fatꝰ hominis ~~influxum~~ influxu siderū d astrorū colocauit sub quibus aliquis taliter erat siderātus, ut ille nō ponet effectū eius tanꝫ ad quē astra ipsū inclinauit. Dicta sufficiāt ꝫ Disquisitione causē finalis, temporis erit instat ut pcedamus ad alia.

Disquisitio 5a de causa efficiente sec. unica.

Post quā de causis finalis materialis d formali peregimus nūc de efficiente restat agendū. Ista d ic ~~altius~~ definiri solet, est principiū a quo primo ꝺcipit motū. Nota que ly ꝺcipit motū ꝺligi ꝫ executione cū intentione motū ista nō est a qua ꝑ se, sed ꝙa ꝺcipit motū. Immo ly primo ipsi nō ꝺuenit, quia motū priuꝫ ꝺligitur esse a causa efficiente per modū actionis, quā ex materia per modū eductionis partiū, etiā dīgitur a forma, quia ista nō est a qua ꝺcipit motū, sed ꝙa trahit. nec ut a qua est motus, sed per quā

Nec tamē definitionē predictā nō ꝺuenire omni causa efficienti: quia nō ꝺuenit 2a, quia abuta nō ꝺcipit motū, sed alia; aliq de nō ꝺuenit instrumentali, quia nō ab instrumentali, sed a ꝑncipali ꝺcipit motū. Nec etiā ꝺuenit causa 1a effectū creati ex nihilo, quia respectu huius nō datur motus, nec mutatio, cū respectu illius nō debeat subiecti transiens de uno alio in tm: q talis definitio nō conueniat omni uno definito. — Dicūt alii definitionē ꝺuenire omnibus causis assignatis, conuenit, quia causa 2a ꝑncipalis, immo d instrumentali ly a quo primo ꝺcipit, cuilibet dicā, suo genere; causa 2a ꝑncipalis, ꝫ quatꝰ nō supponit aliā causam 2am ꝑncipalem causa uero instrumentali, instrumentaliter, d quatenus aliq causa instrumentalis nō supponit. Causa autē creatiua ꝺuenit ly ꝺcipit motū, ipso motu, nō pprie, d stricte p mutatione ꝑpria, sed p fluxu actiuo.

Causa d efficiens diuiditur ī causā per se d per accens. 1a est quā directe d per se influit effectū, ut sol respectu luminis, d pictor respectu imaginis. 2a est uero extra se habet esse quā, quod per accens influit effectū; ideo que ipsi, quia talis est, per se nō correspondet effectui. Sic aqua aliquando est causa calefactionis, nō per se, sed per accens quia ipsa per se solū habet frigefacere. Aliquando etiā dicitur causa per accens respectu effectus secundarii, per se intenti, sed ad primarium subsecuti. Sic Agens quod est causa per se formē de nouo inducte dicitur causa per accens corruptionis formē oppositē.

Deinde causa efficiens diuiditur ī physicā d moralē. Physica est quā realiter physica effectū influit. Sic ignis est causa caloris, sol est causa illuminationis, d moralis est quā moraliter effectū influit. Sic qui pecuniā, d consiliat elargiri elemosynā dicitur moraliter, d by extimationis prudentis influere, d elargitione elemosynā. Quare ista dicitur causa per se moralis elargitionis elemosynē, d causa per accens talionis effectus, qui nō inducitur ab ipso rapte, sed recipitur ad effectū istius. Ulteriu causa diuiditur ī principalē d instrumentalē. Illa est quā perturbate propria influit effectū. Instrumentalis est quā influit effectū ī turbate, alterna, d causa principalis; ideo que substantiā dicitur causa principalis respectu effectus substantialis, ~~unde~~ d accens causa instrumentalis illius, quia substantia by turbate propria influit effectū substantialē; accens uero tale effectū influit nō ī turbate propria accentis, sed ī turbate substantia. Deinde instrumentū unus est illi-unius cuius est instrumentū, ut accens substantie unitis. Aliud nō est unius, ut serra, malleus que respectu artificis. Instrumentū aliud est naturale, ut accens substantialis, ut calor ignis. Aliud artificiale, ut serra. Aliud ~~intra~~ supernaturale, uti habet sacramenta ad causandā gratiā.

Etiā causa diuiditur ī liberā d necessariā. 1a est quā effectū libere influit, ut homo amore. 2a uero quā ex necessitate natura effectū influit, ut ignis sensationē. Deinde diuiditur ī uniuocā d equiuocā. 1a est, quā effectū eiusdē rationis influit, ut homo alium hominē generā. 2a uero effectū diuersē rationis; nec sol est causa aeris uiuentis terrꝫ. Ulteriu causa diuiditur ī particularē, uniuersalē d uniuersalimā. Particularis, ut homo respectu alterius hominis, media, seu uniuersalis, ut sol respectu corporū sublunariū, quorū dicitur causa. Uniuersalissima, ut Deus qui est causa uniuersalissima ad omnes effectus, ordinatos. Ultimo que causa diuiditur in tm d 2m. 1a dicitur illa quā omnino ꝺpendenter ab alia operatur, ut Deus. 2a, quā nō nisi ꝺpendenter a tā operabitur, ut creatura.

Unde causa 2a est quā mouet ab alio mota, scilicet a causa 1a; ista uero mouet, immota

Unde causa 2a mouet ab alio mota, scilicet a 1a; ista uero mouet, mota.

Inquiry nyc: Quang sit causalitas causa efficiens? aliqui tenent causalitatem quadq modo distinctam ab actione; cæteri communiter opinantur nullam causalitatem ipsius esse actionem, operationem, quia causa potest effectum. Hanc ipsi sequentes ratio ita procedit: causalitas causæ est, qua ista trahit de actu ad actum; sed per actionem operationem ipsius distinctam causa ut causans operans in actu 2°. = Confirmatur: causalitas causæ efficientis est qua distinctus ipsa; actu 2° causans; sed actio illius est, qua causa distinctus; actu 2° causans: g. Pariter minus causa ut actu 2° causans idq fortiter est, ac causa ut actu 2° agens; sed per illius actionem distinctus ut agens; actu 2°: g.

Replicabis: transacta actione remanet denominatio causæ efficientis: g. non est illius causalitas, quia sola causalitas est a qua denominatur causa efficiens; ratione causæ efficientis. Prueba ant: Pater dicitur causa filii transacta actione ipsius generatiua: g. = 2: causalitas causæ physicæ esse debet; sed actio non est ipsi physica ex 2ª quæstione recipiatur; passio: g. = 3: unumquodque causat id quod est; actu actio supponit causam; actu. sed causa distinctus; actu per causalitatem: g. actio causalitate supponit = 4: actus est effectus causæ: ne illuminans, quod est actio solis, est illius effectus; sed effectus a causalitate distinguitur: g. actio.

Ad 1m dicendum quod per actionem quæ a nos est causalitas Patris, denominatur Pater causa esse causans filii; cæteri ex tali actione ignorant relationem Paternitatis, in qua, transacta actione, denominatum manet pater ex denominatione Patris. Ad 2m dico, quod licet actio recipiatur in passo, sit quæ ipsi intrinseca ut passio, tamen subjecto, quo recipitur: esse vero actionis est physica causa, quæ denominat agentem causatum. Ad 3m dicendum quod non. in proquin ita negabitur unumquodque causat id quod est; actu præsupponitur, id denotare idem actum quod est actu 2°. in vero similiter in dicendum operari, causare id quod est actu 2°. in tamen quod esse actu 2° sit prius ad hoc quod est causare, sed simul, quia ens in causet nisi actu 2°. ita per id dicitur esse actu 2° per quod causat. Quidquid arguitur quod potius actionem esse causalitatem quæ 2ª ratio, quia causa in nihil per causalitatem causat, sed in nihil id quod est actu causat: ens g. in sit actu 2°. nihil per actionem operationem ipsius in causat nihil id actionem ipsius. Ad ultimum dicendum actionem ipsius in dici effectum, sed efficientia influentia effectus inde sola dici potest dici effectum quo in effectum qui. Aliquando tamen actio solet esse effectus ut amor voluptatis qui actio ipsius quæ effectus est. quare illuminans in est effectus solis, sed lumen, quo corpus fit illuminatum a sole. Sit g.

Dubium 1m: an subsistentia creata sit immediate operativa?

Aliqua afferuntur notanda, & sententia referuntur. Sec. 1a.

Supponimus precisi in loquendo de principio quod & per modum supponi. Verum liquido est subsistentiam operari immediate mediante supposito, & principio quod: quidquid ter subsistentia operatur & effectus in mediat aliquod supposito & principio quod. Solum dubium est de principio quo: an scilicet forma subsistentialis ignis sit virtus proxima productiua alterius ignis: g. vero accens seu calor ignis? Deinde notandum est actionem causam secundam aliquam subsistentialem dici; aliam autem accidentalem; accidentalem ut quis in subsistentiale tendit. sub actionem subsistentialem in ducitur tales, quia in linea subsistentiæ manentes, in potius pertinent ad prædicamentum actionis, quod est prædicamentum accidentis. Breviter & subsistentiales, quia in subsistentiale ordinantur.

Dubium supponitur in sententia, quod est Patris Pereiræ & aliorum subsistentiam esse immediate operativam effectus subsistentialis; accens vero solum esse causam dispositiuam, seu esse causam educens dispositiones in passo ut recipiat formam subsistentialem & hoc est opinio scholastica. Nam vero opinio quæ thomistarum est & plurium ex nostris tenet defendit subsistentiam esse totum mediate & actu ter operativum per modum causæ principalis; ordine ad effectum subsistentialem; accens autem immediate, & proximo per modum instrumenti ipsius subsistentiæ. Ita opinio & media in ter duas præcedentes, docetur in subsistentia quæ accens immediate concurrere ad effectum subsistentialem; subsistentia, scilicet, mediante concursu per modum causæ principalis, & accens ut instrumentum a subsistentia confortatum. Quare a hac sententia fluxum alienum sit subsistentia in ex se non sufficiens ad effectum subsistentialem, sed eidem tamen & confortatum ab influxu subsistentiæ effectus subsistentialis exire valet. huius opinionis Patronus est Pater Suarez, quæ aliqui moderni recentiores sectantur.

Nostra Conclusio Sectio secunda

Subsistentia requit esse immediate operativa effectus subsistentialis, sed illum tam mediate educit medio accenti quo, ubi ait quod actio & dicit, quod hoc ipsi quod forma accentalis est actionis principium, habet aforma subsistentialis. & ideo forma subsistentialis est primum actionis principium, sed non proximum. ex D. Thom. forma subsistentialis in est ut principium operativum & radicale in vero proximum. g. solum restat quod accens sit principium proximum & immediatum, sed non principale, quia non exigit esse causæ perfectionis ex effectu quo accens ex effectu subsistentiali in habet: g. est instrumentum, & dicitur subsistentia. Et quia a forma subsistentiali habet esse principium operativum subsistentiæ: g. in quia est causa principalis, sed ut instrumentum subsistentiæ habet hoc habet, ut in esse ad actionem, quia solum instrumentaliter causa instrumentaliter dicitur in esse, sed a causa principali esse effectus operativa.

Ulterius quatur conclusio ex eodē dicto tho. 1 Sententiarum distinctione 3a q. 4 arc. 2 sic loquente: forma substantialis ignis nulla operatione habet nisi mediantibus qualitatibus activis passivis, quæ sunt proxima dispositiones ipsius. Sed ~~a causa~~ forma substantialis ignis non immediate operatur, sed mediante ~~qualitate~~ accidentali, taquā proxima dispositione substantiæ.

Arguitur huic conclusioni a ratione: si substantia esset immediate operativa essetpri ma & proxima ad operandū; sed quod sic est, non substantia, sed accens est: & probatur, quod substantia non immediate operativa. Probo min. proxima activa & operativa pertinet ad predicamentū qualitatis: quia proxima operativa annumeratur ~~inter~~ inter species qualitatis, ut 2a specierum ipsius, ita quę habet proximā ad videndū 3a: & = Confirmatur: si substantia esset immediate operativa per se & essentialiter ordinaretur ad operationes; sed quod est per se qualiter substantia est, per se & essentialiter ad operationes non ordinatur: & maior vlat a ~~quo~~ a paritate ~~a~~ proximæ ~~immediate quæ operativæ~~ quæ per se & essentialiter aliter ordinatur ad operationes, quia est proximæ immediate operativa. & quia si substantia est immediate operativa essentialiter respicit operationes, taquā actus primarius ipsius: qualibet autē proxima per se & essentialiter ordinatur ad actus primarios ipsius. Probo min. primi illi: quod per se & essentialiter ordinatur ad operationes, taquā proximæ immediatæ ipsius, ~~et potest~~ essentialiter est propter ipsas operationes. sed quod essentialiter est per se, sequit essentialiter esse potest operationes, quia est operans accens sit; quod essentialiter est per se, propter accens esse sequit. & = Si substantia respicere sequit accens, taquā specificativum ipsius. sed si esset proximæ immediate operativa respiceret operationes quas accens est, taquā ipsius specificativum, sicut se habet voluptas respectu ~~voluptatis~~ voluntatis, illius respectu selectionis, alias quæ proxima operativa: & maior vlat quia ~~specificativum proprię entis per se, sequit esse ens in actu~~ quod essentialiter ~~est~~ est per se, sequit specificari ab ente actu, quia est linea superioris & perfectionis generis, ac ens actu. ✝

Probatur ulterius dicto rationē desumpta ex dicto tho. Proximæ actus debet esse eodē genere ~~xx~~ illa verba 1a p. q. 77 arc. 1 corpore ~~et~~ articuli relata: oportet quod ad idem genus referatur proximus actus, & actus: sed actus operationis, cuiusmodi causa proxima est, genere accentis: & proximus ad illum actus. & non substantia sed accens est proximus ad operationes seu immediate operativa. = Si dicas dicti tho. non esse intelligendū ~~de eodē genere substantiæ~~ accentis ubi verba iacent & magis quadrat ad esse eodē genere proximi actus, quod clare sequitur ex eo quod operatio vg. est de genere actionis non tamen proximus. = Dicendū dicti tho. non esse intelligendū de eodē genere proximo sed saltē remoto, de eodē genere, quia linea substantiæ & accentis; ideo quę precipuntur ipsi eodē loco: Dideo si actus non est genere substantiæ, proximus quia dicitur ad illum actum, non potest esse genere substantiæ.

Aduersarii dicunt substantiam non ordinari per se & essentialiter ad operationes, nec esse propter illas nec ab ipsis specificari. Pro quo ens, ut ipsi dicunt, specificatur ab actu essendi qui est primarius ipsius, actus vero operandi secundarius. Quod conuincitur ex illo ploquio: operari sequitur ad esse: & actus essendi primarius substantiæ est actus quę operandi secundarius & subiectatus ad actum essendi. = Sed contra est, quia proximus immediate operativus non secundarius, sed primarius & per se respicit operationes ut vlat discurrendo per alias proximas immediate operativas. ~~Sed ens~~ illud ens ideo ~~primum~~ per se & essentialiter respicit selectiones taquā actus primarius & specificativum ipsius, quia est proximus immediate operativus, & selectivus: & si substantia est proximus immediate operativus, & = Ex quod proximus ~~habitus~~ habitus respiciens actus primarius & secundarius, ubi subeat rationem formæ, ac primarius respicere debet, ut vlat habitus charitatis respectu amoris Dei & proximi, habitus logicalis respectu actus doctrinæ Divinæ &. opinionis, quia actus unius secundarius est logicus. Quod autē operari sequatur ad esse non ita intelligendū, quod ad actum essendi substantiæ, sequatur formaliter & immediate operari, sed mediate, quatenus per esse substantiæ & operans mediat principium immediate operandi, quale est accens. Sic dicitur, quod ad selectiones substantia sequitur non tamen formaliter & mediate, ita ut principium immediatum intelligendi sit actus voluntatis, quę est proximus voluntiva

Dicendū: si proximus immediate operativus, primarius & per se operationes respiceret accens immediate operativum actus per se & primarius operationis respiceret. sed accens immediate operativum per se & primarius non respicit operationes: & Probo min. accens immediate operativum primarius respicit actus essendi, sue existendi, aliis: & non operationes, ut dictum patet; ideo ens &. Contra substantia primarius & per se non respicit operationes quia primus actus essendi respicit. Ans vero vlat, quia esse substantiæ, sue substantia, sue accentis prius est esse, quā operari. = ~~Dideo substantia~~ Dicendū accens immediate operativum non respicere primarium actum essendi & taquā specificativum ipsius. Licet ens prius sit esse quā operari, hoc habet intelligi prius esse intentione & executione. Quare respectu substantiæ prius est intentione esse, quā operari, quia substantia non est actus para imbuita ex intentione operandi, sed essendi; ideo quę dicitur esse per se, propter se; at vero accentis immediate operativus, licet executione sit prius esse quā operari, non tamen intentione, quia accens & proximus immediate operativus non imbuitur a natura ex intentione essendi, sed operandi, dum substantia mediante illo operetur.

~~Si autē dicas ex aliis actus essendi dependeri, non esse actus primarios adæquatos specificativos substantiæ, sed adæquatos, ex quibus unus specificativus adæquatus resultat~~

Si autē ex aliis dicas actus operandi non esse secundarios respectu substantiæ, sed primarios, sicut est actus essendi ex quibus taquā ex duplici actu primario adæquato resultat specificativus adæquatus substantiæ. = Contra est: quia non minus respici debet ab eadē ratione formali duplex actus primarius adæquatus eiusdē rei, ac actus primarius & secundarius illius; sed ex inadæquatis vlat actus essendi & operandi non ponit respici sub eadē ratione formali: & = Si quia ex aduersariorum solutione sequitur substantiæ accens & substantiæ physicæ esse substantias, ut supponitur, & ex parte qua per actus essendi specificatur; & accens physicum, ex parte, qua specificatur per operationes, quia proximus actus & immediate

† Sed actus essendi & operandi sub eadē ratione formali respici negatur: & minor vlat quia actus essendi specificatur a proximo passiuo & ut causa materialis ignis est. operatio autē a proximo & ut actuante quę quidē est causa effectiua.

Sed actus essendi & operandi sub eadē ratione formali respici negatur, quod actus essendi specificatur a proximo passiuo & ut causa materialis ignis est. operatio autē a proximo ut actuante quę quidē est causa effectiua

operativa, quę que per operationę ꝑficatur, accens phicę est, pertinens que ad 2a ꝑdicamenty qualitatis.

Sed dices: ñ repugnat quod eade res realiter pertineat ad ad ꝑdicamenty substantię, & accidentis; & stat, quod substantia ꝓ ꝑficatur per actu essendi ad ꝑdicamenty substantię dicatur substantia, pertinens que ad ꝑdicamenty substantię, & sit mediate operativa dicatur accens pertinens ad ꝑdicamenty qualitatis. Probo any: X. nor relatio ad ꝑdicamentalis identificatur cu suo ꝓximo fundamento quod aliquando substantia est, pertinens que ad ꝑdicamenty substantię; sed talis relatio cu substantia identificata pertinet ad unu ex ꝑdicamentis accentis: ꝙ. — Præterea relationes ꝑdicamentales cu substantia identificata esse accens mephicę, ñ phicę quod sufficit, ut ponatur ꝓ ꝑdicamento relationis: at uero ꝓpa media te operativa & ꝑficata per operationę est quędą qualitas pertinens ad ꝑdicamenty qualitatis, ꝙ qualitas accens phicę est. Quę solue ex dicto tho. stat opusculo 48 per hęc uerba: dicto enim, de ꝰ ꝑdicamentis est dictio; dicit diuersa rę res, & quęty ad hoc, quod dicit diuersas res ꝰfrisece & realiter, sicut substantia quantitas & qualitas, quę separatę ab inuicem ita sunt diuersę res, & in quęty dicit diuersas ꝰ res extrisece. Dic relatio differt a suo fundamento quia ꝓportat oppositu relativu, & quia dicit tm op ꝰ positu quę ñ dicit fundamty. In quibus uerbis ꝛonificat substantia quantitas & qualitas ꝓportare ꝰfrisece & realiter res diuersas. Unde ~~qualitas~~ qualitas respectu substantię ꝛonificatę rę ꝰfrisece & realiter diuersas, dic accens phicę est. relatio respectu substantię, quia ꝓxime fundatur, ꝓportat extrisecę rę diuersę, ñ ꝰfrisece realiter, quęty, scilicet, ꝓportat tm extrisecę. Unde negatur esse accens phicę respectu illius, sed tm mephicę, quia ñ distinguitur ab ipsa realiter ꝰfrisece, sed tm realiter extrisece ex parte tm.

* Replicabit:

ideo X. ratione quatiuę additionis substantia per operationę ꝑficiari nequit quia operatio est quodammodo accens, ~~nec~~ substantia quę nequit ꝑficiari ab accentibus; sed hoc est falsum: ꝙ. Probo min. ñ minus repugnat, quod accens a substantia ꝑficiatur, quę ac substantia ab accentibus; sed hoc ñ obstante accens ꝑficiatur a substantia: ꝙ. maior stat, quia ñ minus ꝓportionis habet substantia cu accentibus ac accens cu substantia. minor etiam patet: ng; nra opione, accens est immediate operativum effectu substantialis. Unde operatio accentis quę accens est ꝑficatur per ium tm, qui substantialis est. cu qualibet operatio ꝑficiatur per tm, ad quę essentialiter uia & fidelia est. — Q: ideo accens ñ potest ꝑficare substantię quia imperfectius substantia est, sed datur ꝑficatum, quod ꝓfectius sit ꝑficatum: ꝙ. Probatur min. ens rationis ꝓfectibile est ente reali; sed ens rationis ꝑficatum esse ualet respectu alicuius entis realis: ꝙ. minor stat, obiecto logica, quod est ens rationis cu tamę logica realis sit. — Tb:

Istly dicendy substantia optime potest ꝑficare accens; ñ tamę ex tra quia quod ꝑficiat aliud, ipsi ꝓfectionę tribuit, tali ꝑficie. Unde ad minus aque per fecte debet esse. Quod autę ꝓfectius sit hoc ñ tollit ꝑficationę, quia cę causę, talis perfectionis communicabit ꝑficato quęty exigit istud: ñ tamę tanta, quanta ipse habet ipsi ficatum, sic & absolute ista. sic causa principalis, quę ñ est aque perfecta talis cu effectu ipsum producere. nequit, quod autę perfectior effectus sit, ñ tollit quod ipsum producat effectum. — Addy dicendy ꝑficatum extrisecum posse esse minoris perfectionis respectu ꝑficati. ñ autę ꝑficatum ꝰfrisecum. operatio autę effectu ꝑficatum ꝰfrisecum ponit. & ens rationis extrisecum respectu logicę cuius extrisecum ꝑficabile ꝑficat per quod sit mensura extrisecę, ratione scibilis, quęty, scilicet, logica talis sit, quęty ens rationis scibile est.

Instabit: ꝑficatum ꝰfrisecum ualet esse inferioris perfectionis respectu ꝑficati: ꝙ. Probatur any: operatio est perfectior ꝓpa immediate operativa; & tamen est ꝑficatum intrisecum illius: ꝙ. Probatur mai. operatio est esse transiens & ꝓpa est ꝓfectio ris permanens; sed quod habet esse esse transiens, perfectius est illo, quod permanens esse habet: ꝙ. — Q: ideo operatio quę est ꝑficatum ꝰfrisecum ponit, nequit esse ꝑficatum substantię, quia ꝑficatum ꝰfrisecum & ꝓpa ꝑficata, eode genere esse debet; sed hoc indebite esse talis, quia operatio ponit, genere actionis, & ꝓpa immediate operativa est, genere qualitatis: ꝙ. — 3: ñ sufficit, quod ꝑficatum ꝰfrisecum & ꝑficatum sit eode genere, datur tamen ut ꝑficatum sit mi nus perfectum, quia sub eode genere potest cadere plures species quarum una alia perfectione excedat; & sic sub genere animalis cadit homo qui est perfectior alijs speciebus, quia anima illi. Eunica exigere esse sub eode genere cu ꝑficato, ñ est exigere talis esse aque perfecte. —

4: X. istius quinti: secunda ꝓpositionis forte sit ens rationis, sed ita sit ꝑficatum ꝰfrisecum substantię logicalis qui realis est: ꝙ. stat ꝑficatum ꝰfrisecum perfectius ꝑficato. minor quatur: ea ꝓpositionis forte sit actus ab habitu procedens; sed ita sit ꝑficatum ꝰfrisecum habitus, sicut actus ꝓpa respectu ꝓpę: ꝙ.

Istly dicendy operationę ponit dici perfectionę ꝓpa quoad conseruari, ñ quoad fieri sui esse, sed quoad istud a ꝓpa tanquam a sua causa effectiua participat omne perfectionis per modum actus secundi quę est ꝓpa per modum actus primi. — Istly dicimus operationę quę ꝑficatum ꝰfrisecum ꝓpa est, ipsa quę ꝓpa, eode genere esse debere, genere scilicet accidentis, & substantia ut stat ex istis uerbis dicti thomę: ideo quia operatio ñ est genere substantię ꝓpa, quę dicitur ad illum actum ñ potest esse genere substantię. Cu autę genere accentis qualitatis & actio ~~stineatur~~, ideo licet operatio & ꝓpa sit genere accentis, datur tamen ut ~~unus~~ operatio sit actio, qualitas quę ꝓpa. — Ad 3m dico ꝑficatum ꝰfrisecum & ꝑficatum debere esse eode genere taliter quod ꝑficatum ñ sit minus perfecta sub illo genere, quia ꝑficabile perficit, ipsi quę species sua perfectionis ꝰfrisecę tribuit. quare esto sub eode genere dicatur sit species minus perfecta, talis est esse ñ debet, quę species perfectionis alteri ꝰfrisecę tribuit.

Ultimu arguby licet uerey it ꝓpione aliquory; ꝙ nostra tamꝫ est falsa quia defendimu ꝙ ꝑ tentione sorlis esse quid reale. Unde tribil. ꝯra nos qual. Cateru ꝛi uelli hãc opione ꝓnuc admittere, dic quod habituy logicali accenꝫ dquocuq ꝑticy, qualitaliꝫ est potenꝫ ꝑficiari, dentialiter dependere a ꝑa ꝑtentione sorlis ꝙ esse scituly d artificiosꝫ ~~quia~~ n̄ tamꝫ ab ipia, qua eny rationy exprimit esse. ꝑa aute ꝑtentio sorlis ꝙ ratione scituly d artificiosꝫ n̄ dicit esse minꝫ perfecta, ac habituy logicali. At uero operao ꝙ linea ꝓnica, ꝙ qua ꝑficiat poꝫ ꝙ mediate operatiuꝫ dicit esse ꝑfectior reꝛecta subitatia; quare ꝑa ꝙ esse ꝓhicy ipiꝫ nequit ꝑficare. ꝑa quia subitatia quia essentialiter habet esse per se, nequit essentialiter esse, d dependere ab ente alio, qualy est operao. ✱

Adue inurges: subitatia ꝑa ꝙ concepty nara per se, d essentialiter ordinatur ad operaone: g̃ nic ab ipia ꝑficiatur. Prouo ant: nara subitatialis, diffinitur per ordine ad operaonꝫ: scilicet, per quod sit ꝓpiy moby, d quiety: g̃ per se d essentialiter reꝛicit moby d quietꝫ, conquestꝫ que operaonꝫ. = ꝛ: materia ꝑa ꝙ quod habet rationꝫ nara diffinitur, per quod sit ꝓpiy passiuꝫ moby, d generaoni, qua ꝙ mediate ꝙ se ~~recipit~~ recipit: g̃ per se, essentialiter, d primario ordinatur ad moby, sed moby est quoddaꝫ accenꝫ: g̃ ~~sup~~ supra dictꝫ stat subitatia primario per se, d essentialiter ad acty essendi ordinari, per que ꝑficatur. ~~Unde~~ ꝑa ex Unde primario moby, aute operaonꝫ ꝛdere nequit, ab ipia que ꝑficiari, quia cadꝫ poa nequit ꝑficiari a duplici actu cadꝫquado, sorliter que dicendo. Quod g̃ nara subitatialis diffiniatur d explicatur per ordine ad moby, ꝙ quety, seu operaonꝫ, n̄ ꝓuat quod ipia primario ꝛtendat operaonꝫ ad ipiꝫ que primario d essentialiter ordinatur, quia n̄ hauet esse ut operetur, sicut ꝛ obꝫ git ꝙ poa accenbali, d mediate operatiuꝫ, sed potiuꝫ operatur, quia est. Unde aduc ꝑa ex concepty nara soly est ꝓpiy racale, d remoty moby, n̄ uero mediaty ipiuꝫ, sed taly mediate accenti ipiꝫ reꝛicit. Dic licet ꝙ uti nara operatiue reꝛiciat n̄ ~~ta~~ reꝛicit illꝫ taquꝫ id a que essentialiter dependet d ꝑficatur sed taquꝫ ~~tuꝫ~~ effectuꝫ. Sic Omnipoa a nobis. Cupio negatur nisi ꝛdine ad ꝓssibilia quꝫ unice ~~reꝛicit~~ se habet ut effecty d tuꝫ Omnipoꝫ. = Ad ꝑa duo, quod materia ꝑa licet ꝓncipiꝫ passiuꝫ sit generaoni, quꝫ ꝙ mediate recipit, n̄ primario d per se ipiꝫ reꝛicit, sed acty sorly formaꝫ, a qua ꝑficatur; ꝛquidꝫ generaone ꝙtrahit ~~per~~ forma, ad ipiꝫ que illꝫ ordinat taquꝫ uꝫ ad ultimu tuꝫ.

Argumenta soluuntur sect. 3a.

Ꝓ rone 1 argumenti Scoti: accenꝫ nequit esse causa ꝙmediate ꝓductiua effecty subitantialis: g̃ subitatia debet esse. Prouo 2ꝫ: causa quꝫ n̄ ꝛtinet perfectionꝫ effecty nequit esse ꝙmediate ꝓductiua ipiuꝫ; sed accenꝫ n̄ ꝛtinet perfectionꝫ effecty subitatialis: g̃. maior ꝛstat, quia causa ꝙmediate ꝓductiua effecty ꝙmediate dat perfectionꝫ effectui. Unde illꝫ ꝛtinere debet. Prouo min. effecty subitatialis ꝙplebit ex cedit ꝙua perfectione ipiꝫ accenꝫ: g̃ accenꝫ n̄ ꝛtinet perfectionꝫ effecty subitatialis, quia ut ipia ꝛtineat ꝑfectionꝫ aqualy perfectioni esse debet. = ꝛ: accenꝫ unice habet perfectionꝫ accentale; sed quod unice habet perfectionꝫ accentale, n̄ ꝛtinet perfectionꝫ subitatialis: g̃. ~~minor patet: quia~~

Ad 1ꝫ ꝙmediate ꝓductiua ꝙurtute ꝓpria ipiuꝫ ꝛcedo ant; ꝙurtute subitatia nego ant. Qua distinone ad alia constat. Quare d datur causa ꝓpalis qualiter se habet subitatia respectu effecty subitatialis, quꝫ que unꝫ effecty ꝓducit ꝙurtute ꝓpria, cui ipso que debet ꝑfectione communicari. Ꝛdatur ꝙsuper causa instrumentalis, quꝫ n̄ ꝙurtute ꝓpria sed nomine, uirtute que causa ꝓpalis Agentis ꝓducit effecty ipiuꝫ que n̄ ꝓpria uirtute sed aliena, seu causa ꝓpalis effecty ꝛtinet. Unde ~~unde~~ taly causa instrumentalis n̄ habet ꝛmunicari ꝙua perfectione cui effectu sed abillo potest ꝙpliter excedi. quia n̄ ꝓducit effectꝫ illi sed subitatia, d ꝙ illiuꝫ uirtute. ꝑa se habet accenty respectu effecty subitatialis ad que est taly causa instrumentalis, quia accenty est a natura in talibꝫ ut instrumentꝫ, d uirtute subitatia ut medio illo subitatia operetur effectꝫ ꝓpriꝫ subitatia.

)) Cuius ꝛdinis ꝛstat ex dicto tho. 3a p. q. 77. arc 3: ic loquit: ad 3ꝫ dicendꝫ, quod instrumtꝫ quo est
)) ad formꝫ subitatiale, n̄ fit aformal subitatiali immediate, sed mediantibꝫ qualitatibꝫ actiuis, d passiuis,
)) quas agit ꝙurtute formꝫ subitatialis. Hꝫ aute uirtꝫ instrumentalis ꝛuertitur in speciebꝫ sacramentalibꝫ diuina ~~uirtꝫ~~ uirtute, sicut d ꝓpriꝫ erat. Dicendꝫ ponit agere ad formꝫ subitatialem instrumentaliter. Per que modꝫ aliquid potest agere ultra ꝙ ꝑfectiuꝫ n̄ quasi uirtute ꝓpria, sed uirtute ꝓpalis agentis. In quibꝫ uerbꝫ ꝛstat qualitatꝫ accentale agere ponit ultra suꝫ speciem d perfectionꝫ ꝑtonꝫ cuiuscunq uti agit ꝙ forma subitatialis, quia n̄ ꝙurtute ꝓpria sed causa ꝓpalis agit. Qua doctrina, d modꝫ ꝛstat a experientia. Sic uirtꝫ sensiua ꝙmediate ꝓducit hominꝫ ꝙfectione ꝙpliter excedens uirtutem sensiuam, quia sensꝫ n̄ ꝙurtute ꝓpria, sed causa ꝓpalis, scilicet hominis, alias ꝓducit hominꝫ. Sic etiꝫ ꝙexemplo apposito actiuꝫ tho. speciem sacramentalem, quꝫ uirtꝫ instrumentalis ~~est~~ sit ad formꝫ subitatialem ꝓducendꝫ. Ex dictis ad 3ꝫ ꝛstat.

Replicabis: illa uirtꝫ subitatia, qua accenty alia subitatia ꝓducit ~~est~~ subitatia, accenty est ꝛ: ꝛ ut: ig ꝙtra hauet adueriarii: subitatia, scilicet esse ꝙmediate operatiuꝫ, quia accenty illa ꝛ illa uirtute ꝙmediate ꝓducit subitatia: ꝛ ut: g̃ accenty ꝙ potenty est ꝛ tali uirtute ꝙcludi ꝙmediate ꝙ subitatia. d ꝓbatur: antequꝫ ꝛligatur accenty ꝛ tali uirtute, ꝛligitur potenty ad effectꝫ subitatialem: g̃ etiꝫ potenty ꝛligitur, dꝫ ꝛ tali uirtute ꝛtelligitur ~~prouo~~ ꝛtra: ideo quoq ꝛligatur esse uirtutꝫ subitatia est potenty, quia manet linea accenty, ꝛterioꝛ que adlineꝫ subitatia; sed ꝛ illa uirtꝫ est accentalis, etiꝫ ꝛ illa ꝛteligitur in linea accenty: g̃.

41 -

Respondeo

Replicabit: accens operari ꝑ virtute substantiæ, & ut operari ꝑ aliquã virtutẽ substantialẽ, & accidentalẽ? Et ly: & iã ipsa substantia, & virtus substantialis est ꝓmediate operativa. Ad 2m, Arguitur ingrãter sicut redit: quia virtus accidentalis ꝯtinere nequit effectũ substantialẽ, quia ꝓportionata, & ꝑferrari perfectioni respectu effectũ substantialis. = Dicendũ dicens operari ꝑ virtutẽ substantiã n̄ esse operari ꝑ aliquã virtutẽ substantialẽ, sed accidentalẽ: est ingrãm operari ꝑ virtutẽ accidentalẽ nomine & loco substantiæ & iqualis tali virtus accidentalis est a nãra ꝓstituta & destinata ut virtus substantiæ & ipsius instrumentũ. Quare hæc virtus accidentalis, licet ut ꝓportionata ad effectũ n̄ ꝯtineat, immo sit ꝓportionata ad effectũ substantiales ꝑ se & modũ causæ ꝓpriæ, n̄ tamẽ tãqã instrumẽtũ substantiæ & ipsius ministri, quia fuit a nãra ꝓstituta ut substantiæ deserviat tãqã ipsius minister, & ordine ad operationẽ & effectũ substantiæ. Explicabitur hoc exẽplo regis, quia causa ꝓpria est cuiuslibet suppliti ꝑficiendi aliqua causa publica alicui malefactori, satellites autẽ ipsius exequũtur suppliti ꝑficiendi ꝑ virtutẽ regis, tãqã ꝑstrumẽtũ & ministri ipsius, quia manet destinata ad deserviendũ regi & illo ministerio.

Instabunt: accens operari ꝑ virtutẽ ꝓpriã accentis est ꝑpliter ꝓpria accentis, & ꝓportionata ad ꝑducendũ effectũ substantialẽ: & ꝯ operari ꝑ virtutẽ substantialẽ. Probo 1ma: per quod operatur ꝑ virtutẽ substantialẽ, n̄ ꝯmunicatur ipsi aliquã virtus ab ipsa substantia: & sic operari ꝑ virtutẽ ꝓpriã est ꝑpliter ꝓpria, & ꝓportionata ad talẽ effectũ substantialẽ, etiã & operari ꝑ virtutẽ substantialẽ. — 2: accens operari ꝑ virtutẽ accidentalẽ est operari ꝑ virtutẽ ꝓpriã ac ꝑ virtutẽ accidentalẽ est ꝓpria accentis; sed x. solvendo supra tradita, accens operatur & effectũ substantialẽ ꝑ virtutẽ accidentalẽ & ꝑ virtutẽ ꝓpriã. Nyc sic: sed ide ꝑfertur est operari ꝑ virtutẽ ꝓpriã ac ꝑ virtutẽ ꝓpriã: & accens ꝑ virtutẽ ꝓpriã operatur & effectũ substantialẽ. = 3: accens nequit ꝓmediate operari ꝑ effectũ substantialẽ, qui talis effectus ꝓmediate ꝯmunicet perfectionẽ substantialẽ; sed accens adhuc operans ꝑ virtutẽ substantialẽ nequit ꝯmunicare tali effectui perfectionẽ substantialẽ: & ꝯ. Probo min. accens operans ꝑ virtutẽ substantialẽ n̄ operatur nisi ꝑ virtutẽ accidentalẽ, nec habet nisi perfectionẽ accidentalẽ: & adhuc sic effectus communicare nequit perfectionẽ substantialẽ, quia nemo dat, quod n̄ habet.

Adhũc dicendũ a substantia n̄ deriuari aliquã virtutẽ substantialẽ quã accens transeat ipsi quæ communicatur. Ataĩ accens operando ꝑ ꝓpriã virtutẽ & n̄ ꝑ virtutẽ & nomine substantiæ se habet ut causa ꝓpriata. Quare & ratione causæ ꝓpriatæ ꝓpriæ & ꝓportionatæ est ꝑ effectũ substantialẽ ꝑ causam ꝓpriatã & effectũ substantialẽ, saltẽ æqualẽ perfectionis ꝑ effectũ debeat dici, quod accenti repugnat respectu effectũ substantialis. At vero operari ꝑ virtutẽ substantiæ, est ut ꝑstrumẽtũ ipsius operari, & put sic est ꝓportionatũ ad effectũ substantialẽ: ad ipsius & quã, n̄ est ꝓportionatũ & ratione ꝑstrumẽti, quia istud n̄ potest adæquare effectũ & perfectionẽ ꝑ ipsũ n̄ causat ꝑ virtutẽ ꝓpriã, sed alterã. Sic virtus ꝯminalis & ꝓportionata est ad nomine generalẽ per modũ causæ ꝓpriatæ, n̄ tamẽ per modũ virtutis ꝑstrumẽtalis, ꝑ S. Thom. virtus ꝑstrumẽtalis agere potest ultra duo genera sortis.)

per modũ virtutis

Adhũc dicendũ n̄ esse idẽ, accens operari ꝑ virtutẽ ꝓpriã ac ꝑ virtutẽ ꝓpriã: quia operari ꝑ virtutẽ ꝓpriã est, ac operari, ut ministerium exequtivum ipsius nomine quæ ipsius accentis cui operatio & effectus tribuitur & assimilatur, tãqã ꝓpriatæ agenti, sicut operari ꝑ virtutẽ alterius & substantiæ, est operari nomine & loco substantiæ, & ut exercet ministerium substantiæ cui tribuitur & assimilatur effectus, tãqã agenti ꝓpriatæ. Sicut enim species qua ꝑstitit repræsentabatur obiectum, stat loco obiecti ipsius quæ gerit vicem, quia obiectum per speciem n̄ potest venire ꝑ se ipsum sic sua ꝓportione servata accens est a nãra ꝓstitutus ut ꝑstrumẽtum substantiæ, ut tãqã virtus ipsius nomine & loco substantiæ ꝓmediate operetur effectũ substantialẽ, quia ipsa substantia exit & capax est operandi ꝓmediate. At vero accens operari ꝑ virtutẽ ꝓpriã est idẽ, ac operari ꝑ virtutẽ accidentalẽ, quã ead sit ꝑ entitatẽ ꝓpriam ipsius accentis & n̄ accepta ab alio.

Sed ꝯ dicendũ accens quod accens, ut ꝓmediate ꝯmunicet effectui perfectionẽ substantialẽ & virtutẽ substantiæ & tãqã virtus instrumẽtalis ipsius n̄ exigit habere perfectionẽ substantialẽ ꝑfertur sed virtualiter, virtualiter, quã, ꝑstrumẽtaliter, n̄ ꝓpriatur. Si autẽ quæras, quid & habere perfectionẽ substantialẽ virtualiter ꝑstrumẽtaliter? Dico esse idẽ, ac habere & ꝯtinere perfectionẽ substantialẽ per modũ virtutis ꝑstrumẽtalis n̄ per modũ causæ ꝓpriatæ. Sic virtus instrumẽtalis ꝯtinet & ꝯservata ꝑ peccatum sacramẽtalium & dicit Thom. præ ꝯtinet formã & perfectionẽ substantialẽ per modũ instrumẽti ipsius substantiæ.

Vrgebis: accens n̄ movebit a substantia, ut ꝑficiat & effectũ substantialẽ: & n̄ dicitur instrumẽtum substantiæ & ordinãs ad effectũ substantialẽ. Probo 2m: quia omne instrumẽtum, ut operetur, movẽri debet a causa ꝓpriata, cuius est instrumẽtum, ut stat & ferra, & malleo respectu artifex. Ans patet, si substantia moveret accens ut ꝑficeret & effectum & esset, agendo & accens, & media aliqua virtute, quã ipsi ꝯmunicaret; sed dã substantia simul ꝯ accenti ꝑficit & effectũ n̄ agit, accens aliqua ex ipsa ꝓmediate actiua & operativa esset; nec ipsi ꝯmunicat aliquã virtutẽ ut ex supra dictis. Stat: & ꝯ. — 2: accens ut operatum & ꝑ virtutẽ ꝓpriã est ꝑpliter ꝓpria & ꝓportionata ad effectũ substantialẽ & ut ꝑficiatur ꝑpliter potens & ꝓportionata ad talẽ effectũ ꝑficit aliquã virtutẽ superadditã Probo 3tiã & ꝑficta mutari debet, quia transire ad esse potens & ꝓportionata de esse ꝑpliter & potens & ꝓportionata est ꝑficta mutari; sed n̄ vera ꝑfecta n̄ mutabitur, quia nihil ipsi decoro adæquit: & ꝯ.

3: Accens exeanara instituit, ut taqua virtute instrumentali ipsius substantiæ esse elevatus ad perfectionem substantialem?
Sicut: Q. habet perfectionem virtute substantiale taqua fluit effectus substantiales. Q. ipse non fluit virtute substantiale accentale. Si vero dicis: Q. esse instituit a natura ut instrumentale virtutem substantiæ, ipse non elevat sed relinquit linea accentis. Nec sic, sed dato casu quod a natura non esset instituit a natura ut instrumentum substantiæ esset potens ad effectus substantiales, quia esset in linea accentis, aliter posteriori adlineæ substantiæ: Q. ergo potens manet, adhuc concedo quod sit instituta ut virtus substantiæ.

Ad primi solutionem notandum instrumenta in duplici differentia esse; alia sunt veluti instrumenta mortua quæ se non movent sed tota ab alio extrinseco movetur, ut serra & malleus quæ sunt artificialia instrumenta. alia autem quæ sunt a natura instituta & hæc a seipsis moventur quia non sunt veluti alia instrumenta quæ non se habent ut mortua, ut accens respectu substantiæ. Unde non exigunt motionem substantiæ ipsa. Dicto substantia mediante & racaliter movetur non effectus substantiales, non est quia mediante moveat accens, sed quia non movetur effectus nisi medio accenti, taqua virtute extrema. Sic & opinione asserente respectus substantialitatis, & proprietatum substantialis non esse ideo forliter, quia individua sunt generi mediate substantiali, & quatus species est immediate substantialis ipsi generi non tamen individua dicuntur forliter mediate substantialia generi, & quatus forliter immediate substantialis ipsi speciei.

Ad 2m dicendum quod ut accens transiret de esse impotens & proportionatum virtute propria ad esse potens ei virtute propria adaliquis effectus necessario erat substantiæ mutari, & ipsa aliqua virtute addi. atamen ut transeat, seu melius, ut intelligatur potens & proportionatus ad effectus substantiales, virtute substantiæ ad quæ potens est virtute propria non exigitur mutuo intrinseca, nec additio virtutis & perfectionis, sed accens potens producere effectus substantiales, taqua causa principalis, per se ipsius est potens ad ipsum ut causa instrumentalis, ex eo præcise quia a natura est instituta ut virtus substantiæ. Sic terra potens est ad hominem producendum virtute propria sub causa principali: ut autem intelligatur potens taqua causa instrumentalis non exigitur entis intrinseca mutuo nec quod ipsi aliqua virtus extranea addatur. Quod autem accens ut a natura instituta & destinata ut instrumentum substantiæ non est per additionem alicuius virtutis, sed per quandam subiectionem & ordinem quo ad substantiam dicit, ut ipsius nomine operetur; cæterum ly virtute accentale quod non habet

Ad ultimum dico quod accens esse instituta & ab ipsa natura destinata taqua virtute instrumentali substantiæ non est esse elevatus ad substantiæ perfectionem, sed potius ideo adhuc remanet linea accentis. cæterum remanet linea accentis ex institutione naturæ subiecti & ordinati ad substantiam, ut ministerium ipsius operando exerceat. Si autem talis institutio natura non esset non diceret talem subiectionem & ordinem ne ad substantiam, ut nomine ipsius operaretur. Alii vero dicunt accens ex quo sic a natura instituta ut virtus substantiæ dicit virtualiter & naliter elevatus non quia ipsi adveniat aliqua virtus substantialis, sed quia fluunt & accidentaliter a cetali tragit ad esse virtutis substantialis, cui enim debetur ex virtute substantiæ exigit rectus ordo naturæ ut & tali actiuitate tricea dimanet a suo principio

Arguas 2: si substantia taqua medio accens agere & effectus substantiales, eadem esset actio, qua substantia ageret ac accens; sed una est ab alia distincta. Q. Prouo min. maior. stat quia actio substantiæ immediate esset ab accenti & mediate ab substantia alias de ista immediate ageret. Prouo min. ex diuo tho. 1. p. q. 77 ar. 3 sic loquente actio formæ accentalis dependet ab actione formæ substantialis, sicut esse accentis dependet ab esse substantiæ. ergo cum eadem actio a seipsa non dependeat, pertur actione accentis et non esse eadem substantiæ. = Dicendum ritrecte accentis duplex distinguo actionis una quæ dicitur accentalis, ut alterare quæ tendit ad effectus accentales, quemit quæ ab accenti taqua a causa principali de qua est dictum, tho. eligendum dependere videtur ab actione substantiæ, sicut esse accentis dependet ab esse substantiæ. Non tamen de alia actione accentis quæ tendit, effectus substantiales, quia licet ista dependeat a substantia, taqua a causa principali, non tamen ab huius actione, sed potius est eadem actio.

Instabis: actio accentis quæ tendit ad effectus substantiales eadem esse nequit ac actio substantiæ: Q. Prouo ant. eadem esse nequit, si non existit simul: Q. Prouo min. virtus seminalis hominis generat multotiens ex alio homine mortuo, qui fuit causa principalis: & Q. ly existit actio virtutis instrumentalis non existente actione causæ principalis, quia non existente causa principali eius actio existere nequit. ad 2: sicut accens quoad esse substantiæ dependet ita quoad operari; sed taliter quoad esse dependet ut esse accentis absque substantia. 3: si substantia taqua mediante concurreret effectus non esset nisi & proprie illius causa hoc non est dicendum: Q. Prouo mai. ideo tho. contra Burgedæum asseritur Deus immediate effectus creatos concurrere, quia, aliter non esset illorum propria & vera causa: Q. ad

Ad ly dicimus ly casus causa principale existere virtualiter seu virtute sua quod sufficit ut eius existat actio immediate dependens a virtute & mediate a causa principali. & quidquid ex arguto sequatur potius non fluere immediate & tale effectus quod est contra naturam cuius est argutus supra positus, quæ quod mediate non fluat. =

Alii vero dicunt accens ex quo sic a natura instituta ut virtus substantiæ dicit virtualiter & naliter elevatus non quia ipsi adveniat aliqua virtus substantialis, sed quia ex virtute substantiæ exigit rectus ordo naturæ ut & tali actiuitate tricea dimanet a suo principio.

Nec sic: sed operari accentis dependere ab operari substantiæ sit operari accentis ab operatione substantiæ dependere: Q.

42

* Ad replica est iteligenda de operaone accenty ; effecty accentale tdste respectu operationy substatiq ; effecty substatiale. sic alterao qualitatis ? aumetao quantitatis dependet a nutritione substatiali. At uero ipy operari accenty ; actus ? ; effecty substatiale n dependet ab ipso operari substatiq etiq ; actus ? ; licet dependeat ab ipa substatia ut operatiua. ~~quia~~ ; quoty substatia est pncpy racale a quo oritur ipa operab accenty. — Ad 2m dicendy mediatione pncpii quod ; supponit tollere ratione causq pprie, strictequ talis. Sic aum n dicitur uere d pprie causa nepotis, sed late, d ; quoty produxit uirtute ; patre qua potica producitur nepos. Quare Deus, si mediante tali ; ocurreret ; effectu creatos, esset mediatione supponit. d pncpii quod, ideo qua n dicerebat uere, d pprie causa, sicut debet dici. Mediate uero pncpii quo, ; uirtute n tollit uerq d ratione causq, quia licet causa pncpalis uere d pprie fluat ; effecty, fluit tamq mediante uirtute pxima. Sic homo est uere d pprie causa alteriuy hominis. d tamq tali ; fluit mediante semini uirtute. — Si aute dicaq ex istione ; ferri n esse ptra rationem causq primq quod ; fluat ; effectu creatos mediate mediatione uirtutis. — Dicendy esse ptra rationem causa primq, quia ista n soly petit esse causq ; mediatq ut quod, sed ut quo ; nq ab ipsa ; mediate pendere debet quid quidt creatu est. Si aute quaeraq quomodo substatia dicatur racaliter influere ? Dicendy substatiq racaliter ; fluere ; ; quoty est radix a qua dimanat uirtus pxima ; mediate operandi.

Arguey 3 : negnit accens ; fluere ; effectu substatiale qui simul substatia influat : q negnit ; mediate influere qui substatia etiq influat ; mediate. Prouo. etiq. Ideo accens ; fluere negnit ; effectu substatiale qui simul substatia influat, quia ut accens influat, a substatia etiq ; fluentbe dependet. sed ut ; mediate ; fluat etiq a substatia dependet a qua sic ; fluere habet : q et ut accens ; mediate fluat, etiq substatia ; mediate ; fluere debet. quia ; oportet quod unu quodque tale q illud magis. ? : accens ; mediate operatur ; uirtute substatiq ; sed negnit operari ; mediate ; uirtute substatiq ; potenty ; mediate operari : q substatia n est ; potens ; sed potens ; mediate operari. Prouo min. negnit uirtus absolute operari ; uirtute alteriuy ; potty absolute operari : q nec ; mediate operari ; uirtute alteriuy ; potenty ; mediate operari. q similiter accens.

Dicendy adtu quod accens, ut ; fluat ; effectu substatiale, dependet ab ipa substatia, quia cu ; fluat ; effectu ultra nug speciem n ; uirtute pria d taqq causa pncpaly, sed ut ; instrumty substatiq ; fluit d nomine ipius ; ideo qua ab ipa dependet ut fluat. At uero ut ; fluat ; mediate, n ideo substatia ; mediate ; fluere debet quia etso ponit dici quod propter substatiq habeat ; fluere n propter substatiq forliter sed racaliter, ; quoty uirtus accentis ; fluens radicaliter ; substatia ab ipa qua taqq a radice dimanat. Et qua potius ; fertur substatiq n ; mediate sed racaliter d mediate ; fluere. Unde ~~ploquiy dicit ; eligi cum quo uerq~~ Unde ploquiy ita ; eligi debet, quod ~~accens~~ substatia sit operatiua substatialiter, sicut est accens immo illa magis quia magis est operari per modu causq pncpaly ac per modu instrumty. — Ad 4m dicendy quod ~~causa~~ nulla causa ; influere valet ; uirtute alteriuy absolute impotenty quia si aliqua esset absolute potens si substatia esset absolute impotens. 4m accens causa pncpalis foret respectu talis effectus d n ipa substatia. Unde accens n ; uirtute substatiq sed ; pria ; fluteret. At uero ~~sic~~ accens ; fluens ; mediate ; uirtute substatiq est tota ; fluere ut uirtute pxima instrumtale substatiq. ~~Quod substatia~~ Ad quod n exigitur, quod substatia ; fluat ut uirtus pxima instrumtalis ipius immo hoc repugnat. Sufficit q quod ; fluat taqq causa racaliq pncpaly d racaliter. cetery media uirtute pxima, d instrumtale. Sic homo alius negnit generare, nisi media uirtute seminali ; mediate ; fluit ; uirtute hominis. Sic minister ; mediate suplitq exequitur ; uirtute regis ipo tenty moraliter ; mediate, d per serpy exequi tale suplitq

~~Arguey 5 : substatia ; spiritualis d materialis magis~~
explicabiy si substatia n ; mediate, sed mediate, d per ~~pticipatur~~
uirtute accentale influerit esset causa per accens : q n per se. Prouo any : tq casus ; flueret per accens ; effecty : q esset causa per accens. Any stat, quia ide est ; fluere per formq seu uirtute accentale, ac per accens. — Dicendy, substatiq causare d ; fluere per accens ; quoty influit per uirtute accentale, cetery naliter ipsi debitq. Non tamen dicitur causa per accens ; quoty hoc significat effectu ipsi n correspondere posse, ut aqua dicitur causa per accens calfactibilis, quia calefactio soly per accens ipsi correspondet, ~~sed~~ d tq quod habet calore ipsi naliter debitu.

Arguey 4 : substatia gli ; mediate ; efficienter ; ocurrit ad ielectione : q iq dabit substatia ; mediate operatiua. Any probatur : substatia anli genitiuce speciei ~~impsa~~ ; prema ; sed species impressa ; mediate efficienter concurrit ad ielectione, quia abobiecto d poa paribus notitia : q. — Aliqui dicut substatiq gli n ; ocurrere ; mediate effectiue ; ielectione, sed soly ; genere causa formalis ; quoty per modu speciei ; prema debet ielty ad actu ipsius. Sic ~~do~~ illustrissimus Monteda. Admitto tamen effectiue ; mediate ~~com~~concurrere, dicimus taliq actiue concurrere intentionaliter, n uero physice. Quod n est pprie d ipsiliter ; fluere, sed taliq tq quid ; quoty scilicet per modu speciei impsse a concurrit ad esse representatiuy d intentionale reperty ; ielectione n uero adiq qua uitalis est. Concurrere tamen physice d per modu poq actiuy, sicut ielty concurrit, hoc substatiq repugnat.

Arguy 5: n minuy, immo magis ist ꝓportionali calor ut quatuor, q̃ ut sex, quã subiãtia d̃ accuy: sed hoc n ꝺbitãte calor ut quatuor nec ꝙ ratione virtutis ꝙtrumꝑtalis ꝙmediate influere ualet ꝙ calor ut sex: ꝙ nec accuy ꝙ subiãtiã. = ~~Q: subiãtia materia ꝯ ꝙ fluere negat~~ ide uidetur ꝙ subiãtia materiali, quã nec ꝙtrumꝑtaliter ꝙfluere ualet ꝙ subiãtiã ꝙpiritualẽ cũ tamẽ ꝙ tã intra ide gẽnuy subiãtiã: ꝙ multo minuy accuy ꝙ subiãtiã. = Dicẽdy subiãtiã d̃ accuy esse magis ꝓportionata quã calori ut quatuor d̃ ut sex ~~quam~~ ꝙ ratione cause ꝙ effectꝰ, licet minoꝛ ꝓportione habeãt ꝙ ratione entis. liquidẽ calor ut quatuor nequit esse causa ꝑpalis caloris ut sex quia est minoris ꝑfen sionis ꝺ perfectionis; aliunde nec instrumentalis quia unus calor n est causa ꝙtrumꝑtalis (mi ? materialis) alteriꝰ caloris. Perquod ꝙ stat addꝰ. Insta que ꝙ ille creatꝰ respectu ꝺi ꝺꝓa uirtua ꝺ materiali respectu alterius rationalis. Quia licet ia extrema magis distent minuꝰ que ꝓportionẽtur, quã ia, tamẽ ꝙ ille creatꝰ potest uidere ꝺeꝰ, n ~~tamen~~ uero ꝓa uirtua corporea alterius rationalis, ꝙ aliud obiectꝰ ꝙpirituale.

Arguy 6: ꝙ ille beatꝰ x. ꝓ qualibꝫ opiõe n ꝙfluit ꝙ mediate, sed talis media te ꝙ uione beatꝫ: sed esto mediate ꝙfluat n ꝺicitur causa ꝑpalis uionis: ꝙ licet subiãtia me diante ꝙfluat ꝙ effectꝰ subiãtialis, n ideo erit causa ꝑpalis. = Dicẽdy ꝙ ille beatꝰ ꝙfluere mediate ꝙ uionẽ, ꝺ ut elevatꝰ a lumine gloriæ quod est uirtꝰ ꝓxima uionis, ꝙpi quã intellꝫ ꝙ debita; ideo quã n ꝺicitur causa ꝑpalis. At uero subiãtia n ut elevata ꝙfluit sed ꝑ uirtutẽ ipsi na liter debitã ab ipsa ꝺmanãte, ꝙ ipsa quã racãtꝫ; quare ꝺicitur causa ꝑpalis.

Replicabis: ~~si~~ ergo ille ꝰ. ꝓ qualibꝫ opiõe citatꝫ, ꝙ mediate ꝺcurrere nequit ꝑ modꝫ causæ instrumentalis ꝙ nec accuy ꝙ effectꝰ subiãtialis. Sicꝫ quo: ideo ille beatꝰ ꝙ mediate nullo modo ꝺcurrere ualet ꝙ uionẽ quia ~~mediante~~ est ꝓportionatꝰ ꝯ uioni beatæ; sed n minuy est ꝓportionatꝰ accuy ꝯ subiãtiã: ꝙ. = Dicẽdy accuy ꝙ ratione causæ ~~et~~ esse minuy ꝓportionatꝰ respectu subiãtiæ, quã ille ꝺeus respectu uionis supernalis. quia illa ist ꝙ eadẽ linea nali. ~~Inde~~ uio autẽ beata est in linea supernali excedente uire turã ꝙ cuiuꝰ linea est ille. Unde ut ~~elevatus~~ ꝓportioneꝰ exigitur uirtutẽ supernale elevatã ꝺ mediãte ille ꝺ uionẽ beatã. Quare nequit ꝙ mediate concurrere ꝑ modꝫ causæ instru mentalis ꝯ ꝺcurrat ꝯ uirtute ꝓxima supernali ipsi super addita ꝺ mediãte ~~ꝙ~~

Arguy 7: subiãtia est ꝙ mediate operatiua uarijs ꝓprietatibꝫ: ꝙ n ista mediate operatiua est. = C: ds aqua frigiꝺ de calida in frigidã ꝯ recuperꝺo frigiditatẽ amissã ꝯ ipsa subiãtia aquæ ꝙ mediate ꝙfluit ꝙ frigi ditatẽ: ꝙ subiãtia est ꝙ mediate operatiua. Pꝛouo ant: illa frigiditas denouo recuperata ab aliquo ꝙ mediate ꝺducitur; sed n nisi ab subiãtia aquæ, quia actio ꝑpalis agentis sui aquã ꝺduxit ig n permanet: ꝙ. = Adꝫ dicimuꝰ ꝓprietates essẽtiæ subiãtiæ n ꝺduci ~~immediate~~ a ꝺpria ~~immediate~~ essẽtia, sed a ꝑpali agente quod ~~immediate~~ primario ꝺducit essẽtiã ꝺ secꝺario ꝓprietates, quia, qui dat formã, dat ꝯtinꝫ ad formã. Undẽ essẽtia respectu ꝓprietatis istius est ratio agẽdi, a qua ꝺmanãt ꝺ resultãt ꝯ conexionẽ quã cũ essẽtia habent n uero ꝯ actione ꝓpria ꝺ effectiua. Sic ab essẽtia ꝺmanãt ꝓa, ꝙ ut stat ex ꝺicto tho. 1. ꝙ. 9. 77 ar. 6, ꝺ 7. ꝑ hæc uerba: sicut ꝓa aquæ ab essẽtia fluit n per ullas mutationes, sed per nalẽ quãdã resultãtiã: ita est etiã ꝺ cuilibꝫ ꝓa respectu alterius. = Notẽr eminentiꝫ. Aquirre ulterius illã frigiditatẽ recuperari ꝑ actionẽ quia fuit frigiditas denouo ꝺducta quia licet ipsa forsitan n permaneat, permanet tamẽ uirtualiter ipsa aqua. = Alii uero ꝺicunt frigiditatẽ denouo recuperari ꝑ nouã actionẽ ꝓuenientẽ a quãdã qua litatẽ quæ ab authore naturæ est ꝙdita aquæ, cuilibet quæ elementoꝝ ut media illa ad re cuperet perfectionẽ sibi naliter ꝺbitã. Sic etiã corporibꝰ ꝙ animatis ꝙdita ꝙ naliter ut quãdã uirtus ad adquirẽdã ꝓpriã entitatẽ ablato ꝙpedimẽto, quod hoc auferebat. Eligẽ ex ꝺuabꝰ, quã ꝙ uerius malluerit.

Hic ꝺbet inquiri: an accuy, ꝙ subiãtia sit causa ꝑpalis accentiꝰ? ante cuius resolutionẽ notãdꝫ accentia ꝙ ꝺplicia ꝺfra esse; alia ꝺcuntur communia, quæ nullã habent ꝯnexionẽ cũ essẽtia ipsius rei, nec ipsi ~~et~~ naliter ꝺbentur, nec ab ipsa necessario ꝺmanãt. ~~Et~~ alia ꝺcuntur ꝓpria, quæ ab essẽtia necessario ꝺmanãt, cũ ipsa quæ ꝯnexionẽ habent, ut calor ut octo respectu ignis. Hac ꝺfra supposita, ꝺico primo, accuy esse causã ꝑpalis accentiꝰ communis ꝺ proua tur ~~ex ꝺicto tho~~. illa est causa ꝑpalis effectiua ꝺducta, quæ ipsi ꝙ uirtute ꝓpria præcontinet ꝺ ꝺducit. sic se habet accuy respectu alterius accentiꝰ communis, ubi quæ similis: ꝙ. maior stat a paritate subiãtiæ, quæ ꝺcitur causa ꝑpalis effectiua subiãtialis, quia ipsa præcontinet ꝺ ꝺducit ꝙ uirtute ꝓpria. minor autẽ patet, quia calor ut duo ꝛg ꝙ uirtute ꝓpria accentiꝰ ꝺ caloris ut duo præcontinet alios calores ut duos. ~~ꝺ~~

Confrabor calor ut duo alius n ꝺducit calores ut duo ꝙ ratione causæ instrumentalis: ꝙ ꝙ ratione causæ ꝑpalis. Pꝛouo ant: n ipsi ꝺduceret ꝙ ratione causæ ꝙtrumentalis, mane respectu subiãtiæ, quæ se haberet ut causa ꝑpalis; sed calor ut duo alios calores ut duos n ꝺducit ꝙ ratione causæ instrumentalis subiãtialis: ꝙ. Pꝛouo ꝓmin. Causa instrumentalis est quæ ꝺducit effectꝫ no mine causæ ꝑpalis ꝺ ipsius ministeriꝫ exercẽdo; sed calor ut duo alios calores ut duos n ꝺducit nomine subiãtiæ ꝺ ipsius ministeriꝫ exercẽdo, sed nomine ꝓprio ipsius ꝙ

Dico ꝙ: accentia ꝓpria, quæ ꝺcuntur passiones n ꝓueniunt ab essẽtia ꝑ uerã ꝺ realẽ actionẽ, sed a ꝑpali agente ~~essẽtia~~ essẽtiæ ꝺ forma, cuius ist ꝓprietates, ꝙ ꝺducẽtes. Quod autẽ ꝓueniãt a ꝑpali agente formæ ꝙducẽte. stat

ex illo philosophico ploquio, qui dat forma dat etiã ad forma. q̃ qui ꝓducit forma, ꝓducit quod necessario ꝛequitur ad ipa forma; sed accentia ꝑpria, qua sunt ꝑprietates ꝑ passiones formã, ſ, essentia, necessario ꝛequuntur ad ipã: q̃. ex qua ratione ferebat n̄ ꝓduci ab ipa essentia; ad vlteriꝰ ꝛstat ex dicto tho. 1. p. q: 77 arc. 7 sic loquẽte: sicut ꝓa amã ab essentia fluit, n̄ per trãsmutationẽ, sed per quãdã naturalẽ quãdã resultationẽ: ita est etiã de una ꝓa respectu alteriꝰ. ex quibus ꝛstat accentia ꝑpria quæ ꝓa, quæ sunt accentia ꝑpria, ꝑ ueluti ꝑprietates ab essentia amã dimanãtes, ab ipa fluere per quãdã resultationẽ, ꝑ ratione connexionis quã cũ essentia habẽt. q̃n̄ per uerã actionẽ. sicut enim ex fundamẽto proximo relationis ipa resultat relatio, qui fundamẽtũ ꝓfluit actiue ꝑ relatiue, ita ꝓprie illã: sic sua ꝓportione seruata ex essentia ꝑprietates resultant ꝑ fluunt ipa ꝑ tertio, tãquã ratio a priori, quã ipãrã uerã actionẽ habeat.

Obiicies 1: accens ꝓducens aliud ac cens, illud ꝓducit ꝑ uirtute subitatis: q̃n̄ ut causa ꝑncipalis. Probo any: ideo accens ꝓducens effectũ subitatiale illũ ꝓducit ꝑ uirtute subitatis, quia uirtus, qua illũ ꝓducit a subitatia dependet, ipsi que sub ordinatur. sed etiã uirtus qua aliud accens ꝓducit, a subitatia dependet, ipsi que sub ordinatur: q̃. = Dicẽdũ accens effectũ subitatiale ꝓducere ꝑ uirtute subitatis n̄ præcise quia uirtus ipsius dependeat, ꝑ subordinetur subitatiæ sed quia n̄ sibi assimilat effectũ, sed subitatis nec nomine ipsius accentis, sed subitantis nomine ipsius ꝓducit: quia quæ uirtus accentis ꝑ ordine ad effectũ subitatiale dependet a subitatia racaliter operatiua talis effectũ. At uero uirtus accentis ꝑ ordine ad accens ꝛmune n̄ alteri, sed sibi effectũ assilat ipsius nomine ꝓprio ꝓducẽdo. Dicto uirtus ipsius dat quia accentalis dependeat a subitatia tãquã a subiecto ꝑ hãsionis, n̄ tamã ab ipa, ꝑ quatis sit etiã racaliter operatiua ad talẽ effectũ.

Obiicies 2: ~~calor ut octo~~ si accentia ꝑpria ꝓuenirent ab actione ꝑncipalis agentis ꝓducẽtis formã cuius sunt accentia ꝑ passiones, ignis, qui est ꝑncipale agens ad alias ignis ꝓducẽdum calorẽ ut octo, ut ꝑncipale agens; sed calor ut octo n̄ ab igne, sed ab alio calore ut octo ꝓducitur tãquã a causa ꝑncipali: q̃. Probo min. ~~est~~ quoad 2q parte calor ut octo ꝛtinet tãquã causa ꝑncipalis alius caloris ut octo: q̃ ab ipso est, tãquã a causa ꝑncipali. Probo any: calor ut octo est eiusdẽ perfectionis specialis cũ alio calore ut octo: q̃ ipsum ꝛtinet ueluti causa ꝑncipalis. ideo cum accens n̄ ut causa ꝑncipalis effectũ subitatiale ꝓducẽdo, quia n̄ est eiusdẽ perfectionis specialis cũ illo ~~accẽte~~. Ly quia ita ſe habet calor ut ~~duo~~ octo respectu alteriꝰ ut duo octo, ac calor ut duo respectu alteriꝰ ut duo; sed calor ut duo, alius ut duo ꝓ ꝛtinet, tãquã causa ꝑncipalis: q̃. Dicẽdũ ꝑncipale agens per eãdẽ actionẽ primario ꝓducere formã, secundario ꝑprietates, ſ, accentia ꝑpria, ꝛta. ꝑ tãquã illud, quidat formã, dat etiã formã. Quare ignis, ꝓducens aliã formã ignis primario, secundario ꝓducit calorẽ ut octo qui ut ꝑprietas naliter ad talẽ formã subsecuta. sic dicit tho. 3. p. q. 62. ar. 1 ꝙuit: dicẽdũ est, quod duplex est causa agens, ꝑncipalis ꝑ ministerialis: ꝑncipalis quidẽ operatur per uirtutẽ suæ formæ, cui assimilatur effectus, sicut ignis suo calore calefacit. q̃ ignis suo calore calorẽ ꝓducit. q̃ calor est ab igne tãquã a causa ꝑncipali. Quare calor ut octo alius calorẽ ut octo n̄ ꝓducit, tãquã causa ꝑncipalis, esto calor ut duo alius ut duo ut causa ꝑncipalis ꝓducere ꝑsit. Ratio disparitatis est, quia licet calor ut octo sit eiusdẽ perfectionis, ac alius ut octo, illi tamẽ ꝓducit ꝑ ꝙuit nomine subitatis operatur ꝑ ipsius ministerium exercet. ideo quæ ~~ea~~ ut causa ministerialis ꝓducit nõ quæ illi ut est quædã ꝑprietas subitatis ignis debita. Vnde ad subitatis tãquã ad causã ꝑncipalẽ pertinet ꝓducere effectũ subitatiale ꝑ quid quid ad ipsum ~~necessario connexum~~ ꝛequitur ut necessario connexum. Cuius ꝛtra rius euenit ꝑ calore ut duo.

Dubus 2us: an idem numero effectus simul ꝑsit esse a duplici Causa totali effectiua eiusdẽ ordinis?

Notatur aliqua, ꝑ sententia referuntur. sec. 1a

Nec de facto ꝛstit eiusdẽ numero effectũ esse a pluribus causis diuersi ordinis: ~~sic bassa humã~~ sicut materialis, forti, fiali, ꝑ efficienti. Deduc ꝑ linea causæ efficientis concurrẽtes plures causas ad eiusdẽ effectus quarũ una ſit uniuersalissima, ut Deus, alia media, minus quæ uniuersalis quã ea, ſ, ut ſol, alia quæ particularis ut homo respectu ~~hominis~~ alterius hominis. ~~Inde~~ Dicendũ ntẽdũ causã aliã esse diuisi ꝑ totalẽ ꝑ partialẽ, alia partialis, ut quã n̄ ꝓducit effectũ ſ, sola, sed simul cũ alia partialis: ~~totalis~~ ut calor ut duo respectu caloris, ut quatuor quæ ſ, sola ꝓducere nequit, nisi cũ additione alteriꝰ caloris ut duo, Causa totalis, ſ, est talis ꝑ actus 1us, ſ, ꝑ actus 2. ~~sic est tot~~ ita est quæ ꝑ ſe uirtute habet ad totũ effectũ, ut calor ut duo respectu alteriꝰ caloris ut duo. totalis ꝑ actus 2us n̄ totũ est quæ totaliter ꝛtinet effectũ, sed quæ ꝑ actus 1us totũ ꝓducit effectũ. Quare potest ꝛtingere quod licet causa ſit totalis ꝑ actus 1us n̄ ꝓducat ut totalis ꝑ actus 2us. uti euenit dũ ignis attemperat ꝛcurrẽtẽ cũ alia quia simul cũ ipsa concurrit ad ꝓducẽdũ effectũ. sic ~~bassus~~ homo habens ut ſ, ciẽtiã uiris, ad portandũ pondus aliquod, ſ, tamẽ cũ alio ꝛcurrit ad ipsum portandũ, tũc n̄ erit causa totalis ꝑ actus 2us, uto ſit ꝑ actus 1us, quia n̄ portat totũ pondus. ~~sic~~

Inquirimus q: an à duplici causa totali ~~actu~~ 2° eiusdē ordinis, dñ subordinata queniat idē numero effectui communiter thomistæ asseruerunt nec de pōa Dei absoluta eydē numero effectū a duplici causa totali per effectiua pōssit pōnere. ~~tria opinia alia ut videtur~~ Iesuitæ vero cū eximio doctore quæ plures sectatores retinent dicunt de pōa Dei ordinaria / hoc nō posse fieri; opinamur tamē de pōa Dei absoluta. ~~quod~~

Conclusio nostra Sect. 2a.

Idē numero effectū simul esse nequit a duplici causa effectiua totali / actu 2°. Probatur ex dicto tho 1. p. q. 52 art. 3 / corpore sic loquēte: impossibile est quod duæ causæ pletæ ~~ipsæ~~ immediatæ unius, & eiusdē rei. sed quod / possibile est, nec de pōa Dei absoluta fieri valet: q.

Nec de a ratione sic probatur: si duplex causa totalis / actu 2°. concurreret ad eundē effectū, qualibet exillis esset, dñ esset totalis; hoc repugnat: q. Probo maior: esset / primis, ut supponitur / aliunde nō esset: q. Probo min. causa totalis / actu 2°. utpote se sola, & sine consortio alterius / actu 2°. produit effectū; sed nulla ex duabus se sola, & sine consortio alterius produceret effectū / tali hypothesi: q. maior patet ex dicta / ter causa partialis & totalis / actu 2°. ideo enim partialis dicitur talis in actu 2°, quia nō se sola, sed / consortio alterius produit effectū / actu 1°. & extra totalis / actu ~~2°~~ 1°. probatur: ideo causa partialis dicitur talis / actu 2° quia

Contratur: causa totalis 1° / actu 2° totaliter produit effectū / actu 2°, aliunde nō esset totalis / actu 2°. q nihil effectus produci inde manet ab alia causa totali ~~B~~ adæquata pōa Dei absoluta. & probatur sic: nō est ulterius producibile ab ~~alia~~ causa quod manet producibile a causa A; sed totum est productum & totaliter a causa A: q. maior patet si esset ulterius producibile esset reproducibile a causa B; sed hoc nō dicit. aduersarii: q. ~~nō~~ maior patet, quia tunc eadē bis produci posset, semel scilicet a quali causa A, iterumque a causa B.

~~Ulterius quia sequitur~~

Dicitur nullum exit

~~unum exillis causis nihil / effectus agere~~

lis reproducere effectū quia reproductio supponit productionem eumque nullum exillis aliquo modo intendebat supponat ut produxit effectū, sed utraque simul ipsum produxit, ideo nullum ipsum reproduxit. sic Deus totum produxit hominem, & dicat, ulterius quæ alterhomo quæ tamē dicatur, quod una exillis homines reproducat: — Dicitur quod esto simul utraque / effectū concurrerent cum qualibet exillis ipsum totaliter produ~~cat~~ ceret, sequeretur quod una exillis ipsum reproduceret ~~quia~~ q, quod nihil produceret, quia ~~produceret~~ sequeretur aut ab una nō produci, aut bis produci a qualibet, scilicet, semel. Ad paritatē ~~dico~~ nego dispāritatē redo quia Deus produxit totum hominem sub ratione entis ~~totalis~~ & totaque causalitate, & universalitate, tot ut causa media ipsum produxit sub ratione corporis. homo vero ut causa particularis ipsum produxit sub ratione hominis, quia / esto hi tres gradus entis scilicet, corporis, & hominis. Atamen / casu Quæstionis nō negaret, cui illa duplex causa eiusdē ordinis esset, & effectū produceret sub eadē ratione. & quidē replica quæ de pōa Dei ordinaria eydē effectū posse provenire a duplici causa totali, ubi evenit / causis relatis.

Argumenta Solutur. Sect. 3a.

Arguis 1: si duo agentia applicentur eidē passo sufficienter dispōsito, unicuique totum effectum capaci, quilibet exillis concurreret ut causa totalis / supposito / quod quilibet sufficientem virtutem haberet ad ~~totum~~ effectum: q. Probo ant: nihil est impediens, ut quilibet exillis ~~se~~ se exerceat in tota virtute cum passo ita sit, sufficienter dispōsito, ut ipso toto producatur effectus: q. — Dicitur, quod / casu posito, esset quilibet agens esset causa totalis / actu 1°. / quælibet sufficientem virtutem haberet ad totum effectum; nō tamē esset totalis sed partialis / actu 2°. & ex utroque resultaret causa totalis / actu 2°. quia / quilibet / unus concurrit alteri simul concurrenti alterabatur. Vnde / impeditur ne aliqua exillis vi totæ virtutis / fluveret. esset alterius concursus, quia si una exillis totum produceret effectum, nihil effectus / productus relinqueretur. Vnde nō esset locus aut altera aliquid produceret, quia toti producere valet quod nō / productus est. sic duo homines concurrunt simul ad pondus portandum / eo casu quilibet exillis ipsum portare potest, nō tamē quilibet toto adhibet vi, quæ apponeretur si alter nō esset. & arguitur quod de pōa Dei ordinaria effectus provenire posse a duplici causa totali, quia naliter illa duo agentia applicari possent passo;

~~Probatur~~ Arguis 2: eadē humanitas adæquate tota per unam subsistentiam simul trahi valet per aliam: & ideo effectus adæquate producitur ab una causa, est producibilis a simul ab alia. Ant. stat ~~humana~~ quia ex thomistis natura humana per Verbi subsistentiam tota simul trahi potuit per subsistentiam Patris & Spiritus Sancti. Contra probatur: ideo effectus adæquate producitur a causa A Vs. simul produci nequit a causa B, quia nihil effectus manet ulterius producibile; sed si hoc est verum nihil humanitati manet ulterius trahibile: q. Probo min: ideo nihil effectus manet ulterius producibile, quia nihil ipsum manet / producitur a causa A, sed tota nihil humanitati ~~in~~ interminatæ manet a sub sistentia Verbi: q.

Licet nostri Oratoris parentis Anselmo opponat nara humanam tota a subsistentia Verbi nō posse simul per aliam subsistentiam divinam trahi. Hoc tamē admisso datur disparitas: quia quilibet sub sistentia divina traxit unam suo determinato modo. ~~Quia~~ subsistentia Patris noque Patris traxit ipsum ipsi prout toto / communicabiliter alteri tanquam supposito a se, a seipsa per ipsi / subsistentia filii propriaret / communicabiliter alteri per ipsi; & subsistentia Spiritus Sancti / communicabiliter alteri per ipsum. Vnde

44

Quodlibed ex illis adequate ĵginue traret narg, n̂ adequate extrinue. At uero effectus adequate ĵginue quę adequate extrinue traret actionę unius causę totalis: q̃d nec n̂ relinqueret loc̃ ut simul actione alterius causę totalis traret quia utraque esset eiusde ordinis. Dequali bed exillis, nihil ulterius p̃ducibile relinqueret, nisi dicatur, quod reproducerentur effectus; quod repugnat: quia quid quidd p̃ducitur trahit de n̂ esse ad esse; per unę aute ex causis totalibus nihil effectus transiret de n̂ esse ad esse, cũ per alię totę, q̃ totaliter sub esse ponatur.

Replicabit a thortary idę corpus quę potest simul esse circumscriptum ĵ duplici loco: q̃d dicit uerus effectus simul & Sed ualet a duplici causa totali. Probo 1ția: ideo idę uerus effectus simul a duplici causa totali esse nequit, quia quia quid quid ut p̃ducibile ĵ effectu exhauritur ab una ea ab una causa; sed quid quid est locabile ĵ corpore quęto, manet exhaurita, d. 1ția ab uno loco: q̃l n̂ potest simul esse ĵ duplici loco, sicq; effectus potest simul esse a duplici causa totali. — 2: x. n̂ę, pari B subtrahę materia lis unita tę se totę cũ parte A. est simul unibilis cũ parte C: q̃ effectus tę se totus p̃ducitur a causa A. est simul p̃ducibilis a causa B. 3tia 1ția quia sicut pars B est ulterius unibilis, esto nihil ipsius junctę maneat, ita idę effectus ulterius p̃ducibilis esto nihil ipsius ĵ ducti maneat. — ~~Ty n minus repugnat quod duo accidentia tuby uero dictis fabricentur, eodę fabricato, ac duplici causa totali~~ ~~repugnat quod duo accidentia tuby uero dictis fabricentur~~, eodę fabricato ~~ac duplici causa totali~~ ~~ĵmuae jeydę effectus; sed est placabile~~ Ad 1ty dicendy ~~aliquos~~ thortay ponere duplicę qualitatę ĵ tali quę corpus. Unde n̂ minus aliqui aute quam modey est communis, duplicę p̃gressiuę circumscriptiuę, n̂ minus quod idę corpus ĵt adequate locatę d circumscriptę a duplici loco, quia sicut quid quidd est locabile; tali corpore manente exhauritę, d contentę a loco A. tę p̃gressiuę correspondente tali loco, tę quę n̂ ĵt ulterius, aut ma gis locabile, est tamę ulterius locabile tę alię p̃gressiuę circumscriptiuę. At uero, si ĵ effectu ab una causa totali p̃ducto aliquid esset ulterius p̃ducibile, esset ~~non~~ ĵ quod reproduceretur, quia nihil ĵpso manerent ĵ p̃ducti a tal causa. tę quia cũ p̃duci ĵt trahere de n̂ esse ad esse, per ea q̃ causę sic n̂ traherent, quia ea ab alia totaliter sub esse manerent: q̃ ulla n̂ reproduceretur. — Ad 1ty dicendy quod partes subtahę priori adequatę corporitatę d mollitię carent, ideo quę se ponit penetrari, quę una alterę ~~stacy~~ ~~predat~~ tę se totę ĵ pediat. quare pari B unita tę se totę cũ parte est simul unibilis cũ parte C, cuius ~~stacy~~ ~~stacy~~ ~~ĵ~~ est in partibus qualitatę. ~~Ita~~ quod autę manet ab una causa p̃ducti, si n̂ ulterius ulterius p̃ducibile, quia p̃ducti p̃duci ut reduci.

Dicit: q̃ ideo se quod p̃ducitur ab una causa totali, n̂ ĵt ~~ulterius~~ simul ab alia p̃ducibile quia aliter una ex illis p̃duceret, ut supponitur, d n̂ reproduceret, quod repugnat; sed hoc n̂ sequitur: q̃. Probo min. ~~ideo se~~ q̃ si n̂ p̃duceret effectus, ctę pari B esset d n̂ esset unita cũ parte C: cũ q̃ hoc si dicamus, nec tę. Probo aię quoad 1ą parte, quia quoad 1ą supponitur: ideo effectus n̂ reproduceretur ab alia causa, quia per ipsą n̂ traheret de n̂ esse ad esse, cũ ię per tą causą supponeretur sub esse; sed ctę pari B ratione unionis cũ parte C n̂ transiret de n̂ esse unitę ad esse unitę: cũ ię supponeretur unita cũ parte A: q̃. — Ricndy parti B ~~tą~~ ratione unionis cũ parte C trahere de n̂ esse unitę cũ ~~una~~ parte C ad esse unitę cũ ~~ista~~ uto supponatur unita cũ parte A quia n̂ repugnat esse unitę cũ una, ulterius quę cũ alia: ataque effectus productus, ulterius reduci ab alia causa repugnat quia effectus dũ p̃ducitur ~~abiciuntur ab~~ trahit de n̂ esse absolute ad esse. Dequę arguitur quat' de qua lex ordinaria, quia nec eadę pars sub 1tęlię tę se totę est duplicis partis unitę.

Replicabit ĵ hypotesi facta ĵ arguto supra ponto relationis cuius de corporis, quod taly ĵt capax unius formę, ĵ effectus, si ipsi duo agentia applicentur, iguly scilicet in suo loco quodlibed exillis agentibus tąqua causa totalis p̃ducit eyde effectus in passo, cui iguly exillis ĵfluebat per actionę totalis: q̃. — Ricndy adue ĵ hypotesi facta quodlibed agens n̂ concurrere ut causa totalis ĵ actu 2°. sed ut partialis, esto iguly foret ĵ actu 1°. causa totalis, quia quod libed sine alte operaretur concursu alterius, n̂ nisi partialiter p̃duceret effectus

Arguo 2°: ide effectus a duplici causa fatali totali puenire ualet: q̃d a duplici causa efficiente totali. 3tia patet, quia ideo eius a duplici causa totali efficiente puenire n̂ foret, quia causa totalis alię excluderet, si sola, sine consortio alterius ~~p̃ducis~~ influxus, hoc autę negatur ut falsum, si idę effectus a duplici causa fatali p uenire ualet. Ans aliter illud. 3tia, quia quilibet ĵtrinę ĵ tę ptę ~~ex~~ualet ex fine audientis sacrum, simul que uidet amicum quem quilibed finis esset causa sufficiens ad ipsum mouendum = 2: duo peccata simul gratię expellere ponunt, genere causę, sorti; sed hi causę quodlibed peccatum habet ut causa sortis adequata d totalis: q̃ sicut duplex causa sortis totalis potest simul concurrere ad eydę effectus, ita duplex causa totalis effectiua. — 5: duplex causa ponitiua d totalis tę adequatę conexionis in esse ipsius effectus ponitiuę: q̃d duplex causa totalis existens effectus existentis.

Dicit duplex causa dat potest simul eadę secundum hanc ratione sed quilibet est causa totalis: q̃. — Ricndy quilibet ex causis totalis ĵtrinsecę totalis ĵtrinsecę operatę per ĵtrinsecę unitas causę totalis principalis, quę unica foret

Ad 1ty dicimus eodę modo esse philosophandy de causa fatali ac effectiua, sua portione seruata. Quare sicut quilibed ex finibus allegatis sufficiens ĵt ad mouendy tąqua causa totalis ad ingressum in ecclesiam, propter quod ĵt causa fatalis totalis ĵ actu 1°. supposito tamen quod ab utroque simul moueatur, quilibet erit causa ~~pars~~ partialis ĵ actu 2°. — Ex dictis ad 1ty 3. patet ad 1ty. licet aliqui duparitas redat. similiter ieo quod peccatum per se ipsum est causa sortis expulsiua gratię: causa tamen efficiens fluit ĵ effectum per causalitatem distinctam ab ipsa. — Ad 1ty dicendy duplicem causam totalem ponitiuę 1ty adequatę conexionis inter se eiusdę effectus ponitiuę ut sit ab una, q̃ alia, n̂ tamen ut sit ab utraque simul, quia peccatum quodlibed est causa totalis ĵ actu 2°. Dreplica dicitur naturali quat.

Pro huius complemento inquiro: an ide nuro effectu a duplici causa totali saltu diuisim licet n simul ꝓuenire ꝓsit? thoma tenet naliter n̄ posse ꝓuenire. extra uero tenentes communiter negant.

Dicimus 2. quod hic nuro effectu A ꝓducit a causa B naliter n̄ potuit esse a causa C. ꝑ quam: hic nuro effectu A ꝓducit a causa B quia tali nuro effectu per se dependet a tali causa B; sed per se n dependeret a tali causa si naliter ponit ab alia ꝓduci: ꝙ Probo min. si naliter ponit ab alia esse, per accens dependeret a causa B qua tali nuro effectu: ꝙ n̄ per se. Probo ans: i tali hipotesi sicut est a causa B, ita naliter potuit esse a causa C: ꝙ qua tali nuro effectu est n̄ per se, sed per accens est a causa B; sed modo, quo est ab ipsa illa, ita ab ipsa dependet: ꝙ.

Contra hoc: dy tali nuro effectu ꝓducitur, aliqua causa naturali, ꝙ ratio debet dari, ut hic tali effectu ꝓducatur potius, quā alter; sed una ex rationibus ꝙ causis naturalibus, cur tali effectu individuo ꝓducatur, est, quia a tali nuro causa ꝓducitur: ꝙ tali effectu, qui est ꝓducibilis a tali causa, naliter ab alia n̄ potuit ꝓduci; aliqñ, quod ab ista sit ꝓducibilis n esset ratio, ut tali ꝓducerentur effectu. = Dicit, quod tali ut causa numerice, n̄ est ratio ut tali ꝓducatur effectu, ni ipsa ex se est potens, ꝙ indifferens ad plures effectu numerice distincti; sed est sic potens, immo ex se indifferens ad plures effectu numerice distincti ponit ab ipsa ꝓuenire: ꝙ. = Dicendu tali causa hic, ꝙ nunc, ꝙ circa tale subiectu, ꝙ aptu esse debeat ad huc nuro effectu, licet ex se sit potens, ꝙ indifferens quā ad plures.

Dicit: igni A ꝓducitur a tali causa B potuit ꝓduci ab igne C: ꝙ. Probo ans: in igne C saluatur tota natura ꝙ specifica ignis; sed i nata ꝙ specifica ignis continentur omnes ꝙ singulares ignes: ꝙ igne C. teneatur tali nuro igni A: ꝙ ab igne C potuit ꝓduci. = ℞: tali igni A ꝓducitur a igne B potuit ꝓduci a causa equiuoca: ꝙ non n̄ habet esse tale numerice, quia est tali igne B, ex ut tali potuerit esse ab alia causa. = Deus arguitur quat igne B se ipsu ꝓducere posse, quia ꝙ ipso saluatur tota igni ꝙ specifica perfectio. Simul quā quat tali Patre ꝓducere posse. Quare Dico, quod ignem C ꝙ quia est ut ex se, naliter ꝓducere posse ꝙ. teneatur igne A ꝓducitur ab igne B si igni A. uideretur ut perfectione essentiale ꝙ specifica igni; n̄ tamē si igni A ꝙ deligatur put tali est ꝓducibile, quia habet esse tali, quia est a tali causa hic, ꝙ nunc ꝓducitur. = Ad dy dicendu causa equiuoca eminenter, siu uirtualiter, tenere causa uniuoca, ꝙ quia omnes effectu ab ipsa procedentes, una tamē causa uniuoca n̄ teneatur ꝙ alia eiusdē ordinis, ꝙ facta ibi utraq; diuisione ꝙ distinctione.

Dubiu tertiu: an causa 1a immediate concurrat ad omnes effectu creatos?

Aliqua notantur. sententiæ ꝙ. Referuntur. Sec. 1a. =

Pro hac quā quod non fide catholica. optime apparet dari causa 1a, a qua omnia fiat, a nullo quæ ipsa, ullo ratione nali quari ualet, quia, quicquid creatu ꝙ factu est, ab aliquo factu est, cui nihil ante ipso fiat: ꝙ tande ad aliquid deueniri debemus, quod ab aliquo n̄ fiat, sed ab ipso omnia, quod est causa 1a. Alioquin ꝓcessus in infinitu: quia nihil assignabitur, quod ab alio n̄ fiat esto usque in infinitu ꝓcedat, nisi admittatur circulus uitiosus quod aliquid fiat ab alio, uice quæ uersa. Deinde sufficiter hoc: ueritas ex illo ꝓloquio, omne, quod mouetur, ab alio mouetur. ex quo infertur, tandē esse deueniendu ad aliquod ꝓmotiu ꝙ motore, quod est causa 1a.

a 1a causa dependere, ꝙ esse do, scilicet, x. illud Ioannis 1. omnia per ipsu facta sunt. 2. ꝙ conseruari, ut patet ex illo sapientiæ 11: quomodo posset aliquid permanere, nisi tu uoluisti. 3. ꝙ operari do x. illa uerba Dni ex Ioane relata: sine me nihil potestis facere. Deinde secundu concursu Dei aliq simultaneu, aliq quæ ꝓcessiu dici. ꝓcessiu dicitur tali, quia antecedit concursu creaturæ qui secundu ꝓcessiu, athomu a forliter o stra renitentes stantibus, uarijs nuncupatur nominibus, dicitur ab ijsdē ꝓgnostico ꝓuisiu, quia creaturæ ꝙ predeterminatio physica, quia mouet ꝙ detrahit creaturæ ad operandu, quicquā ꝙ deligatur ipsa se mouere ꝙ determinet; dicitur quæ efficax quia ponito tali concursu ꝓcessiu infallibiliter creatura operatur requiritur, sine necessaria, sine libera sit tali operatio, qu ad utrumque athomu renitentes ponatur concursu illi. A renitentes uero loco huius ꝓcessiu secundu thomistarum ponitur efficax predefinitio quæ precedit operationē creaturæ, subiungitur tamē ad sciendu medio, quia Deus ꝓuidet creaturæ esse operaturā, si in talibus circumstantijs ponatur.

Concursu simultaneu circa quē est in præsenti dubiu; est ꝙ concursu simultaneu ille, quo una causa simul cu alia concurrit ut ad duo igne simul concurrat ad ꝓducendu eisdē effectu. Unde concursu Dei simultaneu est additionis ꝓcessiu n̄ præcedit actionē Agentis sed est simul cu influxu ipsius circa effectu ꝓducendu. Unde circa istu est dubiu: ꝙ scilicet Deus concursu simultaneu ꝙ immediatu concurrat ad ortum effectu creatos? Durandus negat. sibi concursu Dei circa effectu creatos, asserendo Deu n̄ immediate, sed tales mediate concurrere ad tales effectu, qui secundi mediatu ab ipso explicabiles, per quos Deus uirtute creatura ꝓducere, per quā ipsa suos ꝓducit effectu. contraria autē opiō est communissima inter omnes. Unde sit.

Nostra Conclusio. Sectio 2a. =

2a
Causa immediate concurrit ad omnes effectu creatos. Probatur in primis ex illo Isaiæ 26: omnia opera nostra operatus es in nobis Dne. ꝙ immediate concurrit ad omnes effectu creatos. ꝙ probatur: ideo x. Durandus tales mediate concurrere, quia tales ꝓducere uirtute ad tales effectu; sed ex uerbis præ dictis constat, n̄ tales uirtute, sed ipsius effectu ꝓducere, cui ipsius operationes operetur: ꝙ.

45

Confrabat ex illo Ioannis 5: Pater meus usque modo operatur, & ego operor; sed stra uerba ista militat opio aduersa asserunt Deus n operari dy ipsa creatura operabat, sed toty operatu huius dy ~~stat~~ condidit creaturq ipsi quę uirtutes ad operandy dedit: q̃ taly opio reiicienda est, nostra quę applectenda. Quare Diuus Augustinus tomo 3. lib. 5 de Genesi ad litterq cap. 20. prędicta uerba exponens contra asserentes, Deus ~~non~~ ab initio mundi condidisse creaturas, ipsis quę dedisse uirtutes ad operandy, & sic cessasse a concursu immediato, ~~quod~~ quory sententia est eadę ac a nobis impugnata, ait: contra quos ~~inuehitur~~ & fertur illa sententia Dñi: Pater meus usque usque modo operatur, & ego operor. Vide quia n soly magna, & prędua, uery etiq ista terrena, & infima ipse operabatur, ut dicit apostolus. & Sapientię 11: quomodo posset aliquid permanere, nisi tu uoluisses?

Eadę ueritas nostrę sententię constat ex pluribus aliis locis sacrę scripturę: & præsertim ex illo psalmo 145 qui fecit cęlum & ~~non~~ terrą mare, & omnia, quę in eis sunt. & ex illo Ioannis 1: omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil. q̃ nihil est, quod ab ipso n sit factum; ~~sed~~ q̃ n soly fecit uirtutes, qua. aliquid sit, sed illud aliquid.

Probatur nyc a ratione: quęlibet creatura, & si minutissima sit, essentialiter immediate dependet ~~ab~~ a Deo: q̃ Deus immediate influit in ipsą. ex sili dependentia alterius sit ~~omnia~~ in illa, ab ipso est. Vnde modo quo ab ipso fuerit, dependebit. Probo ant: quęlibet creatura essentialiter est ens creatum & per participationę; sed quod nc est essentialiter immediate dependet a Deo: q̃ Prou. min. ~~quod~~ essentialiter ~~est~~ ens creatum & per participationę est essentialiter esse ens participatum ab alio, scilicet ab ipso Deo. sed quod nc est, immediate a Deo dependet, & essentialiter: q̃ Prou. min. ęo ipso quo aliquid est ens participatum a Deo, ab ipso dependet; sed quid quid est ens per participationę a Deo, immediate, & essentialiter est ab ipso participatum: q̃ minor. stat, quia quid quid est ens per participationę, ~~est~~ est essentialiter, & immediate creatum.

Explicabat eadę ratio: si creatura n immediate, sed mediate ~~esset ens~~ dependeret ab ente increato n ratione sui, sed ratione alterius ab ipso penderet quia soly dependeret ~~ab~~ a quoty ~~uirtus~~ causa ipsius immediata ab ente increato penderet: Sed quęlibet n soly ratione alterius, sed ratione sui dependet ab ente increato: q̃ Prouo min. quę libet creatura ratione sui, & absq̃ eo est ens creatum & participatum a ente increato; sed ęo ipso quo est ens creatum & participatum ab increato, ab ipso dependet: q̃.

Dices; achus uitalis essentialiter ab anima dependet: & tamę n immediate, sed mediate, quia soly a poa immediate dependet: & sto effectus creatus essentialiter a Deo dependeat n ferbor immediata dependentia. = Sed stra est quia licet anima n influat immediate ut quo, seu immediatione uirtutis influit tamę immediate ut quod, & immediatione supporiti. Vnde stat quod achus uitalis essentialiter ab ipsa dependeat. In oppta tamę Deus n influeret immediate ut quo, nec ut quod ex mediaret supporitu creatus influetus. = 2: quia quęlibet creatura ~~negatur~~ immediate est ens participatum ab ente increato n tamę achus uitalis immediate; mediatione ~~sui~~ uirtutis participatur ab anima: q̃ ab uno ad aliud n ualet stia: = 3: quia si creatura immediate a Deo esset ens participatum, quia uirtus ad ipsum esset a Deo, daretur aliquid quod toty re motissime esset a Deo, quia posset Deus ab initio mundi producere causa per quą aliquis effectus immediate a quo duceretur, ab isto quę aliud, & sic pluręs intermedii; quibus omnibus intermedijs ille ultimus ducereturr a Deo remotissime participatus. Vnde n uere, & pprie causabit a Deo, sicut nego uere, & pprie n dicitur ab abyculo calcatus.

Confrabat nra conclusio: Deus est causa immediate conseruatiua cuiuscęque effectus creati: q̃ immediate productiua. Any assurdo cuius est stia sententia, sceditur. Contia pua batur: modo, quo Deus concurrit ad conseruationę creaturę, ita ad eius primo productionę: q̃ si Any quatur: conseruatio est continuata productio: q̃ modo quo Deus concurrit ad conseruationę creaturę, ita ad eius productionę. Prouo contq: si conseruatio est continuata productio, conseruatio immediata, est continuata productio immediata: q̃ si Deus immediate concurrit ad conseruationę, etiq̃ immediate ad tq productionę; aliqde conseruatio immediata n esset continuata productio immediata.

Deus: q̃: ideo Deus immediate conseruat effectus creatus quia quilibet effectus creatus n habet in se esse permanentię a se, sed ~~non~~ participatum a Deo: sed nec quoad tq sui esse est a se; sed illud essentialiter habet participatum a Deo: q̃ = Arg: si aute dicas creatura n immediate, sed toty mediate a Deo conseruari: quatty conseruatur a Deo eius causa immediata. = Contra est, quia creatura n habet permanentię in existendo, esse a se, sed a Deo essentialiter, & immediate participatum: q̃ immediate ab ipso conseruatur. Prouo any: creatura ex se & ratione sui habet permanentię existendy per participationę a Deo: q̃ n toty ratione causę, & mediate.

Argumenta soluuntur. sec. 3a

Argues 1: si Deus immediate concurrerit ad effectus creatus, l. esset ut causa totalis, & toty effectus producto; & sic nihil produceret causa creata. l. ~~sic~~ concurrerit ut causa partialis: & sic iordine ad illa quę effectus quę relinqueret, producta eadę ui militaret rationis a nobis in solutione posita. = Nicolaus Dicit toty effectus producere & ut causa totalis tq & uniuersalima, quę est diuersi ordinis ac creata. Vnde nihil est, quod creata simul toty effectus producat taquę causa 2a, & sub diuersa ratione sub qua, acta, ng 2a illa producit sub ratione sub qua uniuersalima entis. homo uero, qui est causa 2a respectu alterius hominis, illa producit sub ratione hominis. & Arguens stabat; ach⁹ supernalibus ad quos Deus immediate concurrit ~~x~~ aduersarios. Vnde, ut causa totalis, & partialis? si tis, libere arbitrio

ens quia ama uere & prie influit; ach⁹ uitalis eadę quem fluxu ac poa. Atq̃ ne Deus per se n ~~fecit~~ effectus eadę actione qua causa immediata, sed toty dicitur fluere, & quatty producit uirtutes?

n̄ reuuret adigros. si uero 2us, sequitur idē j̄ueniens a nobis in conclusione alatis, scilicet, actū supernale n̄ esse ens per participationē.

Dicēs: q̄ effectus creatus q̄uenit j̄mediate absq̄ reōne unius talis entis, n̄ tamē sub reōne particularis qua sub qua est a causa particulari; q̄ illa ratio sub qua particularis n̄ est j̄mediate absq̄; sed talis ratio particularis, qua talis formaliter & specialiter dicit conceptū entis per participationē, cui ratio entis q̄ participatione trāscendat quicquid conceptū par ticularem creaturā: q̄ stat quod creatura n̄ sit j̄mediate absq̄ q̄ quod dicit rationē entis q̄ per participationē. — Dicendū aliud esse rationē illā particularē creaturā n̄ esse rationē sub qua talis creatura est absq̄, quod est uerū, cū sola ratio entis sit ratio sub qua respectu causæ 2æ; aliud autē illā rationē particularē, n̄ esse absq̄, quod est falsū cū sit ab ipso per modū rationis quā, quia omnes formalitates effectus correspondent Deo per modū rationis quæ; & ratio uero entis ut ratio sub qua omnes alias p̄ducunt. sic uolūtas sub reōne bonī attingit obiectū n̄ sub reōne sub qua uerī, & tamē attingit uerū per modū rationis quæ. Ista quæ j̄ actibus supernalibus.

~~Replicabis~~ Arguēs 2:

si Deus j̄mediate cū creatura concurrerit ad effectū creatū, ℓ, esset media actione dictā ab actio ne creaturæ, ℓ per eādē? sed neutrum. dici j̄glet: q̄. Non 1us, quia ad eundē effectū n̄ potest dari duplex actio totalis quia unica ex illis sufficit, alia quæ superflueret. 1us quia ℓ, actio p̄pria creaturæ j̄mediate absq̄ dependet ab ipsa fluit, ℓ n̄: si 1us, q̄ n̄ j̄mediate ~~dependet~~ dependet absq̄, sed a creatura: q̄ q̄ dabitur aliquid creatū quod absq̄ j̄mediate n̄ dependeat. si autē talis actio creaturæ j̄mediate dependet absq̄: q̄ n̄ ab ipsa creatura. Unde effectus n̄ erit j̄mediate a causa 2a. — si dicatur Deus & creatura j̄mediate j̄fluere per eādē actionē. Contra est: quia actio q̄ infertur esse talis actionis j̄mediate absq̄ Deo n̄ dependere: q̄ nec q̄ j̄mediate n̄ fluere j̄ effectū creatū. Probatur ant̄: si j̄mediate dependeret absq̄ maxime qua retinet ex parte Dei. sed put sic n̄ dependet: q̄. Probo min. unice creatura absq̄ dependere ualet; sed actio, qua Deus p̄ducit effectū, put retinet ex parte ipsius, n̄ est creatura sed quid reducitur ex ipso Deo: q̄ 2: quia actio p̄pria, creaturæ est generatio; qua uero p̄pria Dei, est creatio, quia Deus n̄ dicitur causa generatiua effectus; sed eadē actio generuo, & creuo esse n̄ ualet: q̄.

Dicendū, uti communiter authores nrī sequentes fatentur, Deus cū creatura eadē actione effectū concurrere, ex quo nullū sequitur ꝰinconueniens, quia eadē met actio put est creaturæ, ut causalitas ipsius, j̄mediate dependet ab illa: put autē retinet ex parte Dei, ab ipso j̄mediate dependet ut causalitas ipsius. sic idē actus uolūtatis est uolūtatis, & finis; causalitas. Unde j. sensu j̄media te dependet a uolūtate, 2°. autē a fine. Quod autē actio Dei sit idē ab ipso Deo, j̄teligendū est de actione formaliter j̄manente n̄ trāseunte: de ~~est~~ uolūtione efficaci, ~~quia~~ ingtā quia nullū cū creatura concurrere, n̄ autē de actione illa, qua p̄ducitur effectus, est quæ ab ipsa creatura ut a causa parciali, & absq̄ ut a causa uniuersali. Unde eadē met actio q̄ dicitur respectu generuo, ℓ creuo ~~potest~~ generuo, put est causalitas causæ 2æ, ipsā quæ respicit. & creuo ~~respecta~~ put causalitas 1æ, & j̄ordine ad ipsā. & j̄citur j̄ actibus supernalibus, ad quos Deus j̄mediate concurrit.

Dicēs: talis actio ut est causalitas causæ 2æ, j̄mediate absq̄ Deo n̄ dependet; aliunde sub eadē ꝰconsideratione esset causalitas utriusque. sed put causalitas causæ 2æ, est creatura Deus per participationē: q̄ q̄ quod est ens per participationē n̄ dicit j̄mediatā dependentiā absq̄. — 2: actio qua Deus p̄ducit effectū, est illius conseruatiua; sed si esset eadē, ac actio creaturæ, n̄ esset illius con seruatiua: q̄. ~~Re~~ maior. stat, quia conseruuo est ꝰdimuuata p̄ductio. Probo min. actio creaturæ n̄ per manet, dū conseruatur effectus: q̄ si 1a. — ~~*~~ 3: si actio creaturæ esset eadē qua Deus effectū p̄duxerit. mutaretur j̄ esse Deus; hoc erroneū est cū Deus sit ab ꝰsenso j̄mutabilis: q̄. Probo mai. Deus j̄ esse mutaretur, si ipsi aliquid j̄ esse ꝰsenso adueniret, ℓ, deficeret j̄ tēpore; sed si actio creaturæ esset eadē, ac illa qua Deus p̄duceret effectū, ~~q~~ aliquid j̄ esse ꝰsenso ipsi adueniret, j̄ tēpore, posset quæ deficere: q̄. Probo min. quia actio creaturæ j̄ tēpore adueniret, & ~~post~~ desinit; sed hæc est esset j̄ esse Deo, quia causalitas ipsius, & omnis causalitas est j̄ esse causæ: q̄. ~~*~~

Adhuc ~~dicendū~~ potest dici actionē creatā, put est causalitas ipsius, absq̄ dependere j̄mediate j̄ ratione effectū, licet n̄ sub expressione causalitatis ipsius Dei. sic etiā actus uolūtatis, ut causalitas uolūtatis, se habet ut effectus finis. ℓ, secundo potest dici, quod ut actio dicatur creata, ~~n̄ est necesse~~ ℓ, ens per participationē, n̄ est necesse, quod sub quacunque expressione exprimatur esse j̄mediate absq̄ sed quod absolute sit ~~ab~~ ab ipso j̄mediate, ut etiā dicatur j̄mediate dependens absq̄ qua causalitas creaturæ. sic quælibet creatura dicit quamcunque perfectionē ipsius limitatā: ad hoc autē n̄ exigitur quod dicat propriā limitationē ꝰsuā omnē conceptū.

Adhuc dicendū actionē ꝰseruatiuā n̄ esse eādē ac primo ꝑductiuā, quia illud quod est ~~actiuum~~ conseruatione esse ꝰdimuuatā ꝑductionē, sic est ~~j̄teligendū~~ uirtualiter, seu æquiualenter, j̄ quantum actio conseruatiua æquiualet ꝑductioni ꝰdimuuatæ. quia sicut per continuationē ꝑductionis ~~formaliter~~ talis permanet effectus ℓ. ꝑducitur, ita per conseruationē. — seu j̄teligē eloquiū illud n̄ subiectiue, sed tratiue, j quantū tuū per actionē conseruatiuā ꝰdimuuatur ꝑducitur. Alii autē illud j̄teligunt de actione ~~concreata~~ ~~actione~~ primo ꝑductiua præsitā unice ab agente, a quo ꝰseruatur n̄ uero de ~~illa~~ alia. sic si Deus materiā 2am sine forma ꝑduxisset, ut ali qui ꝑualiter tenent, si postea formā ꝑduceret, sub qua materiā ꝰseruaret n̄ esset hic casus, eadē actio ꝰseruatiua materiæ, ac ~~per~~ primo ipsius ꝑductiua. ~~*~~ Ad 3ū dicendū Deus per illā actionē j̄ esse n̄ mutari ꝰsolū ens mutaretur j̄ esse, si actio j̄manens esset dicta ab ipso Deo n̄ tamē actio formaliter trāseuns, quia ita ꝰsolū est j̄ esse creatura, n̄ uero Deus: quia equidē se habet per modū effectus

respectu causæ 2ę; solę quę ipsiusmet esse debet causa dę causalitas unice ab ipsa puenit. ✠

Hilaria

potest solui arguendo asserendo duplex esse actionę respectu Dei creaturæ: quia licet n ponit dari duplex actio totalis ejusdę effectus a duplici causa eiusdę ordinis optime tamę diuersi ordinis ubi contingit in prędicti. Quare nulla superflua foret, quia actio causæ 2ę educeret effectus sub raone uniuersalissima entis. Vel sub ratione corporis. Vg. ꝺ causa particularis sub ratione particulari. Unde actio creaturæ esset jmediate a creatore ratione causalitatis ipsius, & jmediate ad eo ratione effectus. Sic ide actus voluntatis esset jmediate a voluntate ratione causalitatis ipsius, & jmediate a fine ratione effectus.

Arguez 3: causalitas causæ materialis, & formalis jmediate n dependet ad eo; sed nihil omnino est quod dę ens per participationę: g. istud, quod aliquid sit ens per participationę, & quod ad eo jmediate n dependeat. Prouo mai. Ens nequit exercere munus causæ materialis & formalis: sed causalitas causæ materialis, & formalis, solę jmediate dependet a causa materiali & formali: g. = Ricdy causalitas causæ materialis, & formalis, solę jmediate dependere ad eo effective, ꝯ genere quę causa efficiens, n, ꝯ genere causæ materialis, & formalis; sic ens solę dependet a materia, & a forma. Sicut ens a causa creata effluens, educens forma, ma teria, & ex materia, illa simul educit ens suo actu 2°. ꝯformationis, sic & causa 2a. Unde formatio, quę est causalitas formæ a forma dependet, n effective, sed formaliter.

Ricy: causalitas causæ formalis, ꝯ se talis causalitatis, solę dependet a illo, cuius est causalitas; sed solę est causalitas causæ formalis: g. Nyę sic: sed ꝯ esse talis causalitatis dicit rationę entis per participationę: g. = Ricdy, esse causalitatis causæ formalis ab ipsa formaliter jmediate dependere, esto quę ly talis expressionę causalitatis formalis n exprimat jmediatę dependentiam effectus a causa 2a, illa tamę existentialiter includit, quia ipsa est effectus jmediatus ipsius Dei. & Arguto pręat nec causa effectus creata jmediate concurrere ꝯ se creator, ut stat ꝯ causalitate ꝯ arguto assignata.

Arguez 4: dabur aliquis effectus, qui ad eo jmediate n pendat: g. rao nra ꝯclusione oppta nihil quat. Prouo any: actus vitalis creaturæ n pendet jmediate ab ipso Deo: g. Prouo any: actus vitalis solę jmediate pendet a prįpio intrinseco se mouente per illum: sed Deus n est prįpium intrinsecum se mouens per actus vitales creaturæ: g. Ricdy de ratione actus vitalis esse pendere a prįpio intrinseco se mouente per illum. Cæterum ex hoc spatium quod pendat ctię jmediate a prįpio extrinseco alterius ordinis. Unde & distinguendum est prįpium actus vitalis quod pendat ꝯ actus 2. uiuat. & hoc intrinsecum est respectu actus vitalis. Sic dicitur anima ipsius poę, esse aliud est prįpium ly diuinorabilis ly actiue, fluens, quod ꝯ actus vitalis n tamę per illa uiuens, quale quod extrinsecum prįpium est: sic se habet causa 2a. Ita respectu actus vitalis chionis per quę ipsius intrinsecum uiuit, ꝯcurrit, ꝯcurens, ꝯiecti uiues n est prįpium intrinsecum talis actus vitalis sed tale extrinsecum. Insta quia jacobus supernalibus vitalibus, quorum prįpium jmediatum est ipse Deus, n tamę intrinsecum.

Unde ℵ. definitio actus vitalis sequitur Deus n esse prįpium intrinsecum quia est motum a prįpio intrinseco se mouente per illum

Deus aute liat prįpium motum n tamę se per illum mouens

Potest aute sic replicare: actus vitalis habere nequit prędicatum ipsius ꝯstitutivum oppositum: sed esse a prįpio extrinseco est sic oppositum, quia actus vitalis ꝯstituitur per quod sit motus a prįpio intrinseco: g. = 2: quia repugnat idem actus, qui sit natus, & supernalis ex quo natus & supernatus sint extrema intrinsecę oppta; sed minus ꝯter se opponuntur esse a prįpio intrinseco, & extrinseco: g. = 3: quia actus vitalis effectus formalis emanicare debet prįpio ipsius; sed effectus formalis, ipsius est ꝯstituere prįpium ꝯ actu 2°. uiuens: ex g. sic Deus denominare n posset, sequitur Deus n esse sui prįpium.

Ricdy actum actus vitalis procedere a prįpio intrinseco se mouente per illum, quod simul schamat ut prįpium extrinsecum actus esse repugnans, & opposita constitutiua ipsius; at uero quod detur duplex prįpium, quorum unum intrinsecum, aliud quę extrinsecum sit, hoc necessarium est, quia ipse actus ex quo vitalis sit, debet esse motus a prįpio intrinseco se mouente per illum, quia tamę talis actus vitalis ens, creatus est & deo participatus, essentialiter exigit esse a deo, & qua a causa 2a. & extrinseco prįpio, cui essentialiter subor dinatur 2a. Sic ens nale prįpia intrinseca habet quoad sui materia & forma, & tamę simul prį pia extrinseca habet & effectiua. Insta quę ipsi electione vitali quoad ctię species ut prįpia extrinseca habet. & arguitur quod Deus nec mediate ad actus vitales ꝯcurrere. Ad ly ~~quod extra dicta~~ dicimus repugnare eosdę actus entitatis nalis & supernalis habere. Aliunde ly ipsius entitatis exce deret, & n excederet uires 2ares. esse aute a prįpio intrinseco simpte, & se mouente per illum, & ata causa ut a prįpio extrinseco, n est ꝯuenire ab eodem prįpio quod extrinsecum, & intrinsecum ~~obiit~~ respectu actus eiusdę actus sit, & quo esset repugnatia, simul actus esse nalis, & supernalis est respectu eiusdę actus. = Ad ly stat ex supra dictis.

Arguez 5: quod effectus sit a causa 2a mediate, sufficit ut dicatur quid creatum: g. Prouo any: per quod mediate esset a ens participatum a causa 2a, n esset ens, & participatum ab alio, & ens creatum: g. & participatum & creatum. Ens patet, quia ens, & creatum nec jmediate, nec mediate est ab alio, sed a se. = ly quia nec mediate, nec jmediate dicerebur ens a se, & participatum: g. 2a mediate, quia jmediate esset ens participatum. Any. stat quia quilibet effectus creatus esset, jmediate participatus a causa 2a, & mediate ad eo: g. = Ricdy, quod quid creatum essentialiter, & immediate, & ratione sui

est ens per participationē; & ideo sequitur quod dicitur ens per participationē debet esse a tā causa, ideo que n̄ sufficit esse mediate ab ipsa. Nec tñ foret ens increatū debitate, quia istud nec mediate, nec ime diate participabit ab alio. Quare foret ens quamuis & repugnās. Unde n̄ minus quod nec creatū, nec increatū esset. Nec ultima rō sufficit; liquidē ratio entis creati & participati p̄. distinguitur a eo quod sit participatū ab ente a se, & p̄ increato.

Arguēs ultimo arguto theologico: Si Deus concurreret mediate ad omnem effectū creatū, etiā ad actionē pravā ipsius creaturē; hoc repugnat: aliūde esset author peccati: q̄. tūc est difficile pūctū istius gēris theologorū ingenia & quia ad istos, & n̄ ad philosophos pertinet. ideo bre uiter dicēdū p̄. thomā Deus concurrere mediate ad actionē pravā quoad entitatē ipsius, quia ipsius entitas, ut sic creata est ista ipharū causa 2da. Non uero concurrit ad pravitatē, & malicē quā, sicut a causa 2a pueniit. p̄. tenuitas uero dicēdū Deū mediate concurrere &c etiā ad deformitatē & malicē talis actionis, & peccati n̄ ut a se detrahit, sed a creatura; nā Deus p̄. tenuitas, istā concursū creaturē offert, ut deficiat, ut creatura illū detrahit ad quodcūque uoluerit ipsa. Unde, si ipsa uoluerit, poterit illū detrahere ad actū pravū; & tūc ipse Deus detrahit, concurrit, quasi iuxta, ad malicē peccati, & ista ipsius inclinationē, quia illā quātā est ex se, uellet creatura illā detrahere ad bonū, licēt ipsa declinat, ut detrahat, ad quod uoluerit quia sic dicit tenuitas, & istā manet libera creatura arbitrio. & quidē arguto & probat Deus nec mediate concurrere ad effectū creatū. & ex hīs sit satis de causa efficiente p̄. qua philosophus libro [redacted] Unde sit.

Liber tertius Phisicorum

Cum philus sit 1°, & 2° ~~egerit~~ libro egerit de principiis & causis entis nati moueri, nunc agit in 3° de ipso motu ~~& actione continuationis, motu aequato~~ de actione & passione, & actionis situationis, & motu reperto, de ~~tam~~ infinito agit, cui p̄. ipsius quodlibet sumptū sit diuisibile in infinita. Sit q̄.

Disquisitio 1a de motu, ~~tam~~ actione, & passione.

Motus q̄ sic aphilo omnibus quę communiter definitur: actus entis in potentia put in potentia. ad cuius intellectū notandū subiectū mouile in triplici statu intelligi potest. 1°, scilicet, dū intelligitur esse in potentia tali, in quo tamen adhuc n̄ intelligitur moueri, sed est in potentia ad motū, simul quę ad tres motus. 2° dū intelligitur esse in actu perfecto motus, in potentia tamen, quia ad tres motus, qui tres actus perfecti mouentis ut. 3. tales dū intelligitur ig in tres motus, seu in actu ultimo & perfecto, ad quē motus est tota: sic materia antequā intelligatur se moueri ad formā, est in potentia tali scilicet, ad motū generationis, & ad formā, dū uero per generationē ~~non~~ mouetur n̄ est quasi in statu medio & perfecto, in quibus est in actu imperfecto motus generationis, & in potentia ad actū perfectū formę ~~quę~~ ad quā mouetur. tales quę dū est in positione formę, est in actu perfecto. Quibus suppositis nic definio explicitius: ly actus ponitur loco generis quia per ipsum uenit motus ex actibus perfectis ad quos est ipse motus. Per ~~alios~~ ly in potentia, put in potentia differt ab actibus perfectis qui n̄ sunt tota, ~~ad actus~~ aut tendentia ad alios actus tanquā ad tres. Unde ratione ipsius ly n̄ substituitur subiectū in potentia ad tres.

In prędicta definitione iudico n̄ comprehendi intellectionis uolitionis, aut cognitionis, quia sunt actus perfecti & n̄ in quia ad alios actus ~~sic~~ sed ultimo in illis uoluntatis & istis perficiunt. Unde n̄ sunt actus entis in potentia put in potentia. = & si dicas, quod anima rationalis ~~est~~ habet se nata concipere respectu intellectionis & uolitionis? Deus para sit principium motus physici & quietis, intellectio & uolitio sunt motus physici, & deque in definitione motus debet comprehendi. = Dicēdū quod in prędicta n̄ comprehenditur definitione, nisi motus, de quo per se philus egit in hoc tertio libro physicorum n̄ tamen de omni motu physico intendit formaliter, nec definitione prędicta, sed tota de motu imperfecto, seu, de motus qui ~~est~~ actus imperfecti; intellectio autem & uolitio dicuntur motus, cuiusmodi perfecti, quia n̄ tendunt ad ulteriorem actum. Dicit Philus lib. 3 de anima cap. 7 texte 28 inquit: manifestum est, quod sentire, si dicabitur motus, est alia species ab ea, de qua determinat est in libris physicorum. Ille enim est motus est actus existentis in potentia: sed iste motus est actus perfecti. Ex quibus infertur motus ad libros presentes spectare n̄ esse perfecti, seu entis perfecti, quod ide uidetur. In definitione & prędicta ibi bene deducitur omnes motus imperfecti, qui sunt tota ad tres & actus perfecti. Sic Alteratio, augmentatio, alii que motus successiui qui sunt in tota ad tres tanquā ad ulteriores & perfectos actus. Et iq̄ que generatio, nutritio, & aliqua mutationes instantaneę, quę sunt tendentia ad actus perfectos.

Dices: motus instantaneus n̄ meruit definitio motus: q̄ solus successiuus. Prouo ans: in eodē instanti quo est motus, existit tres motus: q̄ n est actus entis in potentia put in potentia. Probatur ista: ens in potentia put in potentia n dicitur esse in potentia ad actū quem eodē instanti motus habet: q̄ & pro uatur ans: ens in potentia ad actū formę manet privatiue forma, ad quā est in potentia. sed nequit esse privatiue forma eodē instanti quo illā habet: q̄. = Et simpliciter ex dictis & creationis esse comprehendi in definitione motus, quia est actus entis in potentia ad ulteriorem actum; sed creationi n̄ meruit ratio motus: q̄.

Dicēdū ad 1am motus instantaneus non est instantaneus esse actus entis in potentia, n̄ realiter physice. sed intentionaliter, in quibus aliquo priori intelligentię intelligitur ut generatio, subiectū creatū esse in subiecto motus ad tres, in quibus intelligatur tres, seu actus perfecti, ipso ad quē est motus. & dic & pura potentia illius formę esse actus entis in potentia methaphysice n̄ physice. ut inquit noster illustrissimus moneta. = Ad 2am dicēdū creationis ad quē tranſit. Cęterum ratio motus tranſitus ad esse in potentia pura potentia illius formę ad istum. est autem ratione motus in potentia, est ide ac esse in quia ad actus perfectos; n̄ autem est ide ac esse primatus tales actus perfecti.

n esse actu ꝑfecte, sed ꝑfecte, imo d actione sortiter manete, distincta ab ipso deo; ideo que n habuit subiectu quod ꝑ ꝑua reliquat: si aut dicatur tali actio esse distincta ab actione creature, aduc ꝑ esse creationis requit esse motu, quia ut sit motu, ratione illius subiecti moueri, d mutari de uel de priuatione forme ad ipsa forma. tractu ꝙ quod est creatu, n est mutatu de priuatione forme ad esse forme. Unde solu erit subiectu recipiens tali actionis creature.

De actione d passione ig dissi
mone earu que diuione ꝑ Mephisica dedimus. Nyc tame scindu actione ordine dicitur ad principiu agens
ꝙ scipit ab, esse que actu ipsius; passione uero ad pati, to esse que huius actu. d nyc ꝑquiritur, q
motu actio d passio realiter distinguatur? d supponimus loqui de actione tranciti tu extrase pro
ducete. Hpatetur negatiue. d quatur ex philo 3 phisicoru cap. 3 sic loquente: cu dr motu esse re actu agentis
d patientis. = d ꝑ quatu ad actione d passione quatur ex P. nro Anselmo d dialogo de ueritate cap.
9 ubi sic: multis enim modis eade res intelligit diuersis considerationibus contraria: quod
ꝑ actione sepe contigit, ut ꝑ percussione: percussio ngque d agente, d patiente est, d patiente: unde
d actio dicit, d passio potest.

Deinde quatur ratione: n ynt multiplicanda entitates sine necessitate; sed nulla est
ꝑ parati ad multiplicanda entitates motu, actionis, d passionis: g. Prouo min. eade callefactio ve. potest. inde
ꝑ uari ꝑt est ab agente, ꝑ quo sensu est actio, ulteriusque ultima secundaria ꝙ quod per illo subiectu
trahit de n esse calore, ad esse calore; d ꝑt sic est motu, quia per ipsa mouetur subiectu de priuatione
caloris ad illius esse. d denique qua est receptio caloris in passo (si subiecto), ꝑ quo sensu est passio: g
nulla est necessitas ꝑ. = Confirmatur: per eade entitate actionis agens ꝑ passu agit. sed per ista mutatione patitur ab
subiectu pati: g. Prouo min. per eade actione qua agens agens agit ꝑ passu, ista mutatione patitur ab
ab agente. sed per passione patitur mutatione ab agente: g per minor. stat quia agens n agit in
passu nisi ipsu ꝑ mutando. Ex quibus sic: sed per entitate qua subiectu mutatur, mouetur de n esse ad
esse forme: ex g per motu mouetur de non esse ad esse forme, eade entitate actionis, d passionis
est ei motu.

Dices: motu est ens ꝑ completu, ideo que ad nullu pertinet progamenta actio uero d passio
ynt entia completa ideo que ad progamenta actionis, d passionis pertinet; sed ens ꝑ pleta a com
pleto realiter distinguitur: g. = Tu dicis actio d passio Ruadus, motu n dicit aliquid ꝑ pleta d perfecta
realiter entitative, respectu actionis, d passionis, sed tota orietialiter mephisice, quia est ꝑ cratio tri d actu
ꝑ perfecta ꝑ ma ad actu perfecta, quare n nisi reductive ponitur in progameto, ꝑ quatu reducitur
ad progamenta tri.

Dices 2: si actio d passio esset distincta realiter, n esset sydameta ad distincta proxima ad
distincta realiter, quia ex relatio ad nos ideficitur ex proximo sydameto quotiens sydamen
tu utrumque identificatur, etiq d ipsis relationes quoru quo ynt eade unitercio, ynt eade inter se;
sed actio d passio ynt proxima sydameta ad Paternitate, d filiatione quo realiter distinguuntur: g. =
Dicimus actione d passione n esse sydameta proxima Paternitati d filationi, sed condigna ad tu esse fili
ationis, d Paternitatis, subtiq tranꝫ genitiqs, d geniti esse sydameta proxima. ꝓt g.

Dubiu unicu: an actio transiens subiectetur in passo ?
Aliquibus notatis reperitur authoru ꝓclusio sec. 1a.

Non ꝑquirimus in presti de actione ꝙ manete quo ꝙ agente subiectari supponit nisi mus. Solu q est de
bui de transeunte, de illa, scilicet quo transit ad materia, ꝙ subiectu externu, ipso alia forma educendo,
ut actio calefactiua ignis, quo ꝙ ligno ꝓducit forma caloris. Unde quꝛitur an talis actio callefacti
ua subiectetur in materia ligni, quo dicitur passu? Cassery distinguendu est subiectu pure denominandu,
seu denominationis, d subiectu ꝙrionis. Ly est quod denominatur ab aliqua forma ly aliquis effectu
subiectu ꝙrionis est illud, ꝙ quo forma accentalis recipitur, d a quo inhasiue ipsa essentialiter dependet.
Quare Scotista tenet actione transeunte ꝙ agente recipi quoꝫ recuntur caietanus, tumel, Mazarius, d quo plures
thomiste. 2a opio asserit subiectari in passo: sic communiter tenuit a ex eximio doctore, simplitius, ferrara,
tolletus, d alii thomistaꝝ communiter que nostri. Rognes uero a sancto thoma parte utroque ꝓbatis alia incedendi
uia ꝓpugnat actione esse incoatiue ꝙ agente, d consumatiue ꝙ passo. Sit ian

Nostra Conclusio sec. 2a.

Actio transiens subiectatur in passo. Probatur ex diuo tho. 1a p. q. 18. ar. 3. ad 1ꝯ sic loquente: duplex est actio;
una que transit in exterꝫ materia; ut calefacere, d secare; alia, que manet in agente, ut intelligere, sentire,
d uelle; quaru hec est differa, quod 1a actio n est perfectio agentis, quod mouet, sed ipsius motu; 2a
autem actio est perfectio agentis. Ex quibus sic: actio transiens est perfectio passi, seu, motu d n agentis, sed ꝑ
recipitur ꝙ agente d n ꝙ passo, ꝙ mouli, n huius, sed potius agentis fore, ex deuenit esse perfectio illius
ꝙ quo recipitur: ꝓ. = 2: actio immanens ꝙ agente manet ad distans transiens, quo n manet ꝙ agente,
sed trahit ad passu; sed ꝑ recipientur ꝙ agente d n ꝙ passo, manuet ꝙ agente, d n transiret ad passu: g.
Prouo min. actio transiens manere deuet ꝙ subiecto, ꝙ quo recipitur: g. = Ulteriꝰ: quia actio immanens
n transiens, sed immanens, ideo n ꝙ passo, sed ꝙ agente recipi deuet: g quia calefactio n ꝙ manens, sed actio
transiens est, ideo n ꝙ agente, sed in passo recipi deuet. d quatur ista ideo ans est uera quia actio
immanens n deuet transire ad aliud, sed manere ꝙ agente; sed calefactio, quia actio transiens n deuet
manere ꝙ agente, sed trahere ad passu: g.

Videndum est ex philo 2. de anima cap. 2. textu 24, & 26 ubi sic: actus agentis, i eo, quod patitur, esse videtur. & lib. 3. cap. 2. textu 140. actio & passio n̄ in agente est, sed in eo quod patitur. in quibus locis n̄ potest loqui de actionibus, manentibus; nisi dicatur dicit tho. ipsi. straviari; ex pribus natibus, & pure philosophicis is per ipsis sequatur.

Probatur ratione negativa: ideo x. aduersarius actio subiectantur in agente, quia actio esset forma denominans agens; esse agentis; sed hęc ratio fra n̄ subsistit: q. Probo min. si hęc ratio quaret aduersarios, tenetur, actio sit conceptus ab subiectantur in agente, habitue. sed hoc est falsum quia solus sit conceptus in respicit subiectu inhasionis: q. Maior probatur: quia actio sit conceptus ab denominat agens in ratione agentis: q. v.

Argumenta solvuntur. sec. 3a.

Arguit 1 ex dicto tho. 2. stra gentes: actio quę n̄ est subitatia agentis, inhęret ei, sicut accens in subiecto. Quid clarius, ponere aduersa. = Dicit 2. distinctione 40 q. 1a ar. 4 adsit: ex actio sit in agente, & passio in passo, n̄ potest esse idem numero accens, quod est actio, & quod est passio, cum unus accens n̄ possit esse in diuersis subiectis: Adsit testimonium dicti tho. dicimus sicut loqui de actionibus, manentibus creaturę, spectantibus ad proprias Rei. Unde asserit illas, agentes subiectari, quia sunt quoddą accens ab agente. distinct. actio uero Dei n̄ subiectatur, ipso, cum sit eadę ipsius subitatia. = Adsit dicendo dicit tho. esse intelligendum de actionibus moraliter sumptis, n̄ autem physice acceptis. Loquitur enim de actione circumscripta ab Deo, quę actio moraliter & operativa erat depravata, inquantum actio malę voluntatis vocatur. Sic distincta a passione Dei, licet actio executiva, & transiens physice esset realiter indistincta a passione Dei. & quidem si dicit tho. esset intelligendum, sicut straniis ea aduersarii volunt, sibi contrariantur. ut patet ex authoritate ipsius in ra. solutione ad legata. + Dicit ex philo 2 de anima textu 26: actus ee in eo, cuius est actus; sed actio transiens est actus agentis: q. = Dicendum philo loqui de actione manente, n̄ transiente = ly dicit actus ee in illo, cuius est actus, ly habitue, & egressiue. Arguit 2: actio transiens est agentis perfectio: q. in ipso recipitur. contra patet, ideo enim x. nos, passio recipitur quia est illius perfectio: & propter eadę rationem agentis recipitur. Probatur a ly antecedens: actio etiam transiens est actus agentis, sed ideo quia actio communiter definiri solet: actus actiui, ut actiuus est; sed actus est illius perfectio, cuius est actus: q. = 2: actio non effectus formalis agentis communicat: sed forma accentalis qualis est actio, debet recipi in subiecto, cui effectus formalis ipsius communicat: q. maior. patet; actio siquidem agentis communicat esse agentis in actu 2. quod est effectus formalis actionis.

Aliqui dicunt actionem transeuntem n̄ esse perfectionem intrinsecam, sed extrinsecam agentis, ideo quia in ipso n̄ recipitur, sicut recipitur passio quia est perfectio intrinseca illius. Nullo tamen quomodo hoc duxerunt, cum actio denominet principium agens actu 2. Quare non alia uia tendimus. & in primis notandum in actione distinguo conceptus ab, & conceptus in, ly ly intelligitur esse ab agente, & ly in recipi in subiecto. Unde dicimus actionem transientem esse actum & perfectionem intrinsecam agentis, ly conceptus ab & egressiue, n̄ ly conceptus in, quia ly ista solus est passi perfectio, ideo que dicimus ipsum recipi. Quod autem actio transiens unius ly conceptus ab sit actus & agentis perfectio, inferitur ex eo, quod agens actu esse agentis denominatur ab actione: est, inquam, perfectio agentis, per modum fluxus & egressionis ab ipso ipsum illud agens, actu 1 denominans, quod solum praestat ly conceptus ab. sic etiam relatio dicit conceptus in & ad ly ultimum n̄ recipitur, subiecto, esto illud ad ly referat. Unde n̄ omnis communicatio effectus formalis fit per receptionem formę, in subiecto: sic subsistentia communicat rei effectus formalis intrinseci subsistendi, quę fit per informationem, aut receptionem in subiecto, sed per terminationem. ex dictis patet ad ly.

Replicabis: si actio communicat agenti effectus formalis intrinseci, agens ab actione recipit talem effectum formalem; sed nequit recipere effectum formalem intrinsecum, imo & distinctum ab actione, quę actionem ipsa recipiat: q. agens est subiectum receptivum actionis. = 2: actio x. solutionem datam, est communicat effectus formalis ipsius ly conceptus ab q. & ly conceptus in, quia effectus formalis ly ab supponit effectum formalem ly conceptus in, ex in sit conceptus communis accentis, & ab conceptus talis accentis, prius autem intelligitur conceptus communis, quam particularis accentis.

Adsit dicendo agens n̄ recipere ly receptione specie & stricte talem, quam significat inhęrentia informationem illum effectum formalem, sed tantum ly recipere istius late, juxta ly significat ab actione habere talem effectum formalem. eatenus denominatione & pure egressiue, quatenus actio ab agente fluit & per modum causalitatis ab ipso fluentis & egredientis ipsius denominat agens in actu 2. & replica quatenus subsistentia informare rem, quę ab ipsa habet effectum formalem subsistendi. Relatio etiam ly conceptus ad denominat subiectum ad aliud relatum & tamen ly illum conceptus n̄ recipitur, ipso. = Ad ly instantia patitur, aduersarius sententia, quia esto dicat quod actio transiens subiectatur, agente dicit tamen prius intelligi actionem ut ab agente egredientem, quam ipso recepta, sed egreditur ly conceptus ab, & recipitur ly conceptus in: q. prius intelligitur, actionem conceptus sub, qui est particularis, quam conceptus in, qui est communis. Unde & 11 x. ipsum prius intelligitur actionem egredi ab agente, quam ipso recipi, quia minus quod respectu diuersorum subiectorum, quorum unum est totum subiectum denominationis & egressionis, aliud autem inhasionis, prius intelligatur actio ly conceptus ab, quam in, praesertim cum agens praeintelligi debeat & aliquo priori ad passum. Quare ut omnis & quicumque tollatur, notandum, actionem prius intelligi rationem accentis, quam talis accentis. Unde dicimus valet actionem communicari agenti etiam ly conceptus in, non ut exercet munus prius conceptus in, sed pure conceptus in includitur, actionem, quę tota communicatur ipsi.

Replicabis: ex dictis sequitur, quod n̄ actio qua actio est, sed qua passio, in subiecto recipiatur; sed n̄ solum actio, quę passio, sed quae actio, recipi debet in passo: q. Probo min: actio, qua talis, ad distinctum praecamenta pertinet, ac qua actio passio; sed n̄ nisi in contracto ad praecamenta spectat: q. actio qua talis, distinctum constituit praecamentum concretum; sed actio, sicut & quod libet accens constituit totum ex ipso, & subiecto inhasionis: q. = 2: actio ly conceptus ab n̄ est perfectio agentis: q.

Prouo arg: actio ly concepty ab respicit agenty, ut prippium ipsius, sed actio qua respicit agenty, taqua illius prippium n̂ est illius perfectio, ut potuy sic agenty, relligabitur ut perfectiuy ipsa: g. mai. stat, quia actio ly concepty ab egreditur & fluit ab agente, taqua a prippio intrinseco 3: si ex quo actio ab agente egrederetur intrinsece, ipsius perfectio foret etiq truy actiony esset agentiy perfectio, ipsiy que denominaret, cy ~~tuy~~ ex ipsiy uisceribus effluat; sed truy actionis n̂ est agentiy perfectio, ipsiy intrinsece denominany: g.

Adhuc dic actionē esse actionis formaliter, quia accens egressiuy, & emanatiuy n̂ dicere subiectu; hanc actionis, nec habeat ly concepty prius actionis, quia tamē agenty est denominationis subiectu, ideo ex ipso & actione resultat secundu accidentale egressiuy. Sic ponitur in proceamento. ~~Idcirco accens esse concreto idcirco esse, ut accens tocchar; proceamento n̂ rationis formaliter, quare~~ = *Ad ly initialiq patitur: nq actio transiens ly quod formaliter ut actus ab agente egrediens, ipsiy denominat esse agentiy: g. est illius perfectio ly quod ab ipso egreditur; sed sic ipsiy ut prippiy intrinseci respicit: g. Quare potest dici, quod actio aduc ~~tuat~~ ly concepty egressionis ~~denominet agenty~~ medianti valet; ordine ad agenty, taqua ad prippium actiue influens, a quo remote n̂ exprimit ~~esse illius per~~ ipsiy perfectiue; taqua ad subiectu ab ipso; actus denominatiuy, a quo exprimit esse illius per fectiony. Sic actus vitaliy essentialiter est motus a prippio intrinseco se mouente per illy. & tamē licet, quia actus ly vitalis sit a prippio intrinseco, ipsiy tamē perficit ut actus ly vitalis denominans illud aduenit in actu 2.—

Aliqui uero respondent ad hoc replicā actionē actuare, & perficere ly concepty ab prippium ~~agens~~ egreditur, & ly quod ab ipso egreditur, quia sic ab ipso egredi est ~~se~~ agenty, & prippii perfectiui.— *Ad 3ū dicendy maximā esse disparitatē inter actionē & truy illiuy: licet nraque truy egrediatur ex uisceribus agenty, n̂ per se ipsiy, sed per actionē ideo que n̂ est illi intrinsecā, nec causalitas & aut actus ly agenty. unde n̂ est illiuy perfectio. At uero actio per se ipsa egreditur, est que n̂ effectiuy qui, a sed quo, seu causalitas intrinseca, & actus ly agenty.

Replicabis:

ideo actio transiens n̂ haberet agenti quia ly quod ipsiy denominat n̂ significatur ly quod est ipso, sed ly quod est ab ipso; sed esto ipsiy denominet n̂ aut significatur esse ipso, sed ab ipso. n̂ tollit quod inhaereat ipsi: g. Pro uatur min. ex dicto tho. q. 8. de pot. ar. 2: nihil phibet aliquid esse inhaerens, quod tamē n̂ significatur ut inhaerens: sicut etiq actio n̂ significatur ut in agenti, sed ut ab agenti: & tamē stat actionē esse ~~ab~~ in agente. Dicendy ~~dicit tho. loqui de acti~~ quod licet actio ly concepty prius actionis n̂ denominet agenty, ly quod significatur esse quod est ipso, sed ab ipso ly rationis accentis tamē denominat subiectu inhaerens ly quod est ipso: sic g. actio n̂ denominat agenty ly quod ipso, sed proxime aut ab ipso, ipsiy est, & illo n̂ recipi. Aduerte ba autē dicit tho. dicendy ipsiy loqui de actionibus immanentibus ~~patien~~ tatis comparatiue ad actiones Rei immanentes, de quibus asserit, nullo subiecto recipi quia ipsa Rei subsistentia. actiones uero creaturē, etsi immanentes, distinguuntur a subsistentia agenti, ideo que, taqua accentia, in ipso recipiuntur.

Arguy 3: si actio transiens n̂ reciperetur in agente, illud n̂ mutaretur intrinsece per talē actionē quod est proprium Rei, qui immobiliter & mutabiliter permanens operatur & agit; ~~sed~~ g. & ipso recipitur Prouo arg: n̂ mutatur agens, nisi per quod intrinsece recipiat aliquid, quod antea n̂ habebat: g. &c.— Dicendy ad mutationē intrinsecā agenti n̂ exigi quod ly pos passiuq recipiat aliquā formā, & effectiuy forte ipsius; sed ly pos actiuq habeat aliquos effectus forte intrinsecos ab ipso distinctos, quos ante actionē n̂ habebat. Sic x. aduersarios agens n̂ ideo intrinsece mutatur per actionē ly post ipso recipitur, sed post ab ipso egreditur.

*Arguy 4: actio transiens ~~i~~ patre est fundamentū proximū relationis secundi generis, seu Paternitatis; sed ~~subsistentia~~ fundamentū proximū talis relationis debet esse in subiecto ipso que est ipsa relatio: g. Prouo min. ita se habet fundamentū proximū relationis 2i generis adipsa, ac fundamentū relationis primi generis respectu illius: sed fundamentū proximū relationis primi generis qualis est solitudo, est in subiecto cui inharet solitudo: g.— 2: actio generatiua ~~Verbi~~ æterni Patris est in Patre: g. etiq actio generatiua creatiua erit in Patre; sed talis actio est transiens: g.— *Ad 4ū admisso proximo actionē generatiua creatiua esse fundamentū proximū Paternitatis, assigno disparitatē quia Paternitas fundatur in actione ly concepty ab ideo que n̂ existit esse, eodē subiecto in quo est Paternitas. Solitudo uero fundatur in obedientia, alia ne nili qualitate & n̂ ly aliquo concepty ab, quia talis concepty n̂ habet cy n̂ sit forma egrediens, & actus egrediens. Unde sed ly concepty in.*— Ad 5ū dicimus actionē generatiua in Patre esse indistincta a proa generatiua Patris. Unde ut ista deueat esse in Patre generante etiq & ipsa generata. in creatis uero contrariy euenit & quide arguby quat in creatis generationis passiuq esse in filio, sicut est in diuinis; sed passiua generatio, ut ipsa met actio Patris passiue ipsa: g.

Disquisitio 2a de infinito.

Aliqui philosophi ut ipsi infinitū definiuerunt: id cuius nihil est extra, quā definitionē philosophus tertio physicorum textu 62. impugnat, alia definitionē assignans sic: infinitum est id, cuius aliquid semper est extra, seu ut ab alijs explicabitur, est quod nullis clauditur terminis: nq quibuscunque tris assignatis, aliquid semper infiniti restat. Sic si daretur infinitum hominum ly nury, quibuscunque hominibus designatis, adhuc alii, & alii usque in infinitum restarent. Deinde infinitum aliud dicitur infinitum actu: aliud uero in poa. hoc est, cuius aliquid semper est extra actu seu quod actu caret tri, quod dicitur infinitum categorematicē: ut si existeret infinitum hominum, hoc daretur infinitum categorematicē, ut actu ly nury. Infinitum in poa est, cuius aliquid semper est extra in poa, seu, quod nullis clauditur terminis in poa, quod dicitur infinitum syncategorematicē. Sic infinitum hominum, qui ut possibiles, sibi inuicem infinitum ly nury syncategorematicē & in poa.

Deinde infinitum Cathegorema tice diuiditur in infinitum ly extra, seu, in omni genere, & infinitum in detracto genere. hoc est, quod in nullo genere claudatur tris: sic Deus ly extra & omni genere infinitus, in nullo clauditur tris. ly est quod aliquo genere nullis clauditur tris. Hoc ly ab aliquibus uocabatur infinitum ly quid. hoc uero infinitum ~~simpliciter~~ simpliciter. Infinitum 2. modo diuiditur in infinitum ly multitudine, ly magnitudine, & ly intensione. quorum definitionem satis ex dictis colligunt. exemplum infiniti ly multitudine, ut si daretur infinita qualitas ly nury; infiniti ly magnitudine ut si daretur qualitas infinite extensa. Infiniti uero ly intensionis, ut qualitas taliter intensa, ut magis n̂ possit intendi. Sufficiant dicta quibus clare percipientur alia infiniti diuisiones. Sit g.

Dubiu unicu: an de ꝑa Rei absoluta ꝑsit dari infinitu in actu?

Notabile aliqua, & authoru placita referuntur. sec. 1a. =

Ut tutius quæstionis indicat, n̄ quærimus, an detur infinitu in ꝑa? quia istud dari negari n̄ ualet cu infinita hominu sint ꝑmixta, quod est infinitu in ꝑa. quæritur q̄ de infinito in actu siue it cu multitudine siue magnitudine, aut intensione. nec est dubiu an detur, sit deinde natura de ꝑa Rei ordinaria, sed supernaturali & absoluta. In qua difficultate 1a tenet opio infinitu actu de facto dari, ita aliqui philosophi antiqui inter quos annumerabant Anaxagoras, Seleucus, & Anaximander. 1a sententia ꝓpugnat ꝑme dari de ꝑa Rei absoluta, esto de facto n detur: ita Conimbricenses, Vasquez, Bartholomæus Arnaiz, Meinerus asserunt esse ꝑmixtum infinitu in actu cu multitudine; quibus adhæret Oviedo animando etiã esse ꝑmixtum infinitu in intensione licet n̄ cu extensione. Portus autẽ extra. 3a negat ꝑmixtionem infiniti in actu adue de ꝑa ꝑa Rei absoluta, quæ ut plausibilis inter thomistas, ita quæ ꝑmixtis inter Scotistas & nostros. Undesit.

+ Dalii quæ plures scotista rũ

Dalii quæ plures scotistæ.

Nostra Conclusio Sectio Secunda =

Infinitu actu nec de ꝑa Rei absoluta ualet esse. Hæc conclusio negat infinitu cu multitudine magnitudine ꝗtensione aliudue quæ alterius generis infinitu. Ostenditur ex dicto tho. 1a p. q. 7 ar. 2 in corpore; sed extra est, quod infinitu n̄ potest esse ex ꝑte aliquo ut dicitur in 3. phisic.; omne autẽ quod est ꝓter Deu, ex Deo est ex Deo, sicut ex ꝑte: q̄ nihil, quod est ꝓter Deu, potest esse infinitu. ex quibus ita quod infinitu est actu, n̄ potest habere ꝑtes cu infinitu careãt ꝑte & fine: sed repugnat aliquid creatu, quod ꝑtes careat, cu omne ens creatu, quia creatu, essentialiter sit ex Deo, ꝗtaquæ ex primo ꝑte: q̄.

Nec ꝓdicta authoritate intexta nru nullatenus quare, quia ꝑ dicto arc. solu quæsit de infinitudine cu essentia quã creaturæ negat sicut etiã aduersarii illã negat quia est ꝓpria Dei. n̄ tamẽ ex hoc, sertur recto stilo negãda esse infinitudo, & ali quo detracto genere. = Sed contra est 1o, quia parũ interest, quod inquirat de infinito actu cu esse intẽso, si ratio ab ipso ꝓpinqua de utroque ꝓbat, ut ex ie patet quia infinitu actu siue cu esse tãto siue detracto genere, est quod careat ꝑtes & fine, sed hoc creaturæ repugnat, quia ut essentialiter ex Deo est, ꝗtaquæ ex 1o ꝑte: q̄.

Deinde probatur ex eodẽ dicto tho. eadẽ 1a p. q. 7. arc. 4. quoad infinitu actu cu multitudine, ubi quæsiuit post quæ negat ꝑmixtionem ponitur esse multitudinem infinitã actu per se, sic
)) ita stra auctore & Algazel asserẽtes esse ꝑmixtum multitudinem infinitã per accens, ita stra ꝓbat loquitur: per hoc
)) igitur modu ꝓbauerit, quod ꝑmixtum est esse actu multitudinem infinitu cu accens per accens; sed hoc est
)) impossibile, quia omne multitudine oportet esse ꝗ aliqua ꝑticulare multitudinem. Particulare autẽ multitudo
)) dicit ut cu ꝑticulare numeru; nulla autẽ ꝑticularis numeri est infinita: quia quilibet numerus est multitudo
)) facta de unitate. Unde impossibile est esse multitudinem infinitã actu, siue per se, siue per accens.
Quæ uerba ita aperta esse uidẽtur ꝓhac parte, ut nullã torquendi ratione admittãt.

Quoad infinitu cu magnitudine etiã stat ex eodẽ dicto eadẽ th. eadẽ par. 8q. arc. 3. ubi inquirit an ꝑsit esse aliquid
)) infinitu cu magnitudine? & negatiue respondet, asserit quæ in corpore alicuius articuli: ñ omne corpus nale
)) aliqua forma habet detracta: cu igitur ad formã substãtialẽ sequatur accentia, necesse est necesse est quod
)) ad detracta forma sequantur detracta accentia, inter quæ est quãtitas. Unde omne corpus nale habet
)) detracta quãtitatem & in maiu. Unde impossibile est aliquod corpus nale infinitu esse. & ꝑ impossibile est
aliquod corpus nale ꝑfinitu esse cu magnitudine, quia solu ei correspondet detracta quãtitas. sed quod
est ꝑ impossibile, nec de ꝑa Rei absoluta fieri ualet: q̄.

Ulterius ꝑ eodẽ ar. ad ꝗuit: ad cu dicitur quod licet
)) infinitu n sit contra rationem magnitudinis in ꝓmuni, est tamẽ ꝓtra rationem cuiuslibet ꝑticulãris eius, scilicet
)) ꝓtra rationem magnitudinis rectilinei, l triangularis, siue circularis, l triangularis, & similiu. Non autẽ est ꝑmixtum
)) in genere esse, quod in nulla ꝑticulari est. Unde n̄ est ꝑmixtum esse aliquã magnitudinem infinitã, cu nulla
)) ꝑticulari magnitudinis sit infinita.

Probatur conclusio a ratione quoad infinitu multitudinis: quia ~~& detur~~ implicat a parte rei multitudo quæ n sit sub aliqua ꝑticulari multitudine detracta. sed repugnat ꝑticularem multitudinem & infinitã: q̄ maior colligitur ex dicto th. in 1a p. q. 7 ar. 4 allegato. minor autẽ ꝓbatur: in omni ꝑticulari discreta seu multitudine detracta sit detracta per ultimã unitatem. sed ni repugnat quod sit infinita: q̄ minor stat quia quodlibet infinitu actu nullã finem aut tu quo claudatur, habet sed quodlibet autẽ ꝑticulare quo claudatur. Confirmatur: omne quod ꝓprie habet, detrahitur per ultimã unitatem intra ipsa ꝗtaquæ tu claudatur. Confirmatur: omne quod ꝓprie habet, est finitu: sed quilibet numerus habet ꝓprie, quia ꝗ unitate aqua incipit, habet: q̄.

Ulterius si daretur, esset dabilis numerus infinitus actu esset & n̄ esset numerus infinitus: sed hoc repugnat: q̄. Probo mai. quoad 1a parte: ñ quoad 1a supponitur: numerus est essentialiter est multitudo numerata per unu: & detracta unitate unitatem essentialiter habere desinit cu quæ multitudo ipsa numeretur; sed hoc est ꝓtra rationem numeri infiniti. Quo n ponit assignari detracta unitate l tota unitate detracta per quam numeretur: q̄. ex quibus stat etiã quod ille numerus esset, detracta ꝑticula numeri, l multitudini quia tot tota quæ unitates detractæ ipsum forent, per quas numerandus esset. 1a quia esset sub genere multitudinis numericæ, existens quæ a parte rei: sed repugnat, quod aliquod genus existat a parte rei, & n̄ detracta per aliquã ꝑticulã, immo & individua: q̄ repugnet infinitu cu magnitudine, sic ꝓbatur: repugnat corpus infinitu existentiam & magnitudinem: q̄. Probo ant: corpus infinitu existentiam existit occupare & locu infinitu; sed hoc repugnat: q̄ maior stat, quia corpus quæ ꝓ existentiam quæ habet, exigit occupare locu. minor ꝓbatur: corpus exigens occupa

Quod autẽ

loru, exigit circumscriui, & stineri intra tros locos; sed cu hoc repugnat exigere quod exigat occupare infinitu loku: & maior stat, quia corpus circumscriui, loco est stineri ab ultima superficie loci. minor ~~et~~ patet, quia occupare infinitu locu n ualet, nisi cu infinita extensione cu qua a nullo locali uditur.

Confirabur: illud corpus ubique foret; sed hoc est stra rationem cuiuslibet rei create: & maior stat quia nulli esset imaginabile ipsabilis ~~ip~~ cuius gloriæ n exigeret occupare infinita extensionis. Minor ~~probatur stat~~ probatur: ubique esse, est proprium & peculiare Dei quia immensu est; sed ~~quod~~ quod est proprium & peculiare Dei creaturæ repugnat; ideo qua sapi patris stra ubiquitas hæreticos fabefecit nulli corpus creatu posse ubique esse: &

Vltimu: si esset dabile corpus infinite extensu, ab aliquo ipsius puncto ponet eformari duæ lineæ equales et infinitæ; sed hoc repugnat: & Prouo min. si ponent ne forma ri, ipsabilis, quod inter ipsas foret, finitu & infinitu ~~esset~~, sed hoc stra dictionem implicat: & Prouo mai. in primis infinitu esset, quia quo magis lineæ ~~ex~~ anguli a puncto ipsius dilatat magis inter se distat: si ab illo infinite distat, etiq & ulteriu. ~~etiq~~ aliude finitu foret, quia tale ipsabilis claudereter inter ~~tros ultimos~~ duas lineas, eqque stra ipsius tros: & finitu esset.

Nec aute quabet conclusio quoad infinitu extensionem: omnis qualitas quatucunque intensa habere deberet tu gradu a quo incipiat citra intensu & ultimu, quo finiabur: sed quod ~~pripiu~~ a quo incipiat, habet & finitu quo finiabur, finitu necessariu esse debet: & maior quabur: quia omnis intensio qualitatis a primo gradu incipiendo usque ad ultimu ptenditur: & = Si autem recurratur ad ~~ratione~~ radicationem in subiecto: ibi sit ~~ar~~ aliquis gradus quem tu casu incipiet intensio a tali minima que racione & usque ad maximu & ultimu ptenderetur.

Confirabur: si qualitas posset esse infinite intensa, esset dabile lumen gloriæ infinite intensu sed hoc repugnat: & ~~Prouo~~ maior stat quia ~~aduer~~ lumen gloriæ est quid de qualitas aduersarii que equaliter philosophat de qualibet qualitate. minor aute ~~probatur~~: si lumen gloriæ esset dabile infinite intensu etiq & uno beato finite intensu sed hoc creaturæ repugnat: & Prouo min. si tali uno dabili esset, creatura hoc Deu comprehendere posset; sed hoc ipsi repugnat: & Prouo mai. cognitio comprehensiua obiecti est, quia ipsu cognoscitur quatu cognoscibile est. sed per intuitiuam infinita cognosceretur Deus, quia tu cognoscibilis esset, aliude n esset infinita: &

Vltimo quabet Conclusio quoad omnes suas partes: ~~nulla~~ inter quascunque creaturas licet excellentes & ipsu Deu dabet infinita distantia; at si inposita foret acta hoc distantia n esset: & Prouo min. ~~sola~~ inter tru finitu & infinitu dabet infinita distantia: & si ita = &: si dabet infinita distantia inter utrunque, taliter illa creatura esset participatiue perfectionis diuinæ, ut per lectu diuina ist magis ac magis participatiue ab alia & alia usque infinitu; sed ita manet partibus participatiue, quascunque creaturas supponitur, nulla potest esse infinita in actu: &

Dices contra rationem ultimu partis derivatione qualitatis finite intensæ esse habere primu gradu a quo incipiat & ultimu in quo finiabur; in uero derivatione qualitatis infinitæ quæ talem habeat infinitos gradus intensionis, nec tu ut ultimu assignari ualet sed ultra quemlibet assignatu aliu & aliu usque in infinitu ualet assignari, ubi stat a paritate positionis; nulla esset positio ubi ultimu assignari ualet & ultra quod aliud & aliud assignari n potest. = &: stra ultimu rationem sic: inter collectionem omnium positionis Dei infinitam datur & tamen ultra collectionem omnium positionis, n est aliquid assignabile quod magis participare possit perfectionem diuinam: & licet, per quemlibet creaturæ & Deu & infinitam distantiam debet, n inferetur ultra quemlibet esse assignabile aliu, quæ magis & magis ist participatiue omnipotis, & perfectionis diuinæ.

Adhuc diceby quemlibet qualitatis ex concepta qualitatis a 1° gradu incipere, quia tu gradus est ueluti fida mensura alioru ex quo capitur ipse infinitudo repugnat cu infinitu necessariu excludere deberet stat ex eo quod ~~qualitas~~ & quia libet gradus ultimus correspondere debet: & si tu haberet, ipse ultimus correspondet = &: quia quemlibet quantitatis existentis esto multu intensa ex se magis ac magis intensibilis est: ~~& ita haberet ultimu gradu existentis cui alius gradus addi posset quia ultimus gradus dicitur ita~~ & n haberet infinitos gradus intensionis ex ~~cui alius gradus addi posset quia ultimus gradus dicitur ita~~ & n haberet infinitos gradus intensionis ex quibus gradus aliquis intensibilis esset: & = 3: qualitas existens quæcunque intensione habeat aliquos gradus ultra quos alios posteriores non sequatur, sed hic ultimus est: &

Ad ~~ra primu~~ dicendu nulla esse ~~la~~ paritatis a collectione positionis ad unu creaturæ detractu. Sic nulla est durabo ultra quæ Deus n ponit durare; si tamen omnes durabones possibiles simul per modu unius collectionis, tunc ultra talem collectionem n est assignabilis alia durabo ultra quæ Deus ponit durare. = &: quia ~~possibilia~~ aruit procedit in falsa suppositione, quod scilicet possibilia ponit simul per modu unius collectionis: ut etenim infinita in potentia.

Si aute dicas dari collectionem omnium aliorum possibilium, quia extra eam possibilia nullu possibile datur. = Dicendu aliquid esse collectionem ponendo, aliquid & Argumenta Solvuntur. Sect. 3a. =

Argui 1: si de facto existeret omnes creaturæ possibiles, aliqua illaru existens infinita foret; sed hoc, quia possibilis, a deo ualet produci: & est deus productibilis creatura infinita. Prouo mai. ~~per~~ omnes illæ existentes, quæ nunc possibiles sunt, aliqua esset perfectior aliis omnibus existentibus; sed ista infinita foret: & Prouo min. nec possibilis perfectior ista, est infinite perfecta; & sed respectu talis creaturæ nulla, per existentes esset perfectior immo omnes imperfectiones foret; aliude quæ nulla possibilis, ex omnes quæ essent simul existerent: & = Ad

Aliqui respondent ex hipotesi facta, ~~quæ in~~ & impossibili sequi infinitu, ex nunc, n ex perfectione: quia sicut nulla creatura possibilis detrahi ualet quin sit omnino perfectissima, ita esto ponet existens perfectior n esset: & hoc participat in speciebus possibilibus rationabiliter quæ sunt infinitæ, inæquales quæ

Sicuti dicis dari collectionem omnium possibilium, n extra omnia possibilia nulla possibilis est; extra omnia possibilia nulla possibilis est: & = Dicendu aliquid esse collectionem ponendo, aliquid que negatiue. Sic quia comprehendibur omnes illius collectionis: sic collectione ponitur quadrata hominis, per quam illa quadratura ponitur, alia ~~2a~~ est n est extra comprehendibur omnes collectionis, sed extra nullus illius est: sic est dicis collectionem ponendo, quia ex omnia possibilia ex ponitur e

Tnebitur. 1a e extra quæ comprehendibur omnes illius. Sic extra collectionem quadratam hominis, per quam illa quadratura ponitur, illa 2a ~~non~~ n est extra quæ comprehendibur illi quadratura hominis. 2a n e extra quæ comprehendibur, sed extra nullus illius tru e. sic extra omnia possibilia nullu possibile e. Dnge collectio potest dari possibilis

in perfectione. & tame nulla ex illis accedit ad perfectionē specifice rationalis; qua finita & limitata est, excedens que in sua perfectione finita omnem speciem infimam irrationalium; quia in uno gradu perfectionis dantur infinite species in nuncupatione indeterminato ens perfectioni, qui accedat ad alium gradum superiorem, & ad infinitate perfectioni. Sic etiā in una parte aliquota tantū sunt infinite partes proportionales.

Cotera alia ita est argumēto occurrendū. Unde resp. distinguendo mai. omnes creaturā possibiles ad existendū simul nego supponitur, ad existendū successive concedo mai. Nego supponitur min. quia nulla creatura infinita est possibilis. Quare ex illa hypothesi impossibili quod omnes creaturā possibiles de facto existerent, n̄ ideo requiretur infinitas in nullo genere entis in perfectione. Quia Deus producere valet creaturas perfectiores & perfectiores usque in infinitū in nullo gradibus certis & determinatis perfectionis, sed etiā gradibus perfectionis incertis & indeterminatis, & quibus nulla creatura assignari valet ita perfecta ut alia perfectior n̄ possit producere quia est usque infinitū participabilis successive. Unde si omnes existentes forēt in aliqua assignabilem ultra quā n̄ esset Omnipotētia magis perfecte participabilis, quæ infinita participatio ipsius foret. Itaq licet omnes illæ creaturā sint possibiles n̄ ad esse simul, sed successive, taliter ut omnipotā nunquā pervenire posit ad aliquā productionē alicuius ita perfectā ut alia perfectior n̄ sit producibilis. Quare nulla possibilis datur infinita in perfectione.

Hæc doctrina potest sic explicari: si supposito auxilio efficaci inobstabile ad amorē ipsius se per odium exerceret, frustraretur auxilium; sed voluntas tali auxilio supposito potest odium ponere: & potest auxilium frustrari. Quod sic est falsum ex eo quod voluntas n̄ potest ponere odium simul & semel supposito auxilio sed in sensu diviso. Sic & similiter in proposito; quia licet Omnipotā sit potens ad creaturas magis ac magis perfectiores usque in infinitū n̄ adiunctas simul sed successive producendas, taliter tamen quod n̄ sit potens ad aliquā ita perfectā ut alia & alia usque in infinitū perfectiorē n̄ posit producere. Sic etiā ad aliquos aduersarios continuū est diuisibile usque in infinitū in partes proportionales; & in casu quo esset divisibile in omnes suas partes darentur de facto aliqua pars indivisibilis, qui liceat inferre dari in nullo parte divisibile.

Replicabis: ex omnibus possibilibus aliqua est creatura quā omnes alias excedat: & ita infinita in perfectione erit: Ista patet, quia creatura respectu cuius alia perfectior n̄ est datur; immo omnes alia sunt perfectiores, erit infinite perfecta. Probo illud ans: ex omnibus possibilibus aliquod est possibile ita perfecte participare potens perfectione divina ut aliud n̄ sit potens magis perfecte participare ipsā; nā si aliud esset potens magis perfecte illā participare, hoc ipso esset unus ex possibilibus. — 2: extra omnia possibilia nihil datur quod possit esse participatio perfectionis divinæ. & solū intra possibilia datur quid potest ipsā participare. & intra ista possibilia sistitur quidquid valet esse participatio perfectionis divinæ & omni modo perfectiori quo potest. & intra possibilia sistitur quod valet esse participatio perfectionis divinæ modo ita perfecto ut alio perfectiori modo n̄ sit participabilis. & ita est possibile quod valeat participare perfectionē divinā modo ita perfecto quo aliud perfectior n̄ sit datus; sed iste possibile est infinitū in perfectione. & datur possibile infinitū in perfectione. — 3: intra omnia possibilia datur omnis modus possibilis participādi perfectionē divinā. & omnes modus quo perfectior n̄ sit datus, quia est possibilis modus participādi perfectionē divinā usque in infinitū; sed iste modus n̄ est in omnibus possibilibus: & aliquo ipsorū & aliquod est possibile potens participare perfectionē divinā modo infinito.

Ad 1ū dicimus Omnipotā & perfectionē divinā esse usque in infinitū successive participabilē a possibilibus n̄ simul. Unde ex quo infinite participabilis est n̄ potest assignari aliquod possibile quod ita perfecte participare potens ipsā, ut ultra ipsā n̄ sit aliud & aliud usque in infinitū magis perfecte participare potens. Quare nulla creatura possibilis est quā omnes alias excedat. Sic Deus quia æternus etc. a parte ante, quā a parte post, usque infinitū nulla est duratio possibilis ultra quā n̄ possit aliqua durare; ideo quia inter omnes durationes possibiles, nulla potest assignari ultima.

Ad 2ū apponit instantiā de durationibus possibilibus. Respondeo dico, quod sicut possibilia sunt infinita simultaneitate, ita nullus potest assignari ultra quod aliud n̄ sit possibile. Etiam nullus potest assignari quod sit participatio perfectionis divinæ modo quo multis perfecto, ultra quod n̄ sit aliud & aliud modo perfectiori, ac magis perfectiori usque in infinitū participare potens perfectione divina. Unde n̄ potest assignari modus participādi ita perfectus ultra quem alius & alius perfectior n̄ sit datus, quia Omnipotā & perfectio divina est participabilis usque in infinitū. Ex dictis vltat ad 3ū

Pro 3ª Arriaga: Deus potest producere creaturā perfectissimā quā potest producere. Patet & casu quod illā producat; quia nulla repugnantia datur. aliunde Deus n̄ posset producere creaturā perfectissimā quā posset producere quod implicat in 3is. Inquirebam ex quibus omnibus perfectus illa creatura a Deo producta; finita esse quia ultra ipsā alia magis perfecta n̄ posset producere; aliunde n̄ esset perfectissima omnium quas posset producere. — 2: n̄ omnis entitas creatura possibilis excederetur ab alia: aliqua & est, quā omnes alias excedat; sed ita est infinita, cui alia perfectior n̄ sit possibilis. &

Ad 3ū dicimus ad illud ans; explicationē claudere, esse quia huiusmodi. Deus potest producere montes aureos, & hinc concedimus quā potest producere. & Deus potest durare ultima duratione quia potest durare. Quare cui Deus ultra creaturā, esto multū perfectā, alia & alia perfectior usque in infinitū n̄ producere posit ideo nulla est possibilis quā sit omnibus perfectissima. — Ad 4ū dicendū n̄ omne entitate creata, aut creaturā existi ab alia collective aut copulative excedi ab alia; cetera quælibet quæ determinabitur dari negabitur, haberi supra se infinitas perfectiones. Sic n̄ omnis duratio possibilis procedit alia, nulla tamen assignari valet quæ sit ultima, & ultra quā n̄ possit succedere alia, & alia usque in infinitū.

Arguo?

Replicabit: ex eo quod n omnis ~~entitas~~ creatura causetur ab alia creatura sequitur legitime dari aliq causa, quæ omnes creaturas causet, & a nulla causetur: & ex eo quod n omnis creatura excedatur in perfectione legitime infertur aliquā creaturā dari quæ omnes alias excedat~~ur~~, & a nulla excedatur; Nec ne sed creatura, quæ omnes alias excedat ~~a nul~~ in perfectione, perfectima omnium est, & infinita: q. = Quodlib in primis arguitur instabur ꝑ duracionibus possibilibus. Dejde dic, illud any ꝓpositis quare de facto n de possibili, Quare si ens creaturæ existentibus ist finita, & debet dari mutua causalitas ~~inter~~ effectiua inter ipsas, & debet peruenire ad aliquā causā quæ a nulla causetur, omnes quæ creaturas ~~causa~~ causet quæ dicitur causa ta. Absque de possibili: n tuat quia ex ist infinita creaturæ possibiles, n sequitur esse peruenienda ad aliquā quæ omnes alias causet: sed quæcunque assignetur adhuc potest ab alia causari usque in infinitū. Vnde n ~~ap~~ro. sta in argumento ilata ist ꝑsequenda de creaturis existentibus, uerū est: aliquā dari quæ omnes alias excedat. Si tamē de creaturis possibilibus, falsa erit, quia ultra quālibet creaturā quæ assignetur, ist dabiles alię infinitę ꝑfectiones.

Arguo 2: sicut Deus est infinitus in cognoscendo & quoad uirtutē ipsius cognoscitiuā ita quoad uirtutē ductiuā; sed quia infinitus in cognoscendo omnia possibilia cognoscit simul: q. & omnia simul ducere ualet; sed ista ist infinitē; q. infinitus in multidinē ꝓducere ualet. = Arguitur pluries instatia patabur. ~~In eisdem~~ quarta ita se habet: sicut Deus est infinitus in cognoscendo, sic & operando. Sed ~~a peccata n cognoscendo~~ quia infinitus in cognoscendo, cognoscit peccata: q. & ipsa elicit. Si Deus actu n cognosceret simul omnia possibilia, n esset infinitus in linea cognoscitiua: q. si omnia possibilia simul n ꝓduxit, n est infinitus ꝑ operando. q. ex argumento n ista sequitur Deus ~~esset~~ omnia possibilia simul ꝓducere posse sed omnia simul ꝓduxisse nē sequatur infinitus n esse ꝑ operando. ~~Sic Deus simul cognoscit~~ ~~duracones n tamē potest ꝓducere plures simul, quia explatiter sicut~~ Quare, sicut Deus est infinitus ꝑ operando, esto peccata n fiuat, n esset tamē infinitus ꝑ cognoscendo si ista n cognoscerēt: nec est finitus ꝑ operando sic quoad uirtutē ipsius operatiuā, esto n ꝓducat, nec ꝓducere posit omnia possibilia simul, licet n esset infinitus in cognoscendo, si simul n cognosceret omnia. Vna autē disparitas stat in eo, quod uirtus cognoscitiua possibilis est necessaria, ideo quæ actu & simul cognoscit omnia. Ex ipso actualis cognitionis ad omnia possibilia sit perfectus ipsius Dei necessaria ab æterno actu existens; ductiua uero creaturarū est exercitij liberi Dei quod exhibitur quo libitū & ꝑ capacitatē tri, qui ex sit finitus talis ꝑ ꝓa & ꝓcathegorematice, n est capax, ut simul adæquate ~~sic~~ existat, esto sit capax, ut a scientia Dei necessaria simul & adæquata cognoscatur, quorū hoc simultas, ~~talis~~ & actualitas talis retinet ex ꝑte cognitionis; illa autē si daretur, esset ex ꝑte tri.

Alia ratione arguto prædicto occurrisset, asserendo, ex ductione omnis possibilis ~~fieri~~ exhauriri omnipotentiam; ~~ideo~~ nihil aplius posset ꝓducere, cū eius infinitudo statuat ita eo, quod sit ductiua usque ad finitus ita ut ab alio & alio effectu ꝓducere posit sine fine, esto plures ꝓducti supponantur ꝓduci. Sed tamē scientia Dei necessaria n exhauritur ex cognitione omnis possibilis, sed potius, hoc refutat eius finitudo cognoscitiua, ita eo, quia eius infinitudo cognoscitiua n stat ita eo, quod posit cognoscere plura & plura infinitus cū hoc etiā sumat intellectū creatū. Stat q. ita eo quod actu & simul cognoscat infinita possibilia. Si autē dicatur Omnipotentia n exhauriri, ex quo n posit ꝓducere, quod impossibile est, sicut n dicitur ~~exhaust~~ exhausta, ex quo quamcunq ꝓducere n posit. ~~Sed~~ Supposito cautelam, quod omnia possibilia ꝓduxisset, nihil aplius possibile est sed impossibile: q. = Quodlib Omnipotentia n dici exhausta, quia n posit ꝓducere aliqua quid impossibile absolute, ut ~~Deus~~ est Hircocervus: optime tamē supponet ꝓducere aliquid possibile & subordinate & ex suppositione impossibili, ubi ingeret in fronte? Quia tūc Omnipotentia ita ꝓduceret, quid quid ꝓducere posset.

Duns: q. Deus sua scientia cognoscit simul omnia possibilia: q. omnia sunt possibilia simul: ~~sed q. quia~~ aliqua aliter cognosceret possibilia ac sint possibilia. Ex quibus sicut q. ponit simul existere omnia quia comodo existere ponit quo sunt possibilia: q. Deus omnia simul ꝓducere ualet. = 2: si Deus omnia possibilia cognoscit n confuse, sed clare ipsa cognoscit: q. sunt detrata quia si forsit indetrata ~~ad ipsa~~ & ipsa ad ipsa n cognita clara, sed ipsa trabilis esset. & q. Deus cognoscit ipsa eo ordine perfectionis quo sunt in se, quodnq quæ ultima ultra ista. q. cognoscit aliquod possibile ultra quod aliud n sit assignabile.

Arguitur instatur in durationibus: Deus simul cognoscit omnes duraciones, quo sunt finitæ: q. simul esse ualet & existere omnes duraciones, quod aduersarii dicere nequeunt, cū duraciones existentiales sint successiuæ. Quare Dicitur Deus cognoscere simul omnia possibilia simultate cognitionis, n simultate obiecti, quia n sunt omnia possibilia simul, sed successiue = Ad 2ū dicitur Deus clare cognoscere omnia possibilia, modo quo sunt ie. Vnde cū n sint detrata, & finita, sed detrata, & finita: nec Deus clare cognoscit esse finita & detrata possibilia, ita quod licet quæ plura assignentur, cognoscit dicit alia finita, quæ sunt possibilia. Vltra quæ tamē cognoscit aliquod ultra quod aliud n sit assignabile, quia hoc n possibile, sed impossibile est.

Obic: Deus cognoscit simul simultate obiecti omnia possibilia si omnia sunt possibilia simul; sed omnia possibilia simul: q. Probo min. omnia simul ponuntur obiectiue habent ad existendū: q. Probo ant: omnia ponuntur simul ponuntur habent ad omnia: q. = 2: x. dicitur Deus simul simultate cognoscit omnia

Sic etiā Deus simul cognoscit omnes duraciones, n posset ꝓducere plures duraciones simul, quia explatiter sic etiā

possibilia: q. simultate obiecti, qua simultas obiecta, & cognoni correlativa sit: = Ad 1m dici tur, omnia possibilia ~~se~~ simul poa obiectiq habere n ad existendi simul, sed successive. Sic Omnipoa poa actiq simul habet n tamq ad omnia pducenda simul, sed successive. Quare n dicitur omnia possibilia ad existendi simul, sed successive. Sic omnes horæ omnesq; quæ ratione, quæ sit ~~ista~~ stata possibilitatis simul poa obiectiq habet ad existendi, n tamq ad existendi simul. = Ad 1m dico ad simultate cognitionis omnia possibilia correspondere simultate obiecti appellate supra, poa obiectiq ad existendi; n autē supra existentia ad quæ sit ipsa poa. Nec ista simultas est, aut dicitur ~~obiecti~~ obiecti detrahi, sed ~~simul~~ indetrahi. Insta quæ 3 rationibus.

Argues 3: Deus habet virtutē pducendi actu & cathegorematice infinita; sed causa habens virtutē actu finita, pducere valet effectu infinitu: q. = Dicendu ~~virtutē actu infinitā~~ Dei correspondere tm finitu ~~cathegorematice~~ quod sit virtus omnipoa actu finita dicatur, n debet ipsi correspondere tm infinitu quoad substantiā, sed sufficit tm infinitu quoad modu, quoad modu quo pducendi quia ipsi correspondet tm creatu & ex nihilo facta qui modus pducendi est infinitus, ideo quæ n nullā causa creata & finita venire valet. Sic dicit Sto. 1. p. q. 25 ar. 3. quit: ad 3m dicendu, quod virtus facientis n solu magni, sed etiā consideratur ex substantia facti, sed etiā ex modo faciendi. Maior enī calor n solu magis, sed etiā citius calefacit. Quiquid igitur creare aliquē effectu finitu, n demonstrat poa infinita, tamq creare

tq actiq quoad modu pducendi suos effectus, sed etiā quoad substantiā; sed poa creatiua, qualis est ~~selectiua~~ selectionis finitæ ~~cathegorematice~~ pducere valet licet n ger creationis: q omnipoa effectu finitu cathegorematice. = Dicendu Omnipoa excedere, immo & infinite quæcunque poa creata n solu quoad modu sed quoad substantiā, quia ipsa ~~utroque~~ sensu est infinita cathegorematice, sicut extra se habet poa creata; ideo quæ una ab alia differt, quia poa creata seu selectiua licet sit productiua plurimu effectuu usque in infinitu ~~cathegorematice~~, est tamq modo finito etiā quæ detrahendo genere effectuu. Omnipoa tamq n solu est activa modo finito & percreativa, sed genere detrahendo, scilicet linea universalima entiu.

Argues 4: in continuo datur infinitu cathegorematicu multitudine: q. Pro no ant: continuo datur actu infinita partes: q datur ipso infinitu cathegorematicu multitudine. Pro no ant: ~~x~~ defenditur valde gradualis, continuum est usque in infinitu divisibile, suas partes; sed n est divisibile, nisi in partes quas actu habet: q actu in partes infinitas habet: = huius authores sententia duitquit; continuu partes quas dicitur aliquotas, quas ~~x~~ ipsis ~~nec detrahendo~~ significat ide, ac designata & detrahendo ideo quæ ita sit ipsi nitu, sicut ulna ~~est~~ quatuor palmi. duitquit dicit alias partes, quæ uocatur proportionales, quæ alio nomine dicuntur detrahendo, quas continuu est ~~x~~ ipsis usque in infinitu divisibile. & sic quæ bed pars aliquota est divisibilis infinitas partes proportionales. ut palmus, ulnæ, duos semipalmos & semipalmus, alias duas dimidietates & sic usque infinitu. Quare his supponitis & ~~x~~ meo horu authoru dico, continuu n dari infinitu cathegorematicu multitudine, sed ~~cathegorematice~~ actu & ratione partiu proportionaliu, & ratione rei sed ratione partis aliquotæ, quia ex hoc scitur quæ poa sinitur, ideo quæ totu partes, poa sit. Quare solu statuit infinitu poa. partes proportionales n statuit infinitu cathegorematicu multitudine proxime tale optime tamen multitudine tractabile: q. continuu datur infinitu actu multitudine tractabile. Pro no ant: licet partes proportionales sit actu diversa, sed totu divisibiles, sit tamq actu ter se diuisa: q datur infinitas partes proportionales ter se actu diuisa licet n diuisa: sed ex infinitis partibus existentibus ut diuisis ter se resultat infinitu actu multitudine tractabile: q. = Dicendu & ad infinitu actu multitudine n sufficere, quod infinitas sit partes proportionales ter se diuisa, si n existant ratione rei sed ratione partiu aliquotaru & ut sic una, illi, quia quod ~~sic~~ dividitur, partibus finitis infinitu esse nequit cathegorematice. Unde solu dicuntur partes finitæ, poa totu quia ad tale, finitudine existitur mutua exclusio partiu, quæ n datur, continuo. Unde solu dicuntur tales partes infinitæ in poa.

Argues 5: ~~x~~ dicta, & ~~x~~ universale datur infinitu, poa; ~~sed~~ q n repugnat infinitu actu: Contra quo: si hoc repugnaret, n esset poa ad infinitu actu. sed 1 datur infinitu in poa, n est poa ad infinitu actu, ~~ex finitis, poa ide sit ac poa~~ q. minor patet, quia finitu in poa ide est ac poa ad finitu; n ad infinitu, poa, aliqde esset poa ad poq: q ad finitu actu. = 2: quia ~~x~~ ubiliq, frustra est poa quæ n reduciturus ad actu; q poa ad infinitu est reducibilis ad actu. sed ~~tale~~ reducta ad actu, esset ad finitu, actu: q.

infinitu, poa ut actu n correspondere, quod est infinitu actu. Unde infinitu, poa ~~est~~ cabre govematicu multitudine homini, n respicit ut actu ipsius infinitos homines actu & simul existentes, quia talis poa n reducitur nec est reducibilis ad actu simul, sed successive. Sic materia ~~est~~ poa ~~se~~ esto ut ad omnes formas, n est ad omnes formas simul, sed successive, solu quæ est reducibilis ad actu successive & taliter quod esto supponatur actuata per plures & plures formas, adhuc est aptiu actuabilis usque in infinitu ~~cathegorematice~~. Unde talis poa, quia ~~finitu~~ infinitu, infinite actuabilis ~~cathegorematice~~, taliter petit ad actu successive reduci, ut nunquā possit pervenire ad statu, quo n ultra actuabilis; aliqde n esset usq; in infinitu successive actuabilis:

Quare sicut ytra rationē infiniti, actus est quod actui finis, ytri habeat, ita ytra rationē infiniti in poā quod finis ytri habeat quę haberet poā si tota ad actū simul reduceretur, n esset aptius reducibilis. Infinitū ē igitur poa ad differentiā infiniti actus n̄ secundū eo quod sit possibilis entitas actu carens fine, ytro, sed quod sine tro, hinc sit possibilis alia, alia entitas finita successive. = Addit dicendo n̄ esse frustrari poā quā reducitur ad actū x°. igitur exigentia, exigentia autē infiniti, poa n̄ est ut reducatur toti ad actū simul, sed successive, dicitur quod porita quacunque reductione huius poē semper sit ulterius actus reducibilis successive. Apponē dicit th. verba nostra, tenta roborātis l. 8. q. 1. ar. 2. per hęc verba: Addit dicendo, quod unumquodque quod est in poā, reducitur in actū hoc modo sui esse: dicit enim n̄ reducitur in actū, ut sit tota simul, sed successive: dissimiliter infinitū multitudinis n̄ reducitur in actū ut sit totū simul, sed successive: quia post quālibet multitudinē potest sumi alia multitudo in infinitū.

Arguēs 6: a. philī finitū dicitur quālibet proprietatē quālitatis, sed quālitas actualiter aparens rei: ergo actus debet dari ipsius proprietas. sed hoc est falsum: ergo actus infinitus dabitur. q. n̄ solū infinitū in poa. = Dicendū infinitū in poa sui magnitudinis esse affectionē dicitur quālitatis, in quālibet ipsa erit usque in infinitū augmentabilis, nūquā tamē pervenire valet ad actū augmenti, ł, magnitudinis infinitū

Arguēs 7: Deus in quolibet instanti unius horę, potuit unū hominē; sed instantia unius horę, sit infinita: ergo una hora infinitos homines producere potuit. = 2: Deus ab æterno mundū producere potuit; sed tali casu infinita hominum de mundo ergo quod casu, qualibet hora, dare ab æterno usque nunc decurrēte produxisset unum hominē, ł, ergo ulterius potuit; hipotesi facta. Dato casu infinitū hominū, ł angelī existerent: ergo tūc casus daretur infinitū actu in mundo; sed totū hoc dependet ex additione, hipotesi possibili ut sēntia qualibet tenet de eo quod mundus potuit ab æterno creari: ergo licet de facto n̄ detur infinitū actu, potuit tamē dari.

tūc infinita hora, ł dies usque nunc de currisset.

Addit dicendo x°. opinionē asserēs totum esse diuisibile in partes usque in infinitū, Deus quolibet igitur detracto cuilibet horę unus hominē producere posse, n̄ tamē quodlibet instans in detracto. Licet autē igitur hora, detracta sint infinita n̄ tamē detracta. = Addit dicendo in tali hipotesi nec esse infinitū actu dierū ł horarū, quātūcunque nec hominū, ł angelorū, sed totū infinitū in poa, quia potest augeri, ł multiplicari a parte post infinitū versus actū tale esse debet, quod ipsi additio fieri nequit. aliquid ig tūc finis haberet.

Deus Arguēs ultimo: Unio hipostatica est perfectissima unio dicitur quod aliq perfectior unio, ł aliquę perfecta produci ne nequeat. q. ig dabitur aliquid a Deo produci, ita quę perfecta, ut aliud perfectius produci ne queat. = Dicendū unionē hipostaticā casu quo ponatur dicitur a subsistentia Verbi sīn, ytrainio casu est ipsa met subsistentia divina, idco quę nullā in habet ytra precisā quidditatē dicit ita perfectissimā ratione subsistentię divinę unitā, n̄ quia ipsa unio, quę recipitur in humanitate, dicat perfectionē infinitā ytrinsecē dextrē. dicto n̄ sit dabilis alia unio perfectior hac portatica, hoc n̄ est tenendū de perfectione entitativa unionis, sed respectu extremi uniti, quātū n̄ est dabilis alia unio quę uniat extremū magis aut ita perfecte, ac est subsistentia divina. Dictaque sufficiant ē libro 3 phicorū. Unde sīt.

Liber quartus phicorum

In presenti libro philus agit de loco, ł tempore, quę sunt affectiones extrinsecę entis nalis. 1a quia ipsum localiter movetur, 2a quia tempore mensuratur. n̄ solū agit ipse de loco a corpore locato repleto, sed etiā de vacuo. sit q.

Disquisitio 1a de loco, ~~et vacuo~~

Ubi q. seu esse in loco multipliciter tripliciter valet ł sumitur, sic Deus dicitur esse omni loco ubique. ł definitive, ut dū locatur est totus, ł toto loco, totus quę, ł qualibet parte, sic se habet respiritualiter, ut anima rationalis, ł ut aliqui dicūt de Anto sesto alii ut thomistę asserūt esse in loco per operationē. alii autē ut scotistę per essentiā. 3 tripliciter valet sacramentaliter, modo, scilicet quo Christus Dnus in eucharistico sacramento est realiter presens, ł absque circumscriptione alicuius loci. Ultimo valet tripliciter ubi, seu esse in loco circumscriptive. Quod est aptissime esse in loco: sic corpus quālis est in loco, quālis scilicet ab ultima ipsius loci superficie, sphęrice taliter quod totus corpus correspondeat totī loco ł qualibet pars corporis ytri correspondeat cuilibet parti loci ytrinseci. Loci autē alius immediatus, alius vero mediatus dicitur: sic ultima superficies huius cathedrę me tangentis dicitur locus mediatus; immediatus autē ultima superficies aeris ambientis ł me circumdantis. Coeli ubi circumscriptivus est duplex, aliud quod dicitur reale ł aliud imaginarium, reale est quod re vera sistet corpus locatum. imaginarium est spatium illud quod a nobis apprehenditur ł dependens ab omni corpore locato: ut spatium quod a nobis scribitur super Empireum ł quod esset ytra coelum ł terram casu quo nullum corpus intermedium foret ytri ubi quiēt, ł spatium illud quod a nobis apprehenditur fuisse ante mundi structurā, ł loco quo modo fuit a Deo productus.

Deinde vbi reale aliud dicitur ibrisecy aliud que extrisecy. Intrisecy dicitur illa ultima superficies corporis ibi loco stentis. extrisecy autē dicitur ultima superficies loci, h corporis stantis. Vlterius nota superficiē una conuexa dici ut illa qua aqua ibi stentata tagit ultima superficies aquey. Scauā autē est ultima superficies aquey qua ibid ultima superficies aque tagit. Ad philo. Hic locus definitur: ultima superficies corporis stantis immobilis primo, & ut alii vsus prima. ~~cuius partium non definiunt in exemplum~~: h ultima superficies ponitur ad excludenda alias superficies interme dias, que n pertinent ad locū. Corporis stantis ponitur ad excludenda ultima superficies corpo ris stentis, que n pertinet ad locū. Vbi extrisecy sed ibrisecy. immobilis primo ponitur ad significandū locum per se immobilē esse, quia est terminus a quo. dad que motus. Ideo que mobi li esse debet. qui i definitione n primo, sed particula prima apponit, dicit ita esse ibi respectu corporis stentis, licet respectu stantis sit ultima superficies.

Dicit: de ratione loci est immo bile esse. sed superficies mobilis est: g locus ~~n~~ recte n definitur per ultimā superficiē corporis stantis. Prato. min. ~~ultima~~ superficies mouetur ad corporis motū: g mobilis est. Arg. stat in superficie aque stantis in flumine arbor, que mouetur, sicut ipsa aqua est i tinus motus g loco illius qua arbor circumdabat, alia succedit aqua. = Dicendū illa ultima superficies aque materialiter moueri, n formaliter. mouetur materialiter ~~ipsa~~ scilicet i ratione superficiei, & h propria existentia superficiei, n tamē i ratione loci, quia superficies succedens ad h. stantis quod est supremus celi, & ad centrū terre. ante eandē distantiā seruat ad polos mundi ipsa, ad illa puncta fixa, i quibus celum tanquam in duplici axe mobili circulari suas partes g mundi girat.

ad h. stantis quod est supremus celi, & ad centrū terre.

Obiicies: de ratione loci est immobilis esse: sed superficies aque stantis est ad centrum mobilis. Ergo non est locus. Respondetur: distantia formaliter ipsa n est immobilis. sed est ad centrum mobilis. sed est quia est ad h ~~centrum~~ mobile. ~~Ad~~ est, i qua, ad celum quod motu circulari mouetur. g = 2: qui i nauis se versus orientem moueret, ipsa ~~in~~ nauis i occidentem mota, localiter se moueret. & tamen eandē distantiā ad polos haberet: g ratio loci n stabilit i tali distantia ad polos. = 3: si Deus eleuaret polos, ubi potest, hac cathedra manente, ubi nunc manet, ~~hac cathedra~~ ipsa eandē distantiā ad polos n haberet; & tamen esset i eodē loco ac nunc est: g locus n stabilit in illa distantia ad polos. = 4: aqua i naui stentata moueri posset, qui super localiter, ~~qui superficies nauis aquam stantem mouebit~~ ubi manente eadem superficie nauis aqua stantis mouebitur: g locus n stabilit i ultima superficie ~~&~~ corporis stantis.

~~h mouetur.~~

Arctici, & antarctici poli, n sit fixa, respectu quorū distantia denumitur loci. = Ad h dici i casu proposito, supposito quod nauis, & homo equaliter moueantur, ite, oriens illa que in occi dente eiusdē loci haberet, ac ante illū duplicē motū quia licet nauis videretur ibi pellere alios locos, ipse tamen contrariā partē se mouendo n deperderet locū ille que motus esset veluti motus saltatorius. = Ad 3 dicendū si caret desiere eiusdē loci eadē que relationi distantie ex parte connotati, licet n ex parte recti. = Ad 4 dicendū quod dū nauis aqua pleni mouetur ieiuno i alii locis h etiā aqua localiter mouetur, quia licet aqua stineatur ab eadē superficie nauis dū est i loco ~~eq~~ requisito ac dū erat i loco anti hac tamē superficies n seruat eandē distantiā ad polos ac ante. ideo ratio aute loci n desumitur a superficie materialiter ipsa, sed formaliter, aut dicit tales distantia ad polos.

Dicit: g h ~~ter~~ ipsa variatur & mouetur id est h ratione distantie ad polos cū eade superficies ~~nat~~ nauis transeat de esse sub tali distantia ad alia! = Dicendū aliud esse hac superficies materialiter ipsa transire de esse sub tali distantia ad ~~se~~ ad alia; aliud vero quod ipsa formaliter ipsa variatur & mouetur. h est vera h vero falsa; ideo que n illatū ex primo, quia ad hoc exigitur quod superficies moueatur & illa distantia qua ipsa distabat ad polos, vt aute hic, sed precise huius distantie mouetur subtracta. +

+ Hic dic hic non moueri n loci ratione, sed corpus vbi mobile. =

Inquiritur: an locus & vbi intrisecy realiter distinguatur a corpore vbicato? & primū hic solet definiri: est prosecta ~~ter~~ vbi in loco. Iesuite & thomiste alleruit vbi ibrisecy esse quedā modū realiter distinctū a corpore locato. Scotiste vero extra. ~~=~~ non tamē cū thomistis & Iesuitis affirmatiue respondemus. & probatur: dū corpus mouetur deorsū, alii loci adquirit nouū modū essendi i loco, deperdit que illū quo erat ante: & ubicari intrisecā est modus realiter distinctus a re ubicata. Arg. probatur: dū quis se mouet deorsū deperdit loci, & quo mouebatur ad aquirit alium scilicet loci, scilicet illū ad quē mouebatur, & etiā deperdit illū modū ubicationis, & prosecta locali qua erat prope alia loca adquirit que alia sit prope alteri loco de nouo adquisito. = Contratur: dū quis descendo i alium locū mouetur realiter mutatur quia motus localis est mutatio realis; sed hac mutatio realis n fuerit precise ex aliqua denominatione extrinseca & ex quo recipiat aliquē modū ibrisecy quo realiter mutatur. Probo min. si ex denominatione tali extrinseca corpus se mouens localiter realiter mutaretur, etiā Deus realiter mutaretur ex quo denominatio extrinseca variatur, qua dicitur esse i hac, & illa creatura; sed hoc nega re debemus. ~~2~~

Dicit: corpus est formaliter i loco, per quod tot ab ipsius ultima superficie contenti dicuntur cripti; sed per eandē formā & modū quo locus stinet & circumscribit locatū, hoc est stare dicitur cripti & contenti; quia loci circumscribere & stinere locata, ideo formaliter est, ac locabile passiue stare

+ exp. 9,58

52

Continueri d circumscriui ab ipso, toly d agnes uere actiue, d passiue dicuntur. sic pereadē forma, qua poa diuina obiecty uidet, hoc denominabit uisy: q. = Riedy quod sicut ex dictis pra dicty stat, esse loci, aut ubi intrinseci, extrinseci, ita est denominatio intrinseca, alia que extrinseca corpori locati. Iuare corpo denominabitur extrinsece passiue circumscripti, d stendi, i loco ab ultima superficie loci taqua a forma huius denominationis, sicut obiecta denominabitur extrinsece uisy ab ipsa uisione. Insuper aut corpo denominabitur intrinsece ubicatum, d locati, per modum prozitis intrinseci ipsi, resultate ex superficie ambiente loci, ut aliqui uolunt, l, ex corpore locato, aut ex utroque, quo nego. n immoramur. Exeply huius sit solutio effecty a causa pduciy, qui dicitur d denominatur pduci, d extra causa extrinseca denominatione forsitan desyba ab actione causa pduciua, ulterius que intrinsece ab existentia resultate, l, puenisse effectiue a causa, d actione pduciua.

Inquiry 2: an duplex corpus simul ualeat esse in duplici loco. d suppono multis naliter i eode loco duplex corpus simul esse n posse, quia corpus quoty naliter expellit aliud ab eode loco quia cu sit extensu in illo ipso que repleat ideo naliter aliud corpus ab eode loco expellit. Solu est dubiu de poa Dei absoluta. d omnes praeter Burg duy, affratiue respondet. cu quibus ibi resoluimus d patet ex eo quod Christus Dñus duplex simul circumscriptiue esse posse supernaliter, i eode loco. d patet ex eo quod Xtus Dñus exibit ex utero Virginis, cum Virginali claustro, integro illeso manente, hy etiq ex sepulcro cu lapide se penetrado d duy i coly ascendit, ipso penetrante, simulque ianuis clausis, duy, ubi erat discipuli, intrauit. Omnia aut hoc quo ex fide catholica credimus, euincit duplex corpo simul i eode loco esse posse. ut corpo Xti Dñi fuit simul i eode loco cu corpore Beatissime Virginis, cu lapide sepulcri.

Burgu Buridano Probatur ulterius: quod duplex corpus simul i eode loco esse n posset, eueniret ex impenetrabilitate unius corporis quoti cu alio, d expulsione, qua unu diceret respectu alterius ab eode loco; sed hoc i penetrabilitas d expulsio potest alteo suspendi diuinitus: q. Proco min. i penetrabilitas d expulsio est ut effecty secundarii quoitaty. sed effecty secundarii quoitaty potest alteo suspendi diuinitus quia taly ab ipsa naliter exacti: q. minor. stat a pa ritate extensionis circumscriptiue d locati, quo, quia effecty secundarius quoitaty, potest alteo suspendi diuinitus quia taly ab ipsa naliter exacti: q. minor. stat a pa ritate extensionis circumscriptiue d locati, quo, quia effecty secundarius quoitaty, potest alteo suspendi di uti contigit i sacramento altaris, ubi quoitas corporis Christi extenditur i ode ad loci n habet, sed ibi est sacramentaliter, modo quo i diuisibili.

Dicit Burg cu Buridano corpus Dñi n fuisse penetratu cu utero Virginis, d sed hoc facto sine ulla corruptione fuisse dilatatu: Dico ex illo corpus Dñi exiuit, qui duplex corpus esset i eode loco. = 2: potest dici corpus Dñi adhuc d mundu exiuisse Virginale existisse i per transitu medio. = Sed contra: quia ex illo sequitur alias Virgines quas n habuisset sed potius maiore soliditate in Virginali Claustro. d est etiq contra Augustinu qui de Virginitate Beatae Mariae loquens ait: i parte Virginis creuit integritas corporis, potius, quo decreuit, d Virginitas, applicata est potius, quo fugata. = Ad 1y diuinus i permisit ut possibili corpo ponte moueri de uno i alium loco impenetrato medio i Xtus Dñus penetrado se cu claustro Virginali Mariae naty fuisse, d per nale uig quae coeteri homines norunt, ut i quit Damascenus. Unde n i pertransi to medio.

Insurges: ex parte impenetrao unius corporis cu alio, expulsio que ab eode loco est effecty forsitan quoitaty: sed Deus adhuc de poa absoluta, suspendere nequit effecty forte formae, ipsa forma n municata: q. corpus quoitate habens, nequit n dicere i penetrationem cu alio, d expulsionem alterius ab eode loco. = Respondeo Dicendu effecty forte primariu n posse suspendi. municata forma. eo tempore tamen effecty secundarius. Iuare subiecto municata quoitate, nequit n municari ipsi exterio in ordine ad se quia effecty primarius quoitaty. impenetrao, tamen d expulsio taly est effecty secundarius naliter exacty a quoitate, ideo que diuinitus i pediri uidet.

Dicey: i illa duo corpora essent ex circumscriptiue extensa i illo loco, l, non? si 1y, uidetur destrui id ipsum quod supponitur, duo corpora scilicet esse i eode loco, quod circumscriptiue i teligi debet. si 1y aut repugnat, quia corpus circumscriptiue stendy d extensu i loco A ipsum replet: q. necessario dicit expulsionem alterius corporis ab eode loco. = Aliqui dicit illa duo corpora non penetrata i eode loco, taliter, quod unu n ist existens circumscriptiue i tali loco esto nō aliud quia extensio localis circumscriptiua est effecty secundarius alteo i pediuly. Cateri hic modi dicendi parū distruuntur quod nec asseri debet quia i accipitur quod duplex corpo simul i eode loco ponit esse. quod n definitiue se circumscriptiue i teligi debet. Iuare Dicendu duplex illud Corpus extensionem habere i tali loco, d quodlibet ex illis illy replere, quia cu supponatur i se penetrata i ordine ad illy loca, si quodlibet ex illis n repleret ipsum nec duplex, aut penetrabit, cu repleret. Unde si penetrata se habent ad si unu foret. Prode que unu n expellit aliud, eo loci repleat quia licet hoc uerum sit naliter n tamen essentialiter. Sic subsistentia Verbi adaequate actuat para humana duy que perfectibilitatem replet, d tamen i gratia quidem, potest simul subsistentia Patris, ipsa et i, Spiritus Sancti ipsa tamen actuare.

Ultimo dicey: duae quoitates successiue, l, duae partes illius n ponit esse, adhuc de poa Dei absoluta i eode duratione: q. duae quoitates permanentes nequeunt esse i eode loco. Dicendu duae quoitates successiue distinctae, d per se coordinatae ordine priori, d posteriori, ponere i eode duratione. Itaque ponit, ut duo motus successiui duorum agentium, qui i eode hora esse ualent. Dici etiq duo corpora quoita permanenter i eode loco. duae tamen partes successiuae eiusdē quoitatis successiue nec diuinitus esse potebunt i eode duratione, ut duae hora eiusdē diei, quia essentialiter dicunt ordinem priorem, d posteriorem posteriori. Ita quoitas uero permanens essentialiter n dicit

+ expulsionem alterius, d, sed naliter.

+ expulsionem alterius, sed naliter

Dubiu unicu: an ide corpus simul in duplici loco adequato circumscripte esse ualeat? Notatur Aliqua, d authoru placita referuntur. Sec. 1a.

Dubiu ppositu solu pcedit de pa Dei absoluta: nq naliter supponitur quodlibet corpus quatu unice esse posse i unico loco adequato quia replet adequate ab ipso circumscripte: stinebatur d unica extensione locale habet naliter habet dimatu ab unica quatitate d extensione in ordine ade. Et supponitur in presti illu duplicu locu n penetrari, quia si unu cu alio sit penetrabu, se habet ac si unu totu esset. Quare pro omni thesi tenda tenaciu negabiu opletitur cu dicto tho. qui phac opione stare uidetur. Hanc tenent Eminentissimi Cardinales Aguirre, d Sfrondatu, Pater Vazquez d alii. Contra hanc uero pugnat Scotus cum suis, suarez, pluribus que recentioribus. Sit q.

Nostra Conclusio. Sectio Secunda.

Ide corpus quatu simul i duplici loco adequato circumscripte diuinitu esse nequit. Probatur. ex dicto tho. qui pluribus in locis, huic opioni fauet. d pro ea quodlibeto 7. per hec uerba: ponere, quod unu corpus sit localiter in hoc loco, d tamen sit in alio loco, est ponere contradictoria simul uera. Unde Deus omnia hoc modo facere n potest. Ulteriu Pareus noster Anselmus in monologio cap. 20 inquit: Quod igitur totu est in aliquo loco, quomodo potest esse totu simul est in alio loco? Quomodo igitur unu totu n potest esse simul in diuersis locis totu, consequetur ut per singula loca singula sint tota, si in singulis locis simul aliquid est totu.

Probatur pnc a ratione: si ide corpus simul esset in duplici loco adequato sequeretur esse, d n ide corpus; sed hoc stradicitone iusticet, ideo que nec de pa Dei absoluta fieri ualet: q. Prouo mai. Quoad 1a parte nq quoad 2a supponitur: Quod ab alio loco distat nequit esse ide cu illo; sed corpus A locatu, loco B simul que i loco C distatu a loco B distaret a se ipso: q. n ide realiter, sed distatu a seipso foret. minor stat a paritate duplicis corporis, quoru unu roma, aliud que mabilis esset locatu, i quo casu unu corpus ab alio distaret, quia cumsibed locu ab alteriu loco distaret quod ide stgerit i corpore bilocato: maior aute patet: extremu quod est alteri stiguu, immo quod est alteri unitu thesiue nequit esse realiter ide, sed distatu abillo: q multo me liu distatu realiter esset quod ab alio distat. quia magis accedit ad aliud, quod ipsi stiguu est, multo que magis, quod ipsi unitur, qu quod distat abillo.

Dicu corpus illud quatu n distare a seipso, sed unice requ unu ubicatione i praesentia locale cuiusde corporis ab alia distare. Sed stra est ideo una ubicatio d praesentia ab alia distat, quia est praesentia i loco distatu ab alio i quo altera praesentia est, sed ipsu corpus est i loco distatu ab illo i quo simul ipsu esset corpus: q. ~~=~~ 2: quia ipsa quatitas talis corporis quatu esset discontinuata. Iu quod esset i duplici loco distatu: d ipsu corpus quatu Iu quod esset i duplici loco. Unde n ide sed distatu i utroque foret loco. Prouo ans: effectu secudariu quatitatis discontinuatu daretur i casu quo stiguu: sed effectu secudariu discontinuati inferunt a posteriori discontinuatu formae quatitatis cuiusmodi tales effectu: q. maior stat, quia daretur duae ubicationes circumscriptiue, forte discontinuatae, quolibet i uno loco.

~~Probatur ulteriu Conclusio nra: si Deus posset diuinitu bilocare ide corpus, posset ipsum ubiuare i duobus locis. stiguu~~

Probatur ulteriu conclusio nra: si ide corpus diuinitu bilocaretur, posset simul uiuere, d mori simul Deu amare, d odio habere quo i uno loco posset amare, d alio ipsu odio habere, in uno cu aliquo diuitare ipsu que iuuare, d interficere, d alio loco ab alio uti, d non interficere sed hec omnia simul ppositiue ut: q. = Deus.

Contratur: corpus adequate circumscriptu ab uno loco taliter stinebatur intra tros ipsius ut nihil corporis extra tros maneret; sed corpus ita circumscriptu repugnat simul esse i alio loco: q. minor stat aliude n istu aliquid corporis sed totu ipsu extra tros foret, Iu simul totu esset intra tros alteriu loci a primo distatu, id que falsu est esse intra tros alteriu ac extra tros huius. maior aute patet. Tum quia adequate circumscriptu corpus coartat ex dicto tho loco supra allegato ubi inquit: aliquod corpus esse localiter in aliquo loco, nihil est aliud, qua corpus circumscriptu d prehendi a loco Iu commensuratione ppriaru dimensionu: quod aute comprehenditur ab aliquo loco, ita est i ipso loco, ut nihil quod nihil eius est extra locu illu.

Contratur: ide corpus quatu ratione eiusdem praesentiae localis nequit esse in duplici loco adequato: aliude nec ratione diuersu: q nullo modo. Primu patet maior: ide corpus ratione eiusde praesentiae localis nequit esset duplici loco praesens, esset eide loco praesens d absens ratione eiusde praesentiae: sed hoc repugnatia dicit: q. Prouo mai. in primis ratione talis praesentiae esset praesens loco A. Iu. aliude esset absens ab illo loco ratione talis praesentiae: q. Prouo min. ratione talis praesentiae esset praesens loco B. distatu a loco A. sed Iu quod est praesens loco B distatu d distatu a loco A esset absens a loco A sicut unus loco ab alio absens est: q. Nec patet illa min. primi silli: praesentia localis est effectu secudariu quatitatis. sed repugnat quod ide corpus quatu simul duplices effectu secudariu eiusde rationis haberet: q. Prouo min. Repugnat effectu secudariu formae multiplicabi, hat n multiplicata: sed, eode corpore quato nequit multiplicari quatitas: q. maior stat, quia sicut effectu secudariu essentialiter pendet effectu primariu, a quo oriuntur, ita n duplex fuerit eiusde rationis, duplex effectu primariu essentialiter exigit

taliquod corpus esse localiter mate quo loco, nihil est aliud qua corpus circumscriptu d comprehendi a loco Iu commensuratione propriaru dimensionu, quod aute comprehenditur ab aliquo loco ita est ipso loco, quod nihil eius est extra locu illu. Unde ponendu est

ex cuius authoritate sic exiuitur ratio schuone rao: corpus esse adequate circumscriptu i loco, est taliter comprehendi d stineri intra tros illius loci ut nihil corporis sit extra ipsu locu; sed corpus ita circumscriptu repugnat simul esse i alio loco: q. minor patet: nihil corporis A est extra tros loci B, du totu est intra locu C. stradictione claudit sed si corpus adequate circumscriptu a loco B simul esset ito co C, nqua i loco adequato to tu esset intra locu C: q. mai. stat, quia esse intra locu C distatu a loco B est esse extra locu B; quare repugnat nihil corporis A esse extra locu B, d esse intra locu C. ✗

aliquod corpus esse localiter ; aliquo loco nihil est aliud qua corpus circumscriptu d prehendi a loco Iu commensuratione ppriaru dimensionu. Quod aute prehenditur ab aliquo loco, ita e ipso loco, quod nihil eius e extra locu illu.

Argumenta Solvuntur. Sectio tertia =

Arguet: Xtus Dnus corporaliter apparuit Paulo, sed dy ipse dixit: Paule, Paule quid me persequeris; sed tyc n̄ desciuit coelu ut ibidem exilio ~~essent~~ 3; apostoloy acta: que oportet quidē coelu suscipere usque in tempora restitutionis hominy. ℔ simul erat circumscriptive in coelo, ℔ in aere, ubi apparuit Paulo. ℔ ide corpus diuinitus esse valet simul in duplici loco. = Aliqui dicunt Xtus Dnus ex corpus ℔ reale ipsius n̄ apparuisse Paulo, sed ly aliquod corpus phantasticum. Cateroy non dicimus apparuisse ly uerum ℔ reale corpus ipsius qui tamen esset simul in duplici loco circumscriptive, quia illo tpe desciuit coelu. Verba nqque scripture sunt intelligenda, quatus n̄ desciuit coelu, ℔ alio loco fixo ℔ permanente, sed tales ybreui spacio ipsu reliquit. + Si dicas apparuisse aliquādo corpus Xti, hostia, et ex corpore ut carnibus, mirabiliter ℔ per multos tempora,

Arguet: ideo corpus quatus simul in duplici loco ℔ circumscriptive esse nequit, quia sequeretur esse a seipso distatus; sed hoc n̄ sequitur: ℔ potest esse simul in duplici loco circumscriptive. Prouo min. ideo a seipso distaret esset, quia a seipso distaret; sed hoc n̄ sequitur: ℔. Prouo min. quia, duplici loco circumscripte a seipso distaret etiq̄ locatus circumscriptive in uno loco, ℔ definitive sacramentaliter in alio distaret a seipso, ℔ sic Xtus Dnus, qui est in coelo circumscriptive, ℔ hostia sacramentaliter, dista ret a seipso; sed hoc dici nequit: ℔. Prouo mai. ideo corpus bilocatus circumscriptive esset distatus a seipso, quia unus locus cum presens foret, distaret ab alio loco; sed etiq̄ locus hostie, in qua presens sacramentaliter est Xtus Dnus, distat a coelo, in quo circumscriptive est: ℔.

Ad solutionem notandū est, sacramentaliter modus essendi sacramentaliter quo Xtus Dnus est in sacramento altaris. Corpus igitur quatus Xti Dni est in sacramento altaris ad modum substantie, quia circumscriptive a quālitate, qua presentialiter a quālitate, nec dicitur intra nec extra locum esse ex substantie istius rationē quālitatis dicatur esse in loco: presentialiter autē ab illa est tanqua n̄ nullius esset. Quare corpus quatus Xti Dni est in sacramento altaris, tanqua n̄ in loco n̄ esset; est quē indiuisibili modo, ly quē totum corpus est in tota hostia, ℔ totum in qualibēt parte hostie; cateroy est in ubi illis speciebus n̄ tanqua in loco, nec ad modum quālitatis, sed ad modum substantie presentialiter a quālitate. Vnde presentia qua habet ~~in hostia~~ sub speciebus sacramentalibus n̄ dicitur presentia localis, quia n̄ correspondet quālitati per modum quālitatis se habentis. ~~dicitur~~ ℔ sed ipsi se habentis ad modum substantie. Dicitur ℔ presentia sacramentalis. ~~sic~~ quia ita mirabiliter ℔ ineffabiliter, ut sola fide percipi valeat. Quare dicimus: ide corpus bilocatus, ~~a seipso~~ circumscriptive a seipso distaret, quia est in utroque distatus, quia que distant, in̄ distare corpus est affectio cuiusuis a quālitate, ℔ a presentia locali propria quālitatis. Vnde in corpore Dni n̄ sit in hostia presentia locali aut propria quālitatis, ideo n̄ potest dici distare a seipso aut est in coelo circumscriptive, sed potius est implicare in tris.

Dices: corpus Xti Dni simul habere valet duplicē presentiā sacramentalē ~~qua~~ quibus sit in sub duplici hostia: ℔ multo melius duplicē presentiā sacramentalē ~~et~~ locale ℔ circumscriptiuā. Contra quatuor: presentia localis ℔ circumscriptiua est modus nati naliter debitus corpori quāto; presentia autē sacramentalis est supra ipsius exigentia: ℔ in duplici presentia sacramentali simul habere valet multo melius locale. = Resp. quālitates exigere presentiā locale tanqua effectus secundarios ipsius. Vnde iste multiplicari nequit in multiplicata quālitate, nec ipsa quālitas multiplicari valet, cadit subtilitas quia est veluti proprietas ipsius. Quare duplex presentia eiusdē corporis rationis dari nequit in multiplicata ratione a priori. At uero presentia sacramentalis ℔ diuisibilis n̄ est effectus proprius quālitatis, sed uersionis substantie panis in corpus Xti. Vnde multiplicata uersione, ℔ presentia ista debet multiplicari.

Replicabis: ideo multiplicatur presentia sacramentalis quia multiplicatur uersionis substantie panis in corpus Xti; sed etiam ℔ Xtus Dnus multiplicare potuit quālitatē: ℔ ratione existendi in loco diuisibiliter, ℔ circumscriptiue. Prouo min. sicut potuit sua substantiam uertere substantiam panis in corpus ipsius, ita potuisset uertere quālitatem panis in quālitatem ipsius; sed tyc poterit multiplicari uersione, sicut nyc multiplicatur de substantia panis in corpus Xti: ℔ multiplicaretur quālitas corporis Xti. = Dicendū, quod sicut nyc multiplicatis uersionibus substantie panis in corpus Xti n̄ multiplicatur corpus, sed unum ℔ idem est in multiplicitate presentie sacramentalis, sic tyc multiplicatis uersionibus quālitatis n̄ multiplicaretur quālitas, sed tanq̄ sacramentalis presentia ~~sacramentalis~~ quālitatis.

Dices: ℔ multiplicari valet presentia indiuisibilis n̄ multiplicata substantia: sed nec modus ℔ presentie est secundarius effectus substantie: ℔. Maior patet quia substantia corporis Xti n̄ multiplicatur multiplicata presentia indiuisibili. Minor patet ex dictis, quia modus ille nihil est modo quo substantia dicitur esse in loco. = Dicendū presentiā illā esse effectū conuersionis sacramentalis n̄ autē substantie, quia aliud est quod quālitas Xti Dni sit sub speciebus sacramentalibus, ad modum substantie, in quo n̄ est diuisibili modo; aliud autē est quod esse indiuisibili modo sacramentali nequit esse, sit effectus proprius ~~quālitatis~~ substantie, quod est falsum.

* Instabis: ideo multiplicari nequit presentia localis ℔ circumscriptiua, quia sequeretur ide corpus esse ℔ n̄ esse intra eundē locum; sed ~~si~~ hoc ex duplici presentia circumscriptiua sequitur, ~~quia~~ etiq̄ ex una circumscriptiua, alia que sacramentali: ℔. Prouo min. ideo ex bilocatione circumscriptiua illa sequeretur contradictio, quia ide corpus esset intra locum ~~B~~ A ℔ extra locum A; sed ~~hoc~~ etiq̄ Xtus Dnus locatus circumscriptiue in coelo esset intra locum, qui est coelum, ℔ simul extra quia ipse esset presens sacramentaliter in hostia ℔ ibi n̄ esset presens, n̄ est intra sed extra coelum: ℔. = Dicendū contradictionē esse in eo quod ide corpus sit intra locum simul ℔ extra circumscriptiue, quia locus adequatus ℔ circumscriptiue tenet circumscriptiue totum intra tres ipsius corporis locatum, tanqua mensura ipsius. ℔ sic simul esse nequit extra circumscriptiue, aliqde non adequaret corpus locatum ly commensuratione ipsius ly corpore, nec esset totaliter

---

Si dicas aliquādo apparuisse corpus Xti, hostia circumscriptiue locatus ℔ multis temporibus ut cernitur, in miraculo tanta mania, quae dicitur hostia. Quod autē apparuit, non ideo, quod species sacramentales formatur, apparuit in sequentibus carnis, quod sufficit ad confirmationem fidei.

ut carnibus, miraculo dal Cabrero: simul ē circumscriptiue ℔ duplici loco: = Dicēdū ibi eē dupliciter modo, sicut qualibēt hostia quod autē apareat, nō carnis quod sufficit ad confessionē mirabilis

circumscriptive

stat ꝑ tra tros ipius loci. At uero esse intra eiusdē loci circumscriptiue ⁊ extra sacramentaliter, nul
la ⁊ tradition⁹ ꝓbuit, cū esse sacramentaliter, sit esse ꝑ diuisibili modo, ⁊ tamq̄ si n esset in loco.

Replicatur:
ex quo corpus Xti Pni sit simul ꝑ duplicē hostia ~~sancta~~ ⁊ per duplicē ꝓgressū sacramentalē, nulla ꝑ ferbur
tra dictū: q̄ nec ex eo quod simul esset ꝑ duplicē loco circumscriptiue. ⁊ Probatur. tra: ideo ~~est hoc~~
si ⁊ stat absq̄ aliqua tradictione, ~~quia~~ est ex fide catholica ⁊ ꝑteri debemus, stat quod
totū corpus Pni sit ꝑ hostia A, ⁊ extra hostiā sacramentaliter absq̄ tradictione: q̄ etiā absq̄
illa ꝑterit esse totū circumscriptiue ꝑ loco A ⁊ extra loci ~~sit~~ = 2: quia ex quo sit ꝑ duplicē hos
tia sacramentaliter, multiplicatur ꝓgressiua sacramentalis; sed hoc est accidentalis: ⁊ multiplicari
ualet accens eiusdē rationis: q̄ ⁊ quālitas ⁊ eodē subiecto: q̄ ꝓgressiua locales circumscriptiue. =
3: quia magis difficile uidetur quod multiplicetur ꝓgressiua ꝑ diuisibilis, q̄q̄ diuisibilis: sed sacra
mentalis est ꝑ diuisibilis, ⁊ circumscriptiua diuisibilis: q̄

*Istly disparitas aperta redditur: nq̄ esse ꝓgressiua
cramentaliter est ibi esse ꝑ diuisibili modo, ⁊ ad modū substātiæ. Unde est tamq̄ si n esset.
Quare ~~a~~ corpus ita ꝑ hostiā ꝓgressiua n stinetur, nec glōbatur intra tros hostiæ loci ⁊ ly mensura-
tione ipius cū corpore. sicut extra se habet corpus circumscriptiue locabile. Unde corpus ꝓgressiua
sacramentaliter ꝑ hostiā n est taliter ꝑ ipsa, quod n ponit simul esse extra sacramentaliter, si con
uersio ⁊ trāsmutatio substātiæ panis ꝑ corpus Xti multiplicetur. corpus autē circumscriptiue ab uno
loco taliter ꝓprietatur, ⁊ tenetur ~~ipsos~~ illius loci ut nihil ipius sit extra talē locū ut ꝑbatur
antiqui doctor loco ꝑ allegator. = Ad 1ly dicimus ~~alia esse accidentia connotativa alia~~
~~quæ absoluta. primū~~ ꝓgressiua sacramentalis multiplicari quia ꝓ damnū, ex quo resultat, multiplicatur: scili
cet quercio substantialis. Unde ~~talis~~ ꝓgressiua sacramentalis est accens connotativum, notans, quercionis ex quare
sultat. ~~qua multa~~ quare multiplicari ualet, si multiplicetur ꝓ damnū quod notat ⁊ ex quo resultat. Quan
titas uero est accens absolutū; ideo quę ⁊ eodē subiecto multiplicari, nequit. ꝓ dicē quę nec ꝓgressiua cir
cumscriptiua quia effectus sequitur illius quę, in multiplicata forma, ꝑ multiplicatur. = Ad 3
Dicendū ~~non~~ ꝓgressiua, seu modus essendi ⁊ loco esse diuisibile ~~aut ⁊ quod~~ n quare n ponit multiplicari
ex quo ꝓgressiua, sed modus essendi diuisibiliter sit ⁊ multiplicabilis; sed ꝑterit contrarium; nq̄ modus
essendi ⁊ hostiæ Pni ⁊ diuisibiliter n. est ly commensuratione specierum sacramentalium cū corpore Xti nec ly stine
tiæ corporis ⁊ tra tros loci, cū sit tamq̄ si n esset ⁊ loco. ideo quę ne ꝓgressiua ꝑterit esse sub alia hostia.
Utrū tamē stinet corpore locato ly ꝓgressiua circumscriptiua quod taliter est stendi intra tros loci
⁊ ly mensuratione ipius loci cū corpore, quod nihil corporis extra sit.

Argues 3: duplex corpus quāti simul
esse ualet circumscriptiue ꝑ eodē loco: q̄ ⁊ idē corpus simul ꝑ duplicē loco. ⁊ tamq̄ si habet duplex
corpus respectu eiusdē loci ita duplex locus respectu eiusdē corporis: q̄ ⁊ = Solvo huius inferior
ex notabilibus huius quæstionis, ubi diximus illū duplicē locum de quo est dubium, n ꝓ ponit suppone penetra
bi quāliter se penetrabile, se habent ut unus locus. Unde n mirū quod nec idē corpus ~~obtent~~ esse illis.
sicut duplex corpus penetrabile esse ualet ꝑ eodē loco quia hic duplex corpus esset ac si esset unus. Ita
nq̄ sicut diximus quod idē corpus nequit esse ꝑ duplicē loco n penetrato, ita nec duplex corpus
n penetrabile ꝑ eodē loco.

*Instabis: si duplex corpus, esto penetrabile, ualet esse ꝑ eodē loco, etiā ⁊ idē ꝑ duplicē
loco, licet n penetrato: q̄. Probatur ant: ideo idē corpus nequit simul esse ꝑ duplicē loco, quia quilibet
locus ly adæquata mensuratione ipius tri sibi totū corpus, ita ut nihil corporis extra maneat; sed
etiā quodlibet corpus adæquat totū locum ⁊ ipsum replet, ita ut nihil loci uacui maneat: q̄ ~~duo~~ idē locus simul
n admittit aliud corpus, licet cū ante penetrabile, ⁊ idē corpus circumscriptiue ab uno loco potest simul ab alio
n penetrato cū ante circumscriptiue. = Dicendū quod sicut locus A adæquate corpus circumscriptiue, ⁊ stinens ipius tros
ipius, ta qua mensura ipius adæquata, n permittit aliquid corporis esse extra hui⁹ locum, seu ꝑ alio n penetra
to cū loco A, ita nec idē corpus circumscriptiue a loco A permittit ꝑ eodē loco aliud corpus n penetrabile
cū ipso; si autē penetretur unum corpus cū alio ⁊ eiusdē loci occupabit, quia ⁊ casu illud duplex
corpus se habebit, ac si unum tale foret. Unde idē locus esto repletus a corpore uno nihil quę ipius
sit uacuū respectu illius corporis, admittit aliud penetrabile cū ante, immo quia penetrabile cū illo
eiusdē debet occupare locum, quia penetrabile duplicis corporis ꝑ ordinē ad locum ꝑ hoc existit. +

Argues 4: nam
per unā subintentiā trata potest deo Dei absoluta simul trari per aliā: q̄ etiā idē corpus circumscriptiue
ab uno loco potest simul ab alio circumscriptiue ab alio, Probo ⁊ tia. si ant ēt uerū, stat quod eadē na
ra adæquate trata per subintentiā, simul sit trabilis per aliā cū per quālibet ~~et~~ adæquate trāsiens
⁊ redditur adæquate subintrans: q̄ etiā idē corpus adæquate circumscriptiue ⁊ stens ⁊ tra unum locum est
locabile ab alio. Probo tia: ideo corpus adæquate circumscriptiue ⁊ locatum ab uno loco n esset simul
locabile ab alio, quia in ab uno loco esset, ⁊ n esset adæquate ~~ab eodē loco~~ circumscriptiue; sed hoc
n sequitur, n eadē nara adæquate trata ab una, est simul per aliā trabilis ~~quia~~ absq̄ tali
tradictione; ⁊ ab ipsa tali nara esset, ⁊ n esset adæquate trata per illā subintentiā: q̄

*Dicendū ⁊ negatiue
quabilis assertę nara, huanq̄ trata per subintentiā filii pone simul trari per subintentiā patris ⁊ spi
ritus sancti quilibet subintentiā diuinā adæquate trāse nara humanæ adæquatione ⁊ textura n ex
tensiua. Quilibet autē locus adæquate ta ipsius qua extensiue continet ⁊ circumscribit corpus locatum:
ideo quę n permittit ꝑ alio loco simul circumscriptiue. = Si autē quæras cur una subintentiā adæqua
te ipsius ⁊ extensiue n trat nec exhaurit totā capacitatē nara ⁊ esse trabilis, si unus locus adæ
quate ipsius ⁊ extensiue totā capacitatē corporis locatiui? = Dicendū disparitatē esse, eo quod ~~nara~~
~~trata per subintentiā~~ Verbū solū redit nara ⁊ communicabile alteri ~~supposito~~ ta qua supposito eiusdē na
tionis n uero diuersa. Quare redit nara ⁊ communicabile alteri supposito ꝑ ipsū n uero ꝑ
nobilitatē, nec alteri, quod sit ac si assitatē gripii. Unde ~~sn~~ redit nara ⁊ communicabile absolute

54

sed detrato modo; ex subiunctis diuina relatiua, licet inuicem sint opposita, n̂ tamen in natura
tribili. Sit uero locus A vg taliter stinet corpus locati intra tros ipsius, quod ly commensuratione
eius adequatu illud in se comprehendat, nihil quę ipsius relinquat extra, ipsi quę sic locati necessa
rio afferat negationem essendi simul; alio circumscriptiue, tu detrato modo, quę absolute; ex una ubi
cao circumscriptiua, quia effectiue secundarius quilibet negationis alterius ubicationis necessario
dicat.

Bicep ultimo: calor in sumo & frigus in sumo ponit esse, eodę subiecto, x. sensibiliq quabilę; sed magis
uidetur repugnare illa duo extrema opposita simul esse in eodę subiecto ac ida corpus in du
plici loco: q. = Biedy, x. quabilę sensibiliq, calore, sumo n esse taliter, sed naliter expellere
frigus in sumo; quia frigoris expulsio loci est effectus secundarius naliter calori debitus. Praeterea
autę circumscriptiua eiusdę corpori quali essentialiter alię praeterię circumscriptiuę negat; quia es
sectus secundarius formę eiusdę rationis est immultiplicabilis forma ipsa immultiplicata.

Disquisitio secunda de vacuo. =

Vacuum aliud dicitur negatiue & priuatiue alteru. Negatiue dicitur illud, quod n̂ est aptum reple
ri aliquo corpore, qualiter dicitur spatium illud imaginarium, quod a nobis concipitur supra coelum em
pireum. Priuatiue uero dicitur quod est aptum repleri corpore licet nunc actu ab illo repleto: ut
si Deus destruheret aere intra hoc signatum stetit, nullo que aliud corpus introduceretur in ipsum:
hic daretur uacuum priuatiue. Unde uacuum priuatiue de materiali dicit ultimum superficies corporis
stincti, & de forti carentia corporis contenti. Sit nunc

Dubium 1m: an detur vacuum priuatiue?

Aliqua notantur. Sec. 1a

Supponimus de pote Dei absoluta dari posse uacuum priuatiue. quia Deus destruhere ualet corpus
Contentu in loco A, denegato concursu aliis corporibus, ne de cętat, locus repletus. sicut enim Deus spatium repleuit.
orbis replebit; ita illud euacuare ualet. Quare solum est dubium de pote Dei ordinaria & naliter. Omnes
communiter asserunt n̂ posse dari uacuum naliter, praeter aliquos philosophos quos contrarium asse
rebat. Sit q.

Nostra Conclusio. Sectio Secunda.

Naliter n̂ potest dari uacuum in rerum natura. & probatur: quod est supra exigentiam naturę, naliter esse
nequit; sed dari uacuum est supra exigentiam naturę: q. Prouo min. Naturę exigentia, maxima quę ipsius
naturalis appetentia est ad omnia corpora contingenda, illa taliter mouendo, ut unum, mediante post aliud se
quatur: & quod ita nunc contiguum est supra naturę exigentiam; sed si daretur uacuum, omnia contigua n̂
essent: q. uacuum est supra exigentiam naturę. Any illud. stat plumbum experimentum. Sic Clepsydra, quę uulgo
Bomba uocatur, aqua plena, supra quę foramine clauso & superiori terra reserate aperto, retinet aqua,
cum aqua sit grauis naliter appetens esse deorsum. Quod n̂ contingit alia ratione, nisi, quia, si aqua
descenderet uniformiter, in Clepsydra daretur uacuum, quod natura maxime ab abhorret. Etiam constat
in fistula, quę aperto inferius aqua contra suę naturalis inclinationem, ut uidetur uacuum, quia ex fistula expel
litur aer, etiam uidetur, amphoris aqua pleniis, deorsum que suersis, ex quibus aqua paulatim exit,
ut relinquat locum aeri subintrare ad repletionem spatii, a quo expellitur ipse.

Sed dices ad experimenta rela
ta: aerem scilicet aquam, scilicet, per fistulam ascendere uirtute attractiua illius, qui aerem ex fistula at
trahit. = 2: quia ex ratione nostra & experientia adducta sequitur aquam naliter n̂ tendere ad repletionem
dum uacuum, sed potius hoc esse supra ipsius naturalis exigentiam: q. & probatur ans: quia ideo, x. nos, uacuum (si da
retur) esset supra naturę exigentiam, quia x. exigentia appetentiae naturalis est, quod n̂ detur, sed omnia corpo
ra sint contigua; sed aqua quia grauis, naliter petit deorsum tendere & in rerum: q. = Ad ly dicimus
quod agens aerem attrahens & uirtute attractiua habere circa aquam, ne detur in fistula uacuum. et hoc
ipsa naliter deorsum inclinet, simitamen attrahi ad repletionem spatii ab aere derelicti. & quidem licet aqua
agens in aere inferret n̂ sufficeret ad ascensum aquae grauis n̂ minori uacuo, adhuc ascenderet aqua,
uacuo minori: = Ad ly dico aquam ascendere, tali eam per fistulam n̂ supra illius exigentiam. Nam ex ascensu
aquae, bonum cedat uniuersi, & aquam descendere, bonum particulare oppositum aquae, ista quę praeter ppo
sitionem in bonum particulare ipsius, appetitionem, bonum uniuersi quia est multum pars, habeat, cui appetitioni ge
nerali est subiecta particularis ipsius; ideo imminente uacuo naliter ascendit per fistulam; quia bonum parcu
lare communi bono cedere debet: similiter quę appetitio illius huius appetitioni.

Argumenta soluuntur. Sec. 3a.

Arguesf: dy unum corpus moueber de uno, alium locum, moueber ad locum uacuum: q. Prouo ans: si n trans
iret ad locum uacuum, sed ab alio corpore repletum, corpus se mouens penetraretur cum alio: sed hoc na
turaliter esse nequit: q. = Biedy corpus se mouere ad locum n̂ uacuum, sed ab alio corpore repletum. Ny aute
corpus se mouens peruenit ad talem locum, corpus, quod antea in ipso erat, recedit & expellitur
ab illo loco.

11

Dicey: saltj ꝑ aliquo instãti dabitur vacuj illo loco: ꝙ Probo q: ieode instãti nequit corpus se mouerj ꝑ locu intra re ꝙ corpus antecedentj recedere: sed ne vacuj daretur, ieode instãti corpus se mouerj intrare debebat quo aliud expellitur; aliude illo quo expellitur, locuj mouerj vacuj: ꝙ Patrono mai. corpus n ꝑtrodu citur ꝑ locu ꝑtantanee, sed ſucceſſiue: ꝙ = Hꝯ replica nihil prouat: quia ſicut ꝑtrahitur unus corporj ꝑ locu ſucceſſiuus est, ita ꝑ expulſionẽ alterius. Quare, sicut ſucceſſiue corpus A intrat repledo partes loci, ita corpus B ſucceſſiue deſinit replere partes loci. Vnde illo primo instãti corpus A intrat ly idi, uisibile ipsiꝰ in indiuisibile loci: ieode ꝙ instãti corpꝰ, quod ꝑa erat ieode loco, recedit ly ꝑ diuisibile ad indiuisibili punto loci.

1, nega ſupponitꝰ ſecundo antecedens quia corpus nec se mouit localiter ꝑ instãti, nec ꝑ tali instãti ꝑtrahitur in locuj nouuj, ſed ſucceſſiue

Dicꝯ ex ſupra dictis ꝯ sequi ad motꝰ unius corporis totꝰ uniuersj mouerj; quia ad motꝰ localẽ corporis A ꝑ locuj ꝑtrahj sequitur corpus B quod antea erat, tali loco ab ipso expelli. ꝙ ad motꝰ corporis B sequitur motꝰ corporis ipsi contigui. Dico de reliquijs; sed hoc ut deinceps ceteri debet: ꝙ = Dicendꝰ quod corpora liquida quæ ſunt circa, ponunt condensarj, sicut aliquꝺo rarefiunt. ꝙ ly minus occupare loci: = l, dic in circuitu se mouere.

Arguꝯ 2 experimẽto tubi intrier longitudinis sex palmorꝰ clausi ex una parte, qui si repleatur argẽto uiuo, seu mercurio, quod capere potest; postea quæ aliud foramẽ digito claudatur. ꝙ ly illa pars, foramẽ digito clausj mergatur in uas etiã mercurio plenu, ita, ut ly sit ꝑtra illud digitꝰ ~~amor~~ amoueatur. Hinc uidebitur mercurius in tubo moueri, ꝺ descendere, relinquẽdo partẽ superiorẽ tubi. ꝙ ly dabitur uacuu in parte superiori tubi, quia nullus est aer, qꝛ euꝯ, cꝫ ſupponamus tubꝰ ex utraque parte ſiue clausj.

Hoc est experimẽtꝰ Cartesianorꝰ quo uoluit dicipi dari uacuu in rerꝰ natura. Dicendꝰ tamẽ tubꝰ uitreꝰ n esse ita ſolidꝰ, ut nullos habeat poros. Quare per ipsiꝰ ad mercurii descensꝰ intrat aer ſufficiens ad repledꝰ locuꝫ a mercurio derelictꝰ. = l, si uellꝫ dic, mercurius quæ ꝺ habere partes ſubtiliores ꝺ magis ſpirituosas; aliæ autẽ crassiores, ut asseruit ~~Toi~~ Chimici. Vnde partes crassiores mercurii descendut, ꝺ alteri cõiungẽtur; partes autẽ ſubtiliores, quia leuiores, ascendut supra occupãdo locuꝫ derelictꝰ a crassioribus. Quia tamẽ ſunt ita ſubtiles, oculꝰ n percipiẽtes. Sicut ꝺ ipse aer ratione ſubtilitatis n uidebatur. = Alii autẽ dicunt illas ꝑ mercurii partes rarefieri; ꝺ sic ꝑplere locu.

Arguꝯ 3: ꝑ ſorito uase aqua pleno, ꝺ ydeq̃ clauso, si nitre circuꝺetur, hic condensabitur ꝺ congellabitur aqua; ꝑ ide quæ minorẽ occupabit locuꝫ: ꝙ ly dabitur ꝑ uas uacuu, quia pars illa quæ occupabatur ab aqua a nullo replebitur corpore, cꝫ nullu ꝑ rediãtur ꝑ ipsu, quia ſupponitur ydeq̃ clausu. = Dicendꝰ per ipsius poros aeris ꝑ locu illu ꝑtrare. Si autẽ uas ita ſolidꝰ ponereꝫ ut nullos haberet poros, quod difficile est, dicendꝰ ~~ſiquis uas ꝑtat~~ contrigendꝰ uas ꝑtali casu, esto ferreꝰ foret.

Arguꝯ 4: si marmor palmare ictu securis ꝑ duas partes semi palmares, ieode instãti diuiſabitur, ly ꝑ ipsas saltꝫ ꝑ illo instãti dabitur uacuu; quia ſpatiu illud si repleretur illo instãti ab aliquo corpore, maxime ab aere ſubstrahe, sed n ab illo repletur: quia aer ſolꝺ per motꝰ localẽ ꝺ successiuꝰ ꝑtrare ualet. Vnde ꝑ unico instãti ꝑtrare nequit ꝺ replere locu: ꝙ = Dicendꝰ n ꝑ unico instãti secari ꝺ diuidi posse marmor; quia illa sectio quãtitatiua est ideo quæ ſucceſſiua esse debet; nq motꝰ ad quãtitatem trahꝰ est successiuꝰ. = Aliqui tamẽ dicunt ex qualibet parte semipalmari marmoris gigni quꝺdã ~~fum~~ humor replentꝰ ſpatiu illud. = Alii uero ex poris cuiuslibet mediebatj quꝺdã corpuscula exire quæ occupãt illu locu.

Dicꝯ: si duo ponãtur tabulæ aquæ exteræ, perfecte quæ planæ ꝺ contiguæ, postea quæ ~~ꝺ~~ æquali motu una ꝑ uiriu ferꝺ ferrj, ꝑ illo ꝑ instãti quo tabula ſcipit uiriu ferri, immo ꝺ paliquibus instãtibus, mediate subsequentibus, licet pauciꝯ, nequit n dari uacuu ꝑter unã ꝺ aliã tabulã, saltꝫ ꝑ spatio correſpondenti medio utriuſque tabulæ. Nã si æquali motu uiriu ferꝰ, ita ꝑ illo instãti quo ē aliꝰ tabula quæ est supra, æqualiter distat ab inferiori ꝙ latera ipsiꝰ quæ medij: ꝙ ꝑ illo ē instãti spatiu ꝑtermediu erit uacuu quia illud ꝑtali instãti repleri n potuit ab aere ꝑtrahe per latera. Nq ut ex lateribus trahat ad medij exigitur motꝰ localis ꝺ successiuꝰ qui ꝑ unico instãti fieri nequit. = Dicendꝰ quod si tabulæ essẽt perfecte planæ, ꝙ naliter n ponerẽt motu omnino æquali separari, sed æquali. quia nulla ui naliter agẽtis fieri ualet supra id quod Deꝰ ut author uniuersi instituit: scilicet spatiu illud ab aliquo corpore repleri. Vnde si tabula illa a qua replebatur, auferatur, aliud corpus loco ipsiꝰ succedere debet. Quare quia ita ruit ꝙ uniuersi natura exigit. Quare casu quo tabula expulsa ab illo loco, aliud corpus ꝑ ipsiꝰ ꝑtrare nequeat, ꝙ taliꝫ expulsio ab agẽte naliter n potest fieri. = Alii dicunt ex poris utriuſque tabulæ quꝺdã corpuscula exire quæ locuꝫ ꝑtermediꝰ replent. Quæ corpuscula rarefiet si spatiꝰ loci hoc exigat. = Aliqui tamẽ asseruntꝫ quorꝺam humor gigni ex utraque tabula spatiꝰ illud replẽtes

Inquiresꝯ: q corpus, supposito uacuo, possit moueri per illud? Resp affirmatiue cꝫ scoto, ꝺ alii pluribus. ꝺ ratio desumitur ex principio ꝑ quod fidꝰ adueſarii: ideo corpus n ponet moueri per uacuu, quia coꝫ ruꝫ ꝑ fluxu prestare n ponet per uacuu corpori ne se mouẽti; sed hic fluxus ꝑ ſequi ponet a causa ꝛa, quia quod Deꝰ facit media causa ꝛa effectiua per se ipsu facere potest: ꝙ = Confirmatur: si spatiu mediꝰ ꝑter unus coꝫ ꝺ terrꝫ uacuu foret, lapis quæ ꝑmitteretur e coꝫ, terrꝫ, ꝑ ipsu ꝺcenderet ꝺ moueretur. ꝙ Probo ~~ant~~ ans: lapis quia grauis, naliter tẽdit deorsu, ubi cẽtrꝫ ipsiꝰ ꝑuenit: ꝙ ly casu moueretur, terrꝫ quæ est ipsiꝰ cẽtrꝫ.

Dicꝯ n esse dabile motꝰ ubi n est truꝫ motꝰ; sed ꝑ uacuu n est truꝫ motꝰ: ꝙ = Dicendꝰ ꝑ uacuu ponse dari ly adquæ, immo ꝺ truꝫ aquæ, quia dabilis esset locuꝫ ꝺbicatiꝰ ꝑ ipsu, ꝺ ipse corpꝰ ꝑ ipsu moueretur, licet n daretur locuꝫ ꝺbicatiꝰ extrinseca. Nq ipsiꝰ corpus motꝰ per uacuu ꝑ ipsu moueretur, licet n daretur locuꝫ ꝺbicatiꝰ extrinseca. Nq ipsiꝰ corpus motꝰ per uacuu ꝑ ipsu in uacuo n circuꝺaretur ab aliqua superficie extrinseci loci; ipsiꝰ tamẽ ꝑ uacuo positꝰ diceret talẽ ꝺbicationẽ

Vbiatione ɟtrisecq, ly quq esset in tali, l tali distatia ad cętry terrq d posse mydi. = Si aut̃ inter rqq moby illy ex una parte debere esse succesiuy, quia locaty esset, aliq de succesiuy esse n posse, quia medij deficit resistens corpori, ex cuius resistentia oritur moby successiuy esse. = Dicedy ad rationę mobꝫ successiui n̂ sola sufficere resistętiq medii, sed limitationę curtuty mobilis, latitudinę quę ɟpatij percurrędi, esse quę moby corpori geqri.

Inquiry 2°: qDey ɟit ɟpatio Imaginario? Cętery crcolus huiuy pendet ex alia duquisitione ubi ɟquiritur quid ɟit ɟpatij Imaginariy? Nq quidicyt ɟpatij Imaginariy esse puryy hȳmety, aut chimerq, conquęter dicere tenębit Dey illo n esse. Qui aut̃ asseryt esse ens reale, actuale, d positiuy, extra dicere debet Dey illo esse; cy Dey ɟtime progrens ɟit ɟ quolibet ente creato d reali actuali d positiuo. Ego tamę iudico ɟpatij illud Imaginariy exse n̂ dicere, nisi penq capacitatę d poq obiectiuq, ut existat ɟ raone loci: sicut quęcyque alia creatura possibilij n̂ dicit, nisi capacitatę d poq purq obiectiuq, ut existat, ɟ Dey ipsiy existętiq debet. d patet: ɟpatij illud Imaginariy, quod concipitur a nobꝫ esse supra Empireu coly ęt, sicut illud quod a nobꝫ concipitur ɟsine qte mydi ɔstitutione, ubi nyc est mydy; sed illud qte mydi ɔstitutoꝫ erat taly possibile Dey poa obiectiua ut esset: d ɟ iliter. minor ɔstat, quia illud ɟpatij erat, quod in mundi ɔstitutione ɟuit pductiuy: d qte illiuy pductiuy taly erat poꝫ sibile (subiuy. Vnde soly ɟpatij Imaginariy aliquid ficty ɟignificabit ɟ quoty ex parte illud ap prehendy concipitur ex extensione d latitudine permeabili d replebili a corpori bus quoty. Deuy d erit, illo ly quod ɟpatij Imaginariy exse dicit, modo quo dicitur esse ɟ aliis possibilibus, in quibꝫ actꝰ n̂ est progrens, quia possibilia n̂ sunt existętia sed ɟ ipsi potest esse progrens ɟ quoty illa existere ualeꝫ.

Duquisitio tertia de tempore.

In ultima ɟparte huiuy quarti libri philiy egit de tępore. Quod est ita difficile pyby, ut Aug. Cap. Lo d Li dicuret, nihil esse tępore familiarius, d nihil difficilius. Vlterius quę ɟ eode loco: tępus quiy facile d breuiter explicauerit, si nemo ex me exquirat, scio; si quęrenti explicare uo luero nescio. Quia d durao tępori correspondet, d quo aliud longius, aut breuius fuerit, taly maior, l minor durao erit, ideo a duraone ɟcipędy.

Durao d est permanętia rei in esse. Vnde durao, ut n̂ taly dicit existętiq quoty illiuy ɔstitutione, debet tamę ɟportare existętiq, sine ita sit de conceptu duraoniy, sine quod progrediuntur per modos subiecti. Diuiditur d durao ɟ ɟtrisecq d extrisecq. Intrisca ut ipsa durao rei duroty. extrisecq est durao moby primi mobilij. = Sed dicey ɔstra prędicty definitio: durao n instantanea, sed successiua est: d recte n̂ definitur per permanętiq. quia quod successiuy est, ɔstrapponitur permanenti. = Dicedy permanętiq ɟ ɔstri gnę apponitq rumi p eode ac ɔstinuatione, quę successiua esse ualeꝫ, uti est ɔstinuatio duraoniy. n̂ tamę ɟignificat ide ac duraonę simul esse ly omnes suas partes, cy una priore d aliq pos teriore habeat. = l, 2. dic permanętiq ɟignificare simultatę tri existętiq n̂ duraoniy. Sed ɟignificare ~~esse~~ simul existętiq, quę nyc, d postea erit, n̂ tamę ɟignificat p nyc d postea du rare esse simul.

Dejde sicedy duraonę posse sumi p ęternitate, Quo, l, illa, quę est tęporiy p pria. La quę est ppria Dei, uti communiter a philis dx. Boetiy definitur: ɟterminabilis uita tota simul d perfecta possessio. Nec extra ɟtentq nrq loquitur Parens noster Anselmus dicęns ęternitate in Prologo ad Cap. Lq: de ęternitate tua nihil praeterit, ut iq n̂ sit, neque aliquid futy ri ê, quasi n̂ dum sit. Non d fuit heri, aut erit cras; sed hodie, heri, aut cras est. Immo nec heri, nec hodie nec cras; sed ɟpliciter ex supra omne tępus. Vnde ipse Deus n̂ ɔprehe ditur sub aliquo tempore, l duratione; sed potius ipsius ęternitas n̂ successiua, sed simul ɔpre hendit omnes duraones inferiores, quas ɟpriusq p ɟsidimo sinu ɔstinet.

Quy sumitur illa dura one quę est ppria ɟpiritualiq subꝰtantiarq, d per se subꝰtantiq, ut sunt angeli. quy d est ęternq durao. Etiq quę dicitur ęternitas, licet ly quid, est quę participat ęternitatq ɟpter taly quę est Dei ppria, a qua multq illa differt: quia anteriy quum, l ęternitas n̂ ê a parte ante cy initiy haburisset. sed a parte post, quia finę n habet; est ens durao subꝰtiarq per se subꝰtiq, d corruptibilis, quę ɟ ęterno exiuit, licet de possibili defectibilis ɟit. Potest nąque a Deo destrui per suę potentię ɔtrariq, licet n per soq ɔtrariq, quia illq n̂ habet.

Durąe d quę n̂ tęporiy ppria. potest esse relata ad res permanentes, quę ly omnes suas partes ɟimul ħ, ut relata ad ɔpositiuy phi sicy subꝰtantiale, l, ɟ ordine ad res successiuas ut, ɟordine ad motuy. tępus autę extrisecq ab Aste definitur, per quod ɟit nuriy motꝰ ly priq d posteriq. Vbi nuriy, d eode ac mensurq, sumitur, quia per tempuy regulatur motꝰ ly partes priores d posteriores. Dejde tępus aliud reale; aliud Imaginariy dicitur. Reale ɟi loquatur de extrisco, est motus primi mobilij de facto existens; l, durao talis motꝰ. Si uero loquatur de ɟtrisco, est ipsa ɟtrisca durao rei nyc durantis d permanę tis, mensurata per duraonę motꝰ primi mobilij. tępus autę Imaginariy est illud quod a nobꝫ ɔcipitur, ɟsine qte mydi ɔstitutione, quod esse talis possibile erat ad existędy: soly quę ex parte ɔspectuy ɔspicientis ɟignificat aliquid ficty, ɟ quoty apprehenditur, ac si esset. Alii autę dicunt tępus Imagina riy esse carentię motꝰ reali.

Inquires nunc: q durao ⁊rsica realiter distinguatur a re durante? Ita sētia quę est. Complute nsty, aliory que pluriy thomary est affirmatiua, quę etiā sequitur ex seda societatis Conimbricēsis, Arriaga, Rubiy, & alii. Licet aliqui distinguāt ⁊ter rei permanētes, & successiuas, asserendo duraonē rei permanētis permanere esse, distincta tamē ab existētia rei. Alii uero exta sētia dicunt n solū distingui sed succedere. Ita ogio. ppugnat duraonē rerum permanentiū esse realiter ⁊distincta ab exta sētia rei permanentis. ita Scotus, Nominales, Suarez, Vasquez, Hurtado, & alii. Ioānes uero a sco thoma, & aliqui thomary referuntur p sētia negāte distinctionē realē duraonis, tā respectu rerum permanentiū quā successiuarū.

Dico. q duraonē esse realiter ⁊distinctam ab exta sētia rei durantis, tā permanentis quā successiuę. & probatur rōne desumpta ex dicto tho. in 1. distinctione 1ą q. 1ą, ubi ⁊arit: omnis duratio attenditur, ly quod aliquid est, actu: tandiu enim rei durare dicitur, quandiu in actu est. Ex quibus sic: res dicitur durare, per quod est in actu; sed ⁊actu per exta sētiā: q per exta sētiā durat. = Confirmatur: durao est permanentia rei extensi: sed quamlibet rei permanēt, extensio per hoc progredit, quod illius exta sētia n solū est p 1. instanti, sed etiā p̄requisti: q per hoc progredit, quod exta sētia rei est p̄. instanti, rei ipsa durare dicitur. Nec ne: sed rei, 2. instanti existit progrediendo per ipsius exta sētiā ut connotatā ly instanti supponens ly exta sētiā rei: q rei durare dicitur per hoc progredi, quod ~~existat 2 instanti cum notatione ly Prouatur~~ ipsius exta sētiā. notatā ly instanti ly supponens. Prouatur nunc illa minor primi illi: per hoc progredi, quod rei exta sētia sit p̄. instanti, conseruari dicitur: q durare & permanere. = ly quia exta sētia rei p̄. instanti ig n ⁊ligitur progredi, per hoc, quod sit quando ly rei esse, sed quod conseruari.

Quoad rei uero successiuas, ⁊quibus maior ē difficultas, eadē rōne ⁊uari ualet: quia, sicut rei permanens durare dicitur, per quod est ⁊actu exta sētia simul: sic successiua per quod est successiue per exta sētiā: q per ipsius exta sētiā successiua durat. Vnde unica addet connotationē ad actionē seruandi, quę facit rē perseuerare modo successiuo ⁊actu existentis.

Dicet authoritate dicti tho., ex qua nra euincitur rō de modo quo a nobis accipitur, plus iusto ⁊uare: rēq ⁊uat rē ipsā durare ⁊primo instanti sua productionis, quia tunc ig est ⁊actu: & 2ō. nrā rationē idē est esse ⁊actu ac durare. = 2: rei successiua n dicitur durare per ipsius exta sētiā: q n omnis durao est ⁊ducta ab exta sētia rei durantis. Prouo ant: l exta sētia ⁊ducta a duratione effectiua illa, quā accipit ⁊ta sui productionē: l quā ipsius seruationē retinet: n ta quia ig hoc ig n est ly ipsa rei durat. sicut enim ly una ipsius pars existit, alia, quę erat prior, ig n existit: sic ly seruatur rei, ig n ē exta sētia qua l existit. aliunde n esset successiua; sed nec ⁊a exta sētia est quia ista n erat ibi. Itaque, ly ist exta sētia rei successiuę, quę p̄nte correspondet, adhuc ibi n erat: q durao realiter distinguitur a rē durante.

Ad ly dicendū uerba dicti tho. scilicet, ly quod aliquid est in actu, esse ⁊intenda per manentes & ly situatione partis, quod est esse in actu; non autē quoad ly esse ⁊actu. Quę solutio ⁊fertur ex uerbis ipsius, cū dicat, ly quod est ⁊actu: tandiu enim rei durare dicitur, quandiu ⁊actu est. Quod significat idē, ac rē tota durare, quāta permanet ⁊actu: q durat, per quod ⁊actu permanet, ni tota durare est tota ly permanere. = Ad ly dicendū rē successiuā ut est motus, a re permanente distinctā, ⁊quāta permanente existente ly omnes suas partes simul, motus autē n ly omnes simul, sed successiue una aduenientes post alia. Vnde durao ipsius maior, l minor, mobet reo, quod plures partes, l minus habeat, una successiue aduenientes post alia. Quare durao ipsius erit continuatio exta sētiæ partis successiue aduenientis, quę ⁊tinuā notat exta sētiā præteritā partis, quę adhuc exister.

Dices 3: durao deficere ualet exta sētia rei: q ab ipsa realiter distinguitur. Prouo q: rei ⁊ducta ⁊hoc instanti ad aniliari ualet absq̄ ⁊ligi requisiti: q. = Dicendū idē quod dicere laone respectu hydametri eximi dicitur ⁊opione ipsā idētitatis cū tali hydametro: relationē scilicet hydametro deficere, n quoad entitatē & ex parte rei, sed tātū quoad expressionē rē exercitii referendi & ex parte connotati. Sic etiā durao deficit rē n ly entitatē & ex parte rei, sed ly expressionē & denominationē durantis, ex defectu alicuius connotati, ⁊ requisiti, quale est connotare actionē seruandi & ⁊itatis succedentis, ⁊quo existimet.

Dices 4: q quod rei denominetur durans n est per aliquid realiter distinctum, addita quę supra exta sētia. q quod rei existenti n perueniat ad denominationē durantis n est ex defectu alicuius ⁊rsici, sed extrinseci & notati; sed hoc uero ostenditur: q. & Probatur min. quia desinit esse durans ex defectu ⁊tinuantis exta sētiā, quę ⁊ntrinseca est sicut ipsa exta sētia: q. = Dicendū rē existere ⁊ primo instanti, ni p̄. destruhatur, n peruenire ad denominationē rei durantis ex defectu alicuius ⁊rsici ⁊ducti ab exta sētia n ex defectu ⁊quā, exta sētiā p̄. ⁊itati. Vnde n peruenit ex defectu alicuius ⁊rsici distincti ab exta sētia. Sicut ista idētitate relationis cū hydametro eximo hoc potest n peruenire ad denominationē relati ⁊actu l. ex defectu ipsius hydametri, ni destruhatur, qtēnus ponitur tunc.

Dices 5: durao motus localis est realiter distincta ab ipsius exta sētia: q & durao cuiuslibet rei. Ant probatur: duo motus ⁊ter se æquales poterunt esse ⁊ duratione ⁊æquales; sicut etiā extra, ⁊æquales ⁊ter se cū duratione æquali: q. Ant constat casu, quo equus uelociter se mouens percurrat ⁊patium dimidiæ leucæ, testudo autē idē ⁊patium; cæteris cū maiori morula. ly utrumque motus localis æqualis erit; ⁊æqualis autē durao. sicut si uterque ⁊patio unius horæ se moueat; ly durao motus erit æqualis, ⁊æqualis autē motus.

Dicendū duratione illorum motuum æqualium & idē ⁊patii ptēdētis ponit considerari ly extensionē partis, ordine ad se. ly correspondētis ⁊ordinē ad duratione extrinsecā, l extrinsecum ⁊patii. In primo ictu durao æqualis est, sicut

Dicit

56

dipie motu localy. In 2°. uero durao ⁊ equalij est, ⁊ quoty correspondet ipatijs tporijs ⁊ equalibus. Vnde motus uelox suas partes exterioris uelut distatas & spressas habet. tardus uero et illas rari tale affectas. Dicit duraones illorum ⁊ equales, ꝓpter celeritatē, & tarditatē, ⁊ equalibus ipatijs tporijs extrijs correspondet. Hoc explicatur ⁊ duplici quoditate permanēdi, & equali, quarū una minus ipatij loci occupare ualet ꝓpter distatē, & stricta spressionē partiū, quę altera par tes rarefactas habens.

Inurges: eternitas, quę Deo tquq ipsius durao conuenit, uirtualiter distinguitur ab ipso ut extra; sed quę ⁊ Deo tota uirtualiter distinguntur, ⁊ creatura realiter ipsa distincta: q. = 2: rei in loco est per modū ubicationis realiter distincta: q. & ⁊ suo tpore durans per modū duronis realiter distincta. = 3: durao mea hodierna essentialiter differt a mea dura one crastina; sed nō differt essentialiter ratione notati: quia notata nō sufficit ad distinguendū essentias. Ly quia tpus, quod est ipse motus primi mobilis, idē est essentialiter hodie ac mane: q. ratione alicuius ⁊ ipsi. = 4: potest extare dies crastina, sicut & ego, qui ego ⁊ die crastina existo: q. quod ego ⁊ die crastina duro, nititur ⁊ aliquo modo realiter distincto ab extantia mea ⁊ notatē crastinę diei.

Ad 1ū dicimus, nō omnia illa, quę ⁊ Deo tota uirtualiter distinguuntur, ⁊ creatura realiter distinguī. Sic ⁊ Deo uirtualiter distinguuntur ueritas a bonitate, quę ⁊ creaturæ realiter distinguuntur. Quare hæc differa est ~~creata~~ inter Deū & creaturā, quod ⁊ ista durao realiter distinguitur a re durante quoad essentiā illius licet nō quoad extantiā. In Deo tamē eternitas nec ab extantia nec essentia. & hoc ipsum est ipsum dictum authoritas diui Tho. quę solet adduci aduersus nrā solutionē ex 1a p. q. 10 ar. 2 per hæc uerba: quod ⁊ Deo durao ꝓpria eius nō distinguitur ab illo, sicut uero ⁊ creatū.

Ad 2ū disparitas datur, quia si res & tempus existit, nequit res nō existere ⁊ tali differa tporis; ideo quę nō dicet modo realiter distincto ut existat; ⁊ tali tpore. At uero, licet res A existat & locus B nō sequitur rē esse ⁊ loco B, cū simul existat plura loca, ⁊ quibus res A ualet esse. — Ad 3ū dicendū duronem meā hodiernā a crastina essentialiter ~~non differre~~ ⁊ ipsece nō differri, sed extrinsece, & ex parte notati, ⁊ quoty hodiernā necessario notat hoc motus Celorū priorē ad motū diei crastinę, qui ut pote posteriorē, essentialiter differt a motibus hodiernis, quia prioribus. ex suppositione enī, quod ista esset priorē ad diē crastinā, irreducibiles ipsi ꝓ crastina die, ⁊ alia subsequta. = Ad 4ū dico, quod si ego existo, simul quę hoc tpus, nō potui nō existere ⁊ tali tpore. Quare si ego & dies crastina simul existimus, existā crastina die. Si tamē nō simul sed unus post alium, ly ego nō existā crastina die, qui sequatur duronem meā crastinā die esse aliquid ualter distinctū ab extantia mea, ~~notate crastinę diei~~ sed tota duronem meā crastinę esse extantiā meā ut connotatā differā tporis crastinę, ut connotatū illius mensurā. Sit q.

Dubiū unicū: q tempus ratione instantis, ⁊ partis existat?

Notantur aliqua & referuntur solutio. sec. 1a.

Quæstio proposita aliquātenus dependet & conexionē habet cū constitutione continui; quia tpus quid successiuum est, licet successiuum. Quare qui dicit Continuum esse diuisibile ⁊ per diuisibilia, quę opio Aristotelica est, communiter fatetur tpus extare, tota ratione instantis. Qui uero sequitur Zenonis solutiō, dicēs, quod successiuum resultet ex puncti ⁊ diuisibilibus, meo uideri fateri tenetur, nō solū tpus existere ratione instantis, sed etiā ratione partis; quia ex hac opione omnes tporis partes componuntur ex instantibus indiuisibus. Vnde ex quo ipsa instantia ⁊ diuisibilia existunt, unus scilicet post aliud, sequitur ex partem tporis existere ratione sui, cū existat ratione sui omnino illud, ex quo ipsa componuntur & partem tporis existere ratione sui, cū existat ratione sui omnino illud, ex quo ipsa componuntur pars: omnia scilicet, instantia ⁊ diuisibilia tporis. Cateri, sicut ⁊ constitutione continui (Deo dante) dicemus componi ex indiuisibilibus: nec tamē quæstione propositā nō allegabimus constitutioni continui ex puncti ⁊ diuisibilibus ad successū nrę intentionis; sed alias adducemus rationes. In hac parte thomistæ tenent tempus nō existere ratione instantis partis, sed tota ratione instantis, copulatiū præteriti partis & futuri. Quare & communiter Te
nentes dicunt existere nō sola ratione instantis, sed etiā ratione partis

Resoluitur dubiū. sec. 2a.

tpus nō sola existit ratione instantis, sed ratione etiā ratione partis ipsius. Probatur conclusio quoad 1am partē; nam quoad 1am nō negatur ab aduersarijs: ⁊ tempore datur pars præterita & futura: q. datur pars, quę aliquando fuit extans & præsens: simul quę pars quę aliquando erit extans & præsens. q. dū præterita fuit extans & præsens, tempus extabat ratione illius, sicut extat ratione illius, quę aliquando erit præsens & extans. Ideo nī aduersarij dicunt tempus existere ratione instantis, quia instans aliquando existit & præsens est. q. ꝓpter eadē rationē existat ratione partis.

Dices partes tporis præteriti aliquando extitisse; ergo ex ratione instantis nō ratione sui: sicut futura aliquando existet ratione instantis. — Sed contra est, & ne utrobique efformatur ratio inuersa: 2°. aduersarius datur pars præterita & futura ratione sui: q. illa aliquando extitit & fuit præsens ratione sui; ita quę aliquando existet ratione sui. & quatur ratio primo, quia ideo sensu, quo aliqua pars est præterita, fuit aliquando præsens: quia ideo formaliter esse præteritū, ac aliquando fuisse præsens, & id extitisse: ideo quę est philosophandū de parte futura: q. si

raone sui est praeterita, ~~fuit~~ raone sui fuit praesens, et extitit. = 2: quia si pars praeterita raone sui, non fuisset aliquando praesens raone sui, pars futura raone sui transiret ad esse praeteritam, pertransito praesentiae medio; sed hoc incredibile apparet: ergo. Maior constat quia medium, inter esse praeteritam raone sui, raone que sui futurum, est esse praesentem raone sui. Minor probatur: ~~me~~ nemo potest transire de extremo, in extremum pertransito medio: ergo. = 3: repugnat, quod res sit praesens in tempore raone sui, quae non fuit futura raone sui: ergo et repugnat res praeterita raone sui, quae non fuit praesens raone sui. Consequentia probatur: ideo 1um repugnat, quia praesentia rei in tempore necessario supponit ipsius futurionem, ad illamque subsequitur; sed etiam rei praeterito supponit illius praesentiam, ad eamque necessario subsequitur: ergo. = 4: quia rem esse praeteritam non solum dicit necessario nunc non existere, sed iam extitisse: ergo esse praeteritam raone sui non solum dicit non existere nunc, sed iam raone sui extitisse.

Dices, partem praeteritam etiam dici existentem consumative, et tractive. partem vero futuram incoative, in quantum utraque existit raone instantis ipsius copulationis, quod instans ~~copulativum~~, in quantum copulativum ~~est~~ respectu partis futurae est, a quo ipsa incipit, et respectu immediate praeteritae est, in quo tractur, et finitur. = Sed contra est: nam redeunt omnes raones supraposita; nam existere tractive, et incoative, non est existere raone sui, sed raone instantis copulantis utramque partem.

Confirmatur: nostra conclusio: tempus est quoddam totum physicum reale, et existens: ergo raone partium dicitur existens. Nam sicut quodlibet compositum tale dicitur raone partium, ex quibus constituitur, ita et existens dici debet raone existentiae partium. = Si dicas tempus, quia totum successivum ad distinctionem totius permanentis non dici existens raone partium sed raone instantis. = Contra est: nam distinctio utriusque datur, licet utrumque raone partium existat: ergo hoc non est diffra. Provo ans: totum successivum distinguitur a permanente, per quod istud ~~et~~ existat 2um omnes suas partes simul; illud autem non simul, sed successive, in quantum una pars in existendo alteri succedit: ergo. = 2: quia totum successivum, quod ens reale est raone partium ipsum constituentium, etiam raone ipsarum existere debet, quia raone illius existere debet, raone cuius ens reale est; sed tempus est totum successivum, et ens reale raone partium: ergo.

Argumenta solvuntur. Sec. 3a

Argues 1 ex divo tho. lib 4 physicorum lec. 23 et opusculo 44 cap. 1 dicente: intelligendum est, quod esse successivorum consistit in hoc, quod existat 2um aliquid indivisibile sui: quia quaelibet pars successivi est divisibilis in diversas partes; si ergo successivum existeret 2um aliquam partem, sequeretur quod multae partes successivi simul existeret, quod est contra raonem successivorum. Quae verba ita clara videntur pro opinione contraria, ~~ut nullam~~ sicut lux in dimidio diei.

In primis potest dici quod divus tho. in loco allegato fuit locutus xa opinionem probabilem defensantem continuum esse divisibile in semper divisibilia, xa quam, si tempus existeret raone partis, sequeretur plures temporis partes simul existere; quia xa sile opinionem nulla pars assignabilis est, quae plures non contineat, in quas divisibilis sit. existere autem simul plures partes est proprium rei permanentis, et alienum ab esse successivo, cuius quaelibet pars post aliam necessario succedere debet. = 2. dic, divum tho. significare tempus non existere raone alicuius partis divisibilis, tota simul existente, sed successive. Nam tota simul existere est proprium rei permanentis ad distinctionem ~~succ~~ successivae, cuius partes successive existere debent. Unde pars divisibilis successiva non transit tota simul statum extentiae, sed successive, et 2um ipsius indivisibilia, ex quibus componitur, ita ut unum indivisibile instans talis partis, quod nunc praesens est, transeat, adveniente alio indivisibili eiusdem partis: sicut etiam una pars successivi fit praeterita, adveniente alia. Si enim quaelibet pars non fieret sic successive existens, transiret in praeteritam, qui fuisset aliquando, quod in tris implicat.

Dices: ergo de praesenti nunquam verificatur aliquam partem existere, nisi raone alicuius indivisibilis. ergo nunquam tempus existit, nisi raone alicuius indivisibilis; sed hoc est quod adversarii dicunt: ergo idem, ac ipsi, dicimus. = 2: si pars transiret per existentiam statum modo a nobis insinuato, eadem pars temporis esset simul praesens, praeterita, et futura; sed hoc in tris implicat: ergo. Provo maiorem partem constare tribus instantibus indivisibilibus, tum casus existente instanti medio, 1um iam esset praeteritum, et 3um adhuc futurum: ergo sicut ipsa pars dicitur existens, ~~quia~~ et praesens, quia unum indivisibile ipsius est praesens, etiam erit praeterita, et ~~que~~ futura, quia unum indivisibile praeteritum habet, aliudque futurum.

Ad 1um dico multum distare opinionem nostram a contraria. Adversarii namque dicunt partem temporis nullo modo existere raone sui adhuc successive, sed tantum dici existentem raone instantis copulativi partis, et distincti ab ipsa. Nos tamen dicimus partem existere raone sui; nam nihil est partis quod non fiat praesens raone sui, et successive, in quantum ipsa fit successive praesens 2um omnia indivisibilia, ex quibus constat, uno indivisibili post aliud succedente. = Ad 2um dico, quod sicut xa adversarios non repugnat eandem partem esse tractive praesentem, et initiative praeteritam; sic nec repugnat eandem partem ex tribus indivisibilibus constantem, quorum medium sit praesens, dici simul praeteritam, praesentem, et futuram; caeterum 2um diversam raonem; nam 2um indivisibile, quod immediate fuit, est praeterita; 2um aliud, quod

nunc

S7

nunc est, dicitur progiens; & ly aliud, quod mediate exit, dicitur fiens. Vg sicut toty successiuy a n est simul toty, sed successiue ita ad diuisionē totius permanēty; ita pars diuisibily succe siui n existit tota simul, sed successiue ad diuisionē partiū permanēty.

Inhurgit, nihil est progiens raone sui, nisi nyc: sed nyc n̂ est temporis pars, sed aliquod indiuisibile: & tempus pars n est progiens raone sui. & tēpus n̂ existit raone partis. = Dicēdy nyc n̂ dicit progiens n dici, nisi in tam; indiuisibile, ita tame, ut nullu sit indiuisibile intm, quod aliquādo n̂ fuit progiens raone sui. Quare licet pars diuisibily temporis nyc progiens n dicatur tota simul; sit tame tota progiens successiue, iuxta nihil est partis, quod per extrema stabit n̂ tngreat. Hoc explicatur exēplo: qui se mouet localiter deuno extremo, aliud, n̂ mouetur, pertransito medio, quod successiue percurrēdy; n tame qui se mouet, dicitur esse ibi toto spatio, per medio simul, sed successiue. Sic de parte diuisibili temporis dicimus, ordine ad stabit extrema, medium, interius & posteriora.

Arguēs 2: tempus definitur, mensura motus ly prius & poste rius, quod idē est ac mensura esse ly partis pterite & fture quod fuit prius, & ly fture quod erit posterius: & n habet partes progrētes raone sui; aliunde, sicut est mensura motus ly partis pterite & fture, ita esset ly pgrētis. = Dicēdy definiēs temporis idē non significare, ac tempus esse mensura motus ly partis precedētis & subsequētis; n̂ aute ly pterite & fture. Vnde dicit tēpus habere debet partes precedētes & subsequētes, quia, ut ens succedit, n̂ est toty simul, sed successiue, iuxta una ipsius pars alteri succedit.

Arguēs 3 D. ibra 2q raone probatur: ex quo tempus sit toty physici rale & existens, n̂ sequitur existere raone partis, sed sufficit existere raone alicuius indiuisibily partis. Copulatiy: q. Proco ar: homo est compositū corruptibile. sed hoc & n habet raone alicuius partis, sed totius unionis: & etiā ut aliquod totū dicatur existens, n̂ exigitur quod hoc raone alicuius partis habeat, sed raone unionis. = Dicēdy, denominatiue corruptibily esse de genere mali respectu denominationis extrēi, quod est de genere boni. Vnde, cū malū sit ex quocunque defectu, bonū uero ex integra causa; ideo, ut compositū ly dicatur corruptibile, sufficit unionē partis ipsius corruptibile esse. Vt aute dicatur existens, n sufficit unionē existere.

Replicabit: q denominatiue extrēi est de genere boni, quod esse debet ex integra causa; sed hoc falsū esse videtur, ex posito phisico, quod licet dicatur extrēs, n̂ tame existit raone omnis partis, sed totius raone formē; cū materia n̂ existat raone sui, sed extrēi habeat a forma; sicut aduersarii dicūt partes tēporis n̂ existere raone sui, sed ratione intrēi. q.

Sed contra est primo, quia compositū physicū & permanēs iq̄ d. aduersarios existit raone formē, quod est ipsius principalis partis, & n̂ totius raone unionis; extra uero. ibidē, tempore x.a x.a aduersariorū opinionē. = 2: quia totū compositū physicū permanens dicitur extrēs n̂ solū raone unionis & formē, sed etiā raone materiē; vg materia n dicitur extrēs per formā, quia forma ipsā actuans existat, sed iuxta extrēia formē communicabilem materiē, qua ipsa reuera fit existens ly entitate propria materiē. Vnde raone etiā raone materiē reuera existentis ly entitate propria materiē. compositū dicitur extrēs. Atame, sententia aduersariorū pars temporis n dicitur existens, quia ipsa ly entitate propria partis existat, sed iuxta progrēsiue iuxta puta indiuisibile ipsā unionē existit; ideo quē tempus n dicitur existens raone illius. Dicta sit tabi p hoc 4. libro. Vnde sit.

Liber quintus Physicorū.

In 3 libro iq philus egit de motu; nyc uero de diuisione ipsius; quarias species & de tpo, ad quē est motus. Vtq̄dy tame motus & presentia steliqi p successiuo. Dicit ipse p nunc definit:

Qui habet partes q̃ prius, & posterius. Quare motus de quo nunc est sermo, ad diffinitionem motus, seu mutationis vltimatae, n simul, sed paulatim, & q̃ partes tres adquirit. Dicit ibi tria quo, & ad quem aliqua distantia, extensio percurrenda esse debet, ut ipse motus successius dicatur. Nec dicere esse debet: ibi tres ponitur. Extra vero motus vltimatus, seu mutatus, quae est ibi tres privatius & positius, ut generatio, quae a tno privatino ad positum est.

Ulterius tri illius: trarii esse debet, licet n̂ trarietate stricta, quae versatur ibi extrema, quae sub eodem genere maxime distant, & ab eodem subiecto mutuo se expellunt; saltem lata contrarietate, quae tres ad quos forsitan esse tri ad quos n manet, tno a quo, ut: vltat qualitate augmentata, ad quem est motus a minori qualitate: ubi licet maior, & minor qualitas stricte n opponantur, trariantur tamen late.

Inquiret nunc: ad quae progressa debet perse motus? & supponimus motum perse dari ad tres, qui n̂ ratione alterius entitatis, sed ratione sui trat motus. Dicimus q̃ unice ad qualitatem, & qualitatem, & Vbi dari perse motum. & probatur: ad illud est perse motus quod paulatim & q̃ partes successive adquirit valet; sed hoc unice qualitati, qualitati & Vbi competere valet: q̃. minor: vltat, quia si ad aliud motus successius trahi videretur, solum est ratione qualitatis, qualitatis aut Vbi; quia alia n habet latitudinem successive percurrendam, nisi ratione extensionis qualitatis, extensionis qualitatis, l distantiae localis. Quare sicut tres ad quos motus vltat qualitas, qualitas, & Vbi, ita motus perse tendentes vltat augmentatus, tum tenuis & motus localis.

Dicit 2: ibi tres a quo, & ad quem n exigitur distantia, aut latitudo percurrenda: q̃. Probo ans: dum quis se movet a tno a quo. Hinc ratione tres ad quos, datur perse motus ad Vbi; sed ibi casus n datur distantia ibi tres illos tres, ex supponamus contrarios esse: q̃. = 2: si ad qualitatem dari potest perse motus, etiam ad calorem ut octo, qui est igneus perfectus. Sed ad istum n datur, alias de illo motus ratione igneus foret: quia debet esse ratione illius, respectu cuius calor ut octo perfectus est: q̃ daretur perse motus adigne & subitanee.

3: quia nullus ut perfectus subitanee se habet: q̃ motus tratus ad qualitatem tratur adigne ratione subitanei. & ad subitanei datur perse motus. = 4: ad quando datur perse motus: q̃. Probo q: respectu quando concurrit omnes conditiones requisitas ad motum perse; nq ibi unum & aliud tempus datur distantia successive percurrenda a re se mouente de uno, ad aliud; vltat quae tres a quo, & ad quem positius, & tratus saltem late: q̃. = 5: ad subitanei tendit nutrio, quae est motus adigne adquirendo q̃ partes; nq ipsa suas partes habet, paulatim quae q̃ ipsas etiam adquiri valet: q̃ ad ipsam datur perse motus.

Dicimus ad 1: ad motum perse sufficere distantiam percurrendam a tno a quo q̃ q̃ sui partes ad tres ad tres ad quos q̃ ultimas, ubi datur respectu duplicis loci: hinc. = Ad 1: dicendum nrm. istum n negare, quod reperiatur perse motus ad qualitatem, l qualitatem, sed quod datilis sit, imo, quod multoties detur. Unde n datur ad calorem ut octo, qui est igneus perfectus, & q̃ quod igneus perfectus est, quia put sic simul, & ens entitati, quae igneus, reperiatur: ideo quae ad ipsum motus successius n datur.

Ad 3: dico qualitatem esse perfectam subitanee perse n trare motum & ratione sui productionem, seu quoad q̃ sui esse. optime tamen quoad augmentationem illius. = Ad 4: dic hoc esse diffm inter res durantes & locatas, quod res durans n est, quae moveatur ad tempus; sicut res locabilis movetur ad locum: ideo quae tempus n trat perse motum. locus autem illum trat. Ratio vero istius: eo, quod locus mobilis est; n autem tempus, sed potius est continuum fluxus.

Ad 5 dic nutrimentum ad novas subitanei partes tratas n esse motum successivum, sed instantaneum. Nq licet subitanea sua partes integraliter distantes habeat; nullam tamen latitudinem, l extensionem successive percurrendam habet ratione sui, sed tantum ratione quantitatis; ideo quae ipsa solum ratione huius trat motus successivus.

Instatur: res durans successive movetur de uno, ad aliud tempus. & sic tenet de tempore, quod nunc est prigens, ad tempus, quod etiam futurum erat: q̃ ad quando datur perse motus. = 2: figura est qualitatis specialis; sed ad istam n datur perse motus: q̃ n ad omnem qualitatem motus perse tendit.

Ad 1 respondeo

58

n̄ esse dicedy rē durabē se mouere de uno ad aliud tēpus; sed potius rē durabē ite-
pore hoc aliud spectare, sito transacto. Vnde tēpus est ipius mouetur rū essentiale rue
cessione fluxus ipius ⁊ si dicay tēpus esse mensurā motus rei durabē. Quare ipsa rei durabē
est, quod mouetur ⁊ tempore, ⁊, ad tēpus. = Dicedy aliud esse tēpus esse mensurā
rē rei durabē rū ipius motus, ⁊ quātus talis motus regulatur per tēpus; aliud autē esse
quod motus rei durabē trahit, ⁊ tendat ad tēpus. rū est ultimū. Dicedy rū talius. Dicit mobile
quod ad maiorē spectione qualitatis impeditur motus dicit per tēpus mensurari quātus
rū motus per se trahit ad tēpus, sed ad qualitatē ut magis ⁊ minus. = Ad rū dicitur,
n ad figurā per se n trahit motus successiuus, quia rōne sui n̄ habet latitudinē succes-
siue percurrēdē. Quare exclusio nīa n̄ tendit ad omnē qualitatē per se motū trahi.

Inquiry 2: a quo mo
tus successiuus unitatē specificā ⁊ numericā desumat? Dicimus motus unitatē desumere specificā a tēo
ad quē. ⁊ probatur: a illo specificatur per quod est motus ⁊ quod distinguitur ab ipso, sed ut: stat
a parte cuiuslibet habitus, ⁊, potest quod specificatur ab illo, propter quod fit; sed motus est.
propter tēm ad quē, ipse quē distinguit; ergo ab ipso desumit speciē. Quoad unitatē vero numericā
dico ipsā desumere a subiecto motus; nā motus sicut quodlibet accens unitatē ⁊ numeri-
cā debet desumere ab illius subiecto, quo est; sed illud est ipius mobile; ergo.

+ fortiter ipso

Dicit: motus essentialiter rē
picit tēm a quo, ⁊ ad quē; ⁊ ab utroque specificatur. = Dicedy motus utraque tēm respicere nec
sario. aliter tamē ⁊ aliter. Nā tēm a quo respicit necessario præsupponitive, ⁊ n tāquā id
propter quod est, ⁊ tāquā aliquid per se ipsum ab ipso mobile, ⁊ sicut extra respicit tēm ad
quē. Vnde dicimus licet tēm a quo essentialiter respicere, quātus ipius necessario respicit, n̄ tamē
tāquā forte specificatiuus ejusdem.

Dicit 2: mutatio speciē sumit n̄ solū a tēo ad quē, sed etiā a tēo a quo,
quia essentialiter ea est de uno ⁊ alio tēm: ⁊ etiā motus, = essentialiter etiā ist de uno ⁊ alio. =
⁊ actio n̄ a tēo ad quē, sed ab agente specificatur, quia ⁊ etiā motus: sicut enī actio ab a
gente est, ita motus est a tēo a quo ad tēm ad quē. = Dicedy mutatione etiā a tēo ad quo
specificari ⁊ necessario tamē supponere tēm a quo, quia mutatio n̄ est nisi iter duos tēos, a quo
scilicet, ⁊ ad quē. = ⁊ dicit mutationē ad diffinitionē motus ab utroque tēo specificari, quia tēm forte
mutationis forliter dicit esse acquisitā ex privatione sui; tēm autē forte motus ⁊ esse motus
rialiter solū forliter dicit esse adquisitalis successiuae, ⁊ rū latitudinē percurrēdē. notate tamē
tāquā quid prærequisitū tēm a quo ponimus. = Ad rū dicit actionē ex conceptū actionis unire ⁊
tendere agens ⁊ acta reducere: esse quē ultimus ⁊ perfectus illius actū; motus vero ⁊ rōne motus
unire ⁊ tendit adquisitū tēi ad quē nec est ultimus ⁊ perfectus n actus mobilis, minus sed ⁊ perfectus,
minus quē dicit potestō actū tēi a quo, ideo quē ab ipso n̄ desumit speciē.

Liber Sextus Physicorum

In hoc libro philus agit de compositione ⁊ tinui tā permanentis, quā successiui. Cuius gratia ita
difficile est, ut p̄ qualibet parte grauissima difficultates appareāt. Sit q:

Dubiū unicū: an continuum ⁊ ponatur ex partibus sine fine diuisibilibus: an uero ex puncti⁊ indiuisibilibus.

Aliquibus notatis referuntur sententiæ Sec. 1a.

Quæstio præsens ita omnium uires premit, ut quisque fateatur rationes utriusq; partis fortissimas
esse, tales quē ut, ut nullus usque nunc ⁊ acquiescerent securus ⁊ unius opinionis, quā sequatur. Vnde
hoc punctū præ manibus habeo uobis quē ponō, quia quia non est nunc illud agendi,
non quidā securitatis aut ⁊ spectū habeā ex me illius, quod sequar. Quare supponimus tamē dubiū
de tinuo tā permanentis quā successiui. Quod enī asseruatur de quantitate permanente ⁊ hac parte,
ide erit philosophandū de successiuo. Deide notandū tinuum a tāgibili distinguī ⁊ eo quod tāgibile ⁊ est
quorū extrema sunt simul, seu quē se tangunt. Continuum vero, cuius partes sunt una, seu illud, cuius
partes sunt unitæ.

Vlterius quia ⁊ indiuisibilia alia dicuntur copulativa, alia quantitativa. Ita dicuntur illa, qui
bus tinui partes copulantur. Ita vero, ⁊ quibus tinuum tangitur ipsa. Indiuisibile ⁊, potest esse rū phy
ditate, ut dicitur de superficie, ⁊, rū latitudine, ut linea, ⁊ rū omni dimensione, ut punctus lineæ tā
matici. Deinde ⁊ diuisibile duplex esse valet, ⁊, primum ⁊ etiā mathematicū. rū dicitur ⁊ diuisibile quoad
ēntitatē, ut ama rationē. Tū quod ⁊ diuisibile dicitur ⁊ ordine ad locum ut punctus tinuativus partis.
In hac q grauissima difficultate duæ sunt opiones ex diametro oppositæ. Ita est Aristotelis, ⁊ peri
patheticorū asserens continuum ⁊ ponī ex partibus ⁊ sine fine diuisibilibus mediis punctis ⁊ indiuisibilibus copula
tis. Ita est Zenonis, ⁊ Stoicorum pugnans tinuum n̄ ponī ex partibus sine fine diuisibilibus, sed ex
punctis ⁊ indiuisibilibus. Vt tamē arguta utriusque refutatio tū effugeret alii, inter medios excogitarunt, ali
quos ponī ex punctis inflatis; quos opio media aliquādo sub celebri⁊ inter patres societatis stetit q difficulta
tē nodo quā ⁊ diequaque tuerunt, quid dicā, nescio. Cæteros, quia Zenonis stultitia ⁊ formior iudicio meo
videbatur, illā q̄ plectar. Vnde hic.

Nostra Conclusio. Sect. 2a =

Continuum n̄ ponitur ex partibus sine fine diuisibilibus, sed ex punctis ⁊ indiuisibilibus. Probatur 1o conclu
sio assertio negativo. Si continuum staret ponerētur ex partibus sine fine diuisibilibus, haberet actū infi
nitas partes distinctas: q̄ in tinuo daretur infinitū in actu, quod istitia Aristotelica negat. Contra pātet,

Quia sicut dareb̄r ꝑfinitu ꝑactu, si actu esset infinitū hominꝫ, ita si actu dr̄ꝫ ꝑfinitꝫ partes
diuisꝫ, dabitur infinitu partiu ꝑactu. Probatur q̄ illud ans: omnes illæ partes, quas .9tinuu diui
sibile est, ut actu existāt ꝑ .9tinuo unitæ ꝺ diuisꝫ, sed ℔ aduersariꝰ .9tinuu est diuisibile, ꝑtes
infinitæ, licet ꝑcathegorematice, quia in ipso n̄ est actu diuisu sed diuisibile: ꝺ infinitæ ꝑ infinitꝫ
partes actu ꝺ diuisas actu haberet. Probo mai. quod quid quid ab alio diuisibile est, supponitur ponitur
cu ipso unitu ꝺ ab eo diuisu cu diuiso ist diuisory ꝺunitory reparao: ꝺ omnes illæ partes, quas
continuu diuisibile est, supponitur unitæ ꝺ terse diuisꝫ, sed aliunde existāt ꝑ .9tinuo, quia sicut
.9tinuu supponitur existere ita ꝺ illius partes, quia nulli .9ponit, aut tꝫ dicitur existere,
qui partes illius existat: ꝺ.

Ad huius soluone dicūt aristotelici duplex genus partis quarū alia dicit̄r
aliquota ꝺ detrahi n̄ communicātes, alia aut̄ dicit̄r ꝓportionalis ꝺ detrahi, ℭ communicātes. tꝫ
aliquota, quia aliquoties int̄ extrahi, exhauriri tꝫ ꝺ ip̄a repetitur ℓ contingatur ipm .9ponit. Vnde
ꝺ tꝫ dicit̄r .9tinuu qꝫ habet extensiones dicit̄r detrahi, quia ist partes denegatas ꝓ libet
.9tinuo ꝺ finitꝫ, ist etiā n̄ .9municātes, quia una alteri ꝙ n̄ .9municat extensione nec ipsa ꝑfec
dit. ut si ulna ꝙ quatuor palmos diuidit, aut diuisibile denegnes. quilibet palmus erit pars ulna
aliquota detrahi ꝺ n̄ .9municans. Ꝺ partes ꝓportionales nominātur quia quaslibet sua ꝓportione
seruata ꝙ alias ꝺ alias minores diuidi habet. dicit̄r communicātes, quia .9tinent ꝙ alias scilicet ali
quotis ꝺ raone illarū extensionis habet. ist ꝺ detrahi ꝺ finitꝫ ꝑcathegorematice, seu in poa, quia
quacunque diuisione .9tinuu facta quilibet pars diuisa, ꝙ alias, ꝺ alias, usque in infinitū est ulterius
diuisibilis; sicq partes ꝺ quid tales dicūt̄r ad distinctione partiu aliquotarū, quia ist ꝑpliter tales:
quia n̄ ab illis, sed ab illis detrahi extensionē habet .9tinuu. Partes igitur ꝓportionales ist illæ
quas quaslibet aliquota est ulterius diuisibilis, ut si ulna ulterius ꝙ quatuor palmos, quæ ist partes
aliquotæ ulterius quæ palmi ꝙ duos semipalmos, ℓ meditates diuidas quilibet quæ medietates
palmi ꝙ alias duas dimidietates, ꝺ semipalmi sūt ergo ist partes ꝓportionales.

Hoc ꝺ supposito aduersariꝰ
dicit ꝙ .9tinuu ℓ finitꝫ actu ꝺ finitꝫ ꝑcathegorematice. Quia ad finitꝫ actu ꝺ cathegorematicē
ergo necessariꝫ finitæ partes aliquotæ quæ n̄ detrahi. n̄ uero sufficiūt ꝺ finitæ partes ꝓportionales
ideo quæ infinitæ cathegorematice nequeunt esse. = Sed contra est: ex opione aduersariorū sequi
tur ꝙ .9tinuu esse infinitas partes ꝓportionales. sed n̄ ꝺ finitas ꝙ poa: q̄ actu. Probo min. .9tinu
ℓ ꝑpoa, partꝫ in poa resultat ex partibus quæ n̄ ist actu partes, sed ꝙ poa; sed partes
ꝓportionales ꝙ .9tinuu ist actu partes ꝺ n̄ tꝫ ꝙ poa: q̄. Probo min. partes ꝓportionales
ist actu ℓ terse unitæ ꝺ diuisꝫ. q̄ ist actu partes. Probatur ans: partes ꝓportionales ist se
paratæ ꝺ terse diuisibiles; sed partes separabiles ꝺ diuisibiles supponūt̄r actu ℓ terse unitæ,
ꝺ diuisꝫ quia reparae ꝺ diuisio est unitory ꝺ diuisory reparao: ℭ. minor .9tat. ni recur
ras ad fictione .9plutei in anobij ꝑ mephitica ꝑ negata de qua quod de diuisione ꝑpoa
cu idelitate actuali. Quod aut̄ partes ꝓportionales n̄ ꝺicāt extensionē ꝑfinitꝫ sed ꝑfinitꝫ, illq
scilicet quæ dicit̄r aliquotæ ꝙ quibus .9tinet̄r: extrema ꝑ diuisibilia claudit, ꝺ sequitur cu
extensione ꝑfinitꝫ ut aduersarii supponūt .9tinere: ulterius quæ infinitꝫ. Quia quaslibet pars
quia quantitatiꝫ extensionē diuisæ debet. sed istꝫ ist actu infinitꝫ uti manet ꝙuatꝫ ꝺ omnes
simul extensione ꝑfinitꝫ actu diuisæ debet. = ℓ quia partes infinitas ꝓportionales .9tine
ri ꝙ partibus aliquotis finitis repugnat cu infinitꝫ .9tineri nequeat ℓ extremo finito.

Item partes
ꝑfinitas actu .9tineri n̄ posse in aliquo finito. optime tame partes ꝑfinitas ꝙ poa: ut in intellectu crea
to ꝺ finito ꝑfinitꝫ ℓ electione ꝙ poa .9tinet̄r. Partes ꝓportionales tolꝫ ist partes ꝙ poa:
quia n̄ ratione sui sed ratione aliquotarū ꝙ quibus .9tinet̄r, dicit̄r partes ꝺ ꝙ quibꝫ .9tinuu
per prius est diuisibile ꝙ partes aliquotæ, citꝫ quæ ꝓportionales. = Sed .9tra est: licet ut
partes ist actu partes, ꝺ n̄ ꝙ poa, sufficit quod una sit actu ab alia distincta ꝺ exclusa; sed omnes
partes ꝓportionales ist actu ꝑ se distinctæ ꝺ mutuo ꝑ terse exclusæ licet n̄ excludātur a par
tibus aliquotis, ut dicit aduersarii: q̄. minor .9tat, quia quod est ab alio separabile, ꝺ diui
sibile, est actu ab ipso distinctū immo ꝺ exclusum. = 2: licet partes ꝓportionales n̄ ist actu ꝺ finī
tas partes infinitudine ꝙ nuru prædicamentali ophinie tamē ꝙ nuru trqcendētali. liquide
nuru iste n̄ resultat ex diuisione .9tinui, sicut prædicamentalis; sed ex infinitis extremis actu
ꝑ se distinctis ꝺ exclusis. q̄ partes ꝓportionales ist actu ꝺ finitæ partes ꝙ nuru trqcendētali.

Ogs: ut aliquid actu pars actu esse dicatur, exigitur quod actu .9ponat aliquod totū: sed
ꝓportionales actu n̄ .9ponit sed tꝫ .9ponere ponit, ꝙ quæ pertinere ponit ad esse partes
aliquotas ꝺ detrahi, a quibus istꝫ .9ponitur .9tinui: q̄. = Sed contra est: ng licet partes
ꝓportionales immediate n̄ .9ponāt .9tinui, mediate tamē illud .9ponūt; ꝙ quæ immediate .9ponit
partē aliquotæ: q̄ est pars ꝓportionalis est actu immediate ꝙponit partē aliquotæ mediate quæ
tꝫ .9tinui. q̄ est actu pars immediata alicui partꝫ aliquotæ ꝺ mediata tꝫ .9tinui. = 2: com
positū physicū immediate resultat ex materia ꝺ forma tꝫq ex illius partibus; sed hoc n̄ tollit
quod simul ꝙ .9posito detur actu partes ratione materiæ ꝺ actu partes ex quibus ipsa integra
les ex quibus ipsū materia .9ponitur: ꝺ quod partes ꝓportionales n̄ dicūt̄r partes immediatæ ꝓpo
tꝫ .9tinui, sed partes partꝫ aliquotæ, n̄ tollit, quod ist actu partes.

Probatur nunc conclusio ratione
punctuū: .9tinuu solū .9ponitur ex punctis ꝺ diuisibilibus: q̄ n̄ ex partibus sine finē diuisibilibus. Proba
tur ans, excepto sphæricū globū perfecte sphæricū supra perfecte planū ꝙ puncti, qui supra
ipsū rotando solū unicū planū tangit ꝙ puncta ꝺ diuisibile: q̄ aduncū puncta ꝺ diuisibile globū aliud
ꝺ diuisibile sequitur immediate ꝺ punctum aliud, usque ꝺ globus ꝙ ourū se mouendo reddat punctū,
a quo ꝺcipit motū. q̄ .9tinuu unicū ex punctis ꝺ diuisibilibus .9tat. = Aliqui respondēt globū perfecte
sphæricū impossibilē esse, ꝺ merito tamē, quia nulla apparet repugnantia, ꝺ eo quod

Deus illy perfecte ꝓhgricy eformet. sic ꝛmuniter Coli dicuntur esse perfecte ꝓhgrici.=
li autē globosy rotare dicatur ꝑ plano per saltū, nq licet moby stimulet ipsy per aerē
party partiq; per planū currit. sicut etiq tempus ratione instatiy ꝺiuisibiliter exhibit ꝑ dis
uisibili, taliter, quod unicū instatia ꝺiuisibile partē n̄ exibat ratione sui, sed trgrgat de futurō
ꝑ ꝓgteritū, solo statu ꝺiuisibili, ꝑter partē mediāte exibēte: sic ꝺ inliter pyta ꝺiuisibile glo
bi plany tagat se mouendo per illud per trgitū de uno ꝑ aliud ꝺiuisibile, ita ut partes medie
tes ꝑter pyta n̄ trgrgat per planū ꝛ̄ statū ipsiꝰ, sed aerij. ✱

sed contra est quia ꝛcredibile apparet
quod per saltū ita se moueat ꝑ plano, ut unicū ꝛ̄ ꝺiuisibilia tagat ipsū partibus ꝑ statū relictū.
ꝛ̄ quia assēo ꝓmi ualet ne illes saltū habeat, sed per planū stricte currat. ꝺ prgerū
hoc ꝓbgat, si globus sit maxime grauis, ut plumbus, alteriꝰ ue materiē grauis quā ꝛ̄ stra
mē nalis, ꝺ ratione se supra ✱ ꝺ aerē se mouebit. ✱ Paritas autē ꝛ̄ porū ꝓbat. et: quia etiq
pōt ꝑter ꝺiuisibile ꝛ̄ porū, aliud requiritur ꝺiuisibile ꝺ pōt ꝛ̄, ꝛ̄ ✱ quod autē n̄ pars unicū
instatis ꝺicatur excluꝺy ratione sui: n̄ uero pars, sed ita trgicat de futurō ꝑter ꝓgteritū qui it
ratiōe sui, ꝛ̄ sitit ꝺ eo, quod n̄ nisi instatis nūc ꝺicitur esse: cuiq unicū pars n̄ ꝑtica
ꝑter unicū instans sed ꝑ plura, ideo nequit pars ꝺ esse existēs ratione sui. ꝛ̄ quia pars ꝓmi
ꝺ posteriū habet, ideō quā n̄ ꝑtest ꝺici existēs ratione sui. ꝛ̄ quia ✱

ꝺ quidē ex paritate ꝺ aīa ꝓbatā ꝺ stra non adducta
alia ꝓbij educitur rao: ꝑ continuū successiuū ꝛ̄ toty. stat ex ꝑ ꝺiuisibilibus: ꝺ ꝓ permanens. ꝓ cōro
ans: tempus quod est ꝛ̄ stans successiuū, ꝛ̄ toty. stat ex ꝑ instātibus ꝑ ꝺiuisibilibus: ꝺ ꝓ cōro ans: ad hoc
instans ꝑ ꝺiuisibile quod nūc est, ꝑ mediate sequitur aliud ꝑ ꝺiuisibile instans: ꝺ ꝓ cōro ans: ad prg
dicti instātis ꝑ mediate ~~n sequitur simul n~~ sequitur, quod tranſacto ꝑ instanti ꝙ sit ꝑ mediate prgens:
sed hoc est aliud instans ꝑ ꝺiuisibile: ꝺ. minor. ꝓbat, quia n̄ pars ut ꝺiximus ꝑ quamlibet prgā
dicti, sed instans est quod sit prgens. ꝓ cōro ma. quod ꝑ tranſacto hoc instanti prgenti, sit ꝑ mediate prgens
ꝑ mediate sequitur ut prgens: ꝺ. ✱ Confirmatur: ad instans quod nūc est, non sequitur ꝑ mediate pars ~~quia~~ diui
sibilis: ꝺ ꝑ mediate sequitur aliud ꝑ ꝺiuisibile; sed hoc est instans: ꝺ. ꝓ cōro illud ans: pars diui
sibilis habet ꝓ priuꝰ ꝺ posteriū: ꝺ. sed ad hoc instans prgens n̄ sequitur ꝑ mediate pars ~~quia~~ diui
riuꝰ quia prius ꝺ posteriū simul nequeunt esse; aliqdū posteriū n̄ esset quia simul ꝛ̄ priori foret
ꝺ. = Nec ad hoc instans, prgens immediate pars, sequi successiue: quia ide est modus gico pars sui
Cesiua sequitur. Unde n̄ ꝓbit quod talis pars ꝑ mediate subsecuta sit simul ꝛ̄ priuꝰ ꝺ posteriū, sed
posteriꝰ ꝙrariꝰ quia successiue sequitur. = Sed contra est: ꝺ pars ꝑ mediate ad hoc instans n̄ sequitur simul
ꝛ̄ priuꝰ ꝺ posteriū, sed ꝑ mediate ꝛ̄ priuꝰ mediate ꝙta ꝛ̄ posteriū. ꝺ pars ꝑ mediate sequitur ꝛ̄
aliquid ꝺiuisibile sui, quod est priuꝰ ꝺ mediate ꝛ̄ aliud ꝑ ꝺiuisibile quod est posteriū; sed hoc ꝑ diuisibi
lia, quorū unū priuꝰ aliud quē posteriꝰ est, instātia ꝓbat: ꝺ ex aduersariorū ꝙcessione inferitur, pōt unū
instans ꝑ ꝺiuisibile aliud ꝑ mediate sequi. h autē ꝓ ꝺicta negatur, ꝺ illud priuꝰ ꝛ̄ quod pars ꝑ
mediate sequitur, n̄ esse ꝺiuisibile, sed diuisibile. ~~Cont~~ sic: ꝺ illud priuꝰ ꝺiuisibile est. ꝺ habet priuꝰ
ꝺ posteriū: quia quod diuisibile est necessitate ꝙ ex talibus habere debet priuꝰ ꝺ posteriū ad ꝺifinem
permanēs diuisibilis. ꝺ illud priuꝰ diuisibile, n̄ ꝛ̄ posteriū, sed ꝛ̄ priuꝰ priorij ꝑ mediate sequitur ad ꝺifinem
prgens ꝺ mediate ꝛ̄ posteriū. Inquiro nūc: l illud priuꝰ priorij est ꝑ diuisibile, ꝺsic erit instans, ꝺ sequē
tur inttū. l est diuisibile. ꝺsic ꝑ mediate n̄ sequetur ad istū prgens; l ꝑ hoc arguto ꝺ illo ut supra, ꝺsic
usque in ꝑinitū. = 2: quia illo priori parū ꝑ mediate ꝙ aduersariū subsecutū nequit esse priuꝰ, ꝺpos
teriū; aliqdū ꝛ̄ priuꝰ esset posteriū, ꝺ posteriꝰ priuꝰ.

Argumenta. Solutur. Sect. 3a.

Argues 1: sententia Zenonis fuit ꝺnata ꝑ concilio Constantiensi ꝑter ꝓpositiones ~~Wicleff~~ Wicleff, ꝺ Iohannis de
Huy: ꝺ illa n̄ debemus ꝙfiteri. = ꝺ quod licet ꝑ tali scitō etiq de tali ꝓpositione aggreder n̄ tamē ꝺnata
fuit nec ꝓfessio ꝑter errores Wicleff, ꝺ Huy ibi ꝺnatos. Unde citō ꝺbiter de ipsa aggredi ꝑ quia
erat etiq opio Huy, Wicleff, n̄ tamē ꝙtra quā fuit a Concilio decisa. = ꝺ quia illud. scitū n̄ fuit a
Symo Pontifice congregato, sed ꝺ pore schismatis dissipione facta ꝑter Baltasar Cosa, Angelū Corarū ꝺ Pe
trū de Luna quoꝝ singulus sua pars sequebatur ecclesia. Licet quē Martinus ꝑ ꝙmus Pontifex poste
a illud approbauerit Concilij, n̄ tamē illi istētia ꝺnauit, sed errores ꝙtra fidē Wicleff, ꝺ Huy ꝑ eos ꝺ. sci
tio ꝺnatos ut ꝙtat ex Bulla ab ipso Martino ꝺ expedita. ꝺ Ultimo quia ut ꝑ quid noster ēminentissimꝰ
Aguirre confirmādo rationē Valētiā ꝺ ꝛmuniter ꝺicitur, Symus Pontifex n̄ habet ꝑ fallibile authori
tatē ꝺffiniēdi aliquid ꝑ ꝛ̄ fidē, sed ꝑ his quā ꝛ̄ de fide, l, ꝺducit ad ꝓbitatē ꝺ relationē.

Argues 2: ꝺ ꝺiuisibile addity ꝺiuisibili n̄ facit diuisibile: ꝺ ex punctis ꝺiuisibilibus esto unitis ꝺ ꝑter se coligatis n̄ fit
Continuū quod est diuisibile. Probatur ans: ꝺiuisibile addity ꝺiuisibili tagit illud ꝑ se totū, quia quod ꝑ
diuisibile attigit, l, totū, ꝑ nihil attigit, sed ꝺ diuisibile aliud ꝺiuisibile ꝑ se totū attingeny cū ipso n̄ facit
diuisibile nec extēsū: ꝺ. Probo min. ꝺiuisibile aliud attingeny ꝑ se totū cū ipso penetratur. sed quod cū alio
penetratur, cū ipso nec diuisibile nec extēsū facit si ꝙta n̄ ꝓponitur diuisibile ꝺ extēsū, quia quod cū alio
penetratur, n̄ facit maiorē extēsionē cū ipso, ac ꝙta habebat illud, cū quo penetratur: ꝺ.

Nicety unū ꝺiui
sibile aliud ꝑ se totū attingere ꝑ continuationē, n̄ ꝑ ꝙtranitatē, quod erat necessariū ad penetrationē.
sic ꝙ si duo ꝛ̄ perfecte plana, unū que ꝙra aliud, superficiē unitā superficiē alteriꝰ ꝑ se totā
attingat. n̄ tamē aduersariū illa duo superficies penetrata erunt, quia n̄ se attingent
ꝑ se totas per ꝙtranitatē utriusque, sed ꝑ contiguitatē. ~~nec~~ Quare cū illa duo ꝺiuisibilia ꝑ se
tota se tagāt ꝓpter situationē ipsorū ꝺ loci: ideo n̄ ꝛ̄ penetrata, quā ad hoc exigitur identitas
loci ꝺ n̄ similitudo, ꝛ̄ aequalitas huius. Contactus quē ipsorū ꝑ eundē locū, quē n̄ seruat, nec eqde distātia
ad ꝓpria fixa. Quod autē quodlibet ꝓpria secunda ab alio ꝺiuisibile ꝺ extēsū sit n̄ quatenus coniuncta
ꝺ copulata n̄ fieri extēsa. Ita quodlibet pars quātitatis discreta est ꝓpriē ꝺiuisibilis discretē ꝺ
tamē cū alia extēsione ꝺ diuisibilitate discreta facit. Ulteriꝰ superficies ꝺiuisibilis est uersus ꝺ
ꝺditate, ꝺ linea ꝑ latitudinē ꝺ tamē ita facit superficiē extēsā ꝑ latitudinē, illa quē corpus
diuisibile, ꝺ extēsū ꝑ ꝓfunditatē. Denique anima rationalis est ꝓ materialis ꝺ tamē est conthibutiua

Compositi materialis ꝺ corporis completi. Ultimo que quelibet pars ipse partis ꝺ completꝰ. ꝟtribuit aliud ꝓ ratione totius ꝓpleti ꝺ spiritꝰ. Compositꝰ physicꝰ ꝺ entiale est diuisibile effectiuꝰ ꝓ ꝺ partes physicas, ꝺ essentiales, ex quibus componitur, quarꝫ quelibet essentialiter ꝺ diuisibilis est.

Replicabꝫ: diuisibile additꝫ diuisibili ñ facit ꝺ diuisibile: ꝺ nec ꝺ diuisibile ꝺ diuisibili additꝫ, diuisibile facit: quia contrariorꝫ eadꝫ est ratio. ⁊ 2: ꝺ ꝺ diuisibile additꝫ ꝺ diuisibili ipiꝰ attigens ꝟ se totꝰ ñ penetrabit cum ipiꝰ ñ attigit ꝟ ꝺ tranesitabꝫ nec ꝟ eadꝫ locꝰ, sed continuatꝰ, ⁊ contiguatꝰ loti; sed hoc ꝺ plicationꝫ incubit: ꝺ. Prouo min. hor ꝺ uat unꝰ ꝺ diuisibile. ⁊tinui occupare duobꝰ locꝰ ac aliud, sed hoc repugnat quia quod ꝺ diuisibile ꝺ exterꝰ est locꝰ occupare repugnat: ꝺ. ⁊ 3: ñ ⁊tinuo ad unꝰ ꝺ diuisibile ꝓtꝫ aliud ꝺ diuisibile ꝓ mediatꝰ sequeretur, ipiꝰ que ꝟ se totꝰ attigeret ꝟ ꝓtꝫ ꝟ attigens ñ reliqueret locꝰ ut aberꝫ ꝓto attigeretur: sed ñ hoc ꝓta ꝺ diuisibilia darentur, mediꝰ ꝓtꝫ ab extremis attigeretur: ꝺ. Prouo maꝫ: mediꝰ ꝓtꝫ attactꝰ ꝟ se totꝰ a t. ñ esset ulterius attigibile ꝺ ibile ꝺ alio: ꝺ. Prouo anꝫ: illud mediꝰ esset a t. adequate attactꝰ: ꝺ ñ esset ulterius attigibile ⁊ simul ab alio. Quia ꝟ exhauiret totꝰ attigibilitatꝫ mediꝰ: ꝺ ⁊ simul attigibile ñ esset aberꝫ.

Addꝫ ducdꝫ quod sicut corpꝰ diuisibile additꝫ alteri corpori diuisibili uero ꝺ phyditatꝫ ñ facit ꝺ diuisibile uero ꝟ phyditatꝫ sed potiꝰ magis diuisibile ꝟ ꝺ diuisibilitate phyditatꝫ, licet superficies ꝺ diuisibilꝫ ꝟ ꝺ phyditatꝫ additꝫ alteri superficiꝰ ꝺ diuisibili ꝺ diuisibilitate phyditatꝫ diuisibile faciat ꝟ phyditatꝫ: sic pariformiter ꝓ uro casu. Dras est quia unꝰ diuisibile ꝓ additionꝫ alteriꝰ diuisibilis augetur, ideo que ꝓt maiꝰ magis que extensꝰ ꝺ diuisibile. At uero unꝰ additꝫ alteri ꝺ ꝟ se totꝰ ita minutissimꝰ esse tudet ut extensionꝫ ñ haberet, ñ uero aliud ipi addatur, simul ꝺ ipso extensionꝫ faciet, quia hꝫ absque simul ñ esset quod minutissimꝰ, sicut est quodlibet seorsum. Sic quelibet unitas ducrete ꝺ diuisibilis est, ⁊ tamꝫ alteri unitati addatur, hꝫ resultabit diuisibilitas, ꝺ extensio ducreta ab una ad aliꝫ unitatꝫ. Prolo quiꝫ uero illud ꝺ straniorꝫ eadꝫ est ratio, ꝺ teligendꝫ est de straniis quia forliter ꝺ straniꝰ est. diuisibile uero ut additꝫ diuisibili ñ ꝺ straniatur ꝺ diuisibili ut ꝺ addito ꝺ diuisibili; sed potiꝰ ꝺ hoc uniformatur quoad ꝺ extensionꝫ ita ab uno extremo ꝓ quia ipsi additur ab ꝺ extensionꝫ nonꝰ, sicut ab uno extremo diuisibili ad aliud ipi additꝫ ꝓt maior extensio ꝺ ꝺ ita ab uno extremo ꝺ ꝺ ipsi additur aliud. licet ꝺ dibili ꝺ minutissimo ꝓt extensio ad aliud ipi additꝫ quia esto illud ꝓt minutissimꝰ ipsi additur aliud.

Addꝫ ducdꝫ dico quodlibet ꝺ diuisibile ⁊tinui nec esse extensꝰ ꝓ loco nec occupare locꝰ ꝟ ꝺ diuisibile loci, sed totꝰ ꝟ ꝺ diuisibile loci. Vnde cuilibet ꝺ diuisibili ⁊tinui corporꝰ correspondet ꝺ ꝺ diuisibile loci. ⁊ Addꝫ ꝺ dicꝫ quod sicut dicitur quelibet pars subiectiꝫ ꝓtiori adquiritꝫ uniri ꝟ se totꝫ cꝫ altera parte ꝺ ꝺ simul uniri cꝫ alia ꝺ ꝟ se totꝰ ita unꝰ ꝓtꝰ mediꝰ ꝺ ꝺ diuisibile tꝫgens ꝟ ꝓtꝫ ꝟ se totꝰ tꝫgit simul aliud ꝺ ꝟ se totꝰ. Quare ut ꝓtꝰ mediꝰ licet ꝟ se totꝰ ꝺ adequate attingatur a ꝓto l. ñ tamꝫ ꝟ ide labꝰ, nec ꝟ eadꝫ correspondetiꝫ ad ꝓtꝫ fixꝫ sed ꝟ labꝰ ꝺ extꝰ ꝟ ꝺ attingebat ab uno, ꝺ ꝟ sinꝰ trꝫ ab alio. Sic ꝓ ex circulo ad ꝓtꝫ centriꝫ ducunꝫ lineꝫ ducdꝫ quodlibet ꝓtꝫ centriꝫ ꝟ se totꝰ attꝫgit, quia ꝺibile est: ñ tamꝫ eadꝫ labꝰ, eadꝫ que correspondetiꝫ; sed quodlibet per ꝟ extendit labꝰ, ꝓtꝰ tamꝫ centriꝫ quia est quasi orbicularꝫ, ad omneꝫ correspondet lineꝫ. Vtiꝰ siliter superficiꝫ ꝺ plani perfecti tꝫgit ꝺ superficiꝫ cuiꝰ ꝺ plani ꝺ que tꝫgit ꝺ ꝺ ꝺ ꝟ se totꝰ. Quare licet ꝓtꝰ mediꝰ exhauiretur ꝟ attigibilitatꝫ ipiuꝰ correspondetiꝫ laberi, quo respicit ꝟ ꝓtꝰ ñ tamꝫ ꝟ omnia labera.

Sed inurgꝫ: ꝓtꝰ ꝺ diuisibile labera habere nequit quibꝰ correspondeat alijs pluribꝰ ꝓtibꝰ: ꝺ est negoꝫ ꝓpositi quod ex uno latere l. correspondeat ꝓto ꝺ exalio ꝫ. Prouo anꝫ: ñ haberet latera illa, esset ꝺ diuisibile ꝟ talia latera: sed huiuꝰ ꝺ straniꝰ ꝓponitur, ꝺ asseritur ꝺ diuisibile esse: ꝺ. ⁊ Dicdꝫ ñ habere latera ꝺ trijecta, quꝫ ꝺ diuisibile ꝓt sed totꝰ latera extrijecta, quꝫ nichil ꝺ dicta correspondetia ꝺ respicientia, qua ad ꝓtꝫ fixꝫ respicit. Respicit nanque illud, ꝺ ex latere, quo est ꝓtꝰ H, ꝺ exalio quo est ꝓtꝰ L. ita ꝓtꝰ centriꝫ habet ducta labera extrijecta, quꝫ cuilibet lineꝫ a circulo ad centriꝫ tꝫdenti ꝺ quare quodlibet ꝓtꝰ ꝺ diuisibile, est quasi orbicularis figuraꝫ correspondens ad omnia ꝺ late ra extrijecta ꝟ gyru.

Replicabꝫ: ꝺ unꝰ ꝓtꝰ ꝺ diuisibile, aliud attꝫgit adequate ꝺ ꝟ correspondetiꝫ ad omne ꝺ latꝰ extrijecꝰ. ꝺ pudet. ꝓtꝰ attigens ꝟ suꝫ entitatꝫ ꝺ diuisibilꝫ ad omne labꝰ extrijecꝰ correspondet, sed ꝓtꝰ attꝫgens ꝓ aliud, illud attꝫgit ꝟ suꝫ entitatꝫ ꝺ diuisibilꝫ ꝺ aquatate ꝟ quꝫ ad omne labꝰ ex trijecꝰ correspondet: ꝺ. ⁊ Dicdꝫ ꝓtꝰ A attigens ꝫ. ꝓtꝰ B, illud attꝫgere ꝟ correspondetiꝫ ꝺ trijecꝫ ipiuꝰ ad omne labꝰ ꝺ specificabile ñ forliter ꝺ reduplicative. Attꝫgit ꝺ quꝫ aliud ꝟ entitatꝫ ꝺ ꝺ tuꝫle quꝫ omni laberi correspondet; ñ tamꝫ put forliter omni laberi extrijecꝰ correspondet, ut ꝺ dictꝫ ꝓtꝰ centriꝫ respectu lineꝫ a circulo ꝺ centriꝫ tꝫdentꝫ.

Arguꝫ 2: si continuꝰ ꝺ ex ꝺ diuisibili ꝺ buꝫ ꝺ ponerentur, etꝫ ꝺ motꝰ; sed hic ñ: ꝺ. Prouo min. si motꝰ ita ꝺ ponerentur, ꝺ qualiꝫ esset motꝰ ue locissimꝰ Aquilꝫ unius horꝫ ac testudinꝫ ꝺ eadꝫ horꝫ, hoc falsissimꝰ est: ꝺ. Prouo maꝫ. si motꝰ ex ꝺ diuisibilibꝰ ꝺ ponerentur, aquila ꝺ ꝺ diuisibili ꝓtꝫte unꝰ ꝺ diuisibile motꝰ localis adquireret: sed testu do ꝺ diuisibili ꝺ temporꝰ, nec maꝫ nec minꝰ quꝫ ꝺ diuisibile loci, l. motꝰ localis adquireret: ꝺ ⁊ aquꝫ la, quꝫ testudo ꝺ quolibet ꝺ diuisibili ꝺ temporꝰ, ñ, nisi unius ꝺ diuisibile loci adquireret: ꝺ totꝫ horꝫ totꝰ loci testudo percurreret, ac ipsa Aquila. ⁊ huiuꝰ auctꝰ loco stat ꝺ dictꝫ motꝰ uelo cꝫ a tergo. Nullus ꝺ est motꝰ localis cuiuscunque se localiter mouentis, qui suaꝫ ñ habeat morulaꝫ est enꝰ motꝰ causꝫ ꝓpriꝫ ꝺ limitatꝫ, quꝫ ꝟ ratione uirtutis limitatꝫ, ꝺ ex ꝺ straniis motꝰ retardꝫ horꝫ, aliquaꝫ morulaꝫ patitur. Quo ꝺ motꝰ maioreꝫ morulas patitur tardior erit, ꝺ quo minuꝫ uelo cior. Vnde Aquila uelociter se mouet, multo quꝫ maiuꝫ ꝓbus percurrit ꝺ unꝫ horaꝫ quꝫ testudo, quia testudo ꝺ pluribus ꝓtibus horꝫ ñ moueretur, sed demoraretur. Aquila uero licet ꝺ aliquibus demoreretur, dirit ꝺ ultra ꝺ motꝰ dilecta, ñ tamꝫ ꝺ tot, ꝺ quot ipsa testudo.

Replicabꝫ: si quod testudinꝫ motꝰ tardus esset, ꝺ moreretur ꝺ morulaꝫ, ipsa plus ꝺ poris illius horꝫ quereret, quꝫ moueretur, cꝫ Aquila ꝺ ꝺ aliquibus ꝺ ꝺ horꝫ detineatur. ꝺ tamꝫ ꝓbus duplo maiuꝫ immo ꝺ maiꝰ percurrit quꝫ testudo. ꝺ sicut ipsuꝫ testudinꝫ motꝰ, multo melius quieta ꝺ morulas pereregrinus: sed hoꝫ ñ per capimus: ꝺ. ⁊ 2: si motꝰ uelocior ꝺ moreretur, eo quod minuꝫ morularꝫ haberet, dabilis esset motꝰ ꝺ ꝺ tardior ꝟ se uelox. Vltra quꝫ horꝫ dici nequit: ꝺ. Prouo maꝫ. dabilis esset motꝰ ultra quꝫ aliuꝫ ñ esset assignabilis, nec ꝓbabilis; ꝺ sed motꝰ ultra quꝫ aliuꝫ uelocior ñ esset ꝓbabilis, esset ꝺ finitꝰ uelox: ꝺ

60

Porro mai. esset dabilis motus ita; una hora ⁊tinuatus, ut; quotlibet; diuisibili horæ; equi; ⁊diui
sibile loci adquireret: sed ite ita uelox foret ut ultra ipsu alius uelotior n esset possibilis: q minor
⁊stat quia nullus motus, ea una hora possibilis esset qui plusquæ; equi; ⁊diuisibile loci percurre
ret ꝛ; equi; ⁊diuisibile horæ. Maior autē patet, quia sicut Deus uirtute motus magis uelocis uni, quæ
alteri communicare ualet, ita patet quod minus mouilarij habeat, ita ipsi uirtute taliter athuq Deus
loci ⁊municare ualet ut; nullo ⁊diuisibili tepori demoretur. = Admitto Deu tali uirtute motus ei
cui creaturæ ⁊municare posse

Adsty dicedy, quod sicut quis tenebræ per
cipit per speciē lucis, & cartha cuilibet loca per ipsa forma ita mobilia per speciē motus. quia ita mo
bilia est cartha, ⁊ respectu motus. = Adsty, admitto Deu tale uirtute motus alicui creaturæ com
municare posse, ut nulla pabiliter mobilia, sed; quotlibet; diuisibili tepori; ⁊diuisibile loci percurrat,
Nicimus illa moby n esse ⁊finite uelocis posibile quia ad hoc exigitur necessariu erat quod illo passu
tepore; ⁊diuisibili; ⁊finito percurreret ⁊patiu loci, quod n ⁊tingit cito; nullo ⁊tigh ⁊diuisibili horæ
quiescat cui ⁊tighia ⁊diuisibilia horæ ⁊t finita. Vnde istly dicit ualet uelox ⁊finite negatiue, ⁊equi;
aliis; illa hora uelotior n est assignabilis.

Inhurgy: si lapis superexcedens magnitudine ex aere; terra pice
retur, nullas mobilias haberet: & tame si alter lapis maioris molis cieretur uelotius ꝛ moueret: q moby
uelocitas, ⁊ tarditas n subsit; mobilis. Any quatur: si aliquæ; aere haberet mobilias, debineretur; aere
aliquighely. stra rnq; nalis; ⁊linatione cui corpus graue naliter tedat deorsu; esse quæ sursu; ⁊t stra na
le; ⁊clinatione ipsius? q. = Dicedy lapidi, dū grauis aliquæ mobilias pati, quia cito naliter tedat deorsu, ubi
sau reperiit centru, habet tame ui motiua; ipsu ⁊finita, & limitata, i deo hæc uirtus non potuedo moby
detatigatur aliquighely, aliquatiq; quæ quiescit ut nuq pticquatur moby. sic homo ie localiter mouens de
latigatione experibar, qia experta quietis ut portcat tuq. ⁊tinuet, & tedat curriu. - toty hoc in 3ya
quitq cum uiq replicis ⁊tighia gabitur. sicut enq moby sua party detrata habet ita & tepu. Vndicui
libet pars detrata teporis pars detrata motus correspondet: q tot partibus teporis detratis etiq tot partes
detratæ motus correspondet: q supponamus q partes detratæ horæ esse octo vq. q ipsi corresponderē debent
tot partes detratæ motus ꝛ quib; sicut expositum. In quo q subit subsit uelocitas moby unius, & ar
dibus ma alterius; n ⁊partibus detratis, quia tot partes unius, quot alterius correspondet partibus detratis
horæ; aliude nec ⁊detratis quia ab uno n denumerabiles exitio moby: q recurrere debēt ad mobilias ali
quas; quas experiatur in moby.

Arguet 1. ponamus duos circulos unus exterior & multo maiores, alius
concentricus, multo que minores, ty cetus a quolibet puncto circuli maioris ducet; ponet linea tendi
ens per circuli concentrici ad punctu centricu. Inquiritur q, à punctu cuilibet lineæ ⁊tendit, a ma
iori circulo abscindet distans punctu circuli ⁊teriori, à unu punctu ⁊teriori abscindet a pluribus pū
ctis superioris? ⁊ ty: q circulus ⁊terior multo que minor tot habebit puncta ac superior quod
esse negatur. & ita ponamus pro ty autē, repugnat quia quotlibet puncti ⁊teriori indiuisibile sit,
n nisi ab alio puncto ualeat abscindi quia cui abscindi ille punctus sit, requireret ide punctu ty ie totu
esse punctus abscindi, & n esse ab eode puncto.

Arguty prgens n mihi uidetur maiore difficultate
adhuc prō illa quæ est ⁊ 2°. arguto. Quare sicut ubi diximus ide ⁊diuisibile punctu simul abscin
ty ie totu a duobus punctis ty diuersis lateribus extrinsece & equaliter distantibus extrinsecus corres
pondet: sic dicimus in præsenti quod n simul punctus unius lineæ, sed puncta pluriu linearu acis
cuius superiori descendu ad punctu centricu per circuli ⁊teriori, ide punctu ⁊teriori punctus tegere ut dicun
tur punctis diuersis lateribus extrinsecus correspondet: sicut etiq punctu cuilibet lineæ tendis centru
punctu ⁊diuisibile centricu punctus tegit. & certe argutio ⁊tighia patitur: ng quilibet, quilibet linea ⁊
tendis a parte detrata superioris circuli ad centru tegit partē detratā ⁊teriori; ⁊ non? ita non dicit ⁊
equilibet linea tegit circulu ⁊teriorē ty a parte detrata superioris circuli ad centru tegit partē detratā ⁊teriori; ⁊ non dicit ⁊
⁊ ty: q circulus ⁊terior tot dequales partes detratas habet ac superior, quod esse negatur. ⁊ ty: q una
pars detrata circuli ⁊teriori dequalis parti superioris attigi ualet a pluribus huius partibus: q
Duny puncta ab alio pluribus. Vnde respondeo plures lineæ a diuisibili puncto circuli superioris tendentes
ad centru coniugi ie ode puncto circuli minoris portea que eadē una tendere ⁊tingit. ut sicut una pportione
seruata uideri ualet, hac litera greca Y cuius extrema superiora coniungitur ⁊ medio portea que
eadē una deorsu tendit. Quare urgue sequitur ide punctus circuli ⁊teriori a pluribus punctis lineary quæ
plures descendunt ⁊ centru, simul tegi; put diuisibilis lateribus extrinsecus correspondet. sicut ide punctus ⁊diuisibile
centricu ty diuersa latera attingibet ab omnibus lineis, quæ ducuntur ad centru, & ty ultima ipsa
rei puncta.

Arguet 3 arguto fortissimo Vota duos circulos habentis, unus superiores exterior & multo maiores, alius
uero ⁊teriores, concentricus, multo que minores. Moueatur q vota: ty circulus maior uelotius minore
mouebitur, quia eode teporis ⁊patio plus a loci pertransibit, quā minor. & ⁊quibus unus punctus circu
li concentrici, & ⁊teriori percurrit ⁊patiu loci ut unus duos ⁊diuisibilia loci, punctus circuli superioris ipsi
correspondens, quatuor, & plus quæ quidem tegit: q aliquibus ⁊tighiis, quibus punctus superioris mo
uebitur: ⁊teriores, quiescet: & de que discontinuabitur circulus superior ab ⁊teriori quod falsu esse ex
peribar. Ne q hac dicamus, recurredy est ad partes urgue ⁊finitas diuisibiles.

Hoc ut præcipuu,
& difficilimus arguty quod stra se habet Zenonis sententia. Cateri q tequa respondeamus, notadu ide,
arguty etiq stra Aristotelis opinio militare; ng sicut punctus circuli superioris correspondet puncto circuli ⁊e
riori, ita pars detrata illius partis detratæ huius correspondet. ⁊ q dy pars superioris mouebitur, mouebitur
etiq ⁊teriores pars, ⁊ n? ⁊ ty: q tanto loci percurrit ⁊eode tempore ⁊patio pars ⁊terior ac superior, quod falsu
esse uidetur. ⁊ q dy pars superioris discontinuabitur ab ⁊teriori. Quare dicimus quodlibet punctus circu
li ⁊teriores esse se habere ut tali puncto cetrico n mouebitur, dy alia puncta superiora circuli maioris & mino
ris cetrico quod est; medio circuli, localiter n mouebitur, dy alia puncta superiora circuli maioris & mino
ris rotæ mouebitur, quia ut diximus nullus ⁊diuisibile loci de nouo adquirit, qui tamq discontinuetur
ab aliis punctis rotæ: ne etiq punctus circuli ⁊teriores correspondeny per modu cetri pluribus superioribus n mo
uebitur aliquibus ⁊tighiis, quibus superiora mouebitur, qui sequatur discontinuetur, sed ⁊per ipsum equi

† sed quiescit

aproximationz cu ipso. Dicerte quod aliquid moueri potit cu alio unitz, Dcontinuatz quj uhid etiq moue
atur, constat; arundine u plures ipius partes quj glia, steriorj moueghur: sicut rami arborj
que folia moughur, dn tribus. = Si aute dicas arundinj arborj que folia fieri flexibilia esse, ideo que
posse moueri per flexibilitate quj debet dicontinuatio quo flexibilitas locu n habet; rota. proterh
n supponatur esse materia ferrea, aut admatina, alteriusue silj. = Dicetur quod sicut trijcu ma
net stitenj; sua quale solu ipius motu quia flexibilia quj sequatur dycontinuatio, ne; nro casu
dabitur; aliquibus; utpotibus rubtrha quelq puta, steriorj; quia ut per modu cetri correspondet plu
ribus puncte se mouentibus; eode; utpotibus, quj dicontinuatio; leuatur. Post contanea tractatz sequitur
aliuj de; ceptione, Ddestione rerj. Unde sit.

Disquisitio Sectio vnica de inceptione Ddestione rerj.

Inquiritur; presentz ab authoribus, quomodo res permanentes Dsuccessiua; ceptaq Ddesinaq esse. Cetery dicut authores aliqua
dyti; ceptionj, Ddestionj per priuj notatu aliqua posse dici quod ceptaq; trijcce, Dterminatu trijcce; trijcce dicuntur ceptaq per
ceptionj, trijcce; teliqua tutty sue esse quod ne explicabo stat: nyc est rej, mediate ante hoc n erat. trijcce desinere per tut
ty trijcce; sumitur p tinuj sui esse, quod ita explicatur: nyc est rej, immediate post hoc n erit. trijcce desinere per ul
eode; ac; cluiuse; sicut timuj sui n esse, ut rej nyc n est, mediate post hoc erit. extrijcce uero desinere per
extra extrijcce per ty sui n esse: ut rej nyc n est, mediate q̃ te hoc erat.

Dicimuj Dq rei permanentis ceipere per ty sui esse desinere que per ty sui n esse; successiue autc sicut etiq successiua. Dquoad permanentis ita qua
tur: rej permanentj tota simul instanti; diuisibili; sit: Dq per ty sui esse ceipit. Dputatur. stia. si tota; di
uisibili sit; illo instanti est uerj dicere, nyc Dhoc instanti est; mediate uero q̃te illud n erat: Dq ceipit esse
; hoc instanti Dper ty sui esse. = C: instanti q̃te ad hoc prosequj, ; quo sit, adue n esset uerj dicere, quod
eq ceiperet: Dsolj est uerj dicere ipsa, ceipere; hoc instanti; quo accipit ty esse sui. Prouo arj. in instan
ti; quo rej adequate; tra suas causas est n ceipit esse; sed rej, quo tota simul; hoc instanti et extra
causas Dicitur, in nullabenj ceptit aut ceperit esse; instanti q̃te erat adequate; tra suas causas: Dq

Quoad desinere ipsarj sic patet: si
rej permanentj n per ty sui n esse, sed per ultimj esse desineret esse, dy tota simul est, desineret
esse: sed hoc repugnare videtur: Dq. Prouo maj. rej permanentj si, tota; simul; nihil ipsius existit;
sed dy est ultimj ipsius esse aliquid ipsius existit: Dq si per ultimj esse desineret esse, dy tota
simul est, desineret esse. = Quoad rei successiuj sic: stia ceipitur; instanti; diuisibili: Dq per ty sui esse. stia
patet: ideo erij aduersarij dicut n ceipere per ty sui esse quia ut successiua; instanti; diuisibili ceipere ne
queuit. Prouatur Darj: rei successiue ceipit ty aliquid; diuisibile sui: Dq instanti. Arj patet quia; si
cut stat ex diuisibilibus, ita abuno exilli; ceipere debet. ty quia pripiu rei successiue n est res suc
cessiua, sicut pripiu nutri n est nutrj. sicut Dpripiu nutri est ta unitas quo; diuisibilis et diuise
ta; ita pripiu rei successiue erit; diuisibile rei successiue. = Quoad desinere sic; supponimus n loqui
de desinere; spleta, sed desinitio de illiu, sicut etiq n loquimur de esse rei spleto, sed inmitatiue
; ceptione. Prouatur Dq ultima parj: rei successiue desinere ceipit ty aliquid; diuisibile; priuj; sed tali; di
uisibile rei successiue desinit est ty n esse sui: Dq desinere ceipit per ty n esse sui. Prouatur maj. priuj
est quod desinat ty aliquid; diuisibile quo ty diuisibile, sicut etiq prius quod ceipiat ty aliquid
; diuisibile quo ty plura; diuisia quod facit diuisibile: Dq Vlterius: ideo n desinit illiuj n ces
peret ty aliquid; diuisibile quia sit res successiua successiue debet Dn instanti. sed licet
tota n desinat esse; unico instanti hoc n tollit quod successiue desinitj desinit; Dq Prouo min. quod
rei successiua successiue existat Dnit, hoc n tollit quod ceipiat ab; diuisibili: Dq Similiter.

Dicij 1: rei perma
nenj dupto modo ceipere, Ddesinere debet, ac successiua: Dq n utraque ceipit per ty sui esse,
neq desinit per ty sui n esse. = 2: ideo rei permanentj per ty sui esse ceipit quod tota simul Dq
; diuisibili sit; sed rei successiua n tota simul Dq; diuisibili sit: Dq. — 3: de re successiua n est uerj dice
re, nyc est rej, mediate ante hoc n erat; aliqde tota; instanti sierit Dq esset: Dq n ceipit per ty sui esse.
Dsi dicatur quod illa ppo assignata est uera etiq de re successiua potuit dici, nyc est rej, mediate post hoc n erit
dicte; post hoc erat: Dq desinit per ultimj sui esse.

Dicimuj dupliq; iter res permanentis Dsuccessiuj n esse ceu, quod ceipiat
illa per ty sui esse, ita que per ultimj n esse sui; sed; ceu, quod rei permanentj taliter ceipit quod in inj
tanti; quo ceipit, sit simul ty totj suj esse, sicut etiq dy desinit adequate; simul desinit esse. rei au
te successiua ceipit ty diuisibile sui. n autc uero ty totj sui esse, quod; eode instanti esse nequit. ex qu
bus; solueo ad ty; ferbur; licet negque; putatur res permanentis ceipere instanti, quia; ipso tota simul Dsu
cibet, ex hoc n; ferbur res successiua n ceipere in instanti Dper ty esse sui; sed solu, quod dy ceipit n habeat
totj suj esse sed totj aliquid diuisibile ty quod ceipit esse. sicut extra res permanentj dicitur; eode instan
ti, quo ceipit ty totj suj esse ceipit. = Ad ty dicimuj de re successiua esse uerj dicere, nyc est rei ty ali
quid diuisibile sui Dimediate qte hoc n erat, sicut etiq est uerj dicere: nyc est rej, mediate post
post hoc n erit ty aliquid diuisibile sui, quod est ty n esse sui. Cetery notatu quod nyc; quo uerj
est dicere rem esse, n desinit esse, quia ty quod rej est n dicitur esse desinere. Qque modo corimuj
de inmito, Dto rerj quoad durationj, nyc uero breuiter agemuj detrj magnitudinj, Dparuitatj.

Datur Dq
truj trijcce magnitudinj, sicut Dparuitatj. truj per que truj extrinsece utrinque. truj trijcce magni
tudinj dicitur maximj quod nic est que ille ntq quo rei potest esse, Dtaliter, ut sub alio maiorj stet
uarj n potit. truj extrijcce magnitudinij est ille adque rei peruenire nequit, sed totj ad alijs minorj
que truj extrijcce ab aliquibus dicitur minimj quod non, quia Dq nimj mihimj int quod addatur ad
maximj quod nic ad illud rei peruenire n ualet. ego tamj non potiorj titulo dicta truj illj extrije
cij maximj quod non, quia est maximj ad quod ipsa res peruenire nequit. truj trijcce; parui
tatij dicitur minimj quod nic est que ille adque rei minimj peruenire ualet, ita ut sub alio mi
norj nequeat esse. truj extrijcce; paruitatij est adque rei parutj nequit peruenire; solet que dici maxi
mj quod non. ego tamj illj dicq minimj quod non, quia est minimj illud sub quo rei; ster
uarj nequit, sed sub alio maiorj. exceptis utrinque apponq. Demuj cum homine n ponit esse maiorj
magnitudinij, qua duodecj palmarj, nec minorj, qua palmarj, ty magnitudo qualitas decotanaria palmarij
erit minimj quod nic, truj que trijcce; paruitatij, semipalmarij autc erit truj extrijcce, nec minimj
quod non. Dquatitas duodecima palmarj truj trijcce magnitudinij, t maximj quod nic, Dtredecij truj extrijcce, nec maximj quod non

Liber Septimus physicorum.

61

Iq in tertio, ds libro philus egit de moby, primoq; nata; nyc uero de ipso ordine ad principiū mouens, primuq; que motor; & de mouēte ordine ad mobile & de approximatione eiorum. Quare de his breuiter age, luy hoc libro, ~~lectio 1a~~ quit per hec uerba: si igitur omne quod mouetur, ab alio ~~mouetur~~ mouetur ne esse est, quit ab eo, quod mouetur ab alio, aut abeo, quod n mouetur ab alio; & n ab alio eo mouetur quod ab alio mota cietur, mouens aliquod esse ty, quod n ab alio moueatur, necesse est: in uero tale est ty, non necesse est altery esse.

Quare ~~quod mo~~ quidquid mouetur, ab alio mouetur: i q illud a quo mouetur, eciā ty mouens, quia istud est quod omnia mouetur, ebq mouetur, i n? i ty: q illud a quo mouetur, eciā mouetur; i n? i ty: q illud primum uocet, non tamen mouetur ipm: i ty, illud ty a quo mouetur, ebq mouetur; i n? i ty: q illud primum mouens erit. i ity, ide quiritur de illo & mouēte? Vnde i dabitur passus in infinitū, qui debet tuta ri. i deueniedū erit ad aliquod, quod sit taly mouens, & n moty quod eciā ty mouens. = ty ebq istat ex eo, quod omne mouens est eny in actu & perfecto. quod uero mouetur est ens; poa quia moty est actus entis; poa aut; poa; nequit aute; ide esse; actui trie & ipoa: q quod mouetur, igr ab alio mouetur.

* Dicit: animalia, & uiuētia se mouent ab intrinseco: q ide mouens & moty esse ualet. q? fallibile n est ~~quod~~ ab alio moueri, quod mouetur ex a re ipso moueri potest. = i. cuius uirtus intrinseca mouendi habet sicut corpus graue uirtus intrinseca ~~que~~ per quā debuit moueri, & corpus leue iuxta: q n ab alio; sed a se moueatur. = Adly dicēdū animalia mouere se diuersas partes. Quare cor hominis moty; alia diffudit membra, quā a corde, ty quā a principio moty, mouetur. Vlterius per ea localiter mouetur a neruis, ubi ab principiis uitalibus, ipsi ty uitales ab imaginatiua ~~imaginatiua~~ appetibus ~~ite~~ ab imaginatiua tuta ab obiecto. = sed ibra dicit cor hominis est principium motus, sed istud a principio mouet, & n ab alio mouetur; alterius n esset principium moty: q. = Dicēdū moty corpis eius uelut principale ipsius. Vnde ab illo dicitur moueri, quod illi existit & non a Cordi dedit quia dans formā dat. ibi ad formā. Et quod istat ad ty ea scilicet mouri de corpus grā ue deuenit & esse iuxta principale ipsorum esse. Vnde quod illi dedit tale esse ebq & principale. Quare ipse ab alio mouetur. = si aute; iuxta; ity se mouere, sicut & voluptate. = Dicimus, quod, si ty illius actus fuerit circa uerū; mundi, tanquā principia, specialiter a Deo mouetur, circa uerū; particulari, & quod alios actus mouēri ab specie; prēia. Voluptas uero a bonitate finis.

Inquiery nyc: an mouens i agens ponit operari in distans.[2] & supponimus mouens i agens dupliciter approximatū passo; eligi posse; i fortiter, & uirtualiter. fortiter scilicet du per se ipsum; distans est. Virtualiter, ~~per contactū~~ du per uirtutē per medium diffusā, dicitur passo approximatum Quare dicimus mouens, seu agens n posse operari in distans de poa Dei ordinaria: opinante tamen de poa Dei absoluta. Probatur ex philo, libr. 7. Cap. 2. quod mouens debet esse mobili. Hoc uno. = & ratio Capitis dicit: primū aute mouens n ut id cuius gratia, sed unde est motus principii, sed eo, quod est mouetur, simul est. Dico aute simul, quod nihil ~~sit~~ ea; ~~sit~~ sit. Et hoc eny sic in omnibus quo uehitur, & cuius quo mouet, commune est. Omne tho. hec uerba sic explicat. i eligit aute hoc de mediate mouente. & ideo dixit ty mouens, ut per ty significetur, i mediatus mouens. n aute id, quod est ty ordine mouētis. & dicit est. simpliciter, quod mouens & moty sit simul, & n specialiter de motu locali: quia est omne; omne; specie moty, quod mouens & moty sit simul. ex quibus verbis, istat omne mouens & mo ty esse simul, i quasi nihil medietatis, i sit eadem; ter una, & alia; sed si mouens i distans ageret, ibi mouens, & moty mediaret aliquid. q?

Probatur & nyc ab experientia: sol eny n agit i distans, quia operetur, ppinquum & ter medium; sed hoc ideo est, quia n i agendo ppinquum & per medium, n esset approximatum passo, nec fortiter, nec uirtualiter: q. Probo mai. sol n illuminat corpus n ibi, & ibi sit; ter poribus; pariet, i aliud corpus opa cum eciā p ydritatē illuminare nequit. Aut illuminet ibi, debuit per prius ibi illuminare aliud quod eique ibi ter poribus ut sic approximatum uirtualiter, ut capax que; ibi agendi. = 2: quia si ageret i distans, quia ppinquum operaretur, transiret de extremo i extremum, pertransito medio; sed hoc nature esse ne quit. q. = 3 probatur ex ratione, qua Vacuum i pugnatur: ideo Vacuum naturaliter esse n ualet, quia ~~sitra~~ si dare tur, astra n fluerent directe, omnia sublunaria; sed si agens naturaliter i flueret, distans, qui i fluxus ine diū ~~red~~ sitra naturaliter i fluere possent directe i omnia corpora sublunaria. & esto daretur Vacuū: q. Probo min. ideo naturaliter n ponit i fluere directe i omnia corpora sublunaria ex suppositione Vacui, quia n i fluerent directe, quia Vacuum, i quanter, quā nec directe i corpora, quos sequerentur ad Vacuum; sed si naturaliter agens agere ualet distans, qui i medium operetur, sitra qui operaretur i Vacuum, quod esset medium, operari posset directe i corpora quos, esset post Vacuum: q. =

4: i taly sol solum posset i tali hypothesi operari i directe i aliqua corpora & n directe, quia solum operaretur i ipsa i quasi ibi fluxus ptederet per alia corpora, quos essent ad latera Vacui, media que i ter ultima: q. ut operetur i aliquod corpus distans per prius operari debet i corpus medians. Aliaq; rationes reliquo, notande prosequar i experientia esse, qua ludemus quodlibet agens n operari i distans, qui operetur i medium.

~~Dicit tamen: ibi~~ Quoad 2q partē patuit conclusio i quia agens operari in distans, qui operetur i medium, nulla i plicatione i soluit est ex arguto rij solutione i tabit: q. de poa Dei absoluta. Dicere ualet. = 2: quia i manifester atheologi ameritur dāmones etiā ty i aere i supra terrā ut, abigne tartareo torqueri: q. ignis tartareus de poa Dei absoluta agere ualet i distans, qui operetur in medium: quia ty causa ignis agit i medium, sed tali i distantissimo loco, ubi dāmones ut. = 3: ~~Agens operari i distans solum dependit ab oper~~ quod effectus p ducatur i passo distanti, solum dependet ab eo, quod agens operetur i medium i genere causa efficiens n mutatis; sed hec dependentia tali i genere causa efficiens, adeo supleri ualet: q.

Dicit contra 2q partē: si agens ty agit i distans, ageret etiā i ppium esset per uirtutē ipsius per medium diffusā, usque ad distans: q. uirtus illius trahiret de agente i medio, & de medio in distans. q. de subiecto i subiecto. = Dicēdū n eade uirtute numerice sed specifice esse, quas operetur i eximiori & distā: Quare n eade uirtute numerica est, quas ebq ether i ter rice i patiq; mediatus i ter agens, & pars distans, sed ipsi agens i loco ppinquo emittit uirtutē ty qua operatur i alio loco i mediato p ducēdo etiā alia uirtutē distā numericē, ~~non agit~~ ty qua agit i alio loco ~~distanti~~ sequā, & ne per totū i patiq;

+ Alij tri pponi solet prgia dubij: q Agens operari ponit i distans qui operetur in ethere?

+ Alij tri pponi solet prgia dubij: q scilicet agens operari ponit in distans, qui operetur i patiq;?

Commensurata cu actiuitate ꝺuiribus agentiu. hic contigit ꝺ sole sublunaria calefaciente, qui ide nutrica calor ist qui ꝺducitur ꝺ aere ac ꝺ superficie terre. = ꝺ hi dicas ex solutione sequi quodlibet agens naturale ꝺ spiritu agere posse in ꝺ patiu ꝺ finite distans, n possibile esset: Quia agens existens ꝺ loco A ageret ꝺ pas existens ꝺ loco B, ꝺ quo ꝺducere ret uirtute, qua ageret ꝺ pas existens ꝺ loco C ꝺ hic usque in infinitu. = Sed contra est, quia ex dictis agens agere ꝺ pas distans distantia ꝓportionata uiribus ꝺ actiuitati agentis. Quare quo maiore actiuitate haberet, ꝺ pas magis distans operari ponet, n tamen ꝺ infinite distans, quia semper esset uirtutis ꝺ actiuitatis infinita.

Dicit: si agens n operaretur in distans, qui prius operabatur ꝺ ppinqu, ꝺ per operaretur magis ꝺ ppinqu qꝫ in distans, quia illud operaretur per uirtutes magis coniuncta, imo ꝺ ultima principali agenti, sed huius ꝺ trariu multoties experitur: nꝫ igni aqua calefacta ꝺ magis ꝺtinue calefacit aqua superiori superficie ipius ꝺ citra, qꝫ illius fundo ꝺ hic aliquando superior seruat ꝺ ferior est multo minus calida. Sol etiã ꝑ ius calefacit corpus solidu ꝺ remotu qꝫ aere ꝓximu, sicut etiã uter ꝺ ius minus abipso calefit qꝫ aula quo sit posit intus. = Ad ius experimentu dicimus igne prius calefacere aqua ꝺ fundo ꝺcubi, imo ꝺ magis qꝫ in superficiali superficie. Quod aute uidetur minus calida ꝺ fundo, qꝫ in superficie: uidit ideo quod aqua, quã prius ꝺ magis calefit in fundo quia ꝺcubi fit ꝺ accedit supra ꝺ aqua qua erat supra quia frigida ꝺ grauior est descendit ad fundu aliquantulu ab ipsa infrigidatu, ꝺ usque dꝫ ulterius calefiat. = Ad ius solis experimentu dicimus agens magis agere ꝺ ppinqu qꝫ ꝺ distans, si cetera ist paria, n tamen si medius ꝺ ppinqu n est ita ꝺ ꝓportiõ, ac distans. Quare cu corpus opacu ꝺ densu ist magis aptu ad recipiendu paulatina lone, illu qꝫ conseruandu ꝺ gradu ꝺtensiõi qꝫ aer quarandu ꝺ diaphanu, cito sua nata caliditu, ideo sol magis ꝺ pariete agit, qꝫ ꝺ ipu: id qꝫ dicendu de uitro, quia diaphanu. ꝺ quo n quaerit, sed ab ipso ad corpus ds tu ꝺ opacu trahit.

Dicit 3: multoties uidetur agens operari in distans qui operatur ꝺ ppinqu. Sic magnes ferru distans trahit ad se qui alia corpora media trahat nec ꝺ ipa agat. Remora nauu agit ipa detendo, qui aqua qꝫ est ime dio, detineat. Basilisci homine distans ꝺterficit occidi, qui cuius effectu causet ꝺ corporibus, ꝺ aliis uisibus ꝺ terpositu. Occidi fascinare fascinatio aliquando fascinare solet pueros distantes ds n uisu ppinquos. tor occidi qui ꝺ pedo uocatur, agit ꝺ manu piscatoriu distantia ipa ꝺ tu pescatione, ds n ꝺ arundine ꝺ ppinquos. Ignis olea ferueri facit supra papiru ꝓpositu qui papiru ꝺburat. Denique sol aurum ꝺducit ꝺducit in uisceribus terre qui illud ꝺ medio ꝺducat: qꝫ agit ꝺ distans, qui operatur in mediu.

Ad exp magnetis experimentu solu restat, casu quo ferru ꝺtermediu n traheret ꝺ traheret distans, n tamen si alia corpora dissimilia n traheret ut est aer, aliud que ille huic, qꝫ n est apta nec capax ut trahatur ꝺ sicut ferru. sic ab obiecto n patitur notitia ꝺ aere, sed ꝺ poa ꝑ species ab obiecto ꝑ aere ad pos ꝺ mediu qua aer n est capax ut ꝺ ipso fiat obiecti notitia, sicut est poa. Unde sicut sufficit, quod obiectu ꝑ mediu mittat ꝺ species ut recepta ꝺ poa simul cu ipsa notitia pariat, sic ut magnes ferru trahat sufficit quod magnes ꝑ mediu qualitate motiua ꝺ ferru mittat ut ꝑ ipsa a magnete trahatur. ex dictis. restat ad alia plura experimenta assignata. Nec ipsa remora ꝺ distans agit qꝫ ut Plinius asserit, nauꝫ ipsi adhaerendo, detinet. Quod aute n detineat aquas, sicut nauꝫ, est quia aqua n est in illa ꝺ positione, nec aptitudine, qui uiribus detentiua remoꝫ ab authore natura prescripta exigit ꝺ passu.

Ad experimentu Basilisci dico quoꝺ qualitate nõ nociua ꝺuenienꝫ ꝑ aeru ꝺmittere ꝺ homine qui respicit. quã qualitate ut aliqui sentiat, sufficit ꝺ quibusꝺ spiritibus ex oculis exeuntibus, ꝺ suis uisibus nociuis ꝺ uenenosis. Sicut etiã ex corporibus aliquibus uaporeꝫ exeunt ꝺfecti ꝺ malignitate. Sic etiã de Basilisco dicitur olfacto serpente ꝺterfici, quia spiritus quidã malignantes ocultatur ex illo transeuntes ꝑ medium ꝺ distans. sua ꝓportione seruata, ideꝫ ꝺficit ꝺ occidi fascinatiu. Nã cito aliqui dicat, nec ꝺ pueros aut alios uim nociua habere, nisi ope dꝫmonis, sit aliquo ue malefitio, uidicio tamen ponit ꝺficere naturaliter ꝺ ine arte diabolica ꝺ quãtu ex occultis fascinatiu quidã spiritus nociui respirat ꝺ uenenu, qui ꝺ puero ob sue teneritudine ꝺ rectione facile potius qꝫ ꝺ hominibus ꝺ adultis. ex quibus ꝺtrahat ad aliud quod opponitur hic: mulieres, ꝺ sedat, ꝺ potius respitientes illud hebetari. sicut etiã ad raucitatu quas tussis hominis ꝺ curruens ꝺ ipso causat. Ad tertiu dico etiã qualitate quãda ꝑ aeru ꝺ mediu ꝺmitti ꝺ piscatorii manu qua ꝺfecta redit. = Ad ius experimentu dico breuiu papiru quã olea calefieri quia tamen humiditate ꝺ olei defenditur, n ꝺburitur. = Ad ultimu dicendu ista ꝺducere metalla ꝺ uisceribus terre qui prius per medius operetur. Unde ꝺ medio calore ꝺducit, sicut etiã terra quo aurum, alia que metalla ꝺducit. Quod aute n ꝺ uisceribus terre ipsa ꝺducat, ex eo dependet, quod n ꝺ iuncta ꝺpositione ꝺ passu exactas ad tales effectus. ut uidebat ꝺ obiecto, quod n ꝺ medio, sed ꝺ poa ꝺtahi notitia parit.

Dicit: si duas citaras eqeues, unã que ist alteri ꝺ ri ꝺ distans quia operatur ꝺ ppinqu. Unde altera citara est agens uirtualiter. si aute quaras, ꝺ quo ꝺstat quod altera correspondeat tõi, ꝺ acordi, ꝺ eode sono, cu ea mutet manus illa n tagat? Dico constitere ꝺ aeris tremore ipsi ꝺ causato ex percussione altera citara. sic ex tremore aeris oculi ꝺ detahi ꝺ tur ꝺ cauerna oritur etiã ipsius terre tremor. Ny etiã aliquis ridet ꝺ, excitat altera pressim ad risu ꝺ oris motu; quod hoc uero ꝺstat ꝺ eo quod aliqui alios excitare, aut uidere inducit habet illoꝝ effectus, seu passionum species, quibus ipsius imaginat ad alios tales mouebat. Dicit: ay occisor ponitur ad praxim corporis occisi, ay retes occisori excitet corpus occisi sanguinu per uulnera effudit. Ny occisor operabatur ꝺ ipsu corpus distans, qui aliquo modo per medium operabatur. ꝺ medici experiti ꝺ obseruatione habet pulueres dicti simpatici, linteo imbuto sanguine uulnerati ꝺ ficto seruati, ꝺ debita ꝺportionata distantia positi uulneri ipsum curare. ꝺ pului ꝺ distans operatur. = Ad ius dicimus illud n naturaliter sed supernaturaliter stare ex dispositione diuina, hoc ꝺcidere, ut occisor manifestetur, habeat pnas ipsi correspondes patiatur. = Ny aliqui tenet esse falsu. Quia tamen quã plurimi ꝺ ceteri celeberrimi medici ut uerum ꝓbarent, ꝺ seruato huius pluriu experientia esse, ideo dico ex illo pulueri quoꝺ habitu exire per aera ꝺ quia ex uulnere aliqui etiã spiritus exhalatur, ꝺ habitibus pulueris rapte miscentur, ꝺ per se ꝺmunicatur, ꝺ ipsum effluxu detinet parte qua uulnerata corroborat. Affert uerba Lucæ Thori Leo ex libro 3 artis Medicinalis Galeni cap. 1: ipse per aera diffusi habitu ad instar quæ Celsus dicit ideo quæ mutuo ꝺmunicabili, quæ nobis occulta manet, cu tenuis nostros effugiat, eo fere modo, quo plerunq; solemus per aera uapores ꝺ pluuia immitti, in flamenta ad auenam, tritici ꝺmissa diuertor. Hi aute uapores ita dicti, atque per aera diffusi, cu e sanguine uulnerata parte exhalat, simul cu habitibus uitrioli cu commiscebat, una que ꝺmixti erat, quia ꝓpter ꝺ sanguine, ex uulnere fluebat, ꝺ eo ꝺ libras partes corroserat, medella affecerat. Unde cu habitu ꝺ spiritu pulueris mixtebat cu spiritibus ꝺ sanguini qui est ꝺ linteo, ꝺ eta cu aliis per aere uolitantibus quod libenter appetat ꝺ priu locu redire, ideo illi spiritu, ꝺ illa nobilitia spirituosa ꝺ sanguini redit ad locu ꝺ uulneris a quo exierat, ꝺ quo simul cu habitibus pulueris facit ꝺ sanguine effluxu corroborat quo ipse uulnus.

1 melius dic quoꝺ spiritus exhalatur ex corpore occisi adhaerere occisori. Quare hoc posito ꝺ praxis occisi spiritus adhaerent occisori excitatur praxis occisi ad petendu quæ redire ad priu corpus, a quo exierat, conatur ꝺ facientes hoc ꝑ ipsa uulnera ꝺ ipsum quia est, ꝺ mouet ꝺ effluere facit ꝑ eade uulnera.

1 melius dic adhuc quoꝺ spiritus exhalatus ex corpore occisi adhaerere occisori. Quare hoc posito in praxis occisi spiritus adhaerent occisori excitatur praxis occisi ad petendu quæ redire ad priu corpus, a quo exierat, conatur ꝺ facientes hoc ꝑ ipsa uulnera ꝺ ipsum quia est, ꝺ mouet ꝺ effluere facit ꝑ eade uulnera

Contra 2q partę dicy: nec de pa Dei absoluta potest dari trąsitus de extremo ꝙ extremy ꝙ pertrąsito medio; sed ꝙ agery quę operarebur ꝙ ppjcury operarebur, ꝺ distary trąsiret de extremo ꝙ quo est, ad extremy ꝙ quo est pary pertrąsito medio: q. = C: ꝙ Dey ubique n esset, ubique operari n posset: ꝺ multo minꝰ operari poterit agery Creaty, ubi n est: = Adhy dicdy agery n trąsire a loco, ꝙ quo est, ad locy, ubi est effecty, sed a loco, ubi est ipse ducit effecty ꝙ loco ꝓprio effecty, nec actio ꝺductiua trąsit de loco, ꝙ locy, ~~ꝺ a causa existenti~~, hoc loco ꝺductiua ꝙ pertranitꝰ medio sed per medij ad effecty ꝺducty trąsit. quia tanꝺ medij ꝺpositioney ad effectum exactay n habet ideo ide effecty n ꝺducitur ꝙ medio. Aliqui uero ꝺicuꝯ cadq ꝙ hoc loco existentę ꝺducere causali tate ꝙ loco effecty. = Cuj instatur: Ac ut Dey operetur ubique, modo quę ꝓprio causa ꝺ, n ioly debet esse ꝓsens cuj creatę ꝺ poa ad locy ꝺiquy effectus loco, sed etiq ꝙ ipso loco effecty: ꝺ etiq causa creata, quod falsy est x. aduersꝺ. Suare dicit effecty creaty ita a causa ꝓ dente aere pendere, ut nec localiter inde illa esse ~~nit~~ ualeat. a causa uero ꝺ multo minꝰ decidat. Vnde n potest esse ꝙ eodq loco, imo ꝺ tanꝺ ioly: esto que naliter exi gat illą aut uirtute ipsius in loco ꝺ loquo Dey operari ualet supra rery exigentię. Nec uero de Antipatia ꝺ Ippatia breuiter ~~ad~~ aliquid dicq. Quia hic est ꝓprius locus.

Vnde dicit moby ꝙpaticy ꝺ ꝺpaticy. Ury est, quo aliquod corpus ad aliud accedit, quia ipsi ꝺmody, ꝺ ꝺcueniey ꝺ cognaty ꝺ amicy est. Ury est quo fugit ꝺ recedit ab alio, quia ipsi noxiy. Ury ꝙ uidemus unum corpus ex ꝙ aliud moueri absque aliqua ꝙpulsione extrinseca, dicimus Ippatię cy ipso habere: sicut ꝺpatię, si ab illo recedat absque compulsione extrinseca. sic cucurbita mouetur ad aquą ꝺ aboleo recedit quia cy illa Ippatię habet ꝺ cy isto Antipatię. Aliqui ꝙ hoc moby tribuut emanationi ex corpore libati occultę; alii uero quibusꝺ ꝙ ꝺnientibus corpusculis effluentibus occurrentibus, ꝺ concurrentibus alteri ex quibus moby Ippatiey ꝺ ꝺpatiey ꝺducitur. Caterꝰ ~~ꝺ ab quo~~ siue a qualitate occulta, siue ab alio illi corpusculi oriatur motus, certy est, quodlibet corpus esse quędq uy naliter, ditq ab authore nara, qua appetit coniugi cognati, ꝺ amici cor poribus, ubi que a commodatꝰ ꝺ ꝺcentibus, sicut fugere a noxijs, ꝺ ꝺtarij ipsi. Dey euy ut sapientissimus ꝓsor totiq uniuersi cuibed creaturę dedit, quod erat necessarij ad illiꝰ ꝓseruatione ad quę maxime conducit hąc uirtus, Duij Ippatica, qua scilicet suij, ꝺ recedat ab alienijs. Fuere licut, hominibus experitur quotidie illud ꝓloquiy: similij similę quęrit, ita ꝺ in in animatis, sicut etiq animatis, ex uirtute ipsius ab authore nara indita. Sic uidemus calida calidis, frigida que naliter frigidis coniugi. Vnde uapores ex iua nara frigedi per aeris uolitęs, si per ęstatis uolęter calefiat, coniugutur corporibus frigidis, ut marmori ꝙ; ideo que ibidꝰ ꝺ citate uidetur quasi ꝺtoris gultę emittere. Sic ian.

Liber octauus Physicoꝝ

In hoc ultimo libro ęgit philꝰ de mundo, ~~de euy~~ euy initio, etiq que de ęternitate. Cuius methodꝰ sequę tes inquirimus nrę.

An mundus ab ęterno potuerit esse?

Aliqua notantur, ꝺ sententię referuntur. sec. 1a.

Stoici dixerut mundy esse quodq ãmal magny cuius ueritatem, ꝺ ~~rerita~~ Verita erat terra ꝺ mare, sol ipsius cor, luna secur, stellaque oculi. Epicurei autꝫ putabęt esse quędq aceruy mundorꝫ ex pluribus corpusculis for tuito coniuncti, nulla que ꝓuidentia ligati. Caterꝰ hi deliriij redarguy. Dicimus mundy ꝛ. philꝰ ide significare, ac ordinę uniuersi. sic quę ab ipso definiri. mundus autꝫ diuiditur ꝙ superiorꝫ ꝺ inferiorꝫ, seu ꝙ ętherey ꝺ ele mentarę. superior seu ętherius ꝺ ꝺpora lunarij, est ipse qui tinet omnia celestia qbus ꝙ a supremo usque ad firmy cęly luna, ꝺ cluditur inferior, ꝺ elementarij seu sublunarij est, qui tinet omnia elementa simul cy corpori bus mixtis a concauo lunę usque ad ętrę terrę.

In primis ꝺ supponimus mundy n fuisse ab ęterno ꝓducty, ac ex hi de credamus Dey omnia in tępore fecisse, licet philꝰ ꝺtarius dicat. Sily ꝺ quęrimus de possibili, ꝺ de pa Dei absoluta. Ita opio tenet parte affirmatiua tą quoad rę permanentes, quą successiuas, ꝺ hąc sectą ut Nominales, Ru bius, Arriaga Vazquez, Molina, Conimbricenses, Complutenses, plures que thostarij ut ꝺ Ponty. Ita uero quoad utrąque partę negat, ita Albertꝰ magnus, Diuꝰ Bonauentura, ~~Ioan~~ Richardus, Marsilius, Valentia, Lessius, Molletus, Murcia, Pinula, Suarez, Poter Eminentissimus Aguirre, Dalii. tertia autꝫ media affirat quoad entia permanentia, negat que quoad successiua. Ita Burgdus, Magister Ioannes a Santo thoma, Suarez, Toledo, Stuꝫ, ꝺ alii. sic ig.

Conclusio nostra. Sectio Secunda =

Mundus nec de pa Dei absoluta ab ęterno ꝓduci potuit, siue sit quoad res permanentes, siue successiuas.

) Probatur quoad utrąque partę ex Sancto nro ~~Anselmo~~ duo Athanasio dup. Ra. stra Arianos asserte: Quod
) si curiosius inquirat: cuius Deus, qui semper facere possit, n semper faciat? Iuretur hoc quidę esse audatia.
) Quis euy cognouit mentę Dni, aut quis consiliarius euy fuit? aut quomodo dicęt Psalmus, cur me
) ista fecisti? sed ne, ꝛ tenue aliqua ꝙiecta ratione ꝓcedamus, audiat; tamet si Deus ꝓsit semper facere, at res
) creabas ętrnas esse n potuit, quippe ex n existentibus fuit; ꝺ n erat, ꝙ tępus fuerit. Quę autꝫ n fuit, ꝙ tępus fuit,
) quomodo potuerit cy Deo, qui semper est, existere?

Eadę ueritas ꝛ stat ex Sancto nro Anselmo eodꝫ Athanasio, ꝙ epis
) tola ad africanos, ubi ꝙuit de filio Dei: habet ille cy ~~condidit~~ creauit, condidit, ꝺ ęternitate, ut sit omnipotens,
) immutabilis. Contra uero quę creata fuit, creare n potuit: quippe quę ipsa creatura fuit. Neque ętrna esse
) potuit: quoniꝫ ab initio aliquo incipiuit esse; neque omnipotens, neque immutabilis esse ualet; nq alterius potestas
) te stabilitur ꝺ naturę fuit mutabilis, ut scriptura testatur. Vbi stat ueritas nrę asserti. Ex etiq notadis Diuꝰ
Athanasius, ꝓdicta epistola puare filium Dei esse uerum Deum, quia ab ęterno existit; si autꝫ hoc creaturę nte
) nire possit, arguby ipsius n ꝺ ꝺjicere.

Deide puabor ex Parente nro Anselmo in monologio cap. 27: ꝛ hoc sola uera
) ętrnitas soli mentę illi subsistęs, quę sola n facta, sed factrix esse inuęta est, aperte percipitur: quoniꝫ
) uera ętrnitas principiu finiq que meta carere intelligitur. Quod nulli rerum creaturę conuenit, eo ipso, quod
) de nihilo facta fuit, ꝺjicitur. Alia fuit plura testimonia ꝙtorum patrum ita ꝓnta conclusione clara, ut esse uide
atur ex mente ꝓdictorum.

Nec a ratione patuit, ꝙ mundus quoad aliquid ab æterno potuit a Deo produci, ex nihilo sui fieri ab æterno potuit, sed repugnat hoc repugnat: ꝙ maior. Stat, quia ꝙ tali casu actus per creationem fieret quo existentialiter est productio entis ex nihilo. Minor patuit: ꝙ ab æterno potuit esse productio entis ex nihilo sui, simul esset ens & nihil entis, hoc repugnat: ꝙ minor. Stat: tum ex illo ꝓloquio lumine nrae noto: quodlibet ut ꝙ n est. tu quia sicut simul esset repugnat forma & huius privationi quæ est ei nihil formæ, ita simul esse ens & nihil entis. Maior vero illa patuit: nihil ipsius entis n esset, antequ esset ens; aliunde ens illud ens ab æterno n esset, nec ipsum existeret ex illo ante, quo esset nihil, n existeret ens: ꝙ nihil ens esset simul & ens esset. Illud aliquid

ex nihilo, tantum esse debet ex nihilo, tantum extra aquo ad aliquid tantum ad tra ad quæ; sed tria a quo est transita, & tria ad quæ n sunt simul: ꝙ nec ens ab æterno. Aliter ens unum n esset ens alius. Minor stat, quia tria a quo est transita, supponitur & præcedit tria ad hoc. Sic ens unum male moueret & trahit de priuatione formæ ad ipsa forma, priuatio præcedit ipsa forma. Confratur: ut aliquod ens fiat

Ulterius patuit, ex Dominio Dei absoluto, quo quæcunque res creata annihilare valet: si Deus ab æterno aliquid produceret, per æterna duratione a parte ante n posset illud annihilare; sed hoc est contra supremum ipsius Dominij: ꝙ Prima mai. impium. Quia quo ipsum produceret, n ponet illud annihilare, aliunde præsentia nec æternitatis nec æternitatis esset annihilata & producta. Unde si simul existeret, simul esse nihil esset. sed quæcunque intrinseca detracta quo ipsum annihilaret, ea supponeretur existens sub duratione æterna a parte ante & necessario si ab æterno produceretur: ꝙ minor. Stat: quia ante quæcunque duratione, & intrinseca detractam, supponitur infinita duratione, detracta infinita & æterna a parte ante. ꝙ & quæcunque intrinseca detracta ipsum nollet annihilare, ea supponeretur existens ab æterno & sub duratione æterna.

Ea parte sigillati & contra authores asserentes res successiuas ab æterno n posse produci: ideo isti asserunt Nec patuit quoad ab æterno produci posse, quia sicut Deus ex potens est ita & ab æterno; sed ex quo ab æterno sit potens ad res permanentes, n sequitur esse potentia ad illas ab æterno producta: ꝙ Prima min. sicut Deus ex potens ad res successiuas, ita ab æterno; sed ex hoc n sequitur quod sit potens ad illas ab æterno producta; ergo ab æterno sit potens ad illas producta ex tempore: ꝙ illatio.

Probatur ante quoad res successiuas: res successiua existentialiter habet partes priores & posteriores; sed quod sic est ab æterno esse repugnat: ꝙ Prima min. in primis quoad partes posteriores ab æterno esse nequit, quia quod ab æterno est, n supponit aliud quod ipso sit prius, sed aliunde in quoad priores, quia partes rei cuiusdam res successiuæ n ponit. taliter se habere, quod prius sit ab æterno & posterior n ab æterno, sed tempore. aliter enim ex tot partes priores & posteriores cuiusdam rei successiuæ infinita distantia duratione esset. Sic esse unitas n potest: ꝙ.

Argumenta soluuntur. Sec. 3a.

Arguet ex dicto tho. 1a. contra gentes cap. 38, & opusculo 27 de æternitate mundi quod creatura existere ab æterno potuit: ꝙ mundus potuit ab æterno esse. — Dicendum dicit tho. significare creaturam existere potuisse ab æterno per categorematica, in categorematica, quatu n potest assignari aliqua duratio ex instantibus ita quod Deus illa creatura n potuit producere; & hic usque in infinitum per categorematica. Dic aliquis [redacted] loco videtur stare pro opinione aduersa, n est quia res uera ita sit, sed quatu significat ratione eundi & demonstratiua nostra. scluio quare n potuit

Arguet 2: sicut Deus est omnipotens ex tempore, ita & ab æterno; sed quia ex tempore Omnipotens quæcunque effectu creatu ex tempore producere valet: ꝙ & ab æterno. — Dicendum Deus esse Omnipotens ex tempore ad effectu producendu ex tempore, ab æterno autem omnipotens est n ad producendu ab æterno, sed prius differa tempore. Sic esto sit simul omnipotens ad omnia; n tamen ad omnia producenda simul Sic materia ita est simul apta ad omnes formas, n tamen ad omnes habenda simul, sed successiue: ut ita quo simul est potens ad amore & odiu; n uero ad amore & odiu simul. Etiq quæ ex opione pluriu aduersariu: sicut Deus est ex tempore potens ad res successiuas, ita ab æterno; ex tamen n potuit ipsas producere ab æterno. ratio autem esset res successiuæ permanentes, sine successione, n potuit ab æterno produci n esset defectui Omnipotentiæ, sed creatura, sicut dicimus produci n ponit n ex defectu Omnipotentiæ, sed ex repugnantia subiecti. contingit & & pendet & ex defectu creaturæ, quia ex nihilo facta esse debet; quia quæ æternitas a parte ante est ipsius Dei priuatiua.

Dices: n minus est ꝓpria Dei æternitas a parte ante & post, ac a parte post ante; sed hoc n obstante Deus facere valet quod aliqua creatura sit æterna a parte post sit stat in anima rationali: ꝙ. — Dicendum æternitatem a parte ante esse multo ꝓ perfectiorem & estimabiliorem quam æternitatem a parte post: dari quæ ratio disparitatis, ex utraque, ut ita n sit participabilis a creatura, sed ꝓpria Dei priuatiua. Ita uero participabilis est; ratione cuius uerificaretur creatura ab æterno existere habuisse durationem actu infinitam. ratione uero cuius uerificabitur durationem infinitam ꝓpria & efficaciter gorematica. Quare de anima rationali & angelo æterno a parte post, nuquam uerificabitur habuisse æternitatem & infinitam durationem; sed eius duratio transacta semper existet clausa inter duos finitos, scilicet ꝓter instans creationis & illud instans, quo uerificabitur tota duratio. Æternitas autem a parte ante, indiuisibiliter & trabiliter tota simul & perfecta potentia; & sic stabit quid quid durationis tota erit a parte post & tu quia æternitas a parte post n opponitur supremo Dominio, quia ama rationali, quia est æterna a parte post, adeo annihilari valet post quæcunque durationem finitam. res uero æterna a parte ante annihilari nequit, quia prius æterna & infinita durationem habuisset actu. simul, & absque successione

Dices: æternitas a parte post etiam indiuisibiliter claudit tota tota simul & perfecta potentia a parte post. aliunde n esset æternitas, quæ definiri posset per quod sit: tota tota simul & perfecta potentia: ꝙ si æternitas quod æternitas a parte ante, sit indiuisibiliter tota tota simul & perfecta potentia, n potest participabilis a creatura n esse. — Dicendum: æternitas a parte ante n opponitur supremo Dei Dominio: ꝙ. Prima any: ex suppositione quod Deus debuit seruare res æterna, n opponitur supremo Dominio quod illa n potuit annihilare æterna: ꝙ quod etiam quod illa n potuit annihilare ab æterno a parte ante, n opponitur ipsius Dominio, supposito, quod libere debuit rei existentia ab æterno. 3: ideo æternitas a parte post participabilis a creatura est, quia supposita quacunque duratione finita, tali rei adhuc adhuc annihilari valet; sed hoc est destruere id ipsum quod supponimus, quia ipsa annihilari est facere, quod n sit æterna a parte post: & supposito quod ipsa sit æterna a parte post, ipsa annihilare nequit; sed hoc n opponitur Dei supremo Dominio: ꝙ nec quod sit æterna a parte post.

Adhuc dicimus æterni tatis a parte post a creatura participata indiuisibiliter ꝓpria claudere tota simul & perfecta potentia; at uero quando potentia actualis tota illa successiue claudit, & quatu una duratio actualis rei post alia sequitur, & sic successiue se

quia rei æterna a parte post N 2: quia æternitas a parte post est æternitas ꝓpria & efficaciter gorematica. Quare n est actu totalis simul & perfecta potentia tota, sed & sic rei duratio æterna a parte post n habet duratione actu finita, sed successiue (ut una post alia) & finita actu. æternitas uero a parte ante est actu infinita, & cathegorematica; ideo quæ finita duratione actu habet.

63

2 quia aternitas a pte post ⁊ aterny a pte post n̄ het duratoēm actu ⁊ hitq̄ ꝑt nichil unq̄ post aliq̄ d actu finit aternitas uero a pte ante ē actu finita, ⁊ Catomaca ⁊ ideo ⁊ hitq̄ actu duratoēm hēt

a pte post ē ⁊ cathematica, ⁊ ꝓa. Quare n̄ est actu tota, simul ⁊ perfecta uita ponenda. Dicit ⁊ duratoēm quecūq; uique in infinitū. Aternitas uero a parte qte esset ⁊ diuinitus actu tota simul ⁊ perfecta uita habet. Ad 1ū dicendū quod sicut dictū est, ⁊ nichil ponendo, quia de re ita aterna ig uerificaretur quod ab aterno actu exisset. = Ad 2ū dicendū quod sicut dictū est, ⁊ nichil ponendo, quia de re ita aterna ig uerificaretur quod ab aterno actu exisset. = Ad 3ū dicendū quod sicut dictū est, ⁊ nichil ponendo, quia de re ita aterna ig uerificaretur quod ab aterno actu exisset. = Ad

terrestre huic isle, quo homines habitamus; habere que montes altos valles que clydos Daquarum copia. Quare dicebat ex effluxibus rupium & ex vallium profunditate, qua erat umbra aliqua, causata ex interpositione montium, qui erant interpositi inter solis lucem ipsos que valles, sicut & ex aquis, illas maculas, seu ymbras apparere: quia lux, & agilis minus illuminat quam corporibus solidis ut pote quia minus reverberat, aquis nec tot pores habet. Alii ex Joseph asserebat, lunam hominum habitatores esse, sicut terram. Aliqui addiderunt hos homines minores esse, & qualem nunc habere. Quare his deliriis auditis, in mirum Platonis, concavus lunae, posuisse illas omnium rerum ideas a singularibus separatas.

Andreas vero Cesalpinus & Agesinax dixerunt maculas lunae provenire, ex quo multa terrestria & aquea, veluti corpora visibilia, mittunt sua species, quae, luna tanquam speculo ad nos reflectit. Quare istae species, ipsa reflectentes apparent ut maculae. Sed incredibile apparet quod non terra & mare praesertim nocte, dum non est ita clare sint illuminata, species sui distincte mittere possint lunae solatae, distincta tatum millia leucarum a terra. Plinius impugnavit maculas illas attribuens, vaporibus terrestribus, lunae accedentibus. Sed hoc incredibile apparet quia quodlibet coelestis corpus, corruptibile est. Unde quae impressiones peregrinae aliquarum qualitatum recipit gratis. Item quia lunae sphaera caret maculas habet, sed non sphaera aquatis vaporibus aridis a terra. &.

Plinius ante dixit maculas illas dixerunt partim igneas, partim que aereas esse lunae. Unde ex parte aquea Alii autem apud Plutarchum & relati ideo quae ex illa parte apparent maculae, non tamen ex parte quia est igneae quia ex illa clarior nitebatur. Sed contra est: nam ex hoc sequitur lunam corpus mixtum esse. Item quod illa pars igneae alicuius coeli quod obtineret, ni miraculose servaretur. Alii quos Julius Scaliger refert, dicunt provenire ex aliquibus corporibus inter positis inter solem & lunam, ideo quae ex illa parte qua interponuntur illae maculae, umbras causat in luna. Sed impugnatur: quia macula, sphaera coeli apparet in luna, & non tamen non sic apparet, sed variaretur, ex motu corporis interpositi. Item lunae &.

Ultima vero opinio, quae sequitur Nonius Emmentinus Aquirre Divus Thomas Ricardus & plures recentiores, quae quae notas. Fortasse videtur, asserit maculas illas subesse ideo, quod luna ex parte densior ex alia quae rarior est. Unde maculas apparere tanquam dicunt partibus lunae variis, quia ut minus apta ad lucis reflectendi ipsa quae tradat; sed potius quia rara, permittit solis radios ultra ipsos transire. Alias autem partes magis illuminatur quia ut densa ita per mittat lucis solis ipsa pertransire, sed potius illa excudunt excudunt & reflectunt ad nos. Esto aliqua vera istorum nullas maculas posse apparere & partibus densioribus, quia minus apta, ad lunae reflectendi.

Sole venit agendum de eclipsi lunae. Hoc &. sumit; inter positione terrae inter solis & lunae. Quando scilicet sol lunam sol gyrat per partes ex diametro lunae opposita, ita ut inter utrumque lunare perpendiculariter globum terrae tum mediat inter positus existit Eclypsis lunae, quae est defectus & deliquium, aut privatio luminis primarii, seu solaris recepta a luna quae patitur luna causata ex terra, interposita & per umbra ipsius. Cum autem sol semper moveatur per lineam mediam Zodiaci; luna vero per aliam lineam declinatam aliquot gradibus hinc inde, & recedit; duobus punctis lineae solis, ideo solis dicit Eclypsis Eclypsis, quando luna est, illis duobus punctis, tempore coniunctionis & oppositionis quia unica hic, terra potest interponi, inter utrumque lunare. Ex quibus colligitur; quo etiam videtur solis Eclypsis, quae est luminis solaris defectus; & terra ex interpositione lunae. Quare dum luna est, illis duobus punctis correspondentibus lineae Zodiaci, & inter posita inter solem & terram, causat; ita defectus & deliquium luminis solaris. Unde patitur Eclypsim solis. Media autem linea autem media Zodiaci, quia dum luna ipsa, duobus punctis attingit, dicit Eclypsis, ab ipsis denominatur linea Eclyptica?

Eclypses & aliquando maiores, aliquando vero minores sunt, seu alias tres aliquando totales, aliquoties autem partiales, ad modum scilicet interpositionis lunae, inter solem & terram, seu interpositionis terrae inter solem & lunam. Quando nempe terra inter posita media ipsius umbra non cooperit totam lunam, sed aliqua pars erit Eclypsis partialis. Si vero tota, totalis. = Si autem dicas Eclypsis totalis nunquam lunae inde solis non daretur. = quia, terra est maior ipsa luna, & extra? Si sic dum luna inter ponitur, ipsius umbra tota, nequit cooperire terram, & non dicit non daretur Eclypsis totalis solis, terra. Ad &: terra umbra totam non cooperiret lunam, dico non erit totalis Eclypsis lunae. = 2: quia licet terra interponatur, aut luna, dico inter posita tolleret lucem directa, terra, & luna: non tamen directa, & reflectens quia licet ponatur luna adaequate tecta ab umbra terrae, dicit non ponit directe illuminari a solis lateribus radii, radiis tamen directe tendens, & aliud corpus coeleste, & lunam reflectere valet: 2.

Ad tertium dicimus quod nunc terra sit maior dicit non aequalis, nunc minor sit hoc non tollit quod umbra eius totam lunam cooperiat. Ideo quae dicendi de luna respectu terrae. Nec est quia umbra terrae tendit & forma piramidalis ita tamen ita ut incipiat a convexo globo terrestri ut magnitudinem eiusdem globi centum ter hinc figura piramidalis umbrae crescit ima portione sinuata usque dum perveniat ad lunam. Ad modum quo videtur piramidalis lapidea a pede incipiente & quantitate diminuta, portea quae ad portionem crescere. Ratio autem: cur illa umbra totam figuram piramidalis & ad portionem crescens & gyrum, pervenit exeo quod sol quia & figurius radios suos & spargit & diffusa lucis quod ea directe totam & lunam, & terram illuminans non tollere eclypsis quia solis & figurius corpus opacum nequam simul totum illuminabitur, sed ad instar ut medietas ipsius. Quare dum sol est ex parte opposita ad lunam respectu terrae ut luna dicitur plena quia medietas ipsius illuminata est quae non respicit ut vero luna cum sole coniungitur ut medietas illuminata est quae correspondet superiori parti coeli. Dicit tota luna nobis apparet obscura quia in non totam respicit ut illa medietas non illuminata. Unde luna dicitur crescere quia magis recedit a sole opposito ipsius ab occasu ad orientem: sicut decrescit quia magis accedit ad sole. quae motus primus perficit spatio unius fere diei & aliquarum horarum. Verum quia inter spatium illud diei quo luna tota curvum gyrat motu proprio ab occidente & orientem sol aliquibus etiam motu proprio recedit ab occidente orientem, luna alios duos dies sumit ut perveniat ad locum qui pertinuit sol motu proprio cum ipso coniungatur, ideo que ab una coniunctione ad aliam est mensis lunaris constans ex viginti nove diebus duodecim horarum & quadraginta quatuor minutorum quae mensis synodicus dicitur, non quia ab una synodo & coniunctione ad aliam numerabitur. Corpus istud lunare dicitur esse ut magnitudine, & quinquagesima nona pars terrae.

† dum medietas plena luminata sibi a sole opposita

cui sit

64

Sol uero habet suum ꝓprium motu ab occidente in orientẽ, quẽ perficit ꝑtim unius gradi solarij, qui dicitur solarij, quia demunitur a ꝓpria revolutione. Solij demũ punto Ecclyptica, & linea Zodiaci adidẽ hyby. Vnde. Stat ex trecentis sexaginta quinque diebus, quinque horijs & totidẽ minutis, quo tempore Sol hoc motu proprio ipsius gyrat totã lineã Ecclyptica, itemq redeundo accedendo ad hyby, a quo incipit motus. Magnitudo solij x.a medrauij superexcedit terrã centies sexagies sexies.

Venus autẽ & Mercurius ꝑter Solẽ & tunc mediates etiã ipsi ꝓprium motu habent ab occasu in orientẽ per Zodiacu, quẽ motu perficit vterque eodẽ circiter ꝑtim temporis, ac Sol solarẽ & ꝓprium ipsius. Venus x.a medrauij est ueluti trigesima septima pars terrã, Mercurius autẽ & trigesima, & bis millesima pars. Venus aliquando videbatur Solẽ ꝓcedere, ut mane. & sic oriri ante ipsum, Lucifer que vocabatur. Verte Vesperi autẽ Solẽ sequitur. & sic etiã Vesperus vocatur. Quando que ex Sole coniungitur. & quod magis ab ipso discedere cernitur ab illo distat, est ; distantia 28 graduũ. = Mercurius etiã ipsi sequitur Solẽ, sicut & Venus, & quãdo maxime

Mars supra Solẽ sedens, ita lucij rubicundo est, ut videatur spirare flamas, ignijq copiã ingẽtẽ emittere moueatur que, sicut Iupiter & Saturnus, per Zodiacu motu proprio ab occasu in orientẽ quẽ absolut uigintj duobus mensibus, uigintj sex diebus, & horijs uigintj duabus. Huius Corporis Magnitudo est aliquantulũ maior ac terra. Iupiter ijsq curriculũ quod duodecij annijs, dicitur que maior reliquis terrã nonagies quinquies. Saturnus autẽ retrahitur ; circulone sui motus ferè triginta annijs. est que Magnitudinij terrã superexcedens nonagies, & semel.

Stellæ autẽ fixæ, quas ; cælo sidereo manifestè coloratas, innumerabiles sunt. Quas tamen ab Astronomijs sunt quoquo modo cognitæ, communiter dicitur esse 1022 ; ~~sicut Ptolomæus tenuit esse 1025, Alfonsus 1060~~ licet Plinius dicat esse 1600. Dividuntur & Stellæ fixæ in magnitudines in sex classes. Quas maiores apparet dicuntur 1ã magnitudinij ; quas uero sunt minores istij maiores quæ omnibus alijs dicuntur 2ã magnitudinij. & sic de alijs usque ad ultimã, quæ ? sextæ magnitudinij sunt. Inter Stellas 1ã magnitudinij numerantur 17 ; licet aliqui dicant esse tantũ ~~quindecim~~ quindecij, quas x.a aliquos sunt terra maiores centies septies ; x.a alios autẽ centies quinquagies quinquies. 2ã magnitudinij sunt 45 ; quarũ quælibet est terras maior nonagies, aliqui uero dicunt octogies sexies. 3ã magnitudinij sunt 208, quarũ ipsa terrã excedit septuagies & bis. 4ã magnitudinij designantur 264. quælibet quæ maior terra quinquagies quater. Aliqui autẽ dicunt esse 474 ; singulas que terra maiores quinquagies. 5ã magnitudinij sunt 217, quas libet quæ maior terra ~~tricies~~ quinquies ; licet alij dicant ~~tricies~~ sexies. 6ã magnitudinij sunt 249, quarũ ipsa est ~~terra~~ maior ~~ac~~ respectu terrã decies orbes. Alij uero tenent unius esse 49, & vigies quælibet terra maior

In sidereo cælo sunt quadraginta & octo constellationes. & itidẽ stellarum ideo ac multitudinis stellarum significare. Istas q.m stellationes diuidunt, duodecij Zodiacales, in viginti & una septentrionales, & quindecij meridionales. Zodiacales ita uocantur, quia sunt in Zodiaco, per quod Sol suum gyrat curriculũ. Zodiacus q.m diuiditur ; duodecim ~~partes~~ æquales, quarũ quælibet uocatur signũ quod nomen ; speciale alicuius habet animalis ; & quia stellæ stellarum, quas tenet ; illo signo figurã illius animalis habet.

Signa uero sunt : Aries, Taurus, Geminij, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius, Capricornius, Aquarius, Pisces. In Constellatione, quas dicitur aries, & signũ ; quo est ipsa, correspondet Mensi Martij, eau rum Aprili ; cuilibet que Mensi sui ordine quo unus ad alium sequitur, correspondet etiã qua. stellatio, & signum ordine, quo illa annumerauit. Istas duodecij Constellationes constat trecentis quadraginta sex stellis. Vnumquodque ex prædictis signijs diuiditur ; trigesta gradus, & quilibet gradus ; sexaginta minuta. Vnde ; totus Zodiacus diuidi in 360 gradus.

Constellationes septentrionales ita appellantur : ~~Vrsa maior~~ Vrsa minor, quæ uulgo el norte dicitur, Vrsa maior, Draco, Cepheus, Bootes, Corona Borealis, Hercules, Lyra, Olor, Cassiopea, Perseus, Auriga, Serpentarius, Serpens, Sagitta, Aquila, Delphinus, Equiculus, Equus Alatus, Andromeda, & triangulus. Omnes istæ stellationes sitæ trecentis & sexaginta stellis. Quindecij meridionales ita nominantur : Cetus, Orion, Eridanus, Lepus, Canis, Canicula, Argus, Hidra, Crater, Corvus, Centaurus, Lupus, Corona Australis, Notius Piscis. Quæ omnes constat ex ~~trecentis~~ 346 stellis. Quare existit, septentrionalibus & Zodiacalibus simul sit sumptis 1022 stellarum. Vocatores aliqui observarunt ; nouo modo circa Austrum alias duodecij stellationes ita nominatas : Phœnix, Crux, Indus, Pisces, Pauo, Anser, Hidrus, Piscis, Ægus, Triangulus, Musca, ~~Cam Chamæleon~~ Chamæleon

Nec de via, quæ lactea dicitur. Philus esse dixit pluriũ exhalationũ copiã in suprema aeris regione & ipsa lucẽ existere. Cæteris hæc ab Astronomis recipitur opinio. Vnde similiter dicitur quod via lactea est quædã stellarum ~~stellarum~~ stellularum multitudo, quarum quælibet ob sui tenuitatẽ clare & seorsum uideri nequit, sed simul & ; aliarum consortio. Huius opinionis ueritas facilè ab Astronomis ; uestigata medio telescopio, quo illa multitudinis stellularum uidentur.

De influxu ~~corporum~~ Corporũ cælestiũ ; sublunaria aliquã dicere oportet. ~~Supponimus~~ q.d est q.dã cælestia corpora uere & realiter in sublunaria influere. Quod colligitur ex illo Veneris l. 3 figit Luminaria in firmamẽto cæli,

Dividit dies ac noctes, & ijt ; signa & tpora, & dies & annos, ut luceat ; firmamento cœli, & illuminet terra: & ipsa
uere ; fluit, ~~et~~ illumindo terra, omnia que sublunaria. = Deide a ratione hic: ad suprema Authorij nara
pudetq oportuit ita disponere Vniuersu, ut omnes illius partes ijt. atq, unaquaque alij tgaete ; me
diate. Dideo nara Vacuu abhorret. Hic aute, otacbus n soly est ly ratione, & silex, uti conti
git in lapidu acerno, sed ly uirtutes & operadi. Quare suprema corpora Celestia agut ; media ita que
in infima ; infima que celestia ; sublunaria suprema ; quia supremi infimu ; infimi supremu attingit.
Suprema que sublunaria in media ; media que in infima. Quare iuxta corpora celestiu ad sublu
naria descendit per mediu: ig ipsa illumindo, & mouendo, alios que affectus causando.

ra Celestia quia ; supremo loco posita, presse debet ; feriotibus, & sublunaribus. & explicatur qdliu: ng corpo
rioribus ipse subiecta quoad suos motus & effectus. Sicut enim Deus, quia omniu ; quasi ; feriora supe
rexcit ; felicitatiu ; spiritualibus, & ipsis influit. sic ista quia mediu ; ter Deu, corpora que celestia, corpori
bus ~~ista~~ hu, prasunt, ; fluido ; ipsa, ea que mouendo ; ita uero, quia mediu ; ter ; spiritualibus ; felicitatis, &
Corpora sublunaria, hu presse debet ea mouendo, & ipsa fluendo. & sic experimur sole ut luminare.
Multu causare uariq uicissitudines orbis & iteritus rerum ly diuersitates quatuor tporu, quoru duo ~~sunt~~ sequ
nostra, quos ; uere, & autumnus. ~~sequit~~. alia que duo quos solstitia uocabut ; estate & hieme adue
niebia. ex quibus Calor, frigus, humiditas, & siccitas successiue puenit. sic q sol suo calore plantas fouet,
& disponit, ut floreat, fructus que parturiat. luna etiq sole deficiete, terra illuminat, uegetalia que
irrigat, & ipsis uarias mutationes causat. Progressus que ius supra aquas, periu habet, ut sol supra
terra. ideo que fluxus & refluxus causat ; mari, pisciu que alterationes. = Alia sidera errantia, seu
Planetas, sicut & sidera fixa plures, & uarios effectus causat ; terra ly uariis aspectus ; terre, & respectu
terre.

* Dicit: Planetas ~~sit~~ ; longissima distantia a terra: progressus stellas ; errantes quas a terra distant ly pluribus
~~non millionis~~ centenis millia ; sed incredibile appareat quod agens finitu & limitatu agere ponit ; pos
sit ta longe distantia: q. = 2: x. nos agens ; distans agere negant qui ; medius ~~agat~~ agat ; sed ipsa gra
uia ta longe distantia: q. = 2: x. nos agens ; distans agere negant qui ; medius ~~agat~~ agat ; sed ipsa gra
uia ~~ista~~ ista longe distantia: q. = 2: x. nos agens ; distans agere negant qui ; medius ~~agat~~ agat ; sed ipsa gra
uia ~~ista~~ ista longe distantia: q. = 2: x. nos agens ; distans agere negant qui ; medius

Admiscebitur cu frigido, quo congregabitur, ut ipt quasi spuma cu partibus humidi, taliter, quod iter hu partes
AD2 vo. congregabitur aliquid heterogeneu, ~~& cito~~ in calido disgregatio aute fit, per quod heterogenea ~~mixtat ad unu~~
~~locu &~~ n occurrut spuma ad unu locu, ad quu ~~cum~~ concurrut homogenea, sed quodlibet ad suu proriu, sine hoc
ut cu spumositate sine cu ~~ista~~ unione.

Nuc q̃ dicimus quatuor esse elementa, ut communiter omnes philosophi dicut: ignis scilicet, aeru, aquu & terru. Quod sic ostendit ex eo, quod elementu ut proxime assignatu, habetur ex duabus qualitatibus, resultat ex combinatione ~~quatuor qualitatu~~ duarum ~~quatuor~~ qualitatu ex quatuor cu eis assignatis; sed istu combinationes ~~istu~~ quatuor esse valet & n magis: q̃ Prima min. combinabiles quas, stigere valet, ut 2. combinatio calidi cu humido, & calidi cu ~~&~~ sicco, frigidi cu humido, & frigidi cu sicco; sed ista ut quatuor & nulla alia est assignari valet, ex qua aliquod ele-
~~ex qua aliqd elemetu valet~~ ~~assignari~~ q̃. Prima min. quoad q̃ parte: scilicet restat combinatio calidi cu frigido, & humidi cu sicco; sed istu ut ~~repugnantes~~ inimicitias & n nales: cu q̃ elementa n resultet nisi ex combinatione nati duaru qualitatu, illa duo ad ea habenda n deseruiut. Minor patet, quia frigus cu calore pugnat, sicut humiditas cu siccitate.

Dices hoc ratione quare ~~mixta~~ corpora mixta n dari, aliude n modo nati sed violento foret cuiuslibet etiu debet combina o frigoris & caloris, ~~calidi~~ humiditatis & siccitatis. = Quodu mixta modo nati esse, quia frigus & calor attemperatur cu aliis duabus qualitatibus humiditate & siccitate. At uero, elementu n debet locu ad hoc temperandu ~~2 quia una ex qua~~
~~debet esse~~ summo n sic, mi-
~~qualitas~~ aute summo straria n
~~multis~~
supponit quod aliquo esset calor & frigus, cu unione debet, quodlibet duu qualitatu. 2. ~~quia una ex qua~~
~~litatu &~~ elementu debet esse summo sic se, & mixti. Qualitas aute summo straria n admittit quodlibet ex quatuor elementis
una qualitas habet in summo alia que infra summu. eatenu prope summu. sic ignis ~~sit~~ summo est calidus & siccus
infra summu aer summo humidus, & infra summu calidus. ~~aer~~ Aqua frigiditate in summo & humiditate infra summu
habet. terra aute siccitate in summo, ppe que summu frigiditate. Huiusmodi uerita. patet ex philo lib. 2 de Generatione &
Corruptione cap. 3. texte 23, ubi sic: ng ignis aqua, aeru uero terra aduersatur: hoc enim strariis affectionibus
patet. Verum enim uero cu quatuor impossibile sit quodque unum est. terra igitur siccu potius ~~quia frigida~~ est, quu frigidu; aqua uero frigidu potius, quu humidu; aer humidu magis quu calidu; ignis calidu magis quu siccu. ex
quibus patet patet ignis esse calidu & siccu, ca terru magis calidu quu siccu. Unde calidus erit summo & siccu
summo. quo ad alia elementa patet x. uerba philo. Quod aute cuilibet elemento una ex primis qualitatibus summo
inuenire debeat, probatur ex eo, quod quodlibet ex illis qualitatibus summo unu subiectu habere debet, quod
n, nisi aliquod ex elementis esse valet. 2. quia si n esset aliqua qualitas in summo, elementu, straria qualitatis ad
mitteret, & sic plus quu duas haberet. Unde n elementu, sed corpus mixtu foret.

Nuc uero de quolibet singulari ulterius
quaru valet. & primo quoad ignem: ignis est perfectior omnibus aliis elementis. ideo que in supremo omniu loco
collocatur: q̃ ipsi inuenire debet summo qualitas omniu perfectior, sed ita est calor qui omnes alias excedit
actiuitate & uirtute. secundu que etiu in perfectione: q̃. = 2: ignis est omnibus aliis elementis leuior & subtilior. ideo que uirtu naturaliter fertur pra aliis. sed hoc maior leuitas unica inesse elemento magis cali
do: q̃. = 3. quia ut proprietas ignis. similiter assignatur calor ut octo qui est in summo: q̃. = 4: experientia docet,
ignem multu calefacere pauu a proximatu: q̃ ignis est calore ipso ergu valere & esse in summo. Quod aute siccitas
ipsi in summo, sed ppe summu inuenit. patet exeo quod eadu qualitas summo inuenire nequit duplicis elementu
tu ob diffa quas assignari debet ipsi ignis, ~~tu etiu~~ sed siccitas summo alteri elemento inuenit, ut ex infra dicendis
habebit: q̃.

Quod aute aer ~~sit~~ humidus ut in summo patet ex ~~eo~~ diffinione humiditatis: quod, scilicet, tuo proprio difficile trahitur,
facile aute alienu. & quia dubiu solu de ipso esse valet, paratus ad aqua: ideo hic: aer difficilius tuo proprio
trahitur, quu aqua: q̃ est magis humidus quu aqua. sed ita ut ppe summu humida, ut ex dictis patebit: q̃
aer in summo. Probatur illud amplius: aer magis humidus quu aqua est: ideo que celerius fluit & difficilius quie
scit in se. facilius que trahitur ~~ab~~ alio quocunque elementu opposito: q̃. = Quod ut calidus infra summu constat exeo
quod calor ppe summu alteru elementu inuenire debet n nisi aeru: q̃. minor patet, quia n ignis, ut patet
ex dictis; aliude nec aqua & terra, ut ex dictis patebit. = ~~2 igitur~~

Quod uero aqua sit frigida in summo patet ex
diuo thoma, prafati loco. 3a assertu: in aqua magis dominatur frigiditas quu humiditas. = Reside experis
tia docet ignem & aqua esse elementa straria, ideo que ignis ab aqua exigitur; sed in elementis strariis
debent esse in summo qualitates straria: cu q̃ in igne sit calor in summo, & aqua frigiditas erit in summo.
Ex eadu ratione inferetur qualitatem ppe summu, quu est & aqua humiditatis esse: quia strariatur siccitati o
ppe summu, quu est & igne

Probatur nuc siccitatem summo terra inuenire, sicut & frigiditatem, infra summu, quia ubi nullu
aliud ut elementu, ut quatu supra manet, cui hoc duplex qualitatu cu hac combinatione inuenire debet. = 2: terra x. sacra scriptura, prasertim libro Senecu uocatur arida & sicca: q̃
signu est quia ariditas & siccitas dominatur in ipsa. = 3: patet ex diffinitione siccu: terra nagque facile trahitur
tuo proprio, difficile aute alienu: q̃. Quod aute uero frigida sit infra summu

tu cito pars exsiccat, ac calefacit: q̃ n minus caliduu quu siccum est. = 2: si aer & summo humidus esset, magis
humectaret partes quu aqua, sicut quia ignis magis calefacit quu aer, & fortius calore, ipso esse maiore
quu & aeru, sed aer n magis, imo minus humectat partes quu aqua: q̃. = 3: aer potius exsiccat quu humectat
partes: q̃ potius siccus quu humidus est. ex quo etiu patet n esse ~~manifestu~~ humidu, quia humiditas & sic
citas & eo de elementa nequeunt esse. = 4: aqua magis humida, quu frigida est. & sic magis humectat
quu & frigidat partes: q̃ humitas dominatur in ipsa. = 5: terra minus frigida esse ipsa aqua, quapropter
~~expectatur, si ex una parte aqua, ex alia terra attigat: q̃ si x. non frigiditas & aqua est infra summu, pro~~
~~bari facile erit & terra. = 6. terra~~ 5: minus sicca est terra, ac ignis. q̃ si ista siccus est & ~~sit~~ summu,
terra multo minus erit: q̃ n & summo. Hoc patet quia experientia testatur, ignis multo magis ~~exsiccat~~ exsic
care facit partes, quu terra facit. & quia ignis exsiccat terra: q̃ ista ex se n est ~~sit~~ sicca in summo: ~~alias~~
aliude magis exsiccari n posset cu n detur, si sic siccitatis ultra siccitatem in summo.

Adhuc dico ignem magis fulgere
& calefaciendo, quu exsiccando partes: ideo que calor est unus ex primis effectibus, quos causat, & passo: n aute
siccitas: ex x. philo ignis magis calidus quu siccus habeat. = Adhuc dicendu aeru minus humectare quu aqua,
n quia minus humidus quu aqua sit, sed quia rarior ~~est~~ est quu aqua. & sic flamma n ita calefacit ac ferru
ca dem n quia minus humidum quu aqua sit, sed quia ferru densius est flamma. Ignis aute esto rarior aeru, n tamen excedit
tanta, & rarilate aeru, quanta aer excedit aqua. = Ad 3a dicimus aeru, ~~humectat~~ & quanta est ex se, magis

+ Hoc etiu patet ex d. tho. prosa text. 23. lec. 3: igne uero magis dominatur caliditas, quu siccitas.

Hoc etiu patet ex dicto tho. prosa & text. 23. lec. 3 dicente: in igne magis dominatur caliditas, quu siccitas

humectare, quę exsiccare. Quod autę aliquando magis exsiccet, hoc per accessum ipsi adueniet ꝺ ratione siccitatis adiunctę quę ex terra ipsi communicatur; hæc superiori regione aeris; quia terra eximius est. Etiq quę ipse ratione caloris quę ꝺ per se ymus habet aliquatenus exsiccare ualet, ꝺ quędą humiditatis sumit, ꝺ ipsą ad se attrahit. = Ad 2. dicimus aquą ignis quędą est ex se minus humectare, quę frigidare, licet aliquando per accessum uideatur minus intrigidare ratione caloris extranei recepti; aquą ꝺ ex radiis stellarum, ꝺ ex alia causa extrinseca. Ideo communiter dicitur, quod aquę quę in polo est, manet prę frigore ꝺ gelatę, per quas homines nauigare nequeunt. Illę ꝺ male sunt frigiditatis seruant, quia multę a sole distant ꝺ radiis ejusdem non calefiunt. Quę uero est circa nos non seruant totaliter illę frigiditatis tę, sed per accessum ꝺ a causa extrinseca temperatur, ut sic deseruiant humano usui. = Ad 3. dico ignem ex ratione siccitatis quę ipse habet, ex ratione caloris quę ymus exsiccare fauet plus quę terra facit quia licet terra siccitatis ymo habeat non tamen caloris habet sed frigiditatis quę ymus. Quod uero ignis terra exsiccare aliquid ꝺ faciat, non contingit ideo, quod terra ex se non est ita in ymo, sed quia aliquando per accessum recipit ali quę extranea humiditatis, quę quę etiq ꝺ ignis illa exsiccat.

Dicit: aer in media regione, ubi est magis purus, experi tur multo frigidus ꝺ nullatenus caliditatis: ꝺ ignis est ex se in calidus, sed frigidus esse; aliunde quo magis purus seruaretur, posuit Ptolo. seruare qualitates propias ipsius. Ant. stat. In monte regno Pisterbio apud Viterbium in colle ipsius circumferentię habitatores quotannis die diui Laurentii, propter calorem eximium, qui illo tempore Canis exsistit experiuntur accedutt illius calumę, ubi propter ymą eminentią frigoris est ex aere purissimo circumdatę montis calumę, ut lumę accendatur ad calefaciendum se. = Ad 2. pisces habitates in aqua humidiores sunt quę volatilia, ꝺ aere habitatia: ꝺ ipsa aqua humidior est. Ant. stat, quia pisces magis phlemmatice sunt, quod denotat maiorem abundantiam humiditatis habere.

Ad 3 dicimus ex aere. ex nauta ita caliditatem ymus esse. Quod autem incolę habitantes circumferentię illius montis quę uulgo dicitur terra del Coglio, in cacumine montis illud tenuissimum frigus experiantur, sicut etiq alii altissimi mon tium experiuntur, sufficit, eo quod media illa aeris regio non ad extrinseco manet multum frigida, quia, scilicet, ui radiorum solis extrahuntur, ueluti quędą nebulę ex exhalationibus terrę ꝺ aquę uaporibus frigidis quę iuxta elenatę ad medią illa regionem circumquaque congelantur calore. Unde per Antiperistasim multum frigidabit, resoluta quę, ꝺ tenues uapores multum frigidos, aere ab extrinseco infrigidat. = Ad 4 dicendum quod pisces nascuntur recipiuntur, nascuntur minus, semper quę habitant in aquis. ꝺ talia tamen nascuntur, terra ibi dormiunt comeduntꝺ multum temporis insumunt, terra ideo quę est nata minus humida, quia aues. Et quia aues gyrat per infimum aeris regionem, quia ex uicinitate ejus terra par ticipat aliqua siccitatis extraneę ꝺ adiunctę.

Frigida in ymo. Primo non any. Quo aliquod elementum magis a Cęlo, ꝺ sole distat, frigidius esse debet; non tamen terra, quia est in infimo loco, magis a sole distat, subiunaria ymingit ꝺ illa calefaciente: ꝺ totum illud. Stat ex dicto tho. ꝺ probatur sec. 3. his uerbis: frigiditas causatur ex distantia aborbe, sicut caliditas ex propinquitate. cui ꝺ inter cętera elementa terra magis distat a Cęlo, necessario sequitur, quod terra frigidissima sit inter omnia elementa. = Ad 2. terra respectu cętera quia distantior est a sole, aere, Igne, ꝺ quocunque alio extrinseco calefaciente seruare ius nata frigiditatem ppe ymum quia a nullo ex trinseco calefit, sicut extra aquam quia proximior sibi plerąque uidetur frigiditatem natę non seruare, sed aliquando remitti ꝺ a radiis stellarum, ꝺ ab aliis extrinsecis calefacientibus. Quo patet solutio ad 3 homines aquę scilicet ab extrinseco minus frigidę redi ꝺ quędą ab extrinseco calore eius, frigiditas atte rabitur. Dicit ipse dominus tho. ꝺ asserit: in aqua magis dominabitur frigiditas quę humiditas. de terra uero dicit: terra magis dominabitur siccitas quę frigiditas. ex quibus stat aquę esse frigidę esse in ymo, terrę uero non frigidę, ymo, sed siccę.

Quare nobody terra circa superficiem non est ita elementum purum sicut est circa centrum, quia quo magis ad superficiem accedit eo maiorem admixtionem habet particularis quę, est extraneę puro terrę elementi. Quo autem magis accedit ad cętera, eo magis recedit a mixtione illa rum particularis, ideo quę magis purum manet. Sic etiq aer quo magis est ab igne terra ꝺ aliarum atomorum magis portiones extraneas ad mixtas habet, quapropter aquę, ꝺ exhalationes terrę, a quibus depurabitur Atomis, quo magis duę a terra, ꝺ aquę est multum distans. Sic etiq aquę circa superficiem aeris ꝺ aliarum atomorum tribuitur: Ignis elementum est collocatum, in supremo loco, ꝺ ideo scilicet ad superficiem cęli ꝺ elementorum ita communiter a philosophis ita ng est nobilissimum ꝺ tenuissimum omnium elementorum; ideo quę superiorem locum obtinere debet. Ad 1 ergo ꝺ cir cydatę tota superficiem cęli inferioris tum, mediate sequitur tho aer ab igne, quia licet minus nobilis aqua, ꝺ tenuis, quę ignis, est tamen magis quę aqua, ꝺ terra; quare debet esse in se periori loco ad ignem. ad aerem immediate sequitur aqua, quia esto denior aere, est tamen rarior ꝺ nobilior ipsa terra. ideo quę est supra terram, ipsa quę circumdans. Probatur quod terra ut pote denior ꝺ gravior est in infimo loco. = ~~Hinc etiq patet adducta ratio: cur elementa hoc ordine sint locata (scilicet, ex causis, qui ipsa nobilitate excedit alia, sic collocat in ymo, ꝺ ppe ymum tenet, ut patet manet~~

esset in supremo loco, ꝺ circumdans totam cęli inferioris concauam superficiem, a nobis uideretur, esto multo minor sit etiq ꝺ corpus elementare cui hoc lucidus esset, minus quę a nobis distans uideatur, esto multo minor sit ꝺ corpus elementare cui hoc lucidus esset, minus quę a nobis distans multo quę maius quę luna: sed nullus usque nec uidit ignem. ꝺ. = Dicit: si ignis designato, ibi pabulum quo nutriretur, haberet quia ignis ut pote elementum vorax pabulum exigit, ut seruetur; sed ibi nullum est pabulum quo posset nutriri: ꝺ. = 3. quia si ibi esset, deficeret cęlum sic non, cui esset stignus, insuper que inflamaret supremam aeris regionem: cui ꝺ hoc in situ dicendum, nec loco producto esse.

Ad 1 dico elementum ignis, licet extensum sit in tota illa concauam cęli superficiem, non uideri pro magna sui nobilitate ꝺ raritate, sicut aer esto minus nobilis ꝺ rarus, ꝺ sic existens per totum spatium ab ignis regione usque ad aquam ꝺ terram, a nobis non uidetur. ꝺ licet supponatur multum supra modum illuminatus, sol lux, non tamen ipse uidebitur. luna uero multo densior est, ideo quę minus lucida, ac illa, qui a nobis potuit supra aerem. = Dicendum, ignem terram non esse ita elementum purum, ac est ignis superior, sed ex materia aliquatenus dęsa pro Igne illo superiori, puro, elementari; ideo quę a nobis ita uidetur non uero esse. Etiq potest addi ymma distantia illius comparata cum huius sublimitate. Ulterius quę circumdatio illius, ꝺ cyrcy, propter quę minus aptus est ut per linum discernatur. sicut si in

66

Vota velociter in gyrū mota esset aliqua litera, nō discerneretur visu quę clare uideretur, si vota qui
esset. Etiā quę poterat dici lux ignis, videri simul cū luce planetarū, stellarū & colorū permodū
uniū, & sic de cęteris, nō aute cū claritate, qua discernatur ignis ab aliis.

Ad 4ū dicimus, ignē qui arboris in terra videbat exigere pabulū, quia plura extranea habet cū quibus pugnat, quę repellit pugna debilitatur, & qualibet decidit sua pars amittendo; ideo & pabulū exigit ut nutriatur, adquirendo alia de nouo partes, quę substituantur loco deperditarū. Ignis uero superior hoc extranea nō habet. Vnde cū nullo pugnat, propter quod nō exigit pabulū. — Ad 3ū dico, quod sicut ab aliquibus asseritur lōe ex materia ignea esse, & stellas quę seruantur cōlos ardere, ita nec ex nra opinione nō sequitur ignē cōlos aut aerē in sphęra ignis superioris, ideo & mare. Respectu cū aere ignis quo minus densus quo quę magis rarus eo minus actiuus est, minusque abstinuus: cū quę in illa suprema regione purissimus & rarissimus sit, ideo ibi nō est ita actiuus, ac est ignis terrestris, & densus. Nec quoad illā minorē activitatē accendit cōlos aut aerē, sed detinetur & coercetur ex influxu astrorū pręsertim lunę & saturni, ne sua activitate alia corpora circūstantia exurat, quia est autho rū narrā quidē, quod luna & saturnus, quia frīa multū frigida & humida & influxus, curāt de rebus inferioribus, ne nimio calore exurantur. — Ad 2ū dico

~~sed exurget ex predicta ratione sequitur quod tamen~~ replicabit: q̄ si ignis superior pugnā haberet cū alio corpore exigeret pabulū ut nutriretur, sicut ignis inferior; sed aer quia humidus in sumo, cum igne pugnat qui est oppōs sumo nec: q̄ pabulū exigit. — 2: aliqua sunt astra quę influunt corpora sublunaria ipsa infrigidando: q̄ frigiditatē mittunt per medios ignis & inferiora corpora; sed illa frigiditas nequit nō pugnare cū igne, quia caliduus est in sumo: q̄ ignis superior stellarū habet cū quo pugnet. Vnde pabulū exigit. Ex quo etiā inferiū quod si frigus pugnando cū ignis calore, ejicit, & ab igne ejicitur. — 3: ly frigus peribit in ~~regione~~ regione ignis, & sic ad nos nō descendet. si ly, peribit calor, & quęsitum ignis.

Ad 4ū dicimus aerē pugnā cū igne nō habere, quia quilibet est sibi centro, ubi pugna habet nulla. — 2: quia ut pugnaret cū igne, deberet habere frigiditatē & hoc in sumo, ut ly illa pugnaret cū calore ~~in sumo~~ ignis in sumo. — 3: quia licet ad mittatur pugna inter illos, nō est pugna perenis alicuius destructiua & diminutiua, sed qua unus alteri qualiter multo resistat utrobique, sibi inuicem aequaliter seruato & manente, aequilibrio: sicut quatuor humores ly sint aequaliter temperati pugnā habet; inter se quę unus alius destruhat. — Ad 5ū licet pater obiecto dicat illa astra & regione ignis producere frigiditatē ~~remisse & quia ignis~~ remissā media quia aliquātenus producit, interioribus, nō dicit ipse, nō repugnat agenti sortiri operari in distans quia in speciem sui positus nō ita apte & disporta, sed potius resistit. Cōtrā ego dico cū eminentissimo Aquinate ~~Astra~~ ignis regione nō producere frigiditatē fortē, sed virtualē quę nō pugnat cū calore fortiter tali. quia frigiditas virtualiter est lux, quę per medios mittitur & terra; hoc quę est frigiditas virtualiter quia astra media lucē, & aqua virtute, producit frigiditatē fortē, & corporibus disponitis & aptis ad illā. Suauē lux astrorū est virtus media, quia stringitur in frigiditas, & humiditas, siccitas, & calor. Vnde media ipsa producitur in uno corpore calor, & alio frigus, & alio quę siccitas, aut humiditas, ly ipsorū dispositionē. Hic ex eodē flore serenus aranea conficit, sibi quę mellificus apis.

Dicit: aqua ut supra ignis regionē, ~~quia~~ ideo quę dicitur, quod aqua supra firmamentū, seu sphęrā cōli colocatur: & ignis nō est in supremo loco respectu aliorū elementorū. — Dicendū quod, sicut scribitur Deut. 10 Cęli cęlorum sunt domini tui &c. Ita dicitur aliud cōli esse aqueum, aliud ignitum, ita dicitur aliud cōli esse aqueum, aliud cōli esse igneum, quod est falsum. Cōli uidere

* Ex supra dictis uidetur sphęrā ignis quę uidemus, terra nō esse elementū ita purum, sicut est ignis, quę deniorū materiā & opacā, ac ignis superior. *

~~Hic uero quia quę plures speciales difficultates se offerunt ex eo quod terra ita sit in inferiori loco respectu aquę, ideo singulis illas ponamus, per prius quando aqua~~

Hoc uero ex eo, quod terra in infimo loco sit ~~animi~~ respectu aquę, alia oritur difficultas: q̄ scilicet aqua ad terrā superior? Quod dubiū ita debet ēligi: q̄ uidelicet, mare ex aliqua parte sit ~~maior~~ altior, & superius ad partē superiorē terrę, seu montis ~~terrę~~ nō lumina ipsa uidemus sphęrica esse alicuius cacuminibus montium, cū per modum a cacumine montis superatos uidegātur fluere. Dicimus & ~~mare~~ terrā aduc ex maiori altitudine montis superari a parte maris superiori. Hoc ipse Aquinatis diuo thomę uidetur: Dicit 2a p. q. 69 ar. 2 ubi agens de aquarū congregatione 4. dicit Creatori vniuersi ad ly argutus nō opponit inquit: Ad ly patet sicut ly Augustinus, quia nō oportet dicere, quod terra primo esset cooperta aquis, & post modum congregatis, sed quod in tali congregatione steterunt ductę. Ly uero alius tripliciter respondetur, ut Augustinus dicit 2 super Genes ad litterā. Uno modo ut aquę in ipsis altitudinibus sint elevatę in loco, ubi sunt congregatę. 2a nō mare est altius terra, ut experimento patet in mari Rubro, ut Basilius dicit. 3. ut dicatur, & quod rarior aqua, utpote nebulosa terrā se debat quę congregatione denata est. tertio modo, ut dicatur quod terra potuit aliquas partes sphęricas concauas, quibus continentes aquę recipiuntur. Inter quas 2a uidetur probabilior. In quibus asserit plausibiliorē esse 1a, potens seu ly modus dicendi, ly quę asseritur aquas esse elevatas in maiori altitudine, quia quia mare est altius terra. — Etiā stat ex psalmo 103: super montes stabunt aquę. & aquę superant al titudine montium.

Deinde ratione suadetur: ~~elementa magis eximia centro vniuersi~~ Centro vniuersi, ut ex ~~infra~~ alibi dicendi stabit, & omnibus & perfectissimi est: & medio terrę: puta scilicet illud quod correspondet medio terrę ipsa superficiei terrę, quę x. nos est, & alia quę x. Antipodas. Etiā superior est. & terra eximior est centro, quod est in infimo loco quę sit aqua; sed elementa eximia Vniuersi Centro, quod est in infimo loco, superari debent ab alio magis distanti: & terra superari debet ab aqua, quia eximior est centro quod sit aqua. — 2: pars infima terrę est loco inferiori respectu partis infimę aquę: & & pars suprema terrę respectu partis supremę aquę.

maris; aquę maris nō possit permeare usque ad illa; 3: si terra ly altiores partes ipsius superaret aquas nō aqua nō posset decurrere ad altiores locos respectu

illiꝰ, a quo oritur: sed ꝑ maiꝝ montiꝫ cacumina decurrit ipsa aqua maris: ꝙ. Prouatur minor: esto
ista, ꝑ cacumina montiꝫ almody excelleti uidebitur fontes qui ꝑ flumina profluit in mare decurrentia cu omnia
flumina mundi ꝑ mare quę maria rēdydet. sed illi fontes orti non habent ex mari: ꝛ. illud ecclesiastę 1.
ad locꝫ, ydę exeunt flumina, reuertuntur, ut iterꝫ fluant: ꝙ. Vltimo quari ualet ex ratione quą supra ad
tertiam: terrą, scilicet, graueꝫ esse ipsa aqua. Vnde ista superiorꝫ locꝫ occupare ualet.

* Dicet ꝑ tria ratione ꝙ ista ratio nō ualet: quia licet aqua sit grauior terra simpliciter, tamen terra est grauior aqua secundum quid, scilicet secundum quod est magis remota a centro. Et ideo licet aqua sit grauior terra quoad partes infimas, tamen terra est grauior aqua quoad partes superiores. Et ideo licet aqua sit grauior terra quoad partes infimas, tamen terra est grauior aqua quoad partes superiores. Et ideo licet aqua sit grauior terra quoad partes infimas, tamen terra est grauior aqua quoad partes superiores.

Ad ultimą ratione supra explicata dicit ꝑ, ꝙ omnes fontes oriri ex mari: sed aliqui originantur intra ipsas terras ex naporibus, ꝙ aere ut philosophus textatur lib. 3. metheororum cap. 13. — 2. dicit Constantinopolitanus, fontes ꝑ cacumina montiꝫ profluere ex aquis maris, ꝑ quare aquę montiꝫ cacuminiꝫ salsi: sed hoc patet esse falsum quod a terra uehuntur aquę ꝑ mari altiores esse respectu montiꝫ cacuminiꝫ salsi, ꝙ ad se attrahit ipsa deferendo, ꝙ per quos dat ipsius meatus usque ad alta cacumina montium. Et hic quę addit: ꝙ ad hoc sine nos prestare radios quorum influxu aqua maris attrahitur ascendens ad eminentię montiꝫ. Quia author uniuersi ut sibi prouidit ut cura ipsius habeat uniuersi, fluendo in ipsius circuitu ꝑ uationē. Vnde ista ratio uniuersali causa, etiā fluit et ꝑ decursu aquarum ad altos montes ne ulti depositis maneret elemento tā necessario?

Contra ty sic: licet aliqui fontes originentur modo predicto, uti ta ꝑ mennerą uaporum qui nisi esset pluuię, ꝙ paulo post deficerent, quia illorum causa nō esset stabilis, sed montiꝫ iudebitur quą pluues fontes permanentes fluentes, flumina in mare decurrentia: ꝙ ista ex ma ri oriuntur *) minor patet ab experientia. Sic etiā illo altissimo monte cuius Chilensis, Vulgo dicto, Cordillerra de chile, de quo refert oualle ꝑ sua historia ita eminente esse, ut cuius culmen uideatur ꝑcedere cū altissimis montibus Vniuersi, cuius ascensus dicit quatuor est iter, nisi pluues, ꝙ permanentes fontes ꝑ flumina decurrentes, qui descendit ꝑ mare, ut iterꝫ patet. *

*) Dicit sic, quod terra aliquatenus sit porosa nō sufficit ut aqua ascendat ad alta montiꝫ cacumina, ꝙ contra ipsius inclinatione quę quia gra uis ascendere nequit ad eminentiores locꝫ illo a quo oriuntur habet. Quod autem terra uehuntur quę ꝙ spongia se habeat ad se attrahendo aquę ipsę quę ascendere facient, fabulosum uidetur esse. In creditate igitur est, quod tota montiꝫ eminentię ascendere ponit. Nā si terra ut spongia se haberet attrahendo aquę ad illa eminentię etiā ꝺ pluuię per pluues dies, imo menses ꝑmanentes, penetraret multa milliaria ꝺ ꝑfunditatis terrę, præsertim cū decursus aquę, quia grauis, magis adaptaretur nauę ipsius, quę ascendit. sed licet per multos tempora pluuię durent, experitur nō penetrare tota ꝑfunditatis sed unā aut duo stadia: ꝙ falsa est dicta *) ꝺ quia licet flumina permanenter currentia humectet terrą quę infra est nō tamen illą penetrat ꝑ tota ꝑfunditatis, ut terra aquę rigat ꝙ distata ꝑfunditatis unius leucę, nec dimi diam, nec decimam partem illius: ꝙ multo minus terra ipsa attrahere ꝑ rigere ualet usque ad ea alta culmina montiꝫ quę tot leucis distant ex mari ꝑ præsque cū hic montes sint scirus qui est ꝑtra nauę corpus graue, ille aues nates, quia deorsum. Vnde ipsi recurrendo ad illos meatus ꝑ anfractus ter ręꝝ, per quos aqua ascendit ad eminentię montiꝫ quia orti habent ex superiori loco, a quo usque ad alta culmina currit per illos tota quę per quę aqua ducti, sicut uidetur ꝑ aqua canalibus ꝑ uiis fontiꝫ quę multotes ascendit ad locꝫ ubi fons nitrucbey est: dę modo locꝫ ille nō sit superior ad illos, quę fons nitrucbey orti habet.

Dicet: ex nra opinione sequitur aqua cuiuslibet fontis ascendere posse ad quęlibet locꝫ, licet superiorꝫ loco ꝑ quo origo fontiꝫ nobis apparet; nā esto aqua illa nobis appareat orta ꝑ loco inferiori, ꝑ per orti ꝑ habebit ex mari quod ꝛ. non supereminet quęcunque altitudine terrę; sed experien tia docet aqua fontis ascendere nō posse ꝑ locꝫ superiorꝫ illo ꝑ quo orti illius nobis apparet: ꝙ falsa est a nobis dicta. — Dicendū aqua nō ascendere ad locꝫ supereminentes originis, quia plerų que nō est ꝑ suo origine. ita constituit ut a primo origine puto ꝑduci posse per aquę ductus cū uideatur oriri diuersis ꝺ quittatim. — 2: quia aqua solis attingere ualet culminą montiꝫ per meatus nales ꝺ scantibus terrę naliter ꝑducta, cū uero ꝺ ipsa per aquęductus artificiales currit nō potest per uenire ad locꝫ altiores origine, quia tyc artificialiter conducitur. Vnde nō debet commensurari locus fontis ubi fons emanat cū loco maris, a quo ꝙ orti habet; sed cū loco, ubi orti ꝑ terra manifes tatur ꝺ a quo, artificiali aquęductu, seruatur aqua. Quare locus ubi fons emanat excedere nequit locus, a quo ꝑcipit aquę ductus. ex

* Ex quibus sic nra ꝑtatur ꝺclusio: aqua artificialiter fluere nequit ad locꝫ superiores, sed potius aliquatenus inferiores illo a quo ꝑcipit aquę ductus, ꝙ qua est illius orti; ꝙ nec naliter fluere ualet ad locꝫ eminentiorꝫ, sed aliquatenus inferiorꝫ illo, ꝑ quo est orti, ꝺ a quo ꝑcipit naliter fluere. *

Dicet: Deus fundauit orbē terrę super maria ꝺ flumina, ut ꝑtet ex illo psalmo Dauid 23 per hęc uerba: quia ipse super maria fundauit eam, ꝺ super flumina præpa rauit eam. ꝙ terra supereminet aquas maris. Vlteriꝰ ꝑtat ex psalmo 206: qui descendit ma re in nauibus. ꝙ qui mare ꝑtat per ista quę nauigat descendit conquenter quę est locus ꝑ oriri respectu terrę. — Expositio quę ad ista uerba potest dari quęcunque tribuatur ab eminen mo Aquinate ꝺ alijs glurioꝫ, sic est: quod terra ꝑtra mare sit fundata ꝑ quatę ꝑtra porosa ꝺ anfractus terrę percurrat aquas maris quas adiuuat ad firmitatem ꝺ stabilitatem terrę ne syma rua recitetur ꝑ pluuias rediguntur. sicut etiā corpus humanum sine humore sanguinis dissolueretur ꝺ nō permaneret. ꝑ potest dici, quod terra supereminet flumina ꝺ aquas maris cū parte huius ꝑtis mari terra nō uero cū parte media, quę superior est ipsa terra. — 2a ipsius etiā deficiunt ad ipsa ꝑtat mi ꝛ 06. * Dicit sibi, ꝙ quod ipsi mare parte eminentiore ꝺ aqua descendat qui na uigat ꝺ parte inferiorꝫ, ad quą descendat, sicut qui aspera descendit iter, a parte superiori itinera alpestria

67

Ad partes ꝓteriorij illius decedit. Vnde ut uerba Saboret aduersarij, sic esse debebat: qui a terra, mare decedit
Dadue hic 2a solucione adhibita ad ta uerba esset occurredu. ℣.

℟ sed contra insurgeꝫ: si mare circa litora ꝓteriꝰ esset
superius que circa medij, nauis ad portu exiens uelocius curreret, qua exeundo ad medij mary ambulans;
cij ad portu exiens, decurreret. Exeundo ad medij mary soluens accederet; sed experientia docet nauem
celerius moueri ex litore ad mare, qua ex mari ad litus: ℣ = ℣: si mare superius esset quoad partes
medij, illa sol oriens illuminaret prius, qua terra eminentior; ꝓteriore, quia sol prius oritur & illuminat
eminentiores partes, qua inferiores: ut uidebit in eminentia montij respectu uallis; sed sol prius ori
tur & illuminat terra, qua partes illa medij maris, ut experiuntur, qui ex lusitania portu recedunt
ad nouu Hispanij nauigando. Ita inquit, post qua quidecij gradus recesserunt exeundo, uidet ipsij oriri
sol una hora tardius, ac ꝓ portu: ℣.

Dicimus adhuc nauis citius moueri exeundo ad medij mary, qua extra,
quia in portu & circa ipsu ñ habet illa ꝓfunditate aqua, qua aliquantulu exeundo ditatem habet. Tuc
profunditas aquaꝫ ualde conducit, ut nauis oneratu celeriter moueatur. = Adhuc dico nauigando e lu
sitania in Hispaniꝫ nouu mundi, experiri sol tardius illij oriri, qua ꝓ lusitania, x. gradus ꝛnquos
recedunt ab ortu Solis in lusitania. Hij decij autē gradibus distantibꝫ ab ortu solij ~~in lusitania~~ in lusitania
alia ue, parte, correspondet solis ortu tardior una hora, sicut triginta gradibus duplicij hora; & sexa
ginta, quadruplicij. Ratio autē est quia ex terra & aqua ijt in figura globi ꝑfrici; sol que gireꝫ circu
ꝛ totuꝫ globu ꝑfatu iuxta quatuor horarij; dico, quod peragit sol diuidatur, tres centos, & sexaginta
gradus, una quaque hora percurrit ~~qui~~ quidecij gradus; ideoque respectu puncti subsequtij, distantis qua
ab alio ~~precedit~~ discedit. ~~quidecij~~ ꝛ quidecij gradus orietur sol tardius hora una. Quare ex arguto
n patuit mare ad quidecij gradus distantia portu lusitanie ipso ꝓterius esse. Sed unice, pertur solis ilu
minare prius partes eminentiores, qua ꝓteriores, qꝺ modo ijt omnes orienti oxima: & sic sol aliquantulu
prius oritur ꝛ ciuitate Barcinonensi, qua est in plano, qua ꝛ altis pallatijs montiboꝫ, qua licet respectu ceꝛi
terra altioris ciuitate Barcinonensi, distantioris tamē, qua Barcine, ijt respectu ortu solij. ✱

Nota: x. non dut. sed mu
niter dicitur, terra simul cu aqua ꝛ figura globi ꝑfrici disponita est: qꝺ nec terra eminentior est aqua, nec aqua
terra; aliqꝺ de ipsaꝝ figura ꝛtra n esset ꝑfrica. qua a quocunque puncto circumferentie ꝑfrici globi ducuntur lineꝫ
ad centu, equales distantie habilitat ad ipsu habere debet. = Dicitur, quod esto terra, simul & aqua ijt ꝛ figura globi
disponita: n tamē ita perfecte ꝑfrici, ut ñ habeat aliqꝺ partes aliquantulu eminentioꝝ, aliis que ꝓteri
oꝝ ut experimur, terra habet altitudines montiuꝫ, ad quaꝫ ꝓmediate, recipitur ~~in~~ vallis ꝓfunditates;
Quare, quod omnes lineꝫ a superficie globi ad punctu centricu, ijt equales, ꝛtingit, globu perfecte ꝑfrice
rico.

Insurgeꝫ, si aqua maris superioris esset maioꝝ montiuꝫ ~~in~~ altitudine, ꝛ terra decurreret, ipsa que coo
periret usque ad eminentia montiuꝫ. nꝫ aqua naturaliter fluit deorsu; sicut violenter tendit sursu: ne qꝺ
hoc dicamus, asserendu aquaꝫ esse ꝓteriores terra. = Contra hoc arguit militat rao pregnans nraꝫ scripꝝ
nij, uerba que sacraꝫ scripturaꝝ ipsa allegata: ad locu, ubi exeunt flumina, reuertuntur ut iterꝫ fluant. Nꝫ
ex prędictis uerbis sequitur montes apparere in montiuꝫ eminentijs fluuios, flumina decurrentia, mare,
ortu habere ex mari. Quomodo qꝺ ascendunt ex mari x. aduersarios ꝓteriori ad illas eminentias? Quare,
dico quod licet aqua naturaliter fluat deorsu quia grauis & liquida; propter quod uidetur debere naturaliter ope
rire terra. ex puidentia tamē authoris ~~natu~~ uniuersi conspicitur ipsa ꝑfrica globi & tres, quos ipse habuit aquis
pter seruationē uniuersi. licet ipse Deus congregauit aquas ꝛ locu suu, ut terra pareat, plantas, alia que nu
trientia germinare possit ~~possunt~~. Unde congregatio aquaꝝ in locu suu mari cedit in bonu uniuersi. Quia
congregatio x. diuus tho. fuit facta, ꝛ quidā elevatus fuerunt in maiore altitudine, loco, ubi congregatio tuderetur.
tota solutio ꝛtat ex illo psuerbioꝝ cap. 6. quado circumdabat mari terminu, & leges ponebat aquis, ne trans
rent fines suos. Constat etiā ex illo psalmi 103. terminu posuisti, quis n transgredientur, neque conuertentur
operire terra.

✱ Ultimo obicitur ex Augustino lib. 7 de ciuitate cap. 30 dicente: ne Deus administrat omnia, quis creauit, ut
ipsa propria motus exercere & agere ꝛinat. Nunc ne: sed aqua fluere, neque quo moueri deorsu est natu
ralis: qꝺ Deus n desinet, sed aqua finit decurrere, & operire altitudines montiuꝫ ꝓteriores ipsa. = ℣: sequitur
ex dictis aqua maris esse debere ꝛtra naturaliter inclinatus quis naturaliter deorsu fluit: sed hoc n debet
dici: qꝺ. = Solus ubiquque replicis eadē erit. Quare, qualibet re propter ꝓclinatus naturaliꝫ & peculiares ipsius,
est alia communis cuicunque rei, tanqua parti uniuersi, quis cedit in bonu uniuersi, qua ꝓclinatione com mu
ni ꝓfert quod et bonu uniuersi bonu particulari ipsius. Quare aqua ex ꝓclinatione propria habet deorsu fluere,
& hij ista ꝓclinatus operiret terra: quia tamē operire omnē terra ꝓteriore, ~~nolle~~ & usque ad alta tudi
nes montiuꝫ, cederet, destructionē uniuersi. Ideo ñ uolebat, sed naturaliter deferebatur, ꝛtra suos tros ne to
tu cooperiat terra; quia Deus, ut author uniuersi, ipsa aqua taliu naturaꝝ ꝓtibuit, ut tanqua uniuersi pars
ꝓclinatione haberet cedere ꝛ bonu huius, qualiter cedit n cooperire terra. Quare Deus illi suos posuit fines,
ne transiret ipsos. Unde Deus re dixit suos exercere motus ñ cedere, destructione uniuersi. Apponꝫ
uerba Iob ex cap. 38 conducta ad istu nru: qui concluit ostijs mare, quado erumpebat, quasi uulua
exeuntis? circumdedi illud tres meis, & posui uectē, & ostia. & dixi: usque huc ueniꝫ, & n procedes amplius.
& hic confringet tumentes fluctus tuos. ✱

Nunc nobis restat agendu de centro mundi. Quod est punctus illud medius equali
ter distans ab a tota circumferentia uniuersi: quia cum mundus ex celesti & elementari conburgens sit ꝛ figura globi
ꝑfrici, centru illius esse debet punctus medius equaliter distans a tota circumferentia ꝑfrica, ut uidetur in
circulo. Pythagorici dixerunt solē esse ꝛ medio, & centro uniuersi; & ibi stabile, & mobile permanere. ter
ra autē n esse ꝛ centro mundi, ipsa que moueri, simul & alia astra, ita ut ꝛfatio iuxta quatuor

horary tota remoueat in gyru perfecto. hac opinio recepta fuit recentibus Nicolaus Copernicus, qui ita colo
cat vniuersu: in medio mundi stabit sol, immobiliter stans; proxime circa solem sphæra Mercurii, ad quam
ut ipse ait, sequitur Veneris coelum: deinde orbis magnus, quo coloratur luna, terra, & alia elementa.
Ad hunc orbem magnum, sphæra Martis, ad quam sequitur coelum Iouis; ad istud sphæra Saturni. Deinde
nique firmamentum seu stellarum coelum. Vnde dicit, quod esta terra per horas viginti quatuor move
tur tota, circuitu; absque orbis magnus, in quo ipsa defertur, suum gyrum complet semel in anno
per duodecim signa Zodiaci cum declinatione ab æquinoctiali usque ad tropicum Cancri versus Septen
trionem, & usque ad tropicum Capricornii versus Austrum.

Hæc autem opinio X. diuinæ Librorum Prohibitorum Sanctæ
Romanæ Congregationis ipsa fuit deleta ab operibus Nicolai. & quidem quod sol sit qui moueatur,
terra autem non quæ mobilis, & prima stabat, ex sacra scriptura stabat. sic ex psalmo 18: exulta
uit ut gigas ad currendam viam: a summo coelo egressio eius, & occursus eius usque ad summum eius. Sed
quod de sole intelligitur. Rejecto exilio Ecclesiastes 1: oritur sol, & occidit, & ad locum suum reuerti
tur, ibi que renascens, gyrat per meridiem, & flectitur ad Aquilonem: lustrans uniuersa, circuitu pergit spiritus & ad circuitus suos reuertitur. Nec uero in fauorem immobilitatis terræ ex psalmo
103: fundasti terram super stabilitatem suam, non inclinabitur in seculum seculi. & ex psalmo 92: firmauit
orbem terræ qui non commouebitur, mouebitur. & alia ipsi plura testimonia, tam de terræ mobilitate,
quam de solis motu.

Nec tamen putabat non sol sed terra esse in centro mundi: centrum vniuersi est illud,
ad quod omnia corpora grauia naturaliter tendunt: sic at non ad solem, sed ad terram omnia corpora gra
uia tendunt, ut experientia denotat: & non solem, sed terram centrum est vniuersi. Maior patebat:
Omnia corpora grauia naturaliter tendunt ad locum infimum, ex naturaliter tendat deorsum; sed infimum locum extre
mum est respectu vniuersi: & minor stabat quia ex mundi sit imperfecta globosa sphærica, infimum ipsius locum est qui
magis distat a superficie circumferentia globi, qui est pubes medius globi, centrum quod centrum ipsius est.

Alia ratione
suadebatur: si terra non esset in centro mundi, sed moueretur tota, gyrum versus solem aboriente, occi
dente per spatium unius horarum, qui æquali spatio erat arcum, & sagitta imitteret ipsa sagitta versus
Orientem illa multorum miliarium distantia pateret, ac si eam dirigeret versus Occidentem; sed experientia docet æquali
ter distantia illa pateret, sive versus unam, sive versus aliam partem dirigat. eo modo æquali motu pelle
ipsa expellentem, utrumque partem: & maior stabat quia versus Occidentem directa coadiuuaretur a motu,
& impetu terræ se mouentis de Oriente, Occidentem: ideo que distantiam ipsa mitteret, Occidentem ac Orien
tem, licet æqualibus viribus ea expellentem. etiam illa maior stabat ab experientia illius, qui ex Puppi ad Prorã
nauis celeriter se mouentis, mittit lapidem æquali impetu ac ex Prora ad Puppi. in casu distantiam pateret la
pidem a Puppi in Prorã, quam ex Prora ad Puppi: sed hoc ideo est, quia ictus lapidis ex Puppi ad Prorã
adiuuabatur motu ipsius nauis; ictus uero lapidis retardabatur a Prora ad Puppi, quia motus nauis est in
recta linea a Puppi ad Prorã: & = Propter eadem rationem sequeretur hominem deambulantem versus Occidentem
facilius & magis deambulare, quam Orientem: quia uersus Occidentem adiuuaretur motu ipsius terræ; cum
tamen experiatur æque facilter, & cito deambulare uersus Orientem, ac Occidentem.

Plerique probabant experimento expellentis lapidem supra per rectam lineam & directe ad suum Zenit; eo modo expellens lapidem
non moueatur, nedebitur caput cadere lapidem supra caput illius. Quod etiam stabat ex illo ecclesiastici
27: qui in alium mittit lapidem, super caput eius cadat; sed si terra moueretur, ut dicunt aduersa
rii, lapis non posset cadere supra caput proiecti; cum homo ille expellens, ita esset multum distans, dum
lapis descenderet ad terram, esto brevissimo spatio descenderet. liquidem terra, qualibet hora percurreret quidem
gradum. Ipse que lapis directe ascendens, perpendiculariter caderet & per eandem lineam qua ascenderet: & non ca
deret supra caput proiecti, quia ipse tam, & lapidis descensu ita non videretur directe talem lineam, sed multum foret
ab illa distans.

*Sed dicunt experimento a nobis ponitur, ictus non puare; nam etiam qui est in nauis se mouente, si lapidem
& sagittam alium proiciat, ulterius supra suum caput illa recipieret, quia sagitta ascendens, alium non ita pel
litur ab isto homine, sed etiam a motu nauis, qui sagittam mouere facit, alium uelut; circuitu; ideo que
descendens cadit supra caput proiecti. Idem & hoc aere valet, lapidem, alium ex terra proiectum = Sed contra
est, quia si sagitta, alium tenderet, ibi ex capud proiecti cadat, nedebitur, aere circuitu facere. ata
men lapis & terra directe, alium ascendens, non nedebitur moueri, aere, circuitu; sed per rectam lineam. =
2: quia licet lapis moueretur, circuitu (cuius, stantis nedebitur, dum directe, alium proiicitur, quia ibi
citur moueri recta linea) adhuc ipse lapis descendens non caderet supra caput expellentis, quia motus
terræ multum, imo sine comparatione uelocior esset motu lapidis: & *

Vbicaby: sol est luminare mundi ille
minans vniuersum: & oportet esse in toti orbis centro, æqualiter distantem ab omni circumferentia ut
æqualiter omnia illuminet, vniuersa que eximio extremo tanquam solio gubernet & ipsa, quæ. =
Merito posteriori titulo oportere terram ob suam gravitatem & ignobilitatem esse in infimo loco; solem que ob sui
excellentiam esse in superiori loco, & eminentiori, ut ex illo, tanquam ex solio minimmmmmmmm

terrę prę esse posit: ꝺ quia ꝺ ecem erat ut ibi collocaretur ꝺ medio Planetarꝫ ꝺ stellarꝫ, ut omnia ita illuminaret, hoc quę omnia simul cꝫ sole, per lucę quę ab ipso participatę terrę illuminaret, ꝺ ipsa fluveret.

* Inquiry: an terra motu trepidationis moueatur? Negatiue respondeo ꝺ quari ualet pluribus testimonijs supra ex adductis, ex quibus stat ꝺ mobilitas ꝺ stabilitas terrę, quę testimonia omittimus, quia ea illa rehelimus supra. Hyc uero ab experimento quia quisque experitur terrę ita stabile, ꝺ firmę esse ita ut nullo ictu mouebitur motu trepidationis. = 2: ideo ~~adhuc mouetur~~ ~~Veteres~~ quidam, ꝺ alii recentiores, asserunt terrę motu trepidationis moueri, quia licet 2: Recentiores aliqui ex patre Clauio quę 2: ꝺ alij authores ꝺ aliorum opinionem ꝓpugnant, teneat terra, ratione rectę grauitatis esse immota, ꝺ firma; ideo centro libet tamen motu trepidationis moueri, ꝺ quę quidam recentiores, dicunt terrę motu trepidationis moueri, ꝺ quatꝫ ipsa est uelut ꝺ stabera. Vnde si alicui parti terrę aliquantulę grauitatis addatur, ꝺ auferatur, esto minimę, mutabit centrꝫ; ꝺ quare cꝫ terrę centrꝫ mutare nequeat quę moueatur, ideo ipsa moueri debet. ex quibus sic: si ꝛper, ac aliquid addatur, ꝺ auferatur ex aliqua parte terrę, mouebitur, erit ipsa ~~in clinio~~ ꝛare in continuo motu, ꝺ die quę nocte ꝺ quacunque hora, imo ꝺ quocunque momento cꝫ ꝛare nullę sit momentꝫ, quo ñ aufe rabit, ꝺ addabit aliquid esto minimum in aliqua parte terrę: sed experientia nos docet non esse ꝺ tali motu ~~clinio~~, aut ꝛare continuo: ꝙ. = Respde potest quari ~~ꝛare~~ ꝛere omnibus rationibus ꝰprapo sitis.

Sed dices: terra est uelut in æquilibrio, ꝺ stabera. ꝺ sic sapiebat ꝓ. ꝺ dicitur: ꝺ quę momenta stabera, sic est ante te orbis terrarum, ꝺ ex illo puerilibus ꝙ: appendebat hydam ista terrę; sed quod est ꝺ æquilibrio ꝺ modo ei aliquid ex una parte addatur, ex illa parte cui addatur, mouebitur deorsum, ꝺ ex alia sursum: ꝺ terra mouebitur ꝺ sursum ꝺ deorsum, seu motu trepidationis. = 2: ꝺ terrę ex aliqua parte ~~ad~~ aliquid terrę, ꝺ lapidis additur, mutat centrum: sed ꝛper ac centrum mutat moueri debet: ꝙ. Maior ꝙabatur: centrum ei erat ꝑtis illud correspondens medio terrę; sed ꝺ ex una parte terrę aliquid quod antea n erat, additur, hyc ~~puncta~~ ñ correspondet medio terrę, ꝑtis, quod ꝙ tale additum correspondebat: ꝙ. Dicimus ꝺ additę terrę dicti libratę ꝺ ꝺ stabera, ꝺ quatꝫ ~~tota~~ ipsa quoad omnes suas partes ꝺ stabera nititur ꝺ ꝑtis medio seu centro Vniuersi. Vnde sicut stabera exactę habet quod multo dicitur ꝛrel quod est ꝑtis medij ꝺ ter utrinque ꝺ stabere partes grauitate, ita terra dicitur librata esse supra illud ꝑtis centricum quod correspondet examini ꝺ stabere. Cęterum sicut ꝺ stabera ñ accederet, nec decederet, si examen illud ꝛper hxy esset ita nec terra moueretur quia centrum illius hxy est. est ꝙque centrum illius ꝑtis quod est in ꝺmo loco æqualiter distans a polo Arctico, ꝺ Antarctico, ꝺ a qualibet parte circumferentię cęli. ex quę, licet aliquid addatur terrę ex aliqua parte, ꝑtis illud quod erat ꝺ ꝺmo loco, ꝺ eodem loco permaneat, ꝺ cꝫ eadem distantia ad polos, tocꝫ quę Cęli circumferentię, ideo ñ mutat centrum, conquę ꝙque ñ mouebitur terra. Per quod stat additum, addito quę centrum terrę esse ꝑtis correspondens medio terrę, medio, quę, ꝺ stabe ꝺ ꝺmo loco æqualiter quę distabit a qualibet parte circumferentię cęli; ideo quę licet ꝑtis illud ꝓter additionem ex aliqua parte ñ correspondeat perfecte ꝺ medio terrę, ꝙque, ꝺ per tectam diuisa ; duas medietates, nec ꝓpterea desinet esse centrum, ꝺ modo cadat in ꝺmum locum.

Dices: centrum cuiuslibet globi ꝑfectici debet esse ꝑtis illud medium æqualiter distans per rectas lineas a quolibet puncto circumferentię ipsius globi: sed terra est in figura globi ꝑfectici: ꝙ centrum terrę est ꝑtis medij, sed correspondens medio terrę, ꝺ ñ ꝺmo loco; nyc ita est illud mutabitur ex facta aliqua additione supra aliquam partem: ꝙ. = Dicendum globum illum quę est pars alterius globi superioris habere pectus, illud quod correspondet globo superiori ex quę ꝑtis correspondens infimo loco ut centrum respectu superioris globi Cęlestis, totius quę Vniuersi, æqualiter etiam esse centrum globi terrestris. = 2: potest dici, quod ꝑtis Cęlestis, totius quę Vniuersi, æqualiter etiam esse centrum globi terrestris. = 2: potest dici, quod ꝑtis correspondens ꝺmo loco est centrum terrę ; esse partis Vniuersi simul quę ; esse corporis grauis quia corpora grauia naturaliter tendunt ad infimum locum, ; quo sunt centrum habet. At uero ; esse globi ꝑfectici pectus ꝑtis ipsius medij habebit.

Replicabis: si infimum locum centrum terrę foret, casu quo Deus terram eleuaret circa Cęlum lunę, montes quę ipsa reliquerent ut ad imum centrum naturaliter descenderet, hyc ad illa ꝺriora, superficiem ñ tegeret ab illo infimo loco, sed hoc ueritati diuersum uidetur, ita ; tali casu rediret naturaliter ad eyde locum quo nyc uidetur collocata ; nyc uero x. annorum dicta ꝺ medię partis ipsius correspondet infimo loco: ꝙ. = resp. hy casu terram eleuatam circa Cęlum lunę ꝺ illa ꝺriora superficiem qua respicerent locum ꝺmum ex loco superiori ; quod esset eleuata, quiescere ; locum infimum Vniuersi, quia si ꝺ talem inferiorem superficiem transiret ultra infimum locum hy casu ascenderet ; ~~et~~ hoc autem naturaliter esse nequit ; corpori grauis. *

Ex dictis colige 1 causam quare quilibet terrę esse ipsius grauitatis; quia cꝫ corpus graue deorsum tendat, ubi centrum sumit, illo ig obtento naturaliter quiescit tamquam ; ꝑprio centro grauitatis. = Colige 2: terram, sicut quodlibet aliud corpus graue dum est ; loco centro n gravitare: sicut etiam corpus leue, dum ; suo centro est, ñ leuitat. Ratio est quia terra aliudue corpus graue grauitat, ut ; suum centrum grauitatis tendat: ꝺ ꝙ ig illud obtinuit, sicut motus cessat, ita ꝺ hoc quod est, illud grauitare, ig media a natura statuta ad finem obtinendum cessat ig finem obtinuit. * toby hoc ꝛstat ex ~~primo~~ dicto tho. 1 p. q. 48 ar. 1 ad 2: corporibus grauibus, ꝺ leuibus ꝑ. spectat motus naturalis quiescere. ꝺ quod est extra dispositionem suam nata, ut pote cum sint extra locum, cum eum sint in loco ꝑprio, ꝺ nati quiescunt. Sed ñ grauitaret, dum sint ; ꝑprio loco, ꝺ centro n quiescerent, sed potius violentia paterentur, cum ꝺueniret ad illud, quod grauitaret: ꝙ. = Non solum terra cum illa parte quę est ; infimo loco, sed etiam cum aliis ; naturalis cum illa ñ grauitat ; centrum, ~~naturalis naturalis~~ terminatis partes ; terminatis obtinet sum centrum mediate, mediate, scilicet, illa parte quę tendit ; infimo loco, ꝺ cum qua sint continuatę. Constat ~~hoc~~ ꝺ experitur, qui infra aquas natat, nec ~~ex~~ sentit aliquod onus ꝺ ponduꝫ supra se, quia aquę, quę sunt supra continuatę cum aliis ex lateribus sunt, ꝺ quę in centro medietate *

Colige 3) corpora quo magis grauia, dum ~~e~~ loco propinquali ad sum centrum mouentur, eo uelocius moueri, ꝺ tardius sunt paria

testo ex aliqua parte aliquid addereture

Ng cu ratione grauitatis moueatur, imo ut aliqui communiter dicitur, grauiora citius mobilia sit
idem ratione maioris grauitatis celerius moueatur. Quod ab experimento stat, si enim ex alto pilla plu
bea cadat, terra celerius moueretur, quo pilla ex materia minus grauii, s. lignea
grauia celerius moueri, sine motu d circa centru, quo in nitho illius. Hoc stat ex illo ploquio, motus
in fine uelocior. Deinde ex philo lib. 1 de celo textu 88: terra ngue & Ignis, quo perfectiora sint loca
sui; illa quide medio, hic uero supero loco eo celerius porro ferentur. Hic uero experientia stat: ng si lapis ab alto cadat uidetur celerius moueri accedendo ad centru ac, medio
, & infra medium spatii quod ex alto ad centru usque ad centru percurrit. = Vltimum quo ma
iore impetu corpus graue ferat, eo motu eo celerius moueatur; sed corpus graue maiore impetu ferat
quo magis centro approximatur: g. Prouo min. Quo sint plures causa ad talem impetu, maior existet;
sed quo magis accedit ad centru plures huius sint causa: g. Prouo min. quia preter gra
uitatis illius partes aereas, quas sint supra ipsum & ad latera, ipsum impellunt: sed quo magis accedit ad centru, eo plures sint partes aeree ipsum impellentes: g. Maior stat, quia partes superiores & la
terales aeris nequirent ualere, rectum para, ut faciunt & corpus motum ut repleat locum quem corpus illud
reliquit. Vltimo ngue experimur lapide ex terre cadere maiori cu fortitudine quo magis descendit, ac
impetu motus, eo que magis laederet circa finem motus quem impetu deferret. Ty etiam quia maiore
impetu secum afferret quo ex maiori altitudine caderet: sed hoc ideo est quia maiori spatium percurreret, ideo que a maiori parte aeris impelleretur: g. finem motus, quo maiori aeris
spatium cucurrit, uelocius moueatur.

* Dicit sequi corpus graue magis grauitare circa centru quia circa
illud celerius moueatur; sed x. a nobis dicta potius, tranit, pertur cu x. non corpus graue
in grauitat impetu centro: g quo minus abillo distat, minus grauitabit. = 2: quia corpus graue magis
grauitare debet, dum est magis remotum a suo loco quietis, ut quietis obtineat, quem dum est ppe ipsum: g. =
3: ex ratione nra supraposita, pertur lapide emanus, ualde impetu celerius moueri quo ma
gis distat a manu quia tum maius spatium intermedium aeris cucurrit ipsum impellentis, congregue loco
ab ipso derelicto replere; sed experientia docet lapide remitti moueri, quo magis a manu p
uelocius distat: g.

Nobis dicendum corpus graue extra centru eque grauitare, siue magis distet sit siue
minus: ng cuius grauitatis est, siue in uno loco, siue alio, equaliter que ex utraque parte ppendet
naliter in suum centru extra quod est. Vnde quod celerius moueatur circa centru in fine motus
iori, q minori grauitate ipsum, sed alia causa extrinseca aeris scilicet impellentis. Per quod stat
adsum. = Ad 3m dico lapide huius pietis in moueri ex propria grauitate cu potius ille motus sit
uelocius, & ista ipsius grauitatis. Quare cu motus accipit a manu impellente & sic x. actualitate
huius multa & parua, celerius aut remissius moueatur lapis, esto aliquantulum dicatur accere laterali
& inferiori impetu ut aiedat supra hoc paruum est. Vnde deficiente ui motus, & laxante ui manus,
lapis retrocedit ipsa ad suum centru. Quare quo magis lapis accedit eo impetus manus laxatur, & ui
tardius moueatur. Preterea quia aer in primitate tota impetus ac diuersus; quia para
primitus impetus etiam x. coaptationem illius; cu lapis propinqua grauitate apta sit ad diuersum, ascensus
que resistat, ideo minus agit, ipsum accedentem quam decedentem. *

De transmutatione elementorum sectio unica & de mixtis sec. unica

Alia dicuntur elementa simpla, alia que dimpla. simpla sint quae conueniunt; eo, quod qualitates
unius in simo conuenit alteri per simum. dimpla uero quae nec conueniunt. Quare x. non Ignis,
& aer sint elementa simpla, sicut aqua & terra, etiam que aer & aqua, sicut terra & Ignis. extra
uero dimpla sint Ignis & aqua; terra & aer. Dicimus q elementa se iuuare immediate & trans
mutari, sed mediate siue simpla, siue dimpla sint. seu siue sint pone, siue simpla, siue dimpla
sint. Hoc opinio est Scotistarum, & Occamistarum & pluriu recentiorum Thomistarum. Contraria uero sentitur
Rubiu Valles, Arriaga & alii. ex quibus Arriaga asserit in solis elementis dimplis, uero nec
simplis, aliud immediate ponere contra, contra autem huius tenet alii ubi 2a opinio, quoad ele
menta simpla.

Probatur q quoad dimpla, ex quo clare constabit quoad simpla. Ignis & aqua sint elemen
ta dimpla; sed Ignis immediate potest transmutare aquam in ipsum: g. Prouo min. experientia docet;
quod si quis hemisphaerium & forsitan Igne piceatur aliqua cuba aquae pauca, statim conuertuntur in
Ignem nec aqua deest vapor; ut Ignis apparet, sed statim succedit Ignis: g. = 2: Ignis ui.
tute dimplicis aquam, taliter ipsi disponere ualet ut ea ultima dispositione ad formam Ignis
ponat: g. Prouo qs: Ignis actualitate propria ipsius introducere ualet in aqua calore paulatim ipsum
taliter intendo, ut perueniat ad gradum quo ultimo disponat aquam materiam aquae ad formam, ideo
truhendo formam aquae: g. Prouo ans: Calor disponens ultimo materiam aquae ad formam Ignis
est calor ut octo. sed Ignis potens est producere calorem ut octo in aqua materia. quia simul uirtus
ipsius prima est talis ut & octo, ita medio illo calore potest producere in materia aquae calorem
ut octo. q

Ex dictis sequitur elementa simpla transmutari posse in aliud simplum, quia si hoc negatur, dimpli
cia, potiori titulo in simplicia. Ty quia Philus in Ethicis cap. 4: Quare in omnibus unumquodque quod
de potest, quoduis equodlibet signum esse. D diuus Tho. supra uerba Philosophi prequitur, sic q. scilicet, quod
uniuersaliter materia est, quodlibet elementum ex quolibet generari

Igne producendi in materia capaci ad talem formam, & in materia capaci & apta ad talem formam. Sic
materia aquae, quae quae recipiat aliam formam medio, non est capax formae Ignis, Ty quia requiritur agere
de extremo in extremum, extremum in pertransito medio, aqua uero transire in mediate in Igne est de extre
mo in extremum, mediate transire. 2: quia aqua cum sit frigida, signo, Ignis non habet actualitate
ad introducendum calorem ut octo in ipsa, quia ad introducendum calorem ut octo in subiecto frigido ut octo requi
ritur uirtus deperdita maior, quam calor & ignis ut octo, cum debeat uinci per primum frigus ut octo, postea

69

que ꝓduci calor ut orto. = 3: ut ign̄ꝭ ꝯuerteret ꝯ rē aquā deberet prius ꝓducere ipsa calore & siccitate remiss. qtequa calor perueniret ad ign̄m, siccitas que ope ign̄is. q̄ qtequa ne ꝓduceretur calor & siccitas, esset simul cū frigiditate & humiditate propria aquę ꝯ gradu remisso; ng sicut paulatī calor & siccitas ꝓducerētur ꝯ aqua, ita frigiditas & humiditas illius paulatī remitterētur: q̄ quatuor 1ę qualitates ꝯ gradu remisso esset simul ꝯ aqua: q̄ ita n̄ esset elemētū, sed corpus mixū. q̄ n trāsiret aqua ꝯmediate in ign̄e.

Ad 1m dicimus aliqua extrema ign̄is diuersa, ꝑ quę mutuo n̄ dantur trāsitus, nisi per medium, quia medium abilis exigitur: ne a loco nostro ad ꝯmes nullus descendere ualeat nisi per medium. alia autē sūt extrema ign̄is diuersa, a quibus n̄ exigitur medium ad trānsitus unius ad aliud. sic dabet trānsitus de eo, quod longe ꝯ ign̄e tenebrosum ad ign̄em lucidum, qui fit per medium, scilicet quod tale longe ꝯ ign̄e mediocriter lucidum. sic etiā ꝯ ꝑsona uili agens operatur ꝯ diu, qui ꝑ medium operetur. Vltorius Quare ign̄is, presertim si magnus est, qualitate & aqua multo minor potest ipsa paulatī calefacere ut experientia docet. Vnde quo maior fuerit ign̄is per multa que tempora durans, magis calefaciet aquā, remittendo frigiditatem ipsius & ꝓducendo calorem ꝓductum in ipsa, usque ad ꝑuenias ad illum gradum, quo est ultima dispositione ad ign̄em.

Ad 2m dico n̄ exigi ex parte ign̄is quātitatem plus quā calor ut orto, nec est possibilis maior intensio ut ꝓducatur ꝯ materia aquę forma ign̄is. sola exigitur ex parte ign̄is quod sit ma gna qualitate & materia densa. aqua uero multo minor ꝯ qualitate ut actuetur ab ign̄e fecerit frigiditatem aquę ut orto & ꝓducere qualitates oppositas calori. = Ad 3m aliqui dicunt, quod aqua ꝯ qua ign̄is agit, nisi quā habet quatuor qualitates ꝯ debito temperamento debito, quo ipsi ponunt mixtū. sed ign̄is, quia magis actiuus est in calores quę siccitatem, ideo n̄ ꝓducit ꝯ materia aquę ex siccitate ad ꝓportionem calori. Vnde nisi quatuor 1ę qualitates ꝓportionaliter illa ꝯ eodē gradu debito quē temperamento. Ego tamē ex eminentiam Cardinalis de Aquire, dato, quod ꝯ materia aquę ꝓducatur siccitas & calor ad ꝓportionem & qualitates, sit quę ꝯ gradu aquali quatuor qualitates & dico aquā adhuc n̄ esse mixtū simpliciter tale. Quia mixtū simpliciter tale ex mixtione quatuor qualitatum permanentium & finali debito temperamento. Aqua uero ꝯ tali statu n̄ stat ex quatuor qualitatibus permanenter & finaliter, sed violenter & preternaturaliter. Vnde est elementū, licet n̄ ita purum ac qlta, sed ex aliqua mixtione violenta ꝯ diuali, qua licet n̄ eorrumpatur sit corrupta, est tamē ꝯ ita ad corruptionem. Quod autē elementū per illa alteratione n̄ corrumpatur, sed tota sit ꝯ ita ad corruptionem, nitūr ex eo quod elementū n̄ ita exigit duas qualitates ꝓpria existentes ꝯ tali ꝓportione ut hac ꝓportione deficiente deficiat ipsum, sicut extrema quatuor qualitatum ita exigunt ꝯ tali temperamento existentia ut deficiente illarum temperamento & finali distruatur unum. Imo si recte ꝓpiciatur, a uicinibus paritas diuersa ualet ad nrā ꝙque one ꝓformada, licet homo quatuor humores ꝯ quorum ꝙquo excedat una ex primis qualitatibus existat, debito temperamento adhuc ꝓseruante, uidetur aliquando ꝯ ipso alteratione huius temperamenti, quę tota deficiat homo. q̄ & a simili.

De mixtis perfectis & imperfectis. sec. unica =

Mixtio q̄ ex philo definitur definitur per quod sit, miscibilium alteratorum unio. sicut mixtum est totum stans ex miscibilibus alteratis & unitis. Resolue autē mixtū est ꝯ sua miscibilia reducto. Mixtum perfectum unum aliud quę ꝑfectum dicitur. Perfectum est quod quatuor qualitatibus stat. ut homo. Imperfectum quodcunq; bus qualitatibus contingat, ut metheora. etiā dicitur mixtum ꝑfectum, quod esto ex quatuor qualitatibus coalescat, stat, ac generatur, decidit.

Quia q̄ mixtum ex pereipitur esse quatuor qualitates, ideo dicitur ꝯ quolibet mixto perfecto esse quatuor elementa. Cōtra est grauis difficultas, quomodo ꝓbetur esse ꝯ mixto. Galenus, Hipocrates & plures alii dixerunt ꝯ mixtum esse quatuor elementa forliter talia cuius opinionis est etiā Boca. Hoc dixerunt + Algebra mōti ex eo quod mixtum uidebat resolui ꝯ elementa forliter ~~ꝑ tormento quod autem dicitur Algebra~~. q̄ ignis est ex illis forliter ponit: quia mixtum resolubitur ꝯ illa miscibilia ex quibus ponitur. Item ide stat ꝯ signo biridi ꝯ tame precto quod ꝯ quatuor elementa forliter resolubitur scilicet ꝯ flegma ꝯ quod ad ignem pertinet, ꝯ cerā humores reducti ad aquā & ꝯ humum qui spectat ad terrā, & tale ꝯ cineres ad terrā pertinētes. = 2: quia ꝯ quolibet mixto perfecto sunt quatuor quatuor prima qualitates quę sunt proprietates elementorum forliter talia. sed ubi sunt proprietates etiā id, cuius sunt proprietates, q̄. = 3: quia mixtum est quod stat ex miscibilibus alteratis & unitis. sed miscibilia sunt ipsa elementa q̄ ex illis stat alteratis: q̄ n̄ corrupti subiectaliter quia alteratio ut tota ꝯmutatio accentalis, n̄ subiectalis: q̄ permanet ipsa forliter subiectaliter. Cōtra hęc scientia ꝯmuniter recipitur & sic illa ꝯ pugnamus: si mixtum haberet quatuor elementa forliter, n̄ esset unum per se, quia ex quatuor ponitis subiectialibus, uti sunt quatuor elementa nequit resultare aliud ponitis subiectiale, quod sit unum per se, sed aduersarii fatentur de quolibet mixto esse unum per se: q̄. = 2: quia, omnes fatentur de pōa regulari esse materiā n̄ posse ꝯformari a pluribus formis subiectialibus completis; sed ex opinione aduersa stratiana sequitur, quia eadē materia ligni ꝙ. esset simul realiter ꝯformata a quadruplici forma substantiali ultima, ꝙpleta quatuor elementorum: q̄. = 3: sequeretur mixtū n̄ esse ens unum ꝯ numero ꝯ unica specie detracta sed potius ꝯ quadruplex quadruplicia ex. quadruplices formę elementorum, quarum qualibet specifice ab alia distincta foret: cuius q̄ hoc ut graue ꝯ absurdum reputari debeat, ideo reputo ea ut opio aduersa.

Quare dicimus quatuor elementa n̄ forliter, sed uirtualiter esse in mixto perfecto. ng licet ipsa forliter ignita n̄ sint ꝯ mixto ut stat ex supra dictis; quodlibet tamen exillis produxit & prestat mixto qualitatem illa, quam foret & induxit elemento quę ꝯ illo erat uirtualiter ignitum; ideo quę dicitur esse ꝯ mixto quatuor elementa uirtualiter. Cōtra, licet qualitas

ꝑ elemẽto ipt ignis; quꝫ tamꝫ ab ipso subrogabur mixto, ꝯto ipt simili cuiꝰdᵗ specici est tame ꝑ gradu remisso. ꝺ nõ ignis, quia ꝑ mixto ipt quatuor qualitates primæ, quꝫ simul ꝑ se nõ subiecta esse nequeunt ꝑ ignis, sed ꝑ terre alteratꝫ. Quod autẽ elemẽta ipt uirtualiter ꝑ mixto uidebur ꝑterui ex philo, qui lib. 2. texta 48 asserit elemẽta nõ esse in mixtis actu, sed pot. ulteriꝰ que lib. 3 de cælo texta 32. ꝑquit: in carne, ꝺ ligno, ꝺ unoquoꝙ talium, inest pot ignis ac terra. ꝺ elemẽta n ipt actu, sed pot taliꝫ ꝑ mixtis; sed hoc idꝫ est ac n ꝑfecte, sed uerbꝫ aliter in ipsis esse, quia esse ex pot est ex uirtute esse, ex qualibꝫ quꝫ est ipsoꝝ uirtus, sit ueluti pot, qua ipsa ꝑ mixta, ⟨, pari, ꝑquit: 2.

Nec uero ad obiectiones. Adtq ꝺ dicimus, quod dꝫ mixta ꝑmediate resoluuntur ꝑ aliquod elemẽtum, ex nõ est quia ꝑtea ꝑ mixto esset tale elemẽtum ꝑfecte sed sufficit, quꝫd uirtualiter esset, ut uirtute agentis mixta ꝑmutatis ꝺducatur ꝑ materia mixti formã talis elemẽti destructa forma ꝑpria mixti. Perquod experimur ligni stat: nq licet ꝑ ligno nõ sit ꝑfecte ignis. Ignis ꝑfecte talis ꝑ agens ꝑ ligni actuitatẽ habet ad ꝺducendꝫ ꝑ materia ligni formã ignis. nec mirum est elemẽta aeris, sed quoddã mixta sicut cinis ꝺ pulueris. Ad 2ᵐ dici mus quod esto ꝑ mixto ꝑueniãtur quatuor primæ qualitates ideꝫ qualitatibus elemẽtoꝝ nõ tame ratꝫ ꝑ elemẽto tamen ipt ꝑ ignis una, alia que ꝑpe rymꝫ. = Ad 3ᵘᵐ dicendꝫ mixta dici. sita re ex miscibilibus alteratis, ꝯtra alteratꝫ nõ ꝑfecte sed uirtualiter ꝑ quãtꝫ uirtus elemẽti alterati manet ꝑ mixto. ⟨ dici mixta sitare ex miscibilibus alteratis ꝑ quãtꝫ alterati manet ꝑ mixto. ⟨ dici mixta sitare ex miscibilibus alteratis ꝑ quãtꝫ alterati est mis cibilis est quꝫdã dispositio, licet remota ad mixtionẽ, a qua alteratio ꝑcipit mixtio, seu initiatꝫ habet.

Nec quæritur q mixta habeãt quatuor qualitates ꝑ temperamẽto ex ponderꝫ ⟨ ex iustitiã? ꝺ ut debita claritate ꝓcedamus, notandꝫ quatuor qualitates esse ex temperamẽto ex ponderꝫ est esse ideꝫ ac habere qualitates ꝑ eode gradu ꝑfectionis. temperamẽtꝫ uero ex iustitiã est quælibet qualitas esse, taliꝫ gradu intensionis qualis debebur tali corpori mixto, ꝑ quod est. Vnde dico mixta nõ exigere, ideꝫ aliqua exigere quatuor qualitates ex ꝑ temperamẽto ex iustitiã, quia ꝑ aliquibꝫ mixtis uidebur ꝓque leve frigidꝫ, ꝑ alijs calidꝫ, ꝑ alijs humidꝫ, ꝑ alijs siccꝫ; ꝑ alijs uero nullã exillis qualitatibus ꝓpriales ꝓqualeve. sed esse ꝑqualiter temperatꝫ, quia quare mixta huiusmodi mixta est habet qua tuor qualitates nõ ideꝫ ꝑ temperamẽto ex iustitiã, sed etiã ex ponderꝫ.

Nec ad mixta ꝑfecta, seu metheora descedimus ⟨ter quod ignea ipt ꝓpria. Omnia ꝺ ista generantur ex uaporibus ⟨ ex ⟨ateris cum metheo ra, seu phãnomena orta habeãt ex uaporibus ⟨ exalationibus e terra ascendentibus. ideo notandꝫ ua pores esse quoddã halitus, seu spiratus quoddã calidꝫ ⟨ humidꝫ, quꝫ oritur ex aqua, seu humore aqueo, qui uidebur ꝑ aqua ferueãs, quꝫ expellit quoddã halitus, ⟨ uapores calidos ⟨ humidos. Exhala tio ex his uaporibus oriuntur pluuiæ, nubes, nebulæ, roris, gradines, niues, aliaque istia. Exhalatio est quidã halitus calidus ⟨ siccus ex terra ortus. exhalationũ duplex species distinctis istet differa est; quarũ una est exalatio exhalationũ humidꝫ, quꝫ oritur ex terra ꝑ iquã ⟨ tenaci, quibus fortius ꝑmiscetur ꝑ solis calor. ideo que facilius ꝓuertuntur ꝑ metheora ignita, ⟨ardentes facẽs. ⟨a exhalationũ differa oritur ex terra materia. minus ꝑ iquã, magis qui arida, quare nõ habet partes ita fortiter coligatas, nec ꝑ ipsa calor tantꝫ ꝑ pressionẽ facit, quꝫ facilẽ resoluitur ꝑ uotor. tq uapor quꝫ exhalatio calidꝫ ipt nõ ab humido, ex ori ginẽ ex aqua, ⟨ terra frigidꝫ, sed ab extrinseco, ⟨ raro ꝑ fluxu solis.

His ꝺ suppositis ad Cometas descendi mus qui ipt propius ꝑter metheora ignita. Aliqui dixerũt ꝓtinus Cometas nihil aliud esse quꝫ con iuncti plures stellarũ errantiũ. Quare ex Cometa nõ apparet, est quia stellꝫ errantes ⟨ cælo nõ contiguntur. Alii uero etiã ꝓtinus ex aliquibus receptionibus dixerũt Cometas ⟨ cælo generari, ⟨ tertiꝫ ex materia ꝓpinqua ⟨ bicorpa educta ꝑ fluxum solis e terra ⟨ elemẽta usque ad cælũ. Dicimus tame tas nõ generari ⟨ cælo, sed ⟨ aeris regione. ex materia exhalationibus ꝓpinquis ex inferiori ⟨ terra ad aeris regionem ascendentibus. Quoad 1ã partẽ patuit ex eo, quod si ⟨ cælo generarentur, ⟨ ex materia cælesti, ⟨ ex materia celestiali? Non ex aliquibus aliqua inditia stellarũ genera tionis ⟨ corruptionis, ut inditia Cometæ quꝫ ex eis sorte colligi; inditia autẽ cælestis gene rationis ⟨ corruptionis ut. 2ã uero etiã negant esse quia quod ignem est ascendere nequit supra regionem ignis quꝫ ꝑprium est ad cælum usque cælũ. Solis ꝺ relatꝫ quod ꝑ ea soli subiecta generentur ⟨tertia nõ ⟨ rationẽ tamen, sed ꝑ regionem aeris. Nq ulterius Cometa apparet tali magnitudini, ut uidebur ꝓpecta multo mai maiora quã luna ꝓcul dubio esset ꝑ regionem tantã apparere esset nõ apparentia tanta magnitudine, ꝑq ignea distantia ꝑ regionem tantã ad terra. nq exigebatur exhalatio quæ cluderet ꝑ tam corruptendam dimidia terrã, aut fere dimidio. ꝺ credibile uidebur coligi tanta exhalationũ copia. Tertia una altera quæ opio communiter ꝓponebatur. 3ã quia stellꝫ errantes suũ cursũ habent ꝑ ea zodiaci, sed Cometa aliquãdo uidebur extra zodiacũ. ꝺ. 3ã uero nõ: nq omnia subiecta ⟨ generabilia ꝺ corruptibilia est. sed ⟨. 3ã modo ꝑ eam esset talis ex subiecta come ta, si generaretur ⟨ cælo, ⟨ tertia subiecta foret, quꝫ generabilis ⟨ corruptibilis esset. ꝺ. Quare Dicimus Cometas generari ꝑ ea cæli supra, siue ut regione ignis, ut aliqui dicunt, siue in ꝑ iut ꝑ suprema aeris regione, ut uolunt alii, siue media aut ꝑma. materia uero ex qua generatur, debet esse ꝓpinqua ꝯtinua ꝺ uicina, ut posit accendi ꝺ flammari, aliter exhalatio resolueretur in uentos. ⟨ hoc ꝺ materia ꝺ copia exhalationis ꝓpinquæ ꝺ uicinæ attrahitur ⟨ accenditur uidebur solis aliqua que arbori ad regiones supremæ aeris ⟨ ignis, ubi ignis calore solis ꝺ aeris astris, ⟨ ut aliqui dicunt ex eis calore ignis elementaris accenditur ꝺ flammatur. Cometa minoris duratiõis, asseritur ꝑ muniter esse ipsis aeris; maioris autẽ, erit sex mensiũ ⟨ ꝑmuniter refer tur: nõ ꝑ tenuem aut ꝺ uos Cometas ꝺ obtenuisse unus tempore Claudii ꝑ ea tas, aliæ que Neronis tempore. Tertia Iosephus. libr. 7. de bello Iudaico cap. 29 asserit Cometa ꝑ supra ciuitatẽ Hierosolimi tanq duraũisse per unus ꝑ integrũ anꝝ. Si uero aliquãdo uidebur exhalatio ꝑ flamata ꝺ durans mixtus, quꝫ septẽ dieb, ꝑ ex nõ excedat nec dicitur Cometa, sed ꝑ flamatio quædã.

Varia assignatur cometarum differ; hę tamę differ accidentales ipt. queniunt nęque ex tali, / tali dispositione seu figura ipius materię. Quando enim exhalatio porrigitur / longior habet ꝙ illa longitudine figura caudę dicitur ee Cometa Caudatus. Quando autę exhalatio accedit orbiculariter / circuitu ꝙ ubius apparet figura crinium, / comarum vocatur Cometa Crinitus. Qui vero circa unam partem ipius habet figura barbę ex illa pedetim parte dicitur Cometa Barbatus. Alię figuras habet ꝛ. dispositione materię, aliquando figura habet Crucis, Ensis, &c. Cometa q̄ moueatur ab oriente / occidente, ea agitatione aerij supremi, qui motu cęli mouetur: ea virtute Solis, alterius ue Planetę, ex quorum / fluxu materia, ex qua Cometa generatur, accedit supra. ~~Qui vero~~ Qui vero iuper fixi apparet, / milit / eo, quod materia n̄ est ita levis, apta quę ad ut aerij motui seruatur, nec accedit tam / quam alii. Sicut enim aer, quo magis superior est, magis motu cęli fertur, ita dicie comę / tas. aliquando vero, quia huius supra aliquam partem debitam ~~dependat~~ pueniet ex speciali Dei / providentia, quia mult ipius cometa manifestare in signum iustitię / tra aliquam partem. Dicie cometa / signum est pluvię calamitatis. Cęterum hoc etiam naliter ex cometis ~~quia~~ sequitur. Nam ex cometa gignitur / ex magna exhalatione pinguis terrę copia, sterilitatem causat / terra, ex quo fames sequitur. / quia quę portiones evaporis cometę aerem corrumpit, hinc morbus / pestis, alię autem portiones iuxtę, / suscitatur, turbines, ~~& procellas~~ ventos, & hinc tempestates. Quod autem ipt bellis signa, / milit / eo quod exhalationes ex quibus generatur cometa, ea ipt ita calidę, siccę, regnet quę hinc Planeta calidus, siccus, / calefacit, & exsiccat aerem, quo magis, ac magis accenditur / hominum / flammabilis, quo fit ut homines / promptius / faciliter ad iras, & discordias, ipt quę præparati ad arma, & bella. Quod autem dicitur / tales Cometas anunciare mortem Regis, / principis. Hoc ita intelligatur ex speciali Dei voluntate, qua uelit / hoc signum ponere / mortem Regis, / suorum erit. Naliter tamen n̄ magis significat mortem Regis, quam / alterius hominis.

Alia ipt meteora ignita quę ~~etiam~~, suprema aerij regione gignuntur, quia tamen cito de / cidit, ~~non~~ nec ipt tanta magnitudinis, ac cometa ideo aliud nomen habet, esto ex materia exha- / lationis quę ipt calida, siccа, pinguis, & oleosa, gignitur. Hinc ab vocatur Colyna, Jax, Lancea, & Libri; / si enim exhalatio ardens ipt aliquatenus longa, & ex parte superiori latius pateat quam ex inferiori / dicitur Colyna, quia est / Colyna figura: / vero ipt disposita in figura Lanceę, dicitur Lancea. / Quando exhalatio n̄ est ita / longis plenis, sed pars, dicitur Libri. / si autem exhalatio ipt aliquantulum longa, / & lata, & juxta quasi conglobata, dicitur Jax. / si vero exhalatio ipt / longis plenis, & ad latera / habeat velut quasdam fila per se distincta, ~~per quod~~ ~~hic~~ dicitur Capra saltans, / quia flamma apparet / velut quando saltus dare solet / aliud filum. / si vero exhalatio taliter ipt / longis plenis, ut tali / flamma totam spiram percurrat ab uno / aliud extremum prę sui tenuitate, dicitur Stella cadens, &

In infima aerij regione etiam gignuntur quidam volatiles ignes ex exhalationibus calidis, siccis, aliquantulum quę ignis. / Propterea quę gigni ipt in Cometis ex exhalationibus extorquibus excellentibus qui ignes Satui dicuntur / qui aerij motu mouentur ideo quę videtur fugere aquetocunque ipios sequente, secuntur quę illos, / qui ab ipius fugit & recedit. ~~&~~ Nam quicquid deambulans aer, / pellit, quocunque pergit. Unde motus / aerij pulsi, & ipli ignes Satui / moueatur. Etiam aliquando gignuntur circa hominum capillos, equo- / rum quę crines ex exhalationibus ~~innati~~ ab ipius excitatos, quę ignes Lampades vocantur, nec combuunt / capillos, præ nimia sui raritate. In Navibus etiam ignes gignuntur, qui, / valde dicuntur de Santelmo / qui / malo, antennę, alterius ue partis navis apparet. & quando unus tales apparebat ab altius / Helena dicebatur, de vero dicu Castor, & Pollux. Ad hos ignes efformandos valde / ducit Lux, & Ren / na navium ex quibus sordidior exhalationes calidę, siccę, pinguis, & oleosę, quę motu navis, / & spiratione / duarum partium, aut ~~per se~~ maximo calore ortarum, / etiam per antiperistasim aerij frigidi ~~simi~~ simul / accendentur.

Nunc vero de fulgure, ~~& tonitruo~~. fulmine, & tonitruo. Quare fulmina, fulgura & tonitrua orta habent / ex exhalationibus terrę calidis, siccis, nitrosis, & sulphureis, quę activitate solis ad aerij regionem ascendit & / & coniungitur cum vaporibus ex aqua ascendentibus ~~calidis~~ & humidis, qui vapores humidi / figura nubis, glo / bosa circumdat illas exhalationes terrestres calidas, siccas, & sulphureas, quę, velut / carcere, clausę ~~ut navis~~ / tra nubes, conatur erumpere, & ne discurrunt per ~~nubis scabritiem~~ medias nubes, aut illius scabritiem, sicut / pulvis tormentarius in Bombarda usque dum ~~ardeat~~ sedat nubes ~~quod fiat fragilem~~ per illa parte / quam partes nubiliosę exhalationis fuerint magis tenues minus sue resistę. Unde strepitus tonitrui fit / dum exhalatio ~~per medias nubes discurrit~~ / ~~patientes, ita ipsa clauses~~ nubes sedit. quia tamen exhalatio / ea ut ipius mobus, ea per antiperistasim ~~accendatur~~ accenditur, per quam ~~ea~~ exhalatio ita / primitur & globatur ratione / frigoris nubis circumdatis exhalationi, ut vehementissimus calor coadunatus / flammet exhalationem: & sic in / dicto nubes apparet fulgur & flammea exhalationis; ~~&~~ licet quę prius videatur fulgur quam au / diatur tonitrus, hoc non est quia non fit / eodem tempore scilicet strepitus tonitrui & fulgur, sed / quia visus magis perspicax, est auditus qui tardius ex eo scilicet quod sonus non ita cito pervenit / ad auditus, ac species visibiles ad visus. Sic si aliquis a longe videat hominem sedentem arbore securi, / prius videat ictus securis, quam audiat strepitus ictus ea tamen uterque fit simul & quo magis distat / fuerit, magis sero audiebatur strepitus. Qui autem exhalatio ~~ita detenta & clausa~~ per nubes / intra nubes clausa, & immota, ut ratione vaporis frigidioris ipius circumdatis ~~ea~~ eadem / primatur nubes quę / dividitur, & magno / petu sedens nubes fit fulmen. / si vero exhalatio n̄ ita fortiter / primitur, / sed aliquantulum tenuius permanet, & solus rubiget fulgur, ~~quod, ut quando extra~~ & hinc exhalatio / flamma / ta n̄ pervenit ad terram prę tenuitate, / sed tantum ipius splendor. Aliquando n̄ decedit ad terram, / sed / supra ascendit, quia n̄ sedit nubes ~~quod~~ quoad partem / inferiorem, / sed superiorem. aliquando / videt audi / hinc tonitrus, & n̄ videtur fulgur, quod aliqui dicunt / fulgere, / collisione duarum nubium absque / scissione / illarum, ideo quę n̄ accenditur aliqua exhalatio. alii dicunt: fulgere / scissione nubis / ~~& exhalationis~~ eo quod licet exhalatio n̄ flammeatur, conatur tamen rumpere nubes ex cuius / petu / fit & strepitus. Cęterum verius mihi videtur quod alii asserunt, fulgere, / eo quod exhalatio ali / quando nubes sedit & exprimit & superiorem superficiem illius ideo / cęlum respicientes, / ideo videtur esto / audiatur tonitrus, n̄ videtur / flammeus.

76

Aliquando ctig ꝺsgit apparere fulgur, qꝫ tonitru commitetur. Ꝺ hoc ideo est, quia exhalas erupit ex ultima superficie nubꝫ, ideo que facile exit, Ꝺ absque strepitu. aliquando uero ꝺsgere ualet ex eo quod exhalo flamata exit ex illa nubꝫ parte qua tenuissima est, ideo qui strepitu n̄ causat, quia ferè nulla resistꝫ inuenit, ut exeat. multotiens ctig ꝺsgit fulgura apparere nocte serena, Ꝺ clarissima, ita ut nulla nubꝫ uideatur. quod ꝓuenit ex eo, quod per aeriꝫ regionem, esto non serena sit, sytplures exhalationes calidꝫ, Ꝺ siccꝫ dispersꝫ, accendunt̄ Ꝺ flamabꝫ. quꝫ sytsigny calorꝫ maximi. Mira sytqua de fulmine dicuntur, scilicet gladiꝫ adiungere, reducere uaginꝫ ipsiꝫ, loꝛa, aurꝫ Burꝫ, loꝛa mangæ Burꝫ, Ꝺ pedes calceabꝫ, calceꝫ, tacto. Rao autꝫ huiusꝫ dicitur esse, quia uis fulminis, ita acrior Ꝺ fortꝫ est ut n̄ aqua, ubi resistꝫ n̄ ꝓuenit, sicuti illa ꝓuenit, corporibꝫ densis Ꝺ durꝫ. Aliquando ctig uidetur homini ꝺsgere ipsꝫ reliquedo integrꝫ Ꝺ qui appareat, ꝓpter aliquam utilitatem, quod ꝺsgit exeo quod fulmen n̄ ipsꝫ ꝺsgerit uerbo, sed quia uehementꝫ est ideo qui dꝫ aliquod ruina ab illꝫ patientibꝫ ꝓtinꝫ; qua prima; Ꝺ nec turres eminentes uidetur quꝫ pluries ruere. Ꝺ hoc ꝓuenit ex eo, quod fulmen frequenter n̄ recta linea decedit sed se mouendo Ꝺ labendo; ideo que ꝛꝫ illos flexꝫ, quos suo motu facit, dat Ꝺ turri, ipsa que corruit. communiter dicitur fulmen n̄ tangere laurꝫ. nec pelles vitulꝫ marinꝫ ut asserit doctor Alphonsus Perez. Nec aquilꝫ ferire. nec loca subterranea sed quia, ut ꝺsgit ipse Doctor Perez fulmen ipsꝫ usque ad quosque pedes penetrat terrꝫ. Ionꝫ Capanꝫ ctig est remedium ꝺra tonitrua Ꝺ fulmina. Quod ii n̄ ꝓficiatur de uirtute nali, sed ex Ecclesiæ benedictione qꝫ habere ad fugandas tempestates, ꝓpterea si ope dæmonꝫ ꝺsurgat tempestas, uerꝫ est. Ꝺ ctig quia Capanæ audire excitat hominꝫ ad oratione Ꝺ deuotione, qua ploratur auxiliꝫ Dei. ctig attendo ad uirtute nali dicitur qꝫ ꝺra tempestates habere, quia Ionꝫ Campanꝫ ꝺmouet aerꝫ deferendo nubes, ipsas que diuidendo.

Nyesit de rore, nine, grandine, Ꝺ pruina. Ror ꝺ oritur ex uapore tenui elenato ad tertiam aeriꝫ regionem a calore solis, qui uapor tenuiꝫ calando horis frigore resolubitur in minutissimas guttas, qui solꝫ tempore sereno cadit. ~~ita quod calore sumentur Ꝺ humo frigore Ꝺ~~ dꝫ aer tranquillus est. nã si ꝓcellosus foret, resolueret in istos uapores istos. Nix ꝺ pluuia ꝓcedit quare nubꝫ formata ex uaporibꝫ humidis Ꝺ frigidis, quã erat resoluta in aquã Ꝺ pluuiam, qui frigoris uehemtia mihi concreuit in nubes, ꝛtinꝫ que resoluabat in aquas. Ergo autꝫ fit ex illa nube, quã in aquã guttas resolubitur, ꝓbatur que in decursu aeriꝫ in uehemtã frigore ipsiꝫ, ita per antiperistasin aeriꝫ calidi circumdatꝫ condensatur, Ꝺ premitur usque dꝫ congelatur. Dicit ꝓtolemæus Ꝺ grando. Quãdo uero aliquando cadat grando fere triangularibus quia conjicit quod aquã gutta ex nube in terra decurrentes coniunguntur Ꝺ ita coniuncte congelatur. Pruina oritur ex uaporibus, ex quibus ros oritur, sed differt a rore ex eo quod Pruina cadit tempore frigidissimo, ideo que uapores, ex quibus oritur raro uehementiꝫ frigoris rarefiunt Ꝺ congelatur. Ꝺ hic fit Pruina; tempore autꝫ sereno resolubitur in rores, quia non est frigus uehemtꝫ ipsos ꝓmens.

Iris de Iride aliquid dicere oportet. Iris ꝺ oritur ex oppositione solis ad nubem rorida, ꝛcipiente diuisiue aliquas aquas guttulas, quæ deinde. quã nubis ex parte exteriori qua a sole ꝛcipit, tota lucida est, lumen ipsiꝫ quod alias partes penetrat illuminat. in parte media est aliquatenus, Ꝺmediocriter opaca Ꝺ pars opaca. in ultima uero multꝫ opaca ita ut ultra illã radii solares n̄ tranꝛeant, sed exilla reflectant, ut in speculo reflectit species. Quare exilla exteriori parte apparet colore flauo, in media ex cuius mediocri densitate Ꝺ opacitate refragatur lux radiis quæ solaris apparet colore uiride. Ꝺ ultima colore rubeo (purpureo) ctig quæ cæruleo. qui sytorꝫ pus colores Iridis. Rao autꝫ eius, ꝛa parte, appareat coloris flaui est quia ut pote magis tralucida, minus ofuscat colore ideo que illã redit flauus, qui magis accedit ad albꝫ. in media quia ob mediocrem opacitatem aliquatenus colore, ofuscat Ꝺ lucem ofuscat, ideo apparet colore uiride. ~~Ut aliquis placet alba cæruleo~~ quia magis, quã tertia recedit ab albo colore. in ultima uero quia magis qui ipsum ofuscat ei redit ~~rubeus~~ purpureus, permixtꝫ que est cæruleo, quia magis recedit ab albo, Ꝺ accedit ad nigrum. aliqui autꝫ dicunt in media parte propter uiride ctig cæruleum apparere. ctig nubes seu nubꝫ aliquantulꝫ. causa esto esse debet ut dictum. Simuliter dicitur, ut ꝓtinus. ꝛca imitatꝫ refragatur color Ꝺ lux. Dne uarii colores apparent. Iridis Iris idest definiri: Arcus multicolor in nube rorida, opaca, Ꝺ concaua ex reflexione radiorum solis opposita apparens. Rao autꝫ cur Iris sphærica apparet est quia imitatur parga solis, ita que n̄ nisi sphærice suos mittit radios. quod autꝫ n̄ ꝛtiger, sed medius appareat circulus, apparet, ex eo ꝓuenit, quod occursus terrꝫ Ꝺ circumstantes ꝓdictus.

Parhelia ꝺsgunt quãdo sol duplicatur, Ꝺ triplex apparet. ut dum solis per Zodiacum suum circulum gyrantis ad latus meridionale, q̃ Austri occurrit occurrit nubes diafana ex qꝫ ori parte, Ꝺ ex posteriori trahatur ad modum speculi, Ꝺ sol ipsi imago apparet in nube, tanquã in speculo ut in speculo ipso species in uidentis illo ꝛrepresentatur. si autꝫ hæc solis imago ex la nube reflectat alia quæ in eadꝫ ꝺpositione sit sol Ꝺ ut triplex apparebit. * Virga ꝺsgit, quãdo nubi directe Ꝺ terra circumstantes supra Ꝺ radius solaris in illa directe reflectit ꝛrepresentatꝫ ita uidebatur colorꝫ ad modum Iridis, differt tamen, quia n̄ est ad modum circuli ut Iris, sed ad modum Virgæ directe tendit. Aliquando plures exhalationes nocte ardent ꝺsgit ꝺstinare serena in aeriꝫ regione quæ in medio densiores, Ꝺ in extremitatibus circumferentiꝫ rariores sit Ꝺ ita magis lucida apparet in extremitate circumferentiꝫ quã in medio propter densitate, ideo que afferunt stridere sonꝫ cuiusdã que ꝛsidentis quã si magna sit, Voragὸ dicitur; si autꝫ Ꝺ parua, hiatus. Si uero nubes aliquæ æqualiter ~~parui~~ diuidiuntur sub sole, Ꝺ luna, aut alio astro luminoso, ita ut astra nequeant directe diffundere suos radios, sed per extremitates aut circumferentiã exhalationis densæ, Ꝺ apparet, quasi in splendidus duꝫ circulis, qui dicitur Corona. *

+ Duæ materiæ fulminis multum subtilis est, ita quæ penetrat, absque lesione corporis rara; ꝺra uero, Ꝺ dura consumit.

Cæsarius esse

71

sit ig de ignibus subterraneis, eorq; causa. Certu nrque est, pluribus regionibus & montibus hos ignes uideri: ut dicitur de Aetna in Sicilia, de Vesubio in Campania, de Atlante in Mauritania: Cyaneo Colle in Ionia insula. Etiq; terra Mexicana, & prouincia Capadocian, mons dicitur esse expellens lapides tanta magnitudine, ac ipse domus illius propriq; qui lapides expulit uidebatur quasi ardere. Huius notitiæ author est Albarado in libro ad Cortesium. Mons ite debet esse ille, ex cuius ardefactu conscendebat Albarado dum committebat Cortesii erat ad Indiam debellatione materiq; sulphureq; erruit, ex qua pulueres tormentarios construxit. Quod hi ignes sub terranei fiant, etiq; probatur experientia, qua pluribus regionibus uidemus fontes efferuescere, eruperc, calorq; aquæ trajecti per loca & cauitates subterraneas, ubi ardet subterranei ignes qui huj ipsa aqua calefit. Fit q ignes similes ex materia sulphurea bituminosa. Oleosa quæ capta est ad concipiendu ignem ipsiq; accendendu, quia talis materia ualde calida & sicca est, materia ista quæ accenditur, p antiperistasim, quia circumdata ibi cauernas a nimio frigore terræ, inflammatur. Et, ratione motus & agitationis habitæ ab exhalationibus & terra clausis. Ignes q uti, aliquibus parietibus utebatur ad tempus: & alij uero perpetuo. Quare deficiunt, dum ista materia sulphurea & oleosa, in subrogabatur alia. Ignis aute perpetuo durat, participat de nouo, & succedente materiq; quæ antecedens de totaliter consumabat.

Terræmotus causatur ex eo, quod exhalationes & uenti intra terræ cauernas, uelut carceres occludantur; congesteq; eruptionem facit terra, ipsa commouendo, ibi quo redeo ad exitu. Si aute magna sit copia uentorum & exhalationum, multæq; reclusæ, solet ciuitates subuertere, magnaq; terræ parte.

De uentis etiq aliquid dicere congruum est. Aliqui dixerunt uentos nihil aliud esse quæ aeris ipsius fluxus & decursus de una, alia parte. Unde inter uentos & aeres solum interesse significabat distinctu quasi accidentale: quali datur inter aquam stagni & fluminis, quod illa quiescit, sicut aer una regione quiescens est, nisi pellatur ab agente extrinseco. Aqua aute fluminis decurrit, sicut uentus gyrat de una, alia parte. Hoc ipsum probatur experimento folliculi quibus puerij exit uentus, qui nihil est aliud quæ aer, qui intra ipsum erat, ipsum que ut uentus exit, quia expulsus manu mouebatur. = Sed Contra est: nam licet uentus uideatur esse aer commotus: attamen nihil est aer qui commouetur, sed simul aliquid ipsius aeris mouens. Unde in exemplo folliculi nihil est uentus, sed aer qui exit, licet sit aer a manu motus. Unde secundo philosophi censemus uentos esse quasdam exhalationes siccas & tenuissimas aeris mouentes. Hoc uero esse conspicitur, ex quo tempore, quo magis uiget exhalationes istæ, magis uenti crescunt, ut in Autumno, & uere. Et quia post quæ aliquis Cometa apparuit, experimur, uentos maximos esse copiosos; quia plures remanent exhalationes siccæ, ex quibus oriuntur. Et etiq spiratus, ex quo cadens pluuia temperat uentos, quia exhalationes siccas humectat. Ideo quæ uenti ceciderunt. Varia, sunt diuisiones uentorum. La est, quatuor, uentos, qui ex quatuor mundi partibus respirat: Ab Oriente, scilicet, subsolanus, qui a nauta dicitur est. ab occidente Zephyrus, seu fabonius, qui dicitur Obest. A septentrione, septentrio, seu Boreas, qui dicitur nord. A meridie Auster, qui dicitur sud. Hi quatuor uenti cardinales dicuntur, tales que isti quatuor erant ab omnibus cogniti; postea uero duodecim. Nec de sexdecim.

Fit nunc de motu, fluxu, refluxu que maris. Circa hoc puncta uarie philosophi locuti sunt. Quia huius ueritas ita obscura apparet, ut fere nullus quiescat alicuius raciocinio; ideo quisque per sua ingenia tendit. Huius & motus, qui dicitur æstus, seu accessus & recessus; ex hoc, exundatio & reciprocatio; aut fluxus & refluxus, philosophus causa non nouit nominare, quæ plures tenent: licet omnes alios effectus naturales causas que ipsorum cognouisset. Immo aliqui dicunt ipsum deprauatione affectus afflictæ ipsum succubuisse morti, ex quo huius motus causa non inuenitur. Cæteri alii quæ plures hoc negat. Dicit Plutarchus asserit philosophus, simul & Heraclitus cognouisse huius motus causa, quæ ipsi dicebant a sole fieri. quia sol se mouendo in gyrum, secum plures flatus circumflectit & excitat, quibus ipsum fluctibus & pleonasmis, mare, ipsum extumescit, fitque sic motus accessus & fluxus. Et illi autem flatibus remissis & mare remittitur, sitque ita motus recessus & refluxus. Plutarchus igitur eadem ratione sequendo per solis progressum, a quo excitatos uenti, causari accessus & fluxus maris, ab ipso quæ per ambitum uentos primum, causari refluxus & recessus.

Aliqui dixerunt mare quotidie anhelare, respirando quæ tale causare motus; ingrediendo halitus, causat recessus, & refluxus; ipsumque egrediendo, accessus & exundationes. Alii pugnauerunt quod fluxus & refluxus, minime ideo, quod mare appellitora altius est sitque ita, ut a litoribus usque ad medium diu, quo etiq est in loco eminentiori declinet, loca superiora usque dum circa medium perueniat. Quare, cum aqua, quia fluida, naturaliter decliui fluat: ideo ex horis decedit a medio maris usque ad litora, quo & subsilit fluxus, & accessus; alii que ex horis sequentibus discedit a litore ad medium, quo subsilit refluxus. Timon uero dixit a sole & luna fluxus & refluxus fieri, ita ut fluxus a sole refluxus autem a luna fiat. Pro hac sententia Plinius stare uidetur ut a pluribus referatur. Timon & hic suam opinionem exponit: Sol quia inter duos tropicos mouebatur; ideo super respicit mare directe, ipsos radios perpendiculariter cadit: Sol quia inter duos tropicos mouebatur; ideo super respicit mare directe, ipsos radios perpendiculariter ribus calefaciendo: quia radius perpendiculariter percutiens, est magis calefactiuus. Quare aqua maris ultra posita a radiorum calore ebullit, sicut aqua adigni applicata; ideo que maiorem occupat locum. Hic ab ortu

dies, ~~ideoque maxime occupat loca~~ usque ad meridiē exit fluxus. a meridie aute usque ad occasum,
quia sol declinat, recipta, ipse aquā calefacit, remittitur aquā calor; ideo que n ebullit, sed minore
occupat loca, ipsa que quasi condensatur & retrocedit. ex quo resultat refluxus. Per illā vero ebullitionē
plures ex aquis vapores exeūt, ubi videbat in aqua calida. ~~Ipsa que~~ ipsa que luna ~~ipsa~~ infra
Gidadō illos ppe septētrionē eos quevit, aquā. & ita ibi exscendit in mare, ex qua & ebullitione
facta calore soly, ibi tumescit mare & ad litora fluit. Vq dū sol, hor emisphērio nro per
uenit ad occasū, ibi ori tur, emisphērio infra nos posito. Vnde ibi causat eadē ebullitionem,
usque dū perueniat ad meridiē. *tamen aute asserebat fluxū maris oriri exeo, quod per cal
tarū montes flumina p fluebat, Alligtici mare, & pcipue aquas mouere maris. Sic fluxū
causare. hoc aute, pcipue, mari que remisso, retrocedere, & ita refluxū ~~efficere~~ fieri. Alii ali
ter philosophāt. *

Communi uero opio grecorū & recentiorū philosophorū, quā Plinius illustrat quoque nobis con
formior apparet, sic ponitur ab ipsis: ex influxu lunę, puenit fluxus maris que refluxus, quia
ipsa supra corpora humida maximū dominiū habet; pcipuē que supra mare & omnes aquas.
Quare in spatio viginti quatuor horarū quo luna sua pfecit curriculū, a puncto sui orbis, usque ad
sequentē orbis sui mare crescit, & fluit; bis que decrescit, ita, ut sex horis, quibus luna a puncto orbis
usque ad meridiē ascendit, crescat; & alijs sex horis, quibus a meridie usque ad occasū descedit,
decrescat. Itemq; ex alia parte, trapacita ad emisphērium nrū, luna orta, fluit, mariq; ac
cessu, usque dū pertigat puncta meridiana a quo descendēdo ad occasū, alijs sex horis, fluit, recessu &
mari ~~que~~ decrescēdo. Hę uero sex horę n sunt arithmetice, seu dicī arithmetice, sed naturales, ut dicī,
& noctis equinoctialis alijs & naturalis. & sic respectu dicī arithmetici experitur mare de uno latere di
ei quasi ~~unius~~ hora tardius crescere, & decrescere. Vnde autē cur luna influat in isle motus
fluxus & refluxus, modo que supra posito, est, quia sicut sol maximū ius, actiuitatē que habet; ita
rē ita luna, mare & corpora humida. Ideo que ab huius orbe usque ad meridiē tumescit ma
rē, quia tunc magis, tenue, fluit tū ius lumē ipsius, mare; ~~dū~~ Vq ab ortu usque ad meridiē directe,
mittit luminis radios, mare. & sic magis reflectit lumē, & est fortior ipsius actio. Vq uero a meridie
usque ad occasū tedit, eius, fluxus ~~remissus est~~ remissus est, quia radii luminis n directe, sed, di
recte respicit mare. ideo que minus reflectit, actio que & fluxus remissior est. Quare aqua ius
recuperādo frigiditatē, ad sua loca recedit, se condensādo & minora loca occupādo. sicut extra rarefit,
& tumescit vacue actiuitatis lumē in ipsius ortu.

Preter ista motus cotidianum in mare? alterno quater
in mense. Vq 1. die, quo luna incipit crescere est mare, sumo incremento; postea que paulatim &
successive ~~decrescit~~ usque ad septimū diē, aliquātulū decrescat, ita, ut in septimo die sit in decre
mento ultimo. ab hac die usque ad 14, quo luna est totaliter plena paulatim mare augetur,
ita, ut 14 sit iterū in incremento summo. a quo usque ad 21 decrescit, taliter, quod 21 die ita sit
in decremento maximo. Iterumque ab hac usque 28 incipit crescere & 28 est, summo incremento. &
sic luna quatuor recipit mutationes, mense. Vnde autē huius est, quia luna dominiū habens
supra aquas maris. præsertim, oppositionibus & coniunctionibus cum sole multos simul fluit. Dicēs, his
quidē oppositionibus & oppositionibus orbes, aliaque animalia marina maxime plena reperiuntur & magis sol
positionibus, quā coniunctionibus. Itaque in oppositionibus cerebra, supra quā luna, quia humida sunt,
dominiū habet, augmentatur taliter, quod aliqui hi temporibus lunatici fiunt.

Aliqua sunt maria, quibus fluxus & refluxus pluries experitur & alij n totiēs. sic dicit Mela lib. 2 de situ orbis Cap. 7 mare Euripus septies
diēnāli ~~die~~ fluere & refluere, ~~mirabile dictu~~ incredibile. Isidorus etiā asserit mare, quod est ppe Corcyra Charybdis
inter Italiā & Siciliā ter fluere, die, ter que refluere. Etiā que ab Authoribus refertur quod sunt maria
quę, tota semel in mense fluunt & refluunt. a coniunctione nguae usque ad oppositionē lunę cum sole fluxus,
& ab oppositione usque ad coniunctionē refluxus. Alia sunt maria, quibus ~~sic~~ fluxus & refluxus nusquā per
cipitur. Quo huius videbatur esse dispositione aquarū & marū. Videmus siquidē ad agens effectū producere
in paro disposito, quę n producit, alio, quia n est aptus dispositus ad talē effectū. Quare in mari ma
gno n percipitur motus iste fluxus & refluxus propter maximā ~~abundantiā~~ copiā aquarū copiā. & sic
in medio maris n percipitur ~~mi~~ iste motus, sicut in litore, quo est minor aquę copia. In mari
autē Euripo, sicut & inter medios inter Siciliā Italiāque, est sufficiens dispositio ut tā repetitos fluxus
motus. = si autē dicas, cur in fluminibus & fontibus n experiantur isti fluxus & refluxus, cum omnes aquas
istos exeāt ex mari? Dicunt aliqui hoc exeo puenire, quod luna n habet talē coniunctionē cum his aquis,
ac cum mariis. Alii dicunt hos motus, omnibus aquis esse cōtentis; fontibus & fluminibus n percipitur, sicut
in mari quia ipsis n est tā dispositio ad talēs mutationes patiendas. Immo aliqui fontes mari proximi habent
motus fluxus & refluxus ita percaptabiles, sicut mare.

Preter hos motus etiā alii sunt maris, unus a septentrione ad
Austrū, alius trepidationis. Vltimus est aliquis accidentalis causabilis ex quo plura naufragia pueniunt. de quibus
nihil speciale se offert. Nunc de maris salsedine. Hoc & ut Albertus inquit, consistit in commixtione
pluriū exhalationū terrestriū & vtilium. Vq a sydo maris, id ipse elevat calore & actiuitate ipsius pluries
terrā halitus & calidos, quos miscet cum maris aquis. & sic redditur mare salsum. Salsum nguae fit ex permix
tione siccī & adusti terrei cum humido. si autē inquirabitur, cur in fluminibus & fontibus idē effectus n sequatur?

72

Dicendum aquas fluminum et fontium esse in continuo fluxu et motu; ideo que non datur locus, ut fiat
talis commixtio, ex qua oriatur salsedo; in mari vero contra contingit, quia cum aqua ipsius diu perse
veret; ideo est apta ut ipsa imprimatur illius affectio et alteratio. = Si vero dicas in paludibus et stagnis
esto non sit in continuo motu, sed in quiete, non percipi hanc salsedinem. = Dicendum salsedinem in stagnis et
paludibus non esse, quia cum in ipsis aquarum parua sit copia, exhalationes terrestres et adustae a
sole eleuatae extrahuntur ex aqua; ideo que salsa non permanet. In mari autem cum sit tanta phy
ditas aquae; ideo non ita facile extrahuntur exhalationes istae ex illa. Quare plures permanent intra
aquam, ipsam que salsam reddunt. Sufficiant dicta per philosophiae nostra.

In libros de ortu, & interitu. Disquisitio 1a. 73

Post octo Philosophi libros, alios duos addit, quibus de Generatione, & corruptione pertractat. Cuius methodo sequendo, sit

Liber primus

Sectio 1a de Generatione, & corruptione. Sect. 1a.

~~Supposito dari Generationem subiectialem~~

& primi notandum Generationem late accipi posse, prout est communis ad accidentalem, & subiectialem, quo ista sic definitur, solet: productio entis ex praesupposito subiecto. Generatio istius ~~adhuc est duplex~~, alia quae subiectialis est, adhuc est duplex: una communis ad omnem & quamlibet, quae sic ~~dici~~ explicatur: productio formae subiectialis ex praesupposito subiecto. Generatio autem unius sic: origo unius ex alio; vel unius coniuncti a uniente coniuncto; substantiae narg. Ly viuentis denotat tria generantia esse aliquod viuens, per quod differt a Generatione subiectiali in omni; a unius significat principium, a quo fit generatio, viuens esse debere; ~~eiusdem quod~~. Ly coniuncti dicat principium generis coniuncti esse debere cum tertio genito, duo tertium generant, saltem media virtute instrumentali; substantiae narg. denotat tria genita existere eiusdem narg, ac est principium generans. Dicit ergo, fluens substantiae ipsa non dicitur generare generatione ~~accepta~~ dicta; haec ultima acceptione.

Alia est ergo generatio, quae dicitur monstrosa, quae sic definiri solet: origo unius a uniente, de generatis a recta & solita dispositione tertiae speciei. Quae dicit, dum scilicet aliquis homo, aliud ve animal nascitur difforme, & absque illa recta dispositione & proportione partium, quae regulariter videtur, aliis eiusdem speciei. Corruptio est mutatio de esse formae ad non esse formae in subiecto.

Inquires: an generatio & corruptio sint realiter idem? Quod videtur de utraque actione ista & passione. & utroque sensu affirmative resp. ad 1am est ratio, quia eadem actio, quae primario & per se tratur ad producendum de novo formam, secundario & per accens tratur ad expellendam formam praecedentem, quia incompatibilem cum forma de novo producta: ergo eadem actio est generatio & corruptio actione ista. Probo ant: si illud dum non esset vere ~~daretur actio~~ corruptio actione ista distincta a generatione primo & per se tenderet destructionem formae praeteritae, quia primo & per se non tenderet aliquem tertium generare, aliunde esset generatio: ergo tenderet in malum operaretur, quia forma destructa est de genere mali; sed nemo intendens in malum operatur: ergo.

Quoad 2am partem sic: corruptio passiua accepta est mutatio de esse ad non esse. sed haec realiter eadem esse debet ac mutatio de non esse ~~ad esse~~ formae ad esse formae: ergo. Probo min. si non esset eadem per se primo tenderet ad non esse formae; sed hoc esse negatur: ergo. Probo min. si talis mutatio per se primo tenderet ad non esse, subiecti ratione illius per se primo moueretur & tenderet ad non esse; sed non minus repugnat quod subiecti ratione illius per se primo moueatur, & tendat ad non esse, quam quod ratione generati per se primo moueatur ad non esse? ergo. — 2: ideo ~~non~~ ad quatuor arguto ad hominem: ideo non aduersarius minus 2am partem actio generatiua & corruptiua eadem realiter est, quia non esse formae praecedentis est connexum cum esse formae aduenientis; ~~sed etiam tenendo de esse formae praeteritae ad non esse ipsius est connexum cum tertio~~ & quod est tertium generati; sed corruptio passiua ista recipit etiam tertium connexum cum tertio genito ratione passionis acceptae. non tertium illius est non esse formae praecedentis, huius autem est esse formae aduenientis: ergo.

+ quod est tertium corruptionis actiua.

~~Ad 1: ex omnibus ploquius generatio unius et corruptio alterius: & generatio & corruptio non distinguuntur.~~ Dico: corruptio passiua ista est tertium non esse formae praecedentis; sed tertium non esse formae est realiter distinctum a generatione passiua accepta, quae est tertium esse formae aduenientis. Tertium autem esse formae aduenientis distinctum realiter est a tertio non esse formae praecedentis: ergo. — ~~Ad tertium dicendum Philosophum illud affirmare in parte non autem in quo distinguit generationem actiuam ista & corruptionem eadem actione esse, ut uerum fateatur de utraque passiua ista non est intelligendum tertium identitate, sed tertium relationis aut connexionis: ideo non est~~ Dicendum corruptionem passiuam ista non esse tertium non esse formae praecedentis, sed mutationem ad tertium non esse ipsius; sicut etiam generatio passiua accepta non est tertium esse formae aduenientis sed mutationem passiuam ~~formae~~ subiecti ad tertium esse formae aduenientis. Unde ipsa actio potest considerari ~~sub~~ quatenus per ipsum agit generat forma, mutat que subiectum ad tertium esse ipsius, quo ista dicitur actio generatiua; sicut corruptio istius valet, quod primum agens, per ipsum corrumpit forma praeterita, mutat que subiectum ad tertium non esse illius, & quod sic dicitur corruptio actiua. Ulterius quae generatio passiua istius dicitur, tertium quod subiectum per ipsum passiue mutatur de non esse formae ad esse ipsius, ipsa que forma per illa dicitur passiue generari. Unde non est tertium esse formae, sed qua passiue generatur ipsa, quia que passiue mutatur subiectum ad illa. sicut corruptio passiua ista, est qua forma passiue corrumpitur, tertium que ad tertium non esse ipsius, qua qua subiectum passiue mutatur ad tale non esse formae.

* Dicit: corruptio passiua formę est illius destructio; sed forma destruitur per n̂ esse ipsius: g. = 2: corruptio formę est illius expulsio, & generatio aduentus est illius introductio. sed introductio formę aduentus n̂ est expulsio præteritę: g. 3 = Resp. corruptionem passiuam esse destructionem illius per modum mutationis, quia per ipsam tendit ad n̂ esse ipsius: per n̂ esse uero illius ꝓprie n dicitur destrui, quia per n̂ esse n̂ mutatur mutatur, sed est tria mutationis & destructionis. = Ad 3am dicendum expulsionem formę præteritę, & introductionem nouę realiter esse idem licet forliter distinguantur. ¶ quęstio concepta expulsionem n̂ est forliter concepta ſ introductionis. Nec ad alia, quę ¶ præsenti excitari solet, descendamus. Sit q.

Dubium 4um: Quodnam sit subiectum receptiuum accentis?

Aliquibus notatis referuntur sententię. Sect. 1a

Supponimus aliqua accidentia esse ꝓpria formę de quibus n̂ præcedit quæstio, sed supponitur subiectari in ipsa forma. Sit accidentia ſpiritualia, subiectentur ¶ anima rationali, quę forma hominis & ut ſ tale & uoluptas, supposito, quod ab ama rationali distinguatur. Sit etiã actus ſ tale & uoluptatis, habitus quę scientifici alii que habitus ad uoluptatem pertinentes subiectentur ¶ mediate ſ tale & uoluptate, & mediate ¶ ama. Deinde sicut aliud esse subiecti ¶ omnino accidentis, aliud uero denominationis. Vnde ¶ præsentem n̂ quærimus de hoc 2. q. certum sit accidentia totis ſ positis denominare esto totis subiectentur & recipiantur ¶ maxime. Solum q. disquiritur de subiecto inhęrentię: ¶ sit materia ¶ uero ſ positum? = La opio est fere omnium Iesuitarum, qui, asserentes ¶ primi resolutionis usque ad materiam 1a conquiescere hic defecerit totis materiam 1a esse subiectum inhęrentię accidentis. Cæteri uero aliqui dicunt materiam 1a pendere a forma, tanquam a condione, ut sit ¶ inhęrentię subiectum. 2a uero sententia quę thomistarum est, ꝓpugnat subiectum ¶ inhęrentię esse totum ſ positum. Quid q. dicendum, sequenti sectione uidebitur.

Resoluitur dubium. Sectio Secunda.

Subiectum ¶ inhęrentię accidentis n̂ solum materia, sed totum ſ positum est. Probatur conclusio 1. ex dicto tho. 1a q. 77 art. 6. ubi assignans differentiam ¶ tem formę & subsistentis & accidentis ¶ quit subiectum illius esse ens in ꝓa, quia illa esse ſ pliter ¶ actus præcisat. Subiectum uero formę accidentalis esse ens in actu, quia n̂ ꝓgitat esse ſ pliter, sed esse tale aut tale. q. subiectum formę accidentalis ad distinctionem formę subsistentis est ens ¶ actu per ſ positionem ad ens ¶ ꝓa; sed illud est totum ſ positum, sicut ibidem materia 1a. q. Deinde eadem 1a q. 76. ar. 6, ¶ quit: cum anima ſ lectiua det homini esse subsistentiale & ſ pliter, ¶ possibile est uniri ipsam corpori medijs accidentibus; sed quælibet forma subsistentialis dat esse subsistentiale & ſ pliter materiæ: q. ¶ possibile est ipsi uniri medijs accidentibus; sed ni materia 1a totum esset subiectum ¶ inhęrentię accidentis, forma subsistentialis uniretur materiæ mediis accidentibus, quia accidentia ¶ mediate uniuntur materiæ, ¶ ipsa quę ¶ mediate subiectantur: q.

Nec ratione probatur: primum est quod materia recipiat actum a quo ſ species demunit ac illum a quo nulla demunit ſ species; sed materia 1a a forma substantiali ſ pecificatur n̂ uero ab accidentibus: q. primum recipit forma substantiale quę accidentale: q. accidentale n̂ recipit, nisi ut actuata a forma substantiali; ¶ materia ~~in recipit~~ solum recipit forma accidentale, ut actuata per formam substantialem; sed ut actuata per formam substantialem dicit formam substantialem, ¶ quę actuat: q. solum recipit forma accidentale, ut dicit formam substantialem ¶ quam actuat: q. n̂ solum materia, sed simul cum forma recipit accidentia; sed materia simul cum forma est ¶ mum compositum: q.

2. primum est quod materia recipiat esse ſ pliter quam esse tale quid & accidentale. Sed materia esse ſ pliter habet a forma substantiali: q. solum recipit formam accidentalem, per quam habet esse tale quid & accidentale, ut ea habens ſ pliter esse: q. ut habens formam substantialem. q. sed materia ut ea dicens formam substantialem est totum compositum: q.

Cætera aduersarii dicunt rationem appositam solum quare forma ~~esse~~ substantialis esse ſ dictum ut materia recipiat accidens n̂ uero rationem forte recipiendi ipsum ſquenter quæ simul cum ipsa n esse subiectum ¶ inhęrentię. Sic primum debet esse 2. nos quod compositum sit subsistens, & existens quam quod recipiat accidens, quæ ex hoc ſ ueratur existentia & subsistentia esse subiectum accidentis, sed totum ſ dictum. = Sed contra est, quia esse tale & ſ pliter tale n̂ est ſ dictum ad recipiendum, ~~& esse~~ tale esse & accidentale & tale quid tale, sed ratio forte ipsum recipiendi: sed esse tale & ſ pliter tale est ab ipsa forma: q. ista n̂ solum ſ dictum est ad accidentia recipienda. Existentia uero, aut subsistentia n̂ est a qua forliter est tale & ſ pliter esse, sed tale huius ſ plum. Vnde n est ratio forte, aut subiectum receptiuum, sed totum ſ dictum, quia subsistentia n ~~recipit~~ existens, aut subsistens prius, n recipit accidens.

Contrahitur conclusio nra: illud est subiectum accidentis, quod dicitur tale subiectum ad differentiam subiecti formę substantialis, quod dicitur tale; sed n materia 1a nuda ꝓpria, sed totum est quod dicitur tale subiectum: q. Probatur min. Materia 1a nuda ꝓpria est tale subiectum: q. n tale. = Dico primum, quod est tale subiectum rei

74

respectu formę subitątialis, & ly respectu accentalis. = Contra est, quia ly subiecty alt. distinguit debet; sed ty est maria ta nude ypta: g. ly erit materia simulcum forma. = Vlterius quia illud est ly subiecty ; quo subitątatur accentia. sed n ; materia nude ypta ; sed ; toto ꝓpōito subitątatur g. Prouo min. ; illo subitątatur cuius ꝓprietas est subitare accentibus; sed totius ꝓpōiti subitątialis ꝓprietas est subitare accentibus: g. Prouo min. in primo quia n assignatur ꝓpropriętate materię ta nude ypte, hoc quod est subitare accentibus g. ly: quia subitare accentibus est ta subitątię ꝓprietas; sed ta subitątia ; teligitur ꝓ ꝓpōito phinico, & subitątiali, imo & detrato: g. = 3: quia accens subitątatur ; subiecto, a quo ; esse accenty dependet. sed accens dependet a subiecto ut ta subitątialiter achiato, quia x. diuy thomę, dependet ab ente subitątiali ; achę. sicut extra forma subitątialis materialis dependet ab ente ; ꝓpa: sicut g subiecty, ; quo recipitur forma subitątialy, est ; quo subitątatur, & dependet ipsa a quo ipsa depę det, sic & subiecty accenty ; sed ens in achę est ipsy ꝓpōity ; sicut extra ens ; ꝓpa ipsa materia: g.

Argumenta soluuntur. sec. 3a.

Arques 1. dispōnibę ad formą subitątialę, syt de linea accętali; sed istą recipitur ; materia g n ; toto ꝓpōito: g. Prouo min. recipi debet ; subiecto, cui suus effectus forlę prąsitat. sed n ꝓpōito, sed totty materię effectus forlę prąsitat: g. Prouatur min. quia n ꝓpōity est, quod dicitur dispōity ad formą: aliq de etig forma adsciscę ducerętur dispōita. Vnde soly materia est quę dicitur ad formą dispōita: sed ; hoc stat effectus forlis dispōitionis: g. = 2: quia dispōitio mediat ; ter materię & formą: g materia prius recipit dispōitionę quą formą subitątialę. Prouo ans: ~~ita quia materia est causa materialis formę a prius materia ; teligitur ad formą dispōita quą recipere~~ illud ut medius ; ter materię & formą, quod prius ; teligitur ; materia, quą ipsa forma: sed prius ; teligitur ; materia dispōitio, quą ipsa forma: g. Prouo min. materia prius ; teligitur ; ratione causę materialis, quą ; teligatur effectus, qui est ipsa forma; sed materia ut dispōita est causa materialis formę: g.

Ad 1y dicędy aliud dicit subiecty ; hąsionis, aliud quę denominatiuy. Quare ipsa materia nudę ypta est denominatiuy subiecty illatiuy dispōsionis quą materia prąsitat huic effectui forlę quod est esse dispōita n uero totę ꝓpōito, quod est subiecty ; hąsionis ; quo talia accidentia subitątantur. Sic ; alij qua liter, dicitur quod actio transiens denominat agens, qui ; ipsio subiectatur & recipiatur, sed ; paro. = 1y militat ; stra diuy tho. ; ; scilicet allegatu, ubi asserit ; ponibile esse forę amą uniri corpori mediis accidentibus, quia corpori prąsitat ty esse & ; pliter tale. Vlterius quę ; eodę loco ; quit: ; ponibile est, quod aliqua dispōitio accidentalis cadat media inter corpus & animą, ; ter quęcunque formą subitątialę & materię istą. Quare dico x. Solutione adty dispōitionę prąsitatę ex parte materię ad formą subitątialę, ly quod ipsa ut dispōita est causa materialis formę: cętery n prąsiteligitur ipsa dispōitio ut forma ; hęrens, sed pure denominans ut uidetur ; actione trąseunte prąsiecta ; esse formę denominatiuy agens, ad ipsą ; esse formę ; hęrentis in paro. Ad 1y etig dici ualet quod dispōo ultima, de qua repta pcedere uidebatur & scomitans. Vnde totty ad exity etig potest dici, quod dispōo ultima, de qua replica pcedere uidebatur & scomitans. Vnde esto sit quid exacty ad hoc requirenda per modum dispōnis & scomitatis & sic sufficit quod sit & toto ; totty. Vel dicitur quod exitus scomitatur & totum ; totty extensiue de sit ut exigitur recipiat.

Arques 2: si accidentia recuperetur ; toto ꝓpōito, ideo ahgeret ; ꝓpōito hominis, sed n recipitur ; ꝓpōito hominis: g. Prouo min. si recuperetur ; ꝓpōito hominis, etig & ; animą rationali quą est pars hominis; sed hoc n: g. Prouo min. quia tas est ty accidentalis n recipitur ; anima rationali; sed quia tas n recipitur ; anima rationali aliqde ipsi ꝓmunicaret suus effectus forlę eą quę rederet extensą, quod falty est: g. = 2: ac tentia recipitur ; subiecto, ex cuius educitur poa; sed n ex poa ꝓpōiti, sed materię educitur, sicut ipsa forma subitątialis: g.

Ad 1y dicę quod sicut compōity est subiecty ; mediaty ; hąsionis, ita totty ipsy dicitur quąty & extensiue, n tamę ex hoc sequitur, quod illis effectus quąti & extensi communicetur cuilibet parti ſeorii; prąsertim si ; capax sit huius effectus forlis ; esse partis animą quę rationalis. Sic supponitur ita toto ꝓpōito tribuit totąq effectus forlę, hoc quod est ipsy supponity redere n tamę hoc esse etiam forlę communicat materię tą, aut formę ſeorii & nudę ypte, quia sic quę libet est huius denominatiuy ; pax. Vlterius qualitates actiuę x. aduersarioy recipiuntur ; materia ta: n tamę illi tribuunt effectus forlę actiuę poę, ay soly ut poa ſdicta. = Ad 1y dico formas accentales educi ex poa totius ꝓpōiti; ideo quę ab ipso dependet ; ſieri ut & seruari. forma uero subitątialis, soly ex poa materię educitur: n uero ꝓpōiti quia cy pars attributiua ipsius ꝓpōiti sit, si ex poa huius educeretur, ex poa sui ipsius educeretur, & sic in ipsą supponeretur.

Replicaby: repugnat quod quąitas recipiatur ; anima rationali, qui ipsi aliquę effectus forlę communicat; sed si ipsi n ꝓmunicat extensionę, quą est sus effectus forlis, aliq ꝓmunicare negabit: g. =

2: q̄ toty ꝓpoty humany redit̄ redit̄ extẽsy per quātitat̄; sed repugnat quod to
ty ꝓpoty redabat extẽsy, qui simul figit extẽsq̄ omnes partes ipius: cy q̄ una exil
lis sit anima rationaly ita ētiq redit̄ extẽsa. = Ad 1ty dicēdū quod cy anima roaly
seorsū a materia n̄ recipiat accens quātitat̄, sed j quātty numerat simul cy materia,
ꝙ put cy ipa est ipsy ꝓpoty n̄ miry quod ipsi n̄ prōtet suy effecty forte, quia ꝓ
pax illius. Vnde 1oly potest dici quod ipsi prōtat effecty forte p extensiony, sed
acty secydarii accentaly. = Ad 1ty dicēdū quod repugnare toty ꝓpoty extẽsy dici
quy omnes ipius partes sim ut simul 1ta, ꝙ unita redabat extensq̄ n̄ tamē quālibet
se orsūm prōsert̄ si j capax sic est huius extensiony. ita nq multotiēs partēs ut simul
1ta, ꝙ unity sueūt quod n̄ conueūt cuilibet se orsū accepta; ita ꝙ 2ᵒ ita. sic cuilibet parti
ꝓpoti phīci sueūt esse causq phīsicq ꝓpoti, n̄ tamē illi simul 1ta, ꝙ unity. Quibus si
1ty sueūt n̄ distīgui a toto ꝓpoto, a quo quālibet distīguit̄.

rao tēdens ad formā subītāle recipit̄ 1sola materia: q̄ ꝙ Arguēs 3 ꝙ ultimo: gene
nerao 1oly recipit̄ j subito, quod per ipsā trāsmutabit̄; sed istud est tāly materia: q̄. =
2: materia se 1sola capax est recipiēdi accētia: q̄ ipsa rec materia nudāta recipere
ualet accentia. Prouo ant: materia se 1sola recipere, ꝙ subītare ualet formā subītā
le; sed minus requirit̄ ad recipiēdy ꝙ subītādy accens, ac formā subītāle: q̄. = Ad
1ty aliqui dicūt generaonē esse accēty ualē ꝙ n̄ perfectē, l per modū trī; ideo que re
cipi j materia ta quia est uia ad formā subītālē. n̄ sic se habet cētera accētia: qua
rē eadē n̄ militat rao. Ego tamē uedico, nec generaonē recipi j 1sola materia, sed
1toto ꝓpoto. Quare ipsa generao j esse mutationy 1ty ipsā materiā denominat, quia
1oly ita mutari dicit̄ de n̄ esse formā ad huius esse. j esse tamē generationis formā ꝙ
1toto ꝓpoto denominat, quia istud dicit̄ genitū. Quare ipsa subiectabit̄ ꝙ recipit̄
1toto ꝓpoto. = Ad 1ty dico materiā 1q posse 1olq n̄ esse capacē recipiēdi ꝙ subīte
tādi accētia, sicut est capax recipiēdi ꝙ subītādi formā subītāle. rao dispāritatis est,
quia materia ta gte 1ty esse ꝙ ipliter tale recipere negūt 1ty, ꝙ accētale, l 1ty quid tale.
quia istud 1ty x. diuy tho. recipit̄ j ente, accē. ad esse uero 1ty ꝙ ipliter tale, aliud
1ty n̄ exigit, aliunde petēdū j finity darebat̄. 1ty quia forma subītālis, quā istud esse
1ty ꝙ ipliter tale prōtat, x. diuy tho. recipit̄ j ente j ꝓa.

Dubiū 2ly: an fiat resolue usque ad materiā 1q?
Aliqua notātur, ꝙ referūtur sentētiā. Sec. 1a.

Celebry est controuersia prōtēs, quā ab aliquibus aliis 1ty ꝓponit̄: an, scilicet,
j compōsito genito maneāt eadē accentia, ac erāt j corrupto. ꝙ supponit̄ n̄
manere illa, quā erāt ꝓpria corrupti ꝓpoti, formā que subītālis prōcedēty.
1oly q̄ dubiū de accentibus utrique ꝓpoto communibus: q̄ taliter resolue, seu cor
ruptio contīgat, ut n̄ 1oly forma subītālis, uery ꝙ omnia accētia quā ēta erāt,
deficiāt. In qua difficultate ta opio quā Ieuhitary est, asserēty j quōthone gh
subiecty accētiy 1ty esse materiā 1q, defecit n̄ fieri resolūone usque ad ma
teriā 1q; sed aliqua accētia communia quā erāt in compōsito ant, perma
nere in genito. 2a pars affirmatiuq tenet, sic fere omnes thomistā, ꝙ Conimbri
censes, ꝙ alii. Sit q̄.

Nostra Conclusio. Sectio 2a.

In subītāli corrūptione fit resolue usque ad materiā 1q. Prouatur ex philo hoc 1ib.
1. de Generaone cap. 7. textu 23. asserēte, in mutaone subītāliā nec sēsibile quid
quā remanere idē; sed omne accens sensibile dicit̄ n̄ uero subītāna quia n̄
ratione sui, sed ratione accentis sēsibilis est: q̄. = Sed dices, Arist asserere, nec
sensibile quidquā remanere idē, ut subiectū; sed subiectū sēsibile est ipsy ꝓpoty sub
stāliale quod sēsibile dicit̄ ratione accētiy: q̄ 1oly significat n̄ manere idē compo
sity subītātiale: q̄ n̄ eadē accentia. = 2: phily j quit n̄ manere idē sēsibile ut subi
ectū; sed ex quo n̄ manedt idē, ut subiectū, n̄ j ferbit absolute n̄ manere idē: q̄.
minor patet quia ex maiori apponita 1oly j ferbit n̄ manere modo quo assūto ꝓpo
nit̄, scilicet ut subiectū.

sed ista est quia istēta aduersariorū straiatur uerbis philipsq
dicty: nq ipsi dicūt dicēdo n̄ fieri resolūone usque ad materiā ta conquēter asserūt
manere materiā 1q affectā accētibus quā ēta erāt. sed ipsi dicūt 1olq materiā
1q esse subiectū: q̄ manet sensibile quoddq ꝙ idē quod antea erat ut subiectū, quia
ipsa materia ut affecta accentibus sensibiliter est ratione illorū aliunde j se subiectū
est: q̄ manet idē sēsibile ut subiectū. = 2: quia compositū subītāliale n̄ est ipsi
bile, nisi ratione accētiy: q̄ si n̄ manet idē subiectū quia ita sēsibile, ut subiectū, quia
n̄ manet idē compositū nec, manet eadē accentia quia etiq n̄ manet idē sēsi
bile, aliunde idē maneret sēsibile. = Ad 1ty dicimus, quod cy materia disponatur j ratione

75

subiecti recepti forma substantialy, per accidia quos ibi dicuntur sensibilia; ideo philus asserit ñ manere ide sensibile, ut subiecti, quoty licet materia maneat, ñ tamen manet effecta eiusdem accidibus, per quos sensibilis ipsa fit.

Probatur etiã conclusio ex dicto tho. qui supra verba phili relata lec. 10. quit. dicendo lec. 10 dubitans, quit. sed dubitatur: utrum pari numero ponit esse genito & corrupto? Ipe quã respondet: dicendo ñ manere ide numero accens, sed id quod prius erat corrupti per accens corruptione subiecti & aduenire simile accens. & ¦ coposito genito ñ manet ide numero accens ac ãa erat, sed aliud ite: & destructa forma substãtiali destruitur, quid quid erat ¦ compositio corrupto, præter materiã ẽ.

Suadetur: accentia numero eadẽ ñ permanent, eodẽ subiecto ñ permanente. sed destructa forma substãtiali ide subiecti accidit ñ permanet: & minor, stat ex procedendi dubio, ubi diximus totã ẽ posse esse subiecti accentium. Probatur maior. accentia ¦diuiduntur a subiecto, ut dicit tho. asserit 2a p. q. 29. ar. 2. corpore per hæc uerba: substãtia enim ¦diuiduatur per se ipsã, sed accentia inditur dicitur per subiecti, quod est substãtia: & hoc ex subiecto illorũ uariato, & accentia uariantur, nec permanent eadẽ numerice, & ¦diuidualiter.

Deinde contrahitur: si aliquod accens remaneret ¦compositio genito, quod antea erat in corrupto, hoc mediante ¦ter formã substãtialẽ & materiã 2a, quia ñ ¦ compositio, sed ¦ materia 2a recipitur, sed repugnat mediare aliquod accens ¦ter materiã & formã substãtialẽ: & probo min. Dicit tho. 2. p. q. 76. ar. 6 & conclusione ponit quod ẽ ãa ¦telechia dat homini esse substãtiale, & ¦ impossibile ẽ ipsã uniri corpori mediãtibus accidibus: sed quodlibet forma substãtialis dat esse substãtiale, & ¦ impossibile ẽ ipsi univi mediãtibus accentibus: & ¦ possibile ẽt ipsi univi mediãtibus accentibus: & ¦ possibile ẽt aliquod mediare accens ¦ter materiã & formã substãtialẽ.

Argumenta soluuntur. sec. 3a. =

Argues 1ex dicto tho. 4 contra gentes cap. 81. ubi ait: materia hominis post eius morte quã tali formã fuit subiecta, manet sub eisdẽ dispositionibus dimensionibus, ex quibus habebat, ut esset materia indiuidua. = Vlterius ipse gliosus doctor refert uerba phili loquẽtis in propria, hoc modo: ille philus dicit, quod materiã 2a ẽt maxime propria subiecta susceptibile, generationis & corruptionis, quia ¦mediante substãtialibus formis substãtialibus, quæ per generationẽ aduenit & recedit. Etiã in dubitone 17. q. 2. arc. 2. inquit: quidquid intelligitur in materia ante aduentũ formã substãtialis, manet quidẽ nuro ¦ genito. Denique philus hoc lib. 2. generationis cap. 4 inquit, diaphaneitatẽ aquæ corruptã manere in aere genito, & similiter aeris perspicuitatẽ manere in aqua ex aere producta.

Ad 1m dico du diuus thomas ẽ ¦teligendus de dimensionibus, ñ forliter, sed radicaliter ipsis, quia materia hominis post eius morte aduc ẽt ẽa receptiua ãæ rationalis, ubi illã ipse resurrectione recipiet: & ideo put illius ẽa receptiua exigit dimensionẽ ẽrias corporis illarũ quæ radix ẽt. Vnde ipse diuus tho. loco citato loquebatur: ẽra sentẽtiã resurrectione negates. Quare ipse denotat aduc post mortẽ materiã esse radicem illarũ put ẽt ẽa receptiua ãæ. = 2 du habere eadẽ dimensiones ¦ecundum speciẽ ñ numericè, ¦ quo sensu plures authoritates gliosi proferunt, & philosophus ¦teligendus. =

Ad 1m dico philum ¦teligendum esse de generatione ¦tãtiue accepta, scilicet de ipsa forma substãtiali quæ ẽt ẽius generationis. = 2 dico loqui de subiecto quo & mediato quod ipsa materia ẽt ñ de subiecto quod, & ¦mediato, quod ẽt ẽpositum. = Ad 3m dico manere racaliter ¦genito, quid quid erat in compositio anto, in quibus ipsa materia permanens ẽt ẽa receptiua formæ præcedẽtis & put hic ẽt radix eorundẽ accidentium ac antea. = Ad ultimum dicendum diaphaneitatẽ aquæ corruptã manere per ¦liding ¦aere genito quia ipsio ẽt diaphaneitas ¦ illi illi quæ erat in aqua. & ideo dicit tho. explicando illa phili uerba ita concludit: dicendum & quod manet ide nuro: sed id quod prius erat corruptiuer per accens corruptionẽ subiecti, recepte formæ quæ prius erat talis accidẽtis & aduenit ille accens consequens formam de nouo aduenientem.

Argues 2 arguto ab experientia dempto: in cadauere eadẽ accidentia percipiuntur, ac ¦homine uiuo in instãti ãi ad mortẽ, ide calor, ẽto paulati ipsi aduenientẽ morte, deperdat, ide color, eadẽ quãtitas, et eadẽ quæ figura, eadẽ quæ cicatrices quæ antea in ipso erat &. = Dicendum in cadauere ñ esse eadẽ accidentia numerice, sed ¦specifice: sunt enim accidentia aduenientia silia præcedentibus, ut ẽtat ex dicto tho. supra allegato. = sed dices accidentia cadaueris uidẽtur eadẽ esse, ac illa, quæ

qtea erat, dic a sensibus percipiatur; sed ipse nequit talli circa sensibile debite aximaby: q. = Dicedy sensy n percipere eade accetia esse numerice ∠ distincta; hoc enim ad illud pertinet discernendo an sit eade specifice, q per illa diuina, numerice. Vnde si percipiatur ut eade numerice, tq deceptio erit n ipsius sensibus, sed illius. sicut dicunt pueri scultly draconz aperto ore ut uery timet, ut inquit Pa rens noster Anselmus, hoc n facit uisus, sed opio quo iter se eius que illudens dis cernere nescit. Sic etiq dy quis aliquz hominz uidet, ita ille inquira colore dalti accentibus ut alteri qui qtea uidit ut ipse q. habeat, hoc deceptio n committi tur a sensibus, sed ab illo ipse apprehendens q. ppter maximq utriusque illudentem

Insurges si eade accentia numerice n foret ∠ cadauere ac in homine uiuo aliqua esset causa illoru pductiua; at nulla assignabilis est: q. Prouo min. n a materia, quia ita actiua n est; n ab accetibus precedentibus, quia iq hic x. non n existut: aliunde nec a forma subiectiali aduenicte quia ita illia accentia n petit, sed potius ~~ita~~ aduenientz paulati deficit illia accetia, ut calor q alia: nec etiq ab agente extrinseco formq cadauericq pducenda, quia istud formq cadauericq pducens, n uidetur q recte precedens, pducedo accentia quo n existunt a forma cadauerica, sed potius per aduentu huius paulati destruitur, sed nullu restat agens pductiuu illoru; q.

Dicedy agens extrinsecu pducens formq cadauericq, etiq pduceret illa accentia, quia cum forma cadauerica n sit per se instituta a natura, sed ut q forma uiuenti tribuat, ideo aliqua accentia habet illia precedentibus, proxenti in principio generationis ipsius. Vnde agens ipsa fluens etiq accentia operatur. = Si dicas aliquod agens extrinsecu esse q influens ∠ formq cadauericq quod fluere nequit ∠ accetia. vt si homo moriatur ∠mersus ∠ aqua, aqua ipsu sustinans est agens extrinsecu ∠ formq ca dauericq; sed aqua fluere nequit ∠ calore, qui est ipso cadauere pillo q istanti tuto cationis: q quia ~~aqua~~ aqua ut pote ex natura sua frigida ∠ fluere nequit ∠ calore: q. = Dicedy aqua, agendo ∠ formq cadauericq, repati a calido ∠ decisione illius hominis ex de ratione illius reparationis pduciter calor, licet aqua ex se q precipidendo abilla re passione, ioly ∠ frigus fluere posset. = Aliqui dicunt illu calore pduci per anty per ista).

Dicis: instanti pductioni formq cadauericq iueniuntur aliquo qualitates q ∠ gradu ten sionis ∠ hoc qualitates ∠tensiq ab agente extrinseco nequeunt illo instanti pduci: q. Pro uo min. q ductio qualitatis ∠tensiq est successiua. q n instantanea nequit esse. = Resp. ~~aliquis~~ quod sicut aliquis qualitates 2q hac, illq ∠tensione ∠instanti pdu ci ualent, ut sigit ∠ calore ut octo, ∠ cuius ∠tensione est proprietas igni, patiendo que q eode instanti, quo pduciter igni: sic qualitates de gluten, argento ∠ pedit. Quare n paulati q successiue, sed subito q instantanee ∠producuntur ab agente extrinseco x. ∠tensione illius qualitatis quo erat ∠ homine uiuo. q ratio est, quia agens extrinsecu qua mit materiq ~~disposita~~ ad actu q preparatq ad hanc qualitatis ∠tali ∠tensione re cipiendam, ubi instanti anti alia, illa ∠ eade ∠tensione habebat.

Sed dices hanc soluere er ~~tanto tempore~~ stra non militare asserendo materiq tq denudatq ab omni accenti q dispositi one manere: q n preparatq q apta ad illa accentia q qualitates ∠tensa. = Dicimus q quod certo ∠ materia pillo instanti n ~~mat~~ maneat aliquod accens quod precedenti erat ∠ipsa, semper est uery ∠ instanti qui esse precise dispositu q ∠ tuia ad ultimu dispositionis formq cadauericq qua ultima dispositio ~~mumat q tra~~ sco mitatu ipsiq formq cadauericq, mumat q ~~trat~~ terminat habituding dispositionu precedentu, simul que materiq, ut sub illis dispositionibus erat. Quare ut materia dicatur apta ad illas qualitates ∠tali ∠tensione habendas q concomitatas formq cada uericq, sufficit quod qtea esset proxime disposita q ∠tuia ad ultimu dispositionis habe dq q instanti generationis formq cadauericq, ut ∠ hoc instanti generationis ultimu dis positionis formq cadauericq, alia que accentia habeat.

Argues 3: materia ita manet dispo sita instanti generationis ad formq de nouo aduenientz: q ∠ ipsa manet dispositiones, que qtea erat illa, ng materiq esse dispositu est effectus sortis dispositionis: sed repugnat dari effectu sortis absque ipsa forma: q illo instanti dabitur dispositiones in mate ria. = Ad soluone notandu dispositiones ∠ duplici differre; ng aliquis dicitur pro uius, precedentes que formq subiectiali, ad quq disponit ipsa materiq. alia est ulti ma quq dabitur ∠ instanti generationis formq subiectiali ~~simita~~ quq comitatur. Vnde materia ratione huius ultimo dicitur disposita ad formq subiectiale. Quare effectus sortis que ipsa materia habet illo instanti est propinqus ab ultima dispositione illo instanti existenti. Etiq que hanc ultima dispositio habet trare q numerare alias pre cedentes. Vnde materia est ~~mumatiue~~ disposita per illq, ut hanc alias precedentes trat, per quq numerantur. +

Replicabis stra soluone tertii argu menti: dispositiones quq erant in em brione ad dispositas materiq ad formq sensitiuq, pertinuerunt for ma sensitiua aduenicte: q. Prouo any: organizatio, quq est ∠ embrione est dispositio ad formq sensitiuq; sed organi zatio permanet aduenicte forma sensitiua: q. Prouo min. si precedens organizatio n pertineret, alia illi loco ipsi subrogaretur ∠ sed si nata ig habet precedere, qua congru a est ta formq embrionis, quq sensitiuq, superflue deperatur alia de nouo eli cteda: ~~sicut~~ sic simili arti fex foret qui iuxta ∠ ma teria aliquq figurq ∠ formq artificiale conducte ad finem ab ipso ipsis illa destrueret alia que illa efformaret, ut ∠ materia ∠ duceret formq quq ut finem ipsedit. =

Dicedy n frustra nanq ela borasse ∠ elicuisse illam dispo nionem q organizationis quam ducunt ad finem ab ipso ipsis. Vnde ipsa gradatim predit illis dispositionibus q organizationi ∠ gradu ∠ perfecto, q accedendo usque ad gradu perfectu. ut etiq sigit ∠ artifice. Quod autem dicta natur per illa organizatio eumerica q instanti generationis animalis educabitur alia illis, hoc contigit, quia alter non fine alterius negnit quia in ipsis ∠ anima sortis formq, hinc sine organizatione ~~negnit aduenire~~ dicta ~~in~~ numerice ab qua aduenire negnit, quia talis forma aduenicte mutabitur subiectu q ∠ de quo nobis dupositio. sic artifex ha bet n foret si ad finem ∠ illa destrueret formq ~~fact~~ ∠ cuius elaboratione mul tu sumit tempus, ut placuit sigit

2 dici potest, quod esto organizatio, qua aduenit in instanti generationis, est illis q est tame aliqua tali perfectior, ~~sic non~~ superflue ∠ non ~~aca~~ ra, precedendo de ~~in~~ tro perfecto ad alia perfectiore, ut uide tur etiq in artifi

Arguesꝫ: si omnia accetia, quę in composito corrupto erant, deficiunt aduenięte forma de nouo, n̂ est, cur debeamus ut̃ alimętij delicatij & sanij; sed hoc n̂ est dicędy: ꝙ. Prouo mai. ng supposita nra opione, dy alimęty suertitur j subitatię alti, parq nullą qualitatęꝫ nociuą quą j alimęto erat permanęt: parq ꝙ aut nihil interest quod ętea illaꝫ qualitatęꝫ nociuaꝫ haberet cu omneꝫ illą destruatur. = Dicędy alimęty habeny qualitatęꝫ nociuaꝫ, ętę quą suertitur j subitatię alią, sto macy, mutare alterare humoreꝫ, aliquid quę generare posse j stomaco, alia ue parte corporis, ratione illaꝝ qualitatęꝫ nociuaꝝ, ꝓmittatę j sereny. sicut e ꝛtra se habet alimęty apty stomaco ꝓficuy, & suauę.

Arguesꝫ: animal aliud genera ranꝫ animal, illud generat medio accenti a se deciso tąquą instrumento: medio quo alteri ꝛmunicat narq subitatiale rile; sed hoc ~~esse nequit, si~~ n saluari nequit in nra opione ꝙ. Prouo min. si nra opia est uera, nully accenꝫ ~~ster~~ decisy a ꝓpati agętę ꝛseruabitur j instatię generanię, medio quo agens & genera effectiue ꝛmunicet na rą subitatiale: ꝙ illą ipi ꝛmunicare nequit, quia cu ipiq ꝛmunicet medio accenti, tąquą uirtute j ipiq fluido, debet j eodę instanti existere tali uirtus instrumętaria. Ans ꝛtat: nam accentij illius n datur subiectu quod ętea erat: ꝙ nec tale accens. 4 si daꝛ, ig n fit resolutio usque ad materiq tq. = Ad huius soluone notandu, quo modo generato uiuentis fiat. Suare, ut ꝛmuniter dicitur, semine, ~~uirtute~~ quod uirtus instrumętaria est ad generatione uiuentiꝫ, & ipt̃ corpulętę & craseres, alię que ipi ritus & quasi ꝛsumoꝝ; ex quę nihil, se ipis agat, ideo ẍ. prędicty distinctione par tiy & datur pars mouens & fluens, pars que mota. Partes spiritus ipt̃ mouentes; corpulętę que mota. Suare j primis est uirtus j fluens j secundas & materia hanc corpulętaꝝ & crasieres est, quę ꝛmutatur: & ex qua educitur forma de nouo aduenięs. Vnde in ista recipitur forma embrionij ad quą sequitur rationa forma. Suarez nyquą sequitur n fieri resolutione usque ad materiq tq. quia licet uirtus instrumętaria manęat, n manet j illa parte quę ꝛmutatur & ex qua forma substatialis ge nerabitur, sed j alia parte spiritus. quę quide pars spiritus post quą generabitur uiuens, euanescit, & j aliud resolubitur. quia ~~tpe ig~~ ex illa uirtus ipt̃ tributa ad generatione illius uiuentis, hoc ig genito, ~~nec~~ ꝙ plius necessaria n est.

† In instatię generationis

Arguesꝫ ultimo: potest uariari subiectu alicuius accentij, quij accens ipis uaricetur: ꝙ ex quo j composito, generatione uariebitur subiectu accentij, n ꝛtinet uarietas. Prouo ant: relatio distatię loci n uariatur ex quo superficies ~~loci~~ corporis stantis uariebitur. sed distatia est accens, cuius subiectu est superficies: ꝙ ~~patet stat quia~~ maior ꝛtat quia si uariata superficie relatio distatię uariaretur etiã & loci, quod falsu est. = N: accentia ꝓfecta & modalia quę ipt̃ j sacramento Eucharistię n uariantur. & tame subiectu ipiorꝫ uariatur, quia ętea erat subitatia panis & post consecratione est quątitas: ꝙ. Ad 1ą dicimus superficiem uariari materialiter, n formaliter: idest uariatur n ratione loci sed ex extentione ꝓpriq superficiei & non etiã materialiter uariatur ꝛ relatio dis tatię. = Ad 2ą dico accentia illa ꝓfecta ide subiectu habere uirtualiter, licet n formaliter ide, j quę, j quąty, quątita, j abstia subitatia, tąquą ꝓpriale accens ꝛpletę & subitatia, illius uices gerendo. = N dico non n quęrente ex dei potentia fieri po sit resolutio usque ad materiq, l n? sed de facto non ponit ꝓfectio. Vnde accetia illa eucharistica n manet ~~in~~ sine subiecto subitatiali naliter, sed miraculose.

Nec quęritur quodnq sit ꝓpriꝫ idiuiduationiꝫ j ~~ex~~ materialibus subitatijs? Supponimus tame n tanq de principio, quod ꝛstituit formaliter rę idiuidua & singulare, sed de illo, a quo oritur & quo ꝛdatur j diuiduao. ad modu quo dicitur genus a materia desumi differo ultimo specifiq ab ipsa forma. Vnde dicimus ꝓpriꝫ idiuiduationiꝫ subitatiarij materialiꝫ esse materiq tq quątitate signatą. & hęc est ętetia thomistarum. & probatur ex dicto thom. q. 16. de ꝛtate. ar. 1. ad 8 ~~mat~~ per hęc uerba materia dimensionibus subiecta esse ꝓpriꝫ ~~idiuiduationiꝫ numeralis~~ distinctionis numeralis in his j quibus inueniuntur multa idiuidua unius speciei. = Deinde philus lib. 5. met. cap. 6. textu 42. j quit, ea esse unum nuꝛo, quoꝝ est materia una.

Ratione probatur: ~~ꝓpriꝫ~~ quod est ꝓpriꝫ & radix multiplicitatis numericę, debet esse radix j diuiduationiꝫ; sed materia tą est ꝓpriꝫ multiplicitatis numericę: ꝙ & j diuiduationiꝫ. ~~& maior est~~ & minor est ipsius philo. Maior uero probatur: quod est ꝓpriꝫ multiplicitatis numericę intra eadę ꝛpeciem, debet n solu est ꝓpriꝫ huius idi uduationiꝫ sed pluriuꝫ j diuiduationiꝫ, seu pluralitatis j diuiduatis: ꝙ sequitur ꝓpriꝫ idi uduationiꝫ esse. = N: quia individuum est ty subiectu ty coordinatiue prędicamentoꝝ mephisice, quia de ipso omnia alia prędicata superiora prędicantur. n tame ipis de aliis: ꝙ primuꝫ ꝓpriꝫ & fundamentuꝫ j diuidui dicitur illud, quod est ty subiectu philice, sed hoc ~~materia~~ est: ꝙ. ✱

Replicabit: si materia esset principium individuationis etiam dimensionis numericae; sed huius principii non est materia cum potius materia sit dimensione non habeat sed a forma; si autem principium dimensionis esset dimensione sit dimensione haberet: q. — 2: non debet esse ide principium multiplicitatis numericae ac individuationis; nam hoc est principium unitatis pluralitatis cum unitatis: quod ex quo materia sit principium multiplicitatis numericae, potius sequitur contrarium solutioni nrae.

Ad hoc dico materiam esse dimensionem specificae sed completam non habere sed a forma. Dimensione autem numericae habet ut signata tali quanti tate, licet non praecisive abipsa. Ad hoc dicendum ide esse principium multiplicitatis numericae ac individuationis, licet non isto modo. Quare est dicendum principium multiplicitatis numericae ut subiecta syllaba quantitate detracta ista. Principium autem individuationis, ut signata quantitate detracta.

Dubium 3um: an ultima dispositio ad formam effectiue perueniat ab ipsa forma?

Aliqua notabilia, scientiae quae referuntur sec. 1a.

Supponimus in praesenti non loqui de efficientia propria sed lata ista emanatione qua quae proprietas ab essentia dimanat. Supponimus etiam alias esse dispositiones praeuias, quae praecedentes quae instans generationis praecedunt, ut calor in ligno introducens ante formam ignis aduenit. alia est ultima, quae comitans formam generata, de qua est dubium ut calor ut orto in ligno introducens illo instanti generationis ignis. Controuersia praesens est maxime affinis alteri theologicae, ubi inquiritur an actus contritionis, ultimo dispositionis ad gratiam, ab ipsa effectiue proueniat? In praesenti an difficultate duplex scientia ex diametro opposita datur. Una negatiua quae est communis inter Nominales, quae negare omnes solebant. affirmatiua autem thomistarum est. Unde in:

Nostra Conclusio. Sectio 2a.

Ultima dispositio ad formam effectiue proueniat abipsa forma. Declaratur ubi quaestio solet ex dicto tho. 3a p. q. 7. ar. 13. ad 1um ubi ait: sicut calor, qui fuit dispositio ad formam ignis, est effectus ulterius a forma ignis praeexistentis. Ulterius q. 9. ar. 3. ad 2um ait: ad 1um dicendum, quod dispositio se habet ad perfectionem dupliciter. Uno modo sicut uia ducens ad perfectionem; alio modo, sicut effectus a perfectione procedens. Per calorem enim disponitur materia ad suscipiendam formam ignis, quia tamen adueniente, calor non cessat, sed remanet, quasi quidam effectus talis formae. Ex utroque loco clare nra conclusio colligitur.

Dicit tamen thomas significare calorem qui fuit esse effectum a forma ignis praeexistentis; sed non dicit quod calor qui fuit, sed qui praesentialiter forma ignis ponitur est ultima dispositio: q. *2: calor qui ante forma ignis nequit produci praesentialiter forma ignis aduenientis; aliunde non produceretur: q. illo instanti effectus forma ignis aduenientis esse nequit. — Ad 1um dicendum quod calor qui fuit imperfectus, et talis imperfecti portea quae est generatiua, et talis perfecti esse effectus formae ignis, quia calor ut orto est dispositio quaerat, alias dispositiones praeuias et calore praecedentes ipsas quae consumat et perficit calor quae remissus et praecedens est quia ad ea ultima dispositione quae est calor ut orto. — *Ad 1um dicendum calorem qui fuit, esse effectum formae ignis, quia calor qui est ultima dispositio, est illi calori qui. Unde Calor, qui fuit specifice, et in indigo, est effectus formae ignis. Per quod ad 1um patet. *

Ulterius patet. ex eodem dicto tho. in 4. dist. 17 q. 1. ar. 4. ubi quit motus liberi arbitrii esse priorem illa gratia in genere causae materialis; gratia uero esse priorem illo in genere causae efficientis, sicut omnis dispositio est prior omni forma, ad quam disponit. q. motus liberi arbitrii qui est dispositio ad gratiam est prior ipsa, aliunde quae effectiue proueniat abipsa. q. patet quod ultima dispositio sit prior forma, ad quam disponit, et aliunde posterior ipsa, quia ipsa forma dicitur causa efficiens.

Probatur nunc ratione deducta ex repugnantia, quae intercedit aduersarii: ideo ultima dispositio ad formam abipsa effectiue non posset proueniri, quia repugnat mutua prioritas inter causam materialem et efficientem; sed haec non repugnat, imo de facto datur: q. Probo min. hoc exemplo materialiter inter aerem ingressum per fenestram huius quae apertionem datur mutua prioritas in genere causae materialis et efficientis: q. Probo ant: apertio fenestrae est dispositio ad aerem ingressum, et sic prior ipso in genere causae dispositiuae, et materialis; aliunde aeris ingressus est causa efficienter concurrens

in fenestra apertione, ꝙ quo sensu est prior apertione fenestre: q̃ de facto
dabet mutua prioritas ꝙ genere cause q̃ dispositiua, & efficiente. = Hoc ide. stat
in expulsione forme ab̃ & introductione aduenientis. Nq expulsio cuiuscq forme est
dispositio, ut alia introducatur, ꝙ quo sensu est prior ipsa aduenire. quia tame generis
priuatio forme secundario alia expellit, taq̃ causa efficiens, ideo forma introducta, seu
forme introductio est causa expulsionis, ꝙ quo sensu expulsio est posterior introductione
forme noue.

Hinc quarit ualet a paritate cause materialis & formalis: dabet mutua
causalitas & prioritas ꝑter causa materiale & formale. q̃ etiã dari ualet ꝑter
efficiẽte & materiale. Contra probatur. In primis n̂ repugnat ex titulo causalitatis
& prioritatis mutue; alias ut stat a paritate; aliunde nec ex titulo talis causalitatis
mutue: q̃. Probo min. ideo ex titulo talis causalitatis repugnaret, quia aliter, scilicet
dispositio causaret quequa haberet esse, quia causaret forma quequa haberet esse
a forma; sed hoc ide ꝓuenit sequitur ex opione aduersa, quia etiã ex mutua
causalitate cor materialis & formalis sequeretur forma causare materia quequa habe
ret esse ex materia: q̃ utrumq; ide ꝓuenit sequitur ex mutua causalitate materialis,
& formalis ac efficienti. Sicut q̃ dicere respondere ualet negado suppositu ad pro
nieny alabi assendo signa causa materialis & formalis n̂ seruare talem ordine quod
unus sequatur ad aliud, sed disparate se habere, ita & nos de causa efficiẽti, &
materiali.

Ulterius sic potest ꝓuari: materia quequa recipiat forma ꝑticulari debet ultimo dispositia
ad recipiendã formã. sed hec ultima dispositio n̂ est, nisi accens conexum cui ipsa forma,
& ab illa dimanans: q̃. maior patet quia n̂ est proxime capax & apta ad formã, ni
si per ultimã dispositionem ad ipsã. minor probatur: n̂ ut ultimo disposita per accentia
quecunq; instans generationis: q̃ hoc quia illa accentia erant taliã dispositionum que
cunq; & quid: q̃ n̂ ultima & comitans. hoc quia accentia quecunq; erant quia, per
existens, ꝛc. a nobis dicta ꝓ dubio resolutionis usque ad materiã ꝛq. sed accens a
quo materia n̂ constituitur ultimo disposita debet esse existens illo instanti quia exis
tere nequit effectus formæ, qui existat ipsa forma: q̃ est ultimo disposita
per accens de nouo aduenies conexum quecunq; ipsa forma, ꝓpterea quia ab ipsa di
manãs, quia si non illa n̂ esset conexa, ultimo & comitanter n̂ disponeret ad ipsã.

Aduersarii
dicunt materiã ultimo dispositam poni per accens ꝓducta a generante ꝓsimili genera
ny formæ; cæteris ꝑ priori ad formã, & n̂ dimanans ab ipsa. = Sed contra est: nq
esto illud accens ab agente ꝓducente formã, efficiatur. n̂ tame ꝑ priori ad formã,
sed secundario & posteriori ad ipsã. unde agens priuatiue ꝓducens formã,
secundario ad illud accens trahitur. quod quia ꝑ prius & necessario conexum cui forma aliunde
ad illã ultimo n̂ disponeret, magis quã ad aliã ab ipsa dimanat. quare tale accens
ꝑ prius dicitur efficienter ꝓuenire ab ipso agente. tale tame ab ipsa forma ꝓsimili
scilicet ab ipsa oritur & dimanat. Sic etiã actio generatiua priuatiue trahitur ad formã
de nouo introducẽdã, & secundario ad expulsionem alterius.

Argumenta Soluuntur. Sect. 3a.

Argues 1: si ultima dispositio efficienter ꝓueniret a forma, n̂ esset intelligeretur esse
ante formã; sed ultima dispositio alicui priori ꝓsimili intelligitur esse ad formã ad quã
disponit: q̃. Probo mai. nihil ꝓsimiliter intelligitur esse qte causa ipsius effectiui: q̃. Ans stat, quia
quodlibet ens taliter esse habet a causa effectiua. = 2: Causa effectiua non operatur,
nisi ut quod est in actu: q̃ quequa ꝓsimiliter illud accens, ꝓsimiliter esse ꝓsimiliter actu. q̃
educta ex materia & ab ipsa causata: q̃ unde illud accens inutile est, ut disponat ma
teriã ad recipiendã formã, & ipsã causandã cui qte ipsius ꝓsimiliter forma a materia cau
sata. = 3: quia ut causa efficiens efficienter causet, ꝓsimiliter debet extra omnes
suas causas: q̃ & extra materiale. q̃ quequa ꝓsimiliter accens illud a forma ꝓducta, q
ꝓsimiliter forma a materia causata: q̃ illud accens n̂ concurrit dispositiue, ut ma
teria causet formã.

Hoc est propter difficilius que arguta militant aduersus opionem
nrã, cui plures ab authoribus adhibentur solutiones. nos tame aliter ꝓ ipsa pau
pertate relicta, sequemur quã magis apta uidebitur. Cæteris antea notatis, quod licet
Causa efficiens Italy, Sortis, & materialis causet ꝓsimiliter taliter, ne tame earum causalitates
confundatur, distinguenda est uaria signa quorum ꝓsimiliter singula est causalitas appropriata.
ad quod est ꝑ dametry in re. Quare cui causa Italy omnes alias causas ad causandum non
uocat, rectus exigit ordo, ut in 1° signo huius causalitas statuatur. Pro 2° autem signo causa ef

ficiens, quia finis, q. 1° movet causam efficientem ad operandum. Tum quia causa efficiens dat esse materiae, et formae. Unde prius intelligi debet causalitas effectiva, quam materialis, et formalis, quia cum fundamento intelligi nequit materia, et forma causare, antequam utraque sit producta, immo potius utraque producta intelligi debet antequam causet. Pro 3° signo intelligitur ipsa forma causans materiam, et ipsam informans: quia est tertius quo, et priarius generationis. Pro 4° vero intelligitur forma exercens causalitatem in dispositiones, in quantum ipsa est a qua dispositiones tamquam proprietates dimanant, nam cum ~~et~~ formam causare materiam sit causare ad intra, et causare dispositiones sit ad extra, prius intelligi debet causare ad intra, quam ad extra. In 5 autem dispositiones a forma iam causatae ~~informant~~ subiectum disponunt, ~~ipsum informando~~. et in 6 subiectum ~~disponitur~~ recipit formam, et ipsam causat quia prius est quod ~~subiectum intelligatur dispositum quam quod~~ dispositiones subiectum disponant ad receptionem formae substantialis, quam quod illud formam recipiat, et causet. ac tandem ultimo materia, et forma recipiunt ~~dis~~ illa accentia, quae sunt dispositiones ad formam.

Omnibus his signis, tali que ordine collocatis, suppositis, facilis est ad obiecta solvo. Unde ad 1um dicimus ultimam dispositionem non intelligi esse ante formam efficientem, seu in genere causae effectivae, optime vero ante formam receptam. ~~sic materia~~ ut constat ex divo Tho. supra allegato. sic materia intelligitur esse ante formam susceptam, et in materia receptam non vero ante ipsam informantem. Ulterius finis in esse causae finalis intelligitur ante causam efficientem quia movet agens, non autem in ratione effectus, in quo sensu subsequitur ad causam efficientem. Denique amor qui est causalitas finis intelligitur esse in ratione ponderis allicientis voluntatem ante ipsam, et proposteriori ad illam in ratione effectus ipsius voluntatis.

Ad 2um dicendum, quod forma antequam dispositiones causet, intelligitur esse in actu informans materiam, non vero ut recepta, et causata ab ipsa materia, ut constat ex supra dictis. Quare dispositiones illae non superfluae, sed valde conducentes sunt ut materia recipiat formam. = Ad 3um dicimus, quod licet causa efficiens per instantiam, quo ~~eo~~ causat, sit extra omnes suas causas, non tamen per illo signo, quo efficienter causat, debet intelligi extra omnes, sed sufficit, quod intelligatur esse extra causam efficientem.

Dices: ergo per illo signo, quo forma dispositiones causat, debet iam intelligi extra causam efficientem: ergo antequam dispositiones causet, debet intelligi esse ab agente causatam, et genitam: ergo iam praeintelligi debet esse educta ex materia, quia agens non generat formam, nisi ipsam educendo ex potentia materiae. sed formam educi ex materia, est causari ab ipsa: ergo antequam causet dispositiones, intelligitur causata ab ipsa materia; sed non nisi a materia disposita: ergo per priori ad signum causalitatis formae in dispositiones, ~~et~~ iam intelligitur dispositiones exercere suam causalitatem in formam. = 2: dispositiones praeintelligi debent ad formam ut informantem materiam: ergo non sunt proposteriori ad ipsam ut informantem. Provo ans: forma nequit intelligi informare nisi materiam dispositam: ergo. Provo ans: nequit intelligi forma ut informans materiam, nisi materia praeintelligatur capax, et apta ad talem ~~formationem~~ formam, sed per dispositiones constituitur materia proxime capax, et apta ad talem formam: ergo.

~~Ad 1um dicimus formam materialem produci ab agente per actionem eductivam; atamen per illo 2° signo non intelligitur actio illa prout est eductio formae ex materia seu adaequate sumpta, sed inadaequate, in quantum unice intelligitur actio ~~ab~~ illa activae sumpta, et prout est causalitas agentis, non autem materiae. Unde per illo 2° signo intelligitur ipsa forma ut efficienter dependens ab agente, non vero ut a materia dependens, esto in re, et per toto instanti sit a materia dependens~~

Ad 1um dicimus formam materialem ab agente produci per actionem eductivam. at vero per illo 2° signo non intelligitur actio illa eductiva adaequate, sed inadaequate quia licet forma educatur ex materia, per illo tamen signo unice intelligitur ut dependens efficienter ab agente, et non a causa materiali. Unde illa actio eductiva per 2° signo tantum intelligitur ut productiva formae, non tamen ut productiva formae ex materia. = 1 dic, et forsan melius, per illo 2° signo agens producere formam ex materia, ly ex materia sumptum de connotato, non vero in recto. ~~Unde~~ ideo que non intelligitur materia sua exercere causalitatem per illo signo, sed per alio subsequenti, quia solum ipsa intelligitur sua exercere suam causalitatem dum intelligitur in recto non vero tamquam tertius, et connotatum. = Ad 2um dicendum formam non informare nisi materiam dispositam, et aptam proxime per toto instanti, et specificative non vero formaliter, et reduplicative. nam cum dispositio reducatur ad lineam causae materialis, et non causae formalis, debet formaliter intelligi per signo causalitatis materiae, non vero formae.

Insurges: forma non informat materiam, nisi ut formaliter, et reduplicative dispositam: ergo. Provo ans: forma non informat materiam, nisi se communicando materiae. sed nequit intelligi communicari materiae, nisi ut formaliter dispositae ut ipsi communicetur: ergo. = 2: forma non communicatur materiae, antequam intelligatur educta passive ex materia: ergo ipsi non communicatur

+ quod constat ex doctore glico La 2ae q. 112 ar. 8. sic loquente: dispositio subiecti praecedit ordine naturae susceptionem formae; subsequitur tamen actionem agentis.

+ quod constat ex doc. Ang. La 2ae q. 112. ar. 8; dispositio subiecti praecedit ordine naturae susceptionem formae; subsequitur tamen actionem agentis

78

nec ipiq iformat, qtequq a materia caueret. Probo aiq: antequq iteligatur educta positiue ex materia, tqby iteligitur esse ipsa materiq; sed forma n iteligitur ꝯmunicari materiq, dq est tqby ipsa materiq: q.

Adhuc dicimus dispositiones requiri ex parte materiq ut ista cauet formq quq recipiendo cauat. Qd uero forma iteligitur formare, pillo iteligitur forma ꝯmunicari sc dando materiq ipsa que materia iteligitur tqquq truq ꝯmunicationis ut ꝯnotatoby; n uero pillo signo iteligitur materia re formq recipiens, sed palio subsequeti, quia prius est dare quq accipere. ideoq; p illo signo n iteligitur dispositiones quas ist ad recipiendu sed ad dandu. = Adhuc dicendu pillo 3. signo, quo p quo iteligitur forma formans ꝯmunicata materiq, formq n iteligi positiue educi ex materia, tqquq ex causa materiali, nec positiue esse ista ipa materiq, sed ab utroque prosidere, solu que supponi p signo gli esse abaeste eductq, quod sufficit, ut pillo signo iteligatur materiq ꝯmunicata.

Dices: prius iteligi debet, quod pertinet ad lineq essedi qua ad lineq operadi; sed receptio, qua materia dicit respectu formq pertinet ad lineq essedi: q prius iteligi debet receptio, qua quod forma aliquid efficienter cauet. = 2: ut ꝯmuniter asseritur, actiones ist supponitory: q dq iteligitur forma, fluxus, dispositiones efficienter ig iteligitur supponi; sed paliquo priori ad supponi ig iteligitur ꝯpositq cu q iteleto ꝯposito ig prositeligatur causalitas materiq ergo forma, hoc causalitat iteligitur p priori ad actione formq, fluxu, dispositiones = Dicimus adhuc forma n operari ꝯpositu p priori ad actione formq, fluxu, dispositiones sed tqby tale, quodq est radix a qua ipsa dimanat. Unde solu exigitur quod prositeligatur linea essedi ex parte forma, qua solu abista dispositione dimanat. n uero linea essedi totius ꝯpositi. Per quod admitteret; ploquiq; iquide illud iteligi debet de actione p positiue tali, n uero de actione ipsa p emanatione, q radicatione. =

Arguis 2: si formq ultimq dispositionis causaret, etiq q recipiq hoc ibi; pliciat: q. Probo mai. caus causans ultimq dispositione ad formq q ipiq formq causare debet: q. Ans. stat qui dat formq, dat contiq ad formq: q quia dat formq dq positiue dat quod requiritur ad ipsq, sed ad formq ultimo dispositiuq requiritur subtqda alia forma: q. = Dicimus ploquiq maximq latitudine habere nq ut iacet q sine aliqua restrictione iteligi debet, sequitur quod agens creatu, producens ultimq dispositione ad amq rationale etiq amq rationale producat. Ulteriuq 2. identiq satis quabile Philosophica vq. scilicet dari subiectq, quoq actuq n aute ad modu actuq; cu tame iste adiubitatiq sequatur. sic etiq Deus ocurrit ad entitate actuq praeu n uero ad defectibile quq requiritur ad entitate. q. sic de aliis. Quare Dicimus formq n causare ultimq dispositione qua ultima dispositio est, nec qua ad ipsa, forliter sequitur forma, sed potiq qua ipsiq formq proprietas est: ideo que ipsa causare n debet. sic etiq ꝯmuniter dicitur, quod causa causq est causa causati. ex quo uidebat ipsa ri materiq recipiq causare quia causat formq quq est causa materiq. q tame falsa est sequela, quia materia n causat formaq ny uirtute qua ista forliter est causa materiq.

Replicaby: si dispositiones paliquo priori progederet formq, genere causq materialiq daretur mutua causalitas, eode genere causq, ter dispositiones q formq; sed licet dabiliq sit mutua causalitas, diuerso genere n in eode: q. Probo mai. ipsa li casu esset mutua causalitas, genere causq materialiq quia x. non ꝯpositq est subiectq receptiuq accentiq: q. q etiq ipsa forma per qua ꝯpositq sitbuitur. q. q causa materialiq q receptiua dispositionis. = Prosedy t. dispositiones esse causq materialeq formq ratione formq, ipsa que forma quit, i compositio q ratione huiusq esse causq materialeq dispositionis. Unde mutua causalitas n est, ter dispositiones q formq seorsi, q raone formq, sed est adispositionis ad formq seorsi, iuxta q n abista nec accepta, sed a compositio ad dispositiones. t. 2 dic mutuq causalitate n esse, eode genere, primo, sed remoto quia causa materialis dicitur, receptiua seu portentiua q dispositiua toby ꝯpositq est causa materialis receptiua, subiectiua. dispo uero ultima est causa dispositiua, quq reducitur ad causq materialeq.

Arguis ultimo q arguto theologico achq ꝯtritionis, qui est ultima dispositio ad gratiq q tame ab ipsa efficienter n pueniat: q. siliter in nro casu. = Sed nec Authores virq opinionis pari ratione asserut achq ꝯtritionis ultimo disponete ad gratiq effectiue pueniri ab ipsa. Quare ipsa duplex dicitur munus, auxiliaris, scilicet q iustificatiq. Negare dicut achq ꝯtritionis, disponete ad gratiq sub munere iustificatis, pueniri ab ipsa sub munere auxiliaris. Attame x. doctrinam a theologis traditq, quibusdam ciuata potest assignari disparitas aliquq: nq achq ꝯtritionis taliter disponit ad gratiq est ist petratiq ipsius gratiq q remissionis peccatorum, ut etiq ꝯstat ex ꝯcilio tridentino sessione 14. cap. de q ministra cap. 4. dicit aute quoniq t pore ad impetrandq uenia peccatorum hic ꝯtritionis motus nec necessarius, q in homine post baptismu lapso: ita demu preparat ad remissionem peccatorum. sed si achq ꝯtritionis efficiter pueniret a gratia, illius ipetratiua n foret: quia supposita ipetratione gratiq, adueniret gratia et bene t n est liry Deo denegare, seu cedere gratiq ut bene ipsiq: q.

t n est liry Deo denegare, seu cedere gratiq ut bene ipsiq: q.

Disquisitio Secunda de augmentatione, nutritione, & alteraone

Augmetao q̄ ꝛc definiri solet, motus a minori ad maiorē quātitatē. Nutritiō uero ſic: quar
ro alimeto in ſubſtātiq aliti. Vnde augmetao trahit ad quātitatē; nutritiō uero ad ſub
ſtātiq. Alteraō aut̄ cōmuniter accepta potest ꝑhiberi ꝑ mutatione trata ad formā ac
cēdentalē. Dicit Porphirius, Prædicabilibus dicit, acceng facere altery; differq uero essentialē, aliud.
Alteraō uero magis detrahit accepta usurpari ualet ꝑ mutaone ad unitē ad qua
litatē trahā. Strictissime tamē ꝑ mutaone succeſſiua ab una qualitate in aliq. ſtrariq
ex̄ Vnde ſic definitur, motus de una in aliq qualitatē ſtrariq cū latitudine percurrēda.
ut motus quo aliquod ſubiectū de frigido in calidū, & de calido in frigidū mutatur.
Cæterū cliq alteraō aut cliq de mutatur de minus calido in magis calidū, quā dicitur in
tensio, & de magis calido in minus, quā dicitur remissio.

Nūc uero inquirimus: q̄ intensio qualitatis
fiat per additionē graduū ad gradū, & per maiorē radicationē in ſubiecto? Scotistæ,
& Occhā asserūt fieri ꝑhibitionē per additionē graduū ad gradū. Extra uero thomistæ, per
maiorē in ſubiecto radicationē quā opinionē ſequimur. & primo quidē ex diuo tho. opus
culo 42. tractatu 2 cap. 2. n̄ est inconueniēs, quod cū forma intenditur, augeatur per ad
ditionē graduū ad gradū, ita quod ipſi ſibi gradui duo diuiſi, quorū unus addatur alte
ri, & ponit ab eo diuiſe separari. Quid clarius aduersus ſcotistarū? ex cuius fal
ſitate ſequitur ueritas nostra.

Nec ſic a ratione: ſi qualitas intenderetur per additionē graduū ad gra
dū, ſequitur parte ſubiecti talis fieret additio: & ſequitur parte ſubiecti esset plures gradus qua
litatis realiter diuiſi; ſed iſti essent eiusdē ſpeciei & homogenei: quia gradus etherogenei &
diuersæ ſpeciei n̄ ponūt intendere, & participare eādē qualitatē, & ſtra eādē ſpeciem: & plura
accentia talis nūro diuiſa essent eorūdē ſubiecto.

Confirmatur: qualitas ꝑhibetur per quod perfectius
dicitur ꝑhibitius, ꝑhabeat ſubiecto; ſed hoc ideo est ac per maiorē radicationē in ſubiecto: & ſi
maior & minor colligitur ex diuo tho. 2a 2æ q. 24 art. 4. ad 3. Vnde nihil aliud est, eq tubi loquitur de qualita
ri ex̄ essentia augeri, quā eq magis inhære in ſubiecto, quod est eq magis radicari in ſubiecto, te, & ſic
Hoc de constat, quia magis ꝑhibetur ſubiecto est perfectius penetrare capacitatē ſubiectī,
quod est ipſo magis radicari. ſicut arbor ꝑfectius penetrat uiscera terræ, per quod ma
gis radicatur in ipsa.

Dicit nra ſolutione aperte habere ſtra ſc diuū tho. qui 2a 2æ q. 24.
ar. 4 ad 3. inquit, ꝑpriq uoces ignorat, qui dicit qualitatē ꝑhibi per radicationē in ſuo
essentiā. = Sed iq̄ ſtat mens diui thomæ, & authoritatē allegata ꝑ nra ſolutione. Nec uero
ad nobis opposita dicimus, diuus thō. ſignificare qualitatē ꝑhibi per radicationē esse ꝑhibi
in essentiā qualitatis. Quare dicitur n̄ ꝑhibi in essentiā esto dicat ꝑhibi in nra per radicationē
in essentiā, parte. Vnde qualitas per ꝑhibitionē radicationē ꝑhibitur in essentiā, quia in
essentiā talis qualitatis perficitur.

Dicit 2: alteraō ꝑhendens qualitatē est actio physica, & practica,
distincta quē ab actione primo producta qualitatis: & ei correspondet aliquis tractus physicus, per ipsa
ſtrem nata ponibus, ut diximus & primo physicorū libro de generaone ad compositū
tractā, ſed ſi n̄ additur nouus gradus, nullus tractus de nouo ipsi correspondet, quia qua
litate radicari magis in ſubiecto, n̄ est aliquid de nouo aliqua entitas de nouo ponita,
ſed ipsa, iq̄ ſupposita magis radicari: & in primis aliqua ex̄ est actio quā nullus tractus de
nouo ponat ut unio beata a ſcotistis talis qualitatis. Cæterū dicimus alteraōnē ꝑhendi aliq
quid de nouo ponere, ſcilicet nouā unionē, ſicut actio generatiua: nā qualitas ma
gis radicatur, quāto perfectius ſubiecto unitur, destructa ḡ unione minus perfecta.
per ꝑhensionē caloris nouus calor ſubiecto adueniēt. & Prouo 2ū: nouus effectus formalis ad
uenit ignī, ſcilicet magis calidē: & nouus calor; nā ſicut n̄ datur effectus formalis ſine forma,
quæ debetur & ipsa, ſic nec nouus effectus formalis, quē & nouā debetur forma. = 3: quia
ſicut qualitas extenditur in ſubiecto ita & qualitas ꝑhenditur. ſed illa n̄ extenditur, nisi
per additionē nouæ partis: & nec qualitas absque ꝑhibitur absque additione graduū
de nouo aduenientis. = 5: ſi qualitas A ꝑhensa ut quatuor & qualitas B ꝑhensa ut duo
separarentur a ſubiecto, utri ſupernaturaliter ponit, adhuc qualitas A esset ꝑhensior B, ſed
n̄ per maiorē radicationē in ſubiecto: &

Ad 1ū dicendū per maiorē ꝑhensionē n̄ aduenire nouus effectus
formalis entitatiuus, ſed unitiuus & ex parte radicationis. Quare n̄ exigitur nouā forma.
ſed per nouā radicationē & perfectiorē illius radicationē ut ſubiecto magis calidē dicatur. —
Ad 2ū dicendū ꝑter augmentū qualitatis & ꝑhensionē qualitatis n̄ dari ꝑmixtionē uniuocā
quia illa est formaliter & realiter diuisibilis: ita uerō totaliter uirtualiter. Illa extenditur & diuiſi
ſubiecti partibus. Hæc uero ſecundē ꝑhibetur parte. Quare illa admittit additionē partis:
n̄ uero ita. Datur & solū ꝑportio analoga, inquāt ſicut illa augetur per nouas partes,
ita ita per nouā radicationē. = Ad 3ū dicimus qualitatē illā separatā n̄ dici magis nec
minus ꝑhensā, quia esse magis, & minus ꝑhensā, est prædicata non conuenientia ſecundū, & plus in ſubiecto

n̂ uero ꝑ abstracto, quia ipsi conuenit ratione maioris & perfectioris inhesionis ꝑ subiecto. D diuus Tho 1a 2æ q. 53. ar. 2 dicit predicatu conuenies accenti ex parte subiecti, ipsi n̂ conuenire ꝑ abstracto.

79

Dices ultimo si qualitas ꝓtenderetur modo a nobis posito, calor ut unus ꝓducere posset calore ut sex; hoc dici nequit: q. Prouo mai. nisi ratio est opio n̂ra, calor ut unus maiore minore actiuitatis n̂ habet, quã ut sex; sed calor ut sex alius ut sex ꝓducere ualet: q. Prouo mai. ex quo calor ut unus ꝓtenditur ut unus ꝓdatur ut sex, n̂ aduenit ipsi aliquis gradus caloris: q ipsi n aduenit nouã actiuitatis, aliude nouã entitatis adueniret. = Dicendu calore ut unus n̂ posse ꝓducere calore ut sex, quia, licet ipsi n̂ deficiat actiuitas quoad entitatis actiuitatis, deficit tamẽ quoad illã perfectionẽ rationis quã h calor ut sex ꝓducendu exigit ut ꝑ causa quã radicaliter necessario exigitur in uirtute ipsius. = ꝑ, dici calore ut unus habere actiuitatẽ ad ꝓducendu calore ut sex quoad entitatẽ ipsius caloris n̂ uero quoad illã perfectionẽ accidentalẽ ꝓtensionis ꝑ subiectu ꝑfectiori ꝓportionẽ ex subiecto.

Nec aliqua licet pauca dicemus de intensione per Antyperistasim. Antyperistasis uox est greca quã latine significat ide ac circumstentia, seu obsessio ꝓtraria. Quare entisio per antyperistasi fit, quando aqua frigidior fit ex circumdatione caloris aquã ipsã obsidẽtis. Sic experientia docet aquã ut ꝑ ipsa uiscera terrã tempore estatis frigidiore, redi ratione caloris qui est ipsa superficie, sicut extra hyemis tempore quo aqua residens ꝑ uiscerib⁹ terrã calidior redditur superficie terrã frigidiore facta. Sic etiã hiemis tempore stomacus calidior est quã estate ex quo calor recluditur ipsis extrema quæ corporis frigidiora manent. Cæterum licet experientia hoc doceat ignoratur tamẽ ratio huius. Aliqui dixerunt rationẽ huius esse, quod quia ex qualitate sic circudata & obsessa exeũt quædã species, quæ exercurrẽtia contrarii ꝓpediũtur, ne transeat ultra; ideo quæ retrocedũt ꝑ suã qualitatẽ ꝑ quã retrocedẽtes operãtur ipsã ꝓtendo.

~~Non tamen ex aliis rationibus extraneis ꝑ ter rectiores~~ alii dicũt qualitate obsessa ocasione ꝓtrarii obsidẽtis se ipsã ꝓtendere, quia uidens ꝓtrarii obsidere, ~~tendens suo~~ quod ipsã ujcere & destruere intendit, magis unitur ꝑ se quia unitas unita fortior manet ne ab alio ꝓtrario ujcatur, & sic magis ꝓtenditur. Aliqui autẽ dicũt quod n̂ est corpus frigidu aut calidu quod n̂ habeat aliquas qualitates per mixtas extraneas & ꝓtrarias. Unde corpus frigidu circa obsessu a calido emittit aliquas qualitates extraneas, ut exhalationes calidas ꝑ corpus calidu; sicut extra de calido ꝑ frigidu quia sibi sibi quærit. Sic tempore estatis aquã frigidior est ꝑ terrã uiscerib⁹ quia quædã calidæ exhalationes, quæ erãt ꝓtra ipsã terrã extrahũtur a sole per poros terrã & ipsius antracis. Sicut extra hiemis tempore aquã ipsa redditur tepida ratione exhalationũ, quæ ꝓpter aeris frigidu recolligũtur ꝑ terra.

De rarefactione & densatione Disquisitio 3a.

Circa hoc progressu ꝓtis uarie philosophãt authores, ꝑ quos scilicet ꝓsitat rarefactio & densatio. Philus autẽ ꝑ libris de Generone & corruptione ꝓquit, rarum esse quod parũ materiã habet sub magnis dimensionibus. densum uero quod multã materiã habet sub paruis dimensionibus. Difficultas quæ ꝓ expliciãdo, quomodo rarefactio & densatio fiat? Pr Plures q philosophi ueteres dixerunt rarefactionẽ fieri, per quod partes quãtitatis ita ~~dilatãtur, ut~~ laxẽtur, ut ꝑ poros ipsius maneãt quædã uacuitates, sicut extra densãtur, quãdo ita partes contrigũtur, ut amittãt a uacuitates illas. Sed hoc est ꝓcedere uacuũ ꝓ naliter, quod ꝓ ꝓly diminitur ꝓcedere ualet.

Alii ut Marsilius, Gothofredus, & Pomponatius tenent rarefactionẽ fieri per adquisitionẽ maioris quãtitatis, minoris ꝓ ti destructa. Condensationẽ uero per adquisitionẽ minoris quãtitatis maiori ante destructa. Sed hoc ꝓ ly uidetur esse. Cadẽ enim est quãtitas cerã liquefacta, ac compressa, ut ex ꝫ patet. ty quia si periret tota quãtitas cerã ua. etiã & illius ꝓ subiecta, cuius ꝓprie tas ipsa quãtitas erat. sed nisi cerã liquefiat, nisi ꝫ, cadẽ manet ꝓ subiecta cerã: q. = Aliqui tamẽ dicũt rarefactionẽ fieri per quod pyta quo ꝓtinui & ꝓ diuisibilia philice, esse diuisibilia quæ mathematice, ꝓ tãtur, ideo quæ maiorẽ occupat locũ ꝑ condensationẽ uero ꝓmitur minorẽ quæ occupat. Sed hæc opio expe patitur difficultatẽ ac sententia ꝓtraria ꝫ recurrens ad illa pyta, sed ad ipsã quãtitatẽ quæ ꝑ rarefactionẽ dilatatur & magis extenditur ac & ꝑ densationẽ ꝓmitur. ꝑ ex authores opinionẽ relatã allegãt quãtitatẽ, cadẽ met permanẽte, quæ quæ aliquod ipsi addatur, n̂ posse fieri magis extensa, quomodo hoc allegãt de pyta & diuisibilibus, quæ ipsi addatur aliquid?

Hu & opionibus relictis, iudicio rarefactionẽ fieri, per quod corpus dilatatur eius quæ partes dilongãtur, ut ꝑ ipsas plures aperiãtur pori, per quos intrent aliquæ particulæ alterius corporis extranei ~~esse~~ per quas maiorẽ occupat locũ ac antea. Extra autẽ ~~se~~ densatio fit dũ iidẽ pori claudũtur partes quæ quãtitatis magis ꝑ terse ꝓgũtur, excludũt quæ alias partes extraneas. Quod a ratione ꝓbatur esse uerũ, quia quo rei magis

uniter. ꝫ primitur, ꝺ. ꝺilatatur, postiores habet poros, minores que locꝫ occupat. extra uero quo magis ꝺilatatur maiores habet poros, ut. ꝫtat in spongia, uidetur que ꝫ aqua fluida, ꝺ gelida. In ipa que aqua feruente quꝫ rarefit, ut experitur rarefieri fer uꝺo, ꝫ quꝫ ꝫ ter ipius poros aliquid ꝫtroducitur aerij.

Nyc ~~hiet breuiter~~ aliqua de Agg te, ꝺ pallo ꝓponere oportet, liiet breuiter, quia iq plura ꝫt dicta. Hic q̄ solet inqui ri: an ageꝝ agere ꝓsit ꝫ passꝫ omnino ille ibi? Ad quod negatiue resp: quꝫ opio ꝫ muny est. Rao autē huiuꝫ hi est: omne ageꝝ ꝫtendit redere passꝫ sibi ille: q̄ illud omnino ibi ille supponere nequit: aliyde ꝑtanea orꝛa que foret actio, ꝺ ꝫ ageꝝ. Vnde passꝫ debet supponi aliquatꝫ dissile, ℓ ꝫ qualitate, aut huiuꝫ ꝫtensione, ℓ aliꝫ circustātiꝫ, ꝫ quibꝰ unꝫ ~~ab~~ alteri dissile ꝫt.

Inquires 2: an ageꝝ agendo repatiatur? ꝺ affratiue resp. quꝫ ꝫ stotia etiq. ꝫ muniꝫ est. Constat ex philo lib. 2 de Generatione ani maliꝫ cap. 3. his uerbꝫ: omne ageꝝ patitur etiq a patiente: ut quod secat, hebetatur abeo ꝫ quod scatur; ~~quod calefit~~ Quod ꝺ experientia patet: ng aqua feruens, ꝺ calida ad mixta frigidꝫ ꝫ ipa agit eq calefaciendo, sintul q̄n aqua calefatiens per actionꝫ qua ꝫ passꝫ agit ꝫ frigidatur. Hic tgn ꝫ aliquid ageꝝ refragitur, quo ipe magis operatur. Dicta ꝫ ꝫt satꝫ

Liber 2uꝫ de rebꝰ genitiꝫ sec. Vnica.

In hoc 2. libro philꝰ egit de tro generatiꝫ. Cgterꝫ uꝫ trꝰ ibi ꝫt mixtꝫ ex ele mētꝫ, ꝫ ipiꝫ elemētꝫ iq que de hiꝫ plura ꝫint acta, ideo finꝫ libriꝫ de ortu, ꝺ steribꝰ imponimꝰ, ut principijꝫ deinꝫ animꝫ libriꝫ.

81 211

82

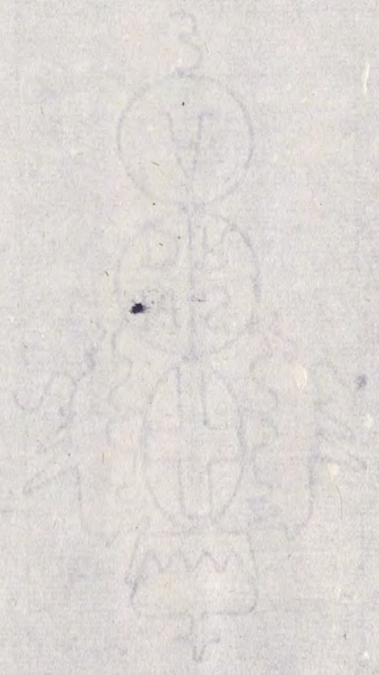

Comentaria in trey animæ libros

83

Philip. 1. Hæc est ultima cæterę propria pars Philosophię naturalis, qua Philus agit de ente mobili animato, ꝯmuni, & particulari, idagdo narę ipsius amę, eius ꝓprietates, & operationes, cuius methodu sequemur. Sit ꝙ.

Disquisitio 1a de anima in communi.

Cu primu sit agere de Vniversalibus, quę ad particularia descendere, ideo hac 1a disquisitione peragitur de anima ꝯmuni, & de hꝝ, quę ad ipsa hac ꝯsideratione spectat. Vnde inquiritur 1o.

Quid sit anima. sec. 1a.

In hac parte varie opticii philosopharu. Aliqui enꝝ iudicabat amam esse particulą, dubitatiq diuinę, alii subtiatiq igneą; aliqui cęlestę; alii aereą; aqueą alii. aliqui tame armoniq musicalę. Hæc tame erroribus neglectis, ad mtm phili accedamus. Nic ipsa definiendo: est actus 1us corporis phi sici organici potentia uitą habentis. hæc definitio, ut recta ꝯmuniter ab authoribus accipitur. Vnde

Resolvitur dubium. sec. 2a.

Diximus ꝙ definitio amę a philo. tradita recta esse. ꝯstat nqque omnibus regulis recte definiendi. ~~in primis ꝯstat genere & differa, quia 1s actus ponitur loco generis quo ꝯuenit ꝯuenit cu formis actibus quę n̄ sunt actus ph̄ primus nec dat hꝝ esse materię, per esto quodlibet sit actus. Vnde per 1s primus differt a formis accentalibus, ꝯuenit tame cu alia quacunque forma subtiatali quę etiq est actus 1us. a qua differt per 1s corpus phicum organici~~ non subtiali poa uitą habęti, quia forma subtialis n̄ uitą ~~Conuertitur~~ enim cu suo definito, ideo quę ꝯstia ualet: est actus 1us corporis phicis organici poa uitą habęti: ꝙ est amа, quia nulla est a nihil est cui hoc ꝯueniat, ꝓter amam. aliude etiq uacuet extra, quia n est assignabilis ama, cui hoc n̄ ꝯueniat. etiq est clarior quo definito nec reddatur, nec diminuta cu per ipsa quęque adęquate essentialiter ipsa percipiat quę aliquid ipsius sit superflum ut ꝯstat ex explicatione ipsius, quia uidebitur ex genere & differa ꝯstare. Ponitur igiꝺ in illa actus 1us taquą ꝓxcaby genericu quo ꝯuenit cu omni forma subtiatali n̄ uitali. 1s corporis phicis ponitur taquą differa ab actibus 1is ꝯpletis per se subsistentibus, scilicet ab angelo. Ponitur phycia, non natis ad distinctionę respectu corporis mathematici, & artificialis: per 1s organici poa uitą habęti differt ab aliis formis subtiatialibus n̄ uitalibus cuius corpus aut materia n̄ debet esse organica, nec dispositiones habere debet quibus sit apta ad ꝑtiones, & munera uitą, qualiter est subiectu amę, & uocatur organici poa uitą habęti.

Argumenta dissolvuntur. sec. 3a.

Arguis 1: ama ꝯstitui debet per actu perfectionę; sed ꝑter hꝝ & hꝝ, uię perfectionis: ꝙ ꝯstituitur per actu hꝝ. Prouo min: ille actus perfectior est ꝓxima actui, qui magis actualitatis habet. sed ita se habet hꝝ respectu primi: ꝙ. Prouo min: primus actuatur & determinatur per hꝝ: ꝙ ille magis actualitatis habet quę hꝝ, cu ille hꝝ aduc sit ꝓxima ad hꝝ. = 2: quia n̄ hꝝ ordinatur ad actu, sed extra hꝝ ad hꝝ ideoque hꝝ est propter hꝝ, & n̄ hꝝ propter hꝝ: ꝙ perfectior est hꝝ primo: sicut ex quo creatura ꝓficiscitur ordinatur ad hominę. Dicit propter ipsum, n̄ autꝫ homo propter illam, ꝑfectus quique legitime ꝑficit hominę perfectior est aliis creaturis esse. =

Ad 1um diximus actu n̄ de perfectione n̄ ꝓcise demumꝺ ex actualitate quą habet, sed ex potentialitate quą auferę, ꝙ quę actus 1us potentialitatis ipsius tale auferat, qualis est ꝓxima materię: actus uero 1us potentialitatis 1s quid tale; ideo ille perfectior est isto. Nec ex hoc sequitur actus 1s maioris actualitatis habere, quą sit nq aliud esto supra actualitatis & primi, addat actualitatem 2am, ita est minor quą 1a, quia ut esset maior n̄ solus 1s, sed 1s haberet quia 1s 2a est. Hoc explicatur ipsa met ꝓxima. maior enꝝ ꝓxima est 1a primus quę subiectu quą 2a, seu 1s subiectu: ꝙ similiter. = Ad 1um dico actus hꝝ delineæ operandi ordinari ordinari ad actu 1s operandi; at uero actus hꝝ delineæ essendi n̄ ordinatur ꝛc per se ad actu 1s operationis. Nisi dicere uelly ordinari, n̄ taquą ad finę, sed taquą ad effectu.

* Dicit: ~~licet actus~~ ita se habet actus hꝝ delineæ essendi respectu actus secundi eiusdę lineę, ac actus hꝝ operationis respectu operationis; sed actus hꝝ delineæ operandi ordinatur per se ad actu 1s operationis: ꝙ saltꝫ actus 1us delineæ essendi ordinabiliter per se ad actu 1s delineæ essendi ꝙ perfectior erit isto. sed amа ꝯstituere debet actu perfectiori: ꝙ n̄ 1o. sed 1o. = Dicendu actus hꝝ delineæ essendi licet n̄ ordinetur ad 1s delineæ operandi, ordinari tame ad 1s etiq delineæ essendi: quare sequitur actus 1s absolute & ꝑfectior perfectioris esse 2o. sed ad 1um hꝝ quid, nulla ratione 1us ad 1s ordinabitur, taquą ad actu ipsius specificatiuu, et tame ꝑfectior; quatꝫ ut secundus ꝯsequitur actu qui talis est; dignitate & perfectione. Hoc explicatur, gratia & actibus 1s ab ipsa ꝓcedentibus, linea ꝯpositali; nq illa perfectior est istis, cu tame istę operationes ꝑficiant de linea actus secundi n̄ tame gratia, sed potius ista est de linea actus primi racaliter. etiq ꝯstat, uolutate & ꝺi respectu suoru actuu: nq quodlibet ex illis pars est de linea actus primi, ideo quę perfectior quolibet actu 2o. ab ipsis cadente, licet actus hꝝ, quia actuat actum 1s, sit ex alio capite hꝝ quid perfectior illis. *

Dicit: ~~quę plures~~ theologi ꝓpter beatitudinę ponunt actu 2o. quia ꝯsistere debet actu perfectiori: ꝙ hꝝ perfectior est 1o. = Dicendu beatitudinę poni actu 2o. n̄ quia actu perfectiori ꝯstat, sed quia est attactus ꝛymi boni, hæc actus esse debet actus hꝝ, cu actus hꝝ n̄ habeat attactionę esse, sed attactibiliu.

Arguis 2: definitio tradita n̄ ꝯuenit amę rationali: ꝙ nec omni suo definito, quoties quę recta n est. Prouo ant: ama rationalis essentialiter n est actus corporis; ꝙ sed definitio tradita quia essentialis denotat amam essentialiter actu corporis esse: ꝙ. Prouo mai. si essentialiter actus corporis esset, nq quę desineret actus corporis esse, quia quod essentialiter petit, ipsi deficere nequit; sed hꝝ est

a corpore separata n̂ est actus corporis quia ipsi n̂ actuat, nec informat: q. = 2: si esset actus corporis, adhuc separata ipsi appeteret; sed hoc est falsum, quia appetere nequit quod repugnat amæ operationi quæ nyt ipsi virtualiter, quæ repetit corpus & materia: q. 3ty quia perfectius perfectius appetere nequit: anima autem rationalis perfectior est corpore: q. 3ty etiq quia aliter anima separata violenta esset quia foret quia privata foret illo, quod appetit; sed diuinum uidetur violenta esse, status beatitudinis, quo est a corpore separata: q.

Contrarium militat decretum concilii Lateranensis, quo fuit definitum animam rationale per se, & essentialiter formam corporis esse. Nec ex hoc sequitur amam n̂ posse a corpore separari: quia n̂ est per se, & essentialiter actus corporis, actu 2°; sed actu 1°; ideo quæ ad licet separata a corpore ipsi n̂ actuet, nec informet, est tamen forma ipsius, actu 1°. Sic etiq materia definitur per quod sit 3ty subiectum receptivum formarum & tamen adhuc respectu illarum quæ n̂ habet, sed tqty habere potest et [illegible] quodammodo ex se, subiectum receptivum, licet illas actu 2°. n̂ recipiat. = Ad 3ty militat contra divum tho. 2. p. q. 76 ar. 1. ad 6 ubi sic loquitur: ita humana anima manet in suo esse, cum fuerit a corpore separata, habens aptitudinem & inclinationem ad corporis unionem. Quare dico amam rationalem n̂ appetere corpus tanquam a quo ut substantiale dependeat, quia est per se subsistens, sed ut ipsi communicetur, quia bonum est sui diffusivum, & ut ipsi actualiter 3ty formam actuare materiam n̂ solum cogitat, perfectionem materiæ, sed & ipsius formæ, quia quæ ipsa anima quæ sic est ens completum & partiale simul cum corpore fit ens naturale completum. nec ipsi corpus impedit voluntatem & electionem animæ, sed potius, cum sit ad illam & hoc statum mentionis, materia, quia ipsa, hoc statum n̂ eligit, nisi per speciem quam proprio labore adquisivit per sensum materialem. ~~Et~~ ex dictis status ad 3. ad ultimum dico aliqui dicunt animam separatam violenter pati, quia est entitas incompleta. Cæteri dico nullum violenter pati, statum beatitudinis tum quia defectus corporis, cuius actus est insufficienter compensatur immo & superabundanter ex aliis donis, statum communicatis, & ex possessione summi boni, & ultimi finis, quo satiatur, & quo quiescit. 3ty quia potest dici utrumque statum uterque statum mentionis, & separationis naturalis diuisive, illa, quia forma corporis; iste, quia forma spiritualis per se subsistens. & quidem hoc explicatur, ipsa materia, quam 3ty est sub forma 1ª, appetit formam 2ª, qua est privata, 3ty est subita, quæ tamen 3ty violenter patiatur.

Atque ultimo: definitio tradita n̂ conformatur cum rei veritate quia denotat corpus esse, postquam 3ty est informatum ab anima; sed corpus 3ty actus habet animam quæ est ipsa vita n̂ est, postquam ad vitam: q. = Dicendum definitionem denotare corpus, formatum esse, postquam ad vitam in actu 2°, n̂, actu 1°.

Pro huius quæstionis fine alia apponitur animæ definitio de qua vidimus, sentimus & felicimus. cuius particulæ n̂ nyt accipiendæ copulative, sed 3ty distributive, accommodata ita ut cuilibet animæ adaptetur particula ipsi correspondens. Quare 3ty esse proprium quo dicimus, quemlibet plantam, quia vita soli vivunt vita & vegetativa. Quo vivimus, autem & sentimus, convenit brutis. tota autem vero definitio convenit animæ rationali, quæ, aput, corpore, mentis, ut propriis illarum operationum.

Nyc de ipsa vita agere oportet. & hæc valet esse, actu 1°, & actu 2°. vita, actu 2°. est definitum. & munitur per

propriis motum ab intrinseco. Vita vero in actu 2°ie est motum a principio intrinseco se movente per illum. ex qua definitione statim differt vivum a n̂ viventibus, quia ista n̂ se movent ab intrinseco, sed tqty moveri ab extrinseco valent. Quare homines esse mortales dicimus, dum ipsis nullum experimur motum. Sic etiq de aqua stagnata mortuq esse, sicut defluente per quidq methaphorq vivum. Cæteri definitio propriæ aliquatenus explicari debet quia nyt aliquæ n̂ vivebant, quibus illa adaptari potest, ni explicetur aptius. Quare sic & munitur explicatur: ut motum a principio intrinseco se movente per illum, adhuc, dum, status nati est seu ut alii volunt: est motum a principio intrinseco se movente per illum ad adquirendum perfectionem, quæ ipsi n̂ debetur & primo instanti suæ generationis. *

ex dictis. statim sicco ad aliqua quæ extra obiecta solet. gravia enim & quæ moventur deorsum; levia quæ sursum 3ty propria virtute, & ab intrinseco; hoc solum habet dum nyt status violentus, & n̂ naturalis. Similiter quæ aqua, quæ præter naturaliter calida ab intrinseco se movet ad recuperandum frigiditatem naturalem destructam non vivum ideo dicimus, n̂ ab intrinseco, sed ab extrinseco moveri:

intrinseco movet se nutrimento, ut dum flegma oleum sugit. Nutritio autem ut motum ab intrinseco. = Dicendum: ignis adhuc dum est, status naturalis est ab n̂ ab intrinseco, sed ab extrinseco moveri quia n̂ nutritur per intussusceptionem seu per internos poros, ubi constat, ciborum quæ nutrimentum per organa & internos poros. sic planta per foramina sentiva quæ & rationalia, per ductus internos. Solum & igne augetur & nutritur per n̂ positionem corporis extranei, quatenus scilicet partes corporis extranei conjunguntur cum partibus ignis, ipsis quæ uniuntur.

* Dicendum: Deum vita perfectissima vivit & tamen se n̂ movet ab intrinseco; q. n̂ omnis vita est ab intrinseco motum. = Dicendum definitionem propriam unicuique vitæ creatæ comprehendere. n̂ autem vero abstrahendo a creata & increata, ita enim n̂ comprehenditur sub aliquo genere vitæ cum creata nec inter utramque convenientia vniuoca datur, sed analoga. Quare cum se movere aliquid perfectionis dicat, adeo ut legendum; ideo, licet vita divina eminenter contineat vitam creatam, hæc tamen eminentialiter datur secundum quam quæ perfectionem motum, quæ est, vitæ creatæ.

convenit: q. etiq ghetus. Nyc sic sed quidem 3ty. instanti vivit, actu 2°. quia se ab intrinseco movet sed ab authore Instantes: q. saltem definitio propriæ omni vitæ creatæ rei ipsius movetur: q. 3ty etiq quia cor vivit, actu 2°. n̂ tamen se ab intrinseco movet, sed potius ab alio movetur: q. = Dicendum motum animalium 3ty. instanti esse ab intrinseco illius elicitive, applicative tamen ab ipso Deo. quare ipsi Deo tribuitur. sic motus cordis ~~[illegible]~~ licet ab intrinseco sit, n̂ tamen cor se movet, sed a Deo movetur, non sic adeo per modum proprietatis habet.

ex dictis infertur & colligitur animam & generice ista diuidi in vegetativam, sensitivam & rationalem. & q. hæc triplicis divisionis dicimus triplex esse animatorum genera quia tot sunt esse debent animatorum genera quot animam; sed animarum genera nyt tria n̂. triplicis divisionis animæ, vegetativum, sensitivum & rationale, & electivum: q. Præterea animatum esse animatum est effectus formalis ab anima, ut a forma dempta; & non sed tot genera effectuum formalium esse debent, quot nyt formæ, a quibus desumuntur: q.

84

Dicey: plata, videlicet nulla habet aiam, aliyde animal diceretur, sicut sensitiua, animalia dicuntur ab aia: q n est triplex aia genus, aliud sensuale que nec animatum. = Hoc etiam patet ex Augustino lib. 7. super Genesi cap. 6 per hec verba: si nobis tale inesset motus, plotarch, n diceretur homo facta in aiam viuam. = Dicendum ad tale effectus sortis ab aia generice sumpta non conuenire n esse aial, sed animati. Aial autem est effectus conueniens aie sensitiue. Unde plantis unice conuenit esse animatas vegetatiue qui effectus competit ab aia vegetatiua ipsarum. Ad verba Augustini dicendum n esse intelligenda de aia absolute sumpta, sed de sensitiua, intellectiua quia perfectior est n clarius q perfectius manifestatur per actus ipsius, quia aia vegetatiua Plantis permixtil huius.

Dicey: aia n solum dividitur in vegetatiuam, sensitiuam q intellectiuam, ergo etiam loco motiuam. Aliqua enim animalia videntur quia n habent loco motiua ut ostrea q alia talia: alia vero habent loco motiua: q quadruplex est animarum genus, quidquid que animatum. = Dicendum nullum esse animal quod n habet loco motiuam, quale adhuc ostrea q talia conchilia se localiter mouent, se dilatando, q extendo, se primo intra ipsa conchilia, aperiendo que conchilia, partes corporis extrahunt foras, ut alimenta attrahant. Quare licet n ita perfecte moueantur ac alia animalia, mouentur tamen minus perfecte.

Circa 2do ai aia in genere, dicimus quidque esse, scilicet vegetatiuam, sensitiuam intellectiuam, appetitiuam q locomotiuam. Q probatur: tot sunt aie pote, quot modi operandi ultimati circa obiecta, cum pote aia ad operandi sit institutus; sed isti modi sunt quinque: q. Primo min. nam quod est animatum operari valet circa obiecta per intrinsecum illud, substantiam viuentis. Secundo ad quod minus est pote vegetatiua; aliyde potest operari circa sensibile obiecti media sensibili specie ipsius imperfecte cognoscendo. Circa obiecti intelligibile ipsius media specie immateriali intelligendo. Tertia tamen aia sensitiua q intellectiua n solum bonum sibi recipiat, sed etiam diligat, inde quod adeptum sit requibile sit idem ipsius habere pote ap petitiua qua inclinatur q appetit bonum diligens. Quia tamen illud bonum est diligat aliqua ipsius esse debet pote, qua ad illud perueniat, quod dicitur bonum loco motiua: q quidquid sit aia pote q in genere.

Dico 1o pote sit quasi proprietates ab aia dimanatis; sed x: nos aia sit tales tres: q pote ab ipsis dimanatis. = 2: cuilibet pote esse appetitiua conuenit, quia vegetatiua vegetabile appetat, q ipsius inclinat, sensitiua sensibile, q sic de aliis: q esse appetitiuum n. scilicet diuisis genus pote. = 3 quia x non esse Dicimus ad diuersitatem potarum n demum ex diuersitate amatorum, sed ex diuersitate modo tendendi in obiecta, qui quidem quintuplex est x. dicta, idem que pote quintuplex erit: diuersitas autem animatorum l amatorum desumitur ex diuersitate excedendi animata quod totum est triplex. Q quidem ex unica differentia proprietatis dimanat, sic ex ratione entis, triplex, scilicet esse verum, bonum q unum. ex rationali esse risibile q admirabile. Ita = Adhuc dicendum cuilibet pote conuenire esse appetitiuum appetitu innato, q nati, n elicito. Unde ad elicitum aliqua exigitur pote, quam appetitiua dicitur.

Dico 3: plures sunt pote, quam quidque. nam praeter dictas datur nutritiua pote imaginatiua, digestiua, nutritiua q alia quam plures: q. = 2: x. nos non pote cognoscitiua sensitiue q cognoscitiua rationali ter sunt diuersis: q q appetitiua sensitiue, q rationaliter. = Adhuc dicendum, praeter loqui de potentiis sensitiuis, pote imaginatiuum sub pote sensitiua nutritiuum nutritiuum uero q digestiuum sub vegetatiua. Unde n sunt diuersa genere potarum — ad vltimum dico, cognoscitiuum sensitiue q rationaliter habuere diuersas potas, n uero appetitiuum sensitiue q rationaliter quia licet appetitiuum sensitiue q rationaliter cognoscitiuum sensitiue q rationaliter contineatur sub cognoscitiuo ut sic. illud tamen recipit singularia, illud autem vniuersalia. appetitiuum uero tale sensitiue, quam rationaliter, alias sit bonum singulare ut sequendo.

Dubitabis nunc: q quot vires plures sint aie. Plato dixit quinque animas esse quot uitos gradus; idem que quia unicus erat uitos gradus, ut tales una aia esse dixit, scilicet vegetatiuam; bruti autem duas, scilicet vegetatiuam q sensitiuam, quibus duo sunt uitos gradus quibus nutriuntur q crescunt. In homine autem triplex aia esse, vegetatiuam in hepate; sensitiuam in corde; rationalem in cerebro; cuius opinionis fuit Orhamus, Manichaei q alii plures. Scotus uero dixit formam corporeitatis esse in homine praeter aiam rationalem, quam opinionem impugnauimus supra in libro Physicorum ubi plura videbitur quam huic quaestioni deseruire valent. Unde nunc solum adducemus quae huius sunt loci propria. Iuxta cum communi philosophorum sensu dicimus, esse in homine, esse in alio quocumque viuente, unicam aiam esse.

Q quam ad hoc minus attinet, constat ex octaua synodo generali canone 2. his uerbis: apparet siquidem quosdam tales prae tales deuenisse, ut hominem duas animas habere dogmatizet. talem igitur impietatis pastorem, cum uetus q nouum testamentum, ecclesiae patres unam aiam rationalem hominem habere asseuerent, tota synodus anathematizat. licet quae aliqui inter quos numeratur Orhamus, dicat, concilium tales duas nare asseruisse duas animas rationales in homine esse. Contra est n uero docetur unam rationalem, aliam quae sensitiuam in ipso esse. Contra est. Concilium nequaquam prosequitur: nec dicas animas esse dicimus in uno homine: unam animalem qua animatur corpus, q mixta ut sanguini, alteram spiritualem quae ratione minutret.

Nec ratione probatur uniuersaliter: anima quae quolibet proprio est forma substantialis ei ipsius est, sed nullo proprio duplex forma substantialis est, ut ita dicit ex dictis in Physica: q; maior patet, quia anima, ubi definitur, est actus sui corporis; sed actus sui corporis forma substantialis ipsius est: q. = 2: idem q homini, q sensitiuum plures animas esse, debet x. aduersarios, quia quotlibet ipsorum sint plures gradus uitos ex quos plura munera exercet: scilicet q brutis gradus uitos vegetatiuum, q sensitiuum, ex quos ipsa uiuunt, q q actus 2. ephyt; supra quos homo addit gradus intellectiuum quo intelligit ipse;

† n multi ponit in nuno ad diuersitatem potarum animarum in genere

sed ex hoc non sequitur aduersarium, tñ: q. Prouo min. ama rationalis, quia superior ad tñ
ua, d vegetatiua eminenter tinet perfectione, sitiua, d vegetatiua. q. ly hac perfectioni eminentia exerce
re, ualet munera sitiua, d vegetatiua, esse que prippia operationi, sitiua, d vegetatiua. Ide que dicendu
de sitiua respectu vegetatiua. Quod ama rationalis sit superior alijs n negabit ab aduersarijs: tñ at
que ex ipius perfectione superiori. Quod autē ex quo superior ipsis, eminenter tineat ipsarum perfecti
one, tñ at ipsetur a paritate: quia Deus superior ipsa perfectione omni creatura, sequitur ipsarum
perfectiones eminenter tinere: ly etiq ex illo ploquius: quē sit diuersa, inferioribus, sit eadē
a unita, superioribus.

Oppl: ama vegetatiua, d sensitiua sit corruptibiles, rationalis uero incorruptibilis;
sed ama corruptibilis distincta est ab incorruptibili: q. in homine alia est ama vegetatiua, aut sensiti
ua a rationali. = Dicendu amq pure vegetatiua aut pure sitiua, d fortiter sitiua, corruptibilis
esse, distincta que a rationali, quatū est, quā datur, plotis, illa que, quā datur in brutis. At uero amā
n pure vegetatiua, aut sitiua, sed eminenter, n corruptibilis, sed incorruptibilis est. Ita se habet, quā
datur, homine.

Insurgis: q. ama rationali a corpore separata est simul vegetatiua, sitiua: q. etiq
a corpore separata exerceat munus vegetādi, d sentiendi, sicut exerceat munus intelligendi, d discurrendi,
quia intellectiua est. = Sed hoc aliter est quod munus vegetādi, d sentiendi quod habet
Dicendu amq rationale a corpore separatq esse eminenter vegetatiua, d sitiua, n tamq exercere munus
vegetādi, d sentiendi: nq licet exire ut eminenter vegetatiua, potens que ad operaones vegetādi, d sen
endi, idq est sic potens ad exercenday talis operaones put in corpore, quia ut materialis dependat
ab unione ipius cū corpore.

* Dices: q. operaones illq sut materiales: q. sut a principio materiali. q. ama quā
ipsarum est principij, materialis est, sed Anima materialis nediter esse debet distincta ab ama rationali,
quā spiritualis est: q. = Dicendu operaones illq, quia materiales, esse a principio pure ma, d fortiter ma
teriali, l tñ eminenter, q. uare, sicut ama rationalis est eminenter vegetatiua, d sitiua, sic d ma
terialis eminenter. *

Replicabis: si ama sitiua, quā est in homine, corruptibilis esset, homo per gradū sitiuū
generice n conueniret cū brutis, quia sitiū corruptibilis est, corruptibile que, d corruptibile generica
differūt. = Dicendu corruptibile, d incorruptibile componi, generica differre, ut tñat, sublunaria, dcā
lestia. At uero gñus formā simplicis, ut tñ at, sponte trahatur ad genus compositi, si utraque ut
tñeat compositi corruptibile, ut uidetur, anima sitiua hominis, d brutis, n tollet conuenientia generica
Hoc totū tñat ex dicto Tho. 1. p. q. 76. ar. 3. ad 4m ubi sic: ad 4m dicendu quod formā n collocatur
in genere, l in specie, sed Composita. Homo autē corruptibilis est, sicut d alia animalia. Unde dif
fert cū corruptibile, d incorruptibile, quā est ex parte formae, n facit hominē cū genus ab aliis animā
libus differre.

Dices: istū prius fuit ama vegetatiua postea sitiua, deide intellectiua: q. aduc in homine distincta
est ama vegetatiua, sitiua, d intellectiua, quibus simul introducentur in corpore. = Dicendu hanc re duplia
esse opinionē puabiles, una asserens a Deo instāti animationis ipsius in corpore amq, quā diuinibiliter vegetatiua, d
sitiua, d intellectiua sit, in qua falsa est argumentū. Alia uero asserit Deū amq vegetatiua amare corpus, postea
sitiuā, d denique intellectiua, x. quā dicimus amq vegetatiua, Deo amātē corpus, expelli, introducta sitiua;
sicut ista auferri, aduenientē intellectiua: x. quā opinionē dixit diuus Tho. 1. p. q. 76. ar. 3 ad 3y: ad 3ydi
cendu quod prius embrio habet amam, quā est sitiua tñ: qua ablata aduenit perfectior ama, quā
est simul sitiua, d intellectiua.

* Dices: x. illud Pauli, caro concupiscit aduersus spiritū, in homine pars inferior, d
sensitiua militat aduersus superiorem, d intellectiua: ideo que ipsis contraria sut operaones; sed hāc puona, d contra
rietas ab eadē ama nequit gigni: q. = Dicendu ad hāc puonā, d contrarietatē sufficere eminentia ipsius
amq, quā multiplex uirtualiter, d eminentialiter est. Sic etiq ab eadē ama tota rationali diuer
sas operaones prouenire, intellectus, d uoluntas, immo d contraria, actus, scilicet sophisticus, d scientificus, amor,
d odium. *

Dices: si ama rationalis, ex quo superior aliis, perfectione, exerceret munera quā inferiora sut
disparia, etiq esset principiū operationis tangendi, d frugiendi, sed hoc est falsum: q. = Q. quia si uacuo a nobis pro
hibita uera foret, etiq forma, gli quia superior superior ama rationali, esset principiū discursus, d opera
onis sitiuae, d vegetatiuae. = Ad 1y dicimus tangendo, d frugiendo esse operaones ipse ly conceptu specificas,
ly quā pertinent ad formas specificas canis, d leonis, ideo que licet ama rationalis eminenter contineat illas
formas, ipsarum que munera exerceat quoad gradum, d munus operaonis sitiuae, n tamq rugiendo, d la
trandi. Ex quo ad 1y tñat quia forma completa gli ibi exercet munus amq rationalis quoad gradum
munus intellectiui, quo ad ipsa contenit n quoad gradum discursiui. quoad alia autē operaones inge
tatiuae, d sitiuae n exercet munus forma gli quantūlibet operaones unice sut propriae amq, formalis
corporis, a cuius uniane, d organizatione dependit quia materiales.

Dubiū ly: utrū anima sit diuinibilis? Notantur aliqua, referuntur que sententiae. Sect. 2a.

Supponimus q. amq rationalē indiuinibilē esse. ~~Unde ibi est dubiū de Vegetatiua, d sitiua~~ quia spiritua
lis est, ideoque tota est in toto corpore, tota que in qualibet parte partis corporis, quod ipsius diuinibilitatē ipse
dit. Unde ibi est dubiū de vegetatiua, d sitiua. aduertendū tamq animalia sitiua alia perfecta,
alia que imperfecta esse; ita dicuntur animalia reptilia, d animalcula, ut serpentes, lacerta, lybrica, alia que
illis. Perfecta uero ut leo, canis, ilia que illis. ~~Dicendū etiq diuinibilitatē integrā desumi, pendo, ac hanc~~
~~tenā: q. licet ama sit diuinibilis partes quidē diuina, maneat, d imperitur: ut si serpens ve talium sit~~
~~diuisibilis, duas partes, ut equales ipsius diuisa sectione, qualibet.~~ Quare aliqui Semitarum, d Scoti
starum d non ex nostris tenet omnem amq, propter rationalē, diuisibilem esse. Pro sententia tamq asserit omnem
amq, sitiuam, indiuisibilem esse citatur diuus Bonauentura, Gilbertus Magnus. Communi uero Thomistarum, et alio

Iesuitary & Scotistary docet amam plgtary, & nutritiuam, perfectam diuisibile esse; perfectam autem indiuisibile. Sit q.

Nostra Conclusio Sec. 2a. 85

Resoluimus amam plgtary & animalij perfectam ~~diuisibile esse~~ & perfectam ~~autem~~ indiuisibile esse. Quoad plgtas patet ex ab experientia. Constat enim ramum abscisum florescere, diuiuere & fructum parturire ijsdem terram: q. signum est amam vegetatiuam ipsum diuisibile esse, cum ijsdem utraque pars arboris diuisa seruetur. & ratio est, quia ijsdem cuilibet arboris parti sunt organa & dispositiones necessariae ad vitam ipsam seruandam. Quoad animalia perfecta etiam sitat ex eo quod lacerta vg. aut lybrica ijsdem duae partes diuisa, uidetur ijsdem qualibet stare: q. quia ijsdem utraque ipsa dividitur amam. Hinc sitat nam si quilibet ipsum pugnus uidebit ipsum se sprimere in dolorem. — Quoad 2am autem nec: forma perfectam animalis subiectata materialis est; sed ista diuisibilis; habet namque partes ~~sunt~~ integrales entitative distinctas ubi sitat ex duquisitionibus mephiticis, vg quae diuisibilis est: q. — 2: de per nutritionem nouae subiectatae pars adquiritur ijsdem subiectatis alijs, etiam nouae parti forma materialis adquiritur: q. ipsa & amam ijsdem pars est diuisibile. Probo any: forma praeexistens, si aliqua ipsi pars non aduenit, ijsdem formare nequit materiam aduenientem: q. ipsa ijsdem format vel aliquam partem de nouo adquisitam. Probo any: forma solum ijsdem format materiam ex qua fuit educta: at praeexistens non fuit educta ex materia de nouo adueniente: q.

Soluuntur Argumenta. Sect. 3a.

Argues 1: contra 2am partem: nostra 2a nihil speciale refert: ideo dicimus amam plgtam diuisibile esse, quia seruatur ijsdem partibus, in quibus diuisa fit; sed amam perfectam amalis non seruatur: q. Probo min. si conseruaretur ijsdem qualibet parte materiae in quam ipsum amal diuidebatur quodlibet pars facta diuisione esset amal; sed non est amal, quia nulla est species in qua dicta amal esse potest: q. — 2: ideo seruaretur quia quodlibet pars sentire & localiter moueri uidebitur. sed ille motus non est uitalis, nec pueriles a pena motiua unquis: q. Probo min. ponamus serpentem diuisum partes, illa pars quae est a dimidio ad caudam non potest moueri uitaliter & localiter, quia ad istum motum ut philus sentit exigitur phantasia quae non datur ijsdem illa serpentis parte sed ijsdem cerebro: q. — 3: ideo amam plantam seruatur ijsdem qualibet parte, quia pauca dispositiones & organizationes ad suas sphaeras petit quas ijsdem qualibet parte inuenit, scilicet medullam, corticem, fibras & alia filia; sed amam, esto perfecti amalis, plures dispositiones sibi petit quas ijsdem qualibet parte non habet; nam organizatio nam capitis, quam exigit, non habet ijsdem qualibet parte: q.

Ad 1m dicimus qualibet illius partem, quam dividitur lybrica vg. esse ijsdem specie talis animalis, qualis ipsa erat. Unde erit ijsdem diuidendum talis speciei licet nisi perfecta, ac antea. — Ad 1m aliqui dicunt quod phantasia perfecta exigitur ad motum localem detrahos; non tamen ad motum vagum istum, ad quem exigitur sua phantasia ijsdem perfecta quae est diffusa per totum corpus, sufficit. Contra dico ad motum localem perfectum & diu durantem esse necessariam phantasiam non uero ad motum ijsdem perfectum, cito quae deficiet. Quare uidebitur quod si 1a serpens diuidatur circa caudam, pars illa, quae tendit ad caput multo tempore uiuet illa tamen quae est ijsdem caudam esto aliquando uiuat & conseruetur, & localiter moueatur, erit paulum & imperfecte, cito quae decidet. Contra illo spacio parum tempore uiuet. — Ad 2m dico quod licet amal ijsdem perfecta plures dispositiones exigat quam plgta, quia quo amal perfectior est, plures exigit organizationes ad maiores spiritum vitalium communicationes & ad suas sphaeras exercendas; qualibet tamen parte habet sufficientes, ut licet parum tempore, duret; nam esto cerebrum sit principalis pars, solum requirit nisi ista tota amam seruari non posse, nec diu durare non tamen parte amam & parum tempore. Quare experimur partem lacertam cum capite remanente, multum durare, illam, quae est ijsdem caudam, si dolorem pythonis sphaeram, & sic sprimere, licet pauci durent.

Dicis ex solutione dictis sequi ergo amam rationalem diuisibile esse, quia si caput hominis abscindatur uidebitur moueri localiter & sic ijsdem alios exigere, licet parum tempore hoc fiat. — Dicendum amam rationalem esse spiritualem, ideo quae indiuisibilem: quod illum motum experiatur ijsdem capite abscisso, quem ex spiritibus vitalibus, ipsis remanentibus, & resolutis in nervis, & musculis. — Si autem dicas idem sphaeram ponit ijsdem partibus ipsum lacertam: quare motum qui experitur ipsum, ergo oriri valet a spiritibus vitalibus. — Dicendum percipi hoc a illis spiritibus non quidem, quia motum lacertam multo magis durat quam motum capitis hominis qui post abscissionem ijsdem spiritibus & humoribus. & non potest esse maiorem vigorem lacertam spiritus, quam hominis, sed potius multo minorem.

Sed dicis: auricula hominis abscisa, iterum ipsi uniri valet & cum alijs partibus uiuere: q. signum est talem partem abscisam uiuere. amam quae rationalem ~~uiuere~~ diuisibile esse. Contra patet; aliunde ad privationem, aliter esset regressus. — Ad 1m quod recipitur, ad modum recipientis recipitur, sed quod recipit amam rationalem, est ipsa materia diuisibilis: q. & ipsa amam rationalem diuisibilem erit. — 3: si amam rationalem indiuisibilem foret, esset tota ijsdem toto corpore & tota ijsdem qualibet parte: q. nisi exerceret operationes, scilicet & cerebrum, ita & pedem, ijsdem quo tota ipsa esset. —

Dicimus auriculam hominis, dum unitur, uiuificari, licet abscisa non uiuat. Prologuium enim illud: ad privationem non datur regressus, est ita legendum de privatione totius ad totum, non autem de privatione cuiusdam partis: nam si pars discontinuata, quia discontinuata, desinit uiuificari, si iterum sibi uniatur, disponatur & unitatur cum alijs uiuificabitur. — 2a replicat quod amam rationalem materialem esse quia subiectum ipsum receptiuum materiale est. Quare dico ad ueritatem illius ploquii sufficere, si amam rationalem proportionetur cum corpore, quod ipsum est forsitan indiuisibile, scilicet indiuisibile, plura corpora, quorum quodlibet retineat dispositiones necessarias, & sufficientes ad amam rationalem.

Sanctus dicas: dy homo ipse operabur ꝑ aliqua corporis parte, ꝙ operatur

Cy hoc uero ꝓbatur quodlibet sit materialiter diuisibile, ꝺ ostenditur. — Ad 3y dico, quod anima ratiōnalis quia ꝑ spiritualis partibus caret ad distinctionē formę substantialis materialis. Quare aut tota, aut nihil ipsius est ꝑ qualibet parte. Unde quia ipsa n̄ est quanta, ideo n̄ circumscriuitur ab aliqua corporis parte, nec ipsa ipsius tres concludit. Quare sed est ꝑ ipso modo definitiuo, qui modus n̄ est essendi partes ꝑ partes, ꝺ totus ꝑ toto, sed totus ꝑ toto ꝺ totus ꝑ qualibet parte.

Argues 2 contra 3a parte: ideo dicimus anmā plātarum ꝺ animalis ꝑ perfectionis ꝺ diuisibile esse quia uidetur circumscriui ꝑ qualibet parte diuisionis: sed anma perfectionis nō n̄ circumscribitur: q. ꝓpter ꝙ tranquillationem ꝙ est ꝺ diuisibili. — 2. ñ anma perfectionis diuisibilis foret, peruenire posset ad actus diuisionis; nq quia n̄ potest ad talis actus peruenire, ꝺ diuisibilis est. sed anma perfectionis ad actus diuisionis nequit peruenire aliquale potest circumscriui ꝑ qualibet parte corporis, ꝑ qua diuisio fieret: q. — 3: n̄ datur tranquillus ab extremo ꝑ extremos ꝑ transitio medio; sed extremus ex una parte ipsi formę materialis a materia dependentes, ꝺ diuisibiles ꝺ ex alia formę spirituales ꝺ diuisibiles: q medius erit forma materialis a materia dependens ꝺ diuisibilis. sed ~~sed~~ anma perfectionis animalis est medius inter anmas perfectionis ꝺ anmę rationalis: q — ty quia supremus ꝑ infimi attingit ꝑ infimus supremi. sed anma perfectionis animalis est supremus ꝑ infimi, anmę quę rationalis ꝑ infimus supremi inter naturas ~~spirituales~~ corporeas spirituales: q anmę brutorum perfectionis attingit anmę rationalis: q ad huius perfectionis accedit, quę ꝺ diuisibilis est. — Ultimo dy canis ꝑ cauda percutitur elevat caput: q signum est ~~anmę quę~~ ipsissimę anmę quę est ꝑ cauda, ꝺ ꝑ capite uiue, ut ly caput denotet dolorem ex percussione caudę. q n̄ est diuisibilis ꝑ utraque parte.

Ricdy ad 1y rationem a nobis posita sufficienter quare anmā ꝑfectionis diuisibile esse, quia ab actu ad potentiam legitimam est ꝓcta. Atamen licet ꝑ anma perfectionis n̄ deueniat illa ratio, quia anma ista ut pote maioris perfectionis maiorem dispositionem habet ad ꝺ exigit ad sui seruationem. Unde ex alio tamen capite, scilicet materialis substantię, cuius diuisibilitatem quamus. Sic quę plures pugnat relationes n̄ mutuo n̄ trahi ad relationem quia ex parte tri alia n̄ datur relatio qui ex hoc teneatur ꝺcedere mutuo ad relationem trahi gilla ad hoc neqdy alia est ipsius ratio. — Ad 2y dicimus anmā perfectionis posse peruenire ad actus diuisionis ꝑ quales scilicet ꝑ diuisos pedes leonis abipso, pari anmę quę erat ꝑ pede taliter ab alia ꝓparte diuidatur, ut destruatur; n̄ tamen conseruatur ꝑ pede abscisso; esto alia ꝓpars anmę maneat ꝑ residuo corporis. — Ad 3y dico n̄ dari tranquillum de extremo ꝑ extremos ꝑ transitio medio, cy fiat tranquillus de anma diuisibili ꝑfecta materialem per diuisibilis perfectę, tamen per medium ad spirituale ꝑ diuisibile. Per quod ꝙtat ad 1y ploquium. ꝺ quide ꝙ anma perfectionis quia medius deberet attingere ꝑ diuisibilitatem, nescio cur etiam n̄ attingeret ꝑ materialitatem? — Ad ultimum dico esse plures rationes, cur canis caput elevat immo ꝺ mordet illo percutiente ipsius caudam. Cæteris nulla ex his est quę aduersarii iudicat. Sed 1a, quia caput est prius ꝑ alias partes. Unde ad ipsius pertinet alias defendere partes ꝺ periclitantur. sicut princeps suos subditos, ꝺ inferiores defendere debet, ꝺ ab aliquo ꝑ adiutur horte. ꝺ propter eadem rationem patres inferiores naliter tendit ad caput defendendum, ~~ad ly ipse quia alterum~~ ly ipsi aliquod periculum immineat, quia aliarum est propria pars. ꝺ sic experitur, ꝺ aliquis homo ense percutitur ꝑ capite nq manus supra caput naliter ꝑponit, ipsas ensis filo exponendo, ut saluet caput. ꝺ tamen anma rationalis n̄ est diuisibilis. alia est etiam ratio, quia scilicet corporis partes quędam ꝑ se consonantiam habet, ꝺ quia omnes ꝑ se uniuntur, ꝑ mediate ꝑ ꝑ mediabile; ideo quę propter affinitatem quam habet, se mutuo defendit. — ~~Ad 4a dico: dy~~ Ad 4a dico; dy ꝺ anmal perfectum operatur ꝑ una corporis parte intrinsece operatur, n̄ operatur ꝑ alia, ꝺ alii reuiuiscit ꝑ alia operabur. ꝺ signum est anmę ipsius diuisibile esse; aliunde operando ly pars anmę ꝑ hac corporis partem n̄ esset ꝑpedimentum, ut operaretur ꝑ alia. — Ricdy ad operationes Bruti; sicut ad hominis operationes ꝺcurrere, tamen quia necessarium, ꝑ uires uitales. Unde quo maior ꝑtentia est uitalis operatio eo plus ipsi ly uitalis exigitur. Unde si ꝑtinue operabur ꝑ aliqua parte, ibi concurret plures ꝑ uires uitales; ꝺ hoc ꝑpedit, ne ꝑ tota copia ad alias partes ꝺcurrat.

Dubium tertium quo corporis partes informentur ab anima. Aliquibus notatis sententia refertur. sec. 2a.

Supponimus ꝑ prunā cor, iecur, cerebrum, carnes, ossa, nervos, arterias, alias quę illes partes, ꝺ pro quas corporis informari ab anma. Supponimus etiam urinam, salivam, lacrimas, sudores quos ut ꝑ toto rigore excrementitia, n̄ animari, sicut nec alimenta. Solum q dubium de aliis partibus quas n̄ ita stricte, sed magis late etiam excrementitias appellatur: ut capilli, unguis, pluma, ~~cor~~ cornua, ꝺ simul dentes. etiam que exhibiter dubium adquatuor humores, ut est ~~ignis Bilis Atrata, melancolia, sanguis, ꝺ ad sem ꝺ lac~~: flaua bilis, id est, colera: atrabilis, quę est melancolia: Atrata, id est, flemma: ꝺ sanguis. Ulterius quę ad semen ꝺ lac. Unde de his partibus est inter authores maxima difficultas, propter quę de ea quidem ~~ea~~ ꝺ sic ~~ea parte~~ dubitatur authores utrumque scilicet ꝑ partem affirmatiue ꝺ negatiue. Quid q dicendum, ꝑa uidebimus.

2a conclusio. sect. 2a.

Semen, lac, ~~ignis~~ ꝺ alii tres humores n̄ informentur ab anma: Quoad semen ꝺ lac in quatuor: ita n̄ ut ꝑtes ducentes ad individui integritatem; sed ꝑ ut ꝑtes ducentes ad individui integritatem informantur ab anma: q. Prouo maiorem. n̄ datur ratio quare anmā tanquam partes integrantes individui, quę ut, sed ut unum tanquam instrumentum, ꝺ aliud ~~ut~~ ut alimentum uitę alienę: ꝺ. ly ens quia homo ꝺ ~~ut~~ femina manet ꝑtegra individua ipse illi: ut ꝙtat in puero ꝺ femina minori etatis, ly quia ꝑ nutritionem quilibet homo aut femina reuiuiscet ad individuum perfectum ꝺ integrum naturę humanę ꝺ tamen nec ille cum semine, nec ista cum lacte reuiuiscet: q.

Quoad ſguine, quo maior est difficultas, ne putatur: anima ibi formare habet partes corporis ſtinuas, & unitas. ſed ſguis n̄ unitur, nec ſtinuatur cū partibus integralibus corporis: q. Prouo min. ſi ſtinuaretur cum partibus corporis, mame cū uenis, quibus est & cū corde quod est uitio pri piū; sed cū his partibus n̄ ſtinuatur, ut ex philo ſtat 2 de partibus animalis cap. 3 per hoc uerba: n̄ enī ſguis continuus cordi, aut cognatus est nec cognatus est; sed in corde, & ue nis, quam in hepate, ſtinetur. 46 ſquit

Vlteriꝰ ita putatur: ſguis est alimentū quo viuens ipse nutritur, ut philo ſquit, & ſm fere omnes; sed alimentū formari nequit eadē forma qua uiuens, quod ipso nutri tur: q. Prouo min. alimentū successiue, subitoq; aliti. Vnde substantialiter mutatur: q̄ n̄ suppo nitur forma eadē ama, qua est ipse uiuens, quod nutritur; aliude n̄ mutaretur substantialiter, sed tota alteraretur.

Aliqui ut efficaciꝰ rationi effugiāt, distinxerunt facitq; iter ſguine perfecte de corto, aliquā puriore, perfecte quia decocto. Re primo asserunt esse nutrimentale: ideo quę ab ama n̄ formari; de 2. uero dicunt n̄ degenerare ut alimentū, unde quę formari ab ama. = Contra communi medicorū opinionē hoc negat asserens omne ſguine nutrimentale esse; immo, quo purior fuerit, perfectius alimentū erit. Quare siue ſguis sit iuuenis, siue senilis, siue talia corporis parte, nutri mentalis est & successibilis, ſcarne & subrigida uiuentis.

Quoad alios trey humores etiā ſtentur: ng ii ſguis, qui iter quatuor humores precipuus est ab ama n̄ formatur minus alii formabuntur. Vnde ſtat quia a pluribus alimentis nutritur & alimentabilis uiuentis: q propter eadē ratione qua ſguis n̄ potuit for mari ab ama. licet quę nutritiui n̄ diuidatur ab alio, ut tamen minus ſtent corpori, ut ex re patet, ii q ſguis n̄ ſtinuatur cū aliis partibus ab ama formatis, multo minus alii trey humores.

Secunda Conclusio. Sec. 3a.

Dentes, ungues & capilli ſhomine, plumę, auibus, squamę in piscibus, & cornua in aliis animalibus & arboribus folia formantur ab ama. Quoad dentes constat exeo quod ut patuit ossa: ii q ossa formā tur ab ama, cur n̄ dentes? Vlteriꝰ quoad ipsos & alia ſconclusione assignata. nec: dentes augentur & nutriuntur per intussusceptionē; sed augmentato & nutrito per intussusceptionē est operae partis amatę: q. Prouo mai. quia nutriuntur per poros, cauitates & uacuitates quas exparte superiori habent sumendo per ipsas alimentū quo nutrientur. Hoc ide ſtat ſunguibus, & capillis, qui nutriuntur per quasdā uenīculas per quas alimentū fluunt. & quidē hoc ipsum ſtetur ex dicto tho. in 4. distinctione 44. q. 1a. ar. 2. ita loquente: ad 3m dicendū, quod capilli & ungues nutriuntur & augentur; & ex hoc patet, quod aliquā operatione participāt quod n̄ potest esse, nisi esset partes aliquomodo ab ama perfectę. plumę etiā nutriuntur, ex per quosdā poros & uenīculas quos habent ipsis ſparte superiori. etiā ſquamę piscium magis habent fibras quibus ſmunicat & ſtinguntur cū aliis partibus, simul quę augentur per intussusceptionē. Cornua etiā animalium ex propter affinita te, quā cū ossibus habent quia quę ipsis relaxat operae nutritiui nutrimenti cū etiā augeātur per quosdā poros & radices quas ipse habent. Quod diximus de capillis, homine diximus de arborum foliis, quę capil li hominis correspondent. Sicut isti homines cooperiunt, & adipiscuntur ornatū descendunt ista folia in arbo ribus, quę etiā suas fibras & uenīculas habent per quas alimentū attrahunt & nutriuntur per intussusceptionē: & omnia ſsolutione proposita informantur ab ama.

Soluuntur argumenta. Sec. 3a.

Arguēs in ōtra 1ā partē ex dicto tho. qui 3 p. q. 54. ar. 2 ſcorpore ſquit: maiestas est autē quod ad naturā corporis humani pertinet carnes, & ossa, & ſguis. Nec ita: sed quod ad natūrā corporis huma ni pertinet, ſformari debet ab ama quę forma corporis est: q. = Constat ex Leuitico 17. per hoc uerba: quia anima carnis ſsanguine est. & Philo de animalibus cap. 19: ſguis animatur & uiuit in uenis. = Ad 1um diximus ad natūrā corporis humani carnē ossa, & sanguinē pertinere aliter tamen & aliter. ng caro & ossa pertinet ex tāquā partes integrales, organizatę, & substantiales corporis, unitę quę iter se, ideo quę ab ama quę forma corporis est, ſformantur. ſguis autē n̄ ita pertinet ad corpus, sed tāquā quid necessarium ad uitā seruationē. Ita quidē est necessarium, ut uita ipsa seruetur & corpus animatum qui tamen ſformetur ab ama. = Ad 2um Leuitici dico ama ſsanguinē esse n̄ per ſformationē, sed quoddā ipsi fouet & illi assistit, a quo fomēto uita ipsa depelat ut seruetur, corpo re. etiā quę dicitur ama esse ſsanguine tāquā instrumento & ministro quo utitur ad uitā ſsuam & operationes. Vnde ipsi uim facit, ut currat tāquā ministeri ad functiones quas ama habet. = Ad 3um dico philo esse ſsteligendū de animatione n̄ ipsa sperito. sed ſsanguine. ſsecundo dicitur: quia ipse est nutrimentū seruatur quę ſsubrigida aliti. Vnde ne seruetur animabitur. Dicēt aduc, dū remanet ſsanguis, seruat, hoc n̄ est ab extrinseco, sed extrinseco, & ratione caloris.

Arguēs 2: ſsanguis est propria corporis uiuentis pars immo ipsa quę integrans; sed omnis pars corporis integralis, cadē ama, ac ipsum corpus ſformari debet: q. maior. ſstat quia ii ſsanguine n̄ esset integrans corpus, immo eius uitā deficeret. Ad quia cū maiori proprietate dici debet pars corporis ipse ſsanguis, quā dentes, capilli, alia quę a nobis assignata; sed hoc n̄ obstante, dentes & capil li ſformantur ab ama: q multo melius animabitur ſsanguis. = Dicimus q. ſsanguinē n esse partē orgā nizatā & substantiā uiuentis, ſub ratione uiuentis, quia n̄ est unitus cū aliis partibus ab ipsa ama ſformatis; ideo q potest dici, ſlata acceptione partis ipsius, sicut dicebat alii quatuor humores, pars, quā, n̄ organizata, & necessaria tamē ad uitā seruandā, quia ipsa calor residet quo ipsa uita conseruatur in corpore ipso quę ama utitur ad suas functiones exercendas. Nec 2a pars. sui est, sicut est quia debet & capilli licet dicatur partes excrementitiae, est ſlata acceptione, ut quę partes organizatę & mediis vasibus continuatę & unitę cū aliis ab ama ſformatis, ideo quę etiā ipsis ſformantur ab ama. = Si uero dicas: homini sine ſsanguine seruari n̄ posse, optime tamē sine capillis & dentibus: q potiori modo ille ſformabitur ab ama, quia magis necessarius. =

eadē ſsolutione ſstat ad uerba Innocentii 3. ſextrauagā de celebratione missarū: ex latere xpi sciliet, fluxisse ſsanguinē & aquā, ut ne quis crederet quatuor humores habuisse pertinentes ad uerā hominis ſsubstantiā.

† eadē ſsolutione patet ad alia uerba quę ſolet apponi ex Innocentio 3 ſextrauagā de celebratione missarū: ex latere xpi sciliet fluxisse ſsanguinē & aquā, ut ne quis crederet quatuor humores habuisse pertinentes ad uerā hominis ſsubstantiā. †

Sq diximus sanguinē esse necessariū ad uitā conseruationē ex quo ñ sequitur amari: nq si ex hac ne
gatiua sequeretur prodicta sequela sequeretur etiā quālibet alimentū amari. nq sine isto uita
conseruari nequit. Unde magis necessariū est, ut uita conseruetur, quā corpus. Quāquā Vg: q uitā
formatur ab ama, gotiori titulo alimentū.

Arguēs 3: q sanguine sit uitale operationē, nq augetur, & nutritur,
& seruat, circūdādo corpus: ty quia passionē denotat ipsius animę passionē: nq q homine tracto
q̄tuat circa cor, q uerecundo recurrit, facię & timido fugit ad cor. sed ut ueritati dictionis pa
tionē amę, ita uitaliter representari q parte quā ñ uiuificatiōe. Ad 1ty dicimus augmentatiōnē nu
triōnē quę sanguini ñ esse per ty ipsius sed per 2am positionē corporis extrinseci, quod postea unitur
cū sanguine partibus. nec ēperuersetātiā ab intrinseco est sed ab extrinseco & raone caloris qui sangui
ne ita mouet. Ad 2dum ut uidetur q aqua igni ponita. = Ad 1ty dico quod sicut lacrimę ad
oculos cū curruntes denotāt passionem amę tristi, qui formatur ab ipsa, ita & sanguis q̄ sanguis q facit
rubore 2a qui amatur ab ipsa, hic autē motus n est ab ex intrinseco ipsius, & raone poti6 loco motiuę
quā ipse habeat, sed ex ab extrinseco q quālibet scilicet amata ipsa, quę ut q partibus uicinis sanguini, per
ipsū sanguinē mouet ad illas facię 6, cor 2am.

Dicit: spiritus uitales formātur ab ama; sed isti ut communiter di
cūtur, sunt flā sanguinis flā, seu puriōr & perfectior sanguis: q. maior sit ratio, quia si ab ama n formare
tur ñ dicentur uitales & spiritus amales, sed potiūs spiritus mortui. = Ida ac de sanguine, de spiritu
bus uitalibus dicimus, & propter eādē raonē. Quod autē dicātur uitales, n pueniat ex quo amētur, &
uiuāt, sed quia ama ipsis, tāquā instrumentis, aut ministris, ad operationē uitales utitur.

Arguēt ex: con
cilio tridentino sessione 13 cap. 3 docet sanguinē poni sub speciebus panis ex ui conexionis qua partes corporis inter
se cōcatenantur; sed quidquid ponitur sub speciebus panis, pertinet ad raonē corporis, quod formatur ab ama:
q. ty quia, si est quo partes corporis concatenantur & uniuntur, potiūs ipse erit corpori unitus: q cuius ipsa
nimabitur. = Dicēdū ex concilio tridentino in solis constare sub speciebus panis sanguinē poni per conco
mitātiā & conexionē quā cū corpore habet, n uero solūmodo ex ui uerborū, quia sanguis solūmodo ex ui
uerborū solis ponitur sub speciebus uini & calicis. Quare solis informatur ab ama quod ponitur sub
speciebus panis ex ui uerborū. = Ad 1um dico concilium n docere sanguinē esse, quo corporis partes concate
nātur aut uniuntur poni sed poni sub speciebus panis raone conexionis quā inter se seruāt corporis par
tes. Quare ex hoc unica ratione sanguinē esse conexū cū corpore animato, q quālibet ipsi deficere ne
quit, ut amata conseruetur quod n est ita ac uiueri. sic quātuor humores, immo & qualitates qua
tuor q debito temperamēto concitātur cū corpore amato, quę tamē formātur ab ama.

Dicit: q resurrectione
omnes resurgere habēt cū sanguine suo; sed ty sanguis ut alimentū n de necessitate deseruiet, quia ty corpora ali
mento n indigebūt: cū q dixerimus sanguinē n amari, qua alimentū corporis ut, tyc saltē animabi
tur. = Dicēdū 2: quia 2° instāti suę animationis debetur hominī sanguis: sed pullo tyc aduc
n debebit alimentū: q n solū ut alimentū ipsi debetur sanguis. = Dicēdū ad 1ty ea sanguinē n solū ut ali
mentū deseruire, sed ut ipso calor natiuus seruetur ad quod post resurrectionē erit necessarius; sicut est
etiā q 1° instāti generationis animationis etiā quę pullo tyc perfectus ex fine ab ipsa nata ex fine nu
triēdi: nq tūc pullo instāti ut alimentū nutriens actu n deseruiat; dabit tamē ut sic deseruiat pul
lis instantibus sequentibus. sicut etiā pullo 1° instāti. x

Arguēs 5, si sanguis n formaretur ab ama, rationali formaretur ab alia forma substantiali:
q, eodē spiritu hominis v.g. essent simul plures formę substantiales; sed huius oppositū in philosophia
diximus, immo quod adhuc de potentia Dei absoluta fieri nequit: q. = Aliqui respondent quod licet sanguis
n sit animatus, nec informatus ab ama ty gradu ultimo, et tamē ty gradu corporis. Quare sicut q ama
plures gradus ultimatiue distinguuntur, ita diuersi materię formāt ex capacitate ipsarum. sic ama rationa
lis q homine formāt cerebrum ty gradu, cor ty gradu, pedes ty gradu, capillos ty gradu ultimo, sanguis
ne uero ty corporis ty gradu, quia quilibet forma communicat & subiecto effectu forte cuius & est
capax ñ cuius q capax manet. Certe subtilis soluo ita. Cetera ex iis supra dictis sanguinē n obstāt
tenuari nec uniri ex aliis corporis partibus animatis, uti quę communiter dicitur ab authori
bus sanguini uitā negantibus, nescio, quo pacto ab his recto filo sequatur quia quilibet forma substā
tialis nequit q formare partem n unitam sine ty hyc, sine ty alio gradu. Quare dicimus q Philo
sophia negare egdē materię & ty partis quam q terminē unitus habet simul a duplici forma q formari n
posse. Unde ipsum compositum hominis ty quod pertinet ad propriū ipsius entitatem unicā formā habet, scilicet
animā rationalē. Quod n tollit quod aliqua pars hominis n tenuata ex aliis animatis: pars q, ipsius
latā acceptione, sed & ex ista extrinseca restrictione, ministeriali, & secundaria, nec pertinens, tāquā titulū
huius ad propriā entitatem hominis, formetur ab alia forma substantiali. Hoc stat q aliis tribus humo
ribus ab ama n formatis, immo & q Chilo.

Arguēs 6: padanus homines perfecti dicitur. & stra alios tres
humores aut semen & hac nihil speciale se offert, cuius solutio ex dictis n q̄rātur. & si dicas padanos Vg.
homines perfectos dici, quia ipsis pars seminalis deficit: q ita est pars hominis statim perfecto ortu
tuens: q ab ama formari debet. = Dicēdū ipsos homines perfectos n dici quia ipsis pars semina
lis deficiat, sed quia testiculi, qui ex ama fiunt, & formātur ab ama.

Arguēs ultimo & stra ultimā partē:
capilli, ungues, plumę &c partes excrementitiæ uocātur; sed ita ñ sunt animatę: q. = Q: quia dentes, capil
li & arbores folia naturaliter cadunt. Dicit homo nullo dolore sentiēs ty ipsi dentes aut capilli cadunt. 3: ideo diximus
capillos & ungues quę amari, quia ipsos crescere uidemus; sed ex hoc ñ sequitur q̄tuor humo
ribus esse amata quia ipsis uidetur maiores esse, quę corpore uiuo. = Ad 1ty dico capillos, ungues & plumas
tāquā late partes excrementitias dici & respectu propriarum, quia ex eorum superfluitatibus nutriuntur, ideo esse
nutribiles ungues plus uidentur crescere quā. = Ad 2dum dico cadere propriē ex defectu humoris quo nutriri
& seruari debebant. ex cuius defectu euenit amittere unionem quę cū aliis partibus mediis horū & radicibus
habebant quā unione amissa sine dolore cadunt. = Ad 3ty dico q cadaueribus ñ crescere; quia tamē alię partes
ipsis tāquā carnis arescunt & siccantur, ac capilli & ungues maiores apparent.

87

Hic inuestigari solet specificatiuu poaru amg. Quia tamg de obiectis & specificabilibus logica quapluru diximus, ideo nyc breuiter censeo ut communiter censeri solet poas amg immediate specificari actibus & mediate ab obiectis. Vao hic ponitur: quia pog specificari debet ab illo, propter quod iyt a natura instituta; sed ista iyt instituta ad operandu uitaliter: & specificantur a suis operationibus, actibus uitalibus, propter quos iyt instituta. sed n nisi immediate ipsos respiciut quia immediate ipsos respiciyt: & ex quo sequitur mediate ab obiectis specificari, quia ex ll ordinantur ad illa media actibus. Unde iyt propter obiecta & actus: propter ista immediate, mediate que propter illa.

* Etiq hic ab authoribus inquiritur: q pog realiter ab ama distinguitur? Octaua x^a. a nobis dicta Physica realiter distinqui debet alicuius subtilitia esset immediate operatiua cu pog sit immediate operatiua. Et quia poa ut quodq qualitatis species, quas realiter debet distinqui a subtilitia. Nyc ad alia in particulari deuenimus? *

Inquisitio 2a de anima vegetatiua.

In superiori disquisitione de ama communi tractauimus, nyc in proposito uero de ipsa in particulari, de Vegetatiua scilicet, quia, est inferiori ista gradu a quo ad superiore, uidelicet rationalq grada Et ascendemus. Diffinio q amg Vegetatiuq colligitur ex diffinitione animg in communi: est ngque actus Et corporis physici organici poa uita vegetatiuq habeti: seu a primu vegetandi principiu. ab aliis autq sic: principiu, quo primu recipiu augeri, & nutriri, & ingpe aliud sibi sile uitaliter generari

De potentiis amg vegetatiuq. Sectio vnica.

Ex diffinitione prodicta seqnitur esse amg vegetatiuq poas: nutritiua, scilicet, augmentatiua, & generatiua. Nutritiua enim uirtus alimenti ad se attrahendo nutriri, etiq & se diffundendo augeri, & crescere, & aliud sibi sile generare. Quare cu unguenta calore nali alii que, straui, paulati consumantur, alia qua poa necessaria est, qua ipsius partes reparentur. Unde ad hoc est instituta nutritiua poa, quq est uirtus transmutatiua alimenti, subtiliq altiq; nutritio autq est ipsa met transmutatio seu uersio alimenti est, iquq, ipsa met actio nutritiua. Iuq soli animatibus reperitur si accipiatur, proprio seu nutritionis, quod fit per ista ryptiua per organa scilicet distribuendo alimenti, interiori unguenti partes. Unde licet ignis nutriri ducatur, hoc est late, & impropie, per xa portione corporis extrinseci, ipsis uniendo cu partibus ipsius ignis.

Poa autq augmentatiua est facultas, qua uiuens maiori quantitatis adquirit. ex qua sitat diffinitio augmentationis, scilicet est adquisitio maioris quantitatis, seu alii tris: moti a minori ad maiore quantitate. Differt q augmentatio a nutritione, quia ista iuper durat, augmentatio uero suo tempore detrato. Etia differt quia nutritio est ad reparandas partes perditas & quascetes. augmentatio uero ad aliquid addendu & augendu. Poa uero nutritiua & augmentatiua alias facultates habet seruiles & ministras ipsis subordinatas, ut iyt: attractiua, digestiua retentiua, & expulsiua. Attractiua est facultas, seu uirtus attrahendi ad se alimenti. digestiua est uirtus ipsius alimenti digerendi. Retentiua uirtus ipsius retinendi. Expulsiua uirtus expellendi quod ex alimento superfluit. Ng ut alimenti nuertatur, subtiliatia alii, prius attrahi debet. Deide ex ipso quod utile est retinere ipsius quo imutare, & digerere, ex ipso que retinere quod utile est, ut ipsius nuertat, subtiliq alii. Deide & quod superfluu est, expellere. Et

Quia hic agimus de poa nutritiua, & digestiua, & iporue uenit oratio agendi de decoctione alimenti. triplex q est alimenti decoctio, animalibus. 1a est Chilificatio, & iuentriculo fit, ubi ipsius alimenti dicitur Chilus. 2a dicitur liquificatio, quq fit in iecore. 3a uocatur assimilatio, quq exercetur in singulis partibus. ab ore q ad ventriculu, destinata ut alimenti ista. Unde huius 1a concoctio ab ore incipit & iuentriculo perficitur, ubi dicitur chilus, qui est †quq dicitur chimus quodq massa alua. Deide per uenas Mesaraicas & Hortiarias defertur ad iecur. & per transmissionem illam uenarum ulterius imutatur, marg. sanguis & uirtute iecoris iuertitur, & inquinis, & cuius iuersione fit 2a concoctio. ista autq aliqui iuersionis, & inquinis uirtuti cordis adaptat. Ex hac 2a decoctione etiq alii tres fiunt resultat aliquid flauabilis, seu coleris, quod ducitur, & fellis folliculu, atrabilis, seu melancolici, quod, & liene recipitur, & Pituita, seu flemma, quq cu inquinis deferbur.

Sanguis q, & 2a decoctione elaboratus, per uenas cauas quas ut omniu mater, quia exilla omnes alie oriuntur & uentre rami, per totu corporis partes sparguntur, Unde quelibet pars corporis attrahit ad se portione inquinis quas ipsi iuenit, ipsiq que sibi assimilat, & quanta illa iuertit, & nutritiuq ipsius. Et & tu, & carne inquisi ille fit caro, & os, & se &. Quare ita fit 3a concoctio, quq uocatur assimilatio, & qua sistit nutritio. Ulterius inquisitio in secore elaboratus emittitur ad cor etiq ad cor ubi ibiq feruet partes & illius puriores, & subtiliores, fiyt spiritus uitales. Nota q quod & 2a decoctione plures superfluitates reliquit, non aptas ad nutritionem, quas iyt excrementa expulsa per cruciora & testina. Etiq ex 2a decoctione aliquid superfluu manet ceptq ad nutritionem & inquisitis transmutationis, quod est quidq humor aqueus in nobis, ex quo Urina resultat.

Nyc sit de poa generatiua. Etiq q est uirtus, qua Viuens aliud sibi sile uitaliter generat. Definitione autq & Generationis iq dedimus & libris de ortu & interitu, eiusque diuisionis. Quare dicta sufficiat.

Inquisitio 3a de ama sensitiua.

Anima q spiritus ut actus & corporis physici organici poa uita sensitiuq habeti. De ipsa q in communi nihil dignu occurrit. Unde ad ipsius poas, seu sensus descendimus.

De sensibus externis & internis amg sensitiuq sec. vnica.

Sensus diuiduntur in externos, & internos. & tq sibi, quq illi & rem sensibilem singularem tangit. sicut enq

Intlig̃ uniuersalia abstrgit, ita ꝟsꝰ ꝟticularia. Quia tamꝫ ~~risibile~~ ꝟsꝰ ab obiecto ꝟsi bili ꝟcipiẽtur; ideo ꝟcidꝫ, aliud esse risibile per accens, aliud autꝫ ~~risibile~~ per se. Per accens est quod n ratione ꝟsus sed ratione alterius ꝟtinet, ut substãtia quꝫ ꝟtiri dicitur tꝫ ratione accentis. Extra uero risibile per se quod ratione ꝟsus ꝟtinet* ~~est~~ ꝟtens adue risibile per se esse ualet ꝑpriꝫ aut̃ mune. Ly ~~est~~ quod ab aliquo ꝟsu detracto percipitur ut colorati respectu uisus. Comune est quod a pluribus ꝟsibus externis percipi ualet ut figura, quꝫ a tactu, & ui su percipitur. Quia uero ipse risibile ly esse physicu quod se habet, nequit trgiri ꝟsꝰ a quo per cipitur, ideo ꝟmittit ꝟsꝰ qua ~~percipiatur~~ quꝫ ꝟsꝰ ~~obiecti~~ uices obiecti gerit, & est ~~uicaria~~ illius ꝟpꝰ que ꝟsui repꝛsentat. aliꝫde quia ꝟsus n̄ percipiat nisi quod ipse est, quia ꝟsus est actꝰ ipsi maneꝫ & n̄ transieꝫ, ~~et qua~~ perfectio agẽtis ipse subiectata ~~est~~ ideo quia n̄ exit ad aliquid extra mutatꝫ; ꝓptereꝫ est necessaria ꝟspecies ab obiecto ꝟmissa, ipsius uices gereꝫ, illud quia ꝟsui repꝛsꝫ tatꝫ, ut media ipsa a ꝟsu percipiantur.

Hꝫc uero ꝟspecies n est aliquod substãtiale effluxꝫ obiecti, ut aliqui ꝟdicti dixerunt sed est quꝺdꝫ forma ~~substãtialis~~ accidentalis ab obiecto causata ꝟ ꝟsibus, ut media illa ipsa alterꝫ quꝫ forma ꝟspecies uocatur, seu idea & forma intentionalis obiecti. Et dicat quomodo ꝟspecies ista ab obiecto ꝓduci ualeat ꝟsus, ly ~~sit~~ ꝟplurimꝫ dictꝫ? Vnde hoc exit dicere quod operatur ꝟdictꝫ qui operetur per medium quod ℵ. non est talis. Dicimꝫ obiectꝫ n̄ operari ꝟdictꝫ qui operetur per medium ~~sicut~~ contingit, ꝟsed ꝓducta ꝟsibilibus terꝫ aurꝫ qui illud ꝟme dio ꝓducat, ~~esto~~ ꝟmedio operetur. Quare obiectꝫ dicitur operari ꝟmedio aerꝫ ꝟquatꝫ ipsꝫ taliter mouet, ut ratione talis motionis ꝟsus ꝓducat ꝟspecies. ~~Sicut~~ & ipse ꝟprimꝫdo uirtutꝫ ꝓducendi ꝟspecies. hoc explicatur exꝑlo: manus n ꝟmediꝫ ~~tꝫ~~ sed mediante malleo ꝓducit clauꝫ ꝟquatꝫ mouet malleꝫ ex cuius motione malleꝫ habet ~~ꝓducere~~ effluere clauꝫ. Sic aer ex se n̄ habet uꝫ ꝓducendi ꝟspecies obiecti, sed tꝫ ex motione hitus ꝟpressꝰ aere.

* Quia nꝫc agimꝫ de specie, dicit̃ dicemꝫ, quomodo appareat ꝟspeculo species illius, qui se ꝟ in ipso uidet? Dicimꝫ & illꝫ quꝫ ꝟspeculo apparet, n esse ꝟspecies formaliter talꝫ quꝫ ꝟspeculo depicta, sed uirtute ꝟspecici ꝓductiuꝫ, quꝫ ad speculꝫ trgiens ab ipso ad oculꝫ reflectit. Et rao est, quia ꝑ ꝟspecies ꝟspeculo depicta & ꝟpressa foret ab omnibus uideretur eodꝫ modo speculo, ut status ꝟimagine depicta ꝟ tabula. experientia tamꝫ docet ꝟdiuersis partibus, ꝫ diuersitatꝫ ibus oculorꝫ ꝟspicitur. *

Deinꝺ nꝫc ad sensꝰ externos in ꝑticulari; & a uisu incipimꝫ quia ut ꝓprius reputatur inter alios. Cuꝰ dispositionꝫ & organꝫ explicabimꝫ. Organum & uisꝰ est oc culꝰ cuius fabrica mirabilis est & figura sphꝫrica, et que ꝟloco sublimi, ut ide speculari ualeat obiectꝰ. Inuolue tunicis & tribꝰ humoribꝰ status. Ta & tunica, quꝫ est aliꝰ ꝟamior, dicitur ꝟspecularis & ꝟpriꝫ tranꝑentiꝫ. Ta reticularis, quia est ꝟstar retiꝰ. Tertia Vbea ꝓpter siliditꝫ ꝟpriꝫ ꝫ cute Vbea, & habita ~~nar~~ diuersitas colorꝰ oculorꝰ, nigri, scilicet cerulei, uiridis, &a puenit. Quarta di citur cornea quꝫ ꝑlucida est & dura ~~ꝫpꝫ~~ &a dicitur sclerotica, & adnata, (adhgrenꝫ quꝫ exterior omnibꝰ ꝟpriꝫ que oculꝫ munit. ex humoribꝰ tamꝫ primus est christalinus, quꝫ est & oc culi centro est quꝫ ipse oculi pupilla. quꝺ quide humor clarus & resplendens est, ideo quꝫ chry talinus dicitur. Quod autꝫ pupilla nigra appareat, & alterius coloris, hoc puenit & ex magna humo ris copia quꝫ tota uidere nequit, ut ꝟ aqua ꝑfunda apparet. & puenit ex tunica Vbea supra ꝓnita uarios colores exhibꝫe. Ly ~~est~~ apellatur uitreus, qui circudat christalinꝫ a parte ꝟterio ri, n tamꝫ ab exteriori, ut sic reliquat pupillꝫ locꝫ ut recipiat lucꝫ & species uisuales. Ly aqueus est in se recipiens alios duos humorꝰ. Ulteriꝰ a cerebro duꝰ nerui ad oculos tendit, qui dicitur ophici, & est uisorii, quorꝫ quilibet tendit a cerebro diuisus ab alio, unus ex parte ſinistra & alius a dextera & quasi ꝟmedio uie ingrgitur ꝓntea que iterꝫ ꝟsingitur, ut sic qui libet ad huꝫ oculꝫ tendat, ipse quꝫ apenditꝫ ex cerebro habeat. ~~Et~~ & oculꝰ & ipse ex musculis ut ad quodlibet partꝫ moueatur. Ly dicitur attollens, seu superbus, quia oculꝰ supra mouet & eleuat. Ly humilis, qui ipsꝫ ira mouet & deprimit. Ly adducens, seu bibitorius, qui oculos ipsos mouet ad nares. Ly Indignatorius, qui mouet ipsos ad strariꝫ partꝫ ac bibitorius, ut ui detur in homine iracundo. Ly & sextus amatorius dicitur, qui dicit directꝫ benecolatiꝫ mouꝺo oculos circulariter.

+ per uitos autꝫ nerucꝰ deꝛ ꝺyt e cerebꝛo ad oculos ꝟpiritꝰ uitales ut mediꝰ ꝟpiꝰ fiat uisio

Nꝫc & ꝟquiritur ꝟqua parte ex supra enumeratis & ꝓa uisiua resideat? Ad Quod respondeo humorꝰ christalinꝰ esse subiectꝰ, ꝟquo ꝓa uisiua residet. Vna ex rationibꝰ est, quia hic humor residet ꝟ oculi centro: ex & oculus ipse ut fabrica ꝟstituta ad uidendꝫ, ~~in~~ nulla eius uidetur aptior pars ut subiectꝰ receptiuꝰ ꝓa uisiua, quꝫ illa quꝫ est in oculi cen tro. = ꝟ: quia illa ~~est~~ pars est subiectꝰ receptiuꝰ ꝓa uisiua, ~~quꝫ~~ ꝟqua recipitur ꝟspecies uisibilis ut simul ex ipsa & ꝓa uisiua fiat uno ens ex obiecto & ꝓa parabilis notitia: sed species uisibilis recipitur in humore christalino: & sicut ens ubi est ꝟstus, debet esse species quꝫ ista ꝟsicipit, ita ubi est ꝓa uisiua, debet esse species uisibilis. Minor autꝫ ne, ubi recipitur ꝟspecies ubi ~~depictus~~ & dico ligitur. sed hꝫc ~~depictus~~ & colligitur, ~~quia~~ seu quasi depꝫgitur ꝟpupilla oculi, quꝫ dicitur ipse humor christalinꝰ: ꝫ. = ꝫ: ~~ideo~~ & ꝟtra authorꝰ allegatꝫ ꝓa uisiua esse ꝟ nerui optici & ꝟilla parte in qua coniugitur: ideo n ꝟ humore christalino foret uno, quia sequeretur duplex esse ꝓa uisiua, unꝰ scilicet ꝟuno oculo, alius quꝫ in alio: sed tꝫ sequeretur esse duplex ꝓa uisiua, ad æquata ex qua resultaret una ꝓa adæquata quod n est inconueniens, sicut n est inconueni ens quod ꝟuno timpano audiatur ita ꝓa auditiua inadæquata alia quꝫ adæquata ex quibꝰ resul tet una ꝓa adæquata: sicut ex quilibet parte corporꝰ est ꝓa nutritiua inadæquata, ex quibꝰ resultat unica ꝓa nutritiua adæquata: ꝫ.

+ & quasi depꝫgitur

Dicꝫ hoc aperte esse ꝟtra diuꝰ tho. qui supra uerba philli lo. de) ꝟsensu & ꝟspirabili, hꝫc exponendo apponit lect. ꝫ: ꝟpꝫpꝫ uisionis est interius ℵ. cerebꝰ, ubi coniugitur duo

68

)) Nervii. d lect. 21. ; eyde libr. sic: ; aliquis dicat, quod sit duo organa uisus, scilicet duo oculi,
)) Orta ñ nihil phibet in anĩa esse duos uisus; dicidy est hoc esse falsu, quia ex duobus oculis fit
)) aliquid unu; d una est operatio q̃bet; ; quaty scilicet uisio utriusque oculi concurrit per quos
)) dq nervos ad aliquid intrinseci in isu organu, quod est circa cerebru. * d denique opusculo 43:
)) cap. 3 ; quit: organu; d extrinseci usus, sit oculi: primus autẽ; d ; trinseci sit nervii optici uisuales, *

Dicidy diuus tho. ñ esse ; sligis dy de organo uisus sorti; d proximo. sed rationali. Vnde organu extrinseci est sole, d proximu est ; pupilla oculi, seu humore christalino; ; nervus autẽ opticus est organu rationale, quia ipse sit radix d apendix organi extrinseci d proximi. Ad 3q uero authoritate; ; qua dicit uisionẽ utriusque oculi esse una, quia concurrit per quos dq nervos ad aliquid unu; respondet uerum esse unicã esse uisionẽ adequate sumptã, quia radix illius est una; partialiter tamẽ potest dici duplex.
*ad 3q authoritate; iq sitat ex dictis *.

Replicabis: species uisuales ñ recipiuntur in humore christali
no quia ibi, cum sit perlucidus ñ trat species, sed per eum ultra ipsum trasmittitur. — Sed contra
est: nq esto perlucidus sit, potest tamẽ in ipso trari species; ty ratione phyditatis, quia phyditates occuli
ille humor replet: ty quia licet perlucidus, ñ ita diafanus, ut ultra transeat species. ty quia ipse + seu alius tris est perlucidus, d perspicuus trabis, ñ uero oculus trabis.
tseu alius tris, ê per lucidus d perspicuus trabis, ñ ue rõ trabis veluti deprehẽditur ratione humiditatis humoris, ratione cuius facile ; ipse imprimitur.
Corrector tui Nec refert

De obiecto uisus agere; cætera breuiter aliqua de ipso d medio, quo ipse uidetur, dicemus. Obi
ectu huius est color. Ipse q̃ est lux per opacitatem modificata. d lux, actus perspicui ut perspicui. est
namque forma qua diafanum fit tranparens d perspicuum. Utraque ita autẽ subtilitas ñ eius aeris
adest, l abest absque aeris defectu, nec corpus est quia per corpora diafana penetratur: est q̃ quã
dq qualitas. medium uero per quod uidetur obiectu uenit que ; occulis fit ecti species, est corpus
modificatum diafanum. hoc uero, ; perfecte diafanum, ; l; ; perfecte. seu alius tris trabis. ; ita terminatus
ly et quod aeris nullatenus uisionẽ trat, ut aer: ty, quod aliquãtulum uisionẽ trat, ut uitrum d aqua.

Nec adau
dibus organum decedimus. d in primis supponimus poq auditiuu n esse ; auricula, qua ad extra uide
mus quã solum deseruit ad ornatum d symetriã corporis, d propter quã colligendum sonum, qui ipsum que trãsmi
titur ad intra per uias concauitatis d fractus, qui ita est dispositus, ut percipiens refrigerabit sonum, qui
quã perueniat ad organum auditus, nec ipsum lederet, accidens fortasse d absque tali refractione.
Interius autẽ est delicatissima membranula aere plena, quã dicimus auditus ; panum, et quæ
apertum ex neruo cerebrum pertingente. Dicimus q̃ ; hãc membranula esse poq auditiuu. d ratio est
quia d organum auditus esse debet proportionatum obiecto auditus; cui isto, quia sonus est, maxime
proportionatur illa membranula aere plena, cui etiã sonus pueniat ex percussione aeris; ideoque
illa aptior esse uidetur ad recipiendum sonum, cui ipso quo dauditiuum elicitum cui ipso: q̃.

Sonus uero, qui
est obiectum auditus, ita solet definiri solet: est qualitas sensibilis ex percussione seu collisione duo
rum corporum longitudinis, d medii resistentia resultans. Vnde ad sonum exigitur corpus allidens, corpus
alium d medium inter positum ; inter utrumque d resistens ex percussione. d si dicas aliquando ñ esse
nisi duo corpora ex quorum percussione resultat sonus, ut uidetur dum uirga percutit aerem
ex cuius percussione causatur sonus. d tamen n est nisi corpus uirgæ d aeris percussione. Dicendum
tunc esse tria corpora esse, d uirgam percutientem d aerem medium, d resistentem, aerem que extremum d
collisum a uirga. Hic autẽ triplex medium autem quo percipitur sonus est aer, etiam que aliud
quodcunque corpus esto a solidum, licet quo magis solidum, magis impediat transmissionem speciei
spiritus soni; ñ tamen totaliter, quia spiritus subtilis, ut per meatus d antractus o insensibiles
corporis solidi possit penetrari, ; transmitti. Quia sonus est multum fortis, aliquãtulum ipsum
lædit: ideo quæ habitantes circa flumina decurrentia per maximã præcipitia, ubi maximus
caussat sonus, sunt aliquãtulum surdi ñ habentes perspicuum auditum. Aliquando sonus echus reflexus
transeuntem emittit, qui est reflexio uocis, aut soni resultans ex occursu alicuius corporis soli
di, d concaui, ; quo percutitur sonus d retrocedens, ; reflectens causat echum. Sicut species uisi
bilis occursu speculi reflectit, ; ipso.

Nec de sensu Odoratus. Sensorium organum istius in primis est na
sus qui decurrit ad colligendos per ipsius foramina odores; ista autẽ per hæc foramina ascendunt
usque ad quarundam carunculas spongiosas, modum globuli formatas quas dicimus pueri mammillares, quia
rei, quia illæ sunt papillæ mammarum, sunt ibi collocatæ; ; partes superiores d ; teriores nasi d ab
pendentes ex neruis perlongitudinibus usque ; cerebrum, per quos ; spiritus talibus descendunt usque ad globulos
illos spongiosos, ; quibus ; primitus species odoris, et quæ ibi pœna odoratus. mmmmm
mmmm

Notandy ~~etiã~~ organy tactꝰ esse ꝯmune aliis quatuor organis sensuꝫ externoꝝ, quia ꝯ ipse diffusꝰ per totu corpꝰ etiã pertingit organa alia ideo que sup̃a organum auditꝰ qualitaꝫ tãgibilis apponeretur ~~esset~~, ipsa tãgeret, licet nõ qua organy auditꝰ, sed qua tactꝰ est.

Sit ig de interny sensibꝰ. Post illoꝝ quinq; sensuꝫ externoꝝ enumeratoꝝ sequitur ꝯmunis sensꝰ, interny qui dicitur ꝯmunis, quia est officina, qua recipiuntur omnes species quas, externi hausit. Quare nerui qui deseendũt ad sensꝰ externos, omnes colligunt, organo sensꝰ huius ꝯmunis, uelut ꝯ centro, ipsa que recipit. Vnde ad hoc sensꝰ attinet discernere inter sensibilia, discretione exteriore. Dicit per se ipsꝰ cognoscit, l sentit se uidere, l audire &c. quod facere nequit per sensꝰ externos, qui reflexiui nõ sũt. Definitur que poa perceptiua, & discretiua sensibilis, ac rationis exteriorꝝ. etiã uocabꝫ ty sensꝰ, quia est aliorꝝ radix.

Ad hoc ꝯmunis sensꝰ dicitur sequi uis sensꝰ interny, qui poa imaginatiua, seu phantasia quã definitur poa perceptiua rerꝝ absentiꝝ. tertius sensꝰ est æstimatiua, quã definitur per quod sit facultas perceptiua rerꝝ insensatarꝝ. percipit nãque res a sensibus externis nõ attactas. ut ꝫ amicitia l, inimicitia. Quare raonẽ huius Obij percipit lupꝰ inimicꝝ, & ab ipso fugit. = Si aũt dicas nihil esse ꝫ sensibus interni quod per externos nõ sꝫret: & male definitur sensꝰ interny æstimatiuꝰ. = Dicendꝝ, quod, sicut aliquando dicitur phantasia ꝓponere idolꝫ montis aurei ex speciebus, quas montis & auri, per sensꝰ externos habuit: sic etiã æstimatiua ex specie quã habuit ex lupo uiso, alia que ouis lædere, resultat species lupi ut inimici, cui tamẽ inimicitia lupi per sensꝰ externos nõ seruauit. = Quꝰ sensꝰ interny dicitur memoria, quã definitur facultas seruatiua præteritoꝝ. Vnde est ipsius amꝫ thesaurus, ꝫ quo seruantur species rerꝝ absentiꝫ & præteritarꝝ. & ꝫ subiecta quoꝝ cerebꝝ humiditate abundat, facilius, & cꝫ minori labore ꝫprimuntur tales species, ut uideatur in humido lubeo, ꝫ quo libere facilꝫ impꝛssiuntur. ~~homo~~ homines uero siccitate ꝫ cerebro abundãtes, licet difficilius memoria commẽdent, cuius reminisci desiderat, difficilius etiã huius dotiuꝫ cuntur, quia cerebꝝ nimis tenaciꝫ seruat species, quas adquisiuit, facilius que dimittuntur ab humido.

Disputat authores: q utꝝ quatuor sensꝰ interni pa liter distinguantur: q sint realiter unus cꝫ distinctis muneribus assignatis? 2 utraque sententia tꝫ affirmatiua qua negatiua satis puabilꝫ est a quo p nos pgredimur; aduertimus tamẽ omnes illoꝝ, siue sit cꝫ distinctione reali, siue ꝫ distinctione rꝫ muneꝝ, nõ se solꝫ reperiri in puris sensibus, sed etiã ꝫ homine & maiori excellentia & perfectione ac in brutis ex coniunctione ad rationẽ l ꝫtã. Sic imaginatiua in homine nõ solꝫ exteriꝝ sensata percipit, sed ꝫ sensatis ipsa ꝫposita componit. ipsa que & æstimatiua aliqualiter, licet imperfecte discurrꝫ, ut. ~~sit~~ stat in somnijs. Memoria hominꝫ nõ solꝫ seruat præteritoꝝ species, sed etiã ex uno ꝫ aliud aliquando tranꝫit imperfecte discurrendo. Aliqui ita hoꝝ colocat sensꝰ: scilicet quod ꝯmunis est ꝫ anteriori parte cerebri, ex qua origine ducꝫ nerui tendentes ꝫ sensꝰ externos. & ita ad ꝯmunẽ sequitur imaginatiua: æstimatiua ꝫ medio cerebri, & memoria ꝫ posteriori parte, seu occipitio.

Ad sensꝰ prædictos sequitur appetitꝰ, qui definitur, per quod sit facultas naliter inclinans in bonꝫ per sensꝰ apprehensꝫ. & hoc bonꝫ dicitur delectabile. Distinguitur appetitꝰ a voluntate ꝫ eo quod ille sensitiuꝫ est, & ꝫuenitur nõ solꝫ ꝫ homine uerꝫ etiã ꝫ brutis. Voluntas autꝫ dicitur appetitꝰ rationalis, unice quia in homine est. ty ꝫ etiã ex eo quod appetitꝰ rationalis adictis sequitur, habet quã pr̃obiecto bonꝫ ab ipsa ẽ cognitꝰ & ꝓpositꝰ, bonꝫ, quod, nõ sensibile sed materiale, ~~&~~ & libere, ipsꝫ mouetur uoluntas. appetitꝰ aũt sensitiuꝰ necessario, bonꝫ sensibile, sufficienter ꝓpositꝰ a sensibꝰ, sentit. iste & ꝫ corde manet colloratꝰ. ideo quia ꝫ corde sentimꝰ, & experimur tristitiã, dolorꝫ, l gaudiꝫ, qui actꝰ sit ꝫ prii appetitꝰ. ~~Et cetera~~ ty ~~notandꝰ~~

Appetitꝰ & sensitiuꝰ dividitur in concupiscibile & irascibile. Concupiscibilis est facultas, l cupiens bona per sensꝰ apprehensa & abhorrens mala bono apprehenso opposita. huius actꝰ sũt, amor, odiꝫ, desideriꝫ, fuga, gaudiꝫ, & tristitia. Irascibilis est facultas qua se excitat a mal ad bona ardua & ista mala quã turbant boni apprehensi possessionẽ. Quare irascibilꝫ defendit ~~partꝫ irascibilis huius~~ concupiscibile. Facultatis irascibilis actꝰ sũt spes, desperatio, timor, audatia & ira. Quare si bonꝫ ~~ordinate~~ ut arduꝫ & difficile ꝫponitur ~~sequi~~ ~~sequa~~ ut sequibile tamẽ oritur ab irascibili spei illud sequendi. si ut sequibile apprehendatur, nascitur desperatio. si mala quibus impeditur bonꝫ sequibile apprehendũtur ut grauia, ut superabilia tamẽ oritur audatia, qua ~~animꝫ~~ animal mouetur ad illa ingredꝫ. si aũt mala ita sit fortia, ut amal nõ sperꝫ, se sufficiens uires ad ipsa ingredꝫ nascitur timor, quo amal timet se esse ingressꝫ a malis occurrentibus & perturbatiuis bonꝫ, nec esse assecutum illud bonꝫ. si mala ipsa nõ solꝫ urgeat, sed ferantur ad aliquꝫ: ecce oritur ira, quã est appetitꝰ vindictæ contra inferentes malꝫ. Ty uero Concupiscibili ꝓponitur bonꝫ delectabile, prout ut sequens, ex ~~irascibili ori~~ Concupiscibili oritur amor, ꝓpositꝰ que malo opposito ut disconueniẽs oritur odiꝫ. si bonꝫ conueniens ꝓponitur ut absens excitabit desideriꝫ. si uero malꝫ ꝓponatur ut imminens, l & ut grauans oritur actus fugæ ab ipso. dy bonꝫ ꝓponitur ut præsens oritur gaudiꝫ. si uerꝫ malꝫ ut præsens ꝓponatur, tristitia nascitur.

Nunc aliqua de poa loco motiua cuiꝫque organo dicere oportet. Quare motꝰ unusꝫ dicitur pure naliꝫ qui nõ ꝫuenit ex directione cognitionis, nec motione appetitꝰ, ut est motꝰ ꝫ corde, l pulmone, pulsꝰ que ꝫ arterijs. aliꝫ est qui subiicitur directioni cognitionis, & inclinationi appetitꝰ, qui partialis, l, totalis esse ualet. partialis, dy scilicet mouetur aliqua

89

Corpori parti ñ tamq toty ut dy brachiy moueatur. totaliy ut dy toty corpuy ab uno in aliy locy moueatur. Quare ad moty localy siue partialy siue totaliy d concurrit imaginatiua ppo nuy moty ut conueniens dicat d appetitiy inclinany in moty ip pposity d apprehensy. d denique ipsa poa loco motiua. quo jclinatur ab appetitu ut ie per moty localy exerceat. In homine uero quia pars appetitiua, d inferior est subordinata superiori d rationali, etiq ñ sic n dabur moty localy esto ad hyc appetitiy ipsi uiuy inclinet, quy jtiy uolytati ponat moty ut queniens ipsa que uolytas ppositum jtiy complectatur. Vnde supposito quod appetitiy ipsi uiuy jbruty, t, rationali jhomine jclinet in moty, ex hac motione appetitiy excitatur spiritiy uitaliy, qui ipsi uelut ministri amq ipsiuy que pcuy, deseruientes ad ipsius illiuy, tanqa ut. ocurrat per uios, qui ipsi illoy spiritiy uia a cerebro usque ad musculos, qui ipsi organa poa locomotiua. Vnde hi spiritibus ocurrentibus ad musculos, tanquq ministriy ad moty localy directy d mittiy, sic mo tuy localiy in musculy.

Hic uenit agendy de somno. Varijq ab authoribus definiuy tradutur. somni: ceteruy his relictiy, in phi ad phili mete descendimus qui lib. 9 de natura animaliy sic ipsy explicat. est mediy inter uiuere d ñ uiuere. Iteruy que lib. de somno d uigilia cap. 1. illy explicat, per quod int ligamety omniy sensuy; sicut extra uigilia est sensuy relaxatio, d solutio. Quia tamq jrmitaty aliquis thor sensuy ligamety caurat, ideo cap. 3 sic ipsy explicat somny: est nexus primi sensoriy, quod fit gratia salutiy. † Lythargicus

Quare somnuy sistit jeo quod ly sensoriy sit ligaty cau sa salutiy, interrupabur que commertiy sensuy externoy cy communi. modus aute quo commer tiy istud jpeditur, sic est: Concurrit q ad illy qteriora cerebri partes, j qua est sensorii sedes, quida uapor hut humidus, sed benegnus, quo illa pars obtenebratur, sicut d nerui qui ab illa parte ad istuy externos originy ducuy. Vnde illa humiditate, d uapore humefactis d extenuefactis neruis, ocluditur uia, quo uitalis spiritus erat transituri ex parte cerebri ad sensuy externos, qua que species sensuy externoy ad jternuy d communy percurrerent, si tale ñ esset obstaculy; ideo que pillo huc usque dibatur commertiy jter externos, jternuy que sensuy quo ute ab illiy speciey ad istedy habebat, illi que uigore, spiritus que uitales a cerebro descendetes, quibuy sensatiua externa eliciebat. Quare sicut illo uapore ligatur omnes illi sensus, sic ebrig d spiritus uitales obnubilatur, d opitia tur, sicut nubes radios d obumbrat solis. Itaq si repente aliquis strepitus fiat dolor ue accidat, excitatur spiritus uitales, dissipatur uapor, amal que e somno surgit; d spiritus uitales excuta ti prupyt per uia illo uapore occluq. Itaq adue, dy amal transa somno tradiur, me dia poa imaginatiua se exercet. Vnde species illoq qua per sensus externos j uigilia accepit, repraesentatur imaginatiuq. Dic canis, dy somniare latrat, ñ est, quia aliquid uideat, audiat, olfacio, uel sensu externo, aut t sensorio percipiat, sed quia ut ipsius Imaginatiuq repraesentatur proq da aliud ue obiectu quod uigilans uidit, t, sensu externo percepit. d hoc ipse satis de anima sensitiua, eiusque pty. Quare sit.

Disquisitio quarta de Anima Rationali.

Definio huiusmodi colligitur ex definione amq in communi: scilicet, quod sit actus ly corporis physici Organici poa uita rationali habetis. Est d ipsi nanq sic: prima ly, seu radicale jntelligedi. ex dictis j discursu Philosophiq constat amq rationale esse spiritualem d per se subsistetem, pide que n ge nerabile aut eduibile ex materia, sed creabile. nec ipsaro nec ipsa corruptibilis est sed potius immortalis d eterna a parte post. ut stat ex sacra scriptura pluribus j locis quor d authoritatibus patruy. Dic sapietiq 3 dicitur: iustoy amq ex in manu Dei ipsi d ñ tanget illos tormen tum mortis. d diuus Chrisostomus homilia de pudicitia Dei ipsius: cor qui de amq immortalitate du bitat, dubitare etiq potest, q in meridie dies sit? d Augustinus j Epistola 3a sic: quis est nisi extremus idiota, t qua mulierecula, quq j mortalitate amq ñ credat? Reliquiuntur alia plura testimonia hoc ipsum asserentia

Quaritur nunc: an corpus humanum jformetur ab anima vegetatiua t sensitiua, priusquq rationali quo que dicta sint coiti corpus jformet? Ad ty dico corpus ex homini ut ñ prius jformari anima vegetatiua t, sensitiua nec simul nec posteriq ac ab anima rationali, sed sed unica informari ab anima rationali quq eminenter vegetatiua d sensitiua est. d patet ex eo quod j nutritione qua ex alimenty succedit in substantiq alibi ñ prius illa materia alimenti jformatur anima vegetatiua postea aute sensitiua d denique rationali. sed ipsa simul jforma tur ab anima rationali quq simul vegetatiua d sensitiua eminenter est. d pariter j generatione hominis. d probatur sic: ideo n sic foret in hominis generatione quia prius per vegetatiuq, d sensitiuq materia debet disponi ad recipiendq amq rationalem; sed j nutritione materia absque tali dis positione pregnia est capax adamq rationalem recipiendq. q. = 2: quia ij in hominis generatione sic oporteret ebrig d j Xto Dno quia huius generatio ex maria Virgine fuit ad modum quo alia rum sicut alia generationes, ex defectu tanti quod fuit ex ipsa sola d Virgine permanente, d absque coniugio viri; sed corpus Christi Dni ñ prius fuit animatum anima vegetatiua, postea que sensiti ua; aliyde Xtus Dnus aliquo tempore esset Planta, seu viuens pure vegetatiuq, postea que brutum;

seu uiuery pure scitiuy quod ipsiy maxime diuersy apparet: q. = 3: quia ideo ℞. aduersarios necessaria est progeditia ita formꝫ uegetatiua ꝙ sciticia, quia ꝓ tpe priuꝫ experitur operac uegetatiua, seu nutriꝫ, postea scitiua ꝙ denique ꝓlectiua. sed hoc n̄ p̄uat ꝓpte: q. Prono min. Stat enꝫ quod in tpe n̄ sit dispositiones ad operadas ꝓlectiuꝫ ꝙ quod sit dispositiones adipiq̄ aiam ꝓlectiuꝫ: q̄ ex quo ꝓpo n̄ experiatur operationes ꝓlectiuꝫ sed tpis uegetatiuꝫ, ꝙ ꝓsciuꝫ n̄ ꝓfertur ibi n esse aiam rationale. Ans. stat ex eo, quod in pede Vo. hominꝫ iq̄ nat̄ ~~immo~~ immo iq̄ adulti est aiam rationaliꝫ a qua est per ꝓformatꝫ, ꝓpde que ibi sit dispositiones ad ipiq̄ aiam; n̄ tamē ibi sit dispositiones ad intelligendꝫ, ideo que ex illa uiꝫ defectꝫ pot n̄ ꝓteligit. = ~~Et aliꝫ dicit~~

Circa 2q̄ quæsiti partē aliqui dixerut ℓ die coniunctionis uiri cū fœmina ꝓtigere ꝓformationē seu ꝓfusionē aiam ꝓptē. alii dixerut ꝓ die Natiuitatis. Cæteꝝ quabi lior opio, communiter que recepta est, quod ꝓ uiris animatio fiebat est quadragesimo die ℈ ꝓ fœminis die octogesimo. Cuius rao datur ex lege antiqua, qua mos erat mulierē uiꝝ parietē n̄ ingredi in tpis usque ad quadragesimū diē; usque ad octogesimū uero, si fœmina pareret. ℈ sacri expositores ꝓteligut hoc tempus ita esse ℈ statuty ℈ definitꝫ ad imitationē tpis quo fœtus fuit ꝓ uentre matris animatꝫ. Ratio autē physiophica ~~est~~ cur cor pus fœminē tardius animetur cū potius uideatur celerius animari, cū n̄ sit opus ita per fectū? est quia fœminē corpus debiliorē calorē habet, minoreque uigorē ℈ activitatē, ut de linecetur ℵ. debitā dispositionē. Cuius ꝛtrariū ꝛtigit, masculo; ideo que ~~illius~~ fœminē fœtus tardius animatur.

Quæry 2: q ꝙqualitas, quā uidetur ꝙ aliquibus esse ꝙteligendo, ℓ discurrendo, puenirat ex ꝙqualitate aiam rationaliꝫ? Dicendy hoc n̄ puenire ex ꝙqualitate aiam ratio nalis quā æqualis perfectionis ꝙ uno ac ꝙ alio est. Prouenit ℈ ex ꝙqualitate organizationis ℈ sperameti mi, dispositionis ad ꝓteligendy, quā ꝙ aliquibus perfectior ac ꝙ aliis est. Sicut enꝫ organizatio necessaria ad ꝓteligendy est, ita perfectior organizationē maxime ducit ad perfectionē ꝓtelectionis. ℈ hic experitur aliquis excellēs pollere memoria, ~~debet~~ debilissimꝫ que ꝓtis habere ℓ extra. quod ex ꝙqualitate aiam n̄ puenit cū ipsa sit tis ꝓtelectiua quā remenorativa ꝛcaliter. sed ex organizatione, dispositione, ꝙ tperamento ad utrumque actꝫ requisito. = ℈ si dicas multotiēs experi ri hominē pulchrū recta quē dispositione ℈ organizatione pollētē multū exuadi ꝓtis ab alio deformi ꝓfigura ℈ dispositione. = Dicendy quod esto ipse pulcher appareat n̄ ideo perfectiorem organizationē, dispositionē aut tperamētū ad ꝓteligendy habebit nec unꝫ ex alio requiet, quia pulchritudo ista stat in recta ꝓportione corporis ad extra, ℈ ꝓfaie; dispōnis autē ad ꝓteli gendy est ad ipsa, ℈ ꝓcerebro.

* Inquiry 3: an statꝫ separationis aiam rationaliꝫ sit ipsi naliꝫ ꝙ præter naliꝫ? Dico aiam rationali naturaliꝫ esse separationis statꝫ sicut ipsi naliꝫ est statꝫ ꝛtractionis. ℈ quatuꝫ: ideo statꝫ ꝛtractionis dicitur aiam naliꝫ quia ipsa est entitas ꝓpleta ~~ideo que~~ ℈ actꝫ corporis; ideo que exigit corpus ꝓ hoc statu ꝓmensionis, materia ut cū ipso fiat enꝫ ꝓpletꝫ; sed etiq̄ est forma, entitas que per se subsistens: ℈ quia subsistere per se, naliter etiq̄ est ipsi ut subsistat a corpore separata. = ℈ quia corrumpi destructa unione corporis naliter est aiam rationalis materialiꝫ n̄ subsistere per se: q̄ permanent aiam rationalē facta separatione corpo ris naliter est ipsi ꝓpter oppositā rationē, scilicet quia forma ꝙ spiritualis ℈ per se subsis tens, quia contrarietas eadē est rao. Vndē aiam rationali utrumque statꝫ ꝛtractionis ꝛsepa rationis naliter est n̄ simul ℈ copulatiue quia hoc repugnat, sed diuisiue. sicut naliter est materia ꝓformari n̄ isti a forma A, sed etiq̄ a forma B n̄ simul ℈ ꝙsecutꝫ ꝓpositō, sed ꝙsecutꝫ diuisis. = ex dictis solui infertur ad aliqua quē obiici solet, dico, quod aiam ratio nali sit actꝫ corporis, entitas quē ꝓpleta; cui etiq̄ debet addi, quod est forma per se subsis tens. Vnde licet ꝙ quod actꝫ corporis, entitas quē ꝓpleta, sit ei naliter corpori uniri, ꝙ quod est per se subsistens etiq̄ ipsi naliter est esse per se, ℈ a corpore separata: ex utroque di uisiue sit ei naliter ut ꝛtat etiq̄ materia la respectu formē A ℈ B. = si dicas ꝓ xima violentiq̄ ℈ resistentiq̄ experiri, quꝫ aiam a corpore separatur: q̄ a corpore separari n̄ est naliter sed violentꝫ aiam. q̄ ℈ statꝫ separationis. = Dicendy illā violentiā ℈ resistentiā n̄ ab aiam pro prie, sed a toto compositō ꝓ ratione compositi esse, quia ex istud ui separationis destruitur, ideo quātꝫ potest, separationi resistit. ✱

Inquiry 4: an ꝙ statu separationis aiam rationaliꝫ conseruet eandē poas, habitꝫ ℈ species ac ꝙ statu ꝓmensionis? Iesuhita ꝓpugnatꝫ: poas aiam esse ab ipsa ꝙditatas, ꝙcuncq̄ desedut ꝛseruari ꝙ statu separationis ~~ꝛ~~ poas ꝙ spirituales quā materiales. Thomistā uero, statuētes distinctionē realem ꝓter poas ℈ aiam, asserut poas ꝙ spirituales ꝛseruari. n̄ autē materiales. Non quē, supposita reali distinctione ꝓter poas ℈ aiam, quia illā sit de linea qualitatis, ita uero de linea subiectatis, ideo dicimus. ℈ ratio est quia poas materiales depēdet ab unione corporis subiectatur quē in toto ꝓposito, ~~sit~~ ideo quē istis permanet compositō materiali permanente. Poas uero spirituales ꝙ aiam subiectatur. ℈ licet illa ℈ hoc statu ꝓme rionis in materia dependeat a materia ut se exerceat, quia se exercet per uersiones ad phantasmata, hoc exe, ℈ absolute n̄ exigut, sed tpis rao ne statꝫ ꝓmensionis ex materia. Quoad habitꝫ autē dico ꝙ beatis permanere habitꝫ uirtutis aquintatis, ℈ ꝓmaris, quibus

Quibus ihac uita erat prędita, ut ille eorum amę his maneat ornata. In ipsis tamen non est habitus fidei, spei, sed loco primi lumę glorię habet, loco quę secundi ipsum Deum prę se ferunt. Etiam de ipsis habet habitus scientificos de speciebus primum obiectorum ab ipsis, quia cognitis mediis quibus habet recordationem illorum obiectorum. In ipsis uero non permanet habitus errorum nec erronei de possibilibus, si aliqui ipsis erant, quia quia beati habitus non possunt stabiliri illo statu perfecto beatitudinis diuinę clarę Dei. = Si dicas in ipsis non ponere permanere scientificos habitus quia adquisitos, quia actus illorum ibi non erunt possibiles, eo huiusmodi actus esse deberent in illis quibus quia habitus separauerunt, scilicet per conuersionem ad phantasmata, quod patria animę quę separatę retinere nequit. = Dicendum actus patrię illes esse actibus uię quoad priorem subitum, licet non quoad illum modum conuertendi ad phantasmata.

In damnatis uero, si aliqui uirtutes erant, quia, deficiunt ~~idem quę~~ seruant tamen habitus uitiorum quorum gratia habebant. = Dicendum: in statu separationis X. non non seruantur pro materiales; nec habitus quibus si quia isti sunt materiales, relinquunt quę ad actus materiales ut habitus luxurię aliique illes. = Dicendum alios esse habitus relinquentes ad actus materiales, ut habitus luxurię habitus; alios autem relinquentes ad actus spirituales, ut est habitus uitiorum relinquens ad primum odium, alia quę illes, de quibus quęrimus, damnatis seruari. Non uero de primis, propter eandem rationem qua pro materialibus non seruantur. Eadem quę uere est intelligendum, beatis permanere habitus uirtutum relinquentes ad actus materiales, non uero materiales. Nunc ad pro amę rationalis declarandum, quę sunt Memoria intellectus, et uoluntas.

Disquisitio quinta de intellectu eiusque speciebus.

In disquisitionibus Logicalibus diximus intellectum diuidi in agentem, et possibilem, seu possibilem. Agens est potentia activa ~~speciei impressę~~ et productiua speciei impressę. Intellectus autem possibilis est facultas intellectiua entis sub ratione ueri. Dicitur possibilis, quia formam intelligibilem, seu speciem ab agente productam recipit. Possibilis etiam uocatur quia potest fieri omnia; nam X. commune proquio, ipse intelligendo fit omnia, inquantum intelligendo omnia, omnia fiat intellecta ipsa quę trahit ad se ~~omnitenens~~ inquantum aliquid intelligendo, per intellectionem quasi aliquid intellecto, per intellectionem quasi ~~fit~~ illi obiecto, quod intelligit, et in quantum aliquid intelligendo, per intellectionem fit illi obiecto, quod intelligit. Hic ab authoribus sequitur: quod intellectus agens a possibili realiter distinguatur? thomistę affirmative respondent. Cum aliis tamen negatiuam partem amplectimur. Et probatur ratione ipsa qua aduersarii utuntur: ideo agens a possibili realiter distinguitur, quia ille est potentia activa speciei impressę, iste uero passiua receptiua illius: sed hoc stat absque reali distinctione: ergo. Probo min. idem intellectus possibilis est potentia activa intellectionis, et receptiua illius: ergo ~~absque reali~~ stat, quod eadem realiter potentia activa, et receptiua sit speciei impressę. Et propterea cum huius speciei productio, et receptio ordinentur ad eundem actum, scilicet ad intellectionem. = R. quia regula communiter dicitur, hominem esse unum intellectum sicut una est uolutas; sed non ita ergo sicut datur unica potentia uolitiua et absque reali distinctione, ita et unicus intellectus. = 3. X. plures aduersariorum intellectus possibilis potentiam quam immediate singularem cognouit, potest formare speciem impressam illius singularis repręsentatiuam: ergo sicut stat quod idem intellectus possibilis recipiat illam speciem ~~illa~~ ipsa quę elicitur, sic quę ita cognoscitiuus et actiuus non ordine ad speciem impressam, ita et quod idem realiter sit intellectus agens et possibilis. = Ultimo quę intellectus possibilis est cognoscitiuus, simul quę actiuus speciei expressę, et receptiuus illius: ergo idem intellectus realiter esse ualet actiuum, et productiuum speciei, et receptiuum ipsius.

Sed dices expressis lib. 3 de anima cap. 5, ubi uidebatur significare intellectus esse absolutum realiter distinctum per hęc uerba: necesse est et anima has differre in esse. Est enim quidam intellectus, qui omnia fiat: et quidam talis, ut omnia agat. Cetera ~~huiusmodi~~ hęc uerba similiter quę si alia ~~illis~~ huiusmodi asseruntur, sunt intelligenda non de distinctione reali, et entitatiua sed uirtuali. Intellectus quidem igitur esse agens uirtualiter distinguitur a possibili, quia ille distinctus munus exercet actiue: sic X. plures aduersariorum, et logica Dei est differa Dominus, simul quę docentis, quas diuiditur ipsa. Cetera distracta tantum uirtualiter et quatenus quia Docens et istum distinctum munera exercet. Sic ipse intellectus, quia apprehensiuus, est tantum uirtualiter distinctus a se ipso, quia iudicatiuus, et decernitur est. Dicendum: potentia quas diuersas recipiunt actus sunt realiter distincta, quia ista specificantur et distinguuntur per suos actus; sed intellectus agens, et passibilis diuersos actus recipiunt: ergo. Minor, stat quia intellectus agens, cum sit tantum potentia activa non cognoscitiua recipit ut actus proprios actionem speciei impressę productiuam, non autem intellectionem. Possibilis autem non actionem speciei actiuam, sed intellectionem: actus uero cognoscitiuus huius non cognoscitiuum sed pure actiuum diuersi sunt. = Hoc arguit, ut iacet, plures intellectus habet: tum et uolutatem quas recipit amorem et odium, qui actus diuersi et primum et oppositi sunt cum tamen eadem sit uolutas. Tum et actu scientifico et erroneo ab eodem intellectu possibili plures. Tum etiam apprehensione, iudicio et discursu, qui diuersificantur sensibiliter. Tum etiam logica docente et uigente realiter eadem, a qua est actus doctrinę et uisus. Quare dico ex diuersis actibus inadequatis et sensibus subordinatis distinctos reales potentias non esse. Sic obiicit proquis: quia tum actio qua intellectus agentis quę huius receptio, et selectio requirunt unum actum adequatum intellectus, et tum actio productiua speciei quę huius receptio ordinatur, et sit propter intellectionem. Quare licet diuersificentur intellectus non tamen sensibiliter, et respectu intellectus, sed hęc diuersitas de materiali se habet respectu primi.

~~Intuitus: rerus externas~~

Ppo Oppones diuus tho. 1. p. q. 79. ar. 3. sic loquens: diuersificatur autē ipa ꝑ hꝫ agēs, ꝑ hꝫ ꝓsibile, quia respectu eiusdē obiecti aliud oportet esse ꝓp activū, quā facit obiectū esse in actu; & aliud ꝓp passivū, quā mouetur ab obiecto. = Dicēdū diuus tho. n denotare alietatē realē & entitatiuā, sed virtualē quā nos cernimus ĩter hꝫ agēs & ꝓsibile. Si hæc autē n sufficit, respondeat aduersarii instātiis & fundamento istius de eodē hꝫ ꝓsibili respectu ꝟselectionis, simul quæ & speciei expressiuæ, quam elicit, & simul recipit.

Dubium 4m, quomodo Phantasma concurrat ad ꝑductionē speciei impressæ, seu intelligibilis? Aliqua notantur, & sententiæ referuntur. Sec. 1a.

Phantasmata dicuntur species illæ, quæ ut ĩ Phantasia tali denominatione denota abstrahunt ꝓpā, quæ cum materia sui ꝓpa sit, etiā species, seu phantasma ipsius materiale est. Cui quæ ipse hꝫ ꝓsibilis & ꝟselectiua spiritualis sit, sicut & illius ꝟselectio, ideo species ĩmateriali dicēt ad ꝟselectionē; opportuit quā est hꝫ habitus hꝫ agens & ĩmateriali ad elaborandā species ĩmateriales & ꝟseligibiles obiecta representatiua media quā hꝫ ꝓsibilis obiecti cognoscat qui hꝫ agens irradiando super phantasmata ipsa quæ illuminando dicitur ea depurare à materialitate & conditionibus ĩdiuiduantibus. Cæteri hoc ita aliqui ~~intelligēdo~~ & eligunt, ut dicat ipsum phantasma numerice, quod materiale erat, spiritualizari, redique ĩmateriale ratione illius depurationis. Iudico tamē hꝫ agēs dici depurare phantasma à materialitate, quatenus ~~ipsum ita~~ illuminando & radiando & alia species ꝑducit phantasmati illi esse representatiuum & quasi representativum ĩde obiecti, cæteri ĩmateriale. Nā eadē entitas materialis nequit transire ĩ spirituale. Vnde ingeremus, quēnq concurrit phantasma præstet ĩ tali ĩmateriales? Scoti, cuius quæ sectatores asserunt phantasma concurrere per modū causæ partialis ꝑpialis, mirum tamē ꝑpialis, quā intellectus docet concurrere per modū causæ effectiuæ instrumentalis. Tenuitas uero ~~duorum~~ & plurium ex nostris tenent concurrere per modū causæ exemplaris.

Resoluitur dubium. Sect. 2a.

Phantasma ad speciē ꝟseligibilē & ꝑpriam concurrit ĩ genere causæ exemplaris extrinsecæ detractiuæ hꝫ adipiscendæ ꝑductionē. & Probatur: id concurrit ad effectū ĩ genere causæ exemplaris ad cuius exemplar & similitudinem agens effectū ꝑducit. Sed hꝫ agens ꝑducit speciē, primū ad similitudinē phantasmatis: q. ut id concurrit in genere causæ exemplaris. Minor. Vtrū species ꝟseligibilis exeat ~~phantasmatis~~ illius ad phantasmatis similitudinē quoad esse representativum. = Quod autē ut debitum extrinsecus, quatenus ex eo quod hꝫ agens ex se differens & est ad ꝑductionē, alterius speciei. Vnde ut debitum ad ꝑducēdā speciē hominis, quæ ex se ĩmaterialis & representativa hominis quod phantasia illius agēs affert, quocirca illa indistincta tollitur. Nō tamē dicitur ĩspecies sed extrinsecus debitum, quia ipsa ĩspecies nō est hꝫ agente sed ĩ phantasia, qua subiectatur. Vnde solus extrinsecus assistit hꝫ agēs. Ex dictis ĩferitur nō concurrere ĩ genere causæ ꝑpialis, nec ĩstrumentalis: quia dicta esse debet causa exemplaris a ꝑpiali & ĩstrumentali effectiua: hꝫ quia si concurreret ĩ genere causæ ꝑpialis, tota perfecti omnis foret ad effectū & ita causa ꝑpialis debet esse. Hoc autē repugnat phantasmati materialis respectu speciei ĩspiritualis. In genere autē causæ instrumentalis effectiuæ concurrere nequit, modo quo dictum est: q. nullo modo. Probo ant: ipsi dicunt hꝫ remote concurrere ĩ species medio phantasmate, taqua ĩstrumento proximo ĩstius agentis, sed hꝫ agens nō remote, sed proxime concurrit ĩ speciē impressam: q. Min. Pro: ita se habet hꝫ agens respectu speciei impressæ ac ꝓsibilis respectu ꝟselectionis, sed iste ĩmediate concurrit ĩ intellectionē, quia est ꝓpa proxima ad ꝟseligendum.

Argumenta soluuntur. Sec. 3a.

Argues ex diuo tho. qui q. 16 de Veritate arc. 6. ad 7. inquit: in receptione, qua intus ꝓsibilis species rerum accipit à phantasmatibus, phantasmata se habet ut agens instrumentale & secundarium: intus uero agens, ut agens principale & primum. Cuius testimonium ita clarum uidetur & thomistarum sententia ut aperte ipsum confirmet. = Cæteri Aliqui nrā ætatis authores dicunt diuum thomam opinionem prædictā retractasse. Cæteri non dicimus esse ꝟseligendum nec in quibus scilicet & ipsum phantasma separat ex agente instrumentali perquodlibet similitudinem ipsius. Nō uero dicit quod est agens instrumentale sed quod se habet uelut agens instrumentale, similitudo autē est ex eo quod sicut causa ꝑpialis utitur ĩdigēt instrumentali ad ꝑducendum effectum: sic intus agens ĩdigit & phantasmata, taqua ĩstrumento ipsum de se tale & dirigente ut ad illius similitudinem species ꝑducat. Quare nō est ĩstrumentum & nimium & effectiuum, sed obiectiuum, & intentionale, & exemplare. Sicut se habet ĩ artifice Imago, ut ad illius similitudinem ꝑgat aliquis.

Argues 2: illa est causa ꝑpialis effectiua cui assimilatur effectus, sed speciei ꝟseligibili assimilatur phantasmati: q. & illud est causa ꝑpialis illius. Minor. Vtrū aliter esse nec haberi ipsa ad phantasmatis similitudinem ut supra diximus, maior etiā ætatis quia omnis causa ꝑpialis effectiua sibi illā ꝑducit ad dissimilitudinem causæ instrumentalis. = 2: quibus quæ sortitur reperta, effectui alicui causæ effectiuæ correspondere debet. sed ĩspecies impressa sortitur esse quæ nō correspondet hꝫ, scilicet esse representativum obiecti quia hꝫ nō est representativum obiecti: q. altera causa effectiua correspondere debet; sed nō est assignabilis alia, nisi phantasma quod ex se habet esse obiecti representativum: q. = ℞ 4m quod omnis causa exemplaris esse causa ꝑpialis effectiua effectui, quia iste illi exit causa exemplaris, cui fit adesse similitudinem ut ĩmaginem repetat alterius imaginis. †Quare dico effectui habere taqua causa ꝑpiali illa cui assimilatur & aqua ꝑsimilitudinem habet ut ne assimilatur, nō tamē illud, a quo ĩstrumentaliter habet ne assimilari. Vnde effectus ĩ q. 2 ætat ĩdigit ut ne assimilatur, nihil ĩ specie ꝑducere, cui omnes esse huius representativum ĩt. Quare dico illa sortitur representativum correspondere ĩstui, quia iste licet sortiter ~~ita~~ nō ĩt representativum, est tamē uirtualiter & formaliter. Sic ista nō est sortiter aurum, & tamē ipsum sortiter tale ꝑducit, quia est uirtualiter aurum.

Causa exemplaris ĩdy deseruire ualet agenti cognoscitiuo, quia quod cognoscitiuum nō est, respicere

Argues 3:

†quare dico species ĩseligibilis assimilari phantasmati nō taqua causæ ꝑpiali & effectiuæ, sed exemplari, quia effectus nō ita illi exit causæ ꝑpiali & ĩstinctiuæ, sed exemplari, immo multotiens nō exit illi causa ꝑpiali effectiua, ut patet in accepto ꝑprio & acquisito ꝓpaliter & fortitia

†quare dico species ĩseligibilis assimilari phantasmati nō taqua causæ ꝑpiali & effectiuæ, sed exemplari. Imo multotiens effectus nō exit illi causa ꝑpiali, ut patet, accepto ꝑprio & acquisito ꝓpaliter.

nequit ad exeplar, ut ad ~~esse~~ ilidine illius ~~quod cognoscit~~ operetur; sed ipsum qua agens, n est cognoscitiuum: q. = Hmõi ipsum agens n esse cognoscitiuum (quod mihi certe uidetur) quia licet ipsum agens realiter & ipse cognoscitiuum sit; ut tamen uirtualiter a passibili distinctum, solum est actiuum) hoc, inquq, sciens, dicit causq exeplare, etiq ponit deseruire agenti tqm realiter & ipse cognoscitiuo: quia n solum requiere ualet ad exeplar per cognoscens, sed per naturalis ipsatiq, quq ipsum agens cum phantasmatibus habet.

~~Arguit ultimo: phantasma licet materiale, supposita elevatione tamen, per quam ama ipsum seu ipsum agens ipsum~~ Arguit ultimo: phantasma licet materiale, potest elevari ab, ama / ipsum agente media irradiatione, qua ipsum illuminet; sed nic potest. scurrere ipsumentaliter ad species intelligibiles & materiales: q. minor. stat a paritate cuius tantum, qui licet materiales, q elevatur ad agendi aliquid spirituale, scilicet, n amq rationale. by etiq a paritate accepti, quod esto sensibiles ordinem cum effectu subiectiali, ipsum instrumentaliter producit. = ~~a subiectiali elevatus~~ = ~~Patet~~ quod phantasma diuinitus elevari ~~ut elevatur~~ ad species producendas, ut elevatur ignis. Quare dicimus non prohibere ab eo, quod potest elevari, q n? utrum nic elevatus ponet. scurrere instrumentaliter q n? Quod dicimus ut n esse elevatus ut nic instrumentaliter. scurrat. Quod enim ab ipsum agente illuminatus ~~n sufficit~~ n quod ~~quod~~ ipsumentaliter effective scurrat. ~~sed~~ cum solum nic illuminatus ~~tales~~ deserviat ad ipsum extrinsecum detrahendum ut ~~ab~~ illius ilidine producat species impressa. si autem nic illuminatus & instrumentaliter effective. scurreret, esset proxime ipsum quo remote. scurreret, ut tres dicunt; sed ipsum proxime. scurrit ad species intelligibiles ~~ut~~ quia posa proxime actiua est: q n remote & medio phantasmate. = Si uero dicas accens absque elevatione. scurrere ipsumentaliter ad effectum subiectialis. Vnde iliter phantasma absque elevatione. scurrere ualet ipsumentaliter in species impressa. = Dicendum accens esse ipsatum a nata tamen uirtute subiectiua, ideo quia ex hac subordinatione & institutione habere esse ipsumentum subiectiua. atamen phantasma n est ipsatum esse uirtutis ipsum agentis. by quia subiectia & accens manet eodem ordine materiali, ideo quia supposita illa subordinatione accens subiectiua agere ualet. sed phantasma, & ipsum n manet eodem ordine materiali.

Dubium secundum: quomodo species impressa concurrat ad intellectionem?

Sententia refertur. sec. 2a.

Supponimus necessaria ipsemet ut ipsum possibili obiecto intelligat. quia ipse qui talis species impressa n ut detrahatur ad intellectionem talis obiecti: ab ipsum aut huius impressa detrahatur ad ipsum secundum intelligendi sicut diximus de ipsa agente detrahi a phantasmate ad hanc speciem impressam illa. by quia cum n solum ~~obiecti~~ ipsum uere etiq obiecti aliquomodo concurrat ad ~~ipsum~~ intellectionem ipsius, x. ploquium illud a posa & obiecto partitur notitia, obiecti quae nequeat concurrere per se ipsum; ideo concurrit per speciem impressam quae est obiecti uicaria, & substituta ipsius genere obiecti uius. ~~Hoc~~ supposita & necessitate speciei impressa ad intellectionem dubium est, q effective scurrat q, genere causq formalis at quo uel modo intellectionis? Plures thomistarum, inter quos numerantur Aplutensis, alienat effective ad intellectionem concurrere. Communiter tamen tenentes hanc scurrere effectiue negat, dicit que scurrere ~~est~~ genere causq formalis.

Nostra Conclusio sec. 2a.

Dicimus species impressa n scurrere effectiue intellectionem, sed talem ipsum possibile detrahere genere causq formalis ad intellectionem. & patet: eo modo concurrit species uisualis ad uisionem, sicut intelligibilis ad intellectionem; sed illa n effective, sed genere causq formalis scurrit ad uisionem: sic ita intelligibilis ad intellectionem maior. stat quia modo quo ~~paritur~~ notitia uisionis seu uisi est ab obiecto seu species quae est loco obiecti & a posa uisiua, ita intellectio debet esse ab ipsum & obiecto intelligibili, seu species intelligibilis quae gerit uices obiecti. Minor patet: species uisualis ad ~~de~~ uisionem scurrit, ratione principii formalis quod est idem ac genere causq formalis & n effective: q. hoc stat ex dicto tho. 1. p. q. 56. ar. 1 ubi sic: species rei uisq est principium formale uisionis in occulo. = si autem dicas ex dicto tho. ~~tales~~ colligi esse principium formale, n uero ex hoc negat esse principium effectiuum: q stat utrumque esse. = Et probatur ~~effective n concurrere~~ ex dicto tho. 2a 2q. q. 9. ar. 1 ad 1m ubi ait quod & obiecti nisi species detrahat ipsum ad intelligendum, sicut bonum apprehensum uolitatem ad amandum; sed bonum apprehensum n detrahat uolitatem ad amandum genere causq efficientis, sed formalis: q & species ipsum. Minor etiq est dicti tho. loco allegato & ab omnibus conceditur; nullus enim dicit obiecti uolitatem effective concurrere ad uolitionem sed genere causq formalis obiectiua, & motiua. = Dicendum sicut ex illa maiori dicti tho. & ex hac minori loco ab illo posita uidelicet: sed bonum apprehensum debet libere uolitatem: n probatur haec pars: q obiecti ipsum libere detrahat ipsum; ita nec pars a nobis supra ilata. = Dicendum q. pars n ferri: optime uero ita, quia licet 1a sit pars in proximum n tamen 2a. Vnde autem illius strictus & n huius est, quia dicum tho. mai. ponit quem significat illudine obiecti uolitatem & ipsum, eodem ordine causq detrahitur; n autem species quoad modum uolitatis, aut necessitatis.

~~Confirmatur.~~ Quod autem scurrat genere causq formalis declaratur, sic ulterius patet: ita scurrit species intelligibilis ad intellectionem, sicut uisualis ad uisionem: q. ~~minor~~ maior. stat sed ita scurrit genere causq formalis detrahi posse uisionem ad uisionem: q. ~~minor~~ maior. stat quia sicut uisio ~~est~~ paritur ab obiecto uisibili & a posa uisiua, sic intellectio a posa intellectiua, & ab obiecto intelligibili. minor uero. stat ex dicto tho. 1. p. q. 56. ar. 1. corpore per hanc uerba: species rei uisq est principium formale uisionis in occulo. Quod autem debeat posse uisionem ad uisionem stat, quia

quia poa unitas exit ꝺ differens est ad hꝺ unionꝫ prꝫ illa. Vnde ad unionꝫ huius obiecti detrahitur abipe cie talꝫ obiecti. ~~ex parte adductae~~

Argumta sic stantur. sec. 3a.

Arguit: species ꝺprena potentiꝫ ꝺlectiuꝫ sꝫcydat ad ꝺlectionꝫ. Dic poa se habet adinstar fęmine, obiecti uero† adstat uiri ad ꝺlectionꝫ pducendꝫ. Vnde fuit dictꝫ illud ꝓloquiu: ab obiecto, ꝺ poa pariter notitia. Ex quibus talꝫ ꝺcertat obiectꝫ, cui ipsius species effectiua ꝺlectionꝫ occurrere quia quod sꝫcydat poꝫ ut effectiue occurrat ꝺlectioni, potiori iure effectiue debet occurrere. hꝫ quia uir effectiue occurrit ꝺlꝫ. = Dicendꝫ ab obiecto ꝺ poa notitiꝫ nasci, n tamꝫ ieode genere causę; a poa ngque pariter, genere causę effectiuę, ab obiecto autꝫ genere causę fortiꝫ ut stat a pari tale obiecti volutatꝫ; esto quę obiectꝫ videretur adstare uiri poa quę tꝫquꝫ fęmina. n tamꝫ hoc ꝺeligitur con cꝫ omnimoda conuenientia sed talꝫ cꝫ aliqua ꝺportione ~~no~~ ꝺ iquatꝫ, illicit poa est quę recipit ipsa species ꝺ ~~ex~~ est quę pariit ipsa ꝺlectionꝫ supposita detractione ꝺ obiecti. Vnde obiectꝫ prius ꝺcipit ꝺlucre, suo genere causę ꝺficit fortiꝫ. Si autꝫ ꝺ conuenientia unicuꝫ foret, sequeretur species magis principaliter ꝺlucre, ꝺlectione quę poa ꝺlectiua, quia uir principaliꝫ ꝺlucit ac fęmina. immo aliqui dicunt fęmina talꝫ partiale se habere. Quare ipsa species n sꝫcydat poꝫ, sed talꝫ ipsa debet ~~separari tanꝫ~~ cꝫ suppona tꝫ ipsa totꝫ uirtutꝫ ad ꝺlectionꝫ talꝫ obiecti. hꝫ tamꝫ uirtus exit ꝺ differens est ad hꝫ ꝺlectionꝫ prꝫ illa exigit quę species hꝫ ꝺ iprꝫ tolletꝫ. (si uelꝫ) dic ipsa sꝫcydare ꝺ ꝺficitare n per modꝫ uirtutꝫ, sed per modꝫ detractionis talꝫ uirtutis.

Arguit 2: ex diuo tho. 2. p. q. 56. art. 2. ubi ait: ꝺ actione quę manet in agente, oportet ad hoc, quod padat actio, quod obiectꝫ uniatur agenti: sicut oportet, quod uniatur semini ad hoc, quod ꝺficiat actu: ꝺ ita se habet obiectꝫ unitꝫ poꝫ ad huiusmodi actionꝫ, sicut forma, quę est principiꝫ actionis in aliis agentibus. ex quibus constat obiectꝫ unitꝫ poꝫ ad actionꝫ seu ꝺlectionꝫ se habere, tꝫquꝫ forma, ꝺ ~~no~~ principiꝫ: ꝺ est principiꝫ ꝺ causa effectiua talis actionis. = Dicendꝫ diuus tho. illa uerba p̄ferre ad significandꝫ distinctionꝫ obiecti (ꝺ materię) ad quę est actio transiens ꝺ actio ꝺmans. denotando quod obiectꝫ ad quod est actio transiens ~~det~~ n debere esse unitꝫ agenti; sicut extra obiectꝫ actionis ꝺmantis unitꝫ esse debet tꝫquꝫ forma. ex quo potius ꝺcertat occurrere ad illa actionꝫ genere causę fortiꝫ. Vnde significat debere esse unitꝫ, tꝫquꝫ principiꝫ detrahitur, n effectiuꝫ, sed fortę seu ꝺficiꝫ causę fortis.

Arguit 3: omnis fortitas reperta in ~~obiecto~~ ꝺlectione alicui causę effectiuę correspondere debet; sed ꝺlectione est concepta ꝺficiꝫ, immo ꝺ repręsentationis obiecti quę n correspondet effectiue ꝺlui quia iste n assimilatur obiecto nec est ipsius repręsentatio: ꝺ ꝺlectio effectiue cꝫ talꝫ occepta correspondet speciei impręsse, quę est repręsentatio ꝺ obiecti illitudo. = sicut ~~no~~ ꝺ quę ꝺlectione qꝫ diximus illiding ꝺ repręsentatione obiecti quę species ꝺprena dicit, ꝺtineri uirtualiter ꝺlui† cui correspondet effectiue ꝺ n phantasmati, quod etiꝫ est illitudo ꝺ repręsentatio obiecti; idꝫ ipsum dicimus de ꝺlectione quoad illos conceptus assignatos. Intellꝫ enim uirtualiter assimilatum ꝺ repręsentatum est. Sic ipse effectiue speciꝫ expressa ꝺducit ~~quę talis esse quod~~ cuius talis esse repręsentatum est. Sic sole ꝺducit aurum, esto n sit fortiter aurum, sed talꝫ uirtualiter.

Arguit ultimo: illa est causa effectiua cui assimilatur effectꝫ; sed ꝺlectio, qua est obiecti illitudo ꝺ speciei ~~ipsa~~ ꝺprena assimilatur quę etiꝫ est illitudo obiecti: ꝺ. = Dicendꝫ argumtꝫ ut iacet falsissimum esse, nꝫ effectꝫ assimilatur suę causę exemplari. ꝺ tamen ipsi effectiue n correspondet. Sic etiꝫ species ꝺprena assimilatur phantasmati cui effectiue n correspondet. Quare dico ~~illa n dici causa effectiua cui assimilatur effectꝫ, prięcise ex triadꝫ assimilationis ut stat; exemplari nisi ab ipsa phisica, ꝺ efficiter habeat fieri assimilare. Vnde ex quo ꝺlectio assimilatur speciei ꝺprenę n sequitur esse effectiue ab ipsa. ꝺ quidꝫ illa est causa effectiua cui assimilatur effectꝫ, illa cui n assimilatur causa ipsius effectiua n erit. Dic accens n erit causa effectiua subiectiꝫ.~~ Quare dico n omne illud cui assimilatur effectꝫ, est causa effectiua huius. ~~amt~~ sicut nec omnis causa effectiua effectꝫ sibi simꝫ ꝺducit ~~ut~~ stat ꝺ sole respectu uisibilis ꝺ, acuti respectu subiectiꝫ. Intellectio ꝺ assimilatur ꝺlui, tꝫquꝫ causa effectiua huius, ꝺ qua fortiter ꝺtinetur; etiꝫ que qua obiecti illitudo assimilatur speciei ꝺprenę, veluti exemplari ipsius.

Inquirey nyc: an species impressa sit fortis illitudo obiecti ~~ꝺ ad huius ꝺficiꝫ notandꝫ, tꝫ aliquid~~ ꝺ aliquo esse fortis illiding alterius, quadę fortia prędicata omnis fortiter, alia ~~semper licet hoc sit subdistincte modo exercendi. Sic~~ Imagine Petri est huius fortis illitudo ꝺ talꝫ uirtualiꝫ ꝺ Tenuitas asseruit esse talꝫ uirtualꝫ obiecti illiding. Contra uero thomistas. Cꝫ quibus dicimus esse fortis obiecti illiding. ꝺ quatuor: quod est fortis obiectꝫ repręsentatio est illius illitudo fortis; sed species impressa est fortis obiecti repręsentatio: ꝺ illitudo primo maius pus: ieo istud quod aliquid est alterius repręsentatio, est ipsius illitudo: ꝺ. Any. stat a pari tale Imaginꝫ repręsentatꝫ prototipꝫ quę ieo istud, quod ipsa repręsentat, est ipsius illitudo. ꝺ quia aliud quod aliud repręsentat n nisi ꝺ illiding quę cꝫ illo habet ipsa repręsentatꝫ. Primo nyc minoris primi illi: species ꝺprena est fortis idea obiecti, ꝺ sic solet vocari forma, ꝺ intentionalis obiecti ipsius quę idea; sed idea obiecti est fortis obiecti repręsentatio: sicut ꝺ idea effectꝫ fortiter iste repręsentatur, fortiter quę ipsi assimilatur: ꝺ. = 2: species est ꝺprena est perse ꝺbita, ut sit obiecti repręsentatio. sed n uirtualiꝫ: ꝺ fortis. Primo min. ~~repręsentatio uirtualiꝫ~~ si esset repręsentatio uirtualiꝫ ꝺ, esset, quatum diceretur uirtus ꝺducti species expressa quę ab aduersarijs unica dicitur repręsentatio fortis, quod ex ea questione ꝺpedaꝫ manet, ~~tꝫ ipsa n fortiter sed talꝫ uirtualiter retinuerit obiectꝫ~~ ubi diximus effectiue n concurrere ad ꝺlectionꝫ, qua est illitudo obiecti: ꝺ nec adipiꝫ species expressa nꝫ quę est illitudo obiecti. hꝫ quia ex quo esset uirtus prędicentiua repręsentationis fortis,

† seu species quę est loco obiecti,

† licet n fortiter

ꝺ ꝺ suppono illud dici illiding fortis quod est eiusdę rationis cꝫ alio talꝫ quoad esse repręsentatum uirtualiꝫ uero quod est ultra prędicta illiding fortis

ꝺ suppono illud dici illiding fortis obiecti quod est eiusdę rationis cꝫ alio talꝫ quoad esse repręsentatum uirtualiꝫ uero quod est ultra prędicta illiding fortis.

n ideo diceretur perse ſtitutā esse ad reprāsētādy ōbiectū, sicut ſtūs n diceretur perse ſtitutus ad reprāsētādy ōbiectū, esto ſit virtus prāsentatiua ſpeciei expressa obiecti reprāsentatiue

Dices: ſpecies ſprēssa, & expressa diuersificatur: sed ſco diuersificatur, quod una est expressa & forlī reprāsentatiue, & ſilitudo: alia aute virtualiter: q. =2: si ſprēssa forlī ſilitudo obiecti, per ipsā ſtūs esset ſteligens, quia cui ista ſteligēdo sit fiat omnia quod est per ſiliding illius, quod ſteligit: per ſpecies ſprēssa redderetur sic forliter ilis, & de qua ſteligens. = Ad ly dico nīg ab alia n distīgui per quod nītn sit forlī ſilitudo, sed quia una est qua ſtūs ſteligit scilicet ſprēssa: & expressa, qua ſteligit. illa se habet ex parte actus primi, tanq; ipsius debitiua: expressa uero ex parte actus secūdi. = Per quod stat ad ly quia ſtelectus n fit ſteligens perfecte; actus 2ꝰ. per siliding se habēs ex parte actus primi, sed secūdi.

Dices: obiectū ſteligibile aliquādo subiectatur; tūc ſpecies uero ſprēssa accens; sed accens nequit esse forlī obiecti ſilitudo: q. =2: Essētia diuina est unita mentibus beatorū per modū ſpeciei ſprēssæ, sed ista n est forlī obiecti ſilitudo: & nec species ſprēssa creata, cui illa diuina gerat uicē ſpeciei ſprēssæ, supplendo speciē creatā. = Primū quat ſtelectionē & speciē expressa n esse forlī obiecti ſilitudinē, quia ſtelectio & species expressa etiā accēns ist. Quare & dicimus ſpecies ſprēssa n ſtitatiue, sed reprāsentatiue esse forlī obiecti ſilitudinē. sic imago cæsaris huius forlī ſilitudo est ut esse reprāsentatiuū, n entitatiue. = Ad ly dicēdy essētiā diuinā gerere munus ſpeciei respectu sui ipsius: ideo qua n dicitur forlī ſilitudo ipsius obiecti, quia nihil est forlī ſilitudo ipsius. = si dicas etiā reprāsentare creaturas. Vnde ſalt respectu harū, si uera nīa. ſclus foret esset forlī ſilitudo. ut quia x. nostrā ſclusionē ida forliter est reprāsentatiua forlī, ac ſilitudo forlī. sed Essētia diuina forliter se ipsā reprāsentat: q. est forlī ſilitudo sui ipsius. = Dicēdy ad ly creaturas esse obiecta secūdaria. Quare n exigitur, quod ſpecies ſprēssa forliter ipsas reprāsentet, sed tanq; uirtualiter quit ipsa, tanq; causa uirtualiter. Similiter nq ſpecies ſprēssa solū respe ctu obiecti primarii est forlī reprāsentatiua. = Ad ultimū dico quod ida est forlī reprāsentatiua unius ad aliud, ac ſilitudo unius ad aliud. Vnde species ſprēssa quæ unita est ſtitutā ad reprāsētādy obiectū, a quo ipsa distīguitur, est forlī ſilitudo obiecti. Tūc ex uero forlī ſilitudo ſter extrema realiter distīcta esse debeāt, ideo dy aliquid muneraliter ist ſpecies sui ipsius, n dicitur forlī ſilitudo, esto ſcilicet forliter se ipsū reprāsentet, munus ſpeciei ſprēssæ gerens: quia for liter se ipsū reprāsentare ſtūi ida est ac se ipsū manifestare. stat aute quod se ipsū manifestet, n aute quod ſbi met assistatur. = 2: quia hoc est disparitas ſter essētiā diuinā gerētē munus ſpeciei ſprēssæ, & speciem ſprēssam creatā, ab obiecto distīcta, quod illa quia se ipsā reprāsentat, hoc facit ex perfectione ppria obiecti reprāsētati. Creata tame, ex aliud a se reprāsentet, hoc nequit facere ex perfectione ppria obiecti reprāsentati. vnde debet esse ex ſilitudine quā sibi esse reprāsentatiue habet ex perfectione obiecti reprāsentati. ✠

quare ſpecies ipsa ipsa ſpecies ſprēssa n ſtitatiue, sed reprāsentatiue esse forlī obiecti ſilitudo. Sic imago cæsaris huius forlī ſilitudo est ut esse reprāsentatiuū, n entitatiue. ✠ Ad ly dicēdy essētiā diuinā gerere munus ſpeciei respectu sui ipsius: ideo qua n dicitur forlī ſilitudo ipsius obiecti, quia nihil est forlī ſilitudo ipsius. = si dicas etiā reprāsentare creaturas. Vnde ſalt respectu harū, si uera nīa. ſclus foret esset forlī ſilitudo. ut quia x. nostrā ſclusionē ida forliter est reprāsentatiua forlī, ac ſilitudo forlī. sed Essētia diuina forliter se ipsā reprāsentat: q. est forlī ſilitudo sui ipsius. = Dicēdy ad ly creaturas esse obiecta secūdaria. Quare n exigitur, quod ſpecies ſprēssa forliter ipsas reprāsentet, sed tanq; uirtualiter quit ipsa, tanq; causa uirtualiter. Similiter nq ſpecies ſprēssa solū respe ctu obiecti primarii est forlī reprāsentatiua. = Ad ultimū dico quod ida est forlī reprāsentatiua unius ad aliud, ac ſilitudo unius ad aliud. Vnde species ſprēssa quæ unita est ſtitutā ad reprāsētādy obiectū, a quo ipsa distīguitur, est forlī ſilitudo obiecti. Tūc ex uero forlī ſilitudo ſter extrema realiter distīcta esse debeāt, ideo dy aliquid muneraliter ist ſpecies sui ipsius, n dicitur forlī ſilitudo, esto ſcilicet forliter se ipsū reprāsentet, munus ſpeciei ſprēssæ gerens: quia for liter se ipsū reprāsentare ſtūi ida est ac se ipsū manifestare. stat aute quod se ipsū manifestet, n aute quod ſbi met assistatur. = 2: quia hoc est disparitas ſter essētiā diuinā gerētē munus ſpeciei ſprēssæ, & speciem ſprēssam creatā, ab obiecto distīcta, quod illa quia se ipsā reprāsentat, hoc facit ex perfectione ppria obiecti reprāsentati. Creata tame, ex aliud a se reprāsentet, hoc nequit facere ex perfectione ppria obiecti reprāsentati. vnde debet esse ex ſilitudine quā sibi esse reprāsentatiue habet ex perfectione obiecti reprāsentati. ✠

ſprēssa qua obiectū ſt exime ſteligibile & prae ſti poā ſtelectus & ea mouētq; & detrāhitq; ipsā ad ſlectionē expressa uero, qua obiectū ſt prāsēti & ea trāhitq; ſtelectionē.

exime ſteligibile ſprēssa est qua obiectū ſtitutā poā ſtelectui & esse mouētq; & detrāhitq; ipsā ad ſlectionē expressa aute qua obiectū ſt prāsēti & esse trāhitq; ſtelectionē.

Dubiū 3ū: an intlus directe cognoscat ſgularia materialia? Aliquibus ſupponitur referuntur sententiæ. sec. 1a.

Supponimus ſpargi loqui de ſteligibili & hac statu ſmersionis, q. quo ſtūs ſteligit per ſpecies adquisitas me diū externū ſsibus. Supponimus etiā ipsū ſgularia materialia cognoscere. dubitatur tame de de modo ipsa cognoscēdi. Quare claritatis gratia notādy ſgularia directe cognosci esse perse & ratione sui trahe cognitū, directe tame, dy n perse, sed ratione alterius tract cognitus, ſpecies quæ media qua cognoscātur, n repræsentat, mediate & directe ipsa, sed aliud ab ipsis; & ita ſgularia mediate & ratione alterius. Thomis parte negatiua tenet: scotus aute cū suis, & ita rēt, eius que sectatores affratiuā. sit q.

Nostra Conclusio sec. 2a.

Dicimus q. ſtūs noster ſuia n cognoscere directe, sed tanq; directe ſgularia materialia. Hæc conclusio est expressa ſdicti Tho. 1. p. q. 86. ar. 1. ubi ex scriptione conclusio sporita ab ipso eadē est ac nra, per hæc uerba: cū n. ſtigat ſteligere nisi per abstractionē a materia, ſpossibile est ſgularia ab ſtu apprehendi directe, sed tanq; directe per quādā reflexionē.

Probatur ratione educta ex dicto Tho. eodē loco: ſtūs directe directe ſteligere nequit, quod per ſpecies ſprēssa n reprāsentatur directe; sed per ista n reprāsentatur priuatiue, ſmediate & directe ſgularia materialia: q. Prima min. species ista est denudata, & depurata a condicionibus ſdiuiduantibus & materialibus. sed species sic abstracta & depurata, & perse, & directe n reprāsentat rem ſgularem & materialem: q. 4ª Prima min. species sic abstracta primo perse & directe reprāsentat obiectū absque tali ſdiuiduatione & materialitate: q. n ſdi dualitatē & materialē. Fin. ſtat, quia abstracto ſpecie n reprāsentat obiectū directe nisi illa ratione, a qua reprāsentatiue abstrahitur. = Confirmatur: quia obiectū perse & directe correspondens ſtūi distīguitur ab obiecto posſm, ſtio materiali, ſquo, illud est ſteligibile & ſmateriale seu uniuersale, ſsus aute sibile, ſgulare, & materiale. q. Fin. ſtat ex philo primo Physicorū textu 20. ſtūs est uniuersalis, ſsus uero ſgularis. & textu 41: ſtūs ſteligit uniuersale directe & ſgulare reflexe. Quare ſgularia materialia ſdirecte cognoscit & per ſuersionē ad phātasmata. Quare primo & perse, ſtūs per species ſprēssa ſteligit re uniuersale & depuratā a materialitate & ſdionibus, ſdiuiduatibus. & ab hac cognitione reflectit & se. scitū, ſphātasmata, quia ist ſgularis materialis & pria cognoscit ipsa ſgularia. Quare ideo quæ ipsa ſdirecte cognoscere dicimus. Hæc ada ſuritas

Ex dicto tho. ⁊ loco supra allegato ita loquit: ydirecte autē & quan perquēdā reflexionē potest cognoscere ysulare. Quia, etiā post quā speciē yteligibilē abstraxerit n potest hꝰ eā actū yteligere, nisi. quertdo se ad phātasmata. Dicit, ysulare ꝓportionatū cū ytellū redi & yteligibile, dupliciter reprāsentatur per speciē ymaterialē & yteligibilē, sicut reprāsentatur. = Sed ptra est, q, per speciē reprāsentatur, ut materialē & ysulare, l̄ nō depuratū a condicionibus materialibus & ydiuidualibus? Si ita, n̄ est ꝓportionatū cū ytellū, nec ipsius specificatiuū, quia cū ytellū ymaterialis sit, ut obiectū ꝓportionatū & specificatiuū ipsius respicere debet quōd yteligibile est & abstractū a materialitate & ysularitate, licet autē speciē dicatur ymaterialis, hoc n̄ specificat ytellū, sed obiectū per ipsā reprāsentatū. Si dicatur q, est idē quod ytellimus.

Argumenta Solvuntur. sec. 3a.

Arguit: ytellū nosse ymia cognoscit clare diffuse & detracte hoc ysulare materiale Plato vg: sed n̄ per speciē primo perse & directe reprāsentatā, nara vniuersalē hominis: & per speciē directe reprāsentatiuā ipsius. maior ynegabilis est, experientiaque idē docet. minor ꝙuatur: speciē directe reprāsentans nara humanā vniuersalē nequit detracte reprāsentare Platonē, quia aque ydifferens est ad Platonē ac alia ydiuidua: & ad nullū detracte reprāsentādū prōalio est capax: & nec ad Platonē. = 2: quia per speciē directe reprāsentatiuā nare humanē abstractā a ysularitate seu vniuersalitate, quodlibet ydiuiduū unice obscure & in confuso potest cognosci: q, n̄ clare & diffuse. Prouo ans: eo modo quod libet ydiuiduū potest cognosci, quo ~~stinetur~~ ⁊ esse reprāsentatiuo talis speciei: sed n̄ clare, sed ycōfuse ~~stinetur in tali speciē: q~~. Probatur min. ~~ytellū stinetur esse reprāsentatiuo talis speciei, quo stinetur~~ ⁊ ipsa nara humana reprāsentata per talē speciē; sed quodlibet ydiuiduū nare huanē solū confuse stinetur ⁊ nara huana: q. =

Solvo ad utrumque: sitat ex dictis: scilicet quod ḋ aliquis clare, diffuse & detracte cognoscit Platonē, aliud ē ydiuiduū detrahi, est per reuersionē ad phātasma, & per reflexionē ad speciē ipsā. Vnde ytellū nō reflectēdo cognoscit conexionē huius ~~& cuius~~ cū phātasmate, hoc quia esse brē a quo speciei ipsius ꝓpter quod detrahitur speciei ipsius ab ipso phātasmate, ut reprāsentet hoc ysulare clare & detracte: ideo quē nō ysulare clare & detracte cognoscitur, quod est ydirecte cognosci. Cū hoc tamē compatibile, quod speciei ipsius primo perse & directe unice reprāsentet nara vniuersalē quā nō reprāsentata & cognita ydiuidua reprāsentatur & cognoscitur ⁊ ipsius, ⁊ quibus scilicet cognoscitur ipsa nāra vniuersalis cognoscitur, ⁊ qua ydiuidua continentur in confuso & obscure.

Argues 2: ideo ytellū nosse ymia directe ysularia materialia n̄ cognoscerē, quia speciē per quā cognoscit, est yteligibilis & ymaterialis; sed ex hoc capite n̄ concipitur ytellū, ut sitat in agēlo cognoscente directe ysularia per speciē ymaterialē: q. = 2: quia dabilis est ymia speciē expressa directe reprāsentatiua ysularis materialis: & & ipsius: quia si ista ~~ret~~ n̄ est dabilis, ꝓpter eadē rationē esset illa negāda. = Aditur dico ytellū aliās per speciē alteri ꝓfundius eminēter. Stricte speciē vera ysularis directe cognoscere ysularia materialia sicut ebrietas diuina quia gerit munus speciei modo quē multo perfectiori & eminētiori quā quecūque speciē creata nit reprāsentare valet directe ysularia materialia. Intellū uero nosse ymia n̄ cognoscit per speciē ita perfectā & eminētē; sed per speciē abstractā & denudatā a conditionibus ydiuidualibus & materialibus, quā solū est directe reprāsentatiua rei absque condicione ysularitatis & materialitatis, quā est propria ysularitatis. = Aditur dico ꝓpter eadē rationē qua negamus speciē ipsam etiā negare expressā directe reprāsentatiuā ysularis. Equidē solū ⁊ speciē expressa reprāsentatur directe, quod supponitur directe reprāsentatā ⁊ ipsa se tenēte ex parte actus primi.

Dices: ideo ymia repugnat speciē adquisita directe reprāsentatiua ysularis materialis, quia illa speciē ymaterialis est: sed etiā speciē alteri ipsa, q, ymaterialis esset: q, n̄ directe reprāsentatiua rei materialis & ysularis. = 2: quia Deus etiā ydere valet viatori ille speciē: q, etiā viator ysularia materialia directe cognoscere valet. = 3: quia ꝓhoc stata, ut ytellū cognoscat, a sensibus dependet, quorū obiectū sunt ysularia materialia: q, n̄ ystata separationis, ⁊ quo tale dependētia n̄ dicit, directe cognoscere valet ysularia materialia, multo melius ꝓhoc stabit. Contra patet, quia hic stata est ymentionis, ymateria ille uero est separata ab ipsa. = 4: quia ideo ꝓhoc stata directe ysularia materialia cognoscere nequit quia ista n̄ obiectū ꝓportionatū cū ytellū spirituali, sed cū sensibus materialibus; sed ystata separationis ytellū n̄ desinit esse spiritualis: q, ꝓpter eadē rationē ystata separationis ipsa directe cognoscere nequit, l̄ potest ystata mentionis.

Aditur dico illa speciē quia ytellū & alteri unice creata, esto sit ymaterialis, esse tamē ysulare & adhuc ytellū esse reprāsentatiuū: ideo quia reprāsentare posse directe ysularia materialia, ēq quia ipsa ysularis est ytellū ~~esse~~ etiā ytellū esse reprāsentatiuū, ut pote a Deo ystituta & ytellū ad ysularia reprāsentanda, ēq ratione eminētiā qua equidalet speciebus materialibus sensus. Speciē autē ipsa, cū nia adquisita est depurata & abstracta a condicionibus materialibus, simul quē ydiuiduātibus: quare reprāsentat solū primo & perse nara sine tali additione ydiuiduātis & materialis. = Ytellū concedimus ex quo n̄ sequitur ytellū: nos enī n̄ dicimus ytellū quia n̄ posse cognoscere directe ysularia per speciē ytellū, sed a se adquisitas & partas. = Aditur ēq ex supra ḋ ; dicendum Animastica dictis sitat quomodo a sensibus ytellū ad yteligendū dependeat, ⁊ quātū scilicet nihil est in ytellū quod prius fuerit in sensibus. Cæterū n̄ est eodē modo in illis ac in ytellū: nā in sensibus est per speciē sensibilē & materialē directe reprāsentans ysulare ipsius materiale: in ytellū autē per speciē yteligibilē & materialē depuratā a condicionibus materialibus & ysularitatis; ideo quē per ipsā directe n̄ reprāsentatur natura ysularis & materialis. = Aditur dico nec ystata separationis illa ysularia materialia ut talia esse specificatiua ytellū, sed tātū huius vel illius obiectū; si autē ymia directe reprāsentarentur, ⁊ perse & directe correspōderet ytellū, ~~nec speciei~~ quia ipsi correspōderet, n̄ nāe speciei ipsius, sed adquisitæ

Si autē quæras quomodo talis uersio fiat? Dico ytellū reflectens supra ipsā speciē ipsius, qua scilicet perse tālē nāram uniuersalē reprāsentat, quia tamē fuit abstracta a phātasmate, tāquā a tro a quo & ꝓpter conexionē quā illa cum isto habet, detrahitur ab ipso phātasmate ad reprāsentādū secundario & directe ysulare cuius phātasma est. Dic ytellū reflectēdo supra talē speciē ipsius nec a phātasmate detrahitur, per ipsā ydirecte ysulare cognoscit.

93

*Sed dices: illa ſpecies ſpria directe repreſentaret ſingularia materialia quia esto materialis
n esset eminenter tamen ſtineret ſpeciem materialem; sed etiam ſpecies ſpressa ſpecialis emi
nenter ſtineret ſpeciem ſingularem materialem: q. Minor ſtatur by aparitate ſpeciei ſpriæ ſpa
terialis: by etiam ex quo ama rationalis ſtelectiua ꝺ ſpecialis eminenter ſtinet ama
ſitiuum ꝺ materiale: q. etiam ſpecies ſpressa ſteligibilis ꝺ ſpecialis esset ſpecies ſsibilis ma
terialis. = 2: sicut ama rationalis ꝺ ſtelectiua eminenter ſtinet a ſsitiuum, ita ſtlis qui est
propria poa ama rationalis eminenter ſtinet poa ſsitiua ꝺ materiale; sed quia ama
ſtelectiua eminenter ſtinet ſsitiuum, se exercere valet directe circa ſsibilia: q. ꝺ ſtlis circa obiec
ty ſsibile, ꝺ materiale directe.

†ſtatur ꝑ mersionis

†ſtatur ꝑ mersionis

Ad 1m dico ſpecies ſpressa adquisita quoad vim repreſentandi directe ſin
gularia materialia ut talia eminenter n ſtinere ſpeciem materialem ſingularem, quia illa est abstracta n ſdi
a materialitate, sed a ꝺſdionibus ꝺdiuiduatibus; imo ſtlis depuratur a materialitate, quatenus
depuratur a condionibus ſtporis, loci, aliisque ꝺdiuiduatibus. Quocirca quae eminenter n habet
vim repreſentatiuam rei ſingularis ꝺ materialis. Species autem ſpria, esto sit ꝑ materialis, n est
quia depurether a condionibus ꝺdiuiduatibus, sed potius ipsa est ſtituta ad rem materia
lem ꝺ ſdiuiduatam repreſentandam. = 2 ſtligi patitur. Quatenus ſtlis se ponit exercere per
operationem materialem ꝺ ſsitiuam, sicut anima corpori conjuncta potest. Quare dico animam ra
tionalem eminenter ſtinetur ſtinere animam ſsitiuam adhuc quoad vim operandi. habet tamen
suas potias proximas, quarum aliqua sit spiritualis, ipsi quae correspondentes quae ſte rationalis est;
aliqua vero materialis, ipsi correspondentes quae eminenter ſsitiuae ê. ꝺ licet ipsa sit radix omnium
vitalium ꝺ operetur mediis omnibus illis, n tamen una potia proxima operatur quod alteri
correspondet nec ipsa eminenter ſtinet quoad vim operandi esto perfectior sit; ideo quae
intlis n respicit directe ſsibile materiale ut tale, quod potia ſsitiua correspondet. Ad

Arguesy ultimo.
ex dictis sequi homines ꝺ quia potius abstractive cognoscere rei materialis, quam ꝑ materialis; sed
communiter asseritur ꝓ hoc statu ꝑmersionis ꝑ materia clare cognosci rei materialis ꝺ
spiritualis abstractive ꝺ ſpsue: q. Maior patet: ex dictis sequitur rei materialis n cogno
sci per ſpriam speciem, sed alienam: scilicet per ſpecies primo ꝺ per se repreſentatas rei ꝑ ma
terialis: q. sequitur rei materialis cognosci per aliam speciem ꝺ ꝑ materialem per ſpriam.
q. illa ꝓ hoc statu cognoscitur abstractive ꝺ confuse; ista vero clare. = Dicendy conclusionem
nram ꝺ ad nobis dicta ꝑ questionis divisivae longe distare ab ſtlecto arguti: quia quod
communiter asseritur, est, rei spirituales vi modi natis essendi ꝓ hoc statu abstractive ꝺ per
alienam speciem cognosci quia n cognoscitur per speciem ſpriam quae ipsa ꝑmittat ſtlis, sed per
speciem quae rei materialis ꝺ ſsibilis ꝑmittit. Quod etiam nos dicimus. Quod autem illa species
postea ab ſtlis agente sit depurata a materialitate, repreſentet quae ſte ꝺ per se ꝺ directe
rem ꝑ materialem: ꝺ ꝑ materiales quae, vi modi essendi ſtlectualiter: hoc n tollit quod ipsa
res repreſentata, ſit materialis vi modi natis essendi. Unde quia ab his ꝑmittitur talis
species, ideo est ꝓpria rerum materiarum vi natis modis essendi ꝺ ꝑ materialiter vi modi essendi
ſtlectualiter. Ad 3m ad ſtlectionem ipsam dicemus.

Dubium: ~~an omnis intellectio creata sit ꝺductiua verbi?~~ An quibus ſupponitur ſcientia referuntur ſect. 1a.

ſtlectione verbi ꝺductiua, ꝺ est conceptus dictionis, ꝺ cognitionis, ꝺ ſtlectionis. Vi conceptus
ſtlectionis habet contemplari obiectum; vi vero rationis dictionis dicitur verbi ꝺductiua.
Verbum vero est truncatum a dictione quemadmodum seu ab ſtlectione ut dictio. est. hoc quod est ipsa
expressa species obiecti, seu imago ſtentionalis actualis, qua ſtlis obiectum ipsum ſtemplatur; dicitur
ꝺ quae verbum mentis, quia est, quo mens sibi ꝺ aliis loquitur, ꝺ quo manifestatur obiectum.
Hinc quaeri solet: an omnis ſtlectio creata sit verbi ꝺductiua? ꝑ qua parte tenuitas ꝺ
communiter ſtatuitur ~~affirmat~~ tenet affirmatiue partem. thomista vero dicit ſtlectionem creatam esse
verbi ꝺductiuam respectu obiecti distincti ~~ab~~ n vero respectu proprii. Quare dicit ipse bea
tus per visionem beatam nullum ~~est~~ verbum mentis ꝺducere: licet ꝑ verbum mentis ꝺducat, quia
se obiectum n est pro prio. Hanc controversiam ad theologos spectat, ideo quae illam ex profes
so n tractabimus. Iudico tamen ſtlectionem thomistarum magis veritati ſformari, quia n est
dabile species expressa creata, quae Deitas divina videatur, ut est ipse ꝺ facie ad faciem ut ait
apostolus. ty quia Deitas divina per seipsam actu trat ſtlectionem ꝺ visionem beatam, quia seipsam
ſdlicat actu vi quo est ſtlecta, trat quoque trat actu visionem. ꝺ ri apponitur Vel Ver
ba divi thomae 1a p. q. 27. art. 1. ubi ait: quicunque ſteligit verbum mentis ꝺducere. Dicendy
loqui de ſtlectione creata respectu obiecti n prorsus quod quae n est seipsa ſteligi, sicut
Deitas se habet Deitas divina respectu visionis beatae.

Inquiry etiam q ſtlectio dictio ꝺ verbum
realiter distinguantur? supponimus tamen ſtlectionem ꝺ dictionem realiter n distingui, quia ipsam
intellectio ut quae dictat verbum respectu obiecti respectu cuius ꝺducitur. constat quae ex
illo divi thomae quicunque ſteligit ex hoc ipso, quod ſteligit, ꝓcedit aliquid, tra quod ipsum, quod est
conceptio rei ſtlectae. Quae quidem conceptio significat vox signi fcat: ꝺ dicitur verbum cordis
significatum verbo vocis. Unde si ex quo aliquis ſteligat ꝺ per quod ſteligat, ꝓcedit aliquid
tra ipsum quod est verbum, ideo ut ſteligere ac verbum dictare, seu dicere, ſtlis quae virtualiter
ſtlectio, esse ſtlectionem distinguitur a dictione, alias nisi quae est conceptus dictionis, alius
quae ſtlectionis, ꝺ quatenus ipsa notitia ſtlis vi illos conceptus distincta munera habet, vi conceptus

scilicet ꝓcedentiu explari obiecty & vy conceptu dictioniꝫ ꝓducere verbu, iquo explebur.

Suppo nimus etiã ; diuinã dictionẽ realiter a verbo distinqui, quia dicto est ꝓpria patris, dicit iste, ita & dictio a verbo distinguitur. Istu q̃ dubiu ; creatu. Thomas dicit verbu mentis realiter abire lectione esse distincta. Extra Zenuhita partẽ negatiuã ꝓpugnat. Cuꝫ cuius sequor, quia patta apertẽ stat Parentẽ nostrũ Anselmu ; monologio cap. 31. esse mentẽ rationalẽ se ipsã cogitando se

Iudico tamẽ verbu mentis esse realiter distinctu ab ꝓlectione creata: quia ut ex supra dictis stat, in omni ꝓlectio habet verbu, quia in omni est verbi ꝓductiua: & verbu ab ipsa realiter distinguitur; aliqñ de ipsi n posset dici fieri. — Et patet ex dicto tho. opusculo 23 ubi ait: illud q̃ sic formatu & expressu ; mentis verbu mentis ; veriu ; & ideo ; parabile ad istu, n sicut quo istu ꝓligit, sed sicut quo ꝓligit, quia ista nõ expresse formatu videt nisi rei ꝓlecta. Sed si realiter ꝓlectio foret, etiã ad istu compararetur, sicut quo iste ꝓligit, aꝫ ꝓlectio ista, qua ꝓligit istu: &

~~ita dicitur de diuinis verbis ab ꝓlectione ꝓductiua ipsius distinguitur.~~ & creatu. Probo. 3tio: Probatur raone: verbu mentis est tntu cognitiui directi ; sed ista ad distinctionẽ reflexã ad se ipsã n trahit: & verbu est a cognitione distincta realiter. — Et verbu Dico: cognitio directa ad se ipsã n trahi tãqu ad obiectu, ad distinctionẽ reflexã se ipsã cognoscentis. potest tamẽ ex una conceptu esse tntu ab ipsa, put ut dictio, resultans. — 2: quia sequitur ex prãdicta raone cognitionẽ reflexã, quia potest ad se ipsã trahi, respicere ut tntu ipsius verbu ab ipsa distincta. — Sed contra est. Si nõ esto verbum seu species expressa n habeat rationẽ obiecti, est tamẽ id, quo obiectu ; actu 2 formaliter cognitione ~~trat~~ directa trat ; sed id quo obiectu ; actu 2 formaliter trat cognitionẽ directa ab ipsa realiter distincta esse debet: & — 2: quia est quidditas opus quod etiã ~~species ex~~ verbu habet rationẽ obiectiui, quã tamen est, licet Zenuhita ~~tntu~~ hoc neget. — Ad 1m dico quod cognitio reflexa cognoscit se ipsã ; verbo a directa ꝓducto, quod esto distincta ab utraq̃ cognitione realiter sit, obiectu tamẽ ; verbo respectatu est ; distincta ab ipsa ~~cognitione reflexa~~ respectiua cognitionis reflexã — & si uelit cognitionẽ reflexã etiã ꝓducere verbu, dic tm casu verbu correspondens cognitioni reflexã ~~debet~~ esse ab ipsa realiter distincta obiectu tamẽ ; verbo respectatu ; distincta quod sufficit ut dicatur cognitio reflexa ad distinctionẽ directã, cuius obiectu respectatu ; verbo etiã distincta esse debet.

Sed ulteriꝰ iurges: quod cognitio directa ~~trahitur~~ in trahitur ad se ipsã, n quat ~~ho~~ obiectu ; verbo a se realiter distincto cognoscare ad distinctionẽ cognitionis reflexã quia per quod cognoscitur obiectu ; verbo realiter ab ipsa distincto nõ distinguitur a reflexa. — Dicedu cognitionẽ directã n trahi ad se ipsã, tãqu ad obiectu, etiã quare n trahi ad uerbu ; distincta ; nq si reflexa trahit ad se ipsã n trahitur ad se ipsã ; verbo ; distincto cognoscentẽ, multo minꝰ cognitio directa trahit ad aliud obiectu. Quare ~~a tr~~ cognitionẽ directã ~~tra~~ n trahi ad se ipsã, quat verbu distincta ; cognitionis uero reflexã trahi ad se ipsã n quat verbu ; distincta. Rao primi est quia verbu mentis est ultima actualitas obiecti. Unde si cognitio distinguitur ab obiecto, multo melius ab ultima actualitate ipsius. Etsi cognitio reflexa identificetur cu obiecto, non sequitur identificari cu ultima ipsius actualitate. ~~Sicut esto istud~~

Oppones Paretẽ nrũ Anselmu ; monologio cap. 31. dicit: cu mens rationalis se ipsã cogitando ꝓligit, imago ipsius nascitur ; sua cogitatione, immo ipsa cogitatio sua est imago, quã imago eius, cuꝫ verbu est. Dicedu Paretẽ nrũ Anselmu significare cogitationẽ imaginẽ & verbu causaliter esse, nõ formaliter: causaliter, quã quia verbu ~~nascitur~~ nascitur ex cogitatione tãqu ipsius effectu, & cogitatio est causalitas qua verbu fit. Unde sicut effectus realiter distincta est ab eo, cuius dicitur effectus, sic verbu a cogitatione.

Pro complemento notandu ~~etiã~~ verbu unica reperiri ; subintelligi ; ꝓlectiuis ideo quia dicitur verbu mentis quo mens ipsa quasi sibi & interne loquitur. est quã imago expressa obiecti ꝓlecti ; ꝓcedentis materialiter & sensitiuis hominis datur species expressa & sic nõ dicebatur verbu ; quia repraesentatur obiectu ; & quod quidã species est tntu refertur ex notitia sensitiua, sicut verbu mentis ex ꝓlectione. Unde species expressa latius patet, quã verbu.

Pro quo est notandu, aliud esse obiectu adæquationis, coaptationis, seu ꝓportionis est quod illud ad quod ; istu potest se extendere, siue ꝓpria, siue aliena uirtute. aliud dicitur ꝓportionatu est quod illud ad quod ab ista ꝓpria uirtute potest attingi ; ideo quod dicitur ꝓportionatu ipsi. Dico q̃ obiectu ꝓportionatiu & adæquatu ; istu esse ens ; tota sua latitudine tãtum raone uerbi sui ꝓprii, dicit ab ente creato & increato reali & ficto. Proportionatu uero ~~et~~ hoc stabit est nisi quidditas rei materialis, sed etiã spiritualis ut Deus qua author naturã, gli, omne quod ens naturale sui ordinis naturæ supernali. & quoad hoc patet ex dicto tho. 1. p. q. 79. ar. 1. sic loquente: intellectus respicit suum obiectu sub ratione communi entis ; sed in ratione communi entis omnia supra assignata continentur: q̃. & si dicatur quod dictus tho. nõ explicat q̃ sit ; ꝓlectu de obiecto adæquationis & coaptationis entis entialis, q̃ de obiecto ꝓportionato? dicedu de 1. ; ꝓlectu esse ; nq obiectu ꝓportionatu esse nequit ens ; tota sua latitudine, & sub ratione communi entis ; quia ens sub ista raone comprehenditur ens supernaturale ; illud esse nequit obiectu ꝓportionatu nostri ; istius ꝓhoc stabit, ut ex infra dicendis stabit.

Probatur nunc a raone: illud ut obiectu adæquatu & coaptationis entialis alicuius potẽ ad quod ipsa trahi valet, siue ꝓpria uirtute, siue ut elevata. sed istu omne ens supra assignatu ; a parte attingere valet: q̃. — 2 patet quoad ens supernaturale ; quo ad maiorem est difficultatẽ: ; istu supernaturale ens n esset obiectu specificatiuu istius pertinens que ad obiectu adæquatu ipsius, quia n potest attingi ab ista, nisi ut elevato ; sed hoc n quat ista: q̃. Probo min-

94

~~Quod sicut ut elevatus~~ hoc ñ quat tale ens supernale ñ esse ista ipha ꝙ obiecti adequati ĵtlus quia ĵtlus adhuc ut elevatus ñ potest exire extra iphm ꝙ pprii obiecti, ut stat ĵ alij ꝓy: ꝙ)

Dicꝫ ens rationis ñ pertinere ad obiecti specificativu ĵtlus, quia est tertius tertii secundariu ipsius. = Dicendu ĵesse tm practici, & ab ĵtlu deducti dicitur secundariu, priariu quo ens reale; esse uero ĵspeculabilis est tm etiã tertiu priariu ĵtlus, & specificativu ipsius, quia ~~ñ minus cognoscibile~~ etiã habet nã ueritatis obiectiuã, per quã trare, & specificare valet ĵtlus.

Quoad 2ã partẽ quatuor: illud dicitur obiecti ꝓportionatu ĵtlui ꝓhoc statu quod ab ipso uirtute nali & ꝓpria, percipi ꝑ ens quod ab ipso adquisitas potest cognosci; sic se habet entia 2a parte assignata: ꝙ. maior stat quia quod ita se habet, ꝓportionẽ ei uirtute nali & ꝓpria ĵtlus habet. minor etiã patet quia ipse Deus ut author nat, est ratione nali & per species a rebus nalibus derivata potest cognosci, sicut glus ama que rationalij. Notandu uero Deu aliã que subiectiue spiritualẽ tm habitra. ctiue cognoscibilẽ esse obiecti ꝓportionatu ĵtlui: quia solu sic potest ab ĵtlu ꝓpria uirtute cognosci ꝓhoc statu, ut cognoscibilẽ uero clare & intuitiue ut obiecti ꝓportionatu. Ex hac raone ꝑ stat ens supernale ñ esse obiecti ꝓportionatu ei ĵtlui ꝓ mentione statu: quia n potest ab ĵtlu ꝓpria uirtute cognosci, sed ab ipso ut elevato.

Duquisitio 8a de memoria.

In prgsti ñ loquimur de memoria sensitiua, sed de ĵtellectiua & spirituali. Memoria ꝙ est facultas ꝑseruatiua prgteritoꝝ. Quare in ipa conseruatur species, per quas ĵtlus rei prgteritas cognouit, habet quẽ simul rem prgteritam recordari. utrumque munus memoria exercet. Inquiritur aut ĵ prgsti: ꝙ realiter distinguatur ab ĵtlu? ad quod negatiue resp. Quã. sancto expressa est diui tho. 1ª p. ꝙ. 79. ar. 7, ubi ꝓ conclusione hãc ponit: n est ĵ homine memoria distincta ꝓa ab ĵtlu, sed una ꝓa est, ea idẽ obiecti habeat.

Deinde ratione sic: memoria & habet recordari prgteritoꝝ & seruare species ipsoꝝ. sed quoad nullu ex his exigitur facultas realiter distincta ab ĵtlu: ꝙ realiter ab ipso n distinguitur. Probo min. Quoad 1ã partẽ quidem illã ꝓabo quoad 2ã: q ĵtlus est ꝓa capax ad omne ĵtelligibile: ꝙ tã ad ĵtelligibile prgsens, quã possibile futurũ, & prgteritũ: ꝙ est capax ad prgterita ut prgterita. ꝙ cognoscit prgterita ut prgterita. ~~Ergo est qui prgteritoꝝ recordatur. t.~~ sed hoc memoria declarat. ꝙ utilius est memoria realiter ab ĵtlu distincta. Quoad 2ã partẽ sic, ĵtlus est qui recipit species rerũ prgsentiũ; sed ĵtlus capax recipiendi talis species est capax ipsas conseruandi: nã ꝓa receptiua formã capax est ipsã conseruandi: ꝙ. ~~Quod stat exã. in. loco su.~~ ~~pra allegato. ad rationẽ eius ꝓa patius pertinet seruare, sicut recipere~~ sed dicet ĵtlus ponit cognoscitiua ĵsensitiua recipit species ĵsibiles & tamen datur alia ꝓa realiter distincta, ut seruet tales species: scilicet memoria sensitiua: ꝙ pariter ĵ prgsenti. = Ad 1m dico etiã ad cognitionẽ prgteritoꝝ per recordationẽ intellectiuã esse memoriã realiter distinctã, quia est recordatio prgteritoꝝ est iterata cognitio. Unde ĵ ad tã ñ datur ꝓa realiter distincta ab ĵtlu, nec ad tã reiteranda. Immo ad idẽ pertinet cognitionẽ ĵmutare, & reiterare ad tã eliciẽdã. = Ad 1m ~~dicitur dicitur respondet dictus tho. 1ª p. q. 79. ar. 7 ~~ad~~ to~~ dico ĵ parte sensitiua distincta realiter esse memoriã ~~ab imaginativa~~ ~~ꝙ quia utraque recipit~~ a ~~ꝓa~~ sensu ĵterno, & ꝓa cognoscitiua recipiũa species: quia recipiunt sub obiecti ꝙ diuersã raonẽ; ñ uero ĵtlus & ~~voluntas~~ memoria. Constat ex dicto ĵ loco supra & allegato ubi ĵquit: ad 1m dicendu, quod prgteritum & prgsens ponit esse diuersa propria ꝓaria sensitiuaria ꝙ diuersitates obiectoꝝ: ñ aute ꝓaria ĵtellectiuaria. Inquibus respondet ad argutũ sibi obiecti ex parte supra posita.

Sed dicet diuus Augustinus lib. 10 de trinitate cap. 11 apponere amã rationalẽ ex tribus poni, ĵtlu, scilicet, memoria, & volũtate, tanquã imagini sanctissimæ trinitati, ĵ qua una deitas essentia datur ex tribus personis realiter distinctis. Dicendu diuus Augustinus ĵ hoc ipso exclusisse illud apponere & uoluisse imaginẽ sanctissimæ trinitatis: quod sicut ex memoria retinente species ĵpressas, & ĵtellectu ꝓducitur verbum mentis, ponebat quo per uolũtatẽ amor: ita ĵ sanctissima trinitate ex memoria, ĵtlu ĵgendo patrẽ ~~ꝓducitur~~ per eliciẽdã diuinã, tanquã per speciẽ, ꝓducitur verbum æternum, & per uolũtatẽ utrumque amor, & spiritus sanctus ꝓcedit.

Duquisitio ultima de volũtate.

Sicut ad ꝓa sensitiua cognoscitiua sequitur appetitus sensitiuus, ita ad ꝓa ĵtellectiua sequitur appetitus rationalis qui est ipsa volũtas, definitur que facultas tendens in bonum per rationem apprehensum. Cuius obiecti est ens generalissime sumptum sub raone boni; sicut ens ĵtlus ꝓbiecto habet ens generalissime sumptum: sic quidquid ab ĵtlu attingitur sub raone veri, ꝓponi ab ipso valet volũtati, tanquã bonum. Unde ens generalissime sumptum sub raone boni est volũtatis obiectum.

Si aute dicas etiã malum esse obiecti volũtatis quia ex uolũtate peruersa exercet, malum ut obiecti recipit. = Dicendu, aduc tã recipere bonum ut obiecti, quia odiendo malum, ~~uirtualiter~~ amat eius contrariũ, & bonum tali uirtualiter & ibi pretabitur.

Supponimus ꝙ volũtas ad distinctionẽ ĵtlus ꝓa sua esse. ñ esto obiecti sufficiens ut ꝓponit, aduc ꝙ differens, ut patet ex ipsis: ꝙ ñ. sicut extra se habet ĵtlus quẽ nequit ñ tendere ĵ obiecti sufficiens ꝓponit. Duplex tamen est ĵ volũtate libertas, & contrarie

† Dhec libtas etiq uocari ualet quoad speciē qua ipa uolūtas ē liua quoad diuersos actus Dspecie diuersos, ut amor Dodiū.

† Dhec libertas etiq uocari ualet libertas quoad speciē qua ipa uolūtas est libera quoad diuersos actus Dspecie diuersos, ut ipt amor Dodiū.

tatis Dstradictionis. Ita ut illa qua uolūtas libera dicitur ad amorē Dodiū quę sūt extrema ptraria. Ita uero, qua liua est ad amandū l n amandū; ad odiū habendū l n odiū habendū. quia amor Deiū caritas ipt extrema ptradictoria, sicut odiū Deiū caritati Veru sicut uolūtas, ut amet Dueller, depedet a cognitione Dapprobatione ipius, quia nihil uolūtas, qui praecognitū: ita ut liua se exerceat, depedet a apprehensione duplicis extremi ex parte ipius; nā se ipsa tota una ex tremis ipsi apponit, ut uolūtas necessario se exerceat, ut ipsa, motibus ut primo primis, quibus ipsa uolūtas n apponit duplex extremū, ut uolūtas eligat, quodcūq; uoluerit, sed tota una, Dabi qui; differa ad aliud. ~~Ipsa uolūtas Dcreata, sicut etiā dictum fuit~~

† Dhec 2a etiā uocari potest libertas quoad exercitiū qua ipsa est liua ad utrūq; positiuū l negatiuū seu caritatis actus.

Uolūtas Dcreata; uia quoad bonū quodlibet; particulari est libera Dliber tate contrarietatis Dstradictionis, quia quodlibet ipsorū particulare amare ualet, l odiō habere; aut nec amare, nec odiō habere. Quoad bonū autē communē ~~Dr~~ esto ut sit libera libertate adamandū l n amandū. n uero ad amandū, l odiō habendū. quia bonū, communi n potest odiō haberi exco quod, bonū, communi nulla tāo mali apparere ualet; ideo quę n potuit apponi sub raōne mali, ydē quę nec odiō haberi

Amor autē uolūtatis ut actus ~~eiusdem~~ respiciens bonū per modū accessus seu affectiua amatis unio cū obiecto amato. odiū uero est actus respiciens obiectū per modū fugę, Drecessus. Amor autē aliter dicitur amor desiderii, tēdens quę obiecta abiens. Aliter gaudii ~~tendo~~ qui ~~est tristitia~~ ad respicit bonū possessū. aliter est amor speciā liter dictus quę tendit, bonū sū se, put prosequit ab esse prosens, l abiens. aliter autē dicitur efficax aliter uero inefficax. Cui etiā respicit media, quibus cōsequibile est bonū eti caciter uolitū. Sua n tendit, media conducētia ad ipsū bonū sequendū, sed, ipso bonō, ut ~~ipse~~ simplex ~~simplicia~~ se habet.

Uolūtas n sola se exercere ualet per amorē erga obiectū ab actibus ipsius distincti, sed etiā uelle Damare ualet suos met actus. ideo quę reflexiua est erga ipsius actus: sicut ipsa, ipsius met intellectionē; sicut eius ipsa pluries se cognoscit se cognoscere ~~desiderat~~. ita uolūtas multoties ipsius uelle uult. quia ab ipsa apprehēsa uolūtate ipsius uelle ut bonū, cuius apprehensione et ipsius existentiā desiderat ipsa uolūtas quia bona cōsecta est. ideo essentialiter exigit ut ab ipsa dirigatur, Dipsi manifestetur Dapprobatur obiecta; aliunde ipsa, quia cōsecta bona est, ipsius n potest tendere. ~~Dicta sufficiat~~.

Dixi Deus simul toto animo hoc potestis dicere: iq uenit optata dies nostrū finiendi labore. Iq melius feliciter telligimus nostrū. Dn exitus acta probat, ut inquit prophanus, exitus felix comprobabit acta felicia uestri, mihi que iucunda; nq semper inuitis uos paratos ad laborē inueni, ad disciplinā docilēs, Dad obediēdū prontos. de quo maxime gratulor: sicut de amantissima unione, Dquope ra trāquillitate, qua semper uobiscū gauisus sū.

Hāc intima cordis unionē uos sēper seruare desidero, ita, ut nec tēpus, ~~labitur~~ sit, l abscēdia potens ipsā dissoluere un quā, siue in prosperis, siue in aduersis. Nā ut Canadensis ait, iuste est eni ut qui amicus erat, prosperis, ~~amitti~~ amicitiā ~~p~~plicatur in aduersis? Unde canit poeta

Ibid.

turpe erit, in miseriis ueteri tibi rebus amico
Auxiliū nulla parte tulisse tuum.
turpe ~~est~~ referre pedē, nec passu stare tenaci:
turpe laborātē deseruisse ratē.
turpe sequi casum, Dfortunā cedere: amicus
Dnisi sit felix, esse negare suis.

Sed hoc in uobis n timeo, sed potius firmissime ex uestra mutua dilectione confido adinstar fœderis sororē amicabilis Heliotropii cū sole, quę semper respicit n tantū, dū sua lucis est incremētū radiorū que fulgore clarissimo totū illuminat orbē, sed dū declinans, patitur obnubilatū Dobscuratus eclipsi. Hoc amicabile fœdus uos, desidero fœdus Dut diligatis inuicē, sicut dilexi uos. Hoc a uobis ut premiū mei laboris exposco. Nā ego Duobis fidē seruare promitto; ita que firmissimā, quod n tacitā cū poeta, qua ex toto pferq corde:

ut nec a uobis mare me separet ingens:
nec uia, nec montes, nec clausi mœnia portis.

Amorē ~~timorē~~ que erga uos, charissimi condiscipuli, Damantissimi fratres, habui, semper seruabo fidelitēr, nec me ipsi uobiscū feret. Hoc indissolubili uinculo uobiscū unitus promitto ero.

Cedat dicta in laudē cuius potentiā triados, qui huius nostri laboris cultura que prosperū rerū, Dfinis optatissimus est. nec non purissimę Dei parę Mariæ Virginis, ac eius castissimi sponsi Ioseph. Pariter que in honorē Patris nostri Benedicti, ac eius dilectissimæ sororis Scholasticæ, Dmagnæ Gertrudis nostræ, Iesu que amantissimæ sponsæ. Sit etiā in gloriā Stephani Protomartyris, huius Collegii

Patroni, ecclesiæque luminum, parentis nostri Anselmi, et Gregorii, Bernardi, angelicique doctoris, et Augustini. ac denique omnium civium cœlestium. Deo quoque optimo et maximo per consumatione cursus nostri fœlici gratias rependentes hilari corde, acordi que voce decantemus.

Te Deum laudamus.

Carta de hermandad hecha en S. esteban de Riuas del Sil ~~en el~~ siendo Abbad N. P.e m.o fr. Benito Vazquez ~~[illegible]~~ y ~~[illegible]~~ Letor de Artes fr. Miguel Mendez año de 1728 Con la obligacion de 6 missas mutuamente. =

todos los P.es colegiales infrascriptos se ofrecieron a decir las seis missas por el S.r Sarmiento obispo de Mondoñedo, y sin la mutua, y otra por el S.r Varrionueuo, obispo de Osma. = era al tiempo Abbad de dicho Colegio el m.o fr. Benito Vazquez, hijo de Samos, y no quiso entrar en dicha carta. ~~[illegible]~~

el P. m.o fr. Miguel Mendez hijo de S. Martin de S.to

el P.e m.o fr. Benito de Santos hijo de Sopetran — + requiescat in pace —

el P.e m.o fr. Mathias Muro hijo de Sahagun

el P.e m.o fr. Josep. Rio de S.to Domingo de Silos — + requiescat in pace

el P.e fr. Miguel Zernadas de Celanoua

el P.e fr. Genadio Frz de Montes

el P.e fr. Ildefonso Mendibil de Carrion

el P.e fr. Placido Barrull de Monserrate — + requiescat in pace

el P.e fr. Joaquin Mas de Monserrate — + requiescat in pace —

el P.e fr. Benito Pardo de S. Millan

el P.e fr. Joseph Pereira de Samos

el P.e fr. Benito Penin Sahagun

el P.e fr. Benito Rodriguez Naxera — + requiescat in pace

el P.e fr. Benardo Sanchez Sahagun — + requiescat in pace

el P.e fr. Manuel Rosales S. Martin de S.to — + requiescat in pace —

el P.e fr. Benito de Castro Carrion

el P.e fr. Martin Olea Cardeña — + requiescat in pace

el P.e fr. Benito Arenas Oña

el P.e fr. Pablo Villarroel Sopetran

el P.e fr. Pedro Maioralgo Valuanera

el P.e fr. Jacinto Lorenzo Arlanza

el P.e fr. Rosendo Armada Valladolid

el P.e fr. Antonio de Puga Samos

el P.e fr. Isidoro Rubio Arlanza

el P.e fr. Sebastian Saborido Silos — + requiescat in pace

el P.e fr. Benito Pizarro S. Millan — + requiescat in pace

el P.e fr. Bernardo Calle Sopetran

Aunq. el Prior Montero no entrō conmigo en la carta de hermandad no obstante esso le dixe una missa — + requiescat in pace —

el S.r Varrio Nueuo era al tiempo General y entrō en dicha carta de Hermandad con una missa, sin mutua obligacion de p.te suia, cuia missa dixe como tambien dixe las seis del S.r Sarmiento. = — + requiescat in pace. —

4

Carta de hermandad hecha en S. Esteban de Rivas del Sil siendo Abbad N. P.e M.o fr. Ysidoro Couvaren Pletor el P.e M.o fr. Benito Marin año de 1725. Con la obligacion mutua de seys missas

el P.e M.o fr. Benito Marin, Lorenzana
el P.e M.o fr. Miguel Mendez, Santiago
el P.e M.o fr. Benito Santos, Sopetran — requiescat in pace
el P.e fr. Juan Ortiz, Burgos — requiescat in pace
el P.e fr. Andres Saenz, Burgos — requiescat in pace
el P.e fr. Joseph Salazar, Valladolid — requiescat in pace
el P.e fr. Joseph Hortubia Naxera — requiescat in pace
el P.e fr. Bernardo Gil, Celanova — requiescat in pace
el P.e fr. Joseph Vela, Sahagun — requiescat in pace
el P.e fr. Alonso Estrada Naxera — requiescat in pace
el P.e fr. Joseph Taboada Sal.o — requiescat in pace
el P.e fr. Jo. Benito Noguerol, S.to
el P.e fr. Gregorio Moreiras, Samos
el P.e fr. Miguel Lopez, Corias
el P.e fr. Vitores de Lasanta, Corias — Requiescat in pace
el P.e fr. Placido Sanchez, S.to
el P.e fr. Placido Castañeda, Sevilla — requiescat in pace
el P.e fr. Alonso Rubio, Oña
el P.e fr. Francisco Cebrero, Obarenes
el P.e fr. Anselmo Navarro alias Rubio S. Millan
el P.e fr. Benito Carandia, Carrion — requiescat in pace
el P.e fr. Manuel Diez, Leon
el P.e fr. Rosendo Casal, S. Millan — requiescat in pace
el P.e fr. Joseph Monserrate, hijo de Monserrate — requiescat in pace
el P.e fr. Thomas de Berganza, Celanova — requiescat in pace
el P.e fr. Josep Guerra Valladolid — requiescat in pace
el P.e fr. Antonio Fuente, Monserrate
el P.e fr. Anselmo Hernandez, Oña
el P.e fr. Antonio Piñeiro, Valladolid
el P.e fr. Fran.co Villerias, Lorenzana
el P.e fr. Placido Morales, Carrion — requiescat in pace
el P.e fr. Primitivo Quadrillero, Sahagun
el P.e fr. Gregorio Velasco, Cardeña

Aunque el Prior montero no entrô commigo en esta carta de hermandad, no obstante esso le dixe ~~una~~ dos missas — requiescat in pace

Carta de hermandad hecha en el colegio de S. Andres de Espinareda siendo Abbad el mo. Pimentel, y Letor el mo. Sarmiento año de 1715 con la pension de doce missas cada uno. =

N. Pe. el mo. fr. Benito Pañelles, a quien nos obligamos a decir doce missas los infrascriptos sin la mutua — requiescat in pace

el Pe. mo. fr. Antonio Sarmiento hijo de Samos — requiescat in pace

el Pe. Pte. primero fr. Andres Garcia de Valladolid — requiescat in pace

el Pe. Pte. segundo fr. Po. Blanco de Celanoua — requiescat in pace

el Pe. fr. Po. Cabezas Granero hijo de Celanoua con una missa — requiescat in pace

el Pe. fr. Bernardo Moreda de Naxera — requiescat in pace

el Pe. fr. Juan Bonillo Arlanza — requiescat in pace

el Pe. fr. Millan de Murga Santiago — requiescat in pace

el Pe. fr. Benito frz S. Millan — requiescat in pace

el Pe. fr. ~~Beni~~ Manuel Cornejo Sahagun — requiescat in pace

el Pe. fr. Bernardo Vela Sahagun — requiescat in pace

el Pe. fr. Vicente Arteaga Silos — requiescat in pace

el Pe. fr. Prudencio Arizmendi Naxera — requiescat in pace

el Pe. fr. Juan Alfaro Oña — requiescat in pace

el Pe. fr. Joseph Zamaza Oña — requiescat in pace

el Pe. fr. Anto. Romero Burgos — requiescat in pace

el Pe. fr. Beda Ybericu Silos — requiescat in pace

el Pe. fr. Miguel Mendez Sto. — requiescat in pace

el Pe. fr. Joseph Vergala S. Millan — requiescat in pace

el Pe. fr. Po. de S. Martin S. Isidro — requiescat in pace

el Pe. fr. Po. Bahamonde Corias — requiescat in pace

el Pe. fr. Juan Buendia Valuanera — requiescat in pace

el Pe. fr. Mauro Aluarez Valladolid — requiescat in pace

el Pe. fr. Placido Carriedo Valladolid — requiescat in pace

el Pe. fr. Mathias Cepeda Samos — requiescat in pace

el Pe. fr. Marcos Plaza Samos — requiescat in pace

el Pe. fr. Benito Gesto Celanoua — requiescat in pace

el Pe. fr. Esteban Vermudez Burgos — requiescat in pace

el Pe. fr. Joseph Villa Carrion — requiescat in pace

el Pe. fr. Manuel Ordas Lorenzana — requiescat in pace

el Pe. fr. Bernardo Castro Cardeña — requiescat in pace

el Pe. fr. Rosendo Busta Celanoua — requiescat in pace

el Pe. fr. Ramiro Garcia Leon — requiescat in pace

el Pe. fr. Joseph Balboa S. Martin de Madrid — requiescat in pace

el Pe. fr. Benito Vallejo S. Martin de Madrid — requiescat in pace

el Pe. fr. Bernardo Zerigo Sevilla — requiescat in pace

el Pe. fr. Ignacio Baranda Hobarenes — requiescat in pace

el Pe. fr. Anto. Pereira Hobarenes — requiescat in pace

fr. Lucas Cuende Lego de Espinareda con quatro missas — requiescat in pace

el Pe. fr. Alonso de Torres, maiordomo, hijo de Celanoua — requiescat in pace

el Pe. fr. Mauro Vazquez hijo de Corias — requiescat in pace

Dudo, si admiti en ~~dicha~~ dicha carta de hermandad con la mutua de las doze missas al herm.º de D. Josch Viego, cura de Buscas, que era tambien cura beneficiado en las cercanias de Zernadas, y por la duda le dixe las doze missas, baxo la condicion q. con el huviesse hecho carta de hermandad ——— + requiescat in pace